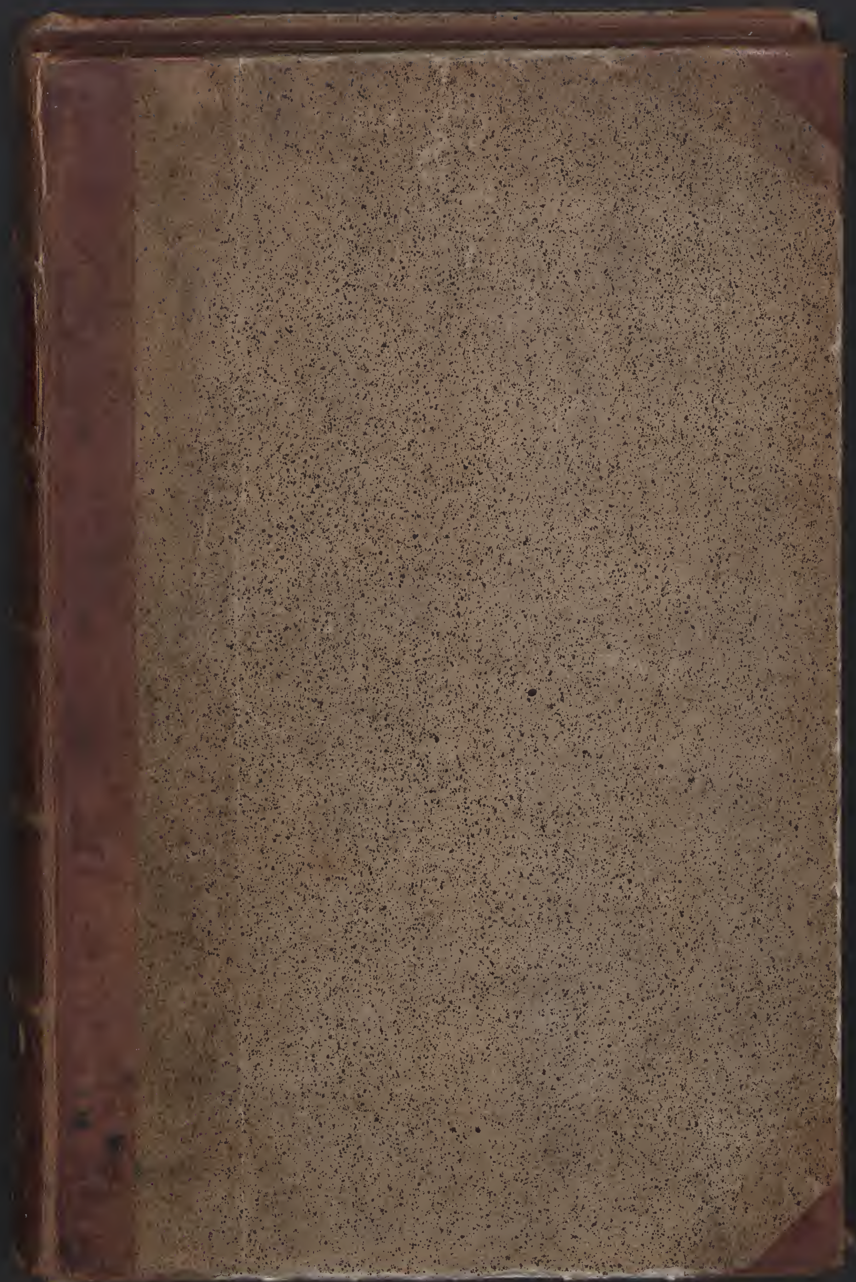

C. Molbech.
1812. (Kiöbt i Stockholm.)

Nordiska Kämpa Dater,
J en Sagoflock samlade
Om forna
Kongar och Hjältar.
För hwilken / förutan et ständigt
ÅTTARTAHL
På alla befintliga
Swenska
Kongar och Drottningar /
Äfwen
Et FÖRETAL finnes /
Angående orsaken til detta wärk, Göta språkets förmån, gamla sakers nögje, Sagors trowärdighet och de här trycktas tidatahl, jämte förteckning på dem, som tilförende warit tryckte &c.

VOLUMEN HISTORICUM,
Continens
Variorum in orbe Hyperboreo Antiquo
REGUM, HEROUM ET PUGILUM
Res præclare & mirabiliter gestas.
Accessit, præter
CONSPECTUM GENEALOGICUM SVETHICORUM
REGUM & REGINARUM
Accuratissimum,
Etiam
PRÆFATIO
De
Caussis editi hujus Operis, Linguæ Gothicæ prærogativa, rerum Antiquarum jucunditate, Historiarum Hyperb. fide, earumque heic editarum Chronotaxi; Addito etiam ante evulgatarum Catalago &c.

STOCKHOLMIÆ, Typis JOH. L. HORRN. Reg. Archivi Typogr. Anno 1737.

Den
Stormägtigste
Förste och Herre,
FRIDRICH
Den Första,
Sweriges Götes och Wändes
Konung 2c. 2c. 2c.
Regerande
Landt-Grefwe til Hessen,
Förste til Hirschfeldt/ Grefwe til Catzen-Ellnbogen, Diets, Ziegenhaijn, Nidda och Schaumburg. 2c. 2c. 2c.

Min Allranådigste Konung.

CELSISSIMI HEROES,
Perillustres MÆCENATES
&
Generosi PATRONI.

Pus hocce deproperatum, me hercle, magis quam elaboratum, *VOBIS*, HEROES; MÆCENATES ac PATRONI, jam tandem dedicatum eo consecratumque; ob beneficia quidem haud vulgaria, sed quæ præstita, IPSI, pro Heroica, Prælustri ac Generosa VESTRA consuetudine, censebitis, scio, fere nulla; quæ etiam posthac præstituri sitis, si ego, spe, futuri sitibunda, blandulaque conjectura adsequi conarer, næ, vel sic, imprudentis charactere hominis notarer certissime. Et de hoc, profecto, nisi meopte genio, saltem Senecæ effato, monitus, pulcre utpote dicentis: *omnia, mihi crede, etiam felicibus, dubia sunt, nihil sibi quisquam de futuro debet promittere.* Si placuerit labor meus, erit, de quo mihi gratuler modeste; sin displicuerit, mandato tamen munere me functum, adseret quivis scenæ peractæ peritior, idemque iudex candidior. *Rara* quidem, observante etiam olim Tacito, *temporum est felicitas, ubi quæ sentias, dicere licet*, *VOBISCUM* tamen, HEROES, MÆCENATES & PATRONI, prorsus auspicato, Svethicis Camœnis *Saturnia* reditura *tempora*, haud vani augurantur, quotquot *VESTRAM Sapientiam, Prudentiam, rerumque agendarum Peritiam* venerabundi adgnovere. Ast, nec has DIVINAS VIRTUTES, unquam sentietis pollutas, si etiam meis Votis, illa subvenire volueritis Ope, quam tot alii diversi studii & sortis Candidati, solicite ambiverunt, læti acceperunt. Ut hoc faciatis, VOS per Apollinis & Musarum sacratissima jura obtestor atque rogo, nullo non tempore permansurus

CELSISSIMORUM,
PERILLUSTRIUM
ac
GENEROSORUM
NOMINUM VESTRORUM

devotissimus
ac
humilimus cultor

ERICUS JULIUS BIOERNER.

Sägne Kwäde
Öfwer
Detta Wärks
Lärda Utgifware.

NÄr egen kiärlek sätts å sido och til rygga,
Och hwar och en wil sig wid sanning endast trygga,
Samt utan wälde läs, hwad hälst för Sak thet rör,
Och icke pennan straxt til wedersagu för.
Tå får man ofta lius, ther eljest mörkt kan wara,
Och genom id och flit, alt mer och mer erfara,
En sanning, som sig dölgt i många hundra åhr,
Och komer swåra fram, ther afund gärna rår.
Af wåra grannar then, som lärder rätt wil heta,
Och i the gamla Skrin och Skrifter noga leta,
Han lär få räkna, och med öpna ögon se
Sin Ätt från Attland ut, och icke ther åt le.
Nu jakar Egenolf/ med många skiäl tilhopa,
At Manheim wårt är älst bland länder i Europa,
Wår Biörner lär ochså wäl låta sama låt,
Med sådan grund, som mann så lätt ej komer åt.
Hwad andra lärda förr, af gamla Sagor wisat,
Gås nu förbi, i ty nog främande dem prisat,
För thet the letat up, hwad länge legat dolt,
Och ej för kärna skal, och annan fläder sält.
På Eder önskar jag, wår Biörner lärd och kiäcker,
Then Sägnen sannas, som om Biörnen här än räcker,
Sex manna wett/ ther til tolf manna styrka stor,
Han nog urasel fått, och blixtar som en Thor.

Upsala den 12. Aug. 1736. — J hast, doch wälment, yrkt af
Olof Rudbeck/ Sonen.
Kongl. Archiater och Professor.

Syllabus hujus operis.	Detta wärks indelning.
1. Præfatio ad Lectorem.	1. Företal til Läsaren.
2. Conspectus Genealogicus.	2. Attartahl.
3. Origines Norrigiæ.	3. Norriges Upfindelse.
4. Rhythmi de Carolo & Grimo.	4. Rimen om Karl och Grim.
5. Rolfi Krakii &c. hist.	5. Rolf Krakes rc. Saga.
6. Fridthiofi hist.	6. Fridthiofs Saga.
7. Alfi &c. hist.	7. Alfs rc. Saga.
8. Romundi hist.	8. Romunds Saga.
9. Halfdani Branæ al. hist.	9. Halfdan Bran. Fost. Saga.
10. Sorli hist.	10. Sorles Saga.
11. Halfdani Ejsteni fil. hist.	11. Halfdan Östensons Saga.
12. Samsonis hist.	12. Samsons Saga.
13. Wolsungg. hist.	13. Wolsunga Saga.
14. Ragnari hist.	14. Ragnars Saga.
15. Ani hist.	15. Ans Saga.
16. Norna Gestii & Helgi Th. hist.	16. Norna G. och Helge Th. Saga.
17. Thorsteini hist.	17. Thorstens Saga.

Con-

Stormägtigste, Allranådigste
Konung
Och
HERRE!

Ust, när denna tid, et hisligt Kämpagny och wapnabrak, å de orter förspörjes, där wåra forna Göta-Fäder, med ställta Græker och Romare, haft deras mästa tummelplaß, då frambringar och et särdeles öde, utur ålderdomens tjocka mörker, för **Eders Kongl. Maj:t.** en tämmelig Flock af dylika **Götar** och **Nordländningar**, alla härli goda **Kongar**, **Hjältar** och **Dandemänn**. Hwilka hema, i unga åhren, med idrottar eller Ridderliga öfningar upfödde, bland likar och fosterbröder upmuntrade, i enwigs Kamp, eller dueller och torneringar uphärdade, sedermera med hurtigt mannamod och dråpliga krafter, endels, både i det willa brusande haf, medels wiking eller siöhernad, som och i utländiska marker och fällt, för Borgar och

 Fästen/

Fäſten, i Aſa och Mora land eller Blåland, i Græka och Roma land, i Tyſk- och Walland, under dundrande håra-ljud och ludragång, hafwa framfört ſina ſegrande Wapen, ſtåtliga Baner, bitande Swärd, faſta Skjöldar, gläntſande Hjälmar, ſtarka Harnäſk, ſpitſiga Glafwar och Pilar, ſamt knallande Walſlungor. Då dem wäl ofta mött många Digra Buſar, Blåmänn, Gettar, Troll, Drakar och Berſerkar, det är, reſliga, biſtra, raſwilla, luftſpringande och blodgiriga Kämpar, ja, ibland, Dwergar och Hamlöpare, eller känſtiga, ſnälla och wiga ſmåmänn, jämte annat både faſligt och pußlu-ſtigt folkſlag; Doch har wåra modiga Hjältars ädle, dygd och manndom, ſå mycket uträttat, at de, ſåſom ounwikeliga Banemänn, hafwa dem alla, hårt och twärt nederſablat, til wallen lagt, i grund fördärfwat och til Oden hänſkickat. Endels hafwa de och, efter ſlik utſtånden örlog och mannarön, ſatt ſig i ſtillhet och frid ſom lambet blid, ſkipat lag och rätt-wiſa, ridit ſin Åreksgata, ſyßlat om ſina Riken, Fylken, Hun-dari och Härader, genom Jarlar, Herſar och Lagmänn, All-mogen wärnat, Landtwärnsmänn tilſatt, hållit Möten wid Landamären, hembudit hwarannan til Julahelgd och Gäſta-bod, där giljat och giftats, ſwängt ſina dyrbara Bragar-Bägare och Hjälta-Horn, druckit mjöd och muſt, Thors, Odens, Frejrs, Göijas och Friggas minnen, giort dyra löften til nya och gagneliga Daters uträttande, i ſynnerhet å wißa ti-der, höſt, winter och wåhr, å Diſa och Alsherjar Thingen, offrat til berörde ſina Gudar och Gudinnor, för lyckligit åhr, Frid och Krig, ägta kärlek och ſamhälle, ſungit och förtält, med ordfagra kwäden, ſina kappra bedrifter, til hwilkas för-härligande och anteknande å Kaflar och Balkar, de hafwa för-ſkaffat ſkickeliga Hird eller Häfmänn och Skallder, låtande jäm-wäl, då de af lefnad wordo mätta, ſamt til Walhall eller dödſens rike, bland Enherjare, fara ſkulle, i Böta eller Runeſtenar, riſta ſina kunbara namn, deßlikes underſama Stenſtodar up-reſa, jämte anſenliga kumbla och jorda Högar, ſig til åwärdelig åminnelſe hos den wettgiriga efterwerlden.

Emedan

Emedan nu, **Eders Kongl. May:t**, til alla redeliga och behjärtade undersåtares stora nögje, Själf är en Frägdefull **Göta** och **Swea Att-Herre**, har åfwen **allramäst** af de nu regerande Kongar, med allmänt låford, biwistat **Bardaga**, eller Slag och **Stridsbuller**, warit tilstädes, då Borgar och fasta Städer nederbrutos, Förstar och tappra Männ nederslogos, kunnande altså wiseliga urdela, med hwad wett och klokhet alt slikt, som nu om wåra Nordiska Hjältar är berättat, och widare i närwarande Sagoflock warder anfört, må wara idkat och uträttat, lärande jämwäl, af egen träffelig erfarenhet, bäst kunna betyga, at **et owist krig, där Hjältar stupa, fast sämre är än mager frid.**

Dy torde också **Eders Kongl. May:t**, ej allenast wid någon ledig stund, ju efter gamal **Konga** sed, låta detta wärk Sig föreläsas, af någon hugprydig Håfmann eller och Småswenn, utan jämwäl mig, med Sin allranådigaste Ägishjälm, eller Skydds och Hiälpe-Hand, i sinom tid befrämja och hugna. Därföre jag, glader i gott hopp, til min dödsstund lefwer,

Stormägtigste, Alranådigste
Konung,
Eders Kongl. May:ts

Underdånigaste och troplicktigaste tjenare

ERIK JULIUS BJÖRNER.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS
REGNIQ. SVETHIÆ
SUMMÆ FIDEI VIRIS,
SENATORIBUS PURPURATIS,
CELSISSIMIS ET ILLUSTRISSIMIS
COMITIBUS,

DN. GUSTAVO BONDE,
REG. Cancellariæ PRÆSIDI Vicario, PRÆSIDIQ. Illustri REGIÆ Societ. Litt. Upsal.

DN. SAMUELI BARK,
MEMBRO HONORARIO REG. Societatis Litter. Upsalensis.

HEROIBUS GRATIOSISSIMIS.

Nec non
Magnæ Fidei VIRIS,
Perillustribus & Generosissimis
BARONIBUS,

DN. JOH. HENRICO de KOCKEN,
REG. AULÆ Cancellario,

DN. OL. CEDERSTROEM,
Secretario Status,

DN. NICOL. de GEDDA,
Secretario Status,

MÆCENATIBUS MAGNIS.
Denique
Illustribus ac Generosis
DOMINIS,

DN. GUST. BONEAUSCHIOELD,
DN. GUSTAVO CELSING,
DN. JOACH. NERES,
DN. JOH. C. de BAHR,

Supremæ Cancellariæ CONSILIARIIS,

PATRONIS OPTIMIS.

Salutem & Prosperitatem!

Et hafwer Auctoren af denna nyligen igenom trycket utkomne Sagoflock af Nordiska Kämpa-Dater / uti sit företal / hwilket han utan wederbörlig Censur och Communication låtit trycka framför berörde Sagoflock / låtit pag. 7. inflyta en af en utländsk Scribent, om äldre och nyare Adelskap / brukad utlåtelse / hwilken innehåller en sådan mening / som af ingen rättsint kan gillas / och alt därföre af Auctoren ej hade bordt införas eller åberopas; wäl wetandes / at det rätta och sanskyldiga Adelskapet är det / hwilket hwar och en genom dygd och egna förtienster sig och sina efterkommande förwärfwat. I anledning hwarutaf hafwa Wederbörande / sedan de detta Auctorens fehlsteg funnit / i anseende til ofwanbemälte utlåtelses införande uti des företal / hwilket / som förberördt är / han utan behörig Censur af trycket utgifwit / icke allenast låtit honom eftertryckeligen sådant föreställa / utan ock anbefalt / at detta arcket af företalet / hwaruti samma utlåtelse är influten / skal aldeles förkastas och ombytas / hwilket också redan wärckeligen skiedt är. Detta har altså uppå Wederbörandes befalning jag härigenom skolat Allmänt tilkänna gifwa / på det hwar och en måtte wara underrättad om den åtskilnad / som finnes uti de exemplar, som redan äro utdelte / och dem / hwilka framdeles warda utgifne; ehuruwäl man hälst skulle se / at de / hwilke redan fådt några exemplar i händer med det ena arcket af den utländska Scribentens utlåtelse / wille det samma uti Kongl. R. Antiquitets Archivo inlefwerera / hwaremot de dersammastädes det omtryckta arcket genast kunna undfå.

Joh. Helin.
Secret. Reg. Archiv. Antiq.

Candide Lector.

ID, certe, accidit mihi, *prolegomena* de Linguæ Gothicæ Antiquitate, nec non Historiarum, quibus Hypeborea nostra gens præcelluit, cognitione, ad præsentem, quam Tibi sisto, Historiarum ejusce gentis Syllogen, inter varias fortunæ ac valetudinis adversæ jactationes deproperanti, quod illis evenire solet, quibus volupe, sole occidente, stellas oculis scrutari curiosis, ut, quarundam numero selecto, reliquarum, toto cœlo enitentium, mole, inopinato sæpe obruantur. Priore quippe prolegomenorum parte operose satis absoluta, vix posterioris dimidium, typis calescere cœpit pariter publicis, cum tanta rerum antiquissimarum, tam indagandarum, quam percensendarum, explicandarum probandarumque moles incubuit, ut totum laborem quam maxime coactus fuerim abiicere. Jdque non modo eapropter, quod res tractandæ, sic mutuo sese excipientes & augescentes, prolixum conficerent opus, brevi tamen, si Summo rerum humanarum Arbitro, vitam mihi atque bonorum adplausum concedere dignatus fuerit, pluribus omnino absolvendum antiquitatis remotissimæ deliciis, subque titulo: *Introductio in antiquitates Hyperboreo Scythicas*, sigillatim *prærogativam Linguæ* & *cognitionem Historiarum Gothicarum*, proditurum; sed etiam, quod viri quibus obsequium debeo, παλαιοφιλέστατοι, editionem ipsius Historici voluminis sedulo urgerent. Satis Lectori æquo factum iri putantes, si in antecessum nonnulla, quæ *caussas* operis edendi, *antiquitatis amorem*, Gothicarum *Historia-*

rum

Redlige Läsare.

När jag/ under hwarjehanda sjukdomar och motgångor/ påskyndades at til denna Sagoflocken/ utarbeta Företalet/ angående wårt Götiska Språks ålder/ samt Nordiska Sagors kjännedom/ då hände mig ljust lika öde med dem/ som efter dagsätan/ pläga ransaka Stjärnorna/ at/ sedan några wissa warit tagne i ögnasichte/ de och af flera allestädes framlysande/ warda oförmodeliga öfwerhopade. Ty sedan jag med möda hade fullendat berörde Företals förra del/ gittade jag den senare näppliga til hälften likaledes trycka låta/ innan så många saker/ dem jag i hastighet borde upsöka/ antekna/ uttyda och bewisa/ mig förekomo/ at jag med förtret nödgades altsamman å sido lägga. Och detta så wäl därföre/ at de således hopetals på hwarannan hängande och tilökande ämnen/ upwäxte til et widlöftigt wärk/ det jag doch/ om GUD behagade mig tilräckelig hälsa samt krafter förunna/ innan kårt/ skall å daga lägga/ med flera nöjsama anmärkningar/ under öfwerskrift af Inledning til wåra Yfwerboars Häfder/särdeles om Götiska Språkets förmån och Sagornas kiännedom; som och för den orsaken/ at många förnäma och wettgiriga fornälskare/ högeliga päyrkade själfwa Sagowärkets skyndesama utkomst/ menande Läsaren i medlertid worde sig nöjsandes/ at jag något anförde/ som kunde orsaken til detta wärks

)(tryc-

rum fidem, earumque præcipue, quas heic edidimus, χρόνοταξιν, indicarent illuſtrarentque, breviter ac ſuccincte proferrem.

Primo itaque ſciendum, Virum vere Purpuratum, h. e. *antiqua virtute* ac *fide*, Senatorem puta, *Sacræ Regiæ Majeſtatis Regniq; Suethiæ*, nec non Conſiliarium *Supremæ Cancellariæ* Præcipuum, Præſidemque *Regæ Societatis Upſalenſ.* Celſiſſimum ac Illuſtriſſimum Comitem, Dn. GUSTAVUM BONDE, opus hocce Hiſtoricum prudentiſſime non minus quam gratioſiſſime curaſſe & conficiendum & evulgandum. Is enim, ut *Regii* ac *Principis*, inde per *Ericum* vulgo *Nonum* atque *Folkungos* demiſſi Stemmatis *propaginem* refert prorſus *generoſam* ac *heroicam*, ita etiam *ſolidæ anbiquitatis* præfulget *hæreditario* propemodum *amore* & *notitia;* ſoletque proinde ſeveriora in Auguſto illo Senatu & Illuſtri Collegio negotia, blandioribus ejusmodi Phœbi ſtudiis temperare quam ſæpiſſime. Adeo, maximo ſuo merito, *redivivus* ſalutarier meretur *Atlas*, quod antiquæ apud *Hyperboreos* Sapientiæ *Cœlum*, robuſtis ſuſtinendo humeris, *utrasque* ejus *partes* potiores, tam *Deorum*, *Regum* & *Heroum* res præclare geſtas, quam eorundem *Genealogias Stemmatave*, ampliſſimis comprehenſa orbibus, ingenue admodum & ornate, perennaturis repræſentare noverit imaginibus. Dixi novum hunc Hyperboreum Atlantem, præſens opus curaſſe evulgandum; non, me hercle, ſuæ voluptatis cauſſa, cum mss. codices gaudeat ipſe lectitare libentius; nec in gratiam ſolum noſtratium, haud raro ad pretioſa hujusmodi antiquitatis venerandæ λείψανα nauſeantium ac ſtomachantium; ſed in *exterorum* præſertim, curioſioris genii ac ingenii Virorum, *adjumentum*, qui utpote, more perantiquo religioſorum *Deliorum*, *Apollini Hyperboreo* ſacra rite & decenter facturi, *Gothicæ linguæ*, ope veterum hiſtoriarum, penitiorem ſibi acquirere voluerint co-

tryckande / ſiälfwa ålderdoms ålſkan / Sagornas trowärdighet ſamt Wärkets tidatal / antyda och bewiſa.

Jag wil altſå kårteliga detta utreda. Warande förſt til wetandes / at uphofsmann til detta Wärks tryckande / har warit Kongl. May:ts och Swea Rikets Högtbetrodde Mann / Råd / och Cancellie-Råd ſamt Förmann af Wetenſkaps Societeten i Upſala / den Högwälborne Grefwen och Herren / Herr GUSTAF BONDE / ſom af Kongligt Bonda och Förſta blod / genom Kong Erik den 9de ſamt Folkungarna befrägdad / ſannerliga af medfött ådle / ej allenaſt är Swea och Giöta fornfrådens förträffliga älſkare / utan och wid hwarjehanda lediga ſtunder / deras högſt berömlige idkare. Warande altſå wår tids rätta Atle / ſom de gamla Yfwerboars wetenſkaps himel / å kraftiga axlar bärande / des twänne förnämſta delar / ſå i Gudars / Kongars och Hjältars Sagodater / ſom i deras Langfedga- och Ättartal ſkiftade / med ſärdeles idogt mannawett rätteliga och prydeliga wet afſkildra. Denna Högbemälte Herre / ſäger jag / har närwarande Sagoſtock tilänma welat / icke för ſit nöije ſkull / det Han deßutan af handſkrefne böker altid äger; ej eller ljuſt för wår ſkull / ſom ofta hålla wår wördiga ålderdoms dyrbara kwarlefwor för magſtarka; utan i ſynnerhet för de utländſkas gagn ſkull / ſom / af gamal berömlig wana / med de Grækiſka berömliga fornälſkare Delierna / wår Yfwerborna Haboldur tilbörliga hedrande / åſtunda / wårt gamla Götamål rätteliga förſtå / det de doch / utan Sagornas låſande / ej med grund gitta åſtadkoma. Ty emedan förſt / hwar och en ſom i de Scytho Celtiſka häfder någon inſicht hafwer / måſte bekjänna / at Götiſka ſpråket på wår Yfwerborna

na

cognitionem. Quia enim *primo*, omnibus vel tantilla Antiquitatum Scytho Celticarum notitia tinctis, in confesso fuerit, *linguam Gothicam* in Hyperboreorum Atlantica Scythicaque *insula Basilia*, esse *antiquissimam* æque ac *integerrimam*, quæ utpote & edacem *temporis invidiam* & *pereregrinarum* quam maxime subterfugerit *gentium mixtionem*. Siquidem indigenæ hostilium ibi tantum non semper nescii insultuum, alta consederunt pace, vicinis remotioribusque potius imminere imperareque soliti; tantum abfuit ut jugo unquam premerentur dominii aliorum. Cui tamen cervices, licet maxime invitas, præbuerunt *Germani*, haud adeo minus quam *Britanni*, a *Romanis*, terrarum Dominis, subacti, quibus solenne, ut *mores* ita & *lingvam* victis imperare. Neque Germani ab hoc, multis aliis communi fato, diutius immunes fuissent, ni *fatalis* Romanorum *periodus*, Germaniæ *rara cultura*, gentis *Barbaries*, libertasque in *solitudinibus* agendi inveterata, imo tandem *Franci* obstitissent, quorum tamen lingva *Græcismis*, ex *contagio orientalium*, plurimis scatens (quapropter medii ævi scriptores, *Trojanas* ipsis *origines*, ceu *Britannis* aliisque, ex præpostero antiquitatis amore, tribuerunt) auspice Carolo Magno, *Saxoniæ* genti sese insinuavit, quam etiam, multo & ante & post tempore, inconditus *Venedarum Sclavorumque* occupavit sermo. Qua mox infausta lingvarum illuvie evenit, ut, prorsus quemadmodum Gothica Scandianorum, in Mæsia aliisque orientis regionibus degentium, etiam Saxonica, non modo *Græcas verborum præteritorum geminationes* nec non *infinitivorum terminationes*, ut cum scholis loqui liceat, sed etiam perplurimas *Sclavicas* voces civitatis jure donaret, nec in posterum, ob ipsam consvetudinis delectationem, unquam extrudendas. Sola fere *inferior Saxonica*, quod vicinitati ac commerciis debet Scandianorum, genium *antiquæ Gothicæ* plurimum conservavit, quam ego in

na / **Atlandiska** och Scythiska **Konga ö**/ Basilia kallad / är ibland alla det **äldsta** och **renaste** / såsom både af **arilds** eller urälders **fräto** / som och **Utländingars blåndo** / allramäst förwarat; emedan Herrar och trålar / säto där i sin frihet / af fiända anfall sällan eller aldrig brydde / mindre af främande öfwerwåld någonsin kufwade. Hwilket ok doch / så wäl Tyskar som Ängländare / måste erfara / särdeles af de Romare, som altid i högsta måtto sökte / ej allenast sina seder / utan och språk / jämte de öfwerwundnas förtryck / at inrota. Detta öde / såsom mångom androm äfwen allmänt / hade Tyskarna sannerliga måst undergå / om icke Romerska wäldets ödemål / Tysklands ringa åkerbruk / deß inwånares Barbarj, och urgamla frihet medels ödelefnad / ja / om icke enteliga de **Franker** mellankomit / hwilkas tungomål doch af Grækisk gemenskap nog utblandat / (därföre och de bekanta medelålders scribenter, ju af en obetänksam ålderdoms älsko / sökt at deßa, såsom Britannerna och flera / Europæer en Trojanisk härkomst påbörda) genom Kejsar *Carl* den Store / tog ibland Saxerna öfwerhanden / hwilka eljest / så wäl förr som sedermera / måste låta det Sclavoniska språket / få et stort inrymme. Af denna underliga blåndan hånde altså / at ej allenast Grækiska (såsom mann i Scholorna talar) verborum præteritorum geminationes, samt infinitivorum terminationes, utan och många Sclavoniska ord / fingo / såsom hos utländska **Göterna** i Mæsien, altså och hos **Tyskarna** / burskap / och öfwa ännu hos deßa mästerliga sit wälde; Warande **Neder-Saxernas** språk / genom närmare belägenhet och handel med wåra Scandianer / nästan det endaste / som tämeliga wäl i de mästa orden behåller sit forna ädle med wårt **Götiska** / det jag i min öfwannämde Inledning hwarjestådes har bewisat / at först wara moder

in Introductione supradicta probavi, *matrem* non modo esse *Islandicæ*, propter communia puta, gentis primordia cum Norrigis, ex Gotalandia nostra ac Kvenlandia (quæ postmodum Finlandia, ex immigrantibus vocari cœpit Venedis) verum & Islandicam illam, qua Historiæ nostræ perscriptæ sunt, rectissime *Gothicam* dicendam; idque tam propter illius cum hac nostra, tempore introducti etiam Christianismi, omnimodam similitudinem, in *lapidum* maxime *runicorum inscriptionibus* palpabilem, quam etiam propter quamplurimas *Sveo Gothorum colonias*, in *Islandiam*, inde a prima ejus occupatione, sæpius traductas. Qua sane consangvinitate, amicitia ac benevolentia mutua, auspicato factum, ut *legibus Islandicis*, & antiquioribus & recentioribus, sancitum sit, ne Skaldus quispiam infami Svethorum reges lacesseret carmine, nec Svethis jus hereiscundæ, etsi tertio distantibus gradu, decem omnino anorum spatio, denegaretur. His accedit etiam hodierna multo major inter *Islandicam* ac *Svethicam* quam *Danicam*, eaque luculentissima harmonia, quam utpote vel nostra præsentis historiarum septentionalium voluminis versio Svetica ingeret liquido. *Deinde* sæpius quia compertum habuimus, *Antiquarios*, *Germanicæ* præcipue & *Anglicæ gentis*, qui in *origines lingvæ Celticæ* inquirentes, *Glossaria* ediderunt hisque similia opera, *Harmoniam* lingvæ *Gothicæ*, *Germanicæ* ac *Anglo Saxonicæ*, &, si possibile foret, alterutrius *prærogativam* egregie commonstratura, ut testatiores eorum fierent opiniones, *voces* quidem, *verba*, *sententias* & sæpiuscule *totas paragraphos*, ex *historiis Gothicis* in *Svethia* editis (in *Dania* quippe nullæ, quod sciam, si *Ari* Polyhistoris *Schedas* exceperis, Gothico adposito sermone, typis evulgatæ fuerunt) immo nonnulla ejusmodi verba ac dicta, a Danis obiter plerumque scriptis inserta, diligenter transcripsisse; sæpissime tamen *imprudentes* ac *incautos*, in *veram* eorum *significationem* impegisse.

der för det Isländska/ genom de Norskas härkomst från wårt Gotaland och Kwenland/ som af de inflyttade Veneders namn Finland kallades; sedan at det Isländska aldeles bör kallas Götiskt/ både för des/ i Sagorna befintliga/ fullkomliga samanstämande med wårt gamla mål/ åfwen wid Christendomstiden/ hwilket å Runestenarna är ristat/ som och för Islands mykna befolkande ifrån början af Swenskar och Götar. För hwilken nära skyll och wänskap samt förtroende/ Isländarna åfwen i sina äldre och senare Lagar/ hafwa låtit inflyta/ at ej allenast den Isländiska Skald/ som en Swea Kong med okwädins ord skymfade/ han skulle för manndråp anses/ utan och at Swenskarna skulle hafwa arfsrättighet där å landet/ öfwer 10. åhr/ skjönt den i tredje ättleden tilkome. Til slika bewis kommer och särdeles detta/ at Swenskan än i dag hafwer fram för Danskan en ögonstickande större likhet/ med så wäl den gamla som nyare Isländskan/ det jag med denna Sagoflocks öfwersättning har nogsamt allom å daga lagt. Widare/ emedan mann ofta förnumit/ at de Utländska/ hälst Tyska och Engelska häfdesökare/ när de haft lusta til at weta Celtiska språkets grundredor/ och således låtit trycka Orda Böker/ hwarmedels de sökt wisa Götiska och Tyska samt Anglo-Saxoniska språkens öfwerensstämelse/ därhos welat antyda det enas för det andra förmån/ då hafwa de wäl många ord/ undertiden och hela meningar/ af Götska Sagor i Swerige tryckta (ty i Danmark äro nästan inga sådana/ förutan nyliga Are hin Frodes lilla Bok Schedæ kallad/ utkomne) samt eljest hwarjehanda ord och meningar/ åfwen af Danska Scribenter/ merendels infällewis införde/ fliteliga afskrifwit; men där hos oförsichteliga felat i deras rätta bemärkelser och uttydningar. Ju/ därföre/ at de flästa af bemälte tryck-

gisse. Dictarum quippe historiarum plurimas, ita comparatas esse liquet, ut *versionem*, maxime *Latinam*, raro exhibeant, *linguæ* Gothicæ *genium* ac *veneres*, rite & plene exhaurientem, *paraphrasi* utpote magis, quam justæ interpretationi similem, adeoque Gothicam discere volentibus pæne inutilem. His accedit, quod dum exteri illi, Gothici sermonis ignari, ad peculiarium *vocum* ac *phrasium* devenire sategerunt *fontes*, rivos sectati sint minus liquidos, quos *Lexica*, a *Wormio*, *Resenio* & *Verelio* edita, suppeditarunt; quæ & ipsa, partim defectu arida, partim turpibus conspurcata sunt erratis. His itaque caussis commotus *Magnus ille Purpurati Ordinis Socius*, ut reipublicæ litterariæ, etiam hac in parte, consuleret pro virili, mihi, in mandatis dedit, ut præsentem historiarum Gothicarum Syllogen, cum carminibus, quæ iisdem inserta sunt, ita *presse* ex Gothico, in *Latinum* non minus quam hodiernum *Svethicum* sermonem converterem, ut tam exteri quam nostrates, citra formidinem hallucinationis consvetæ, in laboribus suis, nullo non encomio dignissimis, expeditius pergendo, adyta introspicere lingvæ Hyperboreæ possint feliciores. Parui *gratiosissimi* ac *mitissimi Patroni* jussis, fecique, non quidem, quod mihi relictus potui melius, sed quod decumani, qui me hanc provinciam suscipienti, inopinato inundarunt infortuniorum, fluctus, unquam siverunt. Hinc animus variis implicitus discriminibus, *stilum* sæpiuscule inæquali tenore ducendum, non potuit non admittere. Nihilo minus persuasissimum mihi est, quod, tam in *versione Suethica* (licet ei, exemplo *Stiernhielmii* & *Verelii*, ἐμφατικώτερα aliquot voabula, & *vetustas locutiones*, in gratiam eorum, qui
talia

tryckta Sagor äro så beskaffade/ at deras/ hälst Latinska/ **uttolkning**/ sällan uttrycker Götiska språkets rätta snille och must/ warande den samma mera smakande af en alt för **fri** och **prålachtig utläggning**/ än **nätt** och **granlaga öfwersättning**/ samt således mindre tjenlig för dem/ som själfwa språket sig bemägtiga wilja. Hwar til och detta komer/ at när deßa utländska sökt upleta wißa ords och talesätts ursprung/ då hafwa de tilgripit orichtiga Ledare eller Ordalistor/ dem Wormius, Resenius och Verelius utgifwit/ emedan de endels äro ofullkomliga/ endels och af förseende nog felachtiga. Af alla deßa orsaker bewekter/ har **Högbemälte Herre**/ til at åfwen i detta målet/ befrämja den Lärda och wettgiriga hopens nöje/ befalt mig/ til at närwarande Sagoflock/ både å Swenska/ som och å Latin uttolka/ på det i synnerhet de utländska Häfdesökare, måge/ utan frucktan för wanliga fel samt hinder/ i sina berömliga arbeten desto lättare fortfara/ och de Yfwerborna Göters Språk/ til des grund/ egenteliga förstå. Jag har altså lydt denna nådiga och ljufwa **Herrens** befallning/ efterkomande ej det/ som jag eljest mig själfwan lemnad/ wärkeliga hade kunnat/ utan det de hisliga motgångs wägor/ någonsin welat mig tillåta. Därföre hafwa och så mina förtryckte sinnen/ esomoftast til wåga bragt en ojämn och bruten skrifart (*); warande doch försäkrad/ mig hafwa så ansat/ ej allenast **Swenska uttolkningen** (skjönt jag däri fornälskarom til tjenst/ efter Stiernhielms och Verelii berömliga sedwana/ ofta inmängt en hoper **gamla**/ doch **mustiga ord** och **kärta talesätt**/ som ej utan widlöftigt ordaswet låtit sig uttydas; och skjönt de i förstone kunna för hasti-
b ga

(*) Adiutus ideo non nunquam fui, in assuenda historiis de *Rolfo*, *Fridthiofo*, *Alfo*, *Halfdano* & *Sorlo*, Latiali veste, opera Clarissimi & Cultissimi Viri Iuvenis Dni *Jacobi Wibiærnsonii*, qui Cancellariæ publicis actis procurandis, dudum magna sui cum laude admotus fuit.

(*) Altså har jag och måst underhjälpas/ med det huapryd iga samt kwicka manna ämnets Herr Jacob Wibiörnßons Latinska/ doch af mig öfwersedda/ uttolkning på några Sagor om Hrolf Krake, Fridthjof Fräkne, Alfs Kjämpar, Halfdan Branafostre, Sorle Starke och An Bågeswängare.

alia orationis *ornamenta* non minus, quam *compendia*, paraphrasi quippe nonnisi exprimenda tædiosa, cum fructu depereant, passim inspaserim; ab aliis tamen, quibus nonnullam remoram faciant, si modo ad seriem orationis animum adverterint, cum utilitate facilia intellectu) quam etiam in *interpretatione Latina* adornanda, sæpissime ita *lingvæ veteris sensum*, auctores veteres plerumque *κα]ὰ πόδα* sectando, assecutus fuerim, ut nemo, nisi valde morosus, vel etiam ignarus ac invidus, diffiteri queat, quin hac mea, licet, instar aliorum, non ab omni parte perfecta, opera, minori labore, quam antehac factum, non solum *sermonem gentis* aquilonaris *addiscere*, verum etiam ejus *secreta rimari* poterit ex voto.

De *Antiquitatis studio* hæc verbis Th. Bartholini in Epist. de Cruce dicenda: eo sumus ingenio, qui mortalitatem conscia mente circumferimus, ut de illis, quæ *fugax* transmisit *ætas*, magis simus soliciti, quam quæ *futura* speramus. *Hæc* enim quum non *dubia* minus sint quam *metuenda*, non raro *ancipiti* nobis *spe* illudunt; *illa* non certa tantum, sed ex transacta ætate *venerationem* mutuantur. Solemus quippe tantum *fanis* tribuere sanctitatis, quantum adstruxerint vetustatis, & in *lucis* antiqua robora, non tam ob speciem, quam *ætat. religionem* amamus, idque jure meritissimo. Nam *præterita* in *exemplum ducimus*, ut ex singulorum *fato* nostrum informemus, si conferamus utrumque. *Futura* vel ideo detestamur, quod *eventu dubio* incertam volvant sortem. Est (adeo, etiam ex communi opinione) in *antiquo*, alia non levis *existimatio*, in *bonis* quippe etiam quo quid *antiquius*, eo habetur

ga Läsare wara hinderliga/ doch/ om de siälfwa meningen någorlunda eftersinna/ med förmodeligit gagn snart begripeliga) utan och den Latinska **uttolkningen** därjämte så inrättat/ at/ ehuru jag däri merendels **granneliga** fölgt **Götiska hufwudspråket**/ ingen/ utan den okunniga och afwundsjuka hopen/ warder nekande/ at/ eho detta språk ernar sig bemägtiga/ han doch med detta arbetets hjälp/ skjönt det såsom andras/ åfwen granlagaste månniskors/ ej är utan fel/ skall kunna mycket redigare/ än härtils är skjett/ i sit upsät fortfara.

Hwad nu **gamla Håfders idkande** angår/ så är ju/ efter Th. Bartholini utsago/ klart/ at wi dödeliga månniskor ärom så sinnade/ at oß mera är om hjärtat at weta/ hwad den flygtiga åldren kastar oß bak om ryggen/ än det wi håppoms skola skje; tyemedan detta senare är ej mindre **owist** än **fruktsamt**/ så narrar det och oß med et **owist håpp**; men det **förra** är ej allenast **wist**/ utan lånar ochså **heder** af den förbigångna åldren. Altså tilegnom wi gjärna **helgade rum** så mycken wördnad/ som de båra ålderdoms anseende til; och uti **Lundar** tyckom wi om gamla trän/ ej endast för deras anseende/ utan **ålderdoms dyrkan** skull/ och detta ju med rätta. Ty alt det **förbigångna** dragom wi oß til **efterdöme**/ på det wi/ efter hwarje deras **öde**/ mågom inrätta wårt/ när wi jämförom begge twå. Men de **tilkomande ting** styggoms wi wid/ i det de med en **owiß utgång**/ tilskynda et osäkert wahl och håpp. Det **forna** (har då/ efter allmännt tycke) et särdeles wärde/ (**åfwen däraf**) at ehwad i wårt **goda** är äldre/ det hålles och för **härligare**;

Ty

tur *excellentius*; Hinc *primigenia avitaque virtus*, in quibusdam nationibus, per generoſos ac ſeros propagata nepotes, qui utpote, majorum ſtimulati geniis, præluſtribus exemplis & exploratis conſiliis, roburque ſic tanto majus innatamque fere conſecuti ſunt perennitatem; hæc, inquam, nativa virtus, usque adeo apud celebriores orbis gentes valuit, puta non modo nomine ac omine generoſos, noſtros Atlantios, Hyperboreos Scythas & Phrygas, ſed & nominatiſſimos Ægyptios, ut honori ſibi duxerint maximo, per ora decantari hominum, imo, ingenioſis eruditisque comprobari certaminibus, vetuſtiori ſe proſapia, ſapientia & principatu præſtitiſſe. Quam etiam inclutam prorſus generoſæ antiquitatis laudem, prædictos noſtros majores, ab Ægyptiis, ceu argumentorum pondere ſuperatis, facile reportaſſe, probatiſſimæ fidei Hiſtorici prodidere, adſtruxere. Legeſis M. P. Catonis, Herodoti, Trogique apud Juſtinum teſtimonia, additis Orphei, Homeri, Heſiodi, Platonis, Diodori Sic. &c. ſuffragiis de Hyperboreis, Atlantiis, Getis, Thracibus &c. quorum nomina a generoſitate heroicisque geſtis derivanda eſſe, illuſtre antiquariorum Patriæ Par, Rudbeckii, Pater & filius, operibus Atlanticis paſſim dedere probatum. Notum alioqui etiam D. Nicolaum Ragvaldi, Wexionenſis infulæ præfulgidum honore, in Concilio Baſilienſi ſuccincta oratione, Præeminentiam regis regnorumque Svethiæ ac Gothiæ, præſentium utique magno cum adplauſu, exaggeraſſe & propugnaſſe; conf. heic pp. 20. 26. Præterea Cicero Verr. III. teſtatur, quod *antiqua teſtimonia plurimum ſolent* & *auctoritatis habere ad probandum*, & *jucunditatis ad*

Ty har och den **odalborna dygden** hos wiſſa nationer, ſom bliſwit hos efterkomarne fortſatt/ genom medfödt ädle/ förfäders upretande härliga dater och efterdömen/ högt öfwade råd och dåd/ ſamt ſåledes merendels wunnit en alt härligare och waracktigare fortplantning/ ſå mycket uträttat hos de förnämſta folkſlagen/ jag menar ſå wäl hos wåra/ med namn och gagn ädla/Attländingar/ Yfwerborna Scyther och Phryger/ ſom eljeſt hos de frågdefulla Ægyptier/ at de ſkattat det för en ſärdeles åra/til at både priſas/ och med ſinnerika twiſter kunna bewiſas/ hafwa warit äldre ättmänn/ wiſdoms idkare och herſkare. Och at denna ofgamla arfdygden ſamt hedren/ bliſwit förberörde wåra ättborna urfäder af Ægytierna/ ſåſom öfwertygade friwilligt tilerkjänd/ det betyga ſå äldre ſom nyare ſcribenter. Man läſe M. P. Catonis, Herodoti och Trogi hos Juſtinum witnesbörder/ jämförde med Orphei, Homeri, Heſiodi, Platonis, Diodori Sic. &c. utſagor om wåra Yfwerborna och Attländiſka Geter/ Thracer ꝛc. hwilkas namn wara tagne af högboren Ätt/ och Drakar eller Hjältar/ wåra wittberömda Herrar Rudbeckar i ſina Atlantiſka wärk hafwa nogſamt bewiſat. Eljeſt har ochſå den lärda/ då för tiden warande/ Biſkopen i Wexiœ Doct. Nicolaus Ragvaldi i en nätt oration på Baleſka mötet/ med allas nöje påyrkat wåra Swears och Götars urgamla heders rättighet/ jämför widare här pp. 20. 26. I ſå måtto ſäger Cicero: **de gamla witnesbörder pläga öfwermåttan wärderas/ wid en tings bewiſande/ warande och ganſka nögſama at höra.** Ja/ Macrobius: **om wi hafwom** för-

ſtånd/

ad audiendum. His Macrobius Saturnall. l. 2. persvasus, in hæc erumpit verba: *Vetustas, si sapimus, semper nobis adoranda est* &c. Monetque profecto Syracides c. 44. v 1. seqq. omnium optime: *laudemus gloriosos & majores nostros genere, dominantes in regnis suis & viros celebres potentia; consilia ineuntes cum intelligentia sua, quorum eruditioni sapientes sermones inerant; viri divites, instructi robore, omnes per generationes adepti sunt gloriam, qua gloriati sunt in diebus suis.* Præterquam itaque, quod *officium boni* cujusvis *civis* certissimum sit, *suæ* potius quam alienæ consulere *patriæ*, etiam in iis, quæ *antiquitatibus* ejus conducant *illustrandis*, siquidem non modo, uti JCti loqui amant, *res maxime immemoriales*, tam *universas* provinciarum, quam *privatas* civium, sed etiam *ornamentum* reipublicæ, ex *studiis humanioribus* acquirendum, respiciant; non nulla insuper, quæ ad *veri sapientisque*, commendationem *amoris* in antiquitates, faciant, adtulit Clariss. Verelius in dedicationibus historiarum Gothrici ac Herrœdi, oppido religiosis ac politis. Sed vero deplorandum prorsus est, *antiquitatis* hoc *studium*, quod illustris Puffendorfius Juris Nat. & Gent. l. 2. c. 4. §. 13. *condimenti & ornamenti vicem in cultura hominis habere*, fatetur, ita comparatum esse, ut, Cl. Weidnero in præf. Tr. de Pietate in numis antiquioribus delineata p. 1. dicente, *illud pauci æstiment, contemnant plurimi.* Reddenda si sit
„ *ratio, fabulosam* esse vetustatis opi-
„ nionem obtendunt; at veram nobis
„ indagantibus caussam, *ignoratio*
„ *rei* obvenit. Scilicet hominum ani-
„ mi ita plerumque comparati esse
„ solent, ut, quod ipsi vel nesci-
„ unt, vel scire nec volunt, nec
„ possunt, veluti optime hæc talia
„ essent docti, *superciliose negligant*, con-

stånd/ då bör oß wörda ålderdomen. Blifwande alt slikt / med starkare skiäl anfört af den wisa Syrach. c. 44. v. 1. etc. Låt oß låfwa / säger han / de ärliga månn och wåra fäder / den ena efter den andra. De hafwa sin rike wäl regerat och märkeliga gjärningar gjort / De hafwa gifwit wislig råd och förstånd. De hafwa i all sin tid låflige warit / och / emedan de lefde / högt achtade / och efter sig left et ärligit namn. Nu / til at ej med många ord omtala den bekanta stora skyldighet / som hwar och en redlig mann åligger / til at tjena sin ätt och fosterjord / mera än främande länder / i deras häfders och handlingars uplysande / hälst slikt gagnar / ej allenast til at bewisa et rikes både allmänna och synnerliga urminnes saker / des länder samt egendomar angående / utan och til des prydande af hederliga wettenskaper; så kan mann för öfrigit / hwad til den rätta och wisa ålderdomens billiga beröm länder / läsa Verelii bewekliga tilskrifter / så wäl af Götriks som Herröds Sagor. Men här må man med Weidner i Tr. de Piet. in Num. antiq. billigt beklaga / at wärt häfdeidkande (det den förträffeliga Puffendorf hällit före / wara människo snillets krydda) warder doch
„ sällan wärderat / måstadelen för-
„ achtat. Orsaken förebärs den-
„ na / at forna mål äro dicktesul-
„ la; men mig tyckes at rätta skjä-
„ let består i sakens okunnighet.
„ Månniskorna äro nämliga så
„ sinnade / at ehwad de anten själf-
„ wa ej weta / eller och ej wela och
„ kunna weta / likasom de själfwa
„ hade slikt redan förstått / anten
„ förgjäta eller och spåtskeliga be-
„ grina / så at de uthwißla äfwen
„ dem / som sig til slikt hafwa sla-
git /

„ *contemnant*, & qui se dant isti
„ arti *exsibilent*. *Ridenda* vero est
„ horum & *miseranda conditio*.
„ Quippe in hunc fere modum cum
„ iis agi solet, ut dum adolescunt,
„ & longas noctes agunt, ubi paulo
„ solicitius indagare res sibi igno-
„ tas debuissent, ignari contem-
„ nant, & *suis non servire commodis*
„ arbitrentur, hinc, quando eos qui-
„ dem *aliqua ex vetustatis comme-*
„ *moratione*, *prisca opinio* allicit, ta-
„ men *profundiora* esse ejus *secreta*,
„ quam, ut investigare queant opi-
„ nentur. Dein *res angusta domi*
„ & parva parentum supellex humi
„ repere, neque ad altiora hæc ele-
„ vare frontem patiuntur. Huic
„ robur addit *Patronorum langvens*
„ interdum *auxilium* & *curta subsi-*
„ *dia*, quæ strenue eruditam am-
„ bienti famam, copiosioremque
„ rerum antiquarum notitiam, ter-
„ minos figunt, neque hos super-
„ gredi aut evitare sinunt. Porro,
„ quæ olim ex *ore Magistri*, hæc *talia*
„ *nescientis*, hausere, eadem avide
„ retinentes, etiam tanquam Apol-
„ linis ex tripode *dicta verissima de-*
„ *fendunt*, neque ullo modo ab iis
„ amoveri se patiuntur, & inde,
„ ubi se æqualium colloquiis misce-
„ ant, oblata occasione tædii sui
„ referre tuerique caussam, aliis-
„ que iterum instillare, immo, si
„ *exemplum* aliquod hac in arte de-
„ prehendant, ridere conantur.
„ Tandem *doctiorum* eos confirmat
„ *auctoritas*. Dum namque hæc stu-
„ dia negligi, aut certe non adeo
„ ut jure debebant, æstimari vi-
„ dent, *assentiuntur*, & ipsa, quam
„ vel, opinantur vel sibi persvaderi
„ sinunt, gravitate difficultateque
„ territi, *incuriose* aspernantur at-
„ que omittunt. Et hæc sunt quæ
„ canam prohibent scientiam, ob-
„ stacula, quibus retardati multi,
„ infelicium ex parte hac Lite-
„ ratorum numerum impleverunt.
Sed numne illustris Morellii de *re Numaria* sententia, Lectoris cordati mereatur assensum, haud quidem ego satis definiverim; verba ejus in Epistola de Numis Consulari-
bus

„ git. Doch må mann wäl le och
„ ömka sig öfwer slikas **tilstånd**;
„ ty thet går nästan således til med
„ dem/ at/ sedan de tilwuxit och
„ länge såswit på armbogen/ när
„ de böra angelägnare beflita sig
„ om obekanta saker/ då förachta de
„ dem af fåwisko/ och mena dem wa-
„ rasför sin **bekwämlighet** otjenli-
„ ge. Altså när något tycke dem
„ åkomer för forna minnen, då
„ tycka de/ at deras **hemligheter**
„ äro djupare/ än de kunna ransa-
„ sas. Därtil med twingar dem
„ **fattigdom** samt föräldras knap-
„ pa underhälle/ til at så gott som
„ krypa/ och ej til slik mannafrägd
„ uplyfta ansichtet. Så hindrar
„ dem åfwen Patroners ibland **trö-**
„ **ga hjälp** och **ringa bokförråd**/
„ som ju inskränker deras åhuga/
„ som eljest tämmeliga kunde brin-
„ ga sig up til et lärt rychte och
„ fornsakers alt ömnigare wettskap/
„ och måste så inom slika skrankor
„ hällas bundne. Widare/ ehwad
„ som blifwit dem/ af en i slika mål
„ **okunnig Läromästare** inpräglat/
„ det behålla de mycket ömt/ **för-**
„ swarande slikt/ såsom en **hög-**
„ **sta sanning**/ af Haboldurs helga
„ trefot härkomen/ utan at det sa-
„ ma ur deras hjärna utskudda. Se-
„ dan när de sig i gelikars samtal
„ inläta/ då pläga de sina orsaker/
„ til let snan för de gamla saker ut-
„ prata och förswara/ samt **an-**
„ **drom** likaledes åter slikt inbilda;
„ ja/ om de något exempel i den-
„ na känsten eller wetenskapen fin-
„ na/ så le de däråt. Enteliga styr-
„ ker dem/ de **lärdares myndig-**
„ **het**/ ty emedan de se sådana stu-
„ dier försumas/ åt minstone ej til-
„ börliga wärdas/ så **samtycka** de
„ til slikt; de warda ochså af själfwa
„ swärigheten/ den de sig inbilda
„ eller och läta inbilda/ ofta för-
„ skräckte/ och **förachta** samt **för-**
„ **gäta** således altsamans. Och si!
„ deßa alla orsaker äro de/ som för-
„ hindra den forna och gråa weten-
„ skapen/ hwarigenom många war-
„ da återhällne/ och upfylla så til
„ en del det olyckliga lärda antalet.

Men

bus, sic habent: *numismata nihil sunt, præter rudera priscæ vanitatis, quæ si per omnia intelligerem, nec major nec melior essem; sed si inde superbirem, circulus meus amplificaretur in sphæra stultitiæ, cum periculo tituli auricularis societatis Bileamiticæ.* (*)

De *Sagarum* seu *Historiarum* Hyperborearum *fide*, non nulla, & quidem egregia, celeb. Sheringhamus Origg. Angl, p. 265 seqq. plura Salanus nott. ad histor. Egilli & Asm. p. 79 ad 88. p. 93. ad 158, nec non cl. Torfæus Ser. RR. Dan. c. 2. *seqq.* plurima autem ego in prædictæ Introd. parte posteriore. Heic itaque, ne eruditæ ταφριδομανίας (de qua elegantem edidit dissert. Io. Bergerus, Historiogr. Saxon. peregregius) me quis insimulet, ex vicinia celebris Antiquarii *Otth. Sperlingii*, de nostris Sagis, contra illustrem *Leibnitzium*, borealium antiquitatum imprudentem plerumque judicem, latum judicium, adponere fas erit; Exstat vero illud in Novv. litt. Maris Balth. A. 1699. p. 366. his verbis: „ *Sagas* ego illorum *magnæ* „ *fidei, multoque honore antiquitatis solidæ*

Men om icke den förnäma Morells omdöme om **Myntahäfd**, är billigt, som fälles i hans Epist. de Numis Consularib. det måge andra nogare eftersinna; hans ord lyda sålunda: **Mynt äro ej annat, än gamla fåfängans kwarlefwor; ty om jag dem fullkomliga förstode, worde jag doch däraf hwarken större eller bättre. Men om jag och skulle yfwas däröfwer, blefwe min krets i dårars rundel, alt widare, under fricktan för namnbot i** *Bileamiti***ska öreskrået.** (*)

Om Sagornas trowärdighet finner mann, at Sheringham i Origg. Angl. p. 265. seqq. sig myckeet beskjedeliga utlätit, mera har Salan i nott. ad hist. Eigilli & Asm. p. 79. ad 88. p. 93. ad 158. samt Torfæus i Ser. RR. Dan. c. 2. seqq. inflyta låtit, det mästa har jag i min Inledning anfört; dy må jag, til at undfly någon wettwillings beskyllande, såsom wore jag intagen af alt för stark fäderneslands ålsko (hwarom den Saxiska Historiographus Bergerus, i en särdeles disput. har handlat) här allenast införa den berömliga Danskens Ottho Sperlings omdöme om wåra Sagor, det han i Novis litterar. Maris Balth. Ahr

(*) Notum alioqui, *historias* antiquas, non modo exemplorum rerumque memorabilium, sed & veritatis minus fucatæ, esse feraciores, quam *Numos*, hosque adeo ab illis illustrari, immo, sæpiuscule corrigi debere; quod ipsum illustris *Leibnitzius aliique* rei numariæ scriptores candidiores inculcarunt, quorum effata etiam legas licet, in Epistolis ac dissertationibus, *Branduri* Bibliothecæ, a D. *Fabricio* subjectis. Hac vero occasione indicare haud abs re fuerit, me peculiari opusculo probasse, *SvioGothos*, etiam ante *Odini* post. tempora, *numis* usos fuisse *domesticis*, a qua sententia proxime abesse celebrem D. Prof. Nettelbladtium, in dissertatione egregia de jure circa rem Numar. in Svethia (qua aliorum inertiam dicam an vanum conatum, in conficiendo Commentario critico, ad b. m. Brenneri Thesaurum Nummorum Svio Gothicorum, egregie elusit) gaudent rerum patriarum peritiores quilibet; serio pariter mecum professi, quod si egregiis ejus conatibus, Mæcenates Litterarii favere vellent impensius, gloriæ ipsi suæ augmentum lucraturi essent certissimum ac perennaturum.

(*) Warande och det bekant, at forn Sagor äro, ej allenast rikare af wackra efterdömliga saker, utan och pålitligare, än gamla mynt, så at deßa böra af de förra merendels uplysas, ja, och rättas; hwarom Leibnitz jämte andra, som sjelfwa om mynt hafwa skrifwit, kunna läsas. Jämför de Epistlar och dissertationer, som af D. Fabricius äro andragne i tilökningen til D. Branduri Biblioth. numaria. At wåra Swenskar, ej allenast i den senare Odens tid, utan och tilförende brukat mynt, det må jag och här nämna mig hafwa bewisat i en särskilt skrift; från hwilken mening jag och finner den arbetsama Herr Profess. Nettelbladt ej långt afwika, i en berömwärd disputation, hwarmed han å daga lagt andras okunnighet eller orkelöshet, til at wid sal. Assessor Brenners Thesaurus Numorum Sviogothorum gjöra et wederbörligt omdöme samt utläggning. Önskande jag, med andra rättsinniga, af redligt sinne, det måtte de förnäma bokliga känsters Beirämjare, hans priswärdiga upsåt, til at, så wäl i detta, som andra mål, befordra och uplysa Swenska häfder, alt mera underhjälpa samt förswara.

„ *solidæ* munitas existimo, & longe „ digniores, quam ut inter somnia „ & fabellas rejiciantur. Habent „ eorum nonnullæ, hoc commune „ cum Græcis & Romanis Germa- „ norumque historiis, & quibus dam „ antiquis, ut sine *fabulis* non sint, „ τερατολογοῦντες nonnunquam. Sed „ si *comparentur* inter se *Græcæ*, *Ro-* „ *manæ*, aliæ, cum Sagis, *præferam* „ ego *Sagas*, quod & *simplicitatis in-* „ *nocentissimæ* sint, & *falsa* facile se „ prodant, tum & quod *veritatis* „ *plus* habeant. Hæc & plura ille, qui etiam pag. seq. digne eundem reprehendit, ingeniosissimum alioqui, Leibnitzium, ob inconcinnam *opinionem*, de *transgressu majorum nostrorum e Germania*, quam etiam Sheringhamus d. L. cum aliis perspicacioris prudentiæ exteris, dudum destruxit. Sed quæ *falsa*, in verbis allatis Sperlingio, dicuntur, ego, aut nulla, aut potius *mythica* & *allegorica*, seu *reconditi sensus* esse, vel ipsis *antiquorum testimoniis*, quæ variis confirmantur *exemplis*, in Introduct. probavi. Quod ne portentosum cuipiam videatur, en ipsum Torfæum, rigidum alias nonnullarum, etiam pulcherrimarum, fabularum furcillatorem, in Ser. Regg. Dan. p. 32. intercedentem; ubi nempe dubius hæsit, an quæ de *monstroso habitu* Gigantum, Nanisque & *variis* præstigiis *memorentur*, *secundum verba intelligenda*, & *a vanis hominibus adjecta sint*; *an potius*, *aliarum vetustatis fabularum instar*, *ad alium sensum trahenda*. Hinc etiam p. 34. fatetur, hanc suam de fabulosis ejusmodi scriptis sententiam esse: *magnum in iis dijudicandis temperamentum requiri*, *eaque*, *ob solam præstigiarum commemorationem*, *licet frequentiorem*, *si cetera proba*, *temere rejicienda non esse*. Quin immo, in Prolegom. ad Hist. Norrig. hæc addit: *neque enim statim pro falsis habenda*

Åhr 1699. p. 366. emot Leibnitz, wår Nordiska häfdeheders oförsichtiga domare/ har trycka låtit/ således „ lundande: Jag håller deras „ **Sagor** för **mägta troliga** / och „ at de med en **mycken fast**/ samt „ richtig ålderdoms **heder** / äro „ försedde / warande långt wär„ digare/ än at de böra såsom „ drömar och/ fabeller utmönstras. „ Några af dem / äro lika med de „ Grækiska och Romerska / samt „ andra allehanda gamla Sagor / i „ det de ej äro utan fabler och un„ **derliga dichter**; doch / om mann „ **jämförer** de Grækiska och Ro„ merska sins emellan med **Sa„ gorna** / då **hedrar** jag **mera** Sa„ gorna / emedan de / både bestå af „ **ganska oskyldig enfeldighet** / „ och det **falska** sig snart röjer / „ som åfwen/ at de äro **mera sann„ bara**. Detta med mera säger Sperling, som ochså på följande sida / nätt och wäl bemöter berörde Leibnitzes ogrundade mening / såsom hade **wåra förfäder komit ifrån Tyskland** / den och Sheringham jämte andra / ståtliga omkullkastar i ofwannämde skrift. Men hwad det **falska** angår / som Sperling i wåra Sogor säger skola finnas / det tror jag wara alsintet / utan heldre slikt / som med flit af de gamla är wordet förmörkat eller förblomerat / hafwande en diger sanning under sit täcke / hwarom / efter de gamlas egit antydande / jag åtskilliga bewis har anfört i min Inledning. Och at detta ej må enom sällsamt förekoma / så må den berömliga Torfæus här för mig tala / som elljest / ibland utan skjäl och bättre insicht / utmönstrar några de artigaste / så kallade Sagofabler, sägjande han i Ser. RR, Dan. p. 32. „ sig **twifla** / at hwad om **Gettars** / „ **Dwergars** och andra **trollslika** „ tings beskaffelser berättes / anten „ bör efter **bokstafwen** förstås / „ samt således tros wara af fåfän„ ga månniskor **tilflickade**; eller och „ **heldre** / såsom andra de **gamlas** „ **dämisagor** / hållas före inbegripa

för-

benda sunt, quæ a moribus & genio hujus nostri seculi abludant; sæpe etiam sub fabularum involucro, abstrusa latet veritas &c. De cetero, *historiarum* veterum *editionem*, præter *lingvæ Gothicæ*, *morum*, *legum* & *situs regionum*, quæ in gentilismo viguere, *cognitionem interiorem*, inprimis ad complendum, quos exhibent sæpenumero, *regum heroumque* septentrionalium *numerum*, huc usque defectu laborantem non uno, adprime facere, non modo Peringskiældius fil. ad hist. Hialmteri & Olveri, sed & illustrissimus Historiæ Rolfi Kraki ac Adili interpres, testati sunt eleganter.

Jam ad *ipsum* nostrum *volumen* transeamus. Huic præfixus est *Conspectus Regum Svethiæ Genealogicus*, a *Viro* supradicto *illustrissimo*, &, non minus Antiquariorum Svethiæ *Mæcenate* incomparabili, quam, ceu pariter diximus, sapientiæ antiquæ callentissimo studiosissimoque *Mysta*, nobis transmissus. In quo, non tantum invenias Regum omnium, quem huc usque vidimus, accuratissimum recensum, sed & eorundem in certas familias verissimam digestionem; auctorum præterea & documentorum, ex quibus sua contexuit, candidam adnotationem, qua utique spectatissimæ suæ fidei exemplum dedit, nullis non dignum præconiis.

Jn Historiis, primas ducunt *Origines Norrigiæ*, quas *veros eosdemque* cum *Eddicis*, gentis nostræ exhibere *conditores*, singulari demonstratum dedi libello. Quod vero speciatim Origines hasce concernit, vetusto *duplicis generis* constant *fragmento*, quod etiam Torfæus Hist. Norrig. T. I. p. 148. seqq. produxit, utrumque tassus *codice* contineri Flateyensi. Prius, etiam heic prolatum, distinctius est, & Historiæ de Olavo Tryggvio

„ fördålda och annorlunda uttydliga saker. Tilläggande altså p. 34. deßa ord: min mening om deßa fabulösa skrifter/ är denna; at til deras omdömande hörer et särdeles kjäkt temperament eller sinnelag/ samt at de för sina enda/ ehuru ofta förekomande många underliga sägner/ om eljest annat är richtigt/ ingalunda böra förkastas. Ja/ han tilstår åfwen i förspråket til Hist. Norr. at man ej strax bör hålla det för falskt/ som afwiker från wår tids seder och lynde/ ty ofta döljes en ståtlig sanning under fablernas täcke. För öfrigit/ hafwa gamla Sagors tryckande/ detta gagn med sig/ at de ej allenast leda oß til Götiska språkets/ forna seders och Lagars/ samt länders/ närmare kunskap/ utan och upfylla ofta det eljest bristefulla Konga samt Hjälta talet i Norden/ det både sal. Peringskiœld til Hjalmters och Olwers Saga/ som och den högförnäma Rolf Krakes och Adils Sagas uttolkare/ i sit företal/ hafwa erhindrat.

Wi skridom altså til själfwa Sagoflocken. För honom finnes här främst tryckt/ et Ättartal af Swea Kongar/ det den ofwannämde Högwälborne och widfrägdade Swearikes Drott/ samt ej mindre alla flitiga Häfdesökares Styds Herre/ än själf wåra forna häfders förträffeliga kännare och älskare/ har författat och mig öfwerantwardat. J hwilket man wäl må förundra sig öfwer den kjäcka upsatts på Kongatalet/ det han här uprichtigast af alla förrige har upwisat/ som och des beständiga fördelning på själfwa ätterna. Hwartil åfwen komer den ganska nyttiga/ men eljest bland många lärda sällsynta/ förtekning på de skrifter samt witnesbörder/ hwar af högbemälte Herre sig wid detta wärk har welat betjena.

Jbland Sagorna/ har Sagobrottet om Norriges/ så kallade/ Upfindelse/ första rumet/ såsom hwari wåra rätta Eddiska Urfäder

vio edit. Scalholt. p. 110. insertum; posterius, dicto etiam Torfæo perhibente, cui quidem soli id ipsum debemus, magis interpolatum, in dicto itidem exstat codice p. 8. *Auctorem* si quæsiveris, *anonymum* se exhibuit, ut plerique historiarum nostrarum vetustioris ævi compilatores; verosimile tamen est, quod, cum auctor historiæ *Landnamæ*, seu occupationis Islandiæ, Polyhistor ille Islandorum percelebris *Arus* (quem succincte descriptum, annoque Salutis 1068. natum, Torfæus in prolegom, ad Hist. Norr. & Ser. RR. Dan. contendit) eadem quæ Origines, de Noro & Goro eorumque sorore Goa referat, is etiam earum, ex *mythologiis* & *carminibus genealogicis*, longe antiquioribus (Goth. *Dæmisagor* & *Sagokvæden* dictis; de quibus in Introd. nostra p. 2. 5. 40. 68. 83. seq.) auctor fuerit. Verba Ari sic habent: *Hrolfr* Kongr atti *Go*, er „ *Goi* manudr er vidkendr, sistur „ þeirra *Gors* og *Nors*, er *Noregur* er „ vikendr; hoc est: *Hrolfus* Rex conjugem *Goam* habuit, eponymam mensis *Goi*, sororem *Gori* & *Nori*, per quem Norrigia denominata est. Juvat conjecturam, quod ipse ille Arus, referente Torfæo in dictis prolegg. ad calcem Schedarum suarum, tam per *trigenta sex generationes*, ad vetustissimos *Svethiæ reges*, genus suum continua serie pertexuisse, quam etiam res gestas *Regum Norrigiorum* primo, mox etiam *Daniæ* ac *Angliæ*, & Annales denique *patriæ* suæ conscripsisse tradatur.

Rhythmos de *Carolo*, *Grimo* & *Hialmaro* fusos, & antehac nusquam editos, ex apographo quodam Archivi Antiqq. edidi, iisque consonare omnino cantilenam, a vulgo Svethiæ borealis, me ad huc puero

fäder / warda förebragte; det jag i en särdeles Skrift har med ofelbara skjäl sökt at bewisa. Hwad nu detta Sagobrott särdeles widkomer / så består det af twegga slags urgamla handskrifter / dem Torfæus i Histor. Norr. T. 1. p. 148. seqq. har anfört / och betygat / at de tillika finnas i Flatejiarboken. Det förra / som han jämte mig andragit / är redigare och bifogat til Ol. Tryggw. S. af Skalholtiska editionen p. 110. det senare / säger han (af hwilken wi och det hafwom anfört) wara något oklarare eller tilflickat / och at det äfwen i berörde Bok finnes. Uphofsmann är namnlös / såsom och så de fläste andra wåra äldre Sagors antecknare / doch synes sannolikt / at den Isländska häfdesökaren Are hin Frode (som af Torfæus i prolegg. til Hist. Norrig. och Ser. RR. Dan. beskrifwen / påstås wara födder åhr 1068.) har denna skrift samanfattat af de gamlas Dämisagor och Sagokwäden / hwarom i Inledningen p. 1. 4. 67. 82. emedan han i Landnama Sagan har lika berättelse om Nor och Gor samt deras syster / sålunda lydande: **Kong Rolf ätte Goa til hustru / hwaraf Goj eller Göije månad är nämnder / och war hon syster åt Gorr samt Norr / af hwilken Norrige har sit namn.** Warande detta dästo sannolikare / som och Are / wid endan af sina så kallade Schedæ / har genom 36. ättleder til de äldsta Swea Kongar upreswat sin slägt / samt eljest berättes / hafwa beskrifwit / så wäl de Norrska som Danska och Engelska Kongars bedrifter / jämte annat märkwärdigt om sin ättjord Island / hwarom Torfæus i berörde Prolegg. handlar.

Rimen om Karl och Grim samt Hjalmar / som tilförende aldrig warit tryckte / har jag funnit i en senare Antiquitets Archivi afskrift / och redan wid endan af de sama antytt, at de koma öfwerens

 med

puero decantatam, ad calcem adnotavi. Heic præterea monendum, cum iisdem maximam partem convenire aliam, quæ de *Grimo Parvo* & *Kampio*, h. e. *pugile Birtingalandiæ*, exſtat numero 20. in centuria Cantilenarum Danicarum priori, parte prima, ab Andr. Velejo compilata, & poſtremo edita Anno 1695. cum centuria ſecunda a Petro Syvio, indicante Cl. Mollero in Spicil. Hypomn. de Scriptis Dan. auctore alioqui Bibliothecæ Septentrionis Eruditi, cui vellem alii, qui nuper in noſtris terris eandem ſuſceperunt provinciam, ſimilem ἀγχίνοιαν & κρίσεως παῤῥησίαν adhibuiſſent. Diſcrepantia autem levicula in eo conſiſtit, quod loco *Biarmalandiæ*, quam noſtri recte exprimunt Rhythmi, cantilena Danica mendoſe *Birtingſlandiam* ſupponat; addens tamen, quem rhythmi ignorant, *locum pugnæ ſingularis*, inter Grymum & Hialmarum peractæ, *Wimmingshæg*, ſeu *Wimmingi tumulum*, dictum, quem editor Vellejus in *Scaniæ* cognomine *territorio* ſitum eſſe putat. Nec abſurde, cum Scaniam, partem *Gothiæ* meridionalem olim conſtituiſſe, Antiquarii noſtri haud infimæ caveæ oſtenderint. Quo *tempore* Carolus ille dictique heröes vixerint, perarduum eſt definire, ſiquidem ſynchroni haud memorantur; videntur tamen iidem fuiſſe cum Carolo & Grymo, quorum in hiſt. *Johannis Magni* habetur mentio, licet is ſuos ſecutus auctores (*) Grimum non Caroli filium, ſed ejus in regno duntaxat ſucceſſorem fuiſſe prodat, plures autem ac alias hiſce tribuens res geſtas, nec tamen iis, quas rhythmi exhibent, contrarias, immo ætatem, quæ Servatoris mundi ſalutiferam nativitatem longe prætervertat. At vero Doct. Loccenius, ductum ejus, uti & Meſſenii, in Regibus hiſce & æqualibus digerendis, ex

med en wiſa / ſom än i dag i Nordlanden / hälſt Medelpa / warder af gemena mann ſungen. När jag nyliga genomſåg de **Danſka** hundrade **Kjämpewiſor** / hwilkas förra del Anders Söffrenßons Wedel ſamlat / och ſidſt wordo Åhr 1695. med tilökning uplagde af Peder Syw (det den kjäcka Nordiſka Boka anteknaren och Domaren Moller i ſit Specim. Hypomn. de ſcriptis Dan. förtäljer) då märkte jag ochſå / at deßa Rim gjorde et med en wjſa / af tjugunde antalet / i berörde Kämpewiſors förra del / angående **Liden Grim** och **Kamper** eller Kämpen af **Birtingſland**. Warande doch någon åtſkilnad deßa wjſor imellan / i ſå måtto / at här / ſåſom ſades / ſtår felachtigt **Birtingſland** för **Bjarmaland** / doch warder därhos enwigsplaßen / ſom i Rimen ej nämnes / där antydder / ſåſom på **Wimmingshög** ſkedder / den uplåggaren Wedel / håller före wara belägen i et **Skånſkt** herad af ſama namn. Det han förmodeliga ej orichtigt har menat / emedan wåra Häfdeſökare nogſamt hafwa antytt / at Skåne är **Södra** delen **Götaland**. Men i hwad tid / ofwannämde Karl och Kämpar hafwa lefwat / det har mann något ſwårt före at utreda / emedan deras ſamtida Kongar och Kämpar ej warda nämde; doch ſynas de wara enahanda med Kongarna Karl och Grym / dem Johannes Magnus nämner / ſkjönt han ſina ſcribenter följande (*) berättar Grim ej warit Karls ſon / utan allenaſt hans efterföljare i riksſtyrßlen. Tilegnande wäl dem bägge andra gjärningar / doch ſådana / ſom ej äro ſtridiga / utan wäl / utom dem / ſom i Rimen ſtå nämde / kunnat tillika warit af dem gjorde. Men när han wil honom hafwa lefwat långt för wår Frälſares aflelſes tid / då far han utan twiſ-

(*) In Archivis, ceu dicit, hactenus deliteſcentes, & in his *fragmenta quædam hiſtorica*, *Romæ* in ædibus S. *Birgittæ* e ſe inventa.

(*) Hwilkas ſkrifter ſkolat hafwa legat i häfdaburerna eller Archiverna / alt til ſin tid fördölgde / beropande ſig åfwen på några Sogobrotr / ſom warit i H. Britas hus / då han til Rom kom.

ex æquo secutus, eos ad fratrum *Alrici* & *Erici Sapientis* tempora deprimit, quæ, computante illustri Peringsk. Patre, Geneall. RR. Sveth. p. II. incidunt in seculum III. post gloriosum illum partum. Quoquomodo hæc res se habeat, ex productis testimoniis liquere puto, non solum reges illos *exstitisse*, sed & *Johannem Magnum*, *non* ex *æmulationis studio* cum Saxone, reges quosdam *finxisse*, uti quidem Cl. Torfæum, hujus ei criminis impacti maximum, post Messenium (*) auctorem, nonnulli nostratium sectati, imprudenter contendere amant. Quod porro probari poterit ex aliis rhythmis, qui ab eodem Johanne Magno & D. Paulino in hist. Arctoa, Latino, Verelio autem in notis ad Herv. hist. Gothico producti sermone, & a duobus pariter, præter Erici Pomerani, Chronicis, ligato itidem sermone scriptis, quæ Messenius & Hadorphius ediderunt, confirmati, agunt de *Erico*, primo Gothorum, vel si mavis Svethorum rege, qui *colonias* in *Vitahedias*, seu *Juticas solitudines*, tum utpote incolis vacuas; duxerit; quamvis eum proxime fere insequentes reges, *Humlius* nempe & *Danus*, quos etiam dicti memorant rhythmi ac Chronica, ad *Odinianorum posteriorum* pertineant tempora, qui etiam ipsi hujus genealogicæ confusionis ac hiatus exstiterunt auctores. Sed de hocce *Erico* in Introd. nostra p. 7. nonnihil, plus autem in Descriptione Scandiæ historico geographica scripsimus. Neque vero obstat, Sturlonidem, in suis annalibus, horum non meminisse, nam, præterquam quod hisce, haud major quam Svethorum domesticis chronicis ac documentis, tribuenda auctoritas, notumque sit illum

twifwel willse / emedan Doctor Loccenius, som eljest ej obilligt följer honom samt Messenius, i deßa och samtida Kongars uträknande / hänförer dem til bröderras **Alriks** och **Eriks** hin Wises tider / dem den högtberömliga Peringskiœld fadren / i Ättartalet p. II. sägier hafwa lefwat i 300. åhriga tiden efter högstbemälte aflelse. Ehuru nu med denna saken må föreweta / doch synes af andragna witnesbörder / det wara sanningen likmätigt / at / ej allenast oftanämde Kongar och Kämpar hafwa warit til / utan och at Johannes Magnus, ej af **täflande** med Saxo Grammaticus har **updichtat** några Kongar / såsom / i anledning af Messenii (*) och sedermera Torfæi påstående / några wåra nyare scribenter welat påstå; det mann äfwen widare kan bewisa af andra Rim / dem så wäl Jahannes Magnus och Doctor Paulinus å Latin, som Verelius å Götisko hafwa utgifwit / och widare warda bestyrkte ej allenast af Kong Eriks af Pomeren, utan och af twänne andras Chronicor / dem Messenius och Hadorph hafwa uplagt / handlande om **Kong Erik** / som utfärdat **flyttningsfolk** til **Wita** eller **Juta-hederna** / såsom då obrukade. Ehuruwäl at de där ochså nämde Kongar / **Humle** och **Dan** / som äfwen i berörde Rim och Chronicor anmälas warit honom i regimentet följachtiga / höra til de senare Odinianers tid / dem mann billiga håller före hafwa sjelfwa warit til slik fornKonga bländning och brist wällande. Men om denna Erik / hafwer jag kårteliga anteknat min mening i Inledningen p. 6. men widlöfteliga i min Scandös-Beskrifning. Deßutan må wäl ingen undra / at Sturleson ej ihugkomer deßa wåra Kongar; ty / för-

D 2

(*) Hic quidem Messenius, in prioribus suis scriptis, Johannis Magni Historiam chonologiamque regum Sveth. sectatus est, ab iis tamen in posteriori Scondiæ illustratæ, vere aureæ & exasciatæ, parte, magnam partem discessit, postquam Arngrimi Jonæ, Sturlesonii, aliorumque, tam Islandorum quam Svethorum scripta nactus erat vetustiora.

(*) Denna har wäl i sina förra skrifter följt Johannes Magnus, men i den sidsta / eller Scondia illustrata, hälst des senare del / censura, har han från honom måstadels afwikit / i dy han öfwerkomit Arngrimi Jonæ, Sturlesons och fleras / så Isländskas samt Swenskas äldre skrifter.

illum, præstantiora ἱστορούμενα a nostris compilasse, ut in Introd. p. 41. seq. demonstro, patetque amplius ex *catalogorum*, quos *Svethi* conservarunt ipsi, cum ejus Chronicis omnimoda fere *convenientia* (*); vix etiam cuncta a *Sturlonide* tradita, jurata confirmaveris fide, siquidem nonnulla alia ἀξιόπιστα ex ejus memoria excidisse potuerant, nec omnia sibi unice ac liquido comperta ac tradita habuerit, adeo ut ex ejus silentio, nostros mendacii vel figmenti arguere, haud usque quaque conveniens sit justo. Præter hæc, inquam, etiam Sturlonides videtur sibi, cum aliis veteribus *Scaldis*, historiarum parentibus, maxime proposuisse, *reges Svethiæ* duntaxat *præcipuos*, h. e. *Ingevonicos* seu *Ynglingicos*, Upsalæ degentes, recensendos, cum hi ab *Odino posteriori*, cujus gloriæ *Scaldi* isti, uti *Thiodolfus* aliique, summopere litabant, orti fuerint, & a quibus, in laudem suæ gentis, Norrigiorum regum majores, per Jngialdum quidem Astutum, in Svethia fere pessum euntes, sed deinde in Norrigia maxime, per ejus propaginem Haraldum Pulcricomum, continuatos, demonstrare sategerat. Sturlonidæ sua, sane, laus salva maneat, modo, quæ nostris tradita sint scriptoribus, ideo non rejiciantur, sed, quantum fieri poterit, ejus regum seriei jungantur. Antiquissima ne illa *Fornioti familia*, Sturlonidæ & auctori Langfedgatalii, seu genealogiæ regum, uti etiam aliis medii ævi scriptoribus, ignota fuit? Latuisset vero etiamnum, nisi, faustis avibus, Arngrimo Jonæ omnium primo obtigisset, posteaque, cum codice Flateyensi, in omnium pervenisset notitiam.

Tan-

förutan det deßa ej böra hafwa större witsord / än wåra egna inhemska häfde skrifter / hälst han har alt sit af wåra / det jag i Inledningen p. 40. seq. har bewisat / och än widare kan märkas af wåra egna **Konga Längders** (*) merendels richtiga samanstämelse med hans Konga sagor; kunnande mann ej eller alt det / som Sturleson berättar / ljust såsom oryggeligit antaga / emedan / twifwelsutan / några märkeliga saker kunnat både honom ur minnet falla / som och wara obekante / eller ej så eldeles richtigt angifne / därföre och mycket obilligt wore / at af hans tigande / förskjuta alla wåra skrifter / såsom osanna. Så synes och Sturleson / merendels hafwa sig föresatt / såsom andra **Skalder**, de där tillika woro Sagomästare / til at dej **Ynglingiska Enwålds Kongar** / i Upsala boende / särdeles antekna / emedan deßa woro härstammade af **Oden** / hwars heder **Skallderna** i högsta mätto sökte föröka / och af hwilka berörde Sturleson i synnerhet har beflitat sig / til at / för sina landsmänns heder skull / hänleda **Norrska Konga fäderna** / som i Swerige igenom K. Ingjalld Illråde nästan aftogo / och sedan genom deß afkomlinge Kong **Harald Hårfager** fortsattes i Norrige. Han må altså hafwa sit beröm / allenast mann därjämte ej förkastar hwad wåra scribenter anföra / utan / i hwad gjörligit är / med hans Kongatal samanfogar. Ty bekant är iu det / at hwarken Sturleson / ej eller Langfädgatalets uphofsmann / jämte flera medålders scribenter / wetat af den äldsta Forniotiska ätten / hafwande den sama wäl ännu warit fördold / där

icke

(*) Confer Reverendissimi Episcopi. Doct. Er. Benzelii Monumm. Eccles. p. 68. seq. qui etiam in additamentis ad Vastovii Vit. Aquil. p. 81. seriem produxit regum Svethicorum, a Ragnaro Lodbrokio ad Birgerum Magni filium, plane insignem; sed ex codd. mss. De la Gardianæ Donationis excerptam, qui, ab Islandis comparati, ad Historiographum quondam Daniæ regni curiosissimum, b. m. Stephanum Stephanium pertinuerant.

(*) Se högwördige Herr Biskopens / Doctor Er. Benzelii Monumm. Eccl. p. 68. seq. som och wid endan af Vastovii Vitæ Aquil. p. 81. har låtit trycka et skjönt Swea Konga tahl / från Ragnar Lodbrok til Birger Magnusa son; det han doch tagit af den förträffeliga Swenska häfda älskarens och befordrarens / säl. Grefwe M. DelaGardies handskrefna Böker / som fordom warit Danska Historieskrifwaren Stephanius i Sora tilhörige / och af Isländare i början anskaffade.

Tantum adeo abest, ut *veritatis* cupido temere liceat, *historico* cuipiam, si vel maxime, *more* quorundam *veterum*, cetera *candido*, auctores, a quibus sua habuerit, *reticeat*, notam falsi mendaciique inurere, ut potius summa ope niti deceat, quo pacto, res ab eo traditæ, cum aliorum narrationibus conciliari, vel alio quopiam modo, salvæ haberi possint. (*) Faciles utique concedimus, *Johanni* nostro cum *Saxone* commune fuisse, *provinciales reges* seu *regulos*, inter *monarchas* referre; sed deceptos fuisse sciendum, *historicorum veterum* simplici ac usitata locutione, qua *utrisque* sæpe *regium* tribuitur *axioma*. Quamobrem etiam Ericus Olavi Hist. Sveth. l. 1. p. 13. ingenue fatetur, *difficile esse distingvere reges, qui Sveoniæ vel Gothiæ regnaverint.* Porro uti rhythmi nostri chronicaque ante dicta, suggerunt, *Johanni* plura historica adfuisse documenta, quam quæ nobis huc usque innotuerunt; quare etiam ipse, ut supra dictum, multa se ex archivis & fragmentis historicis cognovisse refert, simul professus talia nonnulla se *abiturientem abstulisse*; ne dicam plurimos eum inseruisse reges, quorum Sturlonides, Långfedgatale & alia nostra Chronica meminerunt; ita etiam *Saxonem*, quamplurima ab *antiquis tradi-*

ta

icke Arngrim Jonsson hänne först öfwerkomit / och hon widare / genom Flateijarboken / blifwit allmänt kunnig. Härwid måste jag också påminna / huru obetänksamt det är / at åfwen strax / af kitslighet mästra andra och **förkasta** en scribent, såsom lögnachtig och falsk / enär han / såsom många äldste / ändoch redliga / ej ljust **nämner** de skrifter eller auctorer / hwadan han sina berättelser tagit; fast häldre är det nödigt / at mann / i gjörligsta måtton / förlikar hans berättelser med andras / eller och på annat sätt söker honom at frälsa. (*) Wäl är det klart / at wår Joh. M. warit däri enlig med Saxo, at af dem båda / warda **Herads** och **Fylkis Kongar** med **Enwälds Kongar** blandade; doch bör mann här weta / at de warit bedragne af gamla Sago skrifwares enfaldiga och wanliga talesätt / hwarmedels bådom / utan åtskilnad / ofta et **blott** Konga namn tillägges. Därföre och wår första Latinska Historieskrifware Ericus Olai säger / det wara **swårt at urskilja de Kongar / som warit anten i Swerige eller Götalanden.** Widare såsom wåra närwarande Rimer / samt eljest andra gamla kwäden och chronikor gifwa wid handen / at Joh. M. haft flera fornskrifter / än wi weta af / derföre han / efter ofwannämde antydande / berättar sig mycket haft af Häfdegömor och Sagobrotter / bekännande åfwen / sig många historiska saker hafwa **bortfört** / an-

e

dra-

(*) Vere sane, excellentis ingenii ac judicii Vir, D. D. Moshemius, in Epistola, subjuncta Dissertationi de Causis suppositorum Librorum inter Christianos seculi 1. & 2. contendit, non „ temere rejicienda, quæ moribus & sententiis „ ævi nostri haud concinunt. Generaliora illa „ argumenta: id prorsus absurdum est, ergo „ falsum. Hic mediocri præditus fuit ingenio, „ ergo mentitus est. Hoc in uno tantum ex„ stat scriptore, ergo ad fabulas pertinet. Id „ æqualium nemo memorat, ergo nunquam „ contigit. Id scriptor narrat exilis sapientiæ, er„ go mendacium est. Id repugnat nostris moribus „ & sine horrore non legitur, ergo credi non „ debet. Hæc inquam argumenta, quæ nihil „ habent, præter speciem, solidi, supra quam „ dici potest, Historiæ nocuerunt omni &c.

(*) Wår tids mägta förnuftiga scribent, Herr Doctor Mosheim, påyrkar sannerliga med största „ fog / i en Epistel, at mann måste ej så slätt utmönstra / ehwad som med wåra tiders seder och me„ ningar ej öfwerens komer. De allmänna skäl „ och inwändingar således lydande: detta är „ absurt eller orimligt / dy är det ochså falskt; „ denna har warit af slätt förstånds snille / dy „ har han ljugit; detta finnes bara hos en „ scribent, dy hörer det til fabler; detta har „ ingen samtidinge omtalt / dy har det aldrig „ skjett; detta berättar en af ringa klokhet, „ dy är det lögn; detta strider emot wåra se„ der / och läses ej utan grufwelse, dy bör det „ ej tros. Sådana / säger jag / inwändingar / „ som intet annat äro / än utwärtes skenbarhe„ ter, hafwa en outsägjelig skada bragt å banen „ i all historia / med mera.

tu ac *carmina*. quæ tamen nostram haud tulere ætatem, in sua adornanda historia ad manus habuisse, & ipse in præfat. & Torfæus, Stephanio apologetæ consentiens, in Ser. R R.& Hist. Norr. fatentur; confer modo, quæ ad historiam Ragnari Lodbrokii, de hoc Saxone dicturi sumus. *Legatos* denique, seu *Emissarios Pontificum Roman. Pauli* II. & *Leonis* X. haud pauca gentium *Borealium scripta*, una cum *Romanis historiis*, quas Gothi ex *Italia* olim in patriam detulerint, *avexisse*, præter laudatum D. D. Er. Benzelium, in Hist. ms. Rerum Svio Gothicarum l. 1. c. 14. ipse in Introd. p. 53. indicavi, probareque amplius satagit Cl. Mollerus, ex *Bulla* quadam, ad *Christiernum* II. Daniæ ac Svethiæ Regem missa, quam, cum Molleri istius verbis, videas licet in Novis Litt. Maris Balth. Anno 1699. p. 347. Profecto, cum Rex *Ericus* XIV. questus sit, *Danos nostrarum chartarum myriades possidere*, temporibus utpote reginarum, Daniæ *Mechtildis*, trium regnorum *Margarethæ*, Regum *Erici Pomerani* & *Christierni* II. compilatas, de quibus, ex Messenii Analectis Scond. illustr. dictus D. Benzelius l. c. egit. adhæc ex prædicta Bulla verosimile fiat, Pontificem, cujus præcipue desiderio Christiernus ille, sua ob commoda, velificatus fuerit, quæ petierat accepisse; nec adeo amplius a vero abludet, *Johanni* nostro aliquam etiam *Romæ* librorum Septentrionalium suppellectilem suppetiisse, posteà sive distractam, sive curiosis nostræ nationis antiquariis, eo profectis, studio subductam. Incertæ vero ætatis fuerint reges ac pugiles nostri, de ipsis tamen *Rhythmis* hoc tenendum, quod quidem (ut in Introd. pp. 7. 15. de ejusdem generis carminibus, quæ Ericum Gothiæ re-

gem

andragande således/ de måsta Kongar/ som hos Sturleson och i Langfedgatalet/ samt andra wåra chronikor warda nämde; altså har likaledes Saxo/ merendels i sin historia fölgt de urgamla **Sagokwäden** samt **härmelser**/ hwarom han äfwen siälf berättar i företalet/ af hwilka doch de flästa sedermera äro förkomne/ och ännu obekante; det ochså Stephanius i deß förswars skrift och egna anmärkningar/ samt Torfæus i Ser. R. och Hist. Norr. hafwa funnit wara sannolikt; jämför det wi til Ragnar Lodbroks Saga wardom sägjande. Nu är och det til ihugkomandes/ at **Påfwarnas** Pauli 2. och Leonis 10. **sändebod**/ upspanat och **bortfört** många Nordiska/ jämte Romerska/ skrifter/ dem wåra Göter fordom hemfört från Italien/ hwarom/ förutan förbemälte Herr Biskop D. Benzelius i collegio ms. öfwer Swenska Historien/ äfwen jag i min Inledning p. 52. har handlat; hafwande och den wälbeläsne Moller i Novv. Litt. Mar. Balth. Ahr 1699. p. 347. slikt widare sökt bewisa/ med en **Påfwisk** Bulla, skikad til Kong Christ. den 2. Dana och Swea Kongen. Sannerliga/ emedan Kong Erik den 14. har beklagat/ at de **Danska**/ **många tusende skrifter ega**/ som i **Dråttningarnas** Mechtildis och Margarethæ, samt Kongarnas Erici Pomerani och Christierni tider warit hädan bragte/ det wälbemälte Biskop i sama skrift/ efter Messenii anledning/ tillika har antydt; deß utan af nyßnämde Bulla är sannolikt/ at Påfwen/ hwars nögje Christiern, utan twifwel/ för sit gagn skull/ sökt/ äfwen den tiden i sin begjäran är worden willfaren; altså är ej eller osannolikt/ at Joh. M. i Rom, af en god del Nordiska skrifter sig betjent/ som doch anten sedermera äro förskingrade och förkomne/ eller wåra nysikna ditresande Swenskar/ afwundade och undandölgde. För öfrigit/ ehuru då wåra förnämde Kongar och Kämpar måge wara af en owiß ålder; doch måste mann om siälfwa **Rimen** tillägga/ at de (så-

som

gem in *Vitabedias* colonias dunentem, expromunt, dixi) seculo videantur circiter XIV. ut nunc habentur, confecti esse, longe vetustiora tamen agnoscant initia, siquidem non modo ex Fridthiofi animosi Historia p. 17. diluceat, antiqui illius ævi *Scaldis*, carmina ὁμοιοτέλευτα in usu fuisse, sed & (ceu pariter d. l. inculcavi) *recentioribus Scaldis* moris fuerit, ante simpliciter, vel decantatas vel scriptas cantilenas, in *nova* referre *carmina*, aures delectatura novaturientes ac delicatiores.

Quandoquidem, quæ de *Rolfi Krakii* & *Adili*, regum Daniæ ac Svethiæ *ætate*, etiam heic breviter dicenda essent, interpres ejus, a me nusquam satis laudandus, qua, etiam dum hac opera adolescens delectabatur, ingenii ac judicii dexteritate erat, haud ipse omisit; mihi itaque ejus purpuræ, meas viles lacinias addere verenti, hoc solum, Magni Viri exorata venia, monuisse sufficiat, quod sententiam suam de hujus historiæ *interpolatoris*, certe *Monachi*, convitiis, ex propria inficeta penu, contra veterum morem elegantiorem, depromtis, inque Adilum regem Ups. jactis, colloquio perjucundo, in Archivo Antiqq. quod sæpissime præsentia sua dignari svevit, gratiose habito, plenius aperuerit. Pronuntians *Danum* quendam, pari infesto animo, vel potius *Islandum*, Danorum famæ, cum obtrectatione Svethorum, velificaturum, elegantiorem quandam ac candidiorem, in historia *Ragnari Lodbrokii* vetustiori, de *Dea* Svethorum *Go* vel *Goa* (*) qualitate, ejusque Svethis lata opera, ob-

som i Inledn. pp. 6. 14. om slika/ angående Kong Erik/ som til **Wita** eller Jutaheden utbragt flyttingar/ är omtalt) på slik Skallde art/ som de nu finnes anteknade/ synas efter Torfæi mening/ hafwa warit gjorde/ wid paß i fiortonhundra åhriga tiden; doch böra de hållas före hafwa haft långt äldre början/ emedan/ ej allenast af Fridthiof Fråknes Saga p. 17. ses/ at gamla Skallder/ äfwen den tiden brukat lika **ljudande ende ord** i deras kwäden/ utan och de senare Skallder haft för en sed/ at **förbyta** de äldre och enfaldiga Kwäden/ i nyare rimart/ til at där med förnöija nymodiga sinnen.

Hwad jag nu borde sägja om Kongarnas Rolf Krakes i Danmark/ och Adils i Upsala Saga/ det har en af fornfråden högst berömwärd Herre/ redan i sin ungdom mig förtagit/ då han denna Sagan för sit nögje skull uttolkade. Ty må jag mina ringa tankar därwid nu gjörliga utelemna/ detta allena/ med Deß låf tilläggande/ at Han sin wälgrundade mening/ om denna Sagas tilflickare/ som utan twifwel en Munch warit/ samt hans egna updichtade skymeford på wår Kong Adil/ har under et nöjsamt samtal i Antiquites Archivum, det Han esomoftast nådgunstigast biwistar/ widare förebragt. Sägjande tillika troligt wara/ at äfwen en Dansk eller och Isländsk afskrifware i senare tider/ til at med Swenskarnas lastande/ hedra sina Landsmänn/ har en långt wackre och uprichtigare berättelse/ i en äldre Ragnar Lodbroks Saga/ om Swea gudinnan **Goas** eller **Göas**/ **Göjas**/ ädle/ (*) och deß bewista hjälp/ listeliga förwänt til en skamlig och laste-

(*) A *Gæa*, fœcundare, nutrire, alias *Frea Fræija*, Græcis ideo Ῥεία, Latinis *Rhea*, pariter a *Fre*, *Fræ*, semine dicta; qua sane fœcunda rerum *mater* omnium *Tellus*, sub figura ac symbolo *vaccæ*, nobis *Ko*, in Edda *Audumbla*, adumbrata fuit.

(*) Ordet Go, Göija, komer af göa eller frugt gjöra/ med hwilket/ sannerliga/ modren för all ting Jorden, är worden utteknad/ eljest Fröija kallad/ hos Grækerna Reia, Latinerna Rhea; af frö, sädesämne; hwarmed/ såsom sades/ Jorden rätteliga bemärkes/ under liknelse af en Ko, i Edda Ödumbla kallad.

obviam narrationem, liquidissime in *convitiis* & *figmentis* probrosis farctum significatum detorsisse. Quin & hoc, tam Hyperborearum quam Græcarum Antiquitatum callentissimus Heros addidit, verosimile esse, quod, cum Hyperborei, sub istâ *vaccæ* appellatione, Deam *Tellurem* coluerint, *Græci* (*) eorum sacra assumentes, eandem non modo pariter *Jo* vocaverint, sed et, ceu ex nominis Gothici significatu patescit, sub imagine vaccæ coluerint; caussa tamen fabulose addita, quod a Jove amasio, in ejusmodi brutum ideo mutata fuerit, ut conjugi Junoni, furtivo illorum amori supervenienti, isthoc eo melius celare posset scelus. Qvam fabulam ingeniose ac ἀκριβῶς explicatam dedit Rudbeck. T. 2. pp. 472. 486. 490. seq. 510. T. 3.

lastefull uttydelse. Ja/ bemälte Herre/ har ochsä/ säsom både i wåra Yfwerboars/ som och Grækers häfder högterfaren/ med mogen eftertanka/ sama gång tillagt/ det wara sannolikt/ at/ emedan wåra Yfwerboar under bemälte Gos namn hafwa dyrkat gudinnan Jorden/ altså hafwa och Grækerna/ som deras dyrkan til sig fått (*) hänne likaledes/ ej allenast Jo kallat/ utan och/ säsom man eljest/ af des Yfwerboa namns bemärkelse/ nogsamt kan sluta/ under en Kos bild dyrkat; updichtande doch därtil sådan orsak/ at hon af sin bidlskare Jupiter eller Josur/ är worden til en ko förwandlad/ då hans rätta hustru Juno, oförseende öfwerkom deras samlag/ på det hon mätte slik skamgjärning ej blifwa warse; warande denna fabel af Rudbeck mägta sinnrikt och nätt uttydder i Atl. T. 2, pp. 472. 486. 490.

(*) Græcos etenim, postquam a *Virginibus* nostris *Hyperboreis*, *Opi*, *Loxone* & *Hecaerge*, ante natum Mosen, *sacra*, æneis tabulis inscripta, triticeaque stipula involuta, acceperant (de quibus Plato & Diodorus Sic.) etiam ab *Orpheo* Thrace (quem *Getam* seu *Gothum* fuisse vere contendit Sheringhamus; prorsus uti Historia nostra de Hialmaro runis perscripta, *Zamolxin* & *Abarin* Scandianos fuisse, sole clarius perhibet) *religionis* suæ (quam ab ipso Θρεισκείαν vocitarunt) augmenta potiora, immo, cum *imperio Scytharum* seu *Thracum Getarumque* (quibus utpote, eodem Sheringhamo comprobante, *hinc* profectis, jam temporibus *Trojanis*, cum magna incolarum *Asiæ minoris* parte, subjecti fuerunt) *perplurima instituta* & *mores*, tam *sacros* quam *civiles*, immo *vocabula*, adeptos fuisse, ipse fatetur inculcatque celeber. Val. Ern. Lœscherus in Tract. qui Jon inscribitur; in quam rem plura vide sis in excell. Car. Lundii Prolegg. ac notis ad LL. Upl. Profecto, *Boreades* seu *Scythicos* nostros *monarchas*) a quibus & ipsa insula *Basilia* & *Balthia*, incolæque *Basilici* dicti) multo ante & post salutarem partum, *exteris* his in *oriente* Scythis, Thracibus, Getis ac Gothis utplurimum imperasse, evincit, partim *similitudo*, quæ inter utriusque gentis *nomina*, a regibus, heroibus aliisque præstantibus viris usitata, deprehenditur exstantissima, quorum, multa, a nullo alio quam nostro vere derivanda idiomate, in Introd. p. 149. protuli, alia & plura, quibus Gardariciæ seu Venediæ ac Sarmatiæ heroes insigniri fuere, historiis suppeditantibus Gothicis; partim & suffragia *Græcorum* antiquiora, Platonis puta, Herodoti, Xenophontis, Dionys. Halic. Diodori, Strabonis &c a Rudb Atl. T. 1. cc de Hyperboreis, Scythia, & Diis, T. 2: p. 336. T. 3: p. 181. seqq. Quibus ex *domesticis*,

(*) Ty de Græker hafwa mång Gudalära och religions satts/ många ord och seder, fått ej allenast af wåra Yfwerboar Opis Loxo och Hecaerges (som med Helgedomarne å käppar taflor ristade och i hwethalms kärfwor inweswade/ förr Mosis tid/ til de förnämsta Grækiska gudadyrkare Delierna utreste/ hwarom Plato och Diod. Sic.) utan och sedan af Orpheus (en Thrace eller Göte, såsom Sheringham påstår/ ty åfwen Abaris och Zamolxis bewisas af Hjalmars runska Saga/ warit wåra landsmän) därföre och Grækerna kallat gudadyrkan Threiskian, bekommande tillika mycket/ genom de Scythers och Thracers (det är/ wåra utfarne Drake Gjötars) herrawälde, så i Grækeland som mindre Asien; det D. Valent. Loescher i sin Skrift/ Jon kallad/ samt Professor Car. Lundius i Prolegg. och noris til Uplands L. häfwa bewisat. Ja/ at wåra Yfwerborna och Scythiska enwålds Kongar (dädan och wår ö kallades Basilia, och inwånarne Basilici) hafwa både långt förr Christi aflelse/ som och efteråt/ alt in öfwer Christendomens inkomst/ hast öfwerwälde öfwer berörde Österländske Scyther/ Thracer och Geter/ det bewitnar/ endels den fullkomliga likhet, som finnes emellan beggesdera Kongars och Hjältars namn/ dem jag i Inledningen p. 148. anfört/ och eljest af annat än Götiske språk aldrig kunna rätteliga uttydas/ warande flera slika Gardarikiska eller Venediska namn tilfinnandes/ både i denna Sagoflock/ som och i andra förr tryckta Sagor; endels och de älsta Grækers samtycke, jag menar Platonis, Herodoti, Xenophontis, Diodori Sic. Strabonis och fleras/ dem Rudb. anfört/ med hwilka ochsä/ själfwa de Götiska scribenter/ Procopius i synnerhet Hist. Goth. p. m. 262. Jordan Get. p. 612. Sturleson T. 1. p. 485. Adam. Brem. Situ regnn. Aqu. p. 14.

T. 3. pp. 47. 648. Sed de his nos plura in Introd. p. 19. jam ſolum dicentes, quod ejusmodi interpolaris impoſturam ac verſutiam, ſatis ſuperque confirmet exſtantiſſimum illud mendacium, quod a ſimili Svethici nominis ſubſannatore de *Freijo*, Deo pariter Upſ. ejusque, ſi diis placet, *concubina*, confictum exſtat in Olavi Trygvii hiſtoria edit. Scalholt. inſertumque voluit, haud forte adeo impari convitiandi animo, cetera Clariſſimus Barthol. junior, Antiquitatibus ſuis Danicis p. 335. vel ideo, præter alia argumenta d. l. a me producta, explodendum, quod in aliis vetuſtioribus de iſto

490. ſeq. 510. T. 3. pp. 47. 647. Men härom har jag widlöfteliga handlat i Inledn. p. 18. tilläggande allenaſt för denna gången / at ſlik tilſlickad förtydning åfwen nogſamt beſtyrkes af den digra lögn / ſom en dylik Swea heders förklenare / updichtat i Olof Tryggwaſons Saga (på Skalholt och Island tryckter) om Upſaliſka Guden Freijer och des terna eller hora / den ochſå Thom. Barthol. den Yngre i ſina Antiqq. Dan. p. 335. i dylik afſicht ej blygts at föredraga. Börande den ſama / förutan andra orſaker / ſom redan i Inledn. äro förebragte / åfwen deraf förkaſtas / at ingen ſlik någonſin warder

f

nämd

****

noſtrorum *eminentiam, imperium* &. *auctoritatem* apud *exteros Getas* memorantibus, concinunt Procopius Hiſt. Goth. p. 262. Jordanes Getic. p. 612. Sturlonides T. 1 p. 485. Adam. Brem. Situ Regnn. Aqu. p. 4. Similiter, Scandianorum latiſſima in *occidua Europa* dominatio, clariſſima olim fuit; Tacitus quippe narrat, *Sviones*, accolas *maris Suevici* (Sturlonidæ in *Svithiod hinu ſialfri* ſeu, *Sveonia ſtricte accepta*, qua *mari* adjacet, habitantes) *præter viros & arma, claſſibus etiam valuiſſe*; quæ a multis utique ante Tacitum natum temporibus, repetenda fuerit. Quin & Cæſarem audiamus tradentem, *Suevos* (*late* h. e. pro *univerſis Sveo Gothis* habitos, quos Sturlonides pariter ſub *Svia velldi* ſeu *Svio Scandico imperio* comprebendit) Germanorum fuiſſe *proceriſſimos*, *fortiſſimos* ac *bellicoſiſſimos*, quibus ne *Dii* quidem immortales *pares eſſe potuerint*; eos *quotannis ex* centum pagis *ſuis* (*hundare*, en antiquiſſimam, ſed & hodie notiſſimam *territoriorum* in Svethia, ex *centenis colonis* denominationem) ſingula *millia armatorum bellandi* cauſſa, ſuis ex *finibus educere* ſolitos, adeoque (Inde, ſeu a *Suevicis marique* Balthico contiguis terris) *expulſorum Germanorum* (qui, eodem referente Cæſare, *multis* locis *triennium* vagati, tandem ad *Rhenum* pervenerunt) *agros*, circiter *millia paſſuum* D C. (ad *Rhenum* fere usque) *vacare*, maximam ſibi putaſſe *laudem*. In quorum verborum ſenſum, amplius conferri meretur Rudb. T. 1. p. 593. T. 3. p. 225. 317. Adeo, cum *Cerealis*, oratione apud Tacitum Hiſt. L. 4. veram, inter alias, a Rudb. l. c. memoratas, protulit *cauſſam omnium Germanorum e ſeptentrione* (vagina noſtra gentium) *deſcendentiam*, cui etiam Strabo l. 7. adſtipulatur, conf. Cl. Dithmari Comment. in Taciti Germ. p. 206. Hinc etiam, tam *Gallorum* (quos Cl. Spenerus Notit. Germ. ant. l. 5. p. 10. *Scandiotas* concedit) quam *Suevorum*, *Germanorum* &c. antiquiſſima *nomina*, mere *Gothica* eſſe, ſed a recentioribus etymologis immaniter detorta, in obſervv. meis ad laudati Lœſcheri Litteratorem Celt. liquidiſſime demonſtravi, ſimul, ceu in introduct pp. 31. 61. ſeq. teſtimoniis, omni exceptione majoribus, evincens, *Italiæ* aborigines, *noſtros* fuiſſe *Gallos*, *Umbros* ſeu Cimbros vel Cimmerios, *Tuſcos* ſeu Thuſſos ac *Teutones*.

angående wåra hema Göters myndighet och wälde öfwer de utländſka Geter eller Göter / mågta wäl öfwerensſtåma. Wåra Scandianers härrawällde åfwen här i Norden och Tyſkland / är ej eller mindre klar; ty mann läſe allenaſt Tacitus, ſom berättar / öfwer alla måtto märkwärdigt at wåra Swiar, enſkylt tagna / och af Swewiſka hafwet begrepne / (det är / ſåſom Sturleſon ſägjer / i Swithjod hinu ſialfri / wid ſiöſidan boende) hafwa fordom / förutan wapn och ſtridsmänn / åfwen warit mägtiga af ſkjepsflotar / och detta ju / långt förr än Tacitus war til. Widare må mann höra Cæſar om wåra Swewer (i gemen eller i Swiawälde och hela Scandia boende) då han ſäger / at de / ſåſom bland alla de ſtörſte / ſtarkaſte och ſtridſamaſte / hafwa hwart åhr wiſſa 1000. ſtridsmänn utfärdat från ſina grändſor / kjörande undan ſig de Germaner / ſom öfwer åtſkilliga orter wankande / på 3. åhr / enteliga komit til Rhenſtrömen / hwilkas land de ochſå (ifrån ſin grånds / Swea hafwet) hafwa förſtört / wid paſs 500 ſtadier eller 10. grader (alt in emot Rhenſtrömen) hållandes ſlikt för deras ſtörſta heder / jämför Rudb. T. 1. p. 593. hälſt T. 3. p. 225. 317. At jag nu må förbigå den orſak / ſom Cerealis i en oration hos Tacitum Hiſt. L. 4 omtalar / hwi alla Germaner hafwa farit från Norden; med hwilken och Strabo l. 7. öfwerenskomer; beſe Dithmari Comment. til Taciti Germ. p. 206. Därföre jag i mina obſervv. til bemälte D. Loeſchers Litterator Celta, tydeliga har bewiſat / at så wäl de Gallers (dem Prof. Spener måſte i not. Germ. Ant. tilſtå / hafwa warit Scandö boar) ſom och de Svevers / Germaners ꝛc. äldſta nam, äro bara Götiſka, ſkjönt af wår tids Tyſka ordaredare ſkamliga förwändne; antydande tillika / ſåſom i min Inlduing pp. 30. 61. ſeq. med urgamla witnesbörder / at ochſå Italiens urfäder / warit wåra Galler / Umbrer eller Cimbrer och Cimmerier / ſamt Thuſſar eller Teutoner.

isto rege historiis, nulla prorsus ejusce habeatur figmenti mentio. De cætero, ejusdem commatis videtur, quæ in Rolfi hujus historia habetur, relatio de *Gothis, regem corporis* magis quam animi *præstantem magnitudine*, adoptantibus. Sed si vel maxime vera esset, Gothis tamen haud magis exprobranda foret, quàm *Lacedæmoniis*, qui, docente Cragio in de republ. Laced. p. 98. *circa reges in corporis statura proceritatem exigebant*, haud dubie illam decorandæ personæ regiæ condignam existimantes.

Cur *Fridthiofi Animosi* historiam, adeo heic imprimendam curaverim, caussa ad finem ejus memorata est. Nempe, ut & patris Thorsteni Wikingii, a Renhielmio, & filiorum, a Verelio in hist. Gothrici, editæ res gestæ, eo plenius cognoscerentur. Ad dictam autem Thorsteni hist. sequentia duco monenda; scilicet, in exemplari regio Hafniensi, quod Cel. Torfæus Hist. Norrig. T. 1. p. 195. secutus fuit, loco recentioris vocabuli *brefve* seu *epustola*, quod, in edit. Renh. p. 9. occurrit, vetustius *runakefle* seu *tabula notis runicis*, vel potius *runis* ac *litteris* Gothicis inscripta, haberi. Deinde recte Nobiliss. Renhielmium putasse, nomine regionis *Jndia*, quod p. 12. occurrit, celebrem illem *Asiaticam* intelligendam, cum non modo aliis Asiæ partibus, sed & ad *Jndum* fl. *ScythoGetas* consedisse, testetur Dionysius Alexandrinus; prætereaque *Jndiæ* nomine, etiam *Europæ* partem *septentrionalem* insignitam, suggerant passim auctores vetusti (*) Torfæum autem, qui contra substituere amat provinciam aliquam Svethiæ, Gothiæ aut Norrigiæ

nämd i andra och äldre handböker af berörde Saga. Enteliga synes den berättelse / wara af lika sanning med deßa förbemälte / som i närwarande Rolfs och Adils Saga andrages / at wåra Göter welat häldre hafwa en stor och rumdryg / än en ädelmodig Kong. Om och denna berättelse wore sann / så borde hon ej mera Göterna förkastas / än Lacedæmonierna / som i Cragii republ. Lacedæm. p. 98. antydas / warit mycket angelägna om stor wäxte Kongar / menande at slikt mycket hedrade sådana Förmänn.

Orsaken til den tryckte **Fridthiof Fräknes** Saga / är wid des enda förmäld. Nämliga på det / så wäl Sagan om hans fader Thorsten Wikingßon / som hans söners bedrifter i Götriks S. nämde / måtte widare fortsättjas och andragas. Kunnande jag nu ej afläta, at först påminna / at i den handskrefna Sagan om Thorsten Wikingßon / hwaraf Torfæus i Hist. Norrig. och T. 1. p. 195. sig betjent / rätteliga står **runakåfle** eller **runstaf** / i stället för det senare ordet **bref** / som i Renhielms aftryck p. 9. finnes. Sedan / at denna Renhielm billiga / hållit före / at med namnet Indialand / som p. 12. står / den bekante Asiatiska Jndien bör förstås / emedan Dionysius Alexandrinus bewitnar / at Scytho Getæ, ej allenast i andra Asiatiska orter / utan och wid floden Jndus sig hafwa nedersatt; och mann deßutan wet / at gamla auctorer med Jndia namnet / under tiden antyda den nordiska delen af Europa (*) Farande däremot Torfæus willse / som påstår at bemälte Jndialand warit / anten något Swenskt och Götiskt eller och Norskt Herad; och det ju af en

---

(*) Jnculcavit id ipsum serio & sæpius Rudbeckius ἀγχινοέστατος, in opere Atlantices, eumque, licet innominatum, secutus Cl. Sperlingius in Laude Boreæ, ubi pariter *duas* omnino statuit *Thracias*, sicut & ille *Lybias* ac *Æthiopias*, *boreales* seu Scandicas puta, ac *australes*, ab antiquario quovis κριτικωτάτῳ naviter observandas, cum in scriptis Græcorum sæpe invicem confundantur.

(*) Detta har wår Rudbeck, med alfware påmint och bewisat i sina Atlanticæ delar / den och / ehuru onämdan / Sperling i Laus Boreæ har efterfölgt / som ochså derstädes likaledes påstår / at twå Thracier warit / lika som åter Rudbeck rätteliga / twå Lybier och Æthiopier, de nordiska på Scandö / och de södra, hwar å sina bekante orter; börande man altså denna åtskilnad granneliga i acht taga / emedan berörde orter eljest hos Grækiska auctorer warda ofta beblandade.

giæ, sola ductum esse conjectura contradicendique pruritu; præcipue dum *Inderæn* Thrandiæ *insulam*, intelligendam mavult, cum tamen quæ in Scandia ejusmodi nominis provincia sit, prorsus ignoretur, nec illa Norrigiæ perexigua famæque nullius insula, ullo respondeat modo *amplissimo regno*; quod ipsa prodit historia. Indiæ nimirum *regem*, fuisse *Tyrum*, utique, tam rebus gestis, quam imperii amplitudine *Magnum* vocitatum. Et, ne dicam, in historiis Gothicis, *insularem* aliquem *regulum*, ejusmodi insignitum axiomate nusquam memorari, etiam *Kolus*, dæmoniaco per aera itinere provehi solitus, in *remotam* ab hac *borea* regionem, & quidem magno exercitu, Indiam petiisse, Tyroque ingenti prælio devicto, cives subegisse perhibetur. Adeo, frustra suæ conjecturæ patrocinium Torfæus ex eo quærat, quod suum exemplar, *Järnberalandiam*, pro *Marsyalandia* p. 15. exhibeat; quasi vero, quod *Throna* Tyri filia, Kolo antea nupta, ad secunda postea vota cum *Hromari* Jarnberalandiæ, quæ Svethiæ provincia est, regis filio, *Herrfinno* Jarlo, transivisse dicatur, inde etiam prono veluti alveo sequeretur, Indiam ad Scandiam pertinuisse. Quis enim virum Sagarum septentrionalium peritissimum fugisse diceret, persæpe in iisdem narrari, reges principesque *longissimis terrarum spaciis* ab invicem sejunctos, infestis non tantum *armis* collisos, sed & mutuis coaluisse *nuptiis* aliisque *amicitiis*? Quin itaque existimare liceat, *Marsyalandiam*, mendose in Sveth. edit. pro *Markalandia* irrepsisse; hac enim universali appellatione etiam Jarnberiam comprehensam fuisse, Sturlonides aliique boni satis superque docent historici septentrionales. Proinde ex hisce patet, limitandam esse traditionem, quæ in hist. Sverri Norrigiæ Regis, exstat de *Jarnberiæ* civibus, quod *in terra sua regem nusquam vidissent*, transitusque dicti regis ipsis ideo *insvetus* fuisset; adeo ut istius ævi cives, pro-

en blott gißning och motsägjelses girighet / då han förmenar at den Thrandhemska ön i Norrige/ Indarön/ bör därmed förstås; emedan doch ingen slik ö på Scandö finnes/ och den litsla ön i Norrige/ aldeles är olämpelig til det stora riket/ som i Sagan nämnes. Nämliga/ at Indialands **Kongen** warit Tyrus, som/ utan twifwel/ både af sina däter/ som och af wäldets storlek/ kallades **hin mikle**. Och at jag nu må nämna/ ingen ö**a Kong** af sådant namn och frägd omtales i Götiska Sagor/ så berättas ju/ i berörde Saga/ at **Kol**/ såsom waner i luften/ eller i hast långwäga/ at fara/ har rest hädan från **Norden** med en stor her til Indialand/ och sedan han i et stort feltslag öfwerwunnit K. Tyrus, har han twungit des undersåtare under sit wällde. Fast orimligare söker Torfæus, sin gißning besiyrka därmed/ at i hans handskrift står **Järnbåraland** för **Marsyaland** p. 15. likasom/ emedan Throna Tyri Dotter/ med Kol förr gifter/ berättes hafwa sedermera tagit Herfinn/ Hromars son af Järnbåraland/ til mann/ därföre ochså skulle nödwändigt följa/ at Indialand har warit på Scandö belägit. Ty ho skulle wäl tänka/ at Torfæus, ej läsit i Sagorna/ at Kongar och Herrar/ alldralängst åtskilde/ hafwa doch/ ej allenast anfallit hwarannan med krig/ utan och genom giften och andra wenskaps mål/ ofta komit tilsamans? Fast häldre må mann tro/ at Marsyaland/ är i Renhielmska trycket/ orätt skrifwit i ställe för **Markaland**; ty under detta namn förstås och Järnbåraland i wåra Sagor. Kunnande mann altså finna/ at berättelsen i Kong Swerres Saga om Jarnbåraboerna/ at de i sit **land aldrig sett någon Kong**/ och altså hällit berörde Kongs öfwerfart för **sällsamer**/ bör allenast förstås/ om de då lefwande inwånare/ som anten ej wetat af någon egen Kong/ alt

 ifrån

provincialibus regulis (in queis Fierdundensis, cui Jarnberii subditi) per *Ingialdum* cognomine Astutum (*) olim sublatis; aut ejusmodi proprii dememinisse dicendi sint regis; aut *extranei* regis transitui, nusquam ante assveverint; aut denique ipsi, in montosis silvestrisque locis, procul a sede Monarchæ seu regis Upsi. degentes, *circuitu* ejus, per *publicas* nonnisi *vias* facto (conf. ll. Upl.) haud gavisi fuerint, quemadmodum etiam posteriori nostroque ævo, nonnihil remotioribus, plerumque contigit regni incolis. Jam dixisse, haud operæ dispendium fore reor, verissimas c. 1. exhiberi vocum *Vasalli* & *Feudi* origines, *Fridthiofumque* seculo ineunte II. vixisse Cl. Torfæum putare, a cujus tamen, ceu & Peringskiœldii, chronologia, in plerisque ipsi diffideamus, quandoquiddm *Odini posterioris* adventum, *Alexandri Magni* ævo contigisse, cum Rudbeckio, in descript. Scandiæ, ad ungvem ostendisse, spes sedeat certissima. Sed vero de hac historia satis, per summas de sequentibus acturi, contenti cuncta, quæ iis conducant illustrandis, dudum congessisse, in Jntroductione sæpedicta, nec non Descriptione Scondiæ, suis quæque inserenda locis.

Alfum Regem ejusque *Heroas*, ad initium seculi V. referendos, idem putavit Torfæus; historiam eorum,

ifrån Kong Ingiald Ilrådes tid (*) som Fylkiskongarna förgjorde/ bland hwilka åfwen Fierdundiska eller Järnbäriska Kongen berättes hafwa warit; eller och at de aldrig warit wande wid någon utländsk Kongs öfwerfart; kan skje ochså/ såsom i bergs och markbygder/ långt från Upsala Kongen/ boende/ ej fått se denna deras Kong/ då han sin Eriksgatu rida skulle/ hwilket skjedde/ efter Uplands lagen/ genom allmänna stråkwägar; wetande mann och/ at många lands orter/ något afsides liggande/ ej eller sedermera/ och i wåra tider/ med deras Konga närwaro/ warit begåfwade. Jag wil nu allenast nämna/ at i wår Sagas c. 1. finnes rättaste urtydningsgrunden til de bekante orden Vasallus samt Feudum; och at/ efter Torfæi mening/ Fridthiof har lefwat i andra hundra åhriga tiden/ i hwilkens doch/ så wäl som andras/ lefnads åhretal/ jag/ både från honom/ som och Peringskiœld, afwiker/ emedan jag med Rudbeck ense/ har i min Skandös beskrifning/ med mägta solklara skjäl bewisat/ at den senare Oden hitkomit wid Alexandri Magni tid. Men nog om denna Sagan; nu måste jag wid de följande wara kårtare/ såsom nögder/ at hafwa alt saman redan i min Scandös Beskrifning/ hwart å sin ort/ inryckt.

At Kong Alf har lefwat i femte 100. åhriga tiden/ det påstår Torfæus åfwen lika. Af den berättelse

(*) Is *monarchiam Scandicam*, quæ ante centenos aliquot annos, cum *Agne* exspiravit, magnis ausibus restaurare sategit, melioribus quidem fatis dignus, nisi abominanda Ignipotentis magis, quam victrici Gradivi, Geticique sui Patris, fiducia fretus, in principes viros grassatus fuisset. Memoriam tamen, haud morituram, eo reliquit, quod ad *Leges provinciales* vetustissimas seu *Atlingicas*, in unaquaque provincia colligendas, statuique mox Monarchico adcommodandas, inter quas etiam tempore Odini, *Upsalenses* eminuerunt, *Vigerum Spaum*, Legiferum præstantissimum, emiserit. Plura in hanc rem, σὺν Θεῷ παλάμᾳ, disputavimus in Tractatiuncula de *Legum Svio Gothicarum*, præcipue *Byarcalium* seu *Bircensium*, initiis ac fatis.

(*) Ty han började återställa/ det/ förr några hundrade åhr/ med Kong Agne undergångne Upsaliska enwäldet/ doch fattades honom därtil slugare konst och bättre öde; Til den endan utsände han/ den wittra Lagmannen Wiger Spa/ at alla urgamla och Atlingiska Fylkislagar samla/ sedan förbättra och förnya/ bland hwilka ju/ och i den senare Odens tid/ åfwen Upsala lagen war i högsta wärde. Men om deßa saker/ har jag noga handlat i en särskilt Skrift/ angående Början och äldren af Swea och Göta/ i synnerhet Byarka/ Lagarna.

eorum, in Archivo Regis Daniæ Auguſtiſſimi exſtitiſſe auctiorem, colligere licet, ex narratione quadam, de *Hiori* Rogalandiæ in Norrigia *gemellis*, quam Cl. Sperlingius in Laude Boreæ p. 148. protulit, in noſtro non item exſtantem exemplari. *Heklingorum* heic p. 3. injecta memoria, etiam in Hiſtoria R. R. Sept. Wiſingsœæ edita, §. 511. occurrit, ceu item regum *Alfi* & *Alfreki*, in Wolſungorum hiſt. pp. 25. 31. 70. 78.

Hromundus Greipius, quod *Hroki Nigri*, in hiſt. præcedenti p. 33. deſcripti, *nepos* fuerit, ad ſec. VII. quo Asmundum Gnodium Torfæus inclaruiſſe putat, referri debet. Mentio ejus, etiam in hiſtoria Floamannorum c. 2. ſeq. habetur. Majores breviter recenſentur in Origg. Norrig. p. 9. late autem in Tab. IV. qua Genealogiam Wilkinorum illuſtravit Peringſkiœldius, nec non in Torfæi Hiſtoria Norrig. p. 257. qui & Ser. RR. Dan. p. 11. refert, *Hrongvidi Berſerkii*, ſeu *pugilis furioſi*, hiſtoriam, in *Sturlungica* commemorari. Ex hac vero Romundica diſcimus, *regem*, vel potius *regulum*, quendam in Svethia fuiſſe, nomine *Semmingum*. Ipſius etiam *Romundi*, in hiſtoria Rolfi Pedeſtris, nonnulla habetur memoria, ſed quæ abque ratione prodat, *Olafum* regem fuiſſe Daniæ, *Rolfi* filium *Helgum* Animoſum, ſororesque *Dagnyam* & *Dagbiartam*, Romundi curaſſe vulnera; præcipue cum compilator hujusce hiſtoriæ fateatur, multa ſe ex aliorum narratu accepiſſe, teſtimoniis deſtituto idoneis. Bigam fratrum *Haddingorum*, reges fuiſſe *Svethiæ*, vix credam, potius *Gothiæ*, quum prælium eorum cum Olafo, in glacie lacus *Weneri* contigerit, & ex aliis pateſcat Hiſtoris, *certamina* ejusmodi, ad quæ hoſtem quis

telſe Sperling i Laude Boreæ p. 148 andragit / om Kong Hjors i Norrige twillingar / ſynes / ſåſom i Danemark hade en widlöftigare Saga / om denna wår Kong Alf warit tilſinnandes. Hecklingarnas minne (ſe p. 2.) finnes åfwen i Konga-Sagorna §. 511. på Wiſingsö uplagde. J Wolſunga Sagan pp. 25. 31. 70. 87. warda och Kongarna Alf ſamt Alfrek omtalte.

Romund Grips tid / ſträcker ſig wid paß til åhr 700 / emedan han berättes hafwa warit Hrok den Swartes Dotterſon; jämför föregående Saga p. 32. Han nämnes i Floamanna Saga c. 2. ſeqq. ſtående hans åttartal kårteliga i Norriges Upfindelſe p. 9. men widlöfteliga / ſå wäl i Peringſkiœlds 4. tafla af åttartahlen til Wikina Saga / ſom i Torfæi Hiſt. Nor. p. 257. af hwilken jämwäl i Ser. RR. Dan. p. 11. antecknes / at om Hrongwid Barſärk eller Raſtjämpe / en ſärſkilt Saga warit giorder / ſom nämnes i Sturlunga S. Här ſägjes och / at en Kong / eller häldre Fylkis-Kong / warit i Swerige / benämnd Seming. Romunder omtales åfwen i Gånge Rolfs S. doch orätteliga / at Kong Olof haft i Danmark wällde / ſamt at Helge den Fräkne warit Rolfs ſon / och at deß ſyſtrar Dagny och Dagbjart / hafwa läkt hans ſår; hälſt där wid endan tilſtås / mycket wara inryckt af andras witneslöſa berättelſer. Otroligt är / at bröderna Haddingar / warit rätta Swea Kongar / faſt häldre ſynas de i Götaland hafwa regerat / emedan deras ſtrid med Kong Olof / har ſkjett på Weners iſen / och mann af andra Sagor wet / at de ſtridar / til hwilka den ena den andra har utmant, hafwa ſtått wid den utmanandes grändſor. Så har och orſaken til Swea namnets anförande

quis *deposcuit*, in *confiniis* regni habita fuisse. Præterea, in caussa fuerit denominatio vulgaris, etiam heic a potiori petenda, *dignitate* puta *Svethici imperii* (*) quæ antiquo obtinuit ævo; qualis etiam sequenti hist. manifeste deprehenditur. Denique singularem de *Haddingis* concinnatam fuisse historiam, Torfæus d. l. p. 12. ex alia de Rolfo Pedestri ms. collegit; ne jam verbosus dicam, duorum & trium Haddingorum, sed Norrigiorum, nec fratrum, adinveniri memoriam in Eddæ Sæm. cantilena, quæ Helgi Haddingorum damnum inscribitur, ut & in Origg. Norrig. p. 9.

Halfdanus Branæ alumnus & *Sorlus Robustus*, initio sec. VI. floruerint; prior rex *Svethiæ* perhibetur, quamvis *Scaniæ* tantum, una cum *Dania*, paterno utpote regno, imperasse videatur. Ita sane, *Hacus* Hamundi filius, in hist. Egilli & Asmundi ms. Svethiæ rex salutatur, etsi historia de Alfo p. 28. eum rectius *Scaniæ* Dynastam vocet. Heic obiter, atque prævio dicto ms. observandum, dicti Hamundi filiam, non *Dordyam*, ceu illud perquam vitiosum, quod Salanus edidit, Egilli historæ exemplar habet, sed *Oddnyam* vocatam, *conjugemque* fuisse *Asmundi* Halogiæ reguli.

Halfdanum Ejsteni filium, sec. VII. natum, Torfæus existimat; nos provincias in ejus historia nominatas, *Biarmiam* puta, *Hellulandiam*, *Grenlandiam*, *Hundingialandiam*, una cum *Reidgotalandia*, quam præcendens memorat historia, in Svethiæ borealis, *Kyrialandiam* autem in

de (*) warit det/ så här som eljest allmänna/ slästa tingsnamngifwande/ af deras förnämsta del/ jag menar Sweriges heder för andra Nordiska riken/ det mann och i följande Saga har at märka. Eljest/ at en sälskilt Saga warit tilfinnandes om Haddingarna/ det har Torfæus af en annan Saga om Gånge Rolf inhämtat. Så må och jag tillägga/ at äfwen twå/ ja tre Haddingar/ doch inga bröder/ samt i Norrige rådande/ warda nämde/ både i Sämundar Eddas del/ Helge Haddinga Skada kallad/ som och i Norriges Upfindelse p. 9.

Halfdan Branas fosterson och Sorle den Starke/ hållas före hafwa lefwat i siette hundra åhriga tiden. Den förra kalles i des Saga Swea Kong/ skjönt han synes allenast hafwa rått om Skåne/ jemte egit fädernes rike Danmark; ty således nämnes och Hake Hamundarson/ i Ejgils och Asmunds handskrefne Saga/ hafwa warit Kong i Swerige/ ehuruwäl Alfs Saga här p. 28. rätteliga förmäler/ honom allenast rått om Skåne. Hafwande mann här widare infällewis at märka/ at berörde Hamunds dotter ej hetat Dordy/ såsom Salans allestädes ganska felachtiga afskrift förebär/ utan Oddny/ samt at hon warit berörde Asmunds hustru.

Halfdan Östenßon menar äfwen Torfæus hafwa lefwat sjuhundrade åhr efter Christi aflelse. Jag will allenast antyda/ at de här nämde landskaper/ Bjarmaland/ Helleland/ Granland/ Hundingialand/ jämte Ridgetaland/ som i före-

(*) *Eminentiam regis Upsalensis*, ante alios in toto Septentrione, etiam *Agapetus* II. Pontifex Rom. *Epistola* ad Reges Aquilonares, super limites, Svethiam inter & Daniam servandas, missa, serio inculcat, quam notis & observationibus oppido exasciatis, edidit Polyhistor & JC. nostras celeberrimæ famæ, Car. Lundius, Ups. anno circiter 1703. Conf. omnino Introd. nostr. p. 35. seq. ubi nonnulla in hanc rem alia prolata sunt ἀξιομνημόνευτα.

(*) Swea eller Upsala Kongens wärdighet för all Nordlanda Kongar/ warder äfwen påyrkad i Påfwens Agapeti 2. bref/ angående Swes och Dana Landamären; det wår redeliga Professor Carolus Lundius, med wackra anmirkningar har uplagt/ wid paß åhr 1703. Jämför wår Inledning p. 35. seq. dårest äfwenandra märkwärdigheter til detta måls bewisande warda anförde.

in Kuenlandiæ, hodie OsterBotniæ, regionibus, numeratas fuisse, prout in Tractatione singulari, anno 1721. de Gotunheimiis edita, plenius autem in Descriptione Scandiæ, demonstravimus.

De *Samsone Pulchro* hæc pronuntianda: cognominem nempe fuisse, ejusdem forte generis, *Samsoni*, quem, paterni item nominis participem, hist. Wilkinorum celebrat, suggerens etiam, non modo *Arturum* quendam, *Angliæ* seu *Britanniæ* regem, a Peringskiœldio Tab. 1. qua *Amalungorum* genealogiam pertexuit, ad sec. VI. relatum; verum & *Valtarum* Waskasteinium, heic p. 38. seq. *Westphaliæ* regulum vocatum, ubi, certe, etiam *Attilas* (cujus in aula, dicta Wilk. hist. perhibente, iste aliquandiu commoratus est) sedem tenuit, nomine *Susam*, hodienum haud adeo ignobilem urbem. Confusionem forte nonnullam, & personarum & temporum, agnoscamus oportet cum Peringskœldio, de *duobus* d. l. disputante *Theodoricis*, quorum prior *Italiæ* sec. V. posterior *Sveviæ* sive *Helvetiæ* sec. VIII. reges fuerint. Profecto, cum ex p. 31. colligatur, *Ulfhedinum*, Sigurdi Gotunheimiarum regis filium, tempore *Sigurdi Ringii* vixisse, etiam posteriori illo seculo pleraque, quæ in historia hac narrantur, contigisse videntur. Præterea sceindum, *reges* Gotunheimiarum *plures* fuisse, *Skrymneri* nomine insignitos. Edda quendam memorat, alium Sorli robusti historia, sed quorum neuter ad hæc referri debeat tempora. Qui in Jokli Bui filii hist. habetur, nostro fere æqualis, si non idem, fuerit; sed cujus memoria in Thorsteini urbium Roboris hist. occurit, longe posterior censendus oportet, quamvis Jarlus quidam Gniparlundiæ, nomine *Agdus*, etiam ibi, ceu heic, memoretur. *Gotunheimios* quippe principes, *iisdem* sæpe gavisos fuisse *nominibus*, ex dicta Thorsteini historia p. 10. discimus; sunt & alia exempla in

föregående S. omtales / hafwa warit belägne i wårt Swenska Nordland / men **Kyrialand** i Kwenland / nu Österbotn kallat; det jag i min åhr 1721. tryckte Skrift om **Gettahemar** / samt widare i min Skandås beskrifning har bewisat.

Om **Samson den Fagre** / är detta til förmålandes / at han synes hafwa warit samättinger med den lika så kallade **Samson** Samsonarson i Wikina Saga / därest äfwenledes / ej allenast Artur Engla eller Bertunga Kong / nämnes / som efter Sal. Peringskiœlds uträkning / i första ättartaflan til Wilk. S. har lefwat i siette hundratiden / utan och **Waltar** at Waskastein / som här i wår Samsons Saga kalles **Westphala** Kong. Därest och sannerliga / Attilas eller Atle och Adil **Huna**-Kong (i hwilkens hof Wilkina Saga berättar Waltar hafwa en tid lefwat) har haft sit Konga säte i staden **Susa** / som ännu å sama ort är bekanter. At doch här någon **blånda** af personer och bedrifter är til finnandes / det måste man tilstå med Peringskiœld, som å besagde ställe talar om **twänne** Theodorici, af hwilka den förra warit Göta Kong i Italien åhr 500 / den andra Swawa Kong åhr 800. Där til med / emedan mann här p. 31. finner solklart / at **Ulfhedin** / Sigurdson i Gettahem / lefwat i **Sigurd Rings** tid / är ochså sannolikt / at de i wår Saga nämde personer / hafwa lefwat wid benämde senare åhretal. Deßutan är til wetandes / at flera Gettahemska **Kongar** / än wår i denna Saga / warda nämde; såsom en i Edda / en annan i Sorle Starkes Saga / af hwilka doch ingen hörer til wår; den mann tycker likliga / at hafwa warit samtida / om icke en / med den som i Jokle Buasons Saga omtales. Men den som i Thorsten Byakrafts Saga förmäles / är långt senare / skjönt en Agde Jarl af Gniparlund / äfwen där finnes; warande af berörde Thorstens S. bekant / at Gettahems **Kongar** och **Herrar** / haft nöje af sama **nams** behållande / hwaraf och efterdöme

in regibus Orientis, præcipue Ægyptiacis, obvia cuivis.

Ad *Wolſungorum hiſtoriam*, multa quidem dicenda forent, inprimis lis Jordani a Torfæo ſer. RR. D. p. 335. ſeqq. de *Ermannareco* ſeu *Jormunreco* (conf. heic p. 125. & Wilkinnorum hiſt. p. 125.) Gothorum rege in *Svethia magna*, h. e. Ruſſia, Polonia &c. dirimenda; immo de *Waldemaro*, eorundem rege, tam in annalibus *Ruſſicis*, quam dicta Wilkin. hiſt. p. 312. memorato, in qua utpote purpura alethina, inter viles pannos ubique reluceat certiſſime; niſi iſthæc cuncta temporis conceſſi impediret brevitas, jamque dudum in *hiſtoria* noſtra *Ruſſiæ veteris* producta eſſent, cujus, cum omnibus πολυπαλαιομαθημοσύνης curioſis, brevi communicandæ, ἀπόγραφον, ob erutam ibi, ope hiſtoriarum Gothicarum, præcipue Bodvari Biarkii & Oddi Jaculatoris, *Ruſſorum antiquam*, in confiniis Kvenlandiæ, *ſedem*, nec non eorundem primorum Principum, *Waregorum* puta (nuper diſputatione publica a percelebri Aboënſium Profeſſore D. Algotho Scarino perbelle deſcriptorum) veram patriam *Scandiam*, nobis propemodum invitis, anno 1726. extorſit, tum temporis in regia hac urbe commorans, rei apud Ruſſos Metallicæ Conſiliarius perquam Curioſus D. Dtatiſcheffius. Interim ſequentia monuiſſe fas erit; *Wolſungorum* nempe, qui & *Ylfingi* dicti, ceu & *Giukingorum*, Warnefrido *Gungingorum*, ex *Halfdano grandævo*, Norrigiæ rege progenitorum, immo *Amalungorum*, a Satore Svethorum rege *Amalo Augis* filio, ſeu *Humlo*, ſic denominatorum, *ſeries genealogicas*, prædictæ Wilkin. hiſtoriæ a Peringſkiœldio, uti Torfæo Hiſt. Norrig. T. 1. p. 258. inſertas eſſe, horumque adeo calculo, Wolſungorum res geſtas ad ſec. duntaxat VII. referendas eſſe. Prætera *Longobardos*, jam tum in *Dania*, una cum popularibus *Saxonibus* ac *Francis*, floruiſſe, ex p. 87. liquere, a me autem in Introd. p. 19. idoneis argumentis, contra Illuſtrem

döme finnes ibland de Österländſka/ hälſt Ægyptiſka/ Kongar.

Wid Wolſunga S. kunde jag wäl mycket erhindra/ hälſt angäende den twiſten/ ſom Torfæus i Ser. RR. D. p. 335. har med Jordan, om Ermanarek eller Jormunrek/ ſom här p. 125. nämder/ warit en utländſk Giöta Kong i det ſtora Swerige/ eller Ryßland/ Polen och widare; ja/ äfwen anföra hiſtorien/ om en ſlik Göta Kong/ Waldemar bebenämd/ ſom förutan i Ryſka handlingar/ jämwäl omtales i berörde Wilkina Saga p. 372. i hwilken ſannerliga/ bland en hoper pußluſtiga Dämiſagor/ många dugande hiſtoriſka ſaker/ äro til finnandes. Slikt ſäger jag/ ſkulle wäl nu warda anfört/ om icke tidſens kårthet det förhindrade/ och altſamans redan wore anfört i min Ryſka hiſtoria, hwars afſkrift Bergs-Rådet Dtatiſcheff åhr 1726. mig ſå gott ſom aftwingade/ för den där/ af Bodwar Bjarkes och Orwar Oddes Sagor utwiſte/ ej allenaſt de äldſta Ryßars hemwiſt wid Kwen- eller Finland/ utan och deras urförſtars/ de Waregers eller Wargars/ rätta ättjord på wår Scandö/ ſom eljeſt af den hurtiga och frågdefulla Profeſſ. i Åbo Herr Alg. Scarin, nyliga i en wäl utarbetat diſput. äro beſkrefna. Imedlertid må jag följande anmärkningar giöra; nämliga/ at ſå wäl Wolſung- eller Ylfingarnas/ ſom och de af Kong Halfdan Gamle i Norrige härſtammade Gjukingars (hwilka hos Warnefridus Gungingar heta) ſamt Amlungarnas/ (af wår Swea Kong Amle eller Humle/ Auges ſon ſå kallades) richtiga Ättartaler/ äro/ ej allenaſt af ſal. Peringſkiœld, wid ſlutet af Wilkina S. utan och af Torfæus i Hiſt. Norr. T. 1. p. 258. i deras goda ordning anförde; blifwande äfwen Wölſungarna af dem til 700. åhra talet hänförde. Eljeſt kan mann af denna S. p. 87. finna/ at de ſå kallade Longobarder/ jämte Frankar och Saxar/ den tiden äfwen warit i Danmark; at jag ochſå må nämna

ſtrem Leibnitzium directis, *Scandiotas* fuiſſe evictos, a duce autem quodam *Bardo*, cognomine *Longo* nuncupatos, Torfæi (qui & p. 457. ſeqq. Wolſungorum noſtrorum hiſtoriam recenſet) ſententiam eſſe haudquaquam ſpernendam.

Ragnarus Lodbrokius (quo nomine *plures* inſignitos, Torf. Ser. RR. D. p. 383. contendit) ſuperiori ſervato calculo, ad ſec. VIII. pertineat. Meminit noſtri etiam Hiſtoria Herraudi p. 67. *expeditio* autem filiorum per totam, immo ultra, *Germaniam* factam, notatu digniſſima eſt. *Wifilsburgum* (p. 35.) Helvetiæ fuiſſe urbem ad Murtanum lacum ſitam, idem exiſtimat Torfæus. Ragnari *epicedium*, *Saxoni* Gramm. adfuiſſe, & integrius & prolixius, Hiſtoria ejus Daniæ, cum noſtra collata, certo certius evincit, conf. Torf. d. l. p. 354. *Helſingos* nominari p. 44. aut per πρόληψιν, hiſtoricis tantum non omnibus ſvetam, aut non tanquam gentis, ſed *heroum*, qui *Halſar* ſeu *Helſar*) quemadmodum, præter Werelii Lexicon Scand. cippus Geſtricius in Peringſkiœldii Geneal. RR. Sveth. p. 36. & Præfatio ad Fragmentum Runico Papiſt. p. 2. habet) vocari ſveverunt, Sturlonides, Helſingorum, ceu & Jemtiorum, quos etiam ipſe aliquoties inviſit, veriſſimos majores Norrigios, in Hiſt. RR. Sept. T. 1. pp. 95. 139. exhibens, bene ſatis ſuggerit, quod ipſum & nos, in Deſcript. Scandiæ, pluribus comprobatum ivimus rationibus. Ubi amnis *Jfu*, quem eadem exhibet pagina, ſitus fuerit, nondum ſcire potui, licet ejusdem mentio, etiam in hiſtoria Ormi Storolfi filii, occurrat; vide Bartholini Antiqq. Dan. p. 160. *Lundunaburgi*, ceu *Londini*, regiæ in Anglia ſedis, initia, falſo ad *Jvarum* p. 57. ſeq. referri, vel aliam iſtius regni urbem intelligendam eſſe, nemo dubitaverit; conf. Torf. d. 1. p. 383. Inſula *Samſœa* (Samos) quæ heic in *Munarvogis* ſita refertur, etiam In Hervoræ hiſt. ms. prælio quodam innotuit inſigni, eleganterque deſcripta

na mig hafwa i Inledn. p. 18. antytt / at de allaſaman äro komne från wår Skandö / ſamt at Torfæus, ſom deras Saga i Hiſt. Norr. T. 1. p. 457. ſeqq. kårteliga förtäljer / giörliga menar / dem warit kallade af anföraren **Barder hin Länge.**

Hwad **Ragnar Lodbroks** Saga angår / ſå ehuruwäl merbemälte Torfæus i Ser. RR. D. p. 383. påſtår / at flera warit af ſådant namn / doch är han med Peringſkiœld därom enſe / at wår Ragnar lefwat i 800. tiden / warande äfwen om honom talat i Herröds Saga p. 67. Eljeſt är des söners **hrefärd** genom hela Tyſkland och widare / märkwärdig. **Wifilsburg** / här p. 35. nämd / häller Torfæus före hafwa warit en Swejtzerſk ſtad wid ſjön Murta. När mann här Ragnars **dödswiſa** jämförer med Saxonis Grammat. Hiſt. Daniæ, då finner mann / at han haft en långt richtigare och widlöftigare. **Hälſingar** nämnas wäl p. 44. doch tagne anten för gamlare inwånare i deras ort / eller och för **Hjältar** / hwilka fordom kallades **Halſar** eller **Helſar** (hwarom Verelii Lexicon, och Peringſkiœlds ättartal p. 38. ſamt företal til Fragmentum Runico Papiſt. p. 2. kunna jämföras) emedan Sturleſon (ſom både Helſingar och Jämtar ibland beſökt / och ſåledes bäſt fått weta deras rätta Norrſka härkomſt) antyder Hälſingarna wa-na af långt ſenare ålder / det äfwen jag i min Scandös Beſkrifning har med flera ſkjäl beſtyrkt. Hwareſt Jſu å ſamma pag. omtalder / warit belägen / det är mig ännu obekant; ſkjönt den ſama ochſå anföres i Orm Storolfſons S. hos Barthol. i Antiqq. Dan. p. 160. At **Lundunaborg** / ſåſom hufwudſtaden i England / warit upbygd af **Jfwar** / hwarom p. 57. det är aldeles oſant / dy torde en annan ſtad där i landet därmed böra förſtås; jämför Torf. Ser. RR. D. p. 383. Om **Samſö** / ſom här p. 60. och i Herw. S. ſägjes wara belägen i **Munarwogum** / har Reſenius en ſärſkilt ſkrift

låtit

scripta est a Viro παλαιοφιλιστάτῳ Resenio. *Jlasundum*, seu *Ilium fretum* (de quo p. 49.) Saxo, sine dubio, *Hellespontum*, Sturlesonio forte *Elipalta* dictum, interpretatus est; nec inepte, ut opinor, cum eo, seu in *mare Ægeum*, (Girkahaf) toties in aliis historiis memoratum, per fl. *Dynam*, profecti sint heroes nostri, (conf. heic p. 44.) & historicum de Gothlandiæ habitatione fragm. apud Peringsk. nott. ad Theod. vit. p. 442. item Adam. Brem. situ regnn. Aqu. nec non Introd. nostram p. 59.

Anum-Bogesveigium, sec. ad finem vergente prædicto, natum, Torfæus libro cit. statuit, cui etiam prolixorem de hoc pugile ad manus fuisse historiam, jam ad nostræ calcem significavimus.

Norna Gestus, ut trisecli completa ætate, tempore *Olavi Tryggvii* vixisse refertur, ita & circa finem sec. 10. mortuus fuerit. Notamus autem, eum p. 24. *beatitudine*, qua se, in *aula Regis Ups.* præditum memorat, etiam *magnificentiam* ac *eminentiam Svethorum* manifestare. Eodem fere tempore, *Helgus Thori* filius floruerit, ceu etiam *Thorsteinus*, *Urbium robur* cognominatus, Torfæo tamen hujus historiam, nonnisi nomine notam, est quod miremur.

Hæc adeo dixisse, jam fas fuerit & volupe. Ob *improvisum* enim non modo, sed & *perversum* prorsus, quod mihi semper incubuit, *fatum*, nihil non, quod mea *vix* parturiebat industria, in lucem huc usque prodiit, quin idem αὐτοσχεδίως & *impolite*, obstetriciis typographorum manibus, quam maxime coactus fuerim obtrudere. Præsertim tot *calamitates*, tot *infortunia*, tot *malevoli invidique homunciones*, proximis his annis, ad me conspiravere opprimendum, ut nullum unquam laborem, segnior susceperim, quam *Sagarum* harumce, ocyus etiam edendarum, *interpretationem*, per se, sane, alioqui prorsus *servilem*, & ad altiora tendenti studia, moras objicientem

gra-

låtit utgå. **Jlasund**/ p. 49. synes Saxo hafwa tagit för Hellespontus; eljest förmodeliga hos Sturleson **Elipalta** kallad; kanskje ej orimliga/ emedan wåra forna hjältar plägade dit/ eller til Grækelands haf/ fara genom **Dynaströmen** wid Riga/ som ochså i denna Saga p. 44. nämnes/ hwarom likaledes Gottländska Sagobrottet wid Gottlands lagen/ och Adamus Brem. situ regn. Aqu. kunna läsas; se min Inledning p. 58.

An Bogeswängare har lefwat i förbemälte tid/ och har mann redan wid Sagans enda anmält/ at Torfæus haft däraf en widlöftigare afskrift.

Emedan **Norna Gäster**/ på sin 300. åhriga tid/ har wistas hos K. Olof Tryggwason/ ty har han och dött wid slutet af 1000. åhret; kunnande man här ej obemält låta/ at han medels sin **största sällhets** omordande i **Swea** hofwet p. 24. äfwen antyder Swenskarnas **härlighet** samt **förmån**/ ochså den tiden. Wid sama tid har **Helge Thores** son samt **Thorsten Byakraft** lefwat/ hwilkens senares Saga Torfæus allenast til namnet haft sig bekant.

Detta ware alså nog om dessa Sagor förebragt. Ty för det/ ej mindre wränga/ än oförseende öde/ som mig altid ålegat/ har jag knapt något arbete förr begynt/ än det och straxt har måst/ utan ansning/ för allas ögon/ så gott som utkastas. Desslikes hafwa många **olyckor** och **afwundsjuka Dolgar**/ i förflutne åhren/ sig/ lika som til min olycka/ samangaddat/ så at jag aldrig har lagt trögare händer wid någon syssla/ än/ äfwen wid dessa/ efter befallning hastade/ Sagors **uttolkning**/ som eljest i sig själf är ganska trälachtig och ledsam. Hälst jag altid med mycken större huglek och starkare ide/ warit waner/ at i hwarjehanda förr obekanta häfders upsökande och utarbetande/ wisa mit snille. Kunnande jag för öf-

rigit

gravissimas. Adeo, præfiscini dixerim, alacrior & curiosior, ad variarum adyta antiquitatum perscrutanda, indeque spolia muscosa, quæ meo mox perpolirentur ingenio, comparanda, exspatiari solitus sum, fideliter non minus quam strenue. De cetero, observes velim B. L. primo, *Rhythmos* de Carolo & Grimo, liberiori incedere interpretatione, cum Poeticus eorum genius, tantum non ubique regnans, aliam non potuerit non admittere. Secundo, pari fere libertate conversam esse *historiam* de Rolfo Krakio & Adile, a nobis sane, haud temere solicitandam. Tertio, *lingvam Gothicam*, qua historiæ nostræ concinnatæ sunt, haud æquali fluere tenore; quandoquidem, qui antiqua exscripsere αὐτόγραφα, Islandi, recentiorem sæpenumero iis immiscuere pronuntiationem; *capita* præterea & *summaria* addentes, quorum priora, antiqui omisere historiographi, posteriora autem duobus vel tribus duntaxat præfixere verbis, nec id semper. Tandem mihi occasionem haud suppetiisse, ἀπόγραφα, quo auctiora prodirent, cum *aliis* conferendi *codicibus mss.* quorum tamen haud exiguus in Antiquitatum Archivo reperitur numerus; fiet tamen fors, alio tempore, quo quis claustra invida rupturus sit audacior ac cordatior.

Coronidis loco, rem haud ingratam Lectori facturos speramus curioso, si, quem Præclarus quidam Antiquitatum patriarum cultor, petentibus nobis tranmisit, catalogum earum exiheamus Historiarum, quas ante has nostras, in publicam emisere lucem, sive Antiquarii ipsi, sivi ejusdem studiosi scientiæ alii, quorum *nominibus*, laudem promeritam, h. e. *memoriam* nusquam intermorituram, *umbris* autem, *tenuem & sine pondere terram, spirantesque crocos & in urna perpetuum ver*, sincero animi affectu, toti exoptamus, precamur.

Gothrici & rolfi hist. versione Svethica notisque historico Philologicis Verelii, Antiqq. Professoris, Poli-

rigit ej förbigå / at Läsåren trenne ting berätta. Först / at Rimen om Karl och Grim / äro med någon mera frihet / än eljest / uttolkade / emedan deras öfwer alt bestående Skaldeart / slik hafwer fordrat. För det andra / at sådan frihet är och brukad wid Kongarnas Rolf Krakes samt Adils Saga / den jag ej behöft at inskränka. För det tredje / at Götiska språket är sig olikt i flästa Sagor / emedan Isländska afskrifware / ofta inmängt deras senare skrifart / tilläggande åfwen capitler och innehåll, af hwilka förra / de gamla bokaskrifware aldrig hafwa wetat / de senare äro af dem sällan / ja ofta aldrig / med flera än twänne eller trenne ord tilsatte. Enteliga / at jag ej haft tilfälle / til at med de här wid wärket brukade afskrifter / jämföra andra hufwudskrifter / som i Antiquitets Archivum, til stort antal finnas / doch torde detta en gång framdeles skje / då bättre lägenhet gifwes.

Sluteliga / må jag för den wettgiriga Läsarens skull / bifoga en Förtekning / som mig af en Beskjedelig Fornälskare är tilskickad / på de Sagor / som tilförende äro wordne tryckte / så wäl af sjelfwa Antiquarierna / som af andra berömwärda männ / hwilkas låf och minne / jag önskar måtte å och å / eller åwärdeliga / hos efterkomarne / ihugkomas och förhärligas.

Götriks och Rolfs Saga / med Swenskt uttolkning och Latinska anmärkningar / af Verelius och Scheffer, bägge Upsaliska Professorer / åhr 1664.

Herröds och Boses Saga / med lika uttolkning och anmärkningar / jämte upsatts på fordom brukliga Kara och Kwinno namn / af bemälte Verelius åhr 1666.

 Her-

Politicis autem Schefferi, Eloqu. & Polit. Prof. Skytt. Anno 1664.

Herraudi & Bosi hist. pari versione & notis dicti Verelii; addita Tabula nominum viris feminisque propriorum, Anno 1666.

Hervoræ historia, simili interpretione, notisque prolixis illustrata a Verelio, Anno 1672. Accessit notarum Auctarium Anno. 1674. Meretur autem historia ipsa, novam editionem, cum auctior multo lateat ms. in Archivo Antiqq.

Thorsteini *Wikingi* filii hist. versione Svethica atque notis uberrimis donata a Renhielmio, Regni Antiquario Anno 1680. impensis Palyhistoris Rudbeckii, qui & eandem Anno. 1697. recudi fecit, Svethica tamen omissa versione.

Hialmari & Hramari hist. vernacula solum interpretatione, & quidem loco disputationis publicæ, edita a Luca Halpap, manuscripti runici, initio tamen mutilati, inventore felicissimo, Anno 1690. Hoc cum rarissimum fuerit, dignum ideo habitum est, quod, servata ad amussim figura runarum, & magnitudine ms, diligentissime delineatum, novaque & accuratiore versione Svethico Latina Joh. Peringskiœldii, Regii tum Secretarii & Antiquarii, tandem & Cancellariæ Consiliarii, iterum & multo nitidius ederetur, Anno 1700. Hinc & sibi transmissum, celeberrimus ille Anglus Hickesius, Thesauro inseruit, cimelii loco habendum.

Olavi *Tryggvi* filii hist. in Svethicam & Latialem linguam translata, notisque ornata prædicti Renhielmii, impensis *Christinæ*, Reginæ olim Svethiæ gloriosissimæ, Anno 1690.

Eigilli & Asmundi hist. versione itidem gemina & notis selectis P. Salani, cura Rudbeckii, Anno 1693. Sed ob vitiosum admodum, quod ille nactus erat, hujus historiæ exemplar, verba auctoris non potuere non prodire luxata, deturpataque enormiter. Prodibit adeo ex ms, Archivi, aliquando integrior. *Stur-*

Herworas Saga/ likaledes utarbetad af Verel. åhr 1672. med tilökning af anmärkningar åhr 1674. En widlöftigare handskrift finnes i Antiqq. Arch. som förtienar åfwen at tryckas.

Thorsten Wikingßons Saga/ med dylik flit utgifwen af hans styfson/ Kongl. Antiquarien Renhielm, åhr 1680. uplagd af Rudbeck/ samt åter tryckt på dännes omkostnad åhr 1697. doch utan Swenst uttolkning.

Hjalmars och Hramers Saga/ med Swenst uttolkning/ genom en disputation utgifwen af Luc. Halpap åhr 1690. som ochså själf deß Runska hufwudskrift först upfann. Och som hon war ganska angenäm och rar, ty skattade Kongliga Secreteraren och Antiquarien Peringskiœld hänne wärdig/ at aldeles lika med hufwudskriften å nyo uplåggas/ jämte egen nogare/ både Swenska och Latinska uttolkning; blifwande altså och af den lärda Engelsmannen Doct. Hickes, jämte Runeskriften/ införder i deß härliga Thesaurus, at där bland andra stå/ såsom en dyrgrip eller klenod.

Olof Tryggwasons Saga/ å Swensko och Latin jämte noter/ öfwersatter af Renhielm, och med Swearikes ogement Lärda Drottnings Christinæ omkostnad/ uplagd åhr 1691.

Ejgil och Asmunds Saga med lika arbete utgifwen af Petrus Salan, genom Rudbecks försårg åhr 1693. Doch är Götiska hufwudspråket mägta felachtigt/ i brist af bättre afskrift/ däröfwer Salan själf klagar; ty torde denna Saga af en bättre och fullkomligare Antiqq. Archivi bok/ warda någon gång återtryckter. Stur-

Sturlogi *Laborioſi* hiſt. verſione Sveth. Godmundi Olavii, Regii antiqu. Translatoris, curante Rudbeckio Anno 1694.

Jllugi *Grydæ alumni* hiſt. interprete & editore iisdem, Anno 1695.

Ketilli *Hængii*, Grimi *Hirſutæ genæ*, & Oddi *jaculatoris* hiſt. verſione tantum Lat. edidit Rudbeck. Anno 1697.

Regum *Septemtrionalium* hiſtoriæ, quas ſtilo Sturlonidæ, Svethica verſione Godmundi Ol. Latina autem ſua Peringſkiœldius, Anno 1677. edidit. Obſervandum heic, prodiiſſe harum hiſtoriarum nonniſi compendium additamque eſſe Sverri hiſtoriam, ſed vernacula tantum lingua, Anno 1670. opera Jonæ Rugmanni, impenſis autem b. m. Petri Brahe, Comitis & regni Drotſeti Celſiſſimi.

Wilkinorum Theoderici Weronenſis & Niflungorum hiſt. quam in Svethicum converſam idioma, opera maxime Hadorphii jun. ſed ſua expolitam lima, Latinamque factam, imprimi curavit idem Peringſkiœld. additis *Tabulis genealogicis* familiarum Gothicarum foris celeberrimarum, Wilkiniæ, Gungingiæ ſeu Giukingicæ &c. Anno 1710.

Fragmentum *hiſtoriæ* de *regibus* quibusdam Septentr. præſertim *Prœlio Bravicenſi*, vulgo *Bravallahedenſi*, verſ. Sveth. Joh. Fr. Peringſkiœldii, regii Antiqq. Translatoris Anno, 1719.

Hialmteri & Olweri hiſt. intertatione ejusdem Sveth. Anno 1720.

Asmundi *Pugilum interfectoris* hiſt. ab eodem gemina verſ. illuſtrata & notis, quibus antiquitates *armillarum* & *annulorum*, noſtro e ſolo erutorum, breviter delineantur. Acceſſit Index variarum hiſtoriarum ac documentorum mss. quo ille a Patre olim, ad laudatum Hickeſium transmiſſus, quadammodo ſuppleri poterit, Anno 1722.

J. B.

Reſtant & aliæ Historiæ mss. a me vernaculo donatæ ſermone, uti

Sturlöger den Arbetsſames Saga / af Gudmund Olofſon / Konglig Translator, allenaſt förſwenſkad / med Rudbecks omkåſtnad / åhr 1694.

Jlluge Grydar Foſtres Saga / likaledes af Gudmund Olofſon och Rudbeck åhr 1695.

Ketil Hängs / Grim Ludenkins och Orwar Odds Sagor / å Latin af annan Jsländare öfwerſatte / och tryckte genom Rudb. åhr 1697.

Nordlänſka Konga Sagor af Sturleſon ſkrefne / med Gudmund Olofſons Swenſka / men Peringſkiœlds Latinſka uttolkning / åhr 1696. Et kårt utdrag af deſſa / under titul af Nordländſka Chronikan / är af Jon. Rugman å Swenſko allenaſt författat / och med ſal. Riks Drotſets Gr. Petri Brahes omkåſtnad uplagt åhr 1670. hafwande en tilſatts af Kong Swerres Saga.

Wilkina och Niflunga Saga / äfwen med dubbel / måſtadels den yngre Hadorphs / endels Peringſkiœlds uttolkning / hwilken ſenare äfwen är ſiälfwa Sagans upläggare / har och bifogat ſina ſtam Taflor öfwer de utländſka Göta ätterna / Amlungarna / Wilkinerna / Gjukingarna ꝛc. åhr 1710.

Sagobrott / om forna Nordlänſka Kongar / hälſt om Bråwike eller Bråwalla ſlaget / med Swenſk uttolkning af Joh. Fr. Peringſkiœld, ſonen / Konglig Antiqq. Translator, åhr 1719.

Hjalmters och Olwers Saga / likaledes af honom utgifwen. 1720.

Aſmund Kämpabanes Saga / å Swenſko och Latin, af den ſama / jämte anmärkningar / ſom måſt angå gl. Swenſka arm och fingerringar; med bifogad Förtekning på åtſkilliga gl. Sagor och ſkrifter / ſåſom ökning til den förr af Fadren / til ofwanbemälte Hickes ſkickade Sago upſattſen. 1722.

J. B.

Deſſutan äro och andra Sagor af mig förſwenſkade / ſåſom twå

ſunt binæ prolixæque de regibus Norrigiæ, *Hako Grandævo* & *Sverro*; item tertia de Britannis, quam Latinam feci. SUMMARIA inſuper confeci hiſtoriarum de *Nialo*, *Egillo* Skallagrimio & *Bardo* Snæfells Aſio. *Excerptas* denique ſervo *Antiquitates* ex LXXX. aliis pariter ineditis hiſt. pro conficiendo PROMTUARIO *Antiquitatum Hyperborearum*, in quo nomina inſigniora, Regum, Heroum & regionum; ritus item, mores, leges, inſtituta, & id genus alia, quæ antiquo obtinuerunt ævo, breviter & ſuccincte recenſentur ac illuſtrantur. Orſus autem eſt hanc telam prius, b. m. Georg. Dalſtedt, vir antiqq. Scand. ſtudioſisſimus, dum ex aliis XXXIII. hiſtoriis, ſcitu digniora, egregio colligeret inſtituto.

Denique ſcripta, me agnoſcentia auctorem, adnectere juvabit.

Diſput. Acad. de Svethia Boreali, Anno 1717.

Tractat. de Gotunheimia ejusque provinciis &c. Anno 1721. (*)

Pro-

widlöftiga/ om Håkan gamle och Swerre/ Norriges Kongar/ ſamt den tredje om Britannerna/ å Latin öfwerſatter. Widare har jag/ ej allenaſt af Nials/ Egil Skallagrims och Bardar Snäfells Aſes Sagor/ innehållet af hwart capitel författat/ utan och af 80. äfwenledes otryckta Sagor/ utdragit de märkwärdigaſte ſaker/ til början at en Häfda Samling/ där i ſå wäl förnämſta Kongars/ Hjältars och Länders namn/ ſom och gl. ſeder/ lagar och inrättningar/ med mera dylikt/ warda anteknade och förklarade. Hafwande den flitiga Häfdaälſkaren ſal. Georg Dalſtedt, til detta wärk förſta anledningen gifwit/ medelſt 30. andra Sagors utdrag.

Enteliga må jag och mina Skrifter upräkna/ ſåſom:

Academiſk Diſput. om Swenſka Nordlanden 1717.

Skrift om Gettahem och des Härader &c. åhr 1721. (*)

En

(*) Ex hiſce, ceu & aliis, nonnulli *diſputatores*, multa *compilavere* ἱςορϰμενα, quorum cum partim ſenſum perverterint, partim me auctorem reticuerint, haud ab re fuerit, iſtos audaculos, atro heic notare carbone.

Primipilus videtur *Car. Genberg*, qui utpote, in diſp. de *Medelpadia*, non modo p. 3. ἄμϰσον Pictorem *Thelott*, auctorem fuiſſe egregiarum *Tabularum geogr.* quas Rudbeckius ipſe operi Alt. adcommodavit, nec non a me evictum, & *Gotunheimias* haud ultra A. 350 duraſſe, & *provincias* Reidgotalandiam, Glyſisvalles, Biarmalandiam, Hunalandiam, *qua majorem partem, intra Medelpadiæ pomœria ſitas fuiſſe*, egregie mentitur (ſiquidem ex Tract. de Gotunhemiis & Diſp. de Svethia Boreali, ſæpius a ſe perlectis, didiciſſe potuerat, *Gotunheimias* peculiari ſubfuiſſe imperanti, usque ad Erici IX. tempora, *provinciasque* enumeratas, ſuo ambitu hodiernas Herdaliam, Jemtiam, Helſingiam borealem, Medelpadiam, Angermanniam & Bothnias Svethicas, olim comprehendiſſe) ſed etiam p 9. verba mea, de *tumulorum* Medelpadicorum *numero* agentia; p 11. meam de vocis *Hafre*, rectius *Aivern* pronunciandæ, ſententiam (conf. Tr. de Gotunh. p. 73.) p. 16. mea verba (ex Prodr. p 2.) ſic incipientia: *caute enim admodum, ſeu cum grano ſalis* &c. &c. &c. Item alia p. 22. (ex Cl. Holenii diſp. poſt. p. 100.) quorum hujusmodi initium: *gentem univerſam Suedicam, adeoque* &c &c. &c. ſibi, ceu auctori impudentiſſime arrogat. Ne dicam eum p. 16. ſeq. vafre diſſimulare *Sigilli* Medelpadici tertium ἀπόγραφον, ſibi a me communicatum; immo,

(*) Af deßa och andra mina ſkrifter/ hafwa några Studenter/ många hiſtoriſka ſaker ſamanraſkat/ och emedan de dem endels förfalſkat/ endels mig beröfwat/ dy är jag nödgad worden/ at deßa djärfwa ſwenner/ därföre nu namngifwa.

Den förnämſta är Carl Genberg, ſom i ſin diſp. om Medelpa/ ej allenaſt ſiolligt ſäger p. 3. at Ritaren Thelott warit uphofsmann för Rudbecks Geogr. Taflor/ ſamt at jag bewiſat/ Gettahemſka wäldet ej hafwa ſträckt ſig öfwer 350. tiden/ och deß landſkaper/ Ridgetaland/ Gläſiswall/ Bjarmaland och Hunaland/ warit til ſtörre delen belägne inom Medelpas gränsſor (där likwäl han i mina ſkrifter om Gettahemar och Swenſka Nordlanden/ ofta har läſit/ at Gettahemar haft egen öfwer-Kong/ til Kong Erik den 9. tid/ ſamt at bemälte landſkaper inbegripit Herrdalen/ Jämtland/ Norra Hälſingaland/ Medelpa/ Ångermanland/ Weſter och NorrBotnerna) utan och oförſkämt tilögnar ſig mina ord/ ſom ſtå p. 9. om Medelpas myckna högar; p. 11. om Hafres rättare utſpråk genom Awern, (ſe ſkriften om Gettahemar p. 73.) p. 16 mina ord (i Prodr, p. 2.) ſå begynnande: caute enim admodum, ſeu cum grano ſalis &c. &c &c. Ja/ andra mina ord/ (tagne ur Magiſter Holens ſenare diſp. om Dalekarlia p. 100.) hwilka ſå börjas: gentem Svedicam univerſam, adeoque &c. &c: &c. At jag och må berätta honom liſteliga hafwa förtegat/ at andra Medelpa ſigills afritning warit af mig meddelt/ ſe p. 16. ſeqq. ſamt at han p. 19. dumdriſtigt menar/ Gettahemſka eller Nordländſka Kongarna/ hafwa warit Upſala Öfwer Kongen

Prodromus &c. exhibens ſuccinctum judicium de Scythiæ, Gothiæ & Svethiæ etymo, nec non Runarum in cippis Helſingicis & Medelpadicis inventarum, ætate & explicatione, Anno 1726.

Epiſtola Reſponſoria ad Cl. Ol. Celſium, Th. Prof. de dubiis ejus circa delineationem & explicationem Runarum, eod. Anno.

Diſſertatio Epiſtolica ad illuſtrem Roſenſtolpium, de Stockholmiæ antiquo Situ, Nomine & Legibus; nec non de Aboriginibus Scandiæ. Anno 1730. Conf. de hac *judicium* in illuſtris Gundlingii Hiſt. Erud. T. 4. p. 5735. 5854.

Examen Runicum, continens ſuccinctum judicium de Monumentorum

En annan/ Prodromus kallad/ om Scytha/ Göta och Swea namnens Ordaredor/ ſamt Helſinga och Medelpa Runornas rätta ålder och uttolkning. 1726.

Bref til Herr Profeſſoren Olof Celſius, om hans twifwelsmål wid några Runeſtenars utradning och förklarning/ ſama åhr.

Et annat til det lärda Häf-Rätts Rådet Jah. Roſenſtolpe, om Stockholms forna belägenhet/ namn och lag/ ſamt om wåra urfäder. 1730. Se omdömet härom i den förträffl. Gundl. Hiſt. der gelahrheit S. T. 4. p. 5735. 5854.

Runa Refſt/ eller nätt omdöme/ om wåra Runeſtenars ålder och ſtägd;

* * *

p. 19. inprudenter admodum conjectare, Gotunheimiarum ſeu Nordlandiarum reges *tributa* ſemper *ſolviſſe Jovi Upſ.* adeoque *cruenti etiam Regis Ingialldi Coronationi interfuiſſe, ibique occubuiſſe* &c. Quippe cum ignariſſimis ſciens, Monarchico Svethorum imperio, cum Agno deſito, Gotunheimias proprio paruiſſe Monarchæ, Sturlonidemque luculentiſſime narrare, Ingialldum *Svethicos* duntaxat *regulos*, feralibus iſtis obtuliſſe flammis devorandos.

Succedit *Jonas Norlinus*, dum in diſp. pr. de Angermannia pp. 2. 11. 16. 29. 34. 36. omnia mea verba ex dictis ſcriptis, pariter in ſuum transfert peculiolum, etiam in poſt. diſp. *Tabulam Genealogicam*, a me conſignarum eſſe, nullibi commemorans. Prætereo autem falſam ejus de regno quodam *Helſingico* ſententiam, abſurdiſſime confirmandam ex loeo quodam LL. Helſingicarum, ſee 13. latarum, item hujus, ut & Genbergii, ἀνιςορησίαν & alios παραχρονισμȣς, in deſcript. Scandiæ, μετὰ πολλῆς παῤῥησίας, manifeſtatos.

Tertius eſt *Joh. Ervallius*; nec enim hicce, de *Starkado* diſputaturus, veritus eſt, compluſrimis meis verbis, Epiſtola itidem Latina, quam adhuc probe ſervo, perſcriptis, ſuum imprimere nomen; tribuendo ſcilicet ſibi, p. 10. *Starkadi*, p. 15. *Storvirki* & *Storkuidi* veriora etyma, ceu & cuncta cetera mea verba, usque ad p. 15. item quæ pp. 23. 24. 26. 42. 46. 49. exſtant potiora; ne ullo quidem, quemadmodum a ſupra notatis factum, ſigno diagnoſtico adpoſito, quo aliena deſignare ſolent humaniores litteratores.

Nolim his accenſere, cetera ingenuos, *Wilh. Wennerdalium* & *Sam. Edenbergium*, quorum ille de *Wikia OſterGothica* diſſerns, ſilentio diſſimulat me iam Anno 1721. in Tract. notiſſimo de Gotunheimia, omnium primum, argumentis ſaltem publicis, probaſſe, *Prælium Bravallenſe*, non in Smalandia, ſed OſterGothia, commiſſum eſſe; hic autem in diſſert. de *Territorio Cuprimontano*, meam dej etymo vocis *Falu* ſententiam potiorem, vel in ſe, vel alium transferre amat.

ſkattſkyldige/ och altſå blifwit upbrände under Kong Ingjalds Kröning i deß ſal; icke wetande/ at/ ſedan Upſala wäldet med Kong Agne utgeck/ Gettahemar då af egen Kong blifwit regerade/ ej eller efterſeende hos Sturleſon/ at ſådana upbrände Kongar/ warit bara Swenſkar.

Nu komer Jon. Norlin, då han om Ångermanland förra gången diſputerande/ tager pp. 2. 11. 16. 29. 34. alla mina ord up för ſina/ tilägnande ſig och den Ättartafla/ ſom af mig är worden förfärdigad. At jag nu må förbigå hans falſka mening/ om et ſå kallat Helſingarike/ det han ſöker beſtyrka med några ord af Helſinga Lagen/ ſom doch i 1300. tiden blifwit giord; deßlikes flera/ ſå wäl hans/ ſom ofwannämde Genbergs oriktiga hiſtoriſka och tida ſattſer/ dem jag behöriga har wederlagt i min Scandös beſkrifning.

Den tredje är Ervallius, ſom ej eller i ſin diſput. om Starkader, blygts at af et mit ännu bewarade Bref/ gjöra mina ord til ſina; ſåſom pp. 10. och 15. angående Starkaders, Storwirks och Storkwids rättaſte ordaredor, ja/ alla förnämſta ord alt til p. 15. förutan andra pp. 23. 24. 26. 42. 46. 49. Icke ens/ ju ſåſom de förnämde/ et ſkiljemärke tilſätjande/ hwarmedels de förnuftigare Studenter pläga androm tilegna/ hwad dem tilhöra monde.

Til deßa höra doch ej altings/ de beſkedeligare Wilh. Wennerdal och Sam. Edenberg, af hwilka den förra om Wiksherad i Öſter Götland diſputerande/ förtiger mig/ i den bekanta Skriften om Gettahemar/ redan åhr 1721. hafwa allraförſt/ åtminſtone med allmänt giorda ſkiäl/ bewiſat/ at Bråwalla Slaget ſtått i Öſter-Götland och ej i Småland; den ſenare ſynes i diſp. om Kopparbergs lån wela ſig eller en annan/ heldre än mig/ tilſkrifwa ordets Falu rättaſte urſprung.

rum Scandicorum ætate & integritate, quo simul religionis Christianæ in his terris antiquitas, Gothorumque vetustæ expeditones illustrantur & vindicantur. Recensuit hoc scriptum Percelebris Professor D. Kolius, in relationibus Hamburg. hujus anni, p. 694.

Opusculum antiquarium, quo Aborigines Scandiæ, Scythas, non Venedas sive Fennos fuisse, adversus Conringium & Leibnitzium demonstratur.

Epistola, de initiis ac Fatis Legum Svio Gothicarum, sigillatim Byarkalium, vulgo Bircensium, ad ignei ingenii vastæque Eruditionis Virum Juvenem, Dn. Joh. Schmidium, Philos. Magistrum præclarissimum.

Observationes Selectæ, ad Antiquitates Scandianorum Sepulcrales.

Animadversiones ad D. Val Ern. Læscheri Litteratorem Celtam.

Historia Russorum antiqua.

Explicatio Calendarii Fennici.

Descriptio Scandiæ hist. Geogr.

Exstantiora σφάλματα & παροράματα, præter alia, extremo hujus operis conspicua, sic corrigantur.

In *Præfat.* pag. 2. lin. 8. Svethiæ, lin. 11. Regiæ, l. 21. antiq. p. 5. ℞ 36. possint p. 7. l. 42. Ciceronis p. 16. l. 10. potuerint p. 19. l. 1. ducentem. p. 20. l. l. 8. ista *Goæ* appellatione. p 27. l. 37. sciendum.

Rolfi Kr. hist. p. 27. l. 1. þui sumir p. 137. l. 47. dispensem, *faciem & ossa simul dissecem*, cutem.

Fridtbiofi hist. p. 1. lin. ante ult. vetusto, *nepote* Rœmi.

Romundi hist. p. 4. l. 44. appellari, *Fratrem Ronguidi*, adeoque nec.

Samsonis hist. p. 8. l. 52. loco *crepundia* &c. lege *diadema seu mitram vel vittam*, & togam.

Wolsungg. hist. p. 42. emendetur versio cantilenæ lin. 41. 42. secundum aliam ejusdem, quæ in Norna Gestii hist. p. 12. exstat. p. 18. l. 45. lege: At vero omnes, *ad quos hujus facti percrebuerit fama, unanimi consensu promulgaturos auguror*, neminem.

Ragnari hist. p. 14. l. 4. virding. p. 25. l. 32. *stéo* tekinn.

frågd; däribland och Christendomens uräldriga inkomst i Norden/ samt Götarnas forna herfärder/ warda bewisade och förklarade. Innehållet af denna Skrift/ har Professor Kohl i Hamburg inryckt i sina Berichten von gelahrten sachen/ detta åhr p. 694.

Håfda Skrift / hwarmed Scythæ; och ej Venedæ eller Fenni, bewisas hafwa warit wåra Nordiska urfäder/ emot Conring och Leibnitz.

Bref om Swea och Göta/ hälst Byarka eller Birka/ Lagars början och öden/ til den lärda Magistern Herr Joh. Schmidt.

Utwalde anmärkningar/ til wåra hedna Jordafärder och begrafningar.

Påminnelser wid Doct. Val. Ern. Læschers Litterator Celta.

Ryßarnas gamla historia.

Uttydning på Finska Tida Stafwen.

Scandös Beskrifning.

De förnämsta hastfel/ förutan dem/ som wid wärkets enda äro anteknade/ böra således rättas.

I Företalet/ blad. 15. wid slutet/ läs/ p. 16. eljest widlöft. blad. 14. wid slutet l. han wil dem hafwa. bl. 16. i början l. förutan det des Sagor/ ej. bl. 20. rad 7. 8. läs/ bemälte Gudinna Goas namn/ hafwa dyrkat Jorden. bl. 27. r. 18. l. Waltar af Wast. rad. 42. warda Skrymnir nämde.

Norriges Upfind. bl. 2. rad. 25. läs/ hwarannan/ at Norr skulle leta til lands/ men Gorr skulle. bl. 14. r. 16. läs/ hans son war Heitir/ Swade sjö Kongs fader. Geitirs söner woro.

Fridthjofs S. bl. 25. i början/ läs/ Östom. bl. 37. r. 22. läs/ en sjöjs.

Alfs S. bl. 1. r. 18. läs/ Röms soneson. bl. 27. r. 10. läs/ jorden hniga. bl. 28. r. 24. läs/ det ler jag åt. bl. 39. r. 9. läs/ sungit har jag här för.

Sorles S. bl. 41. r. 28. läs/ wände sig.

Haldan Öst. S. bl. 47. r. 36. läs/ trälborne pigob.

Samsons S. bl. 8. r. 23. läs/ för sidobrast/ hufwudsmycke. bl. 9. r. 8. läs/ blifwande Kongs dotteren åter. bl. 10. r. 25. läs/ Kona i Samsons fötter bl. 11. r. 4. läs/ mantel/ hufwudsmycke.

Ans S. bl. 35. r. 21. läs/ en långt större och äldre.

CONSPECTUS SVECIÆ REGUM ET REGINARUM GENEALOGICUS.

X hac prima Regum Septentrionalium Serie, quam ad *Geitirum* duntaxat deductam, ABORIGINUM FORNIOTHERIANAM vocare convenit, quando quidem *generationum* laboret *defectu* perplurium, haud quaquam judicaverit Benevolus Lector, Patriam nostram, utpote *antiquissimorum* in Europa *Hyperboreorum*, *Boreadum* & *Basilidarum*, verissimam sedem, Reges non habuisse plures. Ope sane luculentorum monumentorum, immo traditionum incorruptarum, nomina & merita adhuc conservata sunt maximorum quorundam Regum & Principum, uti *Thordi*, post funera in album Deorm elati; *Disæ* Forgunni filiæ, quæ postquam patriam ab annona & fame, sua liberasset prudentia, nubere meruit Regi Athysi seu Sigtrudo, beneficii etiam memoriam a posteris, certis anni temporibus, solennibus sacrificiis ac conventibus, utpote *Disablot* & *Disathing* consecuta; adhæc *Ringonis*, cujus nomen territorium *Ringbo* in Uplandia servat; plerorumque præterea aliorum Aboriginum homonymorum, aliorumque Regum & Heroum, de quibus, ex Eddis, Peringskiœldius Serie RR. Sued. Genealogica a pag. 1. ad p. 7. fusius egit, sed quorum ætates ac res gestas, inculta antiquitas, nobis haud reliquit usque adeo claras. Imprimis autem, tam exteri quam indigenæ scriptores, Regum atque Heroum nostrorum meminerunt, qui, ceu ductores, cum variis hinc emigraverint gentibus, *Erichtonii* seu *Erici*, puta, cum *Getis*, ante Trojanorum tempora, & (ne quid dicam de *Cimmeriis*, *Cimbris*, *Gallis*, *Teutonibus*, *Suevis* ac *Helvetiis*) *Gapti* seu *Gauti* cum *Amalis*, circa tempora nati Salvatoris; fratrum denique *Iboris* ac *Akonis* cum *Longobardis*, quorum etjam peregre belligerandi morem, *Heruli*, *Rugii*, *Varegi* &c. propitio Marte imitati sunt.

TAB.

TAB. I.
FAMILIA ABORIGINUM FORNIOTHERIANA.

1. FORNIOTHERUS, seu *Otherus Priscus*, Rex Gotalandiæ, s. Septentr. α.

Ægirus s. *Hlerus. Logus.* 2. KARUS, R. Kvenlandiæ, hodie Finlandiæ Sept.

3. JOKULUS s. *Frostius*, R. Kvenl. α.

4. SNÆRUS, R. Kvenl. α.

5. THORRUS, R. Gotalandiæ & Kuenlandiæ. A Græcis forte *TarGitaus* dictus, h. e. *Thorus Geta*, Goth. *Thore Gette*, vel *Thor Gœte*.

Norrus, R. & Eponymus Norrigiæ, Conj. Hodda, filia Svadi gigantis, α. — 6. GORRUS, α. — 7. GEITIRUS, β. — *Go Gœa*, nupta Rolfo de Bergis, & pro *Dea* habita α. A Græcis forte *Io* nuncupata.

TAB. II.
FAMILIA YNGLINGIANA.

9. OTHINUS, ex Scythia or. vulgo SigOthinus, cujus majores recenset Peringsk. Geneal. RR. Sv. a p. 1. ad p. 7. Septentrionis Monarcha. 80 ann. ante ær. Chr. Conj. Frigga, Fiorguini gigantis filia.

8. GYLFUS, R. Sveciæ & totius septentrionis. γ.

10. INGUS, R. Upsl. Ingingorum sator, ε. — *Balderus*, R. Occid. Sax. a quo RR. Angl. — *Vegdecus*, R. Or. Sax. a quo Regg. Saxonici. — *Skioldus*, RR. Dan. sator. — *Semingus*, sator Princ. Norrig. — *Sigurlamus*, R. Gardariciæ s. Russiæ. — Conj. *Heidis*. vid. Tab. III. ☾

11. NIORDUS, R. Upsl. — *Fridlefus*, R. Daniæ.

12. YNGVUS Freirius, R. U. Conj. pr. Gerdis, Gymeri gigantis filia, α. post. Marsibilia, M. Agrippæ Syriæ R. filia. β. — *Frodus* Pacificus, R. D. tempore nati orbi SALVATORIS.

13. FIOLNERUS s. Philmerus, R. U. Conj. Alsola, Ptolemæi Arab. R. filia. A. Chr. 14. β.

14. SVEGDERUS, alias Ingus, R. U. a. 30. Conj. Wana, α. — *Fridlefus*, R. D. a. 47.

15. WANLANDUS, R. U. α. Conj. Drifa, Snæi R. Finl. filia. — *Havarus Manufortis*, R. D. † a. 59.

16. WISBURUS, R. U. a. 70. Conj. Anonyma, filia Auduræ Divitis. — *Frodus*, R. D. † A. 87.

17. DOMALDUS, R. U. a. 100. Diis immolatus. GISLUS. AUDUS. α. — *Wermundus* Sapiens, R. D. † 120.

18. DOMARUS, a. 120. R. U. Conj. Drotta filia Dani Ringii, Danici Regis, unde Drottningar s. Reginæ dictæ. — *Olavus* Mansvetus, R. D. 146.

19. DYGGVUS, a. 150. R. U. α.

20. DAGUS Sapiens, a. 170. R. U. α.

21. AGNUS, R. U. a. 190. Conj. Skialfa, filia Frosti R. Finl. α.

22. ALRICUS, R. U. a. 210. Conj. Dageidis Dagi Divitis filia. — 23. ERICUS R. U. cujus filia Thorborgis, nupta Rolfo Gothrici filio, R. West-Gothiæ, ζ. — *Danus* Magnificus, R. D. † 222.

24. *Frodus*,

α. Conf. Origg. Norrig. p. 1. seqq. Torfæi Hist. Norrig. P. 1. p. 148. seq. β. idem d. l. p. 259. γ. id. d. l. p. 260. δ. Herv. h. c. 2. ε. Peringsk, Gen. RR. Sv. p. 8. ζ. Gothr. hist.

CONTINUATIO
FAMILIÆ
YNGLINGIANÆ.

24. YNGVUS, Alrici fil. R. U. a. 245. *a.*

25. ALFUS, Alr. fil. R. U. Conj. Bera, *a.*

Frodus, Dani Magn. fil. R. D. † 282.

28. ERICUS R. U.

29. JORUNDUS, R. U. 250. *a.*

26. HUGLEICUS, R. U. *a.*

27. HACUS Pirata, *a.*

Halfdanus, D. & U. R. † 298.

Fridlefus, R. D. 348,

30. AUN. Grandævus R. U. † 448. *a.*

31. HALFDANUS, R. D. & Upſ. *a.*

32. ALFUS Fridlefi fil. R. D. & U. *a.*

Olus Vegetus, † 338.

Frodus Vegetus, R D. † 407.

33. EIGILLUS Tunnicida, R. U. 455. *a.*

Halfdan, R. D. † 447.

Ingiald. Starkadi Alumn. R. D

34. OTTARUS Wendilkr. R. U. 460. *a.*

35. ADILUS, R. U. 500. pr. Conj. Yrſa, filia & conj. Helgi Dan. R. quorum filius Rolfus Krak. R. D. *a*, poſt. Conj. Alruna, Kari filia, *c.* Ex qua genitus.

Helgus, R. D. † 494.

Hroar. R. D.

Hroric. Slaungvibog. R. D.

Rolf. Krak. R. D. † 522.

Waldar. R. D. † 512.

Harald. Hilditann. R. Sv. & Dan.

36. EISTENUS, R. U. 531.

37. YNGVAR. Excelſus, R. U. 545. Conj. Fulkvida, *b.*

38. ANUNDUS Viarum Strator, R. U. 565.

Haraldus Grandævus R. D. 561. vid. Tab. III. ſign. ⊙

Eiſtenus Aſtutus, R. Sv. *d.*

39. INGIALDUS Aſtutus, R. U. 580. Conj. Gothilda, filia Algothi, Gothiæ Regis, *a.*

Aſa Aſtuta, nupta *Gudrodo* Scaniæ Regi, fratri Halfdani diſerti, D. R. Patris *Ivari* Latipaſſus, *a.*

Olavus Lignator, R. Wermelandiæ, *a.* Conj. *Solveiga*, Haraldi Auridentis, Norr. R. filia.

Halfdanus Albipes, *a.* R. Werm. Romariciæque, Conj. *Aſa* filia Eiſteni imperioſi ſive aſtuti, R. Veſtpholdiæ & Hadalandiæ.

Ingialdus, R. Wermel. *a.*

Eiſtenus, R. Ringariciæ & Veſtpholdiæ, Conj. *Hildis*, filia R. Erici Agni filii.

Halfdanus Manſuetus, Conj. *Hliſa*, R. Dagi filia.

Gudrodus, Romariciæ & Weſtph. *Rex, Venaticus* nuncupatus, Conj. *Aſa*, filia R. Haraldi Rubr. Barbæ in Agdiis.

Halfdanus Niger, Conj. *Ragnhildis*, R. Sigurdi Cervi filia.

Haraldus Pulcricomus, Monarcha Norrigiæ, Conj. *Alfhildis*, filia R. Ringi, Dagi filii in Ringaricia.

Ingiborgis, vide Tab. V. de Halfdano Jarlo.

TAB. III.

a. Sturlonides. *b.* Peringſk. Geneal. RR. Sv. *c.* Origg. Norr. p. 12. *d.* Vide easdem.

Tab. III.

FAMILIA GYLFIANA,

Ex ABORIGINIBUS REGUM SVECIÆ.

Gylfus, R. Scandiæ vel Septentrionis. Vid. Tab. I.

☾ Filia *Heidis*, nupta Sigurlamo filio SigOthini, vid. tab. I. α.

Svafurlamus, R. Russiæ, circa tempus nativ. Salv. Conj. Fridura, filia Thiassi Gigantis. α.

Eyvora, nupta Arngrimo Heroi in Bolmsœ, filio Grimi & ex fratre nepotis Starkaderi Aludrengii. α.

Angantyr Berserkius, seu Pugil furiosus, uxor Svafa, filia Biartmari Principis Holmgardiæ in Aldeiguborgo, juxta Lac. Ladogam. α.

Hervora Amazo, nupta Hofudo Sapienti, Regi Glæsisvallium in Gotunheimiis s. Svecia boreali, filio Gudmundi Regis. α.

Angantyr. Heidrecus Rex Reidgotalandiæ Gotunheimiarum provinciæ. Conj. Helga, filia Haraldi Regis Reidgot. α.

Angantyr, R. Reidgot. α.

Heidrecus Ulfhamius, R. Reidgot. α.

⊙ Hildura, nupta Haraldo Grandævo, R. Dan. filio Waldari, filii Hroaris, fratris Helgi R. D. vid. tab. I.

Halfdanus Celer, R. D. α.

40. IVARUS VIDFADMIUS seu Latipassus, R. Ups. Goth. Dan. Gurlandiæ, Estoniæ, Russiæ, Occid. Saxoniæ & Northumbriæ, an. 600. Regina Gothildis, filia Alœfi, filii Olavi Skygnii R. Nericiæ. Sturlon. cap. 53.

Audura prædives, nupta primo Hrœrico Slongvibogio R. Daniæ, sec. Radbiarto Regi Holmgardiæ.	Alfhildis nupta Waldaro Regulo D. α.

41. HARALDUS Hildetannius, R. OstroGoth. & Daniæ, cæsus in campis Bravall. 735. β.	Filia anonyma nupta Ingialdo Werml. Regi vid. tab. II. γ.	Randverus, R. D. cujus ux. Asa Haraldi Reg. filia ex Gortrandia Norrig. 680. β.

43. EYSTENUS Astutus, R. U. β.	42. HAKUS Ringius, R. U. una cum matrueli Sigurdo Ring. γ.	42. SIGURDUS RINGIUS, R. U. & Dan. 735. β. Conj. Alfhildis filia Gandalfi R. Alfhemiæ.
		44. RAGNARUS LODBROKIUS, †790. β. Rex omnium regg. quas Ivarus occupavit, Conj. pr. Thora Borgarhiortis, filia Herrœdi Ostrogothiæ Reguli. Post. Aslauga filia Sigurdi Fafnericidæ ex Brynhilda R. Budlii filia.

Permagnam hic in Chronologia lacunam, ex penuria authorum, deprehendet Lector.

B Tab.

α. Hervaræ Hist.
β. Torf. histor. Norr. Part. I. lib. 10.
γ. Peringsk. Geneal. RR. Sv. pag. 29.

Tab. IV.
FAMILIA
LODBROKIANA.

Ragnar. Lodbrokius R. an. 790.
Vid. tab. III. α.

Agnar. cæsus in Fyriswallibus Upſ.	Ericus occubuit in Fyriswall.	Sigurdus Angvi oculus, a quo Daniæ Reges, 820. α.	45. BIOERNUS Ferrei lateris, U. R. anno 804. α.	Ivarus Exos R. Angliæ.	Hvitſercus R. Auſtriæ, ſ. orientalis regionis, Eſton. Ruſſiæ. &c.

Eyſtenus, Regulus Norrigiæ, a quo Principes Norr. & Duces Normandiæ. vid. Halfdani Eiſtenſſonii Hiſt. item Sturlonid.	Haurda Cnutus R. D. † 855. α.	46. ERICUS dictus Upſalenſis U. R. α.	Refillus R. Maritimus. α.

Biœrnus Rex cum patre. β.	47. ERICUS Annonæ felix, U. R. an. 280. α.

Sœr vel Sivardus Frous, Rex cum fratre. β.	48. EMUNDUS, U. R. an. 848. α.	Biœrnus conrex cum fratre. α.

Olafus, R. U. Rex cum fratre. 859. β.	49. ERICUS Ventoſi Pilei, α. R. U. 873. conj. Audura filia Haki Jarli Norrig.

Ingus R. U. Rex cum Biœrno. 911. β.	50. BIOERNUS in Colle, R. U. an. 923. α.

Emundus Vilis Rex cum Erico an. 981. β.	51. ERICUS Victorioſus, α, R. U. 993. Regina pr. Sigridis filia Skoglar Toſtii, herois Sveci, poſtea nupta Sveno admorſæ Barbæ Regi Daniæ. Poſt. Anonyma, Boleſlai Pol. R. filia.	Olavus, R. U. conrex cum fratre.

Gyritha nupta Haraldo Cœrulidenti R. D.	Styrbiœrnus robuſtus, alias Heros Svecus, cæſus in Fyriswall. 984. Conj. Thyra filia Haraldi Gormi filii R. D. β.

52. OLAVUS Skautkonungius ſeu Rex in gremio geſtatus, alias Svecus, Rex Sveciæ † 1023. Conj. pr. Eſtridis N. Wandalorum Regis filia. Poſt. Ethla.

54. Ex pr. conjuge ANUNDUS JACOBUS Kolbrænnius, ſ. Carbonarius, R. S. † 1051. Regina Gunhildis.	53. Ex poſt. conjuge EMUNDUS Gamla ſeu Senex, R. S. conj. Aſtridis vidua Ragnvaldi Jarli ſeu Comitis.	Aſtrida nupta Olafo Craſſo, R. Nor. vid. Torf. hiſt. Nor. Part. 3.	Ingegerdis nupta Jarislao R. Ruſſiæ.	Holmfrid. nupta Sveno Jarlo Haki filio. vid. Sturlon. c. 130.

Guda nupta Sveno Eſtridæ filio R. D.	Anonyma nupta Stenkilo R. S vid. tab. V.	55. ERICUS, R. S. cum patrueli Erico, mutua cæde occumbens, 1053. vide Adam. Bremenſ. Item picturam tabulæ Altaris in Wåhlsbergia Oſt. goth.	55. ERICUS, R. S. vid. juxta.	Gunhildis nupta Sveno Eſtridæ filio Regi Dan.

α. Torf. Series Regg. Daniæ. β. Peringſk. Geneal. RR. pag. 34.

TAB. V.

FAMILIA
STENKILIANA, SVERKERIANA & ERICIANA.

Skoglar Toſtius, Heros Svecus. a.

Halfdanus Jarlus. Conj. Ingeborgis. filia Haraldi Pulcricomi, R. N. d.

Skialgus inter proceres Norrigiæ.

Ulfus Jarlus Senex Ux. ſoror Reginæ Olavi Skautkonungii. b.

Sigridis imperioſa, nupta Erico Victorioſo, R. S.

Gunhildis — Finnus.

Ragvaldus Jarlus Princeps Weſtrogoth. Conſangvineus Olafi Skautkonungii R. Svec. Priori matrimonio junctus Ingeborgidi filiæ Regis Norrigiæ Tryggvii, Olafi filii. b. Poſt. Aſtridi Niali filiæ.

Olavs Skautkonungius R. S. vid. tab. IV.

Nialus, frater Ejvindi Scaldaſpilderi. c.

Aſtridis. c.

Torilus, Gothorum R. e.

Totila, Gothorum R. e.

56. STENKILUS, R. S. an. 1054. Conjunx filia Anundi Jacobii.

Hakus Rufus, filius Ingi vel Ingvari R. Werml. & Gothiæ.

58. SVENUS Victimarius, R. S. f.

Mœa vel Mær. f.

57. INGUS vel Ingemund. R. S. † 1100. ux. pr. Mær Soror R. Sveni Victim. poſt. Helena Guttormi Ducis filia.

59. HALSTENUS R. S. 1081.

Olavs Næs-Konungius.

Margareta Fridkollia, nupta Nicolao Sveni fil. R. D.

62. RAGWALDUS Knaphœfdius, † 1133. R. S.

60. PHILIPPUS, R. S. † 1108. Regina Ingegerdis, filia Haraldi Sigurdi filii R. N.

61. INGUS, Rex S. conj. S:ta Ragnhildis, filia Halfdani Grandævi ex Folkungis.

Magnus Nicolai Rex Weſtrogoth. † 1135.

Ingegerdis h. — Henricus Scatler, R. D.

Ulfhildis nupta Benedicto Folki filio, Jarlo & Principi Oſt. Gothiæ.

Catharina, conj. Biœrni Ferrei lateris, R. D.

Kolus vel Kornikelus, Kindiæ Jarlus. Etiam Svec. ſcriptoribus dictus Eric. annonæ felix. e.

Ulfus Jarlus Galla. e.

Cicilia, nupta Jedvardo Bondeo, filio Thordi Bondei. e.

Magnus, R. D. † 1161. vid. Jſrael Erlandi in vita S:ti Erici p. 10.

Ragvaldus Jarlus.

Chriſtina, nupta Erico S:to R. S. i.

36. SVERKERUS Antiqvus, R. S. † 1151. Conj. pr. Ulfhildis Haki Norr. Regis filia. pr. Sophia, Boleslai Polon R. filia.

64. ERICUS Sanctus, R. S. † 1160. Conjunx Chriſtina Ingi R. neptis, vidua Vladimiri Ducis Jarosl.

Suno Syk, Princ. Oſtrogothiæ.

65. CAROLUS, R. S. Conj Chriſtina, fil. Stigi Huitalædrii, † 1168.

66. CNUTUS, R. S † 1186. Conj. N. filia Folki Principis.

Margareta, nupta Sverro Sigurdi filio, R. N.

Ingeborgis nupta Cnuto Sto, Duci Schlesvici. 1123.

Ingridis Ylfwa, nupta Duci Magno Minniſchiœldio.

67. SVERKERUS, R. S. † 1210. Conj pr. Benedicta Com. Ebbi filia poſt. Ingierdis, filia Birgeri Jarli Broſii.

68. ERICUS, R. S. † 1216. Conjunx Richiſſa Waldemari Dan. Regis filia.

Birgerus Jarlus, hoc nomine ſecundus, Adminiſtrator regni, † 1266. pr. Conj. Ingeborgis Soror Erici Balbi R. vid. tab. VI. Poſt. Conj. Mathildis, vidua Abelis R. D. a. 1261. vid. Torf. H. N. P. 4. p. 290.

69. JOANNES Pius, † 1222. R S.

Ingeborg. nupta Birgero Jarlo.

71. ERICUS Balbus, R S. † 1250. Conj. Catharina, filia Suni Folkungii.

Margareta, nupta Nicolao Sixteni filio in Toſta.

Helena, nupta 70. CNUTO Longo, ex Folkungis, R S. † 1234. Ejus filius Hollingerus Jarlus, cæſus. 1248.

a. Torfæi hiſt. Norr. Part. 2. pag. 246. b. Sturl. cap. 112. c. Idem p. 96. d. Sturl. dicto loco Torf. hiſt. N. Part. 3. pag. 409. e Peringſk. Gen. R. R. pag 90. f. Hervaræ hiſt. cap. 20. g. Torf. hiſt. N. Part. 4. pag. 257. h. Chronicon vetus Svec. a Meſſenio editum, item Eric. Upſalenſis in fine lib. 2. i. vide Knytlingg. hiſt. c. 63.

TAB. VI.
FAMILIA
FOLKUNGIANA.

Birgerus Jarlus Posterior, Conjunx Ingeborgis filia Erici Regis Sv. vid. tab. V.

72. WALDEMARUS, R. S. † 1293. Conj. pr. Sophia filia Erici Sancti f. Plogpenningii R. Dan. Sec. Christina nobilis Dana, Tert. Catharina fil. Comit. de Getzkou.

73. MAGNUS Ladulasius, seu horreorum sera, Rex Sveciæ † 1290. Conj. Hellvigis, filia Gerhardi Com. Holsatiæ.

Ingeborgis nupta Erico Menwedio R. D.

Hedevigis.

74. BIRGERUS, R. S. Conj. Margareta filia Erici Klippingii Regis Daniæ. † 1319.

Ericus, conj. Ingeborgis filia Haki R. Nor.

Waldemarus, conj. pr. Christina filia Torkili Cnuti filii. Post. Ingeborgis filia Erici Norr. R.

75. MAGNUS Smekius, seu Blanditiis deceptus, R. S. Conj. Blanca, filia Johannis Comit. Namurc. Regno exutus, 1372.

Euphemia, nupta Alberto Duci Megapolitano. 1336.

76. ERICUS, Rex cum patre † 1359. R. S. Conj. Beatrix, filia Ludovici Marchionis Brandenburgici.

77. HAKUS, R. S. & Norr. Conj. Margareta, filia Waldemari D. R. † 1380. Vid. infra Sign. ⊙.

78. ALBERTUS Megapolitanus, Rex Sv. In prœlio captus 1388. Conj. pr. Richissa fil. Ottonis Comit. de Sverin. Post. Helena, filia Magni Torquati Ducis Brunsvic.

REGES PEREGRINI.

Waldemarus, Dan. R.

⊙ 79. MARGARETA, nupta Hako R. Norrigiæ, postea totius Scandinaviæ Regina. † 1412.

Ingeborgis, nupta Henrico Duci Megapolitano.

Maria, nupta Wratislawo VII. Duci Pomeraniæ.

80. ERICUS Pomeranus, R. Sv. Dan. & Norr. Conj. Philippa, Henrici IV. Angliæ R. filia. E regno pulsus 1441.

Catharina, nupta Johanni Duci Bavariæ, filio Ruperti imperatoris.

Engelbrechtus Administrator Regni.

81. CHRISTOPHORUS Bavarus, R. S. D. & Norr. † 1448. Conj. Dorothea, filia Johannis Brandenburgici Marchionis, quæ postea nupsit.

82. CAROLUS Cnuti fil. R. S. ex familia Bondea. † 1470. Conj. pr. Birgitta filia Thuronis Bielkii, Post. Catharina, filia Caroli Ormi filii, Equ. Aur.

83. CHRISTIERNO Imo R. S. D. & Nor. filio Theodorici Comitis Oldenburg. † 1481.

Steno Sturius, Gubernator Regni, Conj. Ingeborgis filia Haki Tottii. † 1503.

84. HANS vel JOHANNES, R. S. D. & Norr. Conj. Christina, Ernesti Electoris Saxoniæ filia. † 1513.

Svanto Sturius, Gubernator Regni, Conj. pr. Iliana, Erengisli filia. Post. Mætta, filia Ivari Johannis ex Dania. † 1512.

85. CHRISTIERNUS Secundus vel Tyrannus, Conj. Elisabetha, Philippi Hispanorum Regis filia. Rex S. D. & Norr. E regno ejectus 1521. † 1559.

Steno Sturius junior, Gubernator Regni, Conj. Christina Gyllenstierna, Nicolai filia † 1520.

TAB. VII.

FAMILIA
GUSTAVIANA.

Gustavus Anundi, ex priscis Sturiis, Eques Aur. & Senator Regni.

Steno Sturius senior, Gubernator Regni.

Anundus Sturius, de Ræfsnæs.

Birgitta Sturia, † 1472. nupta Johanni Christierni filio, Sen. Regni.

Ericus Johannis filius, Equ. & Sen. Regni, Conjunx Cicilia, filia Magni Caroli filii, Armigeri & Senat. Regni, de Eka, & Sigridis, filiæ Eskilli Banerii; fame exstincta in turri cœrulea Hafniensi, 1520.

86. GUSTAVUS de WASA, Rex Svec. natus 1490. Rex design. 1523. coron. 1528. † 1560. Conj. pr. Catharina filia Magni, Ducis Saxo-Lauwenburgensis. Sec. Margareta Leyonhufwud. Tert. Catharina Stenbock.

87. 1. ERICUS, R. Sv. nat. 1533. cor. 1561. throno privatus 1568. denat. 1577. Conjunx Catharina Magni fil. ex Medelpadia & villa Ånge.

Gustavus Erici. † in Russia 1607.

88. 2. JOHANNES, R. Sv. nat. 1537. cor. 1569. † 1592. Regina pr. Catharina Sigismundi Augusti Polon. Regis filia. Post. Gunilla Bielke.

89. 1. SIGISMUNDUS, nat. 1566. R. Pol. 1586. R. Sv. cor. 1594. regno excl. 1600. Conj. pr. Anna ArchiDuc. Austr. Post. Constantia ArchiDuc. Austr.

90. 2. CAROLUS, R. Svec. nat. 1550. designatus R. 1604. cor. 1607. † 1611. Conj. Pr. Anna Maria, Ludovici Com. Pal. & Elisabethæ ex Hassia fil. Post. Christina Adolphi Ducis Slesv. & Holsat. fil.

1. Catharina nupta Johanni Casimiro, Comiti Palat. nata 1584. † 1638.

91. 2. GUSTAVUS ADOLPHUS, R. Sv. natus 1594. cor. 1617. † 1632. Regina Maria Eleonora, Johannis Sigism. Elect. Brandeb. fil.

93. CAROLUS GUSTAVUS, R. Sv. nat. 1622. cor. 1654. denat. 1660. Regina Hedvigis Eleonora, Friderici III:tii Ducis Slesv. & Holsatiæ filia, † 1715.

92. CHRISTINA, Regina S. quæ nata 1626. cor. 1650. regno se abdicavit 1654. † Romæ 1689.

94. CAROLUS, R. Sv. natus 1655. coron. 1675. denatus 1697. Regina Ulrica Eleonora, Friderici III. Daniæ Regis & Reginæ Sophiæ Amaliæ filia, nata 1656. coronata 1680. † 1693.

Hedevigis Sophia, nata 1681. nupta Frederico IV. Duci Slesvici & Holsatiæ, † 1708.

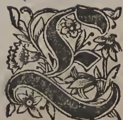
Carolus Fridericus, Dux Slesvici & Holsatiæ, natus 1700. Conj. Anna Petrowna, Petri, Magnæ Russiæ Imperatoris, filia.

95. CAROLUS, R. Sv. Natus 1682. coron. 1697. † 1718.

96. ULRICA ELEONORA, Regina Sveciæ, nata 1688. coron. 1719. nupta —— 97. FRIDERICO, R. Sv. & LandtGrawio Hassiæ, nato 1676. coronato 1720.

Attartahl

Ettartahl /
På
Swenska
Konungar
Och
Drottningar.

Huruwäl denna första, wåra Urfäders Stamgren, som billigt må kallas den Forniotheriska / warder allenast vtförder til Geitir / och således brister på ganska många åttleder; doch täcktes den wälwilliga Läsaren der af ej strax döma, at wår Nord inga flera Konungar har haft. Ty förvtan det, at här warit de, i Europa äldsta, Hyperborers och Scythiska Öfwerkonungars rätta hemwist, så gifwa och klara minningsmärken samt otwifwelachtiga efterrättelser, nogsamt wid handen många stora Konungars samt Hiältars namn och bedrifter; såsom Thords, den mann efter des död har bland Gudar vphögt; widare Disas Forguns dotters, som, sedan hon med sin klokhet frälste landet från dyr tid samt hunger, skattades wärdig at blifwa Konung Athyses eller Sigtruds Drottning, bekommande jämwäl af efterwerlden sin åminnelse på wiß åhrstid med offer och firande, såsom Disablot och Disathing; derhos Konung Rings / af hwilken Ringbo i Upland har sit namn, förvtan flera andra samnamningars, både Konungars och Hiältars minnen, som af Eddorna vtdragna finnas i Peringskiölds Ättartahl från pag. 1. til p. 7, nämda och vpräknada, skiönt ålderdomens afwundsama öden, ej lemnat oß någon fullkomlig wißhet om deras tid och bedrifter. I synnerhet warda några wåra Konungar samt Hiältar, äfwen af vtländska Skribenter ihugkomna, hwilka, såsom anförare, hafwa farit ut med åtskilliga folkslag, näml. Erichton eller Erik med Geterna förr Trojanernas tid, och, at jag nu ej må omtala de Cimmerier / Cimbrer / Galler / Teutoner / Sveuer och Swejtzare / jämwäl Gapte eller Gaute med Amalerna, wid wår Frälsares födelse, änteliga Ibor och Ake med Longobarderna / hwilkas sed at vtomlands och fiärran örliga, de Heruler / Ryger / Wareger etc. med lycka hafwa efterfölgt.

1, Tafl.

1. Tafla.

Urfädernas

FORNJOTHERJSKA
Ätt.

1. FORNJOTHER, eller den forne Othin, Gotalands och Nordens Konung. *a.*

Ägir eller Hlär. Loge. — 2. KARE, eller Kwenlands K. i Norra Finl.

3. JOKUL eller Froste, Kwenl. K.

4. SNÖ, Kwenl. K.

5. THORRE, Gotalands och Kwenl. K. Til äfwentyrs af Gräkerna kallad TarGitaus, det är, Thor Giätte eller Göte.

Norr, Norriges Kon. och namngifware. Des Drottn. Hodda Swade Giättes Dotter. — 6. GORR, *a.* — 7. GEJTJR. *a.* — Go, Göija, gift. med Rolf af Berge *a.* dyrkat för Gudinna, och af henne torde Gräkerna hafwa deras Io.

2. Tafla.

YNGLJNGJSKA
Ätten.

9. OTHJN, från Östra Scythia, eljest SiggOthen kallad, (hwars förfäder kunna ses i Peringsk Ättartal, från p. 1. til p. 7.) Nordens Konung. 80 åhr för Christi afl. Des Drottn. Frigga Fiorgwin Giättes Dotter. — 8. GYLFE, Sweriges och hela Nordens Konung.

10. JNGE, Ups. K. Ynglingarnas stamfader. *c.* — Balder West-Saxernas K. Engelska Konungarnas stamf. — Wegdek, Öst-Saxarnas K. och Saxernas stamfader. — Skjölder, Attfader för Danska Konungar. — Seming, Norrska Förstars ättfader. — Sigurlame, Gardarikiska eller Ryska Konungars Ättf. — Hans Drottning Heidis, Se 3 Tafl. *b.*

11. NJORD, Ups. K. — Fridlef, Danmarks K.

12. YNGUE Frejr, Ups. K. 1. Dr. Gerdis, Gyme Giättes Dott. *a.* 2. Dr. *Marsibil*, M. Arippæ, K. i Syria, Dott. *c.* — Frode fridsame, Dan. K. wid Christi afl. tid.

13. FJOLMER eller Filmer, Ups. K. Dr. *Alsola*, Ptolemæi Arabiæ K. dott. åhr Chr. 14. *c.*

14. SWEGDER, eller Inge, Ups. K. åhr 30. Dr. Wana, *a.* — Fridlef, Dan. K. åhr 47.

15. WANLAND, Ups. K. Dr. Drifa, K. Snös dott. i Finl.

16. WJSBUR, Ups. K. åhr 70. Dr. N. Öda hin rikas dott. — Hawar, Handstark, D. K. † 59.

17. DOMALD, Ups. K. 100. offrad åt Gudarna. Gisle. Aude. *a.* — Frode, D. K. † 87.

18. DOMAR, Ups. K. 120 Dr. Drotta, K. Dan Rings i Danmark Dott. Dådan Drottningar äro kallade. — Olof Liteläten, D. K. 146.

19. DYGGWE. 150. Ups. K. *a.*

20. DAGER hin Wise. 170. Ups. K. *a.* — Dan Mycteläten D. K. † 222.

21. AGNE, Ups. K. 190. Dr. Skialfa, K. Frostes i Finl. Dott. *a.*

22. ALRJK, Ups. K. 210. Dr. Dageid, Dag hin rikes Dott. — 23. ERJK, Ups. K. hans Dott. Thorborg, Rolf Götrikssons i West. Götl. *d.*

24. Frode,

a. Jämför Norriges Ups. p. 1. seqq. Torfæi Hist. Norrig. Part. 1. p. 148. seq. *b.* Herworar S. c. 2. *c.* Peringsk. ättartal p. 8. *d.* Göthr. S.

D — Fort-

Fortsättning af YNGLINGISKA Ätten.

24. YNGWE Alriks son Upf. K. 245. a.

25. Alf Alr. S. Upf. K. Dr. Bera/ a.

Frode/ Dan Myckelätesson. Dan. K. † 282.

28. ERIK. Upf. K.

49. JORUND U. K. 250. a.

26. HUGLEIK. U. K. a.

27. HAKE Sjöröfware/ a.

Halfdan Dan. och Upf. K. † 298.

Fridlef/ Dan. K. 348.

30. AUN hin Gamle/ U. K. †. 448. a.

31. HALFDAN. Dan. och Upf. K. a.

32. ALF Fridlefson/ Dan. och Upf. K. a.

Ole Fräkne/ † 338.

Frode Fräkne/ D. K. † 407.

33. EGIL Tunnes dråpare/ U. K. 455. a.

34. OTTAR Wendelkråka/ U. K. 460. a.

35. ADIL/ U. K. 500. 1. Dr. Yrsa/ K. Helges i Danm. dott. och Drottning; Deras son Rolf Krake/ K. i Danm. 2. Dr. Alrun/ Kars dotter c. som födde

36. ÖSTEN/ U. K. 531.

37. YNGWAR Höger. U. K. 545. Drottning Fulkwid/ b.

38. Bröt- eller- Wäge ANUND/ U. K 565.

39. INGIALD Illråde/ U. K. 580. Dr. Gothild/ Algots Göta K. dotter. a.

Åsa Illråda/ gift med Gudröd K. i Skåne/ Halfdan Snalles broder/ K. i Danm. och Ifwar Widfamns fader/ a.

Halfdan/ D. K † 447.

Ingiald/ Starkaders Fostre. D. K.

Helge/ D. K. † 494.

Hroar/ D. K.

Hrörik Slängering/ D. K.

Rolf Krake D. K. † 522.

Waldar/ D. K. † 512.

Harald Hildetand/ Sw. och Danm. K.

Harald gamle/ D. K. 561. Se 3. Tafl. ☉

Östen Illråde/ Sw. K. d.

Olof Trätelgia/ eller Skogsrödjare/ K. i Wärmel. a. Dr. Solweg/ Harald Gultands/ K. i Norrige/ dotter.

Halfdan Hwitben/ a. K. i Wärmel. Romarike/ Westfolden och Hadaland; Dr. Åsa/ Östen Illrådes dotter.

Ingiald K. i Wermel. a.

Östen/ K. i Ringarike och Westfold. Dr. Hilda/ K. Erik Agneßons dotter.

Halfdan Milde/ Dr. Hlifa/ K. Dags dotter.

Gudröd/ K. i Romarike och Westfold/ kallad Jagte Kong. Dr. Åsa/ K. Harald Rödskäggs på Agder dotter.

Halfdan Swarte/ Dr. Ragnhild/ K. Sigurd Hjorts dotter.

Harald Hårfager/ Norriges Enwålds Kon. Dr. Alfhild/ K. Rings Dags sons på Ringorike dotter.

Ingeborg/ Se 5. Tafl. om Halfdan Jarl.

3. Tafl.

a. Se Sturleson/ b. Peringsk. Ättartal. c. Norriges Upfind. p. 12, d. därsamastädes.

3. Tafla.
Urfädernas
GYLFISKA
Ätt.

Taflan låter här finna en stor brist i öfwerräkningen/ som härrörer af mangel på tillförliteliga historiska berättelser.

Gylfe/ Upsala och Enwälds Konung i Norden. Wese den 1. tafl.

Hejdis hans dotter, gift med Sigurlami/ Sigg=Odens son. Wese 1. tafl. α.

Svafurlame/ Kon. i Ryßland, wid Christi födelses tid. Des Gemål Fridur/ Giätten Thiasses dotter. α.

Eiwora/ gift med Kiämpen Arngrim på Bolmsö, Grimßon och Starkader Aludrängs systerson. α.

Angantyr Berserk, des hustru Svafa/ Bjartmars dotter, Jarlens i Aldeiguburg och Holmgård wid Ladoga. α.

Hervora Skiöldemö, gift med Hofuder hin Wisa, Kon. i Gläsiswall och Giättahem, Kon. Gudmunds son. α.

Angantyr. Heidrek Kon. i Ridgiättaland. Gem. Helga/ Haralds dotter, Kon. i Ridgiättaland. α.

Angantyr/ Kon. i Ridgiättaland. α.

Heidrek Ulfham/ Kon. i Ridgiättaland. α.

⊙ Hildur/ gift med Harald Gamle Kon. i Dan. Waldars son, som war Hroars son/ Helges broders/ K. i Dan. Wese den 2. tafl.

Halfdan Snälle, K. i Dan. α.

40. IWAR Widfamne, Ups. Giöt. Dan. Curlands, Estlands, Ryßlands/ WestSaxens och Northumberlands Konung/ åhr 600. Gemål Göthilder/ Alfs dotter/ som war Olof Skygnes son/ Kon. i Nerike. Sturleß. c. 53.

Öda Diuprika. α. gift 1. med Hrörek Slängering/ Dan. Kon. 2. med Radbiart/ Kon. i Holmgård/ Af hwilken hon födde

Alfhild/ gift med Waldar, K. i D. α. af hwilken hon födde

41. HARALD Hildetand, Öst=Giöt. och Danm. Kon. slagen på Bråwalla, åhr 735. β.

Dotter N. gift med Ingiald Wärml. Kon. Wese 2. tafl. γ.

Randwer/ Dan. K. Gem. Åsa, Haralds dotter, Konung. i Gortrand af Norrige 680. β.

43 ÖSTEN Illråda, Ups. Kunung. β.

42. HÅKAN Ring, Ups. Kon. tillika med sit syskonebarn Sigurd Ring. β.

42. SIGURD Ring, Ups. och Dan. K. åhr 735. β. Des Gemål Alfhild/ Gandalfs dotter/ Kon. i Alfhem.

44. RAGNAR Lodbrok, †790. β. Kon. i de af Iwar Widfamn intagne länder. Gemål 1. Thora Borgarhiort/ Herröds dotter/ Konungens i Östergjötland. 2. Åslög/ Sigurd Fofnisbanes dotter/ af Brynhilda/ K. Budles dotter.

α. Hervorar Saga.
β. Torf. hist. Norr. 1. Del. 10. Bok.
γ. Peringsk. Ättartahl. pap. 29.

4. Tafl.

Den LODBROKISKA ÄTTEN.

Ragnar Lodbrok, Kon. åhr 790. Wese den 3. tafl. α.

Agnar, slagen på Ups. Fyriswall.	Erik, slagen på Fyriswall.	Sigurd Orm i öga / af hwilken de Danske Kon. härstamma, 820. α.	45. BJÖRN Järnsida / Ups. Konung åhr 804. α.	Ivar Benlös Konung i Angland.	Hwitserk, Konung i Österrike.

Östen, Fylkis Konung i Norrige / af hwilken de Norrska Förstarne och Normandiska Hertigarne härstamma. Wese Halfdan Östens. S. och Sturl.	Hårda-Knut / Dan. K. †855. α.	46. ERIK, kallad Upsala Erik, Up. Kon. α.	Refil, Sjö-Konung α.
		Biörn, Konung tillika med fadren β.	47. ERIK Arsäll, Upsala Konung, åhr 820. α.

Sör eller Siward Fro, Kon. tillika med brodren. β.	48. EMUND, Ups. Kon. åhr 848. α.	Biörn, Kon. tillika med brodren. α.

Olof, Upsala Kon. tillika med brodren, åhr 859. β.	49. ERIK Wäderhatt, Ups. K. åh 873. α. Gemål Öda, Håkan Jarls dotter ifrån Norrige.

Inge, Ups. Kon. tillika med Biörn. 911. β.	50. BJÖRN til Höga, Upsala Kon. åhr 923. α.

Emund Slemme / Kon. tillika med Erik / åhr 981. b.	51. ERIK Segersäll, α. Ups. Kon. 993. Gemål 1. Sigrid / den Swenska Kiämpens Skoglar Tostes dotter / sedan gift med Sven Tjugusklägg / Danm. Konun. 2. N. Boleslai dotter / Konungens i Polen.	Olof, Ups. Kon. tillika med brodren.	
		Gyrith gift med Harald Blåtand / Konung i Danm.	Styrbiörn Starke, kallad Swea Kiämpe / slagen på Fyriswall / 984. Gem. Thyra. Harald Gormssons dott. Kon. i Danm. b.

52. OLOF Skötkonung eller Swenske, Sweriges Konung †. 1023. Gemål 1. Estrid, N. Wändernas Konungs dotter. 2. Ethla.

54. Af första Gem. ANUNDAR JAKOB / Kålbränna / Swerig. Konung. † 1051. Gemål Gunhild.	53. Af andra Gem. EMUNDER Gamle / Swerig. Konung Gemål. Astrid / Ragnvald Jarls änka.	Astrid, gift med Olof hin Digra / Nor. K. Bes. Torf. H. N. P. 3.	Ingegerd, gift med Jarlislaw / Konung i Ryßland.	Holmfrid, gift med Sven Jarl / Håkansson. Wese Sturleß. cap. 130.

Guda, gift med Sven Estridaßon Konung. i Danm.	N. N. gift med Stenkil Swer. Kon. Wese den 5. tafl.	55. ERIK, Sw. K. tillika med sit syskonbarn Erik / hwilke slogo hwarannan ihiäl 1053. Wese Adam. Bremens. deslikes en gammal målning på Altare Taflan i Wålsberg i Östergiötl.	55. ERIK, Sw. Kon. Se bredwid.	Gunhilder, gift med Sven Estridaßon / Kon. i Danm.

α. Torf. i Serie Regg. Daniæ.
β. Peringskiölds Ättartal, pag. 34.

5. Tafl.

5. Tafl.
Den STENKILISKA, SWERKERISKA och ERIKISKA ÄTTEN.

Skoglar Toste, en wäldig Krigsman vr Swerige. a.

Halfdan Jarl, Gem. Ingeborg, Kon. i Norr. Harald Hårfagers dotter. d. — Skialg, ibland de förnämsta i Norrige. — Ulf Jarl hin Gamle, Gemål Olof Skötkonungs Drottnings syster. b. — Sigrid Storråda, gift med Erik Segersäll, Swer. Konung.

Gunhilder — Finn. — Ragvald Jarl, Förste i Westergiötland, Olof Skötkonungs Sweriges Konungs slächtinge. Gift 1. med Ingeborg, Tryggve Olofsson, Konungens i Norrige dotter. b. 2. med Astrid Nials dotter. — Olof Skötkonung, Sweriges Konung. Bese den 4. tafl.

Nial, Ewind Skaldaspilders broder. c.

Astrid. c.

Toril, Giöta K. e. — 56. STENKIL, Swer. Kon. åhr 1054. Gemål N. Anundar Jacobs dotter. — Håkan Röde, Inges eller Ingvars son, Konungens i Wärmland och Giötaland.

Toril, Giöta K. e.

58. BLOTSVEN, Sweriges Konung. f. — Mö eller Mår. f. — 57. INGE eller Ingemund, Swer. Kon. † 1100. Gem. 1. Mår, Kon. Blotsvens syster. 2. Helena, Hertig Guttorms dotter. — 59. HALSTEN, Swer. Kon. 1081. — Olof Näskonung.

60. PHILIP, Sw. Kon. † 1108. Gemål Ingegerd, Harald Sigurdssons dotter, Konungens i Norr. — 61. INGE, Sw. K. Gem. S:t Ragnhild, Halfdan den Gamles dotter, af Folkung.

Margareta Fridkulla, gift med Nils Swensson Kon. i Danm. — 62. RAGWALD Knaphöfde, Sweriges Kon. † 1133.

Magnus Nilson, Konung i Wästergiötland. † 1135. — Ingegerd. h. — Henrik Skatler, Danmarks Konung. — Ulfhild gift med Benet Folkeson Jarl i Östergötl. — Catharina gift med Biörn Järnsida, D. K.

Kohl eller Kornikel Kinds Jarl. e. Af Swenska skribenter åfwen Erik Årsäll kallad. — Ulf Jarl Galla. e. — Cicilia, gift med Jedvard Bonde, Thord Bondes son. e. — Magnus D. K. † 1161. Se Jsr. Erlandsson om Sanct Erik. pag. 10. — Ragwald Jarl. — Christina gift med K. Erik den Helge. k.

63. SWERKER den Gamla, Sw. K. † 1151. Drottn. 1. Ulfhilder, Håkans dotter, K. i Norr. 2. Sophia, Kon. i Polen Boleslai dotter. — 64. ERIK den Helige, Sw. K. † 1160. Drottn. Christina Kon. Inges dotterdotter, Hertig Wald. Änka af Jarisl.

Sune Syk, Förste i Östergiötland. — 65. CARL, Sw. K. Drottn. Christina, Hert. Stig Hwitaläders dotter. † 1168. — 66. KNUT, Sw. K. † 1186. Drottn. N. Hertig Folkes dotter. — Margareta, gift med Swärre Sigurdsson, K. i Norrige. — Ingeborg, gift med Sanct Knut, Hertig i Schleswig. 1123.

Ingrid Ylfwa, gift med Hertig Magnus Minniskiöld. — 67. SWERKER, S. K. † 1210. Drottn. 1. Benedicta, Gref Ebbes dotter. 2. Ingierd, Birger Jarl Brosas dotter. — 68. ERIK, S. K. † 1216. Drottn. Richissa, Konung Waldemars dotter i Danmark.

Birger Jarl den andre, Riksföreståndare, † 1266. 1. Gem. Ingeborg Konung Erik Läspes syster. Bese den 6. tafl. 2. Gem. Mathild, K. Abels i Danm. Änka. 1261. i. — 69. JOHAN den Fromme, Sw. Kon. † 1222. — Ingeborg gift med Birger Jarl. — 71. ERIK Läspe, Sw. K. † 1250. Drott. Catharina Sune Folkungs dotter. — Margareta gift med Nils Sixtensson til Tosta. — Helena gift med Kon. 70. KNUT Långe, af Folkungarne, Sw. Kon. † 1234. Hans son Holinger Jarl, dräpen 1248.

a. Torfæi hist. Norr. 2. del, pag. 246. b. Sturlef. cap. 112. c. Den samme pag. 96. d. Sturlef. sama ställe. Torf. hist. Norr. 3. del. pag. 409. e. Peringsk. Attartahl pag. 90. f. Herworar Saga, cap. 20. g. Torf. hist. Norr. 4. del, p. 257. h. Den gamla Swenska Rim-Chr. af Messenio vtgifwen. Item Ericus Ups. wid slutet af andra boken. i. Torf. H. N. P. 4. p. 290. k. se Knytlinga S. c. 63.

6. Tafl.

Den FOLKUNGISKA ÄTTEN.

Birger Jarl den andre, Gemål Ingeborg, Eriks dotter, Konungens i Swerige. Wese den 5. tafl.

72. WALDEMAR, Sw. K. † 1293. Drottn. 1. Sophia, Kon. Erik Plogpennings dotter i Danm. 2. Christina. 3. Catharina, Gref. af Getzkous dotter.

73. MAGNUS Ladulås, Sw. Kon. † 1288. Drottning Hellvig, Gref Gertz dotter ifrån Holsten.

Ingeborg, gift med Erik Menwed, Kon. i Danm.

Hedewig.

74. BIRGER, Sw. K. Drottn. Margareta, Erik Klippings dotter, Konungens i Danm. † 1319.

Erik, des Gemål Ingeborg Håkans dotter, Konungens i Norrige.

Waldemar, Gem. 1. Christina Thorkil Knutssons dotter. 2. Ingeborg Eriks dotter, Kon. i Norr.

75. MAGNUS Smek, Sw. K. Drottning Blanka, Gref Johans dotter af Namur. Affatt ifrån riket. 1372.

Euphemia, gift med Albrecht, Hertigen af Meklenburg. 1336.

76. ERIK, Kon. med fadren. † 1359. Sw. K. Gem. Beatrix, Markgref Ludvigs dotter af Brandenburg.

77. HÅKAN, Sw. och Norr. K. Drottn. Margareta, Waldemars dotter, Kon. i Dan. † 1380. Wese nedanföre tekn. ⊙

78. ALBRECHT af Meklenburg, Sw. K. till fånga tagen 1388. Drottn. 1. Richissa, Gref Ottos dott. i Schwerin. 2. Helena, Magni Torqwati dott. Hertigens af Brunswig.

Främmande Konungar.

Waldemar, Konung i Danmark.

⊙ 79. MARGARETA, gift med Håkan Kon. i Norrige, sedan hela Nordens Drottning. † 1412.

Ingeborg, gift med Henrik Hertigen af Meklenburg.

Maria, gift med Wratislaf den 7. Hertig i Pomern.

80. ERIK af Pomern, Sw. Dan. och Norr. Kon. Drottn. Philippa, Henrik den 4. dotter, Konungens af Ängland, drifwen af riket. 1441.

Catharina, gift med Johan, Hertig af Beijern, Käiser Ruperti son.

Engelbrecht, Riksföreståndare.

82. CARL Knutsson, Sw. K. af Bonda familien. † 1470. Gem. 1. Birgitta. 2. Catharina, Carl Ormssons dotter.

Sten Sture, Riksföreståndare, Gem. Ingeborg, Håkan Totts dotter. † 1503.

Svante Sture, Riksföreståndare, Gemål 1. Juliana Ehrengisles dotter. 2. Mätta, Iwar Jönssons dotter ifrån Danmark. † 1512.

Sten Sture, den yngre, Riksföreståndare, Gemål Christina Gyllenstiärna Nils dot. † 1520.

81. CHRISTOPHER af Beijern, Sw. Dan. och Norr. Kon. † 1448. Drottn. Dorothea, Marggrefwen Johans dotter af Brandenburg, som gifte sig sedan med

83. CHRISTIERN I. Sw. Dan. och N. Kon. Gref Dideriks son af Oldenburg. † 1481.

84. HANS eller JOHAN, Sw. Dan. och Norr. Kon. Drottn. Christina, Churförsten Ernsts dotter af Saxen. † 1513.

85. CHRISTIERN den andre eller Tyrann, Drottn. Elisabeth, Philips dotter, Kon. i Spanien, Swer. Danm. och Norriges Kon. drifwen af riket 1521. † 1559.

7. Tafl.
Den
GUSTAFWIANSKA ÄTTEN.

Gustaf Anundsson, af de gamla Sturarna, Riddare och Riksråd.

Sten Sture den äldre, Riksföreståndare.

Anund Sture, til Räfsnäs.

Birgitta Sture, † 1472. Gift med Johan Christiernßon Riksrådet.

Erik Johansson, Riddare och Riksråd, des Husfru Cicilia, dotter af Magnus Carlsson, Wäpnare och Riksråd, til Eka, och Sigrid, Eskill Baners dotter; ihjälslwält i Blåtornet i Kiöpenhamn. 1520.

86. GUSTAF WASA, Sw. Kon. född 1490. vtwald til Konung 1523. krönt 1528. † 1560. Drottn. 1. Catharina, Hertig Magni dotter af Saxen-Lauenburg. 2. Margareta Leijonhufwud. 3. Catharina Stenbock.

87. 1. ERIK, Sw. K. född 1533. krönt 1561. affatt 1568. † 1577. Gemål Catharina Måns dotter af Medelpa och Angeby.

88. 2. JOHAN, Sw. K. född 1537. kr. 1569. † 1592. Drottn. 1. Catharina, Sigismundi Augusti dotter Konungens i Polen. 2. Gunila Bielcke.

90. 2. CARL, Sw. K. f. 1550. vtwald til Kon. 1604. kr. 1607. † 1611. Drottning. 1. Anna Maria, Pfaltzgrefwen Ludvigs och Elisabeths från Heßen dott. 2. Christina, Hertig Adolfs dotter af Schleswig och Holsten.

Gustaf Eriksson, † i Ryßland 1607.

89. 1. SIGISMUND, född 1566. K. i Polen 1586. Swerig. Konung krönt 1594. visluten från Riket 1600. Drottning 1. Anna Ärkie-Hertiginna af Österrike. 2. Constantia Ärkie-Hertig. af Österrike.

1. Catharina, gift med Pfaltzgrefwen Johan Casimir, född 1584. † 1638.

91. 2. GUSTAF ADOLF, Sw. K. född 1594. kr. 1617. † 1632. Drottn. Maria Eleonora, Churförsten Johan Sigismunds dotter af Brandenb. † 1655.

93. CARL GUSTAF, Sw. Kon. född 1622. krönt 1654. död 1660. Drottn. Hedvig Eleonora, Fridrik den 3. dotter, Hertigens af Schleswig och Holsten. † 1715.

92. CHRISTINA, Sw. Drottning född 1626. krönt 1650. affade sig riket 1654. död i Rom 1689.

94. CARL, Sw. Kon. född 1655. krönt 1675. död 1697. Drottn. Ulrika Eleonora, Fridrik den 3. Kon. i Danmark, och Drottn. Sophiä Amaliä dotter, född 1656. krönt 1630. † 1693.

Hedevig Sophia, född 1681. gift med Fridrik den 4. Hertig i Schleswig och Holsten. † 1708.

95. CARL, Sw. Kon. född 1682. krönt 1697. † 1719.

96. ULRIKA ELEONORA, Swer. Drottn. född 1688. krönt 1719. gift med -- 97. FRIDRIK, Swer. Kon. och Landt-Grefwe i Heßen, född 1676. krönt 1720.

Carl Fridrik, Hertig af Schleswig och Holsten, född 1700. Gem. Anna Petrowna, Peters dot. Käisar i stora Ryßland.

Norriges

Fundinn Noregur.

Innehalldande umm *Noregs bygging*, ok hvorſu *Kongaætter* hofuſt þar eþur i oþrum londum, eþur hui þeir heita *Skiolldungar*, *Budlungar*, *Bragningar*, *Audlungar*, *Waulſungar* edur *Niflungur*, ſem Kongaætternar eru afkomnar.

*F*Orniotur hefur Kongur heitid, hann redi fyrer *Jotlande*, er kallad er *Finnland* ok (eþur) *Kvennland*, þad er fyrer auſtann *Hafs botn* þann, er geingur fyrer mots vid *Gandvyk*, þad kollum vier *Helſingia botn*. Forniotur atte þria ſyne, (het eirn) *Hler*, er vier

Norriges Upfindelſe.

Hwarmed ej allenaſt Norriges bebyggande / och huruledes Kongaåtter haſwa begynts dår och i andra Lånder / ſamt hwarfòre de åro kallade Skjölldungar / Budlingar / Bragningar / Odlingar / Wolſungar och Niſlungar / af hwilka Konga familier åro hårſtammade; utan och det Nordiſka Folckets förſta Åttfåder warda tilkjånna giſne.

FOrnjoter har hetat en Kong, han rådde för Jotland (a), ſom ochſå år kallat Finnland, ſamt (eller) Kwinnland (b); detta ligger öſtan för den Hafsbotnen (c) / ſom går til mötes wid Gandwik (d) / dåreſt wi kallom Helſingabotn: Fornjoter åtte tre ſöner / en dera

het

(a) Eljeſt Götland eller Scandinavia. (b) Nu Kajanland / eljeſt allmånt Öſterbotn. (c) Botnhaſwet / hwaraf Weſter- Norr- och Öſterbotn haſwa ſina namn. (d) Inwiken af haſwet til Medelpa / hwartil Helſingaland grentſar.

Origines Norrigiæ.

Quibus non tantum quomodo *Norrigia* primitus inhabitari cœperit, *Familiæque regum* tum ibi, tum in aliis terris exortæ ſint, & cur *Skioldungi*, *Budlungi*, *Bragningi*, *Audlungi*, *Volſungi*, ſive *Niflungi* appellentur, a quibus regum Familiæ proceſſerint; ſed etjam *gentium Hyperboreorum primi Conditores* exhibentur.

FUit *Rex* quidam nomine *Forniotus*, qui *Jotlandiæ* (a) præfuit, quo nomine etjam *Finnlandia* & (ſeu) *Kvenlandia* (b) cenſebantur; ſpectat hæc ab oriente *Hafsbotnum* (c) qui ſinui *Gandvik* occurrit (ſinu Gandvik (d) terminatur) ubi nos *Helſingabotnum* (e) vocamus. Tres erant

A

Fornio-

(a) *Gotlandia* ſive *Scandinavia*, (b) Hodie *Kajania*, vulgo Oſter-Botnia dicta. (c) *Mare Botnicum*, ſeu *terminus maris*, unde *Veſter-Nor-* & *Oſter-Botnia* denominatæ ſunt. (d) *Sinus* maris *Medelpadiam* alluens, cui ab auſtro vicina eſt *Helſingia*. (e) *Mare*, vel *terminus* ac *ſinus Helſingicus*.

vier kollum *Ægi*, annar *Logi*, þridie *Kari*, hann var fader *Froſta*, fodur *Snæs* hinns gamla, hanns ſun hiet *þori* (*þorri*). Hann atti tva ſyni, het annar *Norr*, enn annar *Gorr*, dotter hanns hiet *Goe*. þorri var blotmadur mikill, hann hafdi *blot* a hvoriu ari ad *midium vetri*, þad kolludu þeir *þorra blot*, af þvi tok *manudurinn* heiti. þad var tidenda eirn vetur ad þorra bloti, ad Goe hvarf i brott, ok var hennar leita farid, ok finnſt hun ei. Ok er ſa manudur leid, liet þorri fara ad bloti; ok blota til þeſs, er þeir yrdo viſſer, hvar Goe væri nidur kominn. þad kolludu þeir *Goe blot*, einſkis urdu þeir viſſer umm hana ad helldur. þrim verrum ſydar ſtreingdu þeir brædur þeſs heit, ad þeir ſkylldu hennar leita, ok ſkipta ſva med ſer leitinni, ad Norr ſkylldi leita umm *londinn*, enn Gorr ſkylde leita umm *utſker* ok *eyar*, ok for han a ſkipum. Hvorutveggi þeirra brædra var fiolmennur, hiellt Gorr ſkipum ſinum ut epter *Hafsbotnum*, ok ſvo i *Allands haf*, ſidann kannar hann vida *Sviaſker*, ok allar *eyar* er liggia i *Eyſtra ſallti*. Epter þad fer hann i *Gautaſker* ok þadann til *Danmerkur*, ok kannar þar allar *eyar*, hann fann þar frændur ſina, þa er komner voru af *Hlie* (*Hle*) hinum gamla or *Hleſſey*, ok hellt hann þa enn framm ferdinni, ok ſpyr ecki til ſyſtur ſinnar. Enn Norr broder hanns beid þeſs, er ſnio lagde a heidar,

het Hler / den wi kallom Age / den andra Loge / men den tredie Kare; hans ſon war Froſte / Snös hin gamles fader / hwars ſon het Thore (Thorre). Han ätte twå ſöner / den ena het Norr / och der andra Gorr / men hans dotter het Goa. Thorre war en ſtor blod- eller offermann och afgudadyrkare / ty han höllt offer hwarje åhr wid medwintertiden / och kallade de det ſama Thorres offer / ſå at ochſå månaden feck dåraf namn. Den tidenden wart en winter wid Thorres offer / at Goa kom oförwarandes bort / och for mann wäl til at leta hänne / men hon fanns ej. Därföre när ſama månad led (til enda) / låt Thorre fara til offers / och offra på det de måtte warda wiſſa / hwar Goa hade nederkommit. Detta offer kallade de Goas offer / men bleſwo ändå icke heldre wiſſare om hänne. Tre wintrar ſenare / gjorde ofwannämnde bröder det löftet / at de ſkulle ſiälfwa leta hänne / och då ſkiftade de letandet ſåledes med hwarannan / at Norr ſkulle leta om utſkjär och öyar / ty for han med ſkjep. Båda deſſe bröder wora mångmännta / och höllt Gorr ſina ſkjep ut efter Hafsbotnen / ſamt widare til Ålands haf; ſedan beſåg han wida Swea ſkjären och alla öyar / ſom ligga i Öſtreſiön. Efter detta for han i Gjötaſkjären och dådan til Dänmark / där han beſåg alla öyar / och fann ſå lgen ſina frånder / ſom woro härſtammade från Hle (Hler) den gamla ur Hleſſö / hållande än widare fram ſin färd / utan at något ſpörja til ſina ſyſter. Men Norr hans bröder bidde til des ſnjö lade ſig öfwer

Fornioto filii, quorum primus *Hler*, nobis *Ægir*, ſecundus *Logius*, tertius *Karius*, is pater fuit *Froſtii*, patris *Snæris* grandævi, cujus filius *Thorus* (*Thorrius*). Duo illi filii, *Norr* alter, alter *Gorr* dictus, filia autem *Goa* vocabatur. Fuit Thorrius ingens ſacrificulus, utpote qui quotannis media hyeme immolaret, id *ſacrificium Thorrinum* appellabant, *menſisque* inde denominatus eſt. Accidit quadam hyeme ſub Thorrino ſacrificio, ut Goa raperetur, quæ mox etjam quæſita, ſed in caſſum. Evoluto itaque menſe, Thorrius ſacrificium inſtituit, ideo immolans, ut certior fieri poſſet ubi eſſet. Id Goæ ſacrificium appellabant, nec tamen de ea certiores facti ſunt. Exacto trium hyemum ſpatio, fratres ſe eam inquiſituros ſolenniter voverunt, partitique inter ſe regiones ſingulis luſtrandas, Norri continens, Gorri ſcopuli marini & inſulæ claſſe perveſtigandæ, obtigerunt. Uterque magnis copiis inſtructus eſt, Gorr navibus ſuis in altum ex Hafsbotno directis, *mare Alandicum* invectus eſt, *ſcopulos* deinde *Svethicos* late percurrens, immo omnes *maris Orientalis inſulas*. Poſtea *Gotborum ſcopulis* perluſtratis, inde in *Daniam* navigavit, ubi ſingulis inſulis perveſtigatis, cognatos ſuos â *Hlere* annoſo, ex *Hleſſeija* ortos ſalutavit, inceptumque iter perſequebatur, nihilo de ſorore certior. Norr autem frater ejus domi exſpectabat, donec nix teſquis illapſa, iter *Xyloſoleis* aptum redderet. Deinde e Kvennlandia profectus per continentem, qua Hafsbotnus clauditur, itinere facto, eo pervenit, ubi habitabant viri, qui *Lappi*

dar, ok *ſkidfæri* giorde gott. Epter þad for hann af *Kvennlande*, ok fyrer innann *Hæfsbotninn*, ok komu þeir þar er voru þeir menn er *Lapper* heita, þad er a bak *Finnmork*, enn Lappir villdu banna þeim yferfor, ok tokſt þar bardagi, enn ſa kraptur ok fiolkingi filgdi þeim Norr, ad uviner þeirra urdu ad Giallti, þegar þeir heyrdu herop, ok ſau vopnum brugdid, ok logdu Lapper a flotta. Enn Norr for þadann *veſtur* a *Kiolu*, ok var leinge ute, ok ſvo ad þeir viſſu ecki til manna, ok ſkutu dyr ok fugla til matar ſer, foru þangad ſem *votn* hnigu til *veſturattar* af fiollum, þa fara þeir med votnunumm ok koma ad ſia. Þar var fyrer þeim fiordur mikill, ſem hafsbotn væri, þar voru bygder miklar, ok daler ſtorer. Geingu (þeir) yfer ſem logi yfer akra, for Norr yfer (umm) allann fiordinn, ok lagde under ſig, ok giordiſt Kongur yfer þeim *herodum*, er þar lau innann fiardar. Norr dvaldiſt þar umm ſumarid, þar til er ſniofade a heidar, þa ſtefndi hann upp epter dalnumm, er i ſudur geingur af (ur) firdinum, ſa fiordur er nu kalladur *Þrandheimur*. Suma menn ſina lætur hann fara hid fremra umm *Mærina*, hann lagde under ſig hvar ſem hann for, ok þa er hann kiemur ſudur yfer fiallid, þad ed var fyrer ſunnann Dalsbotninn, ſotti hann ſu- dur

öfwer hedarna, och godt ſkidföre gjordes. Då for han af Kwinnland innan för Hafsbotnen, komande med ſit följe dår, ſom de månn woro före dem, hwilka Lappar heta, och ligger den orten bak om Finnmarken; men ſom deßa Lappar wille banna eller förhindra dem öfwerfarten, ty wart dåraf dem emellan en ſtrid; doch hade Norr ſamt hans följeſlagare ſådan kraft och trollſkap, at deras owånner wordo til willdjur, ſå ſnart de hörde herropet eller ſtridsgnyet, och ſågo de dragna ſwerden, ty lade altſå Lapparna ſig på flygten. Dådan for Norr wåſter på Kiölen (e) och war långe borta, utan at han eller följet wiſte af andra månniſkor: de ſkuto djur och foglar ſig til mats, farandes enteliga dit ſom watnen lutade til wåſter ſidan af fiållen, ſamt ſåledes widare utmed ſama ſiöar, til des de komo til hafwet. Dår war före dem en ſtor fiård ſåſom en hafsbotn tilſeendes, hwaromkring ſtora bygder lågo ſamt wida dalar. Då gingo de dåröfwer, ſåſom en eldslåga öfwer åkrar, och for Norr nu öfwer all denna fiården, lade folket under ſig, och ſatte ſig til Kong öfwer de herader ſom lågo innan fiårds. Han dwaldes dår om ſomaren til des det ſnjögade på hedarna, och då ſtåmnde eller ſökte han up efter den dalen, ſom geck i ſöder af fiården, och år ſama fiård nu kallad Thrandhem. Somliga ſina månn låt han fara den främra leden öfwer Möret, och lade ſå folket under ſig hwar ſom han for; men når han

(e) Eller Norrſka fiållryggen, ſom ſtråcker ſig ifrån Bohuslån och Wiken, alt norder ut öfwer Finmarken.

Lappi vocantur, nimirum pone *Finnmarkiam*, quibus tranſitum prohibentibus, prælium exortum eſt. Norr autem ejusque milites magia & incantationibus adeo pollebant, ut hoſtes eorum ferinum ingenium induerent, quamprimum *militarem* audirent *clamorem*, ſtrictosque viderent gladios, quamobrem Lappi iſti in fugam verſi ſunt. Inde Norr in occidentem converſus, in *Kiolo* (f) longo tempore detentus, ne hominum quidem veſtigia agnovit, *feris* tantum & *avibus* arcu confixis victus acquiſitus eſt; itum deinde, quoad aquæ præcipitio montium in occidentem delabebantur, illas tamdiu ſecuti, donec ad mare pervenirent. Ibi ſinus illis objectus ingens, maris ſinui vel termino ſimilis, habitationibus frequens & vallibus ingentibus cinctus, (quo indigenæ confluentes Norrum ad pugnam eliciebant; eodem eventu, quo prius cum Lappis, certatum) Norrus autem cum ſuis in modum flammæ ſata depaſcentis, univerſum illud territorium ſinui vicinum peragrans, ſubegit, regemq; ſe conſtituit earum provinciarum, quas ſinus ille circuit. Ibi per æſtatem moratus, donec ſolitudines nix obtegeret, tunc in vallem, quæ in auſtrum e ſinu procedit, profectus eſt; ſinus is jam *Thrandhemia* appellatur. Partem autem exercitus ulterius trans *Mæriam* ablegavit, inque tranſitu quæcunque calcaret ſibi ſubjecit, transmiſſo deinde monte qui vallem ab auſtro claudit, vallis ductum ſecutus, in auſtrum tendebat, donec ad ingen- tem

(f) *Jugum* eſt *montium Norrigicorum*, e *Bohuſia* per extremam *Finmarkiam* ſe extendens.

dur eptir dolunum, þar til er hann kom ad vatni þvi mikla, er þeir kolludu *Miors*. þa snyr hann vestur a fiallid, þvi ad honum var sagt, ac menn hanns hofdu farid usigur fyrer *Kongi* þeim er *Sokni* hiet. þa komu þeir i þad herad, er þeir kolludu *Waldres*, þadann foru þeir til siofar, ok komu i fiord ein langann ok miofann, er nu heiter *Sogn*. þar var fundur þeirra Sokna, ok attu þeir þar orustu mikla, þviad Sokna bra ecki vid fiolkinge þeirra. Norr gieck hart framm, ok skiptust þeir Sokni hoggum vid (lauk suo ad) þar fell Sokni ok margt lid hans, (alt hanns lid).

Epter þad for Norr i fiord þann, er Nordur geingur af Sogni, þar hafdi Sokni fyrer radit, er nu heiter *Sokna dalur*. þar dvaldist Norr leingi, ok heiter þar nu *Norra fiordur*, þar kom til mots vid hann *Gorr* broder hanns, ok hofdu þa hvorgi þeirra spurt til Goe. Gorr hafde ok under sig lagt land allt ed ytra, er hann hafde sunnann farid, ok þa skiptu þeir londum med sier brædur, hafdi Norr *meiginn land* allt, enn Gorr skal hafa *eyar* þær allar, er hann fer stiornfostu *skipi* milli ok meiginn lands. Ok epter þad fer Norr til *Upplanda*, ok kom þar sem nu heiter *Heidmork*, þar ried sa *Kongur* fyrer, er het *Hrolfur* or Biargi, hann var son *Svada Jotuns* nordan af *Dofrum* (sonur *Asa þors.*) Hrolfur hafdi numid a brott af Kvenn-

han kom söder öfwer fiället, som låg sunnan för Dalsbotnen, begaf han sig söder ut efter Dalen, til deß han kom til den stora siön, som af dem wart kallad Miors. Då wände han sig wester ut på fiället, ty honom war sagt, at hans månn hade farit af med oseger för den Kongen som Sokne het. Altså kom mann i det herad, som af dem då kallades Waldres, och foro ytterligare dådan til hafs, komande där til en lång och trång fiärd, som nu heter Sogn. Där sammanträffade Norr och Sokne, och höllo sin emellan en stor strid, ty Sokne brydde sig ej om deras trollskap. Norr geck hårt fram och skiftade han och Sokne hugg med hwarannan, men det lycktade så, at Sokne föll med många (alla) hans männ.

Efter detta for Norr til den fiärden, som sträcker sig i nordr af Sogn, och hade Sokne där hast sit wällde, som nu heter Soknedal. Därsamastädes dwaldes Norr länge, och kallas den orten nu Norresfiärd; så kom och då brodren Gorr honom til mötes, men de hade ingendera något spordt til Goa. Gorr hade lagt under sig allt det yttra landet, när han for sunnan, och skiftade deßa bröder länderna sin emellan så, at Norr innehade allt fasta landet, men Gorr skulle hafwa alla de öyar, emellan hwilka och fasta landet han kunde styra sit skjep. Och därefter for Norr til Uplanden och dit som nu heter Hedmark, däröfwer en Kong rådde, som het Rolf af Berge; han war Swade Jättes son nordan af Doffra (hwars fader het Asa Thor). Hrolf hade tagit bort af Kwinnland Goa Thors dotter, ty for han

tem lacum perveniret, quem *Miors* appellabant. Hinc in occidentem reversus, montem iterum conscendit, quod cognovisset cladem viris suis a rege, qui *Soknius* vocabatur illatam. Inde in provinciam devenerunt, quam *Waldresiam* nuncupabant: porro ad mare perrexerunt, ubi sinum longum & angustum offendebant, qui hodie *Sogn* dicitur. Ibi Norr & Soknius convenerunt, ingens mox cientes prælium, neque enim Soknium præstigiæ eorum terruerunt. Norr acerrime in hostes invectus, mutuos cum Soknio divisit ictus, quorum pugna sic desiit, ut Soknius cum magna (plurima) exercitus parte prosterneretur.

Post hæc Norr in sinum, Sogniæ ad boream vicinum, procinctum movit, Soknius autem imperaverat, ubi nunc *Soknadalus* appellatur. Longum ibi Norr tempus trivit, hodie *Norrafiordus*, seu Norris sinus vocitatur, ibi *Gorr* frater ad eum pervenit, neutro de Goa ad id tempus certiore facto. Gorr terram omnem exteriorem sibi subjugavit dum ab austro procederet; tum demum *regionem* inter se *diviserunt*, universam continentem Norr, Gorr autem insulas omnes, quas inter & continentem navis gubernaculo directa transire poterat, sortitus est. Deinde Norr ad *Uplandias* itinere directo, pervenit eo, ubi nunc *Heidmarkia*, regnabat illic *Hrolfus* de *Bergis*, qui filius fuit *Svadii* gigantis de *Doffriis* versus septentrionem, (cujus pater *Asa Thorus* fuisse

Kvennlandi *Goe* þorra dottur, hann for þegar til mots vid Norr, ok baud honum til einvigis, þeir borduſt leingi ok vard hvorgi ſar, epter þad ſættuſt þeir, ok fieck Norr ſyſtur Hrolfs, er *Hadda* het, enn Hrolfur fieck Goe. þadann ſneri Norr aptur nordur til rikis þeſs, er hann hafdi under ſig lagt, þad kallade hann *Norveg* (*Noreg*), red hann þvi riki medann hann lifdi, enn ſyner hanns epter hann, ok ſkiptu þeir landi med ſer, ok toku ſva *riki* ad ſmæckaſt, ſem Kongar toku ad fiolgaſt, ok greinduſt ſva i *fylke.*

Gorr hefur ok kalladur verid *Sæ-Kongur*, hanns ſyner voru þeir *Hæitir* (*Gæitir*) ok *Bæitir*, þeir voru Sækongar ok offtopa menn mikler. þeir geingu miog a riki ſona Nors, ok attu margar oruſtur, ok ſigruduſt ymſer. Bæiter lagdi inn i þrandheim, ok herjade þar, er nu heiter *Bæitis ſær* edur *Bæitis ſtod*, þar let hann draga ſkip or Bæitis ſtod innann verdri, ok nordur yfer æiskrud eyd, (*æiſkiveyd*) þar ganga *Naumudæler* ad nordann. Hann ſettiſt i lipting, ok hellt umm hialmvol, ok eignadiſt land allt, er var a bak borda, ok eru þar margar bygder. Hæiter (Gæitir) ſon Gors var fader *Sveida* Sækongs, fodur *Halfdanar* hinns gamla, faudur *Jvars* Upplendinga *Jarls*, faudur *Eyſteins Glumru*, faudur *Rògnvallds* Jalls hinns rika ok hinns radſvinna. Rognvalldur geck til lands med *Haraldi* hinum *Harfagra* &c.

han ſtrax til mötes med Norr / och böd honom til enwige eller enſtrid; de ſlogos länge / utan at någondera wart ſårader. Sedan förliktes de / och feck Norr Rolfs ſyſter Hadda / men Rolf feck Goa. Dådan wände ſig Norr tilbaka norder til det riket / ſom han hade under ſig lagt; det ſama kallade han Norrige / och rådde han för det riket ſå länge han lefde / åfwen ſå ſönerna efter honom / men ſom de delte hela landet emellan ſig / ty begynte och riken ſedermera at ſå minſkas / ſom Kongarna mera föröktes / och wordo ſå fördelta i Fylken.

Gorr hafwer och warit kallad Sjökong / hans ſöner heto Håjter (Gåjter) och Båjter / warande åfwen deßa SjöKongar ſamt öfwerdådiga månn. De añföllo nog de riken ſom Norrs ſöner åtte / och höllo med dem många ſtrider / hafwande ömſa ſeger. Båjter lade in i Thrandhem och herjade där / ſom nu heter Båjtisſiö eller Båjtisſtad; dådan innantil låt han draga ſit ſkjep norder öfwer Åjſkuredet (Åjſkiwedet) däreſt nordan til Römdalarna ſig ſträcka. Han ſatte ſig i öfra rumet af bakſtamnen / och höllt om ſtyrpiñan / tillägnandes ſig ſåledes hela landet / ſom låg om bakbord / och äro där många bygder. Håjter (Gåjter) Gors ſon / war Sweide SjöKongs fader / hwars ſon het Halfdan hin Gamle / ſom åtte ſonen Jwar Upländinga Jarl / fader åt Oſten Glumra / ſom hade en ſon benämd Rognwald Jarl den rike och rådwiſe. Denna Ronwald geck til lands med Harald Hårfagre. etc.

An

fuiſſe traditur). Hrolfus ille ê Kvenlandia rapuerat Goam Thorris filiam, ſtatimque Norri obviam proceſſit, eumque ad monomachiam provocavit; certatum diu neutro vulnerato. Tandem autem reconciliati ſunt, Norre ſororem Hrolfi *Haddam*, Hrolfo Norris Goam conjugio ſibi ſociantibus. Inde Norr in ſeptentrionem ad regnum quod ſuæ poteſtatis fecerat, converſus, illud *Norvegiam* (*Norrigiam*) appellavit, quod is quamdiu vixit, deindé rexit, filiique ejus poſt eum, qui etjam *regionem* inter ſe *diviſerunt*, tantumque adeo *regna* minuebantur, quantum reges multiplicabantur, atque ita in *provincias* diviſa ſunt.

Gorr maris etjam rex appellatus eſt, ejusque filii erant *Hæitius* (*Gæitius*) & *Bæitius*, qui etiam ipſi maris reges & violentia inſignes. Sæpius illi regnum Norri filiorum invadentes, præliis invicem multis habitis, alternis victores diſceſſerunt vicibus. Bæitius Thrandiam invectus, ibi rapinas egit, ubi jam *Bæitiſſær* ſeu *Bæitisſtad* nomen obtinet. Ex hujus Bæitiſtadii intimo receſſu navim trahendam curavit verſus boream trans iſthmum *Æiſkureid* (*Æiſkiveid*) quem *Naumdaliæ* itidem a borea premunt. Enim vero in ſuperiori puppis loco ſe collocavit, clavo directo, regionem ſic omnem a læva prætervectam ſibi vendicans, & quidem ibi plurima ſita ſunt rura. Hæitius filius Gorris, *Sveidii* regis maris pater erat, ejus filius *Halfdanus* annoſus, illo natus *Jvarus* Uplandiarum Jarlus ſeu Comes, pater *Eyſteni Glumræ*, cui filius *Rognvaldus* Jarlus, potens & ſapiens cognominatus. Hic vero ad terram occupandam ſe junxit *Haraldo Pulcricomo* &c.

Alia

Än en Berättelse/ något åtskilld från den förra.

En mann wid namn Fornjoter hade trenne sönner/ af hwilka den första het Hler/ den andra Loge/ den tredie Kare/ han war herre öfwer wädret/ Loge öfwen elden/ Hler öfwer hafwet. Kare war Jokuls fader/ hwars son het Kong Snö/ som ätte sonen Thorre och döttrarne Fönn/ Drifa och Miöll. Thorr war en berömlig Kong/ och rådde för Gotland/ Kwinnland och Finnland; Kwinnarne offrade åt honom/ på det de måtte få gott skidföre/ ty de hade sin lust af skidrännande. Detta offer skulle skie om medwinteren/ hwar af sama månad feck sit namn. Thorrs barn woro tre/ sönerna heto Nor och Gor/ men dottren Goa; och som hon wart bortröfwad/ ty anställte Thorr på den månad/ som följde efter allmänna offermånaden/ et offer åt sina Gudar/ och wart så sama månad/ som då begynte/ kallad Goas månad. Nor och Gor lagade sig til at leta igen systren; Nor for til wästra sidan af Kjölen/ och hade där stora strider/ dräpande så Kongarna We/ Wej/ Hunding och Heming/ hwar på han underlade sig hela landet alt til hafwet. Nor och Gor komo sedan tilsaman wid den fiärden som nu kallas Noresfiärd/ dädan begaf Nor sig uppå fiället och widare til orten Ulfwamoar/ men sedan han farit öfwer Österdalerna och komit til Wermeland/ följde han ut efter Sjön Wänern alt til hafssidan. Alla länder som jämte deßa orter til wäster lågo/ dem lade Nor under sig/ och kallas de nu Norrige. Wid medwinteren komo de til Hedmarken/ där en Kong regerade/ som het Hrolf af Berge/ Jätten Swades son nordan af Doffre/ men modren het Asbhilld Kong Östens dotter/ som lång tid hade rådt för Hedmarken. Denna Hrolf hade bortröfwat Goa och tagit hänne til hustru; men när hon feck weta sin broder Nors ankomst/ for hon i följe af sin mann til honom. Hrolf gaf sig då under Nors wälde/ som sedan af berörde sin systermañ wart buden til gästabods/ och feck så där hans syster Hodda/ Swade Jättes dotter til hustru. Därifrån for han wäster ut til hafs/ och mötte där sin broder Gor/ som hade komit från Nordska hafwet/ och i den färden underlagt sig alla bygda och obygda öyar; och sedan de sin emellan hade delt länderna/ feck Nor hela fasta landet nordan frå Jätte-

Alia traditio paulo diversa a priore.

Vir quidam, nomine *Forniotus*, trium filiorum pater memoratur, quorum primus *Hler*, secundus *Logius*, tertius *Karius*: *ventorum* hic, *ignis* ille, iste *maris* imperator fuit. Karius *Jokulis* pater erat, Jokull regis *Snæris*, rex autem Snær filium habuit *Thorrium*, filias *Faunnam*, *Drifam* & *Miollem*. Fuit Thorrius rex celebris, imperabatque *Gotlandiæ*, *Qvenlandiæ* & *Finnlandiæ*; ei *Qveni* sacrificabant, pro impetranda nive xylosoleis proficiscentibus vehendis idoneâ, hæ illorum deliciæ. Media hyeme id sacrificium celebrari debebat, inde *mensi* nomen *Thorri* enatum. Tres erant Thorrio liberi, filii *Nor* & *Gor*; filia *Goe*, quâ furtim surrepta, Thorrius mensi qui sequebatur eum, qui solennibus sacrificiorum ritibus consecratus erat, diis suis litabat; inditum inde *mensi*, qui tum cœpit *Goes* nomen. Nor & Gor ad investigandam sororem se contulerunt. Nor ad *occidentale* montis *Kioli* latus magna prælia gessit, occisis *Regibus* quorum hæc sunt nomina, *Vee* & *Vei*, *Hundingus* & *Hemingus*, universo tractu mare usque sibi subjecto. Convenerunt deinde fratres (Nor & Gor) in sinu illo, qui nunc *Norafiordur* i. e: Noris sinus appellatur. Inde Nor ascenso monte ad locum *Ulfamoas* dictum pervenit, transgressusque *Eystridalos* (Osterdalen, orientales valles) ad *Wermalandiam* delatus, ductum *lacus*, qui *Vænir* dicitur, secutus, inde ad mare processit. Quicquid terrarum his limitibus distinctum in occidentem patet, id universum Nor sibi subjecit, quod nunc *Norvegia* appellatur. Media hyeme ad *Heidmarchiam* pervenerunt, ibi Rex residebat, nomine *Hrolfus* de Bergis, filius *Svadii* gigantis de *Doffris* septentrionem versus, cui mater *Asbildis*, filia Regis *Eysteini*, qui longo tempore in Heidmarchia regnavit. Hrolfus de Bergio rapuit Goen, conjugioque sibi sociavit. Hæc de Noris fratris sui adventu certior facta, comitante marito, ad eum profecta est: Hrolfus deditione facta Noris imperio se submisit, deinde Nor a sororio convivio exceptus, sororem ejus *Hoddam* Svadii Gigantis filiam, uxorem duxit. Inde occidentem versus ad mare profectus, obviam habuit fratrem Gorem, a *septentrionali oceano* (mari mortuo, glaciali) eo delatum, qui in ea expeditione omnes insulas cultas & incultas suæ ditioni subjecerat; divisione deinde facta, Noris ditioni continens omnis a *Jotunheimo* versus septentrionem immeri-

Jättahemar, alt söder til Alfhem, och warder nu detta land kallat Norige; men Gor tilkomo alla öyar, dem han nordan från på wenstra sidan förbi seglade med skjepet Ellida.

meridiem usque *Alfheimum* cessit, quæ nunc *Norvegia* appellatur. Goris vero omnes insulæ sinistrum navis Ellidii a septentrione navigantis latus spectantes.

Umm Raum Kong Nors son, ok hanns afkomendur.

RAumur var son Nors Kongs, hann tok riki epter fauþur sinn, hann atte *Alfheima* ok sva viþt riki, sem *ar* þær falla er þar spretta upp. Raumur Konungur atte samdryckiu umm Jol vid Bergfinn, sun þoris Jotuns af *Werma*, ok geck hann i reckjo Bergdysar systur hanns. Ok epter þat gat hun þria sonu Alfbeorn, Brand ok Alf, hann fostrade Bergfinnur ok var kalladur Finnalfur. Beorn var meþ moþur sinne oþ var kalladur Jotunbeorn, Brand senþi hun til Rauma foþur sins, enn hann *gaf hann Goþonum*, ok var hann kallaþur Goþbrandur, honum gaf Raumur Kongur Dali þa, er *Goþbrands daler* eru kallaþer. Jotunbirni gaf hann *Raums dal*, enn Alfe *Eystri dali*, ok allt fyrer norþann *Wæne*, ok fra *Gautelfi*, ok norþur til *Raumelfar*, þat voru þa kallaþer *Alfheimar*. Goþbrandur Dala Kongur var faþer Auþleifs, foþur Goþmundar Kongs, hanns sun var Goþbrandur, er æi villþi lata kalla sik *Kong*, ok let gefva ser *Jarls* nafn, fyrer þvi hann villþe vera rikastur Jarl a norþurlonþum. Hans sun var Geirmundur Jarl, faþer Roþgeirs

Om Kong Röm Nors son och hans afkomare.

RÖmer war Kong Nors son, han tog rike efter sin fader och rådde öfwer Alfhem, eller hela det landet som är beläget emellan de åar, som där förbi flyta (nämliga Gjöta och Röma elfwarne). Kong Römer hade samdrycke eller gästabod om Julen hos Bergfinn Jätten Thoris (Thryms) son af Werma, och lägrade wid det sama hans syster Bergdisa, som därefter födde tre söner, Alfbjörn, Brand och Alf, den Bergfinn hos sig upfostrade, och wart han Finnalfer kallad. Björn war hos sin moder och kalladés Jättbjörn; Brand sende hon til Röm sin fader, men denne gaf honom Gudarna, och wart han då kallad Gudbrander. Kong Römer gaf honom sedan den Dalen som heter Gudbrandsdal; Jättebjörn feck af honom Römedal, samt alt landet nordan för Wänern, och från Gjötaelf norder til Römaelf, hwilken ort då wart kallad Alfhem. Gudbrand Dala Kong war Ödlejfs fader, hwars son war Kong Gudmund, fader åt Gudbrand, som ej wille låta kalla sig Kong, utan Jarl, fördy han wille wara den rikaste eller mägtigaste Jarl i Nordlanden. Hans son war Gejrmund Jarl, Rodgejrs Jarls fader, som åtte sonen Gudbrand, den

De *Raumo Noris filio ejusque posteris.*

RAumus Nori regis filius erat, eique in paternos honores succedenti, *Alfheimia* & tractus universus inter *amnes* (Gothicum & Raumicum) qui inibi fluunt, cessere (hodie districtus Bahusensis). Ad convivium Jolense invitatus Raumus a Bergfinno, Thoris (Thrymi) gigantis filio de *Werma*, sororem ejus Bergdisem stupravit. Nati ex hoc congressu filii tres, Alfbiornus, Brandus & Alfus, hunc Bergfinnus educavit, a posteriore nominis sui parte Finnalfum appellans. Biornum nutrivit mater, Jotunbiornumque vocavit; Brandum ad patrem misit, verum ille *Diis* puerum *consecravit*, de nomine etjam Deorum Godbrandum appellatum, datis ei vallibus, hanc ipsam ob causam *Gudbrandsdalis* postea dictis. Jotunbiorno autem *Raumsdalum*: Alfo sive Finnalfo, *Eystridalos* sive orientales valles, & omnem tractum a septentrione *Væneri* (lacui) obversum, quique *fluvios Gothicum* & *Raumicum* interjacet, is *Alfhemiæ* nomine insigniebatur. Godbrandus Dalorum rex Audleifum creat, Audleifus Godmundum, Godmundus Godbrandum, qui ultro *regii* fastigii titulo resignato, *Jarli* sive Comitis nomen assumsit, quo Jarlis omnibus toto septentrione major esset. Inde filius ejus Geirmundus, neposque Rodgeir, nec

geirs Jarls; foþur Goþbrands er hverki villde vera Kongur nie Jarl, ok let gefa ser *Hersis* natn, ok reþ þo lonþum sem Kongur, ok at aungvo var hann urikare, hanns ættmenn voru siþann *Hersar*. Jotunbeorn hinn gamle var faþer Raums Kongs, foþur Hrozbearnar, foþur Orms Skeleamola, foþur Knattar, foþur þeirra þorolfs Galma ok Ketils Raums. Sun þorolfs var Helgi, faþer Bessa, foþur þormoþs, foþur þorlaugar, moþur Tungu Odds. Finnalfur hinn gamle feck Svanhilldar, er kolluþ var Gullfeoþur, hun var dotter Dags Dellings sonar, ok Solar dottur Munþilfara. Sonur þeirra var Svanur faþer Sæfara, hann var kallaþur Svanur hinn Rauþi, Sæfari var faþer Ulfs, foþur Alfs, foþur þeirra Jngemunþar ok Eysteins. Raumur hinn gamli feck siþar Hilldar, dottur Goþbranþs hinns Gamla, sonar Solva Kongs, er fyrstur ruþþi þar er nu heita *Soleyar*. Enn syner hanns voru þeir Goþrauþur, Hauþur, Haddingur ok Hringur. Goþrauþur var Kongur epter foþur sinn, ok Kongar voro aller hanns ættmenn. Eysteirn Jllraþi var hanns son, hann setti *Jnnþronþum* hunþ sinn fyrer Kong er *Saur* het, fyrer þat er þeir hotþu drepit Aunund er hann hafþi sett þar til lanþgeætslo. Hauþur atte þat riki sem

den mann berättat hwarken hafwa welat wara Kong ej eller Jarl/ utan låt gifwa sig Herßenamn/ men rådde dach för landet såsom Kong/ warande i ingo orikare (eller mindre mägtig än andra Kongar). Hans ättmänn woro och efter honom Herßar. Jättebjörn hinn gamle war Kong Röms fader / hans son het Hroßbjörn/ fader åt Orm Skeljamola / hwars son war Knatte/ som ätte sönerna Thorolf Galme och Ketil Röm. Thorolfs son war Helge Beßes fader/ hwars son het Thormod Thorlögas fader/ som war TunguOdds hustru. Finnalf hin gamle feck Swanhilda/ som blef kallad Gullfiäder/ hon war födder af Dag Dellings son/ och Sola Mundilfares dotter. Deras son het Swan/ eljest kallad Swan hin Röde/ Siöfares fader/ hans son war Ulf Alfs fader/ hwars söner heto Ingemunder och Östen. Römer hin gamla feck sedermera Hillda Godröds (Gudbrands) hin gamles dotter/ hwars fader war Kong Sölwe/ som först uprögde de nu så kallade Solöyarna; men hans söner woro Gudröder/ Höder Haddinger och Hringer. Gudröder wart Kong efter sin fader/ såsom och alla hans ättmän woro. Östen Illråde war hans son/ denne satte öfwer InThronderne sin hund til Konung/ som Sör het/ för det de hade dräpit Önund/ den han satt där til landets förswar (a). Höder häde det rike som nu är kallat Hadaland / hans son war Hoddbrodder Rolfs fader/ som ätte

(a) Om denna Östens hårdhet emot Thronderna / och huru Jämtland samt Helsingeland blifwit af dem åter uprögde och befolkade/ kan mann låsa Torfæi Hist. Norrig. T. 1. p. 172. och 342.

nec non pronepos Gudbrandus, Jarlorum nomina usurpaverunt, verum hic & regium & Jarlorum titulum aversatus, *Herserum* sive Baronem se vocavit, amplitudine ditionis & libera in cives potestate, regibus nulla parte inferior; ejus exinde successores, Herforum titulo usi sunt. Jotunbiornus annosus pater erat Raumi regis, avus Hrossbiorni, proavus Ormi Skeliamolii, abavus Knatti, atavus Thorolfi Galmii & Ketilis Raumii. Thorolfus pater erat Helgii, cujus filius Bessius, nepos Thormodus, proneptis Thorlaug, abnepos TunguOddus. Finnalfus annosus, uxorem accepit Svanhilldem cognomento *Gullfiodur* i. e. auripennam, cui parentes erant Dagus Dellingi filius, & Sola Mundilfarii filia. Finnalfi filius Svanus rufus, nepos Sæfarius, pronepos Ulfus, abnepos Alfus, pater Ingemundi & Eystenii. Raumus priscus vel grandævus uxorem postea duxit Hildem, Godraudii (Godbrandi) annosi filiam, cujus pater fuit Solvius, is qui primus *Soleijas* hodie dictas excoluit: illius filii fuerunt Godraudus, Haudus, Haddingus & Ringus. Godraudus patri in imperio successit, omnesque ejus posteri reges fuerunt; ejus filius erat Eystenus astutus, qui interioribus *Thrandiis canem* suum *Saurum* (a) loco regis præfecit, postquam Aunundum, quem regioni tutandæ præfecerat, occidissent.
Haudus

(a) De hac Eysteni tyrannide in *Thrandios*, coloniisque ex his postea in *Jamtiam* & *Helsingiam* ductis, videatur Torfæi Hist. Norr. T. I. p. p. 172. 342.

ſem kallat er *Haþalanþ*, hanns ſun var Hoddbroddur, foþur Rolfs, foþur Romunþar Berſerks, foþur þeirra Hamunþar ok Haka ok Gunnhlaþar, moþur þeirra Utſteins ok Jnnſteins. Hamundur var *Horþa*-Jarl, hann var faþer Hroks hinns Svarta ok Hroks hinns Hvita. Haki var faþer Hroþgeirs, foþur Hromundar, foþur Haka Berſerks. Gunnloþ var dotter Hroks hinns Svarta, enn moþer Hromunþar Greips ſonar. Haddingur ſun Rauma atte *Haddingadal* ok *þelamork*, hanns ſun var Haddingur, faþer Haddings, foþur Hogna hinns Rauþa, epter hann toko riki Haddingar þrir, ok var hvor þeirra epter annann. Helgi Haddingaſkate var meþ æinum þeirra. Hringur Konungur ſon Rauma, atte *Hringariki* ok *Waldres*, hann feck dottur Wifils Sækongs, þeirra ſun var Halfdan Gamli,ok þa er hann tok Kongdom, giorþi hann *blot* mikit aþ *miþjum vetri*, ok blotaþi til þeſs, hann ſkylde meiga liſa þriuhunþrud vetur i Kongdomi ſinum, ſem ſagt var at liſat hefþi Snær Konungur hinn Gamli. Enn frettinn ſagþi hanum ſva, at hann munþi liſa ecki meir enn manns alldur, enn þat munde vera þriuhunþrud vetra, at eigi munþi vera otignn maþur i hanns ætt,

åtte ſonen Romunder Berſerk/ fadren för Hamund och Håke/ ſamt Gunlöda/ hon war Utſtens och Jnſtens moder. Hamund war Jarl på Hordaland/ och åtte ſönerna Hrok hin Swarte ſamt Hrok hin Hwite. Håke war Hrodgejrs fader och Hromunds farſader/ hans ſon het Hake Berſerk. Gunlöda war Hroks hin Swartes dotter/ men Hromund Grips moder. Röms ſon Haddinger rådde öfwer Haddingadal och Thelamark/ hans ſon war Haddinger / Haddings fader/ hans ſon Hogne hin Röde. Efter honom togo tre Haddingar emot riket/ och war hwardera Kong efter annan; Helge Haddinga Skate war hos endera. Kong Ring Röms ſon hade Ringariket och Waldres; han feck Wiſil SjöKongs dotter/ och war deras ſon Halfdan Gamla/ ſom då han tog Kongadömet/ giorde et offer til den endan/ at han ſkulle lefwa trehundrade åhr i ſit Kongadöme/ lika ſom berättat är om Kong Snö hin Gamle; men han feck ſådant Gudaſwar/ at han ſkulle ej längre lefwa/ än en manns ålder/ doch månde detta därwid ſkje/ at i trehundrade åhr ſkulle ingen oädel mann och kwinna wara i hans ätt. Han war en ſtor hermann och herjade wida öfwer Öſterwägen (c) dråpande där Kong Sigtrygg i enwige. Han tog ſig til huſtru Alfnya (Almweig) Kong Ejwinders (Eymunds) dotter af Holmgård / med hwilken han hade nijo söner/ och het den ena Thejngill/

(c) Torfæus förſtår här med rätteliga Ryßland och Lifland / tillika med Norr- och Finnſka Botnerna.

Haudus regno præfuit *Hadalandiæ*, hujus filius Hoddbroddus, nepos Rolfus, pronepos Hromundus Berſerkus, abnepotes Hamundus & Hakius, abneptis Gunlaud, mater Utſteini & Inſteini. Hamundus Jarlus in *Hordia* fuit, filii illius duo cognomines Hrockii, colore diſtincti, albus alter, alter niger vocati. Hakii filius Rodgeir, nepos Hromundus (Hrodmar), pronepos Hakius Berſerkus. Hrocki nigri filia fuit Gunlaud, Hromundi Greipii filii mater. Haddingus Raumi filius *Haddingiadalum* & *Thelamarkiam* poſſedit, filius ejus & nepos Haddingorum nomen retinuerunt, pronepos Hognius rufus dictus, quem tres Haddingi ordine ſucceſſionis ſe excipientes ſequebantur. Uni ex his Helgius Haddingiaſkatius, ſeu Haddingorum athleta militavit. Ringus Raumi filius, titulo imperioque regio *Hringariciam* & *Valdreſiam* tenuit, uxor ei filia Viſilis nautici regis fuit, ex qua Halfdanus grandævus natus eſt. Is cum primum ad paterna ſceptra promotus eſſet, magnificum *ſacrificium* Diis inſtituit, pro obtinenda trecentorum annorum ætate ac imperio, exemplo Snæris antiqui, quem totidem annos vixiſſe, fama tradidit. Reſpondit autem oraculum, modum ætatis humanæ haud exceſſurum ipſum, proximo tamen trecentorum annorum intervallo, nec ignobilem nec fœminam in familia naſcituram eſſe. Hic deinde vir bello ſtrenuus celeberrimus evaſit, *Auſtervegiam* ſeu orientales terras (c) exercitu peragravit, ſingulari certamine cum Sigtryggo rege pugnavit, eoque occiſo Alfnyem (Almveigem) Eyvindi (Eymundi) *Holm-*

(c) Quibus Torfæus recte denotari cenſet Ruſſiam & Livoniam, cum adjacentibus ſinibus Bothnico & Finnico.

ætt,ok eigi kona. Hann var hermaþur mikill, ok heriaþi viþa umm *Austurveg*, þar drap hann þann Konger Sigtryggur het i æinvige. Hann geck at eiga Alfnyo, dottur Eyvinþar Kongs or *Holmgarþi*. þau atto nyo sono, het æinn þeingill, ok var kallaþur Marþeingill, Ræser, Gramur, Gylfvi, Hilmer, Jofur, Tygge, Skyle ok Harre. þesser nyo er sagt at aller væri jafngamler ok urþo sva ageæter, at i ollum fræþum ero þeirra nofn hofþ fyrer Tignar nofn ok Konga nofn. Sva er sagt at æingi þeirra ætte barn, ok fello aller senn i orrosto. En attu þau aþra nyo sono, heto þeir sva, Hillþer, Næfill, Auþi, Skelfver, Dagur, Brage, Buþli, Lofþi ok Siggar. Hillþer, Siggar ok Lofþi varo aller herkongar. Auþi, Buþli ok Næfill varo Sækongar. Dagur, Skelfver ok Bragi sato at lonþum. Dagur atti þoru Dreingeamoþur, ok atto þau nyo sono, het eirn Oli, annar Amur, þriþie Jofr, fiorþi Arngrymur. Oli var faþer Dags, foþur Oleifs, foþur Hringa, foþur Olafs, foþur Helga, foþur Sigurþar Hiartar, foþur Ragnhilldar moþur Haralds Harfagra, su ætt Haralds var kollud *Doglingar*. Arngrymur atte Eysuro, þeirra sun var Angantyr Berserkur. Bragi Gamli var Konungr a *Waldresi*, hann var faþer Agnars, foþur Alfs, foþur Eyreks, foþur Hillþar, moþur Halfdanar enns Millda, foþur Goþraudar, foþur Halfdanar Svår-

gill, som war kallader MarTheingill, de andra woro Råser, Gramer, Gylfwe, Hilmer, Josur, Tygge, Skyle och Harre. Deße nijo skola hafwa warit jämngamla och så berömliga, at deras namn blifwit i alla wisa Kwäden hållna för heders och Konganamn. Doch är berättat, at ingendera ätte barn, och alla föllo i en strid. Ofwannämde Kong Halfdan hade än med sina Drottning andra nijo söner, hwilka så heto: Hillder, Näfill, Aude, Skelfer, Dager, Brage, Budle, Lofde och Siggar. Hillder, Siggar och Lofde woro alla HerKongar; Aude, Budle och Näfill woro SjöKongar; Dager, Skelfer och Brage woro Kongar i sina länder. Dager ätte Thora Drengamoder, och hade de nijo söner: het en Ole, den andre Amer, tredje Josr, fjärde Arngrymer. Ole war Dags fader, hans son het Oleif, Rings fader, hwars son het Olof, Helges fader, Sigurd Hjorts farfader, hans dotter war Ragnhild Harald Hårfagers moder; och denna Haralds ätt war kallad Doglingar. Arngrim ätte Eiwora, och war Angantyr Berserk deras son. Brage gamle war Kong på Waldres, han war Agnars fader, som ätte sonen Alf, Eriks fader, hwars dotter het Hilda, Halfdan sin milldes moder, som war Gudröds fader och Halfdan Swartes farfader, hwars son het Harald Hårfager; denne Haralds ätt heter Bragningar. Skelfwer war Kong på Wors, hans son war Skjöllder, Erik den Fråknes

Holmgardiæ regis filiam uxorem duxit. Novem ex ea filios progeneravit, quorum nomina Theingill alias Martheingill (Mannatheingil) Ræser, Gramur, Gylfvius, Hilmer, Jofur, Tygge, Skylius & Harrius. Omnes hi ætate pares, famaque adeo celebres perhibentur, ut horum nominibus Poetarum natio ad epitheta regum principumque usa fuerit. Relatum etjam eos liberis caruisse omnes, unoque simul prælio mortuos. Novem præterea filios habuisse dicuntur, nomina horum Hillder, Næfill, Audi, Skelfver, Dagur, Brage, Budli, Lofdi & Siggar. Hilder, Siggar & Lofdius, exercituum duces, regis tamen titulo, fuerunt. Audius, Budlius & Næfill, classium præfecti, regesque maris dicebantur. Dagus, Skelfir & Bragius ditiones tenebant. Dagi uxor fuit Thora *Dreingiamodur*, id est athletarum mater dicta, quibus novem nati filii, sed quorum hi tantum recensentur: Olius, Amius, Jofur, Arngrimus. Olii filius erat Dagus, Dagi Oleifus, Oleifi Ringus, Ringi Olafus, Olafi Helgius, qui pater erat Sigurdi Cervi, & avus Ragnhildis, matris Haraldi Pulchricomi; appellabaturque hæc genealogia *Doglingorum* familia. Arngrimus ex uxore Eysura filium procreaverat Angantyrum Bersercum. Bragius grandævus *Valdresiæ* rex filium habuit Agnarum, Alfi patrem, Erici avum, Hildis proavum, Halfdani munifici abavum, Gudriodi atavum, Halfdani nigri tritavum, Haraldi pulchricomi tritavi patrem, *Bragningorumque* familia illa cluet. Skelfver *Vorsiæ* rex, filius ei Skioldus, nepos Ericus vegetus

Svarta, foþur Haralld's Harfagra, þeſſi ætt Haralld's heiter *Bragningar*. Skelfver var Konungur a *Wors*; hanns ſun var Skiolldur faþur Eyreks hinns Frækna, foþur Wikars, foþur Watnars, foþur þeirra Jmals ok Eyreks, foþur Giþu er atte Haralldur hinn Harfagre, þat heiter *Skylvinga* ætt eþa *Skiolldunga* ætt. Hillder var faþer Hilldibrands, foþur Wigbrands, foþur Hilldis ok Herbrands, foþur Harallds ens Grænſka, foþur Aſu hinnar Storradu, moþur Halfdanar Svarta, foþur Harallds Harfagra, þeſſe ætt Harallds heiter *Hilldingar*. Siggar var faþer Siggeirs er atte Signyo dottur Wolſungs Kongs. Siggar var ok faþer Sigmunþar er atte Hillde dottur Griotgards Konungs af Mæri. Hanns ſun het Siggar faþer Signiar, hann let hengia Hagbard, þat heiter *Siklinga* ætt. Lofþi var Konungur mikill, þat herliþ er honum fylgdi, ero *Lofdar* kallaþer, hann heriaþi a *Reiþgotaland*, ok varþ þar Konungur, hanns ſyner varo þeir Skekkill Sækongur, ok Skyle faþer Egþis, foþur Hialmþers, foþur Eylima, foþur Hiordyſar, moþur Sigurþar, Fabnisbana, foþur Aslaugar moþur Sigurþar Orms i auga, foþur Aslaugar, moþur Sigurþar Hiartar, foþur Ragnhilldar, moþur Harallds Harfagra, þeſſer ættmenn Harallds kallaſt *Lof-*

nes (d) fader, hwars ſöner woro Jmal och Erik, ſom war Gidas fader, ſom åtte Harald Hårfager til mann; och åro deße kallade Skilwinga eller Skjöldinga åtten. Hilder war Hildebrands fader, Wigbrands farfader, Hildas och Herbrands farfarsfader, Herbrands ſon war Harald Grönſke, Åſa Storrådas fader, hännes ſon het Halfdan Swarte, Harald Hårfagers fader; denne Haralds ått het Hildingar. Siggar war Siggejrs fader, ſom åtte Signya Kong Wolſungs dotter. Siggar war och Sigmunds fader, ſom åtte Hillda Kong Griotgards dotter af Möre; hans ſon het Siggar Signyas fader, ſom låt hänga Hagbard; deße heto Siklinga åtten. Lofde war en ſtor Kong, det herfolk ſom honom följde åro Lofdungar kallade; han herjade på Ridgotaland och wart dår Kong, warande hans ſöner Skekill Sjökong, och Skyle Eydis fader, hans ſon Hialmther Ejlimes fader, Hjordiſas farfader, hon war Sigurd Fafnisbanes moder, hwars dotter het Alslög, Sigurd Orm i ögas moder, ſom åtte dottren Alslög, Sigurd Hjorts dotter, hans dotter war Ragnhild Harald Hårfagers moder; deße Haralds åttmän kallas Lofdungar. Aude och Budle woro Sjökongar, och foro båda ſaman med deras her, kommande dårmed til Saxland, dår de herjade wida, och lade under ſig Walland ſamt Saxland, ſåttjande ſig dår wid

(d) Torfæus ſätter här emellan Erikſſon Alrek, hans ſon Erik den Wiſa, Alreks den Fräknes fader, ſå ſonen Wikar, fader åt Wattnar, ſom åtte ſönerne Hjall och Snjall (Jmal) ſamt Erik ſom war etc.

tus (d), pronepos Vikarus, abnepos Vatnarus, pater Imali & Erici, cujus filia Gyda, conjux Haraldi pulchricomi; hi *Skylvingorum* ſeu *Skiolldungorum* familiam conſtituebant. Hilderi filius erat Hilldibrandus, Vigbrandi pater, Hildis & Herbrandi avus, Haraldi Grænſkii proavus, Aſæ imperioſæ abavus, Halfdani nigri, Haraldi pulchricomi patris, atavus; hæc familia *Hildingorum* dicebatur. Siggar pater fuit Siggeiris, mariti Signyæ Volſungi filiæ, ut & Sigmundi mariti Hildis, Griotgardi Nordmæriæ regis filiæ, Griotgardi filius Sigar Signyæ pater, qui Hagbardum juſſit ſuſpendio necari, appellaturque hæc *Siklingorum* familia. Lofdius rex erat celebris, militesque eum ſecuti *Lofdii* denominabantur; is *Reidgotalandia* armis occupata, ejus rex factus eſt, filii erant ipſi Skeckill maris rex, & Skylius cui filius Egdir, nepos Hialmther, pronepos Eylimius, abneptis Hiordys, atnepos Sigurdus Fafnericida, trineptis Aslaug, mater Sigurdi Angvioculi, patris Aslaugis, quæ ſuſcepit Sigurdum Cervum, Ragnhildis Haraldi pulchricomi matris, patrem; familia illa *Lofdungorum* titulo inſignitur. Audius & Budlius maris reges erant, qui ſociatis armis *Saxoniam* invadentes late ibidem graſſabantur, eamque una cum *Wallandia* ſuo imperio ſubjecerunt. Audius regia poteſtate gaudebat, filius ejus Frodius, nepos

(d) Torfæus pronepotem tradit Alrechum, abnepotem Ericum difertum, atnepotem Alrecum vegetum, trinepotemque Vikarum, cujus filius Vatnar Hialli pater & Snialli (Imalldi) item Erici, cujus filia &c.

Lofþungar. Auþi ok Buþli voro Sækongar ok foro baþer ſamann meþ her ſinn, þeir kvamo meþ liþi ſino til *Saxlands* ok herioþo þar viþa, logþo unþer ſik *Wallanþ*, ok Saxland, ok ſettuſt þar at lonþum. Audi hafþi valld, ok var faþer Froþa, foþur Kars, foþur Aulrunar, moþur Eyſteins, foþur Ingvars hinns Harra, foþur Braut Aununþar, foþur Ingiallds ens Jllraþa, foþur Olafs Tretelgio, foþur Halfdanar Hvitbeins, foþur Eyſteins, foþur Halfdanar Millda ok Matarilla, foþur Guþraudar WeiþiKongs, foþur Halfdanar Svarta foþur Harallds Harfagra, þeſſer ættmenn Harallds kallaſt *Oþlingar*. Skiolldur het ſun Odins Aſa Kongs, hann var faþer Friþleifs, foþur Friþfroþa, foþur Fridleifs, foþur Havards Hanþramma, foþur Froþa, foþur Wermunþar Witra, foþur Olafs Litelata, foþur Dans hinns Mikilata, foþur Froþa Friþſama, foþur Friþleifs, foþur Froþa Frækna, foþur Jngeallds Starkaþar foſtra, foþur Hræreks Slaungvanbauga, foþur Harallds Hillditannar. Broþer Harallds var Randver, faþer Sigurdar Hrings, er þa ſlik ættartala til Harallds Harfagra, ſem firr ſeiger. Buþli hafþi *Saxland*, kann var faþer Attills, foþur Lienſna, foþur Buþla, foþur ur Sorla eþur Serla, ok Atla, ok Brynhillþar, moþur Aſlaugar, ok er

wid landsſtyrſlen. Aude hade wällde/ och war Frodes fader/ Kars farfader/ hwars dotter war Aulruna moder åt Östen/ Ingwar hin Harres fader/ ſom åtte ſonen BrötAnund/ hans ſon war Ingjald Jllråde/ Olof Tråtäljes fader hwars ſon het Halfdan Hwitben/ ſoneſon Östen/ Halfdan Milldes och Mattilles fader; hans ſon het Gudröder JagtKong/ Halfdan Swartes fader/ men Harald Hårsfagers farfader; deße Haralds åttmann kallas Ödlingar. Skiölder het Odens/ han war Aſa Kongs ſon Fridleifs fader/ Fridfrodes farfader/ ſom åtte ſonen Fridlejf/ och ſoneſonen Haward Handramme/ han war Frodes fader/ Wermunder Wittres farfader/ hwars ſon het Olof Lillhugad/ fader åt Dan den Storhugade/ hans ſon war Frode Fridſame/ ſoneſon Fridleif/ Frode Fråknes fader/ ſom åtte ſonen Ingialld Starkaders foſter/ fader åt Hrårek Slungeboge/ och Harald Hildetanns farfader. Haralds broder war Randwer/ Sigurd Rings fader/ och är då ſlikt åttartal til Harald Hårfager/ ſom tilförende anfört är. Budle hade Saxland at regera/ han war Attils fader Lienfnes (e) farfader/ Budles farfarsfader/ hwars söner heto Sorle och Serle/ Atle och Brynhilda Aslögs moder/ warande denna Kong Harald Hårfagers ätt kaliad Budlingar. Kong Näfill war Hejmars fader/ Ejnofs farfader och Hakes (Ratins) far farsfader/ hans ſon het Gjuke/ fader åt Gunnar/ Hogne/ Godruna/ Gudnya och Gullrand; deße hafwa namn

(e) Emellan Attil och Lienſe ſätter Torfæus Wirſer.

nepos Kiar, proneptis Aulruna mater Eyſteni, cui filius Ingvarus Harrius, nepos Braut Anundus, pronepos Ingialldus Aſtutus, abnepos Olafus Lignarius, atnepos Halfdanus Albipes, trinepos Eyſtenus, qui pater fuit Halfdani manſveti & avus Gudrodi regis Venatorii, proavus Halfdani nigri, cujus filius Haraldus pulchricomus; hæc *Audlingorum* familia dicta eſt. Skioldus erat filius Odini Aſorum regis, pater Fridleifii, hujus filius Fridfrodius, Fridfrodii Fridleifus, Fridleifii Havardus manufortis, Havardi Frodius, Frodii Wermundus ſapiens, Vermundi Olafus puſillanimis, Olafi Danus ſuperbus, Dani Frodius Pacificus, Frodii Fridleifus, Fridleifi Frodius Vegetus, pater Ingialdi Starkadii alumni, avus Hræreci Slaungvanbaugii, proavus Haraldi Hillditanni, hujus frater Randver fuit pater Sigurdi Ringii; hinc prona graduum computatio ad Haraldum pulchricomum, uti ex antedictis conſtat. Budlius *Saxoniam* imperio poſſedit, is pater erat Attilſis, Attils (d) Lienfnii, Lenfnius Budlii, Budlius Saurlii ſeu Serlii, Atlii, & Brynhildis matris Aſlaugis. Hoc genus *Budlungorum* familiam appellabant. Næfillus rex pater erat Heimaris, cui filius Eynofus, nepos (Hakus) Ratin, pronepos Giukius, abnepotes Gunnar & Hognius, abneptes Godruna, Godnya & Gullraund; hæc familia vocatur *Niflungorum*. Jam recenſitæ ſunt fæminæ, quæ primæ in familia Halfdani annoſi fuerunt, earumque prima nata poſtquam trecenti evoluti eſſent anni

(e) Torfæus heic inſerit filium Virferum patrem Lenfnii.

er ſu ætt Haralld's Kongs Harfagra kolluþ *Buþlungar*. Næfill Konungur var faþer Heimars, foþur Eynofs, foþur Rakn, foþur Giuka, foþur þeirra Gunnars ok Hogna, Goþrunar, Goþnyar, Gullraundar, ok er þat kolluþ *Niflunga* ætt. Nu eru taldar konur þær, er fyrſt komu i ætt Halfdanar Gamla, enn þa enn fyrſta kona kom i ættina, var liþid þriuhundrud vetra fra blotinu, er Halfdan blotade til allþurs ſer ok rikis. Alfur hinn Gamle red fyrer *Alfheimum*, hann var faþer Alfgeirs, foþur Ganþalfs, foþur Alfhillþar. Alfhilldur var moþer Ragnars Loþbrokar, foþur Sigurþar Orms i auga, foþur Aslaugar, moþur Sigurþar Hiartar, foþur Ragnhilldar, moþur Haralld's Harfagra.

Harallþur enn Gamle, ſun Walldars hins Millþa Hroars ſunar, atte Hervoru Heiþreks dottur, þeirra ſun var Halfdan Snialle, faþer Jvars Widfadma, foþur Auþar ennar Diupaudgu, hana atte Hrærekur Slaungvanbauge, þeirra ſun var Haralldur Hilldetonn. Siþann atte Audi Raþbardur Konungur, þeirra ſun var Randver, faþer Sigurþar Hrings eþur Rings, foþur Ragnars Loþbrokar, foþur Sigurþar, foþur Aslaugar, moþur Sigurþar, foþur Ragnhillþar modur Haralld's Harfagra, er *fyrſtur* var *Einvalls Kongur* yfer Norvegi.

namn af Niflunga ätt. Nu äro de kwinnor tälde eller upräknade, ſom förſt komo i Kong Halfdan Gamles ätt; och då den förſta kwinnan kom i ätten, woro trehundrade åhr lidna ſrån det offer, ſom Halfdan gjorde för ſin och rikets ålder. Alfer hin gamle rådde för Alfhem, han war Alfgejrs fader och Gandalfs farfader, hwars dotter het Alfhillda, hon war Ragnar Lodbroks moder, ſom war fader åt Sigurd Orm i öga, hwars dotter het Aslöga, Sigurd Hjorts moder, ſom war Ragnhilldas fader, moder åt Harald Hårfager.

Harald hin Gamle, Walldar hin Milldes ſon, hwars fader het Roar, ätte Herwora Hejdreks dotter, och war Halfdan Snälle deras ſon, fader åt Jwar Widfadme, af hwilken Oda den Djuprika war födder; hänne ägde Hröreк Slungeboge, aflande med hänne ſonen Harald Hilldetann. Sedan ätte Oda Kong Radbard, och war deras ſon Randwer, fader åt Sigurd Ring, hwars ſon het Ragnar Lodbrok, Sigurds fader, och Aslögas farfader; hon war Sigurds moder, ſom ätte dottren Ragnhilda Harald Hårfagers moder. Han war den förſta enwålds Kong öfwer Norige.

anni a ſacrificio, quod Halfdanus inuſitati ſenii conſequendi cauſſa fecerat. Alfus vetuſtus *Alfhemiæ* præfuit, is pater fuit Alfgeiris, patris Gandalfi, patris Alfhildis. Alfhildis mater fuit Ragnaris Lodbrokii, patris Sigurdi Angvioculi, patris Aslaugis, matris Sigurdi Cervi, patris Ragnhildis, quæ mater fuit Haraldi pulchricomi.

Haraldus vetuſtus filius Valldari manſveti Hroaro nati, uxorem habuit Hervorem Heidreci filiam, eorum filius erat Halfdanus celer, pater Ivari Vidfadmii, cui filia Audura prædives, conjux Hræreci Slaungvanbaugii, ex quibus Haraldus Hilldetannus procreatus. Audura deinceps Radbardo regi nupſit, quorum filius Randver, pater Sigurdi Ringii, avus Ragnari Lodbroci, proavus Sigurdi, abavus Aslaugis, matris Sigurdi patris Ragnhildis, qua natus Haraldus pulchricomus, *primus Norrigiæ monarcha.*

Gors Nores broders afföde.

Nors ſöner woro Häjter, Bäjter, Mäjter och Gäjter; alla Sjökongar och wåldswärkare. De antaſtade ſin farbror Nors ſöner med många krig, och herjade på åtſkilliga deras länder, doch hade de omſa ſeger. Bäjter Sjökong lade in i Thrandhem med ſit ſkjep Ellida, komande alt in til Bejtishaf, han tog ſig läger där om ſedan kallades Bejtisſiö eller Beiti-

Progenies a Gore Noris fratre deſcendens.

Goris filii fuerunt Heitius, Beitius, Meitir & Geitir, omnes maris reges & injuriis infames, qui Noris filios, patrueles ſuos, multis injuriis affectos crebris bellis fatigarunt, parteſque imperii eorum ſæpius invadentes varia cum iis victoria pugnarunt. Beitius maris rex, *navi Ellidio dicta*, *Thrandiam* ingreſſus, in *mare Beitinum* penetravit, ibique ſtativa habuit, ubi

Beitistad; men skjepet lät han ställa på en släda, och satte sig siälf i högsta stamnen, hållande i roderpinnan, hwarpå han jämte uphißade segl, lät sig af båtsmännen dragas på det med snjö betäckta landet öfwer näset Askured (eljest Ellidaed och Eldned kallat) alt norder til Nömedalar, och skjedde således at, i förmågo af det emellan deras fäder ingångna förbundet, hwarmed alla öyar och siösidor, emellan hwilka och fasta landet skjeppet Ellida kunde fara, skulle tilfalla Gors slägt til ägendom, Bäjter på detta listiga sättet feck hela heradet, som läg å wenstra sidan om näset. Hans söner woro Glamer och Gylwe, men Gors son Mäjter ätte sönerna Måwill och Mindil, hwilkens söner heto Eckil och Skeckil. Den fiärde Gors son Häjter, war Swades fader, hans son het Halfdan gamle (en annan än Nores sonsonason) fader åt Jwar Upländiga Jarl, som ätte sonen Östen Glumra, Rognwald Möra och Römdala Jarls fader, som i sin lifstid kallades den rika och wjsa. etc.

ubi postea *Beitisser* & *Beitistod* nomen remansit; navem autem trahæ impositam, ipse celsa in puppi sedens, clavumque tenens, per tectam nivibus terram, expansis velis, trans isthmum *Askureid* (*Ellidaeid*, *Elldneid*) in *Naumdalos* septentrionales nautis suis ducendam curavit. Atque ita vi pacti, quod inter patres ipsorum intercessit, quo insulæ omnes tractusque maritimus navigio Ellidio inter continentem pervius, Goris familiæque ejus ditioni debebatur, Beitius sibi hoc vaframento provinciam a læva isthmo adjacentem vendicavit. Jllius filius fuit Heitius Suadii nautici regis pater. Geiteris filii erant Glammius & Gylvius, Meitir autem Goris filius, filios habuit Mævillem & Mindilem, Mindilis filii Eckill & Skeckill. Heitius quartus Goris filius, filium habuit Suadium, ejus filius Halfdanus Grandævus, diversus a cognomine Noris pronepote. Jllo natus Jvar Uplandarum Comes, cui filius Eystenus Glumra, & ejus Rognvaldus Mæriarum & Raumsdali Comes, qui & potentis & sapientis cognomina vivus reportavit.

Goas Thores dotters affkommander.

GOa Thores dotter, war Rolfs af Berge hustru, hans fader het Swade af Doffre, men modren het Ashild Kong Östens dotter, som länge rådde för Hedmarken. Goas son war Kong Sölwe, hans son Kong Kön, men soneson Swina Bodwar, fader åt Kong Thorer, hwars son het Örn Hyrna, Ans eller Unnars fader. Denne ätte twänne söner, Thorlejf Hwalaskuf och Bifrukare. Throleifs son war Bodwar Snjöthruma, Thorlejf Midlungs fader, hwars son het Bodwar Hwite, som i Harald Hårfagers tid for bort af Woß til Jsland, hans son war Thorsten, Halles af Sida fader, en förnäm manns på Jsland. Bifrukare Ans eller Unnars son, hade sonen Aslak, Ketil Hårdakares fader, hwars dotter het Thora, Ulfljots moder, som war första Lagmann på Jsland.

Prosapia a Goe Thoris filia deducta.

GOes maritus erat Rolfus de rupe, Suadii filius de Doffris, matre Ashilde natus, Eysteni regis filia, ejus nempe, qui in *Heidmarkia* longo tempore regnavit. Filius Goes Solvius rex, Solvio natus Kaun rex, Kaune Bodvar porcus, Bodvare Thorer rex, Thorere Aurn Hyrna, Aurne An vel Unnar. Unnare duo filio, Thorleifus Hvalaskufus & Bifrukarius, Thorleifo Bodvar Snæthruma, Bodvare Thorleifus Midlungus, Thorleifo Bodvar Albus, qui ex *Vossia* in *Jslandiam* tempore Pulchricomi trajecit, filius ei Thorsteinus, pater Halli de *Sida*, viri in Jslandia primarii. Bifrukarii Anne vel Unnare nati filius, Aslacus, Aslaco Ketill Haurdakarius, Ketille filia Thora, cujus filius *Ulfliotus* primus in Jslandia *nomotheta*.

Enn ein Ættartala fra Bura, afa Odins Asa Kongs.

BUri hefur Kongur heitiþ, er rede fyrer Tyrklande, hanns sun var Burs faþer Odins Asa Kongs,

Än et Ättartal frå Bure Odens Asakongs farfader.

BUre har hetat en Kong, som rådde för Tyrkland, hans son war Burs, fader Odens Asakongs, fader

Alia Genealogia a Bure Odini Asorum Regis avo deducta.

BUre rex dictus est qui Turciæ imperavit, cujus filius Burs Odini Asorum regis pater, huic natus Freyr, Freyro Fiolnus, Fiolno Sveigdir, Sveigdiri

Kongs, foþur Freyrs, foþur Fiolnis, foþur Sveigþis, foþur Wanlanþa, foþur Wisburs, foþur Dyggva, er ver *K*aullum Tryggva, foþur Dags, foþur Agna Skialfvar bonþa, foþur Alreks, foþur Ingvą, foþur Jormfroþa, foþur Ana ens gamla, er ver kollum Ann, er nyu vetur drack af horne fyrer elli saker aþur hann do. Ann var faþer Eigils Rammadolgs, foþur Ottars Wandils Kraku, foþur Adils af *Uppsaulum*, hanns sun var Herleifur, hanns sun var Havar hin Handrammi, hanns sun Frodi, hanns sun Vermunþur vitre, hanns dotter Olof, hun var moþer Froþa Friþsama, hanns sun Friþleifur, hanns sun FroþiFrækni, hanns sun Halfþan, hanns sun Hroar, hanns sun Walldar enn Millde, hanns sun Ha-ralldur Gamle, hanns sun Halfdan Snialle, hanns sun Jvar Vidfaþmi, hanns dotter Auþur Diupaudga, hennar sun Randver, hanns sun Si-gurþur Ringur, hanns sun Ragnar Loþbrok, hanns sun Sigurþur Ormur i auga, hanns dotter Aslaug, hennar sun Sigurþur Hiortur, hanns dotter Ragnhillþur, hennar sun Haralldur enn Harfagri.

fader Freyrs / fader Fiolnis / fader Swejgdis / fader Wanlands / fader Wisburs / fader Domalds / fader Domars / fader Dyggwes den wj kallom Tryggwe / (han war) fader Dags / fader Agnes Skalfas bondes eller mans / fader Alreks / fader Ingwes / fader Jormfrodes / fader Ans hin gamles / den wj kallom Ann / som nijo åhr drack af horn för ålders skull / för än han dödde. An war fader Ejgils Rammadolgs / fader Ottar Wendilkrakes / fader Adils af Upsala / hans son war Herleif / hans son war Hawar hin Handramme / hans son Frode / hans son Wermunder Witre / hans dotter Olof / hon war Frode Fridsames moder / hans son Fridlejf / hans son Frode Fräkne / hans son Halfdan / hans son Hroar / hans son Walldar den Millde / hans son Harald gamle / hans son Halfdan Snålle / hans son Jwar Widfadme / hans dotter Auda Djuprika / hännes son Randwer / hans son Sigurd Ring / hans son Ragnar Lodbrok / hans son Sigurd Orm i öga / hans dotter Aslög / hännes son Sigurd Hjort / hans dotter Ragnhild / hännes son Harald Håfager etc.

diri Vanlandus, Vanlando Visburus, Visburo Domaldus, Domaldo Domarus, Domaro Dyggvius, quem nos vocamus Tryggvium, Dyggvio Dagus, Dago Agnus Skialfæ maritus, Agno Alrecus, Alreko Ingvius, Yngvio Jormfrodus, Jormfrodo Anus grandævus, qui nobis Ann dictus, novennium senii caussa potu e cornu exsucto usque mortem victitabat. Anus pater erat Eigilis Rammadolgi, patris Ottari Vendilkrakii, patris Adili Upsalensis, patris Herleifi, patris Havari manufortis, patris Frodii, patris Vermundi sapientis, patris Olafæ, quæ mater erat Frodi Pacifici, patris Fridleifi, cujus filius Frodius vegetus, hujus Halfdanus, hujus Hroar, hujus Walldar mansvetus, hujus Haraldus annosus, hujus Halfdanus celer, hujus Jvarus Vidfadmius, cujus filia Audur prædives, mater Randveris, hujus filius Sigurdus Ringius, hujus Ragnarus Lodbrokius, hujus Sigurdus Angvioculus, cujus filia Aslaugis, mater Sigurdi Cervi patris Ragnhildis, matris Haraldi pulchricomi.

Til Läsaren.

Om Fornjoters wår Nordiska Ättfaders barn och afföde / har man här låtit trycka twänne skrifter; den förra på Gjötiska / tagen af en gamal handskrefwen bok i Kongl. Riks Antiquitets Archivo, som Flateijarbok kallad / innehåller Olof Tryggwasons Saga / den mann och jämfört med en lika lydande / tryckt i Skalhollt på Island åhr 1689. den senare / såsom i Archivo ej befintlig / har mann tagit af Torfæi Norrska Historia / och den samma på Swenska öfwersatt. Hwartil mann funnit nödigt / at tillägga hwad i berörde Archivi bok på Gjötiska finnes om Norrs affomander / i lika måtto det Torfæus i berörde sin bok har om Gorrs och Goas ätt / hafwande mann wid altsaman behållit Torfæi Latinska version, doch efter handskrifterna här och där ändrad och förbättrad. Eljest är tilwetandes / at måst alla Ättartal i deßa skriffter äro ofullkomliga / i det de utsluta många ledar; hwilket och offtanämde Torfæus tilstår / sökande således at några / i synnerhet de senare / genom andra skriffter ersättja / i sin Norrska Historiebok pp. 154. etc. 169. etc. 253. etc. Men at Fornjoter har lefwat långt förr / och ej wid den senare Odens ankomst / såsom Torfæus påstår / det hafwa twå wåra kjäcka Historieskrifware / Herrar Peringskiœld samt Willde

på-

påmint och bewisat; den förra i wår Frälsares Christi Slägtregister; den senare i Historia Sueciæ Pragmatica, ehuruwäl och deßa ej äro af enahanda mening. Sidst har mann tillagt et Attartal / som ochså står i ofwannämde Flateijarbok / men befinnes så wida gå ifrån andra / at det utan til at åtskilja den förra och senare Oden / giör Burs til den senare Odens fader / som doch war Frialaf; åfwen så Freijr til denna Odens son / som doch war Inge; förutan at det föregifwer Adils i Upsala son wara Herleif Hawar hin Handrames fader / hwilka doch woro Danska Kongar och af Skjölder Odens andra son härstammade. Om hwilket alt mann kan läsa Eddorna / i Sturlesons Företal och 5. Damisagan / samt Sämunder i Hyndluljod; deslikes Are hin Frodes Schedæ, Sturlesons Ynglinga Saga och Langfedgalet; Därtilmed Peringskiælds Attartal p. 8. och här p. 12.

Ad Lectorem.

DE *Fornioteri*, Scandicæ gentis Conditoris, *liberis* ac *posteris*, heic *duo* Tibi exhibuimus *scripta*, quorum *prius* Gothica concinnatum lingva, in ms. codice Antiquit. Archivi exstat, qui *Flateijensis* dictus, regis Olafi Trygguii filii historiam continet, collatus præterea a nobis cum alio, qui typis in Jslandia Scalholtinis in lucem editus est; *posterius*, in dicto utpote haud comparens Archivo, ex Cl. Torfæi Historia Norrigica depromsimus, his simul adjungentes, non tantum *Nori posteros* Gothico recensitos sermone, in antedicto Archivi codice, sed etjam *Gori* atque *Goæ prosapias*, ab eodem adnotatas Torfæo, adhibita quidem ubique ejusdem viri Latina versione, sed passim secundum codd. mss. emendata. Heic porro sciendum, plerasq; *Genealogias*, hisce contentas scriptis, multis laborare *graduum defectibus*; quod ipsum etjam sæpedictus fatetur *Torfæus*, aliquot adeo stemmata, præcipue posteriora, ex aliis supplens documentis in Hist. Norrig. T. 1. pp. 154. seqq. 169. seqq. 253. seqq. Ast *Fornioteri* ætatem *Odini* posterioris adventum longissime antecessisse, contra quam *Torfæus* censuit, recte monuit probavitque Nobilissimum Patriæ Historicorum Par, *Peringskiældius* atq; *Willdius*; ille in Genealogia Servatoris Christi, hic in Historia Sueciæ Pragmatica, quamvis & hi diversis ab invicem abeant sententiis. Deniq; *Genealogiam* quandam in sæpedicto exstantem codice addidimus, quæ tamen tribus in locis a ceteris Historicorum monumentis dissentit; primo, quod, confusis invicem *duobus Odinis*, posteriorem *Burse* perhibent satum, qui tamen *Frialafus* fuerit; secundo, quod Odini hujus filium statuat *Freijrem*, quamvis is *Jngo* fuisse tradatur; tertio quod *Adili* regis Upsalensis filium faciat *Herleifum Hawari Manufortis* patrem, tametsi inter reges Daniæ recenseatur, a Skioldo altero Odini filio oriundus. De quibus vide Sturlæi & Sæmundi Eddas; hanc in *Hyndluliod* sive Hyndlæ carminibus; illam in Præfatione & Mythologia quinta; item Arii Polyhistoris Schedas, Sturlæi Ynglingg. hist. & *Langfedgatalet* sive Seriem regum. Conf. laudati Peringskiœlldii Genealog. RR. Sveth. p. 8. immo heic p. 12.

Fölgja Rimen
Om
Karl och Grym etc.

Hier birjar
RIMUR
Af
Karl og Grym
Suia Kongum,
Og af
Hialmar
Hareks ſuni a Biarmalande.

*** ***

Här börja
Rimen
Om
Karl och Grym
Swea Kongarna /
Samt om
Hjalmar
Kong Harekßon på Bjarmaland.

*** ***

Heic incipiunt
RHYTHMI
De
Carolo & Grymo
Suethiæ Regibus,
Nec non
Hialmaro
Hareci Regis Biarmiæ filio.

KArl hefur heited *Kongur* ſa, er Koppum atte ad rada,
Sikling hafde *Sviþiod* a, ſeſt til glede og nada.
Landid vytt og lyda fiold, Lofdung hafde at ſtyra,
Meſt er oll af monnum vold, Mildings ſveitenn dyra.
Wyser hafde ſeingid fru, þa fegurſt var ein ad lyta,
Ol vid mætre menia bru, motrar lynde hvyta.
Ytar ſkilldu audar gatt, *Jngegerde* kalla,
Rann ſu upp vid rauſn og matt, rindinn ſoſnis palla.
Wirdar ſogdu være ſlyk, veiga þollenn einge,
Su var bæde biort og ryk, Bragnins gladde meinge.

Eyrik netne eg ytrann *Jall*, er Odlings varde vellde,
War hann nær þar geirinn gall, og garpa marga fellde.
Filker hefur þa fruna att, er fremder kunne ad veita,
Ol hann ſon vid ſeima gatt, ſa nam *Grymur* heyta.
Wex hann upp og vandiſt bratt, *vigra leyk* ad efla,
Rioda *ſverd* i randa þatt, renna *biarg* og *teſla*.
Stundar *taſl* og *ſtiornu* liſt, *ſteine* langt ad varpa,
Aungra hefur hann menta miſt, er mæta pryder garpa.
War hann þa ordinn vetra tolf, vill honum eingenn bioda,
Skyda ferd og *ſkiota kolf*, ſkilvings elld ad rioda.
Skiemter ſier i ſkiemmu þratt, hia ſkordu Fofnis banda,
Leggur rækt vid reſla gatt, reiner ſnarpra branda.
Spiallda eik vil eg ſpyria þig, ſpenner romu idia,
Villtu audgrund eiga mig, ef eg fer þyn ad bidia.
Aungvom gief eg manne mig, menia ſvarade ſkorda,
Lattu faudr minn fræda þig, og freiſta ſlykra orda.

Kappinn geingur Kongs a fund, og kvadde ſtillir mæta,
Gipt mier fryda gullhlads grund, geimir nodru ſtræta.

þida

FUit Rex *nomine* Carolus, *qui heroum auctus cultu ac veneratione, imperii fræna ex voto in* Svethia *moderabatur, regione ampliſſima populoſiſſimaque, cohortibus adeo ſtipatus ſelectiſſimæ pubis. Præterea conjux ipſi obtigit, cujus roſeas genas mira commendabat gratia, filiamque ex ea procreavit parilis venuſtatis*, Jngegerdis *nomine celebrem. Huic ætas florentior, præſtantiam corporis & habitus conciliabat adeo luculentam, ut inter virgineos choros ſola emineret, blandientique ore ac fortunæ donis ceteris, animum regis graviorem optime demulceret.*

Memoriæ autem proditum eſt, Jarlum *quendam, cui nomen* Ericus, *regno Caroli tutando præfectum fuiſſe; Js gloriæ ſibi ducens inter medios enſium lancearumque conflictus verſari, victrices palmas ab heroibus fortiter proſtratis, nullo non extorſit tempore. Uxorem nactus erat primæ dignitatis, quæ etjam genialem torum dulci decorabat pignore, filio nimirum* Grymo. *Hunc cita extulit ætas*, Mavortiis ludis *ſedulo innutritum*; enſibus *puta ſcutatorum percuſſione cruentandis;* montibus *ſcandendis decurrendis-*

En Kong har hetat Karl / som för Kämpar ätte at råda ; han hade satt sig i Swerige til glädje och ro / och war detta land / som han styrde / både widt och folkrikt. Så bestod jämwäl hans swit eller krigsmänn mästadelen af et utwalt manskap. Ena Fru hade han fått sig / som war den fägraste at åskåda / aflande med denna sin prydeliga kwinna / ena dotter / den mann kallade Ingegärd ; Hon wärte up med hurtighet och heder / samt härlig prydnad. Mann sade at hännes like war ingen af Jungfrur / och at hon war både fager och rik / glädjandes således Kongens mod.

Härhos är til berättandes / at en hurtig Jarl benämnd Erik / förswarade berörde Konungs wällde och rike ; Han war nära / där swerd och spjut gullo / fällande många Garpar eller stormodiga Bussar. Sama Jarl hade skaffat sig ena Fru / som war mycket hedersam / och aflade med hänne en son / som het Grymer. Han wärte up och wart brätt wander at öfwa stridslekar / nämliga at rödfärga swerd i skjöldmänn ; ränna eller springa berg och tesla ; leka tafl och idka stjärnekänst ; samt stenar långt at kasta / så at han fast ingen lärdom hade mist / som en Hjälte kunde pryda. Han war altså redan tolf åhra gamal / när ingen torde bjuda honom til fäcktefärd och at skjuta kolf / samt strida. Imedlertid skjämtade han sig ofta i Jungfru kamaren med den härliga Kongadottren / winlade sig och om hännes kjärlek / pröfwande tillika dugtiga swerd / och kom så enteliga under sina idkade hederliga känster / at spörja hänne således til : will du rika Fru wäl äga mig / om jag fore åstad at bedja tig ? Den prydeliga Jungfrun swarade : jag gjer mig åt ingen mann / utan låt du min fader förhöra dig / och fresta altså slika ord hos honom.

Gick därföre denna Kämpe til Kongen / och helsade honom hederliga / så sägjande : gift mig din skjöna och rika dotter til egen hustru. Kongen

rendisq;, luctationibus & latrunculorum *ludis rite edendis ;* astris *cognoscendis ;* saxis *longe projiciendis, aliisq; artibus, quibus quidem heroica parare perpolireque pectora antiquius consvevit ævum. Eum adeo altero a decimo exceptum anno, nemo ad* enses *sæva manu rotandos ;* tela *truci dirigenda arcu, aliasque* palæstricas *artes provocare vel nutu ausus erat. Forte regis filiam in conclavi, virgineo stipatam cætu, ludibundo visitanti gestu, mutuumque affectanti amorem, interim etjam strenuam exercenti pugilationem, aliisque generosis invigilanti artibus, ipsam sciscitari collubitum, an pio secum jungi vellet amore, si patris consensum abiret expetitum ? Respondit vero ornatissima virgo : absit ut tuus amor mea ante mordeat præcordia, quam pater tuæ virtutis justus fuerit arbiter, quin adeo tute ejusmodi desiderium ipsi reveles ocyus.*

His ille heros stimulatus, ad regem properat, eumque salutabundo compellans ore, filiam tuam, inquit, pulchellam mihi in tori sociam concedas supplex oro. Rex ad ista vultu severiore : næ tu mihi crebro Martis

opere,

þida færdu ei þorna gatt, þeingill ſvarar af mode,
Unnid hefur þu frægda fatt, ne fæddann varg a blode.
Hvort ſkal Hilmir hallda þa, hræſa lauk ad rioda,
So eg meige þa fruna fa, fogur er hrynga troda.
Hialmar nefne eg hardan mann, hradur i eggia pſalme,
Skiolldu væna ſkyfir hann, og ſkipter biortum malme.
Wænu gulle virdá gledur, og veiter ſtryd med brande.
Harek nefné eg Hialmars fedur, helldur *Biarmalande*,
Weit eg aungvann vænne mann, voſkum ſtyrer lyde,
Far þu ſkiott ad fella hann og freiſta þinnar pryde.
Efſþu ſnarpann laufa leyk, og legg hann ſkiott ad velle,
þá ſkal ek gipta þier gullhlads eyk, med gnogu handar ſvelle.
Heyta ma þad hamingiu raun, Hialmar kappa ad fella,
þvi ſkal hvyta leggia i laun, linde audar þella.
Grymur fra ea gieck abraut, gullhlads eyk ad finna,
Strauma kvadde ſtiornu laut, ſtyrer bole linna.
Hvorſu for kvad hringa eyk, vid Hilmer vil eg þig frietta,
Raud er kinn af reide og bleik, reckurinn greiner þetta.
Hialmar nefnde Hilmir þann, hreiter nodru ſtræta,
Firra ſkal eg fiorinu hann, enn fa þig ſprundit mæta.
Fader minn vill þig feigann mann, fliodid talar af mæde,
Hier er ſa *brandur* er byta kann, blodug handers klæde.
Styr þu honum vid ſtala hregg, ſterkleg hogg ad veita,
Tigge leit i Tirfings egg, *Trauſta* fra eg hann heyta.
Brudurenn ſelde brodda þund, bryniu ſtacken þenna,
Hvorki ſkal eg af Hilmis fund hopa nie undann renna.
Grymur finnur faudur ſinn, fa mier ſkeidur og dreingi,
Waxa mun nu vegurinn minn, vil eg ei freſta leingi.
Eg vil fa þier fimmtan ſkeidur og fridan dreka ad ſtyra,
Wel þu þier med vænann heidur, vopn og þegna dyra.

þings er kvatt umm þegna fiold, þangad ſocktu vyda,
þa var Gryme gilldleg volld, garpa ſveytenn fryda.
Fus var honum ad filgia hver, ſleyger nodru palla,
Dreif til ſtranda ſtillers her, ſterka fra eg þa alla.

Skatnar

opere, parum adhuc ſubactum videris geſtare pectus, factisque adeo minus inclutum illuſtribus, tantum abeſt ut feras rapaces ſangvineis ſatiaveris prædis. Tum Grymus, quorſum itaque abeam, o Rex, ut dignus evadam tam ſpecioſæ & amabilis virginis procus? Utique, reſpondit rex, virum novi, cui nomen Hialmarus, *indomitum me hercule, enſibusque ſtrenue tractandis aſſvetum, quibus fulgida dividens metalla, viros auro exhilarat, ferroque in prælia ruit. Pater ei* Harecus *rex* Biarmiæ *, *ipſe unus inter alios pulcherrimus, invictisque gaudens copiis. Hunc tu poſita mora inviſe & corripe, ſed idoneum profecto dubiæ virtutis exploratorem; armaque adeo armis ſtrenuus nectens, hoſtem in terram dejice enervatum. Tum vero demum virginem aureo caput redimitam diademate in matrimonium accipies, cum dote argento multo; at periculoſiſſimæ aleæ opus fore puta, iſtum debellare Hialmarum, ego interim formoſam illam candidamq; probe ſervandam, divitiisque augendam curabo. Nec mora, Grymus foras erupit, virginem viſitatum, eamque deinde ore affabili, oculis argutis ſalutat. Cumque illa, quo ſucceſſu negotium regi expoſuiſſet, ſollicite quæſiviſſet, reſponſum daturus, ſeveras genas præ ira jam rubore mox pallore* per-

* Hoc nomine olim nuncupata eſt borealis *Medelpadiæ*, auſtralis autem *Angermanniæ* pars. De qua pluribus in *Gotunheimia* & *Geographia Scand. Ant.* egimus Conf. Nobiliſſ. Hiſtoriogr. Willdii *Hiſt. Svec. Pragm.* pp. 86. 143. 171. ſeq.

Kongen swarade wredeliga: du har litet öfwat dig i spjutslekar/ och wunnit fåå hederswärk/ ej eller fött något blodgirigt djur. Grymer sade: hwart skall jag då fara/ Kong/ til at rödfärga swerdet/ på det jag må få den fagra och skjöna Frun? Kongen swarade: jag wet en hård och kjäck mann i swerdseggs brukande; han skilljer eller klyfwer skjöna skjöldar/ och skiftar klara wapn/ med wåna gullet gläder han männen/ och idkar swerdsstrider. Han heter Hjalmar Harekers son/ som räder öfwer Bjarmaland*/ och wet jag ingen wänare man; han styrer et raskt mannskap/ och må du strax fara til at fälla honom/ frestande därmed dit pryde. Begynn altså en hård strjd/ och lägg honom hastigt neder på stridswallen/ då skall jag gifta dig den gullsmyckada Jungfrun med nog silfwer. Och må det wäl heta et lyckprof/ at fälla Kämpen Hjalmar/ imedlertid skall mann hafwa Jungfrun i löndom och hänne utsmycka. Grymer geck sedan bort at besöka Jungfrun/ helsade och säg på hänne kjärliga. Huru for det/ sade hon/ med dit ärende hos Kongen/ därom wil jag dig fråga? Hans kinder woro både röda och bleka/ då han skulle berätta hänne sådant/ sägjande enteliga: Kongen namngaf Hjalmar/ som wore en träffelig mann/ och skulle jag förr taga lifwet af honom/ än jag får dig. Hon swarade med swårt mod: min fader wil hafwa dig til en fegan mann/ men här har du et swerd/ som kan bita på blodiga handwapn; styr det sama i strid och gif starka hugg. Han såg i swerdets egg/ och har mann berättat at det het Thröste; han bekom ochså af denna bruden brynjoarmar/ sägjande sig således hwarken skola wika tilbaka eller ränna undan wid samankomsten med Kongssonen. Sedan besöker Grymer sin fader och sägjer; få mig skjep och drängar/ ty min heder månn nu wäxa/ och wil jag ej länge dröija. Fadren swarade: jag wil få dig femton skjep samt et skjönt Drakeskjep at styra; och må du siälf wälja dig de hederligaste wapn och dyraste stridsmänn.

Därefter wart Thing pålyst/ och sökte många männ dit af wida bygder/ fäende således Grymer et gillt wal af en skjön Kämpaswit. Hwar och en war snart färdig at följa honom med skyndesam prydelighet/ så at Kämpaheren drefs til stranden/ hwilka alla woro

perfusus: Rex, inquit, Hialmarum mihi indicavit, virum egregium; hunc prius a me atro funere tollendum dictitans, quam te vinculo sociatam cuperem jugali. Te, proh dolor! regessit illa, hoc pacto fatali exitui destinavit pater; verum hunc acutum accipe ensem, cruentarum manuum indumenta certo redditurum lacera; illum propitia dirige Bellona, ictusque intenta prævalidos. Grymus gladii *aciem letis contuetur oculis, quem* Traustium *vocatum, fama relatum haud fallaci; insuper Martis huic pullo manicas tradidit loricatas, mox obtestanti, se sic armatum, invento filio regis, neque retrocessurum neque fugiturum. Deinde ad patrem cito se contulit pede, orans vellet sibi facilis & naves dare & milites; jam quippe honorem suum auctum iri, mora haud differendum ulla. Asseverabat rex, quindecim naves, una cum Draconaria perelegantí, præsto futuras, ipse modo eligeret arma & viros, quos duceret honestissimos.*

Hinc conventum indixit, ad quem cives undique frequentes confluxerunt, Grymo pulchrum militum strenuiorum delectum subministrantes; nemo enim non animis pedibusque in istam regis filii expeditionem ferebatur. Jtaque cum fortissima quævis agmina ad littus congregata essent, naves

* Detta land har fordom inbegripit norra delen af Medelpa/ och södra delen af Ångermannland/ hwarom bewis finnes i mina skrifter: Gotunhejm eller Nordland/ samt Swea- Gjöta och Finska Landskrån eller Geographien. Se Riks Historiographi Ädle Herr Willdes Hist, Svec, Pragm, pp. 86. 143, 172.

Skatnar hrundu ſkeidum þa, ſkipudu ollum reyda,
Haugna vodinn hord og bla, hulde bauga meyda.
Winda legl, enn vedret ſtod vyſt i ollum ſkautum,
Streingiabiorn þar ſtittu vod, ſtrauka ſkeliungs lautum.
Grymur tok a geyſe ſtryd, og giorde vyda ad heria,
Einginn þorde orfa hryd, eidenn fleſter ſveria.
Garpar hielldu a Gautalad, grædis heſtum morgum,
þar mun aukaſt ulfum brad, og eflaſt gillde vorgum.
Lægis heſta lietu þeir, at lande renna alla,
Hier mun gorpum Golniz leyr goms af barmi falla.

Grymur kiemur a *Gautalad*, giefaſt mun vargi nockr brad,
Ef þar ſtryda ſterker nu, ſtoltar menn fyrer biarta Fru.
Litu upp a landit vytt, landtiolld ſtodu eynkar tytt,
Her var pryddur hrannar eym, Hialmar tru eg rade þeim.
Hialmar ſpurde hrauſta menn, hvor a ſkipum rada enn,
Hleipur Grymur og ſeiger til ſyn, ſumarid allt hef eg leitad þin.
Grymur kom þu giptu ſkryddur, grædis bale og ſæmdum pryddr
Wæna gull og vynit hreint, vil eg þier bioda ecki ſeint.
Bod ma eg einginn þiggia þyn, þrutenn er ſo higgian myn,
Hil þu þig med Vidris vod, vorgum ſkulum vid hoggva brad.
Helldur ſie eg til hægra rad, Hialmar talar med liſt og dad,
Bindum ockar *brædralag*, bader filgiunſt natt og dag.
þreytum ei þad randa regn, retta hef eg til þeſs fregn,
Fir ſkal ſækia fallda laut, og flitia hana af Sviþiod braut.
Grimdin liop ſo geiſt i brioſt, garpurinn talar af ſarum þioſt,
Bu þig fliott og briotum hlyf, biladu ei vid fleina dryf.
Min er ſyſter mæt ad ſia, mun eg þier bioda hringa gna,
Biarmalad og Budlungs nafn, vid brædum ei ad ſinne hrafn.
Wil eg ei þyna ſyſter ſia, ſeig þu mier þar ecki fra,
Bleyde er meſt ad bila vid ſtryd, brudurin mun þad ſpyria fryd.

Hialmar talar med heiptar ſpreingur, hvorgi teleg mig undan leingur,
Riodum ſverd og reinum tveir, randafor med ſnorpum geir.

Greyp

naves mox protrudebant in altum, apparatu conſpicuas omnigeno. Milites arma adamantina duritie cæruleoque ſplendore induti, vela explicabant, ventis adeo acta rapidis, ut funes eis alliſi, horriſono attenuarentur ſtridore, undæque naves circumſtreperent raucæ. Grymus jam furore bellico intumeſcens arma late proferenda cenſuit, perſvaſiſſimum ſibi habens a neminie ſagittarum impetum ſuſtineri poſſe; adeoq; plerosque ad dura ſe verbis ſacra obſtringere coegit. In Gothiam itaque tendebant, lupis eſcam, voracibusque corvis convivium paraturi lautum. Naves uno allapſas impetu ſolum accepit hoſtile, mox heroum cadaveribus cruentandum.

Cum in Gothiam *perveniret Grymus, rapacibus beſtiis alimenta daturus, ſiquidem virginis potiundæ cauſſa, tot virorum fortium robora ad prælium ciendum coegiſſet, avidos oculos late circumferens, in continenti ſpiſſa conſpicatur tentoria, juxtaque copias, flammigeris hinc inde ornatas focis, quibus Hialmarum præeſſe rumor perhibuit. Ille advenas animadvertens heroas, quæſivit ecquis claſſi imperaret? Tum Grymus procurrens, nomine indicato, totam æſtatem ſe ejus inquirendi gratia conſumſiſſe fatebatur. Immo vero te, ait alter, fortunatum ſalvum & honoratum jubeo accedere, a me auro generoſique Bacchi muneribus largiter excipiendum.*

Reſpon-

woro mycket starka. De skuto sedan ut skjepen / som woro utrustade med alt tilbehör; stridskläderne som woro hårda och blåa / hölgde stridsmännen; de winde up seglen / och wädret stod wist i alla skjöten / så at skjepslinorna gnisslade / och wågorna forßade. Grymer lagade sig då til en grym strid och widt herjande / så at ingen skulle töras stå emot pilarnes anfall / och måste de flesta swärja trohets edar. De ställta krigsmänn höllo altså til Gjötaland med sina många skjep / därest nog mat skulle ökas för rofdjuren / och wargar få godt gästabod. De läto all sin flotta ränna til lands / och månde Kämpar därefter / utan twifwel / hopetals upoffra sina lif.

Kom altså Grym til Gjötaland / och skulle wäl någon stek där wanka för wargar / enär starka och stollta männ måste strida för en fager Fru. Man feck så se / at tällt stodo widt och tätt på landet / och at heren war prydder med långa stäckeldar / hållande mann före / at Hjalmar där öfwer rådde. Hjalmar sporde de ankomna raska männen / ho för skjepen rådde? Grymer lopp då fram och sade sit namn / betjännande sig hafwa hela somaren letat efter honom. Hjalmar sade: kom du Grymer med lycka / helsa och heder prydder; jag wil strax bjuda dig wäna gullet och rena winet. Grymer swarade: jag må ej emottaga dit bod / ty min hug är hitsad emot dig / utan laga dig til strids / och skolom wi hugga stekar för rofdjur. Hjalmar sade med list och dåd: jag ser et bätre råd / nämliga at wi bindom brödralag oß emellan / och följoms så åt natt och dag. Låtom oß dy ej fresta sådan strid / ty om den sama har jag rätt kanskap / och skal jag nu först förskaffa mig Jungfrun / och flyttia hänne bort af Swerige. Grymer swarade af häfftig grymhet och sårat mod: bona dig snart til / och låtom oß bryta skjöldar / och fruchta du ej för swerdadrift. Hjalmar sade: jag har en wida berömd syster at åskåda / och denna präcktiga Jungfrun wil jag dig bjuda / därtilmed Bjarmaland och Konganamn / på det wi detta sinn ej mättom mätta wargarna med stek. Grymer swarade: jag wil ej se dina syster / och säg mig ej mera därom / det är ochså en stor stackare / som fruchtar för strid / hwilket den fagra bruden snart torde spörja.

Hjalmar sade då af ifrighet: nu skall jag och ej längre draga mig undan / utan wi skolom rödfärga swerden / och båda tilsaman pröfwa

Respondit Grymus: apage ejusmodi invitationem, rigidi enim Martis certamen totus anhelo; te itaque armis cinge ocyus, sic ambo luporum famem funestis sedaturi sumus dapibus. Hialmarus ore blando & augusto: potiori certe consilio egomet, inquit, suaserim, ut in fraterna coeamus fœdera, nullis frangenda temporum vicissitudinibus; absit suscipiamus dubios militiæ labores, jamdiu enim est, cum ego Bellonæ diffidere didici illecebris cautior, quin prius regiæ virginis optatos petere malim amplexus, eamque mox Svethia educere. Grymus tum audaces in iras effusus, exulcerato hæc reposuit ore: te citissime accedere jubeo ad arma paratum, jam quippe scuta utriusque ictibus tentanda sunt alternis, nec tu jaculorum sævitiæ cedes alacrior. Vicissim Hialmarus: sororem *habeo, cui vel ipsa assurgat Venus; hanc tibi spondeo ornatissimam, Biarmiam regiumque simul accepturo titulum, ut ne epulas voracibus paremus corvis, saltem in præsenti. Regessit Grymus: tuam sororem ne quidem visu meo dignam censeo, nec tu verbulo amplius eam commemora; effœminati profecto animi indicium est, pugnam propter ejusmodi detrectare illecebras, quarum pulchella virgo famam brevi acceptura est abominandam.*

Greyp hann hvyta Giuka vod, Grymers falld og Hrymnis glod,
Widris felldenn vænan ſa, varla matte ſlykann ſa.
Gryme hlydde ad hoggva fir, hann var buin ad auka ſtir,
Skiominn bytur ſkialldar rond, og ſkyfer þegar af Hialmar hond.
Hialmar bra ſier hvorge vid, og hirder ei ad þiggia grid,
Reyder ſverd og reinde malm, riſte af Gryme bryniu og hialm.
Dreyrenn rann enn dreing var heitt, dornum gat þa Hialmar beitt,
Bæde ſkerdeſt brioſt og ydur, brandurin liop i vollinn nidur.
Helldur tok kvad Hialmar lytt, hoggid vard nu ecki ſtrytt,
Ef badum hondum beytta eg hior, Bragning hefde latit fior.
Badum hondum Grymes glod, Grymur tok vid eggia flod,
Setur i hialminn, ſverdid ſneid ſundur hofut og higgio leid.
Herinn leyt a Hialmars fall, hræſa nadur i undum gall,
Grymur fiell vid grimmlegt ſar, geiſtar ſtreimdu benia ar,
Hialmar ſpurda eg heigdann þar, herinn Grym til ſkeyda bar,
Sigldu i burt med ſverda þund, ſo fra eg lickta þeirra fund.
Segger hielldu ad Svenſkre grund, ſvella nade Gryme und,
Magnid þver enn mynkar lyf, millding ſpurde þetta og vyf,
Brudurin græddi geyra þund, Grymur nade ad feſta ſprund.
Weitſla er buinn i Vyſers holl, med virtum pryddiſt hirdinn oll,
Wynit geck med virt ad ſia, vatnit matti ei nægra fa.
Brudkaup allt med blydu ſtod, Budlung veitte Ægis glod.
Hollda leyſte Hilmir braut, handar ſvelli og orma laut,
Biartre unne bauga riſt, brodda vidur med gledi liſt.

Gieta ſkal hinns ſem giordiſt fir, gorpum þotti ærinn ſtir,
Hialmar hnie fyrer hiorva lund, holldar feingu ſara und.
Wirdar *heigdu* Hialmars lyk, honum fanſt eingin kempa lyk,
Toku *gull* og grofu i *jord*, grimdinn ox med ytum hord.
Daprir hielldu dreinger heim, datt var ecki medur þeim,
Bragnar litu Biarmalad, beliar ſtraumur i hvorie vod.
Holdar lyta *Hareks borg*, hvorge mynkar ytum ſorg,
Stigu a land og ſtefndu heim, ſtiller gieck i moti þeim.

Brag-

His Hialmarus ſtimulis commotus, affirmabat ſe haud diutius reluctaturum, quin jam hortari, ut enſes illico invicem cruentent ambo, ſcutaque haſtis acutis perſtringant. Hinc nitentem arripuit thoracem, præfulgidam galeam, ſævum enſem, ſcutumque adeo egregium, ut ejus par vix inveniri poſſet aliud. Primum adeo ictum dare Grimum oportuit, qui ad certamen ineundum paratiſſimus erat; itaque cum ſcuti obverſi limbum præſcidiſſet, mox manu Hialmarum privat, qui tamen nil iſto commotus damno, nedum incolumitatem orans, ſuo viciſſim vibrato enſe, & loricam & galeam Grymo excuſſit, largum mox effundenti ſangvinem, quo etjam identidem fatiſcebat; adeo quippe funeſto correptus eſt ictu, ut pectus ac ilia ſimul vulnerarentur, mucroque campum feriret altius. Hialmarus nihiloſecius ictus vulnerisque accepti levitatem jactitans, aſſeverabat, quod ſi ipſe antea gladium ambabus torſiſſet manibus, regis tum filium humi ſtraturus fuiſſet. Poſtea Grymus adacto contra galeam Hialmari *utraque manu ferro, caput ejus diſſecuit, moxque commilitones mæſtos illo* occiſo *oculos ſubmittebant, enſem conſpicati ſangvineum, per vulnera altius ſtridentem. Procidit etjam Grymus, ictu prior percuſſus gravi, & ſangvine infando pollutus.* Tumulo *deinde Hialmarus a ſuis conditus eſt, Grimum autem navi exceptum mox ventus abſtulit ſecundus, quo ipſo etjam horum deſiit certamen. Milites adeo in Svethiam tendebant, vulneribusque Grymo nimis intumeſcentibus, vires eum cum vita deficere cæperunt. Quo cognito,*

regia

pröfwa wåra hwassa swerd i skjöldar; Han grep altså til sin hwita brynja/ sin hjälm/ swerd och wåna skjöld/ hwars like mann knapt hade sett. Skulle altså nu Grym hugga först/ och war han färdig til at fäckta. Hans swerd bet af Hjalmars skjölldekant/ och skillde dårpå strax från honom den ena handen; men Hjalmar brydde sig ej dårom/ fast mindre bad han om frid/ utan swingade sit swerd/ högg til och ristade af Grym både brynja och hjälm/ så at bloden rann/ och mannen hettades dårwid. Bet altså Hjalmars swerd/ och sargade både bröst och inelfwor/ löpande sedan neder i wallen. Hjalmar sade då/ at swerdet bet alt för litet/ och at han icke tida huggit/ men om han hade fört och nyttjat swerdet med båda händerna/ skulle wäl Kämpen Grymer hafwa mist lifwet. Grymer löftade då med båda händerna up sit swerd och högg til/ satte det så i Hjalmars hjälm/ och skar strax sönder hans hufwud samt hjärna. Heren såg då på Hjalmars fall/ och at swerdet gall eller klang i såren. Så föll och Grymer wid sit gryma sår/ hwarutur strida blodströmar flöto. Mann högade dår Hjalmar/ men Grymer wart af sina hermänn buren til skjepen/ och seglade de bort med denna Kämpen/ hwarmed jämwäl bägges deras samankomst lycktade. Mannskapet höllt hem til Swenska landet/ och wordo Gryms sår upswullna/ hans kraft liten och lifwet minskat. Sedan Kongen sporde detta tillika med sina dotter/ begynte hon at låka Kämpen Grymer/ som och dårefter fästade sig hänne. Hwarefter gjästabod wart tillagat i Kongasalen/ och all hirden eller hoffwiten pryddes samt plågades hederliga. Winet skänktes och flöt jämte mjöd/ men watn wart icke ens ihugkomit. Bröllopsglädjen stod med blidhet/ och Kongen delade ut gull/ hwarefter de förnämsta männ i riket blefwo af honom bortfärdade med gåfwor af silfwer och gull; men den skjöna kwinnan roade sin hjälte med alskjöns glädje.

Nu skall mann ihugkoma hwad förut gjordes/ nämliga at Kämparna tyckte sig hafwa utstått en stor swårighet/ når Hjalmar neg eller föll för swerdsKämpen Grymer/ och de måste så sårada fara bort; De högade Hjalmars krop/ och sade mann/ at hans like fans aldrig; de togo jämwäl gull/ och grofwo det med honom i jorden. Då wäxte och dårmed stor grymhet til hos stridsmännen/ farande sedan hem sorgsna och modfällta. De foro til Bjarmaland/ och brusade stormwågorna i hwarie wåd/ hwarpå de sågo Hareks borg/ utan förminskande af deras sorg; och sedan de stigit å land och komit hem/ geck Kongen emot dem. Han

regia virgo herois vulnera mox sanare studuit, eoque peracto opere, ipsi debita tori jura persolvit, nuptiis in regia celebratis, ubi aulici pocula hauriebant læti, mero referta minime diluto. Festo die præterlapso, rex aurum hospitibus dispertivit, civesque honoratiores aureis argenteisque donis dimisit; cultissima autem conjux heroem maritum exquisitissimis prosequebatur amoribus.

Jam vero quæ prius contigerant memorare præstat. Milites Hialmari pugna contristaverat, quæ eum gladio hausit, ipsosq; exulceratos abire coegit. Et quidem isto deinde tumulato, *præstantiorem repertum iri neminem omnes augurabantur,* aurea *simul* ingerentes cimelia, *diram autem rapido sub pectore vindictam volvebant; lares inde repetituri, haud læta reliquerunt vestigia. Cum Biarmensi adpropinquarent solo, stridenti advecti noto, arcem Hareci conspiciunt nihilo lætiores. Exscensione facta domum properantibus occurrit rex, qui lividos eorum contuitus vultus ac pæne exsan-*

 gves

Bragning ſier ad bleik er þiod, brann af ſtryde hyggiu ſlod,
Hvort er ſkeidum Hialmar a, eda hefur hann feingid męnia na?
Hialmar hefur vid fleina far, feingid ecke beniar ſinar,
Lyſe er ræntur Lofdung nu, leyt hann ecke væna Fru.
Stiller bles vid ſterka naud, ſtor var ſkade ad Hialmars daud,
Horninn þeiti hvor ſem ma, heria ſkal eg nu Svyþiod a.
Skal nu hvor er ſkiolldinn a, ſkeydum hrinda framm a ſia,
Byria ſtryd og briota hialm, buinn i þennann eggia pſalm.
Lydurenn eydde landid allt, logar i brioſte ſtrydit kallt,
Higgia munde Hialmar þad, ad hefndin yrde þegar i ſtad.
þings er kvatt, enn þegna drott þangad hefur umm landid ſott,
Brynian hulde bragna hrein, biſburz glod a ytum ſkein.

Harek tekur ad hilia þiod með hordu ſtale,
Hialmar, bryniur, Hrumners male, hilldar ſkye og Golnirs bali.
Budlung hefur af Biarmalande buna þegna,
Stinna ſkiolldu af ſtale ſlegna, ſtrydit man þeim ecki vegna.
Geingur þegar hin grimma þiod til grædis ſkyda,
Dvelur nu ecke drottinn fryda drafnar heſtum burtu ryda.
Blikudu *ſkillder bordum a*, med biortum ſteinum,
Seglinn voru af Ræfils reinum, *raud* og *bla* med vodum hreinum.
Harek tok ad herda þiod med heyptar ſtryde,
Kolgu briote knorinn fryde, kappinn einginn annars byde.
Aller undu ſeglinn ſenn ad Siklings radi,
Vindurenn þegar vaxa nade, vellta tok umm hufu grade.
þvi var lykuſt lyda ferd ſem leiptring flygur,
Bordid hvoria baru ſmygur, bradar gleyptu Ægis Gygur.
Segger leggia ad *Svenſkre jordu* ſunda hroſnum,
þar mun lydurenn ſtinga ſtoſnum, ſtreingia nals i diupum hoſnum.
Biarmar lietu bræddann ſtreing af bordi renna,
Gillder fleinar grunna kienna, garpar nadu hialma ſpenna.
Harek eggiar herlid ſitt þa hilldi reyſa,
Nu ſkal bal og benia eyſa, bæde ſenn umm landid geyſa.
Traudur var ey tiggia her ad tækeſt roma,
Logenn ſokte landa droma, liſe tyndu menn og ſoma.
Svidnar vyda hin Svenſka jord og ſegger falla,
Heirdeſt langt ad ludrar gialla, lauſin klyfur hyggiu ſtalla.

Jarlinn

gves quæſivit, an etjam Hialmarum reducem narrarent, thalamoque acceptum optato? Illi pugnæ implicitum vulnera retuliſſe ſpiſſa, mox vita poſita virginis conſpectu privatum reſpondebant. Rex ſollicito preſſus dolore, Hialmari necem omni prætulit damno, illicoque cornua inflari jubens, minaci denuntiavit ore ſe Svethiam iturum depopulatum; omnes adeo, quotquot ſcutis valerent, naves litore deducturos, jam quippe Martis opus gerendum, inimicasque galeas prælio paratis conterendas. Milites proinde tam exquiſite evocati, regionem cultoribus fere vacuam relinquebant, frigidaque prælia calidis fovebant pectoribus, rati Hialmari manibus citam vindictam ſolatio fore. Conventu jam indicto, cives ex univerſo confluxerunt regno, loricis ornati aliisque coruſci armis.

Harecus deinde militibus tradidit chalybeam armaturam, galeas, loricas, enſes, ceteraq; minacia arma, illos e Biarmia educens prælio paratos, ſcutisque duriſſimis, ad manus intrepide conſerendas animatos. Claſſem ſtatim truces conſcendunt cohortes, ſelectique iſti Martis alumni iter maturabant, ſcutis micantibus latera navium ornantibus. Carbaſa colore rubro

cæru-

Han såg at mannskapet war blekt / och at deras ögon brunno af strid / ty frågade han / om Hjalmar wore å skjepen / och om han hade fått Jungfrun? De swarade: Hjalmar har i stridsfärden fått inga små sår / ty lifwet är honom beröfwat / och feck han icke se den wåna frun. Kongen blåste eller pustade då af stark nöd och sade; det är stor skada i Hjalmars död; tute eller blåse därföre hwar som kan i hornen / ty nu skall jag herja å Swerige; så skall och hwar som skjöld äger / skjuta skjepen fram på sjön / samt således börja strid och bryta hjälm / helt färdiga til detta swerdsdånet. Wart altså hela landet ödelagt af stridsmännens uttåg / den kallda striden lågade i bröstet / och skulle det wäl hugna Hjalmar / at hämnden strax anställtes. Wart nu Thing pålyst / och mycket mannskap sökte dit öfwer alt landet. Brynjor hölgde Kiämparna / och skjöldar samt gyllende wapn skinte på dem.

Harek tog då at hölja eller mundera mannskapet med härda stålet / hjälmar / brynjor / swerd / pilar och skiölldar. Han for af Bjarmaland med färdiga krigsmänn / som hade skjöldar af stål slagna / och woro de til strids aldeles modiga / gående detta gryma mannskapet strax til skjepen. Hwarpå de i sin prydnad ej dwäldes at segla bort / och blänkade skjölldar wid skjepsborden med skinande strålar; så woro jämwäl seglen både af röda och blå dukar med rena wädar. Därefter tog Hareker at härda mannskapet mäd hämngiriga stridsord; de skjöna skjepen brutos af kallda swallwågar / och ingen Kämpe bidde den andra. Alla hißade i sender up seglen efter Kongens råd / winden wäxte jämnwäl strax / och wågorna wältade om skjepsborden. Denna stridsfärden war likast en ljungelds flygt / böljorna brusade om hwarje bord / och hafsfruarna swälgde skjepstjäran hasteliga. Kämparna lade skjepen til Swenska jorden / och stungo där in stamnarna / kastande sina ankar i diupa hamnar. Bjarmarna läto sina smorda kablar rånna för bord / och dugtiga båtshakar kiänna grundet / hwarpå bußarna spände om sig hjälmarna. Widare eggiade Harek detta sit stridsfolk til slags och sade / at mann nu skulle i sender framfara med brand och swerd öfwer landet. Kongsheren war då ej trög at herja / utan lågan gick öfwer landsbygden och folket tynde både lif och heder. Den Swenska jorden swèddes wida och Kämparna föllo. Mann hörde at Ludrarna gullo långt / och wärjorna klöfwo hufwuden. Erik Jarl feck så weta / at strid war å färde i Kongens land / ty lagade denne Kämpe sig til reds med starkt swerd / i mening at dämpa sådan skada. Han

cæruleoque variegata, & panno consuta erant nitidissimo. Harecus deinde militum animos magna oris gravitate in vindictam accendit; hinc classe fluctibus commissa stridentibus, certatim omnes convolabant, ad regis mandatum vela simul intensuri. Jamque naves mox ventis acti secundis, undas secant vastissimas. Expeditio isthæc fulminis instar perficiebatur, undis horrisonis latera classis pulsantibus, Neptuniaque virgine carinas lambente picatas. Heroes itaque naves ad Svethiam appellentes, proras acutas portubus alte applicuerunt; Biarmi picatis rudentibus in altum demissis, anchoras posuerunt, & milites galeas capitibus affixerunt. Proinde Harecus, exercitu ad dimicandum incitato, igni ac ferro milites suos regionem hostilem actutum vastare jussit, neque vero eorum Martio quidquam defuit furori, quin mox flammis passim ferociendo, cives vita & decore privabant. Adeo Svethia late Vulcano subdita, heroes prostrati, tubaque terribili sonitu cuncta perstrepente, hostilia capita strictis præcidebantur ensibus. Jarlus autem, cognito isthoc ferali tumultu, qui regis sui terram pervadebat,

Jarlinn fretti jarna svem i Jofurs lande,
Stiller byst med sterkum brande, steipa vill hann þessu grande.
Stefner ad sier þræl og þegn umm þeingils vellde,
Lydurinn pryddur Lodins fellde, lysid margur yta fellde.
Saman kom her enn sverdinn nadu seggi ad snyda,
Bolverkz tialld og bryniu fryda, Bragnar þeittu ludur vyda.
Fyfur ryfa firda ott at sleina hregge,
Brandurinn sneiddi bein og legge, bar þad allt til heliar segge.

Grunda nefne eg garpinn þann, er geyste hillde,
Sa kann briota sverd i skyllde, svongum varg ad auka gillde.
Hertogadæmid hiellt hann eitt i Hareks vellde,
Fus ad beyta fleina ellde, firda lif i daudann fellde.
Geyra alur Grunda od i gegnum sveiter,
Bloduger lau bukar heiter, brædder urdu vargar feiter.
Jarlinn geysar Grunda i mot af grimd og reide,
Eyrek hnie fyrer orva sueide, undann ganga hringa meide.
þad sa drott ad Dogling hnygur daudur i hillde,
Ferdin ried ad fleigia skillde, flyde hvor sem lifa villde,
Dreinger voktu dreira rein enn drotter flya,
Glaumur var hier til hilldar skya, hrottar toku skiolldu lya.
Skundar þiod a skogar braut ur skiallda leiki,
þa var virda rad a reike, romu stad þackti narinn bleike,
Hlysde ecke Hogna vod nie hialmar skygder,
Herinn tok ad brenna bygder, Biarmar syndu litlar dygder.
Bradlega spurde Kongurinn *Karl* umm kappa dauda,
Fallid Jarls og fossinn rauda, firdum aflar storra nauda.
Hertoginn filger Harek eirn er heiter Grunde,
Einka far at fleina funde, med franum vegur hiallta lunde.
Heyrer *Grymur* og hlustar til hvat herinn sagde,
Stangar knyfe enn stiller lagde, stale klædast hvor ad bragde.
Greniar ludur enn garpar toku Grymners klæde,
Frurnar baru fasta mæde, falla læt eg ad sinne kvæde.

Drottinn sokti a Doglings fund, daudans naud umm Svenska grund,
Elldurinn velldr ad allt er brent, ytar nyter hafa þess kent.
Raudur af naud var hræser þa, rioda þioder staled bla,

Ludu-

debat, mox ferro præcingitur, hostili occursurus damno; convocatisque dominis ac servis undique plurimis, exercitum armis ornatissimum in funestam hostium perniciem eduxit. Acie utrinque instructa, gladii per adversa scuta fulgentesque galeas adigebantur. Classicum canebant, viri præstantes, volucre ferrum obvios dtverberabat, sed gladii immites ossa tibiasque terebrabant, adeo ut omnibus via calcanda videretur lethi.

Proditum autem est memoriæ, huic prælio interfuisse Grundum, *qui Martio afflatus spiritu, scutis fortiter transfigendis, nec non lupis saginandis paratissimus erat.* Ducis *ille officio fungebatur in regno Hareci, in armis adeo acer, ut complurium heroum corpora letho daret rigido. Ut quippe Athleta erat fortissimus, ita per confertissimos ruens cuneos, cruenta multorum cadavera disjecit, bestiis saginandis aptissima. Hinc etjam* Ericum *Jarlum impigrum quidem, sed temerarium nimis suorum vindicem, sagittarum nimbo obruebat, satellitibus ejus e vestigio retrocedentibus. Cumque adeo reliqua turba ducis funestam animadverteret* cædem,

abje-

Han ståmer til sig både träl och husbonde öfwer riket / och mannskapet pryddes med herkläder / så at det nu för många war tilämnat at sälja lifwet. Heren kom saman och swerden nådde at hugga skjöldar och wackra brynjor. Hurtiga männ töto wida i ludrar / pilar refwo männen ofta i skottstriden / och swerden skuro af både ben och läggar / så at nästan alt bars til döden.

En Kämpe benämd Grund rasade fram i striden / han kunde bryta swerd i skjöldar / och för mången swång warg öka gille / hafwande eljest et Hertigadöme til at förestå i Hareks wälde eller rike. Han war mägta ifrig at fächta och skjuta / sälde och mångt wackert lif til döden. Denne fächtaren Grund rasade fram igenom troppärna / och lågo för honom många blodiga samt heta bukar / så at rofdjur fingo däraf feta stekar. Erik Jarl skyndade sig emot Grund af grymhet och wrede / men måste sielf niga til jorden för pilskått / och hans hussar weko tillika undan. När heren då såg / at han föll döder i striden / kastade mann sina skjöldar / och hwar flydde som wille lefwa. Kämpar utgöto blod / så at fiånderna hopetals flydde / och wart då et stort glam uphäfwit genom denna wapnskyn / begynnande ochså swerden at warda slöa för sköldar. Sedan nu de flygtiga skyndat sig til skogs ur denna skjöldaleken / då wart folkets råd lutande / och stridsstaden täckter med bleka as. Hwarken skjöldar eller klara hjälmar förswarade folket / utan den fiånteliga heren tog at bränna bygderna / och synte Bjarmarna därmed liten dygd. Kong Karl sporde altså brått sina Kämpars död och Jarlens fall / samt at blodröda forßar orsakade mannskapet stor nöd. Mann sade honom at en Hertig benämd Grund följde Harek / som mäst hade sargat folket i striden / och huggit med et skarptskinande swerd. Detta hörde Grymer / och lyßrade til hwad heren sade; han stack sin knif (i bordet) / men Kongen lade sin igenom det; således kläder stålet hwar och en efter sin naturs art och känst. Strax därpå grånjade eller upblåstes ludren / och bußarna togo til wapnen / Fruarne båro swårt mod / och således ware nog om detta talat.

Allmogen sökte nu til Kongen / och sade / at en dödelig nöd wore öfwer Swerige / i det elden alt brände / hwaraf redliga männ haft skada. Kongen wart då röd af denna oförmodeliga nöden / och sade at mann

abjectis armis, certatim fugæ vitam commisit. Victores effuse fugientium cruentam ediderunt stragem, lætitiæque voces ad sidera jactabant, ensibus jam scutorum percussione hebetatis. Prælio adeo excesserunt adversarii per silvæ proximæ densa dispersi, consiliique inopes nutabant cuncti; campus pallidis cadaveribus tegebatur, nec scuta nec galeæ suppetebant, quibus miseri defendi possent amplius. Copiæ deinde victrices, vicos prædiaque flammigeris cinxerunt lignis, quo facinore Biarmi famæ suæ parum consulebant. Nuntiatur mox Carolo regi, heroes ejus ipsumque Jarlum interfectos, nec non sangvineis rivis milites perfluxisse; præterea Hareco regi ducem adesse nomine Grundum, qui maximo pugnandi ardore incensus, gladio passim grassatus fuisset acutissimo. Grymus ista subaudiens, cultrum mensæ impegit iratus, quam etjam suo rex actutum trajecit; enimvero vel sic in lethalia arma quivis suo genio aptissima ruere solet. Clara deinde sonum dedit tuba, heroes ad arma excitans capienda, at virgines querulo premebantur dolore.

Cives ad regem properantes, queritabantur funesta regionem premi calamitate, incendiisque bona eorum devorari, præstantiorum ne quidem posses-

Ludurinn prudur liet ſo hatt, leitar ſveyt ad heſna bratt.
Gilldum hilldar Grymur ſerk gramur er tamur a ſnilldarverk,
Skrydiſt frydur Skiølldung nu, ſkein af fleyne Hrugnis bru.
Hryd var ſtryd enn hrunde griot, herin fer nu Biormum mot,
Hareks baru harder menn blyf i kyf ad romu ſenn,
Greniar ben vid geyra dryf, *Grunde* ſundrar þegna lyf,
Odda og brodda el var hvaſt, eggiar ſegge Grymur faſt.
Karl a farlit kappa leit, Konge laungum ſtalit beyt,
Hvyta ryt og Rognis tialld, ræler æler *daudans gialld*.
Braſt vid faſt er Budlung hio, biartur i hiarta fleirnenn ſmö,
Hnygur ad vyge ſeggia ſveyt, ſafnaſt hrafn er brader ſleyt,
Arnar barnit æper hatt, ylgurin filger beniumm þratt,
Walur galar umm varma ſteik, vargur er margur ad hilldar leik.
Grunde ſtundar ſtala hregg, ſtod i blode mækis egg,
Þad finnur ſvinnur Kongurinn Kall, kliufa og riufa Fiolnis ſtall,
Brioſt af þioſte beggia var, bent og ſpent i ſtryde þar,
Segger eggia ſverda þra, ſarin baruſt Konginn a,
Undenn ſtunde enn Audling fiell, od i blode hauka fell,
Daudum baud i darra ſveim, *droſinn lioſa Vidris heim.*

Kall er fallinn kialars a fru, kater ſatu Ulfar nu,
Jgegnum þegna Grymur od, geiſt og þeiſti i eggia flod.
Gorpum ſnorpum Grunde þa, gloſar lioſum ſigre fra,
Fiell ad velle Kongurinn kall, og klauf med laufa *Eirik* Jall.
Nu er buinn þier Grymur igegn, ad ganga i ſtranga fleina regn,
Hefn og ſtefn til ſtryds vid mig, ſtal er mal ad brytie þig.
Rimmu dimmu reyndu ſkiott, reydenn ſveyd med Grymi ſliott,
Bader radaſt bragnar at, i blode rioda unda had.
Hordu ſverdinn hefia upp þeir, hilldar gillda dryfu meir,
Dunde ur *Grunda* dreirinn raudur, digg eru hogg vid benia laudur.
Ymu Grymur æpte þar, eytre hneyter blandin var,
Feller heller ur foſſe und, flode blod umm audar lund.
Hialm ad pſalme hilldar klauf, hreyf þvi dreyfeſt brioſted rauf,
Sundur Grunda ſverded ſkar, ſara ar ma lyta þar.
Fleyte ſkeyte flugu ſo tytt, ſyfur ryſa og brytia ſtrytt,
Hneyter beyt ſem brigdi i ſnia, bruna tunenn herdum fra.

Hryn-

poſſeſſionibus relictis. Ille ora ſangvineo tinctus rubore, ſuos milites gladios cruentare, buccinaque bello ſignum dante, eos in vindictam ruere juſſit. Mox etjam Grymus loricam induit, & heroica ſpirans facinora, ornatum capit militarem, enſe cinctus ſplendido. Exarſit præliandi fervor, lapides projiciebantur, armataque turba contra Biarmos furioſe perrexit. Nec minori vi Hareci ſelecta cohors, arma extulit obvia, mox enim vulnera cæſorum ad gladiorum ictus hiabant. Grundius etjam hoſtes diſſecuit obſtantes, pila & ſagittæ confertim utrinque excuſſæ, Grymusque ſuos acriter in antiquam excitabat virtutem. Carolus militum conflictu curioſe inſpecto, enſem diu in clypeos & galeas dirigebat, tributa *ſic* morti *perſolvens grata. Magno ſolvebatur fragore, quidquid rex enſe percuſſit micante, corda quippe multorum ſæpius penetrante; hinc milites catervatim occubuerunt, & vultures ad dilaceranda cadavera convolabant, aquilarum pulli altum garriebant, beſtiæ carnivoræ vulneribus aſſidue inhiabant, aquilæ clangebant calida gaudentes præda, luporumque plurimi huic intererant laniena. Interim Grundius ictibus adeo ſæviebat crebris, ut enſis ejus ſangvine maderet, & Carolus rex cito animadverteret ſuos & ſcindi & exulcerari.*

Utriq;

mann skulle rödfärga blåa stålet; hwarpå ochså den prydeliga ludren wart högt anblåster / och därefter sökte stridshoparna strax at hämna sin skada. Grymer tog på sig en kåstelig brynja / och war den hjälten tamer eller snäller til sådant snellwerk. Hans wapnskrud prydde honom / och swerdet skjen häriiga / alla skyndade sig til strids och stenar utkastades / farande hela heren emot Bjarmarna. Hareks härda männ slogos / och täflade den ena öfwer den andra til strids. Såren gränjade wid swerdahuggen / ty Grund söndrade folkets lif / spjut och pilar skötos hwast / och Grymer upeggjade fast mannskapet. Karl såg på Kämparnas slagsmål / och bet hans swerd länge på skjöldar samt hjälmar / åstadkomande stor dödsgjäld. Alt brast wid hans störa hugg / och hans skinande swerd smygde sig in i hjärtan. Kongsmännen nego til jorden i detta fächtandet / så at hramar samlade sig til at slita stekar; örnungarna skreko högt / och rofdiuren näkade sig til såren; höken gol öfwer sin warma stek / och mången warg war wid denna stridsleken tilstädes. Grund skyndade sig imedlertid at hugga / och stod hans swerd i blod. Det befann Kong Karl / at han klöf och ref mannskapet med sina wapn / och wordo således deras bröst häftigt upswullna af wrede emot hwarannan där i striden. Men som de alt mera och mera förökade sina hugg / ty wart Kongen med sår öfwerhopad / och sedan blodet utströmat / föll han neder / och hans armar flöto i blod / hwarpå de ljusa Ödes Jungfrur budo honom dädan til Odens hem.

När Karl således war fallen til jorden / och ulfwarna såto käta wid honom / rasade Grymer fram igenom stridsflockarna / så at det gjäste och tjöt i eggafloden. Grunder rosade då sig / at hafwa beröfwat de käcka Kämparna en klar seger / i det Kong Karl fallit och Erik blifwit klufwen med swerd / sägjande han widare til Grymer: nu står det dig åter / at gå til sträng swerdskamp / du må nu hämnas och ställa dig til strids emot mig / och är nu wäl tid at mit swerd ochså klyfwer dig. Mann rönte eller såg strax en mörk stridsdima / doch bar Grymer sig därwid åt såsom en jungeld; så at när deßa båda Kämpar anföllo hwarannan / rödfärgade de swerden i såren / och swingade dem högt / ökande således stridsgillet. Å sidstone rann röda bloden ur Grunde / ty de täta huggen upwäckte såralöder / och Grymer upgaf

Utriq; proinde irata intumuerunt pectora, adversis mox pugnaturo frontibus; cumque ictibus invicem certasset lethiferis, tandem rex vulneribus obrutus fatiscebat, quæ mox sangvine diffluentia, ipsum præcipitem dabant; Parcæ *autem* candidulæ *brachia cruore sparsum ac moribundum, ad* Odini domicilium *invitarunt.*

Cadente *adeo* Carolo, *lupi gaudia captabant grata, Grundius autem per confertissimos prorumpens, mucrone suo cruenta ferventiaque excitabat profluvia. Ita ille heroibus optatam sese abstulisse victoriæ palmam gloriatus (prostrato nimirum Carolo, diffissoque Erico Jarlo) mox Grymum alloquitur: tuum jam restat fatum, properis experiendum armis; vindicem itaque te gere, singulari mecum congrediendo certamine, meo certe gladio ocyus periturus es. Nec mora, oboriebatur ater armorum nimbus, Grymo tamen Jovis instar fulminantis sæviente, atroces invicem permutabant ictus, gladios immani cruentantes robore; hos enim quoties vibrabant, toties furore accendebantur sævissimo. Tum vero e Grundii vulneribus sangvinei oborti alvei; nam adversarii cuspis vulnera dabat crebra, Grimusque sublata*

 voce

Hryngar ſprynga hauldum fra, hlyfar ryſur egginn bla,
Flyde lydur a flædur heſt, fer þa hver ſem orkar meſt.
þilium ſkiliaſt þanninn vid, þiodum bioda lytenn frid,
Feta meta fræknir menn, firdum herdar geyſa enn.

Harek fra eg ad hvorge flyr, Hillding gilldur ur romu ſnyr,
Driugt fieck ſogtann darra þund, dreinger geingu Gryms a fund.
Hier er nu þier ſa þundar glod, þungur ungum vyſti af mod,
Frægd er lægd ef fellum hann, fær ei nære ſlykann mann.
Augum fleiger Grymur a Gram, greint og beint mun eckert ſam,
Hliod var þiod umm Hialmars daud, hefnd er efnd af þeirre naud.
Andar grand feck magur minn, merkur og ſterkur ſonurinn þinn,
Leggium beggia lyda fall, latum mætaſt Grunda og Jall.
Tigge þigg nu trigd og lyf, trauſtur og hrauſtur i fleyna dryf,
Breydar ſkeydar og Biarmalad, blytt og þytt var ſtillers rad.
Bundu i lundum blyda tru, Bragning fagnar lyfe nu;
Dyrum ſtyrer darra þund, drafnar hrafne a Biarma grund.
Segger leggia ſverda geim, enn ſarer varu flutter heim,
Draugur i *baug* til *dyſiar* hvarf, drott var ſott ſu lækning þarf.
Wellded helldur og virda nu, vyſer pryſar mecktug fru,
Dyr og ſkyr var Dogling hægur, drottum þotte ollum frægur.

voce furibunda, enſem *rotabat* tabe *infectum* mortifera. *Adeo vulneribus Grundii cruore ſqualentibus, ipſe totus diffluebat; Grymi enim gladius, galea ſciſſa, integumentum diviſit, cuſpidem illico in adverſo condens pectore, ubi Grundius adeo ſauciabatur, ut humus largo ſpumantique maderet cruore. Haſtæ tunc abunde jactatæ, telaque militibus impacta ſunt plurimis, enſes vulnifici capita eadem facilitate humeris avellebant, qua nivales ſolent penetrare cumulos.* Armillæ *etjam* heroibus *excuſſæ, cum coerulei enſes obvia quæque haurirent ſcuta, ceteraque arma. Exercitus proinde fugam cepit ad naves, abitum pro viribus feſtinans, hinc naves ſeparabantur, haud dubiæ infelicis prælii nuntiæ. Viri armis celeres lento incedebant greſſu, humeros tamen geſtantes vindictæ furore agitatos.*

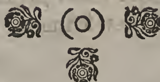
Aſt Harecum fugæ cepiſſe conſilia haud æque proditum eſt, quin potius heroem illum ægerrime ab hoſte correptum; milites tamen ejus, ipſo comitante, Grymum adibant hæc prolocuti: virum heic habes ſenio quidem gravem, ſed armis adeo ſtrenuum, ut juveni haud cedat vegetiſſimo; fallit idcirco tua fama, ni ei peperceris, heroi utpote, cujus parem futura ætas fruſtra videbit. Grymus indidem oculos in regem torſit limos, conſtiteruntque ambo dubia calentes amicitia, immo milites tacito dolore amiſſum Hialmarum proſequebantur, quamvis damnum iſthoc jam tum luculenta reſarciviſſent vindicta. Tandem Grymus ſilentium voce rumpens auguſta, ſocer meus, inquit, duros labores letho finivit, nec tamen debita fortitudinis laude filium tuum defraudandum puto; militum itaque noſtrorum cædem parem æſtimantes, nil impedit, quo minus æquali honore judicemus Grundium ac Jarlum occubuiſſe. En jam tibi ſecuritatem ac vitam, ſiquidem in prælio hocce ſtrenua Martem fatigaſti manu; en naves tuas latas regnumque Biarmiæ, a me nullo ſolicitandum tempore. Hæc herois generoſo ore prolata verba, Harecus læto accepit plauſu, mutuaque adeo ambo coaluerunt amicitia, rege præſertim vitam ſibi conceſſam in ſinu gaudente. Hic deinde claſſem reſiduam in Biarmiam felix dirigens, milites dextras ſivit

tende-

upgaf ett hisligit segerrop / warande hans swerd blandat med etter. Grundes fall hällte blodforßar ur såren / hwilka hela Kämpen omflödade. Hans hjälm klyfdes / och dy for skråfwet af och bröstet feck hål / skjärande swerdet där sönder Grund / så at mann såg såraådar utflyta. Spjuten flögo tida / och pilarna refwo samt skuro hopetals; swerden beto starkt och skilde hufwuden frå härderna / såsom hade det gått genom snjö; då sprungo jämwäl armringar frå förnäma männ / ty blåa swerdeggar refwo sönder skjöldarna och lifwapnen. Flydde altså mannskapet ut på skjepen / och for då hwar såsom han måst orkade / blifwande skjepen altså skilda från hwarandra / bodandes landsmännen liten frid. Fräcka männ gingo då småningom / och deras härdar gjäste ändå.

Mann förnam ej / at Harek flydde / eller at denna gilda Kongen wende sig ur striden / utan måste mann drygt söka den Kämpen; men hans männ gingo til Grym och sade: här har du den hetsiga Kämpen / som wäl war tunger doch modigt stridde såsom en unger; dit beröm är falskt om mann skulle honom fälla / ty wi fåm ingestädes nära slikan mann. Grymer kastade då ögonen på Kongen / men det war ej så altings samt eller helt dem emellan. Folket war sorgse öfwer Hjalmars död / hade doch redan hämnat den nöden å sin sida. Grymer sade: min swärfader har nu mistat andan / och war din son märkelig samt stark; wj mågom dy nu räkna mannskaps fallet lika / och låtom oß för jämt skatta Grundes och Jarlens död; så tag och nu / du Kong / wid fredighet och lif / som warit i striden nog trygger och rasker / behållande dina breda skjep och riket Bjarmaland. Denna hjältens råd war både blidt och kjärt / och bundo de så sin emellan en täck trohet / hälst Kongen sig däröfwer fägnade / at han feck lefwa. Han styrde sin flotta til Bjarmaland / och Kämparna låto sina wapn hwila / men de som sårada woro / flyttades hem. De utlefda wordo högada / och alla som tarfde / fingo läkning. Grymer behöllt rikswälldet och hans mägtiga Fru prisade honom; han war dyr / wältalig samt wänlig / så at alla undersåtare tyckte honom wara berömlig.

tendere inermes, saucios autem domum deferri. Mortui tumulis illati, ægrotisque medicina adhibita. Grymus imperio paterno potitus a regina conjuge summo mactabatur honore, erat quippe magnificus, affabilis & mitis, adeoque & summa civium omnium laude celebratus.

Til Läsaren.

Om denna Hjalmar eller Hjälmer / samt hans bruna brand / det är, blänckande swerd, siunges ännu en Wisa af gamalt folk i Nordland, besynnerliga i Medelpa och Ångermannland, där Bjarmaland hafwa warit belägit, mann redan i anmärkningen til förestående Saga har berättat; hwilket och efter min anledning är wordet intygat i Upsaliska disputationerna om Medelpas och Ångermannlands forna och nya häfder, såsom och i den om Kämpen Starkader, där auctoren har infört mina egenhändiga Latinska ord, hela pag. 10. samt ifrån p. 15. alt til slutet af p. 21.

Ad Lectorem.

De hoc nostro *Hialmaro* sive *Hielmero* ejusque *fulgenti gladio*, canoros ore simplici modos, etjam hodie cantare solet plebs Norlandica, præsertim seniores Medelpadiæ & Angermanniæ incolæ, ubi *Biarmiam* olim sitam fuisse, jam antea pagina hujus historiæ 4. indicavimus; quodipsum etjam, nobis maxime ductoribus, comprobare fategerunt auctores Dissertationum Upsalensium, de Medelpadiæ & Angermanniæ antiqua ac nova facie, nec non de Pugile celeberrimi nominis Starkadero, quorum postremus non modo paginæ toti 10. sed & pag. 15. usque finem paginæ 21. nostra verba, Latiali ad eum perscripta sermone, inseruit.

*** *** ***

I Första Sagan om Norriges Upfinnelse etc. äro några ord pagina 14. linea 16. af hastighet i Swenskan förbigängna / hwilka således böra intagas och läsas: Hans (Bäjters) son war Häjter / Swade Sjökongs fader. Gäjters söner woro Glamer etc.

Följer Sagan
Om
Kongarna
Rolf och Adil.

Konung Hrolf Krakes
J Danmark/ samt
Adils Upsala Konungs Saga.
Hwarwid fölgjer et Utdrag
Af
Bodwar Bjarkes Saga/
Som war Konung Hrolfs förnämste Kämpe.

ROLFI KRAKII
Daniæ, &
ADILI SVETHIÆ REGUM
Historia.
Cui compendium Historiæ
De
BODVARO BIARKIO,
Inter Rolfi pugiles fortissimo, additur.

Gjödrik Björnßons
Företal.

Förän jag den Gunstige Läsaren deßa forna/ doch namnkunniga Hedniska Konungars lefwernes beskrifwelser widare föreställer/ har jag först något litet med honom öfwerwäga welat/ de inkast och twifwelsmål/ som wid ögnandet af sådana gamla berättelser/ Läsarens tankar på lika sätt/ som det med mig siälfwer händt/ förut intaga kunde. Nämliga til hwad ända mann den dyrbare och aldrig återwinnelige tiden anwända wil til slika sakers igenomläsande/ och än mera beskrifwande/ som så många åhrs förlopp i en tyster glömsko har bortgiömdt; besynnerliga därest efter utseendet/ merendels underliga dichter/ oß för blotta och sanna händelser påföras. Doch när jag hos mig har eftertänkt/ huru största delen af wåra infödda Swenska/ större heder söka/ at weta och kunna tala om hwad som i Gräkeland/ Wälskland och andra aflägna riken sig tildragit/ än som huru tilståndet då warit i deße Nordiske riken/ antingen de warit af människjor eller stumma djur i förra tider bebodde; hwar af händt/ at främmande folk sig lätteliga kunnat intrygga/ det et fullkomligit barbarie/ gådt i swang och besuttit wårt kjära fädernesland/ som doch i anseende til inbyggarenas manndom och namnkunniga dater/ trotsar emot de alraäldste och berömligaste Konungariken i den öfriga delen af werlden: hwarom icke allenast utländska böckers utsagor/ utan ochså wåra inländska Hedniska efterrättelser/ ja och siälfwa Sten-Crönikorna (jag menar Runstenarna) såsom de wißaste och oemotsägjeligaste auctorer oß nogsamt witnesbörd lemna. Ty giör jag mig försäkrad at deßa mina tidsfördrif/ som mig i de unga åhren ibland roat/ fäderneslandets tilstånd ifrån Hedenhös/ så mycket det oß af den wördsama älderdomen och tiden förunt warit/ at upleta/ mig så mycket mindre obenägit omdöme förwärfwa lärer/ som min tanka eller ögnamål icke warit/ at förswara och bestrida alla de sällsamma infällen/ som wåra Sagesmänn i deße bägge namnkunniga Konungars lefwerne inblanda; utan wil jag fast häldre hwar och en påminna/ huru wåra förfäder/ såsom Österländingarnas äldsta Poëter

och

Goderici Biornii
Præfatio.

Antequam, Lector benevole, vitas & res gestas inclytorum horum, inter antiquos Gentilismi Reges oculis tuis plenius subjiciam, paucis tecum examinata cupio *dubia* & *objectiones*, quæ antiquitatis volventibus monumenta non raro occurrere solent, quorumque me ipsum satis diu tædiosa detinuit experientia; scilicet, an *temporis* nobilissimi & irreparabilis debitam habeant *rationem*, qui *rebus* tot *annorum* quasi *senio confectis*, tamque longe ab ipsorum recedentibus memoria, vel *legendis* animos pascunt, vel sudant *describendis*; præsertim, cum primo intuentibus illas, etjam *fabulæ* plerumque nimis *fictique* habere videantur. Ego autem jamdiu vidi, quam avide plerique Svethorum, *Græcas* & *Romanas antiquitates*, aliarumque longe dissitarum Gentium, *facinora*, etjamsi fide interdum quoque majora tradantur, ex antiqui temporis obliviis ac latebris nihilominus herculeo labore eruta illustrare nitamur, quasi peregrina ista majorem gloriam magisque dignam ingenii ac linguæ exercendæ materiam haberent, quam *patriæ* Regnorumque *septentrionalium* indagatio *status*, num hominibus illa antiquitus culta habitataque, an feris solum bestiis receptacula fuerint. Vidi, domestica antiquitatis adyta nemine ingredi ac rimari vel audente vel dignante, quam exteris nationibus facile persvasum fuerit, Patriam nostram horrida olim barbarie riguisse; cum tamen & civium virtute, & rerum gestarum gloria, cætera, quæcunque in orbe terrarum maxima unquam fuerunt, regna & imperia semper æmulata sit, quod non exterorum modo, sed domestica etjam Gentilium scripta & relationes, omnium autem clarissime *Chronica lapidea* (*saxa* puto *runica*) suo, velut maxime idoneo & fallere nescio testimonio, innuunt satis atque convincunt. His itaque inductus rationibus, certius quoque mihi videor persvasus, studium hoc meum ineunte ætate, quantum veneranda majorum & modesta taciturnitas permittere voluit, veterum cum voluptate inhærens vestigiis, & Patriæ antiquitatibus ab incunabulis quasi, & ipso Gentilismo, eruendis addictum, tanto mitiori exceptum iri censura, quo pro-

och Historieskrifware/ anwänt sig de sinas mannliga bedrifter med undersama/ ja otroliga omständigheter/ efterkommandom til berömmeliga och retande efterdömen/ odödeliga at gjöra; hwilket wåra gamla Skallders sätt och wis/ til at medels mythiska eller förblömerade sägner/ lemna oß några efterrättelser om hwad sig då för tiden tildragit/ när mann det nogare betrachtar/ och med siälfwa möijeligheten jämföra will/ icke förhindrar at man ju rätta sanningen och sammanhanget af det andra/ som j deßa Sagor omröres/ utleta kan. Nämliga om Konungarna i Danmark/ Halfdan/ Frode/ Helge/ och Hroar/ Hrolf Krake samt deß moder Yrsa/ Konung Adil i Swerige/ Bodwar Bjarke/ Hjalte och flera; hwilkes befintelighet och sanfärdighet/ genom så många andra böckers bewis och intygelser/ rätt märkeliga bestyrkes af den lärda Isländaren/ Thormoder Torfeijar Son i företalet til denna Konung Hrolfs Krakes Saga/ den han af Isländska handskriften kårteliga har sammandragit/ och på latin utgå låtit. Denna lofwärde mann har åfwenwäl i en annan tractat, Series Regum Daniæ kallad/ pag. 235. och 236. efter noga uträkning/ den och wår Peringskiöld i sit Konga-Ättartal gillar/ befunnit denna Konung Hrolf Krake blifwit född wid åhr efter Christi börd 486. men tilträdt den Kongl. Danska Cronan åhr 494. efter sin faders Konung Helges död/ och omsider blifwit slagen åhr 522. då han lefwat 36. åhr. Konung Adil Ottars Son skall hafwa kommit til werlden åhr 450. på den Kongl. Swenska thron åhr 460. och enteliga aflidit åhr 505. då han warit 55. åhr gamal. I begynnelsen af Konung Hrolf Göthrikßon Saga cap. 10. pagg. 54. 55. samt Bodwar Bjarkes Saga cap. 1. förmäles wäl/ at Konung Hrolf Krake lefwat och regerat wid samma tid/ som Konung Göthrik i Wästergötland/ samt Frode hin Fridsame (som doch kalles den 10. mann från Oden) i Danmark; men huru som detta öfwerensstämmer med tideräkningen/ emedan i berörde förra Saga widare berättas/ at Allrick och Erik/ Agnes eller Aunis Söner/ då åfwenwäl warit Upsala Konungar/ som eljest af Thormoder pag. 232. och Peringskiöld i Ättartalet pag. 11. i anledning af samtidernes särskilta uträkningar efter Langfegdatalet och Sturleßons Kongabok/ föregifwes hafwa lefwat

profiteor apertius me in animum haud induxisse, ea defendere, quibus auctoribus historiam duorum horum celeberrimi nominis regum, velut *novis* & *paradoxis*, interpolare visum fuerit. Quin, Lector benevole, etjam atque etjam te potius monitum volo, majores nostros eodem modo ac orientalium populorum *antiquissimos Poetas* atque *historicos*, usu & exercitatione multas μυθῶν ἀλληγορίας*, ut cum Plutarcho in de aud. Poëm. loquar, invenisse & didicisse, quibus suorum præclara & fide sæpe majora facinora, magnificentius paulo describentes & immortalitati facilius vindicari, & posteriorum animis ad pulcram virtutis imitationem, certius fortiusque imprimi posse existimaverint. Quæ tamen veterum Poetarum nostrorum ratio sui temporis historias tradendi, diligentius examinata, & cum ipsa rerum natura & indole collata, veriorem certioremque historiæ seriem nobis haud celatura videtur. Ita Daniæ Regum *Halfdani*, *Frodi*, *Helgi*, *Roari*, *Rolfi Krakii*, matrisque ejus, *Yrsæ* Reginæ, *Adili* Svethiæ Regis, *Bodvari Biarkii*, *Hialii* aliorumq; vita clare satis & perspicue in Historiis hisce nostris occurrit. De quibus dubitare non fas est, præsertim tot aliorum etjam librorum testimonia ad stabiliendam veritatem historiæ, quæ de his agit, citante doctissimo Jslando *Thormodo Torfæo*, in præfatione ad hanc *Rolfi Krakii historiam*, quæ ex manuscripto Jslandico, in *compendium* ab illo redacta, & latine scripta, jamdiu lucem vidit. Sane hic laudatus auctor in alio tractatu, qui *series Regum Daniæ* inscribitur, pag. 235. & 236. diligentius subducta ratione (quam nobilissimus nostras *Peringskiældius* in *genealogia* sua *Regum*, etjam probat) demonstrare præterea voluit, natum *Rolfum Krakium* anno Christi 486. postque obitum Patris Helgi regio Daniæ sceptro potitum 494. tandem, triginta sex annos natum, anno 522. occubuisse; *Adilum* autem Ottari filium natum anno 450. Regem Svethiæ creatum anno 460. expletis quinquaginta quinque annis, obiisse. Dicitur quidem in historia Gothrici & Rolfi pagg. 54. 55. immo historia Bodvari Biarkii, cap. 1. Rolfum Krakium, & modo nominati Rolfi Patrem *Gothricum* in Westrogothia, nec non in Dania *Frodum* mansvetum (qui tamen decimus ab Odino Danorum Rex traditur) eodem tempore vixisse & regnasse: sed quomodo ista cum exactæ chrono-

* De quarum explicatione, magna cum jucunditate ac utilitate legi relegique meretur aureus *Palæphati* libellus περὶ ἀπίστων, seu de *incredibilibus*, quem interprete *Tollio*, doctissimis annotationibus Upsalæ anno 1663. edidit Nostras *Brunnerus*, denuoque additis suis animadversionibus Francofurti anno 1685. recudendum curavit *Paulus Pater*, Ungarus.

wat i den andra hundra åhriga tiden efter Christi födelse / lemnar jag androm at roa sig med.

Hwad de bägge otroliga berättelserne angår / som i Konung Hrolfs Saga förekomma / nämliga om Björns / Hrings Upsala Kongs Sons / förwändning uti en Björn / samt om Skullds Helges dotters sällsamma möderne / har Thormoder i ofwannämde företal äfwen förnuftigt öfwerwägat och beswarat / framdragandes flera slika händelser / som både för mißtrogna och lätt trogna tjena kunna. J synnerhet finna Cabbalisterne här en märkelig underſtöd / som föregifwa / det hwart och et elemente skall wara upfyllt med sina särskilta inbyggare / hwilka igenom omgänge och beblandelse med människorna städse trachta sig af deras Själars odödelighet / och öfriga förmåner delachtiga at gjöra. Eljest är til märkandes / at åtskiliga af de Gjötiska Sagor / såsom Sorle Starkes / Hrolf Göthrikßons / Thord Hrädas / Landnama / Bodwar Bjarkes / Snorre Sturleßons Ynglinga Saga / enhälleliga bewittna om denna Konung Hrolf Krakes namnkunnighet; doch i synnerhet finnes af den instickade 63. Dämisagan i Snorre Sturleßons Edda / huru wida denna Konung Hrolf warit framför alla andra Hedna Konungar den tiden utropad.

Konung Hrolfs åminnelse har ej eller warit mindre berömlig i wårt kjära fäderneslänet / som nogsamt kan intygas af Snorre Sturleßons Ynglinga Saga 41. Cap. Hwarest förmäles / at när Konung Granmars af Södermannland sköna dotter Hildigunn / skulle i et prächtigt gästabud bära in öl för Sjöröfwarne / tog hon en sölfbägare / skänkte den full och gick sedan för Konung Hjorward / sägjandes: Hell ware eder Ylfingar / med Konung Hrolf Krakes skål. Det sista loford gifwer honom Konung Olof den Heligas Saga / då bemälte Konung en gång blef tilsporder / hwem han hälst efterfölja wille bland de förra Hedna Konungar? Swarade han sig hwarken någon Konung eller annor människja / som den sanna Guds dyrkan ej ärkände / efterlefwa willja; doch om någon skulle wara / som han med den Christna Lärans tillåtelse / sig till efterdöme föreställa wille / önskade han hälst kunna förliknas med Konung Hrolf Krake i seder och härlighet.

Här bör ej lända til något förklenande af Konung Hrolf Krakes berömliga åminnelse / hwad som Johannes Magnus i sin andra boks 19. 20. 21. och 22. capp. berättar om hans förehafwande och stämplingar wid Konung Adils

chronologia veritatis concilianda sint, aliorum esto judicium; præsertim, cum eadem Gothrici etjam historia tradat, *Alricum* & *Ericum*, Agni seu Auni filios, eodem quoque tempore Upsalenses Reges fuisse, quos tamen *Torfæus* pag. 232. & *Peringskiældius* in *opere genealogico* pag. 11. supra memorato, secutus *Sturlii chronicon* Regum Svethicorum, eorumque catalogum genealogicum, *Langfedgatal* dictum, & ad horum auctoritatem monumentorum, tempora annos Regum accuratius invicem collatos, examinans, altero post natum Christum seculo, vixisse affirment. Quod casus istos duos, qui in historia hac memorantur, & fidem omnem excedunt, attinet, de *Biorno* scilicet, Ringi Upsalensis Regis filio, in *Ursum* converso, & materno *Skulldæ* Halfdani filiæ, *genere*, satis mirando, neque in his Thormodi responsum solertia sua & acumen deficiunt; eas enim ille rationes eosque adducit casus, qui magis minusve credulis, sufficere possunt. Inprimis autem *Cabalistarum* opinioni mirifice favent, quodlibet elementum suis oppletum esse incolis existimantium, quos commercio & consvetudini humanæ ideo imminere dicunt, ut immortalitatis animæ ceterarumque quæ in homine sunt prærogativarum participes reddantur. Hoc inter ea notatu dignum est, plurimas ex Gothicis, ut *Sorli robusti*, *Rolfi & Gothrici*, *Thordari metuendi*, *Landnamæ*, *Bodvari Biarkii & Snorronis Sturlii* historias, inprimis autem, quæ in hujus *Edda* irrepsit, sexagesimam narrationem, uno quasi ore, famam Rolfi Krakii prædicare, eumque supra omnes tum temporis reges extollere. Nec minus claram celebremque fuisse Rolfi hujus memoriam in nostra Patria, ex ejusdem Snorronis Sturlii Ynglingorum historia, & cap. 41. constat, ubi *Hildegunda Grami Regis Sudermaniæ* formosissima *filia*, cum cervisiam *piratis* infunderet, quos ad *convivium* pater invitaverat, plenumque Regi *Hiorvardo* argenteum cyathum offerret, dixisse commemoratur: *propino vobis, heroes Ynglingici, in sanitatem Rolfi Krakii Regis.* Ultimas laudes in Rolfum nostrum *Olavi Sancti* historia confert, qui interrogatus *cujus exemplum inter veteres Gentilismi Reges sequi mallet? Respondit; nec Regis nec alius cujusquam hominis recta destituti Numinis notitia atque cultu, exemplum se imitari velle; interea, si cujus eorum Christiano principi vestigia premere liceret, Rolfum Krakium primum sibi atque præcipuum videri; ejus enim integritatem morum, reliquamque Rege dignam magnitudinem, exemplum & documentum satis illustre gratissimumque præbere.* Nec memoriæ hujus Regis detrahere quidquam debent, quæ *Johannes Magnus* libro secundo

Adils hof i Upsala / om hans afdaga-tagande / samt Bjarkes och Hjaltes Skalldiska samtal om Göthernas manliga förehållande; emedan mann af denna wår Sagas 57. cap. nogsamt kan inhämta bemälte Kämpars mening helt annorlunda warit / än som både Johannes Magnus och hans påberopade Saxo Grammaticus förstådt och utlydt / och deßutan deße bägge auctorers ömhet / hwardera sit lands och folks loswärda dater at upphöija / fast det under tiden med den andra nationens förwitelse måst bestyrkas / mera är at berömma än påbygga. Hwilken sinnes rörelse sig åswenwäl yppar i denna wår Sagesmanns sorgfällighet at tillägga Adil Upsala Konungen så oanständige seder och förehafwande. Hwar af man / så wäl som af denna Sagans mycket nyare skrifsätt än många andras (emedan och auctoren endels följt endels ändrat och utslutit hwad om detta och mycket annat finnes i Sagan om Konung Hrolfs kämpe Bodwar Bjarke i hwilken både en äldre skrif- och berättelse art är til finnandes.) nogsamt sluta kan / at denne auctoren, som beropar sig i cap. 52. på Mäster Galerus eller Gvalter, såsom denna Sagans förriga uphofsman (Se och Torfæi företal / samt Ser. Regg. Dan. p. 37.) warit antingen en infödd Dansk / eller alt för mycket intagen och partisk för deße Danska Konungars heder och beröm / samt således siälf mycket i slika mål uppdicktat; hälst emedan Snorre Sturleson (såsom en utländsk och opartisk / därhos den flitigaste och trowärdigaste wåra förra Nordiska handlingars uptecknare) i sit 32. och 33 cap. ej det ringaste tilkiänna gifwer / som kan lända denne Konung Adil til wanheder och elakt omdöme / utan fast mera ihugkommer åtskillige krig och andra berömmeliga omständigheter / som nogsamt wittne bära om denne mächtiga Upsala Konungens frikästighet och andra förmåner. Så finnes och af ofwannämde Bodwar Bjarkes Saga / at Thore Hundfot ej blifwit Kong i Göthaland / utan Jarl på Halogaland i Norrige: hwar af den tilwitelse ses wara updichtad / som tilläggs Göthernne i denna Kong Hrolfs Saga / at de welat hafwa ej så mycket en wis och förständig / som en stor och rumdryger Kong. Förutan detta ser mann af sama Bodwars Saga / at Konung Adil i Upsala ingen ring uptagit / den Kong Hrolf i sin flyckt utkastat / och hwaraf denne i sin Saga (af hwilken et stycke säkert är inflickat i Sturleßons Edda / emedan det / såsom andra Dämisagor ej finnes i den äldre Sämundar Edda) med småleck mera dichtas / än

cundo cap. 19. & seqq. tradidit: Rolfum consiliis artibusq; quibuscunque, vitam Adili Regis Upsalensis petiisse, & Bodvarum Biarkium Hialtumque in colloquio quodam poetico hostium Gothorum virtutem admodum celebrasse; historiæ enim hujus cap. 51. clare satis innuere videtur, longe aliam heroum istorum fuisse sententiam, quam ut a Johanne Magno etjamsi *Saxonis Grammatici* nixo auctoritate, intellecta sit & explicata. Præterea *Zelus* & *ardor* in utroque hoc auctore, *patriæ* vel cum *damno* vel *obtrectatione* alienæ famæ, extollendi virtutes, majori, si fas sit dicere, laude, quam fide, dignus est. Eodem quoque abreptus animi impetu *auctor* hic *noster*, nunquam satis atro carbone mores vitamque Adili Regis notasse sibi videtur, quod, præsertim si recentius etjam apud hunc, quam cæteros auctores, scripturæ genus paulo accuratius inspiciamus, simulque quod quædam imitatus, quædam plane omiserit, quæ ad hanc rem aliasque multas illustrandas in Bodvari, (cujus stylus & scriptura longe antiquior est) historia occurrunt, certo nobis indicio esse potest auctorem hunc nostrum (qui cap. 52. quendam magistrum *Galerium* sive *Gvalterum*, ceu hujus nostri historiæ priorem compilatorem commemorat. conf. Torfæi Prologus, & Ser. RR. Dan. p. 37.) aut Danum natione, aut nimio occupatum affectu in Danorum Reges, eorumque laudes celebrandas, multa hic præter rem addidisse; præsertim cum *Snorro Sturlius* ut extraneus & nullo partium captus studio, cæteroquin diligentissimus & maxime idoneus septentrionalium antiquitatum auctor, nullam admodum in cap. 32. & 33. mentionem injecerit famæ & gloriæ Adili Regis vel aliquantillum detrahentem, quin potius bella maxima cum aliis præclaris operibus, in certiorem fidem potentiæ, liberalitatis cæterarumque hujus Upsalensis Regis prærogativarum memorantur. Præter hæc Bodvari Biarkii historia tradit, *Thorum Canipedem* non *Regem Gothiæ*, sed *Jarlum Halogalandiæ* in *Norrigia* factum fuisse, in certius evidentiusque argumentum, falso *Gothis* heic adscribi, quod *Regem* magis corporis quam animi præstantem magnitudine, maluerint. In quorum omnium, ut cætera taceam notatu digna, notitiam lectorem benevolum perducere poterit, quæ, quanta unquam fieri potuit cura & industria, a *Translatore* Reg. & ord. in compendium redacta, & historiæ Rolfi nostri subjuncta est, *Bodvari* hujus sæpius citati *historia*. Quam præter alias in nonnullis, etjam *Saxo Gram.* secutus esse videtur; ideoque non finxisse de *Agnaro*, alias *Soto*, narratio-

än sannfärdeligen berättes/ hafwa swinbögt Kong Adil / utan fast heldre står där detta förmält / at Hrolf utkastat andra dyrbara saker til at förhindra Adils mannskap i deras efterfart / somt at de / men ej Adil / däraf något til sig tagit. Hwar om med mera den benägne Läsaren kan läsa det utdrag / som jämte andra Sagor i närwarande Flock / med nogaste flit är upsatt af wår Konglige Antiquitets Translator, och här sidst bifogas af oftanämde Bodwar Bjarkes Saga; den och / förutan flera / Saxo Grammaticus synes hafwa til en del följt / och således ej updichtat / hwad han hafwer om Agnar eljest Sote kallad / och hans strid med Bodwar under gästabodet i Hledre / samt om hans Bjarkamal / hwarom ingen ting nämnes i närwarande Saga / med mycket annat mera. Hafwande Saxo eljest / efter Thormoders ägit tilstående i Hist. Norrig. T. 3. p. 193. haft hela Bjarkamal (som här i Bodwars Saga allenast styckewis finnes) och det rätt wäl efter sit konstiga Skalldesätt i början på Latin öfwersatt / i sin Hist. Dan. L. 2. p. m. 32. det och Bartholinus af Edda til någon del infört i sina Antiqq. Dan. L. I. c. X. p. 178.

Utaf altsamans / som widare i båda deßa Sagors genomläsande förekommer / kan den benägne Läsaren / sig til dubbel nytta / inhämta / så wäl huru tilståndet den tiden warit i deßa wåra Nordiska Länder / såsom och någorlunda utleta tideräkningarne utaf de namn och sakers jämnförande / som befinnes alt på en tid sig tildragit hafwa: hemställandes således härmed hwars och ens egit ompröfwande / om icke deße wåre inländske ock Gjötiske så kallade Romaners igenomläsande / större uplysning och nytta medbringa / ja mildare omdöme och större loford förtjena / än så många andra främmande och utländska / hwilka allenast til tidsfördrif / kanskje och åtskillige odygdige passioners upwäckande / äro sammansatte.

rationem, ejusque cum Bodvaro certamine sub ipsis nuptiis Hledræ inito, ut & de *Biarkamal*, seu carminibus Biarkicis, de quibus omnibus aliisque multis altum in Rolfi nostri historia silentium. Sic quoque, fatente Torfæo in historia Norr. T. 3. p. 193. Saxo etjam totos habuit rhythmos istos, qui heic in Bodvari historia mutilati solum inveniuntur, quosque, ut latina præstitit Poesi, ita in hac quoque lingua acute & presse satis initio transtulit in historia Dan. l. 2. p. m. 32. quorum etjam quosdam Bartholinus in Antiqq. Dan. L. I. C. X. p. 178. ex Edda Sæmundi protulit. Sic ex eadem Bodvari historia satis patet, *Adilum* Upsalensem Regem nullum sustulisse *annulum*, a Rolfo fugiente projectum, unde tuto etjam colligere licet, auctorem præsentis historiæ (cujus de hac re particulam in Sturlii Eddam etjam irrepsisse miramur, quippe in antiquiore illa Sæmundi Edda, quem ad modum cæteras narrationes sive traditiones, plane non inventam) magis pruritu calumniandi quam studio veri dixisse, Adili a Rolfo *dorsum*, instar *suis inflexum* curvatumque fuisse; quin potius dicta testatur historia, Rolfum in moram & impedimentum, alias avide nimis sequentis hostium exercitus, aliis quidem pretiosisque rebus viam sparsisse, milites autem Adili, non ipsum Regem, illecebris ejusmodi captos, quædam ex jacentibus arripuisse. Quæ omnia in utraque hac historia uberius tradita, duplici, Lector humanissime, tibi usui & emolumento futura videntur; namque & in notitiam status rationisque quæ iis temporibus in septentrione obtinuit, pervenire potes, & chronologiam ex nominum rerumq; aliarum, quæ eodem tempore fuisse perhibentur, accurata invicem collatione non omnino rejiciendam instituere. De cætero, unicuique examinandum relinquo, annon domesticarum ejusmodi Gothicæ nostræ gentis lectio historiarum, majorem antiquitatibus lucem conciliet majusque adferat decus ac emolumentum, quin leniorem etjam censuram, potioremq; mereat laudem, quam tot ista commenta externa, in *libellis*, quos *Romanenses* appellitant, exstantia, tempori profligando & affectibus sæpenumero pudendis ac pœnitendis excitandis, unice fere apta atque excogitata.

Följande berättelser / som angå denna Sagan / äro öfwersatte af Thormodi Torfæi Latinska edition, hwarutinnan han berättar sig dem utur Landnama och Thordar Hrädas Saga hafwa sammandragit.

Visum nobis operæ fore pretium, sequentem, quia huc omnino spectat, narrationem, ex Torfæi antedicto Historiæ Rolfi compendio traductam his subjungere, ubi ipse eam ex *Landnama, & Thordi Hrædii* historia excerpsisse testatur.

En

Vir

EN Isländsk mann wid namn Skjägge/ med det tilnamnet Midfiärda Skjägge / då han en gång utur siöröfwerj i Östersiön war igenkommen til Danmark/ begaf sig til Hrolf Krakes hög/ i tankar den samma at öpna: gick fördenskul in i högen och fant hwar och en af de döda sittjandes på stolar/ omgjordade med sina swerd / och med alla herkläder utrustade; Ty understod han sig ej at träda längre fram/ utan begynte gifwa goda ord/ utlofwandes sig wida skola utsprida rychtet om Konungens stora beröm och heder. Mann inbillade sig den tiden/ at de döda icke allenast kunde höra och swara/ utan ochså högeliga älskade et efterlemnat godt namn och rychte/ hwilket Hrolf här med sit egit exempel har synts bestanna/ ty han räckte fram åt Skjägge sit swerd Skofnungen / det han til en gåfwa med största glädje emottog. Sedan wände han sig til Bodwar / i mening at hans swerd Löfe ochså bekomma/ hwilken förskräckte honom med sin grymma upsyn/ ställandes sig såsom han wille resa sig up emot honom. Men emedan som Hrolf tog Skjägge i förswar / undankom han icke allenast fri och oskadd / utan feck ochså Hjaltes yxa til föräring samt många andra ägodelar. Til denna berättelsens trowärdighet/ synes mycket lända Skjägges egen blygsamhet och skickelighet at beskrifwa den samma/ aldenstund han icke tilägnar sina krafter en sådan dristig gjärnings beröm / hwilket eljest gifwit tilfälle at hafwa hans äregirighet mißtänksam. Detta bestyrkes ochså märkeliga af det/ at han sedan ägde och nyttjade swerdet hela sin lifstid öfwer. Deß egg war förgiftad/ men i fästet war däremot en läkedom (i Laxdala Sagan Lifsten kallat) inneslutén/ hwarmed uppå alt hwad som af swärdet särat war/ och eljest oboteligit/ swedan strax stillades/ och säret helades. Tho som detta bära wille/ borde följande warsamhet därwid bruka / 1. at handtaget af Solens strålar aldrig beskinas skulle/ 2. aldrig blåttas i kwinfolks närwaro. 3. när det wore utdragit / kunde det ej utan blodsspillan komma i skidan igen. Hwilket Skjägge ochså granneliga i acht tog / när han en gång med åtskillige beväpnade gick mot den namnkunnige kämpen Thord Hrädu / eller förskräckeliga/ som gäste hos en mann Thorhall kallad/ men emedan som medelst tillopp af andra / och emellankomande förlikning/ hans åstundan ej hade sin framgång/ ty fattade han swerdet / som han eljest förgäfwes skulle hafwa utdragit/ och högg hufwudet af den otrogna Thorhall/ hwilken ärnade förråda sin gäst Thord i en

VIr quidam Islandus nomine Skeggius, de provincia Midfiordensis dictus, cum ab expeditione piratica e mari Balthico in Daniam rediisset, ad *tumulum* Rolfi Krakii aperiendum se contulit, subiitque, & conspixit singulos sellis insidentes, gladiis accinctos, omnique armatura conspicuos: nec ultra progredi ausus, ad adulandi artem se contulit, promittens Regi famam ejus se dispersurum, laudumque præconia late celebraturum. Creditum est, *mortuos* non solum posse mutuas audire & reddere voces, sed etjam laudum & posthumæ famæ cupidine duci; id quod Rolfus suo exemplo comprobasse visus est: nam gladium *Skofnung* Skeggio porrexit, quem ille muneris loco summa cum alacritate accepit. Inde ad Bodvarem conversus, ensem quoque ejus *Læsium* appetivit, qui torvo illum aspectu deterruit, insurgere paratus. Verum Rolfo defensore non solum tutus evasit, sed etjam Hialtii *securi* magnaque opum vi potitus exivit. Fidem facit relationi ipsius Skeggii in exponendo moderatio, cum tanti facinoris gloriam suis viribus non adscripserit: secus ambitionis suspicione non cariturus. Confirmat quoque diuturna gladii possessio, quo quamdiu vixit, usus est. *Venenatus* erat, capuloque abditum *antidotum*, Laxdæla *vivum lapidem* appellat, quo vulnera ab illo inflicta, cæteroquin omnem curam respuentia, ægritudine repente sopita, sanabantur. *Cautiones* in illo tractando observandæ erant, ne a *solis* radiis capulus unquam illustraretur, nec præsentibus *fœminis* educeretur; evaginatus *sanguine* propitiaretur: id quod Skeggius adeo anxie observavit, ut cum semel adversus insignem athletam Thordum Hrædam, ad hospitem quendam, nomine Thorhallum, diversantem, cum haud paucis armatis moveret, auxiliisque affluentibus, & interveniente compositione proposito frustraretur, gladium, quem incassum eduxerat, præciso capite infidi Thorhalli, qui hospitem Thordum quantum in hostem proditurus erat, ipsius sanguine roraret. Eundem etjam filius ejus Eidus, a cognitione juris juridicus dictus, post mortem patris gessit, Thorkelique Ejulfi filio, Arii Polyhistoris proavo, cum ad occidendum Grimum quendam de Kroppio, ob cædem filii ejusdem Eidi exulem, donavit: qui exulem quidem uno vulnere sauciavit, sed viribus ejus succubuit, donatusque vita, adhibita latente sub capulo medicina, eum sanavit. Ad ultimum cum in sinu Breidafiordensi naufragio periret, gladius transtro alligatus cum scapha ad insulam quandam expulsus, nomen ejus de suo indidit, quo *Skofnungs-*

en sådan fiändes wåld; stillandes och besprängandes det således med Thorhalls egit blod. Deß son Ejder med tilnamnet den Lagfarne, af sin erfarenhet i lag och rätt, har burit det efter sin faders död, och förärade det sedan til Thorkill Ejulfßon, Are den Frode eller Wises farfaders fader, til at därmed dräpa en mann wid namn Grim af Kroppe, som war landsflychtig, för det han af daga tagit förbemälte Ejders son. Då Thorkill fuller tilfogade den landsflychtige et sår, men emedan han af den andras krafter öfwermannad, föll til jorden, blef han förskonter med lifwet, i det han helade sin wederpart med den i swerdskaflan förborgade läkedomen. Omsider när han uti en wik, Bredfiärden wid namn, genom skjepsbrott förgicks, war swerdet fastbundit wid en roddarebänk, och flöt således med båten til en ö, som sedan af denne händelsen wart kallad Skofnungsö. Efter Thorkills död, fick hans son Geller ärfwa swerdet, hwilken förste gången reste til Norrige, och besökte Konung Olof den Helige, men andra gången hans son Konung Magnum den Goda, af hwilken han ibland andra härliga gåfwor ochså blef beskänkter med 24. marker gull: och sedan han alt til sin ålderdom uppehållit sig på Island, seglade han åter til Norrige och dädan til Rom, då han i hemresan siuknade i Danmark, och när han brukat sine salighetsmedel, omsider affomnade och finnes begrafwen i Roskild. Til denne orten hade han ochså med sig bracht Skofnungen, och kunde hans arfwingar sedan den tiden aldrig mer igenbekomma det, utan stadnade således swerdet hos det folket, och i det landet, tädan det aldraförst war borttagit.

nungsey in posterum hodieque usurpatur. Post mortem Thorkelus ad filium ejus Gellerem gladii possessio pervenit. Is primum in Norvegiam navigans sanctum Olafum, altera vice filium ejus Regem Magnum Bonum adiit, & inter alia magnifica munera XII. uncias auri ab eo accepit: cumque in Islandia ad senectutem usque remansisset, tandem in Norvegiam profectus, inde Romam ad Apostolorum limina, in reditu in Dania longo morbo affectus, post adhibita æternæ salutis media, Roschildæ conditus est. Illuc secum Skofnungum devexerat, nec ejus recuperandi copia postea hæredibus ejus unquam facta est. Atque ita in Dania, unde avectus erat, restitutus, apud gentem illam remansit.

Hier

Hier byriast Saga
Af
Hrolfe Konge Kraka
Og
Hefst hier fyrst
Froda
þattur.

I. CAP.

Frode Kongur drepur Halfdan Brodur sin, og fra sonum Halfdanar Helga og Hroare hia Wifil kalle.

MAdur hiet *Halfdan*, enn annar *Frode*, brædur tveir og Konga syner, og styrde sinu rike hvor þeirra. Halfdan Kongur var hyr og hægur, giæfur og godlyndur, enn Frode Kongur var *rifballde* hin mesti

Här Begynnes
Konung
Hrolf Krakes Historia/
Efter
Giödrik Biörnsons uttolkning.
Och
Handlas här först
Om
Frodes Bedrifter.

I. Cap.

Konung Frode dräper sin broder Halfdan, samt om Helge och Hroar Halfdans söner hos gubben Wifel.

EN man het Halfdan/ en annan Frode/ twenne bröder och Konunga söner,/ styrandes hwardera sit rike. Konung Halfdan war sedig och höflig/ gifmild och gladlynt/ men Konung Frode war en den största öfwersittare. Konung

Hic incipit
Regis Rolfi Krakii Historia,
(Interprete J. Vidbiornio)
Agiturque primum
De rebus gestis Frodi.

CAP. I.

De Frodo Rege, Fratrem suum Halfdanum interficiente, nec non Helgo & Roaro Halfdani filiis, apud Vifelum senem.

HAlfdanus & Frodus fratres erant & Regis filii, quisque suo potitus imperio: ille ingenio miti & tractabili, lætaque liberalitate clarus, hic vi & injuria notabilis erat. Halfdanus tres habuit liberos, quorum duo filii erant, & unica *Signe* filia. Major hæc natu jamtum in matrimonium *Sævaro* Jarlo concesserat; Filii autem Halfdani, eo tempore juvenes erant, eorumque alter *Roarus*, alter *Helgus* vocabantur. Nutritium habebant

 Regi-

mesti. Halfdan Kongur atte triu born, tvo syne og eina dottur þa er *Signy* hiet, hun var elldst, og var gipt Jarle þeim er *Sævar* hiet, er þetta bar til tidinda, enn syner Halfdanar voru þa unger; hiet annar *Hroar* enn annar *Helge*. *Reiginn* hiet fostre þeirra beggia, og unni hann sveininum mikid badum þeim. Ein *ey* la þar skamt fra borginne, bio þar i eirn kall, sa er hiet *Wyvill*, vid hann var eyinn kiend, þvi eyinn hiet *Wifilsey*. Hann var alldavinur Halfdanar Kongs. *Hunda* tvo atte Wifill kall, hiet annar *Hopp* enn annar *Ho*. Karl var gagnaudugur, og kunne margt i *fornum frædum* (*Kvædum*) ef a hann var leytad. Nu er þar til ad taka, er Frode Kongur situr i rike sinu, og ofundar hann fastlega Halfdan Kong brodur sinn, ad han skyllde sitia i *Danmork* og styra eirn, enn þotte sinn hlutur ecki hafa ordid svo gódur, þvi safnar hann samann mug og margmenni, og helldur til Danmerkur, og kemur þar a manadar fresti, og a nattar þele, brenner hann þar allt og bræler, svo ad Halfdan Kongur kiemur lytt vornum fyrer sig, er hann hondum tekinn og drepinn, enn þeir flya sem þvi koma vid. Enn allir borgar mugur vard ad sveria trunadar eyda Froda Konge, ellegar liet hann pina þa ymislegum plagum og pintingum. Reiginn fostre Helga og Hroars kom þeim undann, og ut i ey til Wifils karls, hormudu þeir miog skadann, sagde Reiginn ad þa mundi fokid i flest

ning Halfdan ågde trenne barn/ twänne söner/ och en dotter som het Signy; hon war äldst och gift med en Jarl wid namn Säwar/ när detta sig hände; men Halfdans söner woro då unga/ och wardt den ena kallad Hroar/ den andra Helge. Deras fosterfader kallades Regin/ som älskade mycket begge piltarna. Hart när Borgen war en ö/ hwaråst en gubbe bode som het Wisel/ och war efter honom ön namngifwen/ ty hon het Wiselsö/ och war han Konung Halfdans gamla goda wän. Wisel gubbe ägde twänne hundar wid namn Hopp och Hö. Mannen war rik och mycket kunnig i forna Historier/ om han derutinnan war anlitad. Nu är det at berätta/ at Konung Frode sitter i sit rike/ och afwundas mycket på sin broder Konung Halfdan/ at han skulle sittia i Danmark och styra det ensammen/ tyckiandes sin lott och andel ej hafwa warit så god. Ty församlar han mycket folk/ reser til Danmark/ och kommer dit innan en månads förlopp om nattetid/ brännandes och härjandes allestådes/ så at Konung Halfdan kom ej at wärja sig förr än han wart handgripen och dräpen. De andre som kunde/ togo til flychten/ och alla stadsinwånare eller borgare måste swärja Konung Frode trohet och lydna/ elliest lät han pina dem med omänskeliga plågor och qwal. Regin Helges och Hroars fosterfader giömde dem undan ut på ön hos gubben Wisel. Inwånarne sörja mycket öfwer den skadan/ och sade Regin/ at då skulle man wäl löpa och ransaka i hwart skiul eller krype/ om Wisel ej mäcktade giöma piltarna undan för Konung Frode. Wisel säger:

Reginum, utriusque amantissimum alumni. Prope arcem *Viselus* senex insulam colebat, quæ, domini insignita nomine, *Viseli insula* vocabatur; huic cum Rege vetus arctaque intercesserat amicitia. Viselus duos canes, *Hoppum* & *Hoën* habebat, vir dives & antiquæ peritissimus historiæ, si quis in hoc opem illius & solertiam desideraret. Jam vero de Frodo dicendum est: hic domi sedens ingenti in fratrem furore invidiæ agitur, suam sortem atque portionem ratus longe inferiorem esse Halfdani, cui Daniæ totius indivisum obtigerat imperium. Magno itaque exercitu comparato, in Daniam properat, confectoque intra mensem itinere, hostilem intrat terram, ubi, qvum obvia quævis ferro flammaque vastasset, Regem ipsum Halfdanum, nihil mali metuentem, & pœne inermem adgreditur, & immani crudelitate vita regnoque exuit. Quibus patuit fuga, saluti fuit: urbis autem incolas in verba sua jurare victor coëgit, ultima passuros, nisi fecissent. Reginus, Helgi & Roari nutritius, in insula apud Viselum alumnos abdidit. Cives sortem suam deplorant, & Reginus emissarios regis cuncta perrepturos latibula augurabatur, nisi Veseli fides atque industria juvenes illos e manibus Tyranni eripere valeret. Viselus respondit, rem esse arduam atque difficilem; se interim puerorum saluti omnia posthabiturum. Accepit itaq; illos, inq; spelunca statim abdidit, consuetum mox miseris futurâ hospitium. Emissi interdiu noctis tædia

fieſt oll ſkiol, ef Wifill giæte ecke geymt þa fyrer Froda Konge. Wifill ſeigir: hier er *vid rammann* (*umm ramt*) *reip ad draga*, enn kvad ſkyllda mikil til fyrer ſier, ad hialpa ſveinunum, og ſvo tok hann vid þeim, og liet þa i eitt *jardhus*, og voru þeir þar optaſt. Enn umm dagana vidrudu þeir ut umm ſkogar-*runna* kalls, þvi eyinn var half vide vaxinn, og ſkiliaſt þeir ſo vid Reiginn (karl) foſtra ſinn. Reiginn atte born og konu og miklar eignir i Danmork, og ſier Reiginn ad hann hefur ecke annad rad ſynna, enn gefa ſig a hendur Froda Konge, og ſveria honum trunadar eyda. Lagde nu Frode Kongur allt Danmerkur rike under ſig, med ſkottum og ſkylldum, geingu þar fleſter nauduger til, þvi ad Frode Kongur var allra manna ovinſælaſtur, og ſvo lika ſkattgyllte hann *Sævil* Jarl. Nu eptir allt þetta unnid, hægdiſt Froda Konge lited, ad hann finnur ecke ſveinana Helga og Hroar, ſetur hann nu gyſlingar fyrer þa a allar ſydur nærre og fiærre, nordur og ſudur, auſtur og veſtur, og heitir þeim ſtorgiofum ſem ſier kann nockud til þeirra ad ſeigia; Enn þeim ſem þeim leyna, hotar hann ymislegum plagum, og margvislegum grimmlegum piningum epter, ef þad verdur uppſyſt umm þa, og nu þykeſt eingin kunna ad ſeigia Konge til þeirra. þa lætur hann ſækia *Wolvur* og *Viſinda menn* umm allt landid, og lætur

ſäger: Här har man at draga rep med en ſtark man / det är / man har ſwårt före at nappas med denna mannen / doch ſkal jag anwända all min flit at hielpa piltarna. Tog han ſå emot dem / förwarandes dem i et jordhus / hwareſt de woro ſom oftaſt. Om dagen gingo de ut och förluſtade ſig uti gubbens lilla ſkogspark / ty ön war half tilwuxen med buſkar. Skildes de ſåledes wid Regin ſin foſterfader. Regin ätte barn och huſtru och ſtor ägendom i Danmark / och ſer han intet annat råd ſig mer hielpa kunna / än at gå Konung Frode tilhanda / och ſwärja honom trohets ed. Lade nu Frode alt Danmarks rike under ſig med ſkatt och ſkuld / hwilket ſtörſte delen af inwånarena nödigt undergingo / ty Frode ägde ej många wenner / och ſkattlade han Såwar Jarl på lika ſätt. Efter alt detta tycke Konung Frode ſig liten ſinnesro hafwa / at han icke finner piltarne Helge och Hroar / ſätter han fördenſkul ut beſpeijare på alla ſidor både när och fiärran / norr och ſöder / öſter och wäſter / utloſwandes ſtora gåfwor til ehwem ſom kunde berätta honom något om dem; Men them ſom dem dölja / hotar han med förſkräckeliga plågor / och mångehanda grymma pinoſätt / om det them ſedan bewiſt warder. Doch kunde ingen gifwa Konungen någon underrättelſe om dem. Då låt Konungen ſöka efter ſpåqwinnor och ſpåmän kring hela landet / låtandes dem utforſka landet alt igenom / ja öar och utſkär; doch förgåfwes. Sedan förfrågar han ſig hos trullkarlar / ſom kunde weta at utſpana alt hwad de wille. Hwilka berättade dem ej wara där

tædia curasque pueriles in nemore ſenis inter virgulta læti deponebant (his enim dimidia pars inſulæ tecta erat). Jamque a Regino nutritio ſuo divelluntur. Jlle uxorem, liberos, magnas divitias, fortunos denique omnes, in Dania habuit, ideoque omnia circumſpiciens hoc ſolum tutius in calamitate auxilium invenit, Frodo ſuam operam offerendo, ſacramentum ei dicere. Totam autem Daniam ille ſubegit, & tributariam ſibi fecit: civium maxima pars Tyrannum exoſa, jugum hoc rigida ſubibant cervice. Nec *Sævaro* Jarlo avaritia pepercit. His autem factis, parum contenta ac quieta erat mens Regis, inque puerorum Helgi & Roari fugam haud temere intenta. Omnes itaque quaquaverſum exitus remotiores æque ac propiores exploratoribus ac cuſtodibus claudit, præmio ingenti ſollicitatis ad pueros diligenter inveſtigandos; ſimulque denuntiat, cruciatus & exquiſitiſſima laturos tormenta, ſi qui elapſos tegerent, & fraudis poſtea convincerentur. Nullius tamen ars & ſolertia impiis votis reſpondebat. Tunc vatibus utriusque ſexus ex toto regno accitis mandata dat, ut omnem ſuæ ditionis terram, & firmam, & inſulas atque peninſulas, diligenter perveſtigarent. Sed hic quoq; fruſtratus magos adit atque veneficos, quorum præſciæ mentes res absconditas pro lubitu ſcrutantur. Hi non modo regno non exceſſiſſe, ſed etjam prope Regem degere pueros adfirmant. Tum Rex: late quæſivimus eos, & mirum mihi vide-

lætur þa kanna landid allt upp og ofann, eyar og utſkier, og finnaſt þeir ei; og nu lætur hann ſækia *galldra menn*, ſem epter ollu geta *rynt* þvi ſem þeir vilia. þeir ſeigia honum ad ei mune þeir a lande fædder, enn þo mune þeir ei fiærre Konginum. Kongurinn ſvarar: vida hofum vier þeirra leitad, og þyker mier þad ſiſt von ad þeir ſieu hier nærre, enn ey er þad hier ſem vier hofum, enn ei þratt um leytad, og er nær einginn bygd i heime nema eirn fatækur karl byr þar; Leyted þangad fyrſt ſeigia galldra mennerner, þvi ad mikil toka og hulda liggur yfer eyu þeirre, og verdur oſſ þangad eige audſied umm hybyle karls þeſſ, og ætlum vier hann forvitra, og ei allann þar ſem hann er er ſiedur. Kongur mællte, þangat ſkall þa enn leyta, og þyke mier undur ad fiſke karl eirn fatækur ſkal hallda monnum fyrir oſſ.

dår å faſta landet wiſtande/ doch ej fierran från Konungen. Dårpå ſwarar Konungen: wida hafwom wi efter dem letat/ och tyckes mig ſidſt won wara at de wiſtas hår nårmare. En ö år hår/ ſom wi hafwom ån ej rått genomſökt/ och år når ingen by på henne/ förutan en fattig gubbe ſom der bor. Leten der ſammaſtådes förſt/ ſäija trollkarlarna/ ty mycken tökn och höljelſe år der på ön/ och hafwom wi altſå ſwårt/ at ſe dit öfwer denne mannens hyble/ troende at han år förewiſer/ och ej ſådan ſom han ſynes. Konungen ſade: der ſammaſtådes ſkolom wi ån leta/ och undrar jag at en fattig fiſkare gubbe ſkal töras ſå hålla piltarna undan för oß.

II. CAP.

Frode Kongur leytar þeirra Helga og Hroars Halfdanar ſona hia Wifil karle.

Þad var eirn morgun ſnemma, ad karlin Wyfill vaknar og mæler: margt er nu kynlegt a ferd og fluge, og miklar *fylgiur* margar og mattugar eru hingad komnar i eyna; ſtanded upp Halfdanar ſyner Hroar og Helge, og hallded yckur i ſkogarrunnum minum nu i dag. þeir hlupu i ſkoginn, og for þetta nu epter þvi ſem karl gat til, ad ſendemenn Froda Kongs komu vid eyna,

2. Cap.

Konung Frode ſöker efter Helge och Hroar Halfdans ſöner, hos gubben Wifel.

Det hånde ſig en morgon bittida når gubben Wifel waknade/ ſade han/ mycket underligit år nu å fårde/ ſom flyger trollslikt/ warandes många hamar eller wålar och ſpökföljen komna hit på ön; ſtånden nu upp Hroar och Helge Halfdans ſöner/ och hållen eder begge i dag wål undan uti min ſkog. De lupo nu begge til ſkogs/ och hånde det ſig ſedan ſåſom gubben hade gißat. Ty Konung Frodes ſånningebud kommo på ön/ och

videretur, ſi qua propius nos deliteſcerent. Inſula eſt in propinquo, quam non dum ſatis perluſtravimus: hæc vicum non habet a paupere ſolum culta ſene. Magi reſpondent: illa ipſa primum ſollicite tibi ſcrutanda eſt; multa enim obtegitur nebula ac umbra, adeo ut ſenis iſtius habitaculum noſtro ſeſe ſubtrahat aſpectu, hinc faciles credimus, adfectatam ejus ſimplicitatem multam quoque præſagam artem, dolos forte tegere admodum profundos. Rex inquit: Nos itaque inſulam iſtam ſcrutabimur, & magnopere miror, latebras tantorum puerorum apud miſerum piſcatorem, illiusque temeritatem contra edictum minasque meas illos retinere audentis.

CAP. II.

Rex Frodus Helgum & Roarum Halfdani filios apud Viſelum ſenem quærit.

Forte mane quodam Viſelus e ſomno excitatus dixit: multa quidem & mira nobis hodie imminent pericula & volitantia monſtra, magna quippe & valida geniorum multitudo inſulam jam noſtra occupavit: ſurgite, Roare & Helge, perque hunc diem diligenter nemoris mei latebras ſervate. Jlli ſilvas petunt, ſtatimque evenit, qvod ſenex prædixerat. Miſſi enim a Rege aderant, fratresque maxima quidem, ſed irrita tamen, diligentia quærebant,

eyna, og leyta þeirra brædra hvervetna hvar sem þeim kemur i hug, og finna þo hvorge sveinana, enn þeim synest karl vera helldur *skuggalegur*. Foru þeir þo i burtu vid so buid (so buner) og sogdu Konge þetta, ad þeir kunne þa ecke ad finna. Jlla munu þier leytad hafa seigir Kongur, og er karl þesse margkunnugur og *margslunginn*, og farid nu i stad aptur somu leid svo ad karl verde sem sist vidbuenn til ad bregda þeim undann ef þeir eru þar. Þeir verda nu so ad giora sem Kongur baud, og fara nu aptur i annad sinn til eyarinnar. Karl mællte aptur til sveinanna: ecke er yckur til setu bodid, halldid til skogar sem skiotast; sveinarner giordu so. Epter þetta komu menn Kongs ad, þustu a land, og badust ransoknar, og lætur karl allt opid fyrer þeim standa, og finna þeir þa hvorge umm eyna, hvar sem þeir leyta, og fara svo aptur vid svo buid, og sogdu Konge; Enn hann (Frode) svarar, og lætur þa heyra hord ord af sier, ad þeir leyta ecke hid glogglegasta, og sidann mællte Kongur: Nu skal ecke *fara* leingur ad med *laufsegli* vid þennann karl, skal eg nu fara sialfur til eyarinnar þegar a morgun, og so var nu giort ad Kongur for sialfur. Kongur er þa señ kominn þegar karl vaknar, og vaknar hann nu helldur mædelega, og seiger nu ad skiott mune verda umm ad giora, og eitt hvad til rads ad taka; hann mællti vid

och letade efter bröderna allestådes / så som dem kom i hugen / finnandes doch ingendera af piltarna / och syntes dem gubben wara nog skuggsynter och slugögder. Foro de fördenskull sedan bort från byn / berättandes för Konungen / at de icke kunde finna dem. Jlla hafwen j letat sade Konungen / och är denna gamla man mycket klok och slug; faren nu åstad igen sammaledes / och seen til / at gubben warder i det senaste tilreds at gömma dem undan / om de äro där. De sade sig nu så giöra skola som Konungen befalte / resandes nu i annat sinn til ön igen. Gubben talar åter til piltarna: icke är nu tid at sittia och hwila / utan skynden eder igen til skogs det fortaste i kunnen; hwilket de och efterkommo. Efter detta kommo Konungens männ dit / sprungo på landet / och begiärade få ransaka allestådes / då ochså mannen låt alt stå öpet för dem / men de funno ingenstådes på ön hwad som de sökte / utan reste så bort igen / och sade det Konungen. Han swarade / och gaf dem hårda ord / för det de ej i det nogaste hade letat. Och sade än widare: icke skal man nu långre fara med löffsegel emot denna gubben / det är / man skal nu ej oftare klema med honom / utan skal jag nu i morgon fara sielf åstad / hwilket och skedde / at Konungen for sielf dit / anländandes i det samma / som gubben waknade. Han waknar med tungt mod och säger: nu måste man se sig hasteliga före / och fatta något godt råd; fördenskull skolen i bröder i acht taga om jag ropar högt på mina hundar Hopp och Hö / och skynden eder då neder i jord-

bant; quin senex argutos callidosque oculos huc illuc volvere videbatur. Domum itaque senis relinquentes ad Regem redeunt, nuntiantque, nihil se invenisse. Jlle male & negligenter quæsivisse, ait, astutiæ ignaros senilis. Reverti itaque jubet, operamque dare, ne seni vel minima detur occasio præsentes iterum abscondendi. Jlli dicto audientes insulam repetunt. Senex pueros ita alloquitur, non jam otii quietisque tempus est: præcipitate rursus fugam in silvas: illi statim obediunt. Viri autem Regis, ad insulam adpulsi, senem adeunt, petuntque ut sibi permittat cuncta ubique rimari; quo concesso, oleum tamen operamque iterum se perdidisse vident, quos quærunt, nullibi invenientes. Redeunt itaque Regemque de hoc certiorem faciunt. At ille indignatus, socordiam eorum & negligentiam vehementius increpabat, simul hæc addens: non diutius patiar senem hunc vobis inertibus illudere, cras ipse eum invadam, quod quoque factum est. Abit enim Rex ipse, insulaque potitur, sene vix somnum discutiente; qui tamen ægro excitatus animo, ita pueros alloquitur: maturo jam consilio opus est; vos itaque fratres, diligenter attendite, si canes meos Hoppum & Hoën altiori voce appellavero: tunc insulam nostram ab hostibus infestatam esse, vos scitote, ideoque speluncæ latebras subito vobis petendas atque servandas: Rex enim Frodus, propinqua licet cognatione vos contingens, ex fuga tamen vos retrahe-

vid þa brædur: þid skulud kannast vid ef ek kalla hatt Hopp og Hö hunda mina, og hlaupid þa i Jardhusid, og hafid þad ad marke, ad þa er ecke fridur kominn i eyna, og fordi þid yckur þar þvi Frode Kongur frende yckar er nu sialfur med i leytinne, enn hann sæker epter life yckar med alskins vigvielum og brogdum, og sie eg nu ecke hvort eg mun gieta halldid yckur. Karl fer þa til strandar, og er þa komid Kongs skipid, hann lætur sem hann siae þad ecke, og liest skuna epter fie sinu so hvatlega, ad alldrei litur hann til Kongs nie manna hanns. Kongur bydur monnum sinum ad handtaka karl, og so var giort, og var hann leiddur fyrer Kong. Kongur mællte: þu ert mikill bragdakall, og miog slæglegur, seigdu mier hvar Kongs syner eru, þvi þu veist þad vel. Karl svarar og mællte: heiler so Herra, halldid mier ecke, þvi vargurinn vill rifa sundur fie mitt; karl kallar þa hatt, Hoppur og Ho hialpe þid fienu minu, fyrst eg ma ecke hialpa þvi. Kongur mællte: hvad kallar þu nu? Karl svarar: a hunda mina, Hopp og Ho, þvi þeir heita so, enn leyte þier nu Herra sem þier vilied, enn ecke vænte eg þess, ad þier munud finna hier Kongs syne hia mier, og miog undrar mig, ad þier ætled ad eg mune hallda monnum fyrer ydur. Kongur svarar: þu ert vist bragdakarl, enn ecke munu þeir þo hier i odru hyr-

i jordhuset, och wetten, at då är icke kommen fred på ön, och förborgen eder bägge der sammastädes, ty Konung Frode eder egen frände, är sielf med i färden, och söker efter edert lif med alsköns list och funder, så at jag icke wäl ser hwar jag må kunna förwara eder. Gubben gick då nid til stranden hwarest redan Konungens skep war ankommit; Han låddes som han såg det icke, utan sökte så hastigt efter sin boskap, at han intet såg på Konungen eller hans följe. Konungen befalte taga fast honom, hwilket ochså skedde, och wardt han framledder för Konungen, som honom således tiltalte: du är en mycket illistig och slug gubbe, såg mig hwarest Konungens söner äro, ty du west det wäl. Gubben swarade: Håll och säll Herre, hållen mig icke, ty wargarna wilja rifwa ihiäl min boskap. Då ropar gubben högt; Hopp och Hö, hielpen i nu min boskap, ty jag kan icke hielpa dem mera. Konungen frågar: hwem ropar du nu på? Hwartil gubben swarade: på mina hundar Hoppur och Hö, ty de heta så. Leten I nu Herre, hwarest som Eder likar och lyster, icke tror jag at I lären finna Konungs sönerna hos mig, och undrar jag mycket at j sullt och fast inbillat Eder, at jag månde hålla dem undan för Eder. Konungen swarar: Du är wist en arglistig man, icke lära de hädanefter döljas kunna, fast än de tilförene här warit, och wore det billigt at du miste dit lif. Mannen swarar: Det står nu i dit wäld, och hafwer du då häldre något ärende hit åt ön, än at du fore fåfängt. Konungen swarar: Intet nännes jag låta Drå-

trahere cupit, exitio destinatos certissimo, nec satis video, an dolos & insidias Tyranni industria mea & fides in vos hodie æquare poterit. Ipse deinde ad litus pergit, ubi jam Regia adpulsa erat navis: Simulat non vidisse, pecusque suum ingenti & in speciem anxia velocitate seqvutus, nec Regem nec comites intueri dignatur. Rex capi fugientem jubet, captoque jam & ad se perducto dicit: astutus es & callidus admodum senex; scis ubi lateant filii Regis; dic mihi statim. Senex ad hæc: salve Domine, inquit, si quid clementiæ in te est, quæso, ne detine atque morare me miserum: lupi siccis faucibus pecori meo imminent. Mox altum exclamat: Hoppe & Hoë, defendite jam gregem meum, ipse enim captus auxilium ei opemque diutius ferre non possum. Rex percontatur: qui sunt quos inclamas? Ille respondet: canes mei, quibus Hoppi & Hoës nomina dedi. Tu vero, Domine, quære jam, ubi visum fuerit: ego ingenue prædico irritum fore laborem tuum; nec satis mirari possum, te usque adeo fuisse credulum, ut omnino etjam existimaveris apud me celari pueros istos. Tum Rex, satis, inquit, prompta est audacia & fraus tua, senex, nihilo minus huc usque tectis apud te parum tuta in posterum heic erit commoratio; ipse autem mortem jam diu meruisti. Senex respondet: vita mea ex tuo pendet arbitrio, sic alicujus compos voti, & rebus omnino infectis haud rediturus. Rex dixit: ego vero te interficere non sustineo; quamvis mihi jam persuasum habeam, vitam tibi incon-

hyrdast meiga upp fra þessu, þott þeir hafe hier adur verid, og væri þad maklegt, ad þu værir af lífe tekinn. Karl svarar: þeir eigid þad nu under ydur, og hafe þier þa helldur erinde att hingad i eyna, helldur enn ad fara svo buner. Kongur sagde: eigi nenni eg ad lata drepa þig, enn þo ætla eg ad þad sie misradid. Fer Kongur nu heim vid so buid. Karl hitter nu sveinana og segir ad þeir meige nu eigi leingur þar vera, og vil eg senda yckur til Sævils Jarls mags (frænda) yckar, og munu þid verda frægir menn, ef þid faid life ad hallda.

dräpa dig / men det tror jag / at detta är mißrådt och af förseelse giort. Hwar uppå Konungen reser tilbaka igen med så oförrättade ärender. Gubben finner nu piltarna / och säger: J kunnen nu ej längre blifwa här / ty wil jag sända eder til eder frände Säwil (Såwar) Jarl / och monnen j blifwa namnkunniga män om j fån behålla lifwet.

III. CAP.

þeir brædur Helge og Hroar koma til Sævars Jarls og sækia med honum og Signyu systur sinni veitslu ad Froda Kongs.

HRoar var þa tolf vetra gamall, ennHellgi tyu vetra, enn Helge var þo þeirra meire og fræknare. þeir fara nu i burtu og nefndist annar þeirra *Hamur*, ennannar *Hrane* (*Hrioni*) hvar sem þeir komu edur fundu menn ad mali. Sveinar þesser komu til Sævils Jarls, og voru þar i viku, adur enn þeir ræddu um þar vist sina vid Jarl. Hann svarar þa og mællte: litid mannkaup þyke mier i yckur vera, enn ecki spara ek mat vid yckur umm stundarsaker; þar eru þeir nu umm hrid, og eru helldur odæler, ecke verdur þad vist vitad hvada monnum þeir eru, eda hvorrar ættar, ecke grunar Jarl þa neitt um þad, enda giora

3. Cap.

Bröderne Helge och Hroar komma til Såwar Jarl, och resa med honom och Signi deras syster, til gästebuds hos Konung Frode.

HRoar war då tolf wintrar gammal / men Helge tijo / och war Helge uti alt förmer och manligare. De foro nu bort / kallandes en sig Hamur och den andra Hrane / ehwarest de kommo / eller talte med någon menniskia. Piltarna kommo til Såwar Jarl / och woro der en weka för än som de talte med Jarlen / at få bli der qwar hos honom. Han swarade: lite heder och förmån tykes mig at jag har af eder / doch skal jag icke spara maten för eder / ehuru länge det blifwer. Der hålla de sig upp någon tid / ställandes sig helt oskickelige; ingen kunde wist weta hwadan / och af hwad slächt de woro; ej mißtänkte Såwar Jarl något der om / ej heller kungiorde de honom något om sin höga härkomst. Somliga hölls

inconsultius datam: infectis rebus domum deinde revertitur. Senex pueros adit dicens: diutius heic morari jam non vobis licet, mittam itaque vos ad affinem vestrum Sævarum Jarlum, &, si fata vos voluerint superstites, magnos vos inclitosque viros fore prædico.

CAP. III.

Fratres Helgus & Roarus ad Sævarum Jarlum perveniunt, eumque & Signen sororem ad convivium comitantur, a Frodo Rege adparatum.

ROarus tunc duodecim, & Helgus decem annos natu erat, sed majorem minor & animi & corporis viribus longe superabat. Abeunt itaque, & sub fictis Hami & Rani nominibus, ubicunque veniunt, delitescunt. Ad aulam autem Jarli postquam accessissent, septimana abiit, antequam in colloquium cum illo admissi, hospitium ejus peterent: petentibus autem Jarlus respondit: haud multum honoris vestra præsentia mihi allatura videtur, nec tamen parcum me & tenacem experiemini, quam diu hic morari vobis libuerit. Hujus itaq; ad tempus excepti hospitio, mores præ se ferebant adeo rudes & agrestes, ut omnium fallerent solertiam, in genus suum patriamque inquirenti-

giora þeir honum aungva *Kunug*-leika umm hæge ſina. Þad ſeiga ſumer menn, ad þeir mune med geitum vera fæddur og dara þa, þvi þeir voru jafnann i kuflum, og toku alldrei ofann kuflshottuna, og þvi ættludu þad marger, ad þeir mundu hafa geitur, þeir voru þar i þriu ar og hofdu ſomu breitne. Og eitt hvort ſinn bydur Frode Kongur Sævil Jarle til veitſlu, og er honum hellſt grunur a, ad ſveinarner munu þar vera, og hann mune hallda þa fyrer mægda (teingda) ſaker. Jarl byſt nu til ferdar, og er helldur fiolmennur; ſveinarner biodaſt til ad fara med honum, Jarl kvad þad þo ei munde og ei ſkylldu þeir helldur fara. Signy kona Jarls var i ferdinne. Hamur fær ſier eitt otamid trippe ad rida, er Helge var reyndar, og hleypir nu efter lidenu, og horfer aptur til hala, og lætur ſier alla vegna heimſkliga. Hrane broder hanns fær ſier reidſkiot annan eins, og ſnyr ſier ſo riettleidis. Jarlinn ſier ad þeir fara nu epter ſier, enn fa ei raded vid reidſkiorana, hlupu flóka trippinn aptur og fram under þeim (med þa) og rekur þa ofann kuflhottinn af Hrana. Þetta gietur ad lyta Signy Drottning ſyſtir þeirra, og kenner hun þa þegar, og gratur miog ſart. Jarl ſpyr þvi hun grati? hun kvad þa viſu:

Oll

höllo före at de woro vpfödde hos Getren och wana at omgå med dem/ ty de woro altid klädde i gemena långa råckar eller kåfftar/ tagandes aldrig af ſig kåffihättorne; fördenſkull trodde många at de ägde Getter. De woro där nu i tre åhr/ hafwandes altid ſamma ſeder och åthäfwor. En gång biuder Konung Frode Såwar Jarl til gäſtebuds/ inbillandes ſig at piltarna woro hos honom/ och at han mände dölja dem för ſwågerſkapet ſkuld. Jarlen lagar ſig nu til reſan med ſtort följe; Piltarna begiärade få fara med/ men Jarlen nekade aldeles där til. Signe Jarlens fru war ochſå med på reſan. Hamer fick ſig ett otamt Stoföhl at rida/ och war han Helge löpande efter folket/ men ſedan wänder han ſig baklänges/ och förſtäller ſig mycket hemſkt och tokugt. Änteliga ſkaffar ſig Hrane och en fohle/ och wänder ſig rättledes. Jarlen ſer nu huru de komma efter/ och at de ej kunde ſtyra fåhlarna/ ty the lupo fram och tilbaka med piltarna/ och i det ſamma föll koftmyßan af Hrane/ hwilket deras ſyſter Signi wart warſe/ och känner igen dem/ begynnandes bitterliga at gråta. Jarlen frågar henne efter orſaken här til/ då hon ſwarade och qwad denna wiſan:

Ute

rentium: nec Sævaro Jarlo ſuſpecta fraus erat, etjam coram ſe generis ſui decus & nobilitatem mentientium. Quibusdam inter capras educati, earumque potiſſimum adſueti cuſtodiæ videbantur; palliis enim ſemper induti vilioribus, ne capita quidem unquam pileis, qui palliis adhæſerunt, nudabant, itaque capras poſſidere multi arbitrabantur: & ſic annos tres eadem vita iisdemque uſi moribus, pueri hic degunt. Forte Sævarum Jarlum ad convivium Frodus Rex invitabat, ratus apud illum deliteſcere pueros, eumque propter affinitatem, furto huic operam dare. Jarlus, multis ſuorum in ſocietatem itineris electis, abitum parari juſſit; pueris autem ſequi petentibus denegatum eſt. Jamque iter ingrediebantur, Signe conjuge Jarli, maritum quoque comitante. Ramus eqvulum nactus indomitum aſcendit; eratque is Helgus, jam vero curſu longe ſeqvutus abeuntes, mox ſeſe ad caudam eqvuli convertit, ſtolidoque extulit geſtu. Tandem Ranus alium quoque capit eqvulum, identidem ſe præeuntibus ſiſtens. Jamque citato ad ſe curſu tendere pueros Jarlus videt, ferocesque equos, & freni impatientes, colla primum jactare, mox huc illuc diſcurrere. Forte, pileus tum ex capite decidebat Rani; notos tum vultus Signe ſoror hæc omnia videns agnovit, in lachrimas itaque ſoluta iniquam puerorum ſortem deploravit. Cauſſam doloris Jarlo requirenti, verſibus reſpondit, quorum hæc fere ſententia erat:

Actum

Oll er ordinn,
Ætt Skiolldunga,
Lofdungs lundar,
Ad limum einum,
Brædur ſa eg mina
A bærum ſitia,
Enn Sævils recka
A ſodludum rida.

Jarl ſeigir, mikil tidindi, og lat ei upp komaſt. Hann reid þa aptur til þeirra, og bad þa aptur dragaſt, ſeigir mikla ſman ad þeim i fromra manna foruneyte. Voru þa ſveinarner bader gangande, enn þvi mællte hann ſo, ad hann mætte ſia vid, ſo ei mætti af hanns ordinn rada nie uppkoma, hvada ſveinar þeir være, þeir ſkotta nu undann, og vilia ei aptur ſnua ad helldur, enn rida þo i ſidara læge; koma þeir nu til veitſlunnar og hlaupa nu aptur og fram epter hollinne, og eitt ſinn bar þa þar ad, ſem Signy ſyſter þeirra er fyrir, hun mællte til þeirra helldur lagt: verid ecke i hollinne, þvi ad litill er þroſke yckar, þeir gafu ecke gaum ad þvi. Frode Kongur hefur uppe þad mal, ad hann vill lata leita ad ſveinunum þeim ſonum Halfdanar Kongs, og ſeigiſt þeim manne mikinn ſoma ſkyllde veita, ſem ſier kynne ad ſeiga til þierra. *Wolva* ein var þar kominn ſem *Heydur* hiet, hana bad Frode Kongur ad neyta lyſtar ſinnar, og vita hvad hun kunde ad ſeigia til ſveinanna, giorde hann þa gillda veitſlu i moti hen-

Ute månd nu warda/
Med Skioldunge åtten/
Genom Lofdes efterkomare
J en enda gren.
Jag ſåg Bröder mina
Barbaka rida/
När Såwars drängar
J ſadlar ſittia.

Jarlen ſade thet wara ſtora tidningar och bad henne ej uppenbara thet. Sedan red han tilbaka til piltarna/och bad them draga hem och ſade/ at froma eller hurtiga måns föllgie/ hade ſtor ſkam af dem; ty måſte de då bägge gå til fots/ och detta ſade han them/ til at förhindra/ at andra ej måtte af hans ord döma och kungiöra hwad the woro för ſwänner. Piltarna löpa litet undan och wilja ej tilbaka wända/ utan heller följa med/ faſt än i ſenare laget. Komma de nu til gäſtebuds och löpa fram och tilbaka i Salen. En gång hände thet ſig/ at de komo dit ſom theras Syſter ſat före/ hon ſade til them helt ſachta: bliſwen icke i Salen/ ty liten manlighet och höflighet finnes i eder/ men the achtade thet intet. Konung Frode begynner nu igen ſit förra tal/ at han wille låta ſöka efter Konung Halfdans föner/ loſwandes then männiſkian ſtora förmåner/ ſom kunde berätta honom något om them. En Spåqwinna war dit komen ſom het Heydur/ Konungen befalte henne förſöka ſin konſt/ och ſe til hwad hon kunde ſeya honom om piltarna/ plågandes han henne på bäſta ſättet/ och ſatte henne på en hög trollſtol. Konungen ſporde henne/ hwad

Actum jam fere eſt de inclita Scholdungorum gente, quando Lofdi gemina proles (poſteri) unice ſupereſt miſera. Fratres meos vidi nudo acceptos ferarum dorſo; cum tamen Sævari ſervi equis inſideant, ſellis apparatuque pulchro armatis.

Jarlus rem novam, magnique momenti, ideoque diligenter tegendam eſſe, inquit. Pueros deinde in terra jam ſtantes adequitans reverti jubet, comitatui ſuo alioqui ignominiæ futuros, & hoc ideo, quia metuebat arbitros haud infimæ ſortis, qui circumſtabant, ex blanditiis ſuis verum puerorum genus facile olfacturos. Jlli paulisper de via excurrebant, reditum averſati, inque eqvulos inſilientes antecedentes moroſius ſequebantur. Convivium itaque cum ceteris intrantes huc illuc in aula diſcurrunt. Soror dum fratres forte proximos videt, demiſſa voce ſtatim alloquitur illos: excedite aula, nam mores veſtri nimis ſunt horridi & agreſtes; illi juſſa ſpernunt. Rex Frodus veterem orſus telam, de filius Halfdani Regis inveſtigandis mentionem injicit, ampliſſimum pollicitus præmium veri quid in hac re adferentibus. Aderat inter convivas *Saga* quædam, nomine *Heyda*: huic Rex imperat, ut artem explicando ſuam videret, an pueros detegere poſſet, eduliaque & potionem propinans largius, ſellæ magicæ elatam imponit. Deinde interrogat, num quid novi videret? Probe enim ſcio, inquit, multas oculis tuis ſpecies nunc

henne, og letti hana þa a *seidhiall* eirn *havaun*. Kongur spurdi hana hvad hun sæe til tidinda, þvi eg veit seigir hann, ad nu mune margt fyrer þig bera, og sie eg nu mikla giæfu a þier, og svara mig nu sem skiotast seidkona. Hun slær þa i sundur kioptunum, og geispar miog, og vard henne þa liodur ad munne.

Tveir eru menn (inne)
True eg hvorugum,
þeir er vid ellda,
Ytarst sitia.

*K*ongur mællte: hvort eru þad þeir sveinarner, eda þeir sem þeim hafa biargad? hun svarar:

þeir er i Wifils ey
Voru leinge,
Og hietu þar
Hunda nofnum,
Hoppur og Ho.

Og i þvi kastade Signy til hennar gullhringe; hun vard glod vid sendinguna, og (vill) villde nu afbregda, þvi vard nu so seigir hun, og er þetta lygd ein sem eg seigi nu, og villist mier nu miog spadomur miñ allur. *K*ongur mællti; þig skal pina til sagna, ef þu villt ei þiggia hid betra, og veit eg nu ecke gior enn adur, i svo miklu fiiolmenni, hvad þu seigir, eda hvar er Signy? þvi er hun ecke i sæti sinu? Og kan vera ad hier rade vargar med Ulfum. Kongi var sagt, ad Signy væri siuk ordinn af reik þeim, sem af ofninum legde. Sævill Jarl bidur hana ad sitia uppe

hwad hon säge för nytt, ty jag wet, sade han, at nu kommer mycket för Dig, och ser jag nu at mycken spådoms lycka är hos Dig, och swara mig nu strax Trollkona? Hon slår då ihop käftarna, gispar mycket, och då kom henne i munnen efterföljande sång:

Twå män äro här inne,
Och tror jag ingendera,
De äro som sittia,
Ytterst wid elden.

Konungen frågar: hwar äro då piltarna, eller the som them hafwa förborgat? Hon swarade:

The woro länge
På Wiffels ön,
Och hade der
Hunda namnen,
Hoppur och Hö.

I det sama kastade Signy til henne en Gullring, wid hwilken skiänk hon wardt glad, och wille nu bryta af (byta om talet). Det är nu så sade hon, och är det lögn hwad jag säger, och förwillas mig nu mycket all min spådom. Konungen sade: Jag skal pina ur dig den sanna berättelsen, om du ei will tydeligare tala, och wet jag nu ibland en så stor myckenhet af folk, icke mer än förr, hwad du säger. Eller hwar är Signy? Hwi är hon icke i sit säte? Och kan wara at wargar äro här i råd med ulfwarna. Konungen wardt igen sagt, at Signy war siuk blefwen af ugns oset. Säwil Jarl bad henn sittia upp igen och

nunc obversari, quia spiritu tacta multo ac propitio mihi videris. Et ocyus responde, venefica. Jlla compressis modo, modo apertis faucibus hiatu multo tandem hæc cecinit:

Duo sunt viri, qvos habeo suspectos: hi ultimi ad ignem sedent.

Rex instat: ubi pueri itaque sunt, cum iis, qui illos texerunt? Jlla respondet:

Diu in insula Vifeli, sub nomine canum Hoppi & Hoës, latuerunt.

Signe interea aureum annulum ad illam conjecit, quo placata munere, jamque alio sermonem flectens, hoc certum est, ait, quod huc uspue mentita, pristinæ artis vix ulla in me vestigia deprehendam. Tum Rex, at ego, inquit, tormentis nudam veritatem ab invita saltem exprimam, ambagesque expellam tuas; in tanta enim turba hæreo, æque ex verbis tuis incertus, ac te non interrogatâ fui: & ubi Signe est? locum certe illius vacuum video: Forte, mutua ineunt consilia moliminis ejusdem participes? Renuntiant: discessisse fornacis gravatam fœtore. Sævarus autem jussit, ut alacris in locum suum illa rediens mentem prudenti dissimulatione tegeret; nondum enim de pueris actum esse, ad majora forte destinatis, nec temere in ejusmodi rerum

uppe og bera sig hraustlega, þvi margt kan ad verda sveinunum til lifs, ef þad a til ad vilia, og lattu sem sist finna a þeir, hvad sem þier þyker, þvi vær meigum ecki ad hafast ad so bunu ad hialpa þeim. Frode Kongur herder nu ad Seidkonunne fast, og bidur hana ad segia hid sanna, ef hun skal ecki pind verda. Hun gapir og geispar þa miog, og verdur henni ervidur miog seidurinn, og so kvad hun nu visu:

Sie ek hvar sitia
Syner Halfdanar,
Hroar og Helge
Heiler bader,
þeir munu Froda,
Fiorvi ræna
Nema þeim sie fliott
Fyrir farid.

Enn þad mun ei verda, segir hun, og epter þetta stiklar hun ofann af seidhiallenum ok kvad þa visu:

Autul eru augu,
Hams og Hrana,
Eru Odlingar
Undra diarfer.

Eptir þad hlupu sveinarner ut af mikille hrædslu, kiendi Reiginn fostri þeirra þa, og þotti mikid umm vera. End þad heilræde kiende Wolvann þeim, ad þeir skylldu forda sier, þa hun hliop utar eptir hollinne. Og nu epter þetta bidur Kongur menn sina uppspretta, og leyta epter þeim. Reiginn slockur nu oll liosinn i hollinne, og helldur nu

och ställa sig frimodigt / ty mycket kan ännu hielpa piltarna til lifwet / om så skie skal / och lät sidst synas på dig / hwad som du tycker här om / ty wi kunnom ej begynna wid sådan beskaffad sak at hielpa dem. Konung Frode går nu hårdt på Trolkonan igen / och befaller henne at säija sanningen / så framt hon icke wille blifwa pinter. Hon gapar och giespar mycket / och har swårt före at främja sin spådom / siungande ändteliga denna wisan:

Jag ser wäl hwar som
Hroar och Helge
Halfdans söner sittia /
Bägge sunda.
De månde snart röfwa
Konung Frode lifwet /
Så framt de icke snart
Warda förekomna.

Hwilket doch ej ske lärer / sade hon / och sedan stumlar hon ned af trollstolen / och siunger sådan wisa:

Otidiga ära Hames
Och Hranes ögon.
De äro ädlingar
Underligen diärfwa.

Sedan lupo piltarna ut af stor räddhoga / och kiende då theras fosterfader Reigin igen them / tyckandes mycket om thenna händelsen. Thetta hälsosama råd det lärde Spåqwinnan them / at the skulle achta sig / då hon lopp ut efter salen. Därefter befallte Konungen sina män / at springa up och leta efter them. Reigin släcker då ut all liusen i Salen / och höll då den ena den andra / ty

rerum articulo deprehensis amicis pro salute eorum quidquam audendum esse. Rex interim sagam vehementius urget, tormenta jam adhibiturus, ni sponte verum diceret. Jlla os hiantesque fauces misere torquet, magicoque laborans furore, versus tandem recitat in hunc fere sensum:

Video incolumes ubi sedeant Roarus & Helgus, Halfdani Regis filii: conjicio illos vitam erepturos Frodo, nisi maturius scelestorum furorem eludat.

Sed hoc opus, ait, hic labor est: mox de sella titubanti descendens gressu, cantare pergit:

Intempestivi sunt oculi Hami & Rani, qui juvenes sunt mira & ingenti nobiles audacia.

Pueros autem subitus pavor e convivio abstulit, statimque caros alumnos Reginus agnovit, jam lætus de eventu optato. Hoc tam salubre consilium saga pueris suppeditabat, signo monitis, ut sibi consulerent, quam primum ex aula fugam ipsa præcipitaret. Rex elapsos diligenter requirendos jubet: Reginus autem omnes extinguit candelas, & sic omnibus confuse ruentibus, alius alium in tenebris occupat impeditque; quidam enim fugam abeuntium

 studio

nu madur a manni, þvi ſunnir villdu giarnaſt, ad þeir kiæmeſt undann, og med þetta komuſt þeir til ſkogar. Kongur mællte: nærre geingu þeir nu, og munu hier vera margir i radum og brogdum med þeim, og grimlega ſkal þeſſ hefnt verda, þegar tom (tyme) er til, enn drecka munum vier nu meiga fyrſt kvolldlangt, þvi þeir munu þvi fegnir hafa ordid, er þeir hafa a burt komiſt, og munu nu fyrſt leyta vid ad forda ſier. Reiginn geingur ad byrla monnum vin, og bar a þa olid i akafa, og marger adrer med honum viner hanns, ſvo ad þar fiellu aller hvor umm þverann annann nidur ſofande.

ty ſomlige ſågo gietna at de kommo undan / och i det ſamma kommo the til ſkogs. Konungen ſade; mycket nåra gingo the nu / och låra många wara hår med them i råd och ſwek / och grymeligen ſkal thet håmnadt bliſwa / ſå ſnart jag får tilfålle ther til; men låtom oß förſt nu dricka ſå långe qwållen warar / ty the låra nu wara glade at the ſå komit bort / och låra the nu förſt ſöka at ſticka ſig undan. Reigin gick då til / och ſkiånckte håſtigt i win och öl til lycka / med många andra hans wånner / ſå at the föllo alla nid ſofwande / hwar twårt om annan.

IV. CAP.

þeir brædur Hroar og Helge brenna inne Froda Kong.

Þeir brædur ſitia nu i ſkoginum ſem adur var ſagt, og er þier hofdu verid þar umm hrid, giora þeir ad lita hvar madur ridur, ad þeim heimann fra hollinne þangad ſem þeir eru. þad kienna þeir alglogt, ad þar er kominn Reiginn foſtre þeirra, verda þeir honum fegnir og heilſa honum vel, hann tekur ecke kvediu þeirra, enn vikur heſte ſinum heim aptur ad hollinne. þeir undraſt þetta, og ræda ſidann umm med ſier, hvoriu þetta mune giegna. Nu ſnyr Reiginn til þeirra heſtinum i annad ſinn og lætur ofrinlega, ſem þa og þa mune hann a þeim vinna. Helgi mællte: ſkynia þyki-

4. Cap.

Huruledes bröderna Hroar och Helge upbrånna Konung Frode.

Bröderna ſittia nu i ſkogen / ſom förr år ſagdt / och når the hafwa warit ther en liten ſtund / få the ſe hwareſt en man kommer til them ridande ifrån Hofwet. The kånde honom grant igen / för theras foſterfader Reigin / hwaröfwer the wordo mycket glada och hålſade wånliga på honom / men han achtade ej theras hålſning / utan wånde om ſin håſt tilbaka hem til Hofwet. The undra mycket hår öfwer och rådſlå ſins emellan huru thetta kommer til. Då wånder Reigin åter håſten til them andra gången / och låter ofrynteliga / ſåſom wille han them då och då något påyrka. Helge ſade; Jag tyckes kunna ſkönja hwad hån ſåger / eller hwad han wil. For

ſtudio & opere adjuvabant, illi autem ad ſaltum evadunt. Tum Rex inquit: ex manibus prope meis hodie multorum conjuratum in me ſcelus hoſtes meos eripuit; ſed ego quoque, quam primum occaſio fuerit, dignas a perfidis expetens pœnas, animum meum acri vindicta ſatiabo: nunc fortiter in ſeram veſperam potandum, pueros enim, inter mutuam fugæ felicis gratulationem, jam primum latibula rimari arbitror. Reginus itaque cum cæteris ſuis amicis vinum cereviſiamque largius circumferentes, infundunt propinantque, donec potu gravatos multo altior promiſcue ſomnus convivas oppreſſit.

CAP. IV.

Fratres Roarus & Helgus Frodum Regem comburunt.

SAltum jam, ut ante dictum eſt, fratres tenent, ibique aliquantulum morati virum aula excedentem ſe adequitare vident, viſumque agnoſcentes (Reginus enim erat nutritius eorum) adeunt, lætique ſalutant. Jlle inſperato turbans obvios ſilentio, equo ſtrenue circumacto, iter ad aulam repetit: mirantur pueri, conſultantque invicem, haud temere factum rati. Dum inter ſpem metumque hæſitant, ecce redit ille, rediensque jam ſecundum identidem mutire

þykiunſt eg hvad hann ſeigir, edur hvad hann vill, for hann nu heim til hallar, enn þeir eptir. þvi lætur foſtre minn ſo, ſeigir Helge, ad hann vil ecke riufa eyda ſina vid Froda Kong; og vill þvi ecke vid ockur mæla, enn vill þo giarnann hialpa ockur. Lundur eirn ſtod nærre hollinne er *K*ongur atte, og ſem þeir komu þar, þa mællti Reiginn vid ſialfann ſig: ef eg ætte ſtorar ſaker vid Froda Kong, þa ſkylldi eg brenna upp lundinn, ecke mællti hann fleyra. Hroar mællte: hvad mun þetta ſkraf ad ſkilia? Helge mællte: þad vill hann, ſeigir hann, ad vid forum heim til borgarinnar, og berum ad elld, nema ad eirnri utgaungu, og brennum upp, og bonnum þeim ut. Hvad munum vid tvo ungmenne kunna ad framm kvæma ſoddann ſtor virke, ſlikt ofurefli ſem hier er i mote oſſ vid ad eiga? ſeigir Hroar: ſvo ſkal þo vera ſeigir Helgi, og munum vid eitt hvort ſinn verda til ad reyna og hætta a, ef vid ſkulum hefnt geta harma ockra, og ſo giora þeir. þeſſu næſt er Sævill Jarl utkominn og aller hanns menn, hann mællte þa: aukum nu elldana, og veitum lid ſveinum þeſſum, enn veitum ecki Froda Kongi neitt lid, þvi mier er einginn vande a vid hann. Frode Kongur atte tvo *ſmide* er volundar voru ad hagleik, og hietu bader *War*. Reiginn heimte nu ut lid ſitt ad hallardyrum vine ſina og teingda menn. Frode *K*ongur vak-

För han ſå hem til Hofwet igen/ och de följde efter. Thetta giör nu min foſterfader/ ſäger Helge/ at han icke wil bryta ſin ed emot Konung Frode/ wiljandes altſå icke tala med oß här om/ doch wil han gierna hielpa oß. En lund ſtod hart när Hofwet/ ſom Konungen tilhörde/ och när the woro dit komne/ ſade Reigin för ſig ſielf: om jag hade någon ſtor orſak at hämnas på Konung Frode/ ſkulle jag tända eld på lunden/ och efter detta ſade han icke mera. Hroar ſade: hwad mån thetta onyttiga talet hafwa at innebära? Thermed wil han/ ſwarade Helge/ giſwa oß tilkänna/ at wi ſkolom fara til Borgen/ ſättia honom i eld/ förutan en enda utgång/ och upbränna ſå Konungen och hans folk/ ſamt förhindra them utgången/ och hielpa undan them wi wiljom. Huru ſkolom wi twå ynglingar/ ſade Hroar/ kunna uträtta ſå ſtort werk emot den öfwermackt ſom wi hafwom at giöra med? Så ſkall det likwäl ſke/ ſade Helge/ och mågom wi wäl förſökia och freſta någon gång/ om wi ſkolom kunna hämnas wår ſtora harm och förtret ſom oß ſkedd är/ det the och ſtrax efterkommo. Thernäſt kom Säwil Jarl ut med alla ſina män ſäijandes: giörom nu ſtörre eld och hielpom Piltarna/ men icke må man giöra Konung Frode något biſtånd/ ty jag har ingen omſorg för honom. Konung Frode hade twänne ſmedar/ ſom woro ſtora konſtnärar och heto bägge War. Reigin hielpte nu ut genom then ena Salsdören ſina wänner och ſlächtingar. Konung Frode waknar imedlertid i ſalen/ ſlåſar högt och beſwärliga ſägiandes

mutire videtur, quaſi illos alloqui cupiens. Tum Helgus ait: intelligo muſſitantem, præeuntem itaque ad aulam ſequamur; hoc enim modo nobiſcum nutritius agit, fidei Frodo datæ memor, nolensque ideo ſermones nobiſcum hac de re ſerere, ad auxilium noſtrum etjamſi alias ſit paratiſſimus. Lucus Regis prope aulam erat; quo cum perveniſſent, Reginus apud ſe dixit: ſi de Frodo Rege vindicta mihi ſumenda eſſet, lucum ego hunc incenderem. Jllo tunc ſermonem abrumpente Roarus, quid hæ ſibi nugæ volunt ait? Helgus reſpondet: arcem a nobis incendendam eſſe; una ſaltem ſervata porta; ſic inimicos, clauſo exitu, domusque oppreſſos ruina, pœnas daturos ſcelerum certiſſimas. Roarus inquit: non duorum juvenum hoc opus eſt, nec video, quæ ſpes imparibus humeris nos tantam inuadentes hoſtium multitudinem maneat. Interim fiet, inquit Helgo, nec mea ſententia jam mutata loco cedit: Eamus, levia erunt pericula quævis paternam cædem atrocesque injurias ulturis: rem itaque ſtatim aggrediuntur. Mox Sævarus exit cum ſuis omnibus, quos ita adhortatur: pueris ſubvenientes faces nos & fomenta adjiciamus, ut latius incendium hauriat, nec enim animus eſt auxilium Frodo ferre, cujus vita ſalusque admodum mihi vilis eſſe debet. Fabros duos Rex Frodus habebat multæ artis viros, & ad opera manufacienda inprimis promtos: uterque *Warus* vocabatur. Reginus per alterum aulæ oſtium omnes quoque ſuos amicos cognatosque emittit. Rex interim e ſomno excitatus eſt, magnosque

vaknar nu i hollinne, og blies vid hatt og mædilega og mællte: Draum hefur mig dreymdann Sveinar miner, og ecke bermennilegann, mun eg seigia ydur hann: mig dreymde þad, ad mier þotte vera kallad a off og var mællt so: nu ertu kominn heim Kongur og þiner menn; Eg þottist svara og hellder stygt: heim hvort? þa var kallad og svo nærre mier, ad eg hafde vedrid af þeim sem kallade: heim til heliar, og heim til heliar, sagde sa sem kallade, og vid þa vaknade ek. Og i þessu bile heyra þeir utar til hallar dyranna ad Reigin kvad visu:

Reiginn er ute
Ok reckar Halfdanar,
Snæfer audskotar,
Seigid þad Froda,
War slo nagla
Og War hofdade,
Enn War vorum,
War nagla slo.

þa mælltu Kongsmenn sem inne voru, ad þetta væri litill tidindi, þott Reigin væri ute, edur Smider Kongs smidudu, hvort sem þeir giordu nagla, edur annad smide. Kongur mællte: þyker ydur þetta einginn tidinde, eigi mun off ad þvi verda, mier þyker sem þetta mune tidindum giegna, og mun nu Reiginn hafa sagt off fyrer nockurn otta, og mun hann hafa giort mier warudar bending, og mun hann off slægvitur og brogdottur. Geingur Kongur nu til hallardyranna og sier ad ofridur er ute

des til sitt folk: jag har haft en myket eftertänkelig dröm / swänner / som jag wil berätta eder: mig drömde at en ropade på oß och sade så: nu är tu kommen hem/ Konung Frode/ med tina män; hwartil jag tycktes swara helt stygt: hwart hem? J det swarades igen/ och så nära mig/ at jag hade wädret af den som talade: til dödsens hem / til dödsens hem; och wid detta waknade jag. J det samma höra the utan för Salsdörren huru Reigin qwad:

Reigin är ute
Och Halfdans Reckar (Kiämpar)
Kiäcka bußar;
Berätten det Frode/
At War slår spikar
Och War giör hufwuden/
Men War är wår worden/
War som spikar slog.

Då sade Konungens män som inne woro / at thetta wore them en liten tidende/ fiönt Reigin war ute/ och Konungens Smeder smidde/ antingen spikar eller annat smide. Konungen swarar: fast än j tycken thetta ringa tidende wara/ och intet gå oß an/ likwäl tror jag at det bådar stora tidender/ nämliga at Reigin welat förkunna oß någon fara / och gifwa wink til något särdeles upsåt/ warande han oß förslug och illfundig. Då gick Konungen til Salsdörren/ och ser at ofrid war där ute / ty hela Salen begynte at stå i låga; fördenskull frågade

nosque ducens & graves anhelitus, suos ita alloquitur: tristius præsagium habere mihi videtur somnium, quod jam diu me terruit, narrabo vobis: quendam his me compellantem verbis audivi: domum jam Rex Frode cum tuis venisti. Ad hæc ego, indignabundus: ecquamnam vero tu intelligis domum? Responsum accepi, & tam prope erat, qui dedit, ut oris ejus halitum sentire mihi viderer: mortis domus est, mortis domus, quæ vox e somno me excitavit. Finito autem hoc sermone, confestim veram Regini vocem extra fores regiæ audiunt ita sonantem:

Exiit Reginus, cum heroibus Halfdani: dicite Frodo Warum utrumque cudere clavos, cusisque capita inducere, sed nostras jam utrumque fabrum partes tueri.

Qui cum Rege erant, dignum sua attentione non arbitrabantur, ubi esset Reginus, quidve fabri Regis, clavos an cætera ferramenta, cuderent. Rex ait: utcunque hæc vobis levia sint, de pelle tamen nostro ludi ego arbitror, Reginumque hoc indicio nos diri moliminis conscios cupivisse, dolus enim & astutia viri hujus nostrâ longe major est. Mox itaque ad januam properans, bellum ac fœdam imminere ruinam, perque totam regiam late flammas furere videt. Interrogat itaque, quæ caussa, quisve auctor tanti mali esset?

ute fyrer, tekur þa hollin oll ad loga. Frode *K*ongur ſpyr hvor fyrer elldinum riedi. þeir ſogdu ad Helgi riedi fyrer honum og Hroar broder hañs. *K*ongur bidur þeim ſætt fyrer ſig, og bad þa eina rada fyrir þeirra amilli, og ter þetta oſkaplega amille vor frænda, ad hvorier ſkulu vilia vera banamenn annara. Helgi mællti: einginn ma þier trua, og muntu ockur ei ſidur ſvikia, enn Halfdan Kong fadur minn, og nu ſkalltu þeſſ gialllda. Frode Kongur ſnyr þa i burtu fra hallar dyrunum, og til jardhus munna ſins, og ætlade ſo til ſkogar ad fara og forda ſier, og ſem hann kemur i jardhuſid, þa er þar Reiginn fyrer og ecke miog fryneleguredur fridlegur, ſnere Frode Kongur þa aptur, og brennur þar inne og margt lid med honum, þar brann inne *Sigridur* moder þeirra brædra Helga og Hroars, þvi hun villde ecke utganga. þeir brædur þockudu goda lidveitſlu Sævil Jarle magie ſinum, og Reiginn foſtra ſinum, og ollum lid, og gafu morgum godar giafer, og toku ſo rikid under ſig, og allar fiarhluti ſem Frodi Kongur hafde att bæde land og lauſa-fie (aura). þeir brædur voru olikir i ſkape, Hroar var madur kyr (hyr) og hægur, enn Helgi var hermadur mikill, og þotte (allt) meira til hanns koma. Og leid nu ſo framm umm hrid, og endar hier nu Froda þatt af Froda *K*onge, enn uppbyriaſt fra Hroar og Hel-

de Konungen hwem ſom wore orſak til elden? The ſwarade: Helge och Hroar hans broder. Konungen böd them då förlikning för ſig / begärande at de enda måtte biläggia thetta them emellan / warandes thet otilbörligen mellan oß fränder / at then ena ſkulle wilja bliſwa thens andras baneman. Men Helge ſade: ingen må tro tig / och ſkulle tu ſedan ej mindre ſwika oß / än tu giorde wår fader Konung Halfdan / och ſkal thet tig nu wedergullit warda. Konung Frode for då tilbaka från Salsdörren och til ingången af ſitt jordhus / årnandes ſig til ſkogs at giömma ſig undan / men når han kom i jordhuſet / fant han thår för ſig Reigin / ſom icke war mycket frontlig eller fredlig mot honom; ty wände Konung Frode tilbaka igen / och wardt ther inne bränder / ſamt mycket folk med honom / tillika med Sigrider Helge och Hroars moder / ty hon wille icke gå ut. Bröderna tackade Säwil Jarl theras Swåger / ſamt Reigin theras foſterfader / och alt thet andra folket för god hielp / föräradnes mångom ſtora gåſwor / och togo ſedan Riket til ſig med alla the ägodelar ſom Konung Frode hade ägt / både i land och lösöron. Theße Bröder woro faſt olika til ſinnes; Hroar war ſtilla och from / men Helge war en ſtor Krigsman / och tyckte altid gierna om / at hafwa mer. Led nu ſå fram en liten tid / och endas nu hår then korta Hiſtorian om Konung Frodes bedrifter / men therpå börjas om Hroar och

eſſet? Reſpondent: filii Halfdani Regis Roarus & Helgus. Tum Rex territus, mentionemq; reconciliationis injiciens, hos ipſos arbitros, qui litem componeret, conſtituit, nefas eſſe dicens, in propria ſævire viſcera, mutuaq; cæde cognatos delectari. Helgus autem reſpondit: omnem jam diu fidem decoxiſti, nec major in noſtram ſimplicitatem integritas pietasq; tua eſſet, quam in patrem noſtrum Halfdanum olim fuerat: ſuis itaque heic circumventa artibus perfidia tua, pœnas nunc dabit longe meritiſſimas. Hinc itaque repulſus ſpeluncam ſuam petiit, quam intrans ubi a Regino occupatam vidit, torvo & truci cuſtodis hujus vultu territus, inque aulam reverſus, cum omnibus ſuis, etjam Sigride puerorum matre, quia exire noluerat, conflagravit. Fratres multa humanitate gratias egerunt Sævaro Jarlo affini ſuo, nec non Regino nutritio, cæterisque ex turba, quorum promta uſi fuerant opera, donisque ingentibus multos quoque cumulavere. Regale deinde Patriumque ſolium adſcendunt, Frodi defuncti regia ſuppellectile, omnique ditione haud parum auctum atque decoratum. Fratres hi diverſiſſimæ erant indolis: Roarum modeſtia & manſuetudo commendabat: Helgus armis inclitus ingenti ſemper æſtuabat amore habendi. Sic aliquot labuntur anni, finitamque jam Frodi Regis hiſtoriam, Roari & Helgi filiorum Halfdani nova jam excipiunt facinora.

Helga Halfdanar sonum. Illt fylger akafa raungum, enn heill fylger hlydinne laungum.

Annar þattur
Af
þeim brædrum Hroar og Helga Halfdanar sonum.

V. CAP.

Fra kvonfange Hroars og dauda Reigins.

KOngur hiet *Nordre*, hann riede fyrer nockrum hluta *Einglands*, hanns dotter hiet *Ogn*. Hroar var laungum (opt) med Nordra Konge, honum til landvarnar og styrktar, og var med þeim hin mesta vinnatta, og umm syder gick Hroar ad eiga Ogn, og settist so ad rike med Nordra Konge magie sinum, enn Helgi riede fyrir *Danmork* a fodurleyfd þeirra. Enn Sævill Jarl riede fyrer sinu rike og þau Signy, þau atte þann son er *Hrokur* (*Hrolfur*) hiet. Helge Kongur Halfdanar son i Danmorku, var miog mikill afreksmadur, enn þa þo okvæntur. Reiginn tok sott so hann deyr. þad þotte monnum skade mikill, þvi hann var vinsæll.

och Helge Halfdans söner. Olycka följer en häftig wrångwishet/ men sällhet följer from- och trohet.

Andra Berättelsen
Om
Brödernas Hroars och Helges, Halfdans söners bedrifter.

5. Cap.

Om Hroars giftermål/ och Reigins död.

EN Konung het Nordre/ som rådde öfwer en del af Engeland/ och ägde en dotter wid namn Ogn. Hroar war långe hos Konung Nordre/ til thes landswärn och styrkia/ warandes stor wänskap dem emellan. Omsider fick Hroar Ogn til ächta/ och styrde så riket tillika med sin swärfader Konung Nordre; Men Helge rådde öfwer Danmark/ som han jämte sin broder hade efter sin Fader. Säwil Jarl styrde äfwenwäl sitt land tillika med Signi/ och ägde de en Son tilsammans/ som kallades Hroker (Hrolfer). Konung Helge Halfdansson i Danmark/ war en förträffelig man/ doch ogifter; Reigin wardt siuk och dödde/ hwilket mångom högeligen bedröfwade/ emedan han war mycket afhållen.

VI. Cap.

Violentum animum sors premit dura, modestia autem & obsequium faustis ovat successibus.

Pars Secunda
Rerum, a fratribus Roaro & Helgo gestarum.

CAP. V.

De conjugio Roari & morte Regini.

REx erat *Nordrus*, cujus imperio pars *Angliæ* parebat, quique filiam habebat *Ognen*. Huic diuturnam opem auxiliumque ferens, regnum tutando, Roarus admodum carus erat. Tandem filiam quoque Regis in matrimonium accepit, in regni consortium insuper a socero adscitus. Daniam Helgus rexit, in hæreditatem sibi a Patre & Fratre relictam. Sævari & Signes auspiciis sua quoque ditio paruit, unicusque filius *Rokus*. Helgus Halfdani filius & Daniæ Rex eximiæ virtutis Princeps fuit, solitariam tamen sine conjuge vitam agens. Reginus, gravi implicitus morbo, non sine ingenti suorum, quibus admodum carus erat, luctu decessit,

VI. CAP.

Helge Kongur sæker heim Olufu Saxlands Drottningu og Svivirdist af henne.

I þennann tima riedi fyrir *Saxlande*, su Drottning er *Oluf* hiet, hun var a þa leid sem herkongar, for hun med *skiolld* og *brynju* og gyrdt *sverde* og *hialm* a hofde. Henne var þannenn hattad, hun var væn ad yferlit, enn grimm i skape og stormannlig. Þad var mal manna, ad hun væri bestur kostur a Nordurlondum, i þann tyma er menn hofdu spurn af, enn hun villdi þo aungvann mann eiga. Helgi Kongur frietter nu til Drottningar þeirrar enu storlatu, og þotte sier mikill frame i aukast, ad fa þessarar konu, hvort sem henne væri þad viliugt vel eda midur. Eitt sinn for hann þangad med miklu herlide, hann kom þar vid land, sem þesse hin rika Drottning riede fyrer, og kiemur þar miog a ovart. Hann sende menn sina heim til hallar, og bidur ad lata seigia Olufu Drottningu, ad hann vilie þar veitslu þiggia med sinu lide. Sendemenn seigia þetta Drottningu, og kom henne þetta miog a ovart, so ad þa var einginn kostur lide ad safna, tok hun þa þennann af sem betri var, ad hun bydur Helga Konge heim til veitslu med ollu lide sinu. Helgi Kongur kemur nu til veitslunnar, og skipar hasæte hia Drottningu, drecka þau nu bædi samt um kvolldid, og skorti þar ecke

6. Cap.

Konung Helge besöker Drottning Oluf i Saxland, och warder af henne sidwördad.

Wid thenna tiden regerade en Drottning uti Saxen / Oluf benämnd / som war i alt lik en härKonung; hon for med sköld och brynja / war omgiordad med swärd / och en hiälm hade hon på huswudet. Med henne war så beskaffat / at hon såg wäl ut til sin utwärtes skapnad / men inwärtes war hon grym til sinnes samt högmodig; thet war hwars mans tal / at hon war thet bästa Gemåls ämne i Norlanden then tiden / så wida mann therom hade någon kunskap / men hon wille doch icke äga någon man. Konung Helge får nu tidingar om thenna storlåtiga Drottningen / tyckandes thet mycket främja sin heder / at få thenna qwinnan / antingen hon thet wille / eller ej. En gång reste han dit med mycket krigsfolk / och kom til hennes land / innan hon blef thet warse. Då skickade han sina män til Slottet / och låter säija Drottning Oluf / at han wille gästa henne / tillika med sitt folk. Sändemännen berätta Drottningen thet samma / och kom henne thetta mycket oförseendes uppå / så at ingen wån war at samla folk; hon tog förthenskull thet an / som bäst war / och böd så Konung Helge hem til gästabods / med alt sitt sällskap. Konung Helge kom nu thit och satte sig i högsätet hos henne / och drucko the bägge tilsammans om qwällen / utan at spara något / kunnandes ingen märkia på Drottning Oluf / at hon war något oglad. Konung Helge

CAP. VI.

Rex Helgus Olufam Saxoniæ Reginam invisens, insigni ab illa afficitur ignominia.

EOdem tempore *Saxoniæ* imperabat *Olufa* Regina: mulier virilis animi; inque omnibus Regem bellicosum imitata, clypeum ensemque & galeam semper gestabat. Huic natura formam excellentem largita, fœminarum molle & tractabile ingenium denegaverat. Omnes prædicabant, inter septentrionis puellas, quas tunc temporis fama celebrabat, illam & votis procorum fuisse dignissimam, & semper tamen contrariam. Ad Helgum itaque Regem ubi fama hæc pertulisset, magno sibi honori fore putabat, si quando Reginam hanc aut sponte sequentem, aut vi coactam, ad matrimonium tamen secum ineundum adducere posset. Cum magno itaque exercitu domo profectus, in Saxoniam, non opinante Regina, pervenit, missisque statim in arcem legatis, nuntiare jubet: se & comites suos hospites illius futuros. Jlli insperato nuntio Reginam, ad copiarum (quia tam cito colligere non licuit) auxilium frustra circumspectantem, valde commovebant. Quamobrem tutius, in ejusmodi rerum articulo deprehensa, consilium arripiens, Regem

ke neitt a, ſann einginn nockra oglæde a Olufu Drottningu. Helgi Kongur mællte til Olufar Drottningar: ſo er hattad ſeiger hann, ad eg vil vid dreckum brudkaup ockar i kvolld, er hier ærid fiolmenni til þeſſ, og ſkulum vid bæde *byggia* eina *reckiu* i nott. Hun ſvarar, of bratt Herra, þyki mier annar madur kurteiſare enn þu, ef eg ſkal þad verda upp ad taka ad *þydaſt* karlmann, enda vænti eg ad þier vilied eigi þad med ſvivirdingu giora. Kongur ſvarar og ſeigir, ad henni væri þad makligt vegna dramblætis ſins og ſtorlætis, ad vid buum nu ſamann, bæde ſlika ſtund ſem eg kys og mier lykar. Hun ſvarar: kioſa mundum vier hier fleyri vera vora vine, og giet eg nu ecke adgiort, og munu þier nu hliota ad rada, og munu þier ſæmilega til vor giora. Var þa druckid faſt um kvolldid, og leingi a nott framm, er Drottning allkat, og finnur einginn annad a henni, enn hun hyggi gott til radahagſins, og umm ſider er Helga Konge fylgt til ſængur, og var hun þar fyrir. Kongur hafde druckid ſo faſt, ad hann fiell þegar i ſvefn nidur i hviluna. Drottning neyter nu þeſſa, og ſtyngur honum *ſvefn þorn*, og ſem aller menn eru ſidann i burtu geignir, þa ſtendur Drottning upp ur ſænginne, hun rakade þa af honum harid allt, og bar neri ſidann i tioru. Sidann tok hun eitt hudfat, og liet þar i koma nockur klæde, epter

þad

ge ſade då til Drottningen: ſå ſtår thet til / at jag wil thet wi ſkolom dricka wårt bröllop i afton; ty här är nog folk ther til / och ſkolom wi bägge ſofwa tilſammans i en ſäng i natt. Hon ſwarade: mycket haſtigt ſynes mig / Herre / thetta wara / och tycker jag fuller ingen hurtigare man wara än du Konung / om jag ſkulle få thet i ſinnet at giſta mig; men thet wäntar jag / at du ei wil giöra thet med ſidwördning. Konungen ſade: thet är nu billigt för dit höga ſinne och ſtorlåtenhet / at wi boom nu tilſammans / ſlik ſtund ſom jag utwäljer och mig lyſter. Hon ſwarar: utwälja ſkullom wi här til flera wåra wänner / doch kan jag nu intet giöra här til / utan må tu råda härföre / och låt du wäl giöra alt anſtändigt oß emellan. Wardt då druckit ſtarkt om qwällen och långt in på natten; Drottningen är gladlynt och kan ingen annat ſe på henne / än at hon tyckte wäl om giftermålet / wardt och omſider Konung Helge fölgd til ſängs / hwareſt hon war före honom. Konungen hade tå druckit ſå ſtarkt / at han föll ſofwande neder i ſängen; Drottningen betienar ſig nu theraf / och lägger hon en ſömnört under hans hufwud / men ſå ſnart alla the andra woro bortgångna / ſteg Drottningen upp ur ſängen / rakade af honom alt håret / och lade thet i tiära. Sedan fick hon ſig en ſkinnſäck / och lade förſt theruti några kläder / och ſedan tog hon Konungen och bandt honom in i ſäcken; hwarefter hon ſkaffade några män / at flyttia honom til ſina ſkepp. Ther uppå wäcker hon upp Konungens män ſäijandes / at theras Konung

wore

Regem cum omni comitatu ad hoſpitium invitabat, ſtatimque accedentem multa excipiens humanitate, prope ſe in ſolium collocabat. Vino deinde largius infuſo atque circumlato, in multam veſperam Rex & Regina invicem propinabant; nec cuiquam ægra animi tantæ humanitatis hoſpita videbatur. Rex ait: cauſſam itineris mei, nuptias eſſe ſcito, Regina, quas tecum hac nocte celebrare animus eſt: ſatis adeſt convivarum; torum mox eundem nos ambo occupabimus. Regina reſpondet: nimis mihi properare videris, Domine; fateor, ſi in tori conſortium cum aliquo unquam mihi conſentiendum eſſet, te propiorem potioremque fore, quippe præ omnibus virtute & gloria celebrem: interim nihil te jam admiſſurum arbitror, quod famæ meæ & exiſtimationi in hoc negotio vel aliquantillum detrahere poſſit. Rex inquit æqvum jam eſt ut coërcitus in te faſtus & animi inſolentia nuptiarum terminum a meo expectet arbitrio. Tum illa: at plures ſaltem amici mihi viderentur accerſendi; ego tamen in hac re nihil poſſum; tu itaque fac ut lubet, nec enim decori te obliturum arbitror. Bibitur deinde alacriter, non veſperam modo, ſed multam etjam noctem, abſumente comeſſatione. Regina autem ægram & vindictæ cupidam mentem ficta obducens hilaritate, attentionem omnium fallebat. Tandem in cubiculum, ubi Regina illum opperiebatur, Rex perductus eſt, cujus nimio gravatum mero corpus lecto ſtatim illabitur, altiori oppreſſum ſomno. Hoc ut videt Regina, occaſione uten-

ten-

þad tekur hun Konginn og reifar hann innann i þessu hudfati, Sidann fær hun til menn, og lætur flytia hann til ſkipa ſinna. Hun vekur þa upp menn hanns, og ſeigir þeim ad Kongur þeirra ſie til ſkipa kominn, og vilie ſigla, þvi nu ſie kominn godur byr. þeir hlaupa nu upp hvor ſem ſkiotaſt matte, og voru miog oloder, og viſſu ogiorla hvad þeir hofduſt ad. Svo komu þeir til ſkipa, og ſau hvorgi Konginn, enn eitt hudfatt ſau þeir þar komid ogurlega ſtort, og vilia þeir nu forvitnaſt umm hvad i þvi er, og bida ſvo Kongs. Ætla þeir ad hann mune nockud tefia a lande, og mune hann koma nockru ſidar enn þeir, enn þa þeir hafa leyſt upp hudfatid, þa finna þeir þar i Kong ſinn ſvivirdilega utleikinn, hrytur þa i burtu ſvefnþorninn, enn Kongur vaknar og eigi vid godann draum. Enn nær hañ ſier ſig, þa verdur hann reydur, og huxar hann Drottningu ecki gott, og verdur honum illt i ſkape. Enn i annann ſtad er þad at ſeigia, ad Oluf Drottning ſafnar nu lide umm nottina, og ſkorti hana ecke fiolmenni; og nu ſier Helge Kongur ſier eckert fære a ad leita a hana, edur ad reiſa heim til hallarinnar, heyra þier nu ludragang og herblaſtur a landed upp, ſier Kongur ad ſa mune vera vænſtur koſtur, ad hallda a burt ſem ſkiotaſt, og er þa og godur byr, ſigler Helgi Kongur nu af ſtad og heim i rike ſitt, med þeſſa ſina ſneypu og ſvivirding, og uner nu ſtorilla, og huxar opt hvorninn hann meige fa ſinn hefnd a Drottningu.

wore kommen til ſina ſkepp och wille ſegla bort/ efter ſom han hade nu bekommit en god wind. The ſtodo då upp thet ſnareſta hwar och en kunde/ och woro the ſå drukna/ at the knapt wiſte hwad the togo ſig före. När the kommo ned om bord/ funno the icke Konungen/ men en faslig ſtor låderſäck ſågo the; ty wille the förwettnas hwad ſom wore ther inne. Imedlertid wänta the på Konungen/ förmenandes at han ännu drögde något på landet/ och at han ſedan månde komma ſtrax efter; Men när the hafwa löſt upp låderſäcken/ finna the ther ſin Konung wara mycket wanwyrdad/ och rifwa altſå bort ſömnörterna/ hwarpå Konungen waknade icke med ſärdeles god dröm. När han då fick ſe ſig ſielf/ wardt han wred/ ärnandes Drottningen icke mycket godt/ och wardt ſåledes ſwårliga förtörnad i ſitt ſinne. Å andra ſidan är thet at berätta/ at Drottningen ſamlar om natten tilſamman ſitt folk/ och feltes henne icke nog manſkap; imedlertid ſer Konung Helge intet tilfälle/ at anfalla henne/ eller fara til hennes ſlott; och ſtrax fingo the höra blåſas allarm i ludrar på landet/ ty ſåg Konungen at thet båſta willkoret för honom wore/ at hålla undan ſom haſtigaſt; och emedan då war god wind/ ty ſeglar Konung Helge ther ifrån hem i ſitt rike igen med thenna ſin neſa och ſidwyrdnad/ tyckiandes mycket illa härom/ och täncker ofta i ſitt ſinne/ huru han kunde få ſin hämd på Drottningen.

VII. Cap.

tendum rata herbam ſoporiferam capiti ejus ſtatim ſubjicit. Cæteris autem dilapſis, ipſa e lecto ocyus ſurgit, raloque domientis capite, bitumini capillos immittit: Saccum deinde nacta primum ſarcinis aliquot, ad ultimum dormientis corpore implet, opertumque hoc tegmine ad naves ſuas aſportari jubet. Tum ſociis excitatis, nuntiat in navibus eſſe Regem, e litore ſolvere & ventis ſecundis vela dare cupientem. Jlli ſurgunt properantque vix compotes ſui, ſomno vinoque, quæ nondum diſcuſſa erant, rationis uſum intercipientibus. Qvum autem ad naves ventum eſſet, nusquam Regem, ſed ſaccum ingentem inveniunt, ratique Dominum in terra adhuc detineri, mox adfuturum expectant, ſedula interim ac varia de ſacco paſcentes animum conjectura. Moras autem pertæſi longiores, ecce, vincula ſacci ſolvunt. Tum vero inexpectato adſpectu, & indigna Domini ſorte permoti, miſerantur diu, ſtupentque. Erepta deinde capiti herba ſoporifera ſomno Regem, ſomnioque triſti liberavit; qui crines abſciſſos & ludibria ſua ignominiamque videns, ingenti ira in Reginam exarſit. At illa haud ignara futuri copias pene omnes noctu contraxerat, inque armis jam adventum ultoris interrita expectabat. Rex autem recentis injuriæ deſperata ultione temere adgredi ſceleratam, arcemque ejus oppugnare dubitavit, audito etiam in continente tubarum undiquaque ſonitu, tutiorem elegit fugam, vento deinde regnum petens ſecundo: quo cum perveniſſet, accepti dedecoris & perfidæ memor mulieris, gravem dies noctesque coquit recoquitque vindictam.

VII. CAP.

Helge Kongur hefner sin a Olufu Drottningu og liggur hia henni.

OLuf Drottning situr nu i sinu rike umm hrid, og hefur hennar offe og ojafnadur alldreye verid meire enn nu. Hefur hun nu a sier wardholld sterk epter veitsluna, sem hun giorde Helga Konge. Þetta spyrst nu vida umm lond, og þyker ollum hinn mestu odæme, er hun skyllde hafa gietad so spottad slikann Kong sem Helgi var. Og ei miklu sidar, helldur Helgi Kongur skipum sinum ur lande, og i þessare ferd kemur hann vid Saxlande, þar sem Oluf Drottning a adsetu, hefur hun þar miked fiolmenni fyrer. Hann leggur skipum sinum i leynevog, og mællte vid lid sitt, ad þeir skylldu hanns þar bida til hinar þridiu solar, enn fara sidann leid sina, ef hann væri þa ei aptur kominn. Hann hafdi med sier kistur tvær fullar af *gulle* og *silfre*, hann fær sier vondann buning ystann klæda, sidann for hann leid sina til skogar, og vardveiter þar feid; gieck sidann a burtu og i nand vid holl Drottningar. Hann hittir eirn þræl fyrer sier, er henni þionar, og spyr hann tidinda i burt ur landinu, þrælinn seigir þar frid godann, og spyr hvor hann væri? Hann seigist vera eirn stafkall, enn þo hefur mier tilhanda borid eirn fiar fundur mikill i morkinne, og

7. Cap.

Konung Helge håmnar sig på Drottning Oluf och ligger hos henne.

DRottning Oluf sitter nu en tid stilla i sitt rike och har aldrig warit så förmäten och wåldsam i sitt sinne som nu/ hållandes altid stark wackt om sig/ efter thet giästebudet som hon giorde för Konung Helge. Thetta spörs nu wida öfwer landet/ och tycka alla sådant wara thet största under/ at hon skulle hafwa kunnat så bespotta en slik Konung/ som Helge war. Ei långt ther efter/ seglar Konung Helge ur landet/ och kommer så i then samma färden til Saxen/ hwarest Drottning Oluf hade sitt hufwudsäte/ hafwandes hon mycket manskap hos sig. Han lade tå sina skepp i lönlåger/ och sade til sitt folk/ at the skulle wänta honom ther sammastädes til tredie dagen/ men sedan finge the resa sina färde/ om han då ej wore tilbaka kommen. Han hade och med sig twänne kistor/ fulla af Gull och Silfwer. Sedan får han sig en gammal söndrig öfwerklädning/ then han drager på sig/ far så til skogs/ och giömer ther neder penningarna/ gående sedan bort och til neigden af Drottningens Slott. Ther möter han en träl/ som henne tiente/ och tilsporde honom om nya tidningar utur thet landet; Trälen swarade och sade/ at ther wore god frid/ och frågade honom igen ho han wore? Han sade sig wara en tiggiare/ och är så händt/ at jag funnit en stor skatt

CAP. VII.

De ultione Helgi in Olufam Reginam, ejusque cum illa concubitu.

POst abitum Regis, epulasque illi factas, domi se Regina continuit, solito magis tumida ac imperiosa, omnemque ad regni limites custodiendos unice curam intendens. Fama cito percrebuit, omnesque facinus mirati sunt Reginæ, tantum Regem tanta affecisse contumelia audentis. Helgo autem, non diu domi moratus, in Saxoniam ubi sedebat Regina, magno stipata suæ gentis armatorum numero, cursum rursus direxit. Navibus ibi clam in portum, qui recesserat, subductis, ipse terram petens, sociis suis mandata dedit, in diem tertium expectarent; intra hoc autem tempus non redeuntem se relinquerent, de proprio in patriam reditu tum magis solliciti. Duas deinde cistulas in terram asportari jussit, auro & argento refertas. Ipse vetus lacerumque nactus vestimentum induit, saltumque petit: ibique defossis pecuniis opibusque per loca arci vicina vagatur. Forte vagabundo servus Reginæ occurrit, interrogatusque statim a Rege, num quid novi esset, respondit: profunda jam pace omnes incolas frui, nomenque ab illo vicissim sciscitatus, a Rege hoc tulit responsum: mendicus sum, cui fortuna ingen-

og lyst mier radlegt ad syna þier hvar fied er, og svo ganga þeir til skogar, og syner hañ honum fied, og þyker þrælnum mikils umm verdt, hvort happ ad hann hefur sokt. Hvorsu fiegiorn er Drottning, seigir stafkarl, þrællinn seigir, ad hun væri kvenna fiegiornust. þa mun henni lika seigir stafkarl, og mun hun þykiast þetta fie eiga, er eg hefe hier funded, þvi þetta mun land hennar vera, og skal nu ecke giora happ sitt ad ohappe, og skal eg ei leyna fie þessu, og skal Drottning skapa mier þann hlut af þessu fie, sem henni likar, og hun vil, og mun mier þad best giegna, eda hvort mun hun vilia þad til vinna, ad sækia hingad fied? þad ætla eg seigir þrælinn, ef med leynd er ad farid. Hier er *men* og *bringur* eirn, seigir karl, er eg vil gefa þier, ef þu kemur henni eirnre hingad Drottningunne i skoginn, enn eg skal setia þar rad vid, ef henni kann ad mislika til þinn. þessu rada þeir og kaupa samann, fer þrælinn nu heim til borgarinnar, og seiger Drottningu, ad hann hafe funded fie mykid i skogie, og svo mikid seigir han, ad þad er margra manna sæla, bidur hann hana skyndilega ad fara med sier eptir fienu. Hun svarar og mællti: ef þetta er satt sem þu seiger, þa mun þier verda ad þessare sogu giæfa, ella hofudskomm og bane, enn þo adur hefe eg reynt þig ad trulyndum manne, og

skatt i marcken / och tyckes mig rådeligit at wisa tig hwarest skatten ligger; och så följas the åt til skogs / och wisar Tiggiaren honom skatten / tyckandes trälen mycket om then oförmodeliga stora lyckan / som honom händt härutinnan. Tiggiaren frågar om Drottningen wore mycket penninge girig? Hwartil trälen swarade / at hon wore then girigaste bland alla qwinnor. Då lärer henne thetta wäl behaga / sade Tiggiaren / och mån hon tyckias äga thetta godset / som jag här funnit; ty thetta landet hörer henne til; skal jag nu intet giöra hennes oförmodeliga lycka til intet / utan helder uppenbara thenna skatten / hwaremot Drottningen må gifwa mig then delen theraf / som henne behagar / och lär thetta wara mitt bästa råd; eller huru mäñ hon wilja så tilställa / at hon kan så hädan skatten? Thet tror jag sade trälen / at hon lärer wilja honom lönligen afhämta. Här är ett halssmycke och en ring / som jag wil gifwa tig / säger Tiggiaren / om tu kan skaffa henne ensamen hit i skogen / jag skal wäl så laga / at hon intet tager tig thet til mißtyckes. När thetta war rådgiordt och afhandlat them emellan / gick trälen hem til borgen / och berättade Drottningen huru han funnit en skatt så stor / at han kunde giöra många mäns lycka och wälfärd / bediandes henne komma snart med sig at afhämta theßa ägodelar. Hon swarade: om thetta är sant som tu säger / så lär tu få stora skänker för thenna tin berättelse / eller och i widrigt fall största skam och bane; men doch hafwer jag altid tilförene befunnit tig

ingentem modo obtulit thesaurum: & fides tua major mihi videtur, hospes, quam ut de loco repertæ felicitatis te quidquam celare possim. Manu deinde prehensum in saltum ducit, monstratque tantam stupenti fortunam. Mendicus interrogat, num avida pecuniæ Regina esset? Servus respondit, inter omnes fœminas avidissimam esse. Tunc ille, si ita est, ait, opes has forsan non dedignabitur, & videtur quoque jure sibi istas vindicare posse, quia soli hujus Domina, animus itaque mihi adeo non est justas hasce Reginæ & inopinatas intercipere fortunas; ut etjam monstrare ipsi velim, si meam deinde præmio qualicunque sortem levatam voluerit, ipsius arbitrii erit, & hoc mihi optimum esse factu videtur. Sed qua ratione thesaurum hinc asportabit? Clanculo & furtim quoque in hoc negotio agere velle illam arbitror, inquit servus. Tunc mendicus aureum torquem annulumque ei porrigit, dicens: hæc tibi dono dabo, si quidem efficere poteris, ut sola saltum ingrediatur: meum erit videre, ne tuæ te industriæ, neve Reginam credulitatis suæ pœniteat. Postquam hoc modo inter se convenissent, servus ad arcem reversus, Reginæ nuntiat, thesaurum se invenisse multorum votis & fortuna longe majorem, simulque orat, ut se duce saltum illa petat, tantas mature occupatura divitias. Regina respondit: si vera sunt, quæ adfers, fidem ingenti præmio, sin falsa, gravi pœna & morte acerbissima fraudem tuam mactabo; sed fidem tuam atque integritatem jamdiu experta, caussam

 non

og þvi mun eg trua þeſſu, ſem þu ſeiger. Hun ſyner þad nu, ad hun er fiegiorn, og fer nu med honum ad launungu a nattarþele, ſvo ad einginn madur veit af, nema þau tvo, og ſem þau koma i ſkoginn, er Helgi þar fyrer, og gripur hana hondum, og ſeigir þa fara ſkaplega um̃ fund þeirra, ad hann hefne ſinnar ſvivirdingar. Drottning ſagdiſt hafa illa breitt vid hann, og vil eg þad nu allt med godu bæta vid þig, og giordu til min brudkaup ſæmeligt ſeiger hun. Nei ſeigir Helge, eigi ſkal þier þeſſ koſtur, ſkalltu nu fara til ſkipa med mier, og vera þar þa ſtund ſem mier likar, þvi eg nenni ecke fyrer metnadar ſaker ad hefna þier aungvu ſo illa ſem eg var utleikinn og haduglega. þier munud nu rada verda ad ſinne ſeigir hun. Helgi Kongur hvilde hia Drottningu margar nætur, og epter þad for hun heim aptur, og er henni nu þunglega hefnt, þvilikt ſem nu var ſagt, og uner hun nu ſtorilla ſinum hag og hlut.

tig ſanfärdig och trogen; förthenſkull tror jag nu wäl hwad tu ſäger. Hon wiſte ſig nu här utinnan wara mycket girig/ och for ſå bort med honom hemligen om nattetid/ ſå at ingen wiſte theraf förutan the twå; och när the komma i ſkogen/ är Helge ther förut/ och griper henne wid handen/ ſäijandes/ deras ſammankomſt billigt fordra/ at han nu hämnades på henne then ſidowyrdnad/ ſom hon honom tilförene tilfogat. Drottningen ſade ſig hafwa illa giordt emot honom/ och wil jag nu med godo förbätra thet/ ſade hon/ och giör nu then anſtalt til mitt bröllop/ ſom oß anſtändig ſynes. Nej ſwarade Helge/ icke ſkal thet blifwa nu titt wilkor/ utan tu måſte nu fara med mig om bord/ och wara ther ſå länge ſom mig likar/ ty jag nennes icke för tilbörlig heders ſkull/ wedergälla tig thet ſå illa/ ſom jag war wanwyrdad och begabbad. Tu må nu råda thenna gången ſom tig ſynes/ ſade Drottningen. Konung Helge ſof hos henne många nätter/ och ſedan for hon hem igen/ och är henne hårdeliga hämnat/ ſåſom nu är ſagt/ tyckande nu mycket illa om ſitt wilkor och del.

VIII. CAP.

Helgi Kongur fær Yrſu dottur þeirra Olufar Drottningar.

EPtir þad helldur Helgi Kongur i hernad, og er agiætur madur. Enn nu ſem ſtunder lida framm, fæder Oluf Drottning barn, þad var mær;

8. Cap.

Konung Helge bekommer til äckta Yrſa ſin och Drottning Olufs dotter.

THerefter håller Konung Helge i Siöröfweri/ och war en widt berömd man. När någon tid war framliden/ föder Drottning Oluf ett barn/ ſom war en

non video, cur in dubium verba tua hodie a me vocanda ſint. Avaritia itaque ingenti ſtimulata, duce ſervo, inſciis præterea omnibus, noctu ſaltum intrat, ubi Helgus opperiebatur; qui, comprehenſa venientis manu, ita Reginam alloquitur: ultionem meam, perfida, diutius non moraberis, certe ignominia a te mihi illata in tuum caput jam redundabit. Jlla crimen purgare non auſa, ſatisfactionem offerebat, ſe totam, nuptiasque, Regis ſubmittens arbitrio. Rex autem reſpondit: non huc veni matrimonii tecum pacta renovaturus: tam leni ſorte indigna es: ad naves autem te mox perducam meas, detenturus, quam diu mihi libuerit: memor autem honeſti, ultionem meam ex tuo facinore per omnia metiri non ſuſtineo. Regina ad hæc, fac, ait, quod tibi viſum fuerit; protinusque ad naves abducitur. Jllinc, diuturna conſuetudine ſatiato tandem Rege, domum Olufa rediit, atrocis conſcia vindictæ, & ſortem ſuam haud æquo ferens animo.

CAP. VIII.

Helgus Rex Yrſam ducit uxorem, ſuam ipſius ex Olufa Regina filiam

POſt hæc piraticam magna cum laude exercuit Helgus. Olufa autem Regina, qvum juſto uterum tempore geſtaſſet, puellam enixa eſt; quam qvum patrem non licuit, ultioni ſuæ miſeram devovit. Canis forte Reginæ erat;

mær; hun leggur a barn þad alla ostund. Hun atte tyk þa er *Yrſa* hiet, og þar epter kallade hun meyna, og ſkyllde hun heita Yrſa, hun var væn ad alite, og ſem hun var tolf ara gommul, þa ſkyllde hun geyma hiardar, og ſkyllde alldrey annad vitaſt, enn hun væri karls dotter og kierlingar, þvi Drottning hafde ſo leynt med þetta farid, ad fair menn viſſu þad, ad hun hafde barnid fædt. Svo for nu framm þar til ad mæriñ var þrettan (ſextan) vetra, þa vard ſa atburdur edur ſamann fundur, ad Helgi Kongur kom þar ad lande, og forvitnar hann ad hafa tidinde af landenu, hann hefur eina ſtafkarls giervi, hann fer a ſkog eirn og ſier þar vid ſkoginn marga hiord, og yfer hiordinne ſat ein kona ung ad alldri, og *giætti* þar ad, hun var ſo frid, ad hann þottiſt ecke hafa ſied fridare konu. Hann ſpyr hana ad, hvad hun heiter, eda hvorrar ættar hun ſie? hun ſvarar: eg er karls dotter og heiti eg Yrſa. Oþrælsleg augu hefur þu ſeigir hann, og rennur honum þegar aſtar hugur til hennar, og ſagde þad væri maklegt ad ſtafkarl ætti hana, fyrſt hun væri ſtafkarls dotter, og ſkylldi hann eiga hana. Hun bad hann þad ei giora, enn hann tekur hana þo, og hefur hana til ſkipa, og ſigler ſidann heim i ſitt rike. Oluf Drottning vard ſlarad vid þetta og ei heilbrioſtud, þa er hun viſſe þetta, enn liet þo ſem hun viſſe ecke þad, hvad umm varad vera, enn giorde þad þo i hug ſier, ad þetta munde Helgi Kongur verid hafa,

en Jungfru / på hwilken hon lade all ſin harm och afwund. En tjk åtte hon / ſom het Yrſa / efter hwilken hon kallade Jungfrun Yrſa / ſom doch wart mycket fager til ſin ſkapnad / och när hon wardt tolf åhr gammal / måſte hon gå wall / och ſkulle man aldrig annat wetta / än at hon wore tiggarehions barn; ty Drottningen hade omgåts ſå lönligen härmed / at få män wiſte at hon hade födt barnet. När nu Jungfrun wardt tretton (ſåxton) åhr gammal / hände thet ſig / at Konung Helge kommer dit til landet / och lyſter honom wetta hwad tidningar ther i landet wore / ty tog han en tiggare klädning på ſig / gick in i ſkogen och wardt warſe en ſtor hiord / och ther hos en qwinna / ung til åhren / ſom wachtade hiorden / men ſå deylig war hon / at aldrig tyckte han ſig hafwa ſedt wackrare Piga. Han tilſporde henne om hennes namn / eller af hwad härkomſt hon wore; hon ſade ſig wara fattigmans barn och heta Yrſa. Inga trälachtiga ögon hafwer du / ſade hån; han fattade ſå ſtrax kiärlek til henne / och ſade thet wara billigt / at en tiggare ächtade henne / efter ſom hon war tiggare barn / och ſkulle han nu ändteligen åga henne. Hon bad honom thet ej giöra / men han tog henne med ſig om bord / och ſeglade ſedan hem i ſitt rike. Drottningen märkte ſig wara bedragen / och war illa til mods när hon fick wetta thetta / doch låts hon ſom hon intet wiſte af hwad ſom ſkiedt war / men trodde wål i ſitt ſinne / at thetta månde hafwa warit Konung Helge / ſom hade giordt henne thet mera til förtret och wanwyrdnat / än ſom til fromma

erat; *Yrſam* vocabat. Hac macula quaſi nominis puellam quoque notavit, etjamſi forma præditam egregia. Duodecim natam annos, ad pecora gregesque ſuos abegit, quibus paſcendis adſueta, mendici ubique filia ſalutatur tam clari generis decus. Et facilis omnino Reginæ dolus erat: dedecus enim ſuum tanta ſemper celaverat arte, ut paucos admodum partus haberet conſcios. Virgine autem decimum tertium jam egreſſa annum, forte Helgus, novi cupidus, ad nota claſſem litora adpellit, indutusque obſoleto mendici amictu, ſilvasque petens, numeroſum mox conſpicit gregem, ſimulque juvenem virginem, pecora paſcentem, cui tanta præſtantia formæ, quantam oculis alias nunquam ſubjecerat. Salutat itaque, ſciſcitatus etjam nomen ac originem puellæ? *Yrſam* ſe vocari, illa reſpondit, pauperis cujusdam filiam. Rex, ingenti jam æſtuans amore, parum, ait, humilis & abjecti forma illa tua frontisque decus habere videtur: mendicus ego ſum, tu uxor mea eris; eandem enim nactos naſcendi ſortem thalamo eodem nos quoque jungi oportet. Yrſa reſtitit; ille autem reluctantem ad naves ſociosque, ſolvere ſtatim & domum navigare juſſos, abduxit. Reginam autem, propriis deceptam artibus, iſtiusmodi caſus vehementer turbavit: quamquam enim notitiam facti alta premeret ſimulatione, tamen perſuaſum ſibi habebat, Helgum ſolum talia auſum, non

hafa, til harms og ſvivirdingar, enn til einkis frama nie yndis. Helgi Kongur giorer nu brudkaup ſitt til Yrſu og ann henne mikid.

ma och ynneſt. Konung Helge giör imedlertid bröllop med Yrſa och älſkade henne mycket.

IX. CAP.

Broderni Helga og Hroars.

HElgi Kongur atte *bring* þann, er mikid agiæte fylgde, og þeir brædur villdu bader eiga hann, og lika Signy ſyſter þeirra. Hroar Kongur kom eitt ſinn i rike Helga *K*ongs brodur ſins, þad ſem Helgi Kongur ſat i, og giorer Helgi Kongur pridelega veitſlu i mote honum. Hroar *K*ongur mællte: þu munt vera ockar meiri madur, enn fyrer þa ſok ad eg hefe ſtadfeſt mig i Nordymbralande, þa ann eg þier vel ad niota þeſſa rikis, er vid eigum bader, ef þu villt midla mier nockru af lauſa fie, vill eg fa hringinn þann, ſem beſtur gripur er i þinne eigu, og vid villdum bader eiga. Helge Kongur ſvarar, og mællte: eigi ſomer annad frænde, enn þu eigir hringinn wiſt. Vid þeſſe ummæle þeirra glediaſt bader, fieck Helge Kongur Hroar Kongi brodur ſinum nu hringinn; fer nu Hroar Kongur ſo i burt og heim i riki ſitt, og ſeſt umm kyrt.

9. Cap.

Om Helge och Hroar broderſkap eller brödra ſkifte.

KOnung Helge ägde en armring, ſom war för ſina egenſkaper mycket wida berömd och utropad, och wille bägge bröderna äga honom, tillika med theras ſyſter Signi. En gång kom Konung Hroar i ſin broders Konung Helges Rike, och låter då Konung Helge tillaga ett myckt hederligit gäſtebod för honom. Tå ſade Konung Hroar: emedan du äſt then förnämſte af oß bägge, och jag thes utan ſtadfäſt mig i Northumberland; ty unnar jag dig wäl at niuta detta riket, ſom wi ellieſt bägge bordō äga, allenaſt du wilt dela med mig något af lösöronen, önſkar jag förthenſkull, at bekomma then ringen, ſom är then ſtörſta Clenod bland dina ägodelar, och then wi bägge tilförende äga wille. Hwar til Konung Helge ſwarade, wiſt anſtår thet wäl Frände, at du bekommer thenna ringen. Wid thetta talet gläddes båda brödena, och öfwerlefwererade Konung Helge ſin broder ringen, hwaruppå Hroar reſte bort hem i ſitt rike, och ſatte ſig ther ned i ro och ſtillhet.

X. Cap.

non ut amicum placatumque ſibi, ſed ut hoſtem implacabilem, inque ſuam ignominiam dedecusque unice intentum. Nuptias interim ſuas Helgus & Yrſa celebrant; par conjugum, innocenti ac mutuo conſpicuum amore & benevolentia.

CAP. IX.

De diviſione hæreditatis inter fratres Helgum & Roarum.

HElgus *armillam* habebat, virtutum fama admodum nobilem atque prætioſam, & ideo ab utroque fratrum, nec non ſorore Signe, vehementer expetitam. Roarus ad Helgum aliquando veniens, ſplendidoque ac magnifico acceptus convivio, ita fratrem alloquitur: quoniam major me potiorque es, & ego præterea fortunarum mearum ſedem Northumbriam elegi, non invideo tibi ſoli quietam Regni hujus poſſeſſionem, utut æquo alias jure ad utrumque noſtrum pertinentem, modo reliquas opes a patre nobis reliƈtas mecum partiri lubeat: has autem quantascumque, cum armilla tamen, eximia iſta, & cæterarum poſſeſſionum facile prætia ſuperante, commutatas vehementer cuperem. Et quis, ait Helgus, meliore jure, quam tu, frater, theſaurum hunc poſſideret? Hoc Helgi reſponſum utrisque gratiſſimum erat, moxque Roarus voti compos, domumque reverſus, quieto ibi & tranquillo potitur imperio.

Cap. X.

X. CAP

Hrokur ſonur Sævars Jarls, kaſtar utbyrdis hringnum goda.

ÞAd bar til tidanda, ad Sævill Jarl magur þeirra brædra andadiſt, og tok *Hrokur* (*ſvarti*) ſon hanns rike eptir ſodur ſinn. Hann var grimmur madur og hardla agiarn, moder hanns ſeigir honum mikid af hringnum, er þeir brædur attu, og þætte mier ecke olanngiarnlegt ſeiger hun, ad þeir brædur minntuſt ockar umm nockurt rike, þvi ad vier ſtuddum þa i naudſyn þierra, til hefnda epter fodur vorn, og hafa þeir ecke minnſt þeſſ vid fodur þinn eda mig. Hrokur ſvarar: dagſanna er þetta er þu ſeiger, og er þetta fyrna fult, og æ ſkal eg epter leyta vid þa, hvorn ſoma vorn þeir vilia giora þar a. For hann ſidann a fund Helga Hongs, og krefur hann þridiungs af rikinu i Danmork, eda hringſins goda, þvi hann viſſe þa ecke, ad Hroar atte hringinn. Helge Kongur ſvarar: þier mælid all fræklega til, og geyſi ſtormannlega; unnum vær riki vort med hetiuſkap, ſvo ad vier logdum vort lif i wed, med adſtudning fodurs þins og Reigins foſtra mins, og annara godra manna er oſſ villdu lid veita. Nu vilium vier þier hier viſſ laun agiora vegna frændſeme ockar, ef þu kant ad þeckiaſt; enn ſo mikid hefur

10. Cap.

Hroker Såwar Jarls ſon / kaſtar then gode ringen vtom Bord.

THet hände ſig / at Såwil Jarl theße bröders ſwåger / affſomnade / och hans ſon Hroker (Swarte) årfde landet efter ſin fader. Han war en mycket grym och girig man; modren berättade honom mycket om then ringen ſom hennes bröder ågde / och ſynes mig icke otienligit ſade hon / at mina bröder ihogkomme oß med något af ſitt rike / ty wi ſtodom them bi i theras nöd / at håmna wår fader / och hafwa the ſedan icke påmint ſig thet / hwarken i anſeende til tin fader eller mig. Hroker ſwarade: dagsſanning är thetta / ſom tu ſäger / och är thet mycket fult of them; ty ſkal jag oafläteligen efterfråga hwad heder the wilja bewiſa i thetta mål. Sedan far han bort til Konung Helge / och fordrar af honom tredingen af theß rike i Danmark / eller ochſå then dyrbara ringen / ty han wiſte tå icke at Hroar hade ringen. Tu talar mächta diärft och högmodigt ſwarade Konung Helge; wi wunnom wårt rike med inſtyrkande / och wågadom wårt lif therföre / med tin faders och min foſterfader Reigins tilhielp / ſamt andra goda måns ſom tå wille giöra oß biſtånd. Nu wiljom wi uſåſta åt tig wiß lön / för wår frändſämja ſkull / om tig ſå ſynes; men ſå mycket hafwer thetta riket kåſtat mig / at jag ei har luſt at miſta thet för någon

CAP. X.

Rokarus, Sævari Jarli filius, armillam illam pretioſam in mare conjicit.

INter hæc Sævarus Jarlus, fatis concedens, ditionem Rokaro (nigro) filio reliquit, juveni crudeli admodum & avaro. Hujus mater Signe, poſtquam annuli, quem fratres habebant, virtutes vehementer coram filio prædicaſſet, addidit: haud immerito in regni portionem aliquam cum fratribus meis admittendi videmur: nos enim extorres miſeroſque teximus, promto deinde juvantes auxilio, de patris percuſſore cum dignas exigerent pœnas: tanti autem beneficii memoria in fratrum animis prope extincta mihi videtur, quoniam in hunc usque diem nihil hinc emolumenti in domum noſtram redundavit. Rokarus ait: vera ſunt, quæ narras, mater: ingratique animi fratres tuos merito puderet: mihi itaque ſedulo inquirere lubet, quid honoris, quiqve emolumenti fidam operam & præſtita beneficia in hoc negotio maneat, Profectus deinde in Daniam ad avunculum ſuum Helgum, Regem aut tertiam Regni partem, aut armillam illam pretioſam ſibi dari poſtulavit. (nondum enim in manus Roari perveniſſe cognoverat) Helgus ait: proterve admodum & ſuperbe loqueris: Regnum hoc vitæ meæ fratrisque periculo

redem-

hefur mig kostad riki þetta ad eg kann þad fyrer aungvann mann missa, enn Hroar Kongur hefur nu tekid vid hringnum, og vænti eg ad hann sie ecke laus fyrer þier. Wid þetta fer Hrokur a burt, og unir nu allilla vid, hann sæker nu a fund Hroars Kongs, Kongur tekur vid honum vel og sæmilega, og er hann med honum umm hrid. Og eitt sinn er þeir fara fyrir land fram, og lau a fyrde einum, þa mællti Hrokur: þad þætti mier þier somi frænde, ad þu giæfer i mitt valld hringinn goda, og minntist so vorrar frændsemi. Kongur svarar: svo hef eg mikid til gefid ad fa hring þennann, ad eg vil hann fyrer aungvann mun missa. Hrokur svarar: þa muntu lofa mier ad sia hringinn, og er mier a honum hin mesta forvitne, ad vita hvort hann er soddann gerseme sem hann er sagdur. þad er þier litil veitsla, seigir Hroar Kongur, og skal þad vist lata eptir þier, og fieck honum hringinn. Nu helldur Hrokur a hringnum umm stund, og kalladi ecke ofsogum meiga fra honum seigia, og hef eg aungva gerseme slika sied, og er þad hin mesta vorkun, ad yckur þyke allgodur hringurinn; mun þad nu best rad, ad hvorgi ockar niote og einginn annara, sidann fleigir hann hringnum af hende, og ut a sioinn sem lengst matte hann. Hroar Kongur mællte þa: þu ert allillur madur, hann liet sidann fothog-

gon annan; Konung Hroar hafwer tagit ringen til sig, och tror jag at han icke låter sittia lös för tig. Med thetta swaret for Hroker bort, och tyckte myccket illa härom; han söker förthenskull upp Konung Hroar, som emottog honom wäl och anständeligen, och förblifwer hos honom någon tid. En gång när the seglat fram för landet och lågo på en fiärd, sade Hroker: thet tycker mig at thet woro tig hederligt frände, at tu öfwerlåter mig then goda ringen, och påminte tig således wår frändskap. Konungen swarar: så myckt hafwer jag gifwit til at få thenna ringen, at jag ej wil mista honom mera för någon ting. Hrokar sade: tå månde tu lofwa mig at se ringen, ty jag är myckt förwetten, at wetta om han är en sådan dyrbar ting, som han är utropad före. Thet är dig en ringa bewist tienst, swarade Konung Hroar, ty wil jag wist efterlåta tig thet, och fick honom ther med ringen. Nu håller Hroker i ringen en stund och säger: icke har man kunnat berätta nog om honom, ty jag har intet sedt någon så dyr Clenod, och är thet wäl wärt at j tycken ringen wara i alla måtto dyrbar; månde thet nu wara bästa rådet, at ingenthera af oß får niuta honom, ej heller någon annan; sedan kastar han ringen af handen, och så långt ut på siön, som han långst förmåtte, tå sade Konung Hroar: tu är en alt för arg och elak man; ty lät han fothugga eller hugga honom ofärdig på fötter-

redemtum possideo; interim qvum Patris tui una cum Regini, aliorumque fideli tunc ac promta usi fuerimus opera, præmium tibi paterni laboris propter cognationem, quæ inter nos est, offero. Regni autem frustra partem petis; tanto enim partum paratumque labore nec a te, nec alio quoquam, vel aliquantillum discerpi atque divelli patiar. Roarus Rex armillam habet, tibi certe vix dono destinatam. Rokari auribus parum grata erat hæc Regis responsio, Daniam itaque paulo post relinquens Roarum Regem invisit, cujus aliquandiu benigno deinde usus est hospitio. Forte animi gratia, non multum a litore, in mare aliquando processerant; Rokarus ait: te digna esset liberalitas, avuncule, si, in cognationis nostræ memoriam, armilla ista eximia me donare velles. Rex respondit: tanti mihi constat, ut cum re quacumque, etjamsi pretiosissima, nunquam tamen permutare illam velim. Tum Rokarus; at saltem videre permittas supra fidem pene meam fama decantatam. Rex inquit: parum est, quod jam petis, mox voti compos eris; simulque detractam brachio armillam Rokaro tradidit, qua accepta pergit ille, dicens: famam certe suam hæc armilla superat; rem enim tam exquisitæ bonitatis, tantique pretii, oculis meis huc usque nunquam usurpavi: nec jam miror tanti a te æstimari. Quamobrem optimum factu videtur, si nec ego, nec tu, nec alius quisquam, invisum hoc solus amplius possideat cimelium; quibus dictis, quantis unquam viribus poterat, in mare armillam projecit.

Rex

hoggva Hrok, og flytia hann heim i rike sitt.

XI. CAP.

Hrokur drepur Hroar Kong.

HRokur vard skiott heill madur, svo ad greri fyrer stufinn, þa safnar hann sier lide, og vill hefna sinnar skammar. Hann fær mikid lid og kemur vid Nordymbraland a ovart þar sem Hroar Kongur var, ad veitslu og helldur famennur. Hrokur leggur þegar ad, og tekst þar hardur bardæge, og er mikill lidsmunur, fellur þar Hroar Kongur, enn Hrokur leggur under sig landed, þvi hann hugde so ad giora. Hann lætur gefa sier Kongs nafn, sidann bad hann *Agnar* dottur Nordra Kongs, er adur hafdi att Hroar Kongur frænde hanns. Nordra Kongi þotti nu tallid til sin mikid vandkvædi, þvi hann var þa madur miog gamall, og litt fallinn edur fær til ad vera i bardaga edur barattu. Hann seigir nu *Ogn* dottur sinne hvar komid, og liest ei vilia teliast undann ad hallda uppi bardaga, þott hann væri gamall, ef þetta væri eigi a mote hennar skapi. Hun svarar med harme miklum: vist er þetta a mote minum vilia, enn þo sie eg ad lif þitt liggur vid, og vil eg honum ei fravisa, og þo med þvi mote ad frest sie giefid a nockurt, þvi eg er med barne og verdur þad mal fyrst ad greidast, og a þad barn med

fötterna, och skickade honom sedan hem i sitt land.

11. Cap.

Hroker dräper Konung Hroar.

HRoker wardt snart läkter igen, så at fotstufwen igen grodde framantil, tå låter han församla folk och wil hämnas then skam honom skiedt war. När han bekommit tilsammans mycket folk, kommer han oförwarandes til Northumberland, ther som Konung Hroar war på giästebud, och hade litet manskap hos sig. Hrokar lade ther an, och begyntes tå ett hårdt slag, och som manskapet war olika å båda sidor, ty föll Konung Horar, och Hrokur lägger under sig landet, ty han hade så föresatt sig at giöra. Han låter sig nu gifwa Konungs namn, och begärar til ächta Agna Nordra Konungens dotter, som hans morbroder Konung Hroar tilförene hade ägt. Nordra Konungen tyckte thetta falla sig mycket swårt, emedan han war en man mycket til åhren, ther til med litet beqwäm at wara med i någon strid. Ty berättar han nu sin dotter Ogn hwad som skiedt war, låtandes som han ej wille undandraga sig at uppehålla kriget, om thetta icke wore emot hennes sinne. Hon swarade ther til med stor harm: wist är thetta emot min wilja, men ändoch ser jag at dit lif hänger här wid, ty wil jag honom hans begiäran ej aldeles affslå, doch med thet wilkoret at här med måtte något upskiutas, ty jag är med barn, hwil-

Rex inquit: o perditissimum caput, statimque pedes vulneribus debilitatum, regnoque ejectum suo, proprias sedes repetere jubet.

CAP. XI.

Rokarus Roarum Regem interficit.

ROkari autem cito vulnera sanata sunt. Tum vero ignominiæ memor, cupidusque vindictæ, cum magno exercitu in Northumbriam, non opinante Roaro Rege, trajecit. Forte convivio tunc cum paucis suorum Rex intererat, quos Rokarus cum magna suorum multitudine imparatos adortus, post atrox prœlium multamque utrinque stragem, occiso etjam Roaro Rege, vincit fugatque. Deinde, ut domo profectus destinaverat, suppellectili regia Regnoque interfecti occupatis, Regis nomen & insignia sumit: Agnis deinde viduæ Regiæ nuptias petit. Patres Reginæ, Nordro Rege, vehementer hoc indignante. (Erat enim annis & senio tardus ideoque ad arma tractanda bellicosque labores minus aptus). Ad Agnen itaque filiam totam rem defert, simulans, belli quoque se experturum fortunam, si hoc ipsa consilium probaret. Jlla rei indignitate admodum commota, respondit: ego vero nuptias istas, ipsumque tyrannum, usque detestabor; interim, quoniam vitam tuam, Pater, heic periclitari certum est, eludam violentiam tyranni, nuptias pacta, temporis solum aliquantillam moram postulantes, gravidamque ex Roaro Rege,

med mier Hroar Kongur. Nu er þetta mal borid fyrer Hrok, enn hann vill freſtid a gefa, ef hann ſkal þa audvelldlegar komaſt ad rikinu, og radahagnum. þykeſt Hrokur Kongur nu mikid hafa framaſt i þeſſare ferd, er hann hefur felldt ſo frægann Kong og rikann. Enn i þeſſum ſvifum, ſende Ogn menn a fund Helga Kongs, og bad ſo ad lata ſeigia honum, ad hun mune ecke koma i reckiu Hroks Kongs, ef hon væri ſialfrad og onaudug, fyrir þa ſok, ad eg er med barne Hroars Kongs ſeigir hun. Sendemenn foru og ſogdu þetta ſem bodid var, Helgi Kongur ſvarar: þetta er viturlega ſagt hennar vegna, þvi hefna mun eg Hroars Kongs brodurs mins. En Hrok grunar þetta ecke neitt.

hwilket mål förſt måſte anſaas, och har jag thet barnet med Konung Hroar. När thetta år för Hrok igen ſagt, utlofwade han wilja fördröja hår med, om han ſkulle ſå låtteligen och utan mödo kunna komma til riket och ägtenſkapet. Tycker nu Hroker ſig hafwa uträttat mycket i thenna fården, genom thet at han dråpit en ſådan rik och berömlig Konung. Emedlertid ſånder Ogn bud til Konung Helge och låter honom wetta, at hon icke hade luſt at komma i ſång med Hroker, om hon rådde ſielf, och ej worde nödgad, hålſt emedan hon wore med afwinge efter Konung Hroar. När Såndemånnen hade utſagt hwad them anbefalt war, ſwarade Konung Helge: at thetta wore beſkiedeligen talt af henne, och wille han håmnas ſin broders Konung Hroars död. Af alt thetta wiſte Hroker intet.

XII. CAP.

Helgi Kongur hefner Hroars brodurs ſins, og fra Agnare Hroars ſyne, er ſokti aptur hringinn goda i ſiafardiup.

Augn Drottning fæder nu ſon þann, er *Agnar* var nefndur, hann var ſnemma mikill og efnilegur. Wilium vier nu ſeigia fra Helga Kongi ad hann ſafnar lide, er hann ſpyr þetta, fer hann nu a fund Hroks Kongs. Og tekſt þar hinn hardaſti bardægi med þeim, og ſvo lykur ad Hrokur verdur handtekinn. þa mællti Helgi Kongur: þu ert

12. Cap.

Huruledes Konung Helge håmnas ſin broders Hroars död, och om Agnar Hroars ſon, ſom ſöker efter Ringen på Siödiupet.

Augn Drottning föder nu en ſon, ſom kallades Agnar, han wårte haſtigt upp och wart ſtor, ſamt wål artad. Nu wiljom wi förſt berätta om Konung Helge, at han ſamlar folk, när han ſporde thetta, och ſöker up Konung Hroker. Tå börjas ett ſtort ſlag them emellan, ſom ſå lychtades, at Hroker wardt fången. Konung Helge ſade til honom: tu åſt en mycket elak höfdinge, Doch

ge, fœtum me deponere velle cauſſabor, antequam in novum tranſeam tori cum illo conſortium. Hæc ubi ad Rokarum perlata ſunt, conditio placet nec ampliore, quam erat thalamus hic ſoliumque regale, prænio moras has operamque tantillam redimi poſſe tyrannus credebat. Interea ſtolida iſte ferox audacia, indignam tanti Regis cædem, velut pulcherrimum facinus, ſibi grutulabatur. Ad Helgum autem Agnes legati ubi perveniſſent, nuntiabant, nolle Reginam Rokaro jungi, gravidamque ex Roaro Rege, paternas fortunas legitimo hæredi, ſi ſui unquam juris hoc foret, nec ſubtrahere ſuſtinere. Auditis legatis, Helgus ait, dignam hanc Regina tantæ virtutis ſententiam eſſe: ſe fratris mortem ſcelerati ſupplicio quam primum vindicaturum. Hæc omnia inſcio Rokaro peragebantur.

CAP. XII.

Helgus cædem fratris ulciſcitur, Agnarus Roari Regis filius annulum in mare quærit reperitque.

Agne Regina, filium jam enixa, *Agnarum* vocabat. Pulchra puero indoles erat, in viri robur atque ſtaturam cito adoleſcenti. Sed, ut ad Helgum Regem redeamus; cognita ille fratris cæde, validoque deinde Rokarum exercitu adgreſſus, atroci proelio vincit, victumque capit: quem ut videt, his

ert allillur hofdingi, enn þo nenni, eg ecki ad drepa þig, þvi þier er meiri ſkomm ad lifa vid orkumſl og harmkvæli enn ad deya. Sidann liet hann briota fotleggi hanns og armleggi, og ſende hann ſo ſidann aptur heim i riki ſitt, ſo ad hann var til einſkis fær. Enn er *Agnar* Hroarsſon var tolf vetra, þottuſt menn ecki hafa ſied ſlikann mann, og umm alla atgiorvi var hann framm yfer adra menn. Hann giordeſt hermadur mikill, og ſo frægur, ad hanns er vida getid i fornum ſogum, ad hann hefur meſtur kappi verid ad fornu og nyu. Hann ſpurdiſt fyrer hvar fiordur ſa væri, ſem Hrokur hefde ſleingt utann bords hringnum, margir hofdu eptir honum leytad med allſkins vigvielum og nadu honum ei, og ſo er ad Agnar kemur ſkipi ſinu a þennann fiord, og mællte ad þad væri ſnarræde, ad ſækia eptir hringnum, ef menn hafa hier gloggmid a. Menn ſogdu honum þa hvar honum hefdi verid a ſioinn kaſtad; Sidann byr Agnar ſig til, ſækir i diupid edur kafadi, kiemur upp og hefur ei hringinn, ofann fer hann i annad ſinn, og hefur ecke nad hringinum er hann kemur upp. Nu mællte hann: ſlemlega er epterſokt, fer hann nu niduri þridia ſinn, og kom þa upp med hringinn, af þeſſu vard hann agiætlega frægur, og frægri enn fader hanns. Situr hann nu i rike ſinu umm kyrt a veturnar, enn a ſu-

Doch nånnes jag ej dråpa tig/ ty thet år ſtörre ſkam för tig at lefwa med lemmalyte och ſorgeqwal/ ån at dö. Ty lät han bryta ſönder hans arm eller hand och fotläggar/ och ſånde ſå honom hem i ſitt rike/ ſå at han war til ingen ting mera beqwåm. När Agnar Hroarsſon/ war tolf wintrar gamal/ tycktes man icke hafwa ſedt en ſådan man/ och war han i alla beſtällningar förmer ån andra. Han wardt en ſtor krigsman och ſå berömd/at han år wida bekant i forna Hiſtorier/ för thet han hafwer warit en ibland the förnämſte Hieltar af them/ ſom warit förr eller efter hans tid. Han giorde ſig kunnig om then ſiön/ uti hwilken Hroker hade kaſtat ringen om bord/ och hafwa många ſökt efter honom med allehanda konſter/ utan at kunna finna honom. Agnar kommer nu med ſina ſkiepp uti ſamma fiärd/ och ſade at thet wore ett lått och kläckt råd at ſökia upp ringen/ om man hade noga i acht tagit ſtället/ thereſt han blef utkaſtat. Hwilket når thet war honom beråttadt/ begynner Agnar at ſökia til diupet och for i qwaf/ kom ſedan upp/ och hade ej ringen; åter for han ned andra reſan/ doch hade han ånttå icke funnit honom/ når han war upkommen igen. Tå ſade han: illa år hårefter ſökt wordet; han gick ſå ned igen tredie gången til botten/ och kom då up med ringen/ blifwande af thetta ganſka namnkunnig och mera berömlig/ ån hans fader. Sitter han nu ſtilla i ſitt rike om wintrarna/ men om ſomrarna war han i ſiöröfweri. Thet ſamma giorde ochſå Konung Helge/ och wardt åfwen-

his ſimul increpat: non in Virum Ducemque tua cadunt ſcelera; itaque nec interficere ſuſtineo, ad membrorum jacturam dedecusque, ipſa morte pejora, deſtinatum. Brachia deinde ac crura ejus poſtquam confregiſſet, domum remittit, ad omnia jam inutilem. Agnarus autem Roari Regis filius, duodecim jam natus annos, corporis viribus ac ſpecie, nec non actionum dexteritate, fortiſſimo cuique palmam reddidit dubiam: quamobrem, ubi ætatem attigiſſet virilem, adeo bellicis quoque artibus inclitus evaſit, ut ejam illum, inter omnis temporis clariſſimos heroas, antiquior hiſtoria celebret. Hic mare exquiſivit, in quod Rokarus conjecerat armillam, multorum ſæpe arte & induſtria fruſtra ante quæſitam. Agnarus itaque navibus in hunc ſinum vectus, facilem, ait, inventu fore armillam, modo locum probe notaſſent, invidiæ Rokari teſtem: quo monſtrato, præceps in mare ruens, fundum petit; redit tamen mox ſine armilla: rurſus ima ſcrutatus maris, emergit, ne tum quidem voti compos. Tum dicit: adeone oleum & operam ſemper perdam? Simulque tertium ſe aquis immittens, armillam tandem laboris & ſolertiæ præmium tulit. Hoc facinus fama divulgante, paterna laude longe major filii habita eſt. Hiemes deinde quieti, æſtates piraticæ dedit, belli pacisque artibus æque clarus & inſignis. Nec famæ Helgus defuit; domi enim prudens & manſuetus, foris virtute & armis invictus, tantam ubique excitavit nominis ſui, vel formidinem, vel venerationem, ut patre longe

H major

a sumurinn var hann i *bernade*. Helge Kongur situr og i riki sinu a vetur, enn er i *bernade* a sumarid, og giordist miog frægur madur, og mikid meiri og frægri enn fadir hanns. þau Yrsa Drottning untust mikid, og attu eirn son þann er *Hrolfur* hiet, er mikil mætamadur vard sidann.

wenwål en widt berömd man/ och mycket mächtigare och namnkunnigare än hans fader: han förlíktes wäl med sin Drottning Yrsa/ och ågde en son med henne/ wid namn Hrolf/ som sedan wardt en mycket förnäm man.

XIII. CAP.

Oluf Drottning opinberar ætterne Yrsu, og skilnadur þierra Helga Kongs og Yrsu Drottningar.

OLuf Drottning spyr nu, ad þau Helge Kongur og Yrsa Drottning untust mikid, og una vel rade sinu, þad likar henne ecke vel, og fer a fund þeirra, og sem hun kemur þar vid land, sendur hun ord Yrsu Drottningu. Og sem þær hittast, bydur Yrsa henne heim til hallar med sier, hun sagdist þad eigi vilia og kvadst aungvann soma eiga ad launa Helga Kongi. Yrsa Drottning mællte: ovirduglega giorder þu til min, amedann er ek var heima med þier, eda kantu nockud ad seigia mier fra ætt minne, hvor hun er; þvi mig grunar ad eigi mune vera so sem mier var tilkynt, ad eg væri eins karls og kierlingar dotter. Oluf svarar: ecke er þess orvænt, ad eg kunne þier nockud þar af ad seigia, var þad mitt mesta erinde hingad, ad eg villde kunngiora þier þad, eda uner þu vel vid radahaginn. Ja sagde hun, jeg ma vel vid una,

13. Cap.

Drottning Oluf uppenbarar Yrsa sin slächt, och huruledes Konung Helge och Drottning Yrsa skiljas åt.

DRottning Oluf spörjer nu/ at Konung Helge samt Drottning Yrsa älskade mycket hwarandra och lefde wäl tilsammans/ hwilket henne illa behagade; hon reste förthenskull bort at upsökia them/ och när hon kommer thit til lands/ sänder hon bud efter Drottning Yrsa. Tå the råkades/ bad Yrsa henne hem til hofwet wed sig; men hon nekade ther til/ och sade sig ingen heder åga at wedergiälla Konung Helge: Drottning Yrsa sade: ohöfligen omgicks du med mig/ medan jag war hemma hos tig/ eller kan du något berätta mig om min slächt/ hwar hon är/ ty jag tycker at icke låter thet så hänga tilhopa ther med/ som mig är sagt/ at jag wore fattig mans barn. Oluf swarar: intet twifwel är therpå/ at jag ju kunde berätta tig något här om/ ty thet war mitt mästa ärende hit/ at jag wille kungiöra tig thet/ eller tyckes tig giftermålet wara nögsamt? Ja wist/ swarade hon/ jag må wäl tyckia ther om/ eme-

major potentiorque, ex omnium sententia, & ipse merito haberetur. Yrsam Reginam & conjugem eximia caritate dilexit, quæ in mutui pignus amoris, filium ei peperit: *Rolfo* nomen erat, paternas mox opes gloriamque æmulanti.

CAP. XIII.

Olufa Regina Yrsæ genus suum detegit, quo facto, matrimonii inter Helgum & Yrsam vincula solvuntur.

OLufæ Reginæ parum grata erat fama mutui & ingentis inter Helgum & Yrsam amoris. Quamobrem abit invisura illos; appulsaque ad Daniæ litora classe, nuntios mittit, qui Reginam ad colloquium vocarent. Jlla adest, & salutatione ultro citroque data, Olufam ad hospitium aulamque suam Yrsa invitat. Olufa recusat, donis caussata se non instructam, Helgi Regis fastigio dignis. Yrsa ait: non multum humanitatis experta sum in te, dum in domo tua tristius me fatum detinuit: an certi quid a te, de generis mei origine, jam scire mihi licet: humili enim & obscuro me natam esse loco, ut persuadere mihi conata es, fabulæ quam vero videntur propiora? Olufa respondit: haud vana est conjectura tua: nodum certe hunc sola solvere possum, & solvam, quippe unicam itineris mei caussam. Sed an ex matrimonio tuo magno-

una, þvi ad eg a hinn agiætasta Kong og hinn frægasta. Ecke er ſvo gott vid ad una, ſem þier þyker, ſeiger Oluf Drottning, þvi hann er fader þinn, enn eg er moder þinn. Yrſa mællte: mina ætla eg moðurina weſta vera og grimmaſta, þvi þetta eru þau odæme, ſem alldrei munu finnaſt umm alldur. Helga hefur þu golldid ad þeſſu, ſeigir Oluf, og reide minnar, enn nu vil eg bioda þier til min med ſæmd og virdingu, og giora til þin i alla ſtade, epter þvi ſem eg kann beſt. Yrſa ſvarar: eigi veit eg hvorſu þad geſſt, enn eigi mun eg hier vera leingur, fyrſt eg veit þeſſe odæme ſem aliggia. Hun hitter þegar Helga Kong ſinn, og ſeiger honum hvorſu þunglega er tikomid. Kongur ſvarar og mællte: ærid grimma attu modurina, enn þad villda eg ad ſo buid være, enn hun kvad ecke ſo buid vera meiga, ad þu ſieu ſamviſtumm þadann i frá. Fer Yrſa nu heim med Olufu Drottningu, og er i Saxlande umm hrid, bitur þetta ſo a Helga Kong, ad hann lagdiſt i reckiu og var all okatur, ecki þotti þa annar koſtur betri, enn þar ſem Yrſa var, enn þo giorduſt Kongar ſeint til ad bidia hennar, og bar þad meſt til, ad alldrei þotti orvænt ad Helge Kongur kiæme epter henne, og lieti ſier misþocknaſt, ef hun være odrum gipt.

emedan jag hafwer then förnämſta och berömligaſta Konung. Drottning Oluf ſade: icke må du glädias ſå mycket ther öfwer, ſom du tycker, ty han är din fader, och jag din moder. Yrſa ſwarade: nu tror jag mitt möderne wara thet wärſta och grymaſta, ty thetta är ett ſådant eſterdöme ſom aldrig lär finnas i någon tid. Härföre hafwer du at tacka Konung Helge och min wrede, ſade Drottning Oluf; men nu wil jag biuda tig hem til mig med all heder och wyrdnad, ſom tig anſtår, och unſägna tig i all ting ſåſom jag båſt kan och förmår. Yrſa ſade: icke wet jag nu huru thet lyckas, men intet wil jag längre bliſwa här ſedan jag wet hwad odöme eller ſällſam händelſe mig påkommit. Hon finner ſedan ſin Herre Konung Helge, och berättar honom huru bedröfweligen här med war tilgångit: mycket ondt möderne hafwer tu, ſade Konungen, doch wil jag at ſå ſkal bliſwa ſom ſkiedt är; men hon ſade thet ingalunda kunna bliſwa therwid, at hon längre wiſtades tilſammans med honom ifrån then tiden. Ty reſte Drottning Yrſa hem med Drottning Olof, och war hos henne i Saxen en tid; men thetta gick Konung Helge ſå högt til ſinnes, at han lades til ſängs, och war högeligen bedröfwad, tyckandes ſig ingenſtädes finna något nögie, utan ther ſom Yrſa war, doch drögde andra Kongar länge med thet, at fria til henne, i ſynnerhet, ſom man altid wäntade, at han ſkulle komma til henne, i thet han jämwäl ſig ſielf utlåt, at han miſſtyckte om hon ſkulle bliſwa giſt med någon annan.

XIV. Cap.

magnopere tibi gratularis? Quid ni, inquit Yrſa, conjugem nacta Regibus fere omnibus majorem potioremque? Nec interim tanti eſt tua iſta felicitas, ait Oluſa, quanti tibi videtur; nam Helgo & me parentibus nata es. Yrſa reſpondit: nunc certo mihi perſuaſum habeo, maternum mihi genus inter omnia eſſe peſſimum & crudeliſſimum: documentum certe jam diu in me dediſti per omnia ſecula novum inauditumque. Hoc, ait Oluſa, ultio mea habet, & acerrima in Patrem tuum ira. Jam vero domum te invito, digno honore, omnibusque, quæ unquam potero, cumulatura beneficiis. Tum Yrſa, qualem, inquit, exitum hic caſus ſit habiturus, ego quidem neſcio; tamen conſcia ſortis meæ, ſedes has utique mutabo. Poſt Regem adit, mutuæ nuntia calamitatis: qui, audito ſortis ludibrio, peſſimum, inquit, maternum tibi genus eſt; interim, ne ſic quidem conjugii noſtri me pœnitebit. Jlla, quantumcunque cuperet, non tamen ſe, ait, decere, diutius apud Regem commorari: itaque in Saxoniam deinde cum Oluſa Regina reverſa, ibi aliquandiu manebat. Abitus autem cariſſimæ conjugis tanto affecit Helgum dolore, ut, morbo quaſi implicitus gravi, lectum ſervare coactus ſit: Yrſam dies noctesque cogitabat, nec quidquam miſeram & adflictam ſolari poterat mentem, præter ſpem recuperandæ cito conjugis, quam nec aliorum Regum vota precesque tantopere fatigabant, quia Helgi ſemper reditus timebatur, aliis omnibus, ut ipſe quoque prædicaverat, conjugem hanc invidentis.

XIV. CAP.	14. Cap.
Adels Svya Kongur fær Yrsa Drottningar.	Huruledes Adel Konungen i Swerige, bekommer Drottning Yrsa til ächta.
ADils hiet Kongur rikur og agiarn, hann riede fyrer *Svya rike*; hann sat ad hofudborg *Uppsolum*. Hann spyr til þessarar konu Yrsu, og byr sidann skip sinn, hann fer nu a fund þeirra Olufar og Yrsu. Oluf Drottning giorer veitslu i mote Adils Konge, og tekur vid honom med allrè lyst og kurteyse. Hann bydur Yrsu Drottningar sier til eiginn konu. Oluf svarar: spurt munu þier hafa slikann malavoxt, sem er a hag hennar, enn ecke setjum vier hier syn fyrir med hennar rade. Er nu malid borid fyrer Yrsu, hun svarade so og kalladi ecke godu ad skipta, þvi þu ert ovinsæll Kongur, þetta geingur ho framm, hvort sem hun hefur halt hier umm fleiri ord edur færri, og fer Adels i burt med hana, og er ecke ad þessu kvaddur Helgi Kongur fadir hennar, þvi Adels þottest þeirra meiri Kongur. Ecke vard Helge Kongur var vid þetta, fyrr enn þau komu heim til Sviþiodar, giorer Adels Kongur þa virduglega veitslu, og brudkaup til hennar; og nu spyr Helgi Kongur þetta, og uner hann nu vid halfu verr enn adur. Hann hvilir i eirni	ADel kallades en rik och girig Konung/ som rädde öfwer Swerige/ och hade sitt säte i hufwudborgen eller staden Upsala. Han fick höra talas om Drottning Yrsa/ och låter strax tillaga sina skepp/ resandes til at besökia Oluf och Yrsa. Drottning Oluf låter tilreda för honom stort gästebud/ och emottager honom med all frögd och hurtighet. Adel begärar då Drottning Yrsa til ächta/ hwartil Olof swarade: du lärer wäl hafwa hördt berättas huru hennes tilstånd är; doch hafwom wi ingen försyn at rådgiöra med henne härutinnan. Wardt tå thetta ärendet bracht för Yrsa/ som sade at thet icke wore något godt willkår/ emedan Konung Adel ej hade många wänner; likwäl går thetta fram/ antingen hon sade mycket eller litet härtil/ och reste Konung Adel bort med henne/ utan at hennes fader Konung Helge wart något åtspordt härutinnan/ ty Konung Adel tycktes wara then förnämsta af them bägge. Ej eller blef Konung Helge något warse här om/ förr än the woro hemkomna til Swerige/ hwarest Konung Adel låter giöra ett hederligit gästebud och bröllop för henne. Men när Konung Helge thetta omsider sporde/ förtröt han thet halfparten mer än tilförene/ och sofwer nu altid ensamen i en utkamare. Om Olof berättes här nu intet mera/ utan lider således fram någon tid.

uti skemmu, og ecke fleyre manna. Enn Oluf er nu burt ur sogunne, og þannenn fer nu framm umm hrid.

CAP. XIV. XV. Cap.

Adelus Rex Svethiæ Yrsam in matrimonium accipit.

ADelus Rex erat *Svethiæ*, opum & auri ditissimus; sed quibus nunquam satiari poterat. *Upsala* caput Regni, & Regia sedes erat. Hic, accepta Yrsæ Reginæ fama, classem adornari jussit, utramque invisurus Reginam. Olufa Regina litori suo adpulsum, splendido convivio, omnique excepit humanitate. Tunc mentionem Rex injecit nuptiarum cum Yrsa Regina, cui ita Olufa respondit: fata casusque filiæ meæ fama forsan tibi noti sunt; interea tamen sententiam illius de hoc negotio exquirere lubet. Jlla interrogata respondit: conditionem malam esse, ideoque sibi displicere; Adelum enim plerisque invisum, paucos habere amicos. Nihilominus instat & urget Olufa, & nuptiæ tandem fiunt, surdas aures, duramque matrem nequidquam verbis aut precibus Yrsa flectere nitente. Adelus itaque Olufæ judicio Helgo prælatus, votique compos, domum cum sponsa proficiscitur. Hæc omnia inscio & inconsulto Helgo Rege peraguntur; ad quem tum demum sera, sed tanto violentior, injuriæ hujus fama pervenit, qvum in Regno Regiaque sua ingentis magnificentiæ & apparatus matrimonii sui actum Adelus cum Yrsa celebrasset. Tanta itaque rei indignitate veterem consvetamque tristitiam nimis adgravante, vitam Rex solitariam egit, noctesque in cubiculo secreto semper viduas atque insomnes. Tempus interim consueto rapitur cursu; de Olufa autem Regina literarum hic monumenta silent.

XV. CAP.

Helge Kongur getur Skulld vid Alfkonunne.

EN eirn Jola aptan er þess getid, þa Helge Kongur er kominn i reckiu sina, og er vedur illt ute, ad komid var vid hurdina, og helldur omatulega, honum kom þa i hug ad þad væri okongligt, ad lata þad uti vera sem *vesællt* væri, ef hann ma biarga þvi. Fer nu til dyra og lykur upp dyrunum, hann sier ad þar er komid eitthvad fatækt og totrugt, þad mællte: vel hefur þu nu giort Kongur, og fer þad sidann inn i skemmuna. Kongur mællte: ber a þig halm og hey, og biarnfelldi, so ad þig kali ecki, þad mællti: veittu mier Kongur reckiu þina heita, og vil eg hia þier hvila, þvi ad lif mitt er i vedi. Kongur svarar: Ris mier hugur vid þier, enn ef so er sem þu seigir, þa kom þu og ligdu hierna vid stockinn i klædum þinum, og mun mig ecke saka. Hun giorer nu svo; Kongur snyr sier fra henne, þvi lios brann i husinu. Enn er stund leid, verdur honum litid um oxl til hennar, þa sier hann ad þar hviler kona so væn, ad alldrey tykest hann adra konu sied fridare, hun var i *silke kyrtle.* Hann snyr sier þa skiott ad henni med blydu, hun mællti: nu vil eg fara i burt seigir hun, og hefur þu leyst mig ur miklum naudum, þvi þetta voru mier stiupmodurs skop, og hef eg marga konga

15. Cap.

Konung Helge aflar Skulld med en Alfqwinna.

EN Julafton når Konung Helge war gången til sångs, och thet war myket elakt wäder ute, hörer han at något war kommit utan för hans dörr, som jämrade sig ynkeligen; tå tänkte han wid sig sielf, huru thet ej anstod en Konung wäl, at låta thet stå ute, som armt och ålendigt wore, om han elljest kunde herberga thet. Förthenskull går han til dörren ock låter upp henne, blifwandes tå warse ett fattigt och slarfwigt pigebarn, som sade: wäl hafwer tu Konung, nu giort emot mig, och i thet sama gick thet in i kamaren. Konungen sade: drag på tig halm och hö, samt en biörnhud, på thet tu icke må frysa; men thet swarade: unna mig o Konung, at liggia i tin warma säng, ty jag önskar gierna få hwila hos tig, emedan mitt lif står i wad therom. Konungen sade: min hug ryser för tig, men om så är som tu säger, så kom och ligg här wid sängestocken i tina kläder, och har jag tå theraf intet meen. Hwilket och qwinnan giorde, men Konungen wände sig ifrån henne, och bran tå lius i rummet. En stund ther efter ser Konungen sig öfwer axel efter henne, och blef warse at ther låg en qwinna, så däijelig at aldrig tyckte han sig hafwa sedt någon wackrare, ther til med war hon klädd i en silkes kiortel. Han wänder sig tå hastigt och wänligt til henne; hon sade: nu wil jag fara bort, och hafwer tu nu

CAP. XV.

Helgo Skuldam Alfica mulier peperit.

FOrte sub ipsa Joliorum vespera, cum cœlum minus esset serenum, lectum jam Helgus tenens, vocem extra fores suas audit, aëris injurias sortemque suam misere deplorantis: tum recordatus, quam Rege indignum esset, opem suam solatiumque miseris subtrahere, si quidem ulla ratione levare posset, surgit, apertaque janua, pauperem invenit laceramque puellam; quæ humanitatem ejus his statim verbis prædicat: optime Rex, quanto jam miseram augere me voluisti beneficio; inter hæc intrat, jussaque simul fœnum, pellemque ursinam, frigori arcendo, adferre, inquit: o Rex, permitte, quæso, lecti sim tibi socia, quæ hanc spem, incertam licet, vitæ tamen meæ periculo redimere non dubitavi. Rex ait: parum quidem grata mihi erit ista societas; sed si vera sunt, quæ narras, accede, & in lectum meum inclina corpus, retentis tamen vestimentis, ne nimis mihi molesta sis. Hoc læta responso, lectum petiit, Rege interim faciem ab illa avertente. Candelas autem nemo extinxerat. Post horæ fere spatium, verso capite ad illam forte Helgus respexit, miratus pulchritudinem sociæ, quæ tanta erat, quanta esse debuit puellarum formosissimæ; miratus quoque *tunicam bombycinam* & eximio micantem nitore. Tum vero, ingenti percitus amore, se

I totum

konga heimſókt, og hefur einginn vid mier ordid, enda legdu mier nu eigi þetta til lyta, vil eg nu ei leingur hier vera. Ney ſeigir Kongur, einginn er þeſſ koſtur ad þu farir ſo ſkiott, og munum vid ecke ſo ſnogt ſkilia, ſkal nu giora til þinn ſkynde brullaup, þvi mier lyſt vel a þig. þier hliotid nu ad rada Herra, ſeigir hun, og ſo hvildu þau bædi þa nott, enn umm morguninn tekur hun til orda; med loſtum hefur þu til min giort, enn þad ſkalltu vita, ad vid munum barn eiga, gior nu ſem ek mæli *K*ongur, vitiadu barns ockar annann vetur i þetta mund ad nauſtum þinum, þvi enda muntu gialldda ef þu giorir eigi ſo, eptir þetta for hon i burtu. Helge Kongur er nu nockud katare enn adur, lida nu ſvo ſtunder framm, og giefur hann aungvann gaum ad þeſſu. Og ad þriggia vetra freſti, verdur þad til tidinda, ad þar rida þrir menn ad þvi ſama huſe, ſem Kongur ſefur i; þetta var umm midnætte, þeir foru med meybarn, foru þeir umm kring huſid, og ſettu þad nidur hia huſenu. Kona ſu tok til orda er med barnid for: þad ſkalltu vita Kongur ſeigir hun, ad ættmenn þiner munu þeſſ gialldа, þar ſem þu aktader þad ad aungvu, ſem eg ſagdi þier, enn nu nytur þu þeſſ er þu leyſtir mig ur naudum, og vittu þad, ad mær þeſſe heiter *Skulld*, þad er ockar dotter; epter þetta ridu þeſſer menn i burt. þetta hefur verid

nu frälſt mig 'ur ſtor nöd/ ty thetta ödet war mig af min ſtyſmoder pålagt; jag hafwer beſökt många Konungar/ utan at någon welat mottaga mig; doch tilräkna mig ej thetta til wanheder/ ty jag wil nu ej längre bliſwa här. Nej ſwarar Konungen: thet är ogiörligt at tu får fara ſå ſnart bort/ och ſkolom wi icke ſå ſnart ſkiljas åt/ ſkal jag nu giöra haſtigt bröllop med tig/ ty jag tycker mycket om tig. Tu måſte nu wäl råda Herre/ ſäger hon/ och ſå hwilade the bägge tilſammans then natten; och om morgonen ſade hon: med luſta hafwer tu nu med mig omgåts/ och thet måſte tu wetta/ at wi låtom äga barn tilſammans; giör nu Konung ſåſom jag ſäger/ och ſök efter wårt barn näſtkommande winter på ſamma tid uti titt båthus/ ty elljeſt ſårer tu omgälla thet/ om tu thet ej efterkommer/ och ſedan gick hon bort. Konung Helge är nu något gladare än tilförene/ och lider ſå fram någon tid/ utan at han gifwer acht på hwad ſom ſkiedt war. På tredie wintern hände thet ſig/ at tre perſoner kommo ridandes midnats tid/ til thet huſet/ ſom Konungen ſofwer uti/ och hade the med ſig ett pigebarn/ the redo kring huſet och ſatte ſedan barnet ned. Tå talade then ena qwinnan/ ſom hade fört barnet/ och ſade: thet ſkal tu wetta Konung/ at tin ſlächt måſte umgälla thet tu ej achtadt hwad jag ſagt tig/ men nu niuter tu thet til godo/ at tu frälſte mig ur min nöd/ och må tu wetta/ at thenna mön är wår dotter och heter hon Skulld; hwarefter theße perſoner redo ſina färde igen. Thetta hafwer warit en Alſkona/

totum ſubito convertit. Jlla autem, nunc, ait, abire volo, tua certe bonitate, ex magno erepta periculo: onus enim hoc ſortemque dura mihi noverca impoſuit, multaque jamdiu regna, multasque Regum pererravi aulas; nec quisquam tamen, præter te, inventus eſt, qui ſolatio ſuo, & commiſeratione me dignam exiſtimaverit: tu, autem, ne vitio hoc mihi vertas, oro: nunc abitura ſum. Ego vero nequaquam, hoc concedam, ait Rex; nam feſtinationis nullam cauſſam video; nec tam cito a te divelli poſſum; & oculis certe gratiſſima meis, propediem mihi nnptura es. Jlla reſpondit: morabor itaque, dictis enim tuis morem me gerere oportet. Quieſcunt deinde una per noctem. Appropinquante luce, amica prorſus, ait mulier, conſuetudine uſi ſumus; & hoc ſcito, Rex, prolem nos communem habituros. Infantem itaque noſtrum inter ſcapharum tuarum ſepta proximo hieme, & hoc ipſo quidem tempore, tu diligenter quærere memento; ſin minus, oblivionis & negligentiæ pœnas daturum te cogita. Deinde abiit. Rex autem, temporis morâ veteres leniente curas, indies lætior, & commercii hujus, & prolis futuræ, oblitus eſt. Elapſo autem triennio, ecce, duo viri cum una muliere, puellam ferente Regiam cubiculumque. Regis adequitabant, factoque circa domum gyro, & demiſſo in terram infante, quæ portaverat, Regem compellabat, dicens; ne dubita, Helge, mandati, quod tibi dederam,

rid ein *Alfkona*, alldrei vard Kongur var vid þessa konu sidann. Skildu þesser menn þar vid, enn Skulld var þar epter, og ox þar upp, og var hun bratt grimleg i skaplynde. Þad er sagt eitthvort sinn, ad Helgi Kongur byr ferd sina ur landi, og ætlar so ad hægia a harme sinum. Hrolfur sonur hanns er epter i rikenu, enn hann heriar nu vida, og vann morg storvirke.

na / och wardt Konungen henne aldrig mer warse sedan then tiden. När theße män foro bort / lemnade the Skulld ther efter sig / hwarest hon wäxte upp / och wardt mycket grym til sinnes. Thet är sagt at Konung Helge lagar sig tilreds at fara utur landet / och årnar således fördrifwa sin bedröfwelse; hans son Hrolf blifwer qwar efter honom i hans rike / men han härjar nu wida / och förrättar många stora bedrifter.

XVI. CAP.

Helgi Kongur fellur i Svya rike af svikum Adils Kongs.

ADils Kongur situr nu ad Uppsolum, hann atte tolf *Berserke*, og voru þeir hollum til *landvarnar*, so hann væri fri fyrer ollum haskastofne og otride. Helge Kongur byr nu ferd sina til Uppsala ad na i burtu Yrsu, hann kemur þar vid land, og sem Adils Kongur spyr þetta, ad Helge Kongur er þar vid land kominn, þa spyr hann Yrsu Drottning ad, hvorsu hun vill lata fagna Helga Konge. Hun svarar: þu sier þar rad fyrer, enn þu veist þad adur, ad einginn er sa madur, ad mier sie meire vandi a helldur enn hann. Og þad syneft Adils Kongi af, ad fagna Helga Kongi vel, og bioda honum heim til veitslu, enn ecki ætlar hann, ad þetta skule prettalaust vera reyndar. Helge Kongur þeck-

16. Cap.

Konung Helge blifwer slagen i Swerige genom Konung Adels swik och list.

KOnung Adel sitter emedlertid i Upsala och hade altid hos sig tolf Berserkar eller raswilla kämpar / hwilka woro hans landswärns män / så at han war säker för all hastig påkommande fara och ofrid. Konung Helge anställer nu sin resa til Upsala / at igentaga Yrsa / och når Konung Adel sporde at han war kommen thit til lands / frågar han Drottning Yrsa / huruledes hon wille emottaga och fägna Konung Helge? Hon swarar: Tu råder giöra huru tig behagar / men thet west tu wål förr / at thet är ingen man til / som jag har mera wana före än honom; förthenskull beslöt Konung Adel / at fägna Konung Helge wål / och låter biuda honom hem til sig til gästebuds / doch trodde han intet / at thet skulle utan tråta och oenighet aflöpa. Thetta behagade Konung Helge

ram, contemtum tua certe luet progenies: tibi parco, propriæ calamitatis, & accepti a te beneficii memor: puellam autem hanc jam tandem accipe, filiam ex me tuam, & nomine *Skuldam*. Hæc qvum dixisset, unde venerat, cum sociis reversa est. Mulier ista *Alfica* fuit, post id tempus a Rege nunquam visa. Dilapsis itaque cæteris, Skulda mansit, quæ in aula deinde educata, nova quotidie dedit immitis atque indomitæ indolis documenta. Helgum, ut animi tædia pelleret, expeditionem maritimam paravisse traditum est. Regnum interea Rolfo filio tuendum dedit, ipse domo classe profectus, & longe lateque populatus, nominis sui terrorem, & victricia ubique circumtulit arma.

CAP. XVI.

Helgus, Adeli Regis fraude circumventus, in Svethia interficitur.

ADelus interim Upsaliæ sedet, duodecim stipatus inclitæ famæ *Berserkis*, qui, *imperii tutantes limites*, a subita hostium incursione Regnum Regemque securum præstabant. Helgus autem Yrsam Reginam jam tandem repetiturus, in Svethiam navigavit: cujus cognito adventu, Adelus conjugem interrogavit: quo esset in Helgum animo? Yrsa respondit: tu, quidem, qua lubet, fronte hospitem hunc accipere potes: hoc autem jamdiu persuasus esse potes, illum solum inter vivos inveniri, cujus conspectus constantiam, meam

þecktist þetta, og fer til veitslu med hundrad manna, enn fioldinn er vid skipinn nidre. Adils Kongur tekur vid honum blidlega med badum hondum, enn Yrsa Drottning ætlar ad sætta þa bada Kongana Adels og Helga, og giorer hun allt sæmilega til Helga Kongs fodurs sins. Enn Helgi Kongur verdur svo feiginn Drottningunne dottur sinne, ad hann lætur allt annad hia sier lida, og vill hann tala vid hana allar þær tyder, sem hann fær stunder og ma nyta, og sitia svo ad veitslunne. þad bar til tidinda ad Berserker Adils Kongs komu heim, og sem Adels Kongur verdur þess vis, ad þeir eru i land komner, þa fer hann ad finna þa, so ad ecke verdur neirn madur var vid þad, hann bidur þa ad fara i *skog* þann, sem er a mille *borgarinnar* og *skipa* Helga Kongs, og bad þa þadann hlaupa a Helga Kong, þa er hann fære til skipa sinna, mun eg og senda lid til fulltingis vid ydur, og skal þad koma a bak þeim, so ad þeir verde i klofanum, þvi ad eg vil nu umm trutt vinna ad Helga Kongi, so hann komest nu ei undann, þvi eg skil ad hann hefur þa ast a Drottningu, ad eg vil ei hætta a tiltæke hanns. Helgi Kongur situr nu ad veitslunne, og er vandlega leyndur þessu vielræde, og so Drottning Yrsa dotter hanns. Seiger hun Adils Kongi, ad hun vill hañ giefe Helga Kongi stormannlegar giafer

Helge wål/ och reste til gåstebudet med ett hundrade mån/ men then större hopen lemnades nedre wid skeppen. Konung Adel tog wånligen emot honom/ och Drottning Yrsa årnade förlika båggé Konungarna/ och giorde alt hederligit och anståndigt med sin fader Konung Helge. Men Konung Helge blef så glad når hån fick se sin dotter/ at han öfwergaf alt annat och wille tala med henne/ och nyttia thertil hela then tiden/ som honom war lemnad/ och sittia the således i gåstebudet. Thet hånde sig at Konung Adels kåmpar kommo tå samma tid hem i landet/ och når Konung Adel fick höra/ at the woro komna til lands/ reste han til them/ utan at någon annan wart thet warse. Tå bad han them fara i then skogen/ som war emellan borgen och Konung Helges flotta/ och sedan löpa ut emot Konung Helge/ når the sågo at han fore til sina skepp/ och skal jag sånda mannskap eder til hielp/ sade han/ som skal anfalla honom på ryggen/ så at han kommer midt i klåmman/ ty jag wil nu hastigt öfwerwinna Konung Helge/ så at han ej undkommer/ emedan jag förnimmer honom hafwa en sådan kiårlek til Drottningen/ at jag ej wil wåga på hans förehafwande. Konung Helge sitter emedlertid i gåstebudet/ och år thenna ståmplingen noga och granneliga fördölgt för honom och hans Drottning Yrsa. Hon sade til Konung Adel/ at hon gierna såge han föråråde Konung Helge några store och hederwårde gåfwor/ når the skulle skiljas åt/ hwilket Konung Adel efterkom/ skiånc-

meam exercere possit; Adelus itaque, ratus decere hospitium benignum epulasque advenienti dare, non tamen sine jurgio & inimicitia abiturum persuadere sibi potuit. Helgo non ingrata fuit hæc Adeli comitas; properat itaque ad Regiam, centum solum ex suis, in societatem itineris, magis propter speciem, quam corporis sui custodiam, adscitis: reliqui naves tueri jussi. Adelus, ut statuerat, lætam venienti frontem porrexit. Yrsa autem Regina Patrem, ut par erat, pio cultu atque honore prosequuta, omnes unice intendit curas, ut Reges ad compositionem perduceret. At Helgus ad conspectum carissimæ olim conjugis, & filiæ suæ, tanta temere abreptus est lætitia, ut, omnibus neglectis, totum Yrsæ soli daret convivii tempus: ejus adspectu, ejus colloquio animum nequidquam explere potuit, nimius, saltem tunc, virtutum in Regina atque pulchritudinis æstimator. Forte, inter hæc, gigantes Adeli domum venerunt: ad quos Adelus, clam omnibus, proficiscitur, monens sylvas occuparent, medias inter Helgi classem & suam arcem; tum e convivio ad naves suas revertentem adorirentur Daniæ Regem: auxilia se statim illis missurum, quæ inclusum ita a tergo quoque urgerent: cito illum esse opprimendum, se enim magnopere vereri, ne in apertum tandem erumpat flagitium nimia advenæ istius cum Regina familiaritas. Convivio interim Helgus & Yrsa læti intersunt, doli hujus insidiarumque plane ignari. Yrsa Adelo dicit, gratum sibi fore, si Helgum Regem, quando abiret,

giafer ad ſkilnade, og ſo giorer Adels kongur, ad hann giefur Helga konge *gull* og *gerſemar*, enn ættlade fyrer ſig ſialfann reyndar, ſer Helge kongur a burt vid þetta, fylger Adils kongur og Yrſa Drottning honum a gotu, og ſkiliaſt þau nu ad Drottning og kongarner helldur liklega, enn ei miklu ſidar enn Adils kongur hafde burt farid og aptur horfid, urdu þeir Helgi kongur varer vid ofrid, og breſtur þegar ſem ſnaraſt i bardaga. Helgi kongur gieck vel framm og bardiſt hrauſtlega og hardlega med miklum dreingſkap; enn fyrer ofureflis lide þvi, ſem i mote var, þa fiell Helgi kongur þar med godann ordſtyr, med morgum ſarum og ſtorum, og kom ſumt lidid a bak þeim, þad er Adils kongur ſende, og urdu þeir ſo *a mille ſteins og ſleggiu.* Yrſa Drottning vard ecke fyrr var vid, enn ſader hennar Helge kongur var fallinn, og lokid var bardagann; þar fiell med Helga kongi allt þad lid, ſem upp hafde geingid med honum, enn hitt flyde heim i Danmork. Ok lykur hier þattinn af Helga konge.

ſkänckiandes Konung Helge gull och dyrbara Klenodier, men tänkte doch at för ſig ſielf altſammans behålla, och ther på giöra förſök. Konung Helge reſte nu bort härmed, och Konung Adel ſamt Drottning Yrſa ſölgde honom på wägen, tagandes helt wänligen affſked af hwarandra; men ej långt therefter ſom Konung Adel hade wändt om hem igen, förnam Konung Helge at ther war ofrid å färde och braſt thet ſtrax ut i ſlagsmål: Konung Helge gick wäl fram, och ſlogs raſkeligen ſamt manligen; men för then ſtora myckenhet, ſom war honom ſå wida öfwerlägſen, föll Konung Helge ther med ſtort beröm ſamt med många och ſtora ſår; thet andra folket ſom Konung Adel hade utſändt, anföll tå honom i ryggen, ſå at the woro, ſom man plägar tala, emellan ſläggian och ſtädet. Drottning Yrſa fick intet wetta något häraf, förr än hennes fader Konung Helge war fallen och ſlaget uphördt. Ther föll ochſå alt thet manſkapet, ſom hade ſölgt med honom på ſkieppen, men thet öfrige ſlydde hem til Danmark, och lycktas här ſåledes berättelſen om Konung Helge.

XVII. CAP.

Fra Adils Konge og Yrſa Drottningu.

ADils Kongur hroſade nu ſtorum ſigre, og þotteſt nu miog mikid

17. Cap.

Om Konung Adel och Drottning Yrſa.

KOnung Adel roſade mycket ſin ſeger, tyckiandes til ſin heder mycket wara

abiret, dono aliquo præſtantiore Adelus honorare vellet. Jlle petenti annuens, munera & cimelia, in abeuntem, aurea & ingentis pretii inſidioſa liberalitate, quippe ad ſe reditura & occiſo eripienda, confert. Helgus iter mox ingreditur: comitantur Adelus & Yrſa, qui hoc quoque officio functi, redeunt, & amica ultro citroque data ſalutatione, hoſpitem relinqvunt. Vix autem diſceſſerant, & Helgus hoſtes adeſſe videt, acerrimo & atroci ſimul implicitus prœlio. Nec ſimplici atque inopinato fortiſſimi Regis periculo fortuna ſatiari poterat: vix multitudinem a fronte invadentium Helgi paucitas ſuſtinet, ecce, ab Adelo miſſus, novus advolans hoſtis fatigatorum terga premit. Tum vero triſtis ubiq; facies inter ſacrum velut & ſaxum deprehenſis, unicam tantum viris fortibus ſpem & ſolatium relinquit, non inulte mori. Rex itaque, in confertiſſimos hoſtes irruit, ubi egregia edita pugna, vulneribus tandem exhauſtus, pulcerrima morte occumbit. Ad Yrſæ Reginæ aures hæc omnia, occiſo demum Helgo prœlioque finito, pervenerunt. Ceciderunt cum Rege ſuo, quotquot navibus egreſſi cum illo fuerunt. Cætera claſſis fuga ſaluti conſulens, qua venerat, in Daniam navigavit. Plura de rebus geſtis Helgi Regis non memorantur.

CAP. XVII.

De Adelo Rege, & Yrſa Regina.

ADelus victoriam hanc mirifice ſibi gratulabatur, egregium ratus facinus, Helgum opibus rerumque geſtarum gloria & fama, inter omnes facile

Prin-

kid hafa framast, er hann vann so mektugann og agiætann Kong, sem Helgi var, og so vidfrægann. Yrsa Drottning mællte: ei er einlætt ad hælast so miog umm, þott þu hafer svikid þann Kong, sem mier er mestur vande vid, og eg unna mest, og fyrer þetta hid sama verk verd eg þier alldrei holl, ef þu att vid wenslamenn Helga Kongs. Berserkium þinum ræd eg bana þegar eg ma, ef nockur er so vaskur, ad þad vilie giora fyrer minar sakir og finnar snilldar. Adils Kongur bad hana ad heitast ecke vid sig, nie Berserke sina; þvi þad skal þier ecke duga. Hun svarar: eg skal gefa þeim ærid fie sem þad vill giora, ad hefna fodur bana mins. Kongur seigir: eg vil bæta þier fodur daudann, med stormannlegum og dyrum giofum, miklum fiarhlut og godum gersemum, ef þu kant ad þeckiast. Drottning þagnar og sæmist vid, og sefast vid þetta, þiggur hun þessar giafer og sæmder af Konge, og er hun þo langtum ohægri i skapsmunum sinum sidann helldur enn adur, og opt sat hun umm þad, ad giora Berserkiunum mein og svivirdu jafnann epter fall Helga Kongs, og alldrei fundu menn ad Drottning Yrsa yrde jafnkat, eda i so godu skapi eptir fall Helga kongs fodurs hennar, sem adur. Og jafnann vard meira osamþicke i borginne eptir, enn adur hefde verid, og ecke villde

ra uträttat / i thet han öfwerwunnit en sådan / mächtig förnäm och namnkunnig Konung / som Konung Helge war. Drottningen sade til honom: icke är thet anständigt at förhäfwa tig så mycket öfwer thet tu swikit then Konungen / som jag mäst warit wan wid / och unnar thet bästa: och för thenna tin wåldsamma gierning skull / blifwer jag tig aldrig mera trogen / samt om tu har at giöra med Konung Helges slächtmänn. Tina kämpar skal jag låta af daga taga / så snart jag förmår åstadkomma / at någon är så rask som thet uträtta wil för min skull / och sin egen manlighet. Konung Adel bad henne ej retas med sig eller sina kiämpar / ty thet skulle ej wara henne gagneligit. Hon swarade: jag skal gifwa them många ägodelar / som wilja giöra thet / at the hämnas min faders död. Konungen sade: jag wil böta hos tig för tin faders död / med många och dyrbara gåfwor / penningar och kosteliga klenodier / om tu så behagar. Wid thetta tiger Drottningen och förlikas the här med / tagandes hon emot thesse skiäncker och förlikning af Konungen / doch är hon wida icke så fryntlig och höflig här efter / såsom tilförene / och ofta tänkte hon på huru hon skulle kunna tilfoga kiämparna någon men och wanheder / alt sedan Konung Helge blef slagen / finnandes ingen Drottning Yrsa wid så gladt mod efter Konung Helges fall / som tilförene. Ty wardt efter then tiden större oenighet i hofwet än tilförene / och wille Drottning Yrsa icke wäl förlikas med Konung Adel / ej eller gå

Principes celeberrimum Regem, superasse. Regina ait, parum te decet victoriam prædicare, dolo atque perfidia ab illo reportatam Rege, cujus ideo indignam maxime lugeo mortem, quia vivum præ omnibus amavi. Me frustra placabis, parum certe fidam tibi, si cum propinquis occisi Regis, pœnas sceleris a te forte exacturis, res tibi unquam fuerit. Bersercos autem istos tuos ad unum omnes interficiendos curabo; & facile quoque ultorem hic inventum iri arbitror, & propria stimulatum virtutis laude, & meis enixe sollicitatum precibus. Adelus ait, monuitque ne temere se vel pugiles suos irritaret; parum enim hoc e re fore Reginæ. Jlla, minis haud territa, pergit, dicendo: ultionem Patris amplissimo se redemturam præmio. Tum Rex: si placet, ait, mulctam accipe pro cæde Patris: munera tibi offero, & multa, & ingentis pretii: posce modo aurum & cimelia quævis, ego non parcus ero. Conditio placet: protinusque promissa efflagitans, conciliata Regi, ægramque utcunque lenita mentem Regina videbatur. In pugiles autem nihilominus implacabili æstuans odio, omnem movit lapidem, perditos hos ut malo afficeret. De cætero, non idem post Helgi cladem, qui ante, oris vultusque Reginæ habitus erat: in locum consvetæ comitatis atque facilitatis, subtristis quædam & dura gravitas quotidie succedebat: hinc rarior in aula pax, & frequentiores auditæ contentiones & jurgia: quin, si sui fuisset juris Regina, & thorum perjuri conjugis, & omne commericum relictura videbatur. Adelus autem, cum Bersercis, famam gloriamque suam mirifice

de Yrsa Drottning *sæma* vid Adels kong, nie *sænga* med honum, ef hun være sialfrad. Adils kongur þykest nu miog storum frægur gioraſt, og þotti ſa nu meſtur madur vera, ſem med honum er og hanns koppum. Situr hann nu umm hrid umm kyrt i riki ſinu, og huxar ad þar mune einginn ſtandaſt vid, edur reyſa rond vid ſier og ſinum Berſerkium. Adils Kongur var hinn meſte blotmadur, og fullur af fiolkinge og golldrum. Og endar hier nu annann part, edur þatt þeſſarar hiſtoriu, ſem kallaſt Brædra þattur, af þeim Helga og Hroar Halfdanar ſonum.

gå i ſång med honom/ om hon ellieſt råde ſielf. Konung Adel tyckte ſig nu bliſwa en mycket namnkunnig Herre/ tillika med ſine kiämpar; ſitter han nu en tid ſtilla i ſitt rike/ inbillandes ſig ingen wara/ ſom nu mera underſtode ſig at ſtå honom emot/ ſamt ſättia ſig upp emot honom och hans Berſerkar. Konung Adel war en then ſtörſta afguda offrare/ ther til med full af ſwartkonſt och trulldom. Här endas nu andra delen af then Hiſtorien/ ſom kallas brödradaterna af Helge och Hroar Halfdans söner.

Hier byriar
þridia þatt Sogunnar
Af
Svipdag,
Og brædrum hanns Beigad og Hvitſerk, ſonum Svips Bonda.

XVIII. CAP.
Svipdagur Svips ſon fer heimann, og kemur a fund Adils Kongs.

EIrn *bonde* er nefndur *Svipur*, han bio i Sviþiod fiærre odrum monnum. Hann var rikur ad fie, og hafde hann verid hinn meſti *kappe*, og ei i ollu þar ſem hann var ſiedur, og kunne hann margt fyrer ſier. Hann atte þria ſyne er hier voru nefndir.

Här begynnes
Tredie Delen
Af
Thenna Sagan/ om Swipdager och hans bröder Beigad och Hwitſerk, bonden Swips ſöner.

18. Cap.
Swipdager reſer heman och kommer til Adel.

EN bonde är kallad Swipur/ ſom bodde i Swerige/ fierran från annat folk. Han war rik på penningar/ och en ſtor kiämpe i förra tider/ men war ej ſå i alt ſom han ſyntes/ wettandes många ting förut. Han ägde trenne ſöner/ bland hwilka en het Swipdager/ then

rifice auctam credebat. De regno jam tutior, omnes deſpiciebat, neminem, ratus, adeo fore temerarium, qui ſibi & pugilibus ſuis vel minimum auderet faceſſere negotii. Erat hic Rex maximus idolatra, magicis etjam præſtigiis & veneficiis dedititiſſimus. Hic finem habet ſecunda pars hiſtoriæ, quæ de Halfdani filiis agit, fratribus Helgo & Roaro.

Pars Tertia.
De Svipdago, & fratribus ejus Beigado & Hvitſerko, Svipi ruſtici filiis.

CAP. XVIII.
Svipdagus, domo profectus, ad Adelum Regem venit.

RUſticus erat, nomine *Svipus*, qui ſedem in Svethia habebat, a commercio cum vicinis longe remotam. Hic, bellicis operibus olim clarus, jam quieta opum multarum poſſeſſione ſenectutem levabat, callidus ſenex, & ingens diſſimulator, nec non futuri haud vanus interpres. Seni tres erant

filii,

nefndir. Hiet eirn þeirra *Svipdagur*, annar *Beygadur*, enn hinn þridie *Serkur* edur *Hvitserkur*, hann var þierra ellstur. Aller voru þeir mikler menn fyrir sier, sterkir og vænir ad aliti. Og er Svipdagur var atian vetra gamall, seigir hann so til fodurs sins eirn dag: daufleg er vor æfe, ad vera hier uppe i fiollum i afdolum og obygdum, og koma alldrey til annara manna nie adrer til vor, være hitt meira snarrædi, ad fara til *Adils* Kongs, og radast i sveit med honum og hanns koppum, ef hann villde vid oss taka. Svipur karl svarade: ecke þyker mier þetta radlegt, þvi *Adels Kongur* er grimmlegur madur, og ecke heill, þo hann late fagurt, enn menn hanns ofundar og illskufuller, og þo mikler fyrer sier. Enn vist er *Adils* Kongur rikur madur og fagur, eirninn frægur. Svipdagur svarar: *hætta verdur a nockud, ef menn skulu fa frama, og ma þad ei vita fyrr enn reynt er, hvor gipta vill til snuast*, og vist vil eg ei hier sitia leingur, hvad sem annad fyrer liggur. Og sem hann var i þessu radum, þa fieck fader hanns honum oxe mikla og væna og biturlega, hann mællte þad vid son sinn: vertu *oagiarn* vid adra menn, og lattu ecke yter þier *storlega*, þvi þad er illt til ords, enn *ver hendur þinar* ef a þig er leytad, þvi þad er mikil mannligt ad *dramba litid* yfer sier, enn giora mikil afdrif, ef madur kemur i nockra raun. Kall

then andra Beigadr / och then tredie Serkr eller Hwitserkr / som war äldst ibland them. The woro alla modiga män / starka och wackra til anseendet. När Swipdager war aderton wintrar gammal / sade han en dag til sin fader således: ledosam blifwer oß wår lifstid at wistas här uppe i fiällen uti afläg͜sne dalar och ödemarker / utan at någonsin komma til annat folk / ej eller at andra komma til oß; ty wore här bättre råd / at fara til Kong Adel / och komma i sällskap med honom och hans kämpar / om han will taga emot oß. Gubben Swipur swarade: icke tyckes mig thetta rådeligit / ty Konung Adel är en grym man / och intet altid god när han ser godt ut / ther til med äro hans män afwundsamma och ilskefulla / skiönt manliga. Thet är ochså wist / at Konung Adel är en rik man / fager och mycket namnkunnig. Swipdagr sade: man måste fuller försöka något / om man skal winna heder och beröm i werlden / ock kan man thet ej wetta / förr än man erfarit hwart ut lyckan wil wända sig / ty wil jag wißerligen ej sittia här qwar längre / hwad som eljest hända må. Och emedan han hade satt sig thetta fast i sinnet / gaf hans fader honom en stor yxa mycket skiön och skarp / säijandes: war ej girig eller öfwerdådig mot andra / och högmodas ej; ty thet är lastwärdigt; men förswara tig wäl / om någon wil försöka tig / ty thet är manligit at litet yfwas öfwer sig sielfwan / men ther emot slå från sig kiäckt när man kommer i fara eller fråstelse. Gubben gaf honom

filii, *Svipdagus*, *Beigadus* & major inter fratres natu, *Serkus* seu *Hvitserkus*; juvenes, corporis robore & specie externa, egregii. Svipdagus, octodecim jam natus annos, patrem alloquitur, dicens: tædet jam diu, exclusos ab omni humano convictu, inter rupes inaccessas, & incultas solitudines, vitam nos degere. Annon præstaret, Adelum Regem invisere; forsan tua soboles, pater, quæ pugilum illius numerum augeat impleatque, Regi non plane indigna videbitur? Senex respondit: non ita sibi videri; Adelum enim, parum mitis & tractabilis ingenii Regem, ficta sæpe fronte iram altiorem tegere: viros illius, alienæ laudis & gloriæ maxime invidos, invicto etjam animi & corporis robore præstare: ad ejus itaque aulam, quo fama magis illustris & inclita sit, eo difficiliorem semper ignotæ virtuti fore accessum. Svipdagus, pericula, ait, & difficultates omnes contemnendas esse, nomen famamq; augere cupientibus: *timidis* & ignavis fatorum consilia exitusque semper manere præclusa: se, ad omnes interritum casus, diutius non passurum, virtutem suam in obscuro latere & marcescere. Et quoniam constantiam juvenis pater non flectere poterat, *ensem* alacri dedit exquisitæ bonitatis, monens: alios ne *despiceret*, neve *ferrum* temere stringeret; parum enim ista veræ virtutis habere: *injurias* autem insultantium dextera & armis propulsaret atque retunderet: virtutis enim esse opus, invicto tunc animo, pericula quævis, & casus excipere incertos. Deinde cætera quoque arma, & nobilem addidit *eqvum*, quem

Kall fær honum] oll hervopn' vondud og godann heſt, Svipdager ridur nu i burtu, og ad kvollldi kemur hann af ſkognum a bæ Adils Kongs. Hann ſier ad *leikur* er ute fyrer hollinne, og ſitur Adels Kongur hia a miklum *gullſtole*, og Berſerkir hanns hia honum; og ſem Svipdagnr kemur ad ſkydgardinum, var borgarhlidid læſt, þvi þad var þa *ſidur*, ad bidia leyfis inn ad rida. Svipdagur hefur ecke ſtorf fyrer þvi, britur hann upp hlidid þegar, og ridur i gardinn. Kongur mællte: þeſſe madur fer ogiætlega, og hefur þeſſa alldrei fyrr verid freiſtad, kann vera ad hann eigi nockud under ſier, og vardadi ecke þo hann reynde þad. Berſerkerner yglduſt þegar vid miog mikelega, og þotte þeim hann lata helldur ſtorlega. Svipdagur rider fyrer Kong og kvaddi hann vel, kunne hann a þvi goda liſt. Adils Kongur ſpyr hvor hann være? Hann ſeigir til ſin, og ſo til fodurs ſins, Kongur kiendiſt ſkiott vid hann, og ætludu aller ad hann mund vera hinn meſti kappi, og mikils hattar. Leikurinn var ei ad ſidur, og ſeſt Svipdagur a tre eitt, og horfir a leikinn; Berſerkerner lita illa til hanns, og nu mæla þeir til Kongs, ad þeir mune freyſta hanns. Kongur ſvarar: þad hygg eg, ad hann ſie ei litill fyrer ſier, enn vel þyke mier þott hann ſie reyndur af yckur, hvort hann er ſo mi-

honom alla behöfliga härwapn / hwilka woro wäl giorda / ſamt en god häſt / hwaruppå Swipdager red bort / och mot aftonen kom han af ſkogen til Konung Adels ſtad. Han ſer at the lekte utan före ſlottet / och at Konung Adel ſitter ther hos på en ſtor gullſtol / tillika med hans Berſerkar hos honom. När Swipdager kommer til planket / war borgsporten igenlåſt / ty thet war brukeligit at bedia om lof / når man wille rida in. Swipdager achtar thet ej ſtort / utan bryter ſtrax upp porten och rider in i gården. Konungen ſade: thenna mannen far wårdslöſt fram / och hafwer aldrig ſådant af någon tilförene warit förſökt / doch kan wara / at han har något förborgat / och wårdade ſå intet hwad han giorde. Berſerkerna ſågo mycket ſurt ut härwid / tyckandes honom wara mächta ſtorlåten och högfärdig. Swipdager red fram til Konungen / hälſade wäl och beſkedeligen / ty han kunde mycket wäl föra ſina ord. Konung Adel ſporde honom hwadan han wore? Han berättade om ſitt och ſin faders namn / tå Konungen ſtrax igenkiände honom / och gißade thet han wore en ſtor kämpe och mycket hurtig man / imedlertid warade leken lika fullt / och ſatte Swipdager ſig ned på en bänk / at beſkåda honom; Berſerkerna ſågo honom ſurt an / och ſade til Konungen / at the hade luſt at freſta honom. Konungen ſwarade: mig tyckes at han låter wäl wara man för ſig / doch tycker mig wäl wara / at i förſöken honom / om han är ſå karlwulen / ſom

quem aſcendens juvenis, patri valedicit. Superato ad veſperam ſaltu, Svipdagus Upſalam perveniens, ludos extra regiam, ipſumque Regem, aurea acceptum ſella, & Berſercis ſuis ſtipatum, certamina ludentium ſpectare vidit. Ad portam accedens, clauſam invenit (mos enim Regi erat, admitti cupientes ita arcere, donec veniam peterent atque impetrarent) ſed novus hic hoſpes, animo ferox, & civilis habitus rudis, porta ſtatim effracta, ſubditisque equo calcaribus, in aream procurrit. Rex ait: temere certe iſte ruit hoſpes, nec alium quemquam talia auſum memini: ſed hæc levia ſunt, arcana forte & majora adferenti. Berſerci torvo vultu hæc omnia intuebantur, temerarium juvenem atque ſuperbum mirati ſimul & increpantes invicem. Svipdagus ad ſolium demum Regis equo deſcendens, humilique, ſed non abjecta, ſalutatione regale veneratus faſtigium, oratione apta & decenti (erat enim facundus) gliſcentem magis magisque Regis iram plane ſopiuit; cui, quoque nomen & genus ſuum ſciſcitanti, hæc omnia detegendo, ſatisfecit. Tum Rex ſtatim agnovit, egregium hunc juvenem, & manu promtiſſimum haud vana ſimul aſſeqvutus conjectura. Ludis interea non remittentibus, ſellam Svipdagus quoque inter ceteros ſpectatores occupavit. Hoc autem furorem Berſercorum conſummavit, petuntque ſtatim torvi & minaces copiam ſibi Rex faceret experiendi inſolentem. Rex ait: nec ego recuſaturum arbitror, interim mihi quoque placet experiamini, num externa in illo ſpecies animi

 & cor-

mikill madur ſem hann þykiſt vera. Sidann drifu menn inn i hollinna. Berſerkirnir geingu til Svipdags, og ſpyria hann ad, hvort hann ſie kappi nockur, er hann lætur ſvo ſtorlega. Hann ſeigiſt vera ſlikur ſem nockur eirn þeirra, og vid þeſſe ord hanns ox þeim modur og kapp, enn Kongur bad þa ad vera kyrra umm kvolldid. Berſerkirnir olmuduſt miog, og grenjudu hatt, og mælltu til Svipdags: þorir þu ad berjaſt vid oſſ, og þarftu þa fleira i frammi ad hafa, enn ſtoryrden ein og dramblæte þitt, og vilium vier reyna hvorſu mikid þar er fyrer ſem þu ert. Hann ſvarar: þvi vil eg jata, ad berjaſt vid eirn i ſenn, og vita ſvo hvorſu mier vill advinnaſt. Kongi þotti all vel, þott þeir reyndi med ſier. Yrſa Drottning mællti: þeſſe madur ſkal hier velkominn. Berſerkirnir ſeigia henni: viſſum vier þad, ad þu villdir oſſ alla i heliu, enn helldur erum vier mattar meiri, helldur enn vier ſollum fyrir ord ein edur illann vilia. Drottning ſeigir, ad ecke yrde ad þvi, þott Kongur lieti þa reynaſt vid hann, ſo hann ſæe og reynde þad, hvad hann ætti þar ſem þier erud, epter þvi er hann truer ſo mikid a ydur. Sa Berſerkur ſem fyrer þeim var mællti: eg ſkal ſetia þig og ſemia dramb þitt, ſo ad vier ſkulum ohrædder vera fyrer honum. Fylgdu mar-

ſom han tyckes wara. Sedan begaf ſig folket in i ſalen / men Berſerkerna gingo til Swipdager / frågandes honom til / om han wäl wore någon kiämpe / emedan han inbillade ſig ſå mycket? Han ſwarade ſig ej wara ſämre än någon thera af them. Af theße ord wäxte them mera modet och trångtan at ſläß; men Konungen bad them wara ſtilla om qwällen. Berſerkerna woro tå grymmeligen förbiſtrade; the gränjande högt och frågade Swipdager / om han driſtade ſig at kiämpa med them / och at han tå ſkulle behöfwa andra gewär / än ſpotſka ord och ſtorſkryteri / wiljandes röna om han woro ſådan / ſom han låddes. Han ſade ſig jaka thertil at fächta med en i ſänder / och hafwa luſt at ſe hwem ſom ſkulle rå uppå honom. Konungen tyckte wäl wara at the förſökte hwarandra. Drottning Yrſa bad thenna mannen wara wälkommen / och tå ſade Berſerkerna til henne: wi wetom ſuller at tu långtar efter wår död / icke theß mindre äroın wi af ſtörre krafter / än at wi ſkolom falla för ett ord / eller någon illwilja. Drottningen ſade / at thet ej ſå wida komme / ſkiönt Konungen wille / at the ſkulle förſökia ſig emot Swipdag; på thet han finge ſe och röna hwad hielp han hade ther the wore / emedan ſom han ſatte ſå ſtor lit och förtröſtan uppå them. En af Berſerkerne / ſom war öfwer the andre / ſade: jag ſkal wäl tyſta tig / och ſtilla titt högmod / ſå at wi ſkolom wara orädda för honom / och följde

& corporis vires non mentiatur. Aulam deinde intrant. Berſerci tunc Svipdagum interrogant; quæ virtutis ediderit ſpecimina tam inſolens jactator? Svipdagus ait: in ipſos forte, ſi velint, primum ſe daturum; inferiorem enim ſe eſſe illis, haud credere. Hoc reſponſum ardorem pugnandi Berſercis auxit; Rex tamen, imminente jam veſpera, in craſtinum differre certamen juſſit. Berſerci, furore abrepti, vix manibus temperare potuerunt; frendentes deinde, verbisque minaces, Svipdagum interrogarunt, an ſecum in arenam tiro deſcendere auderet? non verborum inſolentia & jactatione virtutis, ſed animo & dextera, rem tum geſtum iri; experturos ſe, quæ major in eo, virtus eſſet, an temeritas. Jlle reſpondit: cum ſingulis congredi haud dubitare ſe, propria confiſum virtute, aliorum contemnere minas; nec virum ſibi videri, qui illorum non ſuſtineret impetus. Rex certamen utrinque depoſcentibus, annuit. Yrſa Regina benigne hoſpitem accipiens, gratulatione quoque ſua dignata eſt; quam gigantes tunc ita alloqvuntur; ſcimus quidem, interitu noſtro nihil tibi optatius eſſe; majus tamen robur, majoremque virtutem noſtram eſſe ſcito, quam quæ minis odiisve inimicorum tam facile ſuccumbat. Regina ait: ego vero vix credo rem eo deventuram, etjamſi in hoc certamen Rex ipſe conſenſerit, cupiens utpote ſcire, quantum ſpei veſtra ipſi virtus merito faciat, quamque pulchre Spartam vobis commiſſam vos tueamini, in quos, pœne ignotos, tantam jam diu, temere quaſi, ponit fiduciam. Unus ex Berſercis, auctoritate inter cæteros pollens, reſpondit: at ego, quoniam ita vis, hac dextera faſtum tuum & linguæ in tem-

marger ut af borginne þeſſum komu manne.

XIX. CAP.

Widureign Svipdags og Berſerkianna.

NÆſta morgun epter, tokſt þar hord holmganga, og ſkorti þar ecke ſtor hogg, ſau þad aller ad þeſſe hinn komne madur, kunne ſverdi ad beita med miklu afle, og hrockur Berſerkurinn allur fyrer honum, og drepur Svipdagur hann ſo, og þegar vill annar hefna hanns og drepa hann, og fieck hann ſlika for, og ei lietter hann fyrr, enn hann hefur drepid þa fiora. þa mællte Adils Kongur: mikinn ſkada hefur þu mier giort, og þeſſ ſkalltu nu giallda, og bidur hann nu menn uppſtanda og drepa hann. I annann ſtad ſafnar Drottning ſier lide, ſær hun mikinn her, og vill veita honum ſtyrk, og kvad Kong meiga þad ſia, ad miklu meira agiæti væri ad honum einum, enn ollum þeim Berſerkium. Kemur nu Drottning gridum a med þeim, og þyker ollum Svipdagur vera mikill afreksmadur, ſitur hann nu a beck annann gagnvart Konge, med rade Yrſu Drottningar, og ſem nattar litaſt hann umm, og þykiſt enn hafa oflitid adgiort vid Berſerkina, og vill enn egna til ſundar vid þa, og þyker ho-

följde många thenna nykomna mannen utaf ſlottet.

19. Cap.

Om Swipdagers och Berſerkarnas kiämpande med hwar andra.

NÄſta morgonen ther efter begyntes en hård kamp / och feldes ther icke ſtora hugg; ſågo tå alla at then ankomne mannen kunde föra ſwärdet med ſtor ſtyrkia och kraft / ſå at then ena Berſerken for undan för honom / och fäller Swipdader nu honom; och när ſtrax en annor wille hämnas på honom / for han ſamma färd / låtandes ej förr af / än han hade dräpit fyra af them. Tå ſade Adel: mycken ſkada hafwer tu tilfogat mig / ty ſkal tu och nu omgiälla thet / befallandes ſina män ſtå upp och döda honom. Men i thet ſamma ſamlar Drottningen ſig mycket folk / och bekommer therat en ſtor hop / wiljandes hielpa Swipdager / och ſade: nog må tu / o Konung / kunna ſe / at mycket mera mandom är hos honom allena / än hos alla tina Berſerkar: Drottningen giorde nu fred emellan them / och tyckte alla at Swipdager war en mycket manhaftig man; han ſätter ſig efter Drottningens inrådan / gint emot Konungen på en annan bänk / och när thet led mot natten ſer han ſig om / och tyckte ſig ännu mycket litet hafwa uträttadt med Berſerkerna / han ärnade förthenſkull åter upſöka them / inbillandes ſig at när the finge ſe honom enſamen / ſkulle

temperantiam retundam, adeo ut nulla ab iſto amplius timoris aut periculi nobis cauſſa futura ſit; & multi jam aula excedentem novum hoſpitem ſequebantur.

CAP. XIX.

De certamine inter Svipdagum & Berſercos.

POſtridie in arenam procedunt Svipdagus & Berſerci: acerrimoque ſtatim congreſſi certamine, ingentes intentant utrimque declinantque ictus. Eximia tunc enituit Svipdagi virtus, tanto enim vibrabat enſem vigore, ut ictus amoliri & gradum tueri nequidquam Berſercus niteretur: jamque cadit ille; quem cum alter ulciſci vellet, illum quoque enſis Svipdagi abſtulit, cæde furens, donec quatuor mortuorum corpora ante pedes victoris proſtrata jacerent. Tum Adelus, cædem ſuorum indigne ferens, magnam, ait, in hoc certamine ego jacturam feci: ſed pœnas ab auctore mox exigam; protinusque ſuos hortatus eſt, conjunctis viribus ferocem adorirentur, ſtatimque interficerent. At Regina, indigno fortiſſimi juvenis periculo commota, ſuorum etjam multos mox convocatos armari juſſit, opem Svipdago latura, ni a propoſito Rex deſiſtere vellet. Interea conjugem monuit, vindictæ non temere indulgendum; ſatis enim conſtare, quod plus eſſet in hoc uno virtutis, quam in omnibus ejus Berſercis. Et ſic ſopita lis eſt; nec quisquam erat, qui fortitudinem Svipdagi non miraretur. Victor deinde locum, moni-

 tus

honum þad liklegt, ef þeir ſia hann eirnſamann, ad þeir mune ſnua ad honum, og þad gieck epter þvi ſem hann ætladi; þvi þegar beriaſt þeir, og þa kemur *K*ongur ad, er þeir hofdu bariſt umm hrid, og ſkilur þa ad. Epter þad giorer Kongur Berſerkina utlæga, þa ſem epter voru, er þeir baru ei af einum manne aller, og læſt ei fyrr vitad hafa, ad þeir væri ſo litler fyrer ſier, nema i ordum einum drembilegum. Verda þeir nu burt ad fara ur lande, enn drepid hafde Svipdagur enn nockra af þeim; nu heitaſt þeir vid ad herja a rike Adils Kongs, Kongur lieſt alldrei hyrda umm heitingar þeirra, og kvad aungva dad i bickium þeim vera, fara þeir nu i burtu med ſkomm og ſvivirding. Adels Kongur hafde þo eggiad þa raunar i fyrſtunne, ad ganga ad honum og drepa hann, þa þeir ſæe Svipdag eirnſamann ganga ur hollinne, og hefna ſin ſo, ad Drottning yrde ecke vor vid. Adils Kongur bidur Svipdag ad veita ſier nu lid, ei minna enn adur hofdu veitt honum aller Berſerkirnir, hellſt med þvi ad Drottning vill, ad þu ſiert hier i ſtadinn þeirra (Berſerkiana) og er Svipdagur þa nu nockra hrid.

ſkulle the ſnart anfalla honom; hwilket och gick efter hans tanka, ty the började ſtrax at ſlåß, men när the hade ſåchtadt en ſtund, kom Konungen thertil och ſkilde them åt. Efter thetta giorde Konungen the öfwerblefne Berſerkerne landsflychtige, efter the ej kunde alla tilſammans öfwerwinna en enſamen karl, låtandes ſom han ej tilförende wettat, at thet warit ſå litet om them, förutan i ord och ſkryteri. Foro the nu bort utur landet, ſedan Swipdager ännu hade fällt några af them; the hotade tå at härja i Konung Adels rike, men Konungen lådes ſom han ej wårdade något theras hotelſer, ſäijandes ringa mandom wara i theße byckior; ty foro the bort med ſkam och neſa. Konung Adel hade ſielf upäggiat them i förſtone at anfalla och mörda Swipdager, när the ſåge honom allena gå utur ſalen, och ſåledes hämna ſig på honom innan Drottning Yrſa blefwe thet warſe. Konung Adel bad nu Swipdager, at ej giöra hädanefter mindre biſtånd, än alla hans Berſerker honom tilförene giordt, hälſt emedan Drottningen ochſå wille, at han ſkulle blifwa qwar i theras ſtälle; ty uppehölt Swipdager ſig therſammaſtädes någon tid.

XX. Cap.

tus a Regina, qui Regi a fronte erat, occupavit: inclinante vero in veſperam die, recordatus, non ſatis pœnarum Berſercos dediſſe, requirere illos ſtatuit, ratus, cum ſolum viderent, impetum in ſe facere non dubitaturos. Nec vana conjectura: renovatur utrimque pugna, Regis tandem auctoritate & interventu diremta. Berſerci autem, qui ſupererant, quorumque collecta vis unius virtutem frangere non poterat, ſolum vertere juſſi ſunt, ſimulante Rege, jactantia virtutis deceptum ſe, pro fortibus viris, ignavos huc usque habuiſſe. Gladio itaque Svipdagi adhuc aliquot abſumtis, ceteri in turpe abeunt exſilium, Adelo Regi ferrum flammamque minantes; qui digno excipiens iſta contemtu, addidit: parum ab ignavis & imbellibus periculi ſibi fore. Ipſe autem ab initio illos exhortatus erat, ad cædem ſociorum propriumque dedecus morte Svipdagi ulciſcendum, antequam illud Regina reſciſceret, & quam primum aula ipſe excederet. Ejectis vero ita Berſercis, regni tuendos limites, præſertim quia ita Reginæ videbatur, Svipdagi fidei Adelus Rex commiſit, operam quam omnes ſimul Berſerci ante ſibi præſtiterant, a ſolo jam requirens. Et ſic diutioris in Svethia moræ cauſſam Svipdagus nactus eſt.

Cap. XX.

XX. CAP

Bardage Svipdags og Berſerkianna.

NOckru ſidar er konginum ſogd ein herſaga, ad Berſerkirner hafa þa feingid ſier lid mikid, og herja a rike hanns. Adils kongur bidur Svipdag, ad rida a mote Berſerkiunum, og kallar þad vera hanns ſkylldu; og kvadſt ſkyllde fa honum ſo mikid lid, ſem hann villde ad hafa. Ecke er honum umm þad, ad vera fyrermadur herſins. Svipdagur mællti: þa vill eg þiggia tolf manna lif af ydur, þegar eg vil. Kongur ſvarar: þvi vil eg jata þier. Epter þetta fer Svipdagur til oruſtu þeſſarar, enn Kongur ſitur heima, hann hefur miked lid. Svipdagur liet giora *herſpora*, og kaſta nidur þar ſem *oruſtu ſtadurinn var markadur*, og med morgum brogdum odrum liet hann þar umm bua. þar tokſt oruſta og hardur bardægi, og hrock þa miog mikid fyrer lid þeirra wikinga, og hlutu þeir illt af, er þeir kienna herſporanna. þar var drepinn Berſerkurinn eirn og fiolde lids, enn hitt for til ſkipa ſem eptir lifde, og flyde med haſt. Svipdagur kemur nu heim til Adils kongs, og a nu ſigri ad hroſa. Adils kongur þackar honum nu vel ſina landvorn og lidveitſlu. Yrſa Drottning mællte: viſt er þad rum betur ſkipad, er ſlikur dreingur ſitur i, ſem þu ert Svipdagur, og mikid betur fer nu, enn

20. Cap.

Om ſlaget emellan Swipdager och Berſerkerna.

LItet ther efter wardt Konungen berättat, at Berſerkerna hade fått mycket folk tilſammans, och härjade i hans land. Konung Adel bad Swipdager rida ut emot them och ſade, at thet wore hans ſkyldighet, utlofwandes honom ſå mycket folk ſom han wille hafwa; och ehuru Swipdager heldre wille fara med Konungen ehwareſt han reſte, än ſom at wara anförare för hans krigshär, doch wille Konungen änteligen at han ſkulle föra an hans folk. Swipdager utlofwade ſig thet åtaga wilja med ſådant wilkor, at han en gång finge tiggia tolf måns lif af Konungen, när honom behagade, hwilket Konungen bejakade; hwarmed Swipdager for til ſlaget med myckef folk; men Konungen blef qwar hemma. Swipdager låt giöra ſig hårſporar eller fotanglor, och kaſtade them neder på walplatſen, anſtällandes åfwen ther många andra konſtwärk, ſamt krigspuß. Begyntes ther altſå ett hårdt och ifrigt ſlag, och flydde tå myckef folk på ſiöröfwarenas ſida, bekomandes ſtor ſwårighet, tå the kienna herſporarna. En af Berſerkerna blef ther ſlagen med många andra af theras folk, och the öfrige togo ſin tilflycht til ſkeppen och foro haſtigt bort. Swipdager reſte ſedan hem til Konung Adel med ſeger och beröm; Konungen tackade honom myckef för ſin goda landwärn och biſtånd. Drottning Yrſa ſade: wiſt är nu thetta rummet bättre beſutit af en ſlik

CAP. XX.

De prælio inter Svipdagum & Berſercos.

PAulo poſt Regi nuntiatum eſt, Berſercos cum magno exercitu regnum ipſius vaſtare. Svipdagum itaque officii admonitum, quantas vellet copias contrahere, & hoſtibus obviam ire juſſit. Jlle autem Regem ſequi & illius latus tegere cupiens, proprio nutu ductuque bellum gerere recuſavit; interea, cum immota Regi ſententia ſtaret, facturum ſe dixit, modo precibus aliquando ſuis duodecim viros eorumque libertatem Rex donaturum ſe polliceretur. Quo impetrato, cum magno exercitu, ad bellum profectus eſt, Rege interea domi manente. Ubi ad locum, pugnæ deſtinatum, ventum eſſet, murices ſeu tricuſpides ferreas in terram defodit, varia præterea ſtratagematum arte munitus. Mox ſigna conferunt duces, dictis factisque pugnam acerrime cientes. Plures piratarum cadunt; terga autem vertentes tricuſpidum inſidiis tardantur. Jamque uno ex Berſercis, inter alios multos, occiſo, ceteri, quibus ferrum pepercerat, ad naves difficili fuga penetrantes, ſtatim e litore ſolvunt, plenam ſic Svipdago relinquentes victoriam, qui domum deinde magna cum gloria revertitur. Rex accedenti collaudatoque gratias egit maximas ob fidam operam, regnumque tam egregie defenſum. Yrſa ait: annon

enn þegar Berserker þinir satu i þessum stad og skipudu þad aller; kongur sannade þad satt ad vera. Nu safna Berserkerner lide aptur þeir sem undann komust, og heria a riki Adils Kongs, og enn skorar kongur a Svipdag ad ganga a mote þeim, og kvadst mundi fa honum fridt lid. Svipdagur ter nu til orustu, og hefur nu þridiungi minna lid enn Berserkirnir, Adils kongur hiet ad koma til mots vid hann, med lid nockurt og hyrd sina. Svipdagur hafdi þa skiotara brugdid vid, enn Berserkirnir hugdu, nu hittast þeir og tekst þegar hord roma. Adils kongur safnar nu lide, og ætlar ad koma og hialpa þeim, ef þorf giordist, og villdi so koma og i opna skiolldu Berserkiunum.

slik dräng/ som Swipdager är / och står thet nu bättre til / än när alla tina Berserker suto och intogo thetta stället / hwilket Konungen åfwenwäl besannade. Imedlertid församlade the Berserkar som undankomne woro / sig folk och häriade i Konung Adels rike; ty manade Konungen åter på Swipdager / at gå emot them / säjandes sig wilja få honom wackert och utwalt manskap med sig. Swipdager for så åstad och hade tredingen mindre folk än Berserkerne / doch lofwade Konungen sig wilja komma honom til mötes med något manskap / samt sina drawanter. Swipdager hade tå hastigare skyndat sig tilreds än Berserkarne tänkte / och när the råkades / begynte the ifrigt at fächta. Konung Adel församlar sig emedlertid mera folk och ärnar at komma the sina til hielp om behof giordes / wiljandes thår med ansalla Berseckarna i öpna sköldar.

XXI. CAP.

Brædur Svipdags koma til hialpar vid hann.

ENn þar er nu til ad taka og fra ad segia, er Svipur karl er; hann vaknar af svefne sinum eirn morgunn, og kallar mædilega, og mællte til sona sinna: þursa þykest nu Svipdagur broder lids yckar vid, þvi hann helldur bardaga ecki langt hiedann ifra, og a vid ofmikinn lidsmun, og mist hefur hann auga sitt annad, og hefur þo morg sar onnur, enn fellt hefur hann þria Berserkina, og enn nu eru eptir adrir þrir. þeir brædur bregdu nu vid, og

21. Cap.

Huruledes Swipdagers bröder komma honom til hielp.

Thet är at berätta om gubben Swipur / at när han waknar en morgon och ropar med stort pustande / sade han til sina söner: nu tyckes mig at Swipdager eder broder / behöfwer wäl eder undsättning; ty han strider icke långt här ifrån emot en stor myckenhet; ett öga hafwer han mist och bekomit många andra sår / doch hafwer han fällt trenne Berserkar / och äro ännu så många igen. Bröderna lagade sig förthenskul til reds / wäpna sig och fara sedan som hastigast til walplatsen / hwarest

non hodie Svipdagus Bersercis istis potior tibi videtur? Profecto, imperii tui tranquillitatem majore virtute unus hic vir hodie sustinet atque tuetur, quam olim tot Bersercorum ignavissimi. Rex verum dicere ait. Ecce autem, qui ex pugna evaserant, refectis viribus, populatores, terras Adili rursus intrant. Rex, vocato Svipdago, monet: illo duce, adhuc improbos esse coercendos: iret, selecto ex omni exercitu, juvenum robore stipatus. Ille abiit cum parva manu (quippe vix tertiam hostium partem æquabat) sua maxime fretus virtute, & auxilio, militum satellitumque qui sub ductu Regis (ut ille quidem promiserat) maturius præsto ipsi futuri essent, omnemque Bersercorum expectationem velocitate sua occupavit. Hoste autem viso, statim aggreditur, prœliumque committit. Adelus majorem interea exercitum comparat, suis, si forte opus haberent, ut opem ferret, ac ancipiti & certiore hostes periculo urgeret.

CAP. XXI.

Svipdago fratres succurrunt.

INter hæc Svipus senex, mane quodam inter suspiria gravesque anhelitus e somno excitatus, sic filios alloquitur: hodie ope vestra Svipdagus frater egere mihi videtur: pugnat in vicino, hostibus numero longe inferior: tres quidem sua manu Bersercos interfecit; sed totidem supersunt, quorum ægre sustinet impetum, altero orbatus oculo, & vulneribus præterea exhaustus. Era-

og vopna ſig, fara ſidann ſem ſkiotaſt a ſtad, og koma þeir þangad ſem romann var, og hofdu þa vikingar lid halfu fleyra; enn Svipdagur hafdi þo mikid af ſier giort, enn var þa þo ſar miog, og ur honum annad augad, er þa drepid lid hanns ad *handa mali*, enn kongur kiemur ecke til lids vid hann. Enn ſem þeir brædur hanns komu nu til oruſtunnar, þa geingu þeir vel framm, og þar ad ſem Berſerkirnir eru fyrer, og ſvo ter leikurinn med þeim, ad Berſerkirnir falla þar aller tyrer þeim brædrum, og ſnyr nu ſkiott mannfallin i lid vikinga: enn þeir ſem lifid þagu, og þvi villdu hallda, geingu þeim a hendur brædrum, og eptir þetta fara þeir a fund Adils kongs, og ſeigia honum þeſſe tidinde. Kongur þackar þeim vel þrekvirki þetta. Svipdagur hafde feingid tvo ſar a hendinne, hann hafdi og mikid ſar a hofdinu, og var einſyn alla æfe ſidann, liggur hann umm hrid i ſarum þeſſum, og greri hann, þvi Yrſa Drottning græddi hann. Enn þa hann var ordinn vel heill ſara ſinna, þa ſeigir hann Kongi, ad hann vill i burtu þadann fara, vill eg ſækia heim þann Kong, ſem meiri ſæmd vill til vor giora enn þu Kongur, þvi illa hefur þu launad mier landvorn, og ſlikann ſigur ſem vier hofum þier hier unnid. Adils Kongur bad hann heima vera, og lieſt mundi giora allvel til þeirra brædra, og kvadſt, aungvann ſkylldi meta framm yfir þa.

reſt röfwarna hade halfparten mera manſkap öfwer, men Swipdager förſwarade ſig maneligen, doch war han mycket ſår, ther til med hade han miſt thet ena ögat; wardt tå hans folk alleſtädes nedergiordt, utan at Konungen kom honom til hielp. Men ſå ſnart ſom hans bröder kommo uti ſlaget, gingo the wäl fram, och tit ſom Berſerkarna woro före, lekandes ſå med them at alla ſtupade; tå wänder och manfallet ſig om in uppå ſiöröfwarenas ſida, och the ſom tå öfwerworo och ſitt lif wille behålla, gofwo ſig i brödernas wåld, hwilka ſedan foro til Konung Adel, och berettade honom hwad ſom ſkiedt war. Konungen tackade them mycket för thenna theras bewiſta mandom, och hade Swipdager tå bekommit twänne ſår på händerna, förutan ett ſtort i hufwudet; han wardt thertil med enögd i alla ſina dagar. Han lades förthenſkull någon tid til ſängs ſiuk af ſina ſår, til deß han enteligen wardt läkter af Drottning Yrſa ſielf, men när hans ſår woro grodda gick han ſtraxt til Konung Adel, och ſade ſig wilja fara tädan at upſöka en annan Konung, ſom giorde them mera åra än han; ty illa hade han belönat honom den landwärn och härliga ſeger, ſom han honom hade förwärfwat. Konung Adel bad honom bliſwa qwar, utlofwandes ſig ſkola fägna hans bröder wäl, och intet hedra någon annan fram för them. Men Swipdager wille änteligen bort, och thet måſt för then orſak ſkull, at Konung Adel kom ei ut i ſtriden förr än alt war endat, emedan han ei wiſte hwem ſom ſkulle bliſwa annars

Fratres, armis ſtrenue ſumtis, in certamen pergunt. Svipdagus, nec hoſtium multitudine, quæ ſuis duplo major erat, nec oculi vulnerumque dolore, nec auxilii mora, ſuorumque ſtrage victus territusque, egregia virtute, animoque viribus longe majore, inclinantem ubique ſuorum aciem tunc ſolus prope ſuſtentabat. Qvo viſo, fratres, in confertiſſimos hoſtium ruentes, Berſercis primo impetu obtruncatis, pugnæ ita mutabant fortunam, ut piratæ, paulo ante victores, victas jam dare manus, & illorum ac Svipdagi arbitrio vitam ſalutemque ſuam ſubmittere cogerentur. Victor itaque ille cum fratribus domum reverſus, totum pugnæ eventum Regi commemoravit, digna virtutis laude & multa gratiarum actione omnes recipienti. Svipdagum autem duo in manibus vulnera, & unum in capite, quod altius adactum erat, nec non oculi in perpetuum amiſſi dolor, vehementius urgebant. Itaque lectum petere coactus, ægre convaluit, ipſa licet Regina medicam manum vulneribus admovente. Obducta autem iis cicatrice Adelum adit, dicens: in aliis aulis fidem & laborem digniora majoraque manent præmia, apud te nullum virtuti pretium eſt: profecto, male mihi penſaſti & victoriam clariſſimam, & Regnum tam diu defenſum: itaque abire placet. Adelus manere jubet, pollicitus ipſum & fratres, præ aliis omnibus, primum apud ſe honoris & amicitiæ gradum ſemper obtenturos. Svipdagus autem propoſiti tenax, fraudis-

þa. Svipdagur vill ecki annad enn burtu rida, og meſt fyrir þad, ad Adils Kongur kom ecke til bardagans, fyrr enn lokid var vigum, þvi hann var tviſkiptur i hvor ſigurinn mundi hliota, Svipdagur edur Berſerkirnir, þvi Kongur var þar i ſkogie einum, og horfde þadann a leik þeirra, og atte koſt a ad koma ad og hialpa Svipdag, hefdi hann viliad, enn honum þotte raunar ecki male ſkipta, þott Svipdagur fielli edur hefde feingid oſigur, og ſtungid nidur noſunum.

annars öfwerman/ antingen Swipdager eller Berſerkerna / förthenſkull höllt Konungen ſig i ſkogen och ſåg uppå huru thet gick til / och hade han wäl tilfälle at komma thit / och hielpa them om han hade welat / men han wärdade icke ſtort at Swipdager hade fullit / eller förlorat ſlaget / och ſåledes ſtungit neder näſan.

XXII. CAP.

Hier tekur til ad ſeigia af Hrolfe Konge ſyne Helga Kongs, og Yrſu Drottningar, og fra þvi er þeir Svipdagur Svips ſyner gioraſt hanns menn.

NU buaſt þeir brædur a burtu, og ſtodar ecki ad hamla þeim. Adils Kongur ſpyr opt epter, hvort þeir ætla ad fara? þeir ſogduſt ecke ſvo hafa giort rad fyrer þvi, enn ſkilia munum vær fyrſt ad ſinne, vil eg nu *kynna mier annara Konga ſidu*, ſeigir Svipdagur, enn elldaſt ei hier i Sviþiod. þeir þacka Drottningu vel þann ſoma, ſem hun hafde giort til Svipdags, þackar Drottning þeim og fyrer lidveiſluna. Ganga þeir brædur nu til heſta ſinna, og ſtiga a bak og rida alla ſina leid, þar til þeir koma til fodurs ſins, og ſpyria hann rada, hvad upp ſkal taka, eda hvad þeir ſkulu af ſnua? Hann kalladi þad meſtann ſoma, ad vera med Hrolfe Konge i Danmork, og koppum hanns, og þar er ydur vænaſt

22. Cap.

Om Konung Hrolf Helgeßon/ ſamt Drottning Yrſa, och hurules Swipsſöner kommo i hans ſällſkap.

NU taga brödérna ſig bort/ utan at thet ſtod til at hindra them. Konung Adel ſporde ofta hwart the ärnade ſig at fara? The ſade ſig thet icke ännu rätt beſlutit hafwa / men at the nu wille ſkiljas ådan i then tankan/ at ſe och lära känna andra Konungars och måns ſeder/ och at the ei wille föräldras i Swerige. The tackade Drottningen för then ſtora heder hon giort Swipdager; och Drottning Yrſa å ſin ſida tackade them igen för theras biſtånd. Sedan ſtego the til håſt / och redo ſina färde til theß the kommo til ſin fader / och frågade honom til råds/ hwad the ſkulle nu taga ſig före/ eller hwart ut the ſkulle wända ſig? Han ſwarade them hederligaſt ward/ at fara til Konung Hrolf i Danmark och hans kiämpar; thår kunnen i / ſade han/ på anſtåndigt ſätt

disque regiæ, promiſſo ſe fruſtrantis auxilio, probe memor, abitum urget. Rex enim, quamdiu in ancipiti pugnæ cum Berſercis eventu ſpendebat, qvumque Svipdago deinde laboranti opem ferre potuiſſet, ſilvas tamen, otioſus ſpectator, occupabat, parum de Svipdago ſollicitus, quem ratus impotentis & elati animi virum eſſe, vel victum, vel interfectum videre cupiebat.

CAP. XXII.

De Rolfo Rege, Helgi filio, & Yrſa Regina, nec non de Svipi filiis, ad aulam Rolfi accedentibus.

FRatres itaque, cum diutius retinere non poſſet, ſæpius interrogat Adelus, quo ire pergerent, quidve conſilium itineris eſſet? Jlle extra patriam ſe rapi dicunt, cupidine alios videndi Reges atque nationes, externosque addiſcendi mores: nolle in Svethia ſeneſcere, quamqrimum itaque inde abituros: cætera nondum ſcire. Gratias deinde Yrſæ Reginæ agebant propter benevolentiam, maxime Svipdago jam diu præſtitam, quæ viciſſim gratam erga abituros teſtabatur animum. Tum equos aſcendunt, patrios primum inviſuri penates. Patrem itaque ſenem poſtquam inveniſſent, ejus expetunt matu-

vænaſt til nockurs frama, til ad ſtodva ydvarn offa, þvi eg hefe þad ſannſpurt, ad þangad ſieu komner aller hinu meſtu menn, og kappar af Nordurlondum. Hvorninn er honum hattad ſeigir Svipdagur ? Fader hanns ſvarar : ſvo er mier ſagt af Hrolfi Kongi, ad hann ſie or og ſtorgiofull, trufaſtur og vinavandur, ſvo ad hanns jafninge mune ecke finnaſt, hann ſparar ecke gull nie gerſemar nær vid alla er þiggia vilia. Hann er laglegur ad lita, enn mikill ad reyna og torvelldur, manna er hann fridaſtur, ſtorlatur vid omillda menn og ovine ſina, enn liufur og hogvær vid veſæla, og vid alla þa ſem ecki briota a bag honum, hann er manna litilataſtur, ſo ad jafnblidt ſvarar hann fatækum ſem rikum. So er hann agiætur, og mikill atgiorvis madur, ad hanns nafn mun ei fyrnaſt a medann verolldinn er bygd. Hann hefur og ſkattgillt undir ſig alla þa konga, ſem eru i nand honum, þvi ad hann er ſlikur Kongur, ad allir vilia honum fuſer þiona. Svipdagur ſvarar : hier hefur þu þa ſogu ad ſeigia, ad eg em radinn i ad fara a fund Hrolfs Kongs og aller vier brædur, ef hann vil taka vid oſs. Svipur bonde mællte : þier muuud rada ferdum ydar og athofnum, enn beſt þætti mier, ad þier værud heima med mier; þeir kvadu ad ecke munde þeſſ tia ad letja, Sidann badu þeir fodur ſinn vel ad lifa, og ſvo mo-

ſått ſtadna edert ſtora ſinne / ty mig år berättat / at thit åro förſamlade alla the förnemſta mån och kiämpar af hela Nordlanden. Huru år han at umgås med ? Frågade Swipdager ; hwar til hans fader ſwarade : mig år ſagt at Konung Hrolf år frikoſtig / och mycket gifmild / troſaſt och ſå god emot ſina wänner / at ei hans like mån finnas / ty han ſparar hwarken gull eller andra dyrbara hofwor för them ſom honom thärom anlita wilja. Han år laglig til wäxten / men ſtor til krafterna och ſwår ; fågre ån andra mån / men ſtorlåtig eller ſtrång emot omilda månn ſamt ſina owänner ; liuflig och behagelig emot the arma och förtryckta / ſamt emot alla andra ſom icke bryta honom emot ; therhos ſå ſachtmodig / at han lika wänligt talar med the fattiga ſom med the rika ; han år therföre nu ſå berömlig och hurtig Konung / at hans namn ei mån föråldras ſå långe werlden bebos. Hafwande jemwäl giordt ſig alla the andra Konungar ſkattſkyldige / ſom åro hans grannar / ty han år ſiälf en ſådan herre / ſom alla åro benägna at tiena. Swipdager ſwarade : ſå hafwer tu nu talt med oß om honom / at jag år tilreds med alla mina bröder at fara til honom / om han wil taga emot oß. Swipur bonde ſade : i kunnen råda om eder fård / doch tyckes mig beſt / at i bliſwen här hemma hos mig ; men the ſade at thet ej lönade mödan at afråda them / utan bådo ſin fader och moder fara wäl / reſande ſina fårde til theß the funno Konung Hrolf. Swipdader gick tå ſtraxt fram / och

maturius conſilium, de vitæ ratione & itinere mox ſuſcipiendo. Jlle reſpondet, melius ſibi videri, Rolfum Daniæ Regem, ejusque pugiles, inviſerent: ibi gloriæ campum virtuti patere, nec filiis ita metuendum fore, ut in obſcuro animi eorum magnitudo torpeſcat: quamobrem fama etjam ſibi conſtare, florem roburque virorum ex toto ſeptentrione huc confluxiſſe. Svipdagus interrogare pergit, quæ Regis indoles, & qualis converſatio eſſet? Senex ait: ut ego accepi, Rolfus ingenio acer eſt, liberalitate, fide, inque amicos lenitate, aliis Principibus longe ſuperior, ideoque aurum & dona quævis præſtantiſſima in petentes læta fronte quotidie confert; modicam in illo corporis magnitudinem nervorum ingens robur & externa ſpecies decorat: in crudeles ac inimicos rigidus eſt, erga miſeros & oppreſſos, quique majeſtatem illius comiter habent, mitis & benevolus, erga pauperes divitesque æque facilis & affabilis, & verbo; tantæ virtutis Princeps, quantam nulla unquam temporis injuria & oblivio delere poterit. Vicinos etjam Reges omnes tributarios ſibi fecit, quibus nihilominus grave non eſt, majeſtatem tanti herois donis quibusve & officiis venerari. Svipdagus inquit; ita Regem hunc nobis deſcripſiſti, pater, ut, ſi recipere dignetur, ei ſoli operam noſtram, & quidquid in nobis virtutis viriumque ſit, addictum omnes cupiamus. Senex reſpondet: nec ego impetum hunc veſtrum morabor; tamen ſi manere vobis placeret, mihi quoque gratius hoc foret. Jlli ad hæc; fruſtra moras

modur sina, enn þeir fara leid sina a burt, og alt þar til er þeir koma a fund Hrolfs Kongs. Svipdagur gieck þegar fyrer Kong og kvaddi hann. Kongur spyr hvor hann væri? Svipdagur seigir honum nafn sitt, og so allra þeirra brædra, og kvadst verid hafa med Adils Konge umm hrid. Hrolfur Kongur mællti: hvar fyrer forstu þa hingad, þvi þu veist, ad ecke er mikil vinatta a millum Adils Kongs og min? Svipdagur svarar: veit eg þad Herra, enn þo vilda eg leytast vid ad giorast ydar madur, ef kostur er a, og vær brædur aller, enn þo mun ydur litid þykia til vor koma. Kongur svarar og mællte: ecke hafdi eg ætlad, ad giora mier vine af monnum Adils Kongs, enn fyrst þier hafid sokt a fund minn, þa mun eg taka vid ydur, þvi ad eg hygg ad sa hafe betur, sem yckur ecke fravisar, þvi eg sie ad þid erud gillder garpar, hef eg spurt, ad þid hafid mikla frægd unnid, og drepid Berserki Adils Kongs, og unnid morg þrekvirki onnur. Hvar visar þu mier til sætis seigir Svipdagur: Kongur visadi þeim þann eirn mann, sem *Bialke* heiter, sitied hia honum, seigir hann, og latid tolf manna rum vera audt upp fra ydur, heitid hafde Svipdagur Adils Kongi, ad koma til hanns adur hann fære a burtu, nu ganga þeir brædur til rums þess, sem Kongur hafdi visad þeim. Svipdagur spyr Bialka, þvi þau rum skyldu aud liggia innar

och helsade på Konungen, som frågade hwad han wore för en man? Swipdager sade sitt och sina bröders namn, och at the uppehållit sig någon tid hos Konung Adel. Konungen sporde, hwi for tu tå hit, emedan tu wål wiste at icke stor wänskap war emellan Konung Adel och mig? Thet wet jag wål herre, swarade Swipdager, icke thesto mindre hafwer jag jag med mina bröder welat söka at få blifwa edra män, om lägenhet gifwes, ehuruwål eder torde litet tyckias om wår ankomst. Konungen swarade: icke hafwer jag ärnadt at skaffa mig wänner af Konung Adels folk, men [efter] i hafwen farit til mig, wil jag taga emot eder, ty jag tycker, at then giör båttre som ej wisar eder bort; emedan jag ser eder an för giltiga kiämpar, och jag theß utan sport huru i hafwen inlagt stort beröm, dräpit Konung Adels Berserker, och uträttadt många andra ;hårliga bedrifter. Swipdager frågade, hwilket ställe Konungen wille förordna them at sittia på. Konungen wisade them til sätes hos en af sina män, som kallades Bialke, och befalte them lemna tolf mans rum toma fram om sig. (Swipdager hade lofwat Konung Adel at komma til honom innan han reste bort). Bröderna gingo och satte sig therest Konungen them hade wisat. Swipdager sporde Bialke, hwi the rummen skulle stå lediga, som woro innan före them. Bialke swarade, at ther skulle tolf Kongens Berserkar sittia så snart the komo hem, men nu woro the borta i siöröfweri. Then ena Konungsdottren kallades Skur,, men then

moras suades, Pater, nec enim nos decet, tam pulchris desistere inceptis. Jtaque parentibus valere jussis, ad Rolfum Regem proficiscuntur. Svipdagus primus intrat aulam, salutatoque Rege, interrogatur, quis esset? Jlle, dicto nomine suo fratrumque, addit, Adelo Regi operam se aliquandiu præstitisse. Tum Rex, cur se itaque adissent, interrogat, quem Adelo Regi non plane amicum esse scirent? Svipdagus ait: se ista non ignorare; nihilominus cupidos paratosque accessisse ad quamlibet fidem operamque Regi præstandam: acciperet, si gratia sua indignos non putaret. Tum Rex: Adeli amicos mihi conciliare, ego quidem in animum nunquam induxi: tamen vos accipio, spontanea mihi offerentes studia & officia, ratus indignam repulsa virtutem esse vestram, meliusque sibi consulere, qui amicitiam, quam inimicitiam talium virorum malint: nec gloria vestra me latet, cædesque Berserçorum Adeli, vestra manu facta, ut cætera taceam, quæ dedistis egregiæ virtutis documenta. Tum Svipdagus quærit, quem locum occupare juberet? Proximum inquit Rex, ab isto Bialko, duodecim sedibus supra vacuis relictis. (Svipdagus promiserat, Adelum se Regem, ante abitum, invisurum.) Fratres jam in loca abeunt, a Rege sibi monstrata. Svipdagus Bialkum interrogat; cur duodecim ista subsellia, Rex supra se vacua relinqui jussisset? Duodecim Berserсis illa destinata esse, ait Bialko, piraticam hodie exercentibus. Skura & Drifa filiæ erant Regis, quarum hæc, sui sexus pulcherrima, domi quoque

nar fra þeim? Bialke seigir ad þeir sitie þar tolf berserkirnir kongsins, þegar þier kiæme heim, enn þeir voru þa i hernadi. *Skur* hiet dotter Hrolfs Kongs, enn onnur *Dryfa*, hun var heima med Konginum, og var allra kvenna kurteisust. Drifu var vel til þeirra brædra, og þockade allt helldur vel fyrer þeim, og for so framm um sumarid, og allt til þess ad Berserkirnir komu heim umm haustid til hirdarinnar. Og epter sidvenju sinne, þa ganga þeir fyrer hvorn mann, þa er þeir komu i hollina, og spurde sa er fyrer þeim var, hvort sa teldist *jafnsnialllur* honum, er þar sat. Og leytudu menn sier þar ymsra atkvæda umm þad, sem þeim þotte sier best soma, og matte þad þo heyra a ordum hvors þeirra, ad þeim þotti sig mikid avanta ad vera jafnsnialla. Og nu geingur hann fyrer Svipdag, og spyr hvort hann þykest *jafnsniallur*? Svipdagur sprettur upp og bra sverdinu, og kvadst i aungvann stad vera *osniallari* enn hann? Berserkurinn mællti: hoggdu þa i hialminn. Svipdagur giorde svo, og beit ecke a. Sidann villdu þeir beriast, enn Hrolfur Kongur hliop i millum þeirra, og skylde þa, og sagde þeim skylldi þad ecke hlydast, og skylldu þeir heita helldur *jafnir* þadann i fra, og bader siner viner. Epter þad sættust þeir, og voru *jafnann* a einu rade (einum armi), þa þeir lau i hernade, og hafa sigur hvar

then andra Drifa/ som ochså nu war hemma hos Kouungen/ och hölts för then wakrasta af sitt kiön. Drifa tyckte myeket om theße bröder/ och talte altid til theras bästa/ lidande nu således sommaren fram alt in til theß Berseckarna komma hem om hösten til hofwet. Tå the efter sin plägsed gingo fram för hwar man/ tå the kommo in i salen/ och frågade altså then förnämsta af them/ om någon wäl wore som ther sat/ som förliknade sig i snällhet med honom? Men the andra beletade sig om åtskillige swar/ them the tyckte sig wara hederligast/ doch kunde man af hwartheras ord höra/ at them syntes mycket fela thertil/ at the wore lika snålla eller hurtiga emot honom. När han kom til Swipdager ock sporde honom til/ om han hölle sig jämngod? Springer Swipdager upp/ swänger sitt swärd/ och sade sig i ingen ting wara sämre än han. Berserken swarade: hugg tu tå först til i min hielm? hwilket Swipdager strax giorde/ men hugget bet icke uppå; sedan wille the begynna at slåß/ men Konung Hrolf sprang emellan och skilde them åt säiandes/ at them sådant ei skulle anstå utan skulle the efter then tiden räknas för hwars annars likar/ och bägge hans wänner. Hwar uppå the förliktes/ och woro sedan altid i en rad eller flygelarm/ tå the foro uti siöröfweri/ häswandes altid seger hwart the kommo. Konung Hrolf skickade nu sine sendebud til Swerige at finna sinn moder Drottning Yrsa/ begiärandes at hon wille senda sig the ägodelar/ som hans

que tunc erat apud Regem. Drifæ mores & conversatio fratrum non ingrata erant: quamobrem, quoties ferebat occasio, caussam eorum apud patrem agere, ipsa non dubitabat. Æstate præterlapsa, & adpropinquante autumno, redeunt ad aulam, adque munia quisque sua Berserci. Mos erat illis a singulis, in aula præsentium, exigere, num quemquam sibi parem arbitrarentur? Primus itaque eorum quæstionem jam instituebat: cæteri, ducis æquantes vanitatem, sequebantur. Et quamquam primo intuitu diversæ videbantur respondentium sententiæ; tamen, adulatione metuque eadem suadentibus, hæc fere communis omnium vox erat: haud facile inveniri, quorum virtus ad tantorum heroum fastigium accederet. Jamque a Svipdago etjam quærebat Bersercus, dicens: an tuam virtutem cum mea tu conferendam esse existimas? At ille, e sella prosiliens, strictoque protinus & ferocius jactato ense, dixit: quid, vanissime, an te inferiorem ego me agnoscam? Bersercus, clypeum itaque meum tu primum, inquit, feri; nec mora, totis quidem viribus, sed in vanum cadente ictu, Svipdagus ferrum clypeo adegit. Exardescunt animi, frendentque jam, acerrimo congressuri certamine. Sed Rex iræ impetum suo primum interventu paululum morabatur, mox pugnam dissuadens, in mutuum coire amicitiæ fœdus jubet pari semper apud se habendos honore. Ita conciliatis animis, Rex, memor promissi, eundem quoque honoris locum utrique semper postea adtribuit. Piraticam deinde sæpius faciebant,

hvar ſem þeir koma. Hrolfur *K*ongur ſende nu menn til Sviþiodar, a fund Yrſu Drottningar modur ſinnar, og bidur hana ad ſenda ſier fie þad, ſem Helgi Kongur fadir hanns hafdi att, og Adils Kongur hafdi tekid til ſin, þa er Helgi Kongur var drepinn. Yrſa Drottning kvad þad ſkylldt og maklegt vera, þo hun kiæme þvi til aleidis vid Kong, ef henni væri þad mogulegt; enn ef þu leytar ſialfur eptir fienu, þa ſkal eg vera þier holl i radum, minn kiæri ſon ſeigir hun, enn Adils Kongur er ſo fiegiarn madur, ad hann hyrdir alldrey hvad hann vinnur til þeſs; og ſvo bad hun ſeigia Hrolfe *K*onge, og ſende honum þar med ſæmilegar giafir.

hans fader Konung Helge ägdt hade / och ſom Konung Adel tog til ſig / när Konung Helge wart dräpen. Drottning Yrſa ſwarade thet war ſkäligt och billigt / at befordra then ſaken til ſlut hos Konungen / om thet wore henne möijeligit; men om tu ſielf / min käre ſon / ſade hon / wille fara efter theßa ägodelar / ſkal jag wara tig hull i goda råd / doch är Kong Adel ſå girig och ſniken efter penningar och ägodelar / at han aldrig wårdar om hwad arbete han ther til haſwer. Hwilket alt hon befalte berätta Konnng Hrolf igen / och ſände ſå honom tilhanda anſenliga förärningar.

XXIII. CAP.

Fra Hrolfe Konge, og Hiorvarde Konge, manne Skulldar.

HRolfur *K*ongur liggur nu i hernade, og dvelſt nu fyrir þad til ſumars, kvelſt hann i huganum fyrir þad, ad hann vill ſem ſnaraſt til fundar vid Adils Kong. Hann kiemur nu under ſig miklum ſtridsafla og alla þa Konga, ſem hann finnur og þar nalægir voru, giorir hann pliktuga og ſkattgillda under ſig, og ber þad meſt til, ad aller hiner meſtu kappar villdu med honum vera alla ſina lifdaga, og aungvum odrum þiona enn honum, þvi hann var miklu milldari af fie, enn nockrer *K*ongar adrer. Hrolfur Kongur ſetti

23. Cap.

Om Konung Hrolf och Konung Hiorwadr Skuldas man.

KOnung Hrolf låg nu i ſiöröfweri / och dwäldes för then orſaken borta hela ſommaren / warande altid bekymrad / huru han kunde ſom ſnaraſt beſökia Konung Adel. Han förwärfwade ſig mycket krigsfolk / och giorde alla beſinteliga ſamt näſt gräntſande Konungar ſig underdåriga och ſkattſkyldige / hwar til måſta orſaken war / at alla båſta kiämparna wille heller wara med honom i hela ſin liſstid / än ſom med någon anan / ty han war giſmildare på peninngar än alla andra Konungar. Konung Hrolf giorde til ſin huſwudſtad en ort / wid namn Hleidargård (Ledre) ſom

ciebant, ſpoliis hoſtium & victoria ubique clari. Poſt hæc legatos in Svethiam Rolfus miſit, repetitum ab Yrſa matre opes cum patre ſuo Helgo Rege in Svethiam invectas, & poſt ejus cædem, ab Adelo Rege jamdiu uſurpatas. Regina, auditis legatis, haud iniqua Regem petere, dixit: ſedulo ſe operam daturam, ut voti redderetur compos; ſi autem accedere opesque has ipſe aſportare vellet, tunc fide integra & maturo conſilio, quæ filium levaret, ſe haud defuturam: Adelum autem inſatiabili agitatum auri opumque fame, parvi facere, qua vi, quove labore partas poſſideret. Hæc legatos, cum magnis domum dimiſſos muneribus, Regi ſuo nuntiare jubet.

CAP. XXIII.

De Regibus, Rolfo & Jorvado, Skuldæ marito.

ROlfus interea a domo abſens totam æſtatem piraticæ dedit, ſemper animo volvens, quomodo Adelum Regem quamprimum viſeret. Prædam in hac expeditione ingentem egit, vicinis, quotquot invenire poterat, ſubactis Regibus, & tributa ſibi pendere coactis. Et faciles Rolfo armorum progreſſus fuere, quippe multis, iisque præſtantiſſimis, viris & pugilibus ſtipato, quibus gratum etjam erat, in illius Regis militia ſeneſcere, qui, & ipſe fortiſſimus, & alienæ virtutis maximus æſtimator, omnes quoque alios Principes munificentia & liberalitate ſuperabat. Rolfus caput regni ſedemque ſuam conſti-

ſetti þar hofudſtad ſinn, ſem *Hleidar-gardur* heiter, þad er i Danmork, og var mikil borg ſtor og ſterk, og meiri rauſn og hoffract og kurteyſe var þar, enn nockurſtadar i odrum ſtad, og i ollu þvi ſem til nockurs ſtorlætis kom, eda nockur hafde ſpurn af. *Hiorvardur* hiet madur eirn rikur, hann var Kongur, hann fieck Skulldar dottur Helga Kongs og ſyſtur Hrolfs Kongs; þad var giort med rade Adils Kongs, og Yrſu Drottningar og Hrolfs brodurs hennar. Og eitt hvort ſinn, byr Hrolfur Kongur ferd ſina þangad, og bydur Hiorvardi Konge mage ſinum til veitſlu, og eirn dag ſem hann ſat ad veitſlunne, þa bar ſo til er þeir voru ute ſtadder Kongarner, ad Hrolfur Kongur bra brokarbellti ſinu, og fieck Hiorvarde Kongi magi ſinum amedann ſverd ſitt, og ſem Hrolfur Kongur hafdi brugdid umm ſig aptur brokabelltinu, tok hann aptur vid ſverdi ſinu, og mællte til Hiorvardar kongs: þad vitum vid bader ſeigir hann, ad þad hefur verid leingi mællt, ad ſa ſkylldi vera *undirmadur* annars jafnann ſidann, er tekur vid *ſverdi* annars, a medann hann bregdur *broka bellti*, ſkalltu nu vera underKongur minn, og þola þad allt vel ſem adrer. Hiorvardur verdur þeſſu akaflega reidur, enn verdur þo ſo ad lata ſtanda; fer hann heim vid ſo buid, og unir hann nu ſtorilla vid hag ſinn, ſendi þo ſkatt Hrolfi kongi, eptir þvi ſem adrir hanns underKongar, þeir ſem honum attu hlydne ad veita og ſkatt ad giallda. Og endar hier nu Svipdags þatt.

ſom ligger i Danmark / och war ther en ſtor ſamt ſtarker borg / therhos ſtörre ſtåt / hofpracht och hurtighet til finnandes än nägor annorſtädes / i anſeende til alt thet ſom hörde til någon ſtorlåtighet / och man elieſt hade kunſkap om. Hiorwarder är benämnd en rik och mächtig Konung / han fick Skulld / Konung Helges dotter ſamt Konung Hrolfs ſyſter til ächta / och ſkedde thet efter Konung Adels / Drottning Yrſas och Hrolfs hennes broders råd och ſamtycke. En gång reſte Konung Hrolf tit / biudandes Konung Hiorwardr ſin ſwåger hem til giäſtebuds / therföre hände ſig en dag under giäſtebudet / när båda Konungarna woro ute ſtadda at förluſta ſig / at Konung Hrolf löſte ſit brokebälte och wille taga afträde / bediandes ſin ſwåger Hiorwardr at imedlertid hålla ſit ſwerd ; och när Konung Hrolf hade bundit om ſig igen bältet / tog han ſit ſwärd äter / och ſade til Konung Hiorwardr: oß bådom är wäl witterligit / huru thet länge warit plägſed / at then ſom håller annors wärja medan han löſer ſit brokbällte / är then andra undergifwen; ty måſte tu nu blifwa min underKonung / och thet lika ſå wäl tola ſom andra. Hiorwardr wardt mächta förtörnad häröfwer / doch måſte han thet för then gången ſå blifwa låta / och for ſåledes hem / tyckandes mycket illa om ſit wilkor; han ſände doch ſkatt och ſkulld til Konung Hrolf i lika måtto ſom the andra hans underKonungar / hwilka honom tro och lydno bewiſte och ſkatt utgiorde. Lychtas här nu ſåledes Swipdagers lilla ſaga.

Fiorde

conſtituit *Ledram* in Dania, urbem arce munitiſſimam & præterea ſplendore ac magnificentia aulæ, nec non morum, inter cives, eleganti cultura, præ omnibus maxime celebrem inclitamque. *Hiorvardus* Rex, opibus armisque potens, *Skuldam*, Helgi Regis filiam, & Rolfi ſororem, cum conſenſu Adili, Yrſæ Reginæ & Rolfi, in matrimonium duxerat. Affinem hunc Rolfus aliquando inviſens, domum ad convivium invitabat. Forte, ipſo epularum die, inter ambulandum Rolfus Hiorvardum orabat, enſem ſuum teneret, donec aliquantisper ſecederet: ille fecit. Reverſus autem Rolfus, receptoque enſe, dixit: inveteratus *mos* eſt, & utrique noſtrum jam diu notus, eum, qui ſecedentis ad debita naturæ reddenda, enſem teneat, hoc ipſo ſubditum ſe ejus profiteri: te jam eadem cum cæteris ſors, patienter etjam ferenda, manet. Jlle, quanquam affini indignam tantam fraudem judicabat, rigidaque jugum hoc ſubibat cervice; tamen, præteritis revocandis impar, domum redibat, Rolfum donis, pari fide & reverentia ac ceteri tributarii Reges, quotannis veneratus. Hic deſinit brevis hiſtoria Svipdagi.

Fiorde þattur
Af
Bodvare Biarka,
Og brædrum hanns.

XXIV. CAP.

Hringur Uppdala Kongur i Norige, lær Hvitar Drottningar.

ÞAr er nu til mals ad taka, ad nordur i Norige fyrer *Uppdolum* riedi kongur ſa, er *Hringur* hiet, hann atte þann ſon, er *Biorn* hiet; þad er nu ſagt ad Drottning hanns andadiſt, og þotti þad mikill ſkade konge, og morgum odrum uti fra þotte ſvo i þvi rike. Landsmenn og radaneyti hanns, badu hann ad kvongaſt aptur, og þad verdur nu ad hann ſender menn ſudur i lond, ad bidia ſier konu, enn i mote þeim komu andvidri mikil, og ſtorer ſtormar, og verda nu ad ſnua ſtofnum, og hallda undann vedrinu, og þar kemur mali, ad þa rekur nordur a *Finnmork*, og voru þar umm veturinn. þeir foru eirn dag a land upp, þar er þeir komu ad lande, og fundu þar hus eitt, þar ſatu inne tvær konur vænar ad alite, þær fognudu þeim vel, og ſpyria hvadann þeir væri adkomner. þeir ſogdu allt umm ferder ſinar, og hvad ad erindum væri. þeir ſpurdu hvada konur þær væri, eda fyrer hvoria ſok

Fierde Delen
Om
Bodwar Biarke/
Och hans bröder.

24. Cap.

Hring Uppdala Konung i Norige/ bekommer Drottning Hwita til ächta.

NU är at berätta at norder i Norrige regerade en Konung öfwer Uppdalarna wid namn Hringr/ och ägde han en ſon ſom kallades Biörn. När hans Drottning affomnade/ tyckte Konungen och många andra/ ſå wäl utom ſom inom lands/ thet wara en ſtor ſkada. Hans underſåtare och råd bådo Konungen gifta ſig igen/ hwilket och ſå wida kom/ at han ſkickade ſina män ſöder i landet at fria för ſig/ men them mötte hårdt motwäder och ſtor ſtorm/ ſå at the nödgades wända om och låta drifwa undan för wädret ſå wida/ in til theß the wräktes norder på Finmarken/ hwareſt the och förtöfwade öfwer wintren. En dag gingo the upp och kommo på landet/ finnandes et hus/ i hwilket twå qwinnor ſåto/ ſom woro af et deyeligit anſichte/ och undfägnade them wäl med efterfrågan/ hwadan the kommo på then orten? Männerna berätta them alt om ſin reſa ſamt hwad ärende the hade/ och fråga qwinnorna igen/ hwilka the wäl wore/ och för hwad orſak ſådana wackra och angenäma

Pars Quarta.
De
Bodvaro Biarkio,
ejusque fatribus.

CAP. XXIV.

Ringus Updaliarum in Norrigia Rex, Hvitam Reginam in matrimonium ducit.

U*Pdalius Ringus* Rex tenebat, terras in *Norrigia* ad ſeptentrionem ſpectantes. Unica ſpes patris in filio *Biorno* adquieſcebat, conjuge nuper defuncta; cujus obitum non ipſe modo Rex, nec ſubditi ſolum, ſed exteræ etjam nationes, luctu lacrimisque proſequebantur. Poſtquam tempus dolorem mitigaſſet, amicorum civiumque conſilio in novas nuptias Rex curas intendit. Miſſos autem in terras auſtrales Norrigiæ, qui ſponſam Regi eligerent, ingens procella, ex adverſo vela feriens, occupavit. Tum reverti, & puppes ventis jactandas committere coacti, ad litora *Finmarkiæ*, boream ſpectantia, adpulſi ſunt, ubi per hiemem deinde commorantur. Forte aliquando

ſok þær væri þar komnar einmana, og ſvo langt fra odrum monnum, ſo fridar konur og vænar? Su elldri ſvarar: *til alls ber nockud* ſveinar leigir hun, vid erum hier fyrer þær ſaker, ad eirn rikur kongur bad dottur minnar, enn hun villde ecki eiga hann, enn hann hiet henni afurkoſtum aptur i mote, og þvi hefe eg hana hier i leyne a medann fadir hennar kiemur ecke heim, þvi hann liggur i hernadi. þeir ſpyria hvar hennar fader væri? Moder hennar ſvarar: hun er dotter *Finna Kongs.* þeir ſpyria hvad þær heiti? Modiriñ ſeigir, eg heite *Jngiborg*, eñ dotter minn heiter *Hvit*, og er hun dotter Finna Kongs, enn eg er frilla hanns. Ein mær var þar ad þiona þeim, Kongs monnum leyſt vel a þær, og þad er radagiord þeirra ad leytaſt eptir, ef Hvit villdi fara med þeim, og giptaſt Hringi kongi; bar ſa þetta mal upp fyrer hana, ſem fyrir Kongs erinde var. Hun tok þeſſu mali ecke fliott, og ſagdiſt ecke kunna þad ad giora, þvi hun væri under forſio modur ſinnar, og vik eg til modur minnar þeſſu male. Svo er ſem mællt er ſeigir hun, ad *ur hvoriu vandrædi verdur nockud ad rada*, enn þo þyker mier illt, ad fader hennar er giordur fornſpurdur ad þeſſu, enn þo verdur a þetta ad hætta, ef hun ſkal ad nockru nær vera. Epter þetta byſt hun til ferdar med þeim, og fara þeir ſidann leid ſina, og fundu Hring

kong,

ma qwinnor uppehölle ſig ther ſammaſtädes/ ſå allena och ſå långt afſides från annat folk. Den äldſta af them ſwarade: alt har ſin orſak/ goda ſwänner/ och ärom wi bägge här för then orſak ſkull/ at en rik Konung begiärade min dotter til ächta/ men efter ſom hon thet icke behagade/ hotade han henne däremot med wärkligit öfwerwåld/ och förthenſkull hafwer jag nu henne här i löndom hos mig imedlertid ſom hennes fader är borta i ſiöröfwerj. The frågade än widare ho hennes fader wore? Modren ſwarade: hon är Finſka Konungens dotter/ och åter ſporde the hwad the båda heto? Hon ſade: jag heter Ingeborg/ men dottren Hwita bemälte Finna Konnngens dotter/ men jag är hans frilla. En annan mö war ther ochſå/ ſom upwachtade them; Konungens män tyckte wäl om them/ och beſlöto ſins emellan at förſökia om hon wille fara bort med them/ at gifta ſig med Konung Hring; ty wardt thetta ärendet af then förnämſta ſändemannen framburit för henne. Hon ſwarade icke ſtrax här til/ utan ſade ſig intet kunna giöra härutinnan/ emedan hon ſtode under ſin moders målsmanſkap/ och at hon hemſtälte henne altſammans. Modren ſwarade: nu är ſom man plägar ſeya/ at uti al fara och ſwårighet/ warder omſider något til råda/ doch tyckes mig illa wara at hennes fader ei är worden förſt tilſporder härutinnan; icke theß mindre måſte man freſta på thetta tilbudet/ om hon eljeſt ſnart täncker gifta ſig. Här efter lagar hon ſig til reds med them/ och foro the ſå ſina led/ til

thes

quando in terram longius progreſſi, domum quandam intrant, duasque ibi conſpiciunt eximiæ pulchritudinis mulieres; quæ, hoſpitibus benigne acceptis, ſtatim interrogabant: quæ cauſſa, hanc viſendi oram? Jlli, conſilio & fortuna itineris expoſita, viciſſim a fœminis nomen genusque ſciſcitabantur, & unde formoſiſſimis vita in ſolitudine, remotumque eſſet ab aliorum convictu domicilium? Quæ major natu videbatur, reſpondebat: haud temere factum credite, hoſpites: qvum enim a filia mea, cujus vehementius nuptias ambibat, Rex quidam, dives opum, repulſam tuliſſet, ad vim & inſidias animum intendit; quibus cum alias impares fuiſſemus, latebras has utraque occupavimus: & hoc furto filiam meam raptori ſubducendam exiſtimavi, donec e piratica pater redierit. Jlli quærere pergunt: quis pater puellæ quodve nomen utrisque eſſet? Tum mulier, *Jngeborgam* ſe vocari, ait, Regisque Finnorum concubinam eſſe: puellam autem, cui *Hvita* nomen, ejusdem Regis legitimam eſſe ſobolem. Aderat quoque alia virgo, quæ ancillæ exſequebatur munia; Regiis autem miniſtris & mores & forma mulierum vehementer arridebant; quamobrem quærere ſtatuebant, num in matrimonium cum Ringo Rege conſentiens, in Norrigiam ſecum Hvita navigare vellet: delato autem negotio, per eum, qui primus inter legatos Regis erat, hoc ipſa ſolum reſponſi dedit: ſui ſe non juris eſſe: matris vero ſubditam imperio, ad illam quoque totam rem deferre. Mater autem, fata, inquit,

etjam

Kong, og fretti Kongur ſendimenn, hvorninn þeim hefde geingid? þeir lietu vel yfer, og þegar triettu ſendemenn, og ſpyria kong hvorninn honum lyſt a þeſſa konu, og hvort Kongur villdi eiga hana eda lata hana fara aptur leid ſina. Konge leiſt vel a *viſid*, og giorde þegar brudkaup ſitt til hennar, vill hann ecke gefa gaum ad, þott hun ſie ecke rik. Sidann er leytad þeſſa malſtadar vid konuna; enn hun var til þeſſ fullradinn, er Kongur nockud vid alldur, og fannſt þad bratt a Drottningu.

XXV. CAP.

Fra Birne ſyne Hrings Kongs, og Hvit ſtiupmodur hanns.

KArl eirn atte ſier bu þar ſkamt fra kongi, hann atte ſier konu og dottur eina barna, er *Bera* hiet, hun var a ungum alldri, og væn ad aliti. Biorn kongsſon og Bera karls dotter lieku ſamann barnleikum, og fiell all vel a med þeim. karl var gagnaudugur ad *peningum*, og hafde hann leingi leigid i hernade, og var hann hinn meſti kappi. þau Bera og Biorn unntuſt miog mikid, og lidu nu ſvo ſtunder framm, ad þau hittuſt jafnann, og verdur ecke til tidinda. þroſkaſt Biorn Kongsſon mikid, og gioriſt hann bædi ſtor og ſterkur, hann var vel mannadur umm alla hluti, og vel ad ſier umm allar iþrotter. Hringur Kongur var laun-

theß the funno Konung Hring, ſom ſporde ſina ſändemän, huru them hade gångit? The utläto ſig wäl öfwer ſit ärende, och frågade Konungen ſtrax igen, huru thenna qwinna honom behagade, om han wäl wille äga henne, eller ochſå låta fara henne hem igen til ſitt? Konungen fattade behag til henne, och beſtällte ſtrax om bröllop med henne, achtandes icke om hon war rik eller icke. Sedermera hade the ächta ſammanſtämna, och war hon thertil fullnögder, men Konungen war något äldrig, hwilket ſnart förmärktes hos Drottningen.

25. Cap.

Om Biörn Konung Hrings ſon, och Hwita hans ſtyfmoder.

EN gammal man bodde ei långt från Konungen med ſin hustru och enda dotter wid namn Bera, ſom war ung til åhren och deyelig til anſeendet. Biörn Konungsſon och Bera bondedotter lekte ofta barnlekar tilhopa, och förliktes wäl tilſammans. Gubben ſielf war mycket rik på penningar, ty han hade länge warit i ſiöröfwerj, och räknad bland the ſtörſta kiämpar på then tiden. Biörn och Bera älſkade mycket hwarandra, och lider ſåledes någon tid fram at the råkades altjämt, och intet något ſärdeles märkwärdigt ſig tildrog. Imedlertid tog Biörn Konungsſon mycket til i mandom; han wardt ſtor och ſtarker, ſamt manlig och ſkickelig i allahanda hederliga öfningar. Konung Hring war

etjam in noſtra calamitate viam inveniſſe video: nihil heic diſplicet, niſi quod, inconſulto patre, filia, ſi quidem nubere velit, jam deſponſanda ſit. Deinde abitum Hvita parat, & nave vecta, ad Ringum Regem cum ceteris cito pervenit. Rex legatos de ſucceſſu itineris ſtatim interrogat. Jlli, haud ingrata præfati, virginem Regi monſtrant, quærentes, num conjugem accipere, an domum dimittere vellet? Jlla, autem non opum, ſed formæ & pulchritudinis beneficio Regi placuit, qui ita in nuptias futuras animum jam curasque ſuas advertere cœpit. Venientem itaque nuptiarum diem uterque læti acceperunt; & conſtans quoq; conjugum horum lætitia & fœlicitas fuisſet, ſi ſimplici ſolum benevolentia & humanitate mariti ſenis puella, annis & ætate florens, contenta eſſe potuiſſet.

CAP. XXV.

De Biorno filio Ringi Regis, & noverca illius Hvita.

SEnex haud procul a Regia, cum conjuge & unica filia *Bera*, juvene admodum, & raræ pulchritudinis puella, degebat. Hanc innocens primum amor, ex luſus, in pueritia, frequentiore commercio reſultans, Biorno Principi intime couciliaverat. Senex ipſe dives erat; diu enim piraticam fecerat, inter fortiſſimos, tunc temporis, viros ſemper habitus. Inter Biornum autem & Beram novas indies vires amor capiebat, læta amantibus tempora non

laungum ur lande og i hernade, enn Hvit var heima ad ſtiorna landenu, ecke var hun vinſæll af alþydu, enn vid Biorn liet hun allblidt, enn hann þade þad litt. Og eitt ſinn er Kongur for heimann, ræddi Drottning vid Hring *K*ong, ad Biorn ſonur hanns ſkylldi heima vera til landſtiornar med henne. Biorn ſeigir ſier litid umm þad vera, og ſeigir ſier ſie ſtorilla vid Drottningu, enn Kongi þotti þetta radlegt, og ſeigir hann ad hann ſkyllde eptir vera, og fer Kongur nu ur lande med miklu ñolmenne. Biorn geingur nu heim epter vidtal þeirra fodur hanns, og þotte miog ſinn veg hvorium þeirra fedga, hann gieck til ſængur ſinnar, og var helldur fakatur, og var raudur ſem blod. Drottning geingur til tals vid hann, og vill gledia hann, og mællte til vinattu vid Biorn: enn hann bad hana i burtu ad fara, hun giorer ſo ad ſinne. Aptur kom hun þo ad mali vid hann, og ſagdi þad væri vel tilfallid, ad þau bygdi bædi eina reckiu, a medann Kongur væri i burtu, og kallade miklu betri þeirra ſamviſtu, enn þad ad hun ætti ſvo gamlann mann, ſem Hringur Kongur var. Biorn tok þeſſu male þunglega, og gaf henne *kinnheſt* mikinn, og bad hana i burt ad dragaſt, og hratt henni fra ſier, hun kvadſt þeſſu ovon, ad hun væri hrakinn eda barinn, og þyki þier betra, Biorn, ad ſpenna helldur karls dottur, og er þier þad maklegt,

war länge ur landet i ſiöröfweri / men Hwita blef hemma at ſtyra landet / faſt hon icke war af gemene man mycket afhållen / doch war hon altid emot Biörn Konungsſon wänlig / ehuruwäl han thet icke mycket wårdade. En gång när Konungen reſte hemman ifrån / rådde Drottningen honom at lemna ſin ſon hemma / til at ſtyra landet tillika med henne. Biörn ſade / at thetta litet war af nöden / och at Drottningen föll honom ingalunda til behag / icke theſto mindre fant Konungen thetta rådeligit / och befalte honom bliſwa hemma imedlertid / ſom han reſte nu bort med ſtor krigsmacht. Efter thenna fadrens befallning gick Biörn hem / mycket illa tilfreds öfwer ſådant theras råd / han lade ſig til ſängs helt wred / fåtalig och twär / ſamt röd i anſichtet ſåſom blod. Drottningen gick til tals med honom och wille tröſta honom / talandes helt kiärligen med Biörn / men han bad henne gå bort / hwilket hon och giorde then gången; doch kom hon åter igen / til honom ſeyandes: thet wore nu god lågenheet at the bägge låge tilſamans i en ſäng medan Konungen wore borta / och at theras ſamwiſtande ſkulle bliſwa bättre än hennes förra med en ſådan gammal man / ſom Konung Hring war. Biörn wardt ſwårliga förtörnad häröfwer / och gaf henne en hård kinpuſt / böd henne fara bort och ſkiöt henne ifrån ſig / hwilket hans wåldſamma förfarande / at hon wart ſkuten och ſlagen / henne ſå högt til ſinnes gick / at hon utbraſt i the orden / ſäyandes: tu tycker nu bättre wara / Biörn / at omfamna en

non dum ulla turbante procella. Biornus corporis ſtatura & viribus, nec non egregia in rebus gerendis dexteritate, quotidie adolebat. Ringum Regem diutius extra patriam piratica ſæpe detinebat, regnum interea adminiſtrante Regina: quæ, etjamſi in ſubditos ſuperbe imperaret, mira tamen in filium Regis Biornum, & nimia ſemper fuit facilitate, quippe blanditias novercæ ſemper averſantem. Cum Rex aliquando domo proficiſci pararet, Hvita monuit, relinquendum eſſe domi filium ad imperii molem ſecum ſuſtinendam. Biornus noluit, non opus eſſe cauſſatus, & præterea haud multum ſibi placere cum Regina commercium atque convictum. Nihilominus, patre Rege ſententiam Reginæ confirmante, manere coactus eſt. Ringus deinde cum magno exercitu domo profectus eſt. Juveni autem patris hæc mandata admodum gravia fuere: domum itaque ſe proripiens, lectum ſtatim occupavit, parcus & aſper alloquio, oraque ſanguineo præ ira ſuffuſus rubore. Regina quidem acceſſit, verborum illecebris ægram Principis lenitura mentem; at protinus abire juſſa, tum quoque paruit. Iterum vero accedens, dixit: pulcherrimam, abſente Rege, ſe nactos concubitus occaſionem: cupere jam ſe cum juvenis filii vigore tardos debileſque patris ſenis permutare conatus. At ille tantum deteſtatus nefas, ingentique concitus ira, alapa gravi ſedato primum æſtu novercæ, mox de lecto impudicam manu deturbavit. Tum illa furens, audaciamque ingrati, & additam quoque repulſæ violentiam,

legt, ſem verra er, og ſvivirdilegra, enn ad niota minnar aſtar og blydu, og væri þad ecki fiærre, þott þar kiæmi nockud i mote þra þinni og heimſku. Og nu lyſtir hun til hanns med einum *ulfhandſka*, og ſeigir hann ſkyllde verda ad einum *hidbyrne* (*hvitbyrne*) olmum og grimmum, og nyta þier þo aungva fædu annarar, enn fiar fadurs þins, ſkalltu drepa þad nidur til matar þier, meir enn dæmi ſieu til, og alldrei ſkalltu ur þeſſum alogum fara, og er þier þeſſe minning verri enn einginn.

en gemen bondepiga / och är thet billigt för tig / ſom wärre och neſligare är / än at niuta min kiärlek och wänligheet tilgodo; ty är thet nu ſkiäligt at på något ſätt bemöta thenna tin ätrå och galenſkap. Förthenſkul ſlog hon til honom med en ulfhandſke och ſade: nu ſkal tu bliſwa förbytter i en will och grym hid (hwit) biörn / och ei af annat kunna föda tig / än af tin egen faders boſkap; hwilken tu ſkal dräpa tig til mats / ſå at man ſådant efterdöme aldrig tilförene hördt hafwer; ej eller ſkal tu någonſin ſlippa utur thetta titt nu pålagda öde / och bliſwer ſåledes thenna minnesbetan tig drygare än någon annan.

XXIV. CAP.

Drepinn Biorn Kongsſon i biarnar like, og fra þeim Beru karls dottur.

EPter þetta hverfur Biorn i burtu, og veit einginn hvad af honum verdur, og er menn ſakna Biarnar, þa er farid ad leyta ad honum, og finſt hann hvorgi ſem liklegt var. Fra þvi er nu ad ſeigia, ad fie Kongs er drepid nidur ad handamale, og eirn grabiorn legſt a þad, bæde mikill og grimmur. Eitt kvolld ber þad til, ad karls dottir ſier þennann grimma biorn, biorninn fer ad henni og lætur allblidt vid hana, i þeſſum birne þykeſt hun kienna augu Biarnar Kongs ſonar, og fordaſt hun þad litt. Dyrid geingur þa fra henne, enn hun fer eptir þvi, allt til þeſs þad kemur ad hellir

26. Cap.

Huruledes Biörn Konungens ſon warder dräpen uti biörne hamen, och om Bera bonde dottren.

HAr efter förſwann Biörn / utan at någon wiſte hwart han tog wägen / och när man ſaknade honom / wart han efterletad / men man ſan honom doch ingenſtädes / ſom likligit war. Om thetta är nu at berätta / at Konungens boſkap war alleſtädes nedſält af en ſtor och grym gråbiörn. En afton hände ſig at gubbens dotter wart warſe huru theña biörn komefter henne / och när han hinte heñe upp / ſåg han blit och mildt på henne / tå tyckte hon ſig igenkiänna i honom Biörn Kouungens ſons ögon / ty fruchtade hon ſig intet ſtort för honom. Diuret gick tå från henne och hon for efter thet / til theß the kommo til en bergsſkreſwa / hwareſt hon fant en man för

tiam, non ſimplici pœna coercendam rata, in hæc verba erupit: tibi quidem, Biorne, ruſtica mihi anteferenda videtur; & iſta te decent commercia, abjectum, & Reginæ indigniſſimum amore: ſed nec impune feres. Mox itaque *chirotheca lupina* leviter jacentem percuſſit, addens: novum in te vindictæ jam ſtatuo exemplum; urſus eris & rabida fera, nec cibo ſatiabere, niſi ungulis ex cæde pecorum patris tui parato: nec ulla dabitur ſupplicii remiſſio; quin fatum hoc tuum morte ſola tandem mutabitur; ſic facinus luiſſe te memento.

CAP. XXVI.

De Biorno Regis filio, ſub ſpecie Urſi interfecto, ut & de Bera, ruſtici filia.

JAmque Biornus evanuit, fato preſſus, omnibus, præter Reginam, ignoto. Cognita Principis abſentia, corporis cuſtodes abeunt, inter homines ſollicite quidem, ſed fruſtra, quærentes, in ſilvis ſolum, inter feras beſtias, nec ſub humana ſpecie inveniendum. Inter hæc, crebro nuntiatur in aula, urſum, ingentis magnitudinis, glaucique coloris, pecora Regis ubique inſatiabili rabie dejicere. Forte ſenis filiam, veſperi exeuntem, urſus hic perſequebatur, aſſeqvutusque blando timidam confirmabat adſpectu. Jlla amici ſui Bior-

lir nockrum, og ſem hun kiemir ad hellirnum, þa er þar madur fyrir og heilſar Beru, hun kiennir ad þetta er Biorn Hringsſon, og verdur þar mikill fagnadar fundur a millum þeirra, þar eru þau i hellirnum umm hrid, þvi hun vill eigi ſkiliaſt vid hann, a medann hun a koſta, hann kallar henni þad olæmelegt, ad vera þar hia honum, þvi hann ſie dyr umm daga, enn madur umm nætur. Nu kemur Hringur Kongur heim ur hernadinum, og er hann hefur ſagt hvor tidindi vid hafa borid i hanns ferd, þa ſeigia þeir honum; hvad vid hafid borid heima, a medann hann hefur verid i burtu, fyrſt umm þad ad Biorn ſonur hanns ſie burtu horfinn, og þad annad umm þad mikla dyr, ſem komid var i landid, og lagdiſt meſt a ſialfs hanns fie. Drottning eggiar faſt a, ad lata drepa dyr þetta, enn þo freſtadiſt þad umm hrid, lætur Kongur ſier fatt eitt umm þetta finnaſt, enn þyker þo med undarlegu mote vera. Ein hvoria nott, er þau Bera voru i reckiu ſinne, tok Biorn til orda og mællte: ſo grunar mig nu ad banadagur minn mune verda a morgun, og munu þeir fa mig veiddann, enda þyki mier ecki gamann ad lifinu fyrer oſkopum þeim, ſem a mier liggia, þo þad eina ſie mier til yndis ad vid erum bæde, enn þo mun þvi nu bregda; *hring* þennann mun eg giefa þier, ſem undir vinſtri hende minne er, þu

för ſig/ ſom helſbade på henne/ tå hon ſtrax igenkände honom wara Biörn Hringsſon/ ty gladdes the bägge mycket här öfwer/ och uppehölt hon ſig thär i berget någon tid/ emedan hon ei wille ſkiljas ifrån honom/ ſå långe hon hade lägenhet ther til/ oanſedt han ſade/ at thet wore oanſtändigt för henne/ at längre fördröija hos honom/ emedan ſom han woro biörn om dagen/ men menniſkia om natten. Emedlertid kommer Konung Hring hem ur ſin härnad eller ſiöröfwerj/ och när han hade berättadt hwad honom händt på hans reſa/ wardt honom igen ſagdt/ hwad ſig tilburit hemma i hans frånwaro/ nämligen förſt/ at hans ſon Biörn wore förſwunnen/ ſedan at et ſtort ſkadediur hade kommit i hans land och lagt ſig mäſt på hans egen boſkap. Drottningen dref mycket uppå at låta dräpa thetta diuret/ men thet upſkiöts ther med någon tid/ ſtällandes Konungen ſig ſåſom han thet ej ſtort wårdade/ doch ſyntes honom underligit hänga tilſammans med med alt thetta. En natt när Bera låg i ſin ſäng/ talade Biörn til henne/ ſeijandes: mig tyckes ſom i morgon lårer jag få ſe min ſidſta dag/ ty the lära fånga mig/ doch har jag ingen ſärdeles luſt at lefwa/ för then onaturlighet ſom mig är pålagd worden/ och ehuruwäl thet är mig intet ringa nögie at wi äro bägge tilſammans/ doch ſkolom wi nu ſkiljas åt; ty wil jag och nu ſkäncka tig then ringen ſom hänger under min wänſtra arm/ och måſte tu giſwa acht på i morgon/ at när the jaga efter mig och jag är döder/ ſkal tu gå til Konungen och

Biorni oculos in fronte manſveti agnoſcere rata, revertentem beſtiam in ſpeluncam ſeqvuta eſt, virumque ſtatim benigne & humaniter ſe ſalutantem invenit. Agnovit Biornum Regis filium, lætata admodum, cariſſimum tandem reperiſſe ſponſum. Aliquandiu itaque in rupe cava manſit, nolens deſerere, dum occaſio permitteret jucunda amici conſvetudine frui, quamquam & ipſe diſſuadebat, veritus, apud ſe, cui, interdiu urſo, noctes ſolum & tenebræ humanam ſpeciem concederent, diutiorem moram cariſſimæ detracturam exiſtimationi. Rex interea in patriam redux, poſtquam iter ſuum & expeditionem narraſſet, & ipſe triſtem accepit nuntium: ex aula ſubito evanuiſſe filium, nec ulla deinde quærentibus erepti occurriſſe veſtigia: præterea beſtiam ingentem, in Regis maxime pecora gregesque inexplebili & inaudita rabie ſævire. Regina quidem vehementer ſuadebat, inveſtigandum eſſe & necandum vaſtatorem; ſed Rex, caſus iſtos nunquam ſatis miratus, moras nectebat, tanquam parvi pendens, quæ ſibi damna urſus adferret. Nocte quadam, cum in lecto una quieſcerent, Biornus amicam alloquitur, dicens: craſtinum diem ſibi ultimum fore videri; retia enim & inſidias venatorum nulla vi aut arte evitari poſſe; & ſortis vitæque ſuæ miſerum atque deformem jam diu tædere: & quamquam haud parum ſibi eſſet ſolatii, grata illos atque jucunda invicem jam uti conſuetudine, tamen & hanc fatorum invidia mox deſtructam iri, *Annulum*, quem, ſub ſiniſtro brachio pendentem,

þu munt ſia lidid a morgun ſem ad mier ſæker, og þa eg er daudur, þa fardu til Kongſins og bittu hann, ad giefa þier þad, ſem er under bog dyrſins vinſtra meiginn, og þvi mun hann jata þier. Drottningar greyid mun gruna þig, þa er þu ætlar i burtu, og mun hun giefa þier ad eta af dyrſlatrinu, enn þad ſkylldir þu ecki eta, þvi þu ert kona ei heil, ſem þu veiſt, og muntu fæda ſveina þria, er vid munum eiga, og a þeim mun þad ſia, ef þu etur af dyrſlatrinu, enn Drottning þeſſe er hid meſta troll, ſidann far du heim til fodurs þins, og þar muntu fæda ſveina þeſſa, og eirn mun þier þo beſtur þykia, og ef þu matt ei annaſt þa heima, fyrer oſkopum þeirra og omilldu, þa leid þu þa i burtu, og fardu hingad til hellirſins med þa, hier muntu ſia *kiſtu* med þremur *golfum*, þad munu ſeigia *runer* þær ſem þar eru a, hvad hvor þeirra þriggia ſkal eignaſt. Vopn þriu eru i berginu, og ſkal þad hvor eignaſt ſem honum er ætlad, ſa ſem fyrſt kemur til ſona ockar, ſkal Elgfrode heita, annar þorer, þridie Bodvar, og þyki mier þad likara ad þeir verdi ei litler fyrer ſier, og þeirra nofn mune leinge uppi vera. Hann ſagdi henni fyrir marga hlute. Eptir þetta for hann ut, og ſteiptiſt þa yfer hann biarnar hamurinn, og geingur biorninn ſo ut, og hun eptir honum miog ſorgande. Hun litaſt nu umm,

och bedia honom förunna tig thet/ ſom är ur under diurets wänſtra bog/ hwilket han lär efterlåta tig. Emedlertid lär Drottningebyckian granneligen märcka tå tu årnar fara bort/ och lär hon gifwa tig at åta af diurkiöttet; men thet måſte tu ei ſmaka/ ty tu weſt tig wara hafwande/ och lårer tu föda trenne söner/ ſom wi ågom tilſammans/ och ſkulle man ſtrax ſe ſådant märke på them/ om tu åte något af thetta diureſlachtet/ emedan ſom Drottningen är thet wärſta troll ſom kan finnas; ſedan ſkal tu gå hem till tin fader/ hwareſt tu lårer föda theſze ſwäñebarn/ af hwilka en lårer bliſwa tig allrakiäraſt/ men om tu ej kan behålla them hemma för theras obehaglighet och grymhet/ ſå led them bort och far hit i berget med them/ hwareſt tu lårer finna en kiſta med trenne botnar eller afdelningar/ och låra the runor/ ſom ther äro påriſtade/ gifwa tilkänna hwad hwar och en af them åga ſkal. Tre wapn äro i berget/ af hwilka hwar och en taga ſkal hwad ſom honom är årnat; then ſom förſt födes af tina söner/ ſkal kallas Elgfrode/ then andra Thore/ och then tridie Bodwar/ och kommer mig nu ſå likligit före/ at the låra bli manhaftige och långe namnkunnige män. När han nu hade berättadt henne om många andra händelſer/ for han ut/ tå biörnehamen ſtrax öfwerhölgde honom/ hwar med han gick bort/ men hon fölgde efter mycket ſorgſen och bedröfwader. Hon ſer ſig nu om/ och bliſwer warſe mycket folk komma fram öfwer bergsryggen med många och ſtora hundar/ ſom gingo fram-

tem, geſtaret, amicæ donum fore, ipſa modo cras ad cædem urſi ſui adeſſet, peteretque tunc a Rege, velit dono ſibi dare, quod ſub ſiniſtro armo dejectus tegeret: illum in preces, ſimplicis ſcilicet, lenem facilemque futurum. Interea Reginam, ut eſſet mulierum perditiſſima, ad abitum ejus haud temere intentam, forte carnem feræ comedat, juſſuram; quam tamen Beræ ne guſtandam quidem eſſe: ſcire enim illam debere, quod gravida ex ſe, tergeminum utero fœtum geſtet, cui ut ſunt diræ artes & veneficia Reginæ, ſtatim tunc ex patris ſorte & calamitate aliquid adhæſurum. Domum deinde ſe reciperet, paulo poſt tres in lucem editura filios; quorum unum matri fore chariſſimum: ſi ceteros duos, feroces forte nimis atque deformes, domi retinere non poſſet, ad ſpeluncam duceret; ibi arcam inventuros, tribus diſtinctam loculis, in qua inſcriptos characteres *Runicos*, quæ cuique filiorum poſſeſſio ſit, ſignificaturos: arma quoque, tribus geſtanda viris, in rupe condita eſſe, quorum quemque ſibi deſtinata, etjam accepturum. Majorem natu, AlciFrodum, ſecundum, Thorerum, tertium, Bodvarum vocatum iri: & lætam jam ſe ſpem præcipere de virtute filiorum, famam gloriamque illis olim maximam paratura. Cum hæc, præter alia multa, narraſſet, antrum relinquit, urſi forma & ſpecie ſtatim indutus. Jlla, haud parum mœſta atque ſollicita, dum charum animal ſequitur, magnam ſubito adſpexit ex plebe aulicisque hominum multitudinem, cum ingenti maximorum canum

umm, og þa ſier hun koma lid mikid framm fyrir fialls oxlina, og fara margir hundar og ſtorir fyrer lidinu Kongs. Biorninn rennur nu fra hellirnum og framm med fiallenu, og koma nu hundarner, og Kongsmennerner a mote honum, og vard hann þeim torſoktur, meiddi hann marga menn fyrir þeim, adur hann yrdi ſoktur, og alla hundana deyddi hann, adur enn þeir gatu ſleigid hring ummkring hann. Enn ſvo kom ad þeir ſlou hring umm hann, var hann þa miog odur, og ſveimadi innann umm mannhringinn, ſier hann þa i hvort efni komid er, ad hann fær ei undann komiſt, kiemſt hann þa enn ut ur fylkingunne, og ſnyr þar ad ſem Kongurinn ſtendur, og þriſur þann mann ſem næſt honum ſtendur, og reif hann kvikann i ſundur. þa var biorninn ſo modur, ad hann kaſtadi ſier flotum nidur fyrer Konginn, hlaupa þa menn til ſkiott og drepa hann. þetta ſier karls dotter, hun geingur þa ad Konge og mællte: vilie þier Herra, giefa mier þad, ſem under vinſtra bog dyrſins er. Kongur jatade þvi, og ſagde þar munde þad eitt vera, ad honum munde vel ſóma ad veita henne þad. Kongsmen hofdu þa ſleigid biorninn miog, Bera gick þa ad, og tok i burtu hringinn og vardveitte, enn eigi ſau menn þad, hvad ſem hun tok, enda var þar ecke eptir leytad. Kongur ſpyr hvor hun væri, þvi hann kiendi hana eigi; hun ſagde til ſin ſlikt ſem henne ſyndeſt, og þo annad enn var.

frammanföre Konungens männ. Biörnen löper ſtrax från bergsſkrefwan fram på fiället, hwareſt hundarna och konungens män möta honom; blef han them tå hård at widſtås, emedan han förlamade många män för them, innan han wardt anfallen, hafwande redan fält alla hundarna förr än the kunde ringa in honom. Hwilket när thet doch omſider ſkedde, war biörnen mycket onder, och lopp af och til in i manningen, men när han ſåg huru alt beſkaffat war, at han ingalunda mera undſlippa kunde, tå sliter han ſig ut genom folkehopen, och wänder ſig til ſom Konnngen ſtår, thär dref han ſina ramar til then mannen ſom honom näſt ſtod, och ref honom lefwande ſönder. Wart tå biörnen ſå trött och utmattadt, at han kaſtade ſig flat ned för Konungen, tå the andra ſom omkring ſtodo, lupo til och dräpte honom. Bonde dottren åſtådade alt thetta, och gick hon fram til Konungen, begiärandes thet ſom wore under diurets wänſtra bog; hwartil Konungen jakade och ſade, at ther månde wäl wara något, ſom honom anſtod at efterlåta henne, och tå hade Konungens män redan meſtedels afflådt biörnen; ty gick Bera til och tog bort ringen och giömde honom, utan at någon ſåg hwad hon tog, ej eller at någon letade thärefter. Konungen ſporde henne til hwad hon wore för en? ty han kiände henne intet; men hon berättade ſlikt ſom henne beſt ſyntes, och ej ſåſom ſaningen war.

XXVII. Cap.

canum numero, per juga montium extenſam, ſervato adpropinquare ordine. Urſus, ocyus a rupe, in qua ſpecus erat, ſe proripiens, dorſum montium petit, ubi obvio canum venatorumque ſtatim tumultu excipitur. Sed carô admodum licitantibus inimicis pellem ſuam vendidit: canibus enim omnibus dejectis atque diſſciſſis, magnam etjam venatorum partem ungulis & morſu laceravit, antequam rabidum circumvenire & includere poterant, quod tamen factum tandem eſt. Jamque ferum vires deficere cœperunt, itaque in circulo huc illuc diſcurrit, anhelus & oculis ſingula luſtrans. Ubi autem omnem exitum ſibi præcluſum vidit, nullamque ſpem amplius eſſe, quæ præſentem moraretur mortem; tum vero in medios hoſtes irruit, perruptisque ultima vi ordinibus, jam certo moriturus, ad Regem evaſit, ubi, diſcerpto in duas partes, qui latus ejus tegebat, vulneribus & labore exhauſtus ante pedes Regis ſupinum ſe projecit, a circumſtantibus deinde ſine mora perfosſus & trucidatus. Hoc autem viſo, ruſtici filia Regem ſtatim adiit, petens humilime, daret ſibi, quod ſub armo ſiniſtro fera haberet. Rex petenti annuens; tuum, inquit, eſto, quodcunque inveneris. Jamque tota fere pellis detracta erat, cum Bera accedens, annulum tanta ſubduxit arte, ut omnium falleret ſedulitatem & ſuſpicionem. Rex unde eſſet, ignota, quærebat? Jlla nomen genusque mentiebatur, non vero, ſed præſenti articulo rerum ſuarum, orationem accommodandam eſſe rata.

XXVII. CAP.

Bera fæder sonu syna þria Elg-Froda, þorer Hundsfot og Bodvar Biarka.

KOngur fer nu heim, og er Bera i ferd med honum, Drottning var allkat og tok vel vid henne, og friette hvor hun væri? Hun seigir sem henne leyst sem fyrr, enn þo ecki hid sanna til. Drottning giorer nu veitslu mikla, og lætur bua til Biarnarslatrid til fagnadar monnum. Karls dotter er i skiemmu Drottningar og naer ei burt ad fara, þvi Drottning grunar hvor hun mune vera, og þar kemur Drottning med disk vonum bradara, og þar var a Biarnar holldid, og bad hun Beru ad neyta; enn hun villdi ecki jeta. þetta eru fyrn mikil seigir Drottning, ad þu trumsar vid fagnade þessum, er Drottning sialf virdist ad bioda þier, og tak vid skiott, ellegar skal þier annad verra tyrerbuid; hun bitar fyrer hana og þad verdur af leiki, ad hun etur þann bita. Drottning skier þa annann bita og lætur i munn henne, og þar kemur hun litlu korne nidur af þeim bita, og slo þa ur munne sier, og kvadst eigi munde meir jeta, þo hun pinde hana eda deydde. Drottning mællti: nu kann vera ad nu dugje nockud þetta bragd og hlo ad. Sidann for Bera i burtu og heim til

27. Cap.

Huruledes Bera föder trenne söner, ElgFrode, Thore Hundfot, och Bodwar Biarke.

KOnungen for nu hem och Bera följde med i hans sällskap; Drottningen war mycket fryndtlig/ och tog hon wäl emot Bera frågande/ ho hon war? hon swarade såsom henne tilförene behagade/ utan at säga sañingen. Drottningen giör nu stort giästebud och läter tilreda biörnekiöttet at fägna giästerna med. Bonde dottren war med i Drottningens kamare och slapp ej bort/ ty Drottningen underſtod ho hon månde wara/ ty kom Drottningen thit med en tallrik hastigt löpande/ och frambar ett stycke biörnkiött/ bediandes henne äta thet sama/ hwilket när hon nekade til/ sade Drottningen: thetta är mycket underligit/ at tu så förachtar thenna wälfägnad/ som Drottningen sielf wärdigar tilbiuda tig/ tag förthenskul strax emot/ eller skall något annat wärre för tig tillagat warda; Drottningen skar tå sielf sönder en beta för henne/ och lyktades så leken/ at hon swälier neder then betan. Och när Drottningen åter skurit en annan och stuckit honom i hennes mun/ kom litet ned i magen thär af/ men thet öfriga frusade hon bort ur munnen seyandes/ sig intet mera äta kunna/ fast än hon wille pina och döda henne. Drottningen sade tå: thet kan hända at thetta streket någorlunda duger/

CAP. XXVII.

Bera tres parit filios, AlciFrodum, Thorerum Canipedem & Bodvarum Biarkium.

REx domum jam revertitur, Bera etjam, inter cæteros comitante Regina, hilari & leni illam fronte accipiens, unde esset, interrogavit? Jlla respondit, prioribus usa dolis. Mox ursinam hospitibus adparari Regina jussit, epulo magnifico reficiendis. Rusticam autem, in camera sua stantem, jam fraudem odorata, dimittere omnino noluit: mox itaque adcurrens cum frusto carnis hujus, Beræ obtulit jussitque comedere. Jlla negante, miror, ait, a te despici humanitatem, ab ipsa etjam Regina tua tibi præstitam; accipe itaque, nisi pejora fertula tibi parari velis. Ipsa deinde sua manu frusta abscindens, ori miseræ admovet, quæ primum, coacta, bolum omnino comedit; ex secundo, quamquam etjam hunc totum in ore circumvolutasset, non nisi particulam demittens, tertium omnino ejecit, dicens, etjamsi vita esu esset redimenda, se tamen non posse. Tum Regina, subridens, & satis forsan est, inquit; neque enim huic arti successum defuturum arbitror. Bera deinde domum reversa, & Reginæ scelus sortemque suam detestata atque deplorans, patri casus omnes, initumque matrimonium narravit. Interjecto deinde

til fodurs fins, hun hefur ohæga hofn medferdar, hun feigir fodur finum allann malavoxt umm fitt rad hvorninn hattad er. Og litlu fidar tok karls dotter fott, og fædde fveinbarn, þo nockud med undarlegum hætte, þad var madur upp enn Elgur nidur fra naflanum, hann er nefndur *Elgfrode*, annar fveirn kiemur þar til, og er hann nefndur þorer, hundsfætur voru a honum nedann fra rift, og þvi var hann kalladur *þorer Hundsfotur*, hann var værn ad alite, og manna fridaftur fynum, fyrer utann þetta, hinn þridie fveirn kom þar til, og var fa allra vænftur, fa var kalladur *Bodvar*, og var honum ecki neitt til lyta. Bodvare ann hun meft, þeir renna nu upp fem gras, og þa þeir voru ad leiki med odrum monnum, þa voru þeir grimmer og ovægner, fa menn af þeim miog hard leikid, og meiddi Frode marga menn fyrer Konge, enn deyddi fuma med ollu.

ger/ och log så ther åt. Sedan gick Bera hem til sin fader/ och hade stort mißnögie af thenna medfarten/ berättande sin fader alla omständigheter/ huru thet war med hennes tilstånd. Liten tid therefter wardt Bera siuk och födde ett piltebarn/ med någon underlig skapnad/ emedan thet war karl ofwan til/ men Elg nedan alt från naflan/ ty wardt thet kalladt ElgFrode/ sedan bekom hon ett annat barn/ och kallades thet Thore Hundsfot/ efter som thet hade hundafötter alt nedan frå bristen/ doch thetta ena undantagandes/ war han then däjeligaste och ansenligaste bland alla andra mån. Sidst kom then tredie och fägraste sonen fram/ som wardt nämder Bodwar/ hafwandes icke thet ringaste lyte på sig/ ty wardt han och måst afhållen af modren. Theße skuto nu alla så hastigt upp som gräs/ och när the lekte med annat folk/ woro the mycket grymma och oförwågna/ så at många wordo illa medfarne af theße bröder/ besynnerligen förlammade Frode åtskilliga af Konungens mån/ och somlige döbade han aldeles.

XXVIII. CAP.

Fra Elgfroda, er hann vard fkalabue.

SVo for framm umm hrid, þar til ad þeir voru tolf vetra gamler, þeir eru þa fo fterkir ad aungver Kongsmenn ftoduft vid þeim, og meiga þeir þa ecki ad leikum vera. þa feiger Frode modur finne, ad hann vill fara aburt, og ma eg ecki vid menn eiga, þvi þad eru ol-

28. Cap.

Om ElgFrode/ huruledes han blef en stogsröfware.

EJder således fram någon tid/ til theß the blifwa tolf wintrar gamla/ woro the tå redan så starka/ at ingen af Konungens mån war/ som kunde stå emot them/ ty wågade theße sig icke eller mera uti lek med them: förthenskull sade Elgfrode til sin moder/ at han wille fara bort/ emedan han ei wille umgås

deinde tempore tres enixa eft filios: primus *AlciFrodus* dictus eft, quia inufitata & deformi admodum corporis fpecie mirabilis, hominem a capite folum ad umbilicum, cetera *Alcen* referebat: fecundo, a caninis pedum digitis, *Thoreri Canipedis* nomen inditum, hoc unico excepto, formæ facile palmam aliis omnibus præripienti: ultimo lucem *Bodvarus* vidit, puer inter fratres pulcherrimus, nullaque a capite ad calcem notatus triftiore macula, ideoque matri cariffimus. Hi pueri, deinde inftar herbarum, cito adolebant, feroces admodum & rudes, lufusque fæpius gratiam feria intempeftivitate turbantes. AlciFrodum inprimis cum Regiis viris certamina delectabant, quos animi gratia vel interfecit plerumque, vel certe debilitavit.

CAP. XXVIII.

AlciFrodus latro evadit.

DUodecim autem egreffi annos tanto præftabant corporis robore fratres, ut ex iis, qui Regem fequebantur, neminem haberent, qui vel joco congredi, & vires eorum experiri, auderet. Frodus itaque abeundi veniam a matre petebat, nolens (ut dicebat) inter effœminatos iftos & molles, quos vel tactus viri debilitaret, torpefcere. Jlla, nec temeritas, ait, tua diutiorem tibi conceffura videtur cum aliis hominibus commorationem; Deinde in

olmuſur einar, og meidaſt ſtrax þa vid þa er komid. Hun ſvarar, og ſeigir honum ecki hendt i fiolmenni tyrer ovægne ſina. Moder hanns fer nu med honum til hellirſins, og viſar honum þar til þeſs fiar, ſem fader hanns hafdi honum ætlad, þvi Biorn hafdi þad allt akvedid hvad hvor ſkylldi hafa. Frode villdi taka meira og nade eigi, þvi þad var minſt fied ſem honum var ætlad, og nu ſier hann hvar vopninn koma framm ur berginu, og tekur hann tyrſt til *hialltanna*, og er *ſverdid* faſt, ſvo ad hann nair þvi eigi, þa þrifur hañ til *axarſkaptſins*, og er ei lauſara, þa mællti Elgfrode: ma vera ad ſa hafe ætlad, er þeſſum gripum hefur hier komid, ad vopna ſkiptinn ſkylldi fara eptir fiarſkiptunum ordrum, þrifur hann nu til *heptiſſins*, og var þad þegar lauſt, þar fylgdi ein *ſkalm* heptinu, hann leit a ſkalmina uñ hrid og mællti ſidan: ojafngiarn hefur ſa verid, ſem þeſſum gripum hefur att ad ſkipta, leggur nu med ſkalminne tveim hondum i bergid, og vill briota hana i ſundur, enn ſkalminn hleipur inn i bergid, ſo ad ſkielldiſt vid heptid, enn hun brotnade ei ad helldur, þa mællti Elgfrode: hvad mun varda hvorninn eg fer med oþocka grip þennann, þvi ecki er orvænt ad bita kunne, og eptir þad kvadde hann modur ſina ad ſkilnade, og ſtefnir nu ſvo i burt. Frode fer nu a *kialveg* eirn, og giordeſt þar ſtigamadur, og drepur menn til fiar ſier, og ſmidar ſier ſkala og byſt þar umm.

gås med ſådane ynkeliga och ſwaga mån/ ſom ſtrax wordo trötta och förſwagada/ når man komme wid them. Hon ſwarade/ at honom ej eller rådeligit wore/ at långe wiſtas i ſtort ſällſkap bland annat folk för ſin oförwägenhet ſkull. Förthenſkull tog hon honom med ſig til kulan/ och wiſte honom then ågendom/ ſom hans fader honom årnadt/ ty Biörn hade utwiſat hwad hwar och en åga ſkulle. Frode wille tå taga mera/ men han kunde thet ej åſtadkomma/ ty then ågendom war minſt/ ſom honom war tilämnad. Och ſom han ſer hwareſt några wapn titta fram utur berget/ tog han i fäſtet af ett ſwärd/ men thet ſatt ſå faſt/ at han på intet ſätt kunde få thet löſt; tå driſwer han til ett yxeſkaft/ men thet war ej eller löſare för honom/ än thet förra: ty ſade ElgFrode: kanſke at then ſamma ſom theße håſwor här nederlagt/ har ſå årnat at ett wapnſkiſte ſkulle ſkie efter andra ågodelars ſkifte. Han fattade tå i ett ſkaft/ ſom ſtrax wardt löſt/ och följde thermed fram ett kårt och bredt ſwärd/ hwilket når han litet åſkådat/ ſade han: orättrådig haſwer then warit/ ſom har rådt om at dela theße ågodelar/ ty ſlog han thet med bägge händerna i berget/ i mening at bryta thet i ſtycken/ men wärjan gick in i berget ſå at ſkaftet befwade therwid utan at ſielſt ſönderſpringa: tå ſade han: hwad mån bliſwa ther jag framfar med ſådan mißhagelig hoſwa och dyrbarhet; ty intet twiſwel är thärpå/ at thet biter på hwad ſom förekommer. Sedan tog han affked af ſin moder/ och for bort til theß han kom til ett berg Kiölwägen benämdt/ thereſt han blef en ſkogsſtrykare/ dråpandes folk för winſt ſkull/ och giorde han ſig ther en röſware kula/ lagandes ther om ſig.

XXIX. Cap.

in ſpeluncam perduxit, ut a patre relictam ſibi deſtinatamque hæreditatem acciperet, (Biornus enim, quæ cuiqui futura eſſet, antea monſtraverat). Frodus ſuam partem (ut quoque erat) deteriorem, ratus plura rapere nitebatur, ſed irrito conatu. Arma itaque videns e rupe aliquantulum prominentia, manubrium arripuit *enſis*, qui potior videbatur; ſed ſolvere nulla vi poterat, rupi penitus infixum: nec lætior eventus aliam *bipennem* nudare tentanti. Tum, inquit, mira quidem hæc ſunt; an qui opes has in ſaxo condiderat, arma ante cæteram hæreditatem partita non voluit? Tertio itaque dum manum capulo admovit, brevis quidem, ſed tamen latus admodum ſponte ſequebatur *gladius*, quem qvum diligentius eſſet contemplatus, iniq; ait, hanc certe diuiſam video & contemno hæreditatem, & ſimul utraque manu fracturus rupi illiſit; & capulum certe tremit, ſed acies duriſſimi ſaxum illæſa dividit. Tum caſum miratus, dixit: quantas non dabit ſtrages manus mea, tam pretioſo ſimul ac formidabili armata ferro? cui non novum eſſe video, obvia quævis pari facilitate perfluere. Matri deinde vale dicto, iter ingreſſus, pervenit tandem ad montem, qui *Kiolvegus* * appellabatur, ubi erecto habitavit tugurio, latro metuendus, inque vitam & bona prætereuntium pariter inſidioſus atque crudelis.

Cap. XXIX.

* Pars jugi montani, quod Norrigiam ad auſtrum a Svethia ſeparat. Conf. Hiſt. Sverreri Sigurdi filii, locis pluſculis.

XXIX. CAP.

Fra þorer hundsfot, er vard Kongur Gauta.

HRingur Kongur þykiſt nu vita, hvorjum kinſtrum þetta allt-ſamann mune giegna, enn hefur ecki ord um þad fyrer alþydu, og lætur vera kirrt allt ſem adur. Litlu ſidar beydiſt þorer Hundsfotur ad fara i burtu, enn moder hanns viſar honum til hellirſins, og ſvo til þeſs fiar ſem honum var ætlad, og ſeiger honum til vopnanna, og bad hann taka oxina, og kvad hun ſo fodur hanns hafa fyrirmællt. Sidann for þorer i burtu, og bad modur ſina vel ad lifa. Hann fer ſidann til hellirſins og tekur fyrſt til *bialltanna* ſverdſins, og er ſverdid faſt, þa tekur hann i *heptid* og er *oxinn* laus, þviad hun var honum otlud. Sidann tekur hann fie ſitt og fer ſo leid ſina, hann leggur nu ſo leid, ad hann fer fyrſt a fund Elgfroda brodur ſins, hann fer inn i ſkala hanns, og ſeſt nidur i ſætid og lætur ſiga *hottinn*, ſidann kiemur Frode heim, og litur ecki hirlega til komu manns, bregdur hann nu ſkalminne og mællti:

Greniar ſkalm,
Geingur ur ſlidrum,
Minniſt hond
Hilldar verka.

Og

29. Cap.

Om Thore Hundfot ſom blef Konung i Götaland.

KOnung Hring tyckte ſig nu underſtå/ huru thet ſammanhängde med alla theßa onda och underliga ſtickelſer/ doch låter han ſig icke thet ringaſte märkia för gemene man/ utan låter ännu alt wara tyſt/ ſåſom tilförene. Liten tid therefter/ begiärade Thore Hundfot låf at fara bort/ ty wiſade hans moder honom til berget/ ſamt the ägodelar/ ſom honom woro beſkiärde/ och berättade honom tillika om wapnen/ bediandes honom taga yxan/ emedan hans fader tilförene thet befallt hade. Böd tå Thore ſin moder fara wäl/ och gick bort til berget/ hwareſt han förſt fattade i ſwärdsfäſtet/ men thet war faſt; ſedan grep han om yxſkaffet/ och wart yxan ſtrax lös/ emedan hon warit honom ärnad. Sedan tog han ſitt öfrige gods/ och for ſina färde/ then han ſå anſtällte/ at han förſt hemſökte ſin broder Elg-Frode/ och när han kom in i hans kula/ ſatte han ſig ned i ſätet/ ſkiutandes hatten eller mößan diupt neder i ögonen. Sedan kommer ElgFrode hem/ och wiſar ſig intet ſärdeles fryntlig wid thenna fremmande mannens ankomſt/ utan blottar ſitt ſtackota ſwärd/ ſeyandes:

Wärjan gränjar
Och går ur ſkidan/
Handen wäl minnes
Hiälte ſtriden.

Han

CAP. XXIX.

Thorus Canipes Rex Gothiæ creatur.

RIngus Rex tot caſuum atque malorum cauſſam quamquam certius indagaſſe ſibi videbatur, pectoris tamen receſſus conſueta coram populo conſtantia ſimulabat. Thorus, cum aliquandiu, poſt fratris abitum, apud matrem commoratus eſſet, & ipſe abeundi veniam petebat. Jlla, monſtrato monte, filium certiorem facit, inter cæteras ibi poſſeſſiones, bipeñem quoque ipſi deſtinatam eſſe, iret, & caperet ex patris teſtamento ſibi relicta. Matre itaque valere juſſa, ad montem iter Thorus intendit, ubi arreptum capulo gladium qvum fruſtra nudare tentaſſet, *bipenni* manum admovit, ſponte ſequenti, quippe huic deſtinata domino. Cæteris quoque, quæ ſua erant, potitus, abiit, fratrem AlciFrodum primum inviſurus. Cujus repertam tandem ſpecum poſtquam intraſſet, quæ prima ibi videbantur, locum ſedemque occupavit. Frodus paulo poſt redit, ignarus fraudis fraternæ (quippe pileo altius in oculos depreſſo, totam venienti ſubduxerat frontem) trucique intuitus novum hoſpitem vultu, ferrum ſtringit, & in hunc fere ſenſum, verſibus ſedentem alloquitur;

Vagina jam gladius cum ſonitu nudatur, & pugnæ fortis manus etjam memor eſt.

Og keyrir nidur a ſtockinu hia ſier, og gioriſt miog grimmur og illelegur, Þorer kvad þa:

Enn eg læt
Vids a veige,
Oxe mina
Jafnt hliod bera.

Og þa duldiſt Þorer ecki leingur, og kiende þa Frode brodur ſinn, og baud honum allt ad helminge vid ſig, þad ſem hann hafde þa ſamann dreigid, þvi þar ſkorte ecki aud mikinn, Þorer villde þad ei þiggia, dvelſt hann þar þa nockra hrid og for a burtu ſidann. Elgfrode viſade honum til *Gautlands*, og ſeiger ad nydaudur ſie Kongur þeirra Gautanna, og bad hann fara i riki þeirra, hann ſagde honum fyrer marga hlute. Þad eru *lög* þeirra Gautanna ſeiger hann, ad þar er ſtefnt fiolment *þing*, og er ſtefnt þangad ollum Gautum. Eirn ſtor *ſtoll* er ſettur a motid, ſo ſitia mattu rumlega i tveir menn, enn ſa ſkal *Kongur* vera, ſem þad rum kann upp ad fylla, enn mier lyſt ſem þu muner þad rum otæpt fylla. Epter þad ſkiliaſt þeir og mæler hvor vel fyrer odrum. Fer Þorer nu leid ſina þar til er hann kiemur til Gautlands til *Jarls* eins, og tok Jarlinn honum vel, og var hann þar umm nottina. Þad ſagde hvor madur ſem Þorer ſa, ad hann mætte vel *Kongur* vera yfer Gautum, fyrer vaxtar ſaker, og faer munde finnaſt þar ſliker, edur honum

Han drifwer ſwärdet neder i bänken brede wid ſig / ſtällandes ſig mycket grym och illſkefuller: tå ſwarade Thore:

Så wil jag låta
På ſkogawägen /
Min ſkóna yxa
Slikt ljud gióra.

Kunde tå Thorer icke längre dóljas / utan Frode igenkiände ſtrax ſin broder / biudandes honom halfparten af alt hwad han hade förwärfwadt / ty honom feltes intet rikedom til öfwerflöd. Men Thorer wille thet ej emottaga / och ſedan han ſig therſammaſtädes någon tid uppehållit / for han bort. ElgFrode wiſade honom til Giötaland ſeyandes / at Konungen ther i landet wore nyligen döder / och at han nu ſkulle fara thit; berättande honom om många ting / i ſynnerhet / at thet wore en lag hos Giöterna / at (när Konungen är död) ett folkrikt Thing warder anſtällt / och ſkola alla Giötar ſig ther infinna. En ſtor ſtol warder tå framſatt på thetta mötet / hwarutinnan twå män kunna få ſitt fulla rum / och ſkal then ſamma warda Konung / ſom bäſt kan uppfylla thet rummet; ty tyckes mig at tu lärer riktigt uppfylla then ſtolen. Sedan ſkildes the åt / önſkandes hwar annan at lefwa wäl. Thore fortſatte nu ſin reſa til thes han kommer i Giötaland til en Jarl / ſom undfägnade honom wäl och behöllt honom hos ſig öfwer natten. Tå ſpådde alla ſom Thore ſågo / at han ſkulle blifwa Konung för ſin anſenliga wäxt ſkull / och at få lära finnas / ſom kunde liknas med

Scamno deinde, juxta ſe, enſem infigit, torvus admodum atque immitis. At Thorus:

Nec lenior, inquit, in callibus his ſonitus erit, quem mea etjam præſtans bipennis excitabit.

Sed affectatam iram duritiemque fraterna mox lenitas prodidit atque mitigavit, agnitoque deinde fratri dimidiam fortunarum ſuarum (quæ non mediocres erant) partem ſtatim Frodus obtulit. Jlle vero accipere noluit, fratris aliquandiu benigno ſolum hoſpitio contentus. Abeunti vero Frodus viam in *Gothiam* monſtravit, addens inter alia: fatis Regem conceſſiſſe; ita, ex antiquo *more*, incolas regni Gothici coeuntes, *ſellam*, duorum virorum corpora capientem, in medio poſituros, qui ſolus implere poterit, *Regem* genti fore; huic ſolio & regno non alium magis parem ſibi videri, quam fratrem. Poſt hæc Thorus, vale dicto fratri, in Gothiam pervenit, primamque ibi noctem apud *Jarlum* quendam egit, grato viri & benigno exceptus hoſpitio. Omnes autem ex corporis eximia ſtatura, ceteriſque prærogativis, certo regnum Thoro augurabantur, perſuaſi, paucos admodum inveniri, qui tantam æquarent magnitudinem. Jamque, ut Frodus prædixerat, Gothi, ad comitia congregati, virum ex populo eligunt, cujus arbitrio & prudentiæ totam Regis electionem committunt. Multi itaque ad ſolium Regale

num jafner ad vexte, og þa er komid var ad þingstefnunne, þa ferþetta epter þvi sem broder hanns Frode hafde honum fyrer sagt. Enn *hofundur* nockur var þar tilsettur, ad greida þetta mal med sanningdum, settust marger i þetta sæti og kallade hofundurinn þad ongvum soma. þorer geingur seinastur til, og sest hann þegar i stolinn, hofundurinn tekur þa til orda og mællti: þier er sætid hæfilegast, og muntu dæmast til þessarar stiornar. Sidann gefa landsmenn honum *Kongsnafn* og er hañ þa kalladur þorer *Kongur* hundsfotur, og eru miklar sogur fra honum, hann var vinsæll og hade margar orustur, og hafde optast sigur. Situr hann nu i riki sinu umm nockra stund þar epter.

med honom i storleken. När thinget nu hållit blef/ skiedde alt som hans broder Frode honom förut sagdt hade. En höfdinge war ther tilsatt af folket/ til at i sanning skiärskåda och dömma i thetta målet; och woro många som satte sig ned i stolen/ men förkastades strax af dommaren/ såsom owärdiga och otienliga thertil. Thore framkom aldrasidst och satte sig ned i stolen; tå sade höfdingen: för tig paßar thenna thron bäst/ förthenskull blifwer tig härmed styrelsen af wårt rike updragen. Hwaruppå landets inwånare gåfwo honom Konungsnamn/ och wardt han kallad Konung Thore Hundfot. Om honom hafwer sedan warit mycket at berätta/ huruledes han war högeligen afhållen af alla/ förde många krig/ och haft esomoftast seger/ styrandes en tid sitt rike i fred och rolighet.

XXX. CAP.

Fra Bodvare Biarka, er hann hefner a Hvit Drottningu, og daude Hrings Kongs.

BOdvar er nu heima med modur sinne, vikur nu sogunne til hanns, og seiger ad hun unne honum mikid. Allra manna var hann giorvilegastur og fridastur synum, eige var hann miog malkunnugur madur monnum. Hann spyr modur sina eitt hvort sinn, hvor fader hanns væri? Hun seiger honum lifflat hanns og allann atburd, og hvorsu hann vard fyrer ofkopum af stiupmodur sinne. Bodvar mællti: illt eigum vier þessu flagdi ad launa, þa

30. Cap.

Huruledes Bodwar Biarke hemnar sig på Drottning Hwita, samt om Konung Hrings död.

NU måste man berätta om Bodwar/ at han är imedlertid hemma hos sin moder/ som älskade honom högt/ och war han en then manligaste och deyeligaste man i landet/ oansedt han ännu icke war allom bekandt och kundbar. En gång sporde han sin moder hwarest hans fader wore? Hon berättade honom om theß endalycht och hela åtbörden/ samt huru honom ett så wanskapeligt öde wardt pålagt af sin styfmoder. Bodwar swarade/ at illa borde the belöna härföre thetta trollet; hon förkunnade honom

gale adpositum sollicita vanitate membra metiebantur: sed omnes rigidum & grave judicis arbitrium rejiciebant, tanquam tanto impares & indignos fastigio. Post omnes Thorus etjam accedebat; quem arbiter ita statim alloquitur: tu solium hoc optime omnium ornas atque imples; quamobrem tuis moderandas manibus imperii habenas a civibus jam omnibus accipe. Ex hoc tempore Regis nomen & insignia Thoro Canipedi data sunt, qui, clare in historiis memoriæ, subditis carus, belloque sæpe implicitus, plerumque superior, tranquillum deinde imperium egit.

CAP. XXX.

Bodvarus Biarkius pœnas scelerum a Huita Regina exigit. Ringus Rex moritur.

BOdvarus interim, matri gratissimus, domi commoratur, juvenis, etjamsi, propter ætatem, nondum omnibus notus, præclara tamen indole, & corporis robore atque gratia, inter viros suæ gentis facile præstantissimus. Hic matrem de patre suo ubi aliquando interrogasset, accepit & obitum ejus, & vitam omnem, nec non atrocissimas injurias novercæ in eximii Prin-

cipis

þa ſagdi hun honum hvorſu hun vàr neidd af Drottningu, ad eta af Biarnar holldinu, og þad ſier nu a brædrum þinum þorer og Elgfroda. Bodvar mællti: ei þætti mier Froda oſkylldara ad hefna fodurs vors a þeſſu blanda flagde, enn drepa nidur ſaklauſa menn til fiar ſier og giora illvirki. So þotte mier og þorer undarlega i burtu fara, ad hann giorde ecki ſkieſſu þeſſare neina aminning, og vænte eg þad ſie beſt rad, ad eg ſetie henne nockrar ſkripter fyrer vora hond. Bera mællti, moder hanns: ſtilltu ſo til, ad hun meigi ecki fiolkyngi vid koma moti þier, ſo þig meige ſkada. Hann kvad ſo vera ſk llde; epter þad fara þau i burtu Bodvar og Bera moder hanns a Kongs fund, og ſeiger hun Konge allt hvorninn hattad er med rade Bodvars, og ſyner honum hringinn, hvorn hun hafde tekid undann bog dyrſins; og ſagde ad Biorn ſonur hanns hefde att hann. Kongur lieſt ad viſu kenna hringinn, hefur mig næſta grunad ſeiger hann, ad þetta munde af hennar radum vera umm kinſtur þeſſe ollſomun, ſem hier hafa tilborid, enn fyrer aſtar ſakir vid Drottningu, hefe eg latid kyrt vera. Bodvar mællti: lat hana nu i burtu fara, ella munu vær hefna a henni. Kongur ſeigiſt vilia bæta honum fie, epter þvi ſem hann villde, og væri enn umm kirt, og giefa honum riki til forrada og Jarls nafn nu ſtrax, enn epter minn dag Kong-

honom åfwenwål/ huruledes hon blifwit nödgat af Drottningen/ at åta af biörnköttet/ hwartil ännu märke ſyntes uppå hans bröder Thore och ElgFrode. Bodwar ſade: mig tyckes thet Frode hade bort med ſtörre ſkiäl hämnas ſin faders död uppå thetta blandtrollet/ än ſom dräpa för ſin gewinſt ſkull oſkyldigt folk/och giöra thet ſom ondt är. Underligt ſynes mig ochſå/ at Thore reſte bort/ utan at gifwa thenna trollpackan någon minnesbeta härtil; förthenſkull tror jag wara bäſt/ at jag tager henne något i ſkrift härföre. Tå ſade hans moder Båra: tå måſte tu ſå laga/ at hon icke kan betiena ſig af ſin trullkonſt at ſkada tig med. Han ſwarade ſig ſå giöra ſkola/ och gingo the tå bägge ſtrax bort til Konungen/ berättandes hon för Konung Hring/ huru alt ſig tildragit hade/ om Bodwars tilſtånd och råd; hon upwiſar jämwäl then ringen/ ſom hon tagit undan diurets bog/ och ſäger/ at hans ſon Biörn tilförene hade ägt then ſamma. Konungen tyckte ſig förwißo igenkänna ringen/ och ſade ſig wäl hafwa kunnat utgrunda/ at alla theße oredor månde härröra af hennes ſtämplingar/ men för thet han älſkade ſå mycket Drottningen/ hafwer han tigit ſtilla thermed. Bodwar ſade: låt henne nu ſtrax fara bort/ eljeſt ſkolom wi hämnas på henne. Men Konnngen ſade ſig wilja böta för henne med penningar/ om han wille låta wara alt ſtilla ſom tilförene/ therhos gifwa honom rike at föreſtå/ ſamt nu ſtrax Jarls namn/ men efter ſin död Konungadömet/ om han wille affſtå at giöra henne något meen eller wan-

cipis innocentiam. Tunc ille, tanta, ait, flagitia nunquam impune ferre deberet venefica iſta. Mater narrare pergit: coactam ſe quoque a Regina fuisſe, ad veſcendam urſi carnem, triſtiaque tantæ ſævitiæ documenta in AlciFrodi & Thori Canipedis deformitate exſtare. Bodvarus ait: AlciFrodo itaque vindicta, a malefica iſta, meliore jure exigenda fuiſſet, quam tot mala, propter turpe lucrum, patranda, manusque tot innocentium cæde & ſanguine adſpergendæ: nec ſatis mirari poſſum, Thorum quoque abiiſſe, tam acri non tactum injuriæ dolore: ego itaque ſolus ſuperſum, quem non tam facile ſcelerata placabit. Mater reſpondit: ſed diras artes & venificia Reginæ ſimul infringere & cavere diligenter momento, alias temerarios auſus ipſe gravi certe ſupplicio lues. Jlle, curæ ſibi fore, dixit. Tum mater, filio comitante, ad Ringum Regem properavit; cui, poſtquam totam rem indicaſſet annulum quoque ſub ſiniſtro feræ armo inventum, &, in ſymbolum calamitatis Regii Principis, in illum uſque diem diligenter a ſe ſervatum, monſtravit, Bodvari etjam mentem & conſilia detegens. Rex certo ſibi videbatur annulum filii agnoſcere, dicens: credidiſſe ſe jamdiu, tot mala ex artibus Reginæ in ſuam domum redundaſſe; interim, nimio captum conjugis amore tam atroces injurias ſimulaſſe. Bodvarus ait: jube itaque hinc jam tandem malefica faceſſat, digno alias a me deſtinata ſupplicio Rex autem conjugem retinere, & irritatam ſimul nepotis mitigare mentem cupiens, accipe mul-

Kongdom, og væri henni ecki giort til meins. Bodvar ſagdiſt ecki vilia vera Kongur, helldur ſagdiſt hann med *K*ongi vilia vera, og honum þiona, eda ertu ſo fänginn fyrer ovættis fianda þeſſum, ad þu helldur varla viti þinu nie riettum Kongdomi, og ſkal hun hier alldrei þrifaſt upp fra þeſſu. Bodvar var þa ſo olmur vid ad eiga, ad Kongur þordi ecki ad faſt vid hann. Bodvar gengur i ſkiemmu Drottningar, og hefur i hende ſkreppu eina, enn Kongur a eptir og moder hanns. Enn er Bodvar kom i ſkiemmuna, ſnyr hann ad Hvit Drottningu, og ſetur belgſkorpinn a hofud henni, og dregur ad halſinum fyrer nedann, ſetti hann henni ſidann vanhag, og bardi hana til heliar med ymiſlegum pintingum, og morgum hegningum, og dro hana ſo umm oll ſtræte borgarinnar, þotti morgum þar innann hallar, þetta ecki verra enn halfu neytt, enn Kongi þotte ſtorilla, enn gat þo ecke adgiort, liet Hvit Drottning ſo ſitt arma lif, var Bodvar þa atian vetra gamall er þetta var til tidinda. Litlu ſidar tekur Hringur Kongur ſott og andadiſt, og eptir þad tok Bodvar vid rikinu, og uner þar litla hrid. Sidann ſtefner hann þing vid landsmenn, og talar þar a þinginu, ad hann vilie iburtu fara, enn hann gipte modur ſina manne þeim, er

Ulfs-

wanheder. Bodwar ſade ſig icke wilja wara Konung / utan faſt heldre wara hos Konungen och tiena honom; eller är tu ſå intagen / ſade han / af thetta onda ſpöket / at tu knapt har titt förſtånd mer at rätt föreſtå titt Konungadöme / ty ſkal hon nu aldrig trifwas här mera. Bodwar wardt tå ſå grymmer at widfås / at Konungen torde intet ſättia ſig up emot honom. Sedan gick Bodwar i Drottningens fruſtugu / hafwandes med ſig en ſkräppa eller ſkinnpåſe / men Konungen och hans moder woro efter. När Bodwar kom i hennes kamar / wände han ſig til Drottningen / och klädde ſkinnpåſen öfwer hufwudet på henne; ſedan ſnörde han åt om halſen / ſatte henne ſå i ſlätt tilſtånd / och ſlog henne ſidſt til döds / med åtſkilliga plågor och ſtraff / ſläpandes henne ſåledes kring alla gator i ſtaden / och höllo alla ſå före at thetta icke war ſå ſtort ſtraff / ſom hon icke ännu wärre förtient. Konungen allena tyckte fuller mycket illa härom / doch kunde han ingen ting giöra härtil / utan måſte ſåledes Drottning Hwita låta ſitt arma lif. War tå Bodwar aderton åhr gammal / när thetta ſig tildrog; litet therefter tog Konung Hring ſot / och dödde / Bodwar emottog tå riket / och trifdes ther liten tid. Sedan ſammanſtämmer han thing och berättar för landsfolket / at han wille fara utur landet; han giſter ſedan ſin moder en

man

mulctam, inquit: non auro, nec opibus ullis parcam, modo conjugis facinus, alias tam caræ, redimi patiaris; præterea, Jarli nomine & inſignibus jam ſtatim auctus, me vivo, adminiſtrabis regnum, defuncto autem, ad te ſolum pleno deferendum jure. Tu modo parce Reginæ, haud quidem inſonti, at avo tamen tuo dilectiſſimæ. Bodvarus reſpondit: non regni me tanta cupiditas tenet: tibi autem Regi meo fidam præſtare operam, hoc volo, hoc juvenem magis decet, ſed tu, an artibus veneficæ adeo effaſcinatus es, ut, mente quaſi captus, imperii habenas ipſe diutius regere non poſſis? Jtaque juſtiſſimam ultionem ego non amplius morabor. Hæc tanta oris conſtantia, vultuque adeo minace, Bodvarus proferebat, ut Rex ipſe, veritus impetum irati, pluribus obloqui non auderet. Jlle autem, magnum nactus ſaccum pelliceum, ſequentibus avo & matre, veſtibulum Reginæ primum intravit; mox cubiculum quoque ingreſſus, ipſamque ſtatim adortus, ſacco caput ejus induit; fune deinde ad collum arcte alligato, hoc habitu deformatam, ſurdasque aures precibus & ejulatu nequidquam fatigantem, pugnis & verberibus ad mortem excruciavit. Cadaver deinde cum per omnes urbis vicos raptaret, omnium una vox erat: acres quidem, ſed pro ſcelere, leves pœnas impiam dediſſe. Rex ægre quidem factum tulit, tamen ulciſci non potuit, vel metu vel amore nepotis, vel incertis denique civium ſtudiis, impeditus. Sic ſceleribus obrutam Reginæ hujus vitam mors miſerrima ſequebatur, nemine cædem ejus ulciſci vel audente, vel dignante. Sub hoc

tempus

Ulfsleitur hiet, hann var þar adur *Jarl*, og situr nu Bodvar veitsluna adur hann fer aburt.

XXXI. CAP.

Fra Bodvari Biarka og Elg-Froda.

EPter þetta ridur Bodvar a burtu eirnsamann, og ecki hefur han med sier mikid gull, nie silfur, nie adra fiarhlute, nema þad ad hann var vel buinn ad vopnum og klædum. Hann ridur nu a sinum goda hesti og fyrst til hellirsins, eptir tilvisun modur sinnar, verdur sverdid laust þa er hann tekur til hialltanna, þad fylgdi þvi *sverdi*, ad þvi matti alldrei bregda, nema þad væri mannsbani, þad skyldi og alldrei under hofud leggia, og ecki a hiallt reisa, og eggia skylldi þad þrisvar sinnum a allri æfe sinne, og ei matte þvi bregda i odru sinni, so var hann torsoktur. þennann mæta grip villdu þeir aller brædur eiga, Bodvar sokti a fund ElgFroda brodur sins, hann giordi *ummgiordina* sverdsins af *biork*. Ecki verdur til tidinda i ferdum hanns, fyrr enn hann kiemur eirn aptan dags, ad skala einum miklum, þar ried fyrer Elg-Frode broder hanns. Bodvar leidde inn hest sinn, og þottist eiga þar ad heimilu, allt þad er hann þikist þurfa. ElgFrode kiemur heim umm kvolldid, og rennir illa augum til Bodvars, Bodvar ser ecki ad þvi og lætur

man wid namn Ulfsleitur / som ther tilförene war Jarl / och biwistar så bröllopet innan han afreser.

31. Cap.

Om Bodwar Biarke och Elg-Frode.

HÄrefter rider Bodwar ensamen bort / utan at taga med sig / hwarken gull / silfwer eller andra ågodelar / allenast thet at han war wål försedd med goda wapn och kläder. Han rider nu på sin goda håst först til berget / efter sin moders utwisande / och wardt swärdet strax löst för honom når han tog i fästet; theße egenskaper fölgde med swärdet / at thet måtte aldrig blottas / utan at thet blefwe någon mans bane / aldrig skulle man låggia thet under hufwudet / ej eller någonsin resa thet å enda på fästet / tre gångor skulle han uppdågga thet med retande ord / i all sin lifstid / och ej skulle thet swångas andra gången. Altså wardt han thesto swårare at angripas. Thetta kåsteliga swärdet / hafwa förthenskull alla theßa bröder welat äga. Bodwar for hårmed bort til sin broder ElgFrode / och giorde han en slida hårtil af biörk. Ej hafwer sig något mårkwärdigt tildragit i thenna hans färd / förr ån som han om en afton kom til en stor kula / som hans broder Elg-Frode rådde öfwer. Bodwar ledde in sin håst / och tyckte sig åga opåtalt / alt hwad han ther behöfde. När Elg-Frode kommer hem sent om qwällen / ser han surt ut på Bodwar / som doch låddes thet icke wårda / til theß at håstarna

tempus octodecim annos Bodvarus compleverat. Defuncto autem paulo post avo, in Regnum Bodvarus succedens, clavum ejus aliquandiu tenuit: convocatis deinde ad comitia civibus, monuit, e regno se proficisci velle, matrisque cum *Ulfsleito* Jarlo nuptias ante abitum celebravit.

CAP. XXXI.

De Bodvaro Biarkio & AlciFrodo.

JAmque, ut sibi proposuerat, Bodvarus aulam regnumque suum solus relinquit, nec auro, nec argento, nec aliis ullis opibus, sed armis solum optimis ac vestimentis, probe tectus atque munitus. Eqvum itaque ascendens exquisitæ bonitatis, montemque, ex matris consilio, primum petens, gladio potitur, qui capulo atreptus, spontanea statim facilitate manum stringentis sequebatur. Hæc autem *ensis* erat natura: nudatus, nunquam sine cæde in vaginam redibat: nunquam capiti dominus subderet, nec in manubrium, si quando reponere vellet, sisteret: ter solum in vita, incantaret, nec iteratos unquam vibraret ictus: sic hostibus difficiliorem semper fore pugnam. His inducti rationibus, fratres omnes gladio huic, tanquam rei pretiosissimæ, vehementius imminebant. Bodvarus acceptum vagina statim texit, ex betula duriore confecta. Deinde destinatum ingressus iter, nihil obvium habuit memoria

lætur hefiaſt vid, ſo heſtarner eigaſt og illt vid lika, og vill hvor reka annann af ſtallinum. Frode tekur þa til orda: þetta er offa madur mikill, er þorer ad ſetiaſt hier inn ad oleiſe minu, Bodvar liet ſluta hattinn og taladi þo eckert. ElgFrode ſtendur nu upp og bregdur ſkalminni, og ſkieller ſidann upp ad heptinu, og for ſo tviſvar ſinnum, enn Bodvar bregdur ſier hvorgi vid, i þridia ſinn bregdur hann ſkalminne, og ſtefner ad honum, og hyggur hann ad þeſſe madur kinni ecki ad hrædaſt ſem kominn var, og ætlar nu ad hann ſkule vid ſig taka, og ſem Bodvar ſier i hvort efne komid er, vill hann ecki leingur bida, ſtendur nu upp ſidann og rennur under hendur honum. ElgFrode var þeſs hardare under hondum honum, og eigaſt þeir vid miklar ſuiptingar, og þa fer ofann hattur Bodvars, þa kenner Frode brodur ſinn og mællti: velkominn frænde, og hofum vid helſt ofleingi þeſſar ſviptingar att, ecki ſakar enn til ſeiger Bodvar. ElgFrode mællti: varlega mundi þier þo enn frændi fære vid mig ad eiga, ef vid ſkyldum þad þreita, og muntu hier enn aflsmunar kenna, ef vid ſkulum videigaſt og ecki hlifaſt vid. Frode baud Bodvar þar ad vera, og eiga allt ad helminge vid ſig, Bodvar vill þad ecke, og þotte honum þad ecki gott ad drepa menn til fiar ſier, hann fer nu a burtu eptir þetta, Frode ter a leid

ſtarna ſins emellan begynte at bitas / wiljandes jaga hwarandra ur ſtallet. Tå ſade Frode; thetta är en mycket dumdriſtig och förmäten man / ſom underſtår ſig mig oläſwandes / at giöra ſig håt ſå hemma. Bodwar tryckte hatten diupt ned i ögonen utan at ſwara ett ord. ElgFrode ſtår nu upp / blottar ſitt ſtackota ſwärd twenne reſor / utan at Bodwar rörde ſig ther wid / tredie gången drager han åter ut ſwärdet / och ſpringer til honom / förmärkiandes at thenna fremmande mann ej kunde bliſwa rädd / ty ärnade han fatta i honom / men när Bodwar ſåg i hwad ämne han kommen war / wille han ej längre bida utan ſtår upp och löper honom under armarna. ElgFrode grep honom theß hårdare under armarna igen / och hade the ſins emellan många ſtyſwa ryckningar / til theß hatten föll af Bodwor / och tå igenkände ElgFrode ſin broder / ſeyandes: wälkommen frände / och hafwom wi nu redan alt för länge rykts med hwarandra; än ſkadar thet intet ſwarade Bodwar. Tå ſade ElgFrode än widare: förſichteligare måſte tu tå bråtas med mig / frände / om wi ſkolom nappas widare / och bleſwe tu än mera warſe hwad åtſkilnadt wore på wåra krafter / om wi ſkolom ſlåß och ej ſkona hwarannan. Frode tilböd Bodwar at dwäljas ther / och rå om alt halfparten med ſig / men Bodwar wille thet ei / hälſt emedan thet tycktes honom ej godt wara / at dräpa folk för ägodelars ſkull. Härefter for Bodwar bort / och Frode följde honom på wägen / berättandes huru han ſkiänckt mångom liſwet /

moria dignum, ante quam ad ſpecum fratris, horridum atque ingentem, veſpere quodam pervenit. Bodvarus eqvum ſtatim in ſtabulum inducens, quibus opus habebat, omnia jam tum poſſidere ſibi videbatur. AlciFrodus, ſub veſperam tardius domum reverſus, alto atque minaci ſupercilio hoſpitem, & illum quidem faſtidioſum ſimilique tumentem ferocia, ſalutabat. Interea equi, hinnitu morſuque congreſſi, alter alterum ſtabulo ejicere nitebantur. Tum AlciFrodus, impudentia, inquit tua, mi homo, maxima certe eſt: hoſpes es & ignotus, & tamen in aliena domo, velut dominus ipſe, pro lubitu agere non dubitas. Bodvarus, pileo in oculos altius depreſſo, injurias iſtas contumaci ſolum excepit ſilentio. Surgens itaque AlciFrodus bis enſem vagina nudavit, quieſcente nihilominus Bodvaro; tertium autem ſtricto ferro, & ne tum quidem territo hoſpite, confidentem manibus correpturus, adcurrit. At Bodvarus, probe jam ſciens, cui fini, qua mente veniret, diutius morari noluit; repente itaque e ſella & ipſe proſiliens, irruenti ſe obvium dedit. Tum vero medios ſub brachia complexi, arctiusque articulorum nodis conſtringentes, jactant ſe invicem quatiuntque, donec pileus capite excidens Bodvarum Frodo prodidit: tum hic ſtatim, optato, inquit, advenis, cognate, & jam nimis diu invicem vellimur. Adhuc quidem ſine damno aut periculo, ait Bodvarus. AlciFrodus reſpondit: cautius utique ſi quidem animus ſit mecum luctari te oportet, magnam certe inter vires noſtras experu-

a leid med honum, og ſeiger honum, ad hann hafe morgum monnum grid gefid þeim, er litler voru fyrer ſier. Vid þad gladdiſt Bodvar, og ſeigir hann giorde þad vel, og fleſta ſkyllder þu i fride lata fara, þott þier þætte nockud ad vid þa. ElgFrode ſvarar: mier eru aller hluter illa giefnir, enn þad er þier eitt til, ad fara a fund Hrolfs Kongs til Hleidrar, þvi ad þeir eru aller hiner meſtu kappar, ſem þar eru med honum, þvi ſtorlæti hanns rauſn og hugpride, er miklu meiri enn allra annara Konga. Sidann tok Frode til hanns og ſtiakade honum, og þa mællti Frode: ecki ertu ſo ſterkur frændi ſem þier hæfer. Frodi nam ſier *blod* i kalfanum, og bad hann drecka, og ſo giorer Bodvar, þa tok Frode til hanns i annad ſinn, og ſtod Bodvar þa i ſomu ſporum. Helſt ertu nu ſterkur nockud frændi ſeiger ElgFrode, og vænti eg ad þier hafe komid ad halldi dryckurinn, og muntu verda fyrermadur fleſtra manna umm afl og hreyſti, og umm alla hardfeingni og dreingſkap, og þeſs ann eg þier vel. Eptir þetta ſtie Frode i bergid ſem var hia þeim allt til lagklauſanna, þa mællti Frode: til þeſſa ſpors mun eg ganga hvorn dag, og koma hingad ad vita hvad i ſporinu er. *Molld* mun i verda ef þu verdur ſott daudur, *vatn* mun i verda, ef þu verdur

wet/ ſom ei kunnat förſwara ſig. Hwar wid Bodwar gladdes/ och ſade lat han giorde wäl thäri/ och at han wäl ſkolat låta måſtaparten fara i frid/ ſkiönt honom hade tyckt at the något warit motſträfwiga. ElgFrode ſwarade: mig äro alla ſaker illa tilämnade/ men thet är nu rådeligit för tig at beſöka Konung Hrolf i Ledre/ ty hos honom finnes the kiäckaſte kiämpar bland alla/ emedan ſom hans pracht/ förtreffelighet och ſkickelighet öfwergår wida alla andra Konungars. Sedan grep Frode litet i honom och ſkakade honom/ ſeyandes: intet är tu ännu ſå ſtark/ frände/ ſom tu behöfwer/ ty ſkar han ſig i benkalfwen tog up blodet och bad honom dricka/ hwilket när Bodwar giort/ fattade Frode i honom andra reſan/ och ſtod tå Bodwar ſå faſt på fötterna/ at han ei feck honom ur ſtället. Nu hafwer tu krafter nog/ Broder/ ſade ElgFrode/ och tror jag at thenna dricken tig båtadt/ ty lär tu ochſå bli förmer än andra fläſta män/ til ſtyrckia och raſkhet/ mandom och allahanda alſwarſamma lekar/ hwilket jag af alt hierta unnar tig. Här uppå ſteg Frode med then ena foten in i berget/ alt öfwer klöflåggen/ och ſade: hwar morgon ſkal jag beſöka thetta ſporet/ at beſichtiga hwad ther i kommit är; ty om thet är fullt med mull/ tå dömmer jag at tu är ſotdöd worden; och är ther watn i/ tå är tu drunknader/ men är ther i blod/ ſå är tu worden dödad med wapn/

perturum differentiam, ſi parcere immemores, juſto congrederemur certamine. Deinde autem perpetuum fratri hoſpitium & bonorum ſuorum dimidiam partem obtulit; qui tamen utroque repudiato, opes innocentium cæde paratas imprimis averſabatur. Abeuntem itaque in viam Frodus ſecutus, multis quos viribus ſibi impares necare poterat, vitam tamen ſe dediſſe narrabat: hoc, ut benefactum, Bodvaro pergratum erat, monenti ſimul, plerisque, etjamſi contumaciores ei viſi eſſent, tamen parcendum fuiſſe. Frodus ait: dura ſorte & iniqua ego jam diu utor, tua autem e re fore arbitror, frater, *Rolfum* Regem, *Ledræ* ſedentem, inviſere; illum enim ſelecta præſtantiſſimorum virorum vis atque juventus ſequitur ſtipatque, ad quodlibet officium ideo paratiſſima, quia, ut cætera taceam, ſplendidus & munificus, inter alios Principes, magnum & venerabile nomen ipſe jam diu meruit. Deinde manu, humero fratris prehenſo, quatit aliquantulum, Frodus, etjamſi ſtare nitentem, dicens; nondum ſatis virium tibi eſt, cognate; itaque, ſura ſibi cultro aperta, ſanguinem bibere jubet; quod cum Bodvarus feciſſet, iterum Frodus tentans, tam firmo nitentem talo invenit, ut ne loco quidem movere poſſet; jam ſatis, inquit, roboris habes, frater, & haud temere quidem credo, hunc hauſtum tibi tantum profuiſſe, ut, animo & corporis robore plerisque facile ſuperior, levia poſthac certamina quæcunque & pericula ducere poſſis: quod tibi ex animo gratulor. *Montem* deinde cum altero pede calcaret, *veſtigium* tota ungula fecit, rurſus Bodvarum deinde allocutus; hunc ego locum quolibet mane viſitabo: ſi humo oppletum veſtigium inve-

verdur sottdaudur, *blod* ef þu verdur vopndaudur, og mun eg þa hefna þin, þvi eg ann þier mest allra miña skylldmanna, og nu skiliast þeir.

wapn / tå jag och lår sökia at hämnas sin död / ty jag ålskar tig måst af all min slächt / hwarmed bröderna skildes från hwar andra.

XXXII. CAP.

Fra Bodvare Biarka og þorer Hundsfot brodur hanns.

BOdvar fer nu leid sina, þar til er hann kiemur til Gautlands, og var þorer *K*ongur broder hanns ei heima, enn þeir voru menn so liker, ad hvorugann matti kienna fra odrum, og ætludu landsmenn, ad þorer munde heim kominn, og er hann þar settur i halæti, og þionad jafnt sem Konge i aullum hlutum, og er honum skipad i reckiu Drottningu, þvi þorer var kvongadur. Bodvar villdi ecki liggia under þeirri blæju sem hun hefur, þetta þotte henne undarlegt, þvi hun hugde þad sannarliga, ad þorer Kongur væri þad bondi hennar, enn er Bodvar sagdi henni allt hvornenn hattad var, þa liet hun þetta ecki a sier finna, og so breittu þau hvoria nott, og skrofudu so sin a mille framm, til þess er Kongur kom heim, og verda menn þar þa ad þeckia hvor madurinn er. Verdur þa fagnadar fundur med þeim brædrum, seiger þorer ad aungvum munde hann so odrum truad hafa ad byggia nærri Drottningu sinne. þorer baud honum þar ad vera og hafa til helminga

32. Cap.

Om Bodwar Biarke och hans broder Tore Hundfot.

BOdwar fortsätter nu sin resa / til theß han kommer til Giötaland / och war Konung Thorer hans broder tå ej hemma; men som the båda woro så lika hwar annan / at ingen kunde åtskilja them / ty trodde landsfolket at Thore wore hemkommen. Förthenskull wardt han satter i högsätet (uppå thron) och i alla mål betienter såsom Konungen sielf / samt honom rum gifwit i sängen hos Drottningen / emedan som Thore war gifter. Men Bodwar wille icke liggia under lakan eller täcke med henne / hwilket henne underligit förekom / ty hon trodde wißerligen / at thet wore hennes man Konung Thore; doch når Bodwar berättadt henne huru thet war beskaffat / låt hon intet mera märcka sig thår om / utan the lågo så hwar natt tilsammans och snackade med hwar annan alt til theß Konungen sielf hemkom; tå man och wardt warse ho thenna mannen war. Sedan wart en stor glädje och fägnad emellan theße bröder / seyandes Thore / at han wål ingen ingen annor så betrodt hade at hwila hos sin Drottning. Thore bad honom bliswa ther qwar och taga til godo med sig hålften af alla hans lösöron; men når

invenero, morbo confectum gravi, si qua undis suffocatum: si autem sanguine, inimicorum gladio te occubuisse arbitrabor, tunc cædem tuam haud inultam relicturus, omnium enim meorum tu mihi longe carissimus es; quæ postquam dixisset, fratres separabantur.

CAP. XXXII.

De Bodvaro Biarkio, & fratre ejus Thoro Canipede.

BOdvarus itaque cursum in Gothiam dirigens, absente fratre, eo pervenit. Cumque per omnia Thoro simillimus esset, rediisse illum omnes arbitrabantur. In solium itaque regale collocatus, debita Regi veneratione colebatur, in thorum etjam fratris (nam conjugem Thorus habebat) haud ægre a Regina admissus. Bodvarus autem, pietatis in fratrem haud oblitus, nunquam intra lodices cum Regina cubavit, miranti autem novum hunc ingratumque conjugis, ut putabat, morem, totam rem detexit. Indicio hoc omnibus celato, semper deinde una quiescunt, vario gratoque sermone noctium insomnia sarcientes, donec Rex ipse rediens quod reliqvum larvæ fuit innocuæ fraudi, sua omnino detraxit præsentia. Optatus admodum gratusque erat utrique fratrum mutuus occursus; statimque Thorus, præter te, ait, frater, nullius unquam fidei thalamum meum committendum putavi. Deinde manere apud se jussit, dimidiam etjam supellectilis suæ partem offerens.

Bod-

minga vid ſig allt lauſa ſie; Bodvar kvadſt ei vilia þad, þorer Kongur baud honum þa ad fara med ſem hann villde, eda ad fa honum lid, eigi villde hann þad helldur þiggia, reid Bodvar þa i burtu og for þorer Kongur broder hanns langt a leid med honum, og ſkilia þeir brædur bader med hinni allrameſtu vinattu og ſtæſtu blydu, enn þo med leind nockri, og ma hier endaſt þesſi þattur.

Fimmti þattur
Af
Hiallta
Hinum Hugpruda, ſem adur var kalladur Hottur karlsſon.

XXXIII. CAP.

Giſting Bodvars hia forelldrum Hotts.

EPtir þad Bodvar ſkilur vid brodur ſinn þorer Kong Hundsfot, þa ridur hann leid ſina, og er ecki ſagt af ferdum hanns, fyrr enn han kiemur framm i Danmork, og þar til er hann a ſkammt til Hleidargards. Eirn dag var væta mikil og ſlæmt vedur, og verdur Bodvar votur miog, og mæddiſt faſt heſturinn og giordiſt modur miog under honum,

när Bodwar thet ej wille, tilböd Thore honom at göra thärmed, ſåſom honom behagade, elljeſt wille han gifwa honom folk och manſkap, men han nekade och ſå ther til och red då bort, hwarpå Thore hans broder följde honom långt ut på wägen, tagandes ſedan bröderna afſked af hwar annan, med ſtörſta kiärlek och i ſtadigaſte wänſkap, hwilket the doch något i löndom giorde. Nu lychtas här ſåledes thenna berättelſen.

Femte Delen
Om
Hialte
Then ſkickeliga, ſom tilförene war kallad Hottur bondeſon.

33. Cap.

Om Bodwars gäſtning hos Hotts föräldrar.

SEdan ſom Bodwar ſkildes från ſin broder, reſer han ſina färde, til theß han kommer fram i Danmark, och ej långt ifrån Ledra gård. En dag när thet regnade och ſlaſkade mycket, ſå at Bodwar blef igenom wåt, uptröttnade åfwen wäl hans häſt af the blöta och ſwåra wägarna; ſå wart thet och mycket mörkt, och rägn om natten, ty blef han intet warſe för än hans häſt ſnafwade

Bodvaro recuſanti, nec amplius ſuper hac re Thorus inſtitit, armatos comites in corporis cuſtodiam tunc fratri offerens. Sed & hanc humanitatem ille repudiavit. Abeuntem itaq; cum diu & longe Thorus comitatus eſſet, valedicunt invicem fratres, utrimque fidem & amicitiam, etjamſi clam aliquantulum habendam, tamen integerrimam polliciti. Et ſic iſthæc cum hiſtoria ſua facinora jam deſinunt.

Pars Quinta,
De
Hialto,
Manſueto, qui Hottus antea, ruſtici filius, adpellabatur.

CAP. XXXIII.

De Bodvaro, apud Hotti parentes, per noctem divertente.

RElicto fratre, Bodvarus deſtinatum iter perſequitur, donec in Daniam, haud procul a Ledra Regia, pervenerit. Forte vehementior pluvia & vias profundas & veſtimenta Bodvari graviora reddiderat, nox etjam ocyus accedens uſum oculorum eripuerat; eqvum itaque, cum & in obſcuro atque lubrico veſtigia fallerent, & onus magisque gravaret, vires etjam deficere cœpe-

num, enn giordist geisilega blautt og þungreidt, vard og mikid mirkur og ofannfall a nottunne, og ei finnur hann fyrr enn hesturinn drepur fætinum i hæd nockra. Bodvar stigur þa af baki og leitast þa vid, og skilur hann ad þar muni vera hus nockurt, og finnur hann ad þar eru dyr a, han lyster a hurdina og geingur þar madur ut, Bodvar beyddist þar vistar umm nottina, husbondinn sagdist ecki visa honum i burt a nattar þele, fyrst hann væri okunnugur. Bonda þiker madurinn mikilmannlegur vera i ollu þvi er hann ma a sia og mikiludlegur. þar er Bodvar umm nottina i godum beinleika, hann spyr margt fra afreks verkum Hrolfs Kongs og kappa hanns, edur hvorsu langt væri þangad. *K*arl seiger þangad sie ecki langt edur ætlar þu nockud þangad? Ja seiger Bodvar, þad er ætlan min; karl seiger ad honum muni þar vel hendt, þvi eg sie ad þu ert mikill madur og sterkur, enn þeir þikiast vera garpar mikler. Og vid þetta tal þeirra grætur kerling hastofum, þa er þeir gieta Hrolfs Kongs og kappa hanns i Hleidargarde. Hvad grætur þu farad kierling; seiger Bodvar? Kierling mællti: vid karl miñ attum eirn son er *Hottur* hiet, og eirn dag for hann heim til borgarinnar ad skiemta sier, enn þeir glettust vid hann Kongsmennerner, enn hann stodst þad illa, sidann toku þeir hann og settu hann i beina sorp, enn þad

wade med foten emot något högt fram för honom. Förthenskull stiger Bodwar ned at se til hwad thet wore / och finner så ett hus med en dörr uppå / ty klappar han på dörren / och kom ther strax en man ut / af hwilken Bodwar begiärade låna hus öfwet natten; husbonden swarade sig ej wilja wisa honom bort om nattetid / besynnerligen efter som han wore okunniger ther å orten. Bonden tyckte thenna mannen wara mycket ansenlig och manlig i alt hwad han såg på honom; och hade Bodwar ther et frikostigt herberge öfwer natten. Han frågar bonden mycket om Konung Hrolfs samt hans kiämpars märkeliga bedrifter / och huru långt thet ännu wore dit? Bonden swarar: at thet icke wore synnerligen långt mera / frågandes igen / om han ärnat sig dit? Hwilket tå Bodwar bejakade / swarade gubben: ther låter tu blifwa wäl emottagen / ty jag ser tig an för en stor och stark man / doch tyckas the andre ej eller wara sämre kiämpar. Wid thetta theras samtal begynte kiärlingen öfwerliudt at gråta / när the talte om Konung Hrolf och hans kiämpar i Ledra gård. Hwi gråter tu rådlösa qwinna / sade Bodwar? qwinnan swarade: min gubbe och jag ågde en son tilsamans wid namn Höttur / som gick en gång til staden at förlusta sig / men Konungens män giorde spe af honom / hwilket honom illa likade. Sedan togo the honom och satte honom i en benhop; warandes nu thetta theras tidsfördrif öfwer måltiden / at så snart the ätit kiöttet af benen / kasta the them uppå honom / ock bekommer han ibland stor skada ther af / om the träffa honom / så at jag nu ej wet

cœperunt. Titubante itaque illo, Bodvarus descendit, visurus, quid gressus moraretur atque impediret; & domo simul conspecta, januam pulsavit, ab exeunte statim petens domino, ut, per noctem, ejus hospitio sibi uti liceret. Jlle ait, nolle se peregrinum ignotumque noctu a se dimittere; statimque intrare jussum maxima humanitate, & quovis officii genere, refecit. Magnitudo autem hospitis, & formæ majestas, attentione digna rustico videbantur: quamobrem nihil quoque omisit curiositati pascendæ idoneum. Inter hæc, Bodvarus senem multis interrogavit, qualis Rex esset, quæ pugilum ejus facinora, nec non quam prope regia abesset? Si illuc tendis, inquit senex, propior illa est, quam ut interrogare amplius opus habeas: annuente Bodvaro, pergit: haud ingratum Regi accessurum te arbitror, vires enim & robur corporis tui molem istam æquare mihi videntur, nec pueros in aula Regis inventurum te cogita. Anus autem rustici uxor, quam primum inter colloquentes mentio injecta est de R ge, de pugilibus & Regia Ledra, graves edere fletus cœpit. Bodvarus ait: quid ploras miserrima? Jlla, filius, inquit, mihi & seni meo unicus fuit, nomine *Hottus*; huic cum die quodam, animi gratia, ad Regiam accederet, pu iles Regis primum rusticos mores, & aulicæ vitæ ignorantiam acriter exprobrarunt; mox duris comprehensum manibus, acervatim co gestis ossibus immiserunt, quæ hodie etjam vincula tenerum ac timidum constringunt. Quoties autem jam cibum pugiles

þad er hattur þeirra umm maltid, ad ſo ſkiott ſem af er etid hvoriu beine, ad þeir kaſta þvi þa til hanns, fær hann ſtundum af þvi ſtor mein, ef a hann kiemur, og ecki veit eg hvort hann er lifs eda daudur, enn þau laun villda eg af þier hafa fyrer minn beinleika, ad þu kaſtader til hanns þvi minna beini, helldur enn þvi meira, ef hann er ecki daudur ut af. Bodvar ſvarar, ek ſkal giora eptir þvi ſem þu bidur, og ecki þiki mier þad ſo garplegt, ad beria eirn med beinum, edur hata born edur ſma menni. þa giorer þu vel ſeiger kerling, þvi þin hond ſyniſt mier ſterklig, og þvi veit eg viſt ad hann hefur aungvann ſtad fyrer þinum hoggvum, ef þu villt ecki hlifaſt vid.

ej wet antingen om han är lefwandes eller döder. Förthenſkuld wil jag nu ingen annan lön begära af tig för min koſtfrihet/ än at tu ſnarare tager the ſmå benen at kaſta honom med/ än the ſtörre/ i fall han icke redan wore döder. Bodwar ſade: jag ſkal giöra hwad tu beder om/ men icke tyckes thet mig mycket manligit/ at ſlå en man med ben/ eller illa omgås med barn och ſmått folk; tå giör tu wäl ſwarade kiäringen och gubben/ ty tina händer ſynas oß ſå ſtarka och tunga/ at han wißerligen icke lärer kunna hålla ut ett ſlag af them/ om tu ei will ſkona honom.

XXXIV. CAP.

Fra Bodvare Biarka og Hott karlsſyne.

SIdann fer Bodvar leid ſina til Hleidargards, hann kiemur til Kongs adſetu. Bodvar leider þegar heſt ſinn a ſtall hia Kongs heſtum þeim beſtu, og lætur hann þar vera vid ſtall ad jeta, og ſpyr aungvann ad þeſſu. Sidann geingur hann inn i hollina og var þar fatt manna, hann ſeſt utarlega, og ſem hann hefur verid þar litla[1] hrid, heirer hann þrauſk nockurt utar i hornid i holinne i einhvorium ſtad. Bodvar litur þangad, og ſier hann hvar mannshond kiemur upp ur mikille beinahrugu er þar la, hondinn var ſvort miog. Bodvar geingur þangad ad, og

34. Cap.

Om Bodwar Biarke och Hottur bondeſon

SEdan reſte Bodwar thär ifrån til Ledra gård/ och när han kom til Konga hofwet/ ledde han ſtrax ſin håſt in i ſtallet/ brede wid Konungens bäſta håſtar/ och låter honom ther fodra/ utan at någon therom tilfråga. Han gick ſedan in i ſalen/ hwareſt få män förſamlade woro/ ſättiandes ſig ut wid dörren; någon ſtund ther efter hörer han någorſtädes bullras och röra ſig i en wrå eller hörne af ſalen; ty ſåg han tit och wardt warſe en ſwart och oren hand komma upp ur en ſtor benhög ſom ther låg. Bodwar gick tit och ſporde ho ther wore i benhopen? tå ſwarades honom med en klenmodig röſt: Bockeſäll (tu ſtora

les ſumunt, toties animos etjam ludibrio miſeri paſcunt, oſſa, carnibus nudata, in illum conjicientes: quorum cum certiores quoque ictus damno ſæpe atque vulneribus expoſitum afficere ſolent, neſcio vivus an mortuus hodie ſit filius meus. Tu autem, ſi forte ad huc ſuperſtes ſit, da precibus meis locum, & ſi non omnino parcere velis afflicto, at minora ſaltem, nec totis vibrata viribus in illum oſſa conjicias. Ego non aliam a te hoſpitii hujus qualiscumque mercedem expeto. Bodvarus ait, facturum ſe, quod anus peteret: virtutis autem parum habere, oſſa in aliquem conjicere, pueros & calamitoſos a fortibus viris tegi & defendi, non lædi ſolere Anus ad hæc, utinam inquit, hoſpes, hic ſemper tibi animus ſit; adeo enim graves mihi tuæ videntur manus, ut ne unicum quidem tuum ictum filius meus ſuſtineat, niſi parcere velis.

CAP. XXXIV.

De Bodvaro Biarkio, & Hotto ruſtici filio.

RElicto ruſtici hoſpitio, Bodvarus ad Ledram, Regis ſedem, tendit. Jamque confecto itinere, aream intrans, eqvum ſtatim ad ſtabulum duxit, ibique inter optimos Regis equos collocato fœnum & alimenta, inconſultis omnibus, adpoſuit. Deinde aulam ipſam, ubi paucos congregatos videt, ingreſſus, locum, qui prope januam erat, occupavit. Paulo poſt motum

og ſpyr hvor þar væri i beina hrugunne? þa var honum ſvarad, og helldur oframalega: Hottur heite eg *Bockiſæll.* þvi ertu hier ſeiger Bodvar, eda hvad giorer þu? Hottur ſvarar: eg giore mier ſkialldborg, Bockiſæll ſeiger hann. Bodvar ſvarar: veſæll ertu þinnar ſkialldborgar. Bodvar þrifur hart til hanns, og hnycker honum upp ur beinahrugunne. Hottur kvad þa hatt vid og mællti: nu villtu bana mier Bodvar Bockiſæll, gior ei þetta, ſo ſem eg hefe nu vel ummbuiſt adur, enn þu hefur nu rotad aullu nidur, og brotid ofann og i ſundur *ſkialldborgina* mina, enn eg hafde giort hana nu ſo haa utann ad mier, og ſterka, ad eg var þar ohultur inne, ſo hun hefde nu hlift mier fyrer yckar hoggum ollum, ſem eg hefe att vid ad beriaſt ſo leinge, ſo eckert hogg hefde a mig komid leinge, enn þo hafde eg enn ecki fullbuid hana, ſo ſem eg ætlade ad hun ſkyllde verda. Bodvar mællti: ecki ſkalltu nu ſa giorda ſkialldborgina leingur. Hottur mællti, og gret hatt: ſkalltu nu bana mier Bocke. Bodvar bad hann ecki hata hatt, tok hann upp ſidann og bar hann utur hollinne, og til vatns nockurs ſem þar var inand, og þvode hann þar upp allann, gafu faer menn ad þeſſu gaum. Sidann gieck Bodvar til þeſs rums, ſem hann hafde adur tekid ſier, og leidde eptir ſier Hott, og þar ſetur hann Hott hia ſier, enn hann var ſo hræddur

ſtora man) mitt namn är Hottur. Hwi är tu här? frågade Bodwar, eller hwad giör tu? Jag bygger mig en ſkiöldborg, Bockeſäll ſwarade Hottur. Bodwar ſade: arm och eländig är tu i tin ſkiöldborg; ſedan tog han i honom och ryckte honom upp ur benhuſet. Hottur ropade tå högt ſeyandes: nu wil tu goda Bodwar (Bockeſäll) taga lifwet af mig; giör ei thet, ty jag har mycket wäl arbetadt på thenna byggnaden och likwäl hafwer tu nu på en gång alt nedriſwit, och brutit aldeles neder ſamt i ſönder min ſkiöldborg, ſom jag nu giordt ſå hög utan til, at jag ſatt ther inne trygg och bewarad för alla edra kaſt, dem jag nu länge har måſt uthärda ſå at the en tid ej träffat mig; och hade jag ändoch ickt hunnit ſå förfärdiga honom, ſom jag föreſatt mig at han bliſwa ſkulle. Bodwar ſade: ej ſkal tu nu ſå byggia på thenna ſkiöldborgen mera. Hottur gret tå högt och frågade om Bocke wille döda honom; men Bodwar bad honom at ej ropa högt, utan tog honom ſedan up och bar honom utur ſalen til en ſiö, ſom thär in til låg, twättandes honom aldeles ren, och woro ſå ſom gåſwo acht häruppå. Sedan gick Bodwar til thet ſtället hwareſt han tilförene ſutit; han ledde Hottur efter ſig och ſatte honom ther ned hos ſig; men Hottur war ännu ſå rädder, at alla hans leder och läggar ſkälſde, doch tycktes han förſtå, at thenna mannen wille hielpa honom. Efter thetta inföll aftonen och ſkyndade ſig tå männen in i ſalen, bliſwande Konungens kiämpar warſe, at Hottur war ſatter uppå

motum audiit ſtrepitumque, in angulo quodam atrii excitatum, attentusque ad hanc rem, mox nigram ſqualidamque manum ex ingenti oſſium acervo ſenſim ſe explicare vidit. Accedens itaque, quis inter oſſa ſepultus jaceret, interrogavit? Et ſtatim tenera vox atque ſubmiſſa hoc dedit reſponſum: Hotto mihi nomen eſt, optime Heros. Quæ vis itaque in hunc ſordidum locum, inquit Bodvarus, te detruſit: aut quid agis? Hottus ait, *munimentum* mihi *ſcutatum* ædifico, mi Heros. Tum Bodvarus, non multum ſecuritatis & præſidii arx iſta tua, fragilis certe & infirma, tibi præſtabit; manuque arreptum e latebris oſſium ſtatim extraxit. At ille exclamavit, dicens: miſerum itaque interficere jam paras, optime Heros? Tam longum difficilemque adflicto laborem unica jam vis & impetus tuus evertit: latebat intra hanc arcem, etſi nondum perfecti operis, tecta quodammodo innocentia & calamitas mea ab oſſium jactu, quibus jam diu manus veſtræ me petunt atque infeſtant: & quod in te tantum ego unquam nefas committere potui, ut ad finem opus perducere, & ſic omnino tutum eſſe tectumque mihi denegaveris? Bodvarus reſpondit: ejusmodi caſtello non opus ipſi amplius fore. Ille queſtu & ejulatu totam tum complevit aulam, identidem rogans: num fixus vitæ terminus omnino ſibi adeſſet? Hic autem bono animo eſſe jubens, & ad lacum, qui prope erat, ocyus deportans, illuviem ſordesque ſqualenti, nullo pæne animadvertente, abluit. Deinde ad priorem, cum comite, reverſus

dur ad ſkielfur a honum leggur og lidur, enn þo þykiſt hann ſkilia ad þeſſi madur muni vilia hialpa ſier. Eptir þetta kvolldar, og drifa menn i hollina, ſia nu kappar Hrolfs Kongs, ad Hottur er ſettur a beck upp, og þyker þeim ſa madur hafa giort ſig ærid diarfann, er þetta hefur til tekid. Jllt tillit hefur Hottur, þegar hann ſier kunningia ſina, þvi hann hefur illt eitt af þeim reint, hann villde giarnann lifa og fara nu aptur i beina hrugu ſina, enn Bodvar helldur honum ſo hann naer ecki i burtu ad fara, þvi hann þottiſt nockud gieta varid ſig, og ecki jafnber fyrer hoggvum þeirra ſem hann er nu. Hirdmenn hafa nu ſamt vanda ſinn, og kaſta nu fyrſt ſma beinum yfer þvert golfid til þeirra Bodvars og Hattar, enn Bodvar lætur lika ſem hann ſiae þad ecki, enn Hottur er ſvo hræddur, ad hann tekur ecki a mat, og ei neiter hann dryckiar, og þyker honum þa og þa, ſem nu mune hann loſtinn vera, og nu mællti Hottur til Bodvars: Bockiſæll, nu fer ad þier ſtor hnuta, og mun þetta ætlad ockur til nauda. Bodvar bad hann þeigia, hann ſetur nu vid holann loſann, og tekur nu vid hnutunne, þar filgde og med leggurinn. Bodvar ſender nu aptur hnutuna a þann ſem kaſtade, og riett framann i hann med ſo hardre ſvipan, ad hann fieck af bana. Slo þa miklum otta yfer hirdmennina, kiemur nu þeſſi fregn fyrer Hrolf Kong,

uppå bänken; ty tyckte the then mannen hafwa giort ſig mycket driſtig/ ſom thetta tagit ſig före. Hottur ſåg nu illa ut/ ſå ſnart han kiände igen them alla/ af hwilka han tilförene ſå mycket ondt utſtådt hade; förthenſkul emedan lifwet war honom kiärt/ wille han gierna löpa bort til ſin benhög igen/ ty han tyckte ſig therſammaſtedes wara ſäkrare/ och ej ſå bar för theras kaſtande/ ſåſom nu/ men Bodwar höllt honom ſå faſt/ at han intet ſlapp bort. Konungens hofmänn ſlängde nu efter ſin wana förſt the ſmå benen twärt öfwer gålfwet til Bodwar och Hottur; Bodwar låddes ſom han ſåge thet intet/ men Hottur war ſå rädd at han hwarken åt eller drack/ doch kom thet honom ibland ſå före/ ſom han då och då månde blifwa ſlagen/ ropandes i thet ſamma til Bodwar/ ſåledes: nu kommer ett ſtort höfteben åt tig Bockeſäll/ och lär thet blifwa wår bane. Bodwar bad honom tiga ſtilla/ och ſatte ſå inbögda handen emot benet/ hwar wid ſielfwa läggen fölgde. Men han ſände benknoken ſå hårdt tilbaka til honom ſom förſt kaſtade then/ at benet träffade honom framman til och blef thetta hans död. Håraf kom ſtor förſkräckelſe uppå the andra af Konungens hofmänn och lifwacht/ ſå at ryktet theraf kom upp üti kaſtellet in för Konungen ſamt hans kiämpar; nemligen at en ſtor man wore kommen ther neder i ſalen/ ſom hade dräpit en af Konungens män/ ty begiärade the andra at få döda honom igen. Konungen frågade om thenna hans hofman wore ſaklöſt eller oſkyldigt af daga tagen?

ſus locum, prope ſe Hottum collocavit; quem, metu licet exſanguis toto tremeret corpore, ſpes tamen in ignoti humanitate poſita reficere aliquantulum & erigere non deſtitit. Sub veſperam domum redeunt pugiles Regis, Hottumque in ſcamno ſedentem conſpicati, audaciam viri mirantur, qui, iſtum ex oſſibus eruendo, jocos ſuos & ludibria interpellare non dubitavit. Jllum autem, ut facies inviſas oppreſſorum agnovit, quód parum in defenſore ſpei ſupererat, ſtatim reliquit: Vitam itaque præſenti mortis periculo ut eriperet, oſſium latebras rurſus petere voluit, ratus, multos ictus excipiente ſtrue, tutiorem ſe ibi fore, quam ſi nudus apertusque vibrantium injurias expectaret. Bodvarus autem fortius manu retinens, loco moveri prohibuit. Satellites itaque Regis, ut conſueverant, minora primum Bodvaro & Hotto oſſa injiciunt; Bodvaro interea quieſcente, quaſi non videret, Hotto autem nec edere, nec bibere audente, qui, quanquam ſanguis viresque totum pæne reliquerant, oſſa tamen ſibi illiſa ſubinde ſentire videbatur; & mox exclamat, dicens Bodvaro: o Heros, ingentem jam video in te coxam vibrari: cui noſtrum illa inciderit, lethalem ego ictum fore credo. Jlle tacere jubet, palmam ſimul advolanti obtendens; arreptam deinde manu coxendicem tanta vi in eum, qui primus miſerat, retorquet, ut fronti ejus illiſa, rumperet, & corpus exanime in pavimentum deflueret. Haud parum ceteri hoc ſocii interitu territi: famaque ſtatim ad Regem pugilesque ejus & auli-

cos

Kong, og kappa hanns upp i kastalann, ad madur mikill sie kominn ad i hollina, og hafe hann drepid hirdmann hanns, og villdu þeir lata drepa mann þennann aptur. *K*ongur spur epter, hvort hirdmadurinn hefde verid saklaus drepinn? þvi var næsta seigia þeir, komu þa fyrer Hrolf Kong oll sanninde hier umm. Hrolfur Kongur svarar, og sagde ad þad skyllde fiærri fara ad madurinn være drepinn, hafe þier hier illann vanda upp tekid, ad beria saklausa menn beinumm, er mier i þvi ovirding gior, enn ydur stor skom̃ ad giora slikt, hefe eg jafann rædt umm þetta adur, enn þier hafid ad þessu aungvann gaum gefid, og hygg eg ad þesse madur mune ei all litill fyrer sier, er þier hafid nu aleitad, og kallid hann hingad til min, so eg meige vita hvor hann er. Bodvar geingur fyrer Kong, og kvedur hann lystelega. *K*ongur spyr hann ad nafne? Bodvar svarar: Hattargrida kalla mig hirdmenn ydar, enn Bodvar heite eg, Kongur mællti: hvoriar bætur villtu bioda mier fyrer hirdmann minn? Bodvar svarar: til þess giorde hann sem hann fieck. Kongur mællti: villtu vera minn madur og skipa rum hanns? Bodvar svarar: ecki neita eg ad vera ydar madur, og munum vid ecki skiliast so buid vid Hottur og dveljast nær þier bader, helldur enn þesse hefur setid er hnutann drap, ellegar vid forumm i burtu bader. Kongur sva-

tagen? The swarade nåstan så/ doch kom sedan hela sanningen fram. Konung Hrolf sade at thet skulle wara fiärran från honom/ at låta dräpa then mannen/ ty j hafwen/ sade han/ tagit eder här i mitt hof en elak wana/ at slå och kasta oskyldigt folk med ben såsom hundar/ hwilket förfarande är mig til sidwördnadt/ och eder til stor skam; hafwande jag altid talt härom förr/ men j hafwen ej gifwit acht ther uppå; så tror jag och at thenna man är rätt kiäcker/ som i nu hafwen påtalt/ ty kallen honom hit til mig/ at jag må wetta ho han är. Bodwar giech fram för Konungen och helsade på honom wål och beskedeligen. Konungen frågade honom om hans namn? Han swarade: tin lifwackt kallar mig Hattargride eller Hotturs förswarare/ men jag heter Bodwar. Konungen frågade än widare/ hwilka böter han wille gifwa för sin hofmann? Bodwar swarade/ honom hafwa warit sielf orsak til hwad han fick. Konungen frågade: wil tu blifwa min man at upfylla igen then dödas ställe? Bodwar sade sig ej neka ther til/ allenast han ej therföre måtte skiljas wid Hottur och at the bägge finge sittia Konungen närmare/ än then som benläggen kastade; i widrigt fall/ skulle the bägge fara bort. Konungen sade: icke skall jag spara maten för honom/ fast än jag ser at han ej låter wara mig til någon heder. Bodwar gick och satte sig i thet rummet/ som honom bäst likade/ ty han wille ei sittia thär som then andra förr suttit/ förthenskul slångde han på

cos perfert: virum vasti corporis ad aulam venisse, statimque unum ex Regis satellitibus occidisse: petere ceteros, ut iis Rex permitteret, indignam socii cædem morte oppressoris ulcisci. Rex quærit: an insons mortem oppetierit corporis custos? Nuntius, parum hoc abfuisse dicit, levem, ut putabat, injuriam Regi detegere haud veritus. Tum Rex: absit a me, inquit, hunc virum ego interficiendum juberem; mos enim inter meos jam diu invaluit, innocentes homines, instar canum, ossibus ferire: quæ certe odiosa & pœna dignissima petulantia, mihi forte contemtum, at vobis omnibus dedecus jam tandem certamque ignominiam peperit, quod ego jam diu vobis, sed frustra surdis auribus futurum prædixi: & egregium certe hunc virum esse arbitror, cujus virtuti vestra tantopere jam detrahere nititur invidia: statim itaque accersite; videre enim illum, & nomen genusqne scire, expeto. Bodvarus itaque protinus accedit, Regiam Majestatem decenter salutans & veneratus; nomen autem interrogatus, hoc dedit responsi: corporis tui custodes Hotti defensorem me vocant; nomen autem Bodvaro mihi est. Rex interrogare pergit: qua ratione occisi aulici damnum sibi sarcire vellet. Bodvarus ait: non nisi longe meritas illum petulantiæ pœnas dedisse. Sed anne placet tibi, inquit Rex, in defuncti locum apud me succedere? Placet, respondit ille, cum hac tamen conditione, ut ne ab Hotto divellar: idem utrique nostrum honoris locus esto, & quidem propior tibi, quam, quem

svarar og seiger: eige spara eg mat vid hann, enn eigi sie eg ad honum sæmd. Bodvar geingur nu til rums þess er honum likade, enn ecki villde hann þad skipa er hinn hafde adur verid. Hann kipper upp i ein hvorium stad þremur monnum, og sidann setur hann Hott þar nidur, og sest Bodvar hia honum, og var þad innar i hollinne enn þeim var skipad. Helldur þotte monnum odællt vid Bodvar ad eiga, og var þeim hinn mesti illhugi a honum.

på et ställe upp tre andra mån/ och satte så Hottur samt sig siälf i stället igen/ hwilket hwar längre in i salen än han eliest borde sittia. Altså tyckte the andra at Bodwar wore ond at widsås/ och woro the mycket illa tilfreds med honom.

XXXV. CAP.

Bodvar drepur dyrid mikla.

OG sem leid ad Jolakvollde, giorduft menn þar miog okater. Bodvar spyr Hott hvoriu þetta sætte? Hottur seiger honum ad *dyr* eitt hafe þar komid nu tvo vetur i samt mikid og ognarlegt, og hefur þad vængi a bakinu og flygur þad jafnann, og hefur giort mikinn skada, a þad byta einginn *j*arn, enn kappar Hrolfs Kongs koma ecki heim, þeir sem ad eru eirna mestir. Bodvar mællti: ecki er hollinn so vel skipud sem eg ætlade, ef eitt dyr skal eida monnumm riki, og aullu fie Kongsins hier. Hottur svarar: þad er ecki dyr, helldur er þad hid mesta troll, og a Jolaaptan þa kiemur þetta dyr hingad. Nu kiemur Jolaaptan, enn ad þeim tima komnum þa mællti *K*ongur: nu vil eg ad menn sieu kyrrer og hlioder i nott, og banna eg ollum monnum minum ut ad ganga, edur i nockurn hafka

35. Cap.

Huruledes Bodwar fåller ett stort skadediur.

SOm thet nu led til Juleqwällen/ blefwo männerna mycket bedröfwade. Bodwar frågade efter orsaken ther til? Hottur sade: ett stort och förskräckeligit odiur haswer här komit twå wintrar efter hwarandra/ och giort mycken skada/ hafwandes wingar på ryggen/ så at thet altjämt flyger. Intet järn biter på thet/ ei eller koma Konungens kiämpar hem. Bodwar swarade: intet är thenna salen så wäl försedd som jag tänkte/ om ett enda diur skall kunna utöda för folket ett helt rike/ och all Konungens boskap. Hottur sade: thet är snarare thet wärsta troll än något diur/ och om Julafton kommer thet hit. Tå thenna infôll/ sade Konung Hrolf wid tredie timan: nu will jag at alla mina månn skola wara stilla och tysta i natt/ förbiudande alla at gå ut/ eller wåga sig i någon fara emot diuret/ thet må gå med boskapen som ödet wil/ men icke wil jag mista någon af mina mån. Alla utlos-

quem subita mors domini vacuum modo fecit: si hoc nimium tibi videtur, permitte uterque abeamus. Tum Rex: cibum quidem & alimenta, inquit, ego non subtraham; etjamsi præsentia sua non multo honori mihi futurus iste videatur. Bodvarus itaque, electo sibi, qui potior videbatur, loco dejectisque inde & deturbatis tribus aliis, ipse cum Hotto sedem inter primas in palatio sibi non destinatam occupavit. Bodvari autem virtus ut ceteris Regis pugilibus formidolosa erat, ita occultis odiis & invidia petebant, quem, vi aperta, aut aggredi non poterant, aut non audebant.

CAP. XXXV.

Bodvarus ingentem rabidamque bestiam interficit.

INstabat jam *Joliorum* festum, & mœsta erat tristisque admodum tota aula. Bodvaro caussam quærenti Hottus respondit: bestiam ingentis magnitudinis, nec minoris rabiei & feritatis, per utramque novissime præterlapsam hiemem, illic commoratam, multa mala variasque calamitates Daniæ Regno adtulisse: alis dorsum armatam sæpius volare, cutem monstri durissimam, ferro lædi non posse, & præterea præstantissimos pugilum Regis abesse. Bodvarus ait: non tanta virtus hanc aulam ornat atque tuetur, quantam putavi, si totum hoc Regnum omniaque Regis pecora unica bestia impune vastare & dilacerare poterit. Hottus non bestia, inquit, est, sed monstrum potius horren-

haſka vid dyred, enn ſie ſer epter þvi ſem audnar, enn menn mina vil eg ecki miſſa. Aller hietu godu hier umm ad giora epter þvi ſem Kongur baud umm þetta efne. Fra þvi er nu þetta ad ſeigia, ad Bodvar leiniſt nu i burtu umm nottina, hann liet Hott fara med ſier, og giorer hann þad naudugur, og kallade ſier ſtyrſt til bana. Bodvar ſeiger ad betur munde til takaſt, þeir ganga nu i burt fra hollinne og verdur Bodvar nu ad bera Hott, ſvo var hann hræddur. þeir ſia nu dyred, og þvi næſt æper Hottur ſlikt ſem hann ma, og kvad ad dyred munde gleipa ſig. Bodvar bydur bickiuna hanns þeigia og kaſtar honum nidur i moſann, og þar liggur hann miog ſkialfande, og eige þorer hann helldur heim ad fara. Nu geingur Bodvar a mote dyrinu, enn þad heffter fyrer honum, ad þegar hann bregdur ſverdinu þa er þad faſt i ummgiordinne, er hann villde bregda þvi. Bodvar eggiar nu faſt ſverd ſitt, og þa fær hann brugdid ummgiordinne ſvo brakar i, og ſverdid geingur ur ſlidrunumm, og leggur hann þvi under bog dyrſins ſvo faſt, ad ſverdid ſtendur i hiartanu, og datt þa dyred til jardar daudt nidur. Eptir þad fer hann þangad ſem Hottur liggur, Bodvar tekur hann upp, og ber hann þangad ſem dyrid liggur daudt, Hottur ſkielfur nu a kafle-

utloſwade giärna ſig ſkola efterkomma hwad Konungen befalte i thetta målet. Nu är at berätta / at Bodwar gick lönliga bort om natten / tagandes Hott med ſig / ſom doch giorde thet helt nödigt ſeyandes / thetta bliſwa hans wißa död. Bodwar ſwarade at thet wäl bättre ſkulle aflöpa; the gingo ſedan bort från ſlottet / och war Hott ſå rädd / at Bodwar måſte båra honom. När the ſe diuret komma / begynner Hottur ropa ſå högt ſom han kunde ſeyandes / at diuret låter upſwälia honom. Bodwar bad then armlingen tiga / och kaſtade honom ned i måſan / hwareſt han låg och darrade / utan at han torde gå hem. Nu geck Bodwar emot diuret / och hände honom / at när han wille draga ut ſwärdet / ſatt thet ſå faſt i baljan / at han ej kunde få ut thet. Bodwar eggiar eller mumlar åt ſwärdet med retande ord / och får ſå bryta ſlidan at thet brakade / hwar af ſwärdet wardt löſt / och ty ſtöter han thet under bogen på diuret / ſå at thet ſtannade i hiertat / hwarpå diuret föll dödt neder til jorden. Sedan går han tit Hottur ligger / tager honom upp / och bär honom tit / ſom diuret låg dödt / men han darrade och ſkalf förſkräckeligen. Bodwar ſade: nu måſte tu dricka af diurets blod / och ehuru länge Hottur war thär til tröger / tordes han doch icke neka / ty lät Bodwar honom nu dricka twå ſtora ſupar / ſamt äta något af hiertat; ſedan tog Bodwar i honom

horrendum, quod, ſub Joliorum veſperam, conſvetum hoſpitium tributaque a nobis exigere non obliviſcetur aut negliget. Jamque prædictæ diei tertia hora adeſt, & Rex ſuis imperat, per noctem omnes domi quieſcerent atque manerent: nolle ſe quemquam eorum exire, nedum certaminis cum beſtia facere periculum: fata de gregibus conſtituerent, cuſtodes autem corporis ſui cariores ſibi eſſe, quam ut quemquam eorum certo exitio temere expoſitum velit. Omnes dicto ſe fore audientes pollicentur. Bodvarus autem ſolo Hotto, eoque ægre admodum comitatus, aula clam noctu excedit: eidemque Hotto, dira quævis mortemque ex hoc temerario auſu certiſſimam ominanti, reſpondit; mitiorem ſe haud immerito ſortem expectare, poſtquam arcem reliquiſſent, miſerum ignavumque comitem, cui metus uſum pedum etiam eripuerat, ulnis excipere, & ſecum portare Bodvarus coactus eſt, conſpecto autem mox hoſte, Hottus quanta potuit voce, clamare cœpit: o me miſerum! fera imminet, apertis me devoratura faucibus. Bodvarus mulierculam tacere juſſam in terram depoſuit, quæ, victis metu ſenſibus, & domi & fugæ omnis oblitus in eodem jacebat loco, cumque tremore certam expectabat mortem. Bodvarus autem, hoſti occurrens, ferrum nulla vi vagina nudare potuit. Ad incantationes itaque & magicas artes recurrens, vehementer enſem velut acuit & incitavit; quo facto, vaginam tanta comprehendit vi, ut cum fragore nudum remitteret, cujus mucrone in armum deinde beſtiæ & cor ipſum recondito, mortuam protinus arena immanem exten-

kaflega. Bodvar mællti: nu ſkalltu *drecka blod dyrſins*, en hann er leingi tregur fyrer, þo þorer hann viſt ei annad, Bodvar lætur hann nu drecka tvo ſopa ſtora, Bodvar lætur hann og eta nockud af dyrs hiartanu, epter þetta rædſt Bodvar a hann og attuſt þeir vid leinge. Bodvar mællti: hellſt ertu nu nockud ſterkur ordinn, og ecki vænti eg ad þu hrædiſt nu hirdmenn Hrolfs Kongs. Hottur ſvarar: eigi mun eg þa hrædaſt upp fra þeſſu ſeiger hann, og eige þig ſialfann. Vel er þa ordid Hottur fielage ſeiger Bodvar, og forumm vid nu til eg reiſum upp dyrid, og buum ſo umm ad adrir ætle ad kvikt mune vera. þeir giora nu ſvo, epter þetta fara þeir heim, og hafa kyrt umm ſig, og veit einginn madur hvad þeir hafa ydjad, edur hvar þeir hafa verid.

honom och brottades the långe til ſamman. Bodwar ſade: nog är tu nu ſtarker worden, och tror jag at tu nu ej fruchtar mera för Konung Hrolfs drawanter. Hottur ſwarade: hwarken för them eller tig ſiälfwan hedaneſter. Wäl är nu tilgångit, min ſtallbroder Hottur, ſade Bodwar, farom nu til och reſom up diuret, ſå at andra mena thet wara leſwande. Hwilket när the efterkommit, gingo the hem, och läto intet märkia ſig, ej eller wiſte någon, hwad the hade uträttadt, eller hwar the hade warit.

XXXVI. CAP.

Fra Hott karlsſyne, er hann vo ad dyrinu dauda og fieck Hialltanafn.

KOngur ſpyr umm morgunenn hvad þeir vita til dyrſins, hvort þad mune nockud hafa þangad vitiad umm nottina. Honum var ſagt ad allt fied væri kyrt heillt, og oſkert i grindunum og oſakad, Kongur bad menn ad forvitnaſt, hvort einginn likinde edur efne ſæiſt til, ad þad hefde heim komid þangad. Vardmenn giordu nu ſo, og komu ſkiott aptur og ſogdu Kongi, ad dyrid

36. Cap.

Om Hott bondeſon, när han högg thet döda diuret och blef kallad Hialte.

NÄſta morgonen ther efter, frågade Konungen, hwad man förnummit om diuret, och om thet hade ankommit tit om natten? Men när honom wardt berättat, at all hans boſkap war ännu friſk hel och oſkadd qwar uti fållan, utan at något thär af ſaknades, befalte han ſina män ſe efter, om intet kiänneteken eller liknelſe ſyntes at diuret hade warit titkommit. Wårdmännen giorde ſå, och kommo haſtigt tilbaka,

extendit. Hottum deinde reviſit, factique neſcium, & conſueto immorientem pavori, ad locum, ubi proſtrata jacebat beſtia, portat, jubens, ocyus ex ſanguine biberet: illo nolente, minas addit; & ſic non duobus ſolum plenis ſangvinis hauſtibus, verum etjam cordis eſu, gulam ventremque fatigare adigit. Quo facto, medium amplexus Hottum, in terram dejicere conatus: ſed fruſtra; ſtetit ille acer & interritus, & tunc tandem cum viro rem ſibi eſſe Bodvarus ſentit. Cumque ſatis diu, ad neminem inclinante victoria, luctati eſſent, Bodvarus ait: multo certe robuſtior jam es, nec tam facile metum tibi in poſterum incuſſuros credo Rolfi Regis ſatellites. Ille autem, nec illi, inquit, me terrent, nec tu ipſe, fortiſſime ſodalis. Bodvarus reſpondit: o ſocie Hotte, lætiſſima nobis hæc lux eſt; certe fortunam hodie non experti ſumus inimicam; junctis jam viribus immanem erigere placet, ne quiſpiam interfectam eſſe ſciat. Quod cum feciſſent, domum repetunt, & diſceſſum ſuum & cetera facinora conſtanti & callida tegentes ſimulatione.

CAP. XXXVI.

Hottus ruſtici filius beſtiam, ante occiſam, rurſus adgreditur; nomen deinde Hialti ſortitus.

PRoximo mane de beſtia ejusque adventu Rex interrogavit: cognito autem, intacta adhuc & illæſa intra ſepem pecora ſua manere, nec ex nume-

rid færi þar miog geist og rinni mikilega ad borginne. Kongur bad nu hirdmenn sina vera hrausta, og duga nu hvorn eptir þvi sem hann hefde hug til, og rada af ovætt þennann, og var svo giort sem Kongur baud, ad þeir biuggu sig til þess. Enn sem Hrolfur Kongur sier dyrid, horfde hann a þad og mællti sidann: ongva ferd sie eg a dyrinu, enn hvor vill nu taka kaup ad ganga a mote þvi? Bodvar svarar og mællti: ad þad væri næsta hrausts manns forvitnis bot, og seiger þad sie storhugadur madur, sem þad þorer ad giora. Hottur fielægi seiger hann, rektu nu af þier illmælid, þar menn lata sem einginn krellur edur dugur mune i þier vera, færdu nu, og dreptu dyrid, og mattu nu sia ad einginn er allfus til þess annar. Ja seiger Hottur, jeg mun til þess radast, Kongur mællti: ecki veit eg hvadann þessi hreisti er nu nylega ad þier kominn Hottur, og mikid hefur umm þig skiptst a litille stundu. Hottur mællti: giefdu mier til sverdid Gullinnhiallta, er þu helldur a, og skal eg þa fella dyrid, edur ellegar fa bana. Hrolfur Kongur mællti: þetta sverd er ecki berande, nema utann þeim manne, sem bæde er godur dreingur og hraustur. Hottur svarar: so skalltu til ætla herra, ad mier sie so hattad. Kongur mællti: hvad ma vita nema fleira

tillbaka berättandes, at diuret for myc-ket wredt fram, och låpp enda åt Konungens slott. Konungen bad nu hwar och en af sina drawanter wisa hwad hierta han hade, och giöra så af med thetta spöket; hwilket och efterkommit blef, så at alla lagade sig til at gå emot thet sama. När Konungen blef warse diuret betrachtade han thet wäl seyandes: ej ser jag at thetta diuret rörer sig, men ho will wåga at gå emot thet sama? Bodwar swarade och sade, at thet wore en manhaftig mans försökelsesprof, och skulle thet wara en behiertadt dräng, som torde thet samma försöka. Förthenskul min stallbroder Hottur, sade han, wräk nu af tig thet onda omdömet som alla hafwa om tig, nämligen at ingen kraft eller manligheet funnes hos tig; och gack åstad och dräp diuret, kunnande tu wäl se at alla andra äro tröga thertil. Ja, swarade Hottur, jag skal nu gripa thet ann; ty sade Konungen til honom: intet wet jag hwadan theñe manhaftigheten är nu nyligen kommen uppå tig Hottur, och hafwer tu mycket förändrat tig på en kort stund. Hottur swarade at om Konungen wille gifwa honom thertil sitt swärd Gyllenhialte (Gyllenfäste) så wille han fälla odiuret, eller och skulle han sielf stupa för thet sama. Konungen sade then skola wara en käck och god dräng, som skulle kunna bära thet swärdet. Hottur swarade: thet måste tu tro, Herre, at med mig är nu så beskaffadt, som tu säger. Konungen sade: huru kan man thet weta

numero eorum quidquam desiderari, exploratores misit, qui vestigia bestiæ, si noctu forte adfuisset, legentes, certi quid in hac re sibi referrent. Jlli, mandata strenue exseqvuti, redeunt, nuntiantes, in obvia quævis furentem, citato cursu ad Regiam tendere. Tum Rex, si quid animi viriumque in suis esset, ostendere jubet, monstrumque illud e medio tollere. Jlli armis strenue sumtis, Regem alacres ad certamen sequebantur: qui oculos in erectum cadaver intendens, cur sine motu, inquit, membra ferocis qvasi rigere video, quis jam vestrum est, commilitones, qui, cominus cum monstro isthoc congressus, magno quidem periculo majorem tamen gloriam mereri non dubitat? Bodvarus ait: egregiæ hoc fore documentum virtutis; & virum esse oportere, tam fortibus ausis parem. Tibi autem, mi Hotte, ante omnes, occasio hæc ambabus amplectenda manibus videtur; monstrum enim, si forti dejectum dextera, tuis succumbat armis, & mollitiæ macula famam tuam nomenque purgabit, & te ipsum præterea immortali laude & gloria mactabit: ito alacer, ceterisque cunctantibus hanc virtutis palmam, tibi soli forsan viro servatam præripe. Hotto non recusante, Rex nescio, inquit, unde tanta tibi tamque subita virtus sit. Jlle respondit dicens: ego vero, Rex, bestiam istam occidere promitto, modo *gladium* tuum (quod *Gullinhialte*, id est gladius aurei manubrii vocabatur) dono mihi dare digneris: sin minus, ibo tamen, animo saltem malis superior, & honesta occubiturus morte. Tum Rex, at scito, mi Hotte, non molles nervos, nec modicas vires huic ensi vi-

fleira hafe ſkipaſt umm hægi þina, enn a ſia þiker, þvi fæſter menn þikiaſt þig kenna edur þad vita, hvort þu ert ſame madur edur ecki. Kongur mællti; tak nu vid ſverdinu og niot manna beſt, ef þetta er til unnid, ſidann geingur Hottur i mote dyrinu alldiarflega, og leggur til þeſs all hrauſtlega, þegar hann kiemur i hoggfæri vid þad, og fellur dyrid nidur daudt til jardar. Bodvar mællti: ſiaed nu herra ſeiger hann, hvad hann hefur til unnid, Kongur ſvarar: viſt hefur hann mikid ſkipaſt, enn ecki hefur Hottur eirn dyrid drepid, helldur hefur þu þad giort. Bodvar mællti: vera ma ad ſo ſie herra, Kongur ſvarar: viſſa eg þa þu komſt hier, ad faer munde þiner jafningiar vera, og þad þyki mier þo þitt verk frækilegaſt, ad þu hefur giort hier annann kappa þar Hottur er, er ovænlegur þotte til mikillrar giptu, og hefur þu giort vel i þeſſu, og nu vil eg ad hann heite ei Hottur leingur, helldur ſkal hann *Hiallte* heita upp fra þeſſu, og ſkal hann heita epter ſverdinu Gullinnhiallta.

weta om icke tin hug är mera ombytt/ än man härtils kunnat se? Ty the flästa mena at the kiänna tig/ och kunna wäl weta/ om tu är samma man/ eller icke; ty tag nu emot swärdet/ och nytia thet wäl/ om thet är tig öde. Hottur gick sedan dristeligen emot diuret/ huggandes med alla krafter til/ så snart han fick ram theruppå/ och fälte så diuret dödt ned til jorden. Tå sade Bodwar: seen nu Herre/ hwad han hafwer uträttadt. Konungen swarade: wist har han mycket åtagit sig/ men icke hafwer Hottur ensamen dräpit thetta diuret/ utan snarare hafwer tu thet giordt. Bodwar swarade: thet kan så wara Herre. Hwarpå Konungen sade: jag wiste wäl när tu kom hit/ at fåå lära finnas tina jämnlikar/ doch tyckes mig thetta förnämst och berömligast af alla tin wärk/ at tu kunnat giöra en kiämpe af Hottur/ som kom mig helt olik före til en sådan stor lycka/ och hafwer tu giordt mycket wäl härutinnan/ ty wil jag att han nu ej skall kallas Hottur längre/ utan helder Hialte/ och få thet tilnamnet af swärdet Gyllenhialte.

XXXVII. CAP.

Fra Berſerkium Hrolfs Kongs og þeim Bodvare Biarka, og Hialta Hugpruda, og odrum koppum Kongſins.

NU lidur a veturinn og þar til ſem *Berſerkianna* Hrolfs Kongs er

37. Cap.

Om Konung Hrolfs Berserkar samt om Bodwar Biarke, Hialte then Skickeliga, och the öfrige Konungens kiämpar.

NÄr thet nu led på wintern och den tiden infölll at Berserkarne skulle kom-

ſi vibrando pares eſſe poſſe. Et meas tamen abunde ſufficere, cogita Rex, inquit Hottus. Jlle reſpondit: tua quidem in hunc usque diem inter nos acta vita neminem noſtrum fugit, ſi autem quid virtutis in te occultum jacuerit, aut ſi leporis cum leonis natura propitium aliquod numen tibi hodie ſubito mutare voluerit, quis ante certamen judicabit? Enſem tamen accipe, & utere feliciter, ſi hoc fata ſinant. Tunc Hottus, feram intrepide adortus, acceptum alte ſurrexit in enſem, mortuamque antea graviſſimo ictu in terram dejiciens, quaſi duplici morte mori coëgit. Bodvarus, videtis ne, inquit, quam pulchrum jam edidit facinus? Tum Rex: eximiæ virtutis hoc certe opus erat; ſed nec ſolius Hotti viribus & induſtria patratum: quin te, Bodvare, ego potius auctorem credo. Jllo fatente, Rex pergit, dicens: ex quo te vidi, paucos, virtute tibi pares, inveniri credidi: inter facinora autem tua, maxima dignum laude hoc non immerito mihi videtur, quod ex Hotto, ad gloriam magnasque actiones minime nato, virum jam eximium fortiſſimumque feceris: & bene factum laudo. Hottum itaque diutius appellari nolo, *Hialti* nomine a gladio, quem a me acceptum geſtat, inſigniendum.

CAP. XXXVII.

De Berſercis Regis, Bodvaro Biarkio, Hialto manſueto nec non ceteris pugilibus.

ADpropinquante in hiemem tempore reditus *Berſercorum*, Bodvarus Hialtum de vita eorum moribusq; interrogavit. Jlle reſpondit quamprimum domum

er heim von, Bodvar ſpyr Hiallta umm hattalag Berſerkianna? Hann ſeiger ad þad ſie vande þeirra ad ganga fyrer ſier hvorn mann, er þeir koma heim til hirdarinnar, og fyrſt fyrer Konginn, og ſpyria hvort hann teldiſt *jafnſniallur* þeim? enn þa ſvarar Kongur ſvo: vant er þad ad ſeigia ſo hrauſter menn ſem þier erud, þar ſem þier hafid framid ydur i bardogum, og blods uthellingumm vid ymſar þioder, ſo vel i ſudur alfu heimſins ſem hier i nordur alfunne, og ſvarar Kongur þeſſu meir af hugpryde en af litilmenſku, þvi hann þeckir ſinne þeirra, þvi þeir vinna Konginum mikinn ſigur og mikid fie. þa ganga þeir þadann, og ſpyria enns ſama hvorn mann ſem i hollunne er, enn einginn þikiſt jafnſniallur þeim. Bodvar ſvarar: þad er ecki litid umm þad ad þeinkia, ad Hrolfur Kongur hefur ecki ſo dreingium varid, ad þori ad ganga a mote þeſſum Berſerkium, og er þad litid dreingaval hier er, ad aller ſkulu bera bleydeord fyrer þeim, og þar med ſkildu þeir talid ad þeſſu ſinne. Hefur Bodvar verid nu eitt ar med Hrolfe Konge, og nu kiemur annar jola aptan ad, og þa er Hrolfur Kongur ſat yfer bordum, ſpruttu upp dyr hallarinnar, og geingu þar inn tolf Berſerkir aller graer ad harum, og fyrer jarnum lika ſem ad a adra ysmol ſæe. Bodvar ſpyr Hiallta i hliode, hvort hann þore ad reina vid einhvorn

komma hem, frågade Bodwar Hialte om theras åtbörder och plågſeder? Hialte ſwarade thet wara theras wana, at gå fram för hwar man når the komma hem til hofwet, och allraförſt till Konungen ſielf, frågandes honom til om han hölle ſig wara jämnſnäller eller lika hurtig med them? Hwaruppå Konungen ſwarar ſå: thetta är ſwårt at ſägia, hälſt ſå raſka månn ſom i åren; emedan i hafwen inlagt ſå ſtort beröm i krig och blods utgiutelſer bland allahanda folk, ſå wäl i ſödre delen af werlden, ſom här i nordlanden; hwilket doch Konungen mera ſwarar af höfligheet än af klenmodighet, ty han kiände theras ſinnen, och hade the förwerſwat honom mycken ſeger, ſamt ågodelar. Sedan gå the tädan och fråga ſamaledes hwar man, ſom war i ſalen; men ingen tyckte ſig wara theras jämnlike i raſthet. Bodwar ſwarade: thet är mycket eftertänkeligit, at Kong Hrolf icke föreſett ſig med ſå kiäcka drängar, ſom kunna wåga at gå emot theſza Berſerkar, och år thet föga om hans utwalda manſkap, om alla ſkola båra ſkammord för theſza; hwar med the båda lychtade ſitt tal thenna gången. Bodwar hade tå redan warit et åhr hos Koning Hrolf; men när thet kom til annan Julafton, och Konungen ſatt til bords, wordo ſalsdörrarna haſtigt uppſlagna, och ſtégo thär in tolf Berſerkar, alla gråhåriga, och ſå beklädda med harneſk och järn, ſom hade man åſlådat något annat iſmål eller iſtackar. Bodwar ſporde tå Hialte tyſteligen til, om han tordes wåga ſig emot någon af theſza? Ja

domum redeunt, ab omnibus, in palatio præſentibus, & Rege primum, illos quærere ſolere: num ſe illis parem duceret? Regem tunc reſpondere ſolitum: haud facilem ſolutu hanc eſſe quæſtionem, vix enim heroas inveniri, rerum geſtarum magnitudine illis pares; famam ipſorum & nominis formidinem non auſtrales modo peragraſſe terras, ſed etjam ultima ſeptentrionis: ubique clara victoriæ eorum cædisque inimicorum exſtare documenta. Regem autem non metu, ſed humanitate potius ea dicere, haud ignarum rudis & efferæ tractandæ indolis, captum etjam ſtudio & beneuolentia erga illos, quorum indefeſſi labores & pericula tot in Dominum victoriis, tantaque ſemper præda & ſpoliis redundant: Berſercos autem hos ire deinde ad ceteros, quorum neminem inveniri, qui ſe parem jactantibus exiſtimare auderet? Bodvarus reſpondit. Heu! quales amicos Rolfus, tanti tamen nominis Rex, habet, quorum neminem pudet iſtorum vanitati adulari: & an hic ſunt ſelecta illa virorum robora, quos fama tantum celebrat, & quibus tamen ignaviſſimus quisque adeo impune inſultat? Hic finis colloquii fuit. Redit jam feſtum Joliorum, & Bodvarus annum apud Rolfum Regem degerat. Sub ipſo autem veſpere feſti, dum Rex cibum ſumeret, ecce ſubito fores aperiuntur, intrantque duodecim Berſerci, cani omnes, ferroque armati & galeis, inſtar glaciei, minutæ in particulas, micantibus. Bodvarus clam Hialtum interrogat dicens, auſurus ne eſſet cum quoquam horum congredi?

Non

hvorn þeirra? Ja ſeigir Hiallte, ecki vid eirn helldur vid alla, þvi eg kann ecki ad hrædaſt, þott ofur efle mitt ſie i mote mier, og ecki ſkal eirn þeirra ſkielfa mig. Nu ganga Berſerkerner fyrſt innar epter hollinne, og ſia þeir ad folkid horfer a þa, og fiolgad hefur kappa Hrolfs Kongs ſidann þeir foru heimann, og hyggia þeir nu vandlega ad þeim nykomnu monnum, og litaſt þeir þeim ecki litler fyrer ſier vera, ſierdeilis annar þeirra, og er ſagt ad þeim hafe brugdid vid nockud undarlega ſem fyrer þeim gieck. Nu ganga þeir epter vanda innar fyrer Hrolf Kong, og ſpyr ſa er fyrer þeim var, Kong ſomu ordum ſem hann var vanur, enn *K*ongur ſvarar þar til ſem honum þiker þar til horfa eptir vanda. Sidann ganga þeir fyrer hvorn mann i hollinne, og ſeinaſt ganga þeir fyrer þa fielaga, og ſpyr ſa Bodvar ſem fyrer þeim er, hvort hañ teldiſt ecke jafnſniallur madur honum? Bodvar ſagde ad hann teldiſt ecki jafnſniallur þeim, helldur miklu ſniallare hvad ſem þeir reindu, og þyrfte hann ecki ad jaga ſig ſem adra gilltu, ſa full merarſon, og ſtockur hann framm a Berſerkinn og under hann, og gripur hann þar i ollum herklædunum, og rekur hann nidur bolvad fall, ſo honum la vid beinbrote. Hiallte leikur i annann ſtad ſlikt hid ſama, þa urdu mikil ohliod i hollinne, og þotti Hrolfi Kongi nu horfaſt til mikils voda

Ja ſwarade Hialte/ icke allenaſt mot en/ utan ochſå mot them alla; ty jag kan icke rädas/ ſkiönt jag finner någon öfwermacht emot mig/ och ſkal ſåledes icke en af them ſkråma mig. Berſerkarna gingo nu längre fram i ſalen/ ſeende huru folket åſkådade them/ och at Konung Hrolfs kiämpars tahl bliſwit förökt ſedan the reſte hemifrån; ty ſågo the grannerliga på theße bägge nykomne männen/ tyckandes them wara nog manhaftiga/ beſynnerligen then ena; och har man berättat/ at then ſom främſt gick/ bliſwit något beſtört här öfwer. Icke theſto mindre ſtiga the efter wanan fram för Konungen/ och ſpör theras förnämſte Konungen til med ſama ord/ ſom han war waner; hwartil när Konungen ſwarat/ ſom honom tycktes efter plägſed bäſt och anſtändigaſt wara/ gingo the fram för hwar man i ſalen/ och aldraſidſt för theße bägge ſtallbröder; tå theras förman frågade Bodwar/ om han ſkattade ſig för jämnſnäll mot honom? Bodwar ſwarade icke allenaſt ſå god/ utan ochſå mycket bättre i alt hwad the wille förſöka/ ſå at thenna ſula märreſonen icke behöfde jaga ſig ſåſom en annan ſugga; och i thet ſamma ruſar han på Berſerken/ fattar honom med hela ſin hårklädnad under armarna/ och kaſtar honom ſå hårdt til jorden/ at han nåſtan brutit ſönder benet på honom. På ſamma ſätt lekte Hialte med en annan på ett annat ſtälle/ ſå at tå mycket oliud blef i ſalen/ och tyckte Konung Hrolf at thet nu lutade til ſtor wåda och ſwårighet/ om hans män ſå ſkulle falla. Ty ſpringer han ut

Non cum ſingulis ſolum, ait ille, ſed cum omnibus ſimul; timoris enim & fugæ omnis neſcius, eorum quoque vires & arma magnopere contemno. Berſerci ſuperbo & gravi inceſſu procedunt in aula, circumſtantium ſilentio & attentione mirum in modum elati. Pugilum quoque Regis numerum in ſua abſentia, duorum non temnendæ ſpeciei juvenum adventu, creviſſe vident. Et traditum quoque eſt, eum, qui agmen hoc formidabile ducebat, quaſi obſtupuiſſe, quam primum, quæ utrumque ex recens admiſſis, inprimis alterum, commendabat, inſignem corporis ſpeciem conſpexit. Nihilominus Regem adeunt cum anteſignano, ſolitam ſtatim movente quæſtionem; cui ille quoque, conſuetum quodque e re eſſe videbatur, reſponſum dedit. Cæteros deinde præſentes ſuus ordo excepit. Ultimo interrogantur ſocii, & primum ex iis Bodvarus. Jlli autem conſcia virtus, & juſtiſſima indignatio, longe aliud ſuggerunt reſponſum, quam quod Berſercus expectabat; dicit itaque, ego vero potiorem quoque me eſſe ſcio, incipe modo, ſi vir es, certamen quodcunque, & pauca me dixiſſe fateberis: tu autem, abjecta & ignaviſſima equæ proles, audesne in viros inſolentem te gerere, quæ porcis ſolum formidoloſa eſſe potes. Proſilit deinde, & Berſercum, ut armatus erat, amplexus, tanta vi in terram præcipitat, ut gravis caſus tibiam pœne miſero confringeret. Nec ſegnior mitiorve cum alio Hialtus rem gerebat. Ingens jam tumultus totum palatium compleverat, videbatque Rolfus Rex, haud

voda vandrædis, ef ſiner menn dræpuſt nidur. þa hleipur hann ur hasætinu ad Bodvare, og bidur hann ad lata allt vera kyrt, og i godann mata, enn Bodvar ſeiger ad hann ſkyllde lifid miſſa; nema hann telie ſier þad, og late ſig ſia ad hann þykiſt ſier miñe madur. Hrolfur *Kon*gur ſeiger ad þad væri audgiort, ſidann liet hann Berſerkinn uppſtanda, og ſvo giorde Hiallte epter Kongs ſkipan, og ſettuſt menn ſidann nidur hvor i ſitt ſæte. Berſerkerner geingu og i ſinn ſæte med þungri ahyggiu, talde Hrolfur *Kon*gur fyrer þeim miklár fortolur, ad þeir mætte nu ſiá þad og reyna, ad *ecki væri ſo neitt ágiætt ſterkt eda ſtort, ad ecki mætte þvilikt finna*, og ſeiger ad þeir Berſerkir og Bodvar og Hiallte ſkylldu ſættaſt, þvi þad være agiætt og heidarligt, fyrerbyd eg yckur ſeiger Kongur, ad vekia nockurt vig edur vandræde i minne holl, enn ef þier bregdid ut af þesſu, þa ſkal þad gillda yckart lif, enn verid ſem olmaſter þa eg a vid ovine mina ad ſkipta, og vinnid ſo til heidurs yckur og ſæmdar, hefe eg nu þad kappa val, ad eg þarf ecki uppa ydur ad ſyniaſt. Aller giordu godann rom ad male Kongs, og ſættuſt ſo aller heilum ſættum, og var ſo ſkipad monnum i hollinni *Kongs*, ad Bodvar var meſt metinn og halldinn, og ſat hann uppa hægre hond Konginum, og honum næſti, þa Hiallte hinn Hugprude, og gaf Kon-

ur högſätet til Bodwar/ och beder hono̅m: låta alt wara ſtilla och i enighet; men Bodwar ſwarade/ at Berſerken ſkulle miſta lifwet/ om han icke wille tilſtå och låta ſig ſe/ at han wore ſämre man än han. Konung Hrolf ſade thetta wara noga utmärkt och ögonſynligit; ty lät Bodwar Berſerken ſtå upp igen/ hwilket Hialte ochſå giorde efter Konungens befalning/ och ſatte ſig ſedan männen neder hwar i ſitt ſäte/ hwarefter och Berſerkerna ſielfwa gingo til ſina rum/ liggandes thetta them hårdt i magen. Konung Hrolf höll them tå före med ett långt öfwertygande/ at the nu kunde ſielfwa ſe och röna/ huruledes intet wore ſå öfwermåttan ſtort och ſtarkt/ at thet ju ſunne ſin like/ ſägiandas thet wara berömligåſt och hederligaſt/ at Bodwar/ Hialte och the/ nu förliktes wäl ſins emellan; ſå förbiuder jag och eder/ ſade han/ at uppwäckia något ſlagsmål eller oreda i min ſal/ hwilket förbud om i bryten/ tå ſkal thet giälla edert lif; wärjen therföre eder ſom grymmaſt och manhaftigaſt/ när jag har at fächta med mina fiender/ och inläggen ſåledes en anſtändig åra och beröm/ beſynnerligen ſom jag hafwer nu ſådana utwalda kiämpar/ at jag icke behöfwer allenaſt at lita på eder. För thetta Konungens tal wiſte nu alla ſitt wälbehag/ och förliktes mann ſedan wäl ſins emellan/ blifwandes rumen ſå indelte i ſalen/ at Bodwar war mäſt hedrad ſamt afhållen/ och ſatt han wid högra handen näſt til Konungen; thernäſt Hialte then ſtickelige/ hwil-

haud levi ſibi ipſi fore detrimento, ſi inter mutuas cædes fortiſſimi viri ita conſumerentur. Solio itaque & ipſe relicto, ocyus adcurrens, Bodvarum monet, ab inimicitia deſiſteret, nec pacem aulæ ſuæ intempeſtiva ultione fœdaret. Jlle, interficiam, ait, temerarium, niſi me victorem ſuum, multoque præſtantiorem eſſe coram omnibus fateri velit. Rex dicit, nulla opus eſſe confeſſione: rem ipſam ſatis loqui. Poteſtatem itaque ſurgendi Bodvarus & Hialtus, ex Regis juſſu, victis & ſuccumbentibus ſtatim fecere. Deinde & victores & victi, cum ceteris Berſercis, in loca quisque ſua abeunt; hi autem indigne admodum, quæ acta erant, ferentes. Tum Rex apta & prolixa oratione accenſos mulcebat, dicens: jam ipſos expertos eſſe, nihil in natura maximum eſſe, nihilque tam firmum validumque, cui ab alio periculum non ſit. Decere nunc, Bodvarus, Hialtus, ceterique, pacem mutuo concordiamque colerent; itaque, ſub mortis pœna, contentiones & odia inteſtina a ſe jam vetari: fortium virorum eſſe, in hoſtes armatos, non propria viſcera, ſævire; ibi laudem gloriamque, hic perniciem certumque dedecus, auctores manere. Se tanta fortiſſimorum virorum virtute munitum jam eſſe, quantam nefas duceret in dubium vocare. Grata erat omnibus oratio, quamobrem venerati mandata Principis, depoſitaque omnis injuriæ memoria, in gratiam invicem redibant. Sedes deinde hoc ordine cuique attributæ ſunt: ad dexteram Regis Bodvarus ſedebat, Domino gratiſſimus, ideoque omnium

 maxi-

Kongur honum þad nafn, þvi matte hann *Hugprudur* heita, ad hann gieck hvorn dag med hirdmonnum Kongs, ſem hann hofdu ſo utleikid, ſem fyrr var ſagt, enn hann giorde þeim ecki grand, enn var þo nu ordinn miklu meire madur enn þeir. Enn Kongi þotte þad vorkun vera, þott hann giorde þeim nockra aminning edur drepid einhvorn þeirra. Enn til vinſtre handar Konginum ſatu þeir brædur Svipdagur og Hvitſerkur, og Beigadur, (Beigallde) ſvo voru þeir ordner mikils hattar, og ſvo þeir tolf Berſerkir, og annad dreingiaval, ſvo a badar ſidur umm allann kaſtalann ſem hier eru ei nefnder, þvi þad verdur oflangt hier allt upp ad telia. Liet Kongurinn þeſſa ſina menn fremia allſkins *leika og liſter* med allrahanda gamne og ſkiemtan, og margviſligum ſkiemtunar latum, og reindiſt Bodvar mikid meſtur allra hanns kappa, i ollu hvad ſem profad var og reina þurfte, og i ſo miklar virdingar komſt hann hia Konginum Hrolfe, ad hann eignadeſt hanns einka dottur *Drifu*, og leid nu ſvo framm umm ſtund, ad þeir ſitia aller ad riki ſinu, og eru allra manna frægaſter, og endaſt hier olldungis fra Bodvare, ſvo og lika þattur Hiallta hinns hugpruda.

hwilket tilnamn Kouungen gaf honom / emedan / han alla dagar omgicks med Konungens hofmän / hwilka honom tilförene så hade begabbat / som förr är omrördt / utan at han giorde them någon skada therföre / oansedt at han nu war blefwen mycket förnämare man än the. Thenna hans warkundsamhet behagade Konungen wäl / ſkiönt om han hade gifwit them någon minnesbeta eller dräpit någon af them. Uppå wänſtra handen om Konungen ſätto bröderne Swipdager / Hwitſerk och Beygader / (Bejgallde) som för theras ſtora förtienſter / i then ordningen bliſwit uphögde; ther näſt the tolf Berſerkarna / och ſidſt thet öfriga manſkapet på båda ſidor i ſlottet / hwilka ej äro nämde / emedan thet ſölle för långt / at upräkna them alla. Konungen lät theßa ſina män öfwa ſig i allahanda lekar och konſter / at förluſta hwarandra med allehada ſkiämtan och tidsfördrif / och röntes Bodwar altid förmer än alla the andra kiämpar / i alt hwad the ſins emellan förſökia måtte. Ty kom han och i ſå ſtort wärde hos Konung Hrolf / at han fick hans kiäraſta dotter Driſa til ächta. Lider nu ſåledes någon tid fram / at the ſåto ſtilla i hans rike / warandes alla dråpeliga män; hwarmed här nu ändas berättelſen om Bodwar och Hialte then ſticke-liga.

maxime honoratus; eique proximus Hialtus *Manſvetus*, ita dictus a Rege; quia quotidie cum aulicis converſatus, iisque omnibus jam potior atq; præſtantior, noluit tamen, cum facillime potuiſſet, graves injurias & ludibria in illis ulciſci, Et hæc animi conſtantia atque magnitudo Regi longe gratiſſima erat; atjamſi virtutis aliqua & juſtiſſimæ iræ documenta in illis antea dedisſet, & quorundam inſolentiam, cæde auctorum perſecutus eſſet. Siniſtram Regis *Svipdagus*, *Huitſerkus & Beigadus* fratres tegebant, ad hunc honoris gradum, propter præclara facinora, & merita in Regem longe maxima, evecti: hos duodecim Berſerci ſequebantur, a ceteris deinde armatis, quorum nomina hic propter multitudinem omittuntur, ab utroque palatii latere excepti. Inter hos omnes, cum animi gatia ludos & certamina, conſentiente Rege, quotidie exercerent, Bodvarus ſemper eminebat; propterea Regi tam charus, ut matrimonio *Drifæ* filiæ, quæ longe patri cariſſima erat, honorare illum non dubitaret. Quod proxime ſequebatur tempus non bellicis operibus, ſed pace, cuncta fovente, & mutua fortiſſimorum virorum benevolentia, clarum erat. Sic prima virtutis documenta, & quaſi tirocinia Bodvari & Hialti expoſuimus, ad ardua magis & duriora jam tranſituri.

Siotte þattur,
Er af
Adils Uppsala Konge,
Og
Sviþiodarferd Hrolfs Kongs og kappa hanns.

XXXVIII. CAP.

Widurtal Hrolfs Kongs, og Bodvars Biarka.

ÞAd er nu sagt þessu næst, ad ein hvorn dag er Hrolfur Kongur sat i rike sinu, og i sinum Konunglega sal, og aller hanns kappar, og stormenni med honum, hiellt hann nu eina stormannlega veitslu. Nu sier Hrolfur Kongur a badar hendur og mællti: mikid ofurefle er hier samann komid i eina holl; þa spyr Kongur Bodvar ad, hvort hann visse nockur stadar slikann Kong sem hann væri, er styrde slikum koppum? Bodvar seigist ecke vita, enn eirn hlutur er sa seigir hann, sem mier þyker hneckia ydar Konunglegre þign. Hrolfur Kongur spyr hvad þad sie? Bodvar mællte: þad skorter ydur Herra, ad þier heimtid ecke fodurarf ydvarn til Uppsala, og Adils Kongur magur ydar situr yfer raungu. Hrolfur Kongur seiger ad torsokt mune vera epter þvi ad leyta, þvi Adils Kongur er ecke madur ein-

Siätte Delen /
Om
Adel Konungen i Upsala /
Och
Konung Hrolfs samt hans Kiämpars resa til Swerige.

38. Cap.

Om Konung Hrolfs och Bodwar Biarkes samtal.

HÄr näst är at beskriswa / när Konung Hrolf en dag satt i sitt rike och i sin Konungsliga sal / samt alla hans kiämpar och Herrar hos honom / giorde han ett hederligit giästebud / och såg sig om på båda sidor / utbristande i the orden sägiande: stor macht och styrkia är nu sammankommen i ett slått; förthenskul sporde han Bodwar til / om han någorstädes wiste en slikan Konung? och den som styrde slika kiämpar? Bodwar sade sig icke wetta / doch är thet ett ting / sade han / som mig tyckes någorlunda förminska eder Konungsliga Maijestet. När tå Konungen frågade hwad thet wore / swarade Bodwar: thet felas eder herre / at j icke afhämten edert fädernes arf i Upsala / som Konung Adel eder styffader med wrånghet besitter. Konung Hrolf swarade: drygt lärer bliswa oß thet samma at igensökia / ty Konung Adel är icke en man allenast / utan snarare full med troldom / slughet / klokhet och

Pars Sexta,
De
Adelo Upsalensi Rege,
Et
Rolfi Regis, ejusque pugilum, in Svethiam itinere.

CAP. XXXVIII.

Rolfi Regis & Bodvari Biarkii colloquium.

POsthæc Rex convivium adparavit splendidum atque magnificum: majestatem Rolfi & Regia ipsa & solium regale ingentis pretii, ante omnia vero, tot lecta fortium virorum robora, qui Principi adstabant, mirum in modum augere & extollere videbantur. Horum adspectu lætus Rex, magnas, inquit, vires in unum jam collectas locum video: ad Bodvarum deinde conversus, interrogavit: an inter Reges inveniri existimaret, potentia & felicitate quemquam sibi parem, cui tot egregii viri & pugiles pareant? Ego quidem hoc nescio, ait Bodvarus: interim unum est, quod gloriæ tuæ & majestati aliquantulum detrahere videtur. Rege rogante, quid illud esset, pergit:

einſam all, helldur fiolkunnugur, ſlægvitur, klokur og kindugur, og hinn veſti vid ad eiga. Bodvar mællte: þò ſomer ydur Herra, eptir ad leyta ydrum hlut, og finna Adils Kong eitthvort ſinn, og vita hvorninn edur hvòriu hann ſvarar þeſſu male. Hrolfur Kongur ſvarar: mikill malſtadur er þetta ſem þu vekur upp, þvi þar eigum vier epter fodurhefndum ad leyta, og er þad vor ſæmd ad heimta þennann arf med ſtride og mannadrape, er Adils Kongur hinn agiarnaſti drambſamaſte og prettviſaſte, og ſkulum vær þo ahætta. Ecke mun eg þad laſta ſeiger Bodvar nie aftelja, ad reyna þad umm ſinn hvad þar byr fyrer ſem Adils Kongur er.

och ſtadellghet; ther til med grym och och ond at nappas mtd. Bodwar ſade: lika fullt anſtår thet eder Herre, at begiåra igen hwad eder tilkommer, och fara til Konung Adel, at förnimma huru eller hwad han ſwarar til thetta årendet. Konung Hrolf ſwarade: mycket råttmåtigt år thet, tu nu giör påminnelſe om, ty oß åligger hemden efter wår fader; och böröm wi afhåmta wårt arf med ſtrid och mannadråp, emedan ſom Konung Adel år ibland alla then girugaſte, högfårdigaſte och orâttrådigaſte, ty ſkolom wi och nu åndteligen freſta therpå. Intet laſtar jag thet, Herre, ſade Bodwar, ei eller afråder iag at erfara, huru thet ſtår til hos Konung Adel.

XXXIX. CAP.

Fra ferd Hrolfs Kongs og kappa hanns, og Hrana bonda i Sviþiod.

SVo fer ad Hrolfur Kongur byſt nu til ferdar ſinnar med hundrad manna, og auk kappar hanns tolf, ecke er ſagt fra ferdum þeirra fyrr enn þeir komu til eins bonda; hann ſtod ute og baud þeim ollum, þar ad vera. Kongur ſvarar: þu ert hrauſtur madur, eda hefur þu nockur efne til þeſs, ad taka vid oſs ollum, og er þad ecke ſmia bonda, ad hyſa ſo margann mann, erum vier ecke ſo faer ſamann. Bonde hlo og mællti: ja Herra ſeiger hann, ſied hef

39. Cap.

Om Konung Hrolf och hans kiåmpars reſa, ſamt om Hrane bonde i Swerige.

KOnung Hrolf lagar ſig nu til fården med hundrade mån, hwar til han ökte ſina tolf kiåmpar ſamt lika många Berſerkar, och år intet förmålt om theras reſa, förr ån the komma til en bonde. Han ſtod ute och bad them at fara thår in hos ſig. Konungen ſade: tu år wiſt en hurtig man, eller år tin lågenhet ſå, at tu kan emottaga oß alla? ty thet måſte ei wara en ringa bonde, ſom ſkall kunna hyſa ſå många, ſom wi årom. Bonden ſwarade thertil leendes: ja wiſt herre, jag hafwer

git: *Adelus* Rex patrimonium tuum, in quod perfidia in Patrem tuum, ejusque indigna cæde, inductus eſt, nimis diu uſurpat. Rex inquit: ſcio Adelum, iſta ſibi extorqueri, haud facile paſſurum; non enim viribus ſolum & animo, ſed multo magis veneficiis, & quibuscunque diris artibus, valet. Quo majus opus majorque hic labor eſt, ait Bodvarus: eo magis te, virum virisque ſtipatum, tua decet repoſcere: inviſe itaque tu ipſe Adelum, ut ſcias, quæ mens ipſi in præſenti negotio ſit. Rex reſpondit: bene mones: patrem ulciſci me certe decet, & quoniam improbi iſtius inſolentia & avaritia nunquam conceſſura videtur, ut ſponte nobis ſatisfaciat, jus certe noſtrum armis perſequendum eſt, & e manibus impiis jam tandem vi & cæde extorquenda, quæ tam diu injuſte uſurpat. Placet itaque in Regno ejus ipſum inviſamus. Bodvarus ait: nec ego conſilium hoc damno, nec te ab itinere dehortari volo.

CAP. XXXIX.

De Rolfi Regis, pugilumque ejus, itinere, ut & de Rano Ruſtico in Svethia.

JAmque Rolfus cum duodecim pugilibus, totidemque Berſercis, nec non electis ex toto exercitu, centum militibus deſtinatum iter ingreditur; nec quidquam de illis memoriæ proditum invenimus, donec ad Ruſtici villam,

hef eg ſtundum fleyre menn koma þar ſem eg hef verid, og ecke ſkal ydur ſkorta dryck nie ſo annad þad, ſem þeir þurfid ad hafa næturlangt. *K*ongur ſvarar: þa munum vier a þetta hætta, vard bonde gladur vid þetta, voru þa teknir heſtar þeirra, og unninn beinleike, og giort þeim þad þeir hofdu þorf. Kongur ſpyr: hvort er nafn þitt bondi? *Hrana* kalla mig ſumer menn ſeiger hann, þar er nu ſvo beint og buid ad varla þykiaſt þeir hafa komid i betra ſtad. Er nu bonde allkatur, og þeſs ſpyrja þeir hann einſkis, ad hann kynni ecke vel ur ollu ad leyſa, og þykir þeim hann vera hinn oheimſkaſti; toku þeir nu a ſig ſvefn, og voknudu vid þad, ad þa kol þa ſo ad þeim hriſtuſt tennur i hofde, og hrucku upp aller ſamann, og baru a ſig klæde, og allt þad ſem þeir kunnu til ad fa, nema kappar Hrolfs Kongs, þeir hlyttu þeim klædum ſem adur hofdu þeir, alla kol þa um̃ nottina. Þa ſpyr bonde umm morguninn: hvorſu hefur yckur ſofnaſt i nott? Bodvar ſvarar: vel ſeigir hann; Bondi ſpyr Konginn hvorninn hann hefdi ſofid? *K*ongur ſeigir vel, þa mællti bonde vid kong: veit eg ad hirdmonnum þinum þyker nockud ſvalt hafa verid i ſkalanum i nott, og þad var ſvo, enn ecke meiga þeir ætla ſier ad ſtandaſt þær þrautir, er Adils *K*ongur ad Uppſolum mun reyna vid ydur, er þeim

wål ſtundom ſedt ſtörre ſällſkap komma til bys/ der jag hafwer warit/ och hoppas jag at eder icke ſkall felas dricka eller något annat ſom i behöfwen öfwer natten. Konungen ſade ſig wilja förſökia thet; hwar öfwer bonden wardt mycket glad/ och låt han emottaga theras håſtar/ hårbergera them och förſkaffa hwad ſom them giordes behof. Konungen frågade: hwad år tit namn bonde? Han ſwarade ſig af ſomliga wara kallad Hrane. The blefwo ſedan alla ſå wål undſågnade/ at the tyckte ſig knapt hafwa kunnat råka annorſtådes båttre ut. Bonden war ſielf mycket luſtig och frågade honom ingen om något/ ſom han icke kunde giöra godt beſkied på; fördenſkull han och blef hållen för wara en af the kloкaſte mån ſom the funnit. The gingo nu alla til ſömns/ men waknade ſnart upp igen wid ſådan kiöld/ at tånderna darrade i munnen; ty ſtego the haſtigt upp och tåckte på ſig ſina klåder/ och hwad the ellieſt kunde ſå på ſig/ förutan Konung Hrolfs kiämpar allena/ ſom woro nögde med the klåder ſom the hade på ſig/ emot hela then kiölden ſom tå om natten påſtod. Om morgonen frågade Bonden huru the hade ſofwit öfwer natten? Bodwar ſade ſig wål hafwa ſofwit; thet ſamma ſwarade ochſå Konungen. Tå ſade bonden til honom: jag wet wål at tina drawanter hafwa funnit thet wara något ſwalt i ſtufwan thenna natten/ hwilket och i ſanning ſå war/ men ej må the tånckia ſig kunna utſtå alla the ſwårigheter/ ſom Konung Adel i Upſala lår förſökia them med/ allthen-

lam, in Svethia ſitam, penetrantes, ad ipſius hoſpitium omnes invitantur.
Tum Rex; magni, ait, animi virum & liberalem certe, te eſſe oportet, mi
hoſpes, maximisque abundantem opibus, qui tot viris domum menſamque
tuam ſuffecturam arbitraris. Jlle ſubridens; nec multum forſan errat conje-
ctura tua Domine: majoris quidem comitatus ego ſæpe hoſpes fui; nec vo-
bis cibi potusve aut aliarum rerum, quæ neceſſariæ ſunt, penuria longam
apud me & tædioſam faciet hanc noctem. Experiemur itaque, Rex ait, læ-
tante Ruſtico, qui equos ſtatim accipiens, alimenta ipſis largiter ſubmini-
ſtrat. Nomen deinde ſciſcitatus, *Ranum* appellari accepit hoſpitem, qui, præ-
ter domum menſamque, optime inſtructa, præter frontem illam, hilarem
& jucundam, qua humanitatem & officia ſua diſpenſavit, tanta etjam ſermo-
nis prudentia interrogantium deſideriis ſatisfecit, ut hoſpitem & diverſorium
tam̃ gratum alibi fruſtra ſe quæſituros fuiſſe omnes crederent. Cibo potuque
ſatiati, lectum petunt, mox frigore tam vehementi, ut dentes etiam tre-
mere faceret, excitati; ſurgunt itaque protinus omnes, præter Regem &
pugiles ejus (qvorum virtutem & corporis robur injuria hiemis hujus fran-
gere non poterat) acceptisque veſtimentis, præter alia, quæ ad manum e-
rant, frigori arcendo apta, lectis ſe denuo committunt, ne tum quidem a
frigoris violentia ſatis tuti. Orto ſole, Ruſticus, an grata quiete & ſomno
noctem fefelliſſent, interrogat? Rege & Bodvaro affirmante, ille: ſcio qui-
dem,

þeim þotte þetta ſo ervidt, og ſend þu heim Herra, halft lid þitt ef þu villt hallda lifinu, þvi ecke muntu med fiolmenni ſigraſt a Adils Kongi. Mikill ertu fyrer þier Bondi ſeiger kongur, og ſkal þetta rad hafa er þu leggur til. Fara þeir nu leid ſina þa þier eru buner, og bidia bonda vel ad lifa; ſender Kongur nu heim aptur helming lids ſins. Ridur kongur nu leid ſina med monnum ſinum, enn ſem kvolldade verdur fyrer þeim annar bær litill, og hier þykiaſt þeir kienna hinn ſama bonda, ſem þeir hofdu adur hia giſt, og þyker þeim nu undarlega vid bregda. Tekur bonde enn vel vid þeim, og ſpyr þvi þeir kiæme ſvo opt? Kongur ſvarar: vær erum ſvo komnir ad vier vitum varla hvorium ad vier erum beitter, og mattu heita riettur bragdakarl ſeigir Kongur. Bonde ſvarar: ei ſkal enn illa vid yckur taka, þar eru þeir þa nott adra i godum beina, ok toku ſvefn a ſig og voknudu vid þad, ad þoſti var kominn a þa ſo mikill, ad þeim þotti nalega obærilegur, ſo þeir gatu varla hrært tunguna i hofde ſier; þeir ſtodu upp, foru þangad ſem *ſkaptkier* eitt ſtod med vin, og drucku þar ur. Umm morguninn mællti Hrani bondi: enn er ſvo komid Herra, ad þier hlyded mier og minum radum, og þyker mier litid þol i þeim monnum ſem drecka þurfa umm nætur; meire raun munu þier verda ad þola, þa þier komed

althenſtund the funno thetta ſå ſwårt; förthenſkull är mitt råd / Herre / at tu ſkickar halfparten af titt folk hem igen / om tu wilt behålla lifwet / ty icke låter tu med myckenhet ſå ſeger öfwer honom. Tu är en beſkiedelig man / ſwarade Konungen / ty wil jag följa titt råd i thetta målet. När the woro färdiga och tagit affkied af Bonden / reſa the ſina färde / och ſänder Konungen hem halfparten af ſitt manſkap. Konungen fortſätter nu med the andra ſin påbegynte reſa then dagen / och när afton wardt / komma the fram til en annan liten by / hwareſt the tyckia ſig igenkiänna ſamma bonde / hos hwilken the natten tilförene hade giäſtat / hwilket them underliga förekom. Bonden fägnade them wäl / och frågade hwi the kommo ſå offta igen. Konungen ſwarade: wi ärom ſå komne / at wi knapt wetom / för hwad konſter wi ärom utråkade / ty måſte tu wäl kallas en rätt illiſtig man. Bonden ſade ſig ännu ej ſkola taga illa emot them / ty blefwo the ther qwar om natten i godt härberge och lade ſig til ſömns; men upwaknade igen med en ſå odrägelig törſt / at the knapt kunde röra tungan i munnen; ty ſtodo the upp och gingo tit / ſom ett ſkaftkläril ſtod fullt med win / och drucko the ther ur. Om morgonen ſade Hrane bonde: åter är thet ſå wida kommit / Herre / at j mågen lyda mig / och mina råd / och tyckes mig att titt folk låter litet kunna tåla och utſtå / ſom ſå behöfwa at dricka om nätterna; mera förſök ſkolen i utſtå / när

dem, inquit, alia, nec falſo, expertos fuiſſe ſatellites tuos; ſed illi ſimul ſcire debent, majora mala & injurias Adelum ipſis paraturum, quas, qua ratione ſuſtinebunt, ad hæc levia toleranda adeo impares? Ego itaque ſvadeo, Domine, ſi vitæ tuæ tuorumque conſultum velis, dimidiam copiarum partem domum remittas; non enim multitudine tuorum victoriam ab Adelo extorſurum te cogita. Rolfus ait, prudentia tua, hoſpes, & fides magna certe eſt, tuum itaque conſilium in præſenti negotio ſequi etjam lubet. Cum ruſtico deinde valedixiſſet, abit cum dimidia ſolum copiarum parte; ceteri domum redire juſſi. Abſumto in iter die, ſub veſperam ad aliam perveniunt villam, valde mirati, Ruſticum, prioris noctis hoſpitem, etjam hic inveniſſe. Jlle, ſolito venientes accipiens vultu, crebrioris reditus cauſſam interrogat. Tum Rex, quæ hæc ſint ludibria, inquit, ipſi non ſatis novimus: tu tamen, mi homo, ingenti aſtutia multisque artibus inſtructus haud immerito nobis videris. Ruſticus non deteriore, quam antea, recepturum illos hoſpitio pollicitus, cibo potuque refectos ad cubicula etjam lectosque deducit. Sed vix prima quies feſſos artus fovebat gratiſſima, cum intolerabilis ſitis linguam palato adglutinans ſomnum torpentibus excuſſit; ſurgunt itaque, & vas vino oppletum avidiſſime hauriunt. Orta luce, Ranus Ruſticus Regem alloquitur, dicens: iterum mea ſententia meumque conſilium alicujus momenti tibi eſſe decet, Rex, milites ſatis molles habes, parumque contra pericula & injurias muni-

komed til Adels Kongs. Lyſtir þa a miklu illvidri og ſitia þeir þar þann dag, og kemur nott hin þridia, enn umm kvolldid var giordur elldur fyrer þeim, og þotte þeim hellſt heitt umm hond, ſem vid elldinu ſatu, flydu fleſtir or þvi rume, ſem bonde hafde ſkipad þeim, og ſtuckku aller fra elldinum, nema Hrolfur Kongur og kappar hanns. Bonde mællte: velja meige þier enn ur lidinu Herra, og er þad mitt rad, ad ecki fari nema þeir og kappar ydar tolf, og er þa nockur von ad þier komid aptur, enn einginn ellegar. Svo lyſt mier a þig bonde ſeiger Kongur, ſem vier munum hafa rad þinn, og eru þeir þar i þriar nætur, ridur Kongur nu þadann vid tolffta mann, enn ſender aptur allt lid ſitt annad. Adils Kongur hefur nioſn af þeſſu, og kallade þad vel ad Hrolfur Kongur villdi ſig heim ſækia, þvi hann ſkal hingad viſt erindi eiga, ſo fraſagnar ſkal vera verdt, adur enn vid ſkilium.

när j kommen til Konung Adel. Sedan upkom et ſtort och elakt owäder, ſå at the bleſwo ther ſtilla then dagen, och när then tredie natten annalkade, wart eld upgiord för them, och tycktes them, ſom ther wid elden ſutto, at thet blef för hett om händerna, ty ſprungo the fläſta upp ur the rummen ſom Bonden them gifwit hade, förutan Konung Hrolf och hans kiämpar. Bonden ſade: ännu måſte tu Herre, utmönſtra några af titt fölie, och är mitt råd, at ingen farer åſtad, förutan tu och tina tolf kiämpar, tå kan wara någon wån at j kommen tillbaka, men eljeſt ingen. Så behagar tu mig Bonde, ſade Konungen, at wi mågom niuta titt råd; ty bleſwo the ther tre nätter; ſedan rider Konungen bort med ſina tolf kiämpar men alt thet öfriga manſkapet, ſkickade han tilbaka igen. Konung Adel hade ſpaning om att thetta, och ſade thet wäl wara, at Konung Hrolf wille hemſöka honom, ty han ſkall wiſt hafwa haſt thet ärendet hit, ſom bliſwer wärdt at wida omtalas, förr än ſom wi ſkiljoms åt.

XL. CAP.

þeir Hrolfur Kongur Kraki og kappar hanns tolf koma a fund Adils Kongs i Uppſolum.

Epter þetta ridur Hrolfur Kongur og kappar hanns til hallarinnar Adils

40. Cap.

Konung Hrolf Krake kommer med ſina tolf kiämpar til Konung Adel i Upſala.

Härefter rider Konung Hrolf med ſina kämpar til Konung Adels ſlott,

munitos, qui ſine potu ne unicam quidem ſicciorem noctem agere poſſunt: majora certe mala apud Adelum vobis ſubeunda eſſe, credite. Cœlum deinde nubibus tectum, largiori pluvia diem viasque iter facientibus inepta reddidit: quamobrem manere, tertiamque noctem apud eundem hoſpitem agere, placet. Ignem ille acenderat, late flammas ſpargentem, & intenſiſſimo calore pæne inacceſſam; jamque creſcente æſtu, & manus etjam flamma lambente, fugere adſtantes, & ſedes, ab hoſpite datas, plerique relinquere cœperunt, Rege ſolum cum pugilibus manente. Ruſticus ait: adhuc aliquot ex commilitonibus tuis dimittendos, nec quemquam in ſocietatem hujus itineris, præter duodecim pugiles, accipiendum eſſe cenſeo: cætera omnia parum opis & auxilii habitura, in hoc uno ſalutis tuæ reditusque ſpem ſitam eſſe cogita. Tum Rex, adeo, inquit, grata mihi eſt fides tua, & ſine fuco animus, ut hoc etjam conſilium tuum libenter accipiam. Peracta itaque heic tertia nocte eqvum Rex adſcendit, miſſisque domum ceteris omnibus, duodecim ſolum pugilibus ſtipatus, proficiſcitur. Hæc omnia, cum Adelo nunciarentur, bene feciſſe Rolfum, ait, qui ſe inviſere vellet: ſcire ſe ſuſcepti itineris cauſſam, latius certe fama divulgandam, antequam ſe Regnumque ſuum hoſpes ille relicturus eſſet.

CAP. XL.

Rolfus cum duodecim pugilibus Upſalam ad Adelum pervenit.

ROlfus itaque cum equitatu duodecim ſociorum ad arcem Adeli tendit, cujus altiſſimas turres civium turba occupaverat, equos & arma, ſed

multo

Adils Kongs, og flycktiſt allur borgarlydur upp i hina hædſtu turna borgarinnar, ad ſia pride Hrolfs Kongs og kappa hanns, þvi þeir voru buner miog ſkartſamlega, og þotte morgum mikils umm verdt þeſſa riddara, ſvo kurteiſa. þeir rida fyrſt ſeint og kurteislega; enn þa þeir komu nær *borginni*, og attu ſkamt til *hallarinnar*, þa lietu þeir heſtana kienna ſporanna, ſvo ad þeir hlupu heim ad hollinne, ſvo ad allt ſtock undann, þad ſem fyrer þeim vard. Adils Kongur fagnar þeim vel og med allre blydu, og baud ad lata taka heſta þeirra. Bodvar mællte: hyggid ſvo til ſveinar, ad hvorki bregdi lægie ſinu toppur nie tagl i heſtunum, og giætid þeirra vel, og vandliga, og geymid þa hugallt, ſvo ad ecke ſaurgiſt þeir. þetta var ſagt Adils Kongi, hvorſu vandlega þeir hefdu fyrir mællt umm heſta geimſluna. Hann ſvarar: harla mikid er um̃ offtopa þeirra og dramb, hafid nu mitt rad, og giorid ſem eg bid, hoggvid ur rofurnar nær follum vid raſs upp, og ſkerid ur toppana, ſvo þar fylgi med ennisledrid, og leikid þa ut ſem veſt og haduglegaſt þier kunned, i ollu þvi þier gietid, utann latid þa tora ad eins. þa er þeim fylgt ad hallar dyrum, enn ei kiemur Adils Kongur i auglios; þa mællti Svipdagur: mier er kunnugt hier fyrer, og mun eg ganga inn fyrſtur, þvi mier er hinn meſte grunur a, hvorninn hier mune vid oſs tekid,

ſlott/ och begåfwo ſig alla borgare upp i the högſta tornen at åſkåda Konung Hrolfs ſamt hans kiämpars prydnadt; ty the woro alla mycket ſtåteligen utruſtade/ och tyckte alla andra mycket wärdt wara/ om theße hurtiga riddare. The redo förſt ſachta och ſedigt/ til thes the kommo in emot borgen/ och tå låto the håſtarna kiänna ſpårrana/ ridandes ſå hårdt enda åt ſalen/ at alt hwad ſom i wägen war/ ſtank uudan för them. Konung Adel fägnar them wäl och höfligen/ och böd at man ſkulle taga från them häſtarna. Bodwar ſade til them ſom håſtarna emot togo: ſeen wäl til/ ſwänner/ at intet manarna eller ſwantzerne på wåra häſtar komma i olag/ utan anſen och bewaren them wäl och grannelígen/ ſå lagande at the intet bliſwa orene ej eller nedſölade. Thetta war igen berättadt för Konung Adel/ huru noga the hade befalt at achta och ſkiöta ſina häſtar; han ſwarade: förſkräckelig ſtor högfärd och ſtorlåtenhet bor i theße/ ty tagen mitt råd och giören ſom iag bjuder eder; huggen af ſwantſarna/ helt när in til/ och ſkiären af toffſarna/ ſå at ett ſtycke af pannſkinnet följer med/ och tilpynten them thet wärſta och förſmädligaſta ſom j kunnen/ ingen undantagande. Sedan blefwo the följde til ſalsdören/ men Konung Adel lått ſig ej ſes af them. Tå ſade Swipdager: emedan ſom jag är bekandt här tilförene/ wil jag gå förſt in/ ty jag har ſtor mißtancka om/ huru ther lår wara tillagat at undfägna oß: men låtom intet märka oß/ hwilken ſom Konung Hrolf är/ på thet icke Konung

multo magis ipſos ſeſſores, decora certe virorum, avide ſpectans atque mirata. Ipſi, conſpecta arce, lento primum agmine incedentes, propiores mox facti, equis calcaria ſubdunt, tam rapido tunc ruentibus curſu, ut obvia quævis cedere, locumque ſeſſoribus liberum relinquere, cogerentur. Adelus, in ſpeciem benigne hoſpites per nuntium accipiens, equos tradere jubet. Bodvarus tunc agaſonibus dicit: curate equos diligenter, pueri; ante omnia videte, ne jubæ illis caudæque ſordeſcant. Qvum autem Adelo nuntiatum eſſet, quam ſollicite curam equorum agaſonibus demandaſſent, feroces admodum ſunt hi hoſpites, ait, & vaniſſimo tumentes faſtu: ego vero vos jubeo, totas caudas, jubas autem adeo prope, ut pellis etjam ſequatur, abſcindite, quavis deinde ignominia caballos iſtos, ne uno quidem excepto, deformantes. Ad januam deinde palatii hoſpites perducti, Adelo Rege intus manente, nec obviam exire dignante. Svipdagus ait: quoniam ego non plane ignotus ſum, primus intrare volo; timeo enim inſidias, & ſuſpectum habeo qualemcunque hoſpitis hujus adparatum: Regem autem, commilitiones, inter nos celari oportet, ut metam quaſi Adelus ignorans, incertos dirigat furoris ictus. His dictis, intrat, Hvitſerko & Beigado fratrem, hos autem Rolfo & Bodvaro, & ceteris deinde ſuo ordine ſequentibus. Nuntios autem, qui ad aulam venientes invitaverant, diſparuiſſe vident, nihilo minus ſocii progrediuntur, quisque ſuum humero geſtans *accipitrem*; (quod tunc tem-

tekid, edur fyrir mune buid, enn giorid ecke ord a hvor Hrolfur kongur er, og latum ecki Adils Kong þeckia hann ur flocki vorum. Gieck þa Svipdagur undann ollum og þeir brædur hanns eptir honum, Hvitſerkur og Beigadur, og þa Hrolfur Kongur, og Bodvar, og ſo hvor epter odrum. Var þa ecke vid ſveina ad metaſt, þvi horfner voru þa þeir ſem þeim budu til hallarinnar. þeir hofdu *hauka* ſinna a oxlum ſier, og þotti þad mikil pride i þær munder, enn Hrolfur Kongur atti þann hauk ſem *Habrok* (*Hark*) hiet. Svipdagur geingur nu inn undann þeim, og gæter vandliga ad ollum hlutum, ſier hann marga og mikla ummbreiting a vida, og komuſt þeir yfer ſo marga ofæru ſem fyrer þa var ſætt, ad eigi er hægt ad greina, og var þeſs ervidara og ohægra ſem innar dro i hollina. Og nu komaſt þeir ſo langt i hollina, allt þar til þeir ſia hvar Adils Kongur ſat, og rumdiſt i haſætinu, og þyker nu hvorutveggium mikils umm verdt er hvorier ſia adra, þo ſia þeir ad ecke er audvellt ad ganga fyrir Adils Kong, enn þo eru þeir komner ſo hvorier nær odrum, ad ſkiliaſt ma tal þeirra. þa tok Adils Kongur til orda, og mællte: og nu ertu kominn hier Svipdagur ſielæge, eda hvort mun erindid kappans ſeiger hann, eda mun ecke vera ſem mier ſyneſt? Dalur er i hnacka, auga er ur hofde, or er i enni, hogg eru a hendi tvo,

Konung Adel må igenkänna honom i wår hop. Gick tå Swipdager främſt/ ther näſt hans bägge bröder Hwitſerk och Beygad/ ſedan Konung Hrolf/ och Bodwar/ och ſå hwar efter annan; med ſwännerna hade man tå ej at kruſa/ ty the woro nu icke mera tilſinnandes/ ſom them hade budit komma til hofwet. Hwar och en hade ſin hök på axlarna/ hwilket the höllo före wara en mycken prydnat then tiden; men Konung Hrolf ſielf förde then höken/ ſom Habrok (Hark) kallades. Swipdager ſtiger nu förſt in och betrachtar all ting grannerligen/ finnandes många och ſtora förandringar ther inne/ doch kommo the lyckeligen förbi många förſåt ſom för them woro ſtällta/ och nu icke ſtå til at omtalas/ warande them alt theſto ſwårare och beſwärligare ſom the längre kommo in i ſalen. Omſider kommo the ſå långt fram/ at the fingo ſe hwareſt Konung Adel ſatt/ och rymdes eller yſwades i högſätet; och tyckte tå hwarthera myckket om at ſe hwar andra/ doch märkte man at thet icke war lätt at komma fram til Konung Adel/ warandes likwäl ſå långt framkomna/ at thet wäl kunde höras hwad ſom hwar och en talade: tå tog Konung Adel förſt til orda och ſade: är wäl tu nu hitkommen/ ſtalbroder Swipdager? Eller hwad månde thenne kiämpens ärende wara? Torde hända thet är intet ſåſom mig ſynes? Stor grop är i nacken/ ögat ur hufwudet/ ärr i pannan/ ſönderhuggna äro bägge händerna; och på thetta ſättet är Beygad hans broder märkter. Swipdager ſwarade ſå högt/ at alla kunde höra thet: nu wil jag emottaga then leid och ſäkerhet af tig

temporis pulchrum admodum & decorum habebatur) quemque Rolfus portabat *Habrokus* vocabatur. Svipdagus, ut antea dictum, agmen intrantium ducens, & ſollicite omnia rimatus, pleraque in palatio mutata & innumeras videt inſidias, & magnas quidem, ſed virtute tamen & felicitate fortiſſimorum virorum minores, quas ulteriore heic commemoratione ideo cenſemus indignas, quia majora pericula majoresque doli ulterius progreſſuros opperiebantur. Tandem in ipſum coenaculum penetrabant, Adelumque, in ſolio regali ſublimem, conſpiciunt, ab illo viciſſim viſi agnitique. Haud ingratum utrinque ſpectaculum erat: hoſpitibus inprimis, qui, quoniam ſolium, mille domini artibus inacceſſum, attingere non poterant, intra vocis tamen auditum eſſe magnopere lætabantur. Adelus, rupto primus ſilentio, ades, itaque, ſocie Svipdage, inquit, ſcire cuperem cauſſam itineris; aut num recte video, cervicem Svipdagi vulneribus cavatam, frontem oculi jactura deformem, reliqvumque caput, ut & ipſas manus, multis profundisque cicatricibus exhauſta: numne recte etjam video, fratrem ejus Beigadum eadem, per omnia, geſtare furentis audaciæ ſigna? Svipdagus, ut ab omnibus audiri poſſet, elata voce reſpondet: nunc, quæ fides pietasque in te atque promiſſis tuis ſit, experiri volo; & meo certe jure jam a te exigo, duodecim hos viros ſociosque meos præſtes mihi ſalvos atque incolumes. Jlle annuens, ſecuros eſſe, propiusque accedere, jubet. Ut illi, ſpecus in orbem effoſſas tectis inſidiis in coena-

tvo, og ſo er Beigadur broder hanns allur hnyttur. Svipdagur mællti, ſo hatt ad aller mattu heyra: nu vil eg þaug grid af þier þiggia Adils Kongur, epter þvi ſem eg atte ſkilid af ydur, fyrir þa tolf menn ſem hier eru ſamann komner. Adils Kongur ſvarar: jeg vil jata þeſſu og gangid inn i hollina ſkiott, og ſkoruglega med oruggu hiarta. þa þykiaſt þeir vita og ſkilia, ad talgrafer hafi verid giordar umm hollina fyrer innann þa, og mune ei fridt ad reyna hvorninn umm er buid, enn ſvo var mikil dymma yfer Adils Kongi, ad þeir ſau oglogt i andlit honum. þad ſia þeir og, ad tiolldinn ſem voru i hollinne innann henni til pridis, eru frambrotinn, og munu þar menn vera under med vopnum. þetta var ordum ſannara ad þar þuſti framm bryniadur madur med hervopnum undann hvoriu ſkaute, þa þeir hofdu komiſt yfer grafirnar ſem i hollinne voru, og giordu Hrolfi Kongi og koppum hanns hina horduſtu hrid, þeir toku vel i mote, og klufu folkid i tonnur nidur andvorpum, og kienniſt ecke Hrolfur Kongur, hvar hann var, enn folkid fellur hronnum nidur. Adils kongur þrutnar nu miog i ſætinu, þa hann ſier ad Hrolfs kappar brytia nidur hanns lid hronnum ſem adra hunda, og ſier hann ad ecke mune duga ſo leikid leinge, ſtendur hann þa upp og mællte: hvorju giegner þetta hid mikla hark, og eru þier hinar meſtu mann-

tig Konung Adel / på hwilken jag haſt låſwen af tig för theßa tolf mån / ſom hår åro ſammankomna. Konung Adel jakade thertil / och bad them tråda haſtigt och hurtigt in i ſalen med oförfårade hiårtan. Tå ſågo the / at lönliga fallgraſwar woro giorda rundt omkring hela ſalen innan til / doch kunde the ei giörligen ſkiönja huru ther med förewete; ther til med war ſå ſtor dimma öſwer Konung Adel / at the ei klarligen kunde ſe honom i anſichtet; thet mårkte the wål at tapeterna / ſom ſkulle wara ſalen til prydnad / woro fram brutna / och at bewåpnade mån månde ſtå ther bakom fördolde. Ty ſkiedde och thet / ſom war ſnarare ån ord / at ther ruſade fram brynjade mån i fulla wapn undan hwart tapetſkiöte / tå the woro kommna öſwer grafwarna ſom i ſalen woro / och anſöllo the Konung Hrolf ſamt hans kiämpar rått håftigt; men theße togo manneligen mot och klyfde folket alt neder genom tånderna / utan at Konung Hrolf wardt igenkånder / men folket ſom honom angrep föll ſåſom risbuskar neder. Konung Adel ſwall up af wrede ther han ſatt / når han ſåg huruledes Konungs Hrolfs kiämpar fålla ned hans folk hopetals ſåſom andra hundar / och mårkte ſå at thenna leken icke långe dugde / ty ſteg han upp ſeyandes til the ſina: huru ſtår thet til med thetta myckna ſtimandet? j åren the ſtörſta prackare i edra åtbörder / emedan j ſåledes anfallen ſlika hiåltar ſom oß hafwen beſökt; hållen förthenſkull ſtraxt opp med thetta förfarande / och ſät-

coenaculo ſe expectare vident; cæteros, qui ibi ſtructi erant, dolos ut & ipſam Adeli faciem diſcernere non licebat, ſpiſſa pulveris nube oculorum uſum undiquaque intercipiente: hoc tamen fallere eos non poterat, militem intra tumentes & pæne ſolutos a pariete tapetes deliteſcere. Nec falſa imagine deluſi: erumpunt undique ex latebris iſtis, foſſasque ſaltu ſuperant armati, nudatos enſes in ora venientium dirigentes. Sed inſidiatorum impetum Rolfus & pugilum acies interrita excepit. Tum vero multum ſanguinis fuſum, & ruinæ ſimilis, a parte aggreſſorum, ſtrages erat: non galea clypeusque, non enſis miſerorum inſtantem mortem morari poterat: perrumpit omnia, mediosque ſæpe viros fortiori dextera ſociorum bipennis vibrata perfluit. Rolfi interea non virtus invicta, ſed Regia inſignia in egregio ſuorum agmine latebant. Adelo autem haud lætum erat ſpectaculum, videnti hoſtes, ſuorum veluti canum ſtragem cumulantes: quamobrem infelici certamini finem impoſiturus, ſurgit, ſuosque ita alloquitur: cui tandem bono ſtrepitus iſte? quid, vaniſſimi, in heroas hos hoſpitesque meos vos violentas & nefarias manus extendere non dubitatis? Quieſcite ſtatim, nec convivii jucunditatem intempeſtivo tumultu interpellate. Te vero, Rolfe, cum ſociis ſalvere & corpora ſellis inclinare jubeo. Svipdagus inquit: tu, vero Adele, fidem promiſſaque, ſanctiſſime ſervanda, & tales viros infami perjurio violaſſe non horres? Sedes deinde capiunt, primam Svipdagus, ſecundam Hialtus man-

manſylur, hvad þier tekid til bragds, ad þier latiſt leyta a þvilika afburdamenn ſem oſs hafa heimſokt, og hættid ſkiott, og ſettieſt nidur og tokum a oſs fagnad, þier Hrolfur magur og aller aſamt. Svipdagur mællte: litt heldur þu nu enn grid Adils Kongur, og fremdarlaus ertu ſlikum monnum i þeſſu, ſetiaſt þeir ſidann nidur epter þad. Svipdagur ſat innſt, og þa Hiallte hinn hugprude enn Bodvar ſitur ſamann. þar næſt og Kongur, þvi þeir villdu, ecke ad hann yrde kiendur. Adils Kongur mællte: þad ſie eg ad þid farid ecki ad mannvirdingum i okunnu landi, eda þvi hefur Hrolfur Kongur magur minn ecke fleyra lid enn þetta? Svipdagur ſvarar: þad ſie eg ad þu ſparar ecke ad ſitia a ſvikradum vid Hrolf Kong og menn hanns, og er þar litid under, hvort hann ridur hingad ſamennur edur fiolmennur, og ſkildu þeir ſo tal ſitt i þad ſinn.

ſätten eder ned/ ſå at wi mågom fägna hwar andra/ både Konung Hrolf och alleſammans. Swipdager ſade: litet håller tu nu tin en gång gifne leid/ Konung Adel/ och helt åhrelös bewiſar tu tig emot ſlika män; hwarefter the ſatte ſig neder. Och ſatt Swipdager/ främſt/ ſedan Hialte then ſtickeliga/ ſå Bodwar/ och ther näſt Konungen/ ty the wille icke at han ſkulle blifwa igenkänder. Konung Adel ſade: thet märker jag at j faren ej nog hederligt fram i främande land/ eller hwi har min ſtyfſon Konung Hrolf ej mera folk än thetta? Swipdager ſwarade: thet ſer jag at tu ei ſparar ſwikeliga råd emot Konung Hrolf och hans män/ och är thet ſåledes litet at undra på/ antingen han kommer hit med ſtort eller litet följe; hwarmed the lychtade ſitt ſamtal för then gången.

XLI. CAP.

Fra ellda kinding Adels Kongs.

EPter þad liet Adils Kongur ræſta hollina, voru þa i burtu borner þeir hinu daudu, þvi margur var drepinn af Adils Kongs monnum, enn fiolde ſar ordinn. Adils Kongur mællte þa: giorum vær nu *langellda* fyrer vinum vorum, og veitum af alvoru ſlikum monnum, ſo ad oſs lyke ollum vel. Eru nu menn feigner til ad kinda upp elldinn fyrer þeim, þeir Hrolfur Kongur ſatu avallt

41. Cap.

Huruledes Konung Adel låter giöra upp eld.

SEdan lät Konung Adel giöra ren ſalen och bortbära the döda/ ty många woro ſlagna af hans män/ men ännu flera ſåra. Konung Adel ſade; låtom oß giöra upp långa ſtäckeldar för wåra wänner/ och behedra them med alſware/ ſå at thet oß alla wäl likar. Några woro förthenſkull förordnade at tända upp elden; imedlertid ſåto Konung Hrolf och hans män/ alt ſtadigt med ſina wapn/ utan at the någonſin wille

manſuetus; hunc Bodvarus, in ordine ſequitur, a Rolfo perſonato deinde exceptus. Tunc Adelus, ut ego video, inquit, non, ut decet fortunam veſtram, ſatis magno cultu & comitatu peregrinas vos terras aditis: aut privigno meo Rolfo an plus non ſuppetit copiarum, quam quod adductum ſit? Svipdagus reſpondet: & ego video, a contumelia & fraude contra Rolfum Regem ejusque commilitiones te nunquam abſtinere poſſe: ideoque nec tantopere tu mirari debes parva manu, an ingenti exercitu, ſtipatus huc venerit. Et ſic primo colloquio finem faciunt.

CAP. XLI.

Adelus ignem accendere jubet.

TOtum autem coenaculum cruor inundabat, ex cæſorum &, qui plures erant, vulneratorum corporibus promanans. Adelus tunc abluere pavimentum, corpora ſuorum occiſa e conſpectu deportare, ſimulque ignem ex longioribus lignis ingentem, ſui ut ajebat, hoſpitumque reficiendorum cauſſa accendere juſſit. Rolfus interea cum ſuis, ad omnes paratiſſimus caſus, in armis manebat, quæ ut deponeret, nulla ratione induci poterat. Adelus autem, pro lubitu, loca ipſe, in longioribus ſcamnis, cuique ſua diſtribuerat, & ipſe quidem ab hac parte coenaculi cum aulicis, ab altera au-

tem

vallt med vopnum ſinum, og vilidu þeir þau alldrei af hondum lata. Elldurinn tendradiſt ſkiott upp, þvi þar var ecke til ſparad beike og þurr ſkid ad kinda. Adils Kongur ſette þa hvorn epter þvi ſem hann villdi, ſkipar hann odrum meiginn elldſins ſier ſialfum og hyrdmonnnm ſinum, enn Hrolfi Kongi og koppum hanns odrumeiginn, og ſittia þier a *lang-ſtolum* hvoru tveggiu og toluduſt vid alliklega ſinn i millum. Adils Kongur mællti; ecke er offogum ſagt af hreyſti yckar Hrolfs kappa, enda þykeſt þier hvorium manne meiri, og er ecki logid af mætte ydar, aukid nu elldana ſeigir Adils Kongur, þvi ad eg ſkil ei glogt hvad Kongurinn er, og munu þeir ei flya elldinn þott hann meigi nockud volna. Svo var giort ſem hann ſagde fyrer, og villdi hann ſvo verda vis, hvor ed Hrolfur Kongur væri, þvi hann þottiſt vita hann ei ſtadiſt geta brunann eptir þvi ſem kapparnir, og þotti honum ſier þa mundi verda audvelldara ad na honum, ef hann viſſe hvor hann væri, þvi hann villdi ſannlega Hrolf Kong feigann. Bodvar ſkilde þetta og ſo þeir felagar fleyri, og hlyfdu honum nockud vid hitanum ſem þeir mattu meſt, enn eigi ſvo ad hann yrde kiendur ad helldur. Enn ſem elldurinn gieck ad þeim ſem faſtaſt, þa ætlar Hrolfur Kongur þad fyrir ſier ad minnaſt þeſs, ſem hann hafdi adur heitid ad flya hvorki elld nie jarn,

wille aflägga them. Elden wardt haſtigt upgiord / ty man ſparde då icke beck eller annan torr ſkidwed at bränna. Konung Adel utdelte nu rummen / för hwar och en ſåſom han båſt tyckte / ſtällandes ſig ſiälf och ſit hoffolk / å ena ſidan om elden / men Konung Hrolf och deß kiämpar ſåto å then andra / hwarthera delen på ſina långbänckar / och talade the wänligen ſins emellan. Konung Adel ſade: intet är förmycket berättat om eder manlighet / i Konung Hrolfs kiämpar / doch inbillen i eder wara förmer än alla andra / och har man ſåledes ei lugit om edert egit wärde. Sedan ſade han til ſina män: läggen mer på elden / emedan iag kan ej rätt wetta / hwilken ſom är Konungen ſielf / och lära the wäl ej fly från elden / ſkiönt han måtte något tiltaga. Thetta wardt tå ſtrax efterkommit ſom han befalte / ty han wille ſålunda förnimma / hwar eller ho Konung Hrolf wore / inbillandes ſig at han ej ſkulle ſå wäl kunna utſtå hetan / ſom hans kiämpar / och ſkulle han ſedan hafwa lättare at få honom när han wiſte ho han war / ty han wille enteligen giöra Konung Hrolf feger. Thetta märckte Bodwar och några flera af hans kamrater / förthenſkull ſkylde och bewarade the honom för elden thet måſta the kunde / doch icke ſå at han thärmedels wardt förrådder. När ſom elden nalkades them ſtarkaſt / påminte Konung Hrolf ſig hwad han tilförende låtwat hade / att hwarken fly för eld eller järn / han märkte nu at Konung Adel wille härmed förſökia / at the

tem Rolfus cum ſuis ſedebat. Sibi itaque magnum ſubito ignem, nec alium minorem Rolfo ejusque ſociis, accendere fecit; qui mox flammam latius ſpargere cœpit, bitumine aliisque, quæ alendo igni apta erant, affatim injectis. Interea vultu utrimque in amicitiam compoſito, familiariter admodum colloqvuntur. Adelus ait: non nimis fama virtutem veſtram celebratam eſſe video, pugiles Rolfi, interim tamen alios omnes vos quoque contemnitis, quamquam ne ita quidem deteriores. Ad ſuos deinde converſus, alimenta in ignem conjicere jubet; neſcire enim ſe Regis perſonam, quam tamen cognoſcere vehementer cuperet: utut fortius latiusque incendium ureret, vix tamen credere ſe tantum fore æſtum, ut heroas iſtos in fugam conjicere poſſit. Mandata Domini miniſtris ſtrenue exſequentibus, Adelus certo ſibi videbatur perſuaſus, Rolfum, minori, quam pugiles, in adverſis conſtantia munitum, flammæ vim nunquam eſſe laturum; notam deinde, faciliorem ſibi prædam fore. In Regis enim hujus exitium omnes ſuas curas impius unice intendebat. Quod cum Bodvarus ceterique ex commilitionibus intellexiſſent, Regem quidem obtexerunt; ita tamen, ut ignaros omnes egregiæ fidei indicia fallerent. Jamque intenſiſſimus, & pœne intolerabilis calor erat, & Rex ſimul memor, ſpoſpondiſſe ſe aliquando, nec ferro, nec igni terga unquam daturum, videbat, Adelum jam experiri velle, quæ propoſiti hujus conſtantia, & num vivus concremare, quam illud deſerere, mallet.

Adelum

jarn, og ſier hann nu ad Adils Kongur vill raun til þeſs giora, ad þeir brenni þar inne edur ella giore heitſtreinging ſina. Þad ſia þeir ad ſtoll Adills Kongs er komin utar ad hallar dyrunum, og ſvo manna hanns. Nu geingur elldurinn miog nærri þeim og geingur faſt ad elldsneytid, og ſia þeir ad bruninn fellur miog a þa, nema vid ſie giort, eru nu bruninn miog a þeim klædinn. Og kaſta þeir þa ſkiolldum ſinum a elldinn. Þa mællti Bodvar og Svipdagur: aukum nu elldana ad Adils Kongi, þreif þa eirn mann upp ſier hvor þeirra þa ſem halldid hofdu up elldunum, og fleygdu þeim ut a elldana, og mælltu: niotid nu varmans af elldinum, fyrir handaverk yckar og ervid, þvi vier erum nu fullbakader, og bakid ydur nu, þvi þier vorud ſo ydner ad umm ſtund, ad ellda fyrer oſs. Hiallte þrifur hinn þridia og kaſtar honum fram a elldinn a ſinum enda, og ſvo hvorn þeirra ſem elldana æſtu, og næſtir voru, þar brunnu þeir til oſku, og vard þeim eigi biargad, þvi einginn þordi ſvo nærri ad koma. Epter þetta unnid tekur Hrolfur Kongur til orda: ei flyr ſa elldinn ſem yfer ſtockur edur hleypur ſeigir hann, og eptir þetta ſtikla þier yfer elldinn, og ætla nu ad taka Adils Kongs hondum. Enn ſem Adils Kongur ſier þetta, þa fordadi hann ſier og hliop ad *tre* einu ſem var i hollinne, og var þad *holt* innann,

the tår inne ſkulle upbrännas, eller ochſå at han ſkulle fullborda ſitt löfte; man ſåg ochſå huru Konung Adels ſtol och hans män woro flyttade ut åt ſalsdören. Nu kommer elden them alt närmare, och weden lågar ſom ſtarkaſt, ſeende at lågan begynte at anfalla them, om the thet ej ſnart förekomme; ty theras kläder woro redan myc ket förbrände. The kaſtade therföre ſina ſkiöldar öfwer elden, och ſade tå Bodwar och Swipdager: wi wiljom nu öka elden för Konung Adel, och grepo alſå hwar thera til ſin man af them, ſom hade lagat om elden, och ſlängde them på eldsbraſan, ſeyandes: niuten nu åfwenwäl wärman af elden, för edert ſtora arbete och beſwär, ty wi ärom redan nog ſtekte, och ſteken nu eder tillika, efter i woren ſå idoge en ſtund at elda för oß. Hialte grep then tredie, och kaſtade honom långt fram uti elden på ſin ända, ſamt ſåledes hwar och en ſom elden uphißade och honom ſom närmaſt war, brinnande the ſedan til aſka, utan at någon kunde bärga them, ty ingen tordes nalkas ſå när ther til. När thetta war förbi, ſade Konung Hrolf: then flyr ju ei för elden, ſom ſpringer öfwer honom; och ther näſt lupo the alla öfwer elden, ärnandes at taga faſt Konung Adel. Men när Konungen wardt warſe thetta, fruchtade han ſig, och löpte til en pelare i ſalen, ſom war ihålig, och kom ſedan ut medels ſin troldom, begiſwande ſig in i Drottning Yrſas ſal, ther han henne råkade, och emot tog hon honom förachteligen, och talade til honom med män-

Adelum quoque, cum ſuis, ſedilia ad alterum parietem tranſtuliſſe, omnes videbant. Jamque torrium caſus atque ruina adſtantium corporibus, ni cito malum averterent, imminebat, & flamma magis magisque adpropinquans, ultima etjam veſtium lambere cœperat. Tunc, conjectis in ignem clypeis, Bodvarus & Svipdagus ajunt: majorem adhuc ignem Adelo Regi facere lubet, & ſimul quisque ſuum, ex iis, qui fomenta igni adjiciebant, arripientes virum, in medias flammas projiciunt, dicentes: & vos quoque, hoſpites, fructum aliquem percipite laboris: noſtra ſatis bene membra toſta ſunt, vos etjam aliquantulum calefieri oportet, ne aſſiduitatis & diligentiæ veſtræ vos omnino pœniteat: tertium Hialtus manſuetus, ceteros deinde ceteri, ut quisque propior ignem ſtabat, accipientes æſtuanti flammæ immittunt, ubi miſerrimo modo hauriuntur, nemine opem ferre, aut propius accedere audente. Hoc facto, Rolfus inquit: non fuga eſt, commilitones, ſi incendium ſaltu tranſſiliamus, quod quoque ſtatim omnes, clypeis ſuis ſuſtentati atque excepti, fecerunt. Ad Adelum deinde tendentes, ipſum capere & ultrici flammæ devovere cupiebant. At ille tot tantasque in vanum cecidiſſe artes ſuas videns, haud ſecus, quam par erat, territus, cavo columnæ, quæ in aula erat, ſe primum incluſit; mox inde beneficio artis elapſus, in Reginæ conjugis cubiculum perrexit, quæ dedignata virum, acri oratione venientem increpavit, dicens: dominum meum Helgum Regem, non ut juſtus hoſtis, ſed

nann, og ſvo komſt hann ur hollinne med ſinum golldrum og fiolkinge, og ſo kemur hann i ſal Yrſu Drottningar, og finnur hana ad mali, tekur hun honum hraklega, og mællti morgum ſtorum ordum vid hann. Þu lieſt fyrſt drepa Helga Kong bonda minn ſeigir hun, og lieſt nydaſt a honum, og helldur nu fienu fyrer þeim ſem þad eiga, og nu ofann a þetta ſo giort, þa villtu drepa ſon minn, og ertu madur miklu grimmari og verri enn nockrir adrir, og nu ſkal eg alls vidleyta ad Hrolfur Kongur nae fienu, og muntu hliota af ovirding ſem maklegt er. Adils Kongur ſvarar, þann veg mun hier fara ad hvoruger munu trua odrum, og mun eg ecki koma i augſyn þeim hiedan i frá. Eptir þad ſkilia þau talid.

många ſpåtſka ord ſålunda: tu låt dråpa min Herre Konung Helge/ och giöra nidingswärk på honom; tu förhåller och arfwet för them ſom hafwa rätt ther til/ och nu til öfwerflöd wil tu dråpa min ſon/ ſå at tu är wißerligen wärre och grymmare än någon annan; förthenſkull ſkall jag nu alltings ſå laga/ at Konung Hrolf igen bekommer ſina ågodelar/ men tu niuter ſkam och neſa/ ſåſom billigt är. Konung Adel ſwarade: thet låter nu gå/ at ingen må tro annan mera/ ei eller ſkal jag någonſin komma i theras åſyn efter thenna tiden. Sedan ſluto the ſitt ſamtal.

XLII. CAP.

Woggur gefur Hrolfe Konge Kraka tilnafn.

NU geingur Yrſa Drottning a fund Hrolfs Kongs, og fagnar honum afar vel, og med allre blydu, Kongur tekur og vel kvediu hennar, hun fær til mann ad þiona þeim og giora þeim godann beyna, og ſem þeſſi madur kemur fyrer Hrolf Kong, þa mællti hann: þungleitur er þeſſi madur, og er nockur *Kraki* i andlitinu, eda er þetta Kongur ydar? Hrolfur Kongur mællti: nafn hefur þu gefid mier þad ſem vid mig mun feſtaſt, eda hvad gefur þu mier ad *nafnfeſti*. Woggur ſvarar: alls ecke hefe eg til þeſs, þvi ad

42. Cap.

Woggur giftwer Konung Hrolf tilnamnet Krake.

NU går Drottning Yrſa til Konung Hrolf/ fägnandes honom mycket wål och fryndtligen. Konungen tager wål upp hennes helſning. Hon förordnade en man til at upwachta och plåga thetta/ hwilken når han kom för Konnngen/ ſade han: tungletter eller tungſynter kommer mig thenna mannen före/ och är thet något långt och ſmalt i hans anſichte/ eller är thenna eder Konung? Konung Hrolf ſwarade: thet tilnamnet feck jag nu af tig/ ſom wid mig mån ſtädſe fåſtas/ förthenſkull hwad wil tu nu gifwa mig til ſådant namnfåſte. Woggur ſwarade: alsintet hafwer jag för min fattigdom ſkull

ſed ut percuſſor veneficus, e medio tollere auſus es: hæreditatem legitimo poſſeſſori jam diu avaritia tua ſubducit; nec iſtis impiam mentem ſatiatam eſſe video: etjam vitæ unici, quem habeo, filii, ſcelerata manu immines. Cum itaque teterrimum tyrannum tua immanitas longe ſuperet, fas quoque eſt, ut ego quacunque ratione filii cœptis inſerviam. Et operam quoque me daturam ſcito, ut ille ſua recipiat, tibi autem debita turpitudinis & infamiæ nota inuratur. Adelus ad hæc: quoniam ita eſt, inquit, nec mea in poſterum magis integra in te fides erit: in illorum autem conſpectum cave poſthac me iturum credas. Et hæc ultima colloquii verba erant.

CAP. XLII.

Woggus quidam cognomen Krakii, Rolfo addit.

YRſa Regina ad filium deinde læta atque humaniſſima properat, debito cultu ac reverentia ab illo etjam excepta. Virum tunc illa dedit, Regi cæteriſque hoſpitibus miniſtraturum; qui, conſpecto primum Rege, ſerenos, inquit, hujus viri vultus ſeveritate quadam temperatos video, & neſcio qui miri facies illa oblonga præfert: numne Rex eſt? Rolfus reſpondit: quod mihi jam dediſti cognomen retinere quoque lubet: ſed quæ *dos nomen ſequetur*? Jlle, quid, inquit, a paupertate mea, te dignum, expectare potes? Tum

ad eg er fielaus. *Kongur* mællti: þa hlytur ſa ad gefa odrum ſem til a, hann dregur þa *gullbring* af hende ſier, og gefur þeſſum manne, Woggur hiet þeſſe madur, hann mællte: gief þu allra manna heilaſtur, og er þetta hinn meſta gerſemi. Og ſem Kongur fann ad honum þotti mikiſs ummvert, mællti hann: *litlu verdur Woggur feiginn.* Woggur mællti, og *ſtie uppa ſtockinn* odrum fæti: þeſs *ſtreingi eg heit*, ad eg ſkal þin hefna, ef eg life leingur, og ef þu verdur af monnum ſigradur. Kongur ſvarar og mællti: vel fer þier ſeigir hann, enn þo væri ecki adrir oværni til enn þu; þad ſkilia þeir ad þeſſi madur mune vera trur og hollur i þvi hinu litla, ſem hann ma, enn litils hyggia þeir ad hann mune orka meiga, þvi þeim þotte madurinn vera veſalligur oviturligur audvirdiligur, og nu leynaſt þeir fyrer honum, ſidann ætludu þeir ad ſofa, og þottuſt þeir vita ad þeir mundu meiga liggia ohræddir i þeim herbergium, ſem Drottning hafdi feingid þeim. Bodvar mællte: vel er hier fyrer umm oſs buid, og vill Drottning oſs vel, enn Adils Kongur vill oſs ſo mikid illt ſem hann ma, þyki mier mikid ef vier verdum ad hafa þad ſvo buid. Woggur ſeigir þeim, ad Adils Kongur ſie hinn meſti Blotmadur og ſvo mikill, ad ecke finneſt dæmi til, blotar hann einum *Gollt*, og ſkil eg ecke ad ſlikur ovinur meigi verda, þvi

ſkull at giſwa tig/ Konung. Konung Hrolf ſade: tå bör then giſwa annan/ ſom ther til råd haſwer; han tog thermed en gullring af ſin hand och gaf thenna mannen/ ſom kallades Woggur/ hwilken ſwarade: giſ tu/ allralyckeligaſt bland månniſkior/ och år thetta en then ſtörſta klenod. När Konungen märkte huru högt han ſkattade thetta/ ſade han: litet år thet ſom kan fägna Woggur. Woggur ſwarade/ ſtigandes med then ena foten på bäncken: thet löfte giör jag nu/ at wilja hämnas tin död/ om jag leſwer efter tig/ och tu warder öfwerwunnen af månniſkior. Konungen ſwarade: wäl ware tig therföre/ doch låra fuller andra finnas, ſom ther til ſe båttre ut ån tu; doch märkte the thet/ at thenna mannen war trogen och hull i thet lilla ſom han förmådde; men litet mente the at han kunde uträtta/ emedan mannen förekom them at wara eländig arm/ enfaldig och af litet wärde; förthenſkull the ei eller förſtälte ſig långre för honom/ utan årnade nu begiſwa ſig till ſömns och hwila/ förmenandes ſig kunna ligga helt fäkra och orädda i thet härberget/ ſom Drottningen ſielf hade giſwit them. Bodwar ſade: helt wäl år här tillagat för oß/ och unnar Drottningen oß mycket godt/ men Konung Adel theremot ſå mycket ondt ſom han kan; ty wore thet wäl för oß om thet ſinge bliſwa ſom thet nu år. Woggur berättade för them huruledes Konung Adel war ſå ſtor och ifrig afguda offrare at man ej wiſte något efterdöme thär, på/

Tum Rex: qui itaque noſtrum meliore utitur fortuna, opibusque valet, donum in alterum quoque conferre debet; ſimulque *aureum* digito *annulum* detrahens viro huic, cui *Woggus* nomen erat, donavit; quo accepto, ille, o Rex, ait, quavis meliore digniſſime fortuna, tantum theſaurum mea ſors & conditio nunquam ſine temeritate & arrogantia optare mihi permiſit; tuam tamen liberalitatem & ſpe & votis meis longe majorem eſſe jam video. Rex quanti apud Woggum pretii donum eſſet intelligens, & parvæ, inquit, opes Woggi deſideriis ſufficiunt. Jlle autem fixo in limine altero pede, dixit: hoc jam ſancte promitto ſpondeoque, ultorem me cædis tuæ futurum, ſi, ab hominibus victo, ſuperſtitem me tibi fata voluerint. Rolfus reſpondit: bene tibi ſit, mi Wogge, & iſtam ego tuam grata mente accipio humanitatem; interea tamen ſunt, quibus ultio, ſi quid triſtius acciderit, facilior, magisque cordi eſſe debet. Et converſus ad ſocios, pergit: ſatis magnæ fidei & integritatis hic homo eſt; qui, quantum illius tenuitas opis & auxilii promittit, amicis ſuis gratiſſima mente offerre & conſecrare non dubitat. Ita autem Rex locutus eſt, quia ſimplicitas hujus viri, & conditio humilis & abjecta, ad res arduas & præclara virtutis opera nemini ſuffectura videbatur. Itaque & ipſi aperte & ſimpliciter, ac ſine ulla ſimulatione, cum illo agentes, lectos petere & feſſa membra componere parabant, quod ipſa benigniſſima dederit Regina, ſcilicet tuti atque ſecuri hoſpitio. Bodvarus ait: magnifice

þvi eg true einginn finnist meiri, og verid varir umm ydur, þvi hann leggur allt kapp a, ad fyrerkoma ydur med einhvoriu mote. Meiri von þyki mier þad seigir Bodvar, ad hann mune muna oss þad, hvorninn hann stock ur hollinne fyrer oss i kvolld, og mune minnast a oss. Svo skulu þier tilætla seigir Woggur, ad hann mune slægur og grimmur i hug.

på / i synnerhet dyrkar eller offrar han en gallt / och wet jag icke om dylik diäswul finnes i grymhet och ondsko / förthenskull tagen eder wål til wahra / ty han lägger all sin winning om at komma eder om lifwet på alt sätt. Mera wän tyckes mig wara / sade Bodwar / at han månde minnas huru han lopp undan för oß i aftons utur salen. Thet låren i blifwa warse swarade Woggur / at han år mycket slug och grymsinter.

XLIII. CAP.

Fra Blotgellti Adils Kongs og hanns svikradum.

ÞEir sofna eptir þetta og vaknadi vid þad, ad gnyr so mikill er uti ad heyra, ad allt tekur under og skialfa, þotti husid sem þeir lau i, sem a solli lieki. Woggur tok nu til orda og mællti: nu mun gollturinn kominn a gang, og mun hier golldrum ad mæta, og mun hann sendur, til hefnda vid ydur af Adils Kongi, og er þad so mikid troll, ad aungver meiga standast þad. Hrolfur atti eirn *hund* mikinn er *Gramur* hiet, hann var med þeim, hann var miog frabær ad hreysti og styrkleik. þvi næst kiemur þar inn troll i galltarliki, og lætur miog illa og aumlega i þessu kveikindi. Bodvar sigar hundi-

43. Cap.

Om Konung Adels offergallt / samt andra hans swikfulla råd.

SEdan såmnade the in / och wakna de ej förr / ån som the fingo höra ett stort gny; utan före / at allt såll öfwerenda / ty hela huset som the lågo i / war såsom hade thet lekt i ett såll. Tå sade Woggur / nu år gallten å färde / och lärer hår blifwa med trolldom at nappas / ty han år utskickad af Konung Adel at hämnas på eder; och år thet ett så förskräckeligit troll / at ingen kan giöra honom motstånd. Konung Hrolf hade tå hos sig en stor hund wid namn Gramer / som mycket war berycktad af sin styrkio och raskhet. I thet samma kom ther in ett troll i gallte liknelse / låtandes mycket illa och ymkeligen. På thenna gallten hißade Bod-

nifice quidem cubiculum & cætera omnia instructa sunt, Reginamque in nos propensissimam esse patet; sed Adelum quoque, quamdiu nocendi suppetant vires, a vi & insidiis nunquam quieturum arbitror: nobis autem nec ingratum nec inutile esset, si pace aliquantilla & quiete frui jam liceret. Woggus interea de idolatria Adeli hospites certiores facit, eam omni exemplo majorem esse contendens: imprimis autem *verrem* monstrosæ magnitudinis & furoris a Rege impensius coli: ipsis magnopere cavendum esse, ne in insidias implacabilis hostis tandem inciderent. Bodvarus, at ego, inquit, existimo Adelum, hesterni periculi & fugæ memorem, non multa post hac ausurum. Et tamen videbitis forte, vera me monuisse, Adelumque æque crudelem esse & insidiosum.

CAP. XLIII.

De verre, quem Adelus colebat, aliisque ejus dolis & insidiis.

ALtior jam somnus fatigatos oppresserat, & jucundissima fruuntur quiete, donec horrendo excitati tumultu, ruere omnia totamque domum, velut quæ cribro jactantur, tremere vident & mirantur. Woggus ait: jam *verrem* adesse constat, emissum ab Adelo, ut cladis ipsi illatæ pœnam a vobis expetat gravissimam: & scitote, Domini, adeo horrendum esse hoc monstrum, ut humanis viribus resisti posse, ego merito dubitem. Rolfo *canis* erat (quem *Gramum* vocabant) inter sui generis animantia, propter robur & fortitudinem, nobilis & præstans. Inter hæc, effractis subito foribus, monstrum, sub specie verris, irruit, horrido & ingratissimo grunnitu spectantium

hundinum a golltinn, og lætur hann ſier ecke bilt verda, og riediſt imoti gielltinum, þar verdur nu adgangur hardſeingur. Bodvar veiter hundinum lid, og hoggur til galltarins, enn alldrey bitur a hanns hrygg, enn ſo er hundurinn Gramur hardur, ad hann bitur hluſtirnar af galltanum, og þar med alla kinnfylluna, og er þad allt i ſenn ad gollturinn fiell og for þar nidur ſem hann var kominn og ſock. Og þa kemur Adils Kongur ad huſinu med miklu fiolmenni, og ſlær þegar ellde i huſid, og vid þetta verda þeir Hrolfur Kongur varir, og vita ad þa muni ecke enn ſkiemta nie ſkorta elldsneytid. Bodvar mællte: illur dauddægi þyker mier þetta, ef vær ſkulum allir hier inni brenna, og kiori eg helldur ad falla fyrer vopnum a ſliettum velli, og ill verda þa æfilok kappa Hrolfs *Kongs*, et ſo ſkal tilganga. Siaum vier nu ecki annad rad værna, enn ganga ſo faſt a, ad undann gangi þilinn, og briotum vier ſo þilid undann huſinu, ef þad ma leikaſt. Enn þad var þo ecke barnaſpil, þvi huſid var ſo rammbyggilega ſmidad, og hafe ſo hvor mann ſyrer ſig er vier komum ut, og briotuſtum ſvo ut, og munu þeir þa ſkiott blotna. Enn þetta er þiodrad ſeigir Hrolfur Kongur, og þetta mun oſs fullvel duga og ſkal þetta afrada.

Bodwar hunden, ſom intet drögde at ruſa på honom, ſå at them imellan wardt en hård kamp. Bodwar wille hielpa hunden, ty hugger han till gallten, men thet biter ej thet ringaſte på gallteryggen, doch war hunden ſå ifrig at han ref bägge öronen af gallten, tilika med alt käſtekiöttet, och i thet ſamma föll gallten omkull, ſiunkande ther neder ſom han war kommen. J thenna wefwan kom Konung Adel til huſet med mycket manſkap och tände eld ther uppå, hwilket tå Konung Hrolf med the andra förnam, förſtodo the at nu war intet längre tid at ſkiämta med eldens tiltagande. Bodwar ſade: ſwår och elak dödsdag tyckes mig thenna wara, om wi ſkolom alle hårinne upbrinna; ty utwäljer jag heller at falla för wäpn på ſlätta fältet, och ſkulle Konung Hrolfs kiämpar bekomma en alt för ond och ynckelig endalyckt, om thet nu ſkall gå ſå til. Förthenſkull ſer jag nu intet annat bätre råd, än at wi trängom ſå faſt på wäggbiälkarna at the gå undan och warda ſå ſunderbrutna under huſet, om thet ſå will lyckas; och är thetta ej något barnſpel, emedan huſet är ſå faſt bygdt, ſkolande therföre hwar och en hafwa ſin man före ſig, när wi ſåledes brytom oß ut, och hoppas jag at tiljorna ſnart lära blöttna eller gifwa ſig undan, om wi tagom til med macht. Thetta är et hufwudråd, ſäger Konung Hrolf, och lär thetta rådet wäl duga, och mån thet rätt wäl komma oß til paß, ty ſkolom wi och thet efterkomma.

XLIV. Cap.

tium auribus obſtrepens; quem Rolfi canis, a Bodvaro concitatus, ſtrenue & interritus adoritur. Nec levi tunc concurritur certamine. Bodvarus, cani auxilium laturus, dorſum verris feriit quidem, ſed durum vulnerare non potuit: at canis utramque aurem, cum carne malarum, rabido avulſit, qui, in pavimentum ſtatim delapſus, ſenſim deinde e conſpectu evanuit. Inter hæc Adelus, cum magna ſuorum multitudine domum circumveniens, ignem ubique & faces injecit: & late jam incendio furente, ultima incluſis imminere videbantur. Bodvarus autem, ad iſta etjam interritus, ſocios tunc exhortatur, dicens: triſte fatum & fortibus viris indignam eſſe mortem, ſi quidem armatos flamma eſſet hauſtura: ſe in campo, vulneribus & hoſtium telis obrutum, occumbere malle: unicam ſupereſſe ſpem, ſi fortibus auſis fortuna non invideat, parietis compagem tanto impellere impetu, ut vel rupta, vel inflexa, liberum incluſis exitum relinquat. Et quoniam hoc non parva res eſſet, nec inerti tentanda conatu, oportere, virum ſe quemque præſtare, & egregiæ virtutis jam dare documenta; ita forte evadere poſſe: nec enim dubitare ſe, quin tot fortiſſimorum virorum conjunctæ vires parietes iſtos, etjamſi multo labore compactos laxaturæ eſſent. Si autem erumpere contigerit, nec ſegnius armis tunc rem nobis gerendam eſſe, ſcitote, commilitiones, Rolfus inquit: ut virum decet, loqueris, Bodvare, & optimum mihi videtur conſilium tuum, cui exſequendo nec vanam itaque debilemque nos omnes operam pollicemur.

 Cap. XLIV.

XLIV. CAP.

Orusta Hrolfs Kongs Kraka i Uppsolum, og fra Yrſu Drottningu.

NU taka þeir þetta til rads, ad þeir hlaupa a þilinn ſo hart og hrauſtlega, ad þau brotna undann og i ſundur, og komaſt þeir nu ſo ut, og er þa alþakid ſtræti borgarinnar af bryniudu folke. Tekſt þar þa hinn hardaſti bardægi med þeim, og geingur Hrolfur Kongur, og kappar hanns miog grimlega fram, og verdur miog rirt fyrir þeim folkid, mæta þeir alldrei neinum ſo ſtorum nie dramblatum, ad þeir kunne ecke ad yfirvinna fullſnart, og verdi ad kriupa fyrer þeim, og fyrer þeirra ſtorum hoggvum, og i þeſſum harda bardaga kiemur *haukur* Hrolfs Kongs fliugande ur borginne, og ſeſt a oxl Kongi, ſo latandi ſem hann eigi miklum ſigri ad hroſa. Bodvar mællte: ſvo lætur hann nu ſeigir hann, ſem hann hafi nockurn frama unnid, ſa madur ſkundade ſvo til eins lopts ſem Haukana atte ad annaſt, og Haukarner voru i geymder, og þyker honum undarlegt ad Haukur Hrolfs Kongs er i burtu, enn hann finnur dauda alla Haukana Adils Kongs, og hafdi Haukur Hrolfs Kongs drepid þa alla. þeir drepa nu fiolda manna og ſtendſt ecki neytt fyrer þeim, enn Adils Kongur ſtendſt ecki og flyr þa i burtu,

44. Cap.

Om Konung Hrolf Krakes ſtrid i Upſala, ſåſom och om Drottning Yrſa.

Nu förſökia the at betiena ſig af thetta rådet, och ſpringa ſå hårdt och ſtarkt på wäggbiälkarna at the gofwo ſig undan och gingo ſönder, hwarefter the kommo ut och befunno alla gator och gränder i ſtaden upfylte med brynjade män. Tå begyntes them emellan en hård träffning, och gingo Konung Hrolf ſamt hans kiämpar mycket grymeligen fram, och rögde wäg för ſig bland folket; möttc them tå ingen ſå ſtor och modig man, ſom icke ſnart wart öfwerwunen och måſte krypa för them ſamt theras ſtora hugg, komandes och i thenna ſtriden Konung Hrolfs hök flygande utur ſlottet, ſom ſatte ſig ned på Konungens axel, och låt ſåſom han hade haft at fägna ſig af en ſtor ſeger. Bodwar ſade: nu ſtäller han ſig ſå, ſom hade han uträttat något berömeligit, och imdlertid ſkyndade ſig en man, ſom hade at wachta hökarna, til låftet hwareſt the warit giömda, och kom honom tå mycket underligit före at Konung Hrolfs hök war borta, men alla Konung Adels hökar lågo döda; hafwandes Konung Hrolfs hök dräpit them alla. Kiämparna fälla emedlertid mycket folk utan at någon kunde giöra them motſtånd; ſå at jämwäl Konung Adel ſielf icke längre kunde ſtå, utan flyr bort ſå at ingen wiſte hwad af honom blifwit, eller hwart han war kommen; hwar-

CAP. XLIV.

De prælio Rolfi Regis Upſalæ habito, nec non de Yrſa Regina.

JAmque opus impigre adgreſſi, tanta vi trabes impellunt, ut inflexos quoque cum ipſo pariete rumperent. Incendium itaque domusque ruinam elapſi, omnes urbis vicos armatis oppletos eſſe vident. Tum vero atrox exarſit pugna. Rolfi Regis Pugilumque ejus, multitudine hoſtium undique circumventa, ruit virtus ferox & indomita, viaque gladiis facta, obvia quævis late proſternit: nec quisquam inimicorum inventus eſt, adeo manu promtus, ut ictus eorum declinare, & inſtantem ſibi necem vel aliquantillum morari, potuerit. Forte, ſub medio certaminis ardore, *accipiter* Rolfi, ab arce avolans, humero Regis conſedit, ſolito ferocior, & quaſi ſuperbia tumens, inſignem ſibi gratularetur victoriam. Bodvarus ait: geſtibus iſtis, magnum aliquod a ſe editum eſſe facinus, narrare videtur. Cuſtos itaque avium pugna protinus excedens, cum ad aulam accederet, miratur abeſſe Rolfi accipitrem, omnes autem Adeli aves ab illo occiſas jacere. Interea virtus invicta Rolfi pugilumque ejus tantam hoſtium edidit ſtragem, ut ne ipſe quidem Adelus impetum victorum ſuſtinere & fugam diutius ſiſtere poſſet; quo clam elapſo, pugna

burtu, og ei vita þeir hvad af honum mune ordid, eda hvort hann mune kominn vera, og lyktar nu med þvi bardagann; enn þeir sem eptir voru af lidi Adils Kongs þa beiddu þeir umm lif, og veita þeir Hrolfur Kongur þeim þad. Eptir þad ganga þeir til hallar, og inn i hollina diarfliga; þa spyr Bodvar a hvorn beck ad Hrolfur Kongur vilie sitia? Hrolfur Kongur svarar: a Kongs beckinn sialfann skulum vier sitia, og mun eg setiast a Kongs sætid i ondveigi. Adils Kongur kom ei i hollina og þottist hañ þungt afbida og mikla sman feingid hafa hvorra slægda og viegviela sem han leytade. þeir satu nu umm hrid med hvild og ro, þa mællti Hiallte hinn hugprude: mun ei rad ad einhvor vitie hesta vorra, og viti hvort þa skortir ecke neitt, þad sem þeir þurfa vid ad hafa. Og nu var so giort, enn þegar sa kom aptur sem sendur var, þa sagdi hann hestana haduglega utleikna, og sagde fra hvorninn þeir voru til fara, svo sem fyrr var sagt fra; eigi gaf Hrolfur Kongur sig ad þessu. Nu kemur Yrsa Drottning i hollina, og giengur fyrer Hrolf Kong, og heilsar honum med lyst og pride; hann tok vel kvediu hennar. Hun mællti: ei er þier so fagnad frændi, sem eg villdi og vera ætti, og ei skalltu hier leingur dveliast son minn i slikum ofagnadi, þvi nu er mikill lidsdrattur umm allt Sviavelldi, og ætlar nu Adels Kongur ad drepa ydur

hwarmed och slaget lychtades, då jämwäl the som öfrige woro, begärade lifsförskoning, hwilket Konung Hrolf strax gaf them. Sedan wände the sig tilbaka til slottet, trädandes dristigt in i salen. Tå sporde Bodwar Konung Hrolf til, hwarest han wille sittja? Han sade sig wilja sittja i sielfwa Konungens bänck och stol. Konung Adel kom nu ej in i salen, utan tyckte sig hafwa at bida någon tung swårighet, sedan han bekommit så stor skamm och nesa för al then list och konstighet som han hade uptänkt. När the sutit en stund och hwilat sig, sade Hialte then stickeliga: thet måtte nu wara rådeligit, at någon går til wåra hästar och gifwer acht på om them felas något, som the behöfwa; thetta blef straxt efterkommit, och när budet kom tilbaka, berättade thet huru försmådeligen hästarna woro handterade, och huru hwar och en af them war medfaren, såsom förr är omrördt; men Konung Hrolf achtade thet intet. Nu kommer Drottning Yrsa in i salen, hon går fram til Konung Hrolf, och hälsar på honom höfligit, hwilket när han wäl beswarat, sade hon: ej hafwer man här så fägnat tig frände, som jag gierna wille och thet borde wara, ty måste tu nu ej eller längre uphålla tig här, min son, wid slik ond plägning, hälst mycket folk nu församlas öfwer hela Swerige, och Konung Adel tänker at giöra af med eder alla, hwilket han långesedan årnat, om han thet hade kunnat uträtta, men eder lycka hafwer mera macht än all hans troldom.

Här

pugna languescere primum, mox, hostibus victas dantibus manus, omnino finiri cœpit. Rolfus, data venia victis deditisque, ad arcem tendens, interritus aulam intravit. Bodvaro deinde roganti; quem locum capere vellet, respondit: primum potioremque in ipso Regis solio. Adelus, post tot clades, tantaque ignominia multatum perfidiæ & insidiarum scelus, diutius manere, & domum aulamque suam revisere noluit. Victoribus autem sedendo, & quiete aliquantilla, refectis, Hialtus mansuetus, haud abs re fore, dixit, quemquam in stabulum mitti, de omnium equis visurum. At missi statim redeunt, nuntiantes qua injuria quaque ignominia in miseros sævitum esset. Rolfus autem vile hoc & abjectum vindictæ genus contemtu solum suo dignum esse judicavit. Jamque Yrsa Regina cœnaculum intravit, functoque statim cum filio mutuæ & gratissimæ salutationis officio, dixit: non ut maluissem, & sanguinis vincula poposcisse videntur, fili, te tuosque nostri exceperunt: nec tam indigne tractato securam tibi fore credo diutiorem in Svethia commorationem. Adelus certe, copiis ex toto regno excitis, saluti vestræ, vitæque omnium jam imminet. Timeo, ne fatigata tandem vestra succumbat fortuna & virtus; quique artibus Adeli huc usque superiores fueritis, multorum nimiæ fraudi & violentiæ victas tandem tradatis manus. Accipe jam

corn*

dur alla sem hann hefur viliad fyrer laungu, hefde hann þvi frammkomid, og hefur meira matt audna þinn enn trollskapur hanns. Og nu er hier *Silfurhorn* eitt, sem eg vil fa þier, og eru þar i vardveitter aller hiner bestu *bringar* Adils Kongs, og sa eirn bestur sem *Svya Gris* heitir, og honum þyker mest mæti a. Og þar med fær hun honum mikid gull og silfur i odrulægi, þetta fie var so mikid ad varla kunne ad reiknast edur eirn ad virda. Madurinn Woggur var þar vid staddur, og þiggur mikid gull og fie af Hrolfi Kongi, fyrer sina dygduga þionustu. Drottning lætur leyda framm hesta tolf, alla rauda ad lit utann eirn, sa var hvitur sem snior, honum skyllde Hrolfur Kongur rida, þesser voru þeir sem bester reyndust, af ollum þeim *bestum* sem Adils Kongur atti, aller voru þeir *albryniader*. Hun fieck þeim hialma og skiolldu, og oll herklædi og onnur god klæde, þau sem best kunnu til ad fast, þvi elldurinn hafdi adur spillt þeirra klædum og vopnum, alla hluti fieck hun þeim storkostlega, þa sem þeir þurftu ad hafa. Hrolfur Kongur mællti: hvort hefur þu feingid mier annad fie þvi likt, edur þad fie sem eg atte ad riettu, og fader miñ hafde att? Hun svarar: morgum hlutum er þetta meira enn þad sem hann atte, edur þu atter ad heimta, og hefur þu hier mikinn frama unnid og þiner menn, buid ydur nu sem best, so ad ei meigi a ydur ganga, þvi ad þier

Här är ett silfwerhorn som jag wil gifwa tig, hwari alla Konung Adels bästa ringar äro förwarade, ibland hwilka en är allrabäst som kallas Swia grisen, den han sielf skattar för den dyrbarasta. Här hos gifwer hon honom så mycket gull och silfwer, at thet knapt kunde räknas eller wärderas. Woggur war nu tilstädes och bekom han äfwen mycket gull och peningar af Konung Hrolf, för sin dygdiga upwachtning skull. Drottningen låter nu widare leda fram tolf röda hästar, och theß utan en snöhwit, then Konung Hrolf sielf skulle rida på, warandes alla theßa hästar pröfwade för the bästa som Konung Adel ägde, ther til med öfwer alt brynjade. Hon gaf them ochså hiälmar, skiöldar, fulla herkläden och andra goda kläder af the bästa man kunde finna, emedan som theras förriga muntering war förbärfwad af elden, så at hon utdelade all ting rundeligen ibland them, alt hwad the behöfde. Konung Hrolf frågade henne til, om hon hade gifwit honom andra dylika ägodelar, eller och them allena som han med rätta borde hafwa, och hans fader tilförende ägdt hade? Hon swarade: många saker hafwer tu mer, än tin fader ägde, eller tu hade rätt at afhämta; och hafwer tu nu mycken heder wunnit tillika med tina män; förthenskull tilrusten nu eder som bäst, så at ingen må öfwerfalla eder, ty man lärer ännu en gång försöka eder. Sedan stego the til häst, och tog Konung Hrolf mycket höfligt och kiärligt afsked af sin moder, blifwande tå lustigt

cornu hoc argenteum, in quo conditi sunt *annuli*, quos Adelus habet, pretiosissimi, inter quos unus eminet, maximi a Rege factus, quem *porculum* seu *clenodium Svethiæ* vocat. Auri deinde & argenti inæstimabile pondus Regina addidit. Woggus etjam aderat; cujus fidam operam Rolfus ipse auro, aliisque majoris momenti donis, largiter remunerabatur. Regina tredecim adduci equos jubet, quorum duodecim rubri, unus, ipsi Regi destinatus, nivei coloris erat, omnes exquisitissimæ inter Adeli equos bonitatis, ac suo quisque cultu & adparatu insignes. Clypeos etjam galeasque, & cetera arma, nec non vestimenta pretiosissima (quippe priora ignis perdiderat) inter sessores distribuit, nihil denique omittens, quod ad hospitum usum ornatumque ulla ratione facere potuit. Rolfus matrem interrogavit, numne alias in se contulisset opes, quam quæ in se legitime transferri deberent, a patre Helgo antea possessæ? Jlla, plura quidem, inquit, & majora hinc aufers, quam quæ vel Pater unquam tuus huc adtulerat, vel tuo tu jure repetere posses, insigni itaque auctus gloria & emolumento cum commilitionibus, hinc abiturus es. Arma autem vestra alacriter jam capientes munite vos sedulo contra pericula omnia, & quemvis, si quis, ut reor, futurus sit, insultantium impetum. Potu deinde largius & hilariter sumto, matri & Reginæ, quo par

þier munud enn reyndir verda. Eptir þetta stigu þeir a hesta sina. Hrolfur Kongur mællti astsamlega til modur sinnar, og kvedur hana kurteislega, er þa druckid lystugt, og skilia þau nu med hinne mestu blydu.

XLV. CAP.

Fra eptersor Adils Kongs, og gullsaning Hrolfs *Kongs* a Fyrisvollum.

HRolfur *Kongur* og kappar hanns rida nu leid sina *ofann fra Uppsolum*, og þar sem heitir a *Fyrisvollum*. þa sa Hrolfur Kongur ad *gullbringur* mikill gloade a gotunne, og glumrade vid þa er þeir ridu yfer hann. þvi giellur hann so hatt seigir Hrolfur *Kongur*, ad honum þyker illt einum ad vera, og rennir hann af sier gullhringi einum og i gotuna til hinns annars, og mællti: þad skal fyrir berast ad eg skal ecke taka upp gull, þott a gotu liggi, og sie einginn svo diarfur minna manna, ad hann take upp þvi er honum hier so kastad, ad hann skuli hepta ferd vora. þeir hietu honum þvi; od i þessu heyra þeir ludragang i allar ætter, þeim verdur þa litid tilbaka, og sia þeir ogrynne lids fara epter sier; þetta lid fer svo geyst, ad hvor hleyper slikt allt er hanns hestur ma aftaka. þeir Hrolfur Kongur rida nu riett aframm hid sarna. Bodvar mællti: þesser sækia fast a eptir, og vilia þeir vist oss finna, og villda eg ad nockrer af þeim hefdu erinde til vor. Hrolfur Kongur mællti; giefum oss litid ad þessu, þvi

lustigt druckit omkring, och skildes the sedan med största sämja och wänskap.

45. Cap.

Konung Adel förfölgier Konung Hrolf, och thenne sår gull på Fyriswallen.

KOnung Hrolf och hans kiämpar rida nu sina färde neder ifrån Upsala, ock thit som kallas Fyriswallar. Tå såg Konung Hrolf at en stor gullarmring, låg på wägen och slamrade mycket för them, när the redo öfwer honom. Konung Hrolf sade: therföre slamrar han så högt, at han tycker illa om sig wara ensamen; ty tog Konungen en ring af sig och kastade til then andra som låg på wägen, seyandes: ej skall thet wara berättadt om om mig, at jag tagit upp något gull skiönt thet ligger i wägen, icke eller skall någon af mina män wara så diärfwer at han thet uptager, ty thet är hitkastat til then endan at thet skall hindra oß i wår resa. The låswade honom thet, och fingo i thet samma höra blåsas i ludrar från alla sidor; förthenskull sågo the sig tillbaka, och blefwo warse en oräknelig hop folk bak efter sig, som for så ifrigt at thet red thet mästa hästarna kunde löpa. Icketheßmindre fortsatte Konung Hrolf sin resa med sitt följe ända fram, tå Bodwar sade: theße rida tämeligen fort efter, såsom wille the wist hinna oß, och wille jag at någon af them måtte

par erat, amore & reverentia valedicentes, equos omnes ascendunt abeuntque.

CAP. XLV.

Adelus abeuntes persequitur, Rolfus aurum in Fyrisvalles spargit.

ROlfus itaque, flexo in *Fyrisvalles* cursu, Upsala; cum sociis proficiscitur, in via jacentem eximii magnitudinis ac pretii *armillam* conspicatus; quæ equorum ungulis calcata sonitum dedit. Rolfus inquit, ideo aures nostras sonitu isthoc ferit, ut sciamus queri quasi solam se, & sine pare relictam esse. Alium itaque ipso sibi detrahens annulum jacenti adjecit, dicens: non meæ famæ atque gloriæ obstabit, auri quidquam in plateis licet sparsum abjectumque cepisse: conversusque ad socios, nec vestrum quemquam eo temeritatis, inquit, procedere volo, ut arripiat, quæ in moram itineris nostri huc videmus projecta. Jlli mandata Regis venerati, progrediuntur, cum subito aures eorum sonus tubarum undiquaque perstrinxit: respicientes, itaque innumarabilem hominum multitudinem laxatis habenis ad se ruere vident: nihilominus inceptum iter constanti animo persequuntur. Bodvarus ait; vehementius hi currunt, assequi forte, & gravioris momenti negotia nobis-

þvi þeir munu sialfer dveliast, rietter hann nu hondina til *pungsins* þess sem gullid var i, og Beigadur reid med, og hiellt a i hendi sier. Hrolfur Kongur saer nu gullenu vida i goturnar, þar sem þeir rida umm alla Fyrisvollu, svo ad goturnar gloa sem gull. Enn er lidid sier þad sem eptir fer, ad gullid gloar vida i gotunni, þa hlaupa þeir af baki hestunum, og þykiast þeir best leika sem fyrster og fliotaster verda af baki ad na gullinu, og þad upp ad taka, og verda þar hinar mestu hnippingar hrispingar og aholld, og hefur sa hellst sem sterkastur er, og soktist þvi seint eptirferdinn. Og er þetta sier Adils Kongur, liggur honum vid ad ganga af vitinu, og avitar þa med storum og hordum ordum, og seigir ad þeir taki upp hid minna, enn sleppi hia sier hinu meira, og mun þesse fula skomm a hvoriu lande auglios verda, ad þier skulud lata eina tolf menn rekast hier undann oss, svo otolulegum mannsfiolda sem eg hefe hier nu samann dreigid af ollum hierudum Svya velldis. Adils Kongur hleyper nu undann ollum, þvi hann var hinn reidasti, enn mugi manns eptir honum. Nu sem Hrolfur Kongur sier Adils Kongs þeita næst sier, þa tekur hann hringinn Svya Grys, og kastar a gotuna, og sem Adils Kongur sier hringinn, mællti hann: hollari hefur sa verid Hrolfi Kongi helldur enn mier, sem honum hefur fein-

måtte hafwa ärende til oß. Konung Hrolf swarade: achtom thetta litet / ty the låra snart wända igen af sig sielfwa; thermed tog han til pungen i hwilken gullhopen war / och red Beygader med / hållandes then i sin hand; sedan sår eller strör Konungen ut gullet wida kring wägen ther som the framforo / öfwer hela Fyriswallen / så at all wägen lyste såsom gull. När altså the som efterkommwo sågo huru wägen glänsade af gull / sprungo the af sina håstar / och tycktes then leka best / som först och snarast wore ur sadelen at pläcka up gullet / hwar af förorsakades stort puffande / risp och drögsmål / stående then sig båst / som starkast war / och bekymrade the sig således litet om efterfärden. Hwilket alt när Konung Adel såg / förelade han them straff och wite / utskiämmandes them med många och och hårda ord / huru the hämtade upp thet lilla / men lemnade thet stora från sig / och at theña skam skulle klarligen utspridas i alla länder / i thet the nu låto tolf ensama män unkomma en så otalig myckenhet folk / som han hade samkat utur alla härader öfwer hela Swea wällde. Konung Adel rider här med fram för alla the sina / ty han war then wredaste / och större delen af hans män följde efter honom. När Konung Hrolf ser Konung Adel nalkas sig / tog han ringen Swea Gris / och kastade honom på wägen: hwilken när Konung Adel igenkände / sade han: hullare hafwer then warit Konung Hrolf än mig / som hafwer gifwit honom thenna dyrbara gåfwan / icketheßmindre skal jag omsider behålla

nobiscum communicare, cupidi. Rolfus autem, parum ista moremur, inquit, sponte enim mox reversuros arbitror: *bursam* deinde, *auro* oppletam accepit, & Beigado, propius se equitanti, tenendam tradidit, ipse in transitu per vicos totamque Fyrisvallem late aurum spargens. Jamque distinctam ubique, auri internitente fulgore, terram, qui sequebantur, conspicati, ab equis subito desiliunt, quisque tanto sibi visus beatior, quo celeritate & viribus præstans, alios prævertere, & plura ex opulenta & facili præda ad se rapere posset. Hinc inter jurgia atque certamina, interque varios tumultus, occupata insequentium avaritia, tutior hosti abitus relictus est. Quæ ut Adelus vidit, gravem licentiæ constituit pœnam, simul increpans, minoribus inhiantes majora perdere; famam turpissimi facinoris inter omnes gentes facile dimanaturam; duodecim solos viros & hostes impune abiisse, nec tantam, ex toto Regno excitam Svethorum molem paucissimis istis nocere, fugamque eorum intercludere, potuisse. Jra deinde, concitatus ingenti, & equo calcaribus subditis, agmen suorum, quorum maxima pars impigre ducem sequebatur, præcurrit. Rolfus, adpropinquare hostem animadvertens, annulum, qui Svethiæ porcellus vocabatur, in viam projecit; quo agnito, Adelus, tantum, inquit, thesaurum donantis major certe in Rolfum, quam in me, fides fuit: interim non illius, sed meus jam tandem erit, cumque incredibili jacentis ardore flagraret, dorsum ab equo vehementius incurvabat, hasta

feingid þessa gerseme, enn ei ad sidur skal eg nu niota hanns, enn eigi Hrolfur Kongur, rietter hann nu spiotskapt sitt þar sem hringurinn la, og villde fyrer hvorn mun na honum, reigist hann nu miog a hestinum, er hann stack nidur spiotinu i bugienn a hringnum. Hrolfur Kongur sier nu þetta, og snyr aptur hestinum og mællte: svinbeygde eg nu þann, sem Svyanna er rikastur, enn er Adels Kongur ætlar ad draga ad sier spioted, og þar med hringiñ, þa hleyper Hrolfur Kongur þar ad honum, og hio af honum bada þiohnappana allt nidur ad beine, med sverdinu *Skofnung*, so allur raffinn hangde vid, þetta sverd var allra sverda best, sem borid hefur verid a Nordurlond. Hrolfur Kongur mællti nu til Adils Kongs: halltu nu þessare skomm umm hrid, og mattu nu kienna Hrolf Kong Kraka, hvor hann er sem þu hefur leingi eptir sogt. Adels Kong sæker þa mikil blodras, svo hann omætter af, og kiemur nu mikid ovedur, svo Adils Kongur verdur heim aptur ad snua vid verr buid, enn Hrolfur Kongur tok aptur hringinn Svya grys, og skilur þar med þeim ad sinne, er þad ecke sagt ad þeir hafi fundust eptir þad. Sidann drapu þeir þad lid sem mest var nalægt, og alla þa menn sem leingst hofdu framm ridid, og mest hofdu hætt; þvi ecke þurftu þeir leingi ad bida Hrolfs Kongs nie kappa hanns, þottest og einginn þeirra ofgodur ad einbætta þeim, og mattist einginn þeirra vid annann þegar færi gafst.

behålla honom och icke Konung Hrolf; han räcker ther med ut spiutskaftet til som ringen låg/ wiljandes fram för alt uphämta honom/ och bäckade han sig myckel på hästen när han stack neder spiutet i bugten på ringen. Konung Hrolf ser nu thetta/ ty wände han om hästen och sade: nu bögde jag ryggen på then rikaste af the Swänska/ såsom ett swin; men i thet Konung Adel årnade draga åt sig spiutet med ringen/ red Konung Hrolf til och högg med swärdet Skåfnung bägge arsklinkorna af Konung Adel alt ned til benen/ så at sielfwa sätet följde med/ och war thetta swärdet thet bästa/ som hade warit burit i all Norlanden. Konung Hrolf sade i thet sama til honom: behålt nu thenna skammfläcken en tid/ och må tu nu kiänna Konung Hrolf Krake hwarest han är/ som tu så länge hafwer eftersökt. Begynte tå blodet at förrinna Konung Adel/ så at han blef ther af helt matter och swag/ ther til med kom så stort owäder/ at han måste wända om hem til sitt igen; men Konung Hrolf tog upp ringen Swea gris/ och skildes the således från hwar annan/ utan at man hördt at the någonsin råkades. Sedan dräpte the alt thet folket/ som mäst war närgångit och them närmast ridit/ samt wågat sig fram; ty the kunde icke längre bida Konung Hrolf eller hans kiämpar/ emedan ingen märkte sig wara så god/ at han dristade skifta hugg med them/ utan skildes hwar från annan/ så snart the fingo lägenhet ther til.

XLVI. Cap.

hasta ablatum certo recepturus. Quo viso, Rolfus retro flexis habenis, jam ditissimi & potentissimi inter Svethos, inquit, dorsum, instar suis, incurvabam, &, occupato jam Adelo in recipienda cum annulo hasta, protinus adcurrit, strictoque gladio *Skofnung*, qui inter enses septentrionis, præstantissimus habebatur, tam valide Adelum ferit, ut ictus, utriusque femoris, & sedis etjam carne ablata, nuda ossa relinqueret: tum hostem his increpat, retine aliquandiu hoc dedecus in memoriam Rolfi Krakii, quem, temerarius, tam diu cognoscere expetisti. Jamque vires cum sanguine vulneratum deficere cœperunt, & gravior præterea tempestas urgebat; reverti itaque Adelus tam male mutilatus & Rolfo annulum, cum libero abitu, relinquere necessum habuit; nec post id tempus fortuna Reges hos amplius commisisse unquam legitur. Interfectis autem ex copiis Adeli, qui propius promtiusque accedere ausi erant, ceteri, ut prima ferebat occasio, fugam capiunt, tutiorem omnino, quam certaminis periculum contra Rolfum, ejusque fortissimos commilitiones.

XLVI. CAP.

Apturfor Hrolfs Kongs og kappa hanns, og fra Hrana bonda gamla, edur Odin.

ÞEir Hrolfur Kongur og menn hanns rida nu veg sinn nær þañ dag allann, og sem kvollda tok, finna þeir bæ eirn og koma til dyra, er þar fyrer Hrane bonde, sa er þeir adur hia voru, og bydur hann þeim allann greidskap, og kallade ecki hafa farid fiærri umm ferder þeirra epter þvi sem hann gat til. Kongur sannar þad satt ad vera, og seiger hann sie nær giætinn og kallar hann vera oreikblindañ. Hier eru vopn er eg vil gefa ydur herra seiger Hrane bonde, Kongur mællti: ferleg vopn eru þetta karl, enn þad var skiolldur, sverd og brynja, ecki vill Hrolfur Kongur þiggia vopninn, Hrane bregst vid þetta nær reidur, og þiker giord til sin svivirding i þessu, ecki ertu þier so hagfelldur i þessu Hrolfur Kongur, sem þu munt ætla seiger Hrane, og eru þier jafnann ei so vitrer sem þier þikist vera. Tok bonde a þessu hrakliga, og vard nu ei af nætur greidanum, og vilia þeir nu rida veg sin þo ad nott sie myrk, enn Hrane er ohyrlegur under brun ad lita, og þykist hann nu litils virdtur, er þeir þagu ecki giafer af honum, letur hann nu ecki, þo ad þeir ride sem þeim likar. Rida

46. Cap.

Om Konung Hrolfs och hans kiämpars hemresa, samt om then gamla bonden Hrane eller Oden.

KOnung Hrolf och hans män, redo nu sin wäg nästan hela then dagen, och när thet wart afton finna the en By, hwarest när the kommo til porten, war bonden Hrane före them, som the tilförene hade giästat hos, och tilböd han them all wälfägnad, sejandes them icke hafwer händt långt ifrån thet, som han spådde förut. Konungen besannade thet samma, och at han wore mycket närgißande och skarpsynter i tilkommande ting. Hrane bonde tilböd Konungen några wapn til förähring, såsom swärd, sköld och brynja. Konungen sade them wara farliga wapn, och wille han ei emottaga them, hwar öfwer Hrane wart nästan wred och tyckte sig wara bekymrad, säjandes: hårom giör tu tig, Konung Hrolf ej så bekymrad, som tig borde, och är tu ei altid så wjs och försichtig som tu tig tyckes. Bonden uptog så thetta föraktligen, och blef ty ej eller något nattherberge af, utan the wille nu fara sin färde, ehuru mörk som natten war. Bonden såg mycket bistert ut, tyckandes sig wara litet hedrad, at the ei wille emottaga hans gåfwor; ty låter han them resa såsom them behagade, hwarmed the och redo bort, utan at biuda hwar annan farawäl. När the woro et litet stycke ther ifrån, stadnade Bodwar och sade: Dårar

CAP. XLVI.

De Rolfi pugilumque ejus in patriam reditu, nec non de Rano rustico seu Odino sene.

FActo deinde per totum diem itinere Rolfus cum suis, sub vesperam, ad vicum quendam pervenit. Accedentes ad portam opperiebatur idem Ranus rusticus, cujus antea usi fuissent hospitio, reditum gratulatus, & præterea dicens: expertos forte jam ipsos, vera se prædixisse. Verissima, ait Rex, nec tam certa conjectura alium novimus futura assequi potuisse. Optima deinde arma, clypeum ensemque, & loricam rusticus in donum Regi obtulit, laudanti quidem liberalitatem senis, sed oblata accipere nolenti. Indigna res seni visa, & in contemtum sui tendere ratus, dona, inquit, hoc mea tu jam spernis, Rolfe, quia ignara futuri temeritas tua est; & sapere tamen tibi videris, sed scito simul, quod tibi soli ita videaris. Nec hospitium deinde sollicite obtrudit ideo etjam abire parantibus, etjamsi concubiæ noctis caligo moram maxime videretur suadere; sed famæ suæ haud parum detractum iri ratus repudiatione ista donorum, trucem admodum & torvum se hospitibus præbuit, quos ad ultimum, nec dato nec accepto vale, insalutatos deinde abire permisit. Jamque emensis aliquantulum viæ, Bodvarus cursum stitit, dicens: *stultos factorum sero pœnitet*; in hanc ego jam incidi culpam, non enim dubito, quin dona senis repudiando, victorias simul & futuros

Rida þeir nu burt vid ſo buid, og vard ecki af kvedium þeirra imillum, og ſem þeir voru ecki langt komner, nemur Bodvar Biarki ſtadar, hann tok þa til orda og mællti: *epter koma osvinnumm manni rad ihug*, og ſo mun mier nu fara. þad grunar mig ad oſs muni ecke allſvinnlega hafa til tekiſt, ad vier hofum þvi neitad, ſem vier attum ad jata, og munum vier ſigri hafa neitad. Hrolfur Kongur ſvarar: þad hid ſama grunar mig, þvi þetta mun *Odin gamli* verid hafa, ad viſu var madurinn *einſyn*, og ſnuum nu aptur ſem ſkiotaſt og reinum nu þetta. þeir koma nu aptur og er þa horfinn bæde bærinn og karl, og tiaer ecki hanns adleita, ſeiger Hrolfur Kongur, þvi hann er illur ande. þeir fara nu leid ſina, og er ecki ſagt fra ferdum þeirra, fyrr enn þeir koma heim i Danmork i rike ſitt, og ſetiaſt nu umm kyrt. þad rad gaf Bodvar Konginum, ad hann ſkyllde og ecki mikelega vera i oruſtum þadanu i fra, leiſt honum þad likara ad litt munde a þa leitad, ef þeir være kyrrer, enn lieſt hræddur vera umm þad hvorſu Kongur munde ſigurſæll vera upp fra þeſſu, ef hann treiſti nockud a þad. Hrolfur Kongur ſvarar: *audnan rædur hvors manns liſe og ſigre*, enn ei ſa ille ande. Bodvar mællti: þig villdum vær ſiſt lata, ef vier ættum ad rada, enn þo hefe eg meire grun a, ad ſkammt mun til ſtorra tidenda fyrer oſs aullum, hættu þeir ſo þeſſu tale og urdu þeir ſtorlega fræger af þeſſare ferd, og likur hier þeſſum þætte af Adils Konge.

Dårar kommer efteråt i hugen godt råd/ hwilket nu ſker med mig/ ty jag tror oß icke haſwa giordt rätt wiſligen/ när wi nekadom til thet ſom wi bordom bejaka/ och hade thet warit oß gagneligit til widare lycka ock ſeger. Konung Hrolf ſwarade/ thet ſamma kommer mig och ſå före/ ty thetta månde wäl Oden then gamla haſwa warit/ emedan han til anſeendet war enögd/ förthenſkul låtom oß ſom haſtigaſt wända om tilbaka at rätt erfara thet. Hwilket när the giort/ funno the hwarken by eller bonde mera; tå ſade Konungen: litet båtar thet oß nu at ſöka efter honom mera/ ty han är en ond anda; förthenſkull redo the nu ſina färde/ och är intet berättat om theras reſa/ för än the kommo hem i Danmark/ och ſatte ſig ther i ro. Bodwar rådde Konungen ther til/ at han ifrån then tiden/ ej ſkulle fara mycket i krig mera/ förebårande thet wara likligaſt/ at få eller ingen månde anfalla honom/ om han wille wara ſtilla och i rolighet; han utlät ſig doch wara rädder och twiſwelachtig/ at Konungen bleſwe ſå ſegerſäll mera ſom tilförene/ om han elieſt wille ſättia tro ther til. Konung Hrolf ſwarade: ödet eller lyckan råder om hwars mans lif och ſeger/ men ej then onda andan. Bodwar ſade: tig wiljom wi ſidſt miſta om wi fingom råda/ doch tror jag alltings/ at thet ej lärer bliſwa långt til ſtora tidningar för oß alla. Hwarmed the ſlöto ſitt tal för thenna gången och wordo mycket namnkunniga af ſin reſa. Lycktas här således berättelſen om Konung Adel.

Sioun-

turos armorum progreſſus temere & imprudenter repudiaverimus. Rolfus, eadem, inquit, mihi occurrunt; quin *Odinum* illum *antiqvum* fuiſſe credo, quippe *uno* ſolum gaudentem *oculo*; ſtrenue itaque revertamur, num vera ſit hæc opinio noſtra certius cogrituri. Reverſi itaque, & ſollicite veſtigia ſua legentes, fruſtra tamen & villam & Ruſticum quæſiverunt. Tum Rex, parum, inquit, refert, iſtum, non hominem, ſed dæmonem certe, quærere. Inceptum itaque iter repetunt, nulliſque amplius memorantur jactati periculis caſibusque, donec in Daniam reduces læta pace & otio diuturnos permutarent atque lenirent labores. Bodvarus Regi ſuadebat, fortunam ſuam incertis belli periculis ne auide nimis in poſterum fatigaret: paucos quietum adoriri auſuros: futuram belli ſortem victorias & tropæa non tam facile forte Regi largituram; nec ſatis ſcire ſe, cur haud immerito ſibi videretur ſuſpecta: itaque, num ratio aliqua conſilii ſui eſſet habenda, Regem judicare debere. Rolfus reſpondit: arbitrari ſe, non a mali illius ſpiritus, ſed *fortunæ & fati*, cuncta dirigentis, abitrio *vitam mortalium victoriamque* pendere. Bodvarus ad hæc: ſi liceret, tuam Rex, vitam noſtræ jactura ſalutis, omnes quidem redimere cuperemus: interim præſciam mihi mentem futura fata, majorque rerum viciſſitudo, non fruſtra agitare videntur. Plura in rem præſentem a fortiſſimis atque clariſſimis viris tunc non addita ſunt. Hic quoque Adeli Regis rerum geſtarum hiſtoriola deſinit.

Pars

Siounde þattur,
Af
Skulldar bardaga,
Og æfelokum
Hrolfs Kongs Kraka,
Og
Kappa hanns.

XLVII. CAP.

Vidtal Hiorvards Kongs, og Skulldar, ad rada Hrolf Kong af dogum.

NU lidu so framm langar stunder, ad Hrolfur Kongur og kappar hanns satu i fride i Danmork, og leitade einginn a þa, stodu aller hanns skatt Kongar i skylldugre hlidne vid hann, og gulldu honum sina skatta, og so giorde *Hiorvardur* Kongur magur hanns. Nu var þad eitt hvort sinn ad Skulld Drottning mællti vid Hiorvard Kong bonda sinn med þungum anda; þad fellur mier lytt, ad vid skulum gialda skatt Hrolfi Kongi, og vera naudpind under hann, og skal þad ecki vera leingur ad þu siert undermadur hanns. Hiorvardur svarar: þad mun oss best giegna sem odrum, ad lida slikt og lata vera kyrt. þad er litill þu ert fyrer þier seiger hun, ad þu villt þola hvorskins skammer er þier eru giordar. Hann svarar: þad er

Siunde Delen/
Om
Slaget med Skulld/
Samt om
Konung Hrolf Krakes
Och hans kiämpars endalycht.

47. Cap.

Om Konung Hiorwarders och Skullds samtal och råd at taga Konung Hrolf af daga.

LJder nu således lång tid fram/ at Konung Hrolf och hans kiämpar sittia i fred och rolighet i Danmark/ utan at någon tordes angripa them/ men alla hans skattKonungar bewiste honom all skyldig lydno/ aflefwererandes richtigt sin skatt och skuld/ hwilket hans swåger Konung Hiorwarder ochså giorde. En gång hände sig at Drottning Skulld talade med sin herre Konung Hiorwarder/ suckade och sade: thet faller mig för swårt at betala skatt til Konung Hrolf och wara under hans ok/ ty måste thet nu icke längre så wara at tu är hans man. Hiorwarder sade: thet lärer mäst båta at lida slikt såsom andra och lefwa i fred. Tå är thet litet om tig Hiorwarder/ sade hon/ om tu wil tåla all then skam och wanheder som tig är tilfogad. Han swarade: thet är ej möyeligit at giöra något anfall

Pars Septima,
De pugna adversus
Skulldam, & Rolfi Krakii,
Pugilumque ejus interitu.

CAP. XLVII.

Hiorvardus Rex, & Skullda conjunx, consilium ineunt de interficiendo Rolfo.

JAmque alta pace, & satis diuturna, Rolfum Regem, Pugilesque ejus, ab omni hostium impressione securos, Dania refecerat. Subacti Reges, omni fide ac reverentia Dominum colentes, tributa haud ægre pendebant, & *Hiorvardus* ipse, affinis Rolfi quamquam armis non subactus, eadem cum ceteris Rolfo officia præstare non recusabat. Inter hæc Skullda Regina, cum indignatione quadam & gemitu Hiorvardum conjugem allocuta, dixit; certe, durum nimis est & intolerabile nobis servitutis onus, Rolfo Regi tributa diutius pendere, jugum itaque hoc a cervicibus nostris quam primum dejiciamus. Hiorvardus ait: forte tutissimum pacis obtinendæ pignus est, communem hic cum aliis non gravate subire sortem. Jlla respondit: non Regem tam vilis & abjecti animi esse oportet, ut contra oppressorem insurgere, dede-

er ecki mogulegt ſeiger hann, ad faſt vid Hrolf Kong, þvi einginn þorer mote honum rond ad reiſa. þvi eru þier ſo litler fyrer ydur ſeiger hun, ad einginn krellur er i ydur, og hefur ſa jafnann ſvo buid ſem ecki hætter. Nu ma ſlikt ecki vita fyrr enn reint er, hvort a Hrolfe Konge ma ecki bella nie koppumm hanns, og nu er ſo komid ſeiger hun, ad eg ætla ad hann mune med ollu ſigurlaus, og ei þætti mier fiærri ad reina þad, og þott hann ſie mier ſkylldur, þa ſkal eg honum ecki hlifa, og þvi er hann einatt heima, ad hann grunar ſialfann ad hann mune miſſa ſigurinn, ſkal eg nu ſetia rad til ef bita villde, og ſkal nu ecke afdraga allra bragda i ad leita ſo yter take. Var *Skulld* hin meſta galldrakona, og var utaf *Alfumm* kominn i modur ætt ſina, og þeſs gallt Hrolfur Kongur og kappar hanns aller. Skal nu fyrſt ſenda menn til Hrolfs Kongs og bydia hann þeſs, ad hann unni mier ad giallda ecki ſkattinn a þremur arum hinum næſtu, og þa mun eg giallda meir enn mikid, og ſkal þad vera allt i einu, epter þvi ſem han a ſkilid ad riettu. Nu þyki mier meiri von ad þetta bragd duge, og ef þetta geingſt vid, þa ſkulum vier kyrru fyrer hallda. Fara ſende menn nu i mille, epter þvi ſem Drottning beydde. Hrolfur Kongur jatade þeſſu um ſkattin, epter þvi ſem bedid var.

anfall på Konung Hrolf / ty ingen dierfwes reſa ſig upp emot honom. Hwi är tu en ſå klenmodig man / ſade hon / at thet är ingen hurtighet och qwickhet i tig / ty then blir ju altid i ſamma ſtånd / ſom ingen ting förſöker. Nu emedan man icke kan weta ſlikt förr än man erfarit / om icke Konung Hrolf och hans kiämpar kunna bemåſtras / och thet likwäl hafwer ſig ſå tildragit / at jag tror thet han med allo är ſegerlös bleſwen / ty har jag luſt at förſökia thet / och ſkall jag icke ſkona honom faſt än han är ſlächt med mig; altſå är han och nu altjämt hemma / at han ſielf tror ſig hafwa miſt al ſin förriga lycka och ſeger / ty wil jag nu beſluta ett råd emot honom / om thet wil taga lag / och ſkall jag intet ſpara alla the konſter jag wet at ſnärja honom med. (Skulld war en ärg trollkona / och på ſitt möderne af Alfwa ſlächtet / hwilket Konung Hrolf och hans kiämpar wäl hafwa måſt umgälla). Skal jag nu ſkicka bud til Konung Hrolf / och bedia honom at han wille hafwa fördrag med wåra utlagor på the tre näſta åhren / ſedan ſkolom wi betala honom mer än mycket / och ſkall han ſedan bekomma på en gång alt hwad han har rätt til. Nu tyckes mig at thetta ſtrek lårer duga / och om thet wil lyckas / ſkolom wi hålla oß ſtilla imedlertid. Sändebuden foro nu åſtad efter Drottningens befalning / och efterlät Konung Hrolf henne hwad hon begiärade angående ſkatten.

XLVIII. Cap.

dedecusque ſibi illatum ulciſci non audeat. Jlle autem: meis certe viribus longe majus eſt opus, Rolfum Regem adoriri, cujus adeo omnibus virtus & magnitudo formidabilis eſt. Tum Skullda: o effœminatam & molliſſimam viri indolem! tibi libertas & gloria ſemper, quia nunquam ſervitutis ignominia ſordet: cur ante certamen tremis, cur inexpertum te Rolfus cum exigua iſta virorum ſuorum manu tantopere terrere debet? At ego certius mihi perſuaſa videor, parum ſpei & roboris in armis Rolfo amplius ſupereſſe: certe, quid valeant, experiri lubet; nec parcam, etjamſi propinqua mecum cognatione conjuncto: & cur, Daniæ limitibus incluſa, jamdiu quaſi torpet effera illa, in Rolfo, animi vis? Scilicet propriæ imbecillitatis conſcius, & priſtinam armorum felicitatem amiſſam deplorans, de ſuo jam timet, qui alienis antea nunquam ſatiari poterat. Si itaque majori, & mihi ignoto, non munitus ſit præſidio, me non effugiet; quantum enim in me conſilii aut artis unquam eſt, id omne in ejus ruinam exitiumque unice intendam. (Skullda autem veneficiis exercitatiſſima erat, qua maternum genus, ex *Alfica* etjam familia prognata, & a partu in Rolfi fratris Pugilumque ejus internecionem deſtinata). Per nuntios autem nunc primum ab illo petere libet, exactionem tributi pro tribus proxime ſequentibus annis, in aliud nobisque commodius tempus differre velit: deinde promittam, in gratam beneficii hujus memoriam, nos multa admodum addentes, omnia etjam, quæ legitime poſtulare poterit, una & ſimul traditurus. Si hæ artes, ut nulla dubito, ſucceſſum ſortiantur optatum, nos interea quieſcemus. Legati itaque abeunt, & redeuntes, in vota Reginæ pronum facilemque fuiſſe Rolfum Regem, nuntiant.

XLVIII. CAP.

Fra athofnum Skulldar og Hrolfs Kongs, og atfor hennar ad Hrolfi *Kongi*.

A þessare stund safnar Skulld ollum þeim monnum, sem mester voru fyrer sier, og ollu illþyde af ollum næstu hierudum. þessum svikum er þo so leint, ad Hrolfur Kongur verdur ecki var vid, og veit ecki neitt af þessu, og ecki grunar kappa hanns neitt umm þetta, þvi ad þetta voru hiner mestu galldrar og giorningar. Setur Skulld hier til hinn mesta seid, ad vinna Hrolf Kong brodur sinn, svo i fylgd eru med henni *Alfar* og *Norner*, og annad otelianlegt illþyde, svo ad mannleg nattura ma ecki slikt standast. Enn Hrolfur Kongur og kappar hanns hafa glede mikla, og skiemtan i Hleidargarde med allskins leikum þeim, er menn kunna skil a ad giora, þa fromdu þeir med allre lyst, pryde og kurteise, hvor þeirra hafde frillu til skemtunar sier. Og nu er fra þvi ad seigia ad albuid er lided Hiorvards Kongs og Skulldar, og þau fara nu til Hleidargards med þennann otolulegann lid, og komu þar ad Jolum. Hrolfur Kongur hefur þa latid hafa mikinn vidurbuning i mote Jolum, og drucku men hanns fast Jola kvolldid. þau Hiorvardur og Skulld reisa tiolld sinn utann

48. Cap.

Om Skullds och Konung Hrolfs widare företagande, och hennes färd til Konung Hrolf.

Imedlertid församlar Skulld manskap af them som raskaste och oförwägnaste woro / tillika med alt thet onda och arga anhang / som hon kunde bringa tilsammans från the näst gräntsande härader. Thenna stämplingen war doch så hemlig hållen / att Konung Hrolf / fick ej then ringaste spaning här om / ej eller mißtänka hans kiämpar något härom / ty thet drefs med ohörd troldom samt förkiusningar; och brukade Skulld thertil then wärsta trolkånst / på thet hon måtte winna seger öfwer sin broder Konung Hrolf / hafwandes i sällskap med sig Alfwar och spåqwinnor samt annat otaligt ondt fölie / så at menstlig macht thet ej emotstå kunde. Men Konung Hrolf och hans kiämpar woro glade och lustige i Ledre gård / fördrifwandes tiden med allehanda lekar / som man kunde upfinna / them the öfwade med stor lust / prydnad och höflighet / hafwandes hwarthera en frilla at förlusta sig med. Nu är at berätta / at när Konung Hiorwarders och Skullds här war tilreds / togade the med thenna otaliga myckenheten fram til Ledre gård / och kommo tit wid Julen. Konung Hrolf hade tå hederligen låtit tillaga mot thenna högtiden / och drucko hans män starkt om Jule aftonen. Hiorwarder

CAP. XLVIII.

De ulterioribus Skulldæ & Rolfi cœptis, deque illius itinere ad fratrem.

INterea Skullda magnam subditorum multitudinem armat, conflatam ex iis, qui vel corporis robore, vel animi ferocia atque impetu, eminebant; his accita ex finitimis quorumcunque perditissimorum colluvies addita est. Hæ tamen machinationes adeo fuerunt occultæ, ut ne suspicio quidem ulla apud Rolfum Regem, ejusque Pugiles, excitari potuerit. Inauditis enim artibus & veneficiis, quæ orcus unquam in terras evomere potuerat, Skullda ad fratrem opprimendum utebatur; *Alforum* præterea, & *Parcarum* horrendo stipata satellitio, humanas vires virtutemque longe contemnere videbatur. Rolfus, autem & aulici ejus, læti hilaresque ludis quibuscunque honestis & humanioribus, ac tempori fallendo, in Ledra Regia operam dabant: quasque non ludi & certamina, has concubinæ, quarum cuique, sua erat, curas levabant. Nunc memorandum est, Hiorvardum & Skulldam, ingenti hac & dira exercitus mole instructos, ipso Joliorum festo, ad Ledram pervenisse. Rolfus in festum magnifice omnia adparari curaverat: quamobrem quoque sui, inter pocula, vesperam festi comessabundi celebrabant. Hiorvardus & Skullda, castra extra urbem metantes, tentoria sua in campo ponunt, quorum & rara magnitudo, & structuræ novitas, spectantium oculos mentemque

utann borgar, þaug voru bæde ſtor og long og med undarligum bunade, þar voru og marger vagnar, og aller ſkipader med vopnum og herklædum. Eigi gaf Hrolfur Kongur gaum ad þeſſu, hugſar hann nu meir a ſtorlæte ſitt rauſn og hugpryde, og alla þa hreiſte ſem honum bio i brioſte, ad veita þeim ollum er þar voru til komner, og allt hafde hann þad ſem eirn veralldlegann Kongs heidur matte pryda, enn *ecki* er þeſs gietid ad Hrolfur Kongur edur kappar hanns, hafe nockurn tima *blotad God*, helldur *truad a matt ſinn og megn*, þvi þa var ecki bodud ſu hin helga tru hier a Nordurlondum, og hofdu þeir þvi litid ſkin a Skapara ſinum, ſem biuggu i Nordur halfunne.

der och Skulld / ſlogo upp ſina tält utan för ſtaden / ſom woro båda ſtora och långa ſamt underligen tillagade. The hade och med ſig många wagnar / alla utruſtade med wapn och härkläder; doch gaf Konung Hrolf ingen acht här uppå / utan tänckte faſt mera på ſin ſtora pracht och härlighet / anwändandes all ſin hurtighet til at wäl undfågna them ſom til honom komne woro / och fans hos Konung Hrolf alt hwad ſom en werldſlig Konungs heder måtte pryda och anſtå; men thet är ej berättadt om Konung Hrolf eller hans kiämpar / at the någonſin offradt afgudom / utan faſt heldre trodt på ſin egen macht och ſtyrkja / emedan ſom then rätta Tron / war äntå icke förkunnad här i Nordlanden; och the ſåledes ſom bodde i thenna nordra delen af werlden / hade ringa uplyſning om ſin Skapare.

XLIX. CAP.

Fra Hiallta hinum Hugpruda og Fridlu hanns, og eggingum kappanna til bardagans.

ÞEſſu næſt er þad ad ſeigia, ad Hiallte hinn Hugprude geingur til huſs þeſs er fridla hanns var inni, hann ſier þa glogglega ad ecki mune vera fridſamt under tiolldum þeirra Hiorvardar og Skulldar, lætur hann þo kyrt vera, og lætur ſier ecki i bruner bregda, legſt hann nu nidur hia fridlunne, og ſem hann hefur verid þar umm hrid, ſprettur hann upp og mællti hann til fridlu ſinnar: hvort þyki þeir betre eirn attræ-

49. Cap.

Om Hialte then Skickeliga och hans Frilla, ſamt the andra kiämparnas upmuntring til ſtriden.

HÄr näſt är at berätta / at när Hialte then Skickeliga wille gå hem til thet huſet / hwareſt hans Frilla bodde / förnam han noga at intet mycket fredſamt war under Hiorwaders och Skullds tält / doch lätt han alt wara ſtilla och tyſt / ſå at ingen kunde märkia något på hans upſyn / och lade ſig ſedan hos ſin frilla / men när han hwilat en ſtund / ſtiger han upp och frågar henne til: hwilken thera hon tyckte mera om / antingen en ottatijo års gammal

que detinebat. Currus quoque exercitum ſequebantur, armis omnis generis, & veſtimentis militaribus onuſti. Rolfus autem, ad iſta parum adtentus, Majeſtatis ſuæ ac ſplendoris recordatione, ut & amicos ſuos, ut putabat, hoſpitesque quomodo honeſte & liberaliter tractaret, occupatus erat. Nec quidquam apud illum deſideratum eſt, magno & clariſſimo dignum Rege: *Neque* uspiam memoratum invenimus, aut *Rolfum* ipſum, aut *Miniſtros* ejus, *idolis* unquam *immolaſſe*; *propriæ* autem unice confiſos *virtuti viribusque*; ſed non mirum hoc, ſeptentrione nondum Fidei ſalutaris aut certiore creatoris ſui imbuto notitia.

CAP. XLIX.

Hialtus manſuetus, concubina ſua male mulctata, gravi oratione Regem & commilitones ad pugnam exhortatur.

HIaltus autem manſuetus, qvum domum ſuam atque concubinam adiret, in tranſitu, caſtra Hiorvardi & Skulldæ hoſtibus oppleta eſſe intellexit. Simulato tamen indicio, ille, quo intenderat, pervenit, ſtratoque corpus inclinans apud amicam aliquantulum quievit. Deinde ſurrexit, ſciſcitatus ab illa, cujus magis amaret complexus, ſenis octogenarii, an duorum juvenum, qui viginti duos nati eſſent annos. Jlla reſpondit, hos ſeni merito præferen-

 dos

attrædur, edur tveir tvi ellefter? Hun ſvarar: tveir tviellefter þykia mier betri enn attræder kallar. þeirra orda ſkalltu giallda þin hora ſeiger Hiallte, gieck hann þa ad henna, og beit af henne nefid og mællti: kiendu mier nu umm ef nockrer fliugaſt a umm þig, og vænti eg fleſtum þiki litid gierſeme ad þier hiedann af. Jlla giorder þu nu til min og omaklega ſeiger hun; ecki verdur nu vid ollu ſied ſeiger Hiallte, hann þrifur nu vopn ſin, þvi hann ſier ad allþakid er i kringum borgina af bryniudu folki, og merki eru upp ſett. Skilur hann nu ad ecki þarf ad dyliaſt vid leingur ad ofridur er fyrer hondum, hann geingur nu til hallarinnar, og þangad ſem Hrolfur Kongur ſat og kappar hanns, Hiallti mællti: vakid Herra Kongur, þvi ofridur er i gardinum, er nu meire þorf ad beriaſt enn ad ſpenna konur, og þad hygg-eg ad litt aukiſt gull i hollinne vid ſkattinn Skulldar ſyſtur þinnar, og hefur hun grimd Skiolldunga, og þad kann eg ad ſeigia þier, ad þetta er olitill her med hordum ſverdum og hervopnum, og þeir ganga i kring umm borgina med reiddum ſverdum, og mun Hiorvardur Kongur, ovingiarnlegt erinde vid þig eiga, og ei mun hann optar hiedann ifra ætla ad krefia þig rikis. þad er nu til ſeiger hann, ad vier munum vid vera med Konge vorum, og ſtyra lide Kongs vors, er ecki neitt ſparer vid

mal man / eller och ſå twånne tiugutwå års unga karler? Hon ſwarade ſig mera-älſka the bägge ſenare / änſom ottatijo åhrs gamla gubbar. Theße ord ſkal tu umgiälla tin hora / ſade Hialte / gick ſå til och bet näſan af henne / ſeyandes: nu må tu ſkylla på mig thetta / om nägor ſkulle flyga efter tig / och tror jag at ſtörſta delen lårer tyckia tig litet wård wara efter thenna tiden. Mycket illa och obilligt giorde tu med mig / ſade hon; men han ſwarade; man behöfwer intet wara ſå noga i alt / och tog thermed på ſig ſina wapn / ty han ſåg huru alt war fullt med brynjade män kring om borgen / och at Standaren woro upreſte. När han förthenſkull märkte / at nu icke war tid at längre bida / emedan ofrid war på färde / gick han til ſlottet och tit ſom Konung Hrolf ſatt med ſina kiämpar / ſeyandes: waka nu upp Herre Konung / ty ofrid är i gården / och giörs nu mera behof at ſtrida / än at ſmeka qwinfolk / och tror jag at litet lårer gullet i tin ſal förmeras af tin ſyſter Skullds ſkatt och utlagor / tå hon hafwer iklädt ſig en Skiölldunga grymhet / och kan jag thet förwißo berätta / at thetta är en ganſka ſtor här utruſtad med ſtarka ſwärd och härwapn / the gå nu kring borgen med dragna wärior / och lär Kouung Hiorwarder icke hafwa mycket godt i ſinnet emot tig / ärnandes han intet oftare här efteråt komma at kräfia riket af tig. Nu är ſå wida kommit / ſade han til the andra kiämparna / at wi wiljom blifwa hos wår Konung och ſtyra hans manſkap / emedan han aldrig hafwer ſpardt

dos eſſe. Et pœnas, inquit Hialtus, petulca ac impudica etjam dabis, ſimulque adgreſſus, morſu naſum mulieri abſtulit, addens: & mei quoque inter procos tuos recordabere, quorum plerisque gratiam tuam poſthac viliorem fore credo. Jlle querenti indigna contumelia a cariſſimo ſe jam affectam eſſe, reſpondit, priſtinam conſvetudinem atque blanditias utrique jam ſordere. Deinde armatis arcem obſideri, erectaque ſigna bellumque & pugnam imminere videns, armis impigre ſumtis, ad arcem aulamque revertitur; & Rege, cum duodecim pugilibus ſuis, conſpecto; jam tandem, inquit, Rex, expergiſcere; ante fores tuos ſtat ferri acies mucrone coruſco, ſtricta, parata neci: non hic dies amplexus & muliebres blanditias patitur; armis & forti dextera nunc, ſi unquam, opus eſſe ſcito, & parum, credo, auro tributoq; Skulldæ ſororis in poſterum ditabere, quam ſævitia & crudelitas Skioldungicæ gentis in te jam armaſſe videtur. Hoc certum eſt, hoſtes, & multitudine & armorum præſtantia valentes, ſtrictis gladiis arcem tuam undiquaque obſidere. Hiorvardum autem nimis fidum tibi placatumque eſſe, ne cogita, ultimo regnum a te petiturus, forſan ille jam adeſt. Converſus deinde ad ſocios & commilitiones eo inquit, jam ventum eſt, ut virtus noſtra Regi ſit neceſſaria, & quis noſtrum eſt, qui ipſi non libenter devovendam cupiat? Maxima certe ejus in nos beneficiorum & liberalitatis merita, dataque a noſtra parte fides ipſi promiſſaque ſancte ſervanda, quamcunq; operam & offi-

vid ofs, efnum nu vel heitſtreingingar vorar, ad vier verium vel hinn frægaſta *Kong*, ſem nu er a ollum Nordurlondum, og latum þad a hvort laufblad uppritaſt meiga, og a hvort land ſpyriaſt, ad vier launum honum nu vopn og herklædi, og margt eptirlæti annad, þvi vier munum þetta ei forverkum giora. Hafa hier ſtorar bendingar fyrer borid, þott vier holum duliſt vid ſo leinge, og er mier meire grunur a, ad hier mune enn ſtærri tilburder epter koma, ſvo ad i minne munu verda, og munu þad ſumer mæla, ad eg mæle nockud af ædru, enn vera kann ad Hrolfur Kongur drecki nu i ſidaſta ſinn med ſinum koppum, ſveinum og hirdmonnum. Upp nu aller kapparnir ſeiger Hiallte, og giored nu ſkiott adſkilid vid fridlur ydrar, þvi annad liggur nu þeirna fyrer, ſem er ad buaſt vid þvi ſem epter fer. Upp aller kappar med hardre ſvipan, og vopniſt aller ſamann. Þa ſtock upp *Hromundur* hinn *Harde*, og *Hrolfur* hinn *Skiothendti*, *Svipdagur* og *Beigadur* og *Hvitſerkur* hinn *Hvate*, *Haklangur* hinn ſiotte, *Hardrefill* hinn ſiounde, *Haki* hinn *Frækni*, hinn attunde, *Vottur* hinn *mikle* edur *mikil aflade* hinn nyunde, *Starolfur* hiet hinn tiunde, *Hiallte* hinn *Hugprude* hinn ellefte, og *Bodvar Biarki* hinn tolfte, enn Bodvar var þvi *Biarki* kalladur, ad hann rymde a burtu ollum Berſerkium Hrolfs Kongs, vegna þeirra

ſpardt thet ringaſte för oß; låtom oß nu giöra wåra löften tilfylleſt, at manligen förſwara then berömligaſte Konungen ſom fins i alla Nordländerna, så at thet på hwart löfblad må ſkrifwas och i alla länder ſpörjas, huru wi nu belönom honom hans wapn och härkläden, och all annan ynneſt wi niutit af honom, ty wi äro allaſammans plichtige härtill. Här hafwa ſig ſtora betydande teken tildragit, ſkiönt wi hafwom så länge hållit oß therwid tyſta, och tror jag at än ſtörre förändringar torde ſig härefter åt tildraga, ſom läta bliſwa i minne; och kan wara at några tro mig thetta tala af mißtröſtan eller råddhoga, doch torde wäl hända at Konung Hrolf dricker nu ſenaſte gången med ſina kiämpar, ſwänner och hofmän. Upp nu förthenſkull kiämpar alla, ſäger Hialte, och ſkiljens haſtigt ifrån edra frillor, ty annat ſtår eder nu före, ſom är at laga eder tilreds emot thet ſom efterföljer. Sprungo tå upp Hromundur then Hårda, Hrolfer then Snällhändta, Swipdager, Beydager, och Hwitſerker then Snälla, Haklånger then ſiette, Hårdrefil then ſiunde, ottonde Hake then Fräcke, Wottur then Store och nijonde, Starolfer then tijonde, ellofte Hialte then Froma, och Bodwar Biarke then tolfte. Bodwar war förthenſkull Biarke kallader, att han ſkaffade ur wägen alla Konung Hrolfs Berſerkar, för theras högmod och förmätenhet ſkull, dräpandes ſomlige så at ingen af them kunde triſwas för honom, ty the woro ſåſom barn

& officia a nobis haud immerito exigere videntur, pro Principe, ideo, ſeptentrionis heroum longe clariſſimo, ultima etjam impigre & alacriter auſuris. Sic omnium quaſi arborum foliis inſcripta pietatis noſtræ ac virtutis fama, totum terrarum orbem pervagabitur, confeſſurum, & armaturam præſtantiſſimam, & cetera Regis ſui, quanquam ingentia, beneficia Rolfi Pugiles tamen optime meritos fuiſſe. Ego certe credo, commilitones, haud vani fuiſſe ominis diuturnam illam, qua jamdiu tot heroes uſi ſumus, pacem quietemque, at majorem jam propius imminere rerum omnium viciſſitudinem, cujus eventus, quaſi novos inauditosque, maturior etjam ætas & experientia forte mirabitur atque ſtupebit. Oratio quidem hæc mea multis metus & deſperationis forte plena videbitur; interim aut mea ſemper errabit conjectura, aut ultimæ futuræ ſunt, quas hodie inter amicos ſuos commilitones aulicosque Rex epulas celebrat. Jam itaque, fortiſſima pectora, ſciſſis amorum vinculis, in omnes caſus & contra quasvis fortunæ minas paratiſſima, ſurgite. Proſiliunt itaque ex ſedibus quisque ſuis, *Hromundus durus*, *Rolfus manu promtus*, *Svipdagus*, *Beigadus & Hvitſerkus celer*, *Haklangus* ſextus, *Hardrefilus* ſeptimus, *Hakus ſuperbus* octavus, *Walterus magnus* nonus, *Storolfus* decimus, *Hialtus manſuetus* undecimus, *Bodvarus Biarkius* duodecimus. (Hic Biarki nomen inde acceperat, quia, interfectis quibusdam, ceteros ex aula Rolfi Berſercos omnes fugaverat: non enim ferre poterat ſubdolas artes, arrogantiam faſtumque

ra offa og ofmetnadar, enn drap suma so einginn þeirra þreifst fyrer honum, þvi þeir voru sem born ad reikna hia honum, þa a þurfti ad reina, og þottust honum þo ætid meiri, og satu jafnann a svikradum vid hann. Bodvar Biarki stod nu strax upp og herklædde sig og mællti, ad nu væri Hrolfe Konge þorf a stolltum dreingium, og mun þeim ollum duga hugur og hiarta, sem ecki standa a baki Hrolfs Kongs. Hrolfur Kongur sprettur nu upp, og tekur til orda med ongvum otta: takid oss þann dryck sem bestur er til, og skulum vier drecka fyrst og giora oss glada, og synum svo sidann hvada monnumm þetta eru Hrolfs kappar, og astundum þad eina ad vor frægd og hreiste sie leingi i minni, þvi hingad hafa sokt hiner mestu kappar af ollum londum sem i nand eru, og enn enu fræknustu menn. Seiged þad Hiorvarde og Skullde og þeirra koppum, ad vier munum drecka oss glada adur enn vier komum til þeirra ad taka vid skattinum, svo var giort sem Kongur mællti. Skulld svarar: olikur er Hrolfur Kongur broder minn ollum odrum monnum, og er ad slikum helst mikill skade, enn þo *skal til skarar skrida allt ad einu.* Svo mikid fannst umm Hrolf Kong, ad hann var lofadur bæde af vinum sinum og ovinum.

barn at räkna emot honom/ när man behöfde något at försöka/ doch tyckte the sig wara förmer i högmod och inbilningar/ tänckande altid på swikeliga råd emot honom. Bodwar Biarke stod nu strax upp och klädde sina wapn på sig/ seyandes: nu hafwer Konung Hrolf stälta drängar af nöden/ och läta the alla hafwa dugande mod och hiertan/ som nu icke ställa sig bak om honom. Konungen springer tå upp och tager til orda/ utan at wisa någon fruchtan/ seyandes: tagen fram thet bästa dricka som wanckar/ och skolom wi först dricka och giöra oß glada/ och utwisom sedan hwad män som Hrolfs kiämpar äro/ åstundande iag endast at wårt beröm och mandom må länge ihugkommas/ ty hit hafwa sökt the största kiämpar ur alla nästgräntsande länder och riken. Fördenskull berätten thet Hiorwarder och Skulld/ at wi williom dricka oß glada förrän wi kommom til them at emottaga skatten; thet wardt och efterkommit/ som Konungen sade/ och swarade Skulld således therpå: fast olik är min Broder Konung Hrolf alla andra män/ och är thet stor skada om honom/ doch måste alt skrida til ett slut. En så förträfflig Konung war Hrolf/ at han wart berömder både af sina wänner och owänner.

L. Cap.

que virorum, quos, quoties unquam in discrimen res venisset, mulierculas & infantes nec secum ulla ratione comparandos esse sciebat. (Hic autem Bodvarus, armis, reliquoque corporis munimento strenue sumtis, jam itaque Rolfus, inquit, fortibus viris opus habet: nec timidum effœminatumque esse oportebit, qui hodie sub virtute ducis ac Regis nostri latere non erubescet. Rex quoque ipse surgens alacri & interrito vultu monere cœpit, potum jam infunderent propinarentque meliorem: hoc refectos, documenta deinde daturos, quales haberet Rolfus commilitones, qui hoc unice agunt, ut, post fata sua, nomen rerumque a se gestarum gloria in posterorum animis vivat floreatque; quorumque selecta virtus a finitimis regionibus in suam aulam, velut centrum, dignissimamque fortissimorum virorum sedem, confluxerat. Hiorvardo autem & Skulldæ nuntiarent, potu epulisque primum satiatos, mox deinde ad vectigal atque tributa ab illis extorquenda se adfuturos. Quæ cum in castra hostium nuntiata essent, Skullda inquit: paucos admodum esse oportet, qui cum fratre meo Rolfo comparari merentur, & tanti Principis indignus exitus commiserationem certe excitare potest: sed sua quemque calamitas & fata premunt. Tanta Rolfo indoles erat, ut inimicis etjam debitam virtutis suæ laudem extorqueret.

Cap. L.

L. CAP.

Upphaf bardagans, eggiun Hiallta og ſamtal þeirra Bodvars.

HRolfur Kongur ſprettur nu upp ur haſætinu, er hann hafde adur druckid umm hrid, og aller hanns kappar ſkilia nu vid dryckiu goda ad ſinne, og eru ute þvi næſt nema Bodvar Biarke, hann ſia þeir hvorge og undraſt þeir þad næſta miog, og þyker þeim ecki orvænt, ad hann ſie annad hvort hertekinn edur ihel ſleiginn, enn þegar ſem þeir eru ut komner, þa breſtur þar i ogurlegur bardæge. Hrolfur Kongur fylger ſialfur framm merkinu og kappar hanns þar med a badar ſidur og allur annar borgar mugur, hvorn eige var hægt ad telia, þo þeir kiæme nu til litils. þar matti ſia ſtor hogg i hialmum og brynium, ſverd og ſpiot matte þar morg a lopte ſia, og ſo margur hrævardalur, ad þaktar voru allar grunder. Hiallte hinn Hugprude mællti: morg brynia er nu ſlitenn og morg vopn brotinn, margur hialmur ſpilltur og margur hrauſtur riddare af baki ſtiginn, og hefur Kongur vor gott ſkap, þvi nu er hann ſvo gladur ſem þa hann dreckur ol ſem faſtaſt, og vegur hann nu jafnt med badum hondum, og er hann miog olikur odrum Kongum i bardogum. þvi ſvo lyſt mier hann ſem hann hafe tolf karla afl, og margann hrauſtann mann hefur hann

50. Cap.

Om ſlagets begynnelſe/ ſamt Hialltes upmuntring och ſamtal med Bodwar.

NÄr Konung Hrolf hade druckit en ſtund/ ſpringer han up ur högſätet och alla hans kiämpar ſkildes then gången från the goda dryckarna/ och foro thernäſt ut med honom/ förutan Bodwar Biarke ſom ingen ſåg til/ hwilket them androm underligit förekom/ och mente the förthenſkul at han antingen wore fången eller ihelſlagen; men ſå ſnart the woro utkomna/ begyntes ther en förſkräckelig ſtrid. Konung Hrolf följde ſielf fram med ſtandaret/ och hans kiämpar jämte honom på bägge ſidor/ ſamt then öfriga myckenheten af borgarena/ ſom intet är giörligit at uptälja/ emedan thet ochſå litet gagnar. Feck man ther ſe ſtora hugg i hiälmar och brynjor/ ſwärd och ſpiut ſwängas i luſten/ och ſå många dalar af as/ at all marken wardt ther med betäckt. Tå ſade Hialte then Skickeliga: mången brynja är nu ſliten/ många wapn ſönderbrutna/ mången hiälm kluſwen/ och mången kiäcker Riddare af häſten ſtupad/ doch är wår Konung wid godt mod/ ty han är nu ſå glad/ ſom när han plägar dricka öl ſom ſtarkaſt/ och hugger han altjämt med bägge händerna/ warandes mycket olik andra Konungar i drabbningar. Ty ſå tyckes mig/ ſom han hade tolf manna ſtyrkia/ och mången ſtälter karl haſwer han fällt til jorden; må nu Konung Hiorwarder för-

CAP. L.

De initio pugnæ, & Hialto cum Bodvaro colloquente, eumque ad certamen exhortante.

REx, poſtquam aliquandiu bibiſſet, ocyus ex ſolio ſe proripiebat. Pugiles quoque, grata relinquentes pocula, in certamen euntem ſequebantur. Bodvarus ſolus manebat, qui, ut in agmine euntium deſideratus eſt, caſum hunc omnes mirati, alii captum, alii interfectum, credebant. Poſtquam ad hoſtes perventum eſſet, atrox ſtatim pugna exardeſcit. Rolfus ipſe ante prima ſigna Pugilibus ſuis ab utroq; latere ſtipatus, pugnabat: reliquam armatorum multitudinem, quæ duces ſequebantur, enumerare, operæ pretium eſſe non videtur. Tum vero loricas galeasque enſis tentabat; tum armorum ingens ſtrepitus, & ictibus fœdata ora, & corpora capitibus truncata, perque totum campum jacentia, oculis animisque triſtiſſima ſpecie obverſabantur. Hialtus manſvetus inquit: loricas jam, arma clypeosque ubique ſciſſos fractosque, multaque fortium virorum corpora, ab equis præcipitata, video: ſed unde Regi noſtro tanta, inter tot cædes & funera, oris conſtantia, tantaque alacritas, quanta inter pocula eſſe ſolet? Utraque manu enſem vibrat, aliis certe Regibus in pugna longe præſtantior, duodecim enim virorum robore mihi præditus videtur, ideoque tot ex præſtantiſſimis hoſtium ſua manu impune

hann drepid, og nu ma Hiorvardur Kongur sia þad, ad sverdid Skofnungur bitur og gellur i þeirrra andans hausum, enn nattura *Skofnungs* var su, ad hann kvad vid hatt þa hann kiende beinanna. Lystur nu i bardaga all akafann, so ecki neitt stenstt vid Hrolfe Konge og koppum hans. Hrolfur Kongur vegur nu so med Skofnunge er hann hiellt a, ad undrum þotte giegna, og orkar nu miog a lid Hiorvards Kongs, og fellur þad ad handamale. þad sier Hiorvardur Kongur og menn hans, ad Biorn eirn stor og mikill for fyrer monnumm Hrolfs Kongs, og jafnann þar næst sem Hrolfur Kongur var, hann drepur fleire menn med sinum hramme, enn fimm adrer kappar Kongs, hriota af honum hogg og orskot, enn hann brytur under sig bæde menn og hesta af lide Hiorvardar Kongs, og allt þad sem i nand er, mylur hann med sinum tonnum er hann til naer, svo ad illur kur kiemur i lid Hiorvardar Kongs. Hiallte litast nu umm, og sier hvorge Bodvar fielaga sinn, og mællti til Hrolfs Kongs, hvoriu mun þetta giegna ad Bodvar hlifer sier og kiemur ecki nærri Konginum, slikann edur þvi likann kappa sem vier hugdum hann vera, og hann hefur opt reinst? Hrolfur Kongur svarar: ad nockru mun hann vera, sem oss mun best giegna ef hann er sialfradur, halltu þinne hugpride og framm gongu, enn hall-

förnimma at swärdet Skofnung kan bita/ och at thet siunger högt i theras huswudskallar/ ty thet war Skofnungs egenskap/ at thet gaf högt liud/ när thet kom emot något ben. Nu wardt slaget så häftigt/ at ingen fans/ som kunde giöra Konung Hrolf eller hans kiämpar motstånd; warande här förundran wärdt at se på/ huru Konung Hrolf hugger med Skofnung/ somhan hade i sin hand/ och giör thet mycken skada på Konung Hiorwarders folk/ så at the stupade wid hwart hugg. Konung Hiorwarder och hans män märkte nu huru en stor och stark Biörn for framföre Konung Hrolfs män/ och fölgde diuret honom altjämt närmast/ fällandes flera med sina ramar än sem andra af Konungens kiämpar; thermed halkade alla hugg och skott förgiäfwes af honom/ ock bryter han under sig både män och hästar af Hiorwarders folk/ och alt hwad honom nådde/ smolar han sönder med sina tänder / så at stort knorr och oordning förorsakades i Konung Hiorwarders här. Hialte ser sig nu om och saknar sin stallbroder Bodwar / ty sade han til Konung Hrolf: huru män thetta hänga tilsammans/ at Bodwar nu skonar och undansticker sig/ och är icke hos Konungen / en sådan kiämpe som wi haswom hållit honom före/ thet han och sielf esomofftast utwist. Konung Hrolf swarar: någorstädes lärer han wara hwarest thet oß gagna lärer/ om han råder sielf/ förthenskul giör efter tin wanliga sedighet och far fort som tu begynte / men förtala honom icke på baken/

ne jam obtruncavit. Et, Hiorvarde, sera nunc sed acri te duci credo pœnitentia, expertum, quæ vis & acies gladio Rolfi insit, tot crania cum sonitu strepituque perrumpenti. (Erat hæc natura *Skofnungi*, ut ad ossa allisus, vehementer sonaret.) Jamque ingens strages erat, nec Rolfi Pugilumque ejus sustinere aut amoliri impetum ulla ratione hostes poterant. Rara certe tunc & admiratione digna virtutis specimina dextera Rolfi, gladio armata Skofnungo, dedit, pressique fortitudine hostium Hiorvardi milites, alius super alium, cumulata strage, procumbunt. Ursus quoque ingens, & immani accensus rabie, aciem Rolfi, & inprimis ipsum Regem, propius antecedebat. Hæc fera majorem, quam quinque Rolfi pugiles, sola, ungulis stragem hostium dabat. Frustra gladiis telisque durissimum petunt: ruit ille sævus, viros equosque uno eodemque dejiciens impetu, & obvia quævis dentibus discerpens. Hinc ingens apud Hiorvardum tumultus, & haud parum turbata acies. Hialtus, inter hæc, Bodvarum abesse videns, ita Regem alloquitur: quid jam de Bodvaro, in tuo tam manifesto periculo latente, existimandum sit, ego vero nescio, certe isthæc vivendi ratio multum ab opinione virtutis abhorret, quam de illo omnes fovimus, cujusque non vana & obscura jamdiu inter nos ipse documenta dederat. Rex ait: ubicunque sit ille, modo superstes, nec suæ virtutis nec nostræ utilitatis oblitum esse credo. Tu itaque consveta macte virtute, noli de absente amico durius ferre judicium; vos quidem omnes

hallmæl honum ecke; þvi einginn ydar er hanns jafninge, og afrya eg þo aungvann ydar, þvi þier erud aller hiner hrauſtuſtu kappar. Hiallte hefur nu a ras, og heim til borgarinnar i Kongſins herberge, og ſier hann nu hvar Bodvar ſitur og hefſt ecki neitt ad. Hiallte mællti: hvorſu leinge ſkulum veir bida hinns frægaſta manns, og eru þetta mikil odæme, ad þu ſtendur ecki a þinar riettu fætur, og reiner ecki þina ſterku armlegge, ſem ſvo eru ſterker ſem alibyrner. Upp nu Bodvar Biarke og minn yfermann, ella mun eg brenna huſid og ſialfann þig, og er þetta hofud ſkomm, þvilikur kappi ſem þu ert, ad Kongurinn ſkule leggia ſig i haſka fyrer oſs, og tyner þu ſo þinu mikla loſe, ſem þu hefur umm ſtunder haſt. Bodvar ſtendur þa upp og blies vid ſtormannlega og mællti: ecki þarftu Hiallte ad hræda mig, og ecki er eg enn hræddur, og nu er eg albuinn ad fara. þa eg var ungur flyda eg hvorki elld nie jarn, elld hef eg ſkialldann þolad, enn jarnagang hef eg ſtundum reint, og fyrer hvorugu geingid hingad til, og ſkaltu ad ſonnu ſeigia, ad eg vil full vel beriaſt, og jafnann hefur Hrolfur Kongur kallad mig kappa fyrrr ſinum monnum, a eg honum og margt ad launa, fyrſt mægd, ſvo tolf bu er hann hann gaf mier, og þar med marga dyrgripe. Eg drap *Agnar Berſerk* og ei ſidur *Kong*, og er þad verk

baken/ ty ingen af eder är honom jämlik/ doch säger jag icke thetta at härmed förwita eller förbrå någon af eder/ ty i ären alla the raskaste kiämpar. Icke-theßmindre löper Hialte hem til borgen/ och når han kommer i Konungens herbärge/ ser han hwarest Bodwar sitter helt såfäng. Förthenskull sade Hialte til honom: huru länge skolom wi bida på en sådan dråpelig mans ankomst/ och är thetta utan efterdömme/ at tu icke står på tinna rätta fötter/ och icke brukar tina kraftiga armläggar/ som äro så starka som en AlaBiörns. Upp förthenskul Bodwar Biarke/ min öfwerman/ elliest lärer iag tända eld på huset och bränna thet upp tillika med tig sielf; thet är wist en huswudskam för en sådan kämpa som tu är/ at wår Konung skall gifwa sig i fara för oß/ och förlorar tu således thetta mykna beröm som tu här till dags så länge åtniutit. Bodwar står tå upp och slåsar isrigt/ seyandes: tu Hialte behöfwer intet til at skrämma mig/ ty icke är iag än rädder/ utan helder helt färdig att fara med tig. När iag war unger/ flydde iag hwarken för eld eller järn; elden hafwer jag ibland tält/ järn och wapn stundom försökt/ men för intet theras fruchtan har jag gåt hit/ och skall tu i sanning seya at jag är fullsinnad at fächta/ hafwande Konung Hrolf med rätta salladt mig kiämpe fram för sina män; så är jag och skyldig at löna honom för mycket godt/ först för mågsåmjan/ sedan för the tolf Byar/ som han gaf mig/ tillika med

omnes egregii eſtis viri, virtusque veſtra omni reprehenſione major; at Bodvarum æmulari fruſtra omnes nitemini. Nihilo minus Hialtus ad arcem currit, ibique in cubiculo Regis Bodvarum otioſum conſpicatus; quamdiu, inquit, fortiſſime, te expectabimus? Quæ nova iſta pedibus tuis languor & ſegnities, aut quæ vincula brachiorum tuorum nervos, urſi ſaginati robur æquantes, jam conſtringunt? Surge itaque, Bodvare Biarke, ſurge omnium fortiſſime heros: ſin minus, ſubditis facibus & domum & te ipſum ego comburam; annon Regem periculis pro nobis expoſitum relinquere te, tantum merito puderet heroem? Certe huic ultimæ ſocordiæ tantum adhæſurum ignominiæ, crede, quantum nulla unquam arte expiare & diluere conaberis. Bodvarus ſurgit tandem, & graviter imo de pectore gemitus ducens, noli, inquit, timidum me credere, Hiallte: interritus ſum, & paratus jam, qui tecum in certamen eam. Juvenis nec ferrum nec flammam effugi; hujus ſæpius ardorem tuli, ad arma tractanda haud rudis: nec ſcio cum fortiore unquam congreſſum me eſſe: & videbis hodie quoque vires animumque pugnandi mihi ſupereſſe, etjamſi tua Regisque cauſſa hic aliquantulum diutius detineri maluiſſem. Certe non ſine cauſſa me Pugilem heroemque cæteris ſatellitibus ſuis Rolfus prætulit: & multa quoque huic Regi ego me debere fateor, tam propter affinitatem, quam duodecim prædia, & cætera, quæ in me contulerat, majoris pretii munera. *Agnari Regis & Berſerki* cædes, mea

verk haft i minnumm, hann telur nu upp fyrer honum morg ſtorvirke, er hann hafde unnid og bana madur ordid margra manna, og bad hann ſo til ætla, ad hann munde ohræddur til bardagans ganga, enn þo hygg eg hier vid miklu meire undur ad eiga, enn hvervetna þar ſem vier hofum adur komid. Enn ecki hefur þu Hiallte verid Konginum ſo hag felldur i þeſſu tilbragde ſem þier þyker, þvi nær munde nu leigid hafa adur hvorier ſigraſt hefde, og hefur þier nu meir ordid vit fatt enn hitt ad þu munder ecki vel vilia Konginum, og ongvum ſkyllde þetta odrum hanns kappa endaſt hafa utann þier og Konginum ad kalla mig ut, þvi hvorn mann annann ſkyllde eg drepid hafa, og vill nu dragaſt til þeſs ſem verda vill ad einginn rad ſkule duga, og ſeige eg þier ad ſonnu, ad nu ma eg ad morgum hlutum minna duga edur lid veita Hrolfe Kongi, enn adur þu kallader mig ut hiedan. Þa ſvarar Hiallte og ſagde: þad er lioſt ad mier er vandaſt vid þig og Hrolf Kong, enn þo er vandt ur ad rada þa ſo fellur til.

LI. CAP.

Fra Bodvar Biarka og Hiallta Hugpruda, og þeirra frammgongu og vidtale.

EPter þeſſa eggian Hiallta ſtendur Bodvar upp, og geingur ut til bar-

med många andra dyrbara håfwor. Jag fällte Berſerken Konung Agnar/ hwilken giärning altid warit i minne hafd; therpå uppräknar han många flera ſtora bedrifter / ſom han uträttadt hade/ hwar med han blifwit mångens baneman/ ty bad han honom förwißo tro/ ſig ſkola helt orädder gå til ſlaget/ doch inbillar jag mig/ ſade han / at här warder man mot många flera widunder ſtridandes än någonſin tilförene / ehwareſt wi hafwom framfarit. Men icke hafwer tu Hialte giort Konungen ſå ſtort gagn med thenna förrättning/ ſom tu tror/ ty ſå wida war thet redan kommit/ at man begynte twifla til hwilken thera ſegren ſkulle wända ſig / och har tu mera oförſeende ſkada förorſakat/ än tu ſielf ärnat ; ej eller hade någonthera af the andre kämparna ſkolat underſtå ſig / förutan Konungen och tu / att kalla mig ut/ ty eho af the andra ſådant giort / honom hade jag ſäkert dräpit/ men nu drages alt til thet ſom ödet beſlutit hafwer / nämligen at intet råd ſkall mera duga / och ſäger iag thet i ſanning / at nu är iag i många ſaker mindre duglig at bewiſa Konungen något biſtånd än någonſin tilförene / och förr än tu kallade mig hädanifrån. Hialte ſwarade här til och ſade : thet är klart at jag måſt är bekymrad för tig och Konung Hrolf/ doch ſer jag at thet är ſwårt til at rätt ſkicka ſig när thet kommer ſå wida.

51. Cap.

Om Bodwar Biarke och Hialte then Skickeliga, ſamt theras framgång och ſamtal.

EFter thetta Hialtes upmuntrande/ ſtiger Bodwar upp och går til ſtriden/

mea facta manu, etjam laudis quid atque memoriæ habitura mihi videtur. His alia multa addit præclara facinora, victoriasque ſuas ſingulari partas certamine, jubens Hialltum omnino ſibi perſuaſum habere, quod pugnæ diſcrimen interritus ſubiret. Ulterius deinde pergit dicendo: mihi autem videtur, majorem laborem majoraque pericula nos hodie expectare, quam quibus unquam antea exercita virtus noſtra fuit. Nec iſta tua, Hiallte, ſedulitas tantum, quantum putas, Regi noſtro officium præſtitit; eo enim ventum erat, ut, ad quem victoria eſſet inclinatura, dubitaretur: nec, præter te & Regem, impune abſtuliſſet, quicunque ex ceteris me evocare auſus fuiſſet; ejus enim temeritas certiſſima morte in auctorem redundaſſet: nunc duro trahi videor *fato*, quod, quacunq; ratione ſalubriter deſtinata, potentius tamen evertit. Et fateri non pudet, me jam in multis minus Regi utilem fore, quam fueram, a te non dum evocatus. Hialltus reſpondit: tuam ego ſortem & Regis maxime doleo; interea ſcias, in ejusmodi articulo rerum deprehenſo ſalubre conſilium inventu difficile nimis mihi fuiſſe.

CAP. LI.

De Bodvaro Biarkio, & Hiallto manſueto, eorumque progreſſu & colloquio.

POſt hanc Hialti exhortationem Bodvarus ſurgens, in certamen abit. Jamque urſus aciem Rolfi deſeruerat, quæ itaque ſenſim langueſcere cœpit. Skull-

bardagans; er þa Biorninn horfinn i burt ur lidinu Hrolfs Kongs, og tekur nu bardaginn til ad þyngiast a fyrer þeim, hafde Skulld Drottning aungvum brogdum vidkomid, so leinge Biorninn var i lide Hrolfs Kongs, þar sem hun sat i sinu svarta tiallde uppa *seidhialle* sinum, skipter nu so umm sem dimm nott kom epter biartann dag, sia nu menn Hrolfs Kongs hvar kiemur framm ur lide Hiorvardar Kongs eirn ognarligur *gallti*, hann var ei minne til syndar enn þrevett naut, og var ulfgrar ad lit, og flygur or at hvoriu hanns bustarhare, og drepur hirdmenn Hrolfs Kongs hronnum nidur med fadæmum. Bodvar Biarke ruddist nu umm fast, og hoggur a tvær hendur og huxar nu ecki annad, enn ad vinna nu sem mest adur enn hann fielle, og fellur nu hvor umm þverann annann fyrer honum, og blodugar hefur hann badar sinar hendur til axla upp, og valkostu a ymsa vegu i kring umm sig, og liet hann likt sem hann væri odur, enn so margann mann sem hann drap af lide þeirra Hiorvards Kongs og Skulldar, og so fleire adrer kappar Hrolfs Kongs, þa eru þau oskop a, ad alldrei þverrar lid þeirra ad helldur, og var so sem einginn hefdist neitt ad, og alldrei þykiast þeir Hrolfur Kongur og kappar hanns hafa komid i slik undur. Bodvar mællti: driugt þyker mier lidid Skulldar, og grunar mig ad þeir daudu sveime hier,

den' / warande Biörnen förswunnen från Konungens manskap / så at striden begynte småningom at luta til undergång för them; ty Drottning Skulld / som satt i ett swart tållt uppå sin trollstol / hade ej kunnat betiena sig något af sina kånster så långe Biörnen war ibland Konung Hrolfs folk; byttes thet förthenskull nu om / såsom når en mörker natt följer på en klar dag / och bliswa Konung Hrolfs mån nu warse hwarest en förfärlig stor gallt framkommer utur Konung Hiorwarders manskap; och war han ej mindre til anseendet ån et tre års gammalt nöt / samt grå såsom en warg til fårgen / och sköt han pilar ur hwar börst / fållandes Konung Hrolfs hofmån hopetals til jorden / så at man thes make aldrig sedt. Bodwar Biarke röyer imedlertid wåg omkring sig och hugger med bågge hånderna / inbillandes sig icke annat / ån at öfwerwinna största delen innan som han fölle / ty stupar nu hwar twårt om annan för honom; bågge hånderna och armarna hade han blodiga up til axlarna / samt högar af döda kroppar på ömsa sidor omkring sig / ställandes sig såsom han wore helt rasande af ondsko; doch år thet ohördt / at af alla the mån som han ock andra Konung Hrolfs kiåmpar dråpte för Konung Hiorwarder och Skulld / förminskades doch intet af theras hår / utan war thet lika som ingen saknades / och tyckte Konung Hrolf och hans kiåmpar sig alldrig haswa sedt ett sådant underwårk. Bodwar sadt: drygt kommer mig Skullds manskap före / och tror jag at the döda spökia och stiga upp

Skulldæ enim, quæ in nigro tabernaculo, *magica sublimis sella*, sedebat, præsente urso, artes & veneficia sua nihil profuerant. Sed nunc tanta statim rerum mutatio exstitit, quanta esse solet, atra nocte, spissisque tenebris clarissimum solem diemque subito intercipientibus. Verrem quoque ex acie Hiorvardi prorumpere milites Rolfi conspiciunt; monstrum horrendum, qua colorem lupo simile, & magnitudine juvencum trium annorum æquans: ex omnibus autem setis tela evolare videbantur, jacebantque alius super alium, cumulata strage, Rolfi satellites, ungulis feri & rabie protriti. Bodvarus inter ea, utraque manu ensem vibrans, late viam cædendo fecerat, certo persuasus, non multos hostium, post suam cladem, superfuturos. Jamque furentis brachia ad humeros usque hostium madebant cruore, circumque in acervos veluti congesta, occisorum corpora jacebant: nec cæteros Rolfi Pugiles suæ pudebat virtutis. Sed tot hostium interfectis, totidem inaudito miraculo superant, vanamque suam virtutem vanosque conatus, integris semper Hiorvardi & Skulldæ copiis manentibus, Bodvarus & socii cum stupore videbant. Bodvarus ait: haud facile hic Skulldæ exercitus terga aut victas dabit manus, surrexisse mortuos, & in certamen rediisse, credo: ardua hominibus res est, contra spectra & mortuorum umbras dimicare. Quid proderit tandem tot medios secasse viros, tot galeas loricasque comminuisse, tot hostium duces manibus discerpsisse nostris, cum occisus hostis propriæ ultor necis acrior & in-

hier, og riſe upp aptur og berieſt vid oſs, og er þad torſokt ad beriaſt vid drauga, og ſo margur hnygur ſem hier er klofinn, hialmur brotinn, og brynia i ſmatt i ſundur hoggvinn, og margur hofdinge i ſundur boladur, þa eru þeir dauda nu grymmaſter vidur eignar, og ecki hofum vier matt vid þeſſu. Eda hvar er nu ſa kappe Hrolfs Kongs er mier fryade hugar meſt, og mig kvadde meſt utgaungu adur enn eg ſvarade honum, og ei ſie eg hann nu, og em eg þo ei vanur ad hallmæla monnum. þa ſvarar Hiallte: þad ſagdur þu ſatt, ei ertu hallmæla ſamur, enn hier ſtendur ſa ſem Hiallte heiter, og hefe eg nu enn nockud verka efne fyrer hondum, og er ei all-langt a millum ockar, og þarf eg nu vid ſierdeilis godra dreingia, þvi af mier eru hoggnar allar hlyfar foſtbroder, þykiſt eg þo akaflega vega, og get eg nu þo ei hefnt allra minna hoggva, ei ſkal þo enn vid hlifaſt adur enn eg dey, ef vær ſkulum i *Walholl* giſta i kvolld, og viſt hofum vier alldrei hitt ſlik undur fyrer ſem hier eru nu, og hefur oſs leinge fyrer bodad vid þeſſum tidindum, ſem hier eru nu framm kominn. Bodvar Biarki mællti: nem hvad eg ſeige, eg hefe nu bariſt i tolf flock oruſtum (folkoruſtum), og jafnann verid kalladur fullhuge, og hlidad fyrer aungvum Berſerk, eg hvatta Hrolf Kong ad ſækia heim Adils Kong, og mættum vier þar nockrum brog-

upp igen och ſtrida å nyo emot oß; thet är altſå ſwårt at ſlåß emot the Dödas wålnar och ſpöken; ſå många klufna ſom här fallit/ hiälmar brutna/ brynjor i ſmå ſtycken huggna / och mången höfdinge ſönderkroßad/ doch äro likwäl the döda grymmaſt at fächta emot / hafwandes wi intet råd eller macht mot theße. Eller hwar är nu then ſamma Konung Hrolfs kiämpe / ſom förwitade mig min förſummeſe / och måſt bad mig komma ut / innan ſom jag wille ſwara honom? Nu ſer jag honom icke / och är doch ej wan at baktala någon. Tå ſwarade Hialte: thet ſäger tu ſant; at tu är ingen bakdantare / men här ſtår then ſamma ſom Hialte heter / han kan ännu uträtta något / och är thet ej långt emellan oß bägge / hafwandes jag tappra män af nöden / ty alla mina lifwapn äro redan ſönderhuggna / foſterbroder; och tycktes jag fuller manligen fächta / doch förmår jag ej at hämnas alla the hugg jag bekommit / icketheßmindre ſkall jag ej ſpara mig ſå långe lifwet är qwar / i fall wi ſkolom i afton giäſta i Walhall / thet är / dö och fara til Odens ſal; wiſt är thet at wi aldrig tilförene råkat ut för ſlikt underwerk / och har oß långe warit förebådat hwad ſom nu är förhanden. Bodwar Biarke ſwarade: tag til märkes hwad jag nu ſäger: jag hafwer warit i tolf ſtora fältſlachtningar / och altid haft thet namnet af en behiärtad man / ſamt aldrig ſkydt för någon Berſerk; jag ſkyndade Konung Hrolf til at beſökia Konung Adel/ hwareſt wi måſte hålla ut några krigspuß och ſtämplingar / doch war

invictus heic in pugnam redeat, aut ubi jam eſt ille heros, cujus ſtolida fiducia moras mihi tantopere exprobrans, exire coegit tacita æſtimatione futuros caſus, non tamen vano prorſus & inerti conatu, examinantem: non illum jam video; graviorem autem de abſentibus ferre ſententiam non ſoleo? Hialtus ait: recte dicis, nec enim obtrectator es, hic autem adſum Hialtus, nec tam longe ſeparati ſumus; & parum quidem in me opis jam ſupereſſe, ſcitote, commilitones: en loricam meam ceteraque corporis munimenta, ictibus omnino perforata & vix cohærentia. Videor quidem mihi, ut virum decet, impigre fortiterque rem gerere, tamen tot vulnera accepta deficientes cum ſanguine vires fruſtra ulciſci conantur: animus ſolum & virtus, vinci neſcia, adhuc tamen ſupereſt, quæ, ſi ultimam hanc lucem fata mihi forte velint, immaculata quoque morientem ſequetur. Et certe in hunc usque diem novum inauditumque eſt tot monſtris, tot miris caſibus fortes viros unquam agitatos fuiſſe: nec vana fuiſſe omnia comperior, quæ præſens hoc infortunium jamdiu ſignificaſſe videntur. Bodvarus Biarkius reſpondit: memento, Hialte, quæ jam tibi dicturus ſum, duodecim ego præliis interfui, & Berlercorum ferociæ & periculi omnis contemtor. Me auctore Rex Adelum inviſit, multis quidem artibus atque inſidiis munitum, ſed quæ nullius tamen momenti fuere in comparatione horum, quæ implacabilis orcus in nos evomuit, dira atque nefanda veneficia, quorum adeo vis peſtifera cor

brogdum, og var þad litils verdt hia þeſſum ofagnade, ſem nu er ſo lagdur inn til mins hiarta, ad mier er ecki jafngladt ad vega ſem adur. Eg mætte Hiorvarde Konge adann i fyrre hridinne, ſvo ockar fundum bar ſammann, kaſtade hvorugur ockar loſtum a adra, attum vid vopna ſkipte umm ſtund, ſende hann mier lag hvors eg kienda, hvar fyrer eg hio af honum hond og fot, og kom annad hoggid a oxl honum, og klauf eg ſo nidur med ſydunne og hryggnum, enn ſvo bra han ſier vid, ad hann andvarpade ei, og ſo ſem hann ſofnade umm ſtund, enn eg hugda hann daudann, og faer munu ſliker finnaſt og ei bardiſt hann odiarfligar a epter enn adur, og alldrei kann eg ſeigia hvad hann eflir. Hier er nu margt manna ſamann komid rikra og tyginna a mote Hrolfe Konge og oſs, og ur ollum attum ad drifa ſo ei ma rond vid reiſa, enn *Odin* kann eg ecki ad kienna hier, enn mier er þo meſtur grunur a, ad hann mune hier ſveima a mote oſs *Herians ſonurinn* hinn fule og otrue, ef nockur kynne mier til hanns ad ſeigia, ſkyllda eg kreiſta hann ſem annann hinn minſta og verſta myſling, og þad illa eitur kveikinde ſkyllde verda ſvivirdelega utleikid, ef eg mætte þad hondum taka, og hvorium munde vera meire heipt i hug, ef hann ſæe ſinn lanardrottinn ſo ut leikinn ſem vier

war thet litet wärdt i anſeende til thenna Diäſwulſkapen / ſom nu ſå trycker mitt hiärta / at jag ej kan wara lika glad til at ſtrida ſom tilförene: jag mötte Konung Hiorwarder i förſta anfallet och gingom wi tå ſtrax tilſammans / utan at någon laſtade then andra / och när wi fächtat en ſtund / gaf han mig ett ſting / ſom jag wäl kiände / förthenſkull högg jag af honom then ena handen och foten / och kom thet andra hugget i hans axla / klyſwandes hans ſida och rygg enda neder / hwaraf han gaf ſig ſå / at han ej andades mer; men när han hade ſåſwit en ſtund / och jag trodde honom wara döder / wardt jag warſe at få lära finnas hans likar / ty han ſtridde ej ſämre ſedan än ſåſom förr / och kan jag alldrig utſägia hwad krafter han nu har. Här äro nu många män ſammankomna både rika och mächtiga / ſom äro ur alla landsendar ihopa driſne emot Konung Hrolf och oß / ſå at thet är ej mögeligit at gjöra them motſtånd; doch kan jag icke här igenkiänna Oden / ſkiönt jag ej twiflar at han lärer wara här tilſtädes emot oß / then fula och otrogna Härjans ſonen; om therföre någon kunde wiſa mig ho han wore / ſkulle jag kryſta honom ſåſom en annan then minſta och äländigaſte musunge / och om jag kunde få honom i mina händer / ſkulle thet elaka odiuret neſligen bliſwa begabbadt; ſå ſkulle jämwäl hwar och en tå hafwa mera ondt i hugen / om han ſåge ſin husbonda ſå wanwyrdad / ſom wj nu ſe. Hialte ſwa-

cor meum jam premit, ut ſolitus pugnandi ardor & priſtina alacritas, veneno quaſi infecta, omnino torpeat in me atque langueſcat. Hiorvardum, initio pugnæ obvium mihi habui; concurrimus protinus, pugnæ avidiſſimi, armisque arma prementes, diu acerrimos ictus fruſtra invicem intentavimus: illo autem deinde mucronem altius in corpus mihi adigente, ego uno ictu manum ſimul & pedem vulneranti abſtuli, altero autem, qui in humerum ejus incidebat, dorſum latusque diviſi; quo accepto vulnere, ante pedes ille meos, quaſi exanimis, ſtatim proſternitur. Mortuum ego putabam, ſed mox dormiiſſe ſolum video, excitatum, & nova ferocia majoribusque armatum viribus, quam quibus facile a nobis reſiſti poſſit. Vaſtat jam formidabilis aciem noſtram, & ſtrage fortiſſimorum virorum impune exſultat. Præterea tanta hoſtium, nec parvi nominis, nec inexpertæ virtutis, ex omnibus terris, contra nos & Regem noſtrum accita moles adeſt, quantam paucorum, etjamſi lectiſſima, virtus nequidquam ſuſtinere conabitur. *Odinum* autem agnoſcere non poſſum, quem tamen in acie hoſtium ſtare nullus dubito. O, ſi quis mihi monſtrare vellet, ſi manibus hiſce meis aſſequi & arripere liceret perfidum iſtum, omnisque odii & inimicitiarum fœdiſſimam facem, certe ut murem viliſſimum comprimerem, omnique afficerem ignominia atque dedecore; & iſtiusmodi magiſtri calamitas atque ludibrium cæteris, qui nefaria

vier ſiaum nu. Hiallte mællti: *ecki er forloginn hægt ad beygia*, edur a mote natturunne ad ſtanda, og hættu þeir ſo ſinu tale i þetta ſinn.

LII. CAP.

Fall Hrolfs Kongs Kraka og kappa hanns, og hefndir epter þa.

HRolfur Kongur vardiſt vel og dreingelega, og af meire Hugpryde enn nockur madur viſſe dæmi til. Soktu þeir ad honum faſt, og vard ſleginn hringur (ſkialldborg) umm hann af einvala lide Hiorvardar Kongs og Skulldar. Nu er Skulld kominn til bardagans, og eggiar i akafa ſitt illþyde ad ſækia ad Hrolfe Konge, þvi hun ſier ad kapparner eru ecki allnær honum, og þetta var þad ſem Bodvar Biarka angrade ſidann ſtorlega, ad hann gat ecki veitt lid ſinum herra, og ſo fleire kappanna, þvi þeir voru ſo fuſer ad deya med honum ſo ſem ad lifa med honum, þa þeir voru i bloma æſku ſinnar. Var nu giorvoll hird Hrolfs Kongs fallinn, ſo ecki ſtod eirn uppe, enn kapparner fleſter ſærder til oliſis, og for þetta epter likindum ſeiger *Meiſtari Galerus* (*Galterus*) ad mannlegur kraptur matte ecki ſtandaſt vid þeſſum fianda krapte, utann mattur guds hefde

te ſwarade: thet båtar ej at ſättia ſig emot ödet / eller ſtå emot ſielfwa naturen / och ſlöto the ſå ſitt ſamtal för thenna gången.

52. Cap.

Om Hrolf Krakes och hans kiämpars fall, ſamt hämden efter them.

KOnung Hrolf förſwarade ſig wäl och manligen / ſamt med ſtörre beſkiedelighet och hurtighet / än man wet efterdöme til. The ſökte hårdt emot honom / och blef han omſider kringränd med ſkiöldar af thet utwaldeſta manſkapet / ſom Konung Hiorwarder och Skulld hade. Hon kom och tå ſielf i ſtriden och upmuntrade ſitt folk håftigt at nu anfalla Konung Hrolf / emedan hon ſåg at kiämparna icke woro ſtadde rätt når hos honom; och thetta war ſom Bodwar ſedan ſå mycket ångrade / at han tå icke war ſå når / at han kunde hielpa ſin herra / tillika med the andra kiämparna / ty the woro nu ſå begirige at dö med honom / ſom the warit at lefwa tilſammans / tå the än woro i ſin blomſtrande ungdom. Nu woro alla Konung Hrolfs hirdmän eller liſknechtar fallna / ſå at icke en ſtod uppe / therhos ſtörſta delen af kiämparna dödeligen ſårade; och gick thet nu efter ſåſom likt är / och Måſter Galerus (Galterus) ſäger / at menſkliga krafter kunna icke ſtå emot then onda fiändens macht / utan icke GUDs allmacht hade giordt

faria ſeqvuntur ſigna, terrorem forte atque formidinem incuteret. Hialtus reſpondit: contra fatum & naturam fruſtra mortales pugnamus. Et ſic finem colloquio faciunt.

CAP. LII.

De Rolfi Krakii ejusque pugilum cæde, nec non de cædis hujus vindicta.

ROlfi autem clara & omni exemplo major in hoc certamine virtus animique magnitudo enituit. Jamque lectiſſimi hoſtium heroem hunc, undiquaque circumventum, urgent & adoriuntur. Skullda quoque ipſa in certamen accedens, ut remotos a Rege Pugiles vidit, ſuos admonuit, acriter preſſo & relicto inſtarent. Et hoc erat, cujus adeo Bodvarum ſociosque ejus poſtea pœnituiſſe dicitur, ſcilicet certaminis fervore a Rege ablatos, auxilium laboranti ferre, vel, minimum, cum illo atque ante ejus oculos mori & occumbere non potuiſſe, quod æque gratum maturioribus jam fuisſet, ac antea, florentibus annis, vita convictusque cum laudatiſſimo Principe jucunda fuerat. Jamque corporis cuſtodes ad unum omnes cæſi, & plerique Pugilum Rolfi vulneribus exhauſti erant. Tunc, ut alias ſemper, vera fuiſſe, que magiſter *Galerius* (*Gualterus*) dixerat, conſtabat: dæmonum vim & in-

hefde i mote komid, og ſtod þier þad eitt fyrer ſigrenum Hrolfur Kongur ſagde Meiſtarinn, ad þu hafder ecki ſkin a ſkapara þinum. Kom nu a ſu galldra hrid, ad kapparner toku ad falla hvor umm þverann annann, Hrolfur Kongur komſt ur ſkialldborginne og var ſo ſem fallinn af mæde, þarf þad ecki med ordum ad leingia, ad þar fiell Hrolfur Kongur, og aller hanns kappar med honum vid godann ordſtyr, enn hvad mikid ſlag þeir veittu þar, þad verdur ecki med ordum ſkyrt. Þar fiell Hiorvardur Kongur og allt hanns lid, nema faer nydingar ſtodu uppe epter med Skulld. Tok hun ſo rikinn oll Hrolfs Kongs under ſig, og ſtyrde þeim bæde illa og ſkamma ſtund, og hefnde ElgFrode Bodvars Biarka brodur ſins ſem hann hiet honum, og Þorer Kongur Hundsfotur ſem ſeiger i *Froda þætte*, og feingu mikinn ſtyrk ur Svyarike fra Yrſu Drottningu, og ſeigia menn ad Woggur hafe verid þar flocks foringe fyrer hernum. Hielldu þeir aullum þeſſum her til Danmerkur, og komu a ovart Skulld Drottningu, og gatu þeir nad heuni ſo hun kom ongvum giorningum vid, enn allt hennar illþyde drapu þeir, enn toku hana hondum, og kvoldu hana ymislegum pintingum ſem henni var maklegt, og komu ſo rikinu aptur under dætur Hrolfs Kongs, og hiellt ſo hvor heim til ſinna heimkynna.

giordt biſtånd; och ſelade ſig thetta ena til at bekomma ſegren Konung Hrolf, ſade Måſtaren, at tu icke hade någon upplyſning om tin Skapare. Nu kom ett ſådant trulldoms il, at kämparne begynte at ſtupa, hwar twärt om annan, och kom wål Konung Hrolf ur ſkiöldborgen, men ſå godt ſom upgifwen af trötthet; och behöfwer man icke med widlyftige ord utdraga thet långre, at ther föll Konung Hrolf och alla hans kiämpar med godt loford, doch hwad för nederlag the förſt giorde, kan man med orden ej tilfylleſt tilkänna gifwa. Ther föll ochſå Konung Hiorwarder med alt ſitt folk, förutan några få nidingar, ſom ſtodo qwar uppe, tillika med Skulld. Hon lade ſedan under ſig alla Konung Hrolfs riken, och ſtyrde them både illa och liten tid; ty Elg-Frode håmnades ſin broders Bodwar Biarkes död, ſåſom han låfwat honom tillika med Konung Thore Hundſot, hwilket förmäles i then korta berättelſen om Frode, och hafwa the fått härtil mycken hielp ur Swerige från Drottning Yrſa; ſeyande ſomliga at Woggur har warit anförare för then hären. Hela thenna krigsmachten förde man til Danmark, och kom oförwarandes på Drottning Skulld i ſin ſäkerhet, ſå at hon ej kunde betiena ſig ſig af någon trolldom emot them; alt hennes onda ſällſkap dråpo the, men henne togo the faſt, och pinte henne med ömſe plågor til döds, efter ſom hon förtient hade; hwarefter riken hemföllo Konung Hrolfs döttrar, och for ſå hwar och en bort til

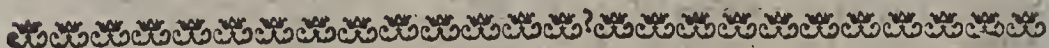
inſidias majores eſſe, quam quas humana virtus & induſtria, Divino deſtituta auxilio, unquam amoliri queat; & Rolfo creatoris notitiam, velut unicum certioris victoriæ pignus, defuiſſe. Jamque ultimas exſerente vires veneficio, Pugiles etjam, alius ſuper alium, confuſa ſtrage cadere cœperunt. Regis ipſius ultimus labor ultimumque virtutis documentum fuit, confertos circumvenientium cuneos perrumpere; quo ægre tandem facto, nec arma, nec corpus, labore & vulneribus pæne exanimatus, diutius ſuſtinere valuit. Et quid multa? Rolfus Rex, omnesque ejus amici, fidem pæne excedente hoſtium ſtrage edita, multisque confoſſi vulneribus, glorioſa tandem morte heic occumbunt. Et Hiorvardus ipſe, cum toto exercitu, deletus eſt, excepta Skullda, quæ cum paucis ſui ſimilibus remanſit. Quæ, occupatis deinde omnibus Rolfi Regnis, & breviter & male imperavit. AlciFrodus enim & Thorerus Canipes ut promiſerant, fratris (ut in Frodi hiſtoriola commemoratur) acri ultione cædem proſequebantur. Hi auxiliis Svethorum (quibus Woggus præfuiſſe dicitur) ab Yrſa Regina acceptis, & ipſi quoque ſuorum haud parva ſtipati manu, ſubitam faciebant in Daniam impreſſionem. Skulldam Reginam ſcelerum ſucceſſus, opumque recens partarum fiducia, ſecuram fecerant: artes etjam & veneficia tam præceps malum, tamque ſubitus & inopinatus hoſtium adventus, morabatur & plane occupabat. Jtaque, interfectis nefariis

ſcele-

kynna. Var *haugur* vorpinn epter Hrolf Kong, og lagt hia honum sverdid *Skofnungur*, og sinn haugur handa hvorium kappaña og nockur *vopn* hia, og endar hier sogu Hrolfs Kongs Kraka og kappa hanns.

til sin hemwist. Konung Hrolf wardt lagder i en hög / hafwandes sitt swärd Skofnungen brede wid sig; likades hwar kiämpe i sin egen hög / med några wapn hos sig. Och slutes härmed Konung Hrolf Krakes / och hans kiämpars Saga.

scelerum ejus satellitibus, ipsa capta non simplici morte, sed exquisitissimis enecata tormentis, maleficia statim luit. Regno deinde filiabus Rolfi tradito, victores cum exercitu domum quisque suam revertuntur. Rolfus autem Rex, adposito ad latus mortui *ense* Skofnungo, *tumulo* suo illatus est, ceteris quoq; ac singulis pugilibus idem sepulturæ honos habitus, quos omnes, nec inermes, tumuli deinde sui contexerunt. Et sic Rolfi Krakii, ejusque pugilum, desinit rerum gestarum Historia.

Kårt utdrag Af Bodwar Bjarkes Saga/ Til Förbättring och förökning af föregående Hrolfs Krakes Saga.

Til Cap. 1. I Bodwar Bjarkes Saga kallas bröderna/ Hroar för Ingiald / och Helge för Hroe / samt at theras fader war Kong Guttorm af Rußia/ Gormßon/ härstammande af Wolsung Odenßon/ hwilkens son Wolsunga Sagan doch förmäler warit Rerir/ berörde Wolsungs fader.

Til Cap. 9 och 10. Bröderna Ingiald och Hroe woro i sina arfländers delning oense / nämliga om det Kalda Swerige * Nordland/ Hundingaland och Rußia. Och trätte the i synnerhet sins emellan om en gullarmring / den doch Ingiald med wåld behöllt / emedan han ochså war förmer / samt innehade Rußia / men Hroe styrde thet Kallda Swerige. När Ingiald en gång följde Hroe hemifrån ut på hans skjep / wart han af honom ombuden/ at få se samma ring / och strax therpå kastade Hroe

* Den kalda och bärgacktiga delen af Swerige / wid Nordska fiällen/ sträckande sig widare genom nordra delen af Finland och Ryßland/ hwar om mann åfwen kan läsa Sturleßons Hejms Kringla i Ynglinga Sagan Cap. 1. samt jämföra hwad ther om til theuna wår Sagas Cap. 29. etc. finnes anmärkt.

Epitome Historiæ, De Bodvaro Biarkio, Ad illustrandam augendamq; quæ proxime præcedit, Rolfi Krakii Regis Historiam, adornata.

AD Caput I. Bodvari Biarkii historia fratres *Hroarum* & *Helgum*, hunc *Hroum*, illum *Ingialdum* appellat, memoratque patre *Guttormo Gormi* filio, Russiæ Rege, natos, originem duxisse a *Wolsungo* filio *Odini*, qui tamen in historia Wolsungorum, *Reri* pater, Wolsungi autem avus celebratur.

Ad Caput IX. X. Fratres Ingialdus & Hrous de imperii, a patre relicti, divisione contendebant. Illud autem per *Svethiam Frigidam* *, *Nordlandiam*, *Hundingiam* & *Russiam* extendebatur. Imprimis autem materiam contentionis, inter fratres *aurea armilla* suppeditabat, vi tandem ab Ingialdo retenta, quia potentior etjam ille ac præstantior Russiam regebat, Svethia tantum Frigida in fratris portionem concedente. Qvum autem hospitium fratris Hrous aliquando relinqueret, &

* Quæ frigidior & montana Svethiæ pars juxta Norrigiæ juga, septentrionalem Finniam & Russiam suo ambitu claudebat, de quo Sturlius in Chronico Regg. Septentr. & Tnglingorum historia, caput I. simulque, quæ nos ad præsentem historiam Caputque XXIX. seqq. annotavimus, legi & conferri possunt.

Hroe honom det långsta han kunde ut på siön / hwar efter bröderna altid wordo owänner. Hroe ernådde doch tre landsdelar af Ingjald / som sedan wart död / och lemnade efter sig sonen Agnar (hwilket och Saxe anmärker) och war han större än andra Resar / härjande på Blåmännen / hwarefter han kom at åga Nordlanden / samt halfwa delen af Rußia; ty Hroe / som styrde det Kalda Swerige / Bjarmaland / Kyrland och Kalbaksſida / hade / sedan han insat sin sexton åhriga son / Hrolf Krake / i Hledre / åfwen gifwit honom then andra halfdelen af Rußia; doch som Agnar war en gång långt borta / intog Hrolf hela Rußia / och hade det i sin lifstid / hwar af en stor fiändskap dem emellan upkom.

Til Cap. 12. När Agnar wart af Drottning Skulld kallat at hjälpa sig i striden mot Kong Hrolf / (hwar om wid slutet af detta utdraget) lade han först under sig Rußia / och lät sig sedan underwisas / hwarest Hroe hade utkastat ringen i siön. Den tog han up / och hade han då legat i djupet i siuttijo år.

Til Cap. 15. och 23. När Kong Hroe / i föreſtående Saga Helge kallad / mistade sin Drottning / seglade han til Bjarmaland / til at uptaga sin skatt; men i återresan drefs han af owäder til et bergachtigt land / där han wart af en kwinna hembuden till kastellet; hon het Skulld / och hännes land Risaland det mindre; med hänne höllt han bröllop / och for så hem med hänne / men som hon wille wara enrådande / så harmade det honom mycket / och wart han där efter döder.

Til Cap. 22. Kong Hrolfs båda döttrar kallas Sot och Dagny (se hwad anmärkt är til Cap. 33 etc.)

Til Cap. 24. och 25. Kong Ring heter i Bodwars Saga Björn eller Björ / och förmäles at han warit Jarl på östra sidan af Skottland / ägande trenne sönner / Bodwar / Frode och Thorer / samt en Rådgifware benämd Björn. När Jarlens Fru wart dödeliga siuk / bad hon honom / at skicka sönerna bort til någon Höfdinge / den de kunde

& Ingialdus domo abeuntem, navi vectus una, in viam sequeretur, rogatus est a Hroo, ut armillam istam videre sibi permitteret: & permisit, at quantis unquam potuit viribus cimelium acceptum in mare statim projicienti. Hinc vetus odium, & ægre sopitum, acrius recruduit. Tempore autem iras mitigante, tres Regni portiones a fratre Hrous postea obtinuit. Ingialdus deinde fatis concessit, relicto *Agnaro* filio, (quod Saxo etjam affirmat) qui corporis magnitudine inter alios eminens Gigantes, ferro flammaque *Blamannos* vastavit, *Nordlandiaque* deinde, cum dimidia *Russiæ* parte, potitus est; Hrous enim, *Svethiæ Frigidæ*, *Biarmiæ*, *Kyriæ & Kalbaciæ* dominus, postquam *Rolfum Krakium*, sedecim annorum filium, *Hledræ* Regem constituisset, huic etjam alteram Russiæ partem dono dederat; Agnaro autem procul degente, Rolfus totam nihilo minus Russiam occupavit, invisamque hanc possessionem, quo ad vixit, retinuit, sed perpetuam odii intestini & inimicitiarum inter propinquos, materiam.

Ad Caput XII. Qvum a Skullda Regina in auxilium contra Rolfum Regem *Agnarus* esset vocatus (de quo ad finem hujus epitomes) Russiam primum subegit, monitusque deinde de loco, ubi Hrous *armillam* in mare conjecerat, undis jam per annos septuaginta tectam conditamque recuperavit.

Ad Capp. XV. XXIII. *Hroum* autem, in historia præcedente, sub nomine *Helgi*, notum cum, exactis vectigalibus, *Biarmia* solvisset in Daniam, acrior occupans procella ad terram, montibus obsitam asperamque, compulit: adpulsum autem litori mulier ad arcem, quæ in propinquo erat, statim invitavit. *Skullda* nomen hospitæ, ditioque *Risalandia minor* erat. Hanc in matrimonium acceptam Rex domum deinde perduxit, at imperiis fastidiosæ mulieris ferendis impar, ipsamque pertæsus, vita paulo post excessit.

Ad Caput XXII. Rolfo Regi duæ filiæ erant, *Sota* & *Dagny*. Vide quæ adnotavimus ad Cap. 33. seqq.

Ad Capp. XXIV. & XXV. *Ringus* Rex in historia Bodvari *Biornus* seu *Biorus*, *Scotiæ* seu Hiberniæ *orientalis Jarlus*, trium filiorum, *Bodvari*, *Frodi* & *Thori* pater, unicoque secretorum consiliorumque arbitro *Biorno* usus fuisse perhibetur. Hunc Jarlum, conjunx, cum gravi jaceret morbo correpta, monuit, filios ad Principem aliquem

kunde tjena/ och inlägga heder med tiden; ty emedan det kunde hända/ at Jarlen efter hännes död gistade sig/ så wore och til förmodandes/ at styfmodren/ såsom andra dylika/ ingen omwårdnad om hans barn hade. Sedan dödde hon/ och wardt högader; Jarlen sörgde då hänne så mycket/ at han låt sättja sin stol på hännes lägerstad/ och ärnade där sörja sig til döds. Enteliga rådde honom Jarlen/ at aflägga denna sorgen i Odens/ den wälldiga Herrens namn/ som hela jorden råder och rådande warder/ som och i den starka Asa-Thors och alla Asars namn; ty det wore ej stora Herrars wjs/ at kwälja sig med stor harm och ångest/ såsom barn och kwinnor/ eller gement folk pläga giöra; utan borde han helder afstå där med/ på det slikt ej måtte spörjas i andra länder honom til wanheder; samt således wälja sig en annan Fru til nögje och ro. Jarlen wart öfwertalter/ gick til sit slott och låt dricka arföl efter sin afledna Fru. Sedan böd han sin rådgifware at fria för sig til Åsa/ Thrander Jarls dotter af Halogaland. Den sama seglade altså bort/ men måste lång tid utstå storm och hafsmörker/ så at han ej wiste hwart han war komen. Omsider sant han det rådet/ at segla efter en kråka/ som satt sig på skepsmasten; hwar på han kom till en Ö/ och fick där af en man/ benämd Swarter weta/ at en Kongs dotter rådde öfwer samma Ö/ men at Thrander Jarls dotter redan wore gift/ där hos så stormodig/ at hon ej welat äga någon öster om Kjölen/ eller Nordska Fjällen; i synnerhet at en Berserk östan af Kilpingsland * hade friat til hänne/ men fadren/ til at honom undanwika/ giftat hänne med en annan rask man/ som nu tre weckor til skulle gå på Holm eller i enwige med bemälte Berserk och siöröfware. Swarter afrådde därföre honom ifrån detta frierît/ och hälder at söka ofwannämde Kongs dotter/ för hännes skiönhet och dygd skull/ sägjande/ at hon het Hwit/ och war Kong Motkulls dotter af Meiginrät/ hwilket land låg imellan Kurland och Kalbaksida. Han följde Björn sedan in i hännes hus/ och wardt hon af dem båda öfwer-

* Eller landet öster om Kiölen/ hos fjällboerne/ se Harald Hårfagres Saga i 14. Wisan.

liquem mitteret, cui operam navantes, famam augere certiusque, cum tempore, virtutis & gloriæ præmium reportare possent: sibi fati diem jam instare, conjugemque ita novas nuptias forte aliquando circumspecturum, eandem autem novercis fere indolem esse, privignorum, ut alienæ prolis, vix ulla cura tangi. Extincta deinde *tumuloque* suo illata est. Jarlus autem tanto funus luctu prosequebatur, ut sella exceptus, tumulo defunctæ conjugis imposita, mœrore lachrimisque fati diem occupare statueret. Tandem amicus supra memoratus nimio indulgentem luctui, in *Odini*, totius terrarum orbis Domini potentissimi, & fortissimi *Asa Thori* omniumque *Asorum* nomine monuit, vanas istiusmodi curas tandem deponeret: nimium mœrorem in mulierculis puerisque & infimæ sortis hominibus tolerari, forti autem viro semper indignum esse & censeri: si isthæc fama exteras penetraret aulas, parum certe ipsi hoc honori fore, novas itaque potius cogitaret nuptias; sic vulneri altius adacto certiorem citioremque fore medicinam. Jarlus itaque fidum hoc amici consilium secutus rediensque ad arcem aulamque suam, magnificum in defunctæ memoriam convivium instituit. Deinde eidem huic monitori mandata dedit, *Thrandum Halogalandiæ Jarlum* adiret, ejusque filiam *Asam* domino suo in matrimonium peteret. Navi itaque domo profectum, vehementior maris injuria, spissaque & diutior caligo cœlo obducta, adeo exagitarunt, ut ignarus loci, ubi esset, consiliique omnis, tutissimum tandem crederet, *cornicem*, quæ malo forte insidebat, itineris ducem sequi: sic ad *insulam* appulsus virum statim convenit, nomine *Svartum*, qui insulam a Regis cujusdam filia possideri affirmans, addidit, *Asam*, impotentis & elati animi puellam, omnes despexisse procos, quos terra, *Kiolum* (seu montes Norrigiæ) ab oriente spectans produxerat: inprimis Bersercum, hisce terris & quidem *Kilpingalandiæ* * oriundum, connubia ista pertinacius ambiisse, patrem autem virginis, ut hunc evitaret, alii cuidam forti viro filiam suam in matrimonium dedisse, qui, elapso trium septimanarum tempore, cum rivali Berserko isto in arenam descensurus esset. Dissuadens itaque consilia hospitis, Svartus insuper monuit: *Hvitam* (hoc enim nomen supra memoratæ Principis erat) magis dignam Jarli votis esse; *Mottulo* enim *Meiginrætiæ* Rege

* Regione maxime *montosæ*, ad *Kiolum* in *Svethia borealiori* sita, V. Har. Pulcricomi hist. carm. 14.

öfwertalter at fara med bort. När Björn kom med Jungfrun hem / tyckte Jarlen om hänne / och höllt bröllop; men man märkte straxt at hon wille wara enrådande i mycket ont / och wart Jarlen däraf sinnelös. Sönerna höllo sig up i et kastell / och wille ej besöka hänne / emedan Jarlen för hännes skull öfwergaf landsstyrelsen / och hon gjorde mången mann antingen wett- eller liflös. Hon wart ochså mycket harmsen öfwer sina styfsöner för det de hänne ej wårdade; ty gick hon till kastellet och öfwertalte dem med smickrande ord / at taga på sig hwar sin skjöna päls; hwar på Bodwar wart till en Björn / Frode en Elg och Thore en Hund; och lade hon på dem sådant öde / at de ej skulle koma ur deßa hamar eller förstälta kroppsgestallter / inom femton åhr / och således för deras stora grymhet skull till lifwet warda eftersatta; doch skulle Bodwar / emedan han war äldst och arfboren till riket / koma ur sin ham tre gånger hwärje åhr / men efter femton år warda dräpen. De gjorde nu stor skada i landet på boskapen / och wordo alt mer och mera skadeliga. Litet där efter dödde Jarlen / och hade en son efter sig med Hwit / som het Frode / han wart Jarl efter sin fader / och liknade honom mer än sin moder i sinnet. Folket bad wäl honom om ändring på denna deras boskapsskada / men han läddes det ej höra.

Til Cap. 26. 27. 28. En mann wid namn Hroe bodde wid en skog / nära till Jarlens slott; han war en stor sillfångare / och hade med sin hustru Ond / ena dotter benämd Hilldur / hwilkens fostermoder het Greppa / en margkunnig och förutspående kwinna. När

Rege natam, sic generis etjam claritate eminere, quæ ob pulchritudinem virtutemque, etjamsi cætera abessent, omnino amabilis esset. (Meiginretiæ regnum medium inter *Kyrlandiam* & *Kalbaciam* jacebat). Una itaque ad aulam Principis *Svartus* & *Biornus* accedentes, consiliis precibusque conjunctis sequendi consensum ab illa eliciunt. Redeunte Biorno, adducta comes sponsaque sua Jarlo placuit. Vix autem uxorem duxerat, & statim imperiosam admodum &, quod tristissimum erat, in mala quævis pronissimam mulierem videbat, cui malo cum frustra medicinam parare niteretur, Jarlus mente captus est. Filii ejus in castello quodam degebant, novercæ horrentes commercia, quam, sceleribus exsultantem, patrem imperio, subditosque, alios rationis usu, alios vita etjam ipsa, videbant privasse. Sed illa pertinaciam hanc juvenum indigne admodum ferens, ad castellum properavit; ubi cum verborum illecebris privignos, cepisset, in eam quoque insaniam credulos & simplices perduxit, ut eximiæ bonitatis suam quisque *vestem pelliceam* in donum acciperet indueretque. Quo facto, Bodvarus ursum nigrum, Frodus Alcen, Thorus canem, eorumque naturam & speciem induebant, & artibus maleficæ factum quoque est, hoc fatum ut miseros juvenes, sine ulla intermissione, per totos quindecim annos premeret, multos casus multaque pericula propter rabiem ingentem interea adituros: Bodvaro autem, quippe natu inter fratres majori, & in imperii hæreditatem destinato, eo gravior sors esset futura, quo ter licet anno humanam reciperet speciem, ad ultimum tamen, elapso tempore, spe regni excideret, libertatemque sola morte recuperaret. Jlli itaque, humana jam fugientes consortia, agros saltusque petebant, & crescente indies rabie & feritate, longe lateque in greges & pecora sæviebant. Paulo post Jarlus moritur, unico ex Hvita filio relicto, cui *Frodo* nomen, paternam indolem magis, quam matris furorem, referenti. Hujus, postquam in defuncti patris locum imperiumque evectus esset, crebrius de strage pecorum murmur & questus populi feriit quidem, sed surdas aures nequidquam flectere valuit.

Ad Caput XXVI. seqq. Vir quidam *Hrous* ad sylvam haud procul aula Jarli habitabat, halecum dives captura. Huic *Oenda* uxor filiam pepererat *Hildam*, quam *Greppa* alumna educabat, magicis artibus dedita mulier, tamque callida futuri, quam promta in-

När Hilldur en gång / för tökn skull / förwillades från sin boskap / kom hon till en bergskula / och såg at där ine stodo tre wapn / en yxa med omwefwat skaft / en skalm eller kårt swärd / och et annat långt samt bittert. Ther mötte hänne en björn / som strax där på förwändes til en fager karl; honom igenkände hon för Bodwar / och sedan de soswit tre nätter tilsaman / sade han / at om hon af honom finge trenne söner efter förmodan / skulle hon kalla dem efter honom samt hans bröder / och skulle wäl endera hämnas honom på Drottning Hwit / om hon kunde dölja dem för hänne. När hon sedan födde trenne söner / och kallade dem Thorer / Frode och Bodwar / gaf hon dem och så i fostermodren Greppas händer; och wiste ingen af dem förutan Hroe. Litet därefter lät Jarlen jaga efter deße tre bröder / emedan de giorde stor skada på folk och sänad / och kom han enteliga därmed / så wida / at Elgen och Hunden / det är Frode och Thor / wordo dräpna. Morgonen där efter drömde Hillder / at Bodwar j en björns liknelse kom och berättade / sig då skola dräpas / och at Drottningen sedan skulle låta hans kjött frambäras i gjästabod / ty borde hon åtwarna sönerna / at ej äta där af. Hon skulle och låta Thorer få sin wapnyxa / och när han något åldrades / fara till Halogaland; Frode skulle få det kårta swärdet / men Bodwar Löfan eller det långa / (hwilket och Saxe omtalar) och skulle han sedan fara til Kong Hrolf i Hledre; hwarjämte han föresade hänne deras öden. Sedan wart Bodwar efterjagad / och efter giord stor skada på Jarlens män / i flygten på siön dräpen. Här på anställtes et gjästabod / och wart Bodwars kött framsatt at ätas. Hwit lagade då så / at bröderna komo antingen at äta där af / eller och röra därwid. Hwar af hände at Bodwar fick Biörnanaglar på stortåna / Thorer fick Hundaklor på hwart finger af högra handen / men Frode Elgsfötter til knäna. Sedan wart Frode mycket grym och skadesam i lekar med

in præsentibus. Hildam dum greges parentis pasceret, spissior aliquando nebula turbans, a pecore separavit, quæ ignotos callium anfractus postquam incerto consilio satis diu lustrasset, ad speluncam tandem pervenit, tribus, quæ ibi condita erant, armis, bipenni, cujus velamine obductum erat manubrium, gladio breviore alioque longiore & magis acuto, notabilem. Miranti ista ursus supervenit, in virum subito, externa præstantem specie, mutatus: agnitus statim Bodvarus Princeps; cujus amplexibus per tres noctes illa se permittere non dubitavit: quibus peractis, ille tres, ait, filios amicam forte enixuram, quibus suum fratrumque nomina inderet; unum eorum, si modo cauto & diligenti furto novercæ subducerentur insidiis, injuriæ, sibi illatæ, ultorem futurum. Hilda itaque tribus deinde filiis in lucem editis *Thori, Frodi & Bodvari*, ut pater constituerat, nomina imposuit, eidemque alumnæ suæ Greppæ, insciis, præter Hroum, omnibus, tegendos tuendosque commisit. Paulo post venationem Jarlus in fratres hos, seu feras, instituit (pari enim, eaque insatiabili, rabie & impetu in homines & pecora ferebantur) nec sortem suam Alces & Canis, seu Frodus & Thorus, diu morari poterant, uterque venantium telis occisi. Proximo mane Bodvarus sub ursi specie Hildæ per somnium visus, se quoque tunc occisum iri monuit, Reginæ mandata fore, inter ceteras dapes, ursina quoque sua convivis, ut apponatur, quam ne filii edant, matri sollicite videndum. Thorum, ut primum adultior esset factus, bipenni armatum, in Halogalandiam mitteret, Frodo brevem, Bodvaro longiorem ensem *Laufe* dictum (Saxoni etjam memoratum) daret, & huic quidem Rolfum Hledræ regem deinde invisuro. His alia multa addens, inprimis quæ cuique filiorum fata forent, exposuit. Somno autem somnioque excusso, Hilda Bodvarum venatorum undique peti premique telis rescivit, magnaque hominum edita strage in fuga inque aquis tandem esse interfectum. Post hæc, convivium apparatum, mensæque ursina ista instructæ sunt; & tantum artes Huitæ valuerunt, ut fratres etjam dapem funestam vel gustaverint, vel certe tetigerint; hinc Bodvaro uterque pedum pollex ursinis, Thoro dextera manus caninis ungulis armata fœdataque est; Frodi autem toti pedes ad genua Alceam speciem & deformitatem induerunt, qui cum indole quotidie ferocior ludorum gratiam vi & ira turbaret, & collusores Jarli viros male semper mulctaret, aula tandem a

Jarlens månn / som dårföre böd honom fara bort. Modren tog honom med sig til bergskulan och låt honom taga fadrens kårta swärd. Han for så dådan ensam til det kallda Swerige / bygde sig dår et nåste på Urdarhedet / * hwaröfwer en allmånne wåg sig stråckte / och war han belågen fyra mil från Hledre / eller Danmarks grånts. Dår röfwade Frode alla wågfarande och mördade dem. Sedan wille och Thorer fara bort / ty för modren jåmwål med honom til bergskulan / dårest han tog sin faders yxa / och begaf sig dår efter til Halogaland / bliswande dår Thrander Jarls Hirdman och Landsföreståndare; efter hwilkens död han utwaldes til Jarl / och fick Thranders dotter Åsa til hustru / warande af dem en stor ått komen. När Bodwar tilwärte / wart åfwen han swår at nappas med i lekar / så at Jarlen befalte honom fara bort. Modren följde honom då til bergskulan / och tog han dår det långa swärdet Löfan. Hon berättade och honom at Bjarkmar Rese warit tilförene ågare dår til / som det sådan egenskap tillagt / at ingen skulle kunna taga det ur skidan / med mindre han kwadde en wisa / om huru mycket honom åläge; hwilket han jåmwål hade giort / och woro sådana wisor kallade Bjarkamal. Hon sade dårhos / at sådant ei skulle falla Bodwar swårt / emedan Greppa månde wål gifwa honom mjöd af sitt horn / så at han kunde kwåda Bjarkamal / når han wille; hwarföre hon och nu tillade honom namn af Bodwar Bjarke / manande honom til at håmnas sin fader på Hwit / hwar til han skulle bruka Greppas råd.

Til Capp. 30. 31. 32. Greppa rådde honom och så / til at fullborda håmden dår med / at han skulle draga en bålg öfwer Hwitas hufwud / på det hon ei kunde bruka sin trolldom / samt dårpå strypa och draga hånne utom stadsporten. Han giorde så / och brånde hånne sedan å båle. På Hildurs anmodan for han sedermera bort / och tog swärdet med sig / då hon önskade at han altid måtte kwåda / då honom måst åläge / at draga det utur skidan. Han borde ochså wid hwarje stor fara åkalla hånne til hjålp. Dårefter for Bodwar til sin Broder Thor på Halo-

* Hwilket Fjåll låg i gråntsen af Edaskog / imellan Norrige och Wermeland. se Registret til Snorre Sturleßon / samt Eigla Sagan Cap. 8. 89. 91. etc. dår sama skog omståndeliga beskrifwes.

Jarlo excedere jussus est. Quamobrem ad specum a matre perductus, brevem, quem pater ipsi destinaverat, ensem accepit. Patria deinde relicta, Svethiamque frigidam, nullo comitante, petens, in monte *Urdarhedio*, qui *Eidæ saltum* * tangit, electa, quæ viæ communi imminebat, constitit sede, a Hledra Regia, (vel potius Danorum finibus) sic quatuor tantum milliaribus remotus. Heic vias Frodus obsedit, non minus habendi cupidus, quam cæde prætereuntium exsultans. Deinde Thorum quoq; facta abeundi potestate, ad speluncam mater perduxit, bipennique parentis armatum in *Halogalandiam* misit, ubi aulici munere regnique primum administratione (quam Thrandus Jarlus, ad huc vivens, in ipsum transtulerat) mox pleno imperio, Asæque, defuncti tunc Jarli filiæ, matrimonio ipse clarus, claro deinde nobiliq; posterorum sanguini nomen originemque dedit. Jamque Bodvarus in virum evaserat, fratrumque ferociam cum in ludorum certamine & ipse imitaretur, gravis omnibus, aulam quoque Jarli relinquere jussus est. Matrem itaque ad speluncam secutus, longum illum & acutum accepit gladium *Laufe*, ab illa simul monitus: *Biarkmarum* Gigantem olim gestasse: ejus arte hanc ferro naturam additam, quod nudari nulla ope posset, nisi carmine pericula domini exprimente quasi incitatum; Biarkmarum ita fecisse, ideoque *carmina* hæc magica ab auctore *Biarkamal* vocata. Bodvaro eandem artem nec fore difficilem, præsertim si Greppa dulci potu ex cornu suo alumnum levaret, ita enim verba Biarkamali, quam primum filius vellet iisque opus haberet, sponte fluxura; nomen *Bodvari Biarkii* a se jam inde acciperet, memorque cædis paternæ, scelerisque Hvitæ, in pœna exigenda Greppæ maturo uteretur consilio.

Ad Capp. XXX. XXXI. XXXII. Sic incitatum juvenem Greppa etjam monuit, animum justissima flagrantem vindicta quamprimum satiaret; Hvitæ caput, ut in vanum artes caderent maleficæ, sacco obduceret, jugulatamque deinde extra urbis portas raptaret. Bodvarus, mandata alumnæ strenue exsecutus, ne quidquam perditæ superesset, novercæ cadaver, pyræ insuper immissum, concremavit. Deinde, jubente matre, abiit, gladio isto pretioso cinctus atque armatus; quæ valedicens, cantandi facilitatem, si gladio unquam opus foret evaginato, duriorq; aliquando

* Hic saltus montanus inter *Norrigiam* & *Wermelandiam* medius jacet. Vide indicem ad Sturlii Chronicon, nec non Eiglam. cc. 8. 89. 91. seqq. Ubi accarate satis describitur,

Halogaland / och efter någon tid begaf han sig på wägen åt Hledre / gående öfwer obygder och ödeskogar / då han omsider oförmodeliga fant och igenkände sin broder ElgFrode / sedan de sin imellan mycket brättats. De komo sedan öfwerens at hämnas hwars annars död / och skulle deras dödsmärke wara i et spår på en bergsklippa / alt såsom i färestående saga finnes bemält.

Til Cap. 33. etc. Bodwar for nu til Hledre / och tog sig herbärge wid Kong Hrolfs slott / hos en gamal Gubbe benämd Swipur / som mycket berömde Konungen för honom / men sade at hans männ wore högmodiga och uprorisska bußar / som bespättade hwarje främmande. Gubben hade och dit skickat sin son Hjalte / den de så utskjämt / at han nu låg i en benhop i salen / och blef altid af dem anfallen med benknotar / efter de sextijo oxar och twåhundrade får / som ätgingo i hwarje måltid / emedan altid ethundrade kjämpar drucko tilsammans i salen: och woro deras namn deße: först sät Drottur / därnäst Dumbi / så Ragnar / Rejgin / Jokull / Froste / Hottur / Hatte / Agnar / Imnir / Swipall / Sote / Alfur / Audun / Ulfer / Igull / Snäkoll / Wagn / Vesete / Votter / Wisill / Slottur / Hugbjörn / Hedin / Tjorse / Toste / Lodin / Ljotur / Lejfur / Leppur / Rogwald / Rotin / Siggejr / Sigtjon / Slinni / Slangi / Odin / Örn / Markward / Myer / Modant / Milon / Gramer / Gormer / Ormer / Isall / Aun / Iwar / Hundi / Huni / Tanni / Ingwar / Maus / Mottul / Jannes / Jotans / Järnhös / Riballdi / Refur / Ulfreke / Imon / Surter / Samer / Thumal / Tware / Hwitsärker / Hrugner / Hrani / Alder / Hrotti / Skemminge / Skotti / Illuge / Asgejr / Godmunder / Hniuki / Gretter / Grandware / Fullaste / Forner / Sterter / Stufer / Stokull / Stefner / Wallwin / Göte / Gejter / Grimald / Gotrik / Albard / Rugam / Hunding / Hwomer / Trolle / Toppe / Randwid / Remon / Rufer / Hogne / Ruter / Haton / Gotti / Röder / Rudent / Romald / Sorle / Suton / Grimer / Olwer / Hroßmunder / Hrime / Throttuger / Hrosstiof / Hare / Karmon / Kare / Swarter / Sweiger / Förrådare och Frolbe. Deße såto wid hög-

do sors urgeret, Bodvaro optavit, addiditque in extremis invocatam se certam opem auxiliumque filio laturam. Fratrem itaq; Thorum, Halogalandiæ Jarlum, primum Bodvarus invisit, ibique non diu commoratus, per vastas solitudines & invios saltus dum Hledram peteret, inopinato fratri, post acrem luctam demum agnito, occurrit. Promittunt deinde invicem, occisi ultorem fore, qui eorum superfuerit, quique, ut in præcedenti memoratum est historia, in vestigio, rupi impresso, fata casusq; fratris legeret atque rescisceret.

Ad Caput XXXIII. & seqq. Bodvarus post hæc Hledram pergens, ad senem quendam *Svipum*, prope arcem Rolfi habitantem, divertit; qui postquam Regem magnopere coram hospite laudasset, addidit, pugiles regios, feroces admodum & impotentis animi viros, ignotam peregrinorum hospitumque virtutem mordaci risu omnique ludibrio exercere solitos: se *Hialtum* filium ad aulam misisse, quem, ultimo ab improbis adfectum dedecore, inter ossa in angulo cœnaculi conjectum, & quasi sepultum jacere: ibi tot semper ictibus peti miserum, quot ossa habent sexaginta boves & agni ducenti, carnibus suis a voracissima gente quolibet epulo nudata; centum enim vastissimi corporis pugiles quotidie una in cœnaculo comessari. Nomina deinde singulorum recensuit, quæ hæc erant: *Drottus*, *Dumbius*, *Ragnarus*, *Reginus*, *Jokulus*, *Trostus*, *Hottus*, *Hattus*, *Agnarus*, *Imnirus*, *Svipallus*, *Sotus*, *Alfarus*, *Audunus*, *Ulferus*, *Jgulus*, *Snakollus*, *Vagnus*, *Vesetus*, *Vottus*, *Visilus*, *Slottus*, *Hugbiornus*, *Hedinus*, *Tiorsius*, *Tostus*, *Lodinus*, *Liotus*, *Leifus*, *Loppus*, *Ragvaldus*, *Rotinus*, *Siggeirus*, *Sigtionus*, *Slinnius*, *Slangius*, *Odinus*, *Ornus*, *Markwardus*, *Myerus*, *Modantus*, *Milonus*, *Gramus*, *Gormus*, *Ormus*, *Jsallus*, *Aunus*, *Jwarus*, *Hundius*, *Hunius*, *Tannius*, *Ingvarus*, *Mausus*, *Mottulus*, *Jannes*, *Jotanus*, *Jarn*, *Hosus*, *Ribaldus*, *Refus*, *Ulfrekus*, *Imon*, *Surtus*, *Samus*, *Thumalus*, *Tvarus*, *Huitserkus*, *Rugnus*, *Ranius*, *Alldus*, *Hrottius*, *Skemmingus*, *Skottius*, *Jllugus*, *Asgeirus*, *Godmundus*, *Hniukius*, *Grettus*, *Grandvarus*, *Fulaflus*, *Fornus*, *Stertus*, *Stufus*, *Stokulus*, *Stefnus*, *Valvinus*, *Gotus*, *Geitus*, *Grimaldus*, *Gotrikus*, *Albardus*, *Ruganus*, *Hundingus*, *Huomus*, *Trollus*, *Toppus*, *Randvidus*, *Remon*, *Rufus*, *Hognus*, *Rutunus*, *Haton*, *Gottius*, *Rodus*, *Rudentus*, *Romaldus*, *Sorlus*, *Suton*, *Grimus*, *Olfus*, *Rosmundus*, *Hrimus*, *Throttugus*, *Hrostiofus*, *Harus*, *Karmon*, *Karus*, *Svartus*, *Sveigus*, *Forraderus & Frollbus*. Senex deinde pergit dicendo, omnes hos ad primariam sedere mensam. *Hottum* & propria auctoritate, & Regis gratia inter ceteros eminere: hunc

högbordet / och war Hottur Kongens förnämsta sätes kiämpe / plägande på på hwar och en som til slottet kom / hitsa twänne jagthundar / dem Kongen fått skickade från Holmgård; af hwilka den mindre hade sex manna styrka / och skulle ingen blifwa Konungens kiämpe / som ej kunde honom möta / hwilket doch ingen kunde giöra emot den större hunden / som ägde tijo manna asl; hwar af händt / at de båda dräpit mången mann. En sten låg ochså wid stadsporten / den alla skulle lyfta / som wille koma i Konungens hof. Wid skilnaden från Gubben / låfwade Bodwar honom / at gifwa sig i sällskap med hans son. Men när han nu kom till stenen / mägtade han ej at draga ut swärdet emot hundarna / emedan han ej hade tid at kwäda wisan / utan fick i stenen / och kastade så där med den mindre hunden til döds / med hwilken han och strax därpå slog den stora ihjel. Här på gick Bodwar in i salen till Konungen / som bannade honom för hundadräpet / men har swarade / at alla Frälsemän hade lof / at wärja sig medan de kunde. Kongen berömde honom sedan / och för hans bekanta swärd samt kwäde skull / kallade han honom Bjarke / gifwandes honom på anmodan til namnfäste en gullring; samt säte brede wid Hottur. När då Kongsmänen wordo druckne / började de efter wanan / at kasta oxeläggar omkring hela salen til hwar andra / med stort hark och buller. Somlige togo benen emot i luften / men många swagare fingo af dem stor skada / hwilka och därföre blefwo bespottade. Bodwar fick nu se Hjalte i benhopen / ty drog han honom nödigan ut / och lät honom stå brede wid sig. Då blef Hjalte strax med benkast antastad af Kongsmännen / så at jämwäl Bodwar fick dryga slängar; men denna sade / at den handen wore eländig / som ej wärde sit hufwud; och kastade så Hjalte bak om sig / tagande sedan emot alla kasten / dem han dref tillbaka så hårt / at många af Kongsmännen wordo dödade och skadade. Ty befallte Kongen dem at wara stilla / och skulle Bodwar besittja den döda JokullJärnryggs ställe / som eljest war hans största kiämpe. Bodwar bad Kongen ej mera låfwa / än honom lystade at hålla; tagande där efter Hjalte i sitt förswar / med utlåtelse / at han wäl skulle blifwa en bra karl. Sedan lät han Hjalte följa sig till skogs / där han dräpte ett grymt wildswin / som hade twå Björnars kraft / det är sexton manna styrka / trugande Hjalte tre gångor at

dricka

hunc autem duos *canes* venaticos, ex *Holmgardia* Regi missos, in hospites concitare solitum, cum quorum minori, at sex tamen viros corporis robore & viribus æquante, accedentium virtutem viresque collatas, vel admissionem locumque inter heroas Regis, vel repulsam mereri & accipere: majorem canem, decem parem viris, singulari cum uno certamine semper haberi superiorem; utrunque autem multis iisq; fortibus viris sæpe exitiosum fuisse. *Saxum* præterea ingens ad portam urbis jacere, quod, a terra levandum, futuri pugilis brachia nervosque primum exerceret. Jsta monitus, sene valere jusso, Bodvarus, socium se & forte vindicem filii promisit futurum. Ad saxum deinde perveniens, contra canes ferro uti non valuit, irruunt enim rabidi, occupantque cantum magicum utpote tardius, sed unicum tamen ferri nudandi auxilium, frustra meditantem, saxum itaque arripiens conjiciensque, minorem primum, mox alterum majoremq; canem arena mortuum extendit. Hoc facto, aulam interritus intravit, Regique, canum suorum stragem haud æquo ferenti animo, taliaque ausum increpanti, respondit: ingenuos minime decere viros, vel victas injuriis dare manus, vel facilem hosti relinquere palmam. Tum Rex mitigatus collaudato, ab ense nobili illiusque tractandi arte, *Biarkii* cognomen indidit, *annulum* præterea aureum cum nomine, ut mos erat, donans, sedem juxta Hottum capere jussit. Bibitur deinde alacriter: jamque merum rationis usum sensim occupaverat, & statim ossa boum coxæque, non sine ingenti strepitu, volare inter aulicos cœperunt: quidam immissa, manu in aere excipientes, fortius retorquent, alii, inprimis debiliores, impune, nec sine ludibrio, vulnerantur. Bodvarus tunc, Hialtum conspicatus, ossibus tectum, extraxit, quantum potuit, renitentem, & juxta se collocavit. Tum vero ossa pluere incipiunt, eidemque & metus ac innocentia Hialti, & virtus Bodvari, injuriæ petulantium se expositas vident. At Bodvarus multis ictibus, iisque satis gravibus, lacessitus, in hæc tandem verba erupit: effœminata certe & mollissima manus est, quæ capiti defendendo non sufficit, simulque ossa injecta manu arripiens tantis retorsit viribus, ut multos aulicorum vel gravius vulnerarent, vel plane interficerent. Tum Rex, sedato tumultu, Bodvarum in occisi Jokuli, qui primarius ejus pugil, dum vixit, habebatur, locum jussit succedere. Jlle monuit, plura Rex ne promitteret, quam præstare animus esset; Hialtique causam palam defendendam suscipiens,

spo-

dricka blodet där af/ som skulle gifwa honom trolla krafter; hwar efter han och wart faseliga starker. Wid hemkomsten böd Kongen Hjalte at färsöka sina krafter / til at få se om han kunde räknas anten för träl eller frälse. Hjalte gjorde så / och öfwerwant alla kjämparna/ som honom angrepo; därföre och Kongen tillböd honom at få sittja näst Bodwar. Han blef sedan kallad BenaHjalte / och då wittjade Bodwar med honom hwart åhr spåret i berget. De foro om somrarna i hernad / och staffade Kongen många dyrbara saker. Nu hände sig at en Björn kom från Edaskogen (med simande eller gäende öfwer isen) till Hledre / och giorde stor skada på böndernas boskap / och som ingen af Kongsmännen kunde få hugg på honom/ ty sade Kongen/ at eho honom kunde dräpa/ skulle mäst warda hedrad. Hjalte gick då fram/ kastade af sig wapnen/ och wefde sin kappa om wänstra handen/ den han strax stack emot djuret/ men med den andra slog han det ihel. Altså wart han där efter wärderad näst Bodwar. Bodwar och Hjalte plågade helsa på Kongens döttrar Snot och Dagny i deras kastell. Snot war äldre/ och gaf hon Bodwar tilkjänna/ sig hafwa tycke för honom. Imedlertid hände sig/ at under et gästabod i Kongssalen/ en ful Berserk kom in/ som bad Kongen at få äga Snot; i annor händelse skulle Kongen gå til holms eller enwiges med sig/ eller och få någon i stället. Han het Sot / komen ur landet Liberdonum och fiället Morturam/ hafwandes med sig åtta kjämpar af Bläland/ samt en af Solarbruna / * som tillförene öfwerwunnit den stora Konungen Fortunatum af Asia / deßutan hade han tretijo Morländska männ / samt några af Risaland/ Jotunheim / Hellaland/ och Kaldbaksida. Men som Kongen afwisade denna Resen; ty steg han på trappan wid Kongsbordet / och wille hugga till Kongen. Bodwar grep då til sit swärd Lösan / och kwad:

* Se Sturl. Hejms Kringla i Ynglinga Sagan Cap. 1.

spospondit, illum brevi quidem in virum evasurum. Deinde in saltum etjam abduxit, ubi dejecto apro, qui duorum ursorum, id est sedecim virorum ferox & metuendus erat viribus, Hialtum tec sanguinem bibere adegit, pollicitus, robustiorem, quam cateros homines, iti fore; quod quoque evenit. Nam cum redeuntem vires cum ceteris pugilibus experiri Rex jussisset, visurus qui locus vel servili ignaviæ, vel ingenuæ hujus virtuti, adscribendus esset, & animo interrito adgressores excepit, & omnibus egregii palmam certaminis præripuit, propterea in honoris locum, qui secundus a Bodvaro erat, super ceteros omnes a Rege elatus. *Benahialto* deinde cognomen datum est, in amicitiam & societatem Bodvari admisso, & vestigium illud, in rupe factum, cum hoc socio semel quotannis postea visitanti. Æstatibus deinde piraticam facientes, multis, iisq; pretiosis, Regem Regiamque spoliis ornabant. Forte ursus ex *Eidæ saltibus* prorumpens, postquam fretum vel glaciem trajecisset, rusticorum greges, quos adjacens Hledræ regio pascebat, discerpsit & devoravit. Hunc durissima pellis a vulnere tutum semper inviolatumque præstiterat, quod pugiles etjam Regii, nec sine periculo, sæpius experti erant. Nihilominus Rex præmio virtutem incitandam esse ratus, promisit, maximi apud se factum iri, qui vastatorem istum e medio tollere posset. Tum Hialtus processit, depositisque armis, & sinistram obtendens manum, pallio inuolutam, dextera feram exanimavit; & sic novo virtutis documento Regis amicitiam & Bodvari societatem victor meruit. Socii autem hi castellum frequentius invisere solebant, in quo Regis filiæ erant: *Snotaque* natu major Bodvaro placebat, ipsius vicissim nec dissimulato amore capta. Inter hæc convivium, forte aliquando in cœnaculo Regis celebratum, horridi vultus & supercilii *Berserkus* intrat, Snotam matrimonio sibi dari imperiosius postulans, & præterea minatus, repulsam vel in ipso Rege, vel alio (quicunque pro Domino auderet) singulari certamine se vindicaturum. *Sotus* vocabatur, Patria *Liberdono*, & loco nativitatis *monte Morturamo* oriundus. Octo ex *Blalandia*, unusque ex *Solarbruna** victo cæsoque *Asiæ* Rege *Fortunato* ferox, pugiles ducem sequebantur: horum numerum triginta, ex *Morlandia* acciti, augebant, aliique ex *Risalandia*, *Jotunheimia*, *Hellulandia* & *Kalbacia* venientes. Sed Rolfus Rex discedere procum impudentem jussit, qui hoc repulsæ dedecore irritatus, gradum, qui prope mensam erat, Regem gravi percussurus ictu, ascendit. Quo viso, Bodvarus etjam suum strenue arripiens gladium, his forte verbis alloquitur;

* Vid. Sturl. Chron. Regg. & hist. Yngl. Cap. I.

Losna

Losna þu Lausinn bitri,
Liotur sùo Hreppi þriotur,
Armur umbun strida,
Aum laun, smaun og dauda.

Låßna du Lôse bittra/
Så lede bofwen tryter/
Stelnar wid tokug syßla/
Får ful lön/ skam och död.

Ut solvaris moneo, Lause acute, quo detestandus nebulo satiscat, propositoque excidat vili, laturus adeo præmium pœnitendum, contumeliam & necem.

Han slog där på Lôsan under Resens swärd/ så at det klöfs wid fästet/ och högg sedan sönder hans huswud. Här på flydde Sotes Blåmänn och Resar/ bliswandes af Bodwar och Hjalte nederslagne; där näst flytte mann ut sex långskjep emot Sotes Drakeskjep/ då Bodwar och Hjalte afrögde hela besättningen och fingo stora ägodelar samt nog silfwer. För detta wart Bodwar af Konungen storliga begåfwad/ och Snot gaf honom et gullsmycke med diamanter af Dwerga smjde.

Quæ postquam dixisset, Gigantis ensem suo excipiens ad capulum abscidit; deinde clava quoque fracta & e manibus hosti extorta, ad ultimum capite frustra renitentem truncavit. Fugam Blamanni Gigantesque, occiso duce, statim capiunt; sed frustra, Bodvari Hialtiq; gladiis omnes consumentibus. Sex deinde navibus longioribus victores in Soti Draconem seu primariam navim invecti, & militum ac propugnatorum præsidio, & ingentibus opibus ac argento spoliabant. Rex non minori munificentia, & Snota princeps adamantino insuper cimelio, Nanorum arte affabre admodum elaborato, operam hanc egregiam Bodvari compensabant.

Til Cap. 38. etc. Nu mißlikade det Kong Hrolf swåra/ at Kong Atle (som här säges hafwa fått Drottning Skulld til husiru) innehade alt hans arf/ utan at på anmodan willja gifwa honom något där af; ty for han til Swerige/ och blef wäl i förstone wänliga emottagen/ men efter ankomsten i Borgen/ anfallen med eld och wapen. Bodwar samt Hialte och det andra Kong Hrolfs mannskap/ begofwo sig då til salsdören/ och i det samma grep Bodwar til sit swärd/ och kwad:

Ad Caput XXXVIII. & seqq. Rolfum acris stimulabat invidia & dolor, totam hæreditatem suam, quantumvis a se justissime repetitam, ab *Atlo* tamen (cui, ut hic dicitur, Skullda Regina in matrimonium concesserat) per summum nefas retineri. Ad hanc itaque recuperandam in Svethiam navigavit, ubi litori suo adpulsum Atlus initio quidem benigne & humaniter, mox arcem ingressum, ferro flammaq; excepit. Tunc Bodvarus & Hialtus, cum ceteris Rolfi sociis, ad portam cœnaculi se receperunt, ubi arrepto statim ense, ita fere Bodvarus cecinit:

Sia skulu seggir strangir
Synt hvort eg reynist blaudur,
Med Sigtyrs elldi at sneida,
Synar og bein i einu,
Holld og hausa riusa,
Hron rom midjungs fannar.

Se skola stridsmänn stränga
Klart/ om jag rönes blödig/
Med swärdakraft at söndra/
Syn och ben å en gång/
Hull och hôsar klyfwa/
Resens hjärneblod såsom snjö.

Videbunt milites strenui, perspicue, an effœminate gladii robora dispensem, cutem & caput dividam, gigantisque cervicem instar nivis comminuam.

Hwar efter han jämte Hjalte gjorde sådant neverlag/ at Kong Hrolf med sit mannskap kom ut. Kong Atle sökte wäl at utanföre anfalla dem/ men efter bekomen hjälp ifrån sina skjep/ wärde de sig och reste så hem til Hledre. Sedan seglade Kong Hrolf til Kyrland och Kalbakssida/ samt widare til Bjarmaland/ läggandes deßa länder under sig. Kong Atle samlade därföre mycket mannskap/ det och

Tantam deinde cum Hialto hostium edidit stragem, ut ceteri loco cedere, liberumque Rolfo sociisque ejus exitum relinquere cogerentur. Elapsos ita Atlus quidem in campo urgere non destitit; sed, accepto a navibus auxilio, omnem fortiter sustinuerunt impetum, donec ad classem pervenientes, vela in patriam tuti tandem dederint. Post hæc, classe profectus *Kyrlandiam*, *Kalbaciam*, *Biarmiamque* Rolfus subegit. Atlus itaque mag-

och Kong Hrolf gjorde / hotande at där med fara til Swerige. Imedlertid biwistade Bodwar och Hjalte sporet i berget / och funno at EigFrode war dräpen / samt hans skalm eller kårta swärd brutit ifrån skaftet; ty låt han wid kulan eller nästet höga Frode med skalm samt alla hans ägodelar. Men Frodes wåle syntes honom sedan i drömen / och påyrkade at han skulle hämnas hans död / i annor händelse / alldrig få wara i ro för sig. Dwergen Litur / som där in wid bodde / wisade honom då på dräparen / som war Jätten Järnbard eller Järnhös / ty for Bodwar jämte Hjalte åstad / och dräpte Jätten tillika med alla hans Jättinnor och söner / brännande dem sedan up; hwar efter Bodwar tog utur hans kula mycket gull / och bad dwergen honom sedan / at han wille åkalla sig då han kome i någon nöd. Sedan for Bodwar til Hledre. Efter detta drog Kong Hrolf i följe af Bodwar och Hjalte samt otaligt mycket folk til Swerige / men kjämparna woro i hernad med hershöfdingen Hugstark; ty måste och Kong Hrolf fly ur striden och mistade så hela sin her / komande allena undan med en mann. Kong Atle förfölgde honom då / men som hans mannskap såg / huru Kong Hrolf utkastade ur sin pung mycket gull och ädla stenar / ty drögde de sig med deßa sakers uptagande / så at Kong Hrolf kom undan / och är gullet sedan där af kallat Krakes utsäde. Kong Hrolf samlade sedan åter mannskap til at strida emot Drottning Skulld / som då skickade efter Agnar Rese i Nordland / at koma med folk hänne til hjälp. Han kom altså med Blåmänn och mycket annat elakt mannskap / tagande under sin resa up ur siön den ringen / som Hroe långt tilförene hade bortkastat; och wid ankomsten mante han Kong Hrolf till strids / haswande en stålrännt stång af sexton alnars längd / samt tre spåns tiocklek / hwars udd war fyra alnar lång och twå fot bred; men swärdet war tijo alnar långt och twå fot bredt. Han kastade Hjalte till jorden där med / och sedan kom Bodwar emot honom / som igenom åkallande brachte Greppa först til at strida med Agnar i en hwit björns ham / och högg sedan siälf honom huswudet af / så at han neg leende neder till jorden / och då kwad Bodwar denna wisan:

magnas coegit copias, nec Rolfus minores, irruptionem in Svethiam insuper minatus. Interea Bodvarus & Hialtus vestigium rupi impressum visitantes AlciFrodum occisum invenerunt; quem ideo cum rupta bipenni omnibusque opibus tumulo prope speluncam ejus intulerunt. At Frodi umbra, per somnum fratri visa, monuit, cædem suam ulcisceretur; nec aliam quietis obtinendæ Bodvaro rationem esse. *Litur* tum Nanus, in propinquo habitans, Gigantem *Jærnbardum* interfectorem esse ostendit, quem ita consecuti Bodvarus & Hialtus cum uxoribus liberisque trucidabant: cadaveribus deinde igne combustis, ingens auri pondus e spelunca victores auferebant: Nanus autem Bodvaro, Hledram petenti, operam suam offerebat, semper ipsi in periculis, si invocare vellet, adfuturam. Paulo post cum ingenti exercitu Rolfus Svethiam invadebat: Bodvarus & Hialtus soli ex amicis Regem sequebantur, reliquam pugilum aciem cum duce *Hugstarko* piratica detinente. Commisso itaque prœlio victus est, at tanta clade, ut ex totô exercitu vix unicum fugæ comitem superstitem haberet. Et Atlus, fugienti imminens, cepisset quoque, nisi strata auro gemmisque a Rolfo via, avaras militum Atli mentes manusque occupasset, morasq; interposuisset tam fugienti utiles, quam insequentium agmini turpes & pudendas. Aurum autem hoc & gemmæ, *sementum Krakii* deinde appellatæ sunt. Sed Rolfus tanto tamque recenti elapsus periculo, quamprimum in regnum suum redibat, bellum contra *Skulldam* renovare tamen non dubitavit. Jlla, misso in *Nordlandiam* nuntio, *Agnari* Gigantis opem & auxilia contra imminentem hostem petiit. Jlle venit, Blamannis, aliaque non optimi generis multitudine, comitatus, & in itinere ima maris scrutatus, armillam reperit, multo ante a Roo aquis immissam. Ubi ad pugnæ locum esset ventum, Rolfum statim ad certamen provocabat, formidolosus, cui *hasta*, chalybe distincta, inque longitudinem sedecim ulnarum protensa, pedis cum dimidio crassitudinem, mucronemque quatuor ulnas longum, duos pedes latum, habebat, cuius *ensem* decem ulnarum longitudo, pedumque duorum latitudo, metiebatur. Jste primo impetu Hialtum protrivit; in cujus locum antequam Bodvarus succederet, artibus & incantione accitam, sub ursi specie Greppam, in hostem concitavit, mox ipse ad currens, truci caput, cum vita, abstulit, qui tamen mox decidens *risum* movebat perspicuum; hisce deinde victoriam verbis celebravit Bodvarus:

Aldrei

Alldrei fyrr a æfi,	Aldrig förr fullwißo /
Oss var bitt svo fordum,	Oß det fordöm så hänt /
Ad hefdi ei hugstyrk þroska,	Ej ha hugstyrka fylleſt /
Hreysle og megn men þegnum,	Raſkhet och magt med Hjältar /
At brædast Hrotta briotinn.	Rädas för långa Resen.
Hliomur þo singi skioma,	Doch högt klingar swärdet /
Skaud latum skiota bida,	Låtom ſtyggen ſtrax bida /
Skamm rauda liotan dauda.	Skamröd och ful död.

Nunquam antea contigit, ut fortitudo nos deficeret animi, alacritas & robur inter heroas, timeremusq; adeo immanem gigantem. En jam ferrum sonat, curabimus ideo vilissimum illum ocyus obpetere cruentam & pudendam mortem.

För denna gjärningen gaf Kong Hrolf honom tolf Borgar / ſamt Snot ſin äldre dotter til ägta. Sedan ſtridde han emot Drottning Skulld / ſom gjorde ſig til en drake / och åſtadkom ſtor ſkada på Kong Hrolfs folk / i det hon wäckte up de dödade och ſlagna i ſtriden / med mera / ſom i ſiälfwa ſagan kan läſas. Wid ſamma tillfälle har Kong Hrolf giort Greppa ſamt Dwergen Litur til inländſka i Swerige / giſwandes dem en landsdel / ſom nu kallas Finmarcken / och ligger ej långt ifrån Swerige / bliſwande de ſedan hjon / eller ägta folk. Somliga hålla före at af dem äro komne de ſå kallade Lappfinnar. Hjalte ſkal och då hafwa fått Kong Hrolfs andra dotter Dagny till huſtru / och bliſwit ſedan Jarl.

Rex viri periculum & egregium facinus duodecim arcibus, & nuptiis *Snotæ* filiæ, remuneravit. Deinde Bodvarus cum Skullda congressus est, quæ Draconis formam rabiemque induens, occisosque semel in vitam & prœlium revocans, varia & ingenti calamitate ordines Rolfi & aciem premebat; quæ omnia, cum aliis, ipsa uberius historia exponit. Hac occasione Rolfus *Greppam* Nanumque *Litum* civitate in Svethia simulque terra, quæ hodie *Finmarkia* appellatur, donavit. Hos deinde conjuges factos, originemque *Lappfinnis* nostris dedisse, multi credunt. Hialto etjam alteram Rolfi filiam *Dagnyam* eodem tempore nupsisse, eumque non post multo Jarli nomen & insignia accepisse, memoriæ proditum est.

Fölgjer
Hromund Gripßons
Saga.

Sagann Af Friþþiofe Frækna.

I. CAP.

Fra bornum og andlati Bela Kongs ok þorsteins Vikingssonar.

Sva byriar þessa Sogu, at *Beli* kongur styrþi *Sygna fylki* i Noreye, hann atti þriu born, *Helgi* het son hans annar, enn *Halfdan* annar, *Yngibiorg* dottir. Yngibiorg var væn at aliti enn vitur at hyggiu, hun var fremst kongs barna. þar geck strond nockur fyrer vestann fiorþinn, þar var bær stor sa bær var kallaþur i *Ballþurs haga*, þar var *griþastaþur* ok *hof* mikit ok *skyþgarþur* mikill um, þar voru *morg goþ* þo var af *Ballþur* mest hallþit, þar var sva mikit vandlæti giort af heiþnum monnum, at þar *skyllþi aungvo granþ giora hvorki fe nie*

Sagan Af Fridthjof den Fräcka eller modiga.

I. Cap.

Om Kong Beles och Thorsten Wikingssons barn samt död.

SA börjar denna Saga, at Kong Bele styrde Sygnafylket eller höfdingadömet Sogn i Norrige; han ätte tre barn och het ena son Helge/ den andra Halfdan/ men dottren kalladesJngeborg. DennaJngeborg war wen eller wacker tilandlete/och wetig til hüg eller sinne/ samt främst eller förnämst af Kongsbarnen. Där å orten sträcte sig en strand westan för fjärden/ och wat där en stor by/ som kallades Ballburs haga/ bestående af et befredat eller heligt ställe samt et stort Gudahus med en hög skidgård eller träplank. Där woro många Gudar/ doch war Balldur mäst afhållen och dyrkad/ warande och där af hedna männ så stor nitälskan öfwad/ at ingen feck gjöra hwarken få eller

Historia De Fridthiofo Fræknio. Seu animoso.

CAP. I.

De Beli Regis & Thorsteni Wikingi filii liberis & obitu.

ITa hæc incipit historia: Belus Rex provinciam *Sogniam* in *Norrigia* imperio suo rexit; ille tres habuit liberos, filiorumque alter *Helgus*, alter *Halfdanus*, sed filia *Jngeborga* vocabatur. Hæc Jngeborga facie pulcra, & magnæ indolis puella erat, adeoque cæteris liberorum Regis præstantior. In illa regione ab occidente litus maris spectabat magno celebris prædio, quod *Balldi* 1) *sepimentum* vel *sedes* vocabatur. Ibi *asylum fanumque augustum* erat, *alta* circumdatum *sepe*. Multi hic erant *Dii*, sed *Balldo* præcipuus honos habitus;

1) Seu *Ha Balldi*, id est *excelsi Balldi*, adeoque *Apollinis*, Conf. Perinskioldii patris annott. ad vitam Theoderici p. 286.

nie monnum, einginn viþſkipti ſkyllþu þar karlar viþ konur eiga. A *Syrſtronþ* het þar eþ kongur reþi fyrer, enn hinu meigin fiarþarins ſtoþ eirn bær, ok het a *Framneſi*, þar bio ſa maþur er *þorſteirn* het ok var *Wikingsſon*, bær hans ſtoþſt a viþ kongs aþſetu. Son atti þorſteirn er *Friþþiofur* het, hann var allra manna ſtærſtur ok ſterkaſtur ok vel at iþrottum buinn þegar i æſku, hann var kallaþur Friþþiofur *hinn frækni.* Har var ſva vinſæll at allir baþu honum goþs, kongs born voru þa ung er moþir þeirra andaþiſt. *Hillþingur* het eirn *goþur bonþi* i Sogni, hann *bauþ kongs dottir foſtur* ok var hun þar uppfædd vel ok vanþlega, hun var kolluþ *Yngibiorg hin fagra.* Friþþiofur var ok at foſtri meþ Hilþinge bonda ok voru þau kongs dottur foſturſyſkin ok baru þau af oþrum bornum. Bela kongi tok miog at draga lauſa fie ur honþum, þvi hann giorþiſt gamall, þorſteirn hafþi þriþiung rikis til forraþa ok varþ þat kongi hinn meſti ſtyrkur ſem þorſteirn var, hiellt þorſteirn kongi *veitslo* þriþia hvort ar meþ ſtorum koſtnaþi, enn kongur hiellt þorſteini veitslu annat hvort ar. *Helgi* Belaſon giorþiſt ſnemma *blotmaþur* mikill, eki voru þeir bræþur vinſælir. þorſteirn atti *ſkip* þat er *Elliþi* het, þvi reru XV. menu a hvort borþ, þar voru

eller månniſkor någon ſkada; ej eller ſkulle karlar åga dår ſamlag med kwinnor. Kongaſåtet kalladés Syrſtrand/ men å hinſidon ſjdiden ſtod en by/ ſom het Framnäs; där bodde den mann/ ſom Thorſten het/ och war han Wikings ſon/ och ſtod hans by ut wid Kongsſåtet. Thorſtens ſon het Fridthjof/ en den allraſtörſta och ſtarkaſta mann/ ſamt wål öfwad i hederliga konſter/ ſtrax i ungdomen/ warande altſå Fridthjof den tråcka kallad. Han war ſå wenſåll eller lyckelig af wenner/ at alla önſkade honom godt; men Kongs barnen woro då unga/ når deras moder andades. Hilldinger het en goder bonde/ eller hederlig boſaſt mann/ i Sogn; han tilböd ſig at upfoſtra Kongsdottren/ och wart hon dår wål och granneliga upfödd/ bliſwande kallad Ingeborg den fagra. Fridthjofer wart ochſå upfoſtrad hos Hilding Bonde/ och woro han ſamt Kongsdottren ſåledes foſterſyſkon/ öfwergående de nu wida andra barn. Kong Beles löſa egendom tog nu mycket på at dragas honom ur hånderna/ ty han gjordes gamal/ doch ſom Thorſten hade tredingen af riket at råda före/ ſå åtnjöt och Kongen dår måſta ſtyrckan/ ſom Thorſten war; ty han gjorde åt Kongen (då han beſökte ſit land) med ſtor koſtnad hwart tredje åhr ſammanſkått och gåſtebods gård/ men Kongen dåremot höll Thorſten fri koſt hwart annat åhr (då han å allmånna båſta reſte). Helge Beles ſon wart ſnart en ſtor blod- eller afguda offrare och woro deſſa bröder icke wenſålla. Thorſten hade et ſkep ſom Ellida het/ och roddes af 15. mann å hwart bord/ och dårpå woro

habitus; tantaque hanc ſedem religione gentiles colebant, ut *nefas ducerent, vel beſtiis vel hominibus nocere, nec virorum cum fœminis concubitus hic liciti erant.* In *Syrſtrandia* Regis ſedes fuit, ſed in ulteriore litore pagus, nomine *Framnas*, ubi prope regiam *Thorſtenus Vikingi filius* pagum domumque habuit Thorſteno filius *Fridthiofus*, ingenti vir corporis mole & robore erat, exercitiisque & artibus præclaris inſignis, cui ſtatim ab adoleſcentia Fridthiofi *animoſi* nomen inditum; hic amicorum adeo felix numero erat, ut omnes ei bene cuperent, Regis autem liberi juvenes admodum erant, cum mater eorum decederet. *Hildingus* vocabatur honoratus civis vel vir primarius *(bonde)* in Sognia; ille Regiæ filiæ nutritium ſe obtulit, magnaque illam cura educavit, *Ingeborgam formoſam* deinde vocatam. Fridthiofus quoque eundem hunc Hildingum nutritium habuit, ſic educationis neceſſitudine cum regia virgine conjunctus; uterque autem aliis omnibus liberis longe præſtitit. Beli Regis ſuppellex jam multum minui cœpit, tardabat enim illum ſenectus; Thorſteno autem tertiam regni partem adminiſtrante, illinc potiſſima Regi ſpes auxiliumque fuit; hic enim Regem *præfecturam (feudum)* ſuam 2) tertio quovis anno, nec ſine magno ſumtu, *perluſtrantem, liberiori collatione ac convi-*

2) *More majoribus ac parentibus recepto, juri reddendo, judiciis exercendis litibusque dirimendis,* ceu Thorfæus in Hiſt Norrig. Tom. 1. p. 224. bene de ſuo exemplari, vel etiam jure Norrigiorum aulico, adnotavit.

voru a *buguſtafnar* ok rammlegt ſem hafſkip, borþit var ſpeingt af *jarni*, ok ſva var Friþþiofur ſterkur at hann reri tveim arum i *halſi* a Elliþa, enn hvor ar var XIII. alna laung, enn tveyr menn toku hvoria ar annarſtaþar. Friþþiofur þotti afbragþ annarra ungra manna i þann tyma, ofunduþu þetta kongs ſynir at hann var meir loſaþur enn þeir. Beli kongur tok nu ſott, ok er af honum dro, heimti hann at ſer ſyni ſyna ok mællti viþ þa, þeſſi ſott mun leiþa mig til bana, enn þeſs vil ek biþia yckur, at þit hafiþ *langvini* þa ſem ek hefe hapt, þvi mier ſyniſt yckur allt ſkorta viþ þa feþga þorſtein ok Friþþiof, bæþi raþagiorþer ok harþfeingni, *haug* ſkulu þiþ verpa eptir mig, ſiþan do Beli. Eptir þetta tok þorſteirn ſott, hann mællti þa til Friþþiofs frænþa ſins, þeſs vil ek biþia þig at þu ſveigir til viþ kongs ſyni um ſkaplinþi þitt, þvi þat hæfer fyrer tignar ſakir, enþa ſeigir mier vel hugur um þitt mal, ek vil lata *heygia* mig *gegnt haug* Bela kongs þeſſu meiginn fiarþarins niþur viþ *ſioinn*, er okkur þa *albægt at kallaſt a fyrer tiþinþum. Biorn* ok *Asmunþur* hetu *foſtbræþur* Friþþiofs,

woro båg- eller krokſtamnar gjorda; ſå ramligt och ſtarkt war det ſom et hafsſkep; bordet war beſlagit och garnerat med järn / men Fridthjof war ſå ſtark / at han rodde med twänne årar i Ellidas hals eller framſtamn / ſom hwardera worö tretton alnar långa / men eljeſt måſte handteras af twänne männ annorſtädes. Fridthjofer tycktes den tiden wara alla andra unga männs öfwermann / och dy afwundade Kongsſönerna honom det / at han war mera lofwader än de. Kong Bele feck nu ſot eller ſjukdom / och när krafterna drogos honom af / hämtade han til ſig ſina söner / ſägjande til dem: denna ſot månde leda mig til bana / och wil jag dy däröm bedja eder / at i hafwen dem långe til wenner / ſom jag har haft / ty mig ſynes eder alt fattas emot de fedgar / eller fadren och ſonen / Thorſten ſamt Fridthjof / både til råd och dåd; ſå ſtolen i och kaſta en hög öfwer mig / och efter detta tal dog Bele. Sedan ſjuknade Thorſten / och ſade han ſå til ſin frända eller ſon Fridthjof: deß wil jag bedja dig / at du lämpar dit ſkaplynde eller ſinne efter Kongsſönerna / ty ſlikt höfwes för deras Kongliga heders ſkull; ändå ſäger min hug alt wäl om dit mål och åtbörd; jag wil ochſå at mann mig högar gent emot Kong Beles hög / å denna ſidon fjärden neder wid ſjön; och är då oß alt lågligit at ropa på hwarannan och ſamtala emot tilſtundande tidender. Björn och Aſmunder heto Fridthiofs

convivio 3) excipere tenebatur; Rex viciſſim ſecundo quolibet anno, cibum victumque liberum Thorſteno, pariter *publica negotia obeunti*, præſtitit. Helgus Beli filius cito in *magnum* evaſit *idololatram* 4) nec multi amici fratribus hisce fuerunt. Thorſtenus *navem* myoparonem, *Ellidam* habebat, quindecim viris, a quovis latere diſpoſitis, agitandam; nec non *puppi* & *prora curvata* inſtructam; immo firmo adeo ac robuſto opere factam, ut maritimæ expeditioni haud impar exiſtimaretur; *latera ferreis laminis* obducta erant. Fridthiofus autem adeo robuſtus erat, ut duos ſolus in prora Ellidæ remos, quos ſingulos tredecim ulnas longitudine complexos, ægre unius alias viri niſus viresque moliebantur, agere poſſet. Fridthiofus omnes ſui temporis juvenes antecellere videbatur, ideoque laudis palmam ſibi præreptam, viro Regis filii invidebant. Jamque morbo correptus, viribusque deficiens Belus Rex, filios ſuos accerſivit, dicens: hoc ego extinguar morbo, ideoque vos monitos volo, *illos quam diutisſime amicos habeatis, quos ego habui*; videtur enim mihi, quod omnia vobis deſint, ſi veſtra cum Thorſteni & Fridthiofi, conſilia actionesque conferam. Me etiam *tumulo* inferendum curate.

 His

3) Illud Gothice *veitſla* vocatur, unde *veitſlumenn* Vaſalli feudararii, exteris Gothis *væſalli* dicti. Adeo origo *feudorum* pariter Gothica, a *fæda* nutrire ſuſtentare, de quibus Verelius in Lexico Scand. voce *veitsla*, nec non Rudbeckius fil. in Atl. illuſtr p. 36. ſeq.

4) Goth. *blotmathur* virum ſanguine victimarum fundendo occupatum denotans.

þiofs, þeir voru miklir menn ok ſterkir. Litlu ſiþar andaþiſt þorſteirn, var hann heygþur ſem hann hafþi ſagt, enn Friþþiofur tok *lanþ* ok *lauſa* fe eptir hann.

II. CAP.

Friþþiofur biþur Yngibiargar ſyſtur þeirra bræþra.

FRiþþiofur gior þiſt hinn frægaſti maþur ok gatſt hrauſtlega i ollum mannraunum, Birni foſtbroþur ſinum unti hann meſt, enn Asmunþur þionaþi þeim baþum. Skipit Elliþa tok hann beſtann grip eptir foþur ſinn, ok *gullbring* annann grip, eigi var annar dyrri i Noreygi. Sva mikilj rausnarmaþur var Friþþiofur, at þat toluþu fleſter menn at hann væri ei minni ſomamaþur enn þeir bræþur fyrer utann Kongs tign, fyrer þat logþu þeir fæþi ok fiandſkap a Friþþiof, ok þeim ljkaþi þat illa at hann var kallaþur meiri maþur, enn þottuſt finna þat at Yngibiorg ok Friþþiofur logþu hugi ſamann. þa kom at þvi at kongar attu at ſækia *veitslu* at Friþþiofi til Framneſs, ok geck þat epter vanda, at hann *veitti*

thjofs foſterbröder; de woro ſtora och ſtarka männ. Litet ſenare andades Thorſten / och wart han högader ſåſom han hade ſagt / men Fridthjof antog land och löſöron efter honom.

2. Cap.

Fridthjofer beder eller friar til Ingeborg, berörde bröders ſyſter.

FRidthjof wart den berömligaſte mann / och höllt ſig raſkeliga i alla mannaröner/ unnande ſin foſterbroder Björn myckett / men Aſmunder tjenade dem båda. Han tog ſkepet Ellida / ſom war det kåſtbaraſte ting/ efter ſin fader/ ſamt en gullarmring/ och war ingen annan dyrare i Norrige. Så ſtor mann af gifmilldhet och dygd war Fridthjof / at flåſta männ ſade honom wara ej mindre hedersmann än berörde bröder / förutan i Kongaheder; därföre lade de mißhag och fiändſkap på Fridthjof / likande det dem illa / at han war kallad ſtörre mann än de; ſå tycktes de och det finna / at Ingeborg och Fridthjofer lade hug ſaman. Nu kom det där til/ at Kongen ätte at ſöka reſegård eller gåſtningsbörd hos Fridthjof i Framnås/ och geck det med flit/ at han plåga-

His dictis, Rex extinctus eſt. Thorſtenus deinde morbo etiam implicitus Fridthiofum filium ita allocutus eſt: hoc tibi mandatum do, fili; animum tuum ad nutum filiorum regis flecte, iisque, ob majeſtatem eorum, obſequere; tuam nihilominus auſpicatiorem ſortem præſaga mente ſatis mihi conſequi videor; *tumulum* etiam in citeriore litore, prope mare, *ex adverſo Beli Regis*, mihi faciendum volo; ita enim *commodum nobis erit, nos invicem de futuris compellare.* 5) *Biornus* & *Aſmundus* educationis ſocii vel confœderati Fridthiofi erant, viri corporis viriumque magnitudine præſtantes. Paulo poſt fatis Thorſtenus conceſſit, tumuloque, uti juſſerat, illatus eſt; Frithiofus autem in poſſeſſionem *ditionis* & *bonorum mobilium* a patre relictorum ſucceſſit.

CAP. 2.

Fridthiofus nuptias ambit Jngeborgæ, fratrum modo dictorum ſororis.

FRidthiofus vir laudatiſſimus evadens, maſc ule omnino in omnibus ſuis actionibus ſe geſſit, Biornoque ſocio multum, nec Asmundo parum, utpote miniſtro utriusque, ſtuduit. Ellidam navem, omnium, quas pater reliquerat, rem pretioſiſſimam, ſimulque *auream armillam* majoris, quam cetera Norrigiæ cime-

5) Torfæus p. 223. ita habet: *quo facilius mutuæ cum Rege voces communicari colloquiaque inſtitui poſſint, quoties edito clamore inpendentia quædam invicem ſignificare libuerit.*

veitti ollum framar enn þeir voru vaner. þar var Yngibiorg ok toluþu þau Friþþiofur laungum, Kongs dottir mællti til hans, þu att goþann gullhring, satt er þat seigir Friþþiofur, epter þat foru þeir bræþur heim, ok ox ofunþ þeirra viþ Friþþiof. Litlu siþar tok Friþþiofur ogleþi mikla, Biorn fostbroþir hans spurdi hvoriu þat sætti, hann kvaþ sier lieki hugur a at byþia Yngibiargar, þott ek sie meþ minni nafnbot enn þeir bræþur hennar, þa þykist ek þo ecki minni mattar. Biorn seiger, giorum sva, siþann for Friþþiofur meþ nockra menn a funþ þeirra bræþra. Kongarner *satu a haugi foþur sins*, Friþþiofur kvaþþi þa vel, ok flutti siþan framm bonorþ sitt, at hann baþ systur þeirra Yngibiargar. Kongar svara, ecki er þessar mala allviturlega leitat, at viþ *giptum hana otignum manni*, ok affeigium viþ þat meþ ollu moti. Friþþiofur svarar, þa er skiott giort mitt erinþi, enn þat skal i moti koma at ek skal allþrei yckur liþ veita, þott þier þurfit þess viþ. þeir kvaþust allþrei um þat hyrþa, for Friþ-

plågade dem hederligare än de woro wane. Där war ochså Ingeborg, och talades hon samt Fridthjof ofta länge wid; Kongsdottren sade til honom: du eger en godan gullring; sant är det swarade Fridthjof, och efter detta foro berörde bröder hem, och wäxte deras afwund emot Fridthjof. Litet senare feck Fridthjof stor oglädje, och dy spörde Björn hans fosterbroder, huru det kom til? Han sade: hugen lekr för mig til at bedja eller fria til Ingeborg, och skjönt jag är af mindre bedersnamn, än hännes bröder, så tyckes jag doch icke wara af mindre magt. Björn sade: gjörom så; och sedan for Fridthjofer med några männ hem til berörde bröder. Kongarna såto på deras faders hög (efter sedwana, til at där öfwerwäga stora rådslag, såsom under hans närwarelse) och helsade Fridthjofer dem wäl, flytjande sedan fram sit bönord, hwarmed han bad om deras syster Ingeborg. Kongarna swarade; icke är detta mål i allo wetigt letat, at wi giftom hänne en mann utan Konganamn, och dy affägjom wi det i alla måtto. Fridthjofer sade: då är mit ärende snart gjort; men detta skall däremot koma, at jag aldrig skall bewisa eder hjälp, endoch i den tarfwen. De sade sig aldrig därom achta; for altså Frid-

cimelia pretii, ille accepit. Tanta viri liberalitas virtusque fuit, ut plerique non in minori, quam fratres dictos, solio tantum regali excepto, habendum honore existimarent; Itaque odio & inimicitia illi Fridthiofum prosequebantur, ægre ferentes, majorem illum quam se, haberi virum; tum quoque constare illis videbatur, Jngeborgam & Fridthiofum animo non alieno invicem esse. Jamque tempus aderat, quo solitum tributum ac convivium a Fridthiofo in Framnæso reges acciperent, cum data opera, largiore quam consueverat Fridthiofus illos magnificentia ac liberalitate excepit. Jngeborga quoque præsens erat, cum qua crebro & diu Fridthiofus colloquebatur; regis filia inquit: pretiosam habes armillam. Et hoc verum est, respondit Fridthiofus. Post fratres dicti domum reversi, majorem indies iram invidiamque in Fridthiofum concipiebant. Fridthiofum autem magna paulo post affectum tristitia Biornus socius interrogavit, quid in caussa esset. Tunc ille, cupido, inquit, incessit me petendi in matrimonium Jngeborgam, & quamquam impar fratribus ejus dignitate sum, viribus tamen nihil ipsis inferior esse mihi videor. Biornus inquit: faciamus ita; deinde Fridthiofus, suorum aliquot comitantibus, ad fratres profectus est, *Regesque in tumulo patris sedentes* a) invenit, quibus salutatis humaniter, negotium suum exposuit, de petenda in matri

B

a) *Magni enim ponderis negotia supra* parentum busta, *tanquam in eorum conspectu tractari solebant*, observante Torfæo p. 224.

Friþþiofur heim ſidann ok tok gleþi ſina.

III. CAP.
Herboþ Hrings kongs til Bela ſona.

HRingur hefur *kongur* heitit, hann reþi fyrer *Hringariki*, þat var i Noreygi, hann var rikur *Fylkis kongur* ok vel at ſer, ok þa kominn a hinn efra alldur. Hann mællti til ſinna manna, þat hef ek ſpurt, at ſynir Bela kongs hafa ſkilit vinſeingi viþ Friþþiof, er agiætaſtur er fleſtra manna, nu vil ek ſenda menn a funþ konganna ok bioþa þeim þa koſti, at þeir gangi undir mig ok gialldi mier ſkatt, ellegar mun ek giora her a henþur þeim ok mun lauſt fyrer liggia, þvi hvorki hafa þeir viþ mer liþsafla nie vitsmuni, þo væri mer þat allmikil frægþ a gamalls allþri at fyrerkoma þeim. Eptir þat foru ſendimenn a fund þeirra bæþra ok ſogþu ſva, Hringur kongur ſenþi yckur boþ, at þiþ ſkylldut ſenþa honum ſkatt, ella munþi hann heria a riki yckar. þeir kvaþuſt *ecki vilia læra þat a unga alldri ſem þeir villþu ecki i elli*

Fridthjofer ſedan hem / och tog åter glädje til ſig.

3. Cap.
Kong Rings herbud eller krigsförklaring emot Beles ſöner.

RInger har hetat en Kong; han rådde för Ringarike / ſom war i Norrige / och bodde på Streituland / warande en rik eller mägtig Fylkis Kong / ſamt wäl för ſig komen/ och då redan ålderſtegen. Han ſade til ſina männ: det hafwer jag ſport/ at Kong Beles ſöner hafwa ſkilt ſin wenſkap wid Fridthjof/ ſom doch är den berömligaſte af alla männ; nu wil jag ſända männ hem til deſſa Kongar / och bjuda dem de wilkåren / at de äro mig undergifne och gjälda mig ſkatt/ eller månde jag utgjöra en krigsher dem å händer/ och torde detta lätteliga tilkoma/ ty hwarken hafwa de emot mig mannſkapsaſl/ ej eller wettsmän och förſtånds gåfwa / men mig wore det en mycken heder å gamal ålder at förgjöra dem. Efter detta foro ſändemännen hem til deſſa bröder och ſade ſå: Kong Ring ſände eder bod/ at j ſkullen ſkicka honom ſkatt/ eller månde han herja å edert rike. De ſwarade/ ſig icke wilja lära det i unga åhren/ ſom de ej wille

trimonium Jngeborga. Reges reſponderunt: non in omnibus conſultum nos eſſe ducimus, viro ſororem noſtram collocare, *regia deſtituto dignitate;* itaque repulſam accipe, nec ullum precibus iſtis tuis hic locum fore cogita. Fridthiofus inquit: ita meum facile & cito hic actum erit negotium; ego autem hoc vobis viciſſim prædico, me nunquam vobis auxilio futurum, ut ut vel maxime indigeretis. Illi reſpondent, ſe parum de hoc ſollicitos fore. Fridthiofus ita domum reverſus, hilarior deinde in dies factus eſt.

CAP. 3.
De Ringi Regis bellica denuntiatione contra Beli filios.

RIngus Rex fuit, qui *Ringaricia* in Norrigia imperavit b) inter *provinciales reges* valde potens & magnificus, ſed jam tum ætate provectus. Ille amicos ſuos alloquutus eſt, dicens: mihi innotuit, Beli Regis filios a Fridthiofo, viro omnium præſtantiſſimo, abalienatos eſſe; legatos itaque mittere ad Reges animus eſt, iisque has præſcribere conditiones: vel vectigales mihi fiant tributaque pendant, vel militem armatum impetumque hoſtilem a me expectent; et hoc facili negotio efficiam, nam nec copiis valent, nec uſu peritiaque belli, mihi autem magno eſſet *honori*, ſi jam *annis debilitatus* illos *vincere* & *perdere* poſſem. Legati abeunt,

b) Inque prædio *Streituland* dicto habitavit. Torf. p. 225.

elli kunna, at þiona honum meþ svivirding, skal nu liþi safna ollu þvi sem ver faum ok sva var giort, enn er þeim þotti liþ sitt litit verþa, sendu þeir Hillding Fostra Friþþiofs til hans ok skylldi biþia hann at fara til liþs meþ kongunum. Friþþiofur sat at *hnefa tafli* er Hillþingur kom, hann mællti sva, kongar vorer senþu þer kveþiu ok baþu at þu skyllþir koma þeim til liþs til orustu imoti Hringi kongi er ganga vill a riki þeirra meþ offa ok ojafnaþi. Friþþiofur svarar honum aungvo ok mællti til Biarnar er hann tefllþi viþ, *bil* er þar nu fostbroþir ok muntu ey bregþa þvi, - - ok vita hvort honum er forþat. Hillþingur mællti þa aptur, sva baþ Helgi kongur mig seigia þer Friþþiofur, at þu skyllþer fara i herfor þessa eþur þu munþir sæta afurkostum þa er þeir bræþur kiæmi aptur. Biorn mællti þa, *tvykostur* eru þarna fostbroþir, ok tvo vega fra at tefla. Friþþiofur sagdi, þa mun raþ at sitia fyrst at hnefanum ok mun þa verþa otrauþur tvykosturin, aungvann feck Hillþingur annan urskurþ sins erindis, for hann aptur skiott til mots viþ kongana ok sagþi þeim svor Friþþiofs. þeir spurþu Hillþing hvoria þyþing hann tæki ur þessum orþum, Hillþingur seiger, þar er hann ræddi um biliþ, þar mun

wille kunna å åldren / nämliga at tjena honom med sidwördnad / utan skall mann nu samla mannskap; och wart detta så gjort / men när dem tycktes sit mannskap worda litet / sånda de Hillding til hans fosterson Fridthjof / at bedja honom fara dem til hjälps. Fridthjofer sat nu wid taflspel (hnåfwa tafl) då Hilldinger kom / och sade han så: wåra Kongar sände dig helsning / och bodo at du skulle koma dem til hjälps i strid emot Kong Ring / som wil anfalla deras rike med högfärd och obillighet. Fridthjofer swarade honom intet / och sade til Björn / den han tåflade med: rum är där nu imellan brickorna / fosterbroder / och månde du ej ändra det / men jag skall utwälja den röda / och weta om han blir fri. Hillding sade åter; så bad Kong Helge mig sägja dig Fridthjof / at du skulle fara i denna herfärd / eller warder du swåra wilkår undergående / då dessa bröder koma tilbaka. Björn sade då: brickorna wisa en twewäg / Fosterbroder / och har mann å twänne wägar at tåfla. Fridthjofer swarade: då månde rådligast wara at draga först Kongsbrickan til strids / och månde då de twå wilkåren warda onödiga; feck altså Hillding intet annat utslag på sit ärende /

abeunt, fratresque inventos ita alloquuntur: Ringus Rex tributa a vobis exigit; si dare recusetis, finium vestrorum vastationem vobis denuntiant. Illi respondent, *nolle se in juventute ea discere, quorum in senectute ignari esse cuperent*, turpem nimirum & abjectam pati servitutem; arma itaque potius bellumque impigre paraturos. Ita deinde factum est; cum autem exiguus militum, quos coegerant, numerus ipsis visus esset, Hildingum ad alumnum ejus Fridthiofum mittunt, oratum, auxilio ipsis veniret. Fridthiofus *taxillorum ludo* vacabat, accedente Hildingo, qui ita statim ludentem compellat: Reges nostri salutem tibi dicunt, orantque auxilio ipsis sis in proelio contra Ringum Regem, qui regnum eorum impotenter & injuste invadere non dubitat. Fridthiofus nihil ad hæc; Biorno autem, cum quo certabat, dixit: *locus* jam ibi *inter orbes* relictus est *vacuus*, nec tu ordinem eorum jam mutabis; (ego autem *rubrum* mihi eligam) visurus quæ ipsi sors futura est. Hildingus iterato dixit: Helgus Rex hæc ad te, Fridthiofe mandata mihi dedit: aut in bellum hoc tibi una eundum esse, aut duras subeundas conditiones cum fratres hi redierint. Biornus tunc inquit: tesseræ in *bivio* vel *dubio* sunt, mi socie, duplicemque monstrant certandi viam. Fridthiofus respondet: itaque consultius erit, *regiam tesseram* primum in certamen ducere, tunc enim binæ illæ condiriones minus necessariæ erunt. Hildingus itaque, cum aliud non accepisset responsum ad ea, quæ pertulerat, revertitur sine mora, Regesque conveniens, Fridthiofi re-

 spon-

mun hann bil ahyggia um ferþ þeſſa meþ yckur, enn þar er hann lieſt ſitia mundi at fogru taflinu, þat mun koma til Yngibiargar ſyſtur yckar, giætit hennar vel ſva viſt, enn þa er ek het honum afurkoſtum af yckur, þat virti Biorn tvykoſt, enn Friþþiofur kvaþ at hnefanum munþi verþa fyrſt lagt, þat mællti hann til Hrings kongs. Sidann biugguſt þeir ok lietu aþur flytia Yngibiorgu i *Ballþurs haga* ok VIII. konur meþ henni, ſogþu Friþþiof ecki munþi ſva diarfann at hann færi til funþar viþ hana þangat, *þvi einginn er ſva diarfur at þar granþi nockru.* þeir bræþur foru ſuþur til *Jadars* ok funþu Hring kong i *Soknarſundi*, þvi hafþi Hringur kongur meſt reyþſt, at þeir bræþur hofþu þat mællt, at þeim þætti ſkomm *at beriaſt viþ ſva gamlann mann* at ey kiæmiſt a bak nema meþ ſtuþninge.

IV. CAP.
Friþþofur fer til Ballþurs haga.

þegar kongar voru burt, þa tok Friþþiofur tignarklædi ſin ok let gullhringinn goþa a honþ ſier. Siþan geingu þeir foſtbræþur til ſioar

de; utan han for haſtigt tilbaka Konungarna til mötes / och ſade dem Fridthjofs ſwar. De ſporde Hilding/ hwad tydning han toge ur deſſa deras ord? Hildinger ſwarade: när han talade om rumet / då månde han tänka på rådrum eller uppſkof til färden med eder/ men när han låtſade ſitja wid fagert tafl (eller talte om röda ſpelbrickan) det lärer komma an på eder ſyſter Jngeborg / bewaren hänne därföre wiſſerliga; när jag hotade honom med näpſt af eder / det wärdade Björn ſåſom wilkårligit; men Fridthjofer ſade at Kongsbrickan ſkulle warda förſt til lagder / och därmed ſyſtade han på Kong Ring. Sedan lagade de ſig til / men låto förut flytja Jngeborg i Balldurshaga / ſamt åtta kwinnor med hänne / ſägjande at Fridthjof icke månde wara ſå djärfwer / at han fore dit til hänne / ty ingen djärfdes at där gjöra någon ſkada. Bröderna foro nu ſöder til Jader/ och funno Kong Ring i Sognaſundet/ warande Kong Ring däröfwer mäſt wreder/ at Bröderna hade ſagt/ dem wara ſkam/ at ſlåß med ſå gamal mann / at han ej kome på håſtebaken utan underſtod.

4. Cap.
Fridthjofer far til Balldurshaga.

STrax Kongen war borta / då tog Fridthjofer ſina hederskläder och ſatte gullringen den goda på ſine hand eller arm; ſedan gingo foſterbröderna til ſjös

ſponſum narrat. Illi quærunt, quem ſenſum ex hiſce eorum verbis erueret. Hildingus reſpondet: cum *interſtitii* injiceret mentionem Fridthiofus, moram temporis innuere videbatur, deliberandi, num vobiſcum ad bellum proficiſceretur; quod autem *ſplendido latrunculorum ludo* (ſive *rubra teſſera*) oblectari ſe ſimulabat, id ego ad ſororem veſtram pertinere arbitror, quam diligentius itaque vos cuſtodite; cum autem iram ego veſtram pœnasque, a vobis infligendas denuntiarem, Biornus, quaſi in *bivio*, hæſit; Fridthiofus autem *regiam teſſeram* primo movendam ratus, Ringum Regem ejusque aggreſſionem intellexiſſe videbatur. Deinde bellum parant, ante omnia curantes, ut Jngeborga & octo cum illa virgines, ad *Balldurì ſedem* commigrarent, perſuaſi non tam temerarium fore Fridthiofum, ut ibi degentem adiret; *nemo enim audebat vim damnumque huic inferre loco.* Fratres deinde in auſtrum, & *Jaderam* profecti, Ringum Regem in *Sognenſi freto* inveniunt, maxime ideo iratum, quod fratres dixiſſent, *ignominioſam ſibi cum ſene fore pugnam*, qui ſine fulcro in equi dorſum eniti fruſtra moliretur.

CAP. 4.
Fridthiofus ad Balldurì ſedem proficiſcitur.

VIx Reges diſceſſerant, cum Fridthiofus pretioſiora indutus veſtimenta, manum (vel brachium) etiam armilla illa eximia ornaret. Deinde ad mare tenden-

sioar ok settu framm Elliþa. Biorn mællti, hvort skal nu hallþa fostbroþir, Friþþiofur mællti, til Balldurs haga att skemta sier viþ Yngibiorgu. Þat er ei giorandi seiger Biorn at *gremia goþ at ser*, Friþþiofur svarar, þar skal nu a hætta, enþa *virþi ek meira hilli Yngibiargar enn Balldurs*. Eptir þat reru þeir yfer fiorþinn ok geingu upp til Balldurs haga ok i skemmu Yngibiargar, hun sat þar meþ atta meyum, þeir voru ok atta, enn er þeir komu þar, var þar allt meþ *perlum tialldat* ok *dyrum vefnaþi*. Yngibiorg stoþ þa upp ok mællti, þvi ertu sva diarfur Friþþiofur at þu ert her kominn at oleife bræþra minna ok *gremur sva goþ at þer*. Friþþiofur svarar, hvorninn sem þat er, þa *virþi ek meira elsku þina enn reiþi godanna*. Yngibiorg svarar, þu skallt her vel kominn ok allir þiner menn, siþann gaf hun honum rum at sitia hia ser ok drack til hanns hit besta *vin*, ok satu sva ok skemtu ser. Þa sa Yngibiorg hringinn goda a henþi hans, ok spyr hvort hann ætti gersemina. Friþþiofur kvaþst eiga, hun lofar miok hringinn, Friþþiofur mællti, gefa vil ek þer hringinn ef þu lofar at loga honum ecki ok senda mer ef þu villt ecki eiga, ok her meþ skulum viþ jata hvort oþru ockar tru, ok meþ þessari *trulofun skipta þau hringum*. Friþþiofur var opt i Ball-

siös och satte fram skepet Ellida, och då sade Björn: hwart skall mann nu hålla fosterbroder? Fridthjofer swarade: til Balldurshaga at skjämta sig med Ingeborg. Det är ej tilgjörandes eller rådeligit, sade Björn, at grämja eller förtörna gudarna emot sig; Fridthjofer swarade: där på skall jag nu fresta, doch wördar jag mera Ingeborgs än Ballдurs hyllest. Efter detta rodde de öfwer fjärden, och gingo up til Balldurs haga in i Ingeborgs Camare; hon sat då där med åtta möjor, och woro de själfwa jämwäl åtta månn, men när de inkomo, war där alt med pärlor och dyr wefnad öfwerklätt. Ingeborg stod då up och sade: hwi är du så djärfwer, at du är här komen, med mina bröders olåf, och grämer så gudarna emot dig. Fridthjofer swarade: ehuru nu det är, doch wördar jag mera din elskan än gudarnas wrede. Ingeborg sade: du skall här wara wälkomen med alla dina månn; sedan gaf hon honom rum at sittja hos sig, och drack honom til med det bästa win, och såto de så och skämtade sig. Då såg Ingeborg ringen den goda å hans hand, och spör om han wäl ätte denna dyrbara tingsten? Fridthjofer sade sig den ega, och dy lofwade hon sama ring mycket. Fridthjofer sade: gifwa wil jag dig ringen, om du låfwar at icke förlora honom, utan sända mig honom om du ej wil egan, skolande wi härmed jaka hwarandrom wår tro; och med denna trolåfwen skiftade de då ringar sin imellan. Fridthjofer war sedan ofta i Ball-

tendentes socii, Ellidam accipiunt navem; & Biornus inquit: quo nunc vela dabimus, socie? Fridthiofus inquit: ad Ballduri sedem navigabimus, cum Ingeborga jocaturi. Biornus respondit: *nefas* ego esse arbitror, *Deos ad iram concitare*; experiar, inquit Fridthiofus, *magis de Ingeborgæ quam Ballduri gratia & favore sollicitus*. Colloquio finito, sinum trajiciunt, ascendentes deinde ad Ballduri sedem inque cameram Ingeborgæ. Illa octo circumdata puellis sedebat, totidemque Fridthiofus comites adduxerat, qui intrantes, *gemmis* & *pretiosis tapetibus* omnia ibi obducta cernebant. Ingeborga tunc surrexit, dicens: cur adeo audax es & temerarius, ut sine venia fratrum meorum huc veneris, *Deos* etiam *irritare* haud veritus? Fridthiofus inquit: qualecumque hoc meum facinus est, ego certe *tuum amorem Deorum præferre* non dubito. Ingeborga respondit: gratus nobis est tuus, omniumque tuorum adventus; deinde apud se considere jusso optimum *vinum* ipsa propinat, sedentesque ita gratis certant invicem jocis. Ingeborga armillam illum pretiosam in manu ejus tunc forte conspiciens, interrogavit, num illud possideret cimelium? Ille possidere se inquit; ideoque tanto magis armillam hanc laudare Ingeborga perrexit. Fridthiofus ait: dono tibi dare armillam volo, modo promittas, alii cuiquam, quam mihi ipsi, non donatum iri, si quando ipsa diutius illam servare nolueris, & hoc modo *dextras fidemque* invicem jungere lubet; quod etiam *armillarum commutatione* factum. Fridthiofus frequentes

Balldurs haga um nætur ok for hvorn dag þangat þeſs a millum ok ſkemti ſier viþ Yngibiorgu.

V. CAP.
Fra Friþþiofi ok Bela ſonum.

NU er at ſeigia fra þeim bræþrum at þeir fundo Hring kong ok hafþi hann meira liþsafla, geingu menn þa i millum ok leituþu um ſættir ſva at einginn ofriþur giorþiſt. Hringur kongur ſeigiſt þat vilia meþ þvi moti, at kongar ganga a vallþ hans ok gipta ſier Yngibiorgu fogru ſyſtur þeirra, meþ þriþiungi allra eigna þeirra. Kongar jatuþu þeſſu, þvi þeir ſau þeir attu viþ mikit ofurefle, var þeſſi ſætt bundinn faſtmælum ok ſkyllþi brullaup vera i Sogni, þa Hringur kongur *kiæmi a moti feſtar konu ſinni.* Fara þeir bræþur nu heim aptur meþ lyþ ſitt ok undo viþ hiþ veſta, enn þa Friþþiofi þotti þeſs von at þeir bræþur mundo heimkoma, mællti hann viþ Kongsdottir, vel hafit þer oſs veitt ok fagurlega, hefur *Balldur bonþi* ecki viþ oſs yſſt, enn nær þer vitit konga heimkomna, breyþit blæur yþrar a *Dyſarſalinn*, þvi hann er *hæðſtur* her i garþinum, munum vær ſia þetta af bæ vorum. Kongs dottir mællti, ecki hafi þer þetta af

Balldurshaga om nåterna/ och for hwar dag dit deß imellan/ ſkjämtande ſig med Ingeborg.

5. Cap.
Om Friothjof och Beles ſöner.

NU är at ſägja om Bröderna/ at de ſunno Kong Ring/ och hade han mera mannſkapsaſt; gående dy några månn dem imellan at leta förlikning/ ſå at ingen ofrid bleſwe af. Kong Ring ſades wilja förlikas å det ſättet/ at Kongarna ſkulle gå å hans wälld/ och gifta ſig Ingborg den ſagra deras ſyſter/ med tredingen af alla deras egner eller egendomar. Kongarna jakade därtil/ ty de ſågo ſig ega med ſtor öfwermagt at beſtälla/ och wart altſå denna förening med faſta ord bunden/ ſå at brudlopet ſkulle wara i Sogn/ då Kong Ring worde komande emot ſin fäſtekwinna. Nu fara Bröderna hem med ſit mannſkap/ och åro i det wärſta nöjgde; men då Fridthjofer tyckte wån eller likligit wara at bröderna månde hemkoma/ ſade han til Kongsdottren: wäl och fagert hafwen j oß ſägnat/ och har Balldur Bonde icke ifrat ſig öfwer oß/ men när j weten at Kongarna äro hemkomna/ då breden edra blöijor eller lakan öfwer Diſar eller guda ſalen/ ty han är högſt här i gården/ och kunnom wi ſå ſe detta ifrån wår by. Kongsdottren ſade: icke hafwen j detta af

tes deinde noctes in Ballduri ſede agebat, nullum intermittens diem, quin illuc iret, cumque amica gratiſſimos exerceret jocos.

CAP. 5.
De Fridthiofo & Beli filiis.

NUnc de fatribus commemorandum eſt, quod Ringum Regem invenerunt; & quoniam majori copiarum numero ille inſtructus erat, miſerunt utrinque, qui rem componerent, & ita nulla inimicitia bellumque exiſteret. Ringus Rex has tuliſſe pacis conditiones fertur: Reges in ſuam ditionem conceſſuros, ſororemque ſibi in matrimonium daturos Jngeborgam formoſam: tertiam præterea, ex omni Regum poſſeſſione, partem ſuam fore. Reges in iſta conſenſerunt, haud ignari cum majori & potentiori rem ſibi eſſe; & ſic pax utrinque ſanctiſſimis verbis facta eſt, adeo ut nuptiæ in Sognia celebrarentur, quamprimum *ſponſam ſuam Ringus Rex abducturus* eſſet. Deinde fratres domum revertuntur, conditionibus hiſce pacis parum omnino contenti. Fridthiofus autem fratres mox affuturos ratus, Jngeborgam alloquitur dicens: benigno quidem & grato tu nos excepiſti hoſpitio, nec *Ballduri patris familias*, ſive *primarii civis*, iram interea experti ſumus, cum autem Regem domum veniſſe tibi conſtiterit, memento lodicibus veſtris ſumma cacumenque *Diſarum palatii* tegere, illud enim *altiſſimum* in hiſce

af annar manna dæmum giort, enn at visu eigum ver vorum vinum at fagna þa þer komit. Siþan for Friþþiofur heim, ok næsta morgun eptir geck hann ut snemma, ok þa er han kom inn kvaþ hann visu,

Þat mun ek seigia
Seggium vorum,
at giorla mun farit
Gaman ferþum,
skulo ey skatnar
a skip fara,
þvi nu era blæur
A blik komnar.

Geingu þeir þa ut ok sau allur Dysarsalurinn var þaktur bleiktum lereptum. Biorn mællti þa, nu munu kongar heim komnir ok munum vær skamma stund meiga um kyrt sitia, ok þycki mer raþ at safna lyþi ok sva var giort, dreif þangat mugur ok margmenni. Þeir bræþur spurþu skiott um hattu þeirra Friþþiofs ok lyþsafla hans, Helgi kongur mællti þa, *undur* þyki mer at *Balldur skal þola þeim Friþþiofi hvoria skomm*, skal nu senda menn til hanns ok vita hvoria sætt han vill bioþa oss, ellegar skall boþa hann af londum, þvi ek sie ei þann afla von at sinne at beriast viþ þa. Hill-

af andras efterdömen giort, men för wisso egom wi at fägna wåra wenner, då de koma. Sedan for Fridthjofer hem, och nästa mårgon efter, geck han bittida ut, och då han kom åter in, kwad han denna wisan:

Det månd' jag sägja,
Stridsmän wåra,
At gjörliga bårtfar
Wår gammanfärd;
Ej skola stridsmänn
Å skep fara,
Ty nu äro blöijor
Å bleke komna.

De gingo då ut, och sågo allan Disarsalen wara täckter med bleka eller hwita lereften; ty sade Björn: nu månde Kongarna wara hemkomna, och skolom wi kårt stund stilla sitja, tyckande mig rådeligit wara at samla mannskap; och wart detta gjort, drifwande altså dit, allmoge och många männ. Men bröderna sporde snart Björns och Fridthjofs företagande samt hans mannskaps afl, ty sade Kong Helge: underligit tyckes mig, at Balldur skall tåla af Fridthjof hwarjehanda skam; mann skall därföre sända männ til honom och weta hwad forlikning han wil bjuda oß, eller skall mann bjuda honom säker fart af landet, ty jag ser oß ej hafwa den kraftewän detta sinn, at kunna slås emot honom. Foster-

hisce sedibus est, & sic ad nostrum pagum nostrosque oculos facilius certiusque perferet indicium. Regis filia dixit: aliorum exemplo vos hoc non fecistis, nos autem nostri officii esse ducimus, amicos nostros benigne accipere, quando advenerint; deinde Fridthiofus domum profectus est. Proxima autem luce & primo mane cum foras exiisset, rediit & hanc, intrans, recitavit cantilenam;

Hoc ego jam dico heroibus nostris: actum nunc certe est, de profectione illa nostra jucunda; Non hodie præstantes viri, navem conscendent, nunc enim lodices stratæ nitescunt.

Exeunt deinde, videntes totum Disarum palatium albis obductum mappis linteis; Biornus tunc inquit: Reges nunc rediisse oportet, nos quieti aliquantisper sedebimus, consultumque duco copias colligere; et hoc celeriter effectui datum, confluentibus illuc in magna copia ex plebe aliisque fortibus viris. Fratres autem cito de cœptis Biorni & Fridthiofi numeroque copiarum certiores facti sunt, unde Helgus Rex dixit: *mirum* certe mihi videtur, *Balldum quodvis a Fridthiofo sibi illatum dedecus patienter ferre*, nuntios itaque ad illum mittere placet, ut vel sciamus qua multa delictum suum dignum existimat, quaque nos placare ratione animus ipsi est, vel etiam in exilium tuto illum ire jubeamus; non enim no-

Hillþingur fostri bar orþ konganna til Friþþiofs ok þar meþ vinir Friþþiofs, þeir seigia sva, þat vilia kongar i sætt hafa af þer Friþþiofur, at þu heimtir *skatt* af *Orkneyum* er ecki hefur golldinn verit siþann Beli kongur do, enn þeir þurfa fiarins viþ þar sem þeir gipta Yngibiorgu systur sina meþ miklo lausa fe. Friþþiofur svarar, sa *eirn blutur helldur til friþgiorþar* meþ oss, at *virþa til hinna fyrri frænda vorra*, enn aungvann truleik munu þeir bræþur oss syna, vil ek þat tilskilia at allar vorar eigner sieu meþ friþi a meþann ek er i burtu, þvi var heitit ok eyþum bundit. Nu byr Friþþiofur ferþ sina ok valdi meþ sier menn at hreisti ok allri liþsemd, þeir voru XVIII. saman. Þeir spurþu Friþþiof. hvort hann villdi ecki fara til Helga kongs ok sættast viþ hann, ok biþia af ser *reiþi Balldurs*, hann mællti, þat mun ek heitstreingia, at ek mun ei Helga Kong friþar biþia, eptir þat geck hann a Elliþa ok helldu þeir ut eptir firþinum Sogni. Ok er Friþþiofur var heimann farinn, mællti Halfdan kongur viþ Helga broþur sinn, þat mun vera meiri stiorn at Friþþiofur taki nockur giolld fyrer brot sin, munum viþ brenna bæ hans enn giora at honum þann storm ok monnum hans at þeir þrifist alldrei. Helgi kvadst þat til leggia, siþann brendu þeir upp allann bæinn at Fram-

Fosterfadren Hillding er/ dårtil med Fridthjofs wenner/ buro nu honom Kongarnas helsning/ och sade så: Det wilja Kongarna i förlikning hafwa af dig Fridthjofer/ at du håmtar den skatt af Orknöjarna/ som ej warit utgifwen/ sedan Kong Bele dog/ ty de behöfwa egodelar/ dår de skola gifta bort sin syster Ingeborg med mykna lösöron. Fridthjofer swarade: den enda saken håller oß til inbördes fridgjörande/ at wi wördom wåra förra frånder eller föråldrar/ men ingen trohet månde dessa Bröder oß syna/ doch will jag det betinga/ at alla wåra egner skola wara i frid medan jag år borta; och wart nu detta utlofwat samt med edar bundit. Fridthjofer lagade sig då til färden/ och walde med sig de månn som woro rasta och stridsama/ aderton tilsaman. Dessa sporde Fridthjof til/ om icke han wille fara til Kong Helge och förlikas med honom/ samt afbedja sig Balldurs wrede? Han swarade: det löftet skall jag gjöra/ at ej bidja fred af Kong Helge; och efter detta geck han på skepet Ellida/ hållande widare ut efter fjärden. Men når Feidthjofer war heman faren/ sade Kong Halfdan til sin Broder Helge: det månde wara Fridthjof til båtre lycka/om han toge någon gjäld eller straff för sin brott/och skolom wi altså brånna up hans by/och gjöra honom samt hans månn sådan storm/ at de aldrig kunna trifwas. Helge sade sig det wilja tillägga/ och sedan brånde de up hela byen i Fram-

nostrarum nunc esse virium videtur, armis & bello virum premere. Hildingus nutritius Fridthiofi, cum aliis ipsius amicis, salutem hanc mandataque Regum ad Fridthiofum pertulerunt, dicentes: hac ratione, Fridthiofe, gratiam tibi veniamque faciunt delictorum Reges, ut tributa, a morte Beli Regis non soluta, ex *Orcadibus* insulis cogas; pecuniis enim opus ipsis erit, sororem Jngeborgam cum multis bonis mobilibus collocaturis. Fridthiofus inquit: hoc *unico pacis amplectendæ vinculo* tenemur, quod *defunctorum parentum veneremur manes*, fratrum autem istorum in nos fides & integritas jam diu nobis suspecta est, ego interim conditionem hanc accipio, hoc tantum pactus, ut res omnes meæ in tuto sint usque dum rediero; in hoc *fides* utrimque cum *juramento* data est & accepta. Fridthiofus ad iter se accingens, octodecim numero perspectæ virtutis ac fortitudinis viros in societatem eligit; hi Fridthiofum interrogant, numne Helgum Regem adire eumque placare, nec non *Balldi deprecari iram* animus ipsi esset. Ille respondit: ego vero votum faciam, me pacem ab Helgo Rege nunquam petiturum; post, navem Ellidam conscendens, in altum vela dedit, vix autem abierat Fridthiofus cum Halfdanus Helgo fratri dixit: haud inauspicatum iter Fridthiofo fore crederem, si pœnas aliquas delicti sui Fridthiofus daret; domum itaque illius urere placet, ventosque in ipsum sociosque & tantam excitare tempestatem, ut nunquam evadere possint. Helgus inquit: placere sibi consilium; deinde totum

Framnesi, enn ræntu se ollu. Siþann sendu þeir eptir *seyþkonum* tveymur *Heyþi* ok *Hamglamu*, ok gafu þeim fie til at þær sendi veþur sua stort at Friþþiofi ok monnum hanns, at þeir tynþust allir i hafi. þær efliþu seyþinn ok færþust a *hiallinn* meþ golldrum ok giorningum.

Framnäs / och röfwade all egendomen. Widare sände de efter twänne trullkonor / Hejda ock Hamglama / (Hardglama) gifwande dem peningar på det de skulle sända så stort weder åt Fridthjof och hans männ / at de alla måtte tynas eller förgjöras i hafwet. De sama lade då sin trullkånst starkt an / och foro up å en gjälla eller brädflaka med sit trullerj och förgjörningar.

CAP. VI.

Ferþ Friþþiofs til Orkneya.

ENn er þeir Friþþiofur komo ut ur Sogni, þa giordi at þeim hvast veþur ok storm mikinn, varþ þa miog barstort, geck skipit harþla mikit, þvi þat var oskreyt ok et besta i sio at leggia, þa kvaþ Friþþiofur visu,

Synþra let ek ur Sogni,
enn snotir ama þar neyttu
bræþþann byriar sota
i Balldurs haga miþiom,
nu tekur bregg at herþa,
Hafi dag bruþir fagrar
þær eþ oss vilia unna,
þott Elliþa fille.

6. Cap.

Fridthjofs färd til Orknöijarna.

MEn när Fridthjofer kom med de sina ut ur Sogn / då gjordes åt dem et hwast weder och mycken storm / så at wågorna woro mågta stora / och skepet geck mycket fort / ty det war olastat och det bästa mann wille i sjön lägga. Och då kwad Fridthjofer en wisa:

Smort fartyg jag ur Sogne /
Låt swida / men möjor åto /
Mitt i Baldursboning
Nu börjar det blixta och mörkna /
Hård storm tager at härda ;
Haf god dag Brudar fagra
De oß där wilja unna /
Än doch Ellida sjunker.

Biorn

Björn

placere sibi consilium; deinde totum pagum Framnæsum cum incendio delevissent, opes & suppellectilem omnem abstulerunt. Tum duabus *veneficis* accersitis *Heidæ* nimirum *& Hamglama* in mandatis dederunt, ut accepta ingenti pecunia, tantam in Fridthiofum sociosque ejus concitarent procellam, ut omnes undis suffocarentur & perirent. Illæ diris incantamentis, *editum* iis exercendis *conscenderunt tabulatum.*

CAP. 6.

Fridthiofi iter ad Orcades insulas.

CUm autem Sogniam Fridthiofus cum suis navigando reliquisset, acris in illos procella & tempestas furere cœpit, adeo ut vasti concitarentur fluctus, navisque rapido nimis rueret cursu; non enim onerata erat, alias omnium præstantissima navium quæ undas secabant. Tunc carmen hoc Fridthiofus cantavit:

Oblitam bene navim e Sognia duxi, sed formosæ virgines erant commessantes, in media Balldi sede, nunc incipit fragor & atra nox, acris procella & pertinax urget, valete pulchræ sponsæ, quæ nobis bene cupitis, licet Ellida submergatur.

D

Biornus

Biorn mællti, þat væri vel þott þu værir annat at vinna, enn lioþa um þær Ballþurshaga meyar, ecki mun þat þo þverra sagþi Friþþiofur. þa slo þeim *norþur* til *sundanna*, nærri *eyum* þeim er *Solundar* heita, var þa veþrit sem harþast, þa kvaþ Friþþiofur,

Miog tekur sior at svella,
sva er nu drepit skyum,
þvi vallþa gallþrar gamlir
er gialfur ur staþ færir.
Ei *skal ek* viþ Ægi
i ofviþri beriast,
latum sal undir seggium
svell visa þar blifa.

Biörn sade då: det wore wäl / at du hade annat at sysla / än kwäda om de möijor i Balldurshaga; icke månde det ändå minskas swarade Fridthjof. Då slogos eller drefwos de norder til sunden / nära de öijar som Solundar heta / warande nu wedret som hårdast / och då kwad Fridthjofer:

Nog tagr sjön at swälla /
Så äro nu skyar dunkla /
Det wällda trålldom gamla
Som gnywågar upföra;
Ej skall jag wid Ägir (hafsguden)
I oweder ertas /
Låtom bußar bewara
Skep för kwinno böljor.

þa logþu þeir undir Solundar eyar ok ætluþu þar at biþa, ok þa fell veþrit jafnskiott bregþa þeir þa viþ ok lata undan eynni, þyckir þeim þa vænlegt um sina ferþ, þvi þa hafa þeir hæfilegann byr um stund, enn þar kom at skerpa tok leyþit, þa kvaþ Friþþiofur,

þat var firr
a Frammnesi,
at reri ek a vit
viþ Yngibiorgu,
nu skal sigla
i svol veþri,
lata liett undann
langdyr hlaupa.

Då lade de under Solundaöijarna / och ärnade där at bida / och då tillika föll eller saktade sig wädret / därföre wende de om och låto skepet fara från ön / tyckande de då wäl om sin färd / ty då hade de en stund maklig bör; men när så wida kom / at farten tog til at skärpa / då kwad Fridthjofer:

Det war förr
Å Framnäse /
At jag rodde til tals
Med Ingeborg;
Nu skall jag segla
I kalld storm /
Låta lätt undan
Långskepet löpa.

Ok

Och

Biornus tunc ait; mallem aliud tibi nunc esset negotium, quam carminum de puellis nostris in Ballduri sede recitatio; nec illud nobis ideo deest, inquit Fridthiofus. Ad *freta* tunc *borealia* jactabantur, prope *insulas*, quæ *Solundæ* vocantur, furente jam quam maxime procella; & Fridthiofus cantabat:

Multum tumescere mare incipit, & nubes atræ sunt; hoc faciunt vetera veneficia, quæ fluctus sonantes excitant. Non *ego* Ægirum *(maris Deum) in tempestate irritabo; caveamus socii, navi a fluctibus mulierum.*

Ad Solundas ita jactati insulas, ibi manere destinabant, ventibus autem simul remittentibus, convertunt proras, & ab insula solvunt; & placuit iter, secundo vento aliquantisper navigantibus, cum autem rursus citato ferri cursu inciperent, cecinit Fridthiofus:

Olim erat, cum a Framnæso, navigarem ut colloquerer, cum Ingeborga; nunc vela dabo, procella furente, faciamque celeriter, longam navem effugere.

Quum-

Ok er þeir komu längt i haf undann, þa ökyrþist siorinn akaflega i annat sinn, ok giorþi þa storm mikinn meþ fiuki sva miklu at hvorugann stafn sa fra oþrum, enn a geck a skipit sva jafnann varþ at ausa, þa kvaþ Friþþiofur visu;

Eigi sier til allda,
erum ut a brun komnir,
frægir Fylkirs dreingir
fyrer giorninga veþri,
ok standa nu allir,
eru Solunþar hafnar,
atian menn i austri
er Elliþa veria.

Biorn mællti, *sa verþur at mæta misiofnu sem viþa fer*, sva er vist fostbroþir sagþi Friþþiofur ok kvaþ,

Helgi velldur at Hrannir
Hrymfaxa þar vaxa,
ei er sem biarta bruþi
i Balldurs haga kyssum,
olikt man mier unna
Yngibiorg eþa þeingill,
hellþur villda ek hennar
hæfi at minni giæfu.

Verþa ma seigir Biorn at hun hyggi þier hærra enn nu er, þo er þessu nu ei illa at kunna. Friþþiofur seyger at kostur muni at reyna goþa lyþsmenn þo at bliþar sie i Ball-

Och när de komo långt undan å hafwet / då frusade siön häfteliga andra gången / och gjordes en stor storm med så myckett urweder / at ena stamnen ej sågs från den andra / och wågorna slogo in på skepet / så at mann altjämt måste ösa. Och då kwad Fridthjofer en wisa:

Ej ses för swallwågor/
Hwar Solundarhamn är/
Här yterst i hafwe
Hafwom wi kongsdrängar
Komit ut för spökwåder/
Och stånda nu alla
Adertton i östre (östrumet)
At Ellida wårja.

Björn sade: honom warder ofta mißjämt händande / som wida far; det är wist / fosterbroder / swarade Fridthjofer / och kwad:

Helge wällder at wågor
Starkt för skepet wära/
Ej är som blänkand brud
J Balldurshaga kyßa;
Olikt månde mig täckas
Jngeborg eller Kongen/
Helldre wille jag hännes
Höfwa ha til min lycka.

Björn sade nu: må hända / at hon unnar dig bättre / än nu; doch är detta tilstånd ej til mißtyckandes. Fridthjof swarade at det nu wore lägligit / til at röna goda hjälpare / ändoch blidare eller hugne-

Quumque in altum provecti essent, mare rursus intumescere cœpit, ingensque procella, cum tanto ventorum impetu orta est, ut proram puppemque simul conspicere, fluctusque in navem irruentes prohibere nemo posset; continuus itaque labor erat illos ejicere. Et tunc Fridthiofus hoc carmen recitavit:

Non cernitur, propter fluctus, ubi Solundius portus est; hic in ultimo maris, nos regis viri fortes, incidimus in ventos monstrosos, & stamus jam omnes, octodecim ad sentinam, Ellidam defendere nitentes.

Biornus inquit: sæpe iniqua accidunt peregre proficiscentibus; Hoc certum est, socie, inquit Fridthiofus, cecinitque;

Helgus facit ut fluctus, acriter in navem surgant; non hoc est formosam sponsam in Balldi sede osculari; non pariter mihi grati sunt, Jngeborga & Rex, mallem virginis, gratia felix esse.

Biornus inquit: forte labores hos tuos illa benignior pensabit, interea hæc quoque æquo ferenda sunt animo. Fridthiofus respondit, non importunum fore, amicorum opem nunc experiri, multo autem gratissimum, in Balldi sede

Balldurshaga. þeir biuggu sig þa dreingilega, þvi þar voru hraustir menn innann borþs samannkomnir, enn skip hit besta sem verit hefur a norþurlonþum. Friþþiofur kvaþ visu,

Eigi ser til allda
erum vestur i haf komnir,
allur þycki mer Ægir
sem a eynmyriu sæi,
hrinia hafs barur,
haug verpa svanflaugur,
nu er Elliþi orpinn
i orþugri baru.

þa komu afoll stor sua at þeir standa allir i austri. Friþþiofur kvaþ visu,

Miog dreckur a mig mærinn,
munn klockva ef ek skal sockva
i Svanabrecku austur,
þar sem blæann la a bliki.

Biorn mællti, ætlar þu hinar Synsku meyarnar tarfelli mikit eptir þig, þat kemur mer vist i hug seiger Friþþiofur. Siþan lagþi at straumana, sva at fossum fell inn, enn þat dugþi at skipit var gott enn liþs menn harþir innan bords, þa kvaþ Biorn visu,

hugneligare wore til at wistas i Balldurs haga. De lagade sig då drångeliga til, ty dår woro raska månn innan bords samankomne, och skepet war det båsta, som funnits i Nordlanden. Fridthjofer kwad då en wisa:

Ej se wiför wågor,
Årom wester i haf komne,
Aller synes mig sjöen
Som mann falaska såge,
Hwita hafswågar
Högt nu samanfalla,
Nu år Ellida slagen
J slemmuga wågen.

Då komo så stora wågfall, at mann måste stå i öfrumet, och kwad Fridthjofer denna wisan:

Mycket drifs på mig sjöen
Stånka må de om jag sjunker,
J Swanabråcke öster,
Dår blöijor lågo å bleke.

Björn sade då; inbillar du dig, at Sognska möijorna fålla mycka tårar efter dig? Wist komer det mig i hugen, swarade Fridthjofer. Sedan lade hafsströmar så åt, at det forssade in: doch halp det, at skepet war gott, och hårda månn innanbords. Ty hwad Biörn sådan wisa:

Erat

Ej

sede commorari. Parant deinde se strenue & fortiter; viri enim acres & eximii in navem convenerant, & illa, omnium, quæ Nordlandiæ unquam habuerunt, navium præstantissima erat. Fridthiofus tunc carmen cecinit:

Visum fluctus intercipiunt, ad occidentem maris jactati sumus, Omne mihi videtur mare, quasi favillam viderem, albentes undæ maris, cumulatim runnt, nunc Ellida quassata est, immitibus undis.

Tunc tantus erat irruentis aquæ impetus, ut ad sentinam stare necessum esset, & Fridthiofus cantavit ita:

Multum in me concitatur mare, Illæ certe gement, si ego mergar, in Svanabreckæ oriente, ubi lodices albebant.

Biornus inquit: credis, Sogniæ puellas casum tuum lacrymis prosecuturas? Hoc mente assequi & conjectura mihi videor, respondit Fridthiofus. Jamque adeo maris æstus creverat, ut navis multum undæ illabentis acciperet, cui tamen eximia structuræ bonitas, vectorumque acris virtus profecit, Biornus tunc hanc cantilenam cecinit:

Non

Erat sem eckia
a þið vilie drecka;
biort baugvara
byþie nær fara,
sollt ero augu
syckut i laugu,
bilsterka arma
bytur mer i hvarma.

Ej är som en Enka
åt dig wille drecka/
Blänkande brudskara
Bode dig när fara;
Skiölgt är mit öge
Salltat i löge (warmt salt watn)
Brydda stark armen
Biter och ögnhwarfwen.

Asmundur sagþi, þat varþar ei þott þer reynit a armana, þvi þer vorkintut oss ecki þa vær hrifum i augun þa þit stoþut sva snemma upp i Balldurshaga forþum. þvi kveþur þu ecki Asmundur sagþi Friþþiofur, ei skal þat seigir Asmundur ok kvaþ visu,

Asmunder sade då: det wärdar mann ej/ skjönt armarna rönas eller stå hårt ut på dig/ ty du warkunnade icke oß/ då wj reswom ögonen/ under det du fordom stod så bittida up i Balldurshaga. Fridthjofer sade: hwi kwäder icke du Asmunder? Ej skall det fattas/ swarade Asmunder/ och kwad så denna wisan:

Her varþ snæfurt um siglu,
sior a skip knuþi,
ek varþ eirn viþ atta
innan borþs at vinna,
dælla var til dyngiu
dagverþ konum færa
enn Elliþa ausa
i orþugri baru.

Här wart skarpt at segla/
Sjön å skepet gnydde/
En wart jag mot åtta
innan bords at skaffa;
dagligare war til dunbädd
dagsmål åt kwinnor föra/
än Ellida ösa
J ilaka böljan.

Ei seiger þu minna fra lyþi þinu enn er seiger Friþþiofur ok hlo, enn þo bra þier nu ij *þrælla ættina er þu villdir at matreiþum starfa.* Ox þa enn at nyu veþrit sva at þeim þotti likara sem a skipinu, voru

Ej sägjer du mindre om din hjälp/ än hon är/ sade Fridthjofer/ och log så däråt/ doch brädde du nu på trälaåtten/ när du wille hafwa at beställa om matredning. J det sama wäxte å nyo wedret/ så at dem som woro å skepet/ tycktes

Non est ut si vidua, tibi vellet propinare, vel splendidus comitatus nuptialis, te socium invitaret; madet mihi oculus, salsa & tepida aqua; exercitium brachiorum fortium, palpebras dolere facit.

Asmundus tunc, nos, inquit, non multum de eo solliciti sumus, quod tibi brachia arduo jam exerceantur labore, nam neque te nostri miserebat, cum scalpsimus oculos, surgente nimis mane te, olim in Balldi sede. Fridthiofus inquit: cur non cantas, Asmunde? Neque hoc deerit, respondit Asmundus, hanc itaque orsus cantilenam:

Hic dura exstitit navigatio, unda navi illisa horrendum sonabat, unus quantum octo alii, in navi agebam, gratius erat ad culcitram, jentaculum mulieribus portare, quam Ellidam exsiccare, multa gravem unda.

Nec minorem tu operam tuam jactas, quam reipsa est, inquit Fridthiofus subridens; tamen *servilem indolem* prodebas, cupiens *parare cibos.* Inter hæc tanto cum impetu venti rursus crevere, ut nives conglobatæ, navemque undiqua-

que

ru storgnypum ok| fiollum enn barum, siaar skaflar þeir sem brokuþu ollu meiginn at skipinu. þa kvaþ Friþþiofur,

Sat ek a bolstri
i Balldurs haga,
kvaþ ek þat ek kunni,
fyrer Kongs dottir,
nu skal ek raunar
Ranbeþ troþa,
enn annar mun
Yngibiorgu.

Biorn mællti, stor kvyþur er nu viþ fostbroþir, ok er nu æþra i orþum þinum, ok er þat illa um sva goþann dreing. Friþþiofur seiger, hvorki er þat æþra nie kviþi, þott kveþit sie um gamanferþir vorar, enn þat ma verþa at þeirra sie optar gietit enn þorf sie a, enn flestum monnum mundi þyckia visari dauþi en lif, ef sva væri komnir sem ver, ok skal enn svara þer nockru, ok kvaþ,

þat hef ek gagns um golldit,
geck mer enn þer ecki
viþ ambattir atta
Yngibiorgu at þinga
saman hofum brenda bauga
i Balldurs haga lagþa,
var þar Vigli fiærri,
vorþur Halfdanar jarþa.

Biorn

tes de anbrusande snjöskråflor/ som bråkade skepet å alla sidor/ wora likare stora knipor eller berg än andra swallwågor. Och då kwad Fridthjofer:

Såt jag å bolstre
J Ballodurs haga/
Kwad jag det jag kunne
För den Kongsdottren/
Nu skall jag sjö Råns (Ranas)
Sjöbädd tråda/
Men en annan
Jngeborgs.

Björn sade: stor kwida år nu wid handen fosterbroder/ och syner du nu förtwiflan i dina ord/ warande det illa om så godan dräng. Fridthjofer swarade: hwarken är det förtwiflan ej eller kwida/ ändoch jag har kwätt om wåra gamman färdor; men det må hända/ at om dem är oftare talt/ än det har tarfwats/ doch månde flästa människor tycka sig förestå en wissare död än lif/ om de så wore utkomne som wi/ och skall jag än swara dig med något. Hwarpå han så kwad:

Det gagn har jag omgällt/
Geck det mig an/ men dig icke/
Bland tjenstpigor åtta
På Jngeborg at thinga.
Byttom wi då brända ringar
J Ballodurs haga saman.
War där Wigle fjärran
Som wårda Halfdans lande.

Björn

que ferientes, nautis, similiores rupibus, quam vastis fluctibus viderentur; & tunc Fridthiofus cantavit:

Sedebam in culcitra, in Balduri domo, cantu quo potui, regiam virginem oblectans; nunc me Ranæ (Thetidis), & alius Jngeborgam lectus expectat.

Biornus inquit: tristis nunc ubique rerum facies est, socie, & plena desperationis oratio tua videtur, magnaque est talis viri jactura. Fridthiofus resondit: nec desperatio, nec inanis hic est querela, licet grata olim itinera cantu ego celebraverim; sed forte illorum frequentior illata est mentio, quam opus erat; interea plerique mortalium in istiusmodi deprehensi angustiis mortem quam vitam certiorem sibi esse crederent; & adhuc responsum aliquod tibi dabo. Deinde sic incipit cantare:

Tanti mihi constat utilitas percepta, mihi ex voto successit non tibi, inter octo puellas, Jngeborgam ambiisse. Armillas mutavimus igne politos, in Balduri sede. Viglus tunc procul aberat, Halfdani custos finium.

Bior-

Biorn mællti, viþ ſlikt er nu at unna foſtbroþir ſem orþit er. þa komu afoll ſva mikil at fra lauſt vyginn ok halſana, baþa ok ſlo utbyrþis fiorum monnum ok tynduſt allir. þa kvaþ Friþþiofur,

Bruſtu baþir halſar
i baru hafs ſlorri,
ſucku ſveinar fiorir
i ſæ ogrunnann.

Nu þycki mier von ſeigir Friþþiofur at nockrir vorir menn munu *til Ranar fara*, munum ver ecki ſendilegir þyckia þa ver komum þar nema ver *buumſt vaſklega*, þycki mer raþ at hvor maþur hafi nockut *gull* a ſer. Hann *hjo* þa i *ſundur bringinn* Yngibiargarnaut ok *ſkipti* meþ monnum ſinum ok kvaþ viſu,

þann ſkal hring um hoggva
er Halfdanar atte,
aþur enn oſs tapi Ægir,
auþngur faþir rauþann,
Sia ſkall gull a geſtum,
Ef ver giſtingar þurfum,
þat dugir rauſnar reckum,
i Ranar ſalnum miþjom.

Biorn mællti þa, ei ero þeſs nu viſar vonir, enda er ei orvænt. þa fundu þeir Friþþiofur at mikill var ſkriþur a ſkipinu, enn okunnugt

Björn ſade: wid ſlikt / ſom ſkjett är bör mann nu wara tilfreds / foſterbroder. Och då komo ſå myckna ſwallwägor / at ſeglråen ſprang tillika med båda halſana, eller ſtorſkoten / och ſlogo ſå fyra månn utbördes / ſom alla tyndes eller drunknade. Och då kwad Fridthjofer:

Bruſto båda halſar
J hafsböljan ſtora /
Sunko ſwenner fyra /
J ſjön ogrunna.

Nu tycker mig wån wara / ſägjer Fridthjofer / at några wåra månn måge fara til Rana eller Sjoråan / doch månde wi icke tyckas wara ſåndelika eller goda ſåndemånn / då wi komom dit / ſå ſtamt wi icke tillagom oß raſkeliga; och dy tyckes mig rådeligit / at hwar mann hafwer något gull på ſig. Han högg då ſönder armringen den han af Jngeborg nöt / och delte honom bland ſina månn / kwådande dårpå ſåledes:

Den ringen ſkall ſönder
Som rödan haft hade
Förmögna Halfdans fader /
Förrn Aegir oß dränker;
Ses ſkall gull å gjäſter
Om wi gjäſtning tarfwom /
Det hjälper raſka hjeltar
mitt i Ranas hafsſal.

Björn ſade då: ej årom wi dårom nu ſå wiſſa / endoch det owåntandes kan ſkje. Då fann Fridthjofer med de andra / at ſkepet hade mycket fort ſkridit / men de woro okunniga

Biornus inquit: factorum olim, ſocie, nunc non penitere nos oportet; & ſimul tanta vis fluctus incubuit, ut antennæ cum utroque veli pede diſſilientes, quatuor in mare viros præcipitarent, quos omnes immitis unda hauſit. Tunc Fridthiofus cecinit:

Uterque diſſilui velit pes, in magno maris æſtu, viros quatuor merſit mare profundum.

Nunc certo futurum mihi videtur, quosdam noſtrorum *Ranam inviſuros;* nec tamen idonei videbimur nuntii, niſi *decoro ornati habitu*, ideoque conſultum ego duco, ut *omnes* noſtrum *auri quid adducant.* Acceptam itaque ab Jngeborga *armillam*, gladio inter ſuos *dividens*, ſimul cecinit:

Armilla jam diſſecabitur, quem rubentem poſſederat, dives Halfdani pater, antequam nos Ægirus ſuffocabit. Aurum geſtabimus convivæ, *ſi modo* hoſpitio eguerimus; *hoc* heroras fortes decorabit, *in medio ubi ſteterint Ranæ cœnaculo maris.*

Biornus inquit: id autem non dum adeo certum eſt, etiamſi nec opinantibus evenire quidem poſſit. Tunc Fridthiofus & ſocii ratem multum emenſam fuiſſe

nugt var þeim fyrer þvi myrkur lagþi at þeim ollu meiginn, ſva at ei ſa ſtafna amilli meþ ſiodryfu ok ofveþri fiuki ok froſti ok feiknar kullda. Þa for Friþþiofur i tre upp, ok ſeiger felogum ſinum er hann kom ofann, ek leit miok undarlega ſyn ſeiger hann, ſtor-*hveli* lagþiſt i kring um ſkipit, ok er mer grunu, at vær munum komnir nærri landi ein hvorſo, ok mun hann vilia banna oſs landit. Hygg ek Helga kong ecki bua viþ oſs vinſamlega, ok mun hann ſent hafa aungva vinſending. Konur ſie ek tvær a baki hvalnum, ok munu þær vallda þeſſum ofriþar ſtormi meþ ſinum veſta ſeyþ ok golldrum. Nu ſkulum vær tilreyna hvort meira ma *hamingia* vor eþur trollſkapur þeirra, ok ſkulu þit ſtyra at ſem beinaſt, enn ek ſkall meþ lurkum lemia þeſſa *ovætti*, ok kvaþ viſu;

Sie ek trollkonur
tvær a baru,
þær hefur Helgi
hingat ſendar,
þeim ſkal ſnyþa,
ſundur i miþio,
brigg Elliþi
adur af ſer ſkriþur.

Sva er ſagt at þau *atkvæþi ſilgþu ſkipinu* Elliþa, at þat hefþi kunnat at *ſkilia mansmal.* Þa mællti Biorn, nu

okunniga om orten / ty ſådant mörker hade dem anlagt å alla ſidor / at mann ej ſåg ſtamnarna imellan / och det med ſjödrifwor / owedér / ſnjöglopp och froſt / ſamt underlig kjöld. Nu far Fridthjofer up i maſten / och ſägjer til ſina Companer / då han kom neder / ſåledes: jag ſåg en nog underlig ſyn / ty en ſtor Hwal lade ſig i kring om ſkepet / och grunar eller giſſar jag / at wi ärom nära komna til något land; och tror jag at han wil förhindra oß landet / troende och at Kong Helge icke wenliga berett för oß / och mände han ingen wenlig ſändning hafwa ſänt oß. Jag ſer twänne kwinnor bak på hwalen / och mände wäl de wålla denna ofredliga ſtormen / med ſin werſta tråll och ſwartkånſt. Nu ſkolom wj förſöka om wår lycka kan mera förmå / än deras trollſkap; ſkolande j ſtyra til ſom genaſt / men jag ſkall med lurkar eller ſtörar lama ſönder deſſa wätter eller troll; hwarpå han detta kwad:

Ser jag trollkonor
Twänne å böljan /
dem hafwer Helge
hit åt ſent oß;
Ellida ſkall ſnida
Sönder mitt af
Ryggen för dem /
Förrän det ſtadnar.

Nu är berättat / at detta tiltal / ſå betog ſkepet Ellida / at det kunde ſkilja eller förſtå månniſko mål. Då ſade Björn: nu

fuiſſe itineris cernebant, ſed loci omnes ignari erant; adeo enim ſpiſſa circum caligo ſtabat, ut proram à puppi nemo cernere poſſet; præterea tempeſtas vaſtos fluctus cum nivibus & grandine & frigore immani ciebat. Fridthiofus tunc malum ſcandit, & deſcendens ita ſociis dicit: rem miram vidi; *balæna* ingens circa nauem ſe volutabat, & prope terram nos actos conjicio, beſtiamque, quo minus adpellamus prohibere velle; credo Helgum Regem, mente haud amica iſta in nos paraſſe, nuntiosque hos parum gratos nobis miſiſſe. *Duas* quoque *mulieres* in tergo ceti ſedentes conſpicio, quarum diræ artes & veneficia tempeſtatem hanc inimicam in nos certe concitarunt. Nunc videbimus, an noſtra *fortuna* illarum prævaleat artibus; vos navem illuc convertite ocyus, ego lamias iſtas fuſtibus contundam. Deinde cecinit Fridthiofus:

Video lamias quas duas in unda, Helgus, huc miſit; Ellida contereret harum medium dorſum, antequam ſiſtatur.

Memoriæ proditum eſt, quod alloquium hoc *Ellidam* adeo ceperit, ut *ſermonem humanum intelligere* illa videretur. Biornus tunc ait: nunc virtutem ſuam fidemque in nos

nu ma sia dygþ þeirra bræþra til vor, ok for Biorn undir stiorn enn Friþþiofur greip fork eirn ok hliop i framstafn ok kvaþ visu,

Heill Elliþi,
hlauptu a baru,
briottu i trollkonu,
tennur ok enni,
kinnar ok kialka
i konu vondri,
fot eþa baþa
i flagþi þessu.

Siþan skaut hann forknum at annari hamhleipunni, enn borþ Elliþa kom a hrigg annari ok brotnaþi hriggurinn i baþum, enn hvalurin tok kaf ok lagþist a burtu ok sau þeir alldrei siþann hann. þa tok at kyrra veþrit, enn skipit marþi Friþþiofur hiet þa a menn sina ok baþ þa ausa upp skipit, Biorn seiger at ecki þyrfti fyrir þvi starf at hafa, varastu nu æþruna fostbroþir sagþi Friþþiofur, ok hefur þat verit aþur *fyrri dreingia siþur* at *veita lyþ a meþann hann ma* hvaþ sem eptir kemur, ok kvaþ visu,

þurfit ei dreingir
dauþa at kvyþa,
verit þioþ glaþir
þegnar minir,
þat muna vita
minir draumar,
at ek eiga mun
Yngibiorgu.

þa

nu må mann se dessa bröders dygd eller ärlighet för oß; och i det sama for Björn til styret/men Fridthjofer grep til en fork eller påk och lopp up i framstamnen/ så kwädande:

Lycka Ellida!
Löp du å böljan/
Bryt du i trollkonan
Tenner och ännet/
Kinder och kjäftar
J konan onda/
fot en ell' båda
J fulan denna.

Sedan stöt han forken til den ena hamlöperskan/ men Ellidas bord kom på den andras rygg/ och brötos så bägges ryggar sönder/ men hwalen for i kaf och lade bort/ seende de honom sedan aldrig. Då tog och wedret til at stillas/ men skepet geck i marwad; Fridthjofer ropade sedan å sina männ och bod dem ösa up skepet. Björn sade: ej tarf mann därpå at arbeta; wackta dig nu för förtwiflan fosterbroder swarade Fridthjofer/ och har det förr warit drängars eller raska männs sed/ at hjälpa til medan mann förmådde/ ehwad som då kunde efterkoma/ och kwad han så detta:

Ej tarfwa kämpar
Döden at kwida/
Waren dy glade
Drängar mina;
Det månde låra
Mina drömar
At jag ega skall
Jngeborga.

Då

nos fratres isti produnt, simulque ad clauum ille, Fridthiofus autem, arrepta ingenti sude, ad proram se contulit, ita cantans:

J bonis avibus Ellida, & seca undas, frange tu lamiæ, dentes & ora, malas & fauces, diræ istius anus, pedem unum vel utrumque, monstri hujus fœdi.

Deinde sude alteram percussit lamiam, alterius dorsum Ellida invecta pressit, & ita utriusque fractum est dorsum; balenaque adeo fundum petens evasit, nec postea unquam visa est. Venti tunc remittere cœperunt, sed fluctibus adhuc nauem occupantibus, Fridthiofus suos compellans aquam exhaurire jussit; moxque Biornus dixit, frustra istum fore laborem. Tunc Fridthiofus, cave, inquit, nunc, socie, a desperatione, & *mos* inter *heroas* semper receptus fuit, *suum pro viribus facere*, quo tandem fata raperent; deinde hoc cecinit:

Non decet fortes viros, mortem querulos oppetere, quin animum capite, commilitones mei; hoc docuerunt, somnia *mea, me accepturum Jngeborgam.*

Tunc

þa jusu þeir upp skipit, voru þer þa komnir nærri landi, kastaþi þa enn hreggi a moti þeim, þa tok Friþþiofur enn tvær arar i halsi ok reri þeim hellþur sterklega, þa birti veþrit ok sau þeir at þeir voru komnir utann at *Efiusundi* ok toku þar land. Lyþsmenn voru þa dasaþir miok, enn sva var Friþþiofur frækinn, at hann bar ur flæþarmali VIII. menn sina, enn Biorn tvo Asmundur eirn, þa kvaþ Friþþiofur,

Ek bar upp
til elldstoar
dæsta dreingi
i drifu veþri,
nu hef ek segli
a sanþ komit,
ei er viþ hafs meyu
hægt at reyna.

Då öste de up skepet / och woro nu komne nära landet / men då kastade sig åter weder emot dem / och dy tog Fridthjofer ännu til twänne årar wid skepshalsen och rodde med dem ganska starkt / hwarpå wedret klarnade och sågo de sig då wara komne utan åt Esjusundet / tagande där land. Bussarna woro då nog dåliga / men Fridthjofer war så fräck / at han bar från strandswallet åtta sina männ / Björn bar twänne / men Asmunder en. Då kwad Fridthjofer:

Jag enda bar
Til eldstaden
Desta drängar
J drifwewädre;
Nu har jag segle
Lagt å sanden /
Ej är mot hafs möijor
Hugnligt strida.

VII. CAP.
Friþþiofur finnur Angantyr.

ANgantyr var i *Efiu* er þeir Friþþiofur komu at landi, iþat var *sidur* hans þ*a hann drack*, at maþur skyllþi sitia at liora a dryckiu skala hans ok horfa igegn veþri ok *hallda vorþ*, hann skylldi drecka af *dyrs horni* ok var fyllt annat er af oþru var druckit. Sa het *Hallvarþur* er þa hiellt vorþ er Friþþiofur kom at landi, Hallvarþur sa ferþ þeirra Friþþiofs ok kvaþ visu,

Menn

7. Cap.
Fridthjofer finner Angantyr.

ANgantyr war i Esju sundet / när Fridthjofer med de sina kom åt landet; och wär det hans sed / då han drack med wenner / at en mann skulle sitja wid fenstret af hans drickestuga / at se ut emot wädret och hålla wård / skolande han och dricka af et djurshorn / som wart fyllt så snart det war afdruckit. Han som då höll wård / när Fridthjofer kom åt landet / het Hallwarder / som då han Fridthjofs och des Cameraters färd feck se / sålunda kwad:

Männ

Tunc navem hauriendo exsiccabant, prope terram jam adpulsi; sed ventus etiam tunc adversus flare cœpit, quamabrem Fridthiofus duos in prora remos arripiens, omni vi egit; coelo mox sereno, videbant se ad *Efiæsinum*, in Orcadibus, pervenisse, ubi ad terram deinde adpellebant. Remigum jam multum fractæ vires erant, Fridthiofo autem tantum adhuc supererat roboris, ut a mari octo suorum solus asportare valeret, Biornus duos, Asmundus unum portabant. Fridthiofus cecinit:

Ego solus portavi, *ad focum*, *viros hos ventis jactatos*, *nunc ego vela* (*navim*) *in arena posui*, nec conducet *cum* virginibus marinis pugnare.

CAP. 7.
Fridthiofus Angantyrum invenit.

ANgantyrus, adplicante ad terram Fridthiofo, in *Efiæ sinu* erat, cui *mos*, *compotanti* inter amicos, unum habere, qui ad *fenestram* in cœnaculo sederet *excubitor* ventorumque observator, quique *cornu exhauriret*, statim rursus implendum. Qvi, veniente Fridthiofo in statione erat, *Hallvardus* vocabatur, is viso Fridthiofo sociisque, ita cecinit:

Viros

Menn sie ek ausa
i meigin veþri
sex a Elliþa
enn sio roa,
þat er gunnhvotum
likt i stafni
Friþþiof frækna,
er fram fellur viþ arar.

Månn ser jag ösa
Sex på Ellida/
Men sju roa/
J mycket owäder/
Det är den flinka
Fridthjof stäcke
Likt/ som i stamnen
Lägger an åror.

Ok er hann hafþi druckit af horninu, kaftar han þvi inn um ſkiainn ok mællti til konu þeirrar er drecka gaf,

Taktu af golfi
gangfogur kena
horn hvolfandi,
hef ek afdruckit,
men sie ek a mar
þeir er muno þurfa
hreggmoþir lyþ,
aþur hofn taki.

Och när han hade druckit af hornet/ kastar han det innom fönster stifwan/ och sade til kwinnan/ som gaf drickat:

Tag du af golfwe/
Gångfagra kona/
Hornet hwälwande/
Jag har afdruckit;
Månn ser jag å sjö
De som månde tarfwa
Hjälp/ såsom mödda/
Förr'n de nå hamnen.

Jall heyrþi þat ſem Hallvarþur kvaþ ok ſpurþi tiþinda. Hallvarþur ſvarar, menn eru her viþ land komnir ok eru miok daſaþir, ok hygg ek vera goþa dreingi, enn ſva er eirn hrauſt at hann ber aþra a land. Jall mællti, gangit þa a moti þeim ok takit þeim ſæmilega, ef þat er Friþþiofur ſonur þorſteins Herſirs vinar mins er agiætur er at allri atgiorfi. þa tok ſa maþur til orþa er *Atli* het *vikingur* mikill, nu ſkal þat reyna er ſagt er at Friþþiofur hafi þat heitſtreingt ſat hann

Jarlen hörde det som Hallwarder kwad/ och sporde så efter tidender. Hallwarder swarade: jag ser en hoper månn wara här wid land komna/ och äro de nog dasade/ menande dem wara goda drängar; men så rasker är en/ at han bär de andra å land. Jarlen sade: gången då emot dem höfliga/ om det är Fridthjofer/ Thorsten Herses min wens son/ som är berömder för all ätgjörning. Då tog den mann som Atle het och war en stor wikinge eller sjöröfware/ således til orda: nu skall jag röna hwad sagt är/ at Fridthjofer det löfte gjort/at han

Viros haurire video, sex Ellidam, septem remos agere, urgente multum vento; hoc animoso & forti Foridthiofo, simile est qui in prora, remis acer incumbit.

Exhausto autem cornu, intra fenestram illud conjecit, mulieri, quae infuderat, ita dicens:

Aufer ex pavimento, quæ pulchra incedis mulier, cornu volubile, ego exhausi; Viri in mari conspiciuntur, qui opus forte habent, auxilio, quippe fatigati, antequam portum assequantur.

Jarlus, quæ cecinit Hallvardus audiens, quid novi esset, interrogat. Hallvardus respondit: Viros ad litus nostrum conjectos, & multum quidem fractos video, & ego fortes & bellicosos esse puto; unus autem adeo est robustus, ut cæteros in terram portet. Obviam itaque, inquit Jarlus, ite & accipite eos benigne, si Fridthiofus sit Thorsteni Hersii, & amici mei filius, vir in omnibus laudatissimus. Tunc *Atlas* quidam nomine, & magnus *pirata* sic orsus est: nunc ego experiar quid dictum sit, an Fridthiofus votum fecerit se priorem nunquam

pacem

hann skyllþi ongvann fyrr friþar biþia. þeir voru X. samann illir' menn ok agiarnir, þeir *geingu* opt *Berserkiagang*, ok sem þeir Friþþiofur fundust þa mællti Atli, þat er nu raþ Friþþiofur at horfa viþ, þvi endverþir skulu erner kloast, meþ ockur Friþþiofur, enþa er nu raþ at enda orþ sin ok mæla ei fyrr til friþar. Friþþiofur sneri a moti þeim ok kvaþ visu,

þer munut ei
oss kugat geta,
æþru fullir
eyarskeggiar,
helldur mun ek ganga
enn griþa biþia,
eirn til ognar
viþ yþar tyu.

þa kom Hallvarþur at ok mællti, þat vill Jall at þer sieut allir velkomnir ok skal einginn a yþur leyta. Friþþiofur sagþist þvi mundi vel taka enn sæma þo viþ hvartveggia, Eptir þat ganga þeir til fundar viþ Jallinn, ok tok hann vel viþ Friþþiofi ok ollum hanns monnum, voru þeir meþ honum um veturinn ok vel virþir af Jalli. Hann spyr opt af ferþum þeirra, Biorn kvaþ visu,

han skulle ingen förkt bedja om frid. De woro tijo tilsaman/ skaka månn och glupska/ kunnande ofta gå Berserkagång/ eller gjöra sig til rasande kämpar: och som de funno Fridthjof/ då sade Atle: dig är nu rådligit/ Fridthjofer/ at wenda emot/ ty såsom örnar skolom wi/ Fridthjofer/ emot hwaranan klösas; rådande jag tig at enda dina ord/ och tala ej förr om frid. Fridthjofer snarade sig då emot dem/ och kwad ena wisa:

J. månden ej
Oß kufwa gitta/
Ångerfulla
Öijeskeggar;
Helder månd jag gånga
Mot eder tijo
Ensam/ förskräckligt!
Än friden tigga.

Då kom Hallwarder til/ och sade: det wil Jarlen/ at j måtten alla wara wälkomna/ och skall ingen eder ansalla. Fridthjofer sade sig skola det tilbodet wäl emottaga/ men doch wara beredd til hwardera. Efter detta gå de hem til Jarlen/ som wäl emottager Fridthjof/ samt alla hans månn/ warande de hos honom om winteren wäl wördade. Han sporde dem ofta om deras fård/ och kwad då Björn en wisa:

Jussum | Ostom

pacem petiturum. Octo omnes erant, mali & rapaces viri, & *Berserkico furore* quam sæpissime correpti. Cum Fridthiofum invenissent, Atlas inquit: consultum nunc tibi est, Fridthiofe, adversum ire; nos enim instar aquilarum invicem ungvibus adversis congrediemur; meum quoque consilium est, memor sis promissi, nec pacis prior injicias mentionem. Fridthiofus convertens se ocyus ad illos, cecinit:

Non agnoscimus, vestra imperia, meticulosi insulobarbi, potius ibo, contra vos decem, solus eheu factum! quam pacem mendicabo.

Hallvardus tunc accedens, dixit: Jarlus omnes salvos & incolumes vos accedere cupit, nec quisquam vos adorietur. Fridthiofus, oblatam humanitatem hanc, grato se accipere animo respondit, & tamem ad utrumque paratum esse. Porro ad Jarlum eunt, qui Fridthiofum sociosque ejus omnes humaniter excepit, apud quem deinde hiemem in magno habiti honore, egerunt. De itinere illorum sæpius interroganti Jarlo, Biornus cantilena hac respondit:

Hau-

Jusum vær meþann,
Yfir geck svolur,
Bragnar teitir,
a bæþi borþ
tyu dægur,
tel ek ok atta
Er marvaþa
mæddu Ranar joþ.

Ostom wi käcka
Männ / medan kallda
Swallet brusa
A båda bord
Tijo dagar/
Tillika åtta
J marwade
Möddes fartyget.

Jall mællti, Helgi kongur hefur stigit yþur, ok er kongum slikum illa varit sem tll einskis annars eru færir enn fyrirkoma monnum meþ fiolkingi. Ek veit ok seigir Angantyr at þat er þitt erindi hingat Friþþiofur, at þu ert eptir skatti sendur ok mun ek þar skiott svor fyrer setia, at Helgi kongur skal aungvan skatt af mer fa, enn þu skallt hafa af mer lausa fe sva mikit sem þu villt, ok mattu kalla þat skatt ef þu villt, enn þa oþru vis ef þu villt þaþ. Friþþiofur sagþist taka mundi viþ fenu.

Jarlen sade: Kong Helge hafwer satt försåt för eder / och äro slika Kongar illa betänkte / som til intet annat äro färdiga / än förkoma männ med trolldom. Jag wet och / säger Angantyr / det wara dit ärende hit / Fridthjofer / at du är sänder efter skatten; och må jag där til et skyndesamt swar gifwa / at Kong Helge skall ingen skatt af mig få / men du skall hafwa af mig losören eller peningar / så myckel som du will / kunnande du kalla det skatt om du wil / eller och annat om du det wil. Fridthjofer sade sig skola peningarna widtaga.

VIII. CAP.
Hringur kongur fær Yngibiargar.

NU skal seigia hvaþ giorþist i Noreigi ur þvi Friþþiofur var a burtu farlnn, þa lietu þeir bræþur brenna allan bæinn a Frammnesi, enn er þær systur voru at seyþnum, duttu þær ofan af seyþhiallinum ok brotnaþi hriggurinn i baþum. þetta haust kom Hringur kon-

8. Cap.
Kong Ring får Ingeborg.

NU skall mann sägja hwad som giordes i Norrige/ ifrån det Fridthjofer war bortfaren; då låto Bröderna upbränna hela byn på Framnäs / men när förbemälte systrar höllo på at trolla / dimpade de neder af trollhjällan/ och wordo båda deras ryggar sönderbrutna. Denna höst kom Kong

Hausimus intrepidi, viri cum gelidæ undæ fremerent, ab utroque navis latere, decem dies, connumeratis octo, mari obruta, fatiscebat navis.

Jarlus inquit: Helgus Rex vobis insidias struxit, & temerarii admodum sunt istiusmodi Reges, qui in aliud nihil sunt parati, quam ut homines veneficiis occupent. Nec me fugit, Fridthiofe dixit Angantyrus, negotium tuum, caussamque huc suscepti itineris esse, ut tributa reportes; super quæ ego breviter & cito respondeo, quod Helgus Rex nullum a me accipiet tributum, tibi autem ego pecunias, quantas vis, dabo, quibus tu tributi nomen, aut aliud quodvis, ut tibi placet, dare poteris. Fridthiofus inquit, pecunias se accipere velle.

CAP. 8.
Ringus Rex Jngeborgam conjugem accipit.

NUnc de iis dicendum est, quæ, postquam Fridthiofus profectus erat, in Norrigia acta erant. Fratres totum in Framnæso pagum incendio deleverunt; Cum autem sorores lamiæ veneficia exercerent, subito fractis dorsis a tabulato incantatorio exciderunt. Hoc autumno in borealem Sogniæ plagam ad

kongur norþur i Sogn til brullaups sins, ok var þat agiæt veitsla er hann drack bruþkaup til Yngibiargar. Hann spyrr hana hvaþann henni hefþi komit hringur sa hinn goþi sem hun hefdi a hendi sier, Hun kvaþ foþur sinn at hafa, kongur seigir, þetta er Friþþiofs nautur ok fa af hondum þegar, þvi ecki skal þig gull skorta er þu kemur i *Alfheima.* þa feck hann konu Helga hringinn ok baþ hana fa Friþþiofe er hann kiæmi aptur. For Hringur kongur þa heim meþ konu sina ok lagþi mikla ast viþ hana.

Kong Ring nordr i Sogn til sit brudlop/ och skedde et hårligt gåstabod / når han drack sit brudlop med Ingeborg. Han sporde hånne til / hwadan hon öfwerkomit den goda ringen som hon hade å sine hand? Hon swarade sin fader hafwa den ått. Kongen sade: detta år ju Fridthjofs gåfwa/ och få mig honom strax af handen / ty icke skall dig gull tryta / når du komer i Alfhem. Då feck han ringen åt Helges hustru/ och bad hånne få honom åt Fridthjof når han kome tilbaka. For altså Kong Ring då hem med sine hustru/ och ålskade hånne mycket.

IV. CAP.

Friþþiofur kemur aptur meþ skattinn.

EPtir um vorit vor Friþþiofur ur Orkneyum ok skildu þeir Angantyr meþ kiærleikum. Hallvarþur for meþ Friþþiofi, enn sem þeir komu til Noregs, spurþi hann at bær hans var brendur ok er hann kom a Frammnes mællti Friþþiofur, sortnaþ hafa her hybyli ok hafa her ecki vinir umfiallat, ok kvaþ visu,

Druckum fyrr
a Frammnesi
frænir dreingir
meþ foþur minum;
nu se ek brendan
bæ þann vera,
a ek Auþlingum
illt at launa.

9. Cap.

Fridthjofer komer tilbaka med skatten.

EFter om wåren for Fridthjofer ur Orknöijarna / och skildes från Angantyr med kjårlek. Hallwarder for med honom/ men som de komo til Norrige/ sporde han sin by wara upbrånder / och wid ankomsten til Framnås sade han: swartnat hafwa hår hybelen eller husen/ och hafwa icke wenner hår huserat / kwådande så en wisa;

Druckom fórr
Å Framnåse
Fråcka drångar
Med fader minom;
Nu ser jag byen
Brånden wara.
Eger jag Kongarna
Illa at lóna.

þa

Då

ad nuptias suas Ringus Rex venit, quæ omni cum apparatu factæ sunt, Rege Ingeborgam uxorem ducente. Ille tunc conjugem interrogat, unde pretiosam illam armillam accepisset, quam in manu sua gestabat? Illa respondit, patrem olim possedisse. Rex inquit: Fridthiofi certe donum est, & exue illam statim manu & cedo huc, non enim auro egebis ad *Alfhemiam* perveniens. Ille autem armillam Helgi uxori dedit, monitæ simul ut Fridthiofo redeunti redderet. Ringus deinde Rex domum profectus est, conjugis magno amore incensus.

CAP. 9.

Fridthiofus cum tributo redit.

VEre exacto, Fridthiofus Orcades insulas & Angantyrum, benevolum sibi & amicum, relinquit. Hallvardus una profectus est; quum autem in Norrigiam pervenissent, nuntiatum est, domum Fridthiofi igne deletam esse; qui propior factus Framnæso, atra, inquit, jam est domus mea, nec amicorum hæc vestigia sunt; deinde cecinit:

Compotabamus olim, in Framnæso, alacres viri, cum patre meo; nunc video pagum, igne deletum esse. Meum erit Regibus, male hoc pensare.

Tunc,

Þa leyþaþi hann raþa viþ menn sina hvaþ nu skylldi upp taka, en þeir baþu hann fyrir sia, hann liest fyrst vilia skattinn af hondum greiþa. Siþann reru þeir yfir fiorþinn ok til Syrstrendur, þa spurþu þeir at kongar væri i Balldurs haga at *Dysa bloti.* Þa geingu þeir upp þangat Biorn ok Friþþiofur, ok baþ hann þa Hallvarþ ok Asmund at briota oll skip sma ok stor sem þar voru i nand a meþann, ok svagiorþu þeir. Siþann geingu þeir Friþþiofur at dyrunum i Balldurs haga, Friþþiofur villdi inn ganga, Biorn baþ hann at fara varlega er hann villdi eirn innganga. Friþþiofur baþ hann uti vera ok hallda vorþ a meþann ok kvaþ visu,

Eirn mun ek ganga
inn til bæar,
þarf ek litit lyþ
Lofþunga at finna,
verpit elldi
i Jofra bæ
ef ek kiem ecki
aptur at kvolldi.

Biorn svarar, þetta er vel mællt, siþann gieck Friþþiofur inn ok sa at fatt var folk i Dysar salnum, voru *kongar* þa at *Dysabloti* ok satu at *dryckio.* *Elldur* var à *golfinu* ok satu *konur þeirra* viþ eldinn ok *bokuþu goþinn*, enn sumar *smurþu* ok *þerþu* meþ

Då letade han sig råd hos sina män, hwad mann nu skulle tiltaga, men de bodo honom slikt siälf förese. Han låts först wilja afhända sig skatten, och sedan rodde de öfwer fiärden til Syrstrand, hwarpå dem kungjordes at Kongarna woro i Balldurshaga wid Disa offret. Då gingo Biörn och Fridthiof dit, och bad han då Hallward samt Asmund, at imedlertid bryta eller båra alla Kongsskepen, både små och stora; det de ochså gjorde. Sedan gingo Fridthjofer samt Biörn åt dören i Balldurs haga, och wille Fridthiofer strax ingå, men Biörn bad honom at fara warliga, när han wille ensam ingå. Fridthiofer bad honom wara ute och hålla wård imedlertid, qwädande då sådan wisa:

Ensam skall jag gå
In til byen,
Tarf med litet folk
Herrarna at finna,
Kasten elden
J Kongabyn,
Om jag ej komer
Efter åt qwållden.

Biörn swarade, at detta woro wäl sagt; och sedan geck Fridthiofer in, seende at litet folk war i Disarsalen, och Kongarna hade at gjöra med Disaoffret, sittjande til dryckjubords. Eld war upgjord å golfwet, och såto deras qwinnor wid elden at wärma gudarna, men somliga smorde och tårckade dem med

Tunc, quid incipiendum esset, amicos consuluit, qui ducem, ut curam ipse adhiberet, monuerunt. Fridthiofus tributum regibus se primum reddere velle simulavit, sinumque remigio emensus & ad Syrstrandiam perveniens, Reges in Balldi sede *victimis Disarum* occupatos esse intellexit. Biornus & Fridthiofus pergunt illuc, monitis ante Halvardo & Asmundo, ut Regias naves omnes majores & minores quæ aderant interea terebrarent; quod illi quoque fecerunt. Deinde Fridthiofus & Biornus ad portas fani Balldi recesserunt, voluitque statim intrare Fridthiofus; Biornus autem caute & circumspecte agere monuit intrare cupientem. Fridthiofus illum foris in statione interea esse jussit, hanc simul orsus cantilenam:

Solus ego penetrabo, in pagum usque, ausus parvo comitatu, dominos salutare; injicite flammas, Regiis tectis, si ego non redux, ad vesperam fuero.

Biornus respondit, hæc bene dicta esse; deinde Fridthiofus intrat, paucos in Disarum palatio homines Regesque sacro Disis faciendo intentos, adque pocula sedentes conspiciens. *Focus* in *pavimento* suscitatus erat, cui *conjuges eorum* assidentes, *Deos ad flammam fovebant*, quædam etiam *unctos mappis detergebant*.

 Frid-

meþ *ſdukum.* Friþþiofur geck fyrer Helga kong ok mællti, nu muntu vilia hafa ſkattin, hann reiþir þa upp ſioþinn ſem *ſilfrit* var i, ok rekur a naſir honum ſva hart at ur honum hrutu tvær tennurnar, enn hann fiell ur haſætinu ok i ovit. Þa greip Halfdan til hans ſva hann fiell ei i ellþinn, þa kvaþ Friþþiofur viſu,

Taktu viþ ſkatti
ſkatna drottinn
fremſtu tonnum
nema framar beiþir,
ſilfur er a botni
belgiar þeſſa,
ſem viþ Biorn hoſum
baþir raþit.

Fatt manna var i ſtofunni þeir *drucku i oþrum ſtaþ*, enn þegar Friþþiofur geck utar eptir golfinu, ſa hann hringinn goþa a hond konu Helga er hun *bakaþi Balldur* viþ ellþinn. Friþþiofur greip til hringſins enn hann var faſtur a hendinni, ok dro hann hana utar eptir golfinu at dyrunum, enn Balldur fiell ut a elldinn, kona Halfdanar greip til hennar, ſkiott fiell þa þat goþit ut a elldinn er hun hafþi bakat. Lyſtir nu elldinum i bæþi goþin, enn þau voru aþur ſmurþ, ok ſua upp i riafrit ſva at logaþi huſit. Friþþiofur naþi hringnum aþur enn hann gieck ut, þa ſpurþi Biorn hvaþ til tiþinda hefþi

med dukar. Fridthjofer geck nu för Kong Helge och ſade: nu månde du wilja hafwa ſkatten / löſande med det ſama up pungen ſom ſilfret war i / och ſtrök Kongen öfwer näſan med honom ſå hårt / at twå tänder ruku ur honom / och han ſjälf föll ur högſätet i owett eller ſwimning. Sedan grep Halfdan i honom / på det han ej måtte falla i elden / kwädande därpå ſåledes:

Tag du wid ſkatten
Stridsfolks drotter /
Med främſta tändren /
Så framt ej mer ta's;
Silfwer är på botnen
Af denna pung /
Som jag och Björn hafwom
Båda rått om.

Fåå månn woro i ſtufwan / ty de druckko å annat ſtälle; men ſtrax Fridthjofer geck ut efter golfwet / ſåg han den goda ringen å handen på Helges huſtru / där hon wärmde Balldur wid elden. Fridthiofer grep til ringen / men ſom han war faſter å handen / ty drog han hänne ut efter golfwet åt dören / ſå at Balldur föll uti elden; och då Halfdans huſtru grep til hänne / ſå föll och ſtrax den guden uti elden ſom hon hade wärmt. Därpå ſlog elden i bägge gudarna / ty de woro båda ſmorde / och antände widare takrefret ſå at huſet lågade. Fridthiofer ernådde ſå ringen förr än han geck ut / och ſedan ſporde Björn hwad tidender hade

Fridthiofus ad Helgum Regem accedens, dixit: nunc vectigal habere cupis; quo dicto, ſolvit burſam, in qua *argentum* erat, Regisque naſo adeo violenter illam intorſit, ut duæ ex ore deſilirent dentes, & ipſe animo linquens e ſolio regali decideret. Halfdanus tunc manu ſtrenue fratrem arripiens, ne in ignem caderet, fecit; Fridthiofus, hoc facto, ita cantavit:

Accipe nunc theſaurum, Rex armatorum, dentibus primoribus, ſi cæteris non potes; argantum eſt in fundo, hujus burſæ (odorandum) quod ego & Biornus, ambo poſſedimus.

Pauci tunc in cœnaculo erant, *ceteris in alio loco compotantibus*; Fridthiofus autem in pavimento obambulans, in brachio *Helgi uxoris*, *Balldum* ad ignem *foventis*, pretioſam illum armillam ſtatim conſpexit. Arripuit itaque; ſed quia arctius connexa erat armilla, protracta ſimul eſt mulier per pavimentum usque ad janüam, ita ut in ignem Balldus procideret; cumque illam, auxilio futura, Halfdani uxor arriperet, in ignem quoque prolapſus eſt, quem illa foverat, Deus. Mox itaque Deo utroque, quippe unguentis antea delibuto, flammam concipiente, contignationes quoque ſuperiores accenſæ ſunt, adeo ut per totam domum ignis ſpargeretur. Fridthiofus armillaita potitus eſt antequam exibat, quem

hefþi giorst i inngaungu hans, enn Friþþiofur hiellt upp hringnum ok kvaþ visu,

Helgi varþ fyrir hoggi,
braut sioþur a nef kauþa,
hneyg Halfdanar blyri
ur hasæti miþio;
þar varþ Balldur at brenna,
enn baugi naþa ek aþur
siþann fra elldi osla
odeigur dro ek biuga.

þat seigia menn at Friþþiofur hafi undit elldskydu i ræfranar sva at salurinn logaþi allur ok kvaþ visu,

Skunþum nu til strandar
stort raþum vær siþan,
þviat blar logi baukar
i Balldurs haga miþium.

Eptir þat geingu þeir til siafar.

X. CAP.

Friþþiofur flyr ur landi.

þegar Helgi kongur raknar viþ, baþ hann þa fara skiott eptir Friþþiofi ok drepa þa alla forunauta hans, hefur *sa maþur fyrirgiort sier er hann blifþi aungvum griþast oþum.* Var þa blasit samann hirþinni ok sem þeir komu ut af Dysarsalnum sau þeir at hann logaþi. For Halfdan kongur þar til meþ sumt lyþit, enn Helgi

hade gjorts i hans ingång; Fridthiofer höll då up ringen och kwad denna wisan:

Helge wart för hugget
Pungn häfta å stackars näsa/
Halka Halfdans broder
Mitt ur sit högsäte;
Där wart Balldur då bränder/
Men ringen bragte jag förr än
Jag från elden trippa/
Bockande konan som smorde.

Det sägier mann at Fridthiofer hade kastat eldbrandar i takrefwet/ så at salen stod all i låge/ och kwad han slik wisa:

Skyndom nu til stranden/
Stort rådom wi sedan/
Ty at blå låge bokar
Mitt i Balldurs haga.

Efter detta gingo de til sjös.

10. Cap.

Fridthjofer flyr ur lande.

Så snart Kong Helge raknade wid/ bad han de andra fara efter Fridthjof och dräpa allt hans farnöte; sägjande den mannen hafwa förgjort sit lif/ när han intet heligt och befredat ställe acktade. Wart altså håffolket samanblåst/ och som de komo ut af Disarsalen/ sågo de at han lågade. For nu Kong Halfdan dit med somt mannskap/ men Kong

quem Biornus deinde interrogavit, num quid novi intrans patrasset. Tunc Fridthiofus armillam sublimem gestans cecinit:

Helgus ictum sensit, bursa in naso hominis nauci hæsit, decidit Halfdani frater, ex medio solio regali. Ibi Balldus combustus est, sed armillam extorsi antequam, ignem effugi, e manu ungentis mulieris; quam incurvavi;

Dicitur Fridthiofum tecto torres immisisse, ita ut totum flagraret coenaculum; tunc que hoc protulit carmen:

Curramus jam ad litus, multum deinde valemus, flamma enim cærulea vastat, in media Balldi domo.

Post hoc navem conscenderunt.

CAP. 10.

Fridthiofus e regno fugit.

UT primum Helgus Rex a deliquio rediit, cæteros jussit Fridthiofum persequi, totumque ejus comitatum interficere, dicens *eum virum, qui loca sacra violare non veritus est, vita haud dignum esse.* Tuba itaque signum datum, & aulici convocati, qui, ut ex Disarum palatio venerunt, totum igne collucere vident.

Helgi köngur for eptir þeim Friþþiofi, voru þeir þa a ſkip komnir ok lietu vacka viþ. Fundu þeir Helgi kongur at meid voru oll ſkip þeirra ok urþu þeir þa at landi at leggia aptur ok lietuſt nockrir menn. Varþ Helgi kongur þa ſva reiþur at hann hamaþiſt, hann benti þa upp boga ſinn ok lagþi or a ſtreing ok ætlaþi at ſkiota til Friþþiofs meþ ſva miklu afli, at baþir hrucku i ſunþur boga halſarnir, enn þegar Friþþiofur ſa þat for hann undir tvær arar a Elliþa, ok ſokti þeim ſva faſt at þær brotnuþu ok kvaþ viſu,

Kyſta ek unga
yngibiorgu
Bela döttur
i Balldurshaga,
ſva ſkulu arar
a Elliþa
baþar breſta
ſem bogi Helga.

Eptir þat rann vinþur a innann eptir firþinum, undu þeir þa upp ſegl ok ſigldu, ſagþi Friþþiofur þeim at þeir mundu ſva meiga viþ buaſt, at þeir mundu ecki meiga dveliaſt þar til leingþar. Siþann ſigldu þeir ut eptir Sogni, þa kvaþ Friþþiofur viſu,

Sigl-

Kong Helge drog efter Fridthjof och hans månn, ſom doch då woro å ſkep komne och låto det ſackta wagga. Då funno Kong Helge och hans månn at alla deras ſkep woro förſkjåmde, ty måſte de lågga til lands och miſtade nå några månn. Wart Kong Helge då ſå wreder, at han förbytte ſin ham, och bånte up ſin båga, låggande pilen å ſtrång, i upſåt at ſkjuta til Fridthjof, men detta ſkiedde med ſå ſtort aſl eller ſtyrka, at båda bågahalſarna ſprungo ſönder; och ſå ſnart Fridthjofer det ſåg, grep han til twånne åror på Ellida och rodde med dem ſå faſt, at åfwen de bråcktes, och kwad han då ſåledes:

Kyſte jag unga
Jngeborg
Beles dotter
J Ballburs haga;
Så ſkola åror
Å Ellida
Båda briſta,
Som Helges båge.

Efter detta rann wind up innan efter fjården, ty drogo de up ſegl til farts, och ſade Fridthiofer til dem, at de ſkulle ſå laga, at de icke måtte dår långe dwåljas. Sedan ſeglade de ut efter Sogn, och då kwad Fridthjofer detta:

Segl-

Diviſis itaque copiis, quosdam ſuorum huc Halfdanus ducebat, aliis Helgus Rex Fridthiofum ſociosque perſequebatur, qui tamen conſcenſam navim, huc illuc lente vagari faciebant. Tunc Helgus Rex, & qui cum eo erant, cum naves omnes ſuas perditas viderent, quibusdam amiſſis, ad terram reverti coacti ſunt. Ingenti vero æſtuans ira Helgus Rex, formam mutavit, tenſoque arcu, ſagittam impoſuit, Fridthiofum ferire intendens; ſed tantis hoc factum eſt viribus, ut utrumque arcus cornu diſſiliret. Fridthiofus hoc videns, duos in Ellida remos arripuit, quibus adeo etiam ille gravis & acer incubuit, ut illico frangerentur, unde ita cecinit:

Oſculabar juvenem, Jngeborgam, Beli filiam in Balldi ſede; ita remi, in Ellida, duo corruent, ut Helgi arcus.

Poſt hæc ventus ſecundus e terra flare cœpit; vela itaque dabant, monente Fridthiofo, ut illa quantocyus relinquerent loca. Deinde oram ſecabant Sogniæ, canente Fridthiofo;

Navi-

Sigldum vær ur Sogni,
sva forum vær næstum,
þa lek ellþur hit efra
i odali voro,
enn nu tekur bal at brenna
i Balldurs haga meþian,
þvi mun ek Vargur i veum,
veit ek þvi mun heitit.

Segldom wi ur Sogne/
Då forom wi senast
At eld lekte enda up
I adalbo wåra;
Men nu tager bål at brånna
Mitt i Balldurs haga/
Ty månd jag warger i weom (fogelfri)
Weta mig warda kallad.

Biorn mællti til Friþþiofs, hvaþ skulum ver nu athafast fostbroþir. Ecki mun ek her vera i Noreygi seiger Friþþiofur, vil ek *kanna herra manna siþ ok fara i hernaþ* (viking) Sidann konnuþu þeir *eyar* ok *utsker* um sumarit, ok ofluþu þeir sva *fiar* ok *frægþar*, enn at hausti hielldu þeir til *Orkneya* ok tok Angantyr vel viþ þeim ok satu þar um veturinn. Enn þa Friþþiofur var farinn ur Noreygi, þa hofþu kongar þing, ok giorþu Friþþiof *utlægann* fyrir ollum sinum rikium, enn *logþu undir sig allar hans eignir.* Halfdan kongur settist a Framnes ok bygþi upp aptur bæinn þat sem hann var brunninn, ok sva *bættu* þeir bræþur *upp allann Balldurs haga*, ok var þat langt aþur elldurinn var sloktur. þat fell Helga kongi vest at goþinn voru uppbrend, varþ þat mikill kostnaþur aþur Balldurs hagi var upp bygþur til fuls jafnt ok aþur. Sat Helgi kongur nu a Syrstoþum.

Björn sade til Fridthjof: hwad skolom wi nu tiltaga / fosterbroder? Icke månde jag här i Norrige wara/ swarade Fridthjofer/ utan jag wil låra herramänns seder och fara i hernad. Sedan ransakade de öijar och utskjär om somaren / och aflade eller förskaffade sig egodelar samt heder; men åt hösten höllo de til Orknöijarna / och tog Angantyr wål emot dem / sittjande där om winteren. Men när Fridthjofer war faren ur Norrige / då höllo Kongarna thing och gjorde Fridthjof biltogan ur alla sina riken / läggande under sig alla hans egnder. Kong Halfdan satte sig på Framnås / och bygde åter up byn/ där han war bränder / hwarpå de och förbätrade hela Balldurs haga / och hade det långe påstått innan elden wart släckter. Kong Helge föll det wärst emot/ at gudarna woro upbrända / och wart det mycket påkåstat förrän Balldurs haga upbygdes til fullo såsom förr. Imedlertid sat Kong Helge på Syrstad.

XI. CAP.

II. Cap.

Navigabamus e Sognia, hinc olim profecti, ita ut ignis alte volaret, ex domibus nostris, nunc rogus ardere incipit, in media Balldi sede; itaq; me lupum in sacris (*aqua ignique interdictum*) *scio vocari.*

Biornus Fridthiofo dixit; quid nunc incipiemus, socie? Non hic in Norrigia hærere, inquit Fridthiofum, sed *magnorum Dominorum mores discere & piraticam exercere* lubet. Æstatem deinde agebant, insulas & promontoria scrutati, *opesque & magnum* sibi parantes *nomen.* Autumno autem ingruente ad Orcades adpellebant, ubi eos benigne Angantyrus per hiemem accepit. Post abitum vero Fridthiofi e Norrigia, Reges, consilio advocato, eum perpetuo e finibus suis *exsilio* damnarunt, in suam redigentes potestatem, quæcumque ille antea possederat. Halfdanus Rex Framnæsi sedem fixit, urbemque qua igne deleta erat rursus ædificavit; totum quoque *Balldi fanum*, extincto ægre & tarde incendio, *restauratum* deinde est. Helgus id maxime ægre tulit, Deos flamma consumtos; nec sine magno sumtu Balldi sedes pristino restituta est nitori. Interea Helgus Rex Syrstadiæ morabatur.

XI. CAP.

Friþþiofur heimsækir Hring Kong ok Yngibiorgu.

FRiþþiofi varþ gott til fiar ok virþingar hvar sem hann for, *drap illmenni ok grimdarfulla Vikinga, enn bændur ok kaupmenn let hann i friþi vera*, var hann þa at nyu kallaþur Friþþiofur hinn frækni, hafþi honum nu aflast mikit lyþ vel fært, ok var Friþþiofur orþin miog auþugur at lausa fe. Enn er hann hafþi IV. vetur i vikingu verit, for hann *austann* ok lagþi inn i Vikina, þa sagþist Friþþiofur mundi a land ganga, enn þer skulut i hernaþ leggiast i vetur, þvi mer tekur at leiþast hernaþurinn, mun ek fara a Upplond ok finna Hring kong at mali, enn þer skulut vitia min hingat at sumri, enn ek mun her koma sumardæginn fyrsta. Biorn mællti, þessi raþagiorþ er ecki viturleg, enn þo muntu raþa verþa, villda ek at vær færum norþur i Sogn ok dræpum kongana baþa Helga ok Halfdan. Friþþiofur svarar, til einkis er þat, ok vil ek helldur fara at hitta Hring kong ok Yngibiorgu. Biorn svarar, ofus em ek þess at hætta þer einsomlum a hanns valld, þvi Hringur er vitur ok storættaþur þott hann sie nockut viþ alldur. Eriþþiofur kvadst raþa mundo ok skalltu Biorn raþa fyrir lyþinu ameþan, þeir giorþu sem han beid-

II. Cap.

Fridthjofer hemsöker Kong Ring och Jngeborg.

FRidthjof hade nu gott på egodelar och heder/ hwar som han for; han drap ilaka männ samt grymfulla Wikingar/ men bönder och köpmänn lät han wara i frid; ty wart han å nyo kallad Fridthjof hin fräcke/ och hade nu bekomit mycket samt friskt mannskap/ warande och nog riker på lösören. Men när han hade waril fyra åhr i sjöröfwerj/ for han östan från och lade in i Wiken (söder af Norrige) sägjande: jag skall nu gå å land/ men j skolen lägga eder på hernad i winter/ ty jag tager nu på at ledas wid hernaden/ wiljande heldre fara å Vplanden til tals med Kong Ring; j måsten altså besöka mig här i somar/ då jag wil första somardag hitkoma. Björn sade: detta råd är icke wissligit/ doch må du råda/ wiljande jag heldre at wi farom norder i Sogn och dräpom båda Kongarna Helge samt Halfdan. Fridthjofer swarade: ingalunda duger det/ utan jag wil heldre fara at hitta Kong Ring samt Jngeborg. Björn sade: ogjärna tillåter jag det/ at du wågar dig ensamen i hans wäld/ ty Ringer är af slugt wett och tillika af stor ätt/ ändoch han är något til åhren. Fridthjofer swarade: jag skall råda häri/ men du Björn/ måste råda för mannskapet imedlertid. De gjorde såsom han böd/

CAP. II.

Fridthiofus Ringum Regem & Jngeborgam invisit.

FRidthiofus quacunque iter fecit, & magnas opes & clarum nomen sibi peperit; *interfecit malos homines & crudeles piratas, rusticis autem & mercatoribus pacem dedit*, ideoque denuo Fridthiofi animosi nomen consecutus est; multorum jam quoque & fortium virorum dux evasit, multis præterea pecuniis locupletatus. Quatuor autem in piratica exactis annis, ab *oriente* flexit, *Vikiamque Norrigicam* intravit, dicens: ego nunc in terram escendam, vos autem per hiemem piraticam exercebitis, me enim illius tædere nunc incipit, & animus est Uplandias petere Regemque Ringum convenire; ita vos æstate me hic requiretis, primo hujus temporis die huc adfuturum. Biornus inquit: minus prudens hoc consilium est, interim tui arbitrii res esto, etiamsi ego maluissem, ad boream Sogniamque flectentes, Regem utrumque, Helgum & Halfdanum, interficeremus. Fridthiofus respondit: id vero minus valet; malo itaque abire, Ringum Regem & Jngeborgam invisurus. Biornus inquit: ego quidem, ut solus committas te illius arbitrio, ægre admodum concedo; callidus enim Ringus Rex est, magnæque prosapiæ, etiamsi maturior annis. Mihi autem, inquit Fridthiofus, hæc firma stat sententia; tibi, Biorne, omnes interea socii parebunt. Tunc

beyddi, enn Friþþiofur for til Upplanþa um haustit, þvi hann forvitnaþi at sia a astir þeirra Hrings Kongs ok Yngibiargar, ok aþur hann kom þar, for hann i storann *kufl* yst klæþa ok var allur *loþinn*, hann hafþi tvo stafi i hondum ok *grimu* yfer andliti ok giorþi sig sem ellilegastann. Siþann hitti hann hiarþarsveina nockra, for oframlega ok spyr, hvaþan eru þit, enn þeir svoruþu, vær eigum heima a *Streitulandi* at kongs aþsetunni. Kall spyr, er Hringur rikur kongur, þeir svoruþu, sva list ockur a þig sem tu munnir vera sva gamall at þu mættir hafa vit til þess i hvoriu lægi Hringur kongur væri til allra hluta. Kall sagþist meira hafa huxat um *salltbrennur* enn konga siþu. Siþann for hann heim til hallar, ok at aliþnum deigi gieck hann inn i hollina ok ser ut all hrumlega, ok nam staþar utarlega, steipti kuflhotthottinum ok duldist. Hringur kongur mællti til Yngibiargar, maþur geck þar inn i hollina miklu meiri enn aþrir menn. Drottning svarar, þar eru her litil tiþindi, hann talaþi þa viþ þionustumanninn sem stoþ fyrir borþum, gacktu ok spyr *hvor* hann er þessi kuftmaþurinn eþur *hvaþann* hann kiæmi eþur hvar hann a *kyn*. Sveirninn hliop utar a golfit at komumanninum ok mællti, hvaþ heitir þu maþur eþur hvar varstu i nott, eþa

bòd / och for han så til Uplanden om hösten / ty han war förweten at se på Kong Rings samt Ingeborgs älskog; menn förr än han dår kom / antog han en stor kåft til sin yttersta klädedrägt / som war all luden; hade och twänne staf-war i händerna / samt et täcke öfwer andletet / gjörande sig tillika mägta gamal. Sedan hittade han några herde swenner / och stumlade så fram / med efterspörjande / hwadan de wore? de swarade: wi egom hema på Strejtulande wid Kongssätet. Gubben frågade: är Ring en riker Kong? de swarade: så synes du oß / som du wäl måtte wara så gamal at du wet / hurudant lag Kong Ring hafwer i hwarje del. Gubben sade sig mera hafwa hugsat eller bekymmersam warit om saltbränneri än Konga seder. Sedan for han hem til häfwet / och wid åliden dag går han in i salen och ser mycket kraslig ut / stadnande så ut wid dören där han stupade koftehatten at hölja ögonen med. Kong Ring sade då til Ingeborg: en mann geck där in i salen / mycket större än andra männ. Drottningen swarade: det är här en liten tidende; och dy talade han den mannen til / som tjenade wid bordet / at han skulle gå och spörja ho den koftemann wore / och hwadan han kome / samt hwar han egde sit kjön eller slägt. Swennen lopp ut på golfwet til den ankomne mannen och sade: hwad heter du gamle mann / eller hwar war du i natt / eller

Tunc illi, ut jussi erant, faciunt. Fridthiofus autem hoc autumno Uplandias adiit, cupido enim illum incesserat Ringi Regis & Jngeborgæ amorem videndi; ante autem quam illuc venit, *magno & hirsuto* cætera vestimenta *pallio* velavit, duobusque utramque manum fulciens baculis, & velamento frontem tegens, multam mentitus est senectutem. Deinde pastoribus aliquot inventis, debili incedens gressu, interrogavit illos, unde essent? Hi responderunt, domum sibi in *Streitulandia* prope regiam esse. Senex percontari perrexit, an Ringus dives Rex esset? Illi dixerunt: videris nobis tot jam annos habere, ut regiæ sortis ac conditionis cujuscumque ignarum esse non oporteret. Senex inquit, de *sale coquendo* quam Regis fastigio se magis semper sollicitum fuisse. Deinde domum ad aulam ivit, intravitque cœnaculum, inclinante ad vesperam die, debilis adspectu, & prope januam consistens, donec pallii capitio oculos frontemque tegeret. Rex tunc Jngeborgam allocutus, dixit: vir, cæteris major cœnaculum ibi nostrum intravit. Regina respondit: parvi momenti illud novum est; itaque Rex illum, qui mensæ ministrabat, jussit, iret & interrogaret, *quis* palliatus ille hospes, *unde*, *quove genere* esset. Juvenis currens per pavimentum, senemque nactus, ita sciscitatur: quod tibi nomen, senex, ubi præterlapsa nocte moratus es, quodue genus tuum est? Palliatus vir respondit: & nimia & continua est tua percontatio, mi juvenis, & an ista tu capere potes, si quidem ego tibi

eþa hvar er kyn þitt. Kuflmaþur svarar, tiþum spyr þu sveirn, eþur kantu nockra grein a at giora þott ek seigi þer her fra. Hann kvadst þat vel kunna. Kuflamaþurinn svarar, *þiofur* heiti ek, at *Ulfs* var ek i nott, i *Angri* var ek uppfæddur. Sveirninn hliop fyrir kong ok seiger honum svor kuflmans, kongur mællti, þer skilst vel sveirn, ek veit þat *herat* sem heiter i *Angri*, enda ma vera at manninum sie ecki hughægt, ok mun þetta vitur maþur ok þycki mier mikils vert um hann. Drottning seiger þat undarlegann hatt at þer girnist sva frekt at tala viþ hvoria þa kalla sem her koma, eþa hvors er vert um hann. Kongur mællti, ei veistu gior enn ek, ek sie hann huxa fleira enn hann talar ok skygnist viþa um. Eptir þat sendi kongur mann eptir honum ok geck hann innar firir kong helldur biugur ok kvaddi hann meþ lagri raust. Kongur mællti, hvaþ heitir þu hinn mikli maþur. Kuflmaþur mællti ok kvaþ visu,

þa hiet ok Friþþiofur
er ek for meþ vikingum,
enn Herþiofur
er ek eckur *grætta*,
Geirþiofur *er ek*
gaflokum *fleygþa*,
Gunnþiofur *er ek*
geck at fylki,

Ey-

eller hwar är din slägt? Koftemann swarade: tida spör du swenn, eller kan du någon reda gjöra där på, endoch jag dig därom sade? Han sade sig det wäl kunna. Kåftemann swarade då: Tjuf heter jag, hos Ulfwen war jag i natt, i Ångre war jag upfödder. Swennen lopp nu för Kongen och sade honom Koftemannens swar. Kongen sade: du har wäl fattat swenn; jag wet det heradet, som heter Ånger, doch måtte wäl hända, at mannen ingen hugnad, utan ånger hafwer, och månde han en wettig eller klok mann wara, tyckande jag wara mycket wärt om honom. Drottningen sade: det är underlig sed, at du åstundar så fräckt at tala wid hwarje gubbe, som här komer, eller hwad är det wärt om honom? Kongen sade: ej west du gjörligare än jag, ty jag ser han omhugsar mera än han talar, och gluttrar wida omkring. Efter detta sände Kongen en mann efter honom; ty geck han in för Kongen nog krokug och helsade honom med låg röst. Kongen frågade då: hwad heter du stora mann? Koftemann swarade med denna wisan:

Då het jag Fridthiofer (Fridthjyf)
når jag for med siöröfware,
men Herthjofer (hertjyf)
når jag enkor gjorde,
Geirthjofer (spjutstjyf) når jag
kastespjut slängde,
Gunthjofer (stridstjyf) når jag
geck til slags,

Eithjo-

tibi dicere vellem? Ille se quidem posse respondit. Palliatus tunc, *Thiofum* (furem) inquit me vocant; *Ulfs* (lupi) hospes nocte præterita fui, educatus autem in *Angria* (angore) Nuntius reversus, quale responsum senis fuit, Regi retulit. Rex inquit: bene jussa exsequutus es, juvenis; scio ubi *territorium* illud sit, sed forte viro huic nihil secundum lætumque, omnia vero adversa & tristia fuerunt; & videtur mihi prudens vir & magni faciendus esse. Regina dixit: mira tibi consuetudo est, quod ad colloquia cujuscumque huc venientis senis te demittere digneris, aut quo honore iste dignus esse poterit? Rex respondit: tibi certe quam mihi non major rerum notitia est; video enim plura illum cogitare, quam quæ voce refert, & multas sollicitum animo curas volvere. Post alium Rex ad senem misit, qui, curvus admodum corpore, & humili salutans voce, ad Regem venit. Rex interrogavit tunc: quod tibi nomen, procere vir? Palliatus senex respondit hisce versibus;

Tunc vocabar Fridthiofus (*pacis fur*) *cum vagarer inter* piratas; *Sed* Herthiofus, (*exercitus fur*) *cum* viduas *facerem*; Geirthiofus, (*veruti fur*) *cum ego verutum vel* telum missile *vibrarem*; Gunthiofus, (*belli fur*) *cum ego in* prœlium *irem*; Ejthiofus, (*insularum fur*) *cum ego* promontoria *vastarem*;

Helthio-

Eyþiofur *er ek*
utſker rænta,
Helþiofur er ek
benta ſmabornu,
Valþiofur *ek var*
æþri monnum,
nu hef ek ſveimat ſiþann
meþ ſaltkollum
hialpar þurfandi,
aþur enn hingat kom.

Ejthjofer (Ötjyf) når jag
utſkjår rånte)
Helthjofer (dödstjyf) når jag
J Hel kaſta ſmåbarn/
Walthjiofer(ſlagnas tjyf)når jag
öfwerwant andra månn/
nu har jag ſwåfwat ſedan
med ſalltgubbar/
Hjälp tarfwande
Förr än jag hit kom.

Kongur mællti, af morgu hefur þu þiofsnafn tekit, eþa hvar varſtu i nott, eþur var er þitt heimili, eþur hvar ertu uppfæddur, eþur hvaþ hvatti þig hingat. Kufimaþur ſvarar, i *Angri* var ek uppfæddur, at *ulfs* var ek i nott, *hugur* hvatti mig hingat, enn *heimili* a ek ecki neitt. Kongur ſvarar, ſva ma mera at þu hafir i *angri* verit uppalinn nockra hriþ, enda ma ok verþa at þu hafir i *firþi* fæddur verit, i *ſkogie* muntu i nott hafa verit, þvi einginn bondi er ſa her i nand ſem Ulfur heitir, enn þar ſem þu ſeigiſt eiga *eckert heimili*, þa ma ſkie þer þycki þat litils vert hia þeim hug ſem þu hefur hingat. þa mællti Yngibiorg, far þiofur til annarar giſtingar eþur i ge-

Kongen ſade: af mycket hafwer du tjyfsnamnet tagit/ eller hwar war du i natt/ eller hwar är dit hemile och hemwiſt/ eller hwar är du upfödder/ eller hwad ſkyndade dig hit åt. Koſtemann ſwarade; i Ångre war jag upfödder/ hos Ulfwen war jag i natt/ hugen bragte mig hit åt/ men hemwiſten har jag ingeſtädes. Kongen ſade: ſå må wara/ at du hafwer i ångeſt eller trångmål warit upfödd någon tid/ endoch det åfwentorde hänt/ at du i Fjorda (eller förackt) warit födder; men i ſkogen månde du i natt hafwa warit/ ty ingen bonde är här i näjgden ſom heter Ulfer. Och efter du ſägjer dig intet hemile ega/ ſå må hända/ at du tycker det ſama wara litet wärt emot den hug/ hwarmed du har hit reſt. Då ſade Jngeborg: far Tjofer til annan gäſtning/ eller och i gä-

Helthiofus, *Proſerpinæ*, (*necis*) *fur*, *cum ego* infantes *a*) *jactando* perimerem; Valthiofus, (*ſtragis fur*) *cum ego ſuperarem alios viros; Poſt quæ jactatus nunc ſum, inter ſenes ſal conficientes, opis egens, antequam huc veni.*

Rex inquit: ex multis rebus *Thiofi* nomen accepiſti, & ubi noctem egiſti; ubi domus tua, ubi natus es, aut quid te huc properare fecit? Palliatus vir reſpondit, dicens: in *Angria* educatus, apud *lupum* nocte præcedente divertebam, *animus* meus huc me egit, *domicilium* nullibi habeo. Rex inquit; forte ita eſt, ut in *Angria* (angore) educatus fuiſti aliquantisper, etiamſi quoque accidiſſe potuit, natum in *Fiordia* (forte *deſpectu*) te eſſe; ſed noctem in *ſaltibus* egiſſe te oportet, quippe nullus in propinquo ruſticus eſt, qui *Ulfus* vocatur; & quamvis *nullam* tibi *domum* certamque ſedem eſſe dicas, tamen hæc ita forte intelligenda erunt, ut in comparatione ſuſcepti itineris hujus, poſſeſſiones quaſcunque tuas parvi feceris. Jngeborga inquit: i Thiofe, ad aliud hoſpitium, aut in diverſorium apud

a) Torf. p. 332. *tum infantes & tenellos haſtarum vel gladiorum mucronibus ſublevatos ſopirem*; *Piratarum* quippe hunc fuiſſe morem, in Promptuario meo Antiquitatum aliarumque rerum memorabilium in hiſtoriis Goth. occurrentium, ex hiſt. *Landnama* dicta aliisque obſervavi.

i *gestaskala*. Kongur svarar, ek er nu sva gamall at ek kann her gestum at skicka, ok far af kufli þinum komumaþur ok sit a aþra hond mer. Drottning svarar, gamal ær giorist þu nu at þu skipar hia þer stafkellum. þiofur mællti, ei hæfir þat herra, ok er sva betur sem drottning seiger, þvi ek er vanari saltbrennum enn sitia hia hofþingium. Kongur mællti, gior sem ek vil, þvi ek mun verþa at raþa at sinni. þiofur steipti af ser kapunni (kuflinum) ok var undir i *myrkblam kirtli* ok hafþi hringinn goþa a hendi ser, hann hafþi *digurt silfurbelti* um sig, ok þar a storann *sioþ* med *skiærum silfur peningum*, gyrþur *sverþi* a hliþ, hann hafþi stora *skinna hufu* a hofþi, þvi hann var augndapur miog ok loþinn um andlitit allt. Nu kalla ek betur fara seiger kongur, skalltu Drottning fa honum *skickio* goþa ok honnm hæfilega. Drottning mællti, þer skulut raþa herra, enn litit er mier um þiof þennann. Siþann var honum feinginn goþ skickia yfir sig ok settist hann þa i hasæti hia konginum. Drottning setti dreir rauþa er hun sa hringin goþa, enn þo villdi hun aungvum orþum viþ hann skipta, enn kongur var all katur viþ hann ok mællti, goþan hring hefur þu a hendi þier ok leingi muntu hafa þar sallt til brent. Komumaþur svarar; þat er foþur arfur minn allur. Verþa ma seiger kongur at þu

i gästestufwan. Kongen swarade: jag är nu så gamal / at jag wäl kan siälfwer här beskicka om gästarna / och far du ankomne mann ur din kost / och sitt å min andra hand eller sida. Drottningen sade: utgamal giörs du nu / emedan du delar stafgubbar rum hos dig. Thjofer sade då: ej höfwes det Herre / och är det bättre som Drottningen sägjer; ty jag är wanare wid saltbrännerj / än sittja hos höfdingar. Kongen swarade: giör såsom jag wil / ty jag skall råda detta sinn. Thjofer stupade då af sig kosten / och hade där under en mörkblå kjortel / jämte den goda ringen å handen / därtilmed et digert silfwerbälte / af hwilket en stor pung hängde med skjära silfwerpeningar; hans sida war omgiordad med swerd / men en stor skinnhufwa hade han å hufwudet / ty han war nog gråt eller blötögder / samt luden öfwer hela andletet. Nu sägjer jag bättre wara gjort / sade Kongen / och skall du Drottning / få honom en god tröija / som honom höfwes. Drottningen swarade: j skolen råda Herre / men litet tycker jag om denna Thjof. Sedan wart honom en god tröija gifwen at hafwa öfwer sig / och satte han sig då i högsäte hos Kongen. Drottningen wart blödröd i ansichtet / när hon såg den goda ringen / men doch wille hon inga ord med honom skifta / utan Kongen war allkåter eller lustig och sade: en godan ring hafwer du å din hand / och månde du långe hafwa bränt salt för honom. Det är all min fädernes arf / swarade den ankomne mann. Må warda / sade Kongen / at

apud *inquisitores*. Rex respondit: tot ego jam habeo annos, ut ipse hospitum meorum curam agere sciam, & tu, mi hospes, abjice pallium tuum, & locum sedemque cape ad alterum latus meum. Regina inquit: senectus tua jam nimium ingravescere cœpit, quoniam locum prope te mendicis decrepitis relinquis. Thiofus tunc ait: non ista decent, Domine, & Regina potiora suadet; magis enim ego assuetus sum sal conficere, quam a latere Ducum sedere. Rex respondit: fac ut jubeo, nunc enim morem mihi geras volo. Thiofus itaque abjecto pallio, *coeruleum* ostendebat *amictum*, inque brachio *armillam* illam pretiosam, nec non *cingulum solido* confectum argento, unde magnum *marsupium*, *puris* opletum *argenteis nummis*, pendebat; latus *ense* cinctum erat, & caput *pelliceo* velatum *pileo*, lippiebat quippe admodum faciesque tota villosa erat. Rex inquit: nunc rectius factum esse dico, & tu, regina, decora ornabis virum tunica. Illa respondit: tuum erit imperare, Domine, mihi tamen Thiofus iste non multum placet. Deinde pretiosa tunica data est, prope Regem primam sedem accupare jusso. Reginæ frontem sanguineus sparsit rubor, simul ac pretiosam armillam illa conspexit, noluit tamen colloquiis ejus se immiscere; Rex autem hilaris admodum dixit: egregiam certe brachio tuo armillam gestas, & multo quidem salis coquendi labore istam comparasse te oportet. Hæc tota mea est omnisque paterna hæreditas, respondet hospes. Forte plura habes, paucosque ego

at þu hafir meir enn hann, enn faa falltbrennu kalla ætla ek þer jafna, nema nogu fast fygi elli augu mier. þiofur var þar um veturinn i goþu yfirlæti ok virdist ollum monnum vel til hans, hann var milldur af fie ok glaþur viþ alla menn. Drottning mællti fatt viþ hann, enn kongur var glaþur viþ hann avallt.

XII. CAP.
Hringur kongur fer til veitslo.

þess er getit eitt finn, at Hringur kongur fkylldi til veitslo fara ok drottning meþ miklo lyþi; kongur mællti viþ þiof, hvort villtu fara meþ oss eþur villtu heima vera. Hann feigist hellþur vilia meþ þeim vara, þat likar mer betur feiger kongur. Siþann ferþuþust þeir ok var at fara yfir vatnys nockurn, þiofur mællti til kongs, otraustur þycki mer ysinn herra, ok þycki mer farit ovarlega. Kongur mællti, opt finst þat a at þu hyggur vel fyrir oss, litlu fiþar brast niþur ysinn allur, þiofur hliop þa til ok kipti at fer vagninum ok ollu þvi fem a var ok i, Kongur ok Drottning fatu þar bæþi, ollu þessu kipti þiofur uppa ysinn ok hestinum þar meþ fem fyrir vagninn var beittur. Hringur kongur mællti, nu er allvel upptekit þiofur ok ei mundi Friþþiofur hinn frækni fterklegra hafa til tekit, þott

at du hafwer mera än honom / men fåå faltbrännegubbar giffar jag wara dina jämnlikar / få framt åldren ej altförnoga förfwagat mina ögon. Thjofer war nu där om winteren wäl undfägnader / och alla tyckte wäl om honom; ty han war gifmild på peningar / och glader wid alla. Drottningen war fåtalig med honom / men Kongen war altid glädjefam wid honom.

12. Cap.
Kong Ring far til gästabods.

Det är berättat / at då Kong Ring et finn med fine Drottning fkulle til gästabods fara med mycket mannskap / fade han til Thjof: anten wil du fara med oß / eller wåra hema? Han fwarade fig heldre wilja fara med dem. Det likar och mig bätre / fade Kongen. Sedan färdades de / och fkulle refan fkje öfwer en fjös / och då fade Thjofer til Kongen: otröstig eller ofäker tyckes mig ifen / Herre / och tänker jag oß owarfamt hafwa farit. Kongen fade: ofta finnes det / at du oß wäl warnar; litet fenare brast all ifen neder / och då lopp Thjofer til / ryckande wagnen åt fig med alt det fom på och i honom war; Kongen famt Drottningen fåto där båda / och alla dessa ryckte Thjofer uppå ifen / jämte hästen fom för wagnen war fpänter. Kong Ring fade då: nu är alt wäl uptagit Thiofer / och ej månde Fridthjofer den fräkna ftarkare hafwa tagit til / fast

ego operarios fenes tuos æquales effe conjicio, nifi oculorum aciem fenecta mihi nimis debilitaverit. Thiofus honorifice hic habitus, omnibusque acceptus, per hiemem remanfit; larga enim manu & hilari fronte pecunias & dona difpenfavit, Reginæ rarum cum illo colloquium, Regis gratia & humanitas abundepenfavit.

CAP. 12.
Ringus Rex ad convivium proficifcitur.

Memoriæ proditum eft, quod Ringus Rex, cum ad convivium proficifceretur comitante Jngeborga, fuorumque magno numero, Fridthiofo ita dixerit: utrum tibi placet, una ire, an domi manere? ille inquit fe comitem effe malle. Hoc & mihi quoque magis placet, inquit Rex. Deinde proficifcuntur, per lacum quendam glacie obductum iter facturi, cum ita Thiofus Regem compellaret: haud multum firma & tuta mihi glacies videtur, & temere hanc viam ingreffos nos arbitror. Rex inquit: fæpius comperimur, a te nos bene moneri. Mox autem omnis frangebatur glacies, accurrebat autem ftatim Thiofus, currum cum omnibus, quæ in eo erant, ad fe rapiens. Rex & Regina in eo fedebant, quos omnes Thiofus ex aqua in glaciem, una cum equo, qui currum trahebat, eripuit & ejecit. Ringus Rex dixit: nunc omnes in tuto funt, mi Thiofe, nec majori cum robore for-

þott hann hefþi her verit, ok eru ſlikt enir fræknuſtu ſilgdarmenn. Nu komu þau til veitslunar ok var þar allt tiþindalauſt ok for kongur heim meþ virþuglegum gioſum. Liþur af haveturinn ok er vorar tekur veþratta at batna, viþur at blomgaſt enn gros at groa, ok ſkip mattu ſkriþa landa amilli.

faſtån han hår hade warit / och åro ſlika mycket fråcka eller kjäcka fölgjesmånn. Nu komo de til gåſtabodet / och war dår alt tidendalöſt / farande Kongen ſedan hem med wärdoga gåfwor. Lider altſå högſta winteren af / och når det wårade / tog wädret på at båtna / träen at blomas / grås at gro / och ſkepen at kunna fara lånder imellan.

XIII. CAP.

Hringur Kongur riþur a ſkog.

þat var eirn dag at kongur talar viþ ſina hirþmenn, nu vil eg at þiþ farit ut a ſkog meþ mier i dag til ſkemtunar ok ſia fagurt landsleg, ok ſva giorþu þelr, dreif fioldimanna meþ kongi ut a ſkoginn. Sva hagaþiſt til at þeir kongur ok Friþþiofur urþu baþir til ſamans tveir einir i ſkoginum fiærri oþrum monnum. Kongur ſeiger ſig hofgi, ok verþ ek at ſofa, Friþþiofur ſvarar, farit heim herra, þvi at þat ſomir betur tignum manni helldur enn uti at liggia. Kongur mællti, eigi ma ek þat, ſiþann lagþiſt hann niþur ok ſofnar faſt ok hraut hatt. þiofur ſatt nærri honum ok drog ſverþit ur ſliþrum ok fleygþi þvi langt iburt fra ſier. Stundu ſiþar ſettiſt kongur upp ok mællti, var ei ſva Friþþiofur at mart kom i ſkap þer ok var vel urraþit, ſkalltu nu hafa her virþing meþ oſs, en þegar ken-

13. Cap.

Kong Ring rider til ſkogs.

Det war en dag / at Kongen talade wid ſina håfmånn ſåledes; nu wil jag at i faren ut å ſkogen med mig i dag til at ſkjämta / och ſe på ſagert lands låge eller tilſtånd; de giorde ſå / och for mycket mannſkap med Kongen ut å ſkogen. Nu låmpade det ſig ſå til / at Kongen ſamt Fridthjofer worde twå enda ſaman i ſkogen / fiårran frå andra månn; Kongen ſade ſig då wara tunger och måſte ſå ſofwa; Fridthjofer swarade: faren hem Herre / ty at ſlikt anſtår båttre förnåma månn / ån at liggia ute. Och då Kongen hade ſagt ſig det ej förmå / lades han neder och ſomnade faſt med högt ſnarkande. Thjofer ſat honom nåra och drog ſwerdet ur ſlidran / ſlångande det långt bort frå ſig. En ſtund ſenare ſatte ſig Kongen up och ſade: war det ej ſå Fridthjofer / at margt kom dig i ſinnet / det du doch wäl emot ſtod? och ſkall du dårföre hafwa hår wördnad med oß; ty jag kände

fortiusve credo Fridthioſum animoſum rem hanc acturum fuiſſe, ſi ipſe adfuiſſet, & tantorum virorum comitatus eximius certe & longe præſtantiſſimus eſt. Ad convivium deinde ubi veniſſent, nil novi ibi audire licuit, eoque peracto Rex magnifice donatus, domum reverſus eſt. Præterlabitur ita ſumman hiemale tempus, vere autem incipiente, aer miteſcere, arbores flores gemmasque protrudere, campi vireſcere, & mare naves remosque admittere cœpit.

CAP. 13.

Ringus Rex in ſaltum equitat.

Dies quidam erat, cum Ringus Rex aulicos ſuos ita alloqueretur: nunc volo animi gratia ut mecum hodie in ſylvam eatis, videndi amænitatem campi ridentis; illi ita fecerunt, multique euntem Regem ſequuti ſunt. Forte fuit, ut Rex & Fridthiofus ſoli una eſſent in ſaltu proculque a cætero comitatu; Rex inquit, gravatum ſibi corpus, ſomno reficiendum eſſe. Fridthiofus ait: revertere domum, Domine, hoc magis decet magnos viros quam foris humi jacere; quum autem Rex, ſe illud non poſſe dixiſſet, projecit ſe humi, alto ſtatim oppreſſus ſopore. Thiofus prope aſſidens, ferrum vagina nudatum longe a ſe projecit; paullo poſt allevavit ſe Rex, dicens: itane erat Fridthiofe, ut multa animo tuo abverſarentur, quæ tamen fortiter repuliſti? et propterea in honore apud

kenda ek þig et fyrsta kvolld er þu komst i holl vora, ok ecki muntu skiott viþ oss skilia, mun ok nockut mikit fyrir þig leggiast. Friþþiofur svarar, veitt hafi þer mier Herra vel ok vingiarnlega, enn burt mun ek nu snart, þvi lyþ mitt kemur bratt til mots viþ mig, sem ek hefi aþur raþ fyrer giort. Siþann riþu þeir heimleiþis, dreif þa til þeirra liþ Kongs af skoginum, foru siþann heim til hallar ok drucku vel um kvolldit. Var þa giort bert fyrir alþyþu at Friþþiofur hinn frækni heiþi þar verit um veturinn.

kände dig sannerliga första qwällden som du kom i wår sal/ och skall du icke så snart wid oß skiljas; så mände och något mycke dig förestå. Fridthjofer swarade: wäl och wenliga hafwen i Herre mig fägnat/ men bort skall jag nu snart/ ty mit mannskap komer brott til mötes wid mig/ såsom jag förut har därom rådgjort. Sedan redo de hem/ och drefs då Kongens mannskap til dem af skogen/ farande de sedan hem til häfsalen/ och drucko wäl om qwällden. Då wart och för allmogen uppenbarat/ at Fridthjofer den fräcka hade där warit om wintren.

XIV. CAP.

Friþþiofur fær Yngibiargar.

þat var eirn morgun snemma at drepit var hogg a hallardyr þar kongur ok Drottning svafu i ok margt annara manna. Kongur spyr hvor a dyrnar klappaþi, sa svarar sem uti var, her er Friþþiofur ok em ek nu buinn til burtferþar. þa var lokit upp hurþinni ok geck Friþþiofur inn ok kvaþ visu,

Nu skal ek þer of þacka,
þu hefur mest ofveitta,
buinn er garpur *at ganga*
gisling ara nysti,

Ek

14. Cap.

Fridthjofer får Ingeborg.

DEt war bittida en morgon/ at det klappades på salsdören/ där Kongen och Drottningen soswo i tillika med många männ. Kongen spör då ho å dören klappade? han swarar som ute war: här är Fridthjofer/ och är jag nu redo til bortfärden. Wart altså dören uplyckter/ och geck Fridthjofer in/ qwädande sådan wisa:

Nu skall jag dig fast tacka
för gästning din den mästa/
redo är Garpen at gånga
åror fast at gripa;

Jag

apud nos hic eris; agnovi enim te cum prima vespera in cœnaculum nostrum venires, nec tam cito a me separaberis; multa etiam sors tibi promittere videtur. Fridthiofus respondit: bene & humaniter admodum, tu Domine, nobiscum egisti, sed mihi nunc sine mora abeundum est; socii enim mei, ut jussi, quantocyus mihi hic obvii erunt. Deinde equos domum agunt, confluente etiam undique e sylvis & dominos subsequente cætera comitum multitudine, quo cum ad vesperam venissent, largius in cœnaculo compotatum est. Tunc in vulgus palam factum est, Fridthiofum animosum hiemem ibi egisse.

CAP. 14.

Fridthiofus Ingeborgam conjugem accepit.

PRrimum mane erat, cum fores pulsarentur cœnaculi, in quo Rex & Regina, multorum tuti satellitum custodia, dormiebant. Rex, quis januam pulsaret interrogat? Qui foris erat, respondit: Fridthiofus hic sum, ad abitum paratus. Janua tunc aperta est, & intravit Fridthiofus, hanc orsus cantilenam:

Nunc multas tibi agam gratias, propter diutinum benigne præbitum hospitium, paratus est Garpus *a) qui eat, ad remos violenter agitandos;*

Memini

a) Poëtice *vir adultus, inprimis robustus, dives, animosus & militiæ aptus*; alias *audax, jactator, aliorum contemptor*; qualis *Teuto, Germanus.* Hinc etiam Verelius in Lex. Scait. *Germanos nostri Garpar vocare solent, non convitiandi libidine, sed quod moribus ipsorum vocabulum hoc sit convenientissimum.* Est præterea *Garungur*, homo facetus, ludio, derisor; monosyllabum *Gar, gaur* stolidus. Exinde forte ortum est *Garmr*, Cerberus, nisi a *Kerba, kerva*, latratus morsu factus; certe, *Gargan, gargr, Garlant* est Gorgon, serpens, coluber.

Ek man Yngibiorgu
æ meþann lifum bæþi,
lifi hun heil ok hlioti
huoss fyrir marga kossa.

Kastaþi han þa hringnum goþa til Yngibiargar ok kvaþ hana eiga. Kongur brosti at visu þessari ok mællti, sva varþ þo at betur var henni þockut veturvistinn enn mier, enn þo hefur hun ecki vingiarnlegri til þin enn ek. þa sendi kongur þionustumenn sina at sækia dryck ok vist, ok seigir at þau skulu nu oll snæþa ok drecka aþur Friþþiofur færi a burtu, ok sittu upp Drottning ok vertu kat. Hun kvaþst ecki kunna snæþa sva snemma, kongur seiger, vær skulum nu oll samann snæþa ok sva giorþu þau, ok er þau hofþu druckit um stund þa mællti Hringur kongur, hier villþa ek at þu værir Friþþiofur, þviat synir minir eru born at alldri enn ek er gamall ok ecki fallinn til landvarnar, et nockur sækir a riki þetta meþ ofriþi. Friþþiofur seiger, bratt skall ek fara herra, ok kvaþ visu,

Bu þu Hringur kongur
heill ok leingi,
æþstur Buþlungur
unþir heims skauti,
giættu Visir vel
vifs ok landa,
skulum viþ Yngibiorg
alldrei finnast.

þa

Jag mins Ingeborga
i bådas wår lifstide;
lefwe hon båst och bruke
dyrbart för många kyssar.

Då kastade han ringen goda til Ingeborg / och sade hon skulle den ega. Kongen skrattade åt denna wisan och sade: så wart det doch / at hon war bättre tackad för winterwisten än jag; doch hafwer hon icke wänligare sig stält för dig än mig. Då sände Kongen sina tienstemänn til at upsöka dryck och mat / sägiande: i skolen nu alla äta och dricka / förr än Fridthiofer far bort; sitt och du Drottning up och war lustig. Hon swarade / sig icke kunna så bittida äta; men Kongen sade: wi skolom nu alla saman äta; och de giorde så. Men när de hade druckit en stund / då sade Kong Ring: här wille jag at du wore / Fridthiofer / ty at mina söner äro barn til åldren / men jag är gamal / och således icke fallen til at wärja landet / om någon söker til detta riket med ofrid. Fridthiofer swarade: jag skall brott fara / Herre / och kwad så följande wisa:

Bo du Kong Ringer
karsk och långe /
högsta Konger
under jordsskjöte;
Wachta wisir (Kong) wäl
Wif (hustrun) och landet /
Jag skall och Ingeborg
Icke mer råkas.

Då

Memini Ingeborgam, durante utriusque nostrum vita. Valeat illa optime & fruatur, thesauro pro multis osculis.

Tunc armillam pretiosam in sinum Ingeborgæ conjecit, dicens illam possessuram. Risum Regi cantus iste movit, dicenti, ita tandem factum fuisse, ut Ingeborgæ majores gratiæ habitæ fuerint ob hiemale hospitium quam sibi; illam tamen hospitem haud majori amicitia excepisse. Tunc Rex aulicos suos jussit cibum potumque requirerent, dicens: omnes jam cibum potumque capietis, antequam abeat Fridthiofus; tu quoque Regina hilaris discumbe. Illa respondit quidem, se tam mane edere non posse, Rex autem dixit, omnes una discubituros; quod etiam factum est. Cum autem aliquandiu comessati essent, inquit Rex: vellem, Fridthiofe, hic maneres, filii enim mei pueri admodum sunt, ego vero senex, adeo regno defendendo impar, si externa vis forte ingrueret. Fridthiofus respondit: mihi vero abeundum est, Domine, simulque sequentia cecinit:

Habita tu Rex Ringe, salvus & diu, summus Rex, in orbis sinu. Cave Visire, (Rex); bene uxori & Regno; ego & Ingeborga, non amplius nos conveniemus.

Tunc

þa kvaþ Hringnr kongur,

Farþu ei sva
Friþþiofur heþann,
dyrstur Doglingur,
i doprum hug,
þer mun ek giallda
þinar hnossir
vist betur enn þig
varir sialfann.

Ok enn kvaþ hann,

Gef ek þer fræg un
Friþþiofur konu,
ok alla meþ
eigu mina.

Friþþiofur tok undir ok kvaþ viþ,

þær mun ek ecki
þigia giafir,
nema þu fylkir
þier fior sottar kennir.

Kongur seigir, ei munda ek gefa þer nema ek hygþa at sva væri, ok em ek siukur ok ann ek þer þessa raþs best at niota, þvi þu ert fyrir ollum monnum i Noreygi. Mun ek ok gefa þer kongsnafn, þvi bræþur hennar munn verr unna þier virþingar ok festa þer siþur konu enn ek. Friþþiofur svarar, hafi þer mikla þock herra fyrir yþvarn velgiorning meira enn ek vænta, enn

Då kwad Kong Ring:

Far du ej så
Fridthjofer hädan/
Dyrsta doglig Kong/
J tepug hug;
Dig månd jag (weder) gjällda
Dina skatter/
Wist bättre än du
Wentar själfwer.

Och än kwad han detta:

Dig ger jag fagran/
Fridthjofer / hustru/
och alla med
engder mina.

Fridthjofer tog då under / och kwad emot således:

Af tig jag icke
Tager gåfwor/
Om du ei Konger/
Nu dödsotan kjänner.

Kongen sade: ej månde jag slikt gifwa dig / om jag ej wiste at så wore; och är jag sannerliga sjuker / unnande dig bäst at njuta detta gifte / emedan du är förmera än alla männ i Norrige. Så skall jag och gifwa dig Kongsnamn / ty hännes (Jngeborgs) bröder månde dig wärre wördnad unna / och fästa dig med sämre hustru än jag. Fridthjofer swarade: hafwen mycken tack / Herre / för eder wälgjärning / som är mera än jag wäntade / men

Tunc Ringus quoque cecinit:

Ne tu sic, Fridthiofe abeas, eximie & fortissime heros, tristis animo; ego tibi rependam, dona thesaurosque tuos, longe melius quam tu, expectas ipse.

Et ulterius hæc cecinit:

Do tibi pulchram, Fridthiofe uxorem, & totam simul, possessionem meam.

Fridthiofus cantantem cantu hoc excepit:

A te ego nunquam, accipio dona, nisi tu Rex, nunc lethalem morbum sentias.

Rex inquit: nec ego tibi ista darem, nisi scirem ita comparatum esse, & morbo certe gravi ego correptus sum, ideoque conjugem hanc meam tibi, præ ceteris omnibus, quam lubentissime concedo, quoniam tu omnibus in Norrigia præclaris viris potior es. Insuper regium quoque addam nomen, fratres enim Jngeborgæ in minore te habentes honore, viliorem tibi dare cupiunt uxorem quam ego. Fridthiofus respondit: gratias tibi ago, Domine, pro beneficio

tuo,

enn ei vil ek meira hafa enn *Jarls-nafn* i *nafnbot.* þa gaf Hringur kongur Friþþiofi valld med *handþ-festi* yfir þvi riki er hann hafþi styrt ok þar meþ Jarlsnafn, skylldi Friþ-þiofur raþa þar til at synir Hrings væri þroskaþir til at styra sinu riki. Hringur kongur la skamma stund, ok sem hann andaþist, varþ hrigþ mikil eptir hann i rikinu. Siþann var *haugur* orpinn eptir hann ok *mi-kit fe ilagt eptir beyþni hanns.* Si-þan giorþi Friþþiofur *veitslu* virþug lega er menn hanns komu til, var þa allt samann druckit *erfi* Hrings kongs ok bruþkaup Friþþiofs ok Yngibiargar. Eptir þetta settist Friþþiofur þar at riki ok þotti þar mikill agiætismaþur, þau Yngi-biorg attu morg born.

men ej wil jag mera hafwa än Jarls-namn til heders förbättring. Då gaf Kong Ring Fridthjof wallde med handslag öfwer de riken, dem han hade styrt, samt därmed Jarlsnamn, skolande han råda däröfwer til deß at Kong Rings söner worde fullmogna til at styra själfwa sina ri-ken. Kong Ring låg nu liten tid, och som han andades, wart stor sårg efter honom i riket; sedan wart en hög upka-stad öfwer honom, med mycken egendom efter hans utgifna bud. Sedan gjorde Fridthjofer et hederligt gästabod, när hans männ komo tilstädes, och drucko då allasa-man Kong Rings arfweöl, och Fridthjofs samt Ingeborgs brudlop. Efter detta satte Fridthjofer sig där neder til riksstyrslen, och tycktes wara en stor samt hederlig mann, hafwande med Ingeborg många barn.

XV. CAP.

Fra Friþþiofi ok þeim bræ-þrum Helga ok Halfdani.

Þeir kongarnir i Sogni bræþur Yngibiargar friettu þessi tiþindi, at Friþþiofur hefþi kongsvalld a Hrin-gariki ok gengit at eiga systur þeirra Yngibiorgu, Helgi seigir Halfdani broþur sinum at þetta væri fyrn mi-kil ok diorfung, at eirn Hersis son skylldi eignast hana. Safna þeir nu miklu lyþi ok fara meþ þat ut a Hringariki ok ætla at drepa Friþþiof enn leggia allt riki undir sig, enn er Friþþiofur varþ var viþ þetta, saf-naþi hann lyþi ok mællti til Yngi-biargar,

15. Cap.

Om Fridthjof samt bröderna Helge och Halfdan.

KOngarna i Sogn, Ingeborgs bröder, sporde nu dessa tidender, at Fridthio-fer hade Kongawällde på Ringarike, och fått Ingeborg deras syster til ägta; ty sade Helge til sin broder Halfdan, at det-ta wore et stort widunder och djärfhet, at en Herses son skulle ägta hänne. De sam-la altså mycket mannskap, och fara med det ut på Ringarike, i mening at dräpa Fridthjof, samt lägga under sig alt riket; men när Fridthiofer wart detta warse, sam-lade han mycket mannskap och sade til Inge-borg

tuo, spem meam & expectationem omnem longe superante; sed nolo majoris honoris titulum, quam *Jarli nomen* accipere. Tunc *data dextera*, Ringus Rex iis Fridthiofum præposuit regnis, quæ sub ipsius fuerant imperio, simulque Jarli nomen dedit, imperioque huic ille præesset, donec regno capessendo maturio-res filii Regis forent. Ringum Regem lectus deinde aliquandiu tenuit, donec multo cum luctu suorum tandem extingueretur; *tumulus* deinde congestus, ubi *multæ*, ut vivus jusserat, *opes* cum funere illatæ sunt. *Epulum* quoque magnifi-cum, venientibus suis, Fridthiofus instituit, *convivium que hæreditarium* (exsequiæ) in memoriam defuncti Regis, & nuptiale Fridthiofi & Jngeborgæ, ab omnibus rite simul celebratum est. Hisce peractis ad regni clavum Fridthiofus accessit, omnibus magnus vir & honoratus visus, cui deinde multos Jngeborga *liberos* peperit.

CAP. 15.

De Fridthiofo fratribusque Helgo & Halfdano.

SOgniæ Reges, Jngeborgæ fratres, ubi certiores facti sunt, Fridthiofum regio potitum in Ringaricia imperio, eique Ingeborgam sororem nupsisse, Helgus Halfdano dixit, mirum esse & temerarium facinus, Hersi filium ad tantum adspi-rasse conjugii honorem. Multis itaque coactis copiis, ad Ringariciam ducunt, Fridthiofum interficere, totumque sibi subjicere regnum cogitantes; sed cum ista

biargar, nyr ofriþur er kominn i vort riki, hvorninn ſem hann reiþir at, þa vilium ver ei ſia a þer fæþar ſiþ (ſniþ). Hun ſvarar, þar er nu komit at vær munum þig æd-ſtan lata, þa var Biorn auſtan kominn til lyþs viþ Friþþiof, fara þeir til oruſtu ok var enn ſem fyrr at Friþþiofur var fremſtur i þeirri mannhættu. þeir *Helgi* kongur attu hoggva viþskipti ok veitti Friþþiofur honum *bana*, þa let Friþþiofur hallda upp *friþarſkilldi* ok ſtodvaþiſt þa bardæginn. Friþþiofur mællti þa til Halfdanar kongs, tveir ero þer ſtorir koſtir fyrer hendi, ſa annar at þu leggir allt a mitt valld ella fær þu bana ſem broþir þinn, ſyniſt þat a at ek hefi betri malefni en þiþ. þa tok Halfdan þann koſt at leggia ſig ok ſitt riki undir Friþþiof. Tok *Friþþiofur* nu valld yfir *Signafylki* enn *Halfdan* ſkylldi vera *Herſir* i *Sogni* ok giallþa *Friþþiofi* ſkatt ameþann hann ſtyrþi *Hringariki*. *Friþþiofi* var þa gefit *kongs*nafn yfir *Signafilki*, ur þui hann let Hringariki af hendi viþ ſyni Hrings kongs, ok þar eptir vann hann undir ſig *Horþaland*. *Syni tvo* attu þau *Gunnþiof* ok *Hunnþiof*, urþu þeir miklir menn fyrir ſier, ok endar her nu Soguna af Friþþiofi Frækna.

borg ſålunda: ny ofrid år komen i wårt rike / men ehuru då han aflöper / wiljom wi doch ej ſe något onögje på dig. Hon ſwarade / det nu wara ſå wida komit / at hon månde låta honom wara den högſta; och i det ſama war Björn komen öſtan ifrån til hjälps med Fridthiof / dy foro de til ſtrids / ſkeende nu ſåſom förr / at Fridthjofer war främſter i denna mannsfaran. Han och Kong Helge komo nu at ega widſkifte eller hugga emot hwarannan / och gaf Fridthjofer honom banaſår / hwar på Fridthjofer låt hålla up en (hwitan) fridsſkjöld / dårigenom ſtriden kom til at ſtadna. Då ſade Fridthjofer til Kong Halfdan: twå ſtora wilkår äro dig för handen / det ena / at du lägger alt i mit wåld / eller och ſkall du få banaſår ſåſom din broder; ty det ſynes nu ſå / at jag hafwer båttre ſakämne än du. Då tog Halfdan det wilkåret / at han lade ſig och ſit rike under Fridthjof. Denna lade då Sogns höfdingadöme under ſit wålde / men Halfdan ſkulle wara Herſe där i Sogn och gifwa Fridthjof ſkatt / alt medan han ſtyrde Ringariket. Då gafs Fridthjof Konganamn öfwer Sogns höfdingadöme / ſedan han afhände ſig Ringariket til Kong Rings ſöner / och därefter wann han under ſig Hårdaland. Han hade med Ingeborg twänne ſöner / Gunnthjof ſamt Hundthjof / ſom wordo ſtora männ. Och endas nu här Sagan af Fridthjof den Fräcka.

iſta Fridthiofus intelligeret, magnum & ipſe exercitum contraxit, Ingeborgam ita allocutus: novum nobis regnoque noſtro bellum imminet; ſed quicunque belli hujus finis exitusque fuerit, nos certe triſtem te videre nolumus. Illa inquit: eo jam perventum eſt, ut tu omnibus anteferendus mihi videaris; eodem quoque tempore Biornus acceſſit, opem Fridthiofo laturus, copiasque tunc ſuas in pugnam ſtatim eduxerunt, Fridthiofo, ut mos ipſi erat, ante prima ſigna pugnante. Ille cum *Helgo* Rege ſingulari congreſſus certamine, inimicum *obtruncavit*. Quo facto, (*niveum*) *clypeum* in *pacis ſignum* erigi Fridthiofus juſſit, pugnaque ſimul ſtatim finita eſt. Fridthiofus tunc Halfdano Regi dixit: duæ tibi duræ accipiendæ ſunt pacis conditiones, aut tu meo omnia permitte arbitrio, aut eandem quam frater habuit, manu mactande mea, ſortem expecta; videtur enim potior mihi quam tibi belli cauſſa eſſe. Halfdanus tunc eam accepit conditionem, qua ſe regnumque ſuum *Fridthiofi* imperio ſubjecit. Hic itaque ſuæ ditionis *Sogniæ* provinciam fecit, *Halfdanus* autem ut *Herſus* ibi cum imperio eſſet, & tributa Fridthiofo penderet, quamdiu *Ringarikiam* hic adminiſtraret. *Regem* deinde *Sogniæ* ſe vocari fecit *Fridthiofus*, poſtquam adminiſtratam Ringarikiam filiis Regis tradidiſſet; *Hordalandiam* autem poſt armis ſubegit. *Duos* ex Ingeborga habuit *filios*, *Gunthiofum* & *Hundthiofum*, qui in magnos evaſerunt viros. Et ita finem faciemus heic hiſtoriæ de Fridthiofo animoſo.

APPENDIX.

Hanc hiſtoriam ideo heic imprimendam curavi, quod continuet illas; quæ antea prodierunt de Sturlægo (conf. c. 2.) & Thorſteno Vikingi filio qui utpote pater erat hujus Fridthiofi; de cujus filiis

ac

Bihang.

Denna Sagan har jag här trycka låtit / emedan hon fullkomnar de förr tryckta om Sturlöger den arbetſama (ſe des 2. Cap.) och Thorſten Wikingſon / (Fridthjofs fader) / om hwilkens ſöner och efterkommare

nare

ac nepotibus eorumque rebus geſtis, legi poterit hiſtoria Rolfi & Gothrici c. 3. ſeqq. collata cum Torfæi Hiſt. Norrig. T, 1. p. 235. ſeq. Quamobrem etiam heic, in gratiam utiq; τῶν παλαιοφίλων, adponere placuit *carmina* aliquot *Starkaderi* junioris, pugilis & Poetæ celeberrimi, quæ in dicta hiſt. Rolfi & Goth. edit. Verel. p. 39. haud exſtantia, reperiuntur tamen in Bartholini Antiquitatibus Danicis p. 391. & quidem ſequenti tenore.

- - þa *orti* Starkadr kuæde þat, er heitr Vikars *balkr*. þar ſeigir ſua fra drapi Vikars kongs,

Fylgþa ek Fylki
þeim er framaſt viſſak,
þa unda ek beſt
æfi minni,
adr færi ek,
enn þvi flaugd *ollu,*
hinſta ſinni
til Hordalands.

þeſſ eyrendis
at mier þar umſkop
nidings nafn,
naud margskonar
hlaut ek ohrodigr
illt at vinna.

Skyllda ek Vikar
i vidi hafum,
Geirþiofs bana,
Goþum umſigna;
Lagda ek geiri
Gram til hiarta,
þar er mer harmaſt
handa verka.

þadan vappadi ek
villtar brautir
Hordum *leidir*
med huga illann,
hringa *vanr*
ok hrods *kveda,*
Drottins *lauſſ,*
dapr allshugar.

mare med deras bedrifter / mann widare kan läſa Rolfs och Giötriks Sagas c. 3. ſamt följgiande / jämförde med Torfæi Hiſt. Norrig. T. 1 p. 235 och widare. Wiljande jag nu allenaſt anföra några Starkaders den yngres Skalldekwäden / ſom ei ſtå i berörde Rolfs och Giötriks Saga / efter Verelii upläggning p. 39. men finnas i Thomæ Bartholini Antiqq. Dan. p. 391. ſålunda lydande:

Då yrkte Starkader det kwädet / ſom heter Wikars balkr / däreſt om Kong Wikars dråp ſå ſägies:

Kongen jag kjäraſt
Följde på jordklote;
Då gladdes jag mäſt
J min lefnad /
Förn jag färdas
(Det Getrkonor wällde)
ſidſta täget
til Härdaland.

Det ärendet
at mig där gofwes
Nidings namn /
nöd marghanda /
njöt jag oärligt
Ont at gjöra.

Skulle jag Wikar
i ſtora trädet /
Gejrthiofs bane /
Gudom upofra;
Kjörde jag ſpjutet
Kongen til hjärta /
det är mit harmaſt
handawärk /

Dädan wäpade jag
willa wägar /
Härdom leder
med hugen illa /
pening löſer /
laſtfuller /
Herrelöſer /
tepr i hugen.

Tunc Starkaderus compoſuit (*exaravit*) *cantilenam*, quæ dicitur *Vikari ſectio* (tabulatum) ubi cædes Vikari ſic memoratur:

Comitabar regem, quem optimum & præſtantiſſimum novi, tunc optime contentus fui vita mea, antequam irem, id autem genii (gigantes fœminæ) *cauſſabantur, ultima vice, ad* Hordalandiam.

Ejus negotii cauſſa, ut mihi ibidem imponeret, perfidi (Goth. *niding*, quod proprie *generis opprobrium* denotat) *nomen, infortunium multiplex, ſortitus ſum infamis, ut malum facerem.*

Ego Vikarum *in* arbore alta, *Geirthiofi occiſorem*, Diis conſecrarem, *confodi haſta, regem usque ad cor, id maxime doleo, meorum operum.*

Inde erravi, incertas vias, Hordis *exoſus, animi anxius, pecunia orbus, &* fama *bona*, Domino *privatus, triſtis valde.*

Följer
Alfs Kämpars Saga.

Hier byrjaſt

Sogu Thattur

Af

ALFE Konge

Og

Reckum hanns.

I. CAP.

Fra Alfreki Konge a Alfrekſtodum og Geirhillde Drifs dottur.

Alfrekur hiet kongur er bio a *Alfrekstodum*, hann ried fyrer *Hordalande* hann atte *Signiu* dottur kongs af *Waurs*. *Kollur* (*Hottur*) hiet hirdmadur hanns og filgdi hann kongi nordur i *Sogn* og ſagdi konge allmikid fra vænleik *Geyrhilldar Drifs* dottur, þvi ad hann hafde ſied hana vid *munngatsgiord* og kvedſt honum þeſs rads unna. Til fundar vid Geyr-
hillde

Här börjar

En kårt Saga

Om

Kong Alf

Och hans

Hielltar.

I. Cap.

Om Kong Alfrek på Alfrekſtad och Gejrhilld Driſwas dotter.

Alfreker (eller Alreker) het en Kong (Erik den Wåltaligas ſon/ hwars fader het Alrek/ farfader Erik Skjölders ſon/ ſom war den ſenare Skölldunga ſlågtens ſtamfader och åtſkilld från den Danſka Konga ätt fadren/ af lika namn/ genom ſin fader Halfdan gamle/ Kong Röms ſon af Römarike i Norrige; denna Afrek) bodde på Alfrekſtad (i Norrige) och rådde för Hårdaland/ egande Signy Kongens dotter af Wörs til huſtru. Köller eller Hötter het Kong Alfreks håfmann/ han fölgde Kongen norder i Sogn/ ſägjande honom
mycket

Hic incipit brevis

Hiſtoria

De

ALFO Rege & ejus HEROIBUS.

CAP. I.

De Alfo Rege in Alfrekſtadio & Geirhilda Driſæ filia.

Alfrekus (ſive Alrekus) vocabatur Rex (*a*); ille in Alfrekſtadio habitabat, *Hardalandiæ* (in Norrigia) dominus, & *Signæ* Rege *Woerſiæ* natæ maritus. *Kollus* (*Hottus*) appellabatur Alfreki Regis aulicus ac ſatelles (magiſter aulæ); ille Regem ſeptentrionem verſus in *Sogniam* ſecutus, multum Geirhildæ, Driſæ ſiliæ, formam celebrabat; viderat enim illam aliquando, in *cerevisia conficienda* occupatam, Regi tunc dicens, felix fauſtumque

iſtius-

(*a*) Filius *Erici diſſerti*, cui pater *Alrekus*, avus *Ericus* filius *Skiælldi*, qui cum patre *Skilfo*, cui & *Skiældo* nomen, *poſterioris* Skiœldungicæ gentis auctor & eponymus erat, adeoque diverſus ab cognomine & ſatore *Regiæ Danorum familiæ*, *Odini* filio; quippe patre natus *Halfdano vetuſto*, filio *Ræmi* Regis *Ræmariciæ* in *Norrigia*.

hillde kom *Hauttur* er *Odin* var reyndar þa er hun var ad lereptum, hann keypte þvi vid hana ad Alfrekur kongur ſkyllde eiga hana enn hunn ſkyllde a hann *heita* til alls. Kongur ſa hana er hann for heim, og giorde brudkaup ſitt til hennar þad ſama hauſt. Kongur launadi vel Hott ſinn truleik; og gaf honum *Jarldom* og adſetu i *Kollſey* fyrer ſunnan *Hardſæ* og er þad fiolbygdt hierad. Alfur kongur matte ecke eiga þær badar fyrir oſamþycke þeirra og kvadſt þa eiga ſkylldi er betra *aul* giorde amoti honum, er hann kiæme ur *leidangri* heim. þær kieptuſt umm aulgiordina, Signy hiet a *Freyu* enn Geyrhilldur a Hott, hann lagdi fyrer dregg hraka ſinn og kvadſt vilia fyrer tilkomu ſina hafa þad er a milli var kierſins og hennar, enn þad reyndiſt gott aul. þa kvad Alfrekur,

Geirhilldur gietta
gott aul er þetta,
ef þvi anmarkar
aungver fylgia,
eg ſie hanga
a haſum galga
ſon tinn kona
ſelldann Odne.

A þeim tima var fæddur *Wikar* ſon Alfreks kongs og Geyrhilldar.

II. CAP.

mycket om Gejrhild Drifs dotters ſkönhet / ty han hade ſett hänne wid en öl brygd / och utlät ſig altſå / at hälſt unna Kongen ſlik giftes lycka. Til mötes med thenna Gejrhilld kom Hötter (ſom doch röntes eller befans wara Oden) då hon war wid en lårefts ſyßla / och gjorde han ſådant aftal med hänne / at Kong Alfrek ſkulle ega hänne / men hon däremot i allt få åkalla ſamt förtro honom. Kongen ſåg hänne när han for hem / och gjorde ſå brudlop med hänne den ſama höſten / lönande Hötter därföre wäl / i det han gaf honom et Jarldöme ſamt boſtälle i Kollsö / ſom ligger ſunnan (nordan) för Hardſjö / och är det et mycket bebygt herad. Kong Alf kunde nu ej ega bägge Huſtrurna för deras oſämja / ſägjande dy ſig den enda ſkola ega / ſom gjorde bätre öl för honom / när han kome hem ur ledung eller ſjöhernad. De kjäptes om öbbrygden; Signy åkallade Freija men Gejrhillder Hott / ſom då lade ſin ſpätt i ſtälle för dräggen / och ſade ſig wilja för ſin tilhjälps ſkull ega det / ſom (då hon öſte i) war emellan karet och hänne (menande barnet hon i lifwet hade) / och wart altſå ſedermera rönt eller erfarit / at hännes öl war gott (eller bätre). Då kwad Alfreker:

Gejrhillder achta /
Gott öl är detta /
Om clakt märke
Det ei följer;
Jag ſer hänga
Å högan galga
Son din / kona /
Såld åt Oden.

På denna tiden wart Wikar Kong Alfreks och Gejrhilldas ſon födder.

2. Cap.

iſtiusmodi matrimonium ſe ei optare. Huic Geirhilldæ obvius factus eſt *Hættus*; quem tamen *Odinum* eſſe conſtabat, dum forte *lino tractando* vacaret, pactus cum illa, ut Alfrekum Regem maritum acciperet, ſtipulanti viciſſim, ut ejus *nominis* perpetua *invocatione* (& *opera*) ſibi uti liceret. Rex, domum revertens, vidit illam, eodemque autumno uxorem duxit, Hœtti in hoc operam bene penſans, *Jarlatum* ſeu *Comitatum* ei dando, domumque & ſedem in *Kollſœa* (Kolli inſula), quæ ab auſtro (borea) *Hardſiœam* ſpectans, territorium eſt incolis longe frequentiſſimum. Alfus Rex utramque uxorem ſimul retinere non potuit, propter aſſiduas lites & contentiones earum, ideoque dixit, ſolam retenturum, quæ nobiliori cereviſia, redeuntem e expeditione nautica ſe exciperet. Signya tunc *Freyam* (amoris Deam) invocavit, at Geirhilda *Hættum*, qui, *fecis* tunc loco, *ſputum* immiſcuit, dicens, propter operam adventumque ſuum, id ſe habere velle, quod, intra (infundentem) illam & vas cereviſiæ erat (intelligens fœtum, quem utero geſtabat); poſt compertum eſt, cereviſiam ejus meliorem eſſe. Tunc Alfrekus cecinit:

Geirhilda animadverte, bona cereviſia eſt hæc, niſi malum omen, illam ſequatur. Video pendere, in alta cruce, *filium tuum mulier*, venundatum (*immolatum*) Odino.

Hoc tempore *Vikarus* Alfreci filius natus eſt.

CAP. 2.

II. CAP.

Fra Ogvallde Rogalands Konge og Hæklinge Viking.

OGvalldur Rogalands kongur bio a *Roga* a *Jaufurheide*, hun er amillum Rogalands og *þelamerkur*, þad kalla menn nu *Wide*. Hann for a *dyraveide*, honum fylgde hyrd hanns og þar fædde drottning svein þann er *Jausur* hiet, þann fostrade *Gunnvalldur Skotta Jarl*. *Hæklingur* Vikingur kom med her sinn a hendur Augvalldi konge, i þeirre orustu fiell Ogvalldur kongur og var hann *heygdur* a *Augvallds nese*. *Finnur* hinn *audgi* af *Akranese* landnama madur la vid Augvalldsnes og buinn til *Islands*, og spurde hvorsu fyrer laungu Ogvalldur kongur fiell, hann heyrde visu þessa kvedna i haugnum,

þad var fyrer laungu
er leid hielldu
helldur hundmarger
Hæklings *waru*
sigldu umm sallta
slod Birtinga,
þa vard eg þessa
þorps radande.

2. Cap.

Om Ögwalld Rogalands Kongen, och Sjöröfwaren Häkling.

ÖGwalld Rogalands Kongen (hwars fader het Rognwalld Rogwaldßon/ af Gard på Agder härstamad) bodde i Roga på Jösurheden/ som är emellan Rogaland och Thelamarken/och kallas nu Wide (sokn). Han for å djurejagt/ i följe af sin hird eller håfmänn/ och där födde hans Drottning et swennbarn som Jöser het/ och wart upfostrat af Skotiska (Storda) Jarlen Gunnwalld. Sjöröfwaren Häkling öfwerföll Kong Ögwalld/ och i denna strid föll Kong Ögwallder/ warande sedan högader å Ögwalldsnäse. Finner den rika af Åkranäse/ som då han wille uptaga sig land på Island/ och war därtill resefärdig/ låg wid Ögwaldsnäs/ och sporde huru långe förut Kong Ögwalld hade fallit? Han hörde då denna wisan kwädas i högen:

Det war för en lånd tid
Se'n som Häklings
Hela hunda hop
Höllt hit leden/
Segland' om salta
Stråt hwitfiska (hafwet)
Då wart jag detta
Tårp rådande.

III. CAP. 3. Cap.

CAP. 2.

De Oegvaldo Rogalandiæ Rege, & Hæklingo pirata.

OEgvaldus *Rogalandiæ* Rex, (*b*) in prædio *Roga* habitabat, inque territorio *Jæfurheidico*, inter *Rogalandiam* & *Thelamarkiam* sito; & nunc *Wida* appellato; ille *venatum* exierat aliquando, & ibi Regina ejus masculam edidit prolem, nomine *Jæsum*, qui deinde educatus est a *Scotiæ* (*Stordiæ* insulæ) Jarlo *Gunvaldo*. Pirata *Heklingus* invasit regem Oegvaldum, & in prœlio Oegvaldus Rex interfectus, *tumulo* deinde illatus est in *Oegvaldsnæso*. *Finnus dives*, ex *Akranæso*, qui fundum in *Islandia* sibi acquirere cupiens, & ad iter hoc paratus, ad Oegvalldsnæsum, navi ad anchoram ligata, morabatur, ac interrogavit, quamdiu esset, quum Oegvaldus Rex cecidisset? audiit tunc hoc carmen e tumulo recitari (*c*)

Jam diu est, cum Heklingicorum, *magna multaque canum grex, iter huc flecteret, navigans per salsum* Alborum piscium *mare* (*d*), *tunc ego hujus tugurii dominus factus sum.*

(*b*) Cujus pater *Rognvaldus* dicebatur, *Rogvaldi* filius, ex *Gardo* in *Agdiis* oriundi.
(*c*) Hunc rhythmum paulo aliter exaratum aliaque occasione & tempore recitatum, videas in hist. Ragnari Ludbrokii, ad calcem.
(*d*) Goth. *Slod Birtinga*, via maritima, ex *slod*, depressio rei, callis, semita, vestigium; & *Birting*, nomen *piscis candidissimi*, quod Torfæus *Salmonem* interpretatur, cum tamen candidissimo cujus

III. CAP.

Fra Josur Konge Ogvallds syne, er hann feller Alfrek kong og Koll.

GUnnvalldur Jarl og Kollur badu eirnrar konu bader og fiell Gunnvalldur, eptir þad kom Kollur med lid mikid i Stord a laun og logdu elld i hus Gunnvallds Roga, Gunnvalldur gieck ut ok var drepinn. þa hafde Josur kongur verid nockra stund, sidann for hann med lid mikid ad hefna fostra sins, og er Kollur sa sigling hans þa hliop hann a herskip sin og siglde nordur um *Hardsæ* i *Grafdals vog*. þa kom Alfrekur kongur til mots vid Koll famennur, þvi hann visse ei ofridar von, þa bordust þeir Jausur kongur og fiellu þeir Alfrekur kongur og Kollur og mestur hluti lids þeirra. Wikar son Alfreks kongs kom ei fyrr ur lidsafnade enn Jausur kongur var burt farinn, i þeirre ferd lagde Jausur under sig rike þad allt er att hafde Kollur.

3. Cap.

Om Kong Jöser Ögwallds son/ när han dräper Kong Alfrek och Koll.

GUnnwallder Jarl och Koller friade bäda til en kwinna / och föll (det för) Gunnwallder / (wäl ut.) Efter detta kom Koller med mycket mannskap i löndom til Stord / och lade eld i Gunnwalld Rogas hus / som wäl då geck ut / men wart dräpen. Jöser hade nu warit redan Kong någon tid/ och for så med mycket mannskap at hämna sin fosterfader; men när Koller såg hans segling/ då lopp han på sina herskep / och seglade norder om Hardsjö i Grafsdals wiken. Då kom Kong Alfrek til mötes med Koll / i följe af få männ/ ty han wiste ej af någon ofrid; då anföll Kong Jöser dem båda / och föllo så Kong Alfrek samt Koller / jämte måsta delen af deras mannskap; men Kong Alfreks son Wikar kom ej förr från mannskaps-samlingen / än Kong Jöser war bortfaren; ty lade Jöser i denna färden under sig alt det rike / som Koller hade ått.

IV. CAP.

4. Cap.

CAP. 3.

De Rege Jæsö Oegvaldi filio, interficiente Alfrekum Regem & Kollum.

GUnvalldus Jarlus & Kollus ejusdem uterque ambibant puellæ nuptias, & Gunvalldus tunc superior evasit. Post hæc Kollus clam in Stordiam venit, injecitque ignem tectis Gunvalldi Rogii, qui exiit quidem, interfectus tamen est. Joesus jam tum Rex aliquandiu fuerat, profectus itaque est cum magna suorum manu ad ulciscendum nutritium suum; Kollus autem navigantem illum videns, ad classem suam tetendit, inque septentrionem Hardsiœæ, navigavit in *Grafdalium* sinum. Tunc Alfrekus Rex Kollo cum paucis suorum, se conjunxit; belli enim ignarus erat. Jœsus autem Rex, utrumque simul adortus est; & ita ceciderunt Alfrekus Rex & Kollus, cum potissima parte exercitus eorum. Alfreki Regis filius Wikarus, non prius a coactione militum venerat, quam Jœsus Rex discesserat; itaque hac expeditione, Jœsus omne, quod Kolli fuerat, suæ ditionis regnum fecit.

CAP. 4.

vis tribuatur oportet, a *birta*, inclarescere, unde *prima lux diei* etiam *birting* vocatur. De hoc *Oegvalldo* ejusque tumulo conf. Sturlonidæ Hist. Sept. T. I. p. 288. & Torf. Hist. Norr. T. I. p. 177.

IV. CAP.

Wikar Kongur Alfreks son fellir Josur kong Ogvalldsson fra londum.

MOrgumm vetrum sidar kom Wikar kongur fiolmennur a hendur Jausur, þa er hann var i þvi rike er Kollur hafdi att, og attu þeir orustu og þa fiell Josur kongur fyrir honum og *aller bændur* þess hierads, og þvi heitir þad *Kvenna hierad*, ad þar bygdu ecke nema *eckiur* einar eptir. Sidann eignadist Wikar rike þad allt er att hafde Kollur, fyrir þad for Hior son Jausurs til orusto og attu þeir langa hrid sin i millum og haufdu ymser betur og sættust ummsider. Sonur Wikars var *Watnar* er *heygdur* var i *Vatnars hauge*, hanns syner voru þeir *Sniallur* og *Hiallur* er liggia i *brædrahauge*.

4. Cap.

Kong Wikar Alfreks son fäller Kong Jöser Ögwalds son från des länder.

MÅnga åhr senare/ kom Kong Wikar mycket mannstark at anfalla Jöser/ då han wistades i det riket som Koller hade ätt. De höllo då fältslag/ och föll Kong Jöser för honom tillika med alla bönder i det heradet/ och du heter det sama ännu Kwinnaherad/ at där inga andra sedan bodde/ utan enkor (och Jungfrur). Sedan tilegnade Wikar sig alt det som Koller hade ätt/ men för detta skull for Hior Jösers son til strids emot Wikar/ och kämpade de länge sin emellan/ och som de ömse hade seger/ så förliktes de omsider. Wikars son war Watnar/ som wart högader i den så kallade Watnars högen; (om hans stora ryckte och peningar i högen wid Bergen i Norrige/ kan mann läsa Landnama Sagan.) Hans söner woro Snäller och Hjäller/ som ligga begrafne i Brödrahögen (i Halland wid Glumsten/ där de i et hårt feltslag föllo. Hjällers hustru het Herwor/ Thorgerdas dotter/ hwars fader war Helge Haloga Kong/ se berörde Landnama).

V. CAP.

5. Cap.

CAP. 4.

De Rege Wikaro Alfreci filio, Regem Jœsum Oegvalldi filium vita & regno spoliante.

POst multos annos venit Wikarus Rex cum magno exercitu ad adoriendum Jœsum Regem, in eo tunc commorantem regno, quod Kolli fuerat. Prœlium statim factum est, in quo Jœsus Rex cum *omnibus* ejus territorii *colonis* (virilis sexus) cecidit, unde idem etiamnum *Kvinnahieradia* sive *mulierum* vocabatur *territorium*, quia a nullis habitatum, præter *viduas* (ac *virgines*). Deinde Wikarus totam quæ Kolli fuerat, possessionem occupavit; sed ideo etiam bello Wikarum prosequebatur *Hiorus*, Jœsi Regis filius, & diuturnum quidem inter illos certamen fuit; victoria itaque nunc hac nunc illac inclinante, pacem tandem fecerunt. Wikari filius Watnarus erat, tumulo conditus, qui *Watnari tumulus* dicitur (*e*) filii ejus *Snællus* & *Hiællus* erant, qui sepulti jacent in *tumulis fratrum* (*f*).

B CAP. 5.

(*e*) De *fama* ejus *pecuniisque* in *tumulo*, quo haud procul ab oppido *Bergis* in Norrigia conditus erat, legi possunt pluscula in Originib. Islandiæ, unde sua hausit Torfæus l. c. p. 179. seqq.

(*f*) Qui in *Hallandia* ad *Glumstenum* siti sunt, ubi fratres illi in magno prœlio & acri cæsi sunt; sed de hisce etiam, quæ scitu digna sint, legi possunt Origines. Isl. & Torfæi lib. cit. Sciendum autem quod Hiælli uxor *Hervora* filia *Thorgerdæ* fuerat, cujus pater *Helgus* Halogalandiæ Rex. Vide dictam histor. & Torf. l. sæped.

V. CAP.

Fra Hiorleife Konge kvennſama, og Biarmalands ferd hanns.

Kior (Hior) kongur Jauſurs ſon var rikur kongur og vitur, hann vard ſottdaudur og *heygdur* a Rogalande. Hanns ſon var *Hiorleyfur Hordalands* kongur, hann ried og fyrer *Rogalande* og var allrikur kongur, hann var kalladur Hiorleyfur hinn *Kvennſame*. Hann atte *Æſu* hina *lioſu* dottur *Eyſteins Jarls* af *Valldreſe*. Hiorleyfe kongi logadiſt lauſa fie fyrer aurleika, hann liet giora *ſkip* af virckum og for til *Biarmalands*. *Hogni* hinn *Audge* bio i *Niardey* fyrir *Naumudals mynne*, hann tok vel vid Hiorleyfe konge og var hann þar þriar nætur og gieck ad eiga *Hilldi* hina *mioſu* dottur Hogna adur hann for i burt, og for hun med honum til Biarmalands og *Solvi* broder hennar. Enn er Hiorleyfur kongur kom i *Winumynne* ſkifte hann lide ſinu i þria þridjunga, a ſkipi hanns voru XC manna, þridjungur lids hiellt upp bardaga med honum vid landsmenn, annar þridjungur lids vardveitte ſkip med ſtyremanne enn þridie þridjungur braut *haug* med ſtafnbua og feingu þeir *mikid fie*. A *ſunnan verdre Finnmork*

5. Cap.

Om Kong Hjorlef den Kwinnſama eller Kwinnokjära, ſamt hans Bjarmalands färd.

Kong Kior (eller Hjor) Jöſers ſon war en riker ſamt witter Herre, och wart han ſotdöder, ſåſom och högader på Rogaland. Hans ſon war Hjorlef Hårdalands Kong, ſom och rådde för Rogaland, warande en mägta rik Kong, men där hos kallad Hjorlef den Kwinnſama. Han ätte Åſa den Ljuſa eller Hwita til husfru, Östen Jarls dotter af Walldres, men hans lösören eller peningar förgingo honom för giſmilldhets ſkull (til wenner och wärdiga männ) låtande dy gjöra ſig et konſtigt och ſtarkt ſkiep, at fara därmed til Bjarmaland (och få peningar). Hogne den rika bodde i Njardö ut för Nömedals mynne; han tog wäl emot Kong Hjorlef, ſom dy förblef där i tre dygn, och tog ſig Hognes (ſköna och dygdrika) dotter Hillda (den ſmala benämnd) til husfru, förr än han for bort, och gjorde hon följe med honom til Bjarmaland, jämte ſin broder Sölwe. När han kom i Winå mynnet, ſkifte han ſit mannſkap in trenne tredingar, och woro nitijo männ å hans ſkep; af deſſa höllt en treding ſtriden up med honom emot landsfolket, den andra tredingen hölt wärd med ſtyrmannen öfwer ſkepet; men tredje tredingen bröt med ſtamnboen up högarna, och fingo de där mycket peningar. A ſödra ſidan af Finmarken

CAP. 5.

De Hiorlefo Rege mulieroſo, ejusque in Biarmiam profectione.

Kiorus (Hiorus) Rex Jœſi filius, potens fuit princeps & magnæ indolis, & morbo extinctus, *tumulo* ſuo conditus eſt in *Rogalandia*. Filius ejus *Hiorlefus* fuit, *Hardalandiæ* Rex, qui etiam *Rogalandiæ* imperavit, opibus inprimis valens Princeps, ſed ſimul *Kvinſamius*, ſeu *amans mulierum*, vocatus. Is *Aſam candidam*, *Oeſteni* Waldreſiæ *Jarli* filiam, conjugem habuit, ſed ſuppellex ejus ſive opes nimia diſſipatæ ſunt liberalitate (amicis aliisque bene merentibus viris datæ); quamobrem *navem* exquiſiti & firmi operis comparavit, iter in *Biarmalandiam* (*pecuniarum* acquirendarum cauſſa) ſuſcepturus. *Hognus* dives in *Niardæa* (Niardi inſula) extra *Nœmadaliæ oſtium* habitavit; ille bene Hiorlefum Regem excepit, qui ideo per triduum ibi commoratus, Hogni filiam *Hildam Gracilem* in matrimonium accepit ante abitum, eaque i Biarmiam conjugem ſecuta eſt, una cum fratre ſuo *Sœlvo*. Ad *oſtium Winæ* (amnis) perveniens, in tres partes nautas diviſit, omnesque erant nonaginta numero viri in nave ejus; horum pars cum Rege pugnavit contra regionis incolas, pars altera cum *gubernatore* ad navem in ſtatione fuit, tertia *tumulos* duce *proreta* effringens, magnas illinc extulit *opes*. Ad *Finmarkiæ* latus *auſtrale*, juxta *Giardæ portum* vel *inſulam*, noctem forte Hiorlefus age-

mork i *Giardeyar geima* la Hiorleyfur kongur umm nott og hofdu ſveinar elld a lande, og foru tveir menn ad ſækia vatn til lækiar er fiell a biarge framm. þar ſau þeir *Brunnmiga* og ſogdu Hiorleyfi kongi, Sidann heitir kongur *broddſpiot* i ellde og ſkaut til hanns, hongur kvad,

marken i Gjärdöija gömet (Gjardöholmen) låg Kong Hjorlef om en natt/ och hade ſwennerna då eld upſlagit på landet/ men twå månn gingo til at ſöka watn af en brunn eller bäck/ ſom föll fram af et berg. Där ſågo de en Gette af det ſlaget Brunmige/ (ſom ſkräckte dem från watnet/ och dy) ſade de det för Kong Hjorlef. Han hetade då et bräddſpjut i elden och ſköt til Getten/under ſådant kwäde;

Gack þu fra brunne,
gletta littu vid mig
þræll herfilegur,
þins innis til
mun ek ſenda þier
ſveidanda ſpiot,
þad er gyrja mun
Graner þinar.

Gack du frå brunne/
Gloper/ ſe ej mot mig/
Trål wanſkapelig/
Til huſet dit
Månd jag ſända dig
Swedande ſpjut/
Det ſom bränna kan
Käftar dina.

þa þoku þeir vatn er *þuſſinn* ſkauſt inn i biargid, þa er þau ſatu vid elldinn, þa kvad þuſſinn af biarge allad liod,

Sedan togo de watn/ når Thuſſen eller Getten ſkjöt ſig in i berget; men når de ſåto wid elden/ då kwad Getten denna wiſan :

Weit eg giorla
vif þitt kongur,
hvad hneckia mun
hennar ſælu,
- - - -
- . - *undum þin,*
Hilldur Hiorleyfe
Halltu nær loga.

Wet jag gjörlig'
Wifwet dit/ Konger/
Hwad knäcka ſkall
Hännes ſällhet.
, , , , ,
, , **ſåren din/**
Hjorlef/ du Hillder/
Hjälp nära lågan.

þa ſkaut Hiorleyfur hinu ſama ſpiote i auga þvi *trolle.* Hogni baud Solva og Hillde ad vara þar epter enn

Då ſköt Hjorlef ſama ſpjutet i detta Trollets öga (farande ſedan til Njardö). Hogne bad då Sölwe ſamt Hilda at wara där kwar/ men

agebat; ſocii ignem tunc in continenti excuderent, quorum duo quæſitum aquam ibant in rivulo ex monte promanante. Ibi *Brunmigum* ſeu *Brunnungum* (Gigantem ejus generis) vident (qui aqua famulos prohibebat); quod illi ocyus Regi retulerunt. Ille autem *haſtam aculeatam* & igne excandefactam in gigantem contorſit, ſimul tale proferens carmen:

Faceſſe tu a fonte, venefice nec me intuere, mancipium deforme, verſus domicilium tuum, ego in te adigam, haſtam candentem, quæ urere poterit, fauces tuas.

Deinde aquam hauriunt, poſtquam gigas in ſpeluncam montis receſſerat; dum autem ad ignem ſedebant, monticola ex rupe ita cecinit:

Probe ego novi, uxorem tuam Rex, quidque evertet, ejus felicitatem - - - Hiorleſum tu Hilda, ſerva prope flammam.

Tunc Hiorleſus eandem haſtam in *Thuſſi* (Titanis, Gigantis), oculum immiſit, (curſum deinde ad Niardi inſulam dirigens) tuncque Hognus rogavit, ut Sœlvus cum Hilda manerent, ſed Rex noluit; poſt duæ ancillæ cum Hillda profectæ

en kongur villde þad eige, ſidann foru *ambatter* tvær med Hillde enn tuttugu karlar med Solva. Æſa vard ofeiginn kongi og hanns foruneyte enn aller adrer fegner.

VI. CAP.

Fra Hiorleiſe Konge og Reidar Sialands konge, og Hera og Hringiu bornum hanns.

Hiorleifur kongur for med ſkipe ſinu til *Kongahellu* þvi ſem hann hiellt til Biarmalands, þeir *Reidar Sialands kongur* ſettu buder ſinar hid næſta þar. *Heri* ſon Reidars kongs giorde ſier kiært vid Hiorleif kong og a þeim ſamfunde eggiade hann fodur ſinn ad bioda heim Hiorleife konge. Reidar Kongur ſagde ad þad munde ad aungre giæfu verda og lagde þo leyfe til og fiemune. þeir hofdu ſamflot til *Danmerkur* og ad þvi heimbode ſa Hiorleifur kongur *Hringiu* dottur Reidars kongs, Heri fyſti þeſs rads og flygde henne til ſkips hofn manna og farmur allur. J *Jotlands haſe* la Hiorleifur kongur i logn riett og er hann for i ſolar uppras ſa hann i nordur koma upp ur ſionum fiall mikid og jafnt vaxid ſem mann, þad kvad,

Eg

men Kongen wille det icke / hwarefter twå tjenſte pigor foro med Hillda / men tjuga karlar men Sölwe. Åſa mißtyckte då Kongen ſamt hans farnöte / men alla andra fägnade ſig däröfwer.

6. Cap.

Om Kong Hjorlef och Selands Kongen Rejdar, ſamt hans barn Here och Hringa.

Kong Hjorlef for ſedan til Kongahell (där Nordiſka Kongarna plägade ſamankoma til at rådſlå om ſina rikens angelägenheter) på det ſkep / ſom han ſeglat med til Bjarmaland / och ſatte Selands Kongen Hreidar up ſina bodar eller tält / näſt in til den andras. Kong Rejdars ſon Here / giorde ſig då kjärlig med Kong Hjorlef / och eggade i denna ſamfunden ſin fader at bjuda Kong Hjorlef hem. Kong Hrejdar ſade / at det månde til ingen lycka warda / men lade doch ſit lof därtil / och kåſtade ſå på reſan. De ſeglade ſaman til Danmark / och under det hembodet ſåg Kong Hjorlef Hringa Kong Hrejdars dotter / och ſöſte eller ſkyndade Here på giftermål dem emellan / följande ſedan hänne til ſkeps hamnen både månn ſamt all tilbörlig ſkepsladdning. I Jutlands hafwet låg Kong Hjorlef i et rätt lugn / men wid ſolens upgång / ſåg han norder ur ſjön et ſtort fjäll upkoma / jämnwurit med en månniſka. Det ſama kwad ſålunda:

Jag

fectæ ſunt, ſed viginti cum Sælvo famuli. Aſæ autem, & Rex & ſocia ejus, cæteris gratulantibus, diſplicuit.

CAP. 6.

De Hiorleſo Rege, & Selandiæ Rege Reidaro, ejusque liberis Hero & Hringa.

Hiorlefus Rex deinde ad *Kongahellam* (g) navi profectus eſt eadem, qua in Biarmiam venerat, ubi *Reidarus Selandiæ* Rex juxta ejus tentoria, ſua fixit. Reidari Regis *filius Herus*, amicitia cum Hiorlefo Rege facta, patri perſvaſit, Hiorleſum Regem ut domum invitaret. Reidarus Rex, non lætum hoc fauſtumque fore dixit, ad vota tamen precesque filii deſcendens, itineri ſumtum præſtitit. Navigant una in Daniam (Selandiam), & ſub hoc hoſpitio, Hiorlefus Rex *Ringam* Reidari Regis *filiam* vidit; Herus autem omnem movit lapidem ut matrimonio jungerentur; præſidiumque deinde datum eſt ei cum cætero omni & dote & apparatu nautico, ſequutumque Regis filiam ad portum. In *Jutlandico æquore* ſtetit Hiorlefus Rex, pacato admodum & tranquillo; oriente autem ſole, converſis ad ſeptentrionem maris oculis, *montem* inde magnum, *homini ſimilem* emergere vidit. Hic ita cecinit:

Video

(g) Ubi *Reges* ad *comitia univerſalia* convenire ſolebant, de communi regnorum utilitate deliberaturi. Uti recte Torfæus ad h. l. ex Sturlonide utique monet.

Eg ſie Hringiu
baugum orpinn,
enn Hera hingad
hvatinn ſpiote,
ſie eg Hiorleyfe
hofud bond ſnuinn,
enn Hreidare
buginn galga.

Jag ſer Hringa
Med hög täckter/
Men Here hit ſkynda
Stungen med ſpjut/
Ser jag åt Hjorlef
Häfte band wridas/
Men Hrejdar
Hängd i galga.

þa geingu ecke ſkipinn, þa bad kongur taka til ara. þa kiende Hringia ſier ſottar, þeir logdu upp arar; hun andadiſt ad jafnleingd þeſs er hun hafde ſott tekid og var ſkotid *kiſtu* hennar fyrer bord, enn hun for ſo ſkiott ſudur aptur ſem roid væri ſexærdu ſkipi. Hare fann kiſtuna rekna ſkamt fra nauſtum fodurs ſins og ſagde honum til og kvad Hiorleif munde myrdt hafa.

Då kunde ſkepen icke gå ur ſtället; altſå böd Kongen at mann ſkulle tiltaga årorna/ men ſom Hringa i det ſama kjände ſig wara ſiuk/ dy lade mann up årorna. Doch hände andra dagen jämt wid ſama tid/ ſom hon tilförende hade fått ſiukdom/ at hon andades eller dödde/ och wart hännes likkiſta öfwer bord ſkuten/ farande hon däri ſå ſnart ſöder ut tilbaka/ ſom et ſexårat ſkep hade warit rott. Here fann då kiſtan wara wräkter litet ſtycke från ſin faders ſkepslafwe/ och dy ſade han honom til därom/ förebärande at Hjorlef hade mördat hänne.

VII. CAP.

Dreiginn Marbendill.

þEtta hauſt reru fedgar tveir a fiſke og drou *Marbendil*, hiet annar *Hander* enn annar *Hrinder*, þeir færdu hann Hiorleife, kongur fieck hann i hendur *hirdkonu* eirni og bad hana ad giora vel vid hann; einginn madur fieck ord af honum. Kiertisſveinar glymdu og ſlocktu lioſinn, i þvi bile ſlo Hilldur

7. Cap.

En updragen Hafsmann/Marbendil kallad.

DEnna höſt rodde (twå fiſkare i Hårdaland) fader och ſon/ ſom kallades Hander ſamt Hrinder/ ut på fiſke/ och drogo up en hafsmann/ förande honom Hjorlef tilhanda; han antwardade honom åter en ſin fruſtuwu ſtnälla i händer/ at gjöra wäl emot honom/ men ingen männiſka feck et ord af honom. När enteliga en gång Liuſeſwennerna under deras brottande ſläkte liuſen ut/ då ſlog i det ſama Hillder

Video Hringam, tumulo tectam, Herum autem huc properantem, haſta confoſſum; et video Hiorleſum, vinculis perplexis coërceri, at Reidaro crucem parari.

Tunc navis omnino ſtetit; itaque Rex ſuos, ut remos caperent, juſſit; Ringa autem morbo ſimul correpta, remigium quoque rurſus eſt intermiſſum; poſtridie tamen, ad idem omnino tempus, quo ante morbo implicita fuit, illa extincta eſt. *Funus* cum *loculo* mari deinde immiſſum, tanto cum impetu in auſtrum, quanto navis, vel ſex acta remis, recurrebat & ferebatur. Herus loculum tunc haud procul a navalibus patris appulſum videns, caſum ei narravit, addens, a Hiorleſo necatum eſſe.

CAP. 7.

Triton, Marbendil dictus, e mari extractus.

HOc autumno duo (in Hordalandia) piſcatores, pater & filius, *Handerus* & *Rinderus*, piſcaturi in altum remis ratem egerunt, *virumque marinum* aqua extraxerunt, ad Regem deinde illum perducentes, qui cuidam *puellarum aulicarum* illum viciſſim curandum tradidit; nemo autem vel unico loquentem verbo unquam

dur *horni* a ſkickiu Æſu, kongur ſlo hana med hende ſinne, enn Æſa ſagdi hundinn vallda er la a golfinu, þa lauſt kongur hundinn og þa hlo Marbendill. Kongur ſpurde þvi hann hlo, hann ſvarar, þvi ad þier vard heimſkulega, þvi ad þau munu þier lif gefa. Kongur ſpurde hann fleira, hann ſvarar aungvu. Sidann lietſt kongur munde flytia hann til ſioar og bad hann ad ſeiga ſier þad er hann þirfte ad vita. Hann kvad þa er hann for til ſiofar,

Eg ſie lyſa
langt ſudur i haf,
vill Danſkur kongur
dottur hefna,
hann hefur ute
otal ſkipa,
bydur hann Hiörleyfe
heimſtefnu til,
waraſtu vite ef þu villt,
vil eg aptur i ſia.

Enn er þeir reru þangad med hann ſem þeir hofdu hann uppdreigid, þa kvad hann,

Sogu kann eg ſeigia
ſonum Haleygia,
wilgi goda
ef þier vilied heyra,
hier

der ut hornet (lycktan i mörkret oförſeendes) på Åſas tröija, Kongen ſlog hänne därföre en örfil, men Åſa ſade at hunden wållde det, ſom låg på golfwet, och dy ſlog kongen ochſå til hunden, ſeende at hafsmannen då log. Kongen ſporde hwi han log? Han ſwarade: ty du gjorde tokugt, emedan hunden månde frälſa dit lif. Kongen ſporde honom om flera ting, men han ſwarade intet. Sedan låtſade Kongen ſkola flytja honom til ſiös igen, och böd honom at därföre ſägja ſig det ſom han tarfde weta; Han kwad altſå när han for til ſiös, ſåledes:

Jag ſer lyſa
Långt ſöder i haf;
Wil Danſka Kongen
Dottren hämna,
Han har ute
Hiſlig flåta,
Med ſtrid han Hjorlef
Hemſöka lår,
Wakta dig wislig om du will,
Wiſt längtar jag til ſiös.

Men när de rodde med honom dit, ſom de hade honom updragit, då kwad han:

Saga kan jag ſägja
(För) Halogſka ſöner,
Icke wäl godan,
Om i wiljen höra;
Hår

quam audiit. Tandem, dum qui a candelis erant *pueri regis*, inter luctandum lumina forte extingvunt, Hillda (in tenebris errans) oleum quod in *cornu* (lucerna) erat ſuper amiculum Aſæ effudit; Rex propterea alapam ei dedit, Aſa autem dicente, canem qui in pavimento jacebat, in cauſa fuiſſe, illum quoque Rex ferit, ridentem ſimul virum marinum videns. Rex cur rideret interrogavit? Ille reſpondit: quia ſtulte feciſti, illos cædendo, qui tibi ſaluti olim futuri forte ſunt. Rex de pluribus eum interrogavit; at ille nihil reſpondit. Simulans deinde Rex ad mare reportari ſe juſſurum, ideo, quæ opus ſibi erant, narrare eum juſſit. Ille itaque ad mare profectus ita cecinit:

Video lucere, longe in auſtrum mare; Vult Rex Danus, filiam ulciſci, ille paratas habet, naves innumeras, ita provocans Hiorlefum ad certandum; tu bene cave ſi vis, ego lubens in mare redeo.

Cum autem remigando portaſſent eum in eundem locum, ubi ante extraxerant, tunc cecinit:

Hiſto-

hier fer ſunnann	Här far ſunnan
Svardar *dotter*	Stormwä'r mycket
umdriſinn dreyra	Fullt med bloddroppar/
fra Dannmorku.	Frå Danmark/
Hefur ſier a hofde	Hafwer å ſit hufwud
hialm uppſpentann,	Hjälm upſpäntan/
herkuml *hardligt*	Herkumbl hårda/
Hedins aſſetta ,	Hernads baneret.
ſkamt mun ſveinum ,	Snart månd' ſwenner/
ſie þad ſem er ,	Sant jag wål ſpår/
Hilldar ad bida	Striden e'r wänta
hier a ferlli.	Här i wågen.
Breſta mun baugroſt ,	Braka månd bågljud/
bra mier augum	Börja jag at ſe
umm hierod hingad	Hur detta herads
hegna til þegna,	Menn ſkola hämnas.
hafa ſkal hvor dreingur	Hafwa ſkall hwar dränger
hior mot og morg ſpiot ,	Hård ſwerd och mång ſpjut/
adur kome mikil framm	För än mycket komer fram
malma hrid ſidann.	Krigsbuller ſedan.
þo *mun ef* þ*ad er ſatt ,*	Då månde wål/ min ſann/
þ*a fer illa ſtafa (ſtefna)*	Alla mycket illa/
aller allkeypt ar (ur)	Köpt hafwa knapt åhr
þ*a er kemur vor.*	När wåren komer.

þa liet Hiorleifur kongur hann utann bords, þa tok eirn madur i hond honum og ſpurde hvad er manne beſt. Marbendill ſvarar,

Då låt Kong Hjorlef honom fara utan bords; men i det ſama tog en mann i hans hand (eller axl) och ſporde: hwad är enom manne båſt? Han ſwarade:

Hiſtoriam poſſum narrare, Halogenſium *filiis (Norrigiis) non multum gratam , ſi placet audire; ab auſtro venit, multa procella , cum ſangvinis guttis, e Dania.*

Geſtat in capite, galeam *adſtrictam*, teſſeram militarem *duram (ferream)* Hedini (*Martis*) tegmen. *Brevi juvenes, ego vera proſpicio*, Hilda (*Bellona*) *vos expectat, hic ventura.*

Stridens arcus ſtrepet ; oculi mei videbant, horum territoriorum cives, ultum iri. Geſtabit quisque fortis vir, gladium *contra & multas* haſtas, *antequam multus ingruet, belli procella deinde.*

Tunc ſi vera hæc ſint, omnes admodum male, redemerunt caritatem annonæ, cum ver venerit.

Tunc Hiorlefus Rex in mare ruere illum permiſit; ſed ſimul vir manum (humerum) ejus apprehendens, interrogavit, *quid viro optimum eſſet?* Ille reſpondit:

Kallt vatn augum,
enn kvett tonnum,
lierept like,
lat mig aptur i sio,
dregur mier einginn
i deigi sidann
madur upp i skip
af marar botnum.

Kallt watn i ögа/
Men kjött för tänner/
Läreft (för) like;
Låt mig åter i sjön/
Drager mig ingen
J dagen sedan
Hådan up i skep
Af hafwets botten.

Kongur gaf þeim Handar og Hrinder land ad bua a, og þar med *þræl* og *ambatt.*

Kongen gaf sedan Hander samt Hrinder et land at bo på/ dår til med en trål samt trälinna.

VIII. CAP.

Vidskipte theirra Hiorleifs Kongs kvennsama og Reidars Sialands Kongs.

SIdann liet Hiorleifur kongur fara *orvarbod* og safnade lide ad sier. þa hina sumu nott go *hundur* hanns *Floke* er alldrey go nema hann visse konge otta voner. Umm nottina kom Reidar kongur med her sinn og slo hring ikring umm bæ Hiorleifs kongs. Hiorleifur kongur hleypti a manngardinn og skaut aptur spiote til lidsins, þa heyrde hann kallad fall Hera. Hiorleyfur kongur sa ur skogi bæjarbruna sinn og burtsigling Reidars kongs med herfange miklu. þetta sama haust kom Hiorleifur kongur einskipa a bæ Reidars kongs og gieck eirn til svefnhuss, enn allar konur voru ur

8. Cap.

Kong Hjorlef kwinnsames samt Hrejdars Selands Kongens widstifte eller napptag med hwarannan.

SEdan låt Kong Hjorlef et spjutsbod utfara til at samla mannskap åt sig (som skulle koma å wiß dag til sit håf), men sama natt skällte hans hund Floke/ som så aldrig gjorde/ om icke han wiste Kongen någon fara tilstunda. Då om natten kom Kong Rejdar med sin her och slog ring kring om Kong Hjorlefs by eller stad; han löpte då (eller swängde sig i luften) öfwer mannaringen/ och sköt tilbaka i det sama et spjut til mannskapet/ hörande så at mann ropade om Heres fall. Kong Hjorlef såg sedan ur skogen sin stad upbrinna/ samt Kong Rejdar bortsegla (med båda sina Drottningar samt) mycket herfång; men sama höst for Kong Hjorlef (til at hämna detta wäldswärk och skada) enskepad til Kong Hrejdars stad/ och geck så in ensam til såfwe (eller Fru) stufwan/ där doch alla kwinnor då redan woro bårta ur

Aqua frigida oculis, *sed* carnes dentibus, & lintea funeribus; *permitte undas repetam, trahet me nemo, in lucem deinde, ad se in cymbam, ex alto maris.*

Rex deinde terram in habitaculum, servumque simul & servam Handero & Hrindero dedit.

CAP. 8.

Hiorlefi mulierosi Regis, & Reidari Selandiæ Regis certamen.

DEinde Hiorlefus Rex, qui *telo* vel *sagitta* belli nuncia instructi colligerent copias (stato tempore ad regiam ad futuras) emisit. Eadem forte vespera *canis* ejus *Flokus* latravit, qui ita facere nunquam consveverat, nisi Regi periculum imminere sciret. Eadem quoque illa tunc nocte Reidarus Rex cum copiis suis aderat, urbemque Hiorlefi Regis iisdem circumdedit. Ille saltu supra agmen hostile facto, evadens, hastamque statim in illos retorquens; vocem simul audiit clamantis, cecidisse Herum. Hiorlefus Rex urbem suam deinde ex silva videt incendio deleri, abeuntemque navi Reidarum Regem (utraque sua Regina) & ingenti potitum præda. Eodem autem autumno unica profectus est ipse navi ad Reidari urbem (ut vim sibi factam injuriamque ulcisceretur), veniensque mu-

ur reckiu burtu nema Æſa ein. Kongur bad hana koma ſier vid Reidar Kong, hun læſti hann i *wadkieri* ſinu og ſagde ſidann Hreidare konge. Hiorleifur kongur var *uppfeſtur* i kongs hollu med *ſkoþveingium* ſinum ſialfs *millum ellda tveggia* ad rade Æſu, enn hirdinn ſat vid dryckiu. A medann vakte Hilldur og jos *munngate* i elldana og kvad Hiorleif þar vera, hun leyſti hann ſvo ad hun hio med ſverdi ſkoþveingina. Reidar kongur ſat ſofande i haſætinu enn Æſa ſat i kniam honum. Hiorleyſur kongur lagde i brioſt honum og gieck ſidann til ſkips epter lide ſinu, og liet binda hyrd Reidars kongs og gaf grid, enn Reidar kong liet hann heingia daudann a *galga* þann er hann hafdi honum ætlad. Þennann ſama aptan er Hiorleifur kongur kom, heyrde Reidar kongur kvedid,

Minntiſt Reidar
hvar Hera felldud,
vo vaktiſt þar
fyrer veſtur dyrum,
enn munn hun *ſinna*
til ſala þ*inna,*
byrſæl kona
bid þ*u enn Kongur.*

Hiora

ur ſångena/ förutan enda Åſa. Kongen bad hänne at wiſa ſig (oförwarandes) på Kong Rejdar; hon (ſade ſig förſt wela ſå laga/ at han imedlertid ej blefwe af andra warſen/ och ſedan) låſte hon honom (efter gifwit ſamtycke/ för den kärlek och förtroende han til hänne hade) in i ſin klädeskiſta/ och (ſom hon nu wille hämna ſit ägtenſkaps oförrätt/ och tillika förtjena ſin nya Herres deſto ſtörre ynneſt/ ty) ſade hon det för Kong Rejdar/ och då wart Kong Hjorlef upſäſter i Kongaſalen med ſina egna ſkotwångar emellan twänne eldar (och det efter Åſas dom/ den Kong Rejdar gaf hänne fritt at fälla). Håfmännen ſåto imedlertid (glada) wid dryckesbord (och gingo ſedan bort) men Hillder (ſom älſkade Kongen) wakade/ och öſte öl på eldarna (til at därmed ſwalka hetan)/ ſögjande (doch til at ej röija ſig) at Hjorlef wore där. Hon löſte honom ſedan på det ſättet/ at hon högg ſkotwångorna af med et ſwerd; och ſom Rejdar ſat då ſofwande i ſit högſäte och Åſa i hans knä/ ty ſtack Kong Hjorlef honom genom bröſtet/ geck ſedan til ſkeps efter ſit mannſkap/ och låt binda Kong Rejdars håfmänn/ dem han doch ſedan gaf lif och fredighet; men honom ſjälf låt han (med egna ſkotwångar) hänga dödan i den galga/ ſom han hade ſig ärnat. Denna ſama afton/ ſom Kong Hjorlef kom/ hörde Kong Rejdar detta kwädas:

Mins du Rejdar
Hwar Here föll/
Wändan werſta då
Wäcktes där för dören;
Än mänd' hon (Hringa) tänka
Til ſalar dina;
Börſäll kwinna
Bärg'/ du än Kongen (Hjorlef).

Kong

mulierum intravit cubile, ubi tamen omnes præter Aſam unicam e lectis ſurrexiſſe conſpexit. Rex oravit, ut ad Reidarum Regem (clam) illa ſe perduceret. Aſa (reſpondit, ſe id primum operam daturam, ne ab illis proderetur deindeque conſentiente Hiorlefo, propter amorem fidemque, qua illam pro ſequebatur) *arca* illum, ubi *veſtimenta* condebantur, incluſit; porro, (quoniam injuriam in matrimonio acceptam ulciſci, ſimulque novi domini tanto majorem inire gratiam vellet) Reidaro rem totam aperuit. Tunc Hiorlefus Rex ſuis ipſius *corrigiis*, *inter duos ardentes focos in aula regia* inque *cruce ſuſpenſus* eſt (& hoc Aſæ ipſius ſententia, quam Reidarus Rex ei ferre permiſerat). Aulici ſedent interea hilares inter pocula (tandemque abeunt) Hilda autem (quæ Regem amavit) *cereviſam* ignibus infudit (ut vim ardoremque flammæ temperaret) dicens (quo ſe ipſam non proderet) Hiorlefum adeſſe. Vincula ejus deinde hac ratione ſolvit, præſcindendo corrigias gladio. Ut autem inter hæc Reidarus in ſolio dormiens ſedebat, Aſamque ſuam genu geſtans, Hiorlefus medium ſtertentis pectus gladio hauſit; reverſus deinde ad navem, ſuosque evocans inde, vincire juſſit Reidari aulicos, quibus tamen vitam deinde pacemque dedit, ipſum autem propriis corrigiis adſtrictum, cruce, ſibi parata, mortuum ſuſpendit. Hæc eadem, qua Hiorlefus Rex advenerat, veſpera, Reidarus hæc cantari audiit:

Memento Reidare, ubi Herus cecidit, inde infortunium peſſimum, ortum eſt ante fores; adhuc illa ſpectat, tua atria, ſecundis latr ventis mulier (Ringa) conſerva tu Regem (Hiorleifum).

D

Hior-

Hiorleifur kongur lagde under sig rike þad all er att hafde Reidar kongur, og setti þar *Saulva* Haugna son og gaf honum *Jarlsdom.* Enn Hiorleifur kongur for til Noregs og hafde med sier Hilldi og Æsu og kvadde þings. þad *dæmde landsfolkid* ad Æsu væri dreckt i myre, enn Hiorleifur kongur sendi hana upp a land med heimannfylgiu sina. Sonur Hiorleifs og Æsu var *Oblode* fader *Otryggs*, fodur *Haugna* hins *Hvita*, fodur *Ulfs* hins *Skialga*, er *Reyknesingar* eru fra komner.

Kong Hjorlef lade då under sig allt det rike, som Kong Rejdar hade ått, (och låt folket swärja sig trohets ed) men satte där i ställe Sölwe Hognesson, gifwande honom et Jarls döme (hwarefter han wart Herre öfwer en del af Jutland, såsom Surlesson sägjer). Men Kong Hjorlef for til Norrige, i fölgje af Hillda och Åsa, och höll sedan Thing; i hwilket landsfolket dömde at Åsa skulle dränkas i en myra eller tjärr, men Kong Hjorlef sände hänne up åt landet (til de sina) med hemgift. Hjorlefs och Åsas son war Oblöder, fader åt Otrygg, hwars (dotter het Signy som fick Orlig til mann, och wart moder för Ketil Gufa, en bland första Islands landtagare) son het Hogne den Hwita, som war Ulf den Skjalges fader, trån hwilken Röknäsingarna på Island äro härstammade (Hognes son war och Erik, fader åt Gejrlef på Bardastrand, som ätte sonen Oddlef, Gest den spakes fader)

IX. CAP.

Fall Hiorleifs Kongs kvennsama og hernadur Hiorolfs sonar hanns.

Hiorleifur kongur og Hilldur hin mioa attu tvo sonu, hiet hinn elldri *Hiorolfur* enn hinn yngre *Halfur*, Hiorleifur kongur fiell i wikingu i orustu. *Asmundur* hiet kongur hann fieck Hilldar hinnar miou og *fostrade* sonu Hiorleifs kongs, enn þa er Hiorolfur var atta vetra þa biost hann ad fara i hernad, hann hafde hvort skip er hann fieck sma og stor ny og forn,

9. Cap.

Kong Hjorlef kwinnsames fall, samt hans sons Hjörolfs hernad.

Kong Hjorlef och Hillder den smala ätte twänne söner; den äldre het Hiorolfer, men den yngre Halfer; Kong Hjorlef föll i striden då han war i siöröfwerj. Åsmunder het en Kong, han feck sedan Hillda den smala til husfru, och upfostrade Kong Hiorlefs söner, men när Hjorolfer war aderton åhr, lagade han sig til at fara i hernad; tagande hwart skep, som han feck, småa och stora, nya och forna,

Hiorlefus Rex omne tunc regnum, quod Reidarus possederat; subegit (civibusque sacramento sibi devinctis) *Sælvum* Hogni filium regioni præposuit, *Jarlatum* ei donans (*a*). Hiorlefus autem Rex, sequentibus Hilda atque Asa, in Norrigiam reversus est, ubi in consilium advocati cives subditique sententiam tulerunt, *paludi immergandam suffocandamque* Asam esse; sed Rex domum (ad suos) cum dote illam remisit. Hiorlefi & Asæ filius *Obladus* erat, pater *Otryggo*, cujus (*b*) filius *Hognus* candidus *Ulfum Skialgium* genuit, ex quo *Ræknæsingi* in Islandia genus ducunt (*c*)

CAP. 9.

Cædes Hiorlefi Regis mulierosi, & filii ejus Hiorolfi militia ac armatura.

Hiorlefus Rex & Hilda gracilis duos habuerunt *filios*; major natu *Hiorolfus* vocabatur, minor *Halfus*. Hiorlefus Rex, ad piraticam aliquando profectus, in acie cecidit. *Asmundus* Rex quidam vocabatur; ille deinde Hildam gracilem uxorem duxit, filiosque Hiorlefi Regis *educavit*. *Hiorolfus* autem, cum

(*a*) Qui post *Jutiæ* cuidam parti dominus evasit, teste Sturlonide.
(*b*) Filia *Signya*, quæ *Oerligo* nupta, *Ketilum Gufam* peperit, unum inter primos *Islandiæ* cultores.
(*c*) Hogni quoque filius *Ericus* erat, pater *Geirlefi*, in *Nordastrandia* habitantis, qui filium habuit *Oddlefum*, *Gesti sapientis* parentem.

forn, og hvorn mann er hann fieck frialsann og naudgann. þeir hofdu margt til vopna, *steingur* og *stafe*, *klumbur* og *kroka*, fyrer þa sok er þad kallad *Hiorolfs fære* er *ofimlegt* er. Enn er hann kom tll oruftu vid wikinga, þa treystist hann lidsfiolda og lagde til orusta. Hann hafde lid okiænt og vopnlaust og fiell margt lid hanns enn sumt flyde, og kom lid þad aptur ad hauste og vard hann litill madur fyrer sier.

forna, samt hwar mann med sig, den han kunde, få både frj och träl. De hade mycket til wapn, stänger, staswar, klubbor och krokar, och fördenskull är det kallat Hjorolfs färe och wårktyg, hwad som owigt och oduglig är. Och när han kom til strids med sjöröfware, då förtröstade han på sit mannskaps myckenhet, och lade til strids. Han hade et okjänt mannskap samt wapnlöst, och dy föllo många däraf, och somliga flydde, komande sama mannskap tilbaka om hösten, och wart han dy en liten eller ringa achtad mann.

X. CAP.

Fra Halfe Konge Hiorleifs syne og reckum hanns.

EPter umm vorid var Halfur tolf vetra gamall og var einginn madur jafnmikill edur jafnsterkur sem hann, þa biost hann ad fara i *hernad* og hafde hann eitt skip nytt og welbued. A Hordalande var *Jarl* sa er *Alfur* hiet *hinn gamle*, hann atte *Gunlaudu* - - - dottur, systur *Hamundar Hersis hinns frækna.* Syner þeirra voru tveir og hiet hvorutveggi þeirra *Steirn*, hinn elldri var þa atian vetra gamall, hann var þa radsmadur Halfs kongs. Einginn skylldi fara yngre enn hann edur bernskare. *Steirn* mikill stod i gar-

10. Cap.

Om Kong Half Hjorlefs son och hans Kämpar.

SEdan om wåhren war Halfer tolf åhra gamal, och war ingen mann honom jämnstor samt så stark som han. Då beredde han sig at fara til hernad, och hade så et nytt samt wäl utrustat skep. På Hårdaland war en Jarl, som Alfwer den gamla het, och hade Gunlöd til hustru (Hromund Berserks) dotter, och syster åt Hamund Fräkna (på Hårdaland samt Hake). Deras söner woro twå, och het hwardera Sten, warande den äldre då aderton åhra gamal, samt Kong Halfs rådgifware. Ingen skulle fara med (i hernaden) som wore yngre eller barnsligare än han (eller öfwer 60. åhr); en stor sten stod på går- den,

cum sedecim esset annorum, ad *piraticam* se paravit, omnes, quibus potiri potuit accipiens, secumque abducens *naves*, parvas & magnas, novas & vetustas, nec non viros omnes, quotquot *liberos servosque*, unquam cogere potuit. Varia hic exercitus *arma* gestabat, *sudes*, *baculos*, *clavas* & *unces*, ideoque *Hiorolfi arma & instrumenta* dicebantur, quæ inepta parvaque usui erant. Certamen vero cum ille iniret contra piratas, *copiarum multitudine* fretus, non dubitavit conserere manum. Imperita hæc colluvies erat & inermis, ideoque multis cæsis, quidam fuga elapsi, ad autumnum redierunt, ducique parvus honos habitus est.

CAP. 10.

De Halfo Rege, Hiorlefi filio, ejusque pugilibus.

POst vere, *Halfus* factus *annos* duodecim, omnes & formæ proceritate & corporis viribus superavit. Tunc in *piraticam* proficisci destinavit, nova & bene armata instructus navi. In *Hordalandia* habitabat *Jarlus*, nomine *Alfus vetustus*, cui conjunx *Gunlæda*, (*Romundi Berserki*) filia, sororque Hersi *Hamundi animosi* (in *Hardalandia*) & *Haki* (*d*); bina illis proles mascula erat, utraque *Steni* nomine, expleveratque jam tum *sexaginta annos* senior, & Halfo Regi a consiliis erat. Nemo

(*d*) Confer Peringskiœldi Tabb. Geneal. ad Vilk. hist. nec non Torf. Hist. Norr. T. 1. pd. I.

gardinum, einginn skylldi fara sa er eigi giæti hafid stein þann fra jordu, einginn skylldi sa fara ad eigi væri *breystimadur*, svo ad alldrei *kvidde* edur mællte *ædru*, edur brigde gronum fyrer *sara* saker. Steirn hinn yngre Gunnladar son var eige fær fyrer alldurs saker, þvi ad hann var tolf vetra gamall. Hamundur Hersir atte tvo sonu, hiet annar *Hrokur hinn Hvite*, en annar *Hrokur hinn svarti*, þeir voru valdir til þessarar ferdar. *Aslakur* hiet bonde rikur, hans syner voru þeir *Eigill* og *Erlingur*, þeir voru agiæter menn. *Wemundur* hiet *merkismadur* Halfs kongs, fiorer menn fylgdu honum ur hyrdinne, þa var *ritid* (leytad) umm ellefu fylke og feingust þar þa tolf menn. þar voru þeir brædur tveir *Haukur* og *Walur*, *Styr* hinn sterki, *Dagur* hinn prudi, *Borkur* og *Bolverkur*, *Bryniolfur* og *Hake*, *Hringur* og *Halfdan*, *Stari* og *Steingrimur*, *Stufur* og *Gaute*, *Bardur* og *Biorn*; þeir voru tuttugo og þrir er þeir yttu. Hid fyrsta kvolld er þeir logdu til hafnar þa var regn mikid, þa bad Steirn tiallda. Kongur svarar, villtu enn tiallda husa sem heima, sidann kolludu þeir hann *Innstein*. Enn umm morguninn epter reru þeir fyrer annes eitt i hvossu vedri, madur stod a nesinu og bad fars, kongur bad hann ad standa a *styris staun-*

den, och skulle ingen fara som ej gittade håfwa honom från jorden; ej eller skulle någon fara, som icke wore så rasker, at han aldrig kwidde eller talte något rädesamt ord, eller skiftade sin hy, dragande på munn eller nåsa, för sår skull. Sten den yngre Gunnlöds son war ej föhr eller skickelig til färden för ålders skull, ty han war tolf åhra gamal. Hamunder Herse åtte twänne söner, den ena het Hroker den hwita, den andra Hroker den swarta; de woro walda til denna färden. Aslaker het en riker bonde, och woro hans söner Egil samt Erlinger, både berömliga månn. Wemunder het Kong Halfs märkesmann eller banereförare, och följde honom allenast fyra håfmänn; ty wart mannawal eller mannskaps letande och utskrifning haft i ellofwa landskaper, och feck mann då tolf stridsmänn, warande där äfwen twå bröder Höker och Waler, Styr den starka, Dager den prydiga, Borker och Bolwerker, Brynjofer och Hake, Hringer och Halfdan, Stare och Stengrimer, Stufer och Göte, Barder och Biörn; alla woro de tjugu tre saman när de stego om bord och foro ut. Den första kwälld som de lade til hamns, war det mycket regn, och då bad Sten at mann skulle tällta (eller täcka öfwer med segel); Kongen swarade: will du än såsom hema tällta husen? Och sedan kallade de honom därföre Innsten. Men om morgonen efter, rodde de i hwast wäder framför et näs, hwar uppå en mann stod, som bad om medfölgje; Kongen bad honom at stå på styre-stån-

Nemo ad bellum una proficisceretur vel annis *viribusque* eo inferior. *Saxum* ingens in *area* stetit, nec belli comes quisquam foret, qui e terra illum moliri non posset, quive tam fortis & intrepidus non esset, ut a *timida vociferatione*, a *mutatione vultus*, ab *oris nasique* ad vulnera contorsione semper abstinere posset. Stenus junior, Gunlœdæ filius, nondum ad expeditionem aptus erat, propter ætatem, quippe duodecim tantum natus annos. Hamundus Hersus duos habuit filios, alter eorum *Rokus albus*, alter *niger*, appellabatur; illi expeditionis faciendæ socii eliguntur. *Aslakus* vocabatur dives colonus, & illius filii *Egillus* & *Erlingus*, uterque inclyti viri erant. *Wemundus* dicebatur *Signifer* Alfi Regis, quem quatuor tantum aulici sive satellites sequebantur; ideoque, lectos qui adducerent viros, emissi in quatuor provincias, duodecim etiam ad regem perduxerunt. Inter quos etiam duo fratres, *Hœcus* & *Walus*, *Styrus* robustus, *Dagus* ornatus sive generosus, *Borkus* & *Bolverkus*, *Bryniolfus* & *Hakus*, *Ringus* & *Halfdanus*, *Starus* & *Stengrimus*, *Stufus* & *Gœtus*, *Bardus* & *Biarnus*; omnes numero tres & viginti, cum navim conscenderent, in expeditionem ituri. Prima vespera, qua portum intrabant, multum pluerat, & tunc Stenus, navis ne velis esset integenda, quæsivit. Cui Rex: vis etiamnum cænacula, ut domi, obvelare? unde ille deinceps vocari cœpit *Instenus*. Postero mane, vento acrius flante, prope promontorium remigarunt, ubi vir stetit, rogans, in comitatum ut se acciperent. Rex in clavis ansa

slaungu til kvollds, hann kvad þad vel mællt og kvad sier þa skipad nær konginum, og svo var giort, þesse madur var Steirn Gunnlaudar son hinn yngri, hann var sidan kalladur *Utsteirn*. Margt var giort til varudar i þeirra *logum* fyrer kapps saker, þad var eitt ad einginn þeirra skylldi hafa leingra *sverd* enn alinn, so skyllde ganga hvor nær odrum. þeir lietu giora *sox* til þess ad þa skylldu stærre hogginn, einginn þeirra hafde minna *afl* enn tolf menn almennir. Alldrey hertoku þeir konur nie born, einginn skyllde sar binda fyrr enn ad jafnleingd annars dags; vid aungvum var þeim tekid er minne var ad afli edur hreyste enn nu var frasagt. þeir herjudu vida umm lönd og hofdu sigur jafnann. Halfur kongur var atian sumur i hernade, og hafde jafnann sigur. þad var *sidur* þeirra ad liggia jafnann fyrer *annesium*, þad var annar sidur þeirra ad tiallda alldrey a skipi, og alldrei half segl fyrer ofvidre. þeir voru kallader *Alfsreckar* og hafde hann alldrei fleire a skipe enn seytyger.

stången (å et ställe alt til kwällden). Han sade det wara wäl talt/ och at honom då wore rum skipat des närmare Kongen/ och det skedde så; warande denna Sten/ den yngre Gunlöds son/ som sedan kallades Utsten (han war wäl allenast 12. åhra gamal/ doch antagen för deß stora styrka skull). Mycket warsamt samt försichtigt war stadgat i deras lagar på kämpewjs eller skryts skull/ warande och detta ett/ at ingendera skulle hafwa längre swerd än en aln/ och således skulle hwar gå fram nära mot fiänden. De läto gjöra sig saxar (eller enbakeswerd med en bred plåt) til den endan/ at huggen skulle warda större/ men ingen af dem skulle hafwa mindre afl eller styrka än tolf allmänna männ. Aldrig hertogo eller fångade de kwinnor och barn; ingen skulle sina sår binda förr än sama tid andra dagen; ingen antogs af dem/ som war af mindre styrka och raskhet/ än nu är omtalt. De herjade wida om land/ och hade jämnan seger (samt stora egodelar)/ warande Kong Half aderton somrar i hernad under slik segerlycka. Det war ochså en deras sed/ at ligga altjämnt ut för näsen; den andra seden/ at aldrig tälta sina skep/ och aldrig stryka eller hafwa halft segl för owäder eller storm skull. De woro kallade Alfs Reckar eller kämpar/ och hade han aldrig flera å skepet än sextijo.

XI. CAP. — II. Cap.

ansa (nullo ad vesperam mutato loco) stare eum jussit. Ille bene dictum ait, locumque adeo sibi propiorem Regi datum esse, & ita quoque factum est; vir autem ille Stenus junior fuit, Gunlœdæ filius, qui deinde *Utstenus* appellabatur (duodecim tantum annorum juvenis quidem, sed, propter ingens virium robur, in numerum hunc receptus). Multum *legibus* etiam eorum cautum erat de piratica, *heroici ardoris* ostentandi caussa, quarum hæc una quoque erat, quod nemo ulna longiorem haberet *gladium*, adeoque *cominus* hostem, & ante, premerent. Gladii quos sibi parabant, *una* tantum *acie* constabant, *tubo lato*, ad ictus tanto graviores faciendos; a singulis autem tantum requirebatur *corporis robur*, quantum a *duodecim* aliis, *communi* gaudentibus robore. Nunquam *captivas* abducebant *fœminas infantesque*; nec cuiquam eorum *vulnera* curare permissum nisi postridie eodem, quo acceperunt, tempore. Nemo in hunc recipiebatur numerum, qui tantis non præstabat viribus, ut jam dictum est. Longe itaque *terras vastarunt*, *victoria (opibusque)* ubique potiti, eademque annos *octodecim fortuna* piraticam Halfi Regis sequuta est. Unus quoque ipsis mos erat, semper *promontoria* legere; alius mos, *velis* naves nunquam operiri, nec iis in medium malum demissis, propter tempestatem, uti. Vocabantur autem *Alfreckii*, sive *Halfi heroes pugilesque*, quos numero *sexagenarium* nunquam excedentes, navis vehebat.

XI. CAP.

Samtal Halfs kongs og Innsteins.

HAlfur kongur for til rikis sins ur hernade, þeir feingu storm mikinn i hafi, skip þeirra vard ecke ausid. þa var þad til rads tekid ad *bluta* menn fyrer bord, enn þess þurfte ei, þvi hvor baud sinum fielaga fyrer bord ad fara, enn er þeir stigu fyrer bord þa mællti þeir, *stralaust er fyrer stockum.* Enn er Halfur kongur kom til Hordalands, þa for Asmundur kongur a fund hanns og *giordest hanns madur* og *for* honum *eyda* og baud honum til *veitslu* og halfu lidi hanns. Enn annann morgun er kongur biost og sagde ad helmingur lids skylldi epter vera a skipum, þa kvad Innsteirn,

Up mundum vær
aller ganga
Skatnar bester
af skipum vorum,
lata brenna
Bragninga sveit
og Asmundar lid
alldre tyna.

Kongur

II. Cap.

Kong Halfs samt Innstens samtal.

NÄr Kong Half for hem til sit rike ur hernaden / fingo de mycken storm i hafwet / så at deras skep ej kunde utösas / och dy war det til råda tagit / at låtta hwem öfwer bord skulle fara (det wille de heldre giöra än stryka segl / och således låtta skepet) / doch tarfde mann det ey giöra / emedan hwar en utböd sig för sin kamerad at fara öfwer bord / och när de stego för bord / då ropade de (på hwarannan och sade): strålöst är det ut för sidoborden. När nu Kong Halfer kom (med det öfwerblefna mannskapet) til Hårdaland / då for Kong Asmunder emot honom (lefwererande i hans wålld sin faders rike) och wart så hans (lånes) mann / med edswärjande (låfwande sig skola honom all upbörd wäl betala) / och böd honom til gästabods med halfwa hans mannskap. Men andra morgonen som Kongen lagade sig til och sade at halfdelen af mannskapet skulle wara efter på skepet / kwad Innsten således:

Nu mände wi
Alla gånga.
Stridsmänn bästa
Af skepet wåra /
Låta bränna
Konunga Land /
Och Asmunders männ
Alla döda.

Kongen

CAP. II.

Halfi Regis cum Insteno colloquium.

REvertente demum e piratica Halfo Rege, tam acri in illos ferebatur mare tempestate, ut aquam irruentem e navi ejicere non possent; statuunt itaque *fortibus* separandos, qui in mare præcipitarentur (hoc enim maluerunt, quam vela demittendo, navem levare) nec tamen sortibus opus erat singulis paratis & *offerentibus se* ultro ad immittendum se undis *pro socio*, cumque latera navis transilirent clamabant (invicem) dicentes: *extra tabulata navis hic nihil straminis est.* (Cum superstitibus) deinde Alfo Rege in Hardalandiam veniente, occurrit vitricus Asmundus Rex, (paternumque restituens regnum) se Alfo subjecit, addito *juramento* (se *fiduciario jure*) rite ac impigre *tributa* soluturum, adque *convivium* Alfum Regem, cum dimidia copiarum parte invitavit. Sequenti autem mane, cum Rex se ad convivium hoc pararet, diceretque dimidiam comitatus sui partem in navibus remansuram, Instenus ita cecinit:

Nos simul, omnes ibimus, fortissimi viri, e navibus nostris, & flamma vastabimus, Regiam ditionem, & Asmundi viros, omnes trucidabimus.

Rex

Kongur kvad,

Wær ſkulum halfer (ſialfer)
herjar þeſſa
ſatter ſækia
fra ſio nedann,
Asmundur hefur
oſs ummbodna
hringa rauda
ſem hafa vilium.

Innſteirn kvad,

Sier ei þu allann
Asmundar hug,
hefur fylker ſa
flærd i brioſte,
mundir þu þeingill
ef vær riedum
mage þinum
miog litt trua.

Kongur kvad,

Asmundur hefur
oſs ummunnid
margar trygder
ſem menn vita,
mun ei godur kongur
ganga a ſættir,
nie Gramur annann
i gridum væla.

Kongen kwad:

Wi ſku med halfwa
Heren denna
Friden ſöka
Från ſjön denna;
Aſmunder hafwer
Oß ju budit
Ringar röda /
Som hafwa wiljom.

Innſten kwad:

Ej ſer du allan
Aſmunders hug/
Kongen denna har
Flärd i bröſte.
Wiſt ſku du Herre/
Om wj rådom/
Slägting din
Slätt litet tro.

Kongen kwad:

Aſmunder hafwer
Oß altid wiſt
Mången trohet/
Som månn weta;
Skull ej hurtig Konger
Hålla förlikning?
En Förſte (den) andra
Wid friden hålla?

Innſteirn Innſten

Rex cecinit:

Nos cum dimidia, exercitus hac parte, pacem quæſituri, e mari veniemus; Asmundus nobis, omnibus obtulit, rubentes annulos, *qui habere cupimus.*

Innſtenus cecinit:

Neque tu vides omnem, Asmundi mentem; verſat iſte Rex, dolos in pectore, & certe Domine, ſequid valemus, privigno tuo, parum fidei habebis.

Rex cecinit:

Asmundus ſemper, nobis præſtitit, multam fidem, quod multi ſciunt; An Rex *magnanimus,* pactis *non* ſtabit? Principesque *invicem* viri, pacem *ſancte* colent?

Innsteirn kvad,

þier er ordinn
Odinn *tilsnuinn*
ef þ*u Asmunde*
allvel truer,
hann mun alla
oss ummvæla,
nema þ*u nockrar*
widsiar faer.

Kongur kvad,

Æ lyster þ*ig*
ædru ad mæla;
mun ei sa kongur
sätter riufa,
gull *eigum* þ*ar*
og gersemar
hringa *rauda*
fra hanns buum.

Innsteirn kvad,

Halfur dreymde mik
hygg þ*u ad sliku,*
ad logi lieki
umm lidi voru,
illt væri þ*ar*
ur ad leysast,
hvad kvad þ*u* þ*eingill*
þ*ann draum vita.*

Innsten kwad:

Dig har Oden
Onder intagit/
Om du Asmunder
Allt wäl tror/
Han lär alla
Listigt skada/
När du ej något
Moträd antar.

Kongen kwad:

Ä (altid) lyster dig
Änger at tala/
Ej månd den Kongen
Enighet rifwa/
Gull få wi där
Och dyra gåfwor/
Ringar röda
Från hans (läne) heman.

Innsten kwad:

Half! så drömde jag/
Här på du täncke/
At lågan lekte
Kringom oß lika;
Swårt wore där
At ut slippa/
Wet du då Konger
Den dröm (ut) tyda?

Kongur Kongen

Innstenus cecinit:

Te jam, Odinus iratus occupavit, si tu Asmundo in omnibus, fidem habeas; ille omnes, male multabit, nisi tu caute, fraudibus occurras.

Rex cecinit:

Semper tibi moris est, tristia ominari, haud ille Rex, pacem turbabit; aurum *inde nos,* & cimelia, rubentesqus annulos, *e* prædiis (*feudis*) *ejus recipiemus.*

Innstenus cecinit:

Halfe ego per somnium vidi, tu animadverte, flammam lambentem, promiscue nos omnes; durum certe foret, inde elabi; quomodo poteris Rex, hoc somnium interpretari?

Rex

Kongur kvad,

Hrynia um herdar
þeim er hamallt fylgia
Gams virdingu
gilldar brynjur,
þad mun a oxlum
Odlings vinum
lioſt ad lita
ſem logi brenni.

Innſteirn kvad,

Enn dreymde mig
odru ſinne,
hugda eg a oxlum
ellda brenna,
gruna tek eg nokk id
ad þad gott vite,
hvad kvad þu þeingill
þann draum vita.

Kongur kvad,

Gefa mun eg hvorium
hialm *og* bryniu
frækna dreingia
er fylgia mier,
þad mun ad lita
ſem loge brenne
Skiolldungs li le
of ſkarar *fiollum.*

Kongen kwad:

Brynjor wiſt brafwa
Om de bußar hänga/
Som Kongswördnaden
Kämpligt ſöka;
De månd' å mina
Stridsmånns axlar
Ljuſt ſå lyſa
Som lågan brunne.

Innſten kwad:

Än drömde jag
Andra gången/
Som å bara axlar
Elden brunne;
(Be) grundar jag något
Om det gott tyder.
Wet du då Konger
Den dröm (ut) tyda?

Konaen kwad:

Gifwa månd jag hwarje/
Hjälm och brynja/
Flinkan dränger
Som följer mig;
Det månde lyſa
Som lågan brände
Stridsmännerna
Från ſkinand fjälle.

Inn- Innſten

Rex cecinit.

Loricæ certe præſtantes, humeros heroum apte cirumeunt, qui Regis ſui honori rite veliſicantur; iſtæ ab humeris, fortium bellatorum, tam clare fulgent, ut furent flammæ.

Innſtenus cecinit:

Et ego ſomniavi, iterum, quaſi nudatos humeros, ignis adureret; dubitare ergo incipio, num læta hoc portendat; tu ne noveris Rex, iſtius ſomnii interpretationem?

Rex cecinit:

Dabo ego cuique, galeam loricamque, animoſo viro, qvi me comitatur; Et hoc lucem dabit, quaſi flamma depaſceret, regios milites, ex nitentibus montibus.

Innsteiru kvad,

þad dreymde mig
þridia sinne,
ad vær i kaf nidur
komner værum,
eiga mun allstort
umm ad væta,
hvad kvad þu þeingill
þann draum vita.

Innsten kwad:

Det drömde jag
Tredje resan/
At wi i kwaf neder
Komne worom;
Offtor wattuflod
Oß dår hőljer/
Wet du då konger
Den dröm (ut) tyda.

Kongur kvad,

Full langt er sa
fifl/kapur taladur,
vera kved eg ecke
under sliku,
seig þu aungva
so ad heyre
drauma þina
i deige sidann.

Kongen kwad:

Tråfligt långt år
Tokheten talader/
Bara allsintet
Betyr detta;
Såg du inga/
Så jag hőrer/
Drőmar dina/
Om dager sedan.

Innsteirn kvad,

Hlyde Hrokar
og herkongar
ordum minum
Utsteirn þridie,
gaungum aller
upp fra strondum,
kunnum ecke
kongsmal umm þad.

Innsten kwad:

Hlyden Hrokar/
I herkongar/
Med Utsten/
Minom ordom;
Gångom alla
Up frå stranden/
Kastom ur hugn
Kongatal slikt.

Utsteirn Utsten

Innstenus inquit:

Hoc somniavi, tertium, nos imo maris, esse submersos, & tunc multo, madescimus humore; Tune nosti Rex, illud somnium explicare.

Rex cecinit:

Admodum diu has, ineptias locutus es, nullius momenti dico, res ejusmodi; tu recita nulla, me audiente, somnia tua, interdiu post hac.

Innstenus cecinit:

Obedite Hrocari, uterque duces, tuque Utsteni tertie, meis rerbis; ascendamus omnes, e littore, nec hilum attendite, ad dicta Regis in hoc.

Utste-

Utſteirn kvad,

Kong latum vier
kieppinn rada
fyrir flocke
um farir vorar,
hættum broder
ſvo ad honum like
ſiori okkru
med fromum wiſer.

Innſteirn kvad,

Hlydt beſur fylker
i forum vorum
minum ordum
morgu ſinne,
nu kved eg aungvu
er eg mæle
hlyda vilia
ſydſt hingad komum.

XII. CAP.

Svikræde Asmundar kongs vid Half Kong og Recka hanns.

HAlfur kongur gieck upp til bæjar Asmundar kongs med helming lids ſins, þar var fyrer fiolmenne mikid. Weitſla var þar kappſamlig og dryckiur ſo ſterkar, ad Alfs reckar ſofnudu faſt. Asmundur kongur og hirdinn logdu elld i hollina, enn ſa er fyrſt vaknade

Uſten kwad:

Kongn låtom oß
Kåblſam råda
För flocken
Om färder wåra;
Wågom/ broder/
Lifwet wårt för denna
Ljufwa wiſſten
Så honom likar.

Innſten kwad:

Hlytt hafwer kongen
J wåra färder
Minom ordom/
Många gångor;
Nu ſer jag honom
Intet mit ord
Hlyda wilja
Sen wi hitkomom.

12. Cap.

Kong Aſmunds ſwikeråd emot Kong Half ſamt hans kämpar.

GEck altſå Kong Half up til Kong Aſmunds by med halfwa ſit mannſkap/ och war där en mycken mannafund före honom/ ſkeende då ſå häftig gäſtaplägning och ſtarkt drickande/ at Alfs kämpar ſomnade faſt. Kong Aſmunder (ſom nu med både ſtridsmänn och bönder hade omwärft huſet) kaſtade jämte ſina håfmänn i det ſama eld i ſalen; men när den ſom förſt waknade/

Utſtenus cecinit:

Regem ſinamus, contentioſum imperare. agmini, quod ad iter, noſtrum attinet; periclitemur frater, vitam noſtram, cum optimo Rege, ad lubitum ejus.

Innſtenus cecinit:

Patiens fuit Rex, in noſtris expeditionibus, meorum monitorum, admodum ſæpe; nunc video illum, nulla verba mea, curare velle, poſtquam huc ventum eſt.

CAP. 12.

Asmundi Regis dolus in Halfum Regem ejusque pugiles.

TEndebat ita Rex Halfus ad ſedem Asmundi Regis, cum dimidia ſociorum ſuorum parte, ubi multitudo ingens ante illum convenerat. Convivio autem tam magnifico omnes excipiebantur, ut cibo potuque ſatiatos, Alfi Regis pugiles altior ſomnus opprimeret. Tunc Asmundus Rex, (circumdata ante domo

de af Alfs reckum], sa hollina nær fulla af reik, hann mællte, riuka mun umm *hauka* vora nu sagde hann, sidann lagdist hann nidur og svaf. þa vaknadi annar og sa ad hollinn logadi og mællte, driupa mun nu *wax* at *soxum*, sa lagdist nidur. Og þa vaknadi Halfur kongur, hann stod upp og vakti lidid og bad þa vopnast. þeir hlupu þa a veggina so ad af geingu nafrarner af tymbur stockunum. þa kvad Innsteirn,

Rikur um hauka
og holl kongur,
von er ad riuke
vax af sauxum,
mal er gulle
og gersemum
hialmum skipta
med Halfs reckum.

Hinns fyse eg nu
ad Halfur vake,
eru ei af eklu
elldar kyndter,
attu mannbriotur
mage þinum
grimmlundudum
giafer ad launa.

Hrin-

de / såg salen nästan full af rök / sade han således: röka månde det nu om wåra hökar / sedan lade han sig neder och såf. Då waknade den andra / och såg at salen lågade / sägjande: drypa månde nu wax af wära enbakar; sedan lade och han sig neder. Och då waknade Kong Half / som strax stod up / wäckte på mannskapet och bad det wäpnas. De lupo då på wäggen så starkt / at timberstocks knutarna sprungo af. Och då kwad Innsten:

Ryker om hökar
Och hus Kongens /
Wän är at ryke
Wax af swerden;
Tid är gulle
Och go saker /
(Ja /)Hjälmar (at) skifta
Med Halfs kämpar.

Hälst längta jag nu
At Halfer wakte /
Äro ej af skjämtan
Eldar tända;
Gå nu höfdinge
Fränden din
Grymlyndadan
Gåfwor at löna.

Slåom

domo armatis rusticisque, una cum satellitibus suis) faces regiis tectis injecit. Qui tunc primus excitatus est, ut fumo pœne repletum vidit cænaculum, dixit: Sudant nunc accipitres nostri, deinde recumbens obdormiit. Alter deinde excitatus, flammam per cœnaculum sparsam videns, dixit: nunc cera ex gladiis nostris stillat; deinde ille quoque recubuit. Ad ultimum Alfo quoque Regi somnus excussus est, ocius surgens socios excitavit & armari jussit. Illi parietes summa vi adorti commissuras cænaculi angulares frangunt laxantque; tuncque Innstenus cecinit:

Sudant accipitres, & domus Regis, nec mirum si fumet, cera *ex* gladiis; *nunc tempus est aurum, & cimelia, galeasque dividere, inter Halfi pugiles.*

Ego nunc cuperem, Halfum excitatum, nec joco factum, quod ignes accensi sint; tune bellator, privigno tuo, immiti, dona pensabis.

Contun-

Hrindum hviter (heiler)
hallar biore,
nu taka sulur
i sundur þoka,
æ mun uppe
medann aulld lifer
Halfs recka faur
til Hertuga.

Hart skulum ganga
og hlyda ecke vid,
verdur Wisers lid
ad vega med sauxum,
þeir skulu sialfer
a sier bera
blodgar benjar
adur braki setti.

Snuest snarlega
snyrte dreinger
ut ur ellde
med audbriota,
einginn er ita
sa er æ lifer,
mun ei baugbriote
vid bana kvida.

Slåom sönder
Salens förplank/
Nu taga syllar (bjälkar)
At sönder tåkas;
Åwigt minnes
Medan nå'n lefwer/
Halfs kämpars färd
Til Hertogen.

Hårt sku wi gånga
Och hägda icke grand/
Måste Herra månn
Nußhugga med swerden;
De skola siälfwa
Å sig båra
Blödand' bensår
Förrän braket stadnar.

Swängens snarliga
Snälla drängar
Ut ur elden
Med Wisiren/
Ingen är månnska
Som åwigt lefwer/
Ej sku bußarna
Wid banan kwida.

XIII. CAP.

13. Cap.

Contundamus fortunati, cænaculi antepagmenta, nunc trabes incipiunt, corruere; æterna *erit* memoria, *inter viventes, Halfi pugilum itineris, ad ducem.*

Fortiter progrediamur, nemini parcentes, jam Regiis opus erit, ensibus ferire; ipsi illata, sibi hinc auferent, vulnera cruenta, antequam tumultus sopiatur.

Jam cursu, veloci, socii alacres, superate flammam, cum Rege; nemo mortalium est, qui æternum vivet, nec solet fortis vir, sua fata lugere.

XIII. CAP.

Fall Halfs Kongs og Recka hanns.

SVo er mællt hier ad Alfur kongur og Halfs reckar kiæmest ut ur elldinum, og Halfur kongur fielle fyrer ofurefle lids og sveit hanns. Innsteirn kvad er kongur var fallin,

Hier sa eg alla
einum fylgia
jafn roskliga
Audlings syne,
hittunst heiler
þa hiedann lidum,
er ei liettara
lif en daude.

þa komu Alfs reckar til orustu þeir sem vid skip hofdu verid. þar fiell mikill hluti Alfs recka. Orustann hiellst allt til nættur adur Innsteirn fiell. Innsteirn kvad,

Hrokur er fallinn
med Hertuga
frækinn af fotum,
folks oddvitinn,
eigum Odinn
illt ad giallda,
er hann slikann Kong
sigri rænti.

13. Cap.

Kong Halfs fall med sina Kämpar.

Så är nu sagt/ at Kong Alf och Halfs kämparna komo ut ur elden/ och at han (tretijo åhra gamal) föll för sina fiänders stora öfwermagt. Och när Kongen war fallen/ då kwad Innsten detta:

Här såg jag alla
Jämnraskliga
Wåra Kongssons
Fölgjeslagare;
Hittoms (dy) hålla/
Då hedan lider;
Ej är lättare
Lif än döden.

Då komo de Alfs kämpar till strids/ som wid skepen hade warit/ och föllo de där til en stor del/ i dy slaget warade alt til natten för än Innsten föll. Han kwad då sålunda:

Hrokur är fallen
Med Hertogen
Fräcker på foten
Folkets höfding;
Oss bör Oden
Ont at löna/
När han slikan Kong
Segren ränte.

CAP. 13.

Halfi Regis, pugilumque ejus clades.

ITa memoriæ proditum est: Alfus Rex & pugiles ejus evaserunt ignem & ipse hostium nimia pressus multitudine cecidit (*triginta* natus annos) occiso autem Rege ita cecinit Instenus:

Heic vidi omnes, unum sequi, æque fortes, Regis filium; conveniamus salvi, postquam hinc discessimus, haud facilior est, vita morte.

Tunc Alfi heroës, ad navem relicti, pugnæ se ingesserunt, sed quorum maxima pars occubuit, certamine in seram usque noctem perdurante, antequam Innstenus caderet, qui hæc cecinit:

Hrocus (amitinus) occubuit, cum Duce, alacris, virorum præfecto; nos debemus Odino, *male pendere, quod tanto Regi, victoriam abstulerit.*

Eg hefe ute	Jag hafwer ute
atian sumur	Adrton somrar
fylgt fullhuga	Följt den flinka
flein ad rioda,	Färgt och swerdet;
skal eg ei annan	Skall dy ej annan
eiga drottin	Drotten ega
gunnar giarnann	(Som) hernad hyller/
nie gamall verda.	Men heldre dödas.
Hier mun Innsteirn	Här månd Innsten
til jardar hniga	Til jorden hinga/
boskur ad hofde	Hurtig wid hufwud
hers oddvita,	Her Kongens sin;
þad munu segger	Det månde stridsmänn
ad sognum giora	Til Sagor gjöra/
ad Halfur Kongur	At Halfer Konger
hlæande do.	Leande dog.

XIV. CAP.

Grædder Halfe reckar Utsteirn, Biorn, Bardur og Hrokur inn svarte.

GUnnland for til walsins umm nottina ad leyta sona sinna, hun fann Innstein daudann enn Utsteirn færdann til ólifis; og Bard og Biorn. Hun ok þeim til bæar og grædde þa a laun, og sende þa sidann sudur til *Sviþiodar*. Foru þeir Bardur og Biorn a fund *Solva Kongs modurbrodur* Halfs kongs, enn Utsteirn for til Danmerkur til *Eysteins Kongs* frænda sins. Hrokur hinn svarte

14. Cap.

Halfs kämpar Utsten / Björn/ Barder och Roker den Swarta warda läkte.

GUnlöd for til walplatsen om natten at leta sina söner / och fann så Innsten dödan/ men Utsten särdan til döds/ jämte Bard och Björn. Hon lät dem åkas til staden/ och läkte dem i löndom/ sändande dem sedan söder til Swerige. Foro altså Barder och Björn til Kong Sölwe Kong Halfs morbroder/ men Usten kom til Danmark hos Kong Östen sin frände. Hroker den swarta

In exteris terris, per octodecim æstates, seqvutus sum magnanimum, ad enses cruentandos; alium *ideo quemvis*, fastidio Regem, *belli licet avidum, vel* mori satius erit.

Heic Innstenus, in terram decidet, generosus ad caput, Regis bellicosi; historiis decantabitur, Halfum Regem, ridentem cecidisse.

CAP. 14.

Halfi pugiles Utstenus, Biærnus, Bardus & Rokus niger, sanati sunt.

G*Unloda* at locum pugnæ venit noctu, quæsitum filios, invenitque Innstenum mortuum, sed Utsteuum lethali affectum vulnere, una cum Bardo & Biœrno. Tunc vehiculo impositos in urbem ferri curavit, sanans clam, & deinde austrum versus in *Svethiam* eos mittens. Ita Bardus & Biœrnus ad *Solvum* Regem profecti sunt, Halfi Regis avunculum; Utstenus autem ad cognatum suum *Oestenum Daniæ* regulum. Hrocus niger multis gravibus affectus vulneribus, noctu relinquens pugnam, ad pauperem quendam villicum, nomi-

svarte hafde morg sar og stor, hann gieck umm nottina fra orustunne og kom til kotbonda eins er *Skogkarl* hiet, þar var hann og voru bundinn sar hanns. Karl flutte hann nordur i Sogn til *Geirmundar Hersis* faudurbrodurs sins, þar var hann græddur a laun og for um haustid til *Upplanda* og austur til *Gautlands*. Hann kom til *Haka Kongs* a *Skaney* og var med honum umm veturinn.

swarta hade många och stora sår; han geck om natten från striden, och kom til en Kåtbonde som Skogkarl het, warande där til des hans sår woro ombundna och läkta. Sedan flyttade Karlen honom norder i Sogn til hans farbroder Gejrmund Herse, och wart han där i löndom läkter, farande om hösten til Uplanden och öster til Götaland, dädan han kom til Kong Hake på Skåne, och war hos honom om winteren.

XV. CAP.

Fra Utsteine og Ulfe Randa og sonum hanns,

UTsteirn var med Eysteine konge, *Ulfur hinn Raude* hiet radgiafe Eysteins kongs, hann atte atta sonu og voru þeir aller mikler og ofundsamer. þeir voru illa til Utsteins og slo med þeim i kappmæle vid dryckiu. Hitt var fyrr ad Utsteirn sagde fra falle Alfs kongs, hann kvad þa,

Hitt blær mig
hellst i male,
mun ei Asmunde
oll vo sofa,
þeir eru fallner
af þvi lide
Eynefs syner
enn eirn lifer.

Utsteirn

15. Cap.

Om Utsten samt Ulf Röde och hans söner.

NÄr Utsten war hos Kong Östen, hade denna en rådgifware (och Håfmästare) som Ulf den Röde het, hwars söner woro åtta, alla stora kämpar och afwundsama. Dessa hade (jämte fadren) ont til Utsten, och komo så i träta med hwarannan wid dryckesbord, ty han hade tilförende (med ganska stort loford) berättat Kong Alfs fall, och således kwätt:

Det jag läter,
Lusteliga
At ej Asmunds
All nöd sofwer;
Tre äro fallne
Af det laget
Ejnefs söner,
Men en lefwer.

Utsten

mine *Skogkarlum* pervenit, apud quem, donec obligata vulnera sanata essent, permansit. Deinde hospes illum aquilonem versus in Sogniam ad *Geirmundum Hersum* patruum ejus, perduxit, ubi clam perfecte sanatus est. Autumno sequenti ad Uplandias & orientem versus in *Gothiam* profectus est, inde ad *Hacum* Regem in *Scania*, hiememque apud illum egit.

CAP. 15.

De Utsteno & Ulfo rubro ejusque filiis.

DEgente apud Oestenum Regulum Utsteno, ille consiliarium (aulæ magistrum) habuit, nomine *Ulfum rubrum*, cujus octo erant filii, omnes pugiles & alienæ invidi laudis. Hi (una cum patre) odio prosequentes Utstenum, inter pocula jurgii caussam intulerunt, quod, (nimia laude) Alfum cadentem Utstenus antea hoc carmine celebraverat:

Ego vero rideo, & hoc potissimum, quod non Asmundi, omnis calamitas dormiat; tres ceciderunt, ex illa societate, Einulfi filii, sed unus supervivit.

Utste-

Utsteirn kvad er Ulfur jafnade sier samann vid hann og eggiade hann,

Upp skulum risa
ut skulum ganga
og rammlegar
rander knya,
hygg vid hialmum
hingad komnar,
til Dannerkur
Dyser *vorar.*

Ulfur kvad,

Ydur munu daudar
Dyser allar,
heill kved eg horfna
fra Halfs reckum,
dreymde mig i morgin
ad meigir vorir
efre være
hvar er vier mættunst.

Utsteirn kvad,

Sigurs vænti eg mier
synnu betra
enn Ulfur vilie
æskia Steine,
ydur mun svima
a svertogi
haus ummhogginn
enn hals rodinn

Ulfur

Utsten kwad/ når Ulfer jämnade sig med honom (eller Alf) och eggade så Ulf med detta kwäde:

Up sku wj stånda
Ut sku wi gånga
Och wåldliga
Wapnen föra;
Tror med hjälmar
Hit å komma
Til Danmark
Diser wåra.

Ulfer kwad:

Edra äro döda
Diser alla/
Har ock rånt lyckan
Från Halfs kämpar;
Drömde mig i mårgons
At mina söner
Högre woro
Hwar som wi möttoms.

Utsten kwad:

Seger wentar jag mig
Sann'lig bättre
Än Ulfer wille
Önska mig/
Eder hug swimar
Å swerd tåget/
Hufwud afhugges
Och hals blödar.

Ulfer

Utstenus cecinit, cum Ulfus se illi (vel Alfo regi) compararet suoque hoc carmine acrius illum incitavit:

Nos utique surgemus, & progrediemur, masculè omnino, arma quassantes; credo cum armis, huc venisse, in Daniam, Disas *nostras, (opiferas & ultrices Deas.)*

Ulfus cecinit:

Vestræ sunt mortuæ, Disæ omnes, fortunam credo recessisse, ab Heroibus Halfi; somniavi ego mane, quod meos filios, victoria sequeretur, ubicunque congressos.

Utstenus cecinit:

Victoriam mihi expecto, multo certiorem, quam ut Ulfus vellet, optare Steno; vos certe deficietis, in certamine, dum capita truncantur, & colla madent sangvine.

Ulfus

Ulfur kvad,

Munu þ*eir efre*
verda Ulfs ſyner,
Oddur *og* Ornolfur,
Atli *hinn ſvarte*,
Borkur *og* Brynjolfur,
Bue (Bune) *Hardfare*,
Raudur *hinn ramme*,
Ef þ*u reyner til.*

Utſteirn kvad,

Munde ei Steine
med Stara þ*ykia*
ogn ad etja
vid Ulfs ſonu,
þ*vi ad ei var*
vorum brodur
vid drittmenne þ*itt*
dramb ad ſetia.

þ*otte ei Hrokum*
nie Halfdane
raun ad beriaſt
vid ragmenni,
þ*a vier fiorer*
falla lietum
atta Jarla
fyrer Aunds (Aununds) neſe.

Fare

Ulfer kwad:

Öfwermänn ſkola
Warda Ulfs ſöner/
Odder och Örnulfer/
Atle hin Starke/
Borker och Brynjolfer/
Bue och Hardfare/
Röder hin ramme/
Om du röna wil.

Utſten kwad:

Månde och Stener
Med Stare tycka
Lätt at löpa
Mot Ulfs ſöner;
Ty at bror min
Makligt kunde
Dit/ lort hunder du/
Högmod dämpa.

Tyckte och Rokarna/
Rätt ſom Halfdan/
Bra at kämpa
Mot buſkkrypare/
Då wj fyra
Falla låtom
Ätta Jarlar
För Önds (Anunds Ans) näſe.

Fare

Ulfus cecinit:

Superiores utique, fient Ulfi filii, Oddus *&* Oernulfus, Atlas *niger*, Borkus *&* Bryniolfus, Buus (Bunus) & Hardfarius (*Hardſkufus*) *Rædus robuſtus, ſi experiri audes.*

Utſtenus cecinit:

Non certe Stenus (frater) & Starus putabunt, durum pugnare, cum Ulfi filiis; nec enim fuit, fratri noſtro, difficile tuam, hominis nauci, inſolentiam retundere.

Nec enim Rokis videbatur, neque Halfdano, grave certamen, contra vos meticuloſos, cum nos quatuor, cadere fecimus, octo Jarlos, *ad* Aundi (Anundi Anni) promontorium.

Eant

Fare Ulfs syner	Fare Ulfs söner
ut ad berjast	Ut at kämpa/
atta dreinger	Åtta drängar
vid eitt hofud,	Mot et hufwud/
mun ei stockva	Sten doch ei flyr/
þo Steirn hafe	Skjönt han hafwer
færra nockud	Fåare något
i flocke lid.	I flocken hjälp.
Half dreymde mig	Half drömde jag/
hvar ad eg bordunst,	Hwar som jag stridde/
og kvadst mier frækinn kongur	Och sad' mig flincker altid
fylgia skyllde,	Fölgja skulle;
befur mier Gramur verid	Altid han gifwits mig
godur i draume,	Goder i drömen/
hvar vær orusta	Hwar wi strida
eigia skylldum.	Skulle nånsin.

þa geingu þeir Ullfs syner og Utsteirn ut og bordust, hann drap alla Ulfs sonu og gieck sidann inn fyrer kong og kvad,

Då gingo Ulfs söner samt Utsten ut och slogos; men han drap dem alla/ och gieck sedan in för Kongen/ där han så kwad:

Nu er eg innkomenn	Nu är jag inkomen
Ulfe ad seigia,	Ulfwen at sägja/
ad hanns syner	At hans söner
hoggner liggia,	Huggna ligga;
nu færi Eysteirn	Nu fare/ Östen!
ef þier vilied	Flera at fresta
fleyri ad freysta	Kjäcka strids bußen/
vid fleina nid.	Om behagas.

Eysteirn Östen

Eant Ulfi filii, foras certatum, octo viri juvenes, contra unum caput: non fugam capiet Stenus, etiamsi habeat, pauciores, in societate commilitones.

Halfum, somniavi, ubi pugnarem, dixisse fortem Regem, se secuturum (opem laturum) fuit mihi hic Rex, faustus in somno, ubi cunque nos pugnam, ciere oporteret.

Tunc exibant Ulfi filii, & cum Ursteno congrediebantur; ille autem omnes interfecit, adque Regem deinde pervenit canens ita:

Nunc intravi, Ulfo nunciaturus, ejus filios, occisos jacere; nunc eant, Oestene, si tibi placet, plures experturi mecum, martis pullo.

Eysteirn kvad,

Sialft mun letia
sliks ad freysta,
Halfs eru reckar
hvorium meiri,
þig veit eg manna
miklu fremstann
einsniallastann,
er þu atta wogst.

Östen kwad:

Själft sig hindrar
Slikt at fresta/
Halfs kämpar åro
Hwarjom större;
Dig wet jag wara
Wist den största
Ena snällastan/
När du åtta slog.

Utsteirn kvad,

Alla munda eg
Eysteins lida
sverde beita
ad sonnu hofe,
ef eg nu þarfer
þess verks sæe,
edur illt med oss
adur umm være.

Megni fyser eingenn
vid mig ad deyla,
þvi ad mier var ungum
alldur skapadur,
eg hefe hiarta
hart i brioste,
syst mier i æsku
Odinn *framde.*

Utsten kwad:

Alla månde jag
Östens månner
Swerdet tråtsa/
I sannan höfwa;
Om jag nu tarfwa
Det wärket såge/
Eller fiändskap
Fornan det kräfde.

Magten drifwer ingen
At mig försöka;
Ty at mig war ungan
Wiß tid skapader/
Jag hafwer hjärta
Hårt i bröste/
Som mig i barn åhr
Oden skänkte.

XVI. CAP. 16. Cap.

Oestenus cecinit:

Res vetat ipsa, tale tentari; Halfus viros habet, quibuscunqae fortiores; te scio esse, omnium maximum, unice fortissimum, cum octo trucidares.

Utstenus cecinit:

Omnes ego, Oesteni viros, ferro haurirem, pari tenore, si ego opus esse, tali ausa viderem, vel si inimicitia, præcedens id suaderet.

Robur incitat neminem, ad me lacessendum, nam mihi puero, fata *quoque fixa sunt; ego cor gesto, durum in pectore, quod quoque mihi infanti,* Odinus *dedit.*

CAP. 16.

XVI. CAP.

Fra Hrok hinum svarta og liodum hanns.

HRokur hinn svarte var med Haka kongi, *dotter* Haka kongs var *Brynhilldur*. *Sveirn* hinn *Sigursæle* hiet sa *Kongur* sem bedid hafdi Brynhilldar, enn Hake kongur syniade. Sveirn streingde heit ad verda banamadur þess manns er ætte Brynhillde og svo fodur hennar. *Hiedin* hiet *Jarl* Haka kongs enn *Visill* son hanns, hann bad Brynhilldar og var honum heitid ef hann verdi land fyrer Sveine. Hrokur hinn svarte var þar ecke kiendur og var hann i aungvum metnade og sat i giestasæte. þad var eirn dag ad *hirdinn* for a *dyraveidar* enn *konur* a *hnotskog*. Brynhilldur kongs dotter sa hvar madur eirn stor stod vid eik eina, hun heyrde ad hann kvad;

Nu mun seigia
sonur Hamundar,
hvort edli var
ockart brædra;
min var fader
miklu fremri
haukur gior ad haug
enn Hake *ydar.*

Villdi

16. Cap.

Om Hrok den swarta och hans wisor.

HRoker den swarte war hos Kong Hake / hwars dotter het Brynhillder; til hänne hade friat en Kong wid namn Swen Segersälle / men Kong Hake synjade eller nekte honom hänne. Altså gjorde Swen det löfte / at han skulle warda både Kongens som och den mannens baneman / som worde hänne egande. Kong Hakes Jarl het Hedin / men sonen Wisil; han bad om Brynhilld / och wart hon honom loswad / om han kunde wärja landet för Swen. Hroker den swarte war där ännu icke kjänder ty han upenbarade hwarken sit namn ej eller egenskap) / och war han dy i ingen wördnad / utan sat i gjästa sätet. Det war nu en dag at håfbußarna foro på djurejagt / men kwinnorna på nötskog; då kom Brynhillder til at se hwar en stor mann stod wid et trä / och hörde at han kwad således:

Nu mänd sägja
Sonen Hamunders /
Hwad ädle wi
Egdom bröder;
Min war fader
Mycket främre (förnämare)
Höglyntare Hjelte /
Än Hake eder.

Willde

CAP. 16.

De Hroko nigro & ejus cantilenis.

HRrokus niger apud *Hakum* regem erat, cujus filia *Brynhillda* vocabatur; hanc in matrimonium Regulus *Svenus Victoriosus* petierat, repulsam tamen Hakus Rex dederat. Hinc votum Svenus fecerat, & Regem patrem puellæ, & sponsum futurum se certo interficere velle. Haki Regis Jarlus *Hedinus* erat, & hujus filius *Wisilus*, cui nuptias Brynhildæ ambienti virgo etiam promissa est, sub ea tamen conditione, ut Regnum a Sveno tutaretur. Hrokus niger adhuc in aula ignotus degebat, (nomen enim sortemque ille suam celaverat) unde ignoto adeoque inter *hospites* sive *inquisitores* locum assidue tenenti, nullus præterea honos habitus est. Forte *venatum* aliquando ibant aulici, *fœminæ* autem ad legendas *avellanas*; tunc Brynhillda magna corporis mole virum, arbori astantem vidit, audiitque talia canentem.

Nunc edicam, filius Hamundi; quo genere sati, nos fratres; meus erat pater, multo clarior, magnæ indolis heros, quam Hakus *vester.*

 Vellet

Villdi einginn	Willde ingen
vid Vifill jafnast,	Wid Wifill jämnas
þott ad Hamundar	Skjönt han Hamunders
hiardar giætte,	Hjord gjätte/ (min faders)
sa eg aungvann þar	Såg jag ingen där
svina hirder	Swina herde
huglausara	Huglösare
enn Hiedins arfa.	Än Hedins sonen.
Minn var æfinn	Min war lefnad
miklu ædri,	Mycket ljufwer/
þa er vær Halfe konge	Då når wi hurtig Kong
hoskum filgdum,	Halfer följdom/
barum aller	Burom alla
eitt rad samann	Et råd saman/
ok herjudum	Och herjadom
hvort land yfer.	Hwart land öfwer.
Hofdum vier aller	Hadom wi alla
haukmanna lid	Hjältmodigt folk/
hvar sem frodhugadur	Hwar den flinkgiriges
frama kostade,	Främja kåstade:
geingum vær i gognum	Gingom wi igenom
med gra hialma,	Med gråa hjälmar
fullstor oll	Fullstora alla
fosturland nyu.	Fosterland nijo.

Half Halfs

Vellet nemo, Wifilo comparari, nedum Hamundi, *qui gregem pasceret; vidi ego neminem ibi, subulcum, magis abjectum,* Hedini *filio.*

Mea fuit vita, multo gratior, cum nos Halfum *regem, fortem sequeremur,* jungentesque omnes, una consilia, *vastaremus, quascunque terras.*

Duximus omnes, agmen impavidum, ubi laudis avidi, honor pararetur; *pervagati sumus, galeis coruscis, satis amplas omnes,* novem regiones.

Halfs

Half ſa eg hoggva
hondum badum,
hafde ei *Hilmer*
hlyfſkiolld *fyrer ſier*,
finnur eingi madur
þo *fare vida*
hæfra hiarta
og hugprudara.

Halfs båda hånder
Hugga jag ſåg/
Hôllt ej Herrens
Hand nån ſkiôlld fôr ſig;
Finner aldrig någon
Sjônt fore (mann) wida/
Håfware hjårta
Och hugprydare.

Mæla virdar
þeir er vitu eigi,
ad Halfs frami
heimſku *ſætti*,
kann eigi ſia
Kong Haleyſkann
er heimſku þrott
honum eignade.

Pladra wål de
Som ei weta dôma/
At Halfs kjåckhet
Hyſte dårſkap;
Kan dôch ej ſe
Kongen Halogſka
Det lyter bôra
Likligt tilegnas.

Bad hann ei vid dauda
dreinge kvida,
nie ædru ord
ecki mæla,
einginn ſkyllde
Jofre *fylgia*
nema forlogum
fylkirs hielldi.

Bôd han/ at ej drångar
Dôden kwida/
Ej ångſligt ord
Nånſin tala/
Ingen ſkulle
Jofer (Kongen) fôlgja/
Om mann hans ôden
Hôlle icke.

Skyllda Skulle

Halfi utramque manum, *vidi ego* ferire, *geſtavit ille Rex*, nullum clypeum; *nunquam inveneris, etiam late quærens, generoſius cor, & ſapientius.*

Ita nugantur; omnium ignari, Halfi fortitudinem, ratione *deſtitutam fuiſſe; ego non video, Halogio Regi, debere talem temeritatem, ab illis imputari.*

Juſſit ille milites, mortem ne horrerent, verbumve querulum, ullum emttterent; nec ullus unquam, Jovem (*Regem*) *ſequeretur, qui ejus* fortem fataque, *non ſuſtineret.*

Skylldu ei stynia
þo ad stor blyte
sar i soknum
Siklings viner,
nie benjar sier
binda lata
fyrr enn annars dags
jafnleingd kiæme.

Bad ei hann i her
hoptum græta,
nie manns konu
mein ad vinna,
mey *bad hann hvoria*
mundi kaupa
fogru gulli
ad fodur rade.

voru ei *so marger*
menn a skeidum,
ad vier a flotta
fyrer hielldum,
þo ad miklu lid
minna hofdum,
so ad ellefu
einum giegndi.

Skulle ei stånka
Kongens stridsmänner/
Skjönt i striden
Sår de finge;
Ej bålnan sin
Binda låta/
Förr än andra dags
Jämntid kome.

Böd han en håftad
Hugnad wisas/
Ej manns hustru
Meen at gjöras/
Mö böd han hwarje
Måste köpas (skaffas)
(Med) fagra gulle
Och faders råde.

Wore ej så många
Månn å skepen/
At wi å flygten
För dem hölle/
Skjönt at mannskap wi
Mindre hadom/
Så at ellofwa
Enom mötte.

Hofum Hadom

Nec unquam gemerent, Regis belli socii, licet illi in præliis, grave vulnus acciperent; nec vulnus tumens, obligari paterentur, antequam posteræ lucis, eadem hora veniret.

Jussit & in exercitu, vinctos solari; nullius viri conjugem, malo adficere; virginem *jussit quamque*, pretio redimi, nitentis auri, consulto patre.

Nunquam *erant tam multi, hostes in navibus, ut nos de* fuga, *unquam circumspiceremus, licet impar multum, noster numerus fuerit, adeo ut* undecim, uni occurrerent.

Hofdum vær aller	Hadom wi alla
hinn efra hlut	Helt öfwer hand
hvar sem Hilldar	Hwar som hermänn
hlyfar kiendi,	Hade skjölldar;
eirn wissa eg	En wiste jag
jafnsniallann Gram	Jämnsnällan mann/
Sigurd kong	Sigurd Kong
af solum Giuka.	Af salen Gjukes.
Margir voru	Många woro
menn a skeidum	Männ å skepen/
goder og frækner	Käcka och fräcka
med Gram sialsum,	Med Kongen själfwan
Borkur og Brynjolfur,	Borker och Brynjolfer/
Bolverkur og Hake,	Bolwerker och Hake/
Eigill og Erlingur	Ejgil och Erlinger
Aslaks syner.	Aslaks söner.
Mest voru mier	Måst tycktes mig
manna hugder	Männer wara
Hr*okur broder minn*	Hroker broder min
og H*alfur Kongur,*	Och Halfer Kongen/
Styr og Steinar	Styr och Stenar
sterkir bader	Starka båda
snarrader menn	Stridbara männ
syner Gunnladar.	Söner Gunlödas.

Hrin- Hrin-

Et reportavimus omnes, victoriam, ubi bellatores, quatiebant clypeos; unicum novi, æque fortem heroa, Sigurdum Regem *ad palatia* Giuki.

Multi erant, viri in navibus, acres & animosi, cum Rege ipso: Borkus & Brynjolfus, Bolverkus & Hakus, Eigillus & Erlingus, Aslaki filii.

Maximi videbantur mihi, heroes esse, Hrokus frater meus, & Halfus *Rex, Styrus & Stenus, robusti ambo, acerrimi viri, filii Gunnlædæ.*

Hringur og Halfdan haukar bader rietter domendur Dagur hinn prudi (Dana þio- Stare og Steingrimur, dar) Stufur og Gaute, finnur þu alldrei fridari dreinge.	Hringer och Halfdan Hjälltar båda / Rätta domare skafolkets) Dager den hugprydde (Dan- Stare och Stengrimer/ Stufer och Göte; Finner du aldrig Fägrare drängar.
Walur og Haukur i vikingu bader frækner Budlings viner, faer mundu þeim Fylkirs reckium bæfer þykia ur Haka velldi.	Waler och Höker J wikinge (sjöröfwerj) Kjäcka båda Kongens wänner; Fåå hjältar mann För deras skull Högre skattar Ur Hakes wällde.
Hvergi þotti eg i þvi lide opt aurkvise ættar minnar, mik kvadu þeir mann snarpastann, þvi ad hvor odrum hrodurs leytade.	Ofta tycktes och J then flocken Jag wanslägtad Icke wara; Mig sade de Mäst wördadan/ Ty at hwars annars Heder letades.

Hringus & Halfdanus, heroes utrique, judices æqui, Dagus magnanimus (Danicæ gentis) Starus & Stengrymus, Stufus & Gætus; nunquam reperies, lectiores milites.

Walus & Hækus, in piratica, utrique egregii, Regis amici; pauci possunt illis, inter Regios heroas, pluris æstimari, ex Haki regno.

Neque videbar, in hac militia, sæpius degener ipse esse; me dixerunt, inter præcipuos habitum, namque mutuo invicem, honori studebamus.

Wo *bar* Wemundur	We den Wemunder
er vega *þorde*	Som wågde dråpa
Biorn *og* Berſe	Bjórn och Berſe
fyrer Budlunge,	För Konungen;
fylgde ſinu	Denna Herren
ſa frammlegaſt	Faſt hederligt
Lofdungur lide	Ledſaga folket
medann lifa matti.	Medan lifwet räckte.
Naut eigi ſo	Njót icke ſå
alldurs ſem ſkyllde	Ålder ſom borde
frækinn landreki	Fräcka Lands Herren
wid frama dader,	För ſina dater;
tolf vetra *nam*	Tolf åhrig han
tyggi ad heria,	Tog til at herja/
enn þa *var þeingill*	Men då han dödde
þritugur *er* do.	Tretijo han war.
Slikt kiemur mier	Slikt twingar mig
ad ſofa litid	At ſofwa litet
marga grimu	Många nätter
og miog vaka,	Och mycket waka/
er broder minn	At broder min
brenna ſkyllde	Brinna ſkulle
kvikur i ellde,	Kwicker i elden
med Kongs reckum.	Med Kongs hjälltar.

Sa   Den

Infortunio Wemundus *ferebatur*, *qui* interficere *auſus eſt*, Biœrnum *&* Berſum, *Regi fortiſſimo; duxit ſuos, ille cum maxima laude, dux egregius, dum vita maneret.*

Nec attigit, ætatem debitam, magnus imperator, præclare factis ſuis; annos duodecim *natus*, cœpit vaſtare, *ſed tunc*, triginta *cum* moreretur.

Hoc me cogit, parum domire, & multas noctes, agere inſomnes, quod frater *meus, hauriretur*, vivus incendio, *cum Regis militibus.*

Sa hefur dagur umm mig
dapraſtur komid
miklu i heimi
ſo ad menn witu,
muna þykiunſt vier
aller ſidann
ad fylgia mattum
frædum hollum.

Den dagen börja för mig
(Be)dröfligſt wara/
Mera i werlden
Än ſom mann wiſte;
Minnas tyckoms wi
Alla ſedan
At följa mann bör
För'dömen hullda.

Alls mundi mier
angurs lietta
ef eg Halfs Kongs
hefna mætti,
ſo ad Asmunde
egg framann hior
bruna baugſpiot
brioſt ranſade eg.

All tycktes mig
Änger lättas/
Om jag Half Kong
Hämna måtte/
Så at Aſmunder
Swerds eggen/ och
Blanka ringſpjut/
Bröſtet riſtade.

Hefnt *mun werda*
Halfs hins frækna,
þvi ad þeir gloggvánn Gram
i gridum vælltu,
olli mordi
og mannſkada
Asmundur Kongur
illu heilli.

Hämdt månd warda
Half den fräcka/
Ty at de tappran Kong
J trygghet narra;
Wållte mordet
Wid mann ſkadan/
Aſmunder Konger/
Allt för illa.

þa Då

Illa dies mihi, triſtiſſima evenit, omnium in mundo, quam multi noverunt; meminiſſe videmur, omnes deinde, ſequenda nobis, documenta fida.

Omnis mihi videretur, levari dolor, ſi Regem Alfum, ulciſci poſſem, ita ut Asmundo, enſis acies mei, & ſplendens haſta annularis, *pectus vulneraret.*

Tunc haud inultus foret, Halfus animoſus, nam Regem eximium, perfide deceperunt; furtivi auctor ſceleris, cædisque virorum, Asmundus Rex erat, ſorte deteſtabili.

Tunc

þa mun reyna	Då skal rönas
og raun gefa	Och rätt wisas/
ef vid Sveirn komum	Om wi Swen komom
samann i romu,	Saman i striden/
hvorjer i wige	Hwilka på wallen
verda hæfre,	Worde högre/
Hamundar bor	Hamunders son
edur Haka þegnar.	Eller Hakes tjenare.
Seige eg so kvedid	Sungit har jag sår/ för
snotru vise,	Snygga wifwe/
ad eg Brynhilldar	At jag Brynhillda
bidia munde,	Bedja månde/
ef vita þættunst	Om wetas kunde
ad villde hun	Det wille hon
Hroke unna	Hroker älska
Hamundar bur,	Hamunders son.
Von væri mier	Wån wore at
vitra manna	Wisa männer
snarpra seggia	Stålta samlas/
ef vær samann ættum,	Om wi samankome;
þvi ad eg fann ei mey	Ty at jag fann ej mö
margsvinnare	Mer sediger
hvorgi landa	Hwarjestådes/
enn Haka dottur,	Än Hakes dotter;
hun er ad ollu	Hon är i allo
sem eg æskia mun.	Som jag önska må.
Hier þyker eg nu	Här tyckes jag nu
i Haka velldi	J Hakes wällde
hornungur *vera*	Hörnunge (wrånunge) wara
hvorrar þiodar,	Hwarjo folke;
aller eiga	Alla gjärna
innar ad sitia	Gånga at sittja
halfu giarnar	Halften främre
enn Halfs reckar.	Än Halfs kämpar.

XVII. CAP. 17. Cap.

Tunc experiemur, & documenta dabimus, si Svenus & ego, congrederemur, quinam in arena, superstarent victores, Hamundi proles, an Haki servi.

Ita jam cecini, ut præstantis virginis, Brynhildæ, conjugium petiturus sim; modo scirem, illam velle, Hrokaro favere, Hamundi filio.

Spes mihi foret, sapientes tunc viros, ac fortes milites, adproperaturos, si nos conjungeremur; nec enim invenitur virgo, majoris virtutis, ubicunque terrarum, quam Haki filia; illa talis est in omnibus, qualem ego cupio.

Hic ego videor nunc, in imperio Haki, angularis homuncio *esse, cuique genti; aliis libenter, sedis honos conceditur, dimidio hic supra,* Halfi *heroas.*

XVII. CAP.

Hrokur fær Brynhilldar Haka dottur, og hefner Halfs Kongs med þeim Utsteine.

BRynhilldur dotter Haka kongs sagde fodur sinum þad er hun hafde heyrt, og kvad þar mundi kominn eirn af Halfs reckum. Enn er kongur visse þad, þa leiddi hann Hrok til sætis i *ondveigi* og var hann þa i mestum kiærleikum vid kong. Hrokur hinn svarti fieck Brynhilldar dottur Haka kongs. Epter umm vorid for Hrokur med her sinn a mote Sveine hinum Sigursæla og attu þeir orusta, þar fiell Sveirn enn Hrokur kom aptur med sigre til Haka kongs. Eptir umm sumarid hofdu þeir her ute Solvi kongur og Haki kongur og Hrokur hinn Svarte, Eysteirn kongur og Utsteirn med honum, þeir foru til Noregs og attu orustu vid Asmund kong og felldu hann. Hior hiet son Halfs kongs er þa var kongur fyrer Hordalande. Hrokur og Utsteirn voru leinge sidann i vikingu og voru hiner mestu agiætis menn. Dotter Hroks hinn svarta og Brynhilldar var *Gunnlaud* moder *Hromundar Greypssonar*.

XVIII. CAP.

17. Cap.

Hroker får Brynhilld Hakes dotter, och hämnar Kong Half tillika med Utsten.

BRynhillder sade nu för sin fader Kong Hake det som hon hade hört, och gaf tillkjänna, at där månde en af Kong Halfs hjälltar wara komen. När Kongen det wiste, då ledde han Hrok til sätes (wid sin sida) i högsta rumet (mot dören) och war han sedan i mästa kjärlek hos Kongen, fående jämwäl hans dotter Brynhilld til husfru. Efter om wåhren for Hroker med en her emot Swen den Segersälle, och komo de i strid med hwarannan, men då måste Swen falla, och Hroker kom tilbaka med seger samt mycket herfång til Kong Hake. Somaren därefter hade Kong Sölwe (i Swerige, Halfs morbroder) och Kong Hake jämte (Hjor Halfs son och) Hroker den Swarta, en krigsher utrustat, och foro de, i följe af Kong Östen samt Utsten, til Norrige, och stridde med Kong Asmund, som då måste falla (sedan han sig tappert förswarat). Hjor wart då Kong öfwer Hårdaland, men Hroker och Utsten höllo sig sedan långe ute i sjöröfwerj, och wordo de mästa hedersmänn. Hroks den swartas och Brynhilldas dotter war Gunnlöd, och het hännes son Hromund Gripßon.

18. Cap.

CAP. 17.

Hrokarus Brynhilldam in matrimonium accipit, & ulciscitur Halfum Regem, una cum Utsteno.

BRynhillda, ea quæ audierat, patri Hako narravit, addens unum ex Halfi heroibus illuc accessisse. Rex ea monitus, Hrokum *locum supremum* (januæ obversum) occupare (& prope se sedere) jussit, interque potissimos deinde habens amicos, filiam ei conjugem dedit. Initio veris, Hrokarus exercitum contra Svenum victoriosum duxit, prælioque mox facto cecidit Svenus, victoria autem & ingenti potitus præda, ad Haeum Regem Hrokus rediit. Insequenti æstate Sœlvus Rex Svethiæ (Halfi avunculus) & Hakus (Scaniæ) Rex, simul cum (Hioro Halfi filio &) Hrokaro nigro, exercitum armaverant; proficescentes deinde Oesteno Rege & Utsteno comitantibus, in Norrigiam, bellum Asmundo Regi intulerunt, qui (regio & forti pugnans animo) in prælio occubuit. *Hiorus* tunc *Hardalandiæ* Rex factus est; Hrokus autem & Utstenus diu post piraticam, clarissimi per omnia duces, exercuere. Hroki nigri & Brynhilldæ filia *Gunlæda* erat, ex qua *Hromundus Gripi* filius deinde natus est.

CAP. 18.

XVIII. CAP.

Fra Hior Konge Halfs ſyne og ſonum hanns Hamunde og Geyrmunde Heljarſkinnum.

HIor kongur Halfs ſon atte *Hagnyu* dottur Haka kongs Hamundarſonar. Hior kongur for i *Konga ſtefnu*, enn medann fædde Hagny tvo ſonu og voru ſvarter og furdu lioter, og hiet annar *Hamundur* enn annar *Geyrmundur*. þa fædde *ambatt* og ſon og hiet *Leyfur*, hann var hinn fridaſte. Drottning ſkipte nu ſonum vid ambattina og færdi þann kongi. Kongur for enn i annad ſinn i leidangur, þa voru ſveinarner þrevetrer. Leyfur gugnade ſo ſem a alldur hanns leid, enn Hamundur og Geirmundur voru ordviſer menn og geyſe mikler. *Bragi ſkalld* kom þar ad heimbode, þad var eirn dag ad kallar aller foru a ſkog enn konur a hnotſkog, og var ecke heima manna i hollinne neirn nema Brægi ſat i ondveige, enn drottning leyndiſt þar og var hulinn klædum. Leyfur ſat i haſæte, og liek ſier ad *gulli*, enn Hamundur og Geyrmundur voru i halminum nidur a golfinu. þa foru þeir til Leyfs og ſkufudu honum ur ſætinu og toku af honum gullid allt, hann griet þa. þa ſtod Bræge upp og gieck þar til ſem Drottning la og drap ſtaf a klædi hennar og kvad,

Tveir

18. Cap.

Om Kong Hjor Halfs ſon / ſamt hans ſöner Hamund och Gejrmund Heljarſkinnor.

HJor Kong Halfs ſon ätte Hagnya til husfru / ſom war Kong Hakes Hamundarſons dotter; Han for i Kongaſtämna en gång / och då födde Hagny twänne ſöner / ſom woro ſwarta ſamt farli ſula / hetande den ena Hamunder / den andra Gejrmunder. Då födde och en åmbetspiga en ſon wid namn Lejfer / ſom doch war den dejeligaſte; altſå ſkiftade eller bytte Drottningen ſöner med pigan / och hade honom til Kongen wid återkomſten. Kongen for andra gången bort i ſjöhernad / och då woro ſwennerna eller pilltarna treåhriga. Lejfer wart då alt wärre til ſinnes och åtbörder / alt ſom hans ålder tog til at lida / men Hamunder och Gejrmunder wordo ordwiſa och hiſli goda männ. Brage Skalld kom dit hembuden / och hände ſig en dag / at alla karlar foro på ſkogsjagt / men kwinnor på nötſkog / ſå at inga flera männ woro hema i Kongsſalen / än Brage / ſom ſat i förnämſta ſätet / men Drottningen dölgde ſig där / och war med kläder hölgder. Lejfer ſat och då i hög eller Kongsſätet och lekte med et gull / men Hamunder och Gejrmunder ſäto nedre på golfwet i halmen. De foro nu til Lejf / och ſkuffade honom ur ſätet / tagande alt gullet af honom; och då gret han. I det ſama ſtod Brage up och geck dit ſom Drottningen låg / ſtötte ſin ſtaf på hännes kläder och kwad:

Twå

CAP. 18.

De Rege Hioro Halfi filio, ejusque filiis Hamundo & Geirmundo cognomine Heliarſkinniis.

HIorus Rex Halfi filius, conjugem habuit *Hagnyam*, Regis Haki, Hamundi filii natam; illo ad comitia aliqvando proficiſcente, geminam filiorum prolem Hagnya enixa eſt, utramque furvam & admodum deformem; puerorum alteri *Hamundo*, alteri *Geirmundo* nomen inditum eſt. Tunc quoque ancilla quædam, nomine *Leifum*, ſed formæ excellentis, filium peperit; quammobrem mutata cum ancilla prole, hanc regi redeunti regina obtulit. Iterum abeunte & copias in expeditionem maritimam comparante Rege, tres annos pueri expleverant. Leifo cum annis crevit malitia, morumque pravitas, ſed Hamundo atque Geirmundo facundia, & vitæ morumque probitas. *Bragus poëta* ad aulam invitatus venit, & inter hæc factum forte eſt, ut *viri* omnes *venatum* ſylvas peterent, *mulieres* autem ad *avellanas* carpendas, ita ut nemo, præter Bragum vir in regia remaneret, qui ibi tunc in loco digniori ſedebat, dum regina quoque præſens, veſtibus lateret tecta. Leifus etiam tunc, ſede & loco eminuit, *auro* quodam ludens, Hamundus autem & Geirmundus in pavimento, ſtipulis contecto, conſtituti fuerunt. Sed advolantes Leifumque ſede deturbantes ſua, omni etiam auro ſpoliarunt, qui tunc plorare cœpit. Sub hæc Bragus ſurgens loco, Reginam adit, cujus veſtimenta cum ſcipione ſuo leviter tetigiſſet, hoc cecinit:

Duo

Tveir eru
og trui eg vel badum
Hamundur og Geirmundur
Hiore borner,
enn Leyfur þridie
Lodhattar *ſon*,
fæddir eigi þu
þann mog kona.

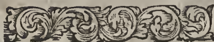
Twå åro
Och tror jag wål båda
Hamund och Gejrmund
(wara af) Hjor borna/
Men Lejfer tredje/
Lodhatts ſon;
Födde icke du
Den ſon/ kwinna.

Sidann ſkipte Hagny aptur ſveinunum vid ambattina, enn er Hior kongur kom heim þa barj hun ſveinina til hanns og ſagde ad þeir voru hanns ſyner. Kongur ſvarar, ber i burt ſeigir hann, ecki ſa eg ſlik *heljarſkinn*, þeir voru bader ſvo kallader ſidann. þeir voru mikler afreksmenn ad afle og mikil ætt er fra þeim kominn a *Islande*. þorer a *Eſpibole* var ſon Hamundar, þadann eru komner *Eſpelingar*. Geyrmundur Heliarſkinn nam Medalfellsſtrond i Breydafyrde. *Yri* hiet dottir hanns og er þadann mikil ætt kominn.

Sedan bytte Hagny tilbaka ſwennerna med åmbetspigan; och når Kong Hjor kom hem/ då bar hon ſwennerna til honom/ och ſade/ at de woro hans ſöner. Kongen ſwarade: bår bort dem/ ty jag ſåg aldrig ſlika heljarſkinn (eller död och ſwartachtiga ſkinnbarn)/ och håraf wordo de ſedermera öknåmda. De woro ſtora öfwermånn til aſl eller ſtyrka/ och en wid ått år från dem komen på Island. Thorer på Espihole war Hamunders ſon/ och dådan åro Eſpelingar hårſtammade. Gejrmunder Heljarſkinn intog Mellanfiålls ſtrand i Bredafiård/ och het hans dotter Yri/ af hwilka en ſtor ſlågt år utſpridder.

Duo ſunt, *&* *credo quidem utroſque*, Hamundum *&* *Geirmundum*, *fuiſſe* Hioro *natos*; *ſed Leifum tertium*, *Lodhatti prolem*; *non tu peperiſti*, *illum filium mulier.*

Deinde rurſus mutavit Hagnya filios cum ancilla, & redeunti Hioro Regi adduxit, illius filios eſſe dicens. Rex reſpondit: abduc illos ſtatim, nunquam enim tales *Heliarſkinnios* ſive furvos ac lethæas cutes ego vidi; unde hoc cognomen pueris deinde inditum eſt. Illi autem poſt in eximos robore & virtute viros magnosque olim generis in Islandia auctores evaſerunt. *Thorerus* in *Eſpibolio* Hamundi filius fuit, ex quo *Eſpbelingi* originem duxerunt. Geirmundus *Medalfellsſtrandiam* in Bredafiordo occupavit, ex cujus filia *Yra*, magna poſterorum multitudo initium originemque duxit.

Fölgjer
Hromund Gripßons
Saga.

Sagann Af Hromunde Greipssyne.

I. CAP.

S A Kongur riede firer *Gordum*, er *Olafur* hiet, hann var son *Gnodar Asmundar*, hann var frægur madur. Brædur tveyr *Kare* og *Aurnulfur*, voru *landvarnarmenn* Kongs, hermenn mikler. þar bio eirn rykur bonde, sa hiet *Greypur*, hann atte þa konu, er *Gunnlod* hiet, dottur *Hroks* hins *Svarta*. þau attu nyu sonu, er svo hietu: *Hrolfur, Hake, Gautur, þrauftur, Angantyr, Loge, Hromundur, Helge, Hrokur*. þeir voru aller efniliger menn, þo var Hromundur firer þeim aullum, hann kunne ey ad hrædast, hann var augnafagur, harbiartur, og herda mikill, mikiil og sterkur, lyktist miog Hroke modurfodur synum. Med Konge voru tveyr menn, hiet eirn *Bylldur*, annar *Wole*,

Saga Om Hromund Gripßon.

1. Cap.

Om Kong Olof i Gardarike / hans månn och sammankomst med Hrongwid.

Uti Gårdar eller Gardarike rådde en Kong / som Olof het; han war Gnodar - Asmunds son / en wålfrågdad mann. Twå bröder Kare och Örnulf woro Kongens Landtwårnsmånn / båda stora hermånn. Dår bodde och en riker bonde / som het Griper / och kallades hans hustru Gunlöd / Hroks hin Swartes dotter. Deße ågde nijo söner / nåmliga: Hrolfer / Hake / Göter / Thröster / Angantyr / Loge / Hromunder / Helge / Kroker; alla åmneliga månn / doch war Hromunder för dem alla / ty han kunde ej rådas / warande dårhos ögnafager / ljushåriger / axlbred / stor och stark / samt liker Hrok sin moderfader. Med Kongen woro twå månn / och het den ena Byllder / den andra Wole / elaka månn och bedrågeliga / doch af Kongen mycket

Historia De Hromundo Gripi filio.

CAP. I.

De Olafo Rege Gardariciæ, ejus ministris, & congressu cum Hrongvido.

IN *Gardaricia* quondam imperavit Rex inclytus *Olafus*, *Asmundi Gnodarii* filius. Regni limitum defensores ei fuerunt duo fratres *Karius* & *Ornulfus*, rebus fortiter gestis celebres. Ibi quoque *Gripus*, vir dives habitavit, cui uxor erat *Gunlœdis* filia *Hroki Nigri*. His novem nati sunt filii: *Hrolfus*, *Hako*, *Gotus*, *Throstus*, *Anganthyr*, *Loge*, *Hromundus*, *Helgo* & *Krokurus*; omnes fortes viri, sed ceteris antecelluit Hromundus, quippe qui animo imperterrito præditus, atque præterea oculis vividis, coma alba, humeris latis, procera statura & robore corporis insigni cohonestatus, atqve avo Hroko similis fuit. Apud Regem duo erant viri, quorum alter *Byldus*, alter *Volius* vocabatur, homines improbi & plani, quorum tamen operam ille magni

Wole, þeir voru iller og undeforuler. Kongur matte þa mikils. Eitt ſinn hiellt Olafur Kongur veſter firer *Noreg* med her ſinn, og hielldo ad *Ulfaſkerium*, heriudu og lau vid eitt eyland. Kongur bydur *Kara* og Aurnulfe ad ganga uppa eyuna, og vita hvort þeir ſæge einginn herſkip. þeir geingu upp a landid, og litu ſex herſkip under homrum nockurum, þar var med eirn *Dreke* allſkrautlegur. Kare kallar til þeirra, og ſpir epter, hvor firer ſkiponum riede. Eirn Dolgur ſtod uppa Drekanum, og kvadſt *Hraungvidur* heita, edur hvort er nafn þitt. Kare ſagde til ſin og ſins brodurs, og mællte, eg veit aungvann verre enn þig, og þar firer vil eg hauggva þig i ſma ſticke. þa mællte Hraungvidur, eg hefe heriat ſumar og vetur i XXXIII aar, og had LX oruſtur og feingid jafnann ſigur. Mitt *ſverd* heyter *Brimþvare*, er alldrey hefur ſliofaſt, komdu hier a morgun, Kare, eg ſkal ſlidra hann i þinu brioſte. *Kare* kvadſt eige bila munda. Hraungvidur matte kioſa hvorn dag mann firer odde ſverdſins.

mycket wärderade. Et ſinn höllt Kong Olof wäſter för Norrige med ſin här / och ſeglade til Ulfwaſkjären / han herjade där och lade ſin flota wid et öland. Kongen bad Kare och Örnulf gå up på ön och weta / om de finge ſe några herſkjep; de gingo up på landet / och ſågo ſex herſkjep under en hamar eller ſiöklippa / warandes ibland dem et Drakeſkjep mycket ſkrytligt bygt. Kare kallar eller ropar til dem på ſkjepet / och ſpör / ho för ſkjepen rådde? En ſtor mann ſtod up på Draken och ſade ſig heta Hröngwider / frågande hwad de andra hete? Kare angaf ſit och bröders namn / med denna utlåtelſe: jag wet ingen wärre än dig / och därföre wil jag hugga dig i ſmå ſtycken. Då ſwarade Hröngwider: jag har herjat både ſomrar och wintrar i trettijo åhr / hållit ſextijo ſtrider och bekommit jämnan ſeger; mit ſwerd heter Brimthware / och har det aldrig huggit miſte: Kom du här i morgon / Kare / jag ſkall wäl ſlidra ſwerdet i dit bröſt. Kare ſade ſig ej ſkola drögja. Hröngwider måſte eljeſt hwar dag wälja en mann för detta ſwärdets udd.

II. CAP.

2. Cap.

Hromunder dräper Hröngwid.

þEir brædur komu aptur til Kongs, og ſogdu honum tydindinn. Kongur baud ad hallda til oruſtu, og ſvo var giort. Hittuſt þeir og tokſt þar hardur bardage. þeir bræ-

Båda bröderna komo altſå tilbaka til Kongen / och ſade honom denna tidenden; han böd dem hålla til ſtrids / och det ſkedde ſå. De hittades och började en hård ſtrid / gående båda brö-

magni faciebat. Rex cum exerciru verſus occidentem ultra *Norrigiam* profectus, ad ſcopulos *Ulfvaſcherios* pervenit, ibi prædis actis, claſſem appulit ad inſulam quandam. Heic Karium & Ornulfum in terram deſcendere jubet, atque explorare, num bellicæ aliquæ naves conſpicerentur. Jlli in inſulam egreſſi, pone ſcopulum ſex vident naves bellicas, ac inter eas unam *Draconariam*, ſeu prætoriam, ſplendida ſtructura conſpicuam. Karius clamitans nautas interrogat, quis iſtius navis ſit dominus? Vir procerus in nave draconaria ſtans reſpondit ſe *Hrongvidum* appellari, quæſivitque viciſſim, illis quæ eſſent nomina? Karius nomen ſuum & fratris profeſſus, nullum, inquit, te pejorem novi, ideoque mihi in fruſtula es concidendus. Ei in hunc modum reſpondit Hrongvidus: triginta annos, tam hiemalibus quam æſtivis temporibus, piraticam feci, ſexaginta prœlia commiſi, ſemperque victor diſceſſi. Ictus enſis mei qui *Brimthvare* dicitur, nunquam in caſſum exciderunt. Itaque cras huc accedito, Kari, & in pectus tuum gladium adigam. Karius ſe certamen non eſſe moraturum promiſit. Hrongvidus alias ſingulis diebus tenebatur hominem inquirere, quem hoc gladio feriret.

CAP. II.

Hromundus Hrongvidum interficit.

AMbo itaque fratres reverſi ad Regem, quod cognoverant exponunt; ille eos ad pugnam ſeſe accingere jubet, ac hi ſtatim ei obtemperant. Igitur

brædur geingu vel framm, *Kare* hafde jafnann VIII edur XII i einu hogge. þetta ſa Hraungvidur, og hliop uppa *Kongs* ſkipid til Kara, og lagde ſverdinu igegnum hann. þegar Kare hafde nu feingid ſared, ſagde hann til Kongs, lifed heyler Herra, eg man hia *Odni giſta.* Hraungvidur vo og Aurnulf upp a ſpiote ſynu, epter fall þeirra brædra, kallar Hraungvidur, ad þeir ſkule uppgiefaſt, er þa illur kur i lide Kongs, eingen *jarn* bitu Hraungvid. Nu er þeſs geted, ad Hromundur Greipsſon var i filgd med Konge, hann tekur ſier *kilfu* i hond, bindur ſier gratt og ſytt *geytaſkegg*, og ſetur ſydann *hatt* a haufud ſier. Veþor ſo framm og finnur þa bræþur baþa dauda, tekur upp merke Kongs, og lemur til dauda *Blamenn* med kilfunne. Hraungvider ſpir hvor ſa være, eda er þetta nockud fader hanns illa Kara? Hromundur ſagde nafn ſitt, og kvadſt hefna vilia þeirra bræþra, og ei var Kare mier ſkilldur, ſampt ſkal eg drepa þig, og i þvi gaf hann Hraungvid kilfuhaugg ſva miked, ad hann bar hallt haufudit epter, og mællte, eg hefe yered vyþa i bardaugum, og alldrei feinged jafnmikid hogg. Annad haugg ſlo Hromundur til Hraungvids, ſva hauſen broþnade, og i þridia haugge miſte hann lifid. Syþann geingu þeir ſem epter lifdo, aller a hendur Konge, og liktaþiſt ſvo bardagen.

bröderna wäl fram/ och hade Kare altjämt åtta eller tolf männ i hugget. Detta ſåg Hröngwider/ lopp ſå up på Kongsſkjepet til Kare/ och ſade ſwerdet igenom honom. Strax Kare hade fått ſåret/ ſade han til Kongen: lefwen hell/ Herre/ jag månn nu gjäſta Oden. Hröngwider hängde ſedan Örnulf up på ſit ſpjut/ och efter deßa bröders fall/ ropade han/ at de andra ſkulle upgifwas/ hwarpå et elakt knorr wart bland Kongens mannſkap/ och det nu intet järn på Hröngwid. Det är berättat/ at Hromunder Gripßon war i Kongens följe; han tog ſig en klubba i handen/ bant om ſig et grått och ſidt getaſkjegg/ och ſatte ſedan en hatt på ſit hufwud. Därpå ſtiger han fram/ och finner båda bröderna döda; han tager ſedan Kongens märke eller Baner/ och lamar några Blåmänn til döds med klubban. Hröngwider ſporde då/ ho denna wore? eller är wäl detta/ ſade han/ fadren åt Kare den Slaka? Hromunder ſade ſit namn/ och föregaf ſig wilja hämna de ſlagna bröderna/ ſkjönt Kare ej hade med ſig någon ſkyldſkap; han ſkulle därföre genaſt dräpa Hröngwid: hwarpå Hromund och gaf honom et ſtort klubbehugg/ ſå at han därefter bar et lutande hufwud/ och måſte bekjänna/ at än doch han warit wida i ſtrider/ hade honom doch aldrig ſå jämnſtort hugg åkommit. Slog altså Hromunder andra hugget til Hröngwid/ ſå at hans hös eller ſkalle braſt; men i det tredje hugget måſte han miſta lifwet. Sedan gingo alla ſom efterlefde/ Kong Olof til handa/ och lyktade ſå ſtriden.

III. Cap.

tur congreſſi acre excitaverunt certamen, fratres iſti inter primos pugnaverunt, & Karius ſingulis ictibus octo vel duodecim viros percuſſit. Hoc cum videret Hrongvidus, in navem prætoriam inſiliit ad Karium, eumque enſe diſſecuit. Karius, vulnere accepto, Regem ſic eſt allocutus: vale Domine, ego nunc *Odinum hoſpes inviſam.* Deinde Hrongvidus Ornulfum haſta transfixit, & poſt hunc fratrum caſum, vociferans poſtulavit, ut reliqui ſe dederent; hinc tumultus inter Regios ortus eſt, cum animadverterent quoque Hrongvidum nullo ferro poſſe lædi. Traditur Hromundus Gripii filius in Regis comitatu fuiſſe, is clavam manu apprehendit, barbam caprinam, incanam & promiſſam ſibi aptavit, pileumque capiti impoſuit. Quo facto, progreſſus in pugnam fratres iſtos invenit occiſos; quare adducto Regis vexillo, aliquot *Blamannos*, ſeu furvi coloris viros clava proſtravit. Hrongvidus quærens quis iſte eſſet, an, inquit, Karii Mali eſt pater? Hromundus nomen ſuum edidit, ac profeſſus eſt ſe fratres necatos ulturum, quamvis Karius conſangvineus Suus non eſſet, ſtatimque Hrongvidum eſſe trucidaturum. Jllico Hromundus ei tam vehementem ictum clava incuſſit, ut poſtea ei caput nutaret, ac confiteri neceſſe haberet, ſe antea nunquam tanto impetu fuiſſe percuſſum, licet multis prœliis interfuiſſet. Mox ſecundam plagam ita ingeſſit Hrongvido, ut caput ei contereretur, tertia vero inflicta amitteret vitam. Hinc factum eſt, ut omnes adverſarii qui pugnæ ſuperfuerunt, Regi Olafo ſeſe ſubmitterent; atq; ſic prœlium eſt diremtum.

III. CAP. | 3. Cap.

Kong Olof och Hromunder fara til Kong Thrains hög i Walland.

NU kannar Hromundur ſkipinn, og finnur eirn mann hallaſt upp vid ſtafne, hann ſpir þann mann ad nafne. Sa kvadſt heita *Helge hinn Frække*, broþer Hrongvids, og nenne ek ei friþar ad biþia. Hromundur liet græþa Helga hinn Frækna, þar epter ſiglde hann til *Svyþioþar*, og giordiſt þar *Landvarnarmaþor*. þar epter hiellt Olafur Kongur liþi ſyno veſtur til *Sudoreyæ*, gengo þar a land, ok toko *ſtrandhogg*. Kall eirn bio þar nærre, Kongsmenn haufþo tekeþ kyr hanns, og raku undann ſier, liet hann miog aumlega umm þann miſſer. Hromundur kemur ad, og ſpir hvor ſa være? Kallen ſagde aþ bigþ ſin være allſkamt þaþann, og kvad meyre fremd ad briota *hauga*, og ræna *Drauga fie*, helldur enn ræna Kotkarla, þeſſe kvadſt *Mane* ad nafne. Hromundur bad hann ſeigia ſier, ef hann viſſe nockud umm ſoddan, Mane ſagþiſt viſt vita, og mællte, *þrain* ſem vann *Valland*, og var þar *Kongur*, *Berſerkur* mikell, og ſterkur og fullur galldra, hann var ſettur i *haug* meg *ſverde*, *herklædom* og *fee* miklo, enn faer fyſaſt þangad. Hromunder ſpir hvoria leyþ ſigla ſkal þangat, kall ſagþe, ad hann ma ſigla riett ſudur i VI. daga. Hromundur þackar kalle fregn þeſſa,

Sedan ranſakade Hromunder ſkjepen/ och ſann en mann hålla eller luta ſig up wid ſtamnen/ den ſama tilſporde han om namnet? Han ſwarade ſig heta Helge hin Fräkne eller Modige/ och wara Hröngwids broder/ bryende ſig ej om at bedja om fredighet. Hromund låt låka hans ſår/ och ſedan ſeglade han helbregda til Swerige/ bliſwande där en Landtwärnsmann. Men Kong Olof höllt med ſit mannſkap wäſter til Söderöjarna/ geck där å land och tog ſtrandhugg/ eller ſlagteboſkap wid ſtranden. En gubbe bodde nära där in til/ och ſom Kongsmännen hade tagit hans kör/ dem de då drefwo före ſig/ ty låt han mycket ömkeliga öfwer denna ſin miſtning. Hromunder kom i det ſama til och ſporde/ ho han wore? Gubben ſwarade at hans bygd eller boſtälle war litet ſtycke dädan/ och ſade/ at det wäl wore mera heder at bryta högar/ och råna Wälars eller de dödas ägodelar/ än röfwa Kåtkarlar och tiggare/ utlåtande ſig jämwäl/ at hans namn wore Mane. Hromunder bad honom ſägja/ om han wiſte hwaråſt något ſådant högſpöke wore. Mane ſwarade/ ſig det wiſt weta/ och ſade; Thrain är en ſådan/ han want Walland under ſig och wart där Kong; en ſtor Berſerk/ ſtark och trolldoms full; han war ſedan ſatter i en hög med ſwerd/ herkläder och mycket peningar ſamt gods; men

CAP. III.

Rex Olafus & Hromundus ad Thraini Regis tumulum in Vallandia proficiſcuntur.

POſtea Hromundus naves captas perſcrutatus, invenit virum quendum, in proram ſe reclinantem, ex quo nomen eſt ſciſcitatus. Reſpondit ille ſe *Helgonem Animoſum* appellari, nec pacem ab eo precari velle. Hromundus vulnera ejus curari juſſit, & hic deinde in *Svethiam* navigavit, ubi defenſor regni finium eſt conſtitutus. Sed Rex Olafus verſus occidentem cum ſuo exercitu perrexit ad *Orcades* inſulas, ibi in terram facta exſcenſione, pecora, quæ ad litus paſcebantur coegit. In vicinia ſenex quidam habitabat, cujus vaccas ablatas claſſiarii regii ante ſe agebant; quare miſeris fletibus hoc proſequebatur. Mox adveniens Hromundus percontatur quis ſit? Senex domicilium ſuum non longe abeſſe reſpondet, ac laudabilius eſſe ait, *tumulos* perfodere, & *ſepulcrales* auferre *opes*, quam ſe pauperem & miſellum ſpoliare: nomen vero ſibi eſſe *Manii*. Hromundus eum indicare jubet, ſicubi ejusmodi divitias contumulatas noſſet. Manius hoc, inquit, certe ſcio, & talis quoque eſt *Thrainii* tumulus; is *Vallandiam* ſubegit, ibique creatus eſt Rex, *Berſercus* ſive pugil furioſus, robuſtus artiumque magicarum peritus fuit: poſtremo autem *tumulo* eſt illatus una cum *gladio*, *clibano*, multisque *pecuniis* & *opibus*, pauci

þessa, gaf honum fee, og liet hann taka kyr sinar. Siglþo þeir sva þadann, epter þvi sem kall vysaþe þeim til, og ad sex daga freste, sia þeir haugen, rett firer framstafne.

men fåå hafwa långtat dit. Hromunder sporde, hwad för led mann skulle dit segla? Gubben swarade, at mann må segla i rätt söder sex dagar. Hromunder tackade gubben för sin kungjörelse, gaf honom peningar och låt honom taga igen sina kör. De seglade altså dådan, alt efter som gubben hade wisat dem, och efter sex dagars frest eller förlopp, sågo de högen rätt före framstamnen.

IV. CAP.

þEir komu vestan aþ Wallande, fundo *hauginn*, og rufu þegar. Og ad lidnum fiorum dogum, komu þeir glugga a hauginn, sau þeir, ad þar sat a *stole* dolgur mikell, blaar og digur, allur *gulli klæddur*, so leiptraþe af, rumde hann miog og bles af ellde. Hromundur spir hvor nu vill ganga inn i haugenn, og sa skule kiosa sier III. gripe. Wole kvad einginn munde vilia gefa lif sitt viþ þvi, er hier nu LX. manna, og mun troll þetta aullum þeim dauþa veita. Hromundur mællte, vogaþ munde Kare hafa þetta, ef lyfs være, og kvad maklegt, þo sier være niþor slept i feste, þo betra sie aþ fast vid VIII. aþra. For so Hromundur niþur i festenne, var þad a nottu, og er hann kom niþur, bar hann saman *fie* mikid, og batt i festar enda. þ*raen* hafde vered a firre dogum *Kongur* iter *Wallande*, og vann allt med golldrum, og giorde margt illt af sier, og þa hann var svo gamall, ad hann kunne ei ad stryþa leingur, liet

4. Cap.

Hromunder går i högen, dräper Kongs Thrains wåle, och får där tre kåsteliga ting.

DÅ komo de wäster wid Walland, funno högen och begynte strax riswa honom. När fyra dagar woro ledna, bruto de en glugga på högen, seende at där å en stol sat en stor buse, blå och diger, all gullklädder, så at det sken däraf; han wrålade högt och blåste eld. Hromunder spör då, ho wål wille gå in i högen? och skulle den sama wålja honom tre gripar eller kåsteliga ting. Wole swarade: ingen må wilja gifwa ut sit lif för detta, och äro här nu sextijo månn, men detta troll månde wål taga lifwet af dem alla. Hromunder sade, at Kare torde wål detta wåga, om han wore lefwande; han hölle sig doch nu siälf för liklig at warda nedslåpt med et fäste eller rep, fast det wore bätre at nappas med åtta andra månn. Hromunder for så ned med et rep om natten, och när han kom dit, bar han samman mycket gods, och bant det i fäste endan. Thrain hade warit i forna dagar Kong öfwer Walland, och want alt med trolldom, gjörande mycket ondt af sig; och då han war så gamal, at han ej kunde strida långre, lät han såttja sig lefwande i en hög, samt därjämte mycket gods. Nu såg Hromunder hwarest et swerd hångde uppå en sylla eller

pauci vero ad eum penetrare desiderarunt. Hromundus iterum quæsivit, quem cursum tenerent ad illum navigaturi? Senex eos directo in austrum sex dierum itinere illuc perventuros esse affirmavit. Hromundus seni gratias ob indicium egit, pecunias dedit, permisitque vaccas recipere. Inde itaque navigantes, prout docuerat senex, cursum direxerunt, & sex dierum intervallo tumulus proræ oppositus in conspectum venit.

CAP. IV.

Hromundus tumulum intrat, & monstro Thraino occiso, inde tres pretiosas res aufert.

AD occidentalem partem Vallandiæ delati, *tumulum* invenerunt, eumque cœperunt diruere. Quatuor diebus præterlapsis, antrum in tumulo est effossum, per quod apparuit immane *monstrum*, in sella sedens, subnigrum, obesum, vestibus *auro* fulgentibus indutum, vehementer ejulans & ignem evomens. Tum Hromundus interrogavit, num quis in tumulum intrare vellet; eum enim tria cimelia inde sibi selecturum asseverabat. Volius respondit neminem fore, qui spiritum ob hæc profundere velit, & quamvis sexaginta heic adessent viri, hoc tamen monstrum eos cunctos posse enecare. Hromundus vero, si Karius, inquit, viveret, hoc fuisset ausurus, se tamen

liet hann setia sig *lifande i haugenn*, og mikit *fée* med sier. Nu sier Hromundur hvar *sverþ* hanger uppa eyrne svolu, hann kipper þvi ofann, girþist med, og geingur framm aþ stolnum og mællte, mier man vera mal aþ hauggva, first eingenn hamlar, eþa hvorner vegnar þier, þu hierna hinn gamle, sastu ei aþ ek bar saman fe þitt, enu þu hucter kyrr, hundur leyþor, eþur hvad var þier i augum, er þu horfder a, ad ek tok suerdet og *menet*, og fiolda þinna annara gripa. þrain kvad sier einkis umvert þikia, ef hann liete sig sittia kyrrann a stole synum, ek kunne aþur fir aþ beriast, er þa orþin nogu ragur, ef þu eirn skalt ræna mig auþe, og vil ek sinia þier gripanna, mattu sia vid mier dauþann. þa mællte Hromundur, riga þu þier a fætur, ragur og blauþur, og tak þu sverdid aptur af mier, ef þu þorer. Drauguren mællte, þad er eingenn fremd ad bera sverd a mig *vopnlausann*, helldur vil ek reyna afl vid þik og glyma. Hromundur kastar þa suerþinu, og treyste afle synu. þraen sa þetta, og leyste ofann *ketel* sinn er hann hafde uppe; hann var þa ecke frinlegur, bles þa ad ellde, er hann var buenn ad eta ur katlenum. Fiune mikell var i millum fota hans, enn kiettellen fullur af bukum. Hann var i *flacke gullfaguþum*, baþar hendur hans voru breinglaþar, og beigdust neglur firer

eller stålpe/ ty tog han det neder/ omgjordade sig och geck fram til stolen sägiande: det må nu stå mig an/ at hugga/ hälst ingen det förhindrar; eller huru står det til med dig/ du gamla ståle. Såg du ej/ at jag bar saman dit gods/ och du sitter krokuger och stilla/ lede hund; eller hwad war dig i ögonen/ när du såg därå/ at jag tog swerdet och det kåstbara hals smycket/ samt andra dina dyra saker. Thrain swarade/ at detta tyktes honom ej stort wara wärt/ om han allenast låte sig sittja stilla å sin stol; och kunde jag/ sade han/ tillförene nog slå ifrån mig/ men är nu nog rädder/ om du skall ensam röfwa från mig ägodelarna; jag skall altså wäl förhindra dig de kåsteliga tingen/ men du må se dig före emot mig/ som nu är döder. Hromunder sade: rör dig å fötterna/ du rädde och blödige/ och tag nu åter af mig swerdet/ om du törs. Wålen swarade: det är ingen heder at båra swerd å mig wapnlösan/ heldre wil jag röna afl eller krafter med dig/ och bråttas. Hromunder kastade då swerdet bort/ och förtröstade å sit afl. Thrain såg detta/ och löste neder sin kjetil/ den han hade uppe/ och war då icke fryntliger/ utan blåste på elden/ när han war tilreds at äta ur kjetilen. Mycken glöd war emellan hans fötter/ och kjetilen full af bukar. Han sat i en gullsömad räck/ och båda hans händer woro inkrökta/ samt naglarna inbögda för fingren. Hromunder sade: rusta dig/ och strid af stolen/ arga skalk/ och strå all ägendom röfwad. Wålen swarade: nu månn tid wara at stiga fram/ hälst du så förbrår mig huglösan. Dagen led nu/ och qwällen kom/ ty wart det och mörkt i högen. Han geck altså til at bråttas med Hro-

men ipse ita fortem prædicavit, ut fune demitti in antrum sustineret, licet facilius sibi esse diceret pugnare cum octo aliis viris. Noctu itaque fune demissus est, & cum quo tendebat pervenisset, ingentem vim divitiarum comportatam extremitati funis alligavit. *Thrainus* quondam Vallandiæ Rex, omnia devicerat artibus magicis, multaque patravit scelera; sed cum ita ætate esset provectus, ut amplius bella gerere non posset, *vivum* se ipse *tumulo* inferendum curavit, una cum multis *opibus*. Hromundus cum videret *gladium* de trabe pendentem, illo arrepto se accinxit, atque ad sellam progressus ait: nunc meum erit gladio strenue uti, præcipue cum nemo impedit. Sed quomodo vales, delire senex? Vidistine me opes tuas comportasse? Nihilominus recurvus & quietus sedes, nebulo: aut quid aciem oculorum tibi obtudit, cum inspiceres me auferre *gladium* & pretiosissimum illud *monile*, aliasque tuas *carissimas facultates*? Thrainus respondit, hanc rem se parum curare, simodo in sella se quietum sedere pateretur: antea quidem aggressorum impetus valide repellere potuisse, nunc autem sibi magnum timorem incuti, si opibus ab illo solo spoliaretur: verùm se thesaurorum usum ei impediturum, illi quoq; a se mortuo omnino esse cavendum. Cui ita Hromundus: a pedibus salutem petere debes, ignave & timide, & eripe sodes mihi hunc ensem. Monstrum reposuit: nemini fore laudi, se inermem aggredi, malle autem se cum eo periclitari vires ac luctari. Hromundus igitur, ense abjecto, rem luctæ committere viribus confisus haud dubitavit. Thrainus hoc videns *lebetem*

firer goma: Hromundur mællte, skrytto, skryd þu af stole, skalkur argur, sviptur aullu fie. þa svarar Draugurenn, nu man mal vera ad fara a fætur, first þu fryar mier hugar. Dagurenn lyþur, enn kvelldar, og gjorist þa mirkt i haugnum. Hann gieck þa til glymu vid Hromund, og kastaþi niþor katli synum. Neytte þa Hromundur afls, og so geingust þeir hart aþ, at griot og stockar geingu upp, þa fiell Draugurenn a annaþ knie og mælte, þu stiakar mier, og vist ertu hraustur. Hromundur mælte, stattu studningslaust a fætur aptur, miklu ertu linare enn Mane kall sagþe. þa tok þrainn aþ trillast, og filtist upp haugurenn med illan daun, sette hann þa klær sinar a hnacka Hromundar, og sleit holldid af beynum a herdar ofann, og mælte, kvarta ei umm þo grane leykurenn, og, sarne kroppur þinn, því nu skal eg rysa þig kvikann i sundur. Ei veyt eg sagþe Hromundur, hvaþan soddan kattarkin er komid i haug þennan. Draugurenn mælte, þu mant fæddur vera af Gunnloþ, eru faer þyner lykar. Illt man vera sagþe Hromundur, aþ þu klorer mig lengge, glymdo þeir þa hart og leynge, so allt skalf þat nærre var, þar til umsyþer Hromundur fellde hann a fotarbragþe, þa var ordid miog mirkt. þa mællte Draugurenn, nu vanstu mig med radum, ok tokst sverd

Hromund / och kastade neder sin kjetil. Hromund ihårdade sig då / eller grep sig starkeliga an / och gingo de så hårt tilsaman / at stenar och stockar gingo up / hwar efter Wålen föll på det ena knäet och sade: du rusrar mig hårt / och wist är du rasker. Hromunder swarade: stå du up åter på fötterna utan något stöd / och är du mycket lenare eller klemugare än gubben Mane sade. Då tog Thrain at trollas / och högen fylltes up med elak stank; han satte sina klor i Hromunds nacke / och slet köttet af benen alt neder öfwer hårderna sägjande: ömka dig ej / fast än leken grånar och din kropp såras / ty nu skall jag rifwa dig lefwande i sönder. Ej wet jag / swarade Hromunder / hwadan sådan kattunge är komen i denna högen. Wålen sade: du måste wist wara född af Gunlöd / ty få äro dina likar. Hromunder swarade: det torde illa gå / at du klöser mig längre / och sedan brottades de så hårt och länge / at alt skalf som nära war / til deß omsider Hromunder slog fötterna kånstigt undan honom / och war det då nog mörkt. Wålen sade då: nu want du mig med slughet / i det du tog bort mit swerd / som delte eller endade leken emellan oß; jag hade eljest längre lefwat i min hög / och warit ägare af mit gods / men det är icke gott at trösta för mycket på sina kästeliga saker / hafwande jag aldrig tänckt / at du Mistilten / mit goda swerd / skulle warda mig til mens och skada. Nu wart Hromunder lös och nådde swerdet sägjande: herma eller förtäl mig nu / hwad många månn du i holmgång eller enstrid har wunnit med Mistilten? Wålen swarade: et hundrade tretijo fyra / och fect jag ändå ingen skråma eller sår. Kong Semming i Swerige

lebetem submisit, quem suspensum habebat, vultuque horrido & minaci fuit: ignem vero afflavit, cum paratus esset ex lebete comedere. Inter pedes ejus multi jaciebant carbones ardentes, & lebes *alvis* erat oppletus. *Amiculo auro intertexto* vestitus sedebat, utraque manus inflexa, & ungves ejus ante digitos intorti erant. Hromundus illum ita est allocutus: te ad pugnandum para, discede ex sella nequissime, & omnibus divitiis nudate. Monstrum vero respondit, nunc tempus esse prodeundi in certamen, præcipue cum sibi exprobraretur ignavia. Dies jam in vesperam declinabat, unde etjam tenebræ in tumulo sunt obortæ. In luctam itaque cum Hromundo progrediens lebetem dejecit: Hromundus omni contendit nisu, amboque tam acriter sunt congressi, ut lapides trabesque diffringerentur. Mox monstrum in genua procidens vehementer, inquit, me quatis, & profecto fortissimum te esse deprehendo. Hromundus sic ei respondit: assurge iterum in pedes, sed sine fulcro, multo te molliorem sentio, quam dixit senex Manius. Tum vero Thrainus artes magicas in auxilium vocare cœpit, tumulus fœtore est repletus, ungvibus cervicem Hromundi corripuit, & carnem ex ossibus dilaniavit usq; infra humeros; ajens, noli conqueri, licet hic ludus tibi gravis fiat, & corpus tuum vulneretur: nunc enim te vivum dilacerabo. Ad quæ Hromundus, nescio, inquit, unde ejusmodi felineus catulus in tumulum hunc irrepserit. Monstrum vero, fortassis, inquit, natus es ex Gunlæde, nam pauci tibi sunt pares. Hromundus respondit hoc ei male cessurum, quod se tam diu ungvi-

ſverd mitt, þad skipte med ockur leykumm, leinge hefe eg lifaþ i mynum haug, og lafaþ a fee, enn *ei er gott aþ treyſta gripum ſynum ofmiog*, og alldre hefþa eg ætlaþ, at þu *Miſtilteirn* mitt goda ſverþ, munder verþa mier til meins. Nu vard Hromundur laus, og naþe ſverdinu, og mælte, herm mier, nu hvad marga menn i *holmgongum* þu vanſt med Miſtilteyne. Drauguren kvad CXXXIV. og fieck eg alldre skeinu. *Semmingur Kongur* er var i *Svyþiod*, og eg, reyndom ockar iþrotter, og hugde hann eg munde ſeynt unnen verda. Leynge hefur þu ſagþe Hromundur, vereþ monnum til meins, og man þat happaverk ſem firſt, aþ lata þig deygia. Hio hann ſvo haufuþ af Draugnum, og *brende* hann allan upp a *bale*, for ſvo ur haugnum. Spurdo menn þa hvornen þraen og hann hof þo skiliþ. Hann kvad þat geingeþ hafa i kior, þvi eg hio af honum haufudiþ. Eignadiſt þa Hromundur þa III. gripe, er hann ſokte i haugen, *Hring*, *Men*, og *Miſtiltein*; aller feingo þeir of fiar. Siglde Olafur kongr ſva þadan og heim, ſetteſt ſyþan aþ ſynu ryke um kyrt.

rige och jag/ rönte eller pröfwade wåra idrotter eller kånſtiga öfningar/ och utlåt han ſig/ at jag ſkulle ſent warda wunnen. Långe har du/ ſade Hromunder/ warit månniſkom til mens/ och månn det wara et wälbeſtält wärk/ at låta dig ſom förſt dö; ty högg han ſå hufwudet af Wålen och brände honom all up å båle/ farande ſå dårefter ur högen. Månnen ſporde då/ huru Thrain och han hade ſkilts? Han ſwarade/ at det hade gått efter önſkan/ och at han högg af honom hufwudet. Feck altſå Hromunder de tre dyra tingen/ dem han ſökte i högen/ nämliga: ringen/ halsſmycket och Miſtilten; de andra fingo och mycket gods eller peningar. Sedan ſeglade Kong Olof dädan och hem/ ſättjandes ſig ſedan wid riksſtyrſlen i ſtillhet.

V. CAP.

5. Kap.

Hromunder älſkar Kongsſyſtren Swanhwit/ och måſte ſå med ſina bröder ryma från hofwet.

EPter þetta vard Hromundur miog frægur, vinſæll og ſtorgiofull. Hann gaf eitt ſinn þeim manne er *Hrokur* hiet, *gullhring* go-

Efter detta wart Hromunder nog läſwad/ wännſäll och ſtorgifwen. Han gaf et ſinn den mannen/ ſom Hroker het/ en godan gullring/ ſom wog et öre; det

ungvibus laceraret. Deinde adeo vehementer & diu colluctati ſunt, ut omnia vicina contremiſcerent, donec Hromundus eum tandem pedibus ſubductis in terram arietaret; jamque nox erat obducta. Tunc monſtrum, me fraude, inquit, ſuperaviſti, enſem enim mihi abſtuliſti, quo pugnas dirimere ſolitus ſum, alias diu in tumulo meo vixiſſem divitiarum mearum poſſeſſor, verum *non tutum eſt nimis confidere opibus*. Certe nunquam cogitavi te, Miſtilteine, enſis mi pretioſiſſime, aliquando mihi exitio fore. Cum jam Hromundus ſeſe expediviſſet, enſemque apprehendiſſet, expone mihi inquit, quot viros certamine ſingulari deviceris Miſtilteini ope. Monſtrum reſpondet: CXXXIV. viros ſuperaſſe, nec tamen unqvam fuiſſe vulneratum: cum *Rege Suethiæ Semmingo* feciſſe periculum virium artiumque palæſtricarum, illum tamen ſibi aſſeveraſſe, ſero victas ſe daturum manus. Diu, ait Hromundus, hominibus exitio fuiſti, ideoque præclaram rem geſſerit, qui te quamprimum interficiet. Mox capite monſtri obtruncato, omnia incendio delet, atque ex tumulo aſcendit. Quærentibus ſociis, quomodo res ceſſiſſet, quæ illi cum Thraino fuerat, affirmavit cuncta ex voto contigiſſe, & ſe caput ferro ei demſiſſe. Sic Hromundus tria cimelia quæſita reportavit: *annulum*, *monile* & *enſem Miſtilteinum*, ceteri quoque magnas nacti ſunt opes. Poſt hæc Olafus Rex inde domum eſt profectus, & regnum quiete adminiſtravit.

CAP. V.

Hromundus Regis ſororem Svanhvitam amat, quare cum fratribus fugere ex aula cogitur.

HIs rebus feliciter geſtis, Hromundus magnam conſecutus eſt gloriam, ejus amicitia a plurimis expetita, ipſeque in multos liberalis fuit. *Annulum aureum*,

goþann, er vo *eijre*, þad fieck Voli ad vita, og drap Hrok a nattartyma, enn tok hringin. Enn sem Kongur visse þetta, kvadst hann skillde launa Vola eirn hvorn tyma hans hrecke. Kongur atte tvær systor, annor þeirra hiet *Dagnij*, enn hin *Svanhvijt*, su var framar aþ ollu, og var eingen hennar lyke, millum *Svijþjoþar* og *Halogalands*. Hromund Greipsson var nu heima, og giorde sier katt vid Svanhvit, og fordádist hvorke a þvi Vola nie Byld. Hun mællte eitt sinn vid Hromund, og seiger Voli og Byldur mune rægia hann vid Kong. Hann mælte, eg hrædunst aungvar argar fylur, og sva leinge þu villt unna mier vidtals, þa man eg tala vid þig. Sva varþ megn þesse rogburdur, ad Hromundur og hanns bræþur urdo aþ ryma fra Kongs hird, og foru heim til fauþur syns. Lited hier epter talar Svanhvyt vid Olaf Kong og sagdi, nu er Hromundur dæmdur i burt fra Kongs hird, hvor idar sæmd jok þo mest, en aptur i stadin hafe þier med ydur þa tvo, er hvorke rækia frægd nie dad. Kongur mælte, heyrt hefe eg gieted, hann munde fisla þig, og skal sverded skilia ickar ast. Lytt manstu nu sagde hun, þegar hann eirn gieck i haugen, enn eingenn annar þorde, og fir man Voli og Byldur heingder verda sagde hun, gieck syþan snudugt i burto.

det feck Wole weta / och drap så Hrok å nattetid / tagande ringen med sig bort. Men som Kongen det hörde / sade han sig skola löna Wole någon gång hans falskhet och förråderi. Kongen ägde twänne systrar; den ena het Dagny den andra Swanhwit / som war kiäckare i allo / och fans ingen hännes like / imillan Swerige och Halogaland. Hromunder Gripßon war nu hema / och gjorde sig kåt eller lustig med Swanhwit / och fruktade j dy måle hwarken för Wole eller Bylde. Hon talte et sinn til Hromund och sade / at Wole och Bylder månde förtala honom hos Kongen. Han swarade: jag rädes för inga arga folar och bofwar / och så länge du wil unna mig dit samtal / må jag och tala med dig. Doch hade detta förförande den magten / at Hromunder och hans bröder måste ryma från Kongshirden eller hofmännen / och fara hem til deras fader. Litet däretter / talte Swanhwit til Kong Olof och sade: nu är Hromunder bortdömder från Kongshirden / som doch mäst ökte eder heder; men j hafwen i stället hos eder de twänne / som hwarken skiöta heder eller dygd. Kongen swarade: hört hafwer jag omtalas / at han skulle hafwa bedragit dig / och skall altså swerdet skilja edar kjärlek. Litet minnes du nu / sade hon / då han gick in i högen / där likwäl ingen annan det torde; skola derföre Wole och Bylde först hänga (än det sker); hwarpå hon geck hasteliga bort.

VI. Cap.

aureum, unius *ora* pondere, viro, cui nomen *Hrokius*, dedit. Id cum rescivisset Volius, noctu huic interfecto, annulum abstulit. Quo cognito, Rex se perfidiam & parricidium Volii ulturum affirmavit. Erant autem Regi duæ sorores, quarum uni *Dagnyis*, alteri *Svanhvita* nomen, hanc omnes virtutes ornabant, nec ei par inter *Svethiam* & *Halogalandiam* reperiebatur. Hromundus Gripi filius domi nunc manens se cum Svanhvita delectabat, neque Volium neque Byldum timens. Jlla vero in colloquio cum Hromundo obtestata est, Volium & Byldum ei apud Regem obtrectare. Cui ille se homines istos flagitiosos non metuere dixit, sed colloquio ejus frui velle, quoad per illam liceret. Interim tamen hac calumniatione effectum est, ut Hromundus aufugere cum fratribus ex regia aula, & ad patrem proficisci cogeretur. Paulo post Svanhvita Regem Olafum conveniens, Hromundus, inquit, jam ex aula tua pulsus est, qui tamen gloriam tuam maxime auxit, & ejus loco duobus uteris viris, qui & laudem & virtutem negligunt. Respondente Rege, ad aures suas pervenisse, illam ab eo fuisse deceptam, ideoque gladio amorem iri diremtum, sic turpiter, ait illa, oblitus es eum in tumulum introisse, ceteris omnibus magnitudinem periculi timentibus; quare æquius omnino est, inertes homines Volium & Byldum suspendio plecti. Hæc cum dixisset, a Rege discessit.

VI. CAP.

Nockru syþar komu tveir *Kongar* af *Sviþiod*, hietu bader *Halldingar*, Helge hin Frækne broder Hraungvids var med þeim, þeir budu Kong Olafe til orustu *vester* a *Vænisys*. Hann vill nu helldur mæta þeim en flya odal sitt, giorer nu bod Hromunde og brædrum hanns ad filgia sier, þa villde Hromundur hvorge fara, kvad Byld og Vola vel duga og vinna allt med *Konge*. Kongur for af stad med lid sitt, Svanhvit klocknade vid, og for heim til Hromundar; han tok henne vel, vird þu bæn mina sagde hun, meir enn beidne brodur mins, og veit nu lid Konge, eg vil giefa þier eirn *skiolld* med þvi *bande*, er honum filger, mun þig ei saka medan þu hefur þat. Hromundur þackar henne giof þessa, gladdest hun þa. Hann biost til ferda og brædur hanns VIII. Nu kemur kongur med liþ sitt til Vænisyss, var þar firer Svenska lideþ, enn ad morgne þegar vygliost var, vapnast þeir a ysnum, og socktu Svyar hart framm. Strax sem bardagen tokst, var Byldur veigen, enn Vole kom þar eige. Olafur Kongur, og Kong Hallding mættust, og likþadi svo med þeim þeirra vidskipte, ad Kong Hall-

6. Cap.

Hromunder warder öfwertalter at fara til strids på Wänersisen, emot Swenska Kongarne Halldingarne, där hans bröder warda slagne.

Något senare komo twå Kongar af Swerige/ båda kallade Halldingar (Haddingar) och war Helge hin Fräkne/ Hröngwids broder/ med dem. De budo Kong Olof til strids wäster å Wänis (Wäners) isen (i Wästergötland)/ och wille han nu heldre möta dem än fly sit odal och rike; han skickade altså til Hromund och hans bröder bod/ at följa sig. Hromunder wille ingaledes fara/ utan sade at Byllde och Wole wäl dugde/ och kunde de alt winna med Kongen. Denne for altså åstad med sit manskap/ men Swanhwit wart af sådan oförmodelig händelse betagen/ och for hem til Hromund; han tog hänne wäl emot/ och sade hon til honom: wärdera du min bön mera än min broders begjäran/ och bewisa så Kongen hjälp; jag wil gifwa dig en skjöld jämte et widhängande strumpeband/ och skall ingen ting skada dig/ medan du det hafwer. Hromunder tackade hänne för den gåfwan/ och hon gladdes där wid; ty gjorde han sig färdig med sina otta bröder. Kongen kom nu med sin her til Wäners isen/ och war Swenska mannskapet där före; men strax det om morgonen wart stridsljust/ wäpnade mann sig å isen/ och sökte de Swenska hårt fram. Strax striden tog til/ wart Byllder slagen/ men Wole kom då

CAP. VI.

Hromundus in bellum ire inducitur contra Reges Svethiæ, Halldingos in glacie lacus Veneri, ubi fratres ejus occumbunt.

INterjecto tempore, duo *Svethiæ* Reges *Halldingi*, & cum iis *Helgo Animosus* Hrongvidi frater, in bellum profecti sunt, Regemque Olafum ad prœlium in glacie *lacus Veneri* (in Vestrogothia) committendum provocarunt. Hic cum iis decertare, quam opes & regnum deserere maluit: itaque nuncium ad Hromundum & ejus fratres misit, qui rogaret, ut se in bellum sequeretur. Verum Hromundus nequaquam eum comitari voluit, caussatus Volii & Byldi fortitudinem ei sufficere ad victoriam reportandam. Quare cum exercitu Rex abiit, sed Svanhvita hoc inopinato commota casu, ad Hromundum se contulit, a quo bene excepta & sic illum affata est: preces meas pluris te facere spero, quam rogatum fratris mei: auxilium fer Regi, *clypeum* una cum *fascia crurali* tibi dabo, hæc quamdiu servaveris, nihil tibi poterit nocere. Hromundus ob hoc donum gratias egit, & illa vicissim lætata est, itaque cum octo fratribus ad iter se comparavit. Jam Rex ad glaciem lacus Veneri perveniens deprehendit ante se exercitum Svethorum; cumque dilucesceret, arma utrinque expediuntur & instruuntur acies, Svethique summa vi primos hostium ordines perrumpunt. Statim ingruente prælio, occiditur Byldus, Volius

Hallding vard sár. Hromundr hafde sett hrauktialld hinumeigen vatsins, bræþur hanns herklædast snemma umm morgunin. Hromundur mællte, illa hefur mig dreymt i nott, og man ei ganga alt at oskum, og ei man eg fara i dag til orustu. Brædur hanns sagdu þat være stor skomm, ad þora ei ad veita Konge lid, enn vera þo komin þess erendis. þeir geingu til orustu, og soktu hart framm, fiell hvor umm þveran annann, er þeim mætte af lide Halldinga. Ein fiolkingis *kona* var þar komin i *Alftar* lyke edur ham, hun *golaþe* med svo miklum galldra latum, ad eingenn gaþe ad veria sig Olafs manna, flaug hun ifer þa Greipssyne, og saung hatt, hun hiet *Cara*. Helge hinn Frækne mætte þeim brædrum þat sama sinn, og drap þa alla atta samann.

då ej fram. Kong Olof och Kong Hallding möttes då, och lyckade deras widskifte så, at Kong Hallding wart sargad. Hromunder hade imedlertid satt et röktält på hinsidan siön, och hans bröder herklädde sig bittida om mårgonen. Då sade Hromunder: jag har illa drömt i natt, och månn altså ej alt gå efter önskan, skall jag och därföre i dag ej fara til striden. Hans bröder sade, at det wore stor skamm at ej töra hjälpa Kongen, och doch wara i det ärendet komen. De gingo dy ensama til striden och sökte hårt fram, fällande hwar och en twärt om annan, som dem mötte af Halldingarnes folk. En trollkunnig kona war der komen i en Swane liknelse eller ham; hon galte eller mumlade med så mycket trollslåte, at ingen af Olofs månn förmåtte sig wärja; hon flög öfwer Gripssöner och sang högt, och het hon Kara. Helge hin Fräkne mötte deßa bröder sama gång, och drap dem alla otta saman.

VII. CAP.

Þvi bili kom Hromundur i bardagann, Helge Frække kiende hann og mællte, nu er sa komen hier, sem vo Hraungvid broþur minn, meige þier nu sia vid þvi sverde, sem hann sockte i haugenn, varstu nu fiærre, er eg drap bræþur þina. Hromundur mællte, ei þarftu Hel-

7. Cap.

Hromunder dräper Helge hin Fräkna, warder sargad, och mister swerdet Mistilten.

WId detta kom Hromunder til striden; Helge hin Fräkne kände honom och sade: nu är den här komen, som drap min broder Hröngwid, och må du nu förese dig med det swerdet, som du sökte i högen; du war nu fiärran, när jag drap dina bröder. Hromunder swarade: ej tarf du Helge at före-

Volius autem certamen devitaverat. Reges Olafus & Halldingus congressi fortiter pugnaverunt, usque dum vulneraretur Halldingus. Interea Hromundus tabernaculum fumosum citra lacum exstruxerat, & fratres se mane armaverant. Tum Hromundus, per quietem, inquit, vidi futuros & infaustos casus, & profecto non omnia ex animi sententia succedent; igitur hodie descendere in prælium nolo. Fratres vero eum objurgabant tanquam ignavum, nec Regi opem ferre audentem, quamvis propterea advenisset. Quare sine illo in pugnam progressi, fortiter in hostes impetum faciunt, utrinque cædentes obvios quosque ex militibus Halldingianis *Saga* quædam forma cygni advenerat, quæ magico ululatu ita perstrepebat, ut Olafiani se defendere non valerent, ac super capita filiorum Gripi advolans vehementer clangebat: nomen ei fuit *Kara*. Accurrit itaque Helgo Animosus & octo istos fratres interficit.

CAP. VII.

Hromundus Helgonem Animosum occidit, vulneratur & ensem Mistilteinum amittit.

TUnc Hromundus ad prœlium accedens ab Helgone Animoso agnoscitur, qui illum sic est allocutus: adesdum homo nequissime, qui fratrem meum Hrongvidum interfecisti, profer modo gladium istum, quem in tumulo quæsivisti, fortassis aberas, cum fratres tuos trucidarem. Cui Hromundus,

Helge ad trya mier hugar, þvi annat hvort eg eda þu, ſkulu nu falla. Helge ſagde, Miſtilteirn er ſvo þungt vopn, at þu fær ei valldid, vil eg þvi lia þier annaþ ſverd, þat þu getur valldid. Hromundur mællte, ei þarf þu ad bregþa mier umm hugleyſe, muna muntu þat haugg, er eg gaf Hraungvid broþur þinum, þa haus hanns moladiſt. Helge ſvarar, þu Hromundur hefur bundet vid þina hond, *ſockaband* meyar eirnar, ſkil þig vid ſkiolld þann er þu ber, þu fær eingen ſar medan þu ber þetta, og helld eg firer ſatt, þu *truer a þa meyo.* Hromundur þolde ei leingur þau ſkapraunarord, og kaſtade niþur ſkilldenum. Helge hinn Frækne hafdi jafnan ſigur haft, og vann med fiolkynge, frilla hanns hiet Cara, ſu ſem þar var i alftar lyke. Helge reidde ſvo hatt ſverdid upp ifer ſig, aþ þat tok ſundur fotlegg alftarinnar, og rende ſverdiþ nidur i jordina upp ad hiolltum, og mællte, nu er min *heyll* farinn, og illa barſt nu til, er eg miſta þin. Hromundur mællte, þu vanſt Helge hid meſta ſlis, er þu drapſt ſialfur frillo þina, og farinn man þin heyll. Datt þa Cara daud nidur, enn at þvi hoggi, er Helge hio til Hromundar, ſo ſverdid ſock ad hiolltum, ſnart oddur ſverdſins kvid Hromundar, og riſti niþur, enn Helge laut epter hogginu, var þa Hromundur ei ſeirn, og hoggur med Miſtilteine i haufud Helga, klauf

förebrå mig någon huglöſa; ty anten ſkall jag eller och du nu falla. Helge ſade: Miſtilten är ſå tungt wapn, at du ej kan det föra, ty wil jag låna dig annat ſwerd, det du kan båra. Hromunder ſwarade: ej höfwes at du förwiter mig någon huglöſa; utan må du minnas det hugget, ſom jag gaf Hröngwid din broder, då hans ſkalle mölades eller ſönderſlogs; Helge ſade: du Hromunder har bundit wid dina hand en jungfrus ſtrumpeband; ſkilg dig wid den ſkjölden du bår, ty du får intet ſår medan du detta hafwer; och förmodar jag ſannerliga, at du tror på den ſama mön. Hromunder tolde då ej längre ſådana ſkiällsord, och kaſtade ſå neder ſkjölden. Helge hin Fräkne hade tilförene haſt jämnan ſeger, och wann alt med trolldom; hans frilla het Kara, den ſama ſom war i Swanehamen. Han ſwängde nu ſwerdet ſå högt up öfwer ſig, at det tog i ſönder Swanans fotlägg, och rände ſedan neder i jorden up til fäſtet; hwarpå han ſade: nu är min lycka faren, och illa bars nu til, at jag miſte dig. Hromunder ſade: Helge, du orſakade dig nu en ſorglig olycka når du drap ſiälfwa din frilla, och är wäl din lycka faren. Då föll och Kara ned döder; men af det hugget ſom Helge högg til Hromunder, ſå at ſwerdet ſanck alt til fäſtet, träffade ſwerdsudden Hromunders kwed, och riſtade den alt neder; doch når Helge lutade ſig efter hugget, war Hromunder ej ſener, utan högg med Miſtilten i Helges huf-

dus, fruſtra, inquit, mihi ignaviam objicis; nunc enim aut mihi, aut tibi pugna noſtra finem afferet vitæ. Helgo autem dixit, Miſtilteinum ei nimis fore gravem, ita ut illo in pugna rite uti non poſſet, ideoque ſe alium ei daturum gladium, cui par ſit ferendo. Reſpondit Hromundus, nihil eſſe quod ſibi ſocordiam exprobret, ſed meminiſſe eum debere iſtius plagæ, qua frater Hrongvidus percuſſus, ejusque calvaria fuerit contrita. Rurſus Helgo: manum, Hromunde, virginea faſcia colligaſti: abjice clypeum iſtum, quem portas, nullo enim modo te poſſe lædi animadverto, quam diu iſta geris: te virginem illam deperire credo. Igitur Hromundus, qui ejusmodi convitia diutius pati non potuit, clypeum abjecit. Helgo Animoſus antea ſemper ſecunda uſus fuerat fortuna, verum omnes artibus magicis devicerat; pellex ejus vocabatur Kara, quæ ſe nunc in cygnum transformaverat. Fortem autem gladium tam alte vibrabat, ut cygni crus graviter ſauciaret, & usque ad manubrium, terræ ferrum intruderetur: quo facto gemens, *fortuna* inquit, me nunc deſeruit, male hic ceſſit ictus, quo *gladium* meum perderem. Tum eum Hromundus ſic eſt affatus: nunc, Helgo, magnam tibi ipſe calamitatem adferebas, cum amaſiam tuam interficeres, & profecto priſtina tua felicitas a te plane recedebat. Kara jam mortua deciderat, cumque Helgus ictum iſtum Hromundo intentaret, ita ut enſis terræ ad manubrium mergeretur, deſuper

klauf hialmin og hauſin, ſvo ſtadar namm i herdonum, brotnaþi þa ſkard i ſverdid. Epter þat tok Hromundur *tygilknif* ſinn, og ſtack a *kvidin* æſar, i ſarsbrunernar rauſer, hratt ſo inn yſtrunne er uthieck, hrifiar ſo ſamann kvidin med bande, og batt klædin hart ad. Bardiſt ſyþan i akafa, og fellde hvorn umm annan þveran, og bardiſt framm til midrar nætur, flyde þa þat lid, ſem epter var af Halldingum, og lykur þar med oruſtunne. Hromundur ſier þa, at eirn madur ſtendur þar a yſnum, veit hann ſa ſame muni hafa med golldrum giört yſin a vatnid, þeckti hann, ad þetta var Voli, hann kvad ei uſkillt, ad launa honum, liop til hanns, reidde Miſtiltein, og villde hauggva hann. Voli bles ſverdid ur hende honum, og hitti þad firer vok-eina, og ſock niþur til grunns. þa hlo Voli og mællte, nu ertu feigur, er þu miſter Miſtiltein or hende þier. Hromundur ſvarar, fir man þu deya enn eg. Liop hann þa ad Vola, og greip hann upp, færde niþur vid yſinn ſvo hart, ad halsbeyniþ brotnaþe, la þeſſe galldra raumur þar daudur, enn Hromundur ſettiſt nidur a yſinn. Hann mællte, eg hafde eige rad meyarennar, þvi hefe eg feingid XIV. under, og þo þar til fiellu brædur myner VIII. og mitt goda ſverd Miſtilteirn fiell i vatnid, og þeſs fæ eg alldrei bætur, ad eg miſte ſverdid. Gieck hann ſydann
þa-

hufwud och klöf hans hjälm samt skalle, så at det stadnade i hårdarna, och feck det då därigenom en remna. Efter detta tog Hromunder en tygelknif, och stack flikor på kweden, samt hål i sårendarna; han wrok så in istret, som ute hängde, och saman nästade sedan kweden med band, bindande sedan klåderna hårt åt. Hwarefter han slogs häftigt, och fällte hwar twärt om annan; hållande därmed fram til midnatten, då och det mannskap flydde, som war kwar af Halldingarna, hwarmed jämwäl striden lyktade. Hromunder ser då en mann stå där på isen, tänkande at den sama mände haswa med trollerj gjort isen på siön; han förstod at detta war Wole, och sade, at det ei wore oskyllt at löna honom, ty lopp han til honom, drog ut swerdet och wille hugga honom. Men Wole blåste swerdet ur hans hand, och föll det strax i en wak, och sank neder til grundet; då log Wole och sade: nu är du feger, efter du mistade Mistilten ur dina händer. Hromunder, swarade: förr månn du dö än jag; han lopp då til Wole, grep honom up och förden neder wid isen så hårt, at halsbenet brotnade, och låg då denna stora tråll mann där döder; men Hromunder satte sig neder å isen och sade: jag brukade nu ej jungfruns råd, och dy har jag och fått fiorton sår, och haswa ändå mina åtta bröder fallit, samt mit goda swerd Mistilten i siön, och får jag aldrig där til bot, at jag så miste swerdet. Han
geck

deſuper mucro alvum ejus perſtrinxit. Sed cum Helgo poſt ictum ſe inclinaret, Hromundus celeritate uſus, tam vehementer caput ejus Miſtilteino percuſſit, ut galea caputque diffinderentur, enſis penetraret ad humeros, & acies ejus valde obtunderetur. Deinde Hromundus cultro accepto, lacinias in alvo, & parva foramina per extremitates *vulneris* ſecuit, omentoque intra cutem remiſſo, funiculo membrum affectum colligavit & veſtibus adſtrinxit. Sic firmatus acerrime pugnavit, & utrinque obvios proſternens ad mediam usque noctem hoſtium aciem cædibus permiſcuit: tum vero milites Halldingiani, qui adhuc obſtinatis animis fortiter impetum tulerant, fugam capesſere ſunt coacti, atque ſic prœlium eſt finitum. Poſtea Hromundus virum quendam in glacie ſtantem conſpexit, quem *Volium* eſſe & artibus magicis glaciem lacui induxiſſe cognovit, propterea ab hoc pœnas expetere æqvum judicavit. Accurrens itaque gladium ſtrinxit illum occiſurus, ſed Volius afflatu manibus ejus ferrum excuſſit, quod per ſciſſuram glaciei decidit in fundum. Igitur Volius ſubridens, jam, inquit, egregius es pugil, demiſſo ex manibus Miſtilteino. Reſpondit Hromundus, eum ſe prius eſſe moriturum, & ſtatim provolans illum corripuit, tamque vehementer ſurſum agitavit, ac deorſum in glaciem afflixit, ut oſſa cervicis ei comminuerentur. Mago ſic interfecto, Hromundus in glacie ſubſidens, conqueritur ſe non uſum fuiſſe conſilio virginis, & propterea quatuordecim vulnera accepiſſe, octo fratres

eſſe

þadann og heim ad tiallde syno, og tok nockra hvild.

VIII. CAP.

NU eru Kongs systor sacktar, kannar Svanhvyt sar Hromundar, og saumar saman kvidin, og leytar honum hægenda, hun liet færa han kalle þeim til grædslu, er *Hagall* hiet, kielling hanns var klok, þau toku vel vid honum, og græddu hann ad heylu. þad fann Hromundur, ad þesse hion voru margkunnug. Kall var vanur ad veiþa fiska, og eitt sinn er hann var ad veydeskap synum, dro hann eina geddu, og er hann kom heim og krufde gedduna, fann hann Mistiltein sverþ Hromundar, og fieck honum þad. Hromundur vard gladur vid, og kiste a sverdets hiolltinn, og umbunade kalle vel. Eirn madur var sa med Halldings Kongaher, sem hiet *Blindur* hinn *Illi*, hann sagde Konge, aþ Hromundur være lyfs, og græddur a laun hia Hagalle kalle og konu hanns. Kongur kvad utrulegt, ad þau mundu þora at leyna honum, og baud Kongur ad leyta hanns. Blindur for med nockra menn til husa þeirra Hagals og konu hanns, og spurde, ef Hromundur

geck sedan dådan hem til sit tält, och tog sig någon hwila och ro.

8. Cap.

Hromunder läkes, får igen swerdet, och warder af Kongens sändemann Blinder, som honom förråda wille, fåfängt efterletad.

HAn besökte sedan Kongens systrar, och då besåg Swanhwita hans sår, sömande igen hans kwed. Hon gjorde honom alt godt, och lät honom föras til läknings hos en gubbe benämd Hagall, som hade en klok käring; de togo honom wäl emot, och grodde eller läkte honom til hälso. Hromunder fann at deßa hjon woro margkunniga, och som gubben war waner at fånga fiskar, ty hände sig et sinn, när han höllt på at fiska, at han drog up en gjädda; när han kom hem och fläckte hänne, fann han i hännes buk Hromunders swerd Mistilten, och gaf honom så det sama igen. Hromunder wart glad därwid, kyste på plåten, och begåfwade gubben wäl därföre. En mann som hade warit med Hallding Kongaher, het Blinder hin Ille; han sade Kongen, at Hromunder wore leswande, och lönliga grodder hos gubben Hagall samt hans hustru. Kongen swarade, det wara otroligt, at de skulle töras dölja Hromund, och böd så at han skulle leta honom up. Blinder for med några männ til Hagalls och hans hustrus hus, frågande om Hromunder wore där gjömder. Käringen

esse occisos, pretiosissimum gladium Mistilteinum lacu submersum, & ob hunc amissum, nunquam posse animum suum ullo solatio permulceri. Inde in tabernaculum regressus, otio & quiete se aliquandiu refecit.

CAP. VIII.

Hromundus curatur, gladium reperit, & a Regis ministro Blindo, qui eum prodere voluit, frustra quæritur.

DEinde cum Regis sorores inviseret, *Svánhvita* vulnera ejus contemplata, alvum consuit, ac bene exceptum abduci jussit ad senem quendam nomine *Hagallum*, cui uxor sagax fuit, ut apud illum sanaretur. Heic *medicaminibus* optime fotus & brevi restitutus est sanitati. Hos conjuges animadvertit rerum variarum scientia esse præditos: accidit autem ut senex, qui capturæ piscium erat adsvetus, inter piscandum lucium extraheret, quem domum portatum cum aperiret, in ventre ensem Hromuudi Mistilteinum invenit, eumque domino reddidit. Inde Hromundus gaudio exsultans, exosculatur manubrium, & seni gratias refert. Vir quidam nomine *Blindus*, qui sub signis Halldingianis militaverat, Regi demonstravit Hromundum vivere, & apud senem Hagallum ejusque uxorem ex vulneribus convaluisse. Rex cui incredibile videbatur, ausos fuisse eum occultare, summa diligentia illum inquiri jussit. Quare Blindus cum nonnullis comitibus ad domicilium Hagalli

mundur være þar geimdur. Kelling sagþe, at ei munde hann þar finnast. Blindur leytade vandlega og fann ei, þvi ad kelling hafde falet Hromund under hitunar katle synum. Blindur og hanns fielagar geingu þadan, og er þeir voru a leyd komner, sagþe Blindur, eige er ferd vor fræg vordin, og skulum vier aptur snua. þeir giordu svo, komu heim og fundu kellingu, sagde Blindur, hun være brogdott, og hefde hun geimt Hromund under katle synum. Leytiþ og taked hann þar þa sagde hun, enn þvi sagde hun þetta, aþ þegar hun sa þeir sneru aptur, færde hun Hromund i kvenn skruda, og liet hann mala og snua kvorn. þeir leyta nu i husonum, og þegar þeir komu þar mærin snere kvornenne, snudruþo þeir allt ummkring, enn su sama leit ohyrt til Kongsmanna; sneru so i bort, ad þeir fundu ei. Og er þeir voru a leyd komner, sagde Blindur, ad kelling mun hafa villt sioner firer þeim, og sier þike grunsamt, at Hromundur mune hafa vereþ, þat sem snere kvernenne i kvennklædum, og sie eg oss hefur yfersiest, duger oss ei at þreyta vid kiellingu, þvi hun er oss ollum klokare. Baþo þeir henne ylls, og foru heim aptur til Kongs, vid so bued.

ringen swarade, at han där ej månde finnas; ty letade Blinder granneliga, men fann intet, alldenstund käringen hade gjömt honom under sin ketilgrop. Altså gick Blinder med sit fölgje dädan, men när de woro komna å leden eller wägen, sade han: icke är wår färd nu hederlig worden, ty skolom wi wända hastigt tilbaka. De giorde så, komo til käringens hem, och funno hänne, sägjande Blinder, at hon wore illistig, och hade gjömt Hromund under sin ketil. Hon swarade: leten då, och tagen honom där, och detta sade hon därföre, at strax hon såg dem gå tilbaka, lät hon Hromunder kläda på sig en kwinnoskrud eller kläder, och böd honom måla och wenda kwarn. De letade nu i husen, och strax de komo där pigan wende kwarnen, gingo de alt omkring, men hon såg grymt på Kongsmännen: dy skyndade de sig bort, när de ej funno. Då de nu woro komna å wägen, sade Blinder, at käringen månde hafwa willat synen för dem, och han hade mißtanka, at Hromunder måtte hafwa warit den sama, som wände kwarnen i kwinnokläder, hafwande således förfedt sig siälf, det duge doch ej at mera försöka käringen, emedan hon wore klokare än de alla. De bådo altså alt ont för hänne, och foro hem til Kongen wid så beskaffat mål.

IX. Cap.

Hagalli ejusque uxoris profectus, rogavit, an Hromundus ibi esset absconditus? Respondente anu illum nequaquam apud se esse, maxima cura eum quæsivit, verum non invenit, quandoquidem sub inverso lebete anus eum abdiderat. Itaque Blindus cum comitibus abiit; sed ubi paullum erant progressi, iter nostrum, inquit, turpiter peractum est, proinde celeriter revertamur. Idcirco mox ad anum redeuntes, eam conveniunt, aitque Blindus, eam versutam esse, & Hromundum sub lebete occultasse. Illa vero, investigate, inquit, & ibi illum corripite. Hoc ideo dixit, quia cum videret eos regredi, Hromundum jusserat vestes fœmineas induere molamque versare. Omnes jam domos perscrutati erant, cum ad ancillam in pistrino venirent, torvo vultu eos adspicientem: sed omnia conspicati discesserunt, cum nihil invenire possent. In itinere cum iterum essent constituti, affirmavit Blindus, anum oculos illis effascinasse, seque suspicari, Hromundum fuisse, qui molam habitu muliebri versavit; ideoq; valde allucinatos esse, nec e re amplius fore, anus tentare astutiam, qua ipsos superaret. Jllam igitur diris devoverunt, & sic comparatis rebus, ad Regem domum sunt profecti.

IX. CAP.

Blinder berättar Kong Olof sina drömar.

UMm veturen epter bar margt firer Blind i svefne, og seiger Konge eitt sinn draum sinn, og mællte sva, mier þotte vargur eirn renna austann, hann beyt ydur Kongur, og veytte ydur averka. Kongur kvadst rada þennan draum svo, hier man koma Kongur nockurstadar fra, og man funduren verda skiædur first, enn falla þo nidur til sætta. Enn kvad Blindur sig dreymt hafa, ad honum þotti marger haukar sitia i einu huse, og þekta eg þar falka þinn, Herra, hann var allur fiadralaus, og flettur hamnum. Kongur mællte, vindur man koma af skyum, og skielfa borg vora. þridia draum sagde Blindur soleydis, morg svyn sa eg renna sunnan ad Kongshollu, og rotudo jordunne upp med rananum. Kongur mællte þat er firer siafar olgu, votvidrum og grasvexte, þeim er græs af vatnsins vokva, er solin skin i heyde. Fiorda draum sagde Blindur, mier þotte, eirn ogurligur *Hrike* koma austann aþ, hann beyt yþur stora und. Kongur mællte, sendemenn fra nockrum Konge munu koma i mina holl, þeir munu byta upp aullum synum vopnum, og þar af man eg reydast. Fimte draumur er sa sagde Blindur, at mier þotte liggia umm Svyavellde

9. Cap.

SOM winteren bars mycket för Blind i sömnen, och dy berättade han et sinn för Kongen sin dröm, och sade så: mig tyckte at en warg rände eller sprang hit öster; han bet eder, Kongl, och giorde eder åwärke. Kongen swarade, at han kunde utreda denne drömmen således: här månn en Kong koma från någon ort, och torde wäl wår samankomst warda skadesam i förstone, men doch stadna i förlikning. Ann sade Blinder sig detta drömt hafwa: mig tyckte at många hökar sutto i et hus, och kjände jag där igen din Falk, Herre, som war all fiäderlös, och ombytter til hamen eller utwärtes anseendet. Kongen swarade: wäder månn koma från skyarna, och ruska wår borg. Sedan sade Blinder sin tredje dröm således: jag såg många swin ränna sunnan til åt Kongssalen, och rota eller böka up jorden med sina trynen. Kongen swarade; det förebådar siöswall, wåtwäder och de gräswäxter, som gro af watnflod, när solen mycket klart skiner. Fjärde drömen förtälte Blinder sålunda: mig tyckte, at et fasligit skrämsel kom östan åt, som bet eder et stort sår. Kongen swarade: frå någon Kong månde sändemänn koma i min sal; de lära bita up alla sina wäpn, och däraf månde jag wredgas. Femte drömen är denne, sade Blinder, at mig tyckte en grym orm ligga om Swiawälde. Här månn koma

CAP. IX.

Blindus Regi somnia sua narrat.

HIeme per quietem multa vidit Blindus, Regique somnia sua exposuit, dicens: sibi visum esse lupum ab oriente accurrentem, eum Regem momordisse ac læsisse. Respondit Rex se ei somnium hoc modo posse conjicere: adventurum enim esse alicunde Regem, cum eo congressionem primum fore noxiam, postea tamen pacem certis conditionibus reconciliatum iri. Iterum Blindus retulit, in somno se conspexisse multos accipitres domui cuidam insidentes, & inter eos agnovisse Regis falconem omnibus plumis denudatum, habituque corporis commutatum. Reposuit Rex, ventos ex nubibus erupturos, & arcem suam concussuros esse. Deinde Blindus tertium somnium edixit; oblatas sibi esse species Suum, ex austro in palatium regium irruentium, ac rostro effodientium terram. His affirmavit Rex æstum maris portendi, imbres ubertatemque graminis, quod pluviæ irrigatione & vapore rutilantis solis germinare solet. Quartum somnium recensens commemoravit, monstrum horrendum sibi apparuisse ab orientali plaga provolutum, & illud morsu graviter Regem vulnerasse. Hinc divinavit Rex, affore in palatio suo legatos Regis alicujus, qui omnia arma sua veluti morsu attentent, & inde se graviter iri offensum. Quinto somnio docuit se imaginatum

vellde grimmelegur ormur. Hier man koma at lande, sagde Kongur, Dreke vænn, hladen gersemom. Siotta sinn dreymde mig, sagde Blindur, aþ mier þotte koma af lande svort sky, med klom og vængium, og fliuga i burt med þig, Kongur, þa dreymde mig enn, at ormur eirn være hia Hagalle kalle, sa beit menn grimmlega, at hann bæþe mig og ydur upp, og alla Kongsmenn, eda hvad man þetta þyda. Kongur sagde, heyrt hefe ek skamt fra *hybyle* Hagals ligge hidbiorn nockur, eg mun fara at vinna biornen, og man hann þa bistast miog. Hier næst dreymdi mig, at Dreka hamur være dreygen umm Kongs holl, og hieck þar vid linde Hromundar. Kongur mællte: þat veistu Hromundur miste sverd og linda i vatnenu, eda er þu nu hræddur vid Hromund? Fleyra drauma dreimde Blind, hvoria hann sagde Konge, enn Kongur riede þa alla sier i vil, enn aungvann so sem merking til haufþo. Nu seiger Blindur enn eirn draum sinn þann er hann sialfan snerter og mællte, mier þotte jarnhringur settur a minn hals. Kongur sagde, þat er þyding þess draums, at þu mant heingdur verda, og þar med manu vid bader feiger.

koma til lands, swarade Kongen, ett wänt eller fagert Drakeskjep, lastat med dyrbara saker. Blinder sade: siette drömen war sådan, at mig tyckte en swart sky koma af lande med klor och wingar, och flyga bort med dig, Kong; så drömde jag änn, at en orm wore hos gubben Hagall, som bet männen grymeliga, och åt han både mig och eder up, samt alla Kongsmännen, eller hwad månn detta betyda? Kongen swarade: jag har hört, at ej långt från Hagalls hyble eller hus, ligger en hidbjörn, lärande jag fara at winna denna björnen, och månn han då nog förbittra sig. Härnäst drömde jag sade Blinder, at en Drakeham war dragen öfwer Kongs salen, och hängde Hromunders linda eller bälte därwid. Kongen swarade: du west, at Hromunder miste både swerd och linda i siön, eller är du nu rädder för Hromund? Flera drömar drömde Blinder, dem han och sade för Kongen, men denna uttydde dem alla efter sin wilja, och icke såsom de hade sit rätta märke til. Enteliga sade Blinder ännu en sin dröm, som honom snärde eller skadde, och sade han: mig tyckte at en järnring war satter å min hals. Kongen swarade: detta är denna drömens uttydning, at du lärer warda hängder, och därtilmed månnom wi båda warda fega.

X. Cap.

natum fuisse tetrum angvem complexu suo regnum Svethicum continuisse. Hoc præmonstrari ajebat Rex navem draconariam insignem & pretiosis onustam mercibus, quæ ad oras regni sui adpelletur. Sextum somnium tale fuisse tradidit Blindus: atram nubem, quæ ungvibus & alis instructa videbatur, ad se accessisse, & Regem secum abripuisse; mox in conspectum suum prodiisse serpentem apud senem Hagallum, qui atrociter homines morderet, atque se, Regem militesque regios devoraret; aut quid, inquit, hoc portendit? Rex professus est se audivisse ursum quendam in lustro non longe a domicilio Hagalli latere, quem adire & inquirere vellet, eum vero ferocitate contra invadentes se valide defensurum. Post hæc Blindus se somniasse perhibuit, exuvias draconis inductas fuisse palatio regio, juxtaque pependisse cingulum Hromundi. Tum Rex, nostine, inquit, Hromundum & ensem & balteum in lacu amisisse, an forte istum times? Plures quoque nocturnas visiones Blindus Regi narravit, quas tamen omnes hic interpretatus est, quemadmodum ipsi placuit, sed non secundum veram earum significationem. Tandem Blindus unum adhuc visum, quod gravem illi attulerat dolorem, edisseruit, annulum puta ferreum in somno collo suo esse impositum. Hanc somni esse explicationem obtestatus est Rex; Blindum suspendio finiturum vitam, & utrique dirum impendere fatum.

X. CAP.

10. Cap.

Kong Olof seglar til Swerige / Hromunder dräper där Kong Hallding, och får sedan Swanhwita til hustru, men Blinder warder uphängd.

EPter þetta safnar Olafur Kongur lide, hiellt syþan til *Sviþioþar*, Hromund filgþe honum. Komu þeir a uvart at hollu Halldings Kongs, hann la i *uteskemmu* eirnre, hann vard ei fir var vid, enn upp var broten skemmu hurdenn. Halldingur hropar a menn syna, og spir hvorier *stryde ummi nætur*. Hromundur sagde til sin. Kongur sagde, þu munt vilia hefna brædra þina. Hromundur bad hann fatt tala umm fall sinna brædra, skalltu nu þess giallda, og hier lyfid missa. þa hliop eirn kappe Halldings Kongs upp, sa var so stor sem Rise, Hromundr drap þann. Hallding Kongur verst i hvylunne, enn fieck eckert sar, þvi hvort sinn Hromundur hio til hanns, kom sverded flatt a Kong. þa tok Hromundr kilfu eina, og lamde Hallding Kong i hel, þa mællte Hromund, hier hefe eg felldan Hallding Kong, og ei hefe eg sied frægra mann. Kallin Blindr er hiet *Baviz* var bunden og heingdur, og rætteſt sva draumur hanns. Toku þeir þar mikid *gull* og annat fee, hielldo sydan heim. Olafur Kongur gipte Hromunde Svan-

EFter detta samlade Kong Olof manskap, höllt så til Swerige, och följde Hromunder honom. De komo owart eller oförmodeliga til Kong Halldings hoffal, och låg han då i en utkamare, blifwande ej förr warse, än kamardören wart upbruten. Han ropte å sina månn, och spordde ho stridde om nätterna? Hromunder berättade sit namn, och dy sade Kongen: du mån wål wilja hämnas dina bröder. Hromunder bad honom litet tala om sina bröders fall, skall du nu, sade han, det omgälla eller betala, och här mista lifwet. Då lopp en Kong Halldings Kämpe up, och war han stor såsom en Rese; men Hromunder drap honom. Kong Hallding wärde sig i sängen, och feck intet sår, ty hwart sinn som Hromunder högg honom, kom swerdet flatt på honom. Då tog Hromunder en klubba och lamade ihel Kong Hallding, hwarefter han sade: här har jag fällt Kong Hallding, och aldrig har jag sett berömwärdigare mann. Gubben Blinder som eljest het Bawits, wart bunden och hängder, och sannades således hans dröm. De togo där mycket gull samt annat gods, och höllo sedan hem. Kong Olof gifte sina syster Swanhwita med Hromund, hwilka

CAP. X.

Rex Olafus in Svethiam navigat, ubi Hromundus Halldingum Regem occidit, Svanhvitam uxorem ducit, sed Blindo gula laqueo frangitur.

POstea Rex Olafus, exercitu comparato, in *Svethiam* classe proficiscitur, eumque comitatur Hromundus. Inopinato ad palatium *Halldingi* perveniunt, ille vero in conclavi quodam separato dormiens, non prius, quam effractis foribus, hostium adventum persentiebat. Tum satellites suos appellavit, & quæsivit qui noctu oppugnatores adessent? Hromundo nomen edente, Rex, jam forte, inquit, ulturus es necem fratrum tuorum. Hromundus de casu fratrum sileri jussit, Regique denunciavit, se ab ipso nunc expetiturum pœnas, vitamque ei esse ademturum. Mox opem laturus advolat pugil Halldingi gigantea magnitudine formidabilis, sed a Hromundo statim interimitur. Rex autem Halldingus fortissime in lecto se defendit, nec ullo afficitur vulnere; nam quotiescunque Hromundus eum cæsim aggrediebatur, gladius, acie aversa, detorquebatur in planum. Hoc cum videret, clava arrepta Regi gravissimum inflixit ictum, vitamque eripuit. Quo facto, heic, inquit, Regem Halldingum jugulavi, nec clariorem virum unquam cognovi. Senex Blindus, alias *Bavizius* dictus, colligatur & suspenditur, atque sic defungitur somnio. Heic ingenti pondere auri, & multis opibus potiti domum revertuntur. Deinde Olafus Rex sororem *Svanhvitam* Hromundo in matrimonium

Svanhvite ſyſtur ſina, þau untuſt vel, attu ſonu og dætur til ſamans, og voru afbragd annara. Eru af þeim komnar Konga ætter og kappar mikler. Og lykur hier ſvo ſogu Hromunds Greypsſonar.

hwilka förliktes wäl/ och ägde söner samt döttrar tilſamans/ ſom wida öfwergingo andra männiſkor/ warandes Konga ätter ſamt många kämpar af dem komna. Och lyktar nu här Sagan om Hromund Gripsſon.

nium dedit; illi concordi amore & amicitia ſe mutuo complexi, filios filiasque procreaverunt, qui virtute longe aliis præſtiterunt hominibus: atque ex illis originem traxerunt familiæ regiæ multique pugiles. Heic finis eſt hiſtoriæ de Hromundo Gripi filio.

Til Låſaren.

Til beſtyrkande af denna Sagas trowärdighet/ enär mann Auctorens underbara tilſatſer å ſido ſätter/ tjenar den berättelſe/ ſom en förnäm Herre ej långeſedan har inſkickat til Kongl. Riks Antiquitets Archivum. Nämliga/ at på ſkogen Tiwen (Thiodweden) i gräntſeſkilnaden emellan Wäſtergjötland och Nerike/ ej allenaſt en gäſtgifwaregård än i dag heter Ramundaboda/ förmodeliga af denna wår Hromund ſåſom en förnäm gjäſt/ ſåledes kallad/ ſedan han efter Wänerſka ſtriden/ ſig en tid uppehållit hos den fattiga gubben Hagall/ i des hybile eller gemena hus/ ſom eljeſt i gamla ſpråket warder Boda kallat/ ſåſom jämwäl bemälte Ramundaboda näſtan allmänt af bönderne kallas Bodarne; utan och at i ſama gård et ſwerd har blifwit för 50. åhr ſedan ur jorden uptagit/ med runſk påſkrift: Ramunds ſwerd/ hwilket warit ungefär twå och en half aln långt/ twå händer brett och något krokugt ſåſom en ſabel/ ſamt litet ſpetſigt åt endan; men handtaget ſå brett/ at twå händer fått rum inom knappen och ſtången. Förutan detta hörer man åfwenledes/ ſå i Wäſtergjötland/ ſom annorſtädes i landsorterna/ en Wiſa allmänt ſiungas om kämpen Ramund/ hans ſwerd och ſtora bedrifter.

Lectori.

Quo fides hujus hiſtoriæ, detracto mirando, quem auctor rebus quibusdam geſtis illeverat, fuco, adpareat Benevolo Lectori candidior, juvabit illuſtris cujusdam Viri nuper ad Regium Antiquitatum Archivum transmiſſam relationem heic commemorare. Scilicet in *ſaltu Tivenſi* (Thiodvedenſi) Weſtergothiam & Nericiam interjacente, villam nomine *Ramundaboda*, publicæ jam dicatam tabernæ, ſitam eſſe, quæ forte ex noſtro Hromundo, tanquam hoſpite celeberrimi nominis, ſic appellata fuerit, poſtquam nimirum ibi, finito prœlio Venerenſi, apud *Hagallum* infimæ ſortis ſenem divertiſſet, cujusmodi etjam vile habitaculum alioquin in vetuſta lingva *Boda* dici ſolet, quemadmodum antedictam villam, etjam hodie ſæpiuscule a ruricolis proximis *Bodarne* vocitatam novimus; ſed etjam *enſem* ibi ante quinquaginta annos ex terra erutum fuiſſe, qui *runis* hæc inſcripta habuiſſet verba: *Hramunds ſwerd*, hoc eſt, *Hramundi gladius*. Hunc autem ipſum longitudine quinque pedum, latitudine autem duarum palmarum conſtitiſſe, adhæc, in modum acinacis leviter recurvatum, mucrone in acumen deſinente, ſed manubrio ita producto, ut ambabus comprehendi poſſet manibus. Præterea hodierno etjam die in Weſtergothia aliisque patriæ territoriis, plebeio ore decantari ſolent *Odæ* aliquot, quibus *Hramundi* enſem ejusq; res geſtas haud invenuſte celebrari audivimus, mirati ſumus.

Fölgier
Halfdan Östenßons
Saga.

Hier hefur

Sogu

Af

Halfdane Bronufoſtra.

I. CAP.

Fra Hringe Dana Kongi ok bornum hanns.

HRingur er Kongur nefndur, hann rieþi fyrir *Danmork*, hann var vitur maþur ok vinſæll, hann atti drottningu er *Signi* hiet, hun var dottir *Vilbialms* Kongs af *Reiþgotalandi*. hun var allra kvenna vitruſt ok vænſt. Kongur atti viþ henni þriu born, tuo ſyni ok eina dottur er *Yngibiorg* hiet, hun var pridd ollum kvennmannlegum liſtum, ſua var ſkiær yfirlitur hennar ſem ſkinandi gull, ok at ollu var hun ſua ſkoput, ſem hun mundi ſig kioſa vilja. Synir Kongs hietu ſva, *Halfdan* ok *Aſmundur*, þeir voru friþir ſinum, enn þo var Halfdan fyrir þeim um alla hluti, Aſmundur var þa X. vetra, enn Half-

dan

Här hafwer

Sagan

Af

HalfdanBranas foſterſon Sit uphof.

I. Cap.

Om Kong Hring i Danmark och hans barn.

EN Kong benämd Hringer rådde för Danmark / han war en wjs och wenſäll mann / och åtte den Drottning / ſom Signi het / Kong Wilhjalms dotter af Ridgettaland; hon war med wett och ſkjönhet begåſwad mera än andra kwinnor. Med hänne åtte ochſå Kongen trenne barn / twänne ſöner och ena dotter / ſom Ingeborg het / och war hon med alla kwinliga ſkickeligheter beprydd; hännes hy war därhos ſå ſkjär eller ſjn / ſom ſkinande gull / och i allo ſå ſkapad / ſom hon ſjälf wille ſig önſka. Kongens ſöner heto Halfdan och Aſmund / de waro båda fagra / doch war Halfdan förmer i alla mål; Aſmund hade tijo åhr inne / och Halfdan ellofwa / när

den-

Hic incipit

Hiſtoria

De Halfdano, Branæ Alumno.

I. CAP.

De Hringo, Daniæ Rege, ejusque liberis.

HRingus Rex, *Daniæ* imperabat, prudentia opibusque & amicorum numero clarus; *Signi* Regia conjux, filia erat *Wilhelmi*, *Reidgotalandiæ* Regis, ingenio & forma inter alias longe conſpicua mulieres. Hæc Regi *tres* pepererat *liberos*: duo filii erant, unicaque *Ingiborgis* filia, ſexus virtute, & oris præterea vultusque gratia præſtans puella, auroque nitenti ſimillima, perque omnia talis, qualis eſſe ipſa cuperet. Filii Regis *Halfdanus* & *Aſmundus* appellabantur; uterque formoſus, ſed fratre per omnia major potiorque Halfdanus. Ad hujus initium hiſtoriæ Aſmundus quintum & Halfdanus undeci-

mum

dan XI. ter hier var komit' sogunni, Kongur var alldraþur. *Jarl* varnefndur þorviþur, hann var i Kongsrikinu, ok kongi hollur ok trur, hann var manna vitrastur, hann *fostraþi Kongsborninn*, ok unni þeim mikit. Annar Jarl var meþ Kongi sa *þorir* hiet, hann var kalladur *hin sterki*, eingin var hanns liki i ollu rikinu, hann var *landvarnarmaþur* Kongs, þaþ hafþi *flagþkona* eirn lagt a hann, at hann skylldi alldrei mannsbloþ meiga sia, hann sat optast þar er at *Fioni* hiet.

denna Saga upkom / men Kongen war allaredan ålderstigen. I hans rike war en Jarl benämd Thorwider/ en huld och trogen mann / och som han war mägta witter eller kloker / så upfostrade han de Kongliga barnen / och älskade dem mycket. En annan Jarl war ochså med Kongen / som Thorir het / med tilnamnet hin Starke / hwars like ingen fanns i hela riket / dy war han och Kongens landwärnsmann ; men en Trullpacka hade honom detta ålagt / at han kunde aldrig tåla se manns blod / och sat han som oftast å den ort som Fyen het.

II. CAP.

Draumur Jngibiargar.

EIna nott bar sua til, er Yngibiorg suaf i skiemmu sinni, ad hun liet illa i svefni, ok siþann vaknaþi hun, skiemmumeyar hennar spurþu hvaþ hana hefþi dreimt, enn hun villdi ei seigia þeim. Annan dag kom þorviþur Jarl i skiemmuna ok settist niþur hia Kongs dottir, hun mællti, ek vil seigia þier draum min, fostri. Hvorninn er hann sagþi Jarl, hun mælti, þat er uphof a *draumi* minum, at ek þottist uti stodd, ok varþ mier litit til *hafs*, ok þar sa ek *dockva* nockrum, ok han færdist at landinu, ok sa ek at þetta voru morg *skip*, ok þau urþu hier landfost, ok runnu af þeim otal *vargar*, ok stefndu til borgarinnar, tveir *melrackar* runnu fyrir vorgunum, ok voru baþir oþockalegir. Oll voru þessi kvikindi grimleg, þau lietu eckert

2. Cap.

Ingeborgs Dröm.

ENa natt bar så til / medan Ingeborg såf i sin jungfru Camare / at hon låt illa i sömnen / och då hännes frustugumöjor sporde hwad hon hade drömt / wille hon det ej sägja. Andra dagen kom Thorwider Jarl in i Camaren / sättjande sig nider hos Kongsdottren ; til honom sade hon : dig fosterfader / wil jag förtälja min dröm. Hurudan är han sade Jarlen. Hon swarade ; des uphof är sådant / at jag tycktes wara utestadder / och som jag såg til hafs / då syntes mig et tökn upstiga / som gaf sig åt Landet / och då såg jag at alt detta war en stor skjepsflota / som kom til at ligga fast här wid landet / och af dem sprungo up många Wargar / som stämde til borgen ; fram för dem lupo ochså twå Refwar / båda otäcka. Alla dessa djur foro grymlega fram / och låto intet ogjort / utan

mum agebant annum ; Patri vero jam tum incanuit senecta. In regno erat *Thorvidus*, *Jarlus* Regi fidissimus, qui, ut consilio etiam valebat, ita sibi commissam principum *educationem* habens eximia illos caritate diligebat. Alius quoque Regi aderat *Jarlus Thorirus*, cognomine *robustus*, cui par viribus in regno nemo inveniebatur, sed veneficio sagæ, viri debilitata virtus, sanguinem fusum horrebat. Sæpius ille *Fioniæ* sedebat.

2. CAP.

Somnium Jngebergis.

DUm in cubili suo noctu dormiebat Jngiborgis, accidit ut tristiore agitata *somnio* gemeret. Quærentibus caussam ancillis, dicere noluit. Jarlo autem postridie cameram intranti & ad latus suum assidenti regia virgo dixit: tibi, nutritie, somnium meum narrabo. Quale illud est inquit Jarlus. Illa ait ; ita se labet: visa mihi sum foris esse ; versis autem ad mare oculis *nebula* sese obtulit litus petens, quam dum intuerer, sensim in *classem* commutata magnam, litori nostro adfixa stetit; hinc magna prorumpens *luporum* multitudo, arcem ini-

eckert ogiort ok rifu bæþi menn ok hesta, ok alt þaþ er þeir næþu, ok umſyþir ſoktu þeir at þier foſtri minn ok at foþur minum, ok þa vaknaþi ek viþ, ok raþ nu drauminn: Auþraþinn er draumur þeſſi ſagþi Jarl, ok mun ſkiott buin *herſaga*, enn ek vil ei raþa hann leingra, geck þa Jarl i burt.

utan refwo ihel både månn och håſtar/ ſamt alt det de nådde; omſider ſökte de til dig min foſterfader/ och därwid wakenade jag/ och uttyd du nu drömen. Jarlen ſade: tydelig är denna din dröm/ ty här månde ſnart någon herſaga eller krigsbuller warda å färde/ men jag wil ej längre uttyda honom; och altſå geck Jarlen bort.

III. CAP.
Herſaga.

Eitt kvolld lukuſt upp dyr hallarinar, ok geingu inn tyumenn, kiendi Kongur þorir Jarl þar ok hanns *kompana*, Kongur ſpyr tiþinda, Jarl ſeigir *Vikingar* væri viþ land komnir, þeir eþ ecki lieti ogiort. Kongur ſpyr hvaþ þeir hieti, þorir Jarl ſvarar, annar heitir *Soti*, enn annar *Snækollur*, ok vill Soti biþia dottur þinnar. Kongur ſpyr hvorſu Soti væri at ſia, Jarl ſeigir, soti er bolvaþur *Berſerkur*, hann er halflitur at ſia, oþrum meiginn blar enn oþrumeiginn rauþur, ecki hefur hann klæþi a buk ſinum, hann er ſkollutur ok ſtendur eitt har upp ur miþium hauſi. Kongur mællti, fyrr ſkal berjaſt enn gipta honum dottur mina. Allir fyſtu þeſſ, Vikingar hofþu gefit Kongi tveggia daga freſt at ſafna liþi, fieck Kongur ei meira liþ enn þriuhundrud manna.

3. Cap.
Herſaga eller ofreds bod.

EN kwäll lycktes Salsdörarna up/ och tijo månn gingo där in; Kongen kiände där ſtrax igen Thorer och hans Kompaner/ frågande dem efter tidender. Jarlen ſade/ at Wikingar eller ſjöröfware woro där landſtigna/ ſom icke läto något ogjort ſom ont wore. Kongen frågade/ hwad de hete; Jarlen ſwarade: en heter Sote/ den andra Snäkoller/ williande Sote bedia om eder dotter. Kongen ſporde huru Sote ſåg ut: Sote/ ſäger Jarlen/ är en raſande Berſerk eller ſlagskämpe/ hans anſichte är twefärgat/ ena delen blå/ den andra röd; å ſin buk har han inga kläder; ſkallotter är han/ ſå at allenaſt et hår ſtår honom mitt up öfwer höſen eller hjäſſan. Då ſade Kongen: förr ſkall jag ſlåß med honom/ än gifta ſå bort mina dotter. Alla ſtyndade på detta rådet/ och hade wikingarna gifwit Kongen twеggja daga freſt eller upſkof til at ſamla mannſkap/ men han feck ej mera än trehundrade månn.

4. CAP. 4. Cap.

inimica petiit. Agmen, viros equosque & obvia quævis multiplici clade vaſtans, duæ *vulpes* horridæ atque deformes duxerunt, te quoque, & patrem meum accenſa rabies tandem adorta eſt; tunc ego evigilavi. Tu vero, explica mihi ſomnium hoc. Haud fruſtra viſum, inquit, Jarlus: *bellum* atrox & hoſtis inſtare mihi videtur; plura addere nolo. Jarlus deinde abiit.

CAP. 3.
De belli denuntiatione.

VEſpera erat, cum apertis aulæ foribus decem intrant viri; agnoſcit ſtatim Rex Thorerum Jarlum & ſocios, interrogatque, num quid novi eſſet. Piratæ, inquit Jarlus, adſunt, quorum furor nihil intactum relinquit. Rex nomina ſciſcitatus, accipit a Jarlo unum appellari *Sotum*, alterum *Snækollerum*, Sotumque nuptias filiæ Regis ambire. Rex quærere pergit, quæ forma Soto habitusque corporis eſſet. Jarlus ait: acerrimus pugil eſt; bicolor facie, diſtinguentibus mediam rubro cæruleoque; corpus durum nulla tegunt veſtimenta; unicus crinis in medium erigitur verticem, cætera calvum caput eſt. Tum Rex: pugnam inquit, quam iſtas filiæ nuptias malo. Conſentiunt omnes urgentque. Bidui moras ad exercitum comparandum piratæ Regi reliquerant; ille autem non ſupra trecentos armatos coëgit.

CAP. 3.

IV. CAP.

Fra þeim bræþrum Halfdani ok Aſmundi.

HAlfdan mællti viþ Aſmund broþur ſinn, þad villda ek, at viþ færum ofann til ſtranda, at finna Vikinga, þvi mier er forvitni at finna Sota, Aſmundur mællti, alldre fer ek þangat, mun ek ſkiott drepinn ef ek kem þar. Halfdan mællti, þad viſſa ek, at þu mundir ragur, ok ſkal ek fara ſem aþur, Aſmundur mællti, filgia mun ek þier ef þu ert einraþinn i at fara, nu giorir þu hrauſtlega ſeiger Halfdan. þeir komu nu til tialldana, Halfdan geck þegar inn firir Sota ok kvaddi hann virþuglega, Soti tok honum vel, Halfdan mællti, ſatt er þaþ ſem mællt er, at þu ert tiguglegur maþur, ok ſlika villde ek marga mina *maga* vita ſem þu ert, Soti minn. Soti mællti, þaþ villda ek, at þu færir ei giafalaus i burtu fra oſſ, eþa hvar er *Hundi* fiehirþir minn, hann ſkal ła ſveini þeſſum *þriar merkur ſilfurs*, ok ſva var giort. Halfdan tackar Sota ok fer burt ſyþan, Aſmundur var uti fyrir dyrunum tialldſins meþan Halfdan var inne, fara þeir nu heim, ſeigir Halfdan foſtra ſinum fra ferþum ſinum, ok let han vel yfir.

V. CAP.

Fall Hrings Kongs.

UM morguninn biſt Kongur til bardagans, fiogur voru hliþ a bor-

4. Cap.

Om Bröderna Halfdan och Aſmund.

HAlfdan ſade til ſin broder Aſmund: Det wille jag, at wi fore nider til ſtranden och funne dår Wikingarna, ty jag år förweten at råka Sote; dårtil ſwarade Aſmund: aldrig far jag dit, ty jag warder genaſt dråpen om jag kome dit. Nog wiſte jag det, ſade Halfdan, at du år rädder, doch ſkall wål jag fara åſtad ſåſom förr; Aſmund ſade då: om du år ſå enråden at fara, wil jag enteliga följa dig; Nu giör du ſåſom en raſker mann ſade Halfdan. De komo nu til tålten, och geck Halfdan ſtrax in för Sote, hålſande honom wördeliga; Sote uptog detta wål, och då ſade Halfdan: ſannt år ſom ſagt år, at du år en förnåm mann, och wille jag gjårna weta af ſlika flera mågar, ſom du år, min k. Sote. Sote ſwarade; jag wille at du ej fore gåfwolös bårt från oß, eller hwar år Hunde, min Råntemåſtare, han ſkall få denna Swennen tre marker ſilfwer; detta wart ſå giort. Halfdan tackade Sote, farande ſedan bort, men Aſmund war ute förr tåltdören, medan Halfdan war inne, och wid hemkomſten ſågjer Halfdan denna fården för ſin foſterfader, ſom låt alt wål håröfwer.

5. Cap.

Kong Hrings fall.

OM mårgonen giorde Kongen ſig fårdig til ſtrids, warande fyra portar å bor-

CAP. 4.

De fratribus, Halfdano & Aſmundo.

HAlfdanus Aſmundo fratri dixit: vellem ad litus piratasque una deſcendamus, nam Soti inveniendi curioſus ſum. Aſmundus ait: ego vero nunquam ibo, quo mors me certiſſima expectat. Halfdanus reſpondit: timidum te eſſe jam diu novi; ego itaque ſolus ibo. Tunc Aſmundus: ſequar utique, quoniam obſtinate adeo pergis. Et iſta virum decent, inquit Halfdanus. Cum itaque ad tentoria perveniſſent, Halfdanus ſtatim Sotum adibat, qui ſalutantem modeſte juvenem pari humanitate excipiebat. Halfdanus inquit: nec falſo fama te magnum prædicat virum; quam vellem, Sote, plures tui ſimiles invenire! Contra Sotus: nec ego te ſine donis abire patiar; & ubi *Hundus* eſt ærarii mei præfectus? Ille *tres argenti marcas* juveni huic dabit. Quibus ſtatim acceptis, gratias egit Halfdanus & abiit. Dum in tabernaculo Halfdanus erat, extra fores Aſmundus ſtabat. Poſt, redeunte domum utroque, Halfdanus nutritio, & quidem laudanti, facinus hoc ſuum iterque commemoravit.

CAP. 5.

borginne, ok ætlaþi Kongur ur þeim at berjaſt. Skipar hann þorviþi Jarli i eitt hliþit a borginni, enn annat þorir Jarli, Kongur var i hinu þriþia ok hafþi hvor þeirra ei minna enn hundrut manna, þeir bræþur voru hia foſtra ſinum. Nu ſkipar Soti ok ſækir til atlogu, ſkal Soti moti Kongi, enn Snækollur moti þorir Jarli, enn þriþiungur liþs moti þorviþi Jarli. Tokſt nu hardur bardægi, ganga vikingar harla framm, Snækollur ſokti faſt at þorir Jarli, enn hann geck hart imoti i fyrſtu. þvi næſt hio Snækollur til eins filgdarmanns Jarls, ok feck ſa þegar bana, enn þa Jarl ſa bloþit, hliop hann ur borgarhliþinu ok in i borgina, Snækollur geck þegar in i borgina meþ ſina menn, ok dræpur þar þorir Jarl. þetta ſer þorviþur Jarl, ok ſnyr imoti Snækolli, ok rekur hann þrefalldann ur borginni, enn Halfdan varþi hliþit ameþann, var nu barþægi hinn harþaſti. þorviþur Jarl ſier nu at Soti geingur faſt at Kongi, vikur hann þa þangat, ok i þvi hio Soti til Kongs, enn Kongur bra viþ ſkilldi, ok klofnaþi hann at endilaungu, ok kom ſverdit a fot Konginum, ok tok af fyrir ofan hnieþ, ok fiell Kongur þa, enn Jarl var bæþi moþur ok ſar, ok fiell hann i valnum umſiþir. þa var ſva myrkt af nott, at ecke ſia þeir fra ſier, aungvir ſtoþu eptir af Kongs-
mon-

borgen / och ur dem ärnade han ſäckta emot fiänden. Han ſtällte Thorwid Jarl i ena porten / men i den andra Thorir Jarl / i den tredie ſtod Kongen ſiälf / och hade hwardera ej mindre än hundrade männ hos ſig / men Kongsſönerna höllo ſig wid foſterfadren. Sote ſtällte nu och ſit folk i ſlagtordning; ſiälf ſkulle han ſtå emot Kongen / men Snäkoller mot Thorer Jarl / och tridie delen af mannſkapet gå emot Thorwid Jarl. Altſå böriade et hårt ſlag / och wikingarna gingo härliga fram; Snäkoller ſökte häftigt emot Thorer Jarl / ſom och geck hårt emot i förſtone. Därnäſt högg Snäkoller til en Jarlens följesmann / och feck han genaſt bane / men när Jarlen ſåg blodet / lop han ur borgsporten in i borgen med ſina männ / och dräper där Thorer Jarl. Detta ſer Thorwider Jarl och ſkyndar ſig då emot Snäkoller / wräkande honom trefalldig ur borgen; men imedlertid förſwarades porten af Halfdan / och geck ſå ſlaget hårdaſt för ſig. Som nu Thorwid Jarl ſåg at Sote gjeck faſt emot Kongen / wiker han dit / men i det ſamma hugger Sote til Kongen / ſom wäl ſtällte ſkjölden emot / men denna klöfs endalångs utföre / och ſwärdet kom emot Kongens ben / ſkärande det af ofwan för knäweket / hwaraf Kongen måſte falla / men Jarlen war både utmattad och ſår / ſå at äfwen han föll nider å walplaſſen. Då war ſå mörkt af natten / at mann ej kunde ſe från ſig / ej eller ſtodo några kwar af Kongs-
män-

CAP. 5.

De cæde Hringi Regis.

ORta luce Rex ſuos arma capere jubet, & quidem quartuor portas arx habebat, e quibus pugnare animus erat. Unam Thorvidus Jarlus, alteram Thorerus, tertiam Rex ipſe tuebantur, ſinguli centum armatis ſtipati; filii Regis nutritium ſequebantur. Sotus quoque ſuam ita inſtruxerat aciem, ut ipſe Regem, Snækollerus Thorerum, Thorvidum Jarlum cætera armatorum multitudo adoriretur. Jamque proelium atrox, urgentque inimicos piratæ, Snækollerus inprimis Thorerum Jarlum, impavidum initio, irruentesque hoſtes fortiter excipientem. Forte ſocius Jarli, Snækolleri enſe cecidit, cujus conſpecto ſanguine portam Jarlus deſeruit, fuga arcem petens. Imminet fugienti Snækollerus, aſſecutusque in arce Jarlum interficit. Hæc videns Thorvidus Jarlus, citato curſu ad Snækollerum tendit, eumque præcipitem deinde ex arce ejecit. Portam interea Halfdanus tenebat, & pugna acerrime ciebatur. Thorvidus autem ut a Soto Regem quoque vehementer premi conſpexit, flectit illuc ſtatim. Sotus interea vibrato altius enſe, eodem ictu clypeum Regis a ſummo ad imum diviſit, femurque ſupra poplitem abſcidit. Rex lethali vulnere cadit, cadit etiam Jarlus deficiente ſangvine viribusque. Jamque multum noctis erat, viſum
caligo

monnum, Vikingar geingu til ſkipa bæþi moþur ok ſærir, ok ſvafu af um nottina.

VI. CAP.

þorviþur Jarl kemur undann Kongs bornum.

NU ſtendur þorviþur Jarl upp ur valnum, ok tok fyrir brioſt Kongi, ok fann hann var óþauþur at eins, geck hann þa til þeirra bræþra, ok ſier at Aſmundur er dauþur. Hann ſpyr huort Halfdan ma ei mæla, hann kvaþ ecki þraugu til þeſſ, hef ek meſt fallit ofmæþi ſeigir hann, eþa hvar er Aſmundur broþur minn. Jarl ſeigir hann væri dauþur, viſſa eg þad hann var ei at manni ſeigir Halfdan. Jarl bar Halfdan ur valnum, þvi hann var ſua ſtirþur, at hann matti ei ganga, Jarl geck til ſkemmu Kongsdottir, ok ſagþi henní fall foþur ſinns ok broþurs. Hun varþ hrigg viþ þeſſi tiþendi ok gret hun þa miog, Jarl ſagþi, annat er nu raþlegra enn at grata, Jarl tok Jngibiorgu ok bar hana a handlegg ſinum, enn Halfdan a oþrum, hann geck til ſkogar ok finnur litinn bæ, ok klappaþi þar a dyr. Kona geck þar ut ok heilſaþi Jarle, hun hiet *Grima*, þat villda ex Grima, at þu tekur viþ bornum þeſſum ſeigir Jarl, ok geimir þar til ek kem eptir þeim aptur, ok eru hierſþria merkur *ſilfurs* er þu ſkallt hafa. Hun jatar þvi,

männen / Dy gingo Wikingarna til ſkepen / både mödde och ſårade / och ſåſwo de den natten öfwer.

6. Cap.

Thorwider Jarl undandöljer Kongsbarnen.

NU ſtår Thorwider Jarl up ur walplaſſen / han tog för Kongens bröſt och fannt honom allaredan död; då geck han dit bröderne woro / och ſåg Aſmund wara döder. Han ſporde om ej Halfdan måtte tala? denna ſwarade ſig däril ej wara tröger / och här jag / ſade han / måſt fallit af möda / eller hwar år min broder Aſmund? Jarlen ſwarade / at han wore döder; Halfdan ſade: wäl wiſte jag det at han ej war mann för ſig. Jarlen bar då up Halfdan ur walplaſſen / ty han war ſå ſtel / at han mågtade ej gå; ſedan geck Jarlen til Kongsdottrens Camare / och ſade hänne des faders och broders fall; Hon wart ſwårmodig wid deſſa tidender och gret mycket; Jarlen ſade: annat år nu rådligare än gråta; han tog då hänne på ena armläggen / men Halfdan på den andra / gående ſåledes bort til ſkogs / där han finner en liten by / och klappar ſå å dören. Då gieck där en kwinna ut / ſom hälſade på Jarlen och het Grima; Jarlen ſade: Det wille jag Grima / at du toge wid deſſa barnen och gjömde dem til deß jag åter komer efter dem / och åro här tre marker ſilfwer / dem du ſkall hafwa. Hon jakade detta /

caligo intercipiebat, regiique dilapſi erant; itaque Piratæ etiam ad naves recedunt, feſſa ſauciaque corpora, gratiſſima per noctem quiete, refecturi.

CAP. 6.

Thorvidus Jarlus Regis liberos hoſti ſubducit.

TUnc Thorvidus Jarlus inter mortuorum acervos ſurgit, manuque pectori Regis admota, exſpiraſſe ſentit; hinc ad fratres tendens, Aſmundum quoque mortuum inuenit. Halfdanus autem, interrogatus a Jarlo, num loqui valeret, non tardum ſe fore reſpondit, nec tam vulneribus quam labore & laſſitudine confectum cecidiſſe; ſciſcitanti autem de fratre ſuo Aſmundo, Jarlus inquit, occubuiſſe illum. Tum Halfdanus: ſciebam equidem, miſerum non hoſti parem fore. Jarlus autem ſublatum in humeros deportavit juvenem, rigidum corpus pedibus excipere nequidquam tentantem. Deinde cameram filiæ Regis poſtquam intraſſet, patrem fratremque in acie cecidiſſe tradidit. Quo illa perterrita nuntio, in lachrymas tota effuſa eſt. Tunc Jarlus, alia, inquit, hodie nobis potiora ſunt lachrymis; ſtatimque altero puellam, altero Halfdanum impoſitos brachio, in ſilvam deportavit; ibi parva domo inventa, oſtioque pulſato mulier exit, cui *Grimæ* nomen, venientemque ad ſe Jarlum cum ſalutatione excepit. Jarlus inquit: vellem, Grima, liberos hoſce accipias, condasque donec recepturus rediero; en accipe *tres marcas argenti*. Illa conſentit, ſtatim-

þvi, fer Jarl í borgina aptur og legst í valinn, einginn maþur vissi þetta. Soti ok hanns menn vakna snemma um morguninn, ok higgur hann gott til Kongsdottur, ganga þeir til borgarinnar ok ransaka valinn, ok fundu Jarl, enn hvorgi annan Kongs son. Soti geck til skemmu Kongsdottir ok kom aptur ok qvaþ hana i burt vera, ok seigir Jarl munde vita til þeirra, ok at hann sagþi til barnanna, eþa mundi hann þeiþa hann. Jarl seigist ecki vita til þeirra; enda seigist hann ei mundi seigia til þeirra þo hann vissi, villdi Soti þo ei drepa honum. Soti lagde nu undir sig riki allt i Danmark, þo þat væri illa tilkomit eþa feingit, þorviþur Jarl var jafnann hlioþur þann vetur. Optlega liet Soti leita þeirra systkyna ok fann þau ei, enn þa þeir foru nærri bæ Grimu, lysti mikillri hriþ imoti þeim, ok foru sua bunir heim.

VII. CAP.

þorviþur Jarl sendi þau systkin til Ottars Jarls a Biarmaland.

EIrn morgun snemma geck Jarl til bæar Grimu sva einginn vissi, enn er hann kom var hun uti, ok hia henni bæþi borninn, hun tok Jarli vel, enn þau systkyn fagna fostra sinom ok kystu hann. Jarl þackar

detta/ och for Jarlen åter til borgen/ läggande sig nider i walen eller bland de döda kropparna/ och af detta wiste ingen; Sote och hans månn waknade bittida om mårgonen/ och hade han en mågta god hug til Kongsdottren; de gingo dy til borgen och ransakade walen/ finnande Jarlen igen/ men ingen af Kongssönerna; Sote geck til Kongsdottrens jungfru Camare/ men kom tilbaka och sade hånne wara borta/ påstående at Jarlen wål sådant wiste/ och befallte så honom uptäcka hwarest Kongs barnen wore/ eljest skulle han döda honom. Jarlen sade sig ej weta af dem/ och dåt han det wiste/ skulle han dem endå ej uppenbara; detta oachtat wille Sote ej dräpa honom/ och lade sedan under sig alt rike i Danmark/ skjönt han dår til war illa komen/ wårande Thorwider Jarl detta åhr jämt tyster och sårgsen. Ofta låt Sote leta efter dessa syskon/ kunde doch ej finna dem/ ty når mann for nära in til Grimas by/ kom dem emot så mycket owäder/ at de måste ärendeslösa fara hem.

7. Cap.

Thorwider Jarl sänder dessa syskon bort til Ottar Jarl å Biarmaland.

BIttida en morgon gieck Jarlen allom owettande til Grimas by/ och når han kom/ war hon ute jämte båda barnen; hon tog wål emot Jarlen och fägnade jäm wål barnen sin fosterfader/ och kyste honom. Jarlen tackade

statimque Jarlus ad arcem reversus, priorem inter mortuorum cadavera, insciis omnibus, occupat locum. Sotus regiæ virginis cupidissimus, prima luce cum suis excitatur; vadunt ad arcem, cæsorumque in campo volventes & perlustrantes corpora, Jarlum quidem, sed neutrum filiorum Regis inveniunt. Tunc Sotus in cameram Regis filiæ adscendit, scrutatusque diligenter, redit narratque etiam illam abesse. Persuasus autem omnia ista Jarlo nota esse, dicere illum jubet, ubi laterent liberi regis, ni faceret, præsentissimam interminatus mortem. Jarlus se quidem ignorare, ait neque tamen proditurum, si vel maxime nosset; Tunc Sotus egregium virum interficere non sustinuit, deindeqne totam *Daniam*, utut male partam Sotus subegit; Thorvidus Jarlus tristis & taciturnus totum hunc transegit annum. Sotus, etiamsi regiam prolem sæpius & sollicite per suos requirens, invenire tamen non potuit; quoties enim ad domum Grimæ adpropinquarent, acris procella vexatos, infectis rebus reverti domum coëgit.

CAP. 7.

Thorvidus Jarlus alumnos suos ad Ottarum Biarmalandiæ Jarlum mittit.

PRima luce, clam omnibus Thorvidus Jarlus ad Grimam abiit, stantemque foris cum Regis liberis invenit. Illa benigne humaniterque Jarlum, liberi amplexu etiam osculisque nutritium accipiebant. Jarlus gratias agens Grimæ, alum-

kar Grimu fyrir þau, ok fagþi þau mundu nu hliota ad fkilja viþ hana, Jarl geck i burtu meþ þau til fioarftrandar, þar fa Halfdan fkip a floti. Jarl mællti, þetta fkip gef ek þier Halfdan, meþ monnum ok fiarhlut, þu fkallt fara til *Biarmalands* til *Ottars* Jarls *broþur* mins, ok feig honum at han taki viþ þier fyrir min orþ, en hann mun tregur i fyrftu, þu fkallt þa fa honum *gull*: þetta til *jardteikna*. Hann mællti, þaþ villda ek foftri minn, at þu farir meþ mier, Jarl feigir þat ei vera meiga, fkilft han þar viþ þau, ok geck heim til hallar, enn Halfdan a fkip meþ Jngiborgu, ok gaf þeim vel byr til Biarmalands. Geck Halfdan fyrir Jarl meþ monnum finum, ok kvaddi hann, tok hann honum vel ok fpyr kann tidinda, Halfdan feigir honum flik tiþindi fem orþit hefþi, ok þorviþur hefþi fendt hann þangat til hallds ok traufts. Jarl fnyft viþ þeim, þa feck Halfdan honum gullit, Jarl mællti, mikit tycker broþur minum undir, at ek taki viþ þier, ok fkal ek þaþ giarnann giora, fetti Jarl Halfdan hit næfta fier, enn Jngibiorg for til fkemmu *þoru* Jarls dottir.

VIII. CAP.

Halfdan drepur Jarnnef ok Sleggiu.

Eirn dag geck Halfdan fyrir Jarl ok mællti, þaþ villda ek at þu fein-

de Grima för dem / och fade det nu ſkulle tilgå / at de ſkulle ſkiljas wid hånne; Jarlen geck då bort med dem til ſiöſtranden / dår ſåg Halfdan et ſkjep flyta. Då ſade Jarlen: detta ſkjep gier jag dig med mannſkap och egodelar / ſkall du nu fara til min broder Ottar Jarl å Bjarmaland / och honom ſågja at han dig emottager för min begjåran / warande han wål tröger i förſtone / men då ſkall du få honom detta gull til jårdtekn. Halfdan ſade ſig gjårna wilja at foſterfadren fore med / men Jarlen ſwarade det ei kunna ſkje; altſå ſkildes han dår wid dem / och geck hem til ſalen / men Halfdan ſteg til ſkieps med Ingeborg och gafs dem god bör til Bjarmaland. Geck Halfdan då med ſina månn fram til Jarlen och hålſade honom; Jarlen tog wål emot honom och ſporde efter tidender; Halfdan ſåger honom ſlik tidende ſom hånt / och at Thorwider hade ſånt honom dit til underhålld och tröſt. Jarlen wånde ſig från dem / men då Halfdan feck honom gullet / ſade han: mycket under låter det tyckas minom broder / at jag tager emot dig / och ſkall jag det gjårna gjöra; han ſatte ſedan Halfdan nåſt ſig ſjålfwan / men Ingeborg for til Jarls dottrens Thoras Cammare.

8. Cap.

Halfdan dråper Jårnnåſa och Sleggja.

EN dag geck Halfdan för Jarlen och ſade: det wille jag at du får mig ſkjep

alumnis abeundum jam eſſe dixit. Eunt deinde ad litus, ubi navem in mari fluctuantem Halfdanus conſpexit. Jarlus inquit: hanc ego tibi do navem, Halfdane, milite opibusque inſtructam; tu *Biarmalandiam* pete fratremque meum *Ottarum Jarlum*, inventoque nuntia, cupere me ut vos ille recipiat; tardum initio aurum hoc, in teſſeram ſymbolumque oblatum, movebit. Halfdanus ait: cuperem, nutritie, una ires. Hoc negato, ſeparatusque ab alumnis, domum ſeſe ad aulam Jarlus contulit. Halfdanus & Ingeborga navem conſcendunt, quæ vento uſa ſecundo, celeriter Biarmiæ litora tetigit. Ibi, comitantibus ſuis, Halfdanus Jarlum adiit & ſalutavit; benigne acceptos, num quid novi adferrent, Jarlus interrogavit. Halfdanus, commemoratis quæ tunc acta erant, addidit a Thorvido miſſum, commorandi apud Ottarum veniam ſolatiumque expetere. Avertit ſtatim oculos Jarlus, Halfdano autem aurum tradente, dixit: mirabitur forte frater, quod ego vos accipiam, ego vero lubens hoc facio. Halfdanum deinde prope ſe collocans, Ingeborgam ad Thoræ filiæ cameram deducendam curavit.

CAP. 8.

Halfdanus Jarnnæſum & Sleggiam interficit.

HAlfdanus Jarlo dixit: vellem, Ottare, claſſem mihi viroſque ad oram maritimam legendam ſuppeditares. Ita foré, reſpondit Jarlus. Tres deinde naves,

feingir mier ſkip ok menn, vil ek hallda fyrir land fram, Jarl kvaþ ſua vera ſkyldi, hann feck honom þriu ſkip ok dreka hinn fiorþa, þau voru oll ſkiput monnum ok fie. Halfdan tackar Jarli mikilega, ok tok orþlof af honum, Jngibiorg villdi fara meþ broþur ſinum, enn hann liet hana þvi raþa. Nu ſiglir Halfdan i *haf* þegar honum gaf byr, hiellt hann viþa um ſumarit, enn er hauſtaþi, villdi hann hallda til Biarmalands, komu þa a fyrir þeim þockur ok *hafvillur*, þa rak þa viþa um haf, giorþi þa at þeim ſua mikit *ſtormviþri*, at tinduſt oll ſkip Halfdans nema Drekinn, a honum voru hundrud manna miog valdir. Dreif nu at Drekanum marga *yſinola*, ok rekur en Drekann at *biorgum* ſtorum, ok bar uppa ſand ſliettann, Halfdan ſagþi at þeir ſkylldu þar umbuaſt, ok ſva giorþu þeir. Viþur var þar rokinn mikill, toku þeir til ſkalaſmiþiſſ, ok var ſkiott fullgiort, Halfdan geck a jokla jafnann meþur þa menn er hann villdi, enn ſumir voru heima hia Jngibiorgu. Halfdan ſpyr hvaþa land þetta veri, enn þeir ſogþuſt ei vita, hann ſagdiſt ætla þetta væri *Hellulands obygdir*. Hann geck nu i burtu fra ſinum monnum at afla fanga, ok umſyþir kom hann at einu einſtigi, hann hafþi oxi i hendi, er Ottar Jarl hafþi giefit honum, ſpor voru i bergit, enn ei ſkemra imillum

ſkiep och månn / ty jag wil hålla fram för landet; Jarlen ſade så ſkulle ſkje / och feck honom tre ſkjep jämte det fjärde / ſom war et Drakeſkiep / alla ſamman wäl utruſtade med månn och peningar. Halfdan tackade Jarlen mycket / och tog ordlof af honom / wiljande Jngeborg fara med ſin broder / och lät han hänne råda. Halfdan ſeglade til hafs / ſå ſnart honom bör gafs / och höllt wida om ſomaren / men när det höſtade / wille han hålla til Bjarmaland; då upkom för dem tökn ſamt hafwilla / ſom wräckte dem wida öfwer haf; ſtickande ſig och up ſå mycket ſtormwäder / at alla Halfdans ſkjep tyndes eller förgingo / förutan Draken / ſom war beſatt med hundrade nog walda månn. Mycken wrakis drefs til draken / och wroks han då til ſtora berg in på ſläta ſanden; Halfdan ſade at där ſkulle mann bona eller laga om ſig / och de giorde ſå. Mycket wedwrak war och där / hwaraf de togo til at bygga et ſtort hus / ſom ſnart wart fullgjort; gående Halfdan ſedan altjämt ut på jösjällen med de månn han hafwa wille / men ſomliga woro hema hos Jngeborg. Han ſporde dem hwad land detta wore / men de ſwarade / ſig det ej weta; han ſade då at det torde wara Hellelands obygder. Han geck nu bort från ſina månn / at afla ſig wedbygge / och kom omſider til en enſtig / hafwande i handen en *yxa* / den Ottar Jarl honom gifwit; och ſom ſporr woro i berget / hwardera imellan ej kärtare

naves, & quartam, quæ Draconaria ſeu prætoria erat, tradidit, ſingulas viris opibusque optime inſtructas; quo lætus munere, & gratias agens, Halfdanus Jarlo valedixit. Jngeborgæ ſequi cupienti, poteſtas etiam a fratre facta eſt. Solvens deinde in altum, quamprimum ventus ferebat, totam æſtatem longe lateque mare pervagando Halfdanus transegit. Autumno autem ingruente, dum in Biarmalandiam, unde exierat, curſum dirigit, atra nebula ſolem navigantibus abſtulit, errantesque per totum disjecit mare. Hanc furens tempeſtas ſubſequuta omnes, præter Draconariam, quæ centum vehebat ſelecti roboris viros, naves undis ſubmerſit. Et illam quoque rupta glacies alliſaque, ad magnos montes in nudam tandem arenam conjecit. Moremur heic, inquit Halfdanus, navemque quaſſatam & feſſa corpora reficiamus; quod quoque factum eſt. Ligna autem acervatim huc confluxerant, ex quibus domum ædificare adorti, celeriter magnam confecerunt. Halfdanus per juga montium, continua glacie rigentia, comitantibus aliquot ſuorum, quos ipſe elegerat, ſæpius vagabatur, cæteri apud Jngeborgam manebant. Interroganti autem, quæ terra ipſos jam haberet, ſocii reſpondebant, ignorare ſe; Halfdanus autem, *Hellulandiæ ſolitudines* eſſe, inquit. Ligna deinde quærens a ceteris diſceſſit, ſola armatus ſecuri, quam ab Ottaro Jarlo acceperat; inventaque tandem ſemita, veſtigia in rupe vidit,

lum en fio alnir, hann krækti óxarhyrnunni i ſporinn ok las ſig ſva upp a bergit, hann ſa þar hellir ſtorann ok biartann elldi i. Hann geck at dyrunum, ok ſa tvo *troll* ſatu viþ ſoþketil, ſier hann at þaþ er annat kvennſvipt enn annat karlſvipt, en i katlinum var *hroſſakiot* ok *manna*, kall hafþi *krok* a nefinu enn hun *hring*, þat var *gaman* þeirra, at hann krækti kroknum i hringinn, ok voru þa uppi a þeim ymſir endarnir, feck kerling ſtor bakfoll. Hun mællti, eigi vil ek þetta gaman hafa leingur Jarnneſur minn ſagþi hun, ſva ſkal vera Sleggia ſagþi hann, þa hofþu þau lokit ur katlinum. Jarneſur mællti, hvaþ er nu eptir Sleggia, af halfum þriþiatug manna, er ek ſeiddi hingat i fyrra ſumar, hun ſagþi, litit mundi eptir, geck kun þa i burt ok kom aptur ok hafþi ſinn mann undir hvorri hendi, ok leggur niþur hia elldinum, ok ſeigir at ei væri fleira eptir. Halfdan ſier at þetta eru vaſklegir menn, ok ſva likir at hvorugann þeckir fra oþrum, ok þaþ ætlaþi hann at þeir mundi *tviburar*, Halfdan hliop þegar at trollkallinum, ok hio af honum hofuþit, enn hann ſat ſem aþur. Kerling ſpratt upp ok mællti, vel er þaþ Halfdan ſeigir hun, at viþ hofum hier fundiſt, hann hefur ſig þa undann, enn hun ſækir faſt eptir þar til hun naþi ſaxi einu, hun ſækir eptir

tare än ſju alnar / ty kråkte han yxehörnet i ſporren / och klängde ſig ſå up å berget / ſeende där wara en ſtor Kula med lyſande eld i. Han geck åt dören och ſåg twå troll ſittjande wid en ſodketel / det ena hade en kwinno / det andra en Karl liknelſe / men i Ketilen war håſte och mannakiött / hafwande Karlen en krok i näſan / men hon en ring / och war deras gaman ſådan / at han kråkte och ſtack kroken i ringen / och måſte då båda Kroppendarna på dem wända ſig ömſe upföre / hwarmedels Käringen feck ſtora bakfall eller ryggſtötar. Hon ſade nu: ej wil jag längre hafwa denna gaman min Järnnäſa; ſå ſkall det wara Sleggja / ſwarade han / och då hade de lycktat äta ur Ketilen. Järnnäſa ſade: hwad är nu efter / Sleggja / af de femtijo männ jag trollade hit i förra ſomar; Hon ſwarade / litet mände wara öfrigit / och geck ſå bort / kommande igen med en mann under hwardera handen / dem hon lade nider wid elden / och ſade at nu wore ej flera efter. Halfdan ſer at deſſa woro raſka männ / och ſå lika at ingendera ſkildes från den andra / och giſſade han at de mände wara twiborna eller twillingar; Han lopp ſtrax till trollkarlen och högg honom hufwudet af / men han ſat ſåſom förr; Käringen ſpratt då up och ſade: wäl är det Halfdan / at wi här finnoms; men han hof ſig undan / och hon ſökte efter honom / til des hon nådde en enbaka / hwarmed hon honom iſtigt anföll / men han

vidit, ſed non breviori, quam ſeptem ulnarum paſſu diſtincta. Tunc a cie ſecuris immiſſa veſtigio, in cacumen enixus, ingentem ſpecum accenſo igne lucere cernit; ad cujus oſtium cum appropinquaſſet, duo monſtra vidit, ad ollam, jure oppletam ſedentia, quorum alterum viri, alterum fœminæ ſpeciem referebat, utrumque, illud unco, hoc annulo naſus prominente, fœdum atque deforme. Ludebant autem hoc modo: immiſſo ille unco per foramen annuli, totum corpus transmittere nitebatur, quod cum fit, circumactus pondere uterque, caſu præcipiti ruebat. Illa autem dorſum ſcopulo gravius allidens, non iſthunc inquit, diutius ludere ludum placet, mi *Jærnnæſi.* Ille reſpondit: abſiſtamus itaque, mea *Sleggia.* Olla deinde exhauſta, Jærnnæſus ait: quid jam ſupereſt ex quinquaginta viris, quos præterlapſa æſtate artibus meis huc pertraxi? Parum inquit illa, ſimulque abiit. Mox autem reverſa, duos viros ſub utroque brachio geſtavit; quibus ad ignem conjectis, nihil ampluis ſupereſſe, inquit. Halfdanus præſtantis formæ juvenes, ex corporis perfecta ſimilitudine gemellos eſſe conjectans, aduolat ſubito, truncatque capite veneficum; qui celeri oppreſſus fato, immotus ut antea ſedebat. Anus autem irruens, opportune, inquit, advenis, Halfdane, declinantemque aſſequi conatur. Arrepto deinde enſe, acrius urget ſumma vi reſiſtentem; mox rejecto ferro, amplectitur nodisque adſtrin-

fast eptir; enn hann varþist vel, kastar hun þa saxinu ok hleipur undir hann, enn hann tekur viþ eptir megni, var þeirra glima bæþi horþ ok laung, ok rekur hun hann viþa um hellirinn, ok kom honum alldrei af fotunum. Hrekur hun hann ad gia eirni, hun var bæþi diup ok breiþ, þa var Sleggia framar a backanum, ok i þvi var kipt undann henni fotunum, ok þatt hun ofan i grifiuna. Halfdan hiellt i har a henni, sa hann þa sax eitt la hia honum *gullbuit*, enn han rickir þvi ok hoggur hofuþit af Sleggiu, hann spyr, hvor sier hefur dugnat veitt, enn honum var aungvo svarat at þvi sinni.

IX. CAP.

Hafdan frelsar þau systkinn Sigurd Sigmund ok Hillde.

NU geingur Halfdan ur hellurinn þar til hann kemur i eirn afhellir, þar sa hann kona sitia a stoli, hennar har var bundit viþ stolinn, fætur hennar voru i kolldu vatni. Hun mællti, forþa þier maþur, þvi at skiott kemur Jarnnefur ok drepur þig, ef hann verþur var viþ þig. Halfdan mællti, ek hefi drepit þau bæþe, eþa huaþ heitir þu, hun kvadst *Hilldur* heita, ok vera dottur *Angantyrs* Jarls af *Skotlandi*, *bræþur* minir hietu *Sigmundur* ok *Signrþur*, þeir voru tviburar,

hän wårde sig wäl / och dårpå kastar hon berörde kårta swärd assides / löpande honom under lifwet ; doch tog han emot efter magten / och war deras bråttande både hårt och långt / under hwilket hon wrok honom wida om kulan / men feck honom aldrig omkull. Hon wråker nu honom åt ena grop / både djup och bred / och då war Sleggia komen längre fram å backan / men i det sama wordo hänne fötterna undanryckta / så at hon föll ofwan i gropen. Halfdan höllt hänne då i håret / och såg så en gullbonad enbak ligga hos sig ; den rycker han åt sig och hugger så hufwudet af Sleggia / spörjande dårpå / ho sig en sådan dugnad eller hjälp bewisat ? Men honom wart intet den gången swarat.

9. Cap.

Halfdan frälsar syskonen Sigmund och Hillda.

NU går Halfdan kring om Kulan / där til han kom i en affuia / och ser där en kwinna sittja på stol / hwars hår war bundit wid stolen / och fötterna stodo i kallda watnet. Hon sade : wackta dig karl / ty snart komer Järnnäsa och dräper dig / om han warder dig warse. Halfdan swarade : jag hafwer dräpit dem båda / eller hwad heter du ? Hon sade sig heta Hillda / Angantyr Jarls dotter af Skottland / sina bröder Sigmund och Sigurd wara twiborna ;

adstringit, luctanturque ita prope successu pari, & diu & acriter ; licet enim viribus illa superior, per totam speluncam late raperet juvenem, prosternere tamen nequidqnam tentavit. Jamque ad magnam fissuram luctando perventum erat, cujus præcipitio dum propior staret Slæggia, pedibus subito subreptis, in specum prolapsa est. Halfdanus tunc manu tenens implicatos pendentis sagæ crines, *ensemque* auro distinctum, propre se videns, arripuit, caputque monstro abstulit. Percontanti deinde, qui opem laboranti tulisset ? nemo tunc respondit.

CAP. 9.

Halfdanus Sigurdum Sigmundumque Fratres, & sororem eorum Hildam liberat.

HAlfdanus deinde specum circum eundo, ad recessum quendam montis cum pervenisset, fœminam conspexit, quæ capillis ad sellam, in qua sedebat, alligata, pedes etiam in frigidam immissos aquam habebat. Illa, cave, inquit, vir ; aderit enim cito Jærnnæsus, & trucidabit te, si advenisse sentit. Halfdanus respondit : ego vero utrumque monstrnm jam perdidi ; sed tibi quod nomen ? Illa dixit, *Hildæ* sibi nomen, Patrem *Angantyrum Scotiæ Jarlum*, & fratres *Sigmundum Sigurdumque* gemellos esse ; præter litus navigantes, ætate, quæ proxima

rar, vier hielldum fyrir land framm i fyrra ſumar, enn Jarnneſur ſeiddi oſſhingat, ok ætlaþi at eiga mig, enn drepa kerlingu ſina, enn ek villdi ei, ok þvi pindi hann mig, enn ek trui bræþur minir munu dauþir. Halfdan leiſti hana, ok ganga þau bæþi framm i hellirinn, hun ſier þar liggia bræþur ſinir, ok voru langt Komnir, þeir voru ſva magnlauſir, at ſkinn þeirra var ſkorpit in i bein, hun ſeſt þa undir herþar Sigurþar, enn Halfdan undir herþar Sigmundi, ok dreiptu vini a varir þeim, ok nærþuſt þeir ſkiott. þeir ſpurþu hvor þeim hefþi lifgefit, Hilldur ſeigir hann hieti Halfdan, ok væri ſonur Hrings Kongs af Danmork. Verþa þeir feignir ſyſtur ſinni, ok tacka þau oll Halfdani, ok voru þeir miog mattlitlir, þau voru þar fimm nætur. Siþann biugguſt þau i burt ur hellirnum, ok baru þaþann *gull* ok *ſilfur* ok goþar gerſemar, verþa menn Halfdanar honum feignir, enn voru aþur miog hugſiukir af huarfi hanns, enn ſyſtir hanns neyti hvorki ſveſns nie matar. Seigir Halfdan þeim fra hvorſu farit hafþi, enn Hilldur var meþ Jngibiorgu i goþu yfirlæti, ſat Halfdan þar þann vetur.

X. CAP.

Halfdan finnur Bronu.

AT vori liet Halfdan bua Dreka ſinn ok fram ſetia, ok varþ hann

na; wi / ſade hon / ſeglade fram för land i förra ſomar / men Järnnäſa trollade oß hit / ärnande äga mig och dräpa ſin käring / men jag wille det ej / och dy pinte han mig / och mina bröder tror jag månde wara döda. Halfdan löſte hänne / och gingo de då båda fram i kulan / där hon ſåg ſina bröder ligga / och med dem wara nära lidit / ty de woro ſå magtlöſa / at deras ſkinn war ſkårpat in i benen; och därpå ſatte hon ſig under Sigurds härdar / men Halfdan under Sigmunds härdar / och dråpo de ſå wjn på deras läppar / hwarmedels de ſnart komo ſig före / ſpörjande ho deras lif hade återgifwit? Hilldur ſwarade / at han het Halfdan Kong Rings ſon af Danmark. De fägnade ſig då öfwer ſin ſyſter och tackade alla Halfdan; men ſom de woro nog magtlöſa / ty drögde de där i fäm dygn. Sedan lagade de ſig bort ur Kulan och boro ut guld / ſilfwer och dyrbara ſaker / hwarefter Halfdans männ fägnade ſig öfwer honom / ty de wor) förr nog hugſjuka öfwer hans bortkomſt / men hans ſyſter Hillda njöt hwarken ſömn ej eller mat. Halfdan ſäger nu dem huru det hade farit / och ſedan war Hilldur hos Jngeborg i gott nögje / ſittjande Halfdan där kwar den winteren.

10. Cap.

Halfdan finner Brana.

EMot wåren lät Halfdan laga ſit ſkjep Drakan och det framſättja / hwarmed doch

me fuerat, Jærnæſi artibus ac veneficio in iſtum adtractos locum; Jærnnæſum, interfecta anu ſua, ſe uxorem deſtinaſſe; fædas autem averſantem nuptias, cruciari ſe hodie: credere etiam fratres interfectos eſſe. Halfdanus poſtquam vincula ſolvit, comitante virgine, in ſpeluncam proceſſit. Ibi fratres ſemianimes langventesque illa conſpexit, torrida cute ad oſſa miſerorum hærente. Subeunt deinde illa Sigurdi humeros, Halfdanus Sigmundi, erectosque ſuſtentantes, labia vino interfuſo molliunt. Illi autem celeriter refecti, qui vitam reddidiſſet, interrogant. Hilda reſpondit, Halfdanum appellari, & Hringi Daniæ Regis filium eſſe. Tunc lætati de ſorore ſua, gratias etiam agunt Halfdano. Virium autem languor nondum diſceſſerat; itaque quinque noctium mora & quies iis reficiendis data eſt. Deinde, exportatis e ſpelunca *auro argentoque & rebus pretioſis*, abeunt. Halfdani reditus non mediocri ſocios lætitia affecit; omnes enim ante ſolliciti fuerant de abſente principe, & ſoror jam diu cibo potuque abſtinuerat. Ille redux, narrato caſu, gratam Jngeborgæ ſorori ſociam Hildam dedit, perque totam hiemem in eodem deinde commoratus eſt loco.

CAP. 10.

Halfdanus Branam primum invenit.

VEre adpropinquante, Halfdanus navem ſuam, tardo licet conatu, armari curavit; qua vectus deinde, ad montes, qui ulteriorem maris oram claudebant,

hann ſyþbuínn, enn er hann var a ſkip kominn, þa kom ſtormviþri, ok urþu þeir at halla at þeim biorgum, ſem voru hinu meiginn fiarþarins. Halfdan ſeigir at þeir mundu þar umbuaſt um veturinn, ok þar voru þeir vetur annan, foru þeir a jokla hvorn dag, Halfdan Sigurþur ok Sigmundur at afla ſier matfanga. Eirn dag fara þeir foſtbræþur a jokla, enn at kvolldi heirþu þeir mikinn hlatur, þvinæſt ſia þeir þriar *flagþkonur*, ok var ein i *rauþum kirtli*, þat ſa Halfdann at hun var meþ menſkumoti, ok þotti hun þo ſtor, enn þegar þau funduſt, mællti hun, hier er vel til yndis ſkipat, ok ætla ek mier Kongsſon. Halfdan ſpyr þær at nafni, hun ſagþiſt *Brana* heita, enn ſyſtur minar *Mollda* ok *Mana*, ſkamm fae þinar ſyſtur ſeigir hann. Hun hleipur þegar a hann, ok glima þau bæþi hart ok leingi, Mana ræþur a Sigurþ, enn Mollda a Sigmund, þær veſia þeim i kringum ſig, enn þeir voru ſva miukir, at alltiþ komu þeir undir ſig fotum. þau Brana ok Halfdan attu harþann atgang, hun mællti, hvorſu gamal maþur ertu Halfdan, 16 vetra ſagþi hann, ok ertu þo ei kvennſterkur ſagþi hun. Nu ſkal þaþ profa ſagþi hann, ok bra henni þa miaþmarbragþ, ſva hun fellur, hann ſpurþi hana, hvorſu hann ſkylldi halldinn vera, hefþi hann dottit fyrri, Brana ſvarar, hvorki er ek bloþdreckur nie mannæta, ok ei munda ek drepa þig nu, þar ſem

doch ſent tilgick; och når han war ſkjepsſtigen / då upkom ſtormwåder och måſte de hålla ſig under bergen / ſom woro å hinſidon fjården. Halfdan ſade at dår ſkulle de ombonas öfwer wintern / och woro de ſå dår andra åhret / farande hwar dag å ſnjöfjällen / både han Sigurd och Sigmunder / til at ſkaffa ſig matfånge. En dag fara foſtbröderna på ſnjöfjällen / men wid kwällen höra de et ſtort ſkratt / dårnäſt ſe de twänne trollpackor och war den ena klädd i rödan kjortel; det ſåg Halfdan at hon war männiſkolik / doch nog ſtor / men ſtrax de möttes / ſade hon: wäl liknas här til gott nögje / och ärnar jag mig Kongsſonen. Halfdan ſpör deras namn / hon ſade ſig heta Brana / men ſyſtrarna Mollda och Mana; ſkam få dina ſyſtrar ſwarade han. Hon löper då ſtrax på honom / och brottades de både hårt och långe; Mana hade tagit kaſt med Sigurd / men Mållda med Sigmund / dem de ſlängde omkring ſig / men deſſa woro ſå wiglemade / at de altid ſtodo på fötterna; hafwande Brana och Halfdan ſin imellan mycken hård åtgång / och ſade hon: huru gamal mann är du? ſexton åhr ſwarade han / och ändå är du ej Kwinnoſtark ſade hon? Nu ſkall des pröfwas / ſwarade han / och ſatte dårpå knäet mot hånnes höft / ſå at hon föll nider / ſpörjande hånne huru hon wäl welat giöra med honom / om han hade ſtupat förr än hon? Brana ſwarar: hwarken är jag en bloddrickerſka / ej eller männiſko äterſka / och hade jag ej dråpit dig / eme-

debant, tempeſtate compulſus eſt, ubi navem & corpora curare, perque hiemem, quæ ſecunda erat, quieſcere ſuos juſſit; quod etiam factum eſt. Ipſe, comitantibus Sigurdo & Sigmundo, victum paraturus, per montes gelu concretos, quotidie evagabatur. Forte ſolito intentos labori, dies in veſperam inclinans, occupabat, cum, audito cachinno, mox tres conſpexerunt Sagas, quarum una rubro circumdata amictu, humanam ſpeciem in magna corporis mole referre Halfdano videbatur. Illa ſocios inveniens, omnia, inquit, hodie læta ſunt, & regis filium mihi ego vindico. Halfdano autem nomina interroganti reſpondit, ſe *Branam*, ſorores *Molldam* & *Manam* appellari; quod ſorores tuas Dii male perdant, inquit Halfdanus. Illa juvenem invadit, luctaturque cum illo diu acriterque; Mana Sigurdum & Mollda Sigmundum amplexæ, circa ſe rapiunt agitanque, ſed tanta illis agilitas corporis fuit, ut pedibus ſemper ſtarent. Halfdani & Branæ accerrimum certamen erat; illa quærente, quotum ageret annum, decimum ſextum ſe agere, dixit Halfdanus, et tamen ut fœmina nondum robuſtus es, inquit Brana. Halfdanus ait, mox ſenties, ſimulque coxam genu premens in terram proſternit. Interrogat deinde de ſua ſorte, ſi ipſe prior cecidiſſet; Brana reſpondit: nec ſanguine humano ſitim, nec carne famem ſedare ſoleo, neque te interficere ſuſtinuiſſem, quæ vitam dedi in ſpelunca Sleggæ, quæque pedibus ipſi ſubreptis, gladio manum tuam in hoſtis exitium armavi. Halfdanus inquit:

cur

sem ek gaf þier lif i hellir Sleggiu, þa ek kipti undan henni fotunum, ok gaf þier sax þat er þu drapst hana meþ. Þvi sagþir þu mier þetta sva seint seigir hann, ok skall tu nu uppstanda, þa mællti Brana, þat skall tu vita sagþi hun, at ek er menst i aþra ætt, þvi moþir minn var dottir *Vilhialms Jarls i Vallandi*, *Jarnhaus* faþir minn nam hana i burtu, þvi hann fer jafnann yfir haf, bregþur mier til moþur minnar at betur fer, a ek at þiona hundrat flagþa Halfdan mællti, illa þycki mier þu stodd vera, nu skalltu *horfa a grufu* ameþan ek leik viþ systur þinar, hun kvaþ sva vera skylldi, hann fer þangat sem þau Sigurþur ok Mana glyma, hann hrindur henni fyrir biorg ofann hellþur harklega, sva giorþi hann ok viþ Molldu. Brana leit þa upp ok mællti, hvar eru nu systur minar Halfdan seigir hun. Ek hratt þeim fyrir biorg seigir hann, þat var þier litil frægþ seigir hun, þvi onnur var fimm vetra en onnur sex, enn þat ætla ek at þu hliotir gott af mier, ok sva ek af þier, enn at atta nottum liþnum, villda ek at þier fielagar kiæmuþ til mins hellirs, er hann skammt heþan. Halfdan seigir sva vera skyllde, skillþu þau nu at þvi sinni ok foru þeir heim til tiallþs sins.

XI. CAP.

Þeir fostbræþur drepa Jarnhaus ok Trollinn.

AT atta nottum liþnum fara þeir fostbræþur fra skalanum ok vo-

ru

emedan jag gaf dig lif i Sleggjas kula, då jag ryckte foten undan hänne och gaf dig swärdet, hwarmed du hänne dräpte. Hwi sade du mig detta så sent, frågade Halfdan, och skal du nu stå up. Brana sade då: det skall du weta, at jag är en människa i annan ätt; ty min moder war Wilhjalms Jarls dotter af Waland, Järnhös min fader röfwade hänne bort, ty han far altjämt öfwer hafwet; men jag brår på mit möderne så at det bättre lyckas, doch måste jag nu tjena hundrade träll. Då sade Halfdan: mig tyckes du är illa stadder, och skall du nu ligga stupa, medan jag leker med dina systrar; hon sade så ske skola, och han begaf sig då dit som Sigurder brättades med Mana, och störtade så hänne utföre berget helt mannliga; så giorde han och med Molda. Brana såg då upp sägjande: hwar äro nu mina systrar, Halfdan? han swarade: dem störtade jag utföre berget; det war dig ringa frägd sade hon, ty den ena war femton åhr den andra sex, men jag tror at du njuter gott af mig, såsom åfwen jag af dig; så wil jag och at j stallbröder, efter förledna åtta nätter, komen til min Bergskula, som ej ligger långt hädan. Halfdan sade så skola wara, och skiljas de detta sinn, hwarpå fostbröderna foro til sina tält.

II. Cap.

Fostbröderna dräpa Järnhös och Trollen.

WId förlidna åtta nätter, fara dessa fosterbroder från Kulan, och äro

wäl

cur tam sero ista mihi narras? Illa pergit: scias hominem me esse, ab aliis specie tantum diversam; Matrem enim meam, *Wilhelmi Wallandiæ* Jarli filiam, pater *Jarnhæsus* piraticam semper exercens, vi abstulit; mihi autem ideo melior sors est, quia maternum genus moresque propius refero; interea tamen centum nunc monstris servio. Halfdanus inquit: haud multum, ut mihi videtur, benigna uteris fortuna, nunc in pronum recumbe corpus, donec ego cum sororibus tuis negotium transegerim; ita fore, respondit Brana. Halfdanus ad Sigmundum, cum Mana luctantem, properans, illam fortiter, & post sororem, de saxo præcipitavit. Brana allevatis tunc oculis, ubi nunc, inquit, sorores meæ sunt, Halfdane? Ille, de saxo a se præcipitatas esse respondit. Tunc Brana: parum gloriæ hoc facinus habet; altera enim puellarum quindecim, altera sex tantum annos nata erat, nihilo minus nos invicem, ut spero, mutuis certabimus beneficiis; nunc volo, vos socii, octo peractis noctibus, ad speluncam meam, in propinquo jacentem, veniatis. Fide in hoc data acceptaque, Branæ valedixit Halfdanus, ad tentoria deinde cum sociis reversus.

CAP. II.

Confœderati Jarnhæsum & Monstra interficiunt.

JAmque decem abierant noctes, cum socii, optimis induti armis, speluncam relinquunt; Itineris eorum nulla fit mentio, nonec Branam inveniunt, quæ

Half-

ru vel vopnaþir; er ei getit um ferþir þeirra fyrr enn þeir funþu Bronu, hun mællti, þat villda ek Halfdan, at þu veitter mier liþ at drepa foþur minn, hefe ek drepit nockur trollinn, meþ þvi ek hefe giort þau druckinn oll, ſva þau drapuſt niþur, enn faþir minn liggur i reckiu eirni, er ſtenþur a miþio hellirs golfinu, honum kemur ecki at ovoru, ef þu getur drepit hann, þa ma ek ei ſia þat, enn þo grunar mig at ek verþi til at ſia ef duga ſkal, enn ecki bytur a hann nema ſax þitt, ok *mun þat illa fyrer mælaſt, ef ek drep foþur minn*, enn fa mer ſaxit, ok ſva giorþi hun. Hun fær þeim *Kylfur* ſtorar *jarn ſleignar*, þau geingu nu i hellirinn, hun ſlockur *liosinn* oll, þeir ſla flogþinn bæþi hart, ok tiþum, ok hættu ei fyrr enn þau voru oll dauþ. Halfdan ſier hvar *Jarnhaus* liggur i Kerrunni meþ *þriu hofuþinn* furþu hræþilig, orlaſt hann a fætur ur Kerrunni. Halfdan ſlog þa ſem honum var hægaſt, unþir vangann a honum meþ kylfunum, enn hann bra ſier hvorgi viþ ok mællti, ſvikit hefur þu mig Brana dottir minn, veit ek at hier er kominn Halfdan Hrings ſon. þeir bræþur ſlou þa ſem þeim var hægaſt unþir vangann a honum meþ kylfunum, enn hann bra ſier hvorgi, ok ſtoþ ſem aþur. Jarnhaus rekur þa Sigurþ unþir ſik, i þvi ſlo Halfdan i kniesbætur a honum, ſva hann fiell ok varþ Sigurþur unþir honum

wäl bewäpnade; om deras färd talas intet förr än de funno Brana / ſom ſade: det wille jag Halfdan / at du gjorde mig biſtånd at dräpa min fader; några af trollen har jag dräpit därmed / at jag gjort dem alla drukna / ſå at de fallit nider / men min fader ligger i ena ſäng / ſom ſtår mitt på Kulogolfwet / honom komer mann ej åt oförwarandes; om du gitter dräpa honom / då må jag ej ſe därpå / doch grunar eller giſſar jag mig behöfwa ſe därtil / om det ſkall duga; men intet järn biter på honom / förutan din enbake / och månn elakt tal gå därom / om jag dräper min egen fader / ſå mig doch ſwärdet / och ſå gjorde han. Hon får dem ſedan i händer ſtora järnſlagna klubbor / och ſåledes gingo de nu in i bergskulan / däreſt hon ſläckte alla ljuſen / och de ſlogo trållen både hårt och tida / icke återwändande förr än de woro alla döda. Halfdan ſer hwar Järnhös ligger i Kerran med tre hufwuden / och war han ganſka förſkräcklig / ſtigande nu uppå föttren ur kerran. Halfdan ſlår då honom med Klubban under Kinnbenet / där honom föll lägligaſt / men därwid gaf han ſig alsintet / utan ſade: ſwikit har du mig / min dotter Brana / och wet jag at här är komen Halfdan Hrings Son. Foſterbröderna afſläto ändå ej at ſlå honom under tinningen med klubban / där ſom lägligaſt war / men han gaf ſig ännu alsintet därwid / utan ſtod nu ſåſom förr. Järnhös wrok då Sigurd under ſig / och i det ſama ſlog honom Halfdan öfwer knäweken / ſå at han föll / och wart Sigur-

Halfdanum mox ita compellat: cupio, opem mihi feras ad patrem occidendum; aliquot ego ipſa monſtrorum delevi, propinans, donec nimio gravata potu caderent. Pater autem meus lectum tenet, in medio ſpecus pavimento ſtantem, illum incautum opprimere fruſtra tentabimus; ſi ſolus occidere poſſes, ego parentis cœdem videre non ſuſtinerem, at conjectura aſſequi mihi videor, ſine me negotium hoc non bene peragi poſſe. Nullus duro gladius nocet, præter tuum; me autem haud immeritam fama traducet, ſi quando *impias manus parentis cruore ſpargam*; cedo tamen enſem. Quo accepto fiſtucas ſociis dat ingentes ac ferro præfixas, præitque intrantes ſpeluncam, ubi extinctis candelis, omnia ad unum cœdunt trucidantque monſtra. Halfdanus tricipitem & formidabilem in lecto conſpiciens Jarnhœſum, gravi, qua commodiſſime poterat, ſub mala ictu pulſat ſurgere molientem; quo ille contemto, fefelliſti, inquit, filia Brana, & ſcio jam, Halfdanum Hringi filium adveniſſe. Socii nihilo minus, qua certior ictus videbatur, ad malas fiſtucas adigere haud abſiſtunt; at ille etiam hos debiles & inanes ſpernens conatus, ſtetit inviolatus & acer ut antea. Sed dum Sigurdum proſternit, ſimul ab Halfdano ſupra poplites percuſſus, ipſe ſuper Sigurdo corruit. Inops conſilii tunc Halfdanus erat, ſed advolans Brana, ego, inquit, parentis itaque cœde & ſanguine maculabor, quoniam tanto operi vos impares eſſe cer-

honum. Halfdan veit nu ei hvaþ hann ſkal giora, Brana kom þa at ok mællti, ek mun ſialf verþa at drepa foþur minn, þvi ek ſie at þit getit ei banat honum. Halfdan var ofann a Jotninum en Sigurþur unþir, enn Brana hio þa a halſinn med ſaxinu, ſva af fuku hofuþinn, ok liet hann þar lif ſitt. Halfdan vellti honum þa ofan af Sigurþi, Brana kippti hlemm ur golfinu, þar var unþir ſiafar diup, riþia þau þar ofan i trollunum. Hun þackar þeim þetta verk, ok baþ þa þar at vera um veturinn, ok ſva giorþu þeir, Hillþur ok Jngebiorg foru i hellirinn, Halfdan la hia Bronu hvoria nott, enn þeir foſtbræþur *teſla* jafnann.

XII. CAP.

Brana gefur Halfdani koſtgripina.

BRana *hvarf* jafnann hvorn dag, enn *kom aptur* til hellirſins *at dagſetri.* Eina nott er þau voru i reckiu ſinne, ſpyr hun Halfdan, hvaþ tymum liþi. Nu eru VI. vikur til ſumars ſeigir hann, þat er vel ſeigir hun, at þier hefur ei langt þott i hellir minum, ok er nu ſumardagur hinn fyrſti a morgun, ok muntu hiedan hallþa vilia, þat ſkal ok vera þott mier þætte annat betra, enn ek er ei kona einſomul, er ek meþ barne ok ertu faþr at þvi. Hann kvaþz þeſs ei þræta, ok vil ek at þu ſendir mier þat, ef þat er ſvein-

Sigurder liggande under honom. Wiſte nu Halfdan ej hwad han gjöra ſkulle / men då kom Brana dårtil och ſade: jag måſte nu ſiålf wara den ſom dråper min fader / ty jag ſer at j ej kunnen giſwa honom bana. Halfdan ſtod då öfwer Getten / men Sigurd låg under; Brana högg honom på halſen med ſwårdet / ſå at hufwuden flugo af / och låt han dår ſit lif. Sedan wålte Halfdan honom bort af Sigurd / och Brana lyfte up en luka ur golfwet / hwar under djupa ſjön ſyntes / och dårneder hofwo de trollen. Brana tackade nu dem för detta wårk / och bad dem wara dår öfwer winteren / det de och gjorde; Hilldur och Ingeborg foro nu in i kulan / och låg Halfdan hos Brana hwarje natt / men foſterbröderna lekte taſl alt jåmt.

12. Cap.

Brana giſwer Halfdan kåſteliga ting.

BRana förſwann jåmt hwar dag / men kom åter til kulan wid dagſåter. Ena natt når de lågo i ſin ſång / frågade hon Halfdan: hwad lider tiden? Nu äro / ſade han / ſex wekor til ſomaren; det år wål ſwarade hon / at dig ej har tyckts långſamt i min kula / och år nu den förſta ſomardagen i morgon / och månde du då wilja ſegla hådan / det ſkall och ſå wara / ändoch mig annat tyktes båttre; men jag år ej enſam kwinna utan med barn / och åt dy år du fader. Han ſade ſig det ej neka / och bad hon wille ſånda honom det / ſå

cerno. Halfdanus ſuper gigantem tunc ſtetit, qui ſuccumbentem ſibi Sigurdum vehementer pondere ſuo adflixit. Tunc Brana jacentis collum enſe petens, omnia immani trunco capita abſcidit; ille moritur, ſtatimque Halfdanus molem iſtam a Sigurdo devolvit. Brana autem, aperto hiatu, qui in pavimento erat, alto, quod ſubterfluebat, mari omnia monſtrorum cadavera, auxiliantibus ſociis, immerſit. Deinde tanto defunctis labore gratias agens, hoſpitium etiam per hiemem obtulit & dedit. Hilda & Ingeborga ſpeluncam quoque intrabant, ubi Halfdanus noctu ſemper Branæ acceptus lecto. cum ſociis interdiu *teſſeris* ludebat.

CAP. 12.

Brana cimeliis Halfdanum donat.

BRana quotidie veluti evaneſcebat, veſperi autem ad ſpeluncam ſemper revertebatur. In lecto dum una jacent, interrogat Halfdanum, an multum temporis præterfluxiſſet. Ille reſpondit, poſt ſex ſeptimanas æſtatem affore; lætor, inquit illa, non longam tibi tædioſamque viſam fuiſſe commorationem in hac mea ſpelunca; cras æſtas incipit, aptum forte tibi, navigare cupienti, tempus; nec ego te morabor, etiamſi retinere mallem. Me autem non ſolam, ſed ex te gravidam relinques. Ille, agnoſcere ſe, inquit, addens, marem,

ſveinbarn, en gior ſem þu villt ef þat er mær. Brana mællti, nu ſkalltu hiedann ſigla til *Englands*, þar ræþur fyrer ſa *Kongur* er *Olafur* heitir, hann a þa þottur er *Marſibil* heiter, hun er allra kvenna fryþuſt i heiminum, ok þat villþi ek at þu feinger hennar, þu ſkallt nefnaſt þar eirn kaupmaþur, hier eru *gros* er ek vil giefa þier, þau ſkalltu giefa Kongs dottir, muntu þa fa hennar *aſt*, þvi ef hun leggur þau unþir hofuþ ſier, þa ann hun þier ſem ſinu life. *Herkæþi* vil ek gefa þier, a þau *byta ecki jarn*, nema ſax þetta, allþrei mun þig a *ſunþi* mæþa, ef þu ert i þeim, ok ei elldur *brenna*. *Hringur* var hinn þriþie gripur, hann var *tekinn i ſunþur i þremur ſtoþum*, hunn mællti, ef ovin þinn er hia þier, ok hafir þu hringinn, þa mættu vita hvorn *dauþa* hann ætlar þier, vilie hann þig meþ vopnum vega, þa er hringurinn rauþur ſem bloþ, enn vilie hann þig med eitir ſvikia, þa er hringurinn ſvartur ſem bik. Nu ſkulu vær ganga til ſkips ok ſiafar, þau giorþu ſva, þar ſtoþ a ſanþinum ſkip, Brana mællti þetta *ſkip* vil ek gefa þier Halfdan, hef ek þat ſmiþat i vetur, hefur þat *byr* hvort ſem þu villt ſigla, *Drekinn* heiter *Skrauti*, enn hieþan af muntu kallaþur Halfdan Bronu-foſtri. Hann þackar henni giafirnar, hun mællti, *Aki* heiter *lanþvarnar maþur* Olafs Kongs, hann er illur ok ottryggur ok kallaþur Aki *hinn illi*, iþrottamaþur er hann mikill, lattu hann ecki

ſå framt det worde ſwenbarn/ men worde det en mö/ måtte hon göra ſåſom hon wille. Än ſade Brana; nu ſkall du ſegla hådan til Englands/ dåreſt en Kong råder ſom Olof heter; han åger ena dotter wid namn Marſibil/ hon år den allraſkjönaſta kwinna i werlden/ och wille jag at du finge hånne/ ſkolande du dår nåmna dig för en Kjöpman; Här åro gräs/ dem jag wil giſwa dig/ at begåfwa Konungs dottren/ och då månde du få hånnes kjårlek/ ty om hon lågger dem under ſit hufwud/ då unnar hon dig ſåſom ſit egit lif. Herklåder wil jag ochſå giſwa dig/ å dem biter intet järn förutan denna enbak; aldrig ſkal du i ſimande trottnas eller i elden brånnas/ ſå långe du år i dem. Det tridje kåſtbara ting war en ring/ ſom å tre ſtällen kunde tagas i ſönder; hon ſade: om din owen år hos dig och du haſwer denna ring/ då månde du weta hwad död han årnar dig/ wil han med wapn dråpa dig/ då år ringen röd ſåſom blod/ wil han med etter eller förgift ſwika dig/ då år ringen ſwarter ſåſom bek. Nu ſkolom wi ſade honn/ gå til ſkepen wid ſjön/ de gjorde ſå/ och ſtod et ſkep på ſanden; Brana ſade: detta ſkep wil jag giſwa dig Halfdan/ och har jag bygt det i winter/ och har det god bör/ hwart ſom du wil ſegla; ſama Drakaſkjep heter Skryte/ men hådan af månde du kallas Halfdan Branasfoſtre. Han tackar hånne för gåfwan/ och hon ſågjer: Åke heter Kong Olofs Landwårnsman/ han år iller och oredeliger/ warande dy kallad Åke hin ille; en ſtor kånſtmåſtare/ men låt du honom ej

rem, ſi forte fuerit, ad ſe mittendum; faeminam in matris futuram poteſtate. Brana dixit: hinc profectus, vela in *Angliam* dabis, ubi Rex imperat *Olavus* nomine, cujus *Marſibila* filia omnium, quas terra habet, puellarum pulcherrima eſt, et quoniam illam tibi conjugem optarem, ſuadeo, mercatorem te eſſe dicas. Accipe hic *berbas*, quibus regiæ virginis *amorem* comparabis; ſi enim acceptas capiti ſuo ſubjecerit, ſtatim ut ſuam te amabit vitam. *Veſtitum* etiam *militarem* do, nulli, niſi huic tuo, cedentem ferro; quem ſi indueris, neque natando fatigaberis, neque læderis igne. Tertium cimelium *annulus* erat, cujus compago tribus ſolvi poterat locis, quem tradens Brana inquit: hunc ſi ſerves, indicabit quo mortis genere præſens inimicus te perdere intendit; ſi enim arma & cædem parat, inſtar ſangvinis rubet annulus, ſi venena, atram picem colore refert. Nunc ad naves & mare ibimus, quo cum veniſſent, navem in arena ſtantem vident; Brana inquit: hanc tibi dabo *navem*, Halfdane; ipſa per hiemem fabricavi, ſecundo, quocunque tendis, ſemper ituram vento, appellaturque hæc prætoria navis, *Skraute*, tu autem ipſe, poſthac Halfdanus Branæ alumnus vocabere. Illo gratias agente, Brana addit: *Akus* Regni cuſtos apud Olavum eſt, vir malus & dolo plenus, unde Akum *malum* vocant, hic

svikia þig. Halfdan hiet þvi, geingu þau nu heim ok svafu af um nottina.

XIII. CAP.
Sigling Halfdanar til Einglands.

UM morguninn byst Halfdan ok menn hann, hann baþ Bronu at fara meþ sier, enn hun kvaþ þat *forlog* banna, þa bera þeir byrþi sina af *gulli* meþ sier, enn hun bar meira enn þeir allir, ok fara nu meþ þetta til skips. Skilst Brana þar viþ Halfdan miok harmþrunginn, ytir Brana drekanum fra lanþi, sigldi Halfdan i haf, ok allt þar til er hann kom at eyum þeim er *Hlaþeyar* heita, þar rieþi fyrir su kona er *Hlaþgerþur* hiet. þar dvalþist Halfdan um hryþ, ok gaf henni mikit fie, enn hun baþ hann vitia sin ef hann þyrfti nockurs viþ, hann jatar þvi, hellþur hann nu i burtu, ok lietter ei fyrr enn hann kom til *Einglands* fyrir þa borg er Kongur satt i. Hann geck fyrir Kong ok kvaddi hann kurteislega, Kongur tok honum vel ok spurþi hvor hann væri, hann kvadst Halfdan heita, ok vera eirn kaupmaþur, ok villþa ek fa hia yþur veturvist, Kongur veitti þat, fieck Halfdan skiemmu eina hanþa fie sinu ok monnum.

ej swika dig. Halfdan låswade så giöra / och sedan gingo de hem / soswande den natten öswer.

13. Cap.
Halfdans segling til England.

OM morgonen gjorde Halfdan och hans månn sig resefärdiga; han bad Brana fara med sig / men hon sade at ödet hindrade det / och så buro de sina bördor af guld / men hon bar mera än de alla / och foro nu med detta til skeps. Där skildes Brana wid Halfdan nog harmsuller / och stöt hon ensam Drakan från landet / seglande så Halfdan i haf / alt til deß han kom til Hladöijarna / där en kwinna rådde benämd Hladgerd. Där dwaldes han en tid / och gaf hänne mykna egodelar / men hon bad honom besöka sig / om han något torfte; han bejakade det / och höllt sedan bort / ej förr aflåtande än han kom til Englands för den borgen / där Kongen hade sit säte. Han geck för Kongen / och hälsade honom hurteliga; Kongen tog wäl emot honom / frågande ho han wore? han sade sig heta Halfdan och wara en köpman / och wille jag / sade han / här wistas hos Eder i winter; Kongen efterlät detta / och feck Halfdan en Camare för sina ågodelar och männ.

14. CAP. 14. Cap.

hic multa etjam arte valet; sed tu, cave, ne tibi illudat. Halfdanus memorem se fore moniti promittit; deinde domum reversi, per noctem quiescunt.

CAP. 13.
Halfdanus in Angliam navigat.

POstridie mane Halfdanus & socii abitum parabant; Petenti Halfdano ut Brana sequeretur, illa respondit, fatum obstare. Colligunt itaque exportantque *auri* sarcinas, Brana sola, plus quam ceteri omnes, portante, properantque ad mare. Ibi Brana satis moesta Halfdanum relinquens, sine alius ope, navem sola e litore propulit. Velis in altum datis, Halfdanus cursum persequitur suum, donec ad *insulas*, ex Domina *Hladgerda* denominatas, pervenit. Ibi aliquandiu moratus, donis auxit mulierem, quæ se adire jussit, auxilio futuram, si quando Halfdanus opus haberet; ille se ita facturum respondit. Solven deinde ab insula, cursum continuavit, donec *Angliæ* litora tenens, ante arcem, ubi Regia sedes erat, ancoram jecerit; regem deinde adiit, modeste & decentar salutem dicens. Benigne acceptum, Rex, qui esset, interrogavit; ille respondit, Halfdanum vocari se, & mercatorem esse, hospitiumque Regis per hiemem expetere, hoc concesso, Rex domum designavit, qua opes sociosque reciperet.

CAP. 14.

XIV. CAP.

Fra Halfdane ok Alfysu.

Þeir Sigurþur ok Sigmunþur geingu med Halfdani hvort sem hann for, ein dag geingu þeir allir samann, ok komu at skyþgarþi einum, i gardinum sau þeir *skiemmu* eina harla fagra ok agiæta. Garþurinn var sva har, at ongver menn þar i lanþi komust yfer hann, i gardinum var *lunþur* eirn fagur miog, Halfdan spyr þa bræþur ef þeir giæti upp runnit garþinn. Sigurþur rann upp til þriþjungs, enn Sigmunþur til miþur, enn Halfdan hliop upp yfir garþinn, hann giek til lundsins, þar sa hann eina Jungfru, hun liek sier at gulli, eitt sinn miste hun þat er hun villþi henþa, ok fiell þat niþur i lundinn. Hun leytar at gullinu, Halfdan geck at henni, ok gefur henni gull, hun þackar honum ok mællti, ongvann mann hef ek værna sieþ ęnn þig, ok þat villþa ek, at þid ættust Marsibil frændkona min ok þu, þvi þid eruþ miok lik, eptir þetta geingur hun i skemmuna. Þessi mær hiet *Alfysa*, hun var dottir *Sigurþar* Kongs af *Skorþuborg*, enn hann var foþur broder Olafs Kongs. Mærinn fœr Marsibil gullit, enn hun kvaþ þetta betra gull enn þat er hun fieck henni, ok spurþi hvor henni hefþi gefit, enn hun qvads hafa fundit eirn mann, ok hann gaf mier gullit seiger

14. Cap.

Om Halfdan och Alfysa.

Hwart som Halfdan for, gingo Sigurd och Sigmunder med honom; en dag följdes de allasaman och komo til en skidgård, eller en med plank kringstångder gård, där inne sågo de et hus ganska fagert och ansenligit. Skidgården eller planket war så högt, at inga männ där i landet kunde bestiga det; i gården war en mycket fager lund, och frågade Halfdan då bröderna, om de wål gittade springa öfwer planket. Sigurder hant då allenast til tredingen, Sigmund til midian, men Halfdan lopp up öfwer planket; han geck sedan til lunden och såg där ena Jungfru lekande med et gullstycke; et sinn miste hon det, när hon wille hämtat i luften, och föll det nider i lunden. När hon då letade efter gullet, geck Halfdan til och gaf hänne et annat stycke; hon tackade honom och sade: ingen mann har jag sett fägre än dig, och det wille jag at min frånka Marsibil och du ägden hwarannan, ty j åren mycket lika, och därefter gick hon in i Camaren. Denna mö het Alfisa Konung Sigurds dotter af Skorduborg, och war han Kong Olofs faderbroder. Gullet som Jungfrun bekom, gaf hon Marsibil, som sade at det wore bättre gull än det som hon hänne tilförne gifwit, frågande ho hänne det föråret? Hon sade sig hafwa funnit en mann, som gaf hänne gullet, och

CAP. 14.

De Halfdano & Alfisa.

HAlfdano, quacunque eunti, assidui comites erant Sigurdus & Sigmundus; forte dum una omnes sunt, ad septum, pulchram pretiosamque ambiens domum, perveniunt, sepis autem tanta erat altitudo, ut incolarum regionis nemo transscendere posset, aream ipsam *lucus* ornabat, aspectu gratissimus; Halfdanus socios interrogat, num quis eorum septum hoc saltu superare posse confideret. Sigurdo mox tertiam, Sigmundo mediam tantum emensis partem, Halfdanus totam transsiliit sepem. Ad lucum deinde cum venisset. virginem conspexit, globum vel annulum *aureum* jactando, ludentem, accidit autem, ut ex aëre recidens, manum puellæ falleret, inque terram aurum istud prolaberetur; sollicitam tunc, quærentemque, Halfdanus adcurrens, alio donavit auro. Quo læta munere, gratias egit virgo, dixitque: virum ego nunquam vidi forma te præstantiorem, cuperemque patrui mei neptem Marsibilam conjugem tibi dari, quia magna admodum inter vos oris similitudo est; deinde gynæceum intravit. Virgo autem hæc, cui *Alfifa* nomen, patre *Sigurdo, Skorduburgi Rege*, patruoque Olavi Regis, nata erat. Illa aurum, quod acceperat, Marsibilæ dedit, cui majus esse pretiosiusque videbatur, quam, quod ipsa Alfifæ antea

gër hun, ongvann mann hefur ek værna sieþ nie kurteislegra, ok þid ſkyllþut vera hion ef ek rieþi. Marſibil varþ reiþ viþ þeſſi orþ, ok ſlo hana puſtur, enn hun gret, ok fiell þar niþur þeirra tal.

XV. CAP.
Halfdan kemur a funþ viþ Marſibil.

ANnann dag geck Halfdan til ſkiemu Kongs dottur eirnſamann, hann ſa ſitia viþ lunþinn Marſibil Kongs dottur, ongva mey þottiſt hann værni ſieþ hafa, hun kembþi ſier meþ *gullkambi*, hun mællti, far burt maþur, ef þu villt ei drepinn verþa, ok furþu diarfur ertu, at þu geingur inn at oleiſi voru. Halfdan gaf ei gaum at orþum hennar, ok leiſti til knytilſkautans er Brana gaf honum, ok byþur þeſſi grós Kongs dottur, enn kun villþi ei. Hann leggur þau i knie hennar ok geingur burt ſiþann, enn hun tok groſinn ok geingur i ſkiemmu ſina, ok leggur unþir hofuþ ſier ok ſefur af um nottina. Um morguninn kallar hun Alfyſu til ſin, ok mællti, þu frændkona ſagþi hun, ſkallt fara til Kaupmanns þeſs er þu fanſt i garþinum, ok ſeig hann komi a minn funþ ſem ſkiotaſt hann ma. Alfyſa mællti, mun nu ſva, at þier hafi ecki verr a hann litiſt enn mier, Alfyſa for ok fann Halfdan, ok ſeigir honum ſitt erinþi, ok biþur hann koma til ſinnar frur,

och hade hon aldrig ſett någon mann wänare och hurtigare/ påyrkande at Kongsdotteren och han ſkulle warda et hjonalag/ om hon finge råda. Wid deſſa ord wart Marſibil wred/ och ſlog hånne en kinpuſt/ men hon gret/ och ſå lyctades deras tal.

15. Cap.
Halfdan komer in til Marſibil.

ANdra dagen geck åter Halfdan enſamen til Kongsdottrens Jungfru Camare; han ſåg Kongsdottren Marſibil ſittja i lunden/ och tyckte ſig aldrig hafwa ſett wänare mö; hon kämde ſig med gullkamb/ och talte honom til ſåledes: far bort du mann/ om du ej wil warda dråpen/ och farliga djärfwer är du/ ſom går hår in/ med wårt olåf. Halfdan gaf ej acktning på hånnes ord/ utan ſatte ſig nider hos hånne/ och uplöſte en tilknuten poſa/ den Brana honom gifwit/ tagande dårut gråſen/ dem han tilböd Konungsdottren/ men hon wille ej emottaga. Han lägger dem då i hennes knå/ och går ſedan bort; men hon tog gråſen och går i ſin Jungfrubur/ läggande dem under ſit hufwud medan hon ſåf om natten. Om morgonen kallar hon Alfiſa til ſig och ſade: du frånka/ ſkall gå til den köpmannen du fant hår i gården/ och ſåg at han komer til mig ſom ſnaraſta han må. Alfiſa ſwarade: det månde wara/ at du icke hafwer tyckt wärre om honom än jag; Alfiſa for då och fann Halfdan/ ſade honom ſit årende/ och bad honom koma til ſin fru/

antea dediſſet. Quærenti itaque, unde accepiſſet, Alfifa reſondit, dicens: viri donum eſt, quem in luco noſtro inveni, oris vultusque & morum gratia, omnibus, quotquot unquam vidi, viris potiorem; & ſi in mea ſitum eſſet poteſtate, thalamo certe vos junctos cuperem. Talia dicenti, alapam Marſibila irritata dedit; illa tunc plorare cœpit, finisque ſimul colloquio factus eſt.

CAP. 15.
Halfdanus ad Marſibilam venit.

POſtridie dum ſolus ad Regis filiæ cameram Halfdanus tendit, Marſibilam in luco ſedentem conſpexit, omnium, quas oculis unquam viderat, formoſisſimam puellam. Illa aureo dividens pectine capillos, oculis ad venientem converſis, fuge, inquit, vir, niſi mori mavis, & quis es, temerarie, qui noſtra, nobis inconſultis, intrare adyta non vereris? Halfdanus ad verba concionantis parum intentus, & ad latus virginis conſidens, burſam ſolvit, quam Brana dederat, herbasque inde promtas Marſibilæ, ſed accipere nolenti, obtulit; conjiciens itaque illas in genu Marſibilæ, diſceſſit. Illa mox ad cubile reverſa, acceptasque capiti ſubjiciens herbas, nocturnæ ſe dedit quieti. Primo auten mane Alfifam vocavit, dicens: propera, ſoror, & mercatorem iſtum, quem in luco conveneras, accerſe; Alfiſa reſpondit: tibi itaque non magis ac mihi invi-

frur, hann giorir ſva ok finnur Marſibil, hun mællti, mikil *nattura* filgir *groſum* þeim, er þu fieckſt mier i giær, þvi at ek ann þier ſua mikit, at ek ma valla af þier ſia, ok i ſtaþ vil ek hvort ockar jati oþru ſina tru. Halfdan kvad ſva vera ſkyllþi, ok for þat framm ſyþan, hun baþ hann opt þangat koma, enn hann jätar þvi, ok geck burt ſyþan.

XVI. CAP.
Sund Halfdanar ok Aka.

NU kom Aki lanþvarnarmaþur Kongs heim, Halfdan ſat hiþ næſta Kongi ok ofundi Aki þat miok, ok ſva kom at hann villþi Halfdan *feigann*, ok ſetti menn til hofuþs honum, ok varþ þat þo allþri framgengt fyrer honum. Opt rægþi Aki Halfdan viþ Kong, enn Kongur villþi þat ei heira, eitt kvollþ drucku þeir Aki ok Halfdan i hollinni, þa Kongur var farinn at ſofa, Aki mællti, ertu mikill iþrottamaþur Halfdan, eþur villt þu *reina ſunþ* viþ mig, Halfdan baþ hann raþa. Varþ Aki nu glaþur viþ, þvi hann var hinn meſti ſunþmaþur, þottiſt hann nu munþi yfervinna Halfdan, þeir ſofa af um nottina. Aki ſtenþur ſnema upp um morguninn, ok biþur Kong ſia a leik þeirra, for Halfdan meþ menn ſina, ok Kongur med hird ſina. þar var vatn eitt nærri, er þeir reindu ſunþit, þeir kaſta ſier nu til ſunds, Half-

fru / han giorde och ſå; och när nu Marſibil honom råkar / ſäger hon: mycken natur följer gräſen dem du fick mig i går / ty jag unnar dig ſå mycket / at jag knapt må ſe af dig / och här på ſtället will jag at hwardera låfwar den andra ſin tro. Halfdan ſade ſå ſkulle ſke / och for det ſedan ſå fram; hon bad honom ofta komma dit / och han jakade därtil / gående ſedan bort.

16. Cap.
Halfdans och Åkes Simande.

NU kom Åke Kongens landwärnsman hem / och ſom Halfdan ſat näſt Kongen / ty afwundade Åke det ſtorliga / och kom ſå wida at han wille Halfdan ſkulle warda feger eller lyflöſer / ſättjande några männ at lura efter hans huſwud; men detta förſåt hade doch aldrig framgång för honom. Ofta förtalade han Halfdan hos Kongen / ſom doch ej wille ſådant höra; en kwäll drucko Åke och Halfdan i ſalen / när Kongen war faren at ſåfwa och då ſade Åke: är du Halfdan mycket erfaren i allahanda öfningar / eller will du wäl röna ſimande? Halfdan bad honom råda. Wart altſå Åke glad / ty han war den mäſta ſimare / och tänkte ſig nu ſkola öfwerwinna Halfdan; ſedan ſofwa de af om natten. Åke ſtår bittida up om morgonen / och beder Kongen ſe på deras lek / hwarefter Halfdan for åſtad med ſina männ / och Kongen med ſit hoffolk. En ſiö låg där nära / och i den ſkulle de röna ſimandet; de kaſtade ſig nu där

inviſus ille eſt? Abit deinde, Halfdanoque invento, juſſa refert, oratque ad dominam propere veniret. Ille ſequitur venientique Marſibila dixit: mira eſt iſta herbarum, quas heri dediſti, virtus, tui enim amore ego nunc adeo crucior, ut oculos conſpectu tuo vix ſatiare poſſim; nunc volo fidem dextrasque utrimque jungamus. Hoc ſtatim fecerunt olim futuri conjuges. Illa jubente, ut ſæpius ſe inviſeret, Halfdanus morem ſe geſturum promiſit, abiitque.

CAP. 16.
Halfdanus & Akus nando certant.

FOrte Akus Regni cuſtos domum venit; Is Halfdanum Regi aſſidentem non æquis oculis aſpicere potuit, quin eo etiam inſaniæ proceſſit, ut vitæ Halfdani imminens, inſidias ſceleratorum, etiamſi irrito conatu, in caput ejus comparare non intermitteret. Sæpe apud Regem criminabatur, qui tamen ſurdas ſemper aures calumniatori præbuit; veſpera erat, & Rex ad dormiendum diſceſſerat, cum Halfdanus & Akus, remanentes in cœnaculo, compotarent. Akus Halfdano dixit: tune arduis multum aſſuetus es exercitiis, & *nando* mecum experiri vis? Illo non recuſante, Akus lætabatur, utpote natandi peritiſſimus, & ex fiducia artis certiſſimam ſibi pollicitus victoriam. Deinde crapulam no-

cturna

Halfdan er i *berklæþum* ſinum *Bronunautum*, legſt Halfdan nu til Aka ok færir hann i kaf, ok hiellt Halfdann honum i kafi meir enn eikt dags, þeir komu þa upp, Aki var þa af ſier kominn miok, ok toku filgþarmenn hanns hann af ſunþi ok filgþu heim til herbergis ſins, enn honum var ſva kallt, at hann matti ei mæla. Halfdan leik þa *marga leika a ſunþinu*, ok for ſiþann til lands, ok gieck til kongshallar ok virti Kongr hann nu meir enn aþur. Um morguninn geck Halfdan til ſkiemmu Kongs dottur ok ſagþi henni fra, ennn hun liet vel yfer, ok baþ hann varaſt Aka, hann kvadſt munþi ſva gióra, enn Aki þyktiſt enn meir, ok ſitr um dag ok nott at ſvikia Halfdan.

XVII. CAP.

Burtreiþ Halfdanar ok Aka.

EIrn tima bauþ Aki Halfdan *burtreiþ*, enn hann jatar þvi, Aki varþ nu glaþur viþ, ok ſagþiſt nu ſkyllþi hefna ſin, Aki atte eitt *eſs* er *Lungant* hiet, ecki var neitt annat þvi likt i ollu Englandi, nema eſſet Kongs dottur *Spoliant*. Halfdan ſeiger Kongs dottur nu, ok baþ hana lia ſier eſſet, hun giorer ſva ok byþur hann at ſia viþ ſvikum Aka. Nu kemur ſa dagur er þeir ſkyllþu i burt ryþa, ok tekur Aki eſs ſitt, ok ryþur utaf borginni, enn Halfdan a moti, þeir beraſt at einu dyki, Halfdan leggur ſinne *burtſtaung* til

dår til at ſima/ och war Halfdan i de herklå der han af Brana njutit. Halfdan lade åt Åke/ förde honom i kwaf/ och hölt honom dåri en lång ſtund på dagen; men når de komo up/ war Åke ſå af ſig komen/ at hans följesmånn måſte taga honom up af watnet och leda honom hem tilherberges/ men ſå kald war han då/ at han ej kunde tala. Halfdan lekte åndå många lekar i ſimandet/ och for ſedan til lands/ gående til Kongsſalen/ och Kongen wördade honom nu mera ån förr. Andra morgonen geck Halfdan til Kongsdottrens Camare/ och ſade hänne huru det tilgått/ hon lät wål däröfwer/ bad honom doch taga ſig til wara för Åke/ det han och ſade ſig ſkola gjöra/ tu Åke mißtyckte detta ån mera/ tånkande förſåteliga dag och natt at ſwika Halfdan.

17. Cap.

Halfdan och Åkes Tornering eller Riddarelek.

EN tima böd Åke Halfdan ut til tornering/ det han ochſå jakade; Åke wart dårwid glad och ſade ſig nu ſkola håmnas/ hafwande en gångare ſom het Lungant/ hwars like ej war i alt Engeland/ förutan Kongsdottrens gångare Spoliant. Halfdan ſäger nu detta för Kongsdottren/ och bad hänne låna ſig bemålte håſt; hon gjorde ſå/ bedjande honom at ſe ſig wål före emot Åkes ſwek. När Torneringsdagen kom/ tager Åke ſin håſt/ och rider utaf borgen/ och Halfdan emot honom; de mötas wid et dike/ och då lägger Halfdan ſin Riddarſtång til

ſturna quiete pellunt. Akus primo ſurgens mane, Regem ad ludi ſpectaculum invitat; poſt Halfdanus cum ſuis, & Rex cum aulicis venit. Lacus in propinquo erat, in quo artem uterque experiret; jamque parati ad natandum, in aquam ambo ſe immittunt. Halfdanus autem veſte militari, quem a Brana acceperet, indutus, Ako adnatat, raptumque ſecum in fundum, in multam diem retinet. Emergunt tandem, ſed Akus viribus animoque adeo deficiens, & exhauſtus, ut ſui ex aqua trahere domumque ducere miſerum neceſſe haberent; adeo totum corpus frigore horrebat, ut ne vocis quidem ullius compos eſſet. Halfdanus autem, multis adhuc ludis gyriſque in aqua factis, egreditur tandem, & ad aulam venit, in majore ſemper ibi, quam antea unquam, apud Regem honore habitus. Poſtera luce Regis filiam in camera ejus inviſit & caſum narravit; lætanti tunc puellæ, ſed Akum ſimul cavere monenti, ſe operam daturum reſpondit. Akus enim dedecore magis ſemper exacerbatus, inſidias & inimici perniciem dies noctesque cogitavit.

CAP. 17.

Halfdani & Aki equeſtre certamen.

AKus deinde Halfdanum ad *equeſtre certamen* provocavit; illo non recurſante, gaviſus, & dicens ſe ulturum. Ako *tolutarius* erat, quem *Lungantum*

til Aka ok vegur hann burt ur ſodlinum, ok kaſtar honum i dykit, ſtoþ hann faſtur i leirnum, ok allur varþ hann þreckugur. Ok var hann dreyginn ur dykinu odauþr ad eins, han unir nu illa viþ hag ſinn, en Halfdan fær hinn meſta frama, Aki hyggſt nu at giora Halfdane einhvoria ſkomm ef hann gietur.

XVII. CAP.

Fra Kvennſeme Ake.

NU fretter Ake at Halfdan a ſier ſyſtr, ok ætlar at fa hana til ſvivyrþingar viþ Halfdan. Nu for hann af ſæng ſinn eina nott ok til ſkiemmu Jngebiargar, hann var i ſkyrtu ok *linbrok*, hann klappar a dyr, Hillþur villþi uppluka hurþinne ok kvaþ Halfdan uti, Jngebiorg baþ hana raþa, Hillþur lykur upp hurþinne, enn er þær ſia Aka, verþa þær hræddar miok, Aka varþ bitt viþ inn at ganga. Jngebiorg mællti, þat villþa ek nu, at Brana foſtra biargaþi mier, enn er hun hafdi þetta mællt, þa varþ Aki faſtur viþ *biorurnar*, enn veþrit tok at hveſſa ok fryſta ſva Aka kolnaþi a kroppinum ok *koþranum*, ſo hann hrock upp at maganum, hann ſkalf af kullþa, þar varþ hann at ſtanþa af nottina. Um dæginn geck Halfban þangat meþ ſina menn, enn þegar Halfdan kom, varþ Aki laus ok matti ei mæla ſokum kulda, Halfdan liet filgia Aka til ſins lopts aptur, enn

til Åke / lyfter honom bort ur ſadelen och kaſtar honom i diket / ſå at han ſtod faſt i leran / och wart öfwer alt träckuger. Men när han drogs ur diket war han half döder / och tyckte nu illa om ſit tilſtånd / men Halfdan fär måſta froman eller berömet; wart altdärföre Åke omhugſen / at gjöra Halfdan någon ſkam om han gitte.

18. Cap.

Om Åkes gläns med kwinfolket.

NU får Åke weta at Halfdan äger ena ſyſter / ty årnar han ſå hänne Halfdan til ſidwördnad. Han for ena natt af ſin ſäng til Jngeborgs Camare / klädd i ſkjortan och linböxerna; han klappar på dören / och ſom Hilldur wille låta up / ſägjande Halfdan wara därute / ty lät Jngeborg hänne råda / och Hilldur öpnade dören; men när de ſe Åke / warda de myc̄ket rädda / han wart ochſå hindrad eller häpen at ingå. Jngeborg ſade då för ſig ſjälf: det wille jag nu at min foſtermoder Brana bårgade mig / och när hon detta ſagt hade / då wart Åke faſt ſtåndande wid dörehaken / begynnande och wädret då at ſkärpas och froſten tiltaga / däraf Åke kolnade öfwer kroppen och hjuſtan / ſom kröp up åt magan / hwarpå Åke ſkalf af kjöld / och wart där ſtåndande öfwer natten. Wid dagningen geck Halfdan dit åt med ſina männ / och ſtrax han kom / wart Åke lös / ſom då ej förmåtte tala för kjöld / och lät Halfdan ledſaga Åke hem til hans loft; men

tum appellabat, quique parem in tota Anglia non habebat, excepto *Spolianto*, Regis filiæ tolutario. Halfdanus, expoſitis Virgini, quæ agerentur, equum iſtum ut commodaret, petiit, obtinuitque cum monito, Aki dolos bene cavendi. Adveniente certaminis tempore, Akus equum aſcendit; vectus deinde ex arce Halfdanum ad foſſam abvium habuit, qui haſtam in inimicum ſtatim dirigens, gravi adactum ictu in foſſam ex equo præcipitavit; ubi ille cum tenaci limo fruſtra luctatus, totum ſordibus foedavit corpus. E foſſa deinde ſemianimis tractus, ſortem ſuam haud leviter increpans, Halfdano victori, & laudibus ornato maxime invidebat, cui ideo, ſi unquam poſſet, lædere ſumma deinde ope nitebatur.

CAP. 18.

Akus procacitate ſtolida cum mulieribus ludere conatur.

UT Halfdano ſororem eſſe Akus cognovit, illam abripere in fratris contumeliam paravit. Noctu itaque e lecto ſe proripiens Jngeborgæ cubile petiit, induſio tantum & *linteis* indutus femoralibus. Pulſanti, januam Hillda aperire voluit, dicens Halfdanum eſſe, aperuitque nec repugnante Jngeborga. Akum vero ut conſpexerunt, & ipſas terror invaſit, & Akum metus pudorque ab introitu retinuit. Jngeborga apud ſe ipſam dixit: vellem, Brana nutritia, nunc

enn þegar hann matti mæla, asakar hann sik miok, ok kvadst mikla sneipu feingit hafa, enn ihugvar þo at svikia Halfdan þegar han mætti.

men så snart han förmåtte tala, ensfylte han sig mycket, sägjande sig fått mycken skymf och snöplighet, warande doch ihugad at swika Halfdan så snart han förmåtte.

XIX. CAP.

Svikræþi Aka viþ Halfdan.

Eitt sinn byþur Aki Kongi ok Halfdani til weitilu, Kongur for meþ Aka, Aki var nu katur ok bar þeim akaft *vin* ok urdu þeir furþu drucknir ok duttu bratt sofner niþur. Aki kallar menn sina ok lætur bera ellþ at *kastalanum*, ok ætlar at brenna inni Halfdan ok þa bræþur, ecki vissi Kongur af þessu, kastalinn tok at loga, ok svo klæþi þeirra fostbræþra. J þvi bili kom kona stor fram ur skoginum ok veþur inn i ellþinn, ok tekur þa alla fostbræþur, ok ber framm a skoginn. þa vaknar Halfdan ok sier at Brana er þar keminn, hun mællti þa, *seint er afglapa at snotra*, þar sem þu att hlut aþ Halfdan, varaþi ek þig viþ svikum Aka, hefe ek nu geingit fra meyunni viku gamallri, ok true ek hun sie orþinn sisl, ok ma ek her ei leingur vera. Skilþu þau nu at sinn, enn ei at vinattu, þa vakna þeir bræþur ok ganga heim med Halfdani, ok seigia Konge hvaþ Aki hafþi giort, gefur Kongur sig fatt at, þvi hann var mikill vinur Aka. Nu skal seigia fra armonnum Aka, at þeir hlupu

19. Cap.

Åkes swikråd emot Halfdan.

Åke böd et sinn Kongen samt Halfdan til gästabods, och gjorde Kongen honom följe; Åke war nu kåt och glad, bärande öfwerflödeliga win in för dem, så at de wordo tämeliga drukna och stupade sömniga nider. Åke kallar då sina månn, och låter båra eld åt kastellet, årnande upbränna Halfdan och bröderna där inne; doch wiste Kongen här icke af, utan kastellet tog at låga, så wål som fosterbrödernas kläder. J det sama kom en stor kwinna fram ur skogen, wadande in i elden, tog dädan alla fosterbröderna, och bar dem fram på skogen. Halfdan waknar då, och ser at Brana år dår kommen, som sade: sent år det för dårar at wara snarrådiga, och detta besannas i de mål du har del i Halfdan; jag warnade ju dig för Åkes swek, och har nu gått från din lilla dotter en weka gamal, och tror jag hon år worden siollig, ty må jag nu här ej långre wara. De skildes nu denna resan, men ej wenskapslösa, och då waknade fosterbröderna, gående med Haldan hem, dår de strax sägja för Kongen hwad Åke hade gjort. Men Kongen war fåtalig dårwid, ty han war Åkes stora wen. Eljest år det at sägja om Åkes gårdsmånn, at de lupo

nunc mihi auxilio esses; vix dixerat, cum subito Akus immotus, ad cardinem velut affixus stetit. Jamque aer frigore ingravescens, seminudum infestare, mox totum trementis pervadens corpus, ima ventris sursum trahere cœpit; in hisce vinculis per totam deinde noctem intempestivus hospes saltare coactus est. Prima luce Halfdanus cum suis advenit, statimque Akum vincula reliquerunt, cui jam tum frigus lingvam vocemque præcluserant. Halfdanus domum abducere illum curavit, qui ubi primum vocis compos factus est, suam purgans actionem, immerito sibi dedecus ingens illatum esse dixit. Interea eodem ac antea in Haifdanum animo fuit, insidias dolumque semper meditatus.

CAP. 19.

Akus insidias Halfdano struit.

Akus Regem & Halfdanum ad convivium invitavit, venitque Rex; hilarem tunc & liberalem agens hospitem, largius vina circumfert Akus, propinans, donec potu nimio somnum accersente, omnes inter pocula caderent. Suos deinde vocans, ignem castello injicere jubet, Halfdanum hoc modo sociosque ejus peremturus, Rex autem omnia ista ignorabat. Jamque non arx modo, sed etiam vestimenta sociorum ignem conceperant, cum subito, mulier ingentis speciei ex silva advolans, mediosque perrumpens ignes, omnes rapuit ex

þu a ſkog, þa þeir ſau konuna, ſva urþu þeir hrædder, enn Kongur for heim ok hanns menn.

XX. CAP.

Fra meiþslum Aka.

UM ſumarit byſt Halfdan af Englanþi, geck hann til ſkemmu Kongsdottur, ok Seiger henni at hann ætlar at hefna foþur ſins. Hun mællti XX. ſkip eru her i hofninni er ek vil gefa þier, Halfdan þackar henni, ok kvaddi þær ſyſtur ſinar ok Hillþi, ok ſagþi þær ſkyllþu vera epter hia henni, hun jatar þvi. Tekur hann nu orþlof af þeim ok geingur ſiþann fyrer Kong, ok þackar honum fyrer veturviſtina, ok tekur orþlof af honum, ok geingur ſiþann til ſkipa ſina, Sigmundur for meþ honum enn Sigurþur var epter hia Jngibiorgu. Enn er Halfdan var burtu farinn, kemur Aki at mali viþ Kong ok mællti, viti þier Kongur at Halfdan hefur *barnat* dottur yþar, ei viſſa ek þat ſeiger Kongur, ok baþ Aka fara i ſtaþ epter Halfdani meþ marga menn. Aki varþ þeſs furþu fus, ok for hann meþ XXX. manna, Halfdan giek eptir ſkogarbraut eirni, hann var i herklæþunum Bronunautum, hann feck at lita ferþ Aka, þa bar bratt at, ok ſtigu af baki ok ſækia at Halfdani ok Sigmunþi, enn þeir *ſneruſt bokum viþ* ok vorduſt all kallmannlega, ok ſlær nu a hinum har-

po til ſkogs / då de ſågo kwinnan; ſå rädda wordo de / men Kongen for hem med ſina månn.

20. Cap.

Åke warder ſtympad och lemlytter.

OM ſomaren lagade ſig Halfdan från Engeland; han gick til Kongsdottrens Camare / och ſade hånne / at han årnade hämna ſin faders död. Hon ſade: tjugu ſkep äro här i hamnen / dem jag wil gifwa dig; Halfdan tackade hånne / hälſande ſedan på ſina ſyſter ſamt Hilldur / och ſade at de ſkulle wara kware där hos Kongsdottren / det hon och låſwade. Han tog nu ordlof af dem / och geck ſedan för Kongen / tackande honom för gott winterwiſtande; därpå tager han ordlof af honom / och går ſedan til ſkepen i fölgje af Sigmund / men Sigurd blef där efter hos Jngeborg. När Halfdan war bortfaren / komer Åke til tals med Kongen och ſade: weten j Konger / at Halfdan hafwer barnat Eder dotter? Det wiſte jag ej / ſwarade Kongen / bjudande Åke fara åſtad efter Halfdan med många månn. Åke war därtil mågta färdig / och for med tretijo månn; men Halfdan fölgde efter en ſtor ſkogsbråte / warande med Branas gifna herklåder förſedd / och får han nu ſe Åkes förd; då bar det haſtigt ihopa med dem / och ſtego de af håſtarna i fullt anfall på Halfdan och Sigmund / men deſſa wende ryggarna tillſamans / och wärde ſig karlmannliga / hwarpå de mågta hårt

ex incendio ſocios, inque ſylvam deportavit. Halfdanus e ſomno excitatus, Branam adeſſe cernit, quæ ſtatim increpans dixit: tarda ſunt ſtultorum conſilia, nec tu, Halfdane, iſtorum amentiæ expers es; annon Aki artes cavere juſſi? jam ego filiam tuam reliqui, parvulam, nec multum ſupra ſeptem natam dies, quam deſiderio mei inſanire verita, diutius heic morari non poſſum. Separantur deinde, ſed illibata interim ſemper manente amicitia. Socii quoque ſomno tandem diſcuſſo, una cum Halfdano domum revertuntur, totamque, uti geſta erat, ad Regem rem deferunt, qui tamen, Ako nimium deditus, criminationes, utut juſtas, contra amicum parvi fecit & contemſit.

CAP. 20.

Akus membris mutilatur.

ÆStas erat, cum Halfdanus Angliam relinquere volens, amicam adit, memoratque, ſibi in animo eſſe, patrem ulciſci. Tum illa, viginti, inquit, naves hic ſtant in portu, quas tibi dare volo, Halfdanus gratias agens, ſororem deinde ſuam & Hildam inviſit, dixitque remanſuras apud Regis filiam, quod & illa promiſit. Illis deinde vale dicto, ad Regem perrexit, gratias agens pro benigne conceſſo datoque in hiemem hoſpitio. Rege etiam valere juſſo, ad naves tendit, ſolo comitatus Sigmundo, quia Sigurdus apud Jngeborgam remanebat. Sed poſtquam diſceſſerat Halfdanus, Akus in colloquium cum Rege admiſ-

ſus,

harþasta bardaga. Sigmunþur varþist dreingilega, ok drap margan mann, Aki hio til hans ok kom a fotinn fyrer ofan knied, ok tok hann af, ok fiell Sigmunþur at Aka, ok ſtack viþ honum ſverþinu, ſva hann fiell a bak aptur, Sigmunþur do ſiþan (þegar). þetta ſer Halfdan, ok verþur nu akaflega reiþur ok drepur alla fylgdar menn Aka, enn handtekur hann ſialfann ok ſkar af honum nefit ok eirun bæþi, ur honum ſtack hann augun bæþi, ok braut i ſunþur fotleggina, ok ſnyr aptur tanum, enn framm hælunum, *gellti* hann ſiþann ok ſneri anþliti hanns tilbaka, ſetur hann ſiþann a bak, ok ſnyr heſti hans til Kongs hallar. Halfdan var moþur enn ecki ſar, hann *heyger* ſiþann Sigmunþ ok geck til ſkipa, ſeigianþi ſynum monnum hvaþ i hafþi giorſt, þeir letu vel yfer. Halfdan ſigler nu af Englanþi meþ XX. ſkip ok dreka ſinn um framm, hann kemur nu til *Hlaþeyæ* ok fagnar Hlaþgerþur honum vel, ok gaf honum XX. ſkip meþ monnum ok fiarhlutum, hann þackar henni mikilega. Nu kemur Aki heim ok ſia Kongsmenn hann, ok ſeigia Kongi at Aki væri heim kominn, Kongur ſa hvorſu hæþilega Aki var leikinn, rekur Kongur hann ſyþan langt i burtu, ok kemur hann ei viþ þeſſa ſógu leingur. 21.CAP.

hårt ſlogos. Sigmund wårde ſig drångliga / och drap mången mann; Åke högg til honom / hugget kom på benet ofwan knät och tog det af / och föll Sigmund för Åke / men ſtack i det ſama ſwärdet til Åke / ſå han föll baklänges / och ſedan dog Sigmund. Detta ſer Halfdan / och warder nu haſtigt wreder; han dråper alla Åkes följeslagare / och handtager honom ſiälf / ſkärande af honom näſan och öronen; båda ögonen ſtack han ut honom / ſönderbröt fotläggarna / och wred täna bak ut / ſå at hälarna wände ſig fram; ſedan gälde han honom / wred hans anſichte tilbaka / och ſatte honom på häſten / den han wände på hemwägen til Kongens ſlått. Halfdan war nu nog mödder / men icke ſår / han kaſtade en hög öfwer Sigmund / och geck til ſkeps / ſägjande ſina månn hwad ſig tildragit hade / hwaröfwer de ſig wäl utläto. Seglar altſå Halfdan af Engeland med tjugu ſkep / och hade ſit drakeſkep framföre / kommande ſedan til Hladöijarna / där Hladgerda honom wäl fägnade / och gaf honom tjugu ſkep / med mannſkap och egodelar förſedda / för hwilka han hänne mycket tackade. När Åke kom hem / och Kongens månn ſågo honom / ſade de det för Kongen; han ſåg huru hädeliga Åke war utlekter / och wräkte ſå honom långt bort / komande han altſå ej långre at nämnas i denna Sagan. 21. Cap.

ſus, dixit: noſtin Rex, Halfdano liberos ex filia tua eſſe? Ille ignoraſſe ſe ait, ſtatimque ut copias Akus cogeret, & Halfdanum perſequeretur, juſſit. Iſthæc juſſa paratiſſimus Akus excipiens, triginta, quos coëgerat, ſtipatus militibus abibat. Halfdanus ſemitam in ſaltu ſequens, & veſtibus a Brana acceptis indutus, Akum adcurrentem jam vidit. Concurritur ſine mora; Akus, & qui cum eo erant, deſcendunt ex equis, & acri feruntur in Halfdanum & Sigmundum impetu, hi autem dorſis invicem junctis, maſcule ſe defendunt, oriturque atrox certamen. Sigmundus manu forti enſem vibrans, multos hoſtium interfecit; ſed Akus irruens, totum pugnanti ſupra genu pedem enſe abſtulit. Cadit vulnere Sigmundus, ſed ſimul inimicum gravi reſupinatum ictu, in arena moribundus proſternit. Halfdanus vidit, & ob amici caſum furens ira, omnibus Aki ſociis confeſtim obtruncatis, ipſum manu ſua cepit, captumque naſo, auribus oculisque mutilavit; cruribus deinde fractis, digitos pedis & calcem utrumque, & totam denique faciem vi retorſit; tandem virilibus quoque amputatis, laterum equo, ad aulam converſo, impoſuit & abegit. Labore hoc feſſus, *tumulum* tamen amico injecit Halfdanus; perveniens deinde ad naves, totam rem ſociis, egregie geſtam dicentibus, expoſuit. Poſt, Angliam cum viginti navibus, inter quas prima ſemper Draconaria ibat, relinquens, ad inſulas Hladeijas adpulit, ubi Hladgerda benigne accepto hoſpiti viginti dono dedit naves, viris opibusque bene inſtructas; pro quibus ille ingentes munificæ gratias egit. Akum vero redeuntem cum aulici viderent, regi ſtatim nuntiant, qui mutilatum fœde cernens, procul ab aula abduci juſſit; unde nulla amplius in hac hiſtoria ejus mentio fit. CAP. 21.

XXI. CAP.

Halfdan vinnur aptur foþurleifþ fyna.

NU figler Halfdan aptur fra Hladeyum, meþ XL. fkipa, ok dreka finum um framm, ok kemur til *Danmerkur*, enn er vikingar verþa varir viþ ofriþ, fkunþa þeir til bardaga, enn ongvir landsmenn villþu beriaft meþ þeim, ok foru til Halfdanar. Þorviþur Jarl kom til hanns meþ miklu liþi, verþur nu harþur bardagi, ganga vikingar hart framm, ok verþur manntall mikit i liþi Halfdanar, hann biþur fina menn hlifa fier ok fæta averkum viþ vikinga. Halfdan finnur nu Snækoll ok riþft faft um ok veiter honum bratt bana, enn er Soti fier fall broþur fins, veþur hann framm at Halfdani, ok hoggur til hanns, Halfdan hliop i lopt upp ok mifti Soti hans, enn mækir Sota hliop i vollinn niþur, hann laut eptir hogginu ok i þvi flær Halfdan unþan honum baþa fæturnar. Soti fiell þa, ok var þo ei dauþur, ok mællti, mikinn figur hefur þu unnit Halfdan, ef þu hefur unnit mig ok at velli lagt, enn *þat mæli ek um, þu munir ei til Marfibil Kongsdottur heitmeyar* þinnar, epter þat do hann. Drapu þeir Halfdan ok Þorviþur hvort mannsbarn af vikingum, giordift Halfdan nu Kongur i Danmark ok munþi ei til Marfibil.

XXII. CAP.

21. Cap.

Halfdan återwinner fit Fädernes arf.

HAlfdan feglar nu dåreftter från Hladöijarna med fyratijo fkep jämte fin Drake/ komande få til Danmark; och når Sjöröfwarna warda warfe fådan ofrid/ fkynda de fig til ftrids/ men intet landsfolk wille hjälpa dem flåß/ utan for til Halfdan. Til honom kom ochfå Thorwider Jarl med mycket mannfkap/ och wart nu et ftarpt flag/ ty fjöröfwarna gingo hårt fram/ och fkjedde altfå ftort mannfall i Halfdans folk/ fom nu böd fina månn at förfwara fig wål/ och uträtta lika wårk med fjöröfwarna. Halfdan finner nu Snåkoll/ går faft på/ och gjer honom fnart fin bane; når Sote fer fin broders fall/ ftryker han fram til Halfdan/ och hugger til honom/ men Halfdan lop i luften/ få at Sote mifte hugget/ och hans flagsfwärd lop neder i jordwallen/ hwarföre når Sote lutade fig efter hugget/ flog Halfdan i det fama undan honom båda fötterna. Sote föll då/ men war doch ej döder/ utan fade: mycken feger hafwer du Halfdan wunnit/ efter du öfwermannat mig/ och til wallen lagt; men det ålågger jag dig/ at du ej fkall minnas til din fåftemö Kongsdottren Marfibil; hwar efter och Sote dog. Men Halfdan och Thorwid Jarl dråpte hwart mañsbarn af fjöröfwarna/och warder Halfdan nu Kong i Danmark/och minnes ei mera til Marfibil.

22. Cap.

CAP. 21.

Halfdanus paternam hæreditatem armis recuperat.

HAlfdanus deinde a Hladeiis folvens, & quadraginta navibus, quas Draconaria ducebat, mare emenfus, in Daniam pervenit. Piratæ ubi bellum & hoftes adeffe cernunt, fubditos ad arma vocant, qui tamen fequi nolentes, ad Halfdanum omnes transfierunt. Thorvidus Jarlus, cum auxilio magnæ multitudinis alumno occurrit; jamque atrox prœlium incipit, clade ingenti Halfdani copias hinc vaftantibus piratis, illinc fuos accendente Halfdano & hortante, paria cum piratis ederet. Snækollerum deinde Halfdanus affecutus, premit, & fine mora obtruncat; Sotus ut fratrem occumbere confpicit, advolat, gravem Halfdano intentans ictum, fed fruftra, nam faltu veloci elufa vis enfem terræ penitus immerfit; Soto autem corpus fimul incurvanti, Halfdanus pedem utrumque cædendo fubripuit. Ille in arena extenfus, nec dum tamen mortuus, magnam, inquit, victoriam adeptus es Halfdane, qui me victum dejecifti, ego vero Marfibilæ fponfæ obliturum te prædico; quæ poftquam dixiffet, moritur. Halfdanus autem & Thorvidus Jarlus omnes ad unum piratas interficiunt; creatus deinde *Rex Daniæ Halfdanus*, Marfibilæ fuæ non amplius recordatur.

22. CAP.

CAP. XXII.

Giptingar ok bruþkaup.

EIna nott er Halfdan la i fæng finni, vaknar hann viþ þat at Brana var þar kominn, hun mællti, ftattu upp Halfdan ef þu villt eiga Marfibil Kongs dottur, *Eirikur Kongur* af *Miklagarþi* er keminn i Englanþ ok byþur hennar, enn hun læfer fig i fkiemmu finni, ok nær Kongur ecki hennar male, tak nu Dreka þinn ok far ftrax. Halfdan ftoþ þa upp enn hun hvarf i burt, munþi hann nu alt fem hann vaknaþi af fvefni, fer til Skips hrinþer framm dreka finum ok kiemur þegar byr, ok lietter ei fyrr enn hann kiemur a Einglanþ, i þa hofn fem fyrr figlþi hann ur. þetta kvolld geingur hann fra fkipe ok kemur at fkiþgarþi Kongs dottur ok rennur upp garþinn. Sydann klappar hann a hurþina, þær heira hoggit, Jngibiorg mællti, viþ þetta hogg varþ mier gott, ok villda ek upp lata. Marfibil baþ hana raþa, hun lykur upp ok kennir Halfdan broþur finn, verþa þær honum harþla fegnar. Um morguninn geingur Halfdan ok beyþi Marfibil fier tilhanda, enn Konge bra fva viþ, at hann gipti honum dottur fina, enn hann ætlaþi adur at lata drepa hann. *Eyrikur* Kongur baþ nu *Jngibiargar fyftur Halfdanar*, ok gipti Halfdan honum hana, var þar ok keminn *Sigurþur*

22. Cap.

Foftbrödernas gifte och brudlop.

EN natt låg Halfdan i fine fång och waknade dårwid, at Brana war dår komen; hon fade: ftatt up Halfdan, om du will åga Kongsdottren Marfibil, ty Kong Erik af Miklagård (Conftantinopel) år komen i Engeland och beder hånne; men hon låfer fig in i fin Camare, och når få Kongen ej tala med hånne; tag dårföre nu dit Drakeskep Skryte och far ftrax åftad. Halfdan ftod då up, men hon förfwann, och nu mintes han alt fåfom waknande af en dröm, och for få til fkeps, låtande fkjuta fram fit fkep, och då kom genaft god bör, få at han ej aflåt, för ån han kom på Engeland, i den hamn hwar ut han förr feglade. Sama kwåll går han från fkepet, och kommer til Kongsdottrens fkidgård, den han fpringer öfwer, och klappar på dören; de dår inne höra det, och då fade Ingeborg: wid detta klappandet warder jag wid gott mod, och will låta up dören. Marfibil bad hånne råda, och låfer hon få up dören, och kånner igen fin broder Halfdan, fågnande de fig mycket öfwer honom. Om morgonen går Halfdan för Kong Olof, och beder Marfibil fig tilhanda, och Kongen wart då få bewekter, at han gifte honom fina dotter, den han tilförende årnade dråpa. Kong Erich bad fedan om Ingeborg, Halfdans fyfter, och hon wart honom gifwen, warande jåmwål Sigurd

CAP. 22.

Confœderatorum nuptiæ.

NOx erat, cum Halfdanum e fomno Brana adveniens excitavit, dicens: furge, Halfdane, fi quid tibi cordi eft cum Marfibila principe conjugium; *Ericus* Rex *Miklagardiæ* (Conftantinopolis) qui in Anglia nunc eft, illius ambit nuptias; illa autem in camera fua fe includens, procumque & preces averfata, excludit. Tu Skrautem accipe navem & abi ocyus. His dictis, Brana evanuit; Halfdanus autem ftatim furrexit, omnia quæ acta erant, velut in fomno vifa, jam recordatus. Deinde ad naves pergens, fuam ftatim confcendit, vento deinde fecundo & haud interrupto navigans curfu, donec Angliæ teneret litora, eundemque ex quo antea exierat portum. Eadem vefpera in terram defcendit, notamque petens virginis fepem, tranffilit, & cameræ portam pulfat. Audiunt, quæ intus erant, ftatimque Ingeborga, ad iftam pulfationem animum fibi crefcere dicens, aperire voluit; quod cum, annuente Marfibila, feciffet, fratrem fuum Halfdanum læta admodum agnofcit. Ille Regem mane invifens, Marfibilam fibi dari petit, tantumque valuere preces, ut Rex filiam conjugem daret juveni, quem antea occidere deftinaverat. *Ericus* Rex *Jngeborgam* Halfdani foro-

þur af *Skorþuborg* ok baþ *Hilldar*, Halfdan sagþi þat skyllþi vera ef hann villþi gipta *Alfyfu dottur* syna *Sigurþi* fostbroþur synum, enn Kongur iatar þvi. Var nu buit viþ bruþkaupum, ok skyllþu þau vera oll i einum staþ, kom til þessarar veitslu fiolmenni mikit, þar kom þorviþur Jarl fostri Halfdanar, þar kom ok Brana meþ dottur syna, ok þotti hun vera hin vænsta kona, þo henni væri ei fisat samann. þorviþur baþ hennar (Bronu moþr hennar) sier tilhanda, ok veitti Halfdan honum þat, þegar voru þessi bruþkaup sett meþ allskyns prys ok gleþi, stoþ þessi veitsla halfann manuþ, voru þa gefnar goþar giafer ok skyllþu hofdingjar meþ gleþi ok kiærleika. Ok foru þau Eyrikur kongur ok Jngebiorg drottning hans heim i *Griklanþ*, ok riktu þar til elli, ok er margt folk fra þeim komit, *Sigurþur* ok Alfysa foru til Skotlands, ok var hann þar til *Kongs* tekinn, þvi Angantyr fadir hanns var daudur, þau attu son þann er *Angantyr* het, hann varþ mikill maþur. Sigurþur Kongur ok Hillþur Drottning foru heim til Skorþuborgar, enn Halfdan ok Marsibil foru heim til Danmerkur, þorviþur Jarl ok Brana foru meþ þeim, feck Halfdan þeim besta Jarlsdæmi i Danmork, ok voru þau hans raþaneyti meþann þau litþu. Enn er Olafur Kongur andaþist i Englandi, foru

gurd af Skordaborg då ankomen / som friade til Hilder; Halfdan sade / det skulle så wara / om han wille gifta sina dotter Alfifa med Sigurd sin fosterbroder / och därtil jakade Kongen. Wart då brudlop tillagat / och skulle alla deras gästabod stå i en stad och ställe; dit kom altså mycket folk / jämte Jarlen Thorwid / Halfdans fosterfader / deßutan Brana med sine dotter / och tycktes hon wara en den wänaste kwinna / ändoch hon ej war i alt fullkomlig. Thorwid Jarl bad Brana sig tilhanda / hwartil Halfdan samtyckte / och strax därpå firades dessa brudlopen med alltjöns pris och glädje / och gästabodet påstod halfannan månad; sedan utdeltes goda gåfwor / och höfdingarna skildes med glädje och kärlek. Kong Erik for hem til Gråkeland med Ingeborg / och regerade där til deras sidsta ålder / warande mycket folk komit från dem; Sigurder och Alfifa foro til Skotland / och wart han där til Kongs tagen / ty hans fader Angantyr war nu döder; ägande de en son / som ochså het Angantyr och wart en märkelig mann. Kong Sigurder och Drottning Hildur reste hem til Skorduborg / men Halfdan och Marsibil foro til Danmark / hafwande Thorwid Jarl och Brana i sit följe / och gaf Halfdan dem det bästa Jarlsdömet som i Danmark war / och woro de hans Rådgifware medan de lefde. Men när Kong Olof i Engeland andades / for Kongen och Drottningen dit / och woro

sororem deinde petiit; petenti illa quoque data est. *Sigurdo*, qui ex Skorduburgo venerat, *Hildæ* captus amore, Halfdanus respondit, ad vota ejus consensurum se, modo *Alfifam* filiam *Sigurdo* socio ipse collocare vellet; illo non repudiante, ad nuptias, uno tempore & loco celebrandas omnes se comparant. Multi huc veniunt hospites, inter alios Thorvidus quoque Jarlus, Halfdani nutritius, nec non *Brana* cum sua *filia*, cujus parvos quosdam defectus eximia oris gratia artificiose celabat, & *Thorvido* illam expetenti, Halfdanus concessit; mox nuptiæ per mensem cum dimidio celebrantur maxima cum celebritate & communi omnium lætitia. Muneribus deinde datis acceptisque, Principes læti, & in mutua accensi studia, sibi invicem valedicunt; Ericus Rex & Jngeborga, conjuges fœcundissima olim posteritate clari, Græciam petierunt, quam ille deinde, per totum vitæ tempus, quieto rexit imperio. Sigurdus cum Alfifa in Scotiam profectus, rex ibi creatus est, Angantyro patre jam tum defuncto; filiumque nacti sunt, Angantyrum quoque nominatum, & famæ inclytæ virum. Sigurdus Rex cum Hilda Regina in Skorduburgum, Halfdanus autem cum Marsibila sua in Daniam, revertuntur. Thorvidum Jarlum & Branam, qui etiam Halfdanum sequebantur, ille optimo in Danio Jarlatu donatos, quamdiu vixerunt ad consilia sua adbibuit. In Angliam autem venerunt rex & regina mortuo

ru þau þangat ok voru þar til elli, þau attu son er *Rigarþur* het, hann varþ Kongur i Englanþi eptir foþur sinn, ok svo er sagt at hann væri faþir *Alaflecks*, enn sa sem feck dottur Bronu, varþ Kongur i Danmark, ok lykur her sogu Halfdanar Bronu fostra.

woro där sin hela ålderdom; de åtte en son, som het Rigarder, han wart Kong i England efter sin fader, och är det sagt, at han war Alaflecks fader; men den som feck Branas dotter, wart sedermera Kong i Danmark. Och lychtar nu här Sagan om Halfdan Branas fosterson.

tuo Olavo gentis Rege, ubi & totam exegerunt senectam. Filium habuerunt *Rigardum* nomine, qui post fata patris, Angliæ Rex constitutus est, hicque ut memoriæ proditum est, *Alafleki* pater fuit; ille autem, qui Branæ filiam in matrimonium accepit, Daniæ Regno deinceps potitus est. Et sic finem habet historia de Halfdano Branæ alumno.

Hier

Hier hefur

SOGU

Af

SORLA STERKA.

I. CAP.

Fra bornum Erlings Upplendinga Kongs.

Þ hann tima, þa er *Halfdan* kongur *Brenufóstri* reþi *Sviþioþ*, setti hann *Kasto* mag sinn fyrer *England*, ok giorþi hann þar at *Hertoga*. þa reþi sa kongur fyrer *Upplondum* er *Erlingur* het, hann styrþi þriþjung *Noregs*, enn *Haralldur* kongur *Valldimars* sun tveimur hlutum. Erlingur köngur þotte hofþinge mikill ok storauþigur, þvi hann hafþi leingi verit meþ *Knute* konge hinum *rika*, ok hafþi feingit hia honum mikinn auþ ok goþa gripe. Drottning hanns het *Dagny* af miklum ættum, viþ henne ol hann sonu tvo ok eina dottur er *Jngebiorg* het. Hun var alra kvenna fryþust, er menn þottust sieþ hafa

Här börjar

Sagan

Af

Sorle den Starka.

9. Cap.

Om Erlings Upländinga Kongens Barn.

På den tiden/ då Kong Halfdan Branas fosterson regerade i Swerige/ satte han Kasto sin måg öfwer Engeland/ och giorde honom där til Hertog. Då rådde och den Kong som Erling het för Upländerna; han styrde tredingen af Norrige/ men twänne delar däraf hade Harald Kong Waldemars son. Kong Erling tycktes wara en stor höfdinge/ och ägde många lösören/ ty han hade länge warit med Kong Knut den Rika/ och af honom fått mycken lös egendom och goda gripar eller kåstbara saker. Hans Drottning het Dagny/ som war af stor ätt/ och med hänne aflade han twänne söner/ samt ena dotter som Jngeborg het. Hon war den wackrasta kwinna som mann tycktes haf-

Hic incipit

Historia

De Sorlo Robusto.

CAP. I.

De Erlingi, Uplandorum Regis, liberis.

TEmpore, quo *Halfdanus Branæ* alumnus in *Suethia* regnavit, *Castonem* generum suum *Angliæ* præposuit, ducemque ibi fecit. Tunc *Uplandis* quoque imperavit Rex, qui *Erlingus* vocabatur ille tertiam *Norrigiæ* partem rexit, sed duas rex *Haraldus Valdemari* filius. Erlingus Magnus dux esse videbatur, & multa suppellectile dives; diu enim cum Rege *Canuto divite* fuerat, & ab illo multa bona mobilia & cimelia pretiosa acceperat. Regina ejus, claræ stirpis, *Dagny* vocabatur; cum illa duos filios & unicam filiam *Jngeborgam* habuit, pulcherrimam omnium; quæ tunc fuerunt, puellam. Huic pater *aulam* ædificari fecit ex *magnis lapidibus*, firma circumdatam

hafa i þann tima. Kongur let giora henne *holl* meþ *sterkum steinum* ok vel *vonduþum skyþgardi*, þar setti hann dottur sina meþ miklum meyaskara hinna fryþustu hofþienara. Sa elldri kongsson het *Sigvallde*, enn sa yngre *Sorli*, þeir voru hiner gofugustu menn, enn þo hellt kongur meir til Sorla enn Sigvallda, þvi hann var hinn fryþaste synum, enn so ramur at afli, at einginn maþur matte viþ honum, þo at viþa væri leitat. Faþr hanns feck honum eirn meistara er *Karmon* het, hann var hinn besti *Riddari*, ok miog kominn a alldur, hann kende Sorla kongssyne alt þaþ sem karlmann matte pryþa. Ok sem Sorli var fiortan vetra, var hann i ollum listum utlærdur, enn so ramur at afli, at sa var engi maþr er hann hrekti ei meþ annari henþi, bædi i vopna viþskiptum ok ollum oþrum þrautum, er hann nema þursti. Ok so var hann *þungur* fyrer aflssaker, at einginn *hestur* bar hann nema halfann dag, sva þeir spreingþust ecki, enn svo kom hann sier vel, at bæþi unger ok gamler unnu honum hugastum.

II. CAP.

Sorle berst viþ Berserkina.

EIrn dag mællti Sorle til foþr sins, mier þyker ei gott at liggia heima, *sem Munkur i klaustri*, helldur vill ek fara i *hernaþ* meþ Karmon fostra minum, ok þat annat sem þorf gioreſt, endaþi kongsson

hafwa sett den tiden. Kongen låt bygga hänne en sal af starka stenar, och med wällagat plank omgifwen; där låt han sättja sina dotter med en stor möskara af det skönaste hoffolket. Den äldre Kongsson het Sigwald, den yngre Sorle, och woro de båda mycket berömliga männ, doch hölt Kongen mera af Sorle än Sigwald, ty han hade wackrare ansichte, och så stora krafter, at ingen mann rådde på honom, fast än därefter wida wore letat. Hans fader feck honom en läromästare som Karmon het, och war han den bästa Riddare, samt nog åldrig; han lärde Kongs sonen Sorle alt det som en karl bepryda månde. Och som Sorle war fjorton åhr, hade han utlärt alla lister eller känster, men war så starker, at ingen mann fanns, den han icke kunde wråka med ena handen, både i wapnaskiste och alla andra trötteprof, dem han lära eller aflägga borde. Medels sina stora krafter war han så tunger, at ingen häst bar honom längre än en half dag, utan at blifwa sprängder; och så wäl förde han sig up, at både unga och gamla unnade honom det kärligaste.

2. Cap.

Sorle slås med Berserkar eller raswilla kämpar

EN dag talte Sorle til sin fader sålunda: mig tyckes ej wara gott at ligga hema, såsom en Munck i Closter, häldre wil jag fara i hernad med min fosterfader Karmon, och giöra annat slikt som tilfodras; hwarmed Kongsson

tam *sepe*. Ibi filiam suam, cum magno virginum pulcherrimarum numero, & splendido ministerio aulico, poni jussit. Major natu Regis filius vocabatur *Sigvaldus*, minor *Sorlus*, & erant utrique multum laudabiles viri, tamen rex magis Sorlum, quam Sigvaldum, amavit; forma enim præstabat, & tantis prætera viribus, ut nullus vir eum superaret, quanquam talis longe lateque requireretur. Huic *magistrum* pater dedit, qui *Carmon* vocabatur, quique optimus erat *eques*, & ætate multum provectus; ille Regis filium omnia docuit, quæ virum ornarent. Cum Sorlus esset quatuordecim annorum, callebat jam tum omnes artes, sed tam robustus erat, ut nullus vir esset, quem non dejiceret una manu, tam in armorum certamine, quam aliis arduis exercitiis. Propter magnas suas vires, tanta erat *corporis mole*, ut idem non portaret *equus* ultra dimidium diem, quin rumperetur; adeo autem se bene gerebat, ut tam juvenes, quam senes, ex omni animo bene ei cuperent.

CAP. 2.

Sorlus cum Berserkis seu pugilibus congreditur furiosis.

DIe quodam Sorlus patrem ita allocutus est: videtur mihi nihil conducere, domi hærere *instar monachi in monasterio*; malo in piraticam ire cum Carmone nutritio meo, & alia ejusmodi, quæ in rem sunt, patrare; deinde sermonem

son sva ræþu sina. Kongur mællti, alt skal þetta giort sem þier biþiet um, ok let hann nu bua ferþ sonar syns ur lanþi meþ fimm skip ok margann vasklegann dreing. Kvadde nu Kongsson foþr sinn ok hellt so ur lanþi, ok tok til at heria ok hafþi sigur i hvorri orustu, ok er nu Kongsson kominn meþ sinn her allt ut i *Affrika*, ok hefur nu feingit margt vaskra manna, eirneiginn hafþi hann feingit atta skip oll velbuinn. Var nu miok a sumar liþit, ok þvi vill Kongsson heim til Noregs hallþa, ok var nu segl sett viþ hvoria seglra, ok sigldu so rietta leiþ til *austurs*. Enn sem þeir nockra daga siglt hofþu, laust a sva mikilli þoku, at einginn sa neitt til leiþar, þetta geck marga daga, ongvann grunaþi neitt til vissu hvort þeir hallda munþi, umsider vissu menn at þeir voru at lanþi komner, spurþi þa Kongsson at, hvort nockur sinna manna þetta lanþ þeckti, þat er þeir voru viþkomner, þetta gat einginn sagt. Kongsson kvadst þar biþa vilia þar til færi giæfist iburtu at hallþa, var nu so giort sem Kongsson baþ ok kastat atkerum. Enn sem þat var algiort, kvadst Kongsson vilia ganga a lanþ upp til skemtunar, geck nu kongsson fra skipum synum viþ tolfta mann, veþur var all blijtt, lanþit var miok skogie vaxit, geingu þeir nu þar til þeir komu nærri fiallshlyþ eirni, þar nam Kongsson staþar i einu rioþri ok menn hanns; enn þeir hofþu ecki nema sverþ sijn. þessu næst heira þeir mannamal meþ sto-

son endade sit tal. Kongen sade: alt detta skall warda gjort som du mig bedit om; och så gjorde han anstalt om sin sons färd ur landet med fem skep och mången rasker dräng. Sedan tog Kongsson afsked af sin fader, höllt så ur lande, och tog til at herja, winnande seger i hwart slag; han kom med sin her alt uti Africa, och hade fått til fånga många raska männ, och därtill med otta skep, alla wäl utrustade. Och som det nu war nog lidit å somaren, dy wille han hålla hem til Norrige, och wordo så alla segl updragna wid hwarje rå, hwareffter de seglade rätta leden til öster. Effter några dagars seglande, slog en så stark töcken til, at ingen kunde något se til leden; detta påstod många dagar, och förstod ingen wist, hwart de skulle hålla sig, omsider märkte de sig wara komna in mot et land, och då sporde Kongsson, om någon af hans männ wiste hwad för et land detta wore? men ingen wiste det sägja. Kongsson sade sig wilja bida där, in til deß lägligheten gofwes at hålla dädan; så blef det och giort som han böd, och kastades ankare. Och när det war alt beställt, sade Kongsson sig wilja gå å land til at skjämta sig; och sedan geck han från skepen wid tolfte mann, då wädret war mycket blitt; landet war nog skogwuxit, och de gingo in til deß de komo nära en fjälls-lida, där stadnade Kongsson med sina männ på en rödja, och hade de då inga andra wapn än sina swerd. Därnäst hördes människor tala, med så högt

nem finiit Regis filius. Rex inquit: omnia ista fient, quæ a me petiisti, & deinde ordinavit de abitu filii e regno, cum quinque navibus, & multis fortibus viris. Regis filius jam patri valedixit; e regno deinde profectus, & dimicare incipiens, in omnibus prœliis victoriam consecutus est. In *Africam* usque penetrans cum copiis, multos fortes viros & octo bene armatas naves ceperat; Et quoniam multum erat æstatis, voluit jam domum reverti in Norrigiam, itaque explicatis ad omnes antennas velis, recta tendunt in *austrum*. Post aliquot dierum navigationem, tam densa se objicit nebula, ut cursum iterque omnium oculis subduceret; hoc duravit aliquot dies, nemine, quo flecteret, satis gnaro, tandem ad terram sa actos esse vident, interrogatque filius Regis, num quis suorum sciret, quæ ista regio esset; sed nemo dicere potuit. Regis filius se ibi morari velle dixit, donec occasio abeundi daretur, ita quoque factum est, ut jusserat, & mox anchoræ jaciebantur. Quo facto, Regis filius, animi gratia in terram se progredi velle, dixit, & mox quoque, cœlo admodum sereno, duodecim stipatus viris, a nauibus abiit. Terra crebris arboribus obsita erat, ibantque donec ad montis pervenirent clivum; ibi Regis filius agmenque in planitie quadam constiterunt, singuli alia, quam solum ensem, non

ſtorum hlatrum, ſva fleſtum þotti unþrum gegna, Kongsſon ſpurþi menn ſina, hvort þeim þætti betra at hallþa framm ferþinni eþur aptur venþa, enn þeir baþu hann raþa, hann kvaþ ſer meiri forvitni at vita hver þeim ſtoru hlatrum ætti at ſtiorna. Geingu þeir nu ſem hardaſt i þa att, er þeir naþu þennann mikla havaþa at heira, þeſſu næſt ſau þeir *tolf menn* a moti ſer ſtefna, miok *olika* ollum *menſkum monnum* at vexti, *har* var ei a hofþi þeim, enn *ſvartir* a ſynþar, *bryn* hengu a nef niþur, enn *augu* gul ſem i ketti, *tennur* ſem kallt iarn. þeir hofþu *iarnrenþa ſkyllþi* ok ſtorar *ſteingur ſtali ſlegnar*. Ok ſem þeir litu kongsſon toku þeir allir at hryna, eggianþi hvor annann, enn Kongsſon baþ menn ſina ei blygþaſt, hellþur veriaſt vasklega. Geingu nu hvorier moti oþrum, enn ſem Kongsſon mætti þeſſum *Blamonnum*, ſlo þar þegar i bardaga meþ ſtorri aþſokn, ſva allt þotti unþir titra, Blamenn voru ſtorhoggvir miok, ſva allt geck i ſunþur ſem fyrer þeim varþ, enn hvort þeirra hogg nam i iorþu ſtadar. Leiþ ei langt um aþur allir menn Kongsſonar voru drepnir, enn hann ſialfur akaflega moþur at honum hellt viþ ſpreng, enn Blamenn ſoktu at honum meþ grymmlegri grenian ok ogurlegu oſkri, þo varþiſt hann þeim vel ok dreingelega, hliop hann i lopt upp yfir þeirra ſtoru hogg, ſkifþi nu bæþi henþur ok fætur bein ok buk af þeim, ſva einginn þeirra hlif dugþi meir enn brent ſtra. Enn Kongsſon

högt ſkratt/ at de fläſta ſig förundrade; då ſporde Kongsſon ſina månn/ hwad dem tycktes bettre anten at hålla wägen fram/ eller wenda om? Men de bodo honom råda/ ty ſade han ſig måſt wara förwetn at förſtå/ hwem uphofsmann wore til detta ſkratt och löje. Alltså gingo de ſom hårdaſt til den ort/ dår de måtte höra på detta ſtora widundret; dårnäſt ſågo de tolf månn koma emot ſig/ mycket olika alla andra männiſkor til wexten; intet hår war å deras hufwud/ anſichterna woro ſwarta/ ögnbrynorna hångde dem neder på nåſan/ ögorna woro gula ſåſom på kattor/ och deras tånder ſåſom kallt järn; De hade ſkjöldar med järn inlagda/ ſamt ſtora ſtänger med ſtål beſlagna. Och ſom de ſågo Kongsſonen/ begynte de at grina/ upeggande hwarannan; men Kongsſon bad ſina månn ej förfäras/ utan hålder wärja ſig raſkeliga. Geck nu hwar emot annan/ och ſå ſnart Kongsſon mötte deßa Blåmånn/ yppades ſtrax ſlagsmål med ſtort anfall/ ſå at alt tycktes darra under dem; Blåmånnen woro ſtorhuggna/ hwarmedels alt geck ſönder ſom förekom/ och ſtadnade hwart deras hugg ey förr ån i jorden. Då led det ey långt förr ån alla Kongsſonens månn woro fallna och han ſjälf ſwåra möddes/ ſå at han nåſtan upgafs; men Blåmånnen ſökte in på honom med grymt grenjande och ſaſligit wrålande/ dock wärde han ſig wäl och manliga emot dem; han ſprang up i luften undan deras ſtora hugg/ och ſkiſde eller klöf både händer och fötter/ ben och bukar af dem/ ſå at deras harneſk ej mera gagnade/ ån annat bränt ſtrå. Men Kongsſon

non geſtantes arma. Deinde homines loquentes audiebantur, tanto cachinno, ut plerique mirarentur; tunc Regis filius ſuos interrogavit, quid illis melius videretur, aut progredi, aut reverti. Hi reſpondent, ipſius arbitrii rem fore; ille itaque ſe maxime curioſum eſſe dixit ſciendi, quis auctor eſſet hujus cachinni atque riſus. Ita concitato gradu ire pergunt ad locum, ubi, quid monſtri eſſet, proprius audirent; mox *duodecim* conſpiciunt *viros* abviam ſibi ire, ceteris hominibus forma valde diſſimiles; nulli in capite *crines* erant, atræ *facies*, *ſupercilia* in naſum propendentia, *oculi*, inſtar felum, viridi colore miſti, *dentes* rigido ferro ſimiles; *Clypeos* autem *ferro* præcinctos, magnasque *haſtas*, *chalybe* obductas, geſtabant. Hi, ut Regis filium conſpexerunt, accendere ſe invicem cœperunt, omnes, inſtar ſuum, grunnientes; ille ſuos, non timere juſſit, ſed potius fortiter ſe defendere. Jamque vir viro obviam it, & quam primum Regis filius hiſce *Blamænnis* vel hominibus furvis appropinquaret, ſtatim pugna exarſit tanto cum impetu, ut omnia ſub pedibus eorum tremere viderentur. Blamænni magnos & graves diſtribuebant ictus, unde obvia quævis rumpebantur, nec, niſi acie ferri terræ immerſa, ullus eorum ictus ſiſti poterat. Tunc brevi interfectis omnibus, qui cum Regis filio erant, ipſe quoque labore nimio pæne

ſon var eins tamur a baþar hendur, ſkipti hann ſverdi ok ſkillþi i honþum ſer, nær hann hliop i lopt upp, hallþandi enn framm ſinum uppteknum hætti ſem olmt *lion*, þar til hann hafþi þa alla deytt. Var Sorli nu moþur miok enn litt ſar, ok ſem þetta var nu allt yfirſtaþit, ſettiſt Kongſon niþur ok let ſer renna mæþi um ſtunþ, ok var nu miok leikſtyrdur.

ſon war färdig å båda händer at ſächta / ſwångande ſwärdet och ſkjölden til ſkiftes i hwardera handen / när hann ſprang up i luften / uthärdande med ſin farlighet ſåſom et rytande leijon / in til deß han hode dräpt dem alla. Sorle wart nu mycket mödder / men litet ſår; och ſom alt detta war öfwerſtåndit / ſätter Kongsſon ſig neder en ſtund at låta mödan eller tröttheten gå af ſig / ty han war mycket lekſtyſwer eller ſtel af ſtridsleken.

III. CAP.

Sorli fæſt viþ Skrymnir ok Monu.

EPtir þetta mikla þrekvirki hyggur Sorli til ſkipa at ganga, þeſſu næſt heirir hann dunur ok dynki ſtora miog nærri ſer, fyſir hann nu at vita hvaþ þeſſu muni gegna. Gengur hann nu leingra a ſkoginn, ok nær fialls hlyþinni, þar til hann kemur at ſtorum hellir, ok lytur þar inn um glugga, ſianþi nu innar um hellerinn, enn þar ſer hann eirn hræþilegann Jotun liggia i ſinni reckiu. Allþri hafþi Kongsſon ſieþ ſtærri mann, hans bukur tok beggia veggia imilli, meþ ſva oſkaplegri aſynþ, at Kongsſon unþraþiſt þat. Þar ſa hann kerlingu eina harla ſtormannlega, hun ſtod viþ þverpall eirn, ok var at *brytia* mannakiot ok hroſſa, ok þotti Sorla hun hellþur ſtorvirk. Syþan heirþi Kongsſon kerlingu tala til karlſins *Skrimnir* a þeſſa leiþ, nu er ecki matvænt i hellir ockar, enn ek hefi nu til maltyþar buit, Skrimner mællti at vel hefdi enſt,

3. Cap.

Sorle kämpar med Skrymnir och Mana.

EFter detta drakewärk / ärnar Sorle gå til ſkepen; därnäſt hörer han et ſtort dån och dunk nära wid ſig / ſkyndande ſig nu at weta hwad å färde wore. Han går ſå långre på ſkogen och nära en fjällslida / til deß han komer åt en ſtor kula / och tittar där in om gluggan / ſeende nu at där låg en farlig Jette i ſin ſäng. Större mann hade Kongsſon aldrig ſett; hans buk nådde imellan bägge wäggarna / med ſå oſkaplig åſyn / at Kongsſon förundrade ſig. Där ſåg han och en ganſka ſtormannlig käring / ſom ſtod wid en twärpall / och war begrepen at brytja eller ſönderhugga månniſko ſamt håſtaköt / och tyckte Sorle hänne wara mycket tiltagſn. Sedan hörde han hänne tala mannen Skrymner til ſåledes: nu är i wår kula intet matwänt eller måltidslikt / men jag har ändå nu lagat därtil; Skrymner ſwarade: det har för dig wäl endats

pene victus eſt. Blamænni tunc Sorlum adoriuntur cum fædo hinnitu, & horrido ululatu; ille tamen bene & maſcule ſe defendit, duros ictus modo ſaltu veloci eludens, modo ipſis manus & pedes amputans, aperiensque ferro ventres, adeo ut loricæ non magis, quam ſtipulæ aduſtæ, prodeſſent. Regis autem filius pugnam mutare haud rudis, dum äera ſaltu petit, clypeum enſemque alternis accipit manibus, pertinax in periculo, inſtar *leonis* rugientis, donec omnes occidiſſet. Tunc multum feſſus, ſed leviter vulneratus, peractis omnibus, Sorlus conſedit, a labore certaminis, quo membra riguere, aliquantulum reſpiraturus.

CAP. 3.

Sorlus cum Skrymnero & Mana certat.

POſt hoc facinus, Sorlus ad naves ire parat; deinde ſtrepitum prope ſe magnum audiens, properat, cogniturus, quid rei eſſet. Progreditur itaque in ſylva juxta montis clivum, donec ad magnam pervenit ſpeluncam; ad cujus foramen dum oculos adplicat, ingentem in lecto ſuo cubare gigantem videt. Majorem virum nunquam antea Regis filius viderat; venter ejus ad utrumque parietem pertingebat, tam monſtroſus viſu, ut miraretur Regis filius. Jbi quoque anum

enſt, ok ſkalltu vita at ek ligg nu, enn þo ſkal enn nockut fyrir verþa, nær pilltar ockar koma heim i kvold, þvi nu eru her ſkip at lanþi kominn ei færri enn atta, ok er þat at minum vilia, þvi at ek giordi þeim megnann vinþ meþ þoku, ok ſkulu þeir her *beliu.giſta*, aþur þeſſi dagur er uti. Viþ þetta glaþþiſt kerling, ok geck ut ur hellirnum, þa ſpratt Kongsſon upp af hellirs glugganum, ok geingur in i hellirinn, ok ber nu ſpiot i hægri henþi, enn ſverþ i vinſtri henþi, ok leggur nu baþum hondum i kviþ riſans, ſva utgeck oddurinn um bakid. Syþann leggur Kongsſon i annat ſinn ſinu goda ſverdi i kiapt riſans, enn Skrimnir brauſt um, meþ miklu oskri ok ofur hlioþum, ſva Kongsſyni la valla viþ at ſtandaſt, þar til ſænginn brotnaþi enn riſinn ſteiptiſt i golfit niþur meþ ſtorum umbrotum. I þeſſu kemur kerling inn i hellirinn, ok ſer nu hvorninn komit var, gripur nu *ſkalm* byturliga ok bregþur henni ok oþ framan at Kongsſyni, ok klauf allann hans ſkiollþ at enþilaungu ok i brioſtit, ſva i beini ſtoþ ok hvert at oþru, ſva Kongsſon hopaþi a hæli viþ hvort hennar hogg, ella hafþi hann dauþa beþit, ok er nu kerling keminn nær hellirs dyrunum. Enn Kongsſon ſer nu fyrir dauþa ſinn i hvoriu hennar hoggi, er nu kerling þeſs olmari ſem leingiur ſækir a, ok er meþ belie ok haum hlioþum, enn ellþur þotti brenna ur hennar augum. Sva ognaþi Kongsſyni af ovin þeſſum, at hann þorþi ei at

dats/ ty du ſkalt weta/ at ſkiönt jag nu ligger/ ſå ſkall åndå något wankas/ når ſom wåra piltar hemkoma i kwäld; ty nu äro ſkep komna åt landet/ ej fåare än åtta; och är det efter min wilja/ ty jag gjorde dem motwind med tökn/ och ſkola de innan denna dager år ute/ här gäſta döden. Wid detta gladdes käringen/ gående ſå utur kulan/ och då ſprang Kongsſon up af bergsgluggen/ och geck in i kulan; bärande ſpiutet i högra/ men ſwärdet i wänſtra handen/ och lägger ſå med båda händerna igenom Reſens kwed/ ſå at udden geck utom bakn eller ryggn. Sedan ſtack Kongsſon andra gången i Reſens kiäſt ſit goda ſwerd/ och då ſtumlade Skrymner an med mycket äſk och ſtarkt wrålande/ ſå at Kongsſon knapt kunde ſtå därwid/ in til deß at ſängen bröts ſönder/ och reſen ſtupade neder på golfwet med ſtort ombryte. I det ſama komer käringen in i kulan/ och får ſe huru wida komit war; hon griper nu til et kårt ſwerd/ ſwängde det och geck löſt på Kongsſonen, hwars hela ſkjöld hon klöf endalångs utföre/ at hugget ſtadnade i bröſtbenet/ det ena effter det andra/ ſå at Kongsſon måſte trippa baklänges wid hwart och et/ eljeſt hade det wordit hans död; warande nu käringen komen nära bergsdören. Men Kongsſon ſåg nu ſin wißa död wid hwarje hännes hugg/ och war hon nu deß grymare/ ſom hon alt längre anföll honom och raſade med båljande och högt ljud/ då och eld tycktes brinna ur hännes ögon. Kongsſon faſade nu ſå för denna owennen/ at

anum ingenti corporis mole, conſpexit, ſtantem ad abacum, & cibo, ex humana & equina carne parando, occupatam, quam admodum eſſe robuſtam Sorlus judicavit. Deinde audit illam ita alloqui virum *Skrymnerum*: nulla nunc eſt in noſtra ſpelunca penus, ego tamen menſam inſtruxi; *Skrymnerus* reſpondit: bene tibi & oportune conſumta eſt, nam ſcito, me etiamſi quieſcente, aliquid nobis acceſſurum, quando pueri noſtri ſub veſperam redierint; nunc enim naves non pauciores quam octo ad litus noſtrum adpulſæ ſunt; & hoc me volente factum eſt, nam ventum adverſum cum nebula in navigantes concitavi, & ante ſolis occaſum heic omnes *inferorum* erunt *hoſpites*. Ad hoc lætabatur anus, ſpelunca deinde excedens; tunc Regis filius, relicto ocyus foramine montis, ſpecum intrat, dextraque manu haſtam, ſiniſtra enſem vibrans, ambabus manibus ventrem & inguina gigantis transfodit, adeo ut e dorſo promineret mucro. Altero deinde ictu fauces gigantis enſe ſuo bono haurit, & tunc Skrymnerus cum ingenti ſtrepitu & clamore corpus convellere cœpit, adeo ut Regis filius vix adſtare poſſet, donec lectus frangeretur, & Gigas multa cum agitatione in pavimentum corrueret. Anus vero tunc ſimul intrat ſpeluncam, &, quid actum erat, cernit; tunc brevem

ſkieſſulegri aſynþ, ok þeim ſtoru hlioþum ſem hun hafdi, eirneiginn ſier kongsſon eina gia i hellirs golfinu ſva diupa, at hann hugþi þeim dauþa viſann þem þar i felli. Er nu kongsſon keminn ſva nær ſem a gia barminn, ok hyggur nu at ſkeſſan muni vilia bera ſik þar ofan i, þvi ſnarar hann ſynu ſverdi ok hleipur unþir troll þetta, enn hun þreif amoti allgrymmlega, ok rak klær ſinar at beinum honum. Komu nu til harþar ſviptingar, hrakti hun kongsſon um hellirinn, ok þott hun væri trillt at afli, feck hun þo ei fært hann af fotunum, enn hann ſpenti at hrigg hennar, var nu ei annat enn horfa i giana, ſtie trollkonan i golfit til knianna, enn hun togaþi kongsſon at ſer ſva hann kem ongri vorn viþ. Nu voru þau kominn a gia barminn, ok i þvi hliop kongsſon i fang hennar, ok duttu þau ſva bæþi i giana, enn af þvi hun hafþi læſt honþ i hari kongsſonar, enn aþra i brioſti honum, þvi duttu þau bæþi diupt i giana ok numu ſtaþar viþ ſtock ein, ok varþ trollkonann unþir, ok linaþiſt nu viþ billtuna, ſva hun ſlepti henþi ur hari kongsſonar, enn han tok nu baþum hondum fyrir kverkar kerlingunni af ollu afli, ok dro ei af hreyſti ſinni, ok let nu *kne filgia kviþi*, ſva nu dro allt

trollslika åſyn, ſamt det ſtora ljud ſom hon hade; Enkannerliga ſåg Kongsſon en grop i kulogolfwet, ſå djup at han trodde dem hafwa en ſåker död, ſom däri föllo. War Kongsſon nu ſå når ſom komen på grafsbrädden, tänkande at trullpackan månde båra ſig dit neder, men då kaſtar han ſit ſwerd affides, och löper under detta trollet; hon dref emot mycket grymeliga, och wrok ſina klor i hans ben. Altſå komo de i hårt armryckande, och hon ſlängde Kongsſonen omkring kulan; men ſkiönt hon war af et förtrollat afl, feck hon doch ei fötteren undan honom, utan han ſpänte om hännes rygg, warande nu ej annat för handen, än falla i gropen, och ſteg trullkonan i golfwet til knå, tåkande Kongsſonen til ſig, ſå han ingen motwärn kunde åſtadkomma. Som de nu woro komna in på gropbrädden, då fattade Kongsſon hänne om lifwet, och föllo de ſå båda i gropen; och i dy hon hade ena handen weklat i håret på Kongsſonen, och med den andra hölt om hans bröſt, ſå föllo de djupt i gropen, och ſtadnade wid en ſtock, kommande trollkonan at ligga under, och lamades hon nu ſå wid detta kullerfallet, at hon ſläpte handen ut Kongsſonens hår, ſom då grep kåringen för ſtrupan med båda händer af all magt, utan at låta någon raſkhet falla, ſtigande med knå på hännes maga, ſå at alla kraf-

brevem arripiens enſem, vibravit, regisque adorta filium, ſcutum ipſi a ſummo ad imum diviſit, adeo ut ictus in oſſe pectoris demum ſiſteretur; ingeminavit deinde, ita ut regis filius ad quemvis ictum recedere cogeretur, qui alias ipſi lethalis fuiſſet. Iamque prope oſtium montis anus pervenerat, regis autem filius ad omnes ejus ictus certiſſimam ſibi imminere mortem vidit, illaq; tanto acrior facta eſt, quo diutius inſtabat, ingenti furens clamore, & flammam ex oculis conjicere viſa. Regis filius adeo jam hunc horrebat hoſtem, ut igneo, quem fœdis faucibus ſuis eructabat halitui, monſtroſo vultui & ingenti clamori obviam ire non auſus ſit. Imprimis autem ſpecum intuebatur in pavimento factam, adeoque profundam, ut certo periturum crederet, qui in eandem incidiſſet. Jamque ad hujus antri crepidinem regis filius pervenerat, cogitans ſagam ſe illuc deportaturam, ſed tunc gladium abijcit, & monſtrum complectitur; illa ferociter irruit, & ungves oſſibus ejus infigit. Ita lucta ingens & dura fit, & illa Regis filium late per ſpeluncam rapit; ſed quanquam prodigioſis erat viribus, pedes tamen ei ſubripere non potuit, ſed ille dorſum ejus brachiis adſtrinxit, nihilque jam reliquum fuit, niſi cadere in ſpecum. Saga immergebat ſe tunc pavimento ad genua regis filium ad ſe trahens, adeo ut reniti fruſtra ille conaretur. Ut itaque ambo ad oram antri pervenerunt, ſtatim regis filius mediam amplexus eſt, inque antrum ſic uterque cecidit. Et quoniam illa alteram manum capillis juvenis implicaverat, altera pectus amplectebatur, alte ceciderunt in antrum, donec ad truncum conſiſterent. Saga tunc forte ſuccubuit, caſu hoc adeo percuſſa, ut manum e capillis regis filii auferret, qui tunc animo non deſpondens, ambabus manibus & ſumma vi guttur ſagæ conſtrinxit, adeo ſimul ventrem genu im-

allt af lúr henni. Tok hún nu at byþia griþa a marga vega ok mællti, gef lif kongsson, ek ſkal alt til vinna ſem þu villt ok oſka kannt, enn kongsſon kvaþ þvi fiærri ok mællti, i þeſſari gia ſkalltu lifit lata an allrar dvalar. Enn hun baþ ſer lifs a marga vega, ſyþann mællti kongsſon, ek mun a þat hætta, at þu lifi halldlir meþ þeim ſkilmala, at þu ſækir mer herklæþi meþ ſverþi ſva goþ, at allþri kunni heitt ſverþ a þeim at feſta. enn ſverþitt biti allt ſtal, ok ſkalltu þetta giort hafa innan manaþar, ok þar meþ ſilgi liþſemþ þin nær ſem ek vil ok ek meþþarf. Enn ſem kongsſon hafþi mællt þetta, kvaþ kerling ia viþ at ſva ſtanda ſkyllþi ſem hann mællti. Nu let kongsſon hana uppſtanþa, ok var hun miok leikut, geingu nu bæþi ſamt i hellirinn, ok baþ nu kerling kongsſon at draga Skrimnir i giana, kongsſon ſagþi ſva vera ſkyllþi, ok dugþi kerling betur, þo hun leikſtirþ væri at draga kallinn. Ok ſem þat var giort, let kerling eirn hlemm yfir, ok baþ nu kongsſon til ſængur ganga, ok þakti hann ſængum vel bunum, ſem einum kongi munþi hæfa vel at ſofa i. Tok nu kerling eitt horn ok baþ hann drecka, ok ſem þat var giort, þottiſt hann ei kenna meina, ok ſofnaþi ſkiott ſiþann.

IV. CAP.

krafter förgingo käringen. Då tog hon at bedja om förskoning på margt sätt/ sägiande: gif mig lif/ Kongsson! jag skal alt uträtta som du will och kan önska; men Kongsson sade: det ware fiärran/ och i denna grop skall du låta lifwet utan alt dwal Hon bad sig lif å margt sätt/ och då sade Kongsson: jag wil wåga/ at du behåller lifwet/ med det skilmåle eller förord/ at du upsöker mig herkläder/ med så gott swerd/ at det biter på alt stål/ men däremot intet något annat swerd biter på de samma kläderna/ skolande du hafwa detta giort innan en månad; och därtil med skal din hjälp fölgja mig enär jag will och tarfwar. När Kongsson detta uttalt/ gaf käringen sit ja/ och at det skulle stå därwid som han nu föresade. Altså lät Kongsson hänne upstå/ och war hon nog kroßad/ gående nu båda tilsaman i kulan/ och bad hon Kongssonen om hjälp at draga Skrymnir ned i gropen; det han och sade skola skje/ men käringen dugde då bättre/ ändoch hon redan war stel af förra leken. Och som det war giort/ lade käringen en lämma eller luka däröfwer/ bedjande Kongssonen gå til sängs; och feck han då betjena sig af en så wäl bonad säng/ som enom Kong mände wäl höfwa at sofwa uti. Käringen tog nu fram et horn/ hwarutur hon bad honom dricka/ och som det war giort/ tycktes han ej känna något mehn/ och somnade sedan strax.

4. Cap.

impoſito premens, ut omnes anum vires relinquerent. Tunc veniam petere cœpit multis modis, dicens: da mihi vitam, fili Regis, ego omnia, quæ cupis & optas, efficiam; ſed regis filius inquit: illud procul abſit, in hac ſpecu ſine ulla mora, moriere. Jlla autem vitam ſibi precabatur multis modis, & tunc dixit regis filius: concedam, ut vitam retineas, ea ſub conditione, ut veſtem mihi requiras militarem, cum enſe tam bono, ut omnem perfringat chalybem, ſed contra nullus enſis veſtimenta illa lædat, & hæc intra menſem effectum dabis, præterea auxilio tuo mihi aderis, quoties volo, & opus habeo. Cum regis filius hæc edixiſſet, affirmavit anus, quæ juſſerat, futura eſſe; ita ſurgere ei permiſit regis filius, & erat admodum fracta. Ibant jam ambo in ſpeluncam, petebatque anus opem a Regis filio ad devolvendum Skrymnerum in antrum, quod ille quoque fore promiſit; anus tamen tunc prævaluit, utut priori debilitata certamine. Hoc facto, anus janua antrum claudens, Regis filium ut iret cubitum, monuit, quem tunc lectus accepit adeo bene ſtratus, ut eſſe oportuit, regis quieti deſtinatus. Anus deinde cornu promens, bibere illum juſſit, quo facto, nullum ſibi viſus eſt ſentire detrimentum, & mox obdormivit.

CAP. 4.

IV. CAP.
Viþtal Sorla ok Monu.

AT morgni sem kongsson vaknar, ser han innan um hellirinn ok þykist nu sia nægþ audæfa, huxar nu at ei munþi meiri rikdomur i *Arabia* riki sammankominn enn nu sa hann. Kom nu kerling at sænginni ok mællti, hvorsu hefur yþur sofnast kongsson i hellir minum, hann mællti, ærit vel eþa hvaþ heitir þu, eþa hvert er þetta lanþ, eirneiginn vil ek vita, hvor þvi styrir, kerling mællti. *Blalanþ* heitir þetta riki, enn kongurinn, er þvi stiornar, er *Estroval* hinn mikli, eirn hin volþugasti herra i þessum parti heimsins, enn mitt nafn er *Mana*, hofum viþ Skrimnir kall minn hallþit hellir þennan um *attatyu* ar, ok æ nockut til matar haft, þvi a hvoriu ari hefur Skrimnir seitt hingat þriu skip meþ monnum, lika hofum viþ bygþer rænt mest *hestum*, *ulfvollþum* ok *osnum*, eirninn hefur kall minn seitt hingat marga goþa dreingi ok gripi, fra ymsum herrum, sem ek get synt þer merki til. Kongss. kvaþ hana kunna ser margt at seigia, ok klæþþist skiott syþann, nu sem hann var klæþþur setti kerling hann unþir borþ, ok bar a þat dyrlega fæþu, meþ allskins ylmanþi dryckium, dukar voru af *pelli* ok *purpura*, enn ker ok skalir af *gulli* ok *gimsteinum* sett. Sem hann hafþi etit ok druckit sem

4. Cap.
Sorles och Manas samtal.

NÄr Kongsson om morgonen wakNade/ ser han in om kulan/ och wart warse en stor egendom/ tyckande at ej mera ågodelar i Arabia rike skulle samlas/ än han nu såg. Käringen kom då til hans säng/ sägjande: huru hafwer du Kongsson sofwit i min kula? Han sade: mägta wäl/ eller hwad heter du/ och hwad för land är detta/ eller ho är han som det styrer? Käringen sade; Blåland heter detta rike/och Kongen som det styrer/ är Estrowal hin Store/ en den wäldigaste Herre i denna werldenes del; men mit namn är Mana/ som tillika med min mann Skrymner i ottatijo åhrs tijd hafwer innehaft denna bergskulan/ och altid något haft til mats/ ty hwarje åhr hafwer Skrymner tråltat hit tre skep med folk; hafwande wi likaledes frå byarna röfwat mäst håstar/ kamelar och åsnor; Deßutan hafwer min gubbe trollat hit åt många goda drängar eller kämpar/ samt dyrbara håfwor ifrån ömse herrar/ som jag nu gitter synt dig märke til. Kongsson sade hänne kunna mycket förtälja/ och sedan klädde han sig snarliga/ och som han nu war klädder/ satte käringen honom til bords/ och bars därä dyrbar mat med allskiöns söt dryck; dukarna woro af pell eller sidentyg och purpur/ men kärl och skåler af gull med ädla stenar besatta. När

CAP. 4.
Sorli & Manæ colloquium.

CUm e somno mane excitatus esset regis filius, circumspexit in spelunca, & magnas cernit opes, credens majores per totum *Arabiæ* regnum non corradi posse, quam quas ille nunc videbat. Anus tunc ad lectum ejus venit, dicens: ut dormisti, fili Regis, in hac mea spelunca? ille inquit admodum bene; sed tu, quomodo appellaris, & quæ hæc est terra, quisve imperat? Anus dixit, *Blalandia* seu Æthiopia vocatur hoc regnum, & Rex, qui illud administrat, *Estrovaldus Magnus* est, potentissimus in hac mundi parte dominus; meum autem nomen *Mana* est, quæ una cum marito meo Skrymnero hanc speluncam per *octoginta* annos tenui, semperque cibi aliquid habuimus, quotannis enim tres huc naves cum præsidio earum Skrymnerus maritus veneficio pertraxit; e pagis etiam *equos*, *camelos*, & *asinos* maxime rapuimus; multos præterea egregios viros & pugiles, cum magnis multorum dominorum opibus, eadem arte Skrymnerus meus huc egit, cujus ego quoque documentum tibi jam dedi. Regis filius dixit, illam multa narrare posse, & deinde vestimenta celeriter induit; ut itaque illa jam induerat, ad mensam illum anus collocavit, adportans cibos exquisitos, & dulcem omnis generis potum. Mappæ ex *serico* & *purpura* erant, sed vasa

ſem hann liſti til, leyþi kerling hann i afhellir eirn ok ſyndi honum þar ſtora nægþ i gulli ok gimſteinum ok ymislegum *guþvefiar pellum*, þar af gaf kerling honum eitt *tafl* af gulli, allþri þottiſt hann annat þvilikt ſieþ hafa, eirneiginn gaf hun honum *ſkickiu* eina *blaþbuna i ſkaut niþur*, ok *gullring* eirn ſem i IX *ſtoþum* var i *ſunþur ſkrufaþur*, ok mællti, ber þu þennan hring a þer, ok muntu hvorki a ſio ne lanþi villaſt meiga. þa mællti kongsſon, allþri þaþi ek ſlikar giafir af nockrum manni fyrr, þackaþi nu kerlingu gripina meþ morgum fogrum orþum, ok vill nu ſkiott a burtu venþa ok vitia ſinna manna. Kerling filgþi honum langt a leiþ, ok mællti, far þu nu vel, ok gior en annat hvort, byþ þar til ek hefi gripina utvegat, ella halltu heim til Noregi, ok vitia aptur hingat nær þer ſyniſt, kongsſon kvaþ ſva vera ſkyllþi. Hellt nu kerling aptur til hellirſins enn kongsſon til ſinna manna, ok ſem hann var nærri ſionum komin, mætti hannn ſynum monnum, leitanþi hans i ſtorum akafa, geck Karmon fyrir liþinu, varþ nu mikill fagnaþar ſunþur meþ þeim. Jnnir nu kongsſon allt af ſynum ferþum, ok hvorſu hann vann oll þeſſi frægþar verk, ok þotti ollum mikit ſem von var um þetta ſtora þrekvirki. Ganga þeir nu allir til ſkipa ok ſpyr nu kongsſon hvort Karmon foſtra ſynum raþlegra þætti, at hallþa heim til Noregi, ella biþa þar til þeſſ

När han hade ätit och druckit / ſåſom honom lyſtade / ledde käringen honom i et afſides bergsrum / däreſt hon ſynte honom ſtort förråd i guld och glimſtenar / ſamt ätſkilliga gyllendukar / däraf gaf käringen honom et gulltafl dylikt han aldrig förr ſett hade ; deßlikes feck han en ſkjorta / ſom war beſmyckad neder til ſkjötet; widare en gullring / ſom å nijo ſtällen kunde ſönderſkruſwas / och om honom ſade hon ſå: bär du denna ring på dig / då månde du hwarken å ſjö eller land willas. Då ſade Kongsſon : aldrig feck jag ſlika gåfwor förr af någon människa / och ſå tackade han käringen med många fagra ord för deß käſteliga ſaker / wiljande då ſnarliga fara tilbaka och witja ſina männ. Käringen följde honom långan led / och ſade: far du nu wäl / och gjör et dera / anten du bidar där du nu komer / til deß jag hafwer utwägit de käſtbara tingen / eller och / håll hem til Norrige imedlertid / och kom ſedan hit när dig ſå ſynes ; Kongsſon ſade / at ſå ſkulle ſkie. Sedan wende käringen om til berget / men Kongsſon for til ſina männ / och ſom han war komen nära ſjön / mötte han ſina männ / letande efter honom / och geck Karmon fram för dem - dy wart med dem et fägneſamt råkande. Kongsſon förtälde nu alt om ſin färd / och huru han inlade alla deßa hederswärk / hwarom alla ſåſom wän war / tyckte mycket wäl. De gå ſedan alla til ſkeps / och ſpör Kongsſon ſin foſterfader Karmon / hwilket honom rådeligare tycktes / anten hålla hem

ſa & pocula ex *auro*, pretioſis *lapidibus* diſtincto. Poſtquam cibo potuque ſatiatus eſt, perduxit illi anus in locum remotiorem montis, ubi oſtendit ei ingentem ſuppellectilem auri lapidumque nitentium, nec non mapparum auro confectarum. Ex hiſce *aleam* ei *auream* dedit, qua meliorem antea nunquam viderat; *induſium* etiam tradidit, *auro*, ſinum usque, nitentem; & deinde *annulum*, qui in *novem partes ſolvi* potuit, deq; hoc dixit: ſi hunc annulum geſtas, nec mari, nec terra errabis. Tunc Regis filius ait: nunquam antea ab ullo homine talia dona accepi; deinde multis blandis verbis, anui gratias egit pro hiſce pretioſis rebus, volens tunc ocyus reverti, & ſocios ſuos reviſere. Anus tunc multum viæ ſequebatur, dicens: tu, vale nunc, & horum alterum fac; ſive expecta me, ubi nunc veneris, dum ego pondero cimelia hæc; ſive interea i recta domum in Norrigiam, & redi ubi viſum tibi fuerit. Regis filius ita fore dixit. Anus deinde revertit ad montem, ſed regis filius ad ſuos profectus eſt; ut autem ad mare adpropinquabat, ſocios abvios habuit, qui, præeunte Carmone, dominum magno cum ardore requirebant. Tunc lætus utrimque concurſus erat; deinde regis filius iter ſuum narrat, & qua ratione omnia iſthæc facinora patraſſet, omnesque, ut fas erat, gratulabantur. Jamque ad naves omnes eunt, interrogatque Regis filius nutritium ſuum Carmonem, quid ipſi conſultius

þess er kerling hefþi gripina utvegat. þotti ollum best fallit, at þeir dvellþi þar um manut næstann, ok leiþ nu þessi timi þar til Kongsson hugþi at vitia gripanna.

V. CAP.

Fra systur Monu.

EIrn dag i allblyþu veþri kvaþþi Kongsson meþ ser tolf menn, geck nu a leiþ ok hugþi at finna kerlingu at mali. Geingu nu allir samt þar til þeir fundu hellirinn, geck nu Kongsson inn fyrstur, enn sem hann kemur inn i dyrnar, heyrir hann brak mikit *skoll* ok skræki, meþ þeim umbrotum at honum þotti allt sem a þræþi leki, sem nærri var. þar næst ser hann hvar tvær flagþkonur eru at glyma meþ storum atgangi, vifur hvor þeirra har ok klæþi af annari, sva baþar voru þar al bloþugar. þykist hann nu vita, at onnur þeirra var vinkona hans Mana, ok sa þat glogt at hun munþi *hinn lægra hlut ur bytum bera*, þvi hin hafþi sva harþa atsokn veitt, at Mana var sem at þrotum kominn af mæþi, ok eirneiginn var viþa leyst hollþ hennar fra beinum. Nu bregþur Kongsson synu sverþi, ok byþur sinum monnum at veita liþ Monu, ok hoggur nu framan at skessunni a brioftit, sva at i beini stoþ. Viþ þetta olmadist hun ok setur synar klær fyrir brioft Kongssyni, sva at i beini numu staþar, i þvi fellur Ma-

hem til Norrige/ eller bida där / til deß Käringen hade utsökt förbemälte dyrbara saker. Alla tyckte det bäst falla / at de dwalde där nästa månaden / och led nu så denna tid / til des Kongsson ärnade wisja de kåstbara stycken.

5. Cap.

Om Manas syster.

EN dag i allblitt wäder / tog Kongsson med sig tolf männ; geck så til wägs / och tänkte at finna käringen. De gingo alla tilsaman / til deß de funno bergskulan / och steg då Kongson först inmen som han kom in om dören / hörde han där et stort brak / skall och skrik / med sådant ombrätt / at alt som nära war / tycktes leka på en träd. Därnest såg han twänne trollpackor bråtas med stor ätgång / och hwardera ref både hår och kläder af annan / så at de båda woro allblodiga. Han tycktes nu weta / at den ena war hans wen Mana / och såg det ljusliga ut hon mände bära den lägra delen ur bytet / ty den andra hade satt hänne så härt an / at Mana war så när uttröttet af möda / och därtil med war hännes kött wida löst frå benen. Kongsson swänger nu sit swerd / och bödd sina männ gjöra Mana hjälp / huggande til trollpackan fram på bröstet / så at det stod i benet. Wid detta förgrymades hon / och satte för Kongssonens bröst sina klor / så at de stadnade i benen; och då föll Ma-

tius videretur, domum tendere in Norrigiam, aut expectare, donec anus dicta conquisivisset cimelia. Omnibus melius esse videbatur, insequenrem ibi agere mensem; præterfluxit itaque tempus, donec Regis filius ista visere destinaret.

CAP. 5.

De Mana Sorore.

DIe quodam, cœlo per omnia sereno, filius Regis, duodecim assumtis viris, viæ se dedit, cogitans anum invenire; eunt omnes una, donec speluncam montis inveniunt. Regis filius primus tunc intravit, januam autem aperiens, & ingressus magnum audiit strepitum, sonitum atque clamorem, tanta cum agitatione, ut omnia, quæ in propinquo erant, in filo tremere viderentur. Deinde duas sagas magno cum impetu luctari vidit, & utraque crines & vestimenta discerpendo, alteram nudabat, ita ut sanguine ambo sparsæ essent. Videbatur jam scire, alteram, amicam ejus Manam esse, & hoc simul certo persuasus, ejus in lucta deteriorem fore conditionem, quia altera adeo illam adflixerat, ut Mana prope exhausta esset labore, & præterea caro ejus ab ossibus late soluta erat. Regis filius stricto tunc ense, suos jussit Manæ opem ferre, ipse veneficam supra pectus feriens, adeo ut ictus in ossibus hæreret. Tunc illa exacerbata, ungues suos pectori Regis filii usque ad ossa infixit, Mana autem retrocecidit sensus omnis expers.

Vene-

Mana aptur a bak i ovit, enn trollkonann tok eirn as, ok lamdi alla menn kongsſonar til dauþa i einu hoggi. Enn Kongsſon hoggur nu tveim hondum a vanga ſkeſſunnar, ſva aftok alla vangafyllina, ok ſunþur ſtaungina i miþiu. Viþ þetta olmaſt trollkonan, ok ſnarar nu ſtangarbrotinu, ok ræþur þegar a kongsſon ok gripur hann honþum, ſva hann verþur nu viþ at verþa, ok ſviptaſt nu ei leingi aþur enn hun hrakti Kongsſon til bialka eins, ſva hann kom ongri vorn viþ, ok fiell til baka um balkinn, hun guſaþi þa ur ſynum kiapti ſva miklum loga meþ eitri at Kongsſon fiell i ovit. Nu raknar Mana viþ i þeſſu, ok ryckir nu kerlingu ofann af Kongsſyni, enn hann raknar þa ſtrax viþ, ok lagþi ſynu ſverþi i kviþ ſkeſſunnar, ſva ut geck oþþurinn um bakit, varþ þetta hennar bani. Nu varþ Mana harþla feiginn, ok þackaþi kongsſyni frægþ ſyna meþ morgum fogrum orþum, ok drou ſyþann kerlingu i giana. Var Kongsſon miok ſtyrþur, geck hann nu til ſængur ok ſvaf af um nottina.

VI. CAP.

Sorli fær herklæ dinn.

AT morni ſpyr kongsſon Monu hvor ſu hafi verit ſem viþ hana hafi leik att, enn hun kvaþ þat hafa verit ſyſtur ſina af *trollakiol ur Mundia fiollum*, er þat efni til deilu ockar, at viþ erfþum eirn *gullbring* eptir foþur

Mana baklånges i owett / men trollpackan tog en ås och lamade alla Kongsmånnen til döds i et hugg. Hugger altså Kongsſon twehåndes på trollpackans kinnben / så at det aldeles afſkars / och tog jåmwål ſtången mitt af; Då wart hon förgrymmad / och kaſtar den brutna ſtången från ſig / ruſande genaſt på Kongsſonen / den hon så hårt handgrep / at det nåſtan månde bliſwa ute med honom / och tåflade de ej långe / förr ån hon wråkte honom til en bjålke / dåröfwer han / utan at kunna wårja ſig / föll baklånges / och guſade hon nu ur ſin kjåfta så mycken låga med etter / at Kongsſon föll i owett. Wid detta waknar Mana / och rycker kåringen ned af Kongsſonen / ſom ſtrax kom ſig före / och wråkte ſit ſwård i trollpackans buk / så at udden geck bak ut / och wart detta hånnes bana. Mana fågnade ſig nu ſtorliga / och tackade Kongsſonen med många fagra ord för deß frågd / dragande de ſedan kåringen i gropen. Kongsſon wart nu nog uttrötter / geck til sångs / och ſofde af den natten.

6. Cap.

Sorle får ſtridsklåderna.

EMot morgonen ſpör Kongsſon Mana / ho den warit / ſom hade lekt med hånne? hon ſade det hafwa warit ſin ſyſter / från trollakjölen ur Mundia fjållen; uphofwet til wår twedrågt war / ſade hon / at en gullring årfdes efter wår

Venefica deinde ingentem arripuit truncum, omnesque Regis viros uno ictu interfecit. Tunc Regis filius ambabus manibus malam ſagæ feriens, & illam enſe abſtulit, & truncum ſimul medium abſcidit. Illa tunc furens ira, diſſectum abjecit truncum, irruens confeſtim in Regis filium, quem tanta vi manibus corripuit, ut ultima ipſi viderentur imminere, nec diu certant, antequam ad tignum alliſit illum, ſuper quod, defenſioni impar, ille retrorſum cecidit, anus interim tantum ignis viruſque faucibus ſuis exhalante, ut animo linqui Regis filius inciperet. Interea Mana excitatur, anumque a filio Regis detrahit, qui etiam ſtatim reſtitutus, gladio ventrem veneficæ hauſit, ita ut mucro per poſteriora emineret, & hoc vulnus ei lethale fuit. Mana tunc valde lætata eſt, & Regis filio propter fortem operam multis blandis verbis gratias egit; deinde anum in antrum devolvunt. Regis filius admodum jam fatigatus lectum petiit, perque noctem ſomno refectus eſt.

CAP. 6.

Sorlus veſtes militares accipit.

SUb lucem Regis filius Manam interrogavit, quæ illa fuiſſet, quæ cum Mana certaverat. Illa dixit ſororem ſuam fuiſſe, ex *Kiolo monſtrorum* & *Mundiæ montibus* venientem; & cauſa, inquit, diſſenſus fuit, quod annulum aureum pater

þur ockar, enn fyrir þat ek var ellþri, naþi ek hringnum fyrr, ok hefi ek honum syþann hallþit meþ styrk Skrimnirs kalls mins, þo hefur hun mik jafnann aklagat, en hefur þo allþri alvarlega sig i frammi haft, fyrr enn Skrimnir var dauþur, enn nu hefur þu meþ frægþ þinni ok hreisti leist mik ur þessum vanþa, þackaþi nu kerling Kongssyni morgum fogrum orþum frægd sina ok frammgongu, er hann henni synt hafdi. Geck nu Kongsson til borþs, ok sem hann hafþi etit ok druckit kvadst hann vilia burt ganga, enn hun baþ hann at ganga meþ ser, ok kvaþ honum mal at sia gripina, Kongsson kvaþ sva vera skyllþi. Syþan tok kerling upp herklæþi ok sverþ harla biturlegt, þessi herklæþi sokti ek uti *Serklanþ* sagþi hun til *Maskaberts kongs*, þar meþ sverþit ok burtstaungina, herklæþinn bar fyrri hinn mikli kappi *Pandarus*, sem eptir *Agamemnon* kong styrþi lyþi *Grikia*. þau eru sva goþ at allþrey mun nockurt sverþ a þau byta, hvar sem þu framkemur unþir eggiar menskra manna eþur trolla, ok einginn vætt mun sva spia heitt eitri eþur ellþi at þeim granþa kunni, enn sverþit sem þeim filgir kemur hvorgi i hoggi staþ, ok mun jafnvel byta stein sem stal. Kongsson tok nu viþ gripunum ok þackaþi fagurlega þessa giof, ok biost nu til burtferþar, leyþþi hun hann ut med sæmilegum giofum. Nu sem þau
eru

wår fader / och för det jag war äldre / ernådde jag den ringen förr hänne / har och alt sedan behållit honom / med min gubbe Skrymners styrka / doch har hon jämt åklagat mig / men aldrig med alfware haft sig fram / förr än Skrymner war döder / men nu har du med din frägd och hjeltemod löst mig ur denna wåndan ; hwarefter hon tackade Kongssonen med många fagra ord / för sin frågd och framgång han hänne hade synt. Geck nu Kongsson til bords / och som han hade ätit och druckit / sade han sig wilja gå bort / men hon bad honom följa sig / och sade tilfälle wara til at se de kåstbara tingen / det och Kongsson sade skola skje. Sedan tog hon up herkläder / och et hårli bittert swerd / sägjande: dessa herkläder upsökte jag uti Serkland hos Kong Maskabert / tillika med swerdet och Riddarestången ; härkläderna bar tillförene den stora kämpe Pandarus / som efter Kong Agamemnon styrde Gråkelands folke ; så goda äro de / at aldrig månde något swerd bita på dem / hwarsom hälst du komer under människors eller trolls swerdsägg ; så månde och alsingen utspy så hett etter eller eld / at de kunna skadas ; swerdet som dem följer stadnar aldrig i något hugg / utan biter så wäl på sten som stål. Kongsson tog nu wid dessa kästeliga tingen / tackande rätt fagert för denna gåfwa / och då han lagat sig til bortfärden / ledde han honom ut med anständiga gåfwor. Som de nu
detta

pater in hæreditatem nobis reliquerat, & quoniam ego major natu fui, præ illa annulum hunc accepi, & deinde huc usque retinui Skrymneri mei viribus; illa perpetuo quidem de me questa est, nec tamen antea palam erumpere ausa, quam Skrymnerum occubuisse intelligeret, sed tua virtute & animi magnitudine tu me ex hisce angustiis liberasti. Post hæc gratias Regis filio egit, multa cum humanitate, pro egregio illo facinore, quod, ipsa intuente, edidisset. Jamque Regis filius ad mensam ibat, & post cibum potumque acceptum, dixit, se velle abire, sed illa sequi se monuit, jamque occasionem esse cimelia ista videndi; quod Regis filius futurum esse dixit. Deinde vestem militarem illa profert, & gladium admodum acutum, dicens: hos vestes militares inveni in *Serklandia* apud regem *Mascabertum*, una cum gladio & hasta. Vestes magnus pugil *Pandarus* ante usus est, qui, post *Agamemnona* Regem, rexit *Græciam*, cum suis incolis; adeo bonæ sunt, ut nunquam gladius corrodat, sive in hominum, sive monstrorum tu ferri aciem incidas; nec ullum spectrum tam ardens virus ignemque evomet, ut lædi possit. Gladius, qui illas sequitur, nunquam in ictu repellitur, sed saxa chalybesque pari facilitate perfluit. Regis filius dona hæc prætiosa accepit, gratias amice agens pro hoc munere, & postquam ad abitum paratus erat, educebat illum anus, etiam tum dona addens decentia. Dum ita colloquuntur, veniunt socii Regis, magno cum ardore illum quærentes.

 Car

eru þetta at ræþa, komu menn Kongssonar ok leituþu hanns meþ storum akafa, geck Karmon fyrir liþinu, ok varþ nu hinn mesti fagnaþar fundur meþ Kongssyne ok monnum hans, ok leyþþi kerling alla menn Kongssonar ut meþ sæmilegum giofum, ok skyllþu meþ vinattu, ok geingu allir ofann til sioar ok stigu a skip. Letu nu i haf ok gaf vel byr til Noregs, ok toku Upplanþa riki, hitti Kongsson foþur sinn heilann a *hofi* ok alla syna vini, ok seigir nu allt hit sanna af synum ferþum, ok af hreistiverkum þeim sem hann vann viþ Blalanþ. Varþ nu Sorli frægur af sliku, ok sat nu heima med fodur sinum um veturinn, ok bar ei neitt til fretta.

detta talade, komo Kongssonens månn letande efter honom med stor håstighet; Karmon geck för mannskopet, och wart en den måsta fägnad emellan Kongssonen och hans månn, då de funnos, hwarefter kåringen ledde alla hans månn ut med hederliga gåfwor, och skildes de med wenskap, gående sedan alla neder til sjön, dår de stego til skeps. De höllo ut i hafwet, fingo god bör til Norrige, och komo til Uplanda rike; dår hitte Kongsson sin fader wid hålsan i sit hof, jämte alla sina wenner, dem han nu sade alt hwad sant war om resan och sina raska wårk, dem han wunnit i Blåland. Af slikt wart nu Sorle wålfrågdad, och sat hema med sin fader om winteren, då inga tidender sig tildrogo.

VII. CAP.

Orusta Haralds Kongs Vallþimars sonar viþ þa bræþur Garþar ok Tofa.

EIrn dag sem Harallþur Kongur Wallþimars son sat viþ dryckiu borþ, geingu tolf menn i hollina, ok kvoþþu Kong sniollu mali, sva mælanþi, tveir bræþur eru her komnir viþ lanþ utan allt af *Morlandi* meþ tolfþusund valkra stryþsmanna, ok lata þer kunnugt giora, at þu gefir upp rike þitt, ella hallþir bardaga viþ þa, annar heitir *Gardar* en annar *Tofi*, vill Garþar fa þina dottur Steinvoru, ok munu menn þat mæla, at allþri fai hun valkari mann,

7. Cap.

Kong Haralds Waldemarssons strid med Bröderna Gardar och Tofe.

EN dag som Kong Harald Waldemarsson sat wid dyrckjobord, ingo tolf månn i salen, och hälsade Kongen snällltaleliga, sägjande: twå bröder åro hår komne til lands, alt utan af Morlande, med tolstusende raska stridsmånn, och låta de dig kunnigt göra, at du upgifwer dit rike, eller håller strid med dem; endera heter Gardar, den andra Tofe, och wil Gardar få dina dotter Stenwora, och månde mann tilstå, at aldrig får hon raskare mann,

Carmon agmen præcibat, lætitiaque ingens utrinque orta est, reperientibus se invicem filio Regis & sociis ejus; quo facto, anus omnes ejus viros liberaliter donatos dimisit, & sic separabantur cum amicitia, descendentes omnes deinde ad mare ubi naves conscendebant. Vela jam in altum dederunt, & quoniam secundus ventus in Norrigiam flaret, appulerunt ad Uplandiæ regnum. Ibi Regis filius patrem in aula sua incolumem invenit, cum omnibus suis amicis, quibus omnia, ut vere acta erant, de itinere suo, rebusque in Blalandia gestis, exposuit. Hinc Sorlus clarus evasit, qui durante hieme apud patrem deinde sedit, nihilque interea novi actum est.

CAP. 7.

Regis Haraldi, Waldemari filii, pugna cum fratribus Gardaro & Tofo.

DIe quadam, dum inter pocula sederet Haraldus Rex, Waldemari filius, duodecim viri cœnaculum intrabant, regemque disertis verbis salutabant, dicentes: duo fratres hic ad terram adpulerunt ex ultima *Morlandia*, cum duodecim millium bellicosis viris; illi te monitum volunt, regnum tradas, aut proelio cum illis certes. Alter eorum vocatur *Gardarus*, alter *Tofus*, & vult Gardarus conjugem accipere filiam tuam Stenvoram, & fatebuntur omnes fortiorem virum nunquam accipere posse, tu, Domine, da cito responsum orationi meæ,

mann, ok gef nu herra ſkiott ſvar til ræþu minnar. Kongur mællti, fyrr ſkal hvor maþur liggia dauþur at velli hnyginn, enn ek fai ſva mognuþum trollum dottur mina til eckta, ok ſeig þu þeim bræþrum at ver munum koma til mots viþ þa, ok munu þeir ſtarfa a morgun meþ allann ſinn ſtridsher. Geingu ſenþimenn til tiallþa ok ſogþu þeim bræþrum ſyn erindislok, nu let kongur *herboþ uppſkera* um allt ſitt ryki, ok kom nu *hvor ſem ſkillþi kunni at vallþa*, ok var hvor maþur til reiþu ok feck kongur vel tolf þuſunþ manna. Dro nu kongur ut meþ þennann her moti þeim bræþrum, var nu blaſit til bardaga, komu þeir bræþur i moti konginum fra herbuþum ſynum, ok ſloſt nu i hinn hardaſta bardaga af hvoru tveggium meþ hvellu *heropi* ok olmlegri *eggian*. Blamenn *hrina* upp ſem *vargar* ok *bitu* i ſyna *ſkiollþu*, enn *ſkoku* ſyn *ſverþ* meþ ſtorum havaþa. Enn þeir bræþur Garþar ok Tofi drapu ſo ott niþur liþ kongs, at unþrum þotti gegna, riþu þeir aþra filking ut enn aþra inn, ſva at ollum ſtoþ otti af, ok ſkifþu nidur i ſtra a ſkommum tima allt liþ kongs, ſva fair ſtoþu viþ uppi. Sem kongur ſer þetta, bauþ hann ſynum monnum, ſem eptir lifþu at vikia i borgina, hafþi kongur ei merra liþ eptir enn þriuhunþruþ ok þriatygu manna, ok hleipti meþ þat inn i borgina ok lauk ſva ſtridinu, enn þeir bræþur elltu flottan allt at borgarveggium, hellþu ſva aptur til herbuþa ſinna ok voru nu gladir miok.

VIII. CAP.

mann; och gif nu / Herre / ſnart ſwar på mit tal. Kongen ſade: förr ſkal hwar mann ligga dödr neder å walln / än jag får ät ſå mogna troll mina dotter til ägta; Och ſäg du deſſa bröder / at wi ſkolom koma dem til mötes / och ſkola de med allan ſin ſtridsher få nog at giöra i morgon. Sedan gingo ſändemännen til tälten / och ſade deſſa bröder / huru ſit ärende lyktat; lät nu Kongen upſkära berbod öfwer alt ſit rike / och kom hwar och en ſom ſkiöld kunde bära / ſå at alla woro til reds / och feck altſå Kongen tolfſtuſende mann. Med denna her drog han ut emot de bröder / och när det wart bläſt til ſtrids / komo deſſa ur ſina herbodar emot Kongen / och begynte ſtrax et hårt ſlag å båda ſidor / med gjällande herrop och grym eggjan. Blåmännen tjöto ſom wargar / beto i ſina ſkiöldar / och ſtakade ſina ſwerd med ſtor faſa; Men de bröder Gardar och Toſe dråpo ſå gruſweliga nedr Kongens mannſkap / at det war undrligit / och redo de den ena fylkingn eller ſlagtordningen ut den andra in / ſå at alla förſkräcktes / ſkiſwande neder Kongens männ ſåſom ſtrå å en kårt ſtund / hwarmedels fåå ſtodo uppe. Som Kongen detta ſer / beder han ſina männ / ſom efter leſde / at wika in i borgen; och hade han ej mera öfrigit än trehundrade och trettijo männ / hwarmed han lopp undan i borgen / och ſåledes lycktade ſtriden. Men bröderna förjagade de flygtiga alt undr borgsmuren; de wände ſedan om til ſina herbodar / och woro nu nog glada.

8. Cap.

meæ. Rex dixit: ante omnes ad unum milites meì mortui jacebunt in arena, quam ego filiam meam monſtris adeo maturis tradam, & dic tu fratribus hisce, quod nos obviam illis ibimus, ſatisque iis & exercitui eorum cras negotii erit. Nuncii ad tentoria eunt, fratribusque, ut negotium egiſſent, exponunt. Rex per totum regnum ſuos *theſſera ad bellum convocat*, veniuntq; *quot quot arma clypeosque geſtare* poterant, ita ut omnes eſſent parati. Et ita Rex duodecim millia armatorum coegit. Cum hoc exercitu egreditur contra fratres hos, poſtquam claſſicum cecinerant, ex tentoriis obviam regi eunt fratres, pugnaque ſtatim magna utrinque incipit, cum truci & ingenti ſe mutuo accendentium clamore. Blamanni, luporum inſtar, ululant, *mordent ſcuta, quatiuntque gladio* horrendum in modum. Fratres autem Gardarus & Toſus adeo crudeliter regios mactarunt, ut mirum eſſet; truces enim & horrendi, cuneos, unum poſt alterum, equitando perrumpentes, inſtar graminis, viros ſecant & abſcindunt, adeo ut paucos ſtrages iſta intactos relinqueret. Ut autem Rex hoc vidit, ſuos, qui ſuperſtites erant, recedere in arcem juſſit, nec plures habuit, quam trecentos & triginta viros, cum quibus fuga ſe in arcem recepit; & ita prœlium finitum eſt. Fratres autem ſub mœnia perſequebantur fugientes, & deinde ad tentoria, læti admodum, revertebant.

CAP. 8.

VIII. CAP.

Fall þeirra bræþra Garþars ok Tofa.

KOngur hiellt nu raþstefnu hvaþ til skillþi giora i slikum vanþa, ok nauþsin, voru þat allra manna raþ, at senþt væri til Upplanþa rikis at giora Erlingi Kongi orþ ok Sorla syni hans, at þeir kiæmi meþ sva mikinn her sem þeir kinni mestan til at fa. Var nu þetta raþ staþfest, ok senþi nu kungur tolf menn til Upplanþa rikis, tokst þeim vel ferþinn ok funþu Erling kong at mali ok baru honum boþ kongs, enn sem þeir feþgar þat heirdu, brugþu þeir skiott viþ ok letu liþi safna ok feingu nu valþann her, ok drou a staþ fra Upplonþum meþ atianhundruþ manna, ok hittu Harallþ kong heima i borg sinni. Urþu nu meþ þeim blyþar kveþiur ok biuggust nu allir samt ut af staþnum, ok var nu til stryþs blasit ok geingu nu allir til vigvallar. J annann filkingar arm geck framm *Erlingur* kongur, son hins mikla *Astromenus* hertuga, hann var ur *Naumudal* austan ur Noreygi, þar næst *Sigvalldi* son hans, enn i annan fylkingar arm var Harallþur kongur, enn Sorli hinn sterki geck framm unþir merki, *allur stali klæþþur* til hanþa ok fota. Enn þeir bræþur *Garþar* ok *Tofi* komu moti þeim ur herbuþum meþ Blamenn ok bannsettar hetiur, sa het *Loþin* sem bar merki þeirra brædra, hann var af *Falster* mikill sem eirn risi, hans *spiot* var

8. Cap.

Bröderna Gardars och Tofas fall.

KOngen höll nu rådstämna til hwad som giöras borde i slikan wånda/ och nöd; det war allmanna råd/ at sändas skulle til Uplanda riket/ med begäran til Kong Erling och hans son Sorle/ at de wille koma med så mycken her/ som de måst kunde få. Detta råd wart stadfäst/ och sände nu Kongen tolf månn til Upländerna/ som lyckeliga färdades/ komo til tals med Kong Erling/ och buro för honom Kongens bod. När dessa fedgar eller fadren och sonen det hörde/ skyndade de sig/ och läto samla folk/ så at de fingo en waldan her/ och drogo åstad af Upländerna med aderton hundrade månn/ hittande Kong Harald hema i sin borg. Med dem wart en blid hälsning/ och lagade sig nu alla saman utaf staden/ och som stridsblåsandet skedde/ gingo alla til stridswallen. J den ena flygeln geck Kong Erling fram/ den stora Hertogens Astromeni son/ han war östan ur Nömedal i Norriget kommen; Därnäst war hans son Sigwald/ men i andra flygelen stod Kong Harald/ gående Sorle den Starka fram under märket eller baneret/ alt öfwerklädder i stål både til händer och fötter: Bröderna Gardar och Tofe komo emot dem ur herbodarna med Blåmänn och bannsatta kämpar. Lodin het han/ som bar dessa Bröders märke/ och war han af Falster/ samt stor som en rese; hans spiut war

CAP. 8.

De fratrum Gardari & Tofi interitu.

REx consilium tunc habuit, quid agendum esset in tali rerum articulo deprehensis. Omnium una sententia erat, mitti oportere ad Uplandiæ regnum, petique ab Erlingo Rege, & Sorlo filio ejus, accederent cum exercitu, quantum cogere possent. Hoc consilium adprobatum est, misitque jam Rex duodecim viros ad Uplandias, qui bene peracto itinere, Regem Erlingum convenientes, ei mandata Regis sui exposuerunt. Pater & filius cum talia audirent, pergunt, copiasque contrahunt, ita ut selectum acciperent exercitum, & ex Uplandiis cum mille octingentis viris proficiscerentur, invenientes Haraldum Regem in arce ejus. Functi utrimque salutatione humana, parabant omnes urbe excedere, cumque signum tuba datum esset, omnes in locum certaminis descendebant. Alterum cornu Erlingus Rex ducebat, Magni Ducis *Astromeni* filius, ex orientali *Naumadalia* veniens; prope illum filius Sigvaldus, in altero autem cornu stabat Haraldus Rex: & Sorlus robustus signum pugnantibus præferebat, a capite ad calcem *chalybe* dura *tectus*. Fratres, Gardarus & Tofus, adversus eos venerunt cum Blamannis & exsecratis pugilibus. Lodinus vocabatur,

var tolf alnir at leingþ ok þriſpent at digurþ, hann reiþ einum fyl, ok lamdi meþ ſinni ſtaung bæþi menn ok heſta, ſva ollum ſtoþ af ovin þeſſum otti, þvi hann ganaþi unþann hernum ok var orþinn tolf manna bani, aþur enn fylkingar komu ſamann. Nu ſigu ſamann filkingar af hvoru tveggium, Sorli hinn ſterki reiþ nu unþann merkinu ok hio nu ott ok tijtt, ſva ollum var þeim dauþinn buinn ſem hans ſverþ til naþi, kom nu einginn ſva trillþur at ei miſti fior. Sinþi Harallþur kongur ok ſyna hreiſti i frammgongu ſinni, eirneigin Erlingur kongur, ok Sigvallþi ſon hans dugþi ok agiæta vel, enn ſva flugu þyckt ok ott *orvar* ok *gaflok* at ei ſa heiþann himin, ei ſkorti þar hark ok hareiſti brak ok breſti, ſva at ei þotti blauþum vært. Enn hinn mikli riſi Loþinn lamdi meþ ſinni ſtaung ſva margann mann til dauþs, at ſeint matti telia. þetta lytur Sorli hinn ſterki hvaþ hann hefſt at, riþur þvi moti honum ok leggur til hans meþ ſinni *burtſtaung* ſva ſkioldurinn klofnaþi ok geck *broþþurinn* gegnum brinjuna, enn ei beit a hans bannſettann buk meir enn i ſtein kiæmi. þa hliop Sorli ur ſinum ſoþli ok ſtefnþi mitt aþ riſanum, enn Loþinn ſlo nu ſinni ſtaung a heſt Sorla ſva hriggurim brotnaþi. Nu gripur Sorli til Loþins baþum honþum af aullu aſli ſva riſinn fell

nar tolf alnar i långd och tre ſpann digrt, ridande på et föl, och kråſſade han med ſin ſtång både månn och håſtar, ſå at alla förſkräcktes af denna owennen, ty han raſade fram undan heren, och wart tolf manna bane, för ån ſjelfwa flyglarna komo ſaman. När nu deſſa ſego eller marcherade emot hwarannan, då red Sorle den Starka undan märket, huggande titt ſamt grymt, ſå at allom föreſtod en wiß död, dem hans ſwerd nådde, komande honom ingen ſå förtrollad före, at han ej miſte lifwet. Kong Harald ſynte och tapperhet i ſin framgång, enkannerliga dugde Kong Erling och deß ſon Sigwald mycket wäl, men pilar och kaſteſpjut flugo ſå tjockt och grufweliga, at man ej ſåg klara himmelen; ej eller fattades där buller, rop, brak och briſt, ſå at ſådant ej tycktes dem blödigom anſtå. Men den ſtora Reſen Lodin lamde med ſin ſtång ſå många månn til döds, at mann det ſent kan förtälja. Detta hans förehafwande ſer Sorle den Starka, och rider dy emot honom, läggande ſin Ridderſtång til honom ſå kraftigt, at ſkjölden klöfs, och brodden geck genom brynjan, men på hans bannſatta buk bet detta ej mer än på en ſten. Då lopp Sorle ur ſin ſadl, och gaf ſig mitt emot Reſen, mens han ſlog nu ſin ſtång på Sorles håſt, ſå deß rygg ſönderbröts. Nu grep Sorle ſå til Reſen med båda händer af alla krafter, at han föll

tur, qui fratrum horum ſignum portavit; ille ex *Falſtria* fuit, magno, ut gigas, corpore; *haſta* ejus duodecim ulnas longitudine, pedem cum dimidio latitudine complexa eſt; equo vectus eſt juveni, & viros equosque haſta ſua contudit, adeo ut hoc hoſte omnes perterrerentur; perfurit enim extra ordines, duodecim, ante concurſum cornuorum, trucidans viros. Illis autem congredientibus, Sorlus robuſtus ante ſignum pugnavit, crebro & crudeliter feriens, ut omnes mors maneret certiſſima, quos enſis ejus tetigit, nec quenquam obvium habuit, adeo exercitatum munitumque veneficiis, quin idem occumberet. Haraldus Rex ſuæ etiam in pugna virtutis documenta dedit, præſertim Erlingus Rex & filius ejus Sigvaldus fortiter ſe geſſerunt. Sed tela & miſſiles haſtæ tanta multitudine volabant, ut clarum cœlum nemo videret; nec tumultus, clamor ſtrepitusque deerat, ita ut talia mollibus animis haud convenire viderentur. Ingens autem gigas Lodinus tot trabe iſta ſua exanimavit viros, ut ſero narrari poſſit. Hoſce ejus conatus Sorlus robuſtus vidit & ideo contra equitavit, haſtam adeo violenter in adverſarium contorquens, ut ſcutum diſcinderetur, & mucro per galeam tranſiret, ventrem autem durum non magis, quam ſilicem, hic vulneravit ictus. Tunc Sorlus ex equo deſiliens, recta in gigantem vadit; ille autem pertica ſua equum ejus percuſſit ita ut dorſum frangeretur. Sorlus jam utraque manu & omnibus viribus gigantem, adeo ut ad terram ille

fell a jorþ, ok ſva faſt ſpenti hann henþum um hofuþ Loþins, at halſinn geck iſunþur, do nu riſinn meþ ſtorum umbrotum ok liotu gauli, ſva alla tok at unþra ſem nærri ſtoþu. Nu ſem þeir bræþur Gardar ok Tofi litu at Loþinn fellur, toku þeir baþir at olmaſt meþ þeim hætti, at ollum ſtoþ felmtur af ogn þeirri meþ ohlioþum ok grimmlegri hareiſti, ſva at menn hugþu þeir olmir væri ok allir horfuþu a hæli er nærri þeim ſtoþu. Riþur nu Gardar at þar ſem Harallþur kongur er fyrir, ok hoggur nu til hans, kom þat mikla hogg a *hialminn* ok ſneiþ af *barþit*, ok hliop a ſoþul bogann ok tok heſtinn um þvert. Hliop nu kongur ur Soþli ok hio til Garþars utan a ſyþu honum, þar feſti eigi a ok hliop ſverþit a lærit hægra ok tok af fotinn i oklaliþ. Enn Garþar reiþþiſt ok hio til Kongs ſva hialmurinn rifnaþi, ſærþiſt kongur litt, enn þo leiþ hann i ovit af þunga hoggſins. Nu kemur at Tiorfi hinn *Finſki*, var kongſins rentumeiſtari, ok hoggur til Gards a vangann ok af eirat meþ vanga fillinni ok ſkegginu ok a oxlina ſva at i beini ſtoþ, ſkein nu bera jaxla hans ſem eina hamargia. Nu ſneriſt Garþar viþ Tiorfa ok klyfur hann ſunþur i miþiu, i þeſſu kemur at *Siggeir Svenskur* maþur at ætt, hann var kongſins Kanſeler, hann hio til Garþars þvert um herþarnar, ſva at i beini ſtoþ, enn Garþar ſneriſt viþ ok klauf Siggeir at enþilaungu.

föll til jorden/ ſpännande tillika med händerna om hans hufwud ſå faſt/ at halſen geck i ſöndr/ hwarpå Reſn dog med ſtort ombrått och högt råmande/ at alla ſom nåra ſtodo/ förundrade ſig. Som nu de bröder Gardar och Toſe ſe Lodin falla/ taga de båda at raſa/ ſå at alla båfwade af deras ſkräck/ med oljud och grymt rop/ tänkande mann/ at de wore aldeles förryckta/ och alla wände då hälarna til/ ſom nåra ſtodo. Gardar rider nu dit ſom Kong Harald war/ och huggr til honom/ och kom det mågtiga hugget på hjälmen/ ſlar bråmet af/ och lopp neder på ſadlbågan/ tagande häſtn twårt af. Kongen lopp då ur ſadeln/ och högg til Gardar på ſidan/ men där bet det ej på/ utan råkade honom på högra låret/ ſkjårande af foten i knölleden. Däraf wredgades Gardar/ och högg til Kongen/ ſå at hjälmn remnade; ock ſkjönt Kongen litet ſårades/ doch ſwimmade han af huggets tyngd. Nu kom Tjorfi den Finſke härtil/ ſom war Kongens Räntemåſtare/ och högg til Gardar wid tinningen/ ſå at öret med kindkjöttet ſamt ſkägget ſkuros af/ och ſwerdet ſtadnade i axelbenet/ och hålet däri ſkinte ſåſom i et bergsgap. Wändr ſig altſå Gardar emot Tjorſe och klyfwr honom ſöndr i midjan/ hwarefter Siggejr ankom/ en Swenſkr mann til ått/ och Kongens Canceller; han högg Gardar twårt öfwer härdarna ſå at det ſtod i benet. Men Gardar wende ſig emot/ och klöf Siggejr endalångs.

ille caderet, arripuit, ſimul caput ejus manibus tanta vi comprimens, ut collum giganti rumperet, poſt quod moritur tanta cum agitatione & boatu, ut omnes, qui adſtabant, mirarentur. Ut autem fratres Gardarus & Tofus Lodinum cadere conſpiciunt, uterque furere incipit, adeo ut omnes tremerent, territi tumultu illo & clamore atroci, quem late ciebant, inſanientium more, graſſantes; terga itaque dederunt, quotquot prope ſtabant. Gardarus jam ad locum, ubi Haraldus Rex dimicabat, equum egit, enſe hoſtem petens; & gravis ictus in galeam incidit, oram ei extremam abſcindens, perque ſellæ lapſus anteriorem partem, equum medium diſſecuit. Rex equo deſiliens, Gardarum a latere petiit; & ibi quidem fruſtra fuit ictus, ſed dextero incidens femori, pedem in junctura tibiæ abſtulit. Hinc magis accenſus Gardarus, Regem ferit, adeo ut galea rumperetur, & quamvis leviter vulneratus eſſet, tamen ictus pondere cecidit, animo deficiens. Jamque *Tiorſius Finnus* adcurrit, qui regiæ pecuniæ cuſtos erat; ille Gardarum ad tempora percuſſit, adeo ut auris cum carne maxillæ, & barba abſcinderetur, & enſis in oſſe humeri ſtaret, qui vulnere apertus internitebat, velut in monte rima. Itaque Gardarus contra Tiorſum converſus, eum medium enſe diviſit; poſt hunc *Siggeirus* advenit, vir natione *Suethus*, & Regis Cancellarius; ille Gardari humeris enſem, ita ut in oſſe conſiſteret ictus, adegit; ſed Gardarus hunc quoque aſſequutus hoſtem, ſecavit a capite

laungu. Enn sem Sorli hinn sterki ser þetta, sendir hann *gaflok* at Gardari, sva at inn geck um bakit enn ut um briostit, þat var bani hanns. Sem nu Tofi ser sinn broþur at velli hniga, varþ hann sva olmur ok ær, sem trilltur griþungur, riþur þar at sem Erlingur kongur er fyrir, listur til hans sinni staung, ok snaraþi kongi ur soþli meir enn tuttugu fet, sva oll rif brotnuþu i syþu kongs, ok fell hann nu ovigur i valinn. þetta getur at lyta Sigvallþi kongsson ok hleipur nu at Tofa ok hoggur nu hest unþir honum i bogum, sva Tofi hliop ur synum soþli ok hoggur i hialm Sigvallþa, enn hann var sva goþur at hann bilaþi ei, ok hliop sverþit a soþulbogann ok tok kofuþit af hestinum. Nu hliop Sigvallþi ur Soþli ok hio til Tofa tveim honþum, enn eigi beit a hann hit minsta, ok hoggur nu Tofi til Sigvallda, sva hann ser visann dauþa sinn viþ hvort hogg, ok horfar nu unþann ok ser ei dugir at þreita vopna viþskipti viþ þennann ovin, ok þvi snarar hann synu sverþi ok hleipur unþir vikinginn, ok sviptast ei leingi aþur hann hrakti kongsson sva hann kom ongvu megni viþ, ok horfaþi a bak aptur. Nu hoggur Tofi at kongssyni ok ætlar hann skuli lifit lata, i þessu kemur Sorli hinn sterki at, ok hoggur þvert um herþar Tofa ok beit ei hellþur enn fyrr, ok i þvi snyst Tofi viþ Sorla

långs. När Sorle den Starka såg detta / sände han et kastespjut til Gardar / som geck in genom hans rygg / och ut om bröstet / och wart det hans bane. Som nu Tofe ser sin broder niga til wallen / wart han så willsint och yr / som en trolladt tjur; han red dit som Kong Erling war före / slog til honom med sin stång / och dref Kongen ur sadelen mer än tjugu fot / så at alla refben brötos i Kongens sids / och han siälf föll orkelös nedr på walplatsen / och wiste ej til sig. Detta kom Kongsson Sigwald at se / och löpr dy til Tofe / huggande frambogarna undan hans häst / hwarpå Tofe springr ur sin sadl / och huggr Sigwald i hjälmen / som doch så godr war / at swerdet intet fäste där feck / utan det lopp på sadelbågan och afslar hästehufwudet. Nu lopp Sigwald ur sadelen och högg til Tofe twehändes / men det bet icke det minsta på honom; altså högg Tofe til Sigwald / så at han såg sig wissa döden wid hwart hugg / och gaf sig undan / ty han såg / at ej dugde wåga wapnaskifte med slikan owenn; och dy kastar han swerdet affides / och löper undr denna Sjöröfwaren / men de naptaga ej länge / förrän han så kröste Kongssonen / at han intet kunde förmå / utan for tilbaka. Då högg Tofe til Kongssonen / och årnar afhända honom lifwet; men i detta kom Sorle den Starka / och högg Tofe twärt öfwer härdarna / doch bet ej mera på honom än förr. Därpå wende sig Tofe emot Sorle /

capite ad calcem. Quod videns Sorlus robustus, missile telum in Gardarum vibravit, quod dorso infixum, pectus etiam transfodit; & hoc lethale Gardaro vulnus fuit. Tofus autem, ut fratrem occumbere conspexit, furere cœpit, velut taurus rabidus & veneficio incensus, equumque direxit, qua regem Erlingum stare vidit, quem hasta adactum, plus viginti pedibus e sella detrusit, adeo ut omnes in regis latere costæ frangerentur, & ille victus in terram caderet, sensus omnis expers. Hoc Sigvaldus Regis filius vidit, statimque in Tofum irruit, armos equo ejus præscindens; Tofus equo desiliens, galeæ Sigvaldi ensem illisit, quæ tamen adeo erat bona ut non læderetur; ensis autem, in sellam defluens, caput equo amputavit. Sigvaldus tunc, saltu in terram facto, ambabus manibus in Tofum ensem vibravit; sed ne minimum quidem nocebat ictus. At Tofus Sigvaldum deinde tanto cum impetu premit, ut ad quemvis ictum certo se moriturum intelligeret; quamobrem retro cessit juvenis, satis jam gnarus, cum fortiori hoste arma conferre periulosum sibi fore; ensem itaque abjiciens, accurrit, brachiisque piratam amplectitur. Sed non diu luctati sunt antequam Regis filium adeo Tofus fregerat, ut victus ille exhaustusque labore, refugere cogeretur. Tofus gravi Regis filium insequitur ictu, interficere volens; sed simul aderat Sorlus robustus, qui humeros Tofi transversim cædebat, ictu tamen, ut antea, vano. Tunc Tofus in Sorlum surgens, omisit cum Sigvaldo

Sorla enn gaf upp leik viþ Sigvallþa, ok tok nu Sigvallþi til at beriaſt aptur, enn þeir Sorli ok Tofi geinguſt a hrauſtlega, ok ſparaþi hvorugur annan. Hafþi nu Tofi brogþ a ymſa vega, vaþandi jorþ meþ ſtorum ſteinum ſem blautann ſnio, enn Sorli ſtoþ vel hans brogþ af ſer ok hreiſtilega, ok tok nu Tofi at hvæſa. Syþann mællti Sorli, ek heirþi af ſognum, at ei munþi finnaſt meiri menn en af *Africa*, enn nu liſt mer at þat muni vera lygi ok drafl hit mëſta, ef þu hefur ei meira þrott enn þu hefur nu frammilatit, ſva mikil garpur ſem þu þykiſt vera. Tok þa Tofi alla vega at hamaſt ſem meſt hann kunni, nu mællti Sorli, þu hiþ blaudaſta ſcl ok ſyla fordæmþ, ſkallt ei frettir ſeigia heim aptur, hellþur ſkalltu reina hvaþ ver *Norſkir* veitum, ſva þik þurfi ſyþur at langa til funþar viþ oss, nu þreif Sorli i eirat a Tofa ok reif þat burtu meþ vanga fyllunni ok allt ſkeggit a bringu niþur, nu var Tofi ofryn miok a ſynþar, braſt nu i dreka liking af þvi hann var ærit hamrama, ok æþþi nu drekinn framan at Sorla ok ſpio ſva miklu eitri meþ mirkri, at kongſyni var buit at horfa a bak aptur, enn hann tok þo ſitt ſpiot ok lagþi i gyn drekanum, ſva oþþurinn geck i hiartat, ſau menn drekann hverfa enn Tofa dauþann liggia. Nu raku þeir bræþur flottann Sorli ok Sigvallþi, þvi allir toku at flya þa Tofi var dauþur, Sorli

Sorle / och upgaf leken med Sigwald / ty tog Sigwald at ſlås å nyo; men Sorle och Tofe gingo raſkeliga ſaman / och ſparade ingen den andra. Tofe brukade ſina bragder å ömſe ſätt / ſparkande ur jordn ſtora ſtenar / ſom blöt ſnö; men Sorle utſtod hans konſtr wäl och mannliga / ſå at Tofe tog nu at hwäſa. Sedan ſade Sorle: jag hörde ſägjas / at ej månde finnas dråpeligare männ än af Africa; men nu ſynes mig / at det måtte wara ſtörſta lögn och drafl / där icke du är af mera ſtyrka än du nu hafwer framtett / ſå ſtor garpr ſom du tyckes wara. Då tog Tofe å alt ſätt at hamas eller förſkapa ſig i annan ham / ſom mäſt han kunde / hwarpå Sorle detta ſade: du / dit blödiga fol och fördömda ſkarn / ſkall ej båra hem någon tidende / heldre ſkall du få röna / hwad wi Norſka kåſta / ſå at du ſent tarfr långta efter wår ſamfund / och dref nu Sorle til Tofes öra / och ref det bort med kindbackan och alt ſkägget nedr på bringan. Hwaraf Tofe wart mycket obehagelig i ſynen / och förwandlade ſig i drakeliknelſe / ty han war én arg hamlöpare / och raſade nu denna drake fram emot Sorle / ſpyende ſå mycket etter jämte mörker / at Kongsſon ärnade fara til rygga; doch tog han ſit ſpjut / och lade det i drakens gap / ſå at udden geck i hjärtat / och då ſåg man drakan förſwinna / men Tofe ligga dödr. Sorle och deſs brodr Sigwald jagade nu de flygtiga / ty då Tofe dödde / togo alla til at fly; ſå förfölgde och Sorle

do certamen qui ita pugnam deinde redintegravit. Sorlus autem & Tofus fortiter congrediebantur, neuterque alteri parcebat. Tofus artes ſuas variis exercuit modis, magnos e terra lapides, inſtar mollis nivis, calcitrando eruens; Sorlus autem contra artes illius bene & maſcule perſtitit, & jam Tofus ſibilare cœpit. Deinde Sorlus dixit: audivi, fortiores non inveniri viros, quam qui ex *Africa* ſunt; nunc autem mihi videtur hoc maximum eſſe mendacium & meras nugas, niſi tu majori ſis robore, quam cujus huc usque documentum dediſti, utut fortis videri vis. Tunc Tofus formam mutare, quibus maxime potuit modis, Sorlo ſtatim ita loquente: tu molliſſime puelle equine; & perdita ſordes, nullum domum portabis nuntium; potius experieris, quanto nos *Norrigii* conſtamus, ita ut noſtrum non amplius deſideres convictum. Sorlus deinde aurem Tofi feriit, illamque cum mala & tota usque in pectus barba, avulſit. Tali modo Tofus os miſere fœdatus, draconis formam induit (optime enim formas mutare callebat) inque Sorlum furens irruit, tantum virus cum caligine evomens, ut recipere ſe regis filius deſtinaret; tamen haſtam arripuit, faucibusque draconis intorſit, ita ut in pectore mucro hæreret, & tunc draconem evanuiſſe, Tofum autem mortuum jacere, conſpexerunt. Sorlus tunc & frater ejus Sigvaldus fugientibus inſtabant, mortuo enim Tofo, omnes fugere cœperunt; Sorlus ad naues perſecutus; omnes ibi inventos obtruncavit; Sigval-

Sorli rak flottann til ſkipa, ok hio fyrir borþ alla ſem a þeim voru, enn Sigvallþi a ſkoga ok eiþimerkur ok drap hvorn er hann til naþi, ſva einginn ſtoþ lifs eptir. Ok nu hvurfu þeir brædur aptur til valſins ok letu færa heim i borgina konga Erling ok Harallþ, ok var þeim feinginn græþſla. Sorli let ok heim færa allt herfang i borgina bæþi ur ſkipum ok ur valnum, ok var þat ogrinni fiar ok gripa.

IX. CAP.

Veitſla at Haralllds kongs.

NU ſem þetta var allt giort ſem henta þotti, luckti ſkiott yfir ſar þeirra, ſva at heilir urþu baþir kongarnir, hiellt nu Harallþur kongur eina agiæta veitslu þeim feþgum ok ollum ſynum herrum, þackanþi ollum frægþ ok filgi, þo hellſt Sorla, þotti nu ei ilikur maþur a norþurlonþum ſem hann, fyrir ſakir afls ok allrar atgiorfi. Var nu ſetin oll kongsſins holl allt at giætti, ok var nu liſtilega druckit, þar ſat ok Kongsſins dottir Steinvor, ſem firr var umgetit, meþ ſinu meyaſkara, hvor bæþi var fryþur ok fagur at lita a, voru augu kongs dottur þar Sorli ſat. Enn nær veitslann var ſem enþut mællti Harallþur kongur til Sorla, hver laun vilie þier kongsſon fyrer frægþ ok hreiſtiverk, er þer oſſ nu ſynt hafit i yþar

Sorle dem in til ſkepn / och nederhögg utöfwer bord alla ſom där woro / men Sigwald for til ſkogar och ödemarkr / dråpande hwar och en han nådde / ſå at ingen ſtod med lifwet efir. Sedan ſkynda bröderna ſig åtr til walplatſen / och låta föra Kongarna Erling ſamt Harald hem i borgen / däreſt om deras groning beſtälltes. Sorle låt åfwen hemföra alt herfång i borgn / både ur ſkepn och walplatſn / och war det grufweliga många egodelar ſamt dyrbara ſaker.

9. Cap.

Kong Haralds gåſtabod.

NU ſom alt detta war giort / ſåſom det ſig borde / läktes deras ſår ſnarliga öfwer / ſå at både Kongarna blefwo aldeles helbregda; och då hölt Kong Harald et härligit gåſtabod för Kongen och hans ſon ſamt alla ſina Herrar / tackande alla för deras frågd och biſtånd / doch hälſt Sorle / hwars like ingen i Nordlanden tycktes wara / för hans ſtyrka och allt ätgjörande. Nu wart hela Kongsſaln beſatt alt til döregåtan / och druckode luſtigt om; där ſat och Kongsdottren Stenwora / ſom förr war omtalad / med ſin möſkara / ſom alla woro deijeliga och fagra at ſe på; men Kongsdottrens ögon woro altid där ſom Sorle ſat. Och när gåſtabodet led til endan / talte Kong Harald til Sorle: hwad lön wiljen i Kongsſon hafwa för den frägd och raſka gärningar / ſom i oß ſynt hafwen / medelſt eder

Sigvaldus autem, ſaltus & ſolitudines petens, quotquot aſſequebatur, omnes trucidavit, ita ut nullus cum vita ſuperſtes eſſet. Deinde ſtatim ad certaminis reverſi locum, Reges Erlingum & Haraldum in arcem deportari juſſerunt, ubi illi ſanati ſunt. Prædam etiam omnem in arcem Sorlus portari fecit, tam ex navibus, quam ex loco, ubi pugnatum fuit; & erat divitiarum cimeliorumque immenſa pæne & innumerabilis multitudo & congeries.

CAP. 9.

De convivio Haraldi Regis.

HIsce omnibus rite peractis, vulnera eorum cito ſanata ſunt, & regibus priſtina valetudo reſtituta. Tunc ſplendidum convivium Regi filioque ejus & omnibus ſuis miniſtris Haraldus Rex apparavit, gratias omnibus agens pro forti opera, Sorlo potiſſimum, cui par viribus rebusque fortiter gerendis nemo in Nordlandiis videbatur. Jamque plenum cœnaculum usque ad introitum januamque erat, & compotabant hilariter omnes. Ibi quoque Regis filia Stenvora, de qua ante dictum, ſedebat cum cœtu virginum, quæ pulchræ admodum erant, & viſu omnes gratæ; ſed Regiæ virginis oculi ſemper converſi erant, qua Sorlus ſedebat. Quum adpropinquaret convivii finis, Sorlum Haraldus Rex allocutus eſt, dicens: Regis fili, quale a nobis poſcis præmium virtutis & egregii faci-

yþar herkomu, munþi ella Noreigi ur henþi vorri, ok ſkal yckur kunnugt, at ek a þann augvaun hlut ſem mer þykir yþur ofgoþur. þat var allra manna mal, at kongur munþi vilia gefa Sorla dottur ſina, kongsſon mællti, ek em ei herra ſva naumlatur ſem þræll þurfanþi, at ek ville *mutur taka a afli minu*, hellþur þætti oſſ þat meiri liſt, at frægþ vor aukiſt, ſva margir mættu þat fregna, hellþur enn þiggia fe giafir af yþur, lauk ſva veitslu þeſſari. Hiellt Erlingur kongur þa heim i Upplanþa riki, ok hans ſynir meþ fogrum fegiofum ut leiþþir af Harallþi kongi, ok ſatu nu þennann vetur um kyrt.

CAP. X.
Hernadur Sorla i veſturveg.

ENn ſem vora tok, let Sorli bua ſkip ſyn ſem fyrr, ok lyſti þvi at hann villþi i hernaþ hallþa um ſumarit, hafdi hann fiogur ſkip ur lanþi ok ſextyu manna, kvaþþi nu alla frænþur ok vini ok hellt ſva i haf, Karmon foſtri hans var i ferþ meþ honum. Heriaþi nu Sorli i *veſturatt verallþarinnar*, tyrſt um *Friſlanþ* ok ſyþan hellſt um *Africam* allt ut til *rauþa hafs*. Naþi nu Sorli morgum goþum gripum a ſio ok lanþi, ok hafþi hañ nu feingit ſio ſkip ok margt vaſkra manna, enn af þvi nu var nær at hauſti komit, villþi kongsſon aptur

Eder ankomſt? eljeſt hade Norrige gått ur wåra händer; ſkolande Eder kunnigt wara / at jag äger ingen ting / den jag tyckr wara Edr förgod. Då war det allmanna tal / at Kongen månde wilia giſwa Sorle ſina dotter; men Kongsſon ſwarade: Herre Kong / icke är jag ſå njuggåten / ſom en törſtig träl / at jag wille taga mutor för mit aſl eller arbete; häldre tyckte oß ſtörre luſt wara / at wår frägd ökes / ſå at många däraf haſwa tidender / och det faſt heldre / än taga egodelar af Eder / och med detta tal lycktade gäſtebud. Kong Erling for då med ſina ſöner hem til Upländerne / utleddr af Kong Harald med fagra peningegåfwor / och ſuto de nu denna wintern i ſtillhet.

10. Cap.
Sorles hernad i Weſterwäg eller Weſterhafwets länder.

NÄr det wårade / låt Sorle tilreda ſina ſkep / ſåſom förr / och pålyſte at han wille hålla i hernad om ſomaren; han hade fyra ſkep ur lande och ſextjo mann / och ſedan han hos alla fränder tagit afſked / hölt han ut på hafwet / och war hans foſterfadr Karmon i färd med honom. Herjade nu Sorle i wäſtra delen af werlden / förſt wid Friſland / och ſedan hälſt wid Africa, alt ut til röda hafwet. Han feck många dyrbara ſaker å ſjö och land / hade och nu fått ſju ſkep och många raſka männ; och i dy at nu war nära til höſten komit / wille Kongsſon wenda

facinoris, cujus, tuo adventu, ſpecimen nobis hodie dediſti? Alias Norrigia e manibus noſtris erepta fuiſſet; hoc interim ſcias velim, nullam me rem poſſidere, tuis in me meritis majorem. Omnium unus ſermo erat, Regem dare velle Sorlo filiam ſuam; Regis filius reſpondit: Rex & Domine, non ego, inſtar ſervi egentis usque adeo vilis ſum & avarus, ut *operam meam pretio vendam*; gratius nobis videbatur famam augeri noſtram, ita ut ad multorum potius illa perveniret aures, quam nos a vobis opes acciperemus. Et deinde finiebatur convivium, Erlingusque Rex cum filiis ſuis ad Uplandias profectus eſt, cum ingentibus pecuniæ donis ab Haraldo eductus. Per hanc deinde hiemem quieti ſedebant.

CAP. 10.
De Sorli piratica ad terras, mari occidentali adjacentes.

INitio veris, Sorlus naves ſuas inſtrui fecit, edixitque ſimul, quod æſtate in piraticam ire vellet. Quatuor e regno ducebat naves, in quibus ſexaginta viri erant, & poſtquam amicis cognatisque vale dixerat, in altum provectus eſt, comitante Carmone nutritio ejus. Sorlus jam in occidentali terræ parte vaſtavit, primum in *Friſlandia*, & deinde ad *Africam* maxime, utque ad *rubrum mare*. Multas tunc res ingentis pretii terra marique acquiſivit, acceperatque jam tum ſeptem

aptur snua til Noregs, ok hellþu þeir nu aptur til norþurs. Eit kvollþ seint komu þeir viþ *Morlanþ biþ austara*, þar tok Kongsson stranþhogg mikit, rænti ok brenþi borgir ok kauptun, enn hio hvorn til bana er fyrir stoþ, þar þok hann fiogur hunþrud manna, þar meþ bræþur tvo sem hetu *Borkur* ok *Bolverkur*, þeir voru hin mestu illmenni, ok eirneiginn hamrammir, nær þeir villþu þat reina. þeir Sorli hiellþu nu allt til *Danmerkur* ok at *Eirarsunþi*, þar let kongsson atkerum kasta, ok la af um nottina.

XI. CAP.
Fall Halfdanar Bronufostra.

AT morni sem menn vakna a skipum kongssonar, sau þeir sio skip viþ sunþinn, meþ einum sva listilegum *dreka*, at allþrei hofþu þeir slikann seþ, hvorki at stærþ ne bunaþi. *Allur* var hann *stali sleiginn* ok *gulli lagþur fyrir ofan siomal*, þar meþ *stafnar* ok *veþurvitar* skiærasta gulli pryþþir, eirneiginn *utskorinn* meþ miklum meistaradom, ok allur *malaþur* meþ grænum blaum gulum ok hvitum steini, alla tok at unþra slika pryþi ok prial, sem þessu skipi silgþi, þeinktu nu þennann eirn veglegann herra, er þvi atti at styra. Baþ nu kongsson hallþa nær skipi þessu, vilianþi vita hit sanna, voru nu leist skip ur festinni, ok hellþu nu i sunþit nær

wenda hem til norden. Sent om en kwäll/ komo de wid Morland det östra/ där giorde han strandhugg/ eller landstigning/ röfwade och brände borgar samt köpstäder/ men högg hwar och en til döds/ som honom före stod; där tog han syrahundrade männ samt twänne bröder/ Borkr och Bolwerkr/ som woro de wärsta boswar/ och kunde förbyta sin ham enär de wille sådant röna. Sorle hölt nu sedan alt til Danmark och åt Öresund/ där lät han kasta ankar/ och låg där natten öfwer.

II. Cap.
Halfdan Branufostres fall eller död.

EMot morgonen när folket waknar på Kongssonens skep/ sågo de sju skep wid sundet/ tillika med et så konstigt Drakeskep/ at de deß like aldrig sett hade/ hwarken til storlek eller bonad. Det war alt öfwer beslagit med ståål/ och förgylt ofwan för sjögången/ därtil med woro stamnar samt flaggor med skäraste gull beprydde/ samt mästerliga utskurne; så war det och alt öfwer målat med gröna/ blåa/ gula och hwita stenfärgor/ så at alla togo at undra på slikt pryde och prål/ som war på detta skep/ tänkande nu denna wara en förnämlig herre/ som det ätte at styra. Kongsson bad nu sina männ hålla nära til detta skep/ wiljande weta sanningen; skepen wordo då lösta ur fästen/ och höll mann nu fram i sundet/ nära

septem naves, multosque fortes viros; & quoniam prope erat autumnus, in Norrigiam reverti voluit Regis filius, ideoque cursum in aquilonem direxerunt. Multo vespere ad *Morlandiam orientalem* adpulerunt; ibi in terram escendens, prædam late egit, arcesque & urbes delevit incendio, omnes qui se opposuerunt gladio interficiens. Ibi etiam quadringentos cepit viros, duosque fratres, qui vocabantur *Borkus* & *Bolverkus*, perditissimi nequam, qui formam suam mutare poterant, quoties visum ipsis fuisset. Sorlus deinde ad Daniam fretumque *Oeresund* navigavit, jactisque ibi anctoris pernoctavit.

CAP. II.
De cæde Halfdani Branæ alumni.

MAne, cum excitati essent socii navales in classe filii Regis, septem conspiciunt naves una cum *Draconaria*, tanta *arte* elaborata, ut parem, sive magnitudine, sive ornatu, nunquam antea vidissent. Omnis *chalybe* obducta erat, & super aquam *deaurata*, adhæc prora & puppis auro purissimo nitebat, ingenti *artificio cælata*; tum viridi, cæruleo, flavo alboque lapideis *coloribus* tota *picta* erat, ita ut omnes tantum apparatum, qui in hac nave erat, mirari cœperint, cogitantes, magnum esse virum, qui illam regeret. Regis filius, remos propius agere suos jussit, vera sciendi cupidus; jamque vinculis solutæ naves, proce-

nær þessum mikla dreka. Madur stoþ viþ siglu a drekanum stor ok allþraþur, hann var klæþþur *kapu* eirni, hun var oll *blaþbuinn*, sverþ haiþi hann i henþi biart ok biturleyt. Sorli mællti, hvor er þessi hinn mikli herra, er þessum stollta ok stora dreka stiornar meþ slikri pryþi magt ok virþingu frambrunanþi, ei hefur fyrr nalega siedur verit soþþann meistara domur. Hinn mikli maþur sem stoþ a drekanum mællti, sa eirn mun vera at þik mun ei ottast eþur fyrir þer hræþþur vera, þo þu mikill þykist eþur þrælum þeim leiþum er þer filgia. Sorli mællti, ek þykiunst heira, at þu þikist ofgoþur at tala viþ oss, enn hvor sem þu ert, munum ver þora at sia þik aþur enn uti er, þviat þatt er minn grunur, at þetta muni vera Halfdan kongur Bronufostri af *Sviþioþ hinni kollþu*, hvort riki þu vanst af *Agnar Auþgva* foþurbroþur minum, enn giorþir hann at na, ok ætti mer ecki at þykia kostavant viþ þik, þvi vil ek bioþa þer þennann kost, at gefa a vallþ mitt þann goþa dreka ok skilium sva slett. Halfdan kongur mællti, sva leingi hofum ver þessum goþa dreka styrt, at meira hefur fyrir hann bodist, enn gefa hann burt fyrir aungva muni, ok þott ek hafi lanþ unnit unþann frænþum þinum, þa muntu þaþ sva buit hafa, ok skall tu hit fordæmda fol fa makleg giollþ fyrir þina diorfung, ok allir þinir fela-

nåra til denna stora draken eller höfdingaskeppet. Wid seglet stod en stor mann och åldrig; han war klådd i en kåpa, som war all besmyckad, och hade i handen et klart och skarpt swerd. Sorle sade då: ho år den stora Herrn, som styrer denna stollta och stora drake, med slik stark prydning och ansenlighet framblänkande? näppliga har mann tilförne sett et sådant måstarstycke. Den stora mann, som å draken stod, swarade: sådan en månde hår wara, som dig ej fruchtar, ej eller rädes för dig, endoch du tyckes wara stor, mindre för de leda trålar som dig följa. Sorle sade: mig tyckes höra, at du inbillar dig wara ofgod at tala med oß; men eho du nu år, mågom wi wål töra se dig, innen det med oß warder ute; ty jag grunar eller gissar, at detta månde wara Kong Halfdan Branas fosterson, af det kallda Swerige, det du wanst af min faderbroder Agnar Ödga, och gjorde honom til et as, och har jag få ej at nögja mig med ringa wilkår af dig; utan wil nu tilbjuda dig det wålkår, at du gifwer i mit wåld den goda draken, och wj sålunda skiljoms slått åt. Kong Halfdan swarade: så långe hafwom wi styrt denna goda Drake, at det mera för honom erbudits, ån gifwan bort för ingn ting; och skjönt jag har wunnit landet undan dina frånder, så måste du doch låta dårwid bero, och skall du fördömda fol få mäkelig gålld för din djårfhet, jåmte alla dina följes-

cedebant in freto, machinæ huic adpropinquantes. Ad velum stabat vir, magnus corpore & natu, pallio indutus, ornatu pretioso per omnia micante, manuque ensem gestans acutum nitidumque. Sorlus inquit: quis magnus ille dux est, qui ingentem hanc superbamque regit navem, tanto cum adparatu procedentem; vix tantum antea nos vidimus artificium. Magnus vir, qui in navi stabat, respondit: ille hic est, qui nec te timet, nec vilia ista mancipia, quæ te sequuntur, quanquam tibi ipsi tu forsan videris magnus vir esse. Sorlus inquit: videor mihi jam interligere, quod, falsa ductus opinione, meliorem te credas, quam qui nobiscum colloqui digneris; quisquis autem es, vultum tuum adspectumque nos certe sustinebimus, antequam de nobis actum erit, conjicio enim te Regem Halfdanum Branæ alumnum esse, ex *gelida Suethia*, qua patruum meum *Agnarum Oedgium*, ad incitas a te redactum, exuisti; unde nec parvo mihi satisfeceris; quamobrem ego tibi hanc conditionem nunc offero: da hic pulcram istam navem, ut nos ita separemur invicem. Halfdanus respondit: tamdiu hunc Draconem nos reximus, ut cuicunque licitantium pretio nunquam venalem judicaverimus; nec hodie pro nihilo abalienandum arbitramur. Et quanquam regnum cognatis tuis ego eripui, tibi tamen hoc ferendum puta, nec dubita, vilissime, quin dignas proterviæ tuæ dabis pœnas, cum omnibus tuis sociis, qui falsa illa te lactas spe, quasi ego tibi darem navem isthanc meam, quam

felagar, at þu ætlar þer þann dul, at ek muni gefa þer minn goþa dreka, þar ek vil ei gefa þer hann fyrir alla eigu þina, eirninn villþa ek hellþur lifit lata enn giora mer þa ſkomm, at fa hann i henþur einum þorpara eþur þrælbornum þyar niþ, ok var nu kongur æfa reyþur ok bauþ nu ſkiott ſynum monnum at taka þeſſa þriota. Nu var ys mikit a drekanum ok biugguſt nu hvoru tveggiu til bardaga eptir megni, bauþ kongur at ſyn ſkip ſkyllþi leggia a bæþi borþ at ſkipi þvi er Sorli ſtyrþi. Var bratt ſva giort ok tókſt nú hin harþaſta oruſta af hvoru tveggium, ok var nu ſkotit *ſtorbyſſum* ok *grioti*, eirneiginn flugu *orfar* ok *gaflok*, *axir* ok *kaſtmol*, ok var nu mannfall hiþ meſta, enn Halfdan kongur var æfur, ok oþur aptur ok framm um ſkipit, eggianþi ſyna menn faſt frammganga. Leiþ ei langt aþur oll ſkip Sorla voru brotinn ok eyþ, nema þat ſem hann var a ſialfur, enn kongur hafþi miſt þriu ſkip, ok voru þa eptir fiogur meþ drekanum, ok logþu þau tveim meyginn at ſkips kongsſonar. Drekinn var ſva har yfir onnur ſkip, at einginn kom hoggum eþur logum a hann, fyrir hæþar ſakir, enn þeir menn ſem a voru drekanum, baru a menn kongsſonar *vellanþi bik* meþ *brenni ſteini*. Ser kongsſon at hann munni ſkiott ſigraþur, ef þann eiginn geingur leingi, ok ſtunþar
þvi

följeſlagare, ſamt at du gjör dig det falſka hoppet, ſåſom ſkulle jag gifwa dig min goda Drake, där jag doch ej ſkulle det gjöra emot all din egendom; wiljande hälldre låta lifwet, än gjöra mig den ſkamm at få honom enom torpare eller trälboren horunge i händer; wart altſå Kongn mycket wredr, och böd nu ſtrax ſina månn at taga deſſa prackare. Nu war mycket gny å Draken, och gjorde mann ſig å hwarje ſida ſtridsfärdig efter förmågan, bjudande Kongn, at mann ſkulle lägga ſkepn til bägge borden af det ſkep ſom Sorle ſtyrde. Så wart det och ſnarliga gjort, och begynte nu et hårt ſlag; mann ſköt då med ſtora ſtäckar och ſtenar, där hos flögo pilar, kaſteſpjut, yxor och grus, hwaraf et ſtort mannfall ſkjedde; men Kong Halfdan war grym, och for bak och fram på ſkepet, äggande faſt ſina månn til framgång. Led altſå ej långt, förr än alla Sorles ſkep woro brutne och utödde, förutan det ena, ſom han war ſjälfwer på, men Kongn hade miſt tre ſkep, och woro då fyra kwara med Draken, dem mann å båda ſidor om Kongsſonens ſkep lade. Draken war ſå hög öfwer annor ſkep, at ingen kunde koma at hugga och ſticka dem ſom på honom woro, för deß högd ſkull; ſå kaſtade och folket, ſom på honom war, nider ſjudande beck och brännſtenar på Kongsſonens månn. Såg nu Kongsſon nog, at han ſkulle ſnart ſegras eller tappa, om detta länge ginge för ſig, och åſtundade
Dy

quam cum omnibus tuis fortunis commutare nollem; mori mihi ſatius erit, quam cum æterna infamia mendico & notho ſervili illam tradere. Ingenti itaque incenſus ira, Rex ſuos juſſit iſtos ſine mora capere. Multus tunc in nave regia ſtrepitus erat, parabantq; ſe utrimque, pro viribus, ad certamen, jubente Rege ſuos, ut navibus ab utroque latere illam clauderent, quam Sorlus ducebat. Ita quoque celeriter factum prœliumque magnum jam incepit; tunc magni volant *trunci & lapides* cum *telis*, *haſtis*, *ſecuribus* & *glarea*, unde magna cædes facta eſt. Halfdanus Rex ferox & formidabilis in pugna, modo in prora, modo puppe ſtabat, ſuos ad invadendum adhortatus; nec multum moræ, omnes quippe Sorli naves fractæ & præſidio ſuo nudatæ ſunt, præter unam, in qua ipſe erat. Rex autem tres amiſerat naues, & quatuor cum regia ſupererant, quas omnes ad utrumque Sorli navis latus adplicabant. Regia navis tantum altitudine ſuper alias eminebat, ut nemo, propter altitudinem, eos attingere aut ferire poſſet, qui in illa erant; tum fervidam *picem lapidesque ignitos* propugnatores ejus in Sorli viros devolvebant. Hoc modo ſe cito victum iri Regis filius intellexit, ſi iſta diutius continuarent; operam itaque dedit navem inimicam ut ſcanderet, licet ibi lectæ juventutis robora Rex conſtituiſſet. Vir erat cum Rege, in quem unum tantum habuit fiduciæ, quantum in omnes alios; ille *Thorerus robuſtus* vocabatur, Thorvidi Jarli filius, novendecim tantum annorum, & tamen

men

þvi at komaſt a drekann, enn kongur hafþi valit þat vaskaſta liþ a hann. Maþur var eirn meþ kongi er hann ſetti ſva mikit trauſt a, ſem alla aþra, ſa het *þorir* hinn *ſterki*, hann var ſon *þorviþs Jarls*, nitian ara at alldri, þo hit meſta mannval ok fullhugi. Einginn maþur var honum jafn at dreingskap nie hreiſti um allt *Sviariki*, enn herklæþi hafþi hann ſva goþ at alldrei kunni neitt ſverþ a þau byta hvorſu gott ſem þat var. Nu ſem Sorli ſer at ei muni tia at ſvo buit ſtanþi, hleipur hann a Drekann er menn minſt varþi, ſva allir hrucku fra, enn þeir Borkur ok Bolverkur hlupu upp i oþrum ſtaþ, ok ſva hvor eirn ſem þrek til hafþi. Hio nu Sorli menn kongs niþur i ſtra, ſva ollum var þeim dauþi vis, er ei hopuþu a hæl fyrir honum, enn þeir Borkur ok Bolverkur meþ oþru borþi, þar ſem þorir var fyrir, hrucku nu menn hongs fyrir Sorla hinum ſterka, enn hann hio hvorn af oþrum ok þyrmdi ongvum, allt þar til ecki ſtoþu eptir meir enn attatyu menn. Nu ſer Halfdan kongur þetta, ok æþir mot Sorla ok hiugguſt nu ott ok tydum, matti þar ſia morg hogg ok ſtor, geck þat langann tima at hvorugur hopaþi a hæli fyrir oþrum, enn ſva kom at Halfdan tok hellþur til at mæþaſt, þvi hann var miok gamall, enn Sorli var þvi lyſtugri ſem hann ſokti leingur, ok hliop opt i lopt upp viþ hvort

Dy at koma å Drakon/ dår å Kongen doch hade utwalt det raſkaſta mannſkapet. En mann war med Kongen / den han ſatte ſå ſtor förtröſtan på / ſom alla de andra; han het Thorer den Starka/ Thorwid Jarls ſon / af nitton åhra ålder/ och tock en den waldaſte och fullhugaſte mann/ ty ingen fanns hans like til ſtyrka och raſkhet i alt Swearike/ hafwande och ſå goda ſtridskläder / at aldrig något ſwerd kunde bita på dem / ehuru gott det då war. Som nu Sorle ſer / at det ej dugde at låta hårwid ſtå / ty löper han på Draken / når mann det minſt wårdade / och måſte nu alla rycka undan; då lupo och Borkr ſamt Bolwerkr på et annat ſtålle up / och ſåledes hwar en ſom han hade ſtyrka til. Sorle högg nu nedr Kongens månn ſåſom ſtrå / och woro alla wiſſa på döden / ſom ej gingo undan för honom; Så gjorde och Borkr ſamt Bolwerkr wid andra ſudbordet / dår Thorer war före; hwarmedels Kongens folk wek undan för den Starka Sorle / ſom högg hwar efter annan / ſkonande ingen alt til deß ej flera ſtodo kwara ån åttatijo månn. Nu ſer Kong Halfdan detta / han ruſar ſå emot Sorle/ och höggo de förfårliga och tida; måtte mann dår ſe mång ſtora hugg / ſom långe tilgeck / ſå at hwar wek til rygga för den andra; men det kom nu ſå wida / at Halfdan tog til at mycket mödas/ ty han war mägta gamal / men Sorle war deß oförtrutnare / ſom han långre framſökte; håppande ofta i luftn wid hwart

men virtutis adeo ſelectæ & adultæ juvenis, ut in tota Suionia par ipſi nemo inveniretur, habens quoque veſtes militares adeo bonas, ut ferrum nunquam lædere poſſet, quantumque illud bonitatis eſſet. Ubi itaque Sorlus vidit, parum e re ſua fore, ſi iſthac ratione diutius pugnaretur, proſiluit in navem qua negligentius defendebatur, & tunc omnes pedem referre coacti ſunt; in aliam mox partem Borkus & Bolverkus aſcendebant, deinde alius poſt alium, prout admittebant vices. Sorlus jam inſtar graminis Regios cædit, omnesque certo ſe morituros ſentiunt, qui fuga ſibi non conſulebant, ita quoque Bornus & Bolverkus ad alterum navis latus graſſabantur, ubi Thorerus illos excipiebat. Hac ratione claſſiarii Regis cedere cogebantur Sorlo robuſto, qui nulli parcens cædem cumulabat, donec non ſupra octoginta remanerent. Halfdanus iſta videns, in Sorlum irruit, dimicantque jam illi acerrime; magnos tunc intentari ictus & eludi utrinque cerneres; quod diu durabat, cedentibus modo, modo urgentibus invicem tantis æmulis; ad ultimum tamen vires Halfdanum deficere cœperunt, ſenio enim tarda virtus viri erat. Sorlus autem quo diutius certabat, eo acrior ſemper factus eſt, ſaliens in aera ad ictus pleroſque, adeo ut Rex nullum cum effectu facere poſſet, ſed contra, multis acceptis vulneribus, labori ſuccumbens ad puppem ipſe refugere cogeretur. Deinde Sorlus robuſtus illum alloquitur dicens: accipe jam vitam, & conciliemur; mihi ſatis erit honos, quem-

hvort hogg, ſva kongur kom ongvu hoggi viþ, toku nu at beraſt ſar a hann, ok hopaþi hann aptur at lyptingu ok var nær at þrotum kominn, Syþann mællti Sorli hinn ſterki, þigg þu griþ kongur ok ſættunſt viþ, vil ek eiga unþir dreingſkap þinum hvoria ſæmd þu villt viþ mik auka. Kongur mællti, nu finn ek giorla bleyþi hug meþ þer, ok mun þig *brædsla* ſtanda, ſem fleiri *Nordska* frænþur þina, ok ſkalltu þat vita at ek hefi alldrei huginn lægt firir nockrum manni, ok man ſva enn vera ok ſkalltu nu hiþ blauþa þy ok þræls niþur verþa viþ at ſnuaſt hvort þu villt eþur ei. Sorli mællti þu munt raþa verþa, enn þo ſeigi ek þer enn griþ vis, enn kongur neitaþi morgum ſinnum meþ ſneipulegum haþungar orþum, ſem kongsſon þat heirþi, toku þeir aptur til at hoggvaſt meþ ſtorum atgangi, horvaþi nu kongur viþ hvort hogg ok allt aptur a ſtafn drekanum, enn ſva ſigraþi hann mæþi at hann matti valla hallda ſverþinu. Sem Sorli þat ſa mællti hann, byþ ek þer enn griþ kongur ſva allir heiri, en Halfdan mællti, fordæmþur verþi ſa ſem nein þin boþ þiggur, ok ſkal ek firr lata lif meþ hreiſti. Sorli kvaþ hann ongrar æru verþann af ſer, ok man ek litt hirþa hvaþ eptir kemur, ok hio nu ſva ott ok harþt til kongs, at hann kom ongvu hoggi viþ vegna mædi, þar til ſverþit hraut ur henþi kongs, ok henti Sorli þat a lopti ok lagþi þvi igegnum konginn, ok hafþi Halfdan alldrei ſar feingit af nockrum manni firr. Let kongur ſva lif ſitt meþ goþann orþſtyr.

XII. CAP.

hwart hugg / ſå at Kongen kom intet hugg åſtad på honom / utan feck många ſår / och måſte ſå löpa undan åt bakſtamnen / warande nu uttröttr. Sedan ſade Sorle den Starke: tag nu emot lifsſäkerhet / och låt oß förlikas / ſå wil jag undr din tapperhet åga hwad heder du mig hålſt wil tillägga. Kongen ſwarade: nu finnr jag gjörliga dig wara blödhugad / och månde wål rädſla intagit dig / ſåſom flera dina Nordſka frånder; och ſkall du det weta / at jag aldrig warit hugfalln för någon mann / och ſkall det ſå ännu wara; ſkolande du nu blödiga thy och trålunge hålla ſtrek / om du will eller ej. Sorle ſade: du må råda / dock tilſäger jag dig än at wara wis om ſkonsmål; men Kongen nekade många gångor med ſnöpliga hädelſe ord / och ſom Kongsſon det hörde / togo de åter til at huggas med ſtor åtgång / då Kongn måſte ragla undan wid hwart hugg / alt åt bakſtamnen på drakn / då mödan ſå ſegrade honom / at han knapt kunde hålla ſwerdet. Som nu Sorle det ſåg / ſade han: jag bjuder dig Kong än fredighet / och det ſå alla hördet; men Halfdan ſwarade: fördömdr warde den / ſom ringaſta tilbud emottagr / och ſkall jag wiſt förr låta mit lif med raſkhet. Då ſade Sorle: du är ingen åra wärd af mig / och må jag litet achta hwad efterkomr; huggande nu ſå faſliga och hårt til Kongen / at han intet kunde koma til wåga at gjöra något mot hugg / för mödaſkull / til deß enteliga ſwerdet ſlög hanom ur handn; det dock Sorle hämtade i luften / och lade det igenom Kongen / ſom förr aldrig fått ſår af någon mann. Låt altſå Kongen ſit lif med gott loford.

12. Cap.

quemcumque tua mihi virtus adjudicaverit. Rex reſpondit: nunc certo ſcio, mollem te animo eſſe, & ſine dubio idem jam te timor qui cognatos iſtos tuos *Norrigios*, invaſit; & hoc ſcias velim, me nunquam timuiſſe virum, & talem quoque hodie me eſſe; tu itaque abjectiſſimum mancipium, ſive ſponte, ſive coactus, ſuſtinebis tamen certamen. Sorlus inquit: res tui arbitrii erit, ego tamen adhuc certam tibi addico veniam; quam Rex ſæpius reſpuens, conviciis etiam laceſſebat. Cum Regis filius iſta audiret, rurſus pugnare cœperunt cum magno impetu; & tunc Rex pede inſtabili & vacillante quemvis vitans ictum, in puppem ſe ægre recipiebat, adeo labore victus, ut enſem vix manu ſuſtinere poſſet. Quod ubi Sorlus vidit, adhuc, inquit, pacem tibi offero, Rex, & hoc, omnibus audientibus; Halfdanus autem reſpondit: perditus ſit, qui vel minimam a te acceperit conditionem. Tunc Sorlus: nec tu oblato a me honore dignus, & ego parum curo ea quæ conconſequuntur; ictus jam ingeminans tam duros atque horrendos, ut Rex prorſus defatigatus contra ferire non valeret, donec enſis tandem e manu elaberetur; quo Sorlus ſtatim in aere accepto, Regem transfodit, qui tamen antea nunquam vulnus a quopiam acceperat. Ita Rex cum magna laude occubuit.

XII. CAP.
Fra þorir Jarnſkiollþ.

NU er at greina fra þorir, at hann hio niþur menn Sorla ſem hratt hris, meþ ſva vaſklegri vorn at allir hrucku fra. Nu ſer Borkur þetta, ok æþir mot þorir ok hiugguſt þeir miok af æþi, enn Borkur var trillþur at afli ok hoggur til þorirs, bæþum honþum, ſier nu þorir ſer viſan dauda ef a hann kiæmi, þvi hleypur hann i lopt upp aptur a bak yfir eina ſla, kom ſverþit i ſlana ok varþ þar faſt, ok varþ nu Borki ſeint um þvi burt at kippa. Hoggur nu þorir at Borki baþum honþum, enn hann bles moti illum anda ſva ſverþit hraut ur henþi þorir, ok braſt nu Borkur i dreka liking, ok bles nu meþ ſynum kiapti ellþi ok ſvælu. Tok nu þorir tre eitt er nærri honum la, ok lauſt i hofud drekans ſva hauſinn brotnaþi, nu laut þorir miok viþ hoggit, ok i þvi kemur Bolverkur at ok hoggur þvert um herdar honum, ſva hann fell flatur viþ ok bloþ rann af munni hans ok vitum, ok hyggur nu Bolverkur annat hogg at greiþa. Nu ſprettur þorir ſkiott a fætur, ok gripur ſinni henþi um hvorn fot a Bolverki ok ſleingdi honum niþur viþ borþſtockinn ſva hart at hauſinn brotnaþi. Var nu ſva margt manna Sorla komit a drekan at þorir var ofurliþa borinn, eirneiginn ſa hann kong fallin, þvi hliop hann nu fyrir borþ ok ſinti hinn beinſta

12. Cap.
Om Thorer Järnſkjöld.

NU är det at förmäla om Thorer / at han högg nedr Sorles männ ſåſom rätt rjs / wärjande ſig ſå raſkeliga / at alla röko från. Detta ſer Borkr / han ruſar mot Thore / och höggos de urſinnigt; men Borkr hade trolla afl / och högg til Thorer med båda händer / då Thorer ſåg ſig en wiſſan död / om hugget honom åkomit; ty häppar han i luſtn bak öfwer en ſlå / och i den ſama kom ſwerdet och wart faſt / ſå at Borke wart ſenare at rycka det bort igen. Nu huggr Thorer twehändes til Borker / men han blåſte emot med en ſlak anda / ſå ſwerdet rök Thorer ur händerna / och då antog Borkr en Draka likneſſe / och blåſte ur ſin kjäſta eld med ſlak os. Då tog Thorer et trä / ſom nära honom låg / och ſlog det i Drakahufwudet / ſå höſn eller ſkalln ſprack; och ſom Thorer lutade ſig nog wid hugget / kom Bolwerkr til / huggande honom twert öfwer härdarna / ſå at han föll flatr därwid / och blodet rann af hans munn och näſa / hwarpå Bolwerkr ärnade gifwa honom andra hugget. Men Thorer ſpratt nu ſnarliga up på föttren / grep med ſina händer om hwar fot på Bolwerkr / ſlängande honom emot bordſtocken ſå hårt at ſkalln braſt. Nu woro ſå många Sorles männ komna på Drakn / at Thorer öfwermannades / och då han ſåg Kongn falln / lop han öfwer bord / och ſimade genaſte

CAP. 12.
De Thorero Jærnſkiældio.

JAm de Thorero commemorandum eſt, quod ille Sorli viros, quaſi virgulta, proſterneret, defendens ſe adeo fortiter ut omnes refugerent. Videt hoc Borkus, impetumque in Thorerum facit, & dimicant jam illi furioſe. Borko autem vires veneficio auctæ erant, ille Thorerum ambabus tunc ferit manibus, qui certam ſibi videns mortem, ſi ictus tetigiſſet, in aera ſaliit ſupra lignum quoddam, cui, eluſus ſaltu enſis, adhæſit; Thorerus autem Borkum ſero revellentem utraque manu petiit, ſed ille adeo malum ſpiravit halitum, ut enſis de manu Thoreri detorqueretur. Deinde Draconis formam Borkus aſſumſit, & faucibus ſuis ignem fœtentemque fumum evomuit; Thorerus autem, arreptum tunc, quod prope jacebat, lignum, cranio ſerpentis illiſit, adeo ut illud frangeretur. Cumque ad ictum hunc multum ſe Thorerus incurvaret, adcurrit Bolverkus, humeros ejus tranverſim pulſans adeo ut ſupinus ille in terram caderet, ſanguisque ex ore & naſo ejus manaret, & tunc Borkus alterum addere ictum voluit. Thorerus autem ſubito exſurgens, Bolverkum ad utrumque pedem manibus prehenſum, adeo violenter ad trabem in latere navis contorſit, ut cranium rueret. Jamque multi ex Sorli comitatu Regiam navem

beinsta veg til lanþs, ok lauk ſva ſtryþinu. Gaf Sorli ollum monnum griþ ſem eptir voru, ok tok drekan Skrauta ſem ok alla kongſins dyrgrypi, ok hellt nu hem til Upplanþa ok hitti foþur ſinn ok inti nu allt ſem ſkeþ hafþi, þotti ollum ſtor ok mikil frægþ hans. Margir menn girntuſt at ſia drekann Skrauta, ok var þat allra manna mal, at ei munþi veglegra eþa betra ſkip finnaſt hvorki at fegurþ ne pryþi.

genaſte wägen til lands / hwarmed och ſtridn lycktade. Då gaf Sorle alla månn förſkoning / ſom efter lefde; han tog Draken Skryte / ſåſom och alla Kongens dyrbara ſakr / ſeglande ſå hem til Upland / där han hittade ſin fader / och berättade alt ſom ſkett hade. Alla tyckte hans frågd wara ſtor / och mången nyſikades at ſe Draken Skryte / warande det allmänt tal / at aldrig mände hårligare eller bättre ſkep finnas / hwarken til fägring eller pryde.

XIII. CAP.

Viþbunaþur þeirra Sorla ſterka.

NU ſem Sorli hinn ſterki hafþi þetta þrekvirki unnitt, kvaþ Erlingur kongur honum bratt ofriþ viſann af þeim bræþrum, ok þvi letu þeir feþgar liþi ſafna um allt Noreygi. Eirninn voru nu Harallþi kongi boþ giorþ, at hann liþ tillegþi, bra hann ſkiott viþ viþ þennann boþſkap, ok var nu dreiginn ſamann ſva mikill hermugur ok marg menni, ſem um þat riki meſt faſt kunni. Kom nu Harallþur kongur meþ allan þennan her til Upplanþa, ok fann þa feþga, var nu manntal folkſins þria tyu þuſunþ ſtryþsmanna, at auki þionuſtu ſveina, ok hofþu nu at ſer ſterkann vara nott ok dag.

13. Cap.

Sorle den Starkes och de andras krigsruſtning.

SOm nu Sorle den ſtarke hade wunnit detta hedrswärk / ſpådde fadren Kong Erling honom en wiſſan oſrid af de Bröder Kong Halfdans efterlåtne ſöner / och fördenſkull låta de båda ſamla folk til ſig öfwer alt Norrige. Så gjordes jämwäl båd til Kong Harald at han hjälpte dem med ſit mannſkap; denna giorde ſig då ſnart redo wid ſlikt bodſkap / ſammandragande de nu ſå ſtoran her och många månn / ſom mann måſt af det riket kunde få. Med all denna heren kom Kong Harald til Uplanden och fant där Kongen och hans ſon / då folkets manntal nu befanns beſtå af trettijo tuſende ſtridsmånn / ſom ökades af tjenſteſwenner / och höllo de ſtarkan wård om ſig ſå natt ſom dag.

CAP. XIV. 14. Cap.

vem aſcenderant, Thorerumque multitudo vincebat, qui itaque, cum Regem etiam occubuiſſe cerneret, in mare ſe projecit, terram, qua brevius iter, nando petens; & ſic prœlium finitum eſt. Sorlus omnibus, qui ſupererant veniam dedit, regiaque navi Skryta, cum omni Regis prætioſa ſuppellectili in ſuam poteſtatem redacta, domum ad Uplandiam navigavit, ubi patrem inveniens, omnia, quæ acta erant, ei expoſuit. Omnibus virtus ipſius magna videbatur, & multi magnopere cupiebant Regiam Skrytam videre; in vulgus enim notum erat nullam ſplendidorem melioremve, ſive ſtructura, ſive cetero apparatu navem inveniri.

CAP. 13.

De Sorli robuſti ceterorumque bellico apparatu.

CUm hoc egregium facinus Sorlus robuſtus edidiſſet, pater ejus Erlingus Rex certum bellum a fratribus, ſuperſtitibus Halfdani Regis filiis, fore prædixit; jubent itaque ex tota Norrigia copias evocari. Legati quoque ad Haraldum regem miſſi, ut auxilia mitteret, rogantes; qui ad hunc nuncium nec ſe tardum præbuit, armatos ſtatim cogens, quot dare regnum poterat. Cum omni hoc exercitu Haraldus ad Uplandias perrexit, ibique Regem & filium ejus invenit. Armatorum autem triginta millia erant, quæ multis etiam famulis augebantur, quæque diu noctuque vigilias cum magna cura agebant.

 CAP. 14.

XIV. CAP.

þorir ſeigir fall Halfdanar Kongs.

NU ſkal fra þui ſeigia, ſem þorir komſt burt af drekanum a Eirarſundi hit beinſta til lanþs, letti hann ei firr enn hann kom til *Danmerkur*. Enn þvi riki ſtirþi *Sigurþur*, ſem leingi hafþi adur filgt Halfdani kongi, þat riki var *erfdalanþ* Halfdanar kongs, ok hafþi hann ſett Sigurþ foſtbroþur ſinn þar yfir ok giort hann þar at kongi. þorir letti ei ſinni ferþ firr enn hann hitti Sigurþ kong, ok innir honum allt hit ſanna um frafall Halfdanar kongs. þotti nu ollum þetta ſtirþar frettir, ok meſt konginum Sigurþi, dvalþiſt þorir þar ei leingi aþur kongur feck honum ſkip ok menn til *Sviarikis*, hiellt hann nu hit beinſta ok tok hofn i *Sviþioþ* nærri *borginni* ſem þa var *hofuþſtaþur* i *Sviavellþi*. Halfdan kongur atti þann ſon er *Sigmunþur* het, annar hans ſon het *Hogni*, dottur atti kongur er *Marſibil* het ſem moþur hennar, hun var hin fryþaſta jungfru er menn viſſu i þann tima vera. Nu geingur þorir a lanþ til borgarinnar, ok ſpyr at Hogni er ſiglþur ur lanþi til Kaſto hertuga mag ſins a Englanþi, nu geingur þorir i hollina þar eþ Sigmunþur kongsſon inni ſat meþ ollum ſinum hofþingium, eirneiginn Drottninginn ok dottur hennar. Heilſar þorir nu kongsſyni ok ollum hofþingium,

14. Cap.

Thorer ſågjer Kong Halfdans fall.

Nu ſkall dår om ſågjas at ſedan Thorer bortkom af Draken i Öreſund det genaſte til lands, då låtr han ej förr af med ſin fård ån han kom til Danmark. Detta riket ſtyrde nu Sigurder ſom tilförene hade långe fölgt Kong Halfdan, hwars arfrike detta land war, och hade han ſatt denna ſin foſtrbroder Sigurd dåröfwer, och giort honom dår til Kong. Thorer aflåt nu ej ſin fård, förr ån han hitte Kong Sigurd, ſågjande honom i allo ſant om Kong Halfdans frånfålle. Detta tyckte alla wara ſwåra tidender och måſt Kong Sigurd, ty dwaldes Thorer dår ej långe, utan Kongen feck honom både ſkep och folk til Sweariket, hwarpå han ſeglade det genaſte, och tog hamn nåra den borgen, ſom då war hufwudſtad i Sweawåldet. Kong Halfdan egde twånne ſöner den ena het Sigmund den andra Hogne, men Dottren het Marſibil ſåſom hånnes modr; hon war den deyeligaſte Jungfru ſom mann wiſte af den tidn. Nu geck Thorer å land til borgen, och ſporde at Hogne hade ſeglat ur lande til ſin ſwåger Kaſto på England; han går då inn i ſalen dår Sigmund kongsſon ſat inne med alla ſina Höfdingar, jämte Drottningen och des dotter. Thorer hålſar Kongsſonen ſamt alla Höfdingarna,

CAP. 14.

Thorerus Halfdani Regis cædem narrat.

NUnc de Thorero mentionem faciemus; ille, poſtquam Draconariam in freto Oereſundico reliquiſſet, terramque, qua breviſſima poterat via, attigiſſet, non deſtitit ab itinere, donec in *Daniam* perveniret. Hoc Regnum ſub imperio *Sigurdi* tunc erat, qui diu olim Halfdanum Regem ſecutus eſt, cujus iſta *regio hæreditas* fuerat, quique ſuper illam ſocium hunc ſuum Sigurdum conſtituerat, regemque ibi fecerat. Thorerus ab itinere non quievit, quoad Sigurdum Regem inveniret, cui in omnibus verum dixit, de obitu Halfdani Regis. Omnibus triſte nuntium videbatur, maxime Sigurdo Regi, unde nec diu ibi Thorerus commoratus eſt, ſed acceptis a Rege copiis navibusque, breviſſima via in Suethiam navigavit, *portam* intrans prope *arcem*, quæ tunc in Suioniæ regno caput erat. Halfdanus filios habuit, alter *Sigmundus*, alter *Hognus* vocabatur, filia, ut mater, *Marſibila*; illa ſui temporis pulcherrima virgo fuit. Jamque Thorerus, excenſu in terram facto, ſtatim cognovit, Hognum e regno navibus profectum eſſe ad ſocerum ſuum Caſtonem in Anglia. Intrat itaque cœnaculum, ubi Sigmundus filius Regis ſedebat, cum omnibus ſuis ducibus, juxta Reginam ejusque filiam. Thorerus Regis filium cum omnibus ſalutat

gium, ſyþann ſpyr Sigmunþur þorir fretta, ſva ok hvort Halfdan kongur væri meþ heilſu aptur kominn. þorir mællti, mikil ok ill tyþinþi eru yþur at greina, ſem er dauþa Halfdanar kongs, ran ok miſſir drekans Skrauta ok allra kongsſins dyrgripa. Innir nu þorir allt hiþ ſanna ſem til geck, hvorſu kongur var af Sorla hinum ſterka unnin ok allir hanns menn. Bra nu morgum illa viþ þetta, allrahelſt drottningu, þvi hun feck hvort omeigit af oþru, þar til hun ſprack af harmi, var nu enn meiri ſorg enn aþur, var hun *heigþ* eptir fornum ſiþ. Nu ſem harmurinn rann af, var *erfi* druckit ok ollum monnum til*boþit*, ſyþann hellt kongsſon *raþſtefnu* hvaþ til ſkildi giora, urþu þat allra herra raþ at ſent væri a funþ Hogna ok hertogans Kaſto til Englands ſem fliotaſt. Giordi nu kongsſon ſkip ok menn til Englands, lettu þeir i haf ok tokſt þeim ſu ſerþ vel ok toku hofn viþ *Lundun*. Nu geingu ſenþimenn a lanþ til borgarinnar ok funþu Hogna ok Hertogann Kaſto, ok baru þeim brefinn, enn ſem þeir leſit hofþu, bra hvorium þeirra mikit viþ tyþinþinn, ok let Hogni nu ſkip ſitt ſkiott tilbua, en baþ Hertugann eptir koma meþ ſva mikinn her ſem hann meſtann kinni til at fa. Jatadi Hertoginn at ſva ſtanþa ſkyllþi.

garna / och då frågade Sigmund Thorer om tidningar / så och om Kong Halfdan wore med hälſan tilbaka komen? Thorer ſade: ſtora och ilaka tidendr äro at förkunna Eder / ſom är Kong Halfdans död / Drakens Skrytes / ſamt alla Kongliga käſtbarheters miſtning. Widare förtälde Thorer alt i ſanning ſom tilgick / huru Kongen och alla hans männ woro öfwerwunne af Sorle den ſtarka. Många gofwo ſig nu illa wid detta / allrahälſt Drottningn / ty hon feck omagt eller dåning hwart ſtåf efter annat / til deß hon ſprack af harm / och wart nu än mera ſorg än för / hwar på hon högades efter fornan ſed. Som nu ſorgn rann af / wart arfweöl druckit och alla männ där til budne; ſedan höll Kongſon rådſtämma / hwad man nu ſkulle tilgjöra / och war det alla Herrarnas råd / at ſom ſnaraſt ſändes bod til Hogne och Hertog Kaſto på England. Kongsſon ſkickade ſå ſkep och mannſkap til England; de höllo ut på hafwet och hade en god fård / och togo hamn wid Londen. Sändemännen gingo nu å land til borgen / och funno Hogne ſamt Hertogen Kaſto / bärande dem brefwet; och ſom de hade det läſit / rördes hwars och ens ſinne wid tidningarna ock lät Hogne ſit ſkep ſnarliga tilbona / men böd Hertogen koma efter med ſå mycken her / ſom han mäſt kunde få til hopa / det och Hertogen jakade at ſå ſke ſkulle.

XV. CAP. 15. Cap.

ſalutat ducibus, a principe ſtatim interrogatus, quid novi eſſet an pater incolumis rediiſſet. Thorerus, magni, inquit, & funeſti caſus ego vobis nuntius nunc ſum; Halfdanus Rex mortuus, Regia Skryta, ſuppellexque prætioſiſſima amiſſa eſt. Pluribus deinde expoſuit, quomodo omnia vere accidiſſent, Rexque cum omnibus copiis a Sorlo robuſto victus eſſet. Multis triſtia hæc fuere, inprimis Reginæ; illa enim ſæpius animo linquens, ad ultimum dolore exanimata eſt, unde luctus & moeror omnium crevit; illa deinde *tumulo* ſuo, pro more antiquo, illata eſt. Mitigato dolore, *juſta* magnifice facta, omnesque viri illuc invitati; deinde *concilium* regis filius habuit, quid factu opus eſſet, deliberans. Omnium ſententia erat, ad Hognum & Caſtonem Ducem in Anglia nuntios mitti oportere. Miſit itaque Regis filius naves viroſque in Angliam, qui in altum provecti, bene confecto itinere, ad portum *Londini* adpulerunt. Legati, exſcenſu in terram facto, eunt ad arcem, Hognumque & Caſtonem Ducem reperientes, literas illis tradunt; perlectis quibus, uniuſcujuſque novum iſtud animos commovit, & Hognus navem cito apparari fecit, duce, cum copiis, quantas cogere poſſet, ſequi juſſo; quod etiam ſe facturum ille promiſit.

CAP. XV.

Eggingar orþ ungu Bronu ok liþsafnaþur Halfdanar sona.

Aþur enn Hogni villþi a ſkip ganga, geck hann til mals viþ Drottningu ſyſtur ſina, ok innir henni allann atburþ um frafall kongsſins foþur hennar, enn ſem drottning þat heirþi varþ hun bædi hrigg ok reyþ ſva fleſtum þotti unþrum gegna, ok baþ þangat kalla Hertogann, hvoriu hann ok ſtrax gegndi ok geck a hennar funþ. Hun hof ræþu ſina til hans ſva mælandi, glogt ſe ek at hvorigum yckar Hogna finſt mikit um frafall foþur mins, ok er auþſeþ at allur dugur mun ur yckur vera at vekia hefndir eptir foþur minn, ok mun ſu ſkomm uppi vera i allra manna minni ſem Norþurlonþ byggia, at Halfdan kongur hafi eptir ſik latit ſva dygdarlauſar liþþur ok leiþar geitur, er allt hrædaſt ſem hinn blauþaſti hieri, ok væri yckur nær at fa mer i honþ vopn ok klæþi, þvi alldri munþi mer miþur faraſt enn yþur ollum hans niþium, ok munþi yþur verþa þat til langvaranþi ſmanar ok vanvirþu ſva leingi ſem lifþut, ok mun ſyþann þat bryxli ok ſu ſkomm ſtanþa ok vara alla æfidaga, ok væri betra dauþur at vera. Nu varþ hun ſva maloþ at allir hugþu hun væri fra vitinu geinginn, ſva hun *reitti har* ſitt enn *reif klæþinn* ok fell ſyþann i ovit niþur af þungu geþi. Enn Hertoginn Kaſto

15. Cap.

Unga Branas äggande ord/ och Halfdans söners manskaps samling.

Förän nu Hogne wille gå på skepen/ geck han til tals med Drottningn sin syster/ och förtälde hänne allan åtbörd om hännes faders Kongns frånfälle; och som Drottningn det hörde/ wart hon både sorgsn och wred/ så at de fleste tyckte underligit wara/ och böd hon dit kalla Hertogen Kasto; det han och strax gjorde/ gående til hänne. Hon uphof nu sin röst til honom sålunda: granneliga ser jag/ at hwarkn du eller Hogne bryn eder mycket om min faders frånfälle/ och är det ödsynt at all dugnad månde wara borta ur eder til at wäkja hämnden efter min fader; och månde den skammen wara uppenbar i alla människors minne som Nordlanden bygga och bebo/ at Kong Halfdan hafwer efter sig låtit så dygdelösa trälar och leda getter/ som för alt rädas/ såsom de skyggaste harar; och wore eder makeligit at få mig wapn i hand med herkläder/ ty aldrig måtte det mindre lyckas för mig än eder alla/ i Kongens stammfläckar; hwilket alt skall warda eder til långwarig smälek och wanwördnad/ så länge som j lefwen/ och månde äfwen sedan denna blygsl och skam stånda och wara i alla lefwandes dagar/ warande altså fast bättre at dö. Nu wart hon så tallondr at alla mente hon wore från wettet/ty hon riste sit hår och ref sina kläder/ föll sedan nedr i owett af tungmodighet. Hertog Kasto

CAP. 15.

De invectiva Branæ junioris, & apparatu bellico Halfdani filiorum.

Antequam naves conſcendere Hognus vellet, reginam ſororem ſuam convenit, eique totam rem de patris cæde expoſuit; quibus auditis, ingentem & iram & dolorem Regina concepit, adeo ut plerisque hoc mirum videretur. Illa Caſtonem Ducem accerſeri juſſit, eique pedibus ad ſe ſtatim venienti dixit: Hoc ego certo ſcio, neque te, neque Hognum ſollicitos multum eſſe de obitu parentis mei, & videtur nulla omnino in vobis eſſe virtus ad ulciſcendum patrem; & hoc tantum dedecus ad omnium perveniet aures, qui Nordlandias colunt habitantque, Halfdanum Regem poſt ſe reliquiſſe tam vilia mancipia & hædos abjectos, ut omnia, veluti lepores timidiſſimi, metuant; & præſtaret vobis, mihi arma in manus habitumque militarem daretis, nunquam enim ego, quam vos, tanti Regis noxæ, graviorem experiar ſortem, quæ omnia, quamdiu vita iſta veſtra duraverit, æterno vobis dedecori & infamiæ futura ſunt; unde vel ſtrenue mori vobis ſatius eſſet. Jamque invectivis iſtiusmodi adeo ipſa accenſa eſt, ut omnes mente captam putarent; *crines* enim & *veſtimenta laceravit*, in deliquium animi præ mœrore tandem prolapſa. Tunc iratus & toto, inſtar ſanguinis, rubens vultu Caſto Dux, dixit: ſero tales mulieres placantur; ſed tu, quid

Kasto varþ reiþur ok rioþur sem bloþ ok mællti, slikar konur er seint at stilla, enn hvaþ kantu a at vinna meþ þinum svivirþilegum storyrþum, munum ver framfilgia þessu mali sem oss synist, ok þarftu ongvum vorum hugar at frya. Sem hun sa nu Hertogan reiþann, lagþi hun henþur um hals honum ok mællti, vird þu til elsku minnar ok mandoms sialfs þins, ok hefndu foþur mins a þeim leiþa þyar syni sem hann hefur af dogum raþit. Hogni mællti, vertu sæl systir, so skulum ver hefndir vekia at þer vel liki. Hun mællti, vel mun þer helst af minum ættmonnum fara. Syþann kvaþþi Hogni systur ok Hertogann ok steig syþann a skip ok hellt nu heim til *Sviarikis* ok hitti nu Sigmunþ broþur sinn ok þorir sterka, ok var nu raþstefna hallþinn hvaþ til skyllþi giora, voru þat allra raþ at lidi skyllþi safna, ok var nu sva giort sem fliotast ok kom þar samann hunþrat þusunþ manna. þa mællti Hogni, nu mun ek burtu venþa meþ þriþiung liþsins, ok vita hvaþ ek finn til Sorla hins sterka, ok þo mun hans ei visara at leita i Noreygi enn annar staþar, þvi skal nu Sigmunþur broþur minn hallþa striþ viþ Sorla, kunni hann hingat at koma, meþ stirk þorirs sterka, ok allra hofdingia, oþ verit allvel viþbunir nott sem dag, enn ek vil sem snarast aptur venþa þa færi gefst.

Kasto wart nu wred och röd såsom blod sägjande: sent är att stilla slika kwinnor; men hwad kan du til winna med dina sidwördliga stor ord / wj skolom wäl fullfölla detta mål såsom oß synes / och tarf du intet fria eller förebrå någon af oß wår hug och mod. Som hon nu såg Hertogen wredan / lade hon händer om hans hals och sade: wörda du min elskan och din egen manndom / och hämna så mins faders död på den leda trälesonen / som har tagit honom af daga. Hogne swarade: war du säll syster / wi skolom så wäkja hämnden / at dig wäl likar. Hon sade: dig enda må wäl gå och fara ibland alla mina ättmänn. Sedan tog Hogne affked af sine syster / och Hertogn steg til skeps / och hölt hem til Swearikets / hittande sin broder Sigmund och Thorer den starka / och då wart rådstämna hålln om hwad mann skulle tilgjöra / warande det allas råd at mannskap skulle samlas / det mann och giorde som fortast / och kom där saman hundrade tusend männ. Då sade Hogne: nu skall jag fara bort med tredingen af mannskapet och weta hwar jag finner Sorle den starka / doch månde ej wissare wara at leta honom i Norrige än annorstädes; ty skall Sigmundr min broder hålla strid med Sorle så framt han kome hit / och det med Thorer starkes och alla Höfdingars tilhjälp; waren dy alla färdiga så natt som dag / men jag wil wenda hit tilbaka då läglighet gifs.

XVI. CAP.

16. Cap.

quid conviciis istis tuis assequi potes? Nos utique hanc rem, ut nobis visum fuerit, persequemur, nec tibi justa unquam erit caussa, mollem nobis objiciendi animum. Illa vero, ut ducem excanduisse vidit, brachiis collum amplexa, respice, inquit, amorem meum & tuam ipsius virtutem, & ulciscere mortem parentis mei in fœdo illo & abjectissimo servi filio, qui eum de medio sustulit. Hognus respondit: tu, bonum animum habe soror; nos, ut optas, ulciscemur. Illa inquit: quod tibi, frater, præ omnibus meis cognatis, omnia ex voto cedant. Hognus deinde sorore & Duce valere jussis, naves conscendit, profectus domum in *Suioniam*, ubi fratrem Sigmundum & Thorerum robustum invenit. Tunc consilio suorum habito, deliberatum est de iis, quæ facienda viderentur; omniumque sententia fuit, copias colligi delcere, quod etiam, quanta potuit, festinatione factum est, centumque tunc armatorum millia convenerunt. Hognus inquit: nunc ego cum tertia exercitus parte proficiscar, sciamque ubi Sorlum robustum invenero, tamen non certius erit in Norrigia, quam alibi illum requirere; itaque si huc forte venerit, Sigmundus frater cum eo pugnabit, & hoc Thoreri robusti, cæterorumque ducum ope & auxilio. Noctes itaque diesque parati estote; ego data occasione huc adero.

XVI. CAP.

Hogni nær a tur drekanum Skrauta Bronu naut.

NU geck Hogni a ſkip ok hellt burt af Sviþioþ meþ 60. ſkip ok 40000. manna, lettu þeir nu ei ſinni ferþ firr enn þeir komu unþir Noreygi auſtarlega. Nu ſkal þar til vikia ſem Sorli hinn ſterki ſat heima i Upplanþariki hia foþur ſinum, hofþu þeir fedgar her otallegann ſamann dreygit, ſva varla viſſi a þvi ſkil. Eirn dag mællti Sorli hinn ſterki viþ foþur ſinn, nu vil ek ur lanþi hallda ok til *Sviþiuþar* at leita um ſættin viþ þa bræþur ef koſtur er, enn þer ſkulut eptir vera meþ helming liþs ok Sigvallþi broþur minn a ſamt Harallþur kongur, enn drekinn Skrauti ſkal utſkipaþur til varnar inn firir ſtaþnum. þotti ollum þetta beſt fallit, geck nu Sorli a ſkip ok halþi 60. ſkip ok 18000. manna af *Noreygi* ok *Elfum* ok *Halogalanþi*, enn Erlingur kongur ſat heima ok Harallþur kongur Vallþimars ſon a ſamt Sigvallþa kongs ſyni. Hellþur nu Sorli veſtur firir Noreigi meþ ſinn ſkipaſtol allt at eyni *Moſtur*, ſu ey er meþ homrum ſtorum ok ſkogie vaxinn, ſiglir Sorli milli lands ok eyarinnar, enn i þat ſama ſinn ſiglþi Hogni kongsſon framann vert meþ eynni ok ſau hvorugir aþra. Siglþi Sorli til Sviþiodar ok tok hofn nærri hofutborginni, ok geck a lanþ ok let reyſa herbuþir. Nu er þeſs

16. Cap.

Hogne återwinner Draken Skryte, Branas gåfwa.

NU geck Hogne på ſkepet och hölt bort af Swerige med 60. ſkep och 40000. mann, låtande ej af med ſin färd förr än mann kom öſterliga undr Norrige. Nu ſkall mann wika talet til Sorle; han ſat hema i Uplanda riket hos ſin fader, och hade de ſamandragit en otalig her, ſå ingen wiſte den ſkilja. En dag talte Sorle en ſtarke ſå wid ſin fader: Nu wil jag hålla ur landet til Swerige at ſöka förlikning med brödrna Kongsbarnen, om giörligit är; men j och min broder Sigwald, tillika med Kong Harald, ſkoln wara kwar med halfwa krigsmagtn, ſkolande Draken Skryte ligga utruſtad til motwärns inför ſtaden. Alla tyckte detta förſlaget wara bäſt fallit, och geck Sorle nu til ſkeps, dem han hade 60. til antalet, och 18000. mann af Noriget, Elfwarna och Halogaland; men Kong Erling med Kong Harald Waldemarſſon ſamt Sigvald Kongsſon ſåto hema. Nu håller Sorle ſin ſkepsflota weſtr för Norrige alt åt ön Moſter, och är ſama ö med ſtora hamrar och ſkog bewertr, ſeglande Sorle emellan landet och ön; men rätt i det ſama ſeglade Hogne framanwärts wid ön, och ingen dera ſåg den andra. For alt ſå Sorle til Swerige och tog hamn nära hufwudborgen, geck där å land och låt upſättja ſina herbudar. Nu är til

CAP. 16.

Hognus Skrytam, Branæ donum, recuperat.

JAmque navem Hognus conſcendit, a Suethia ſolvens cum ſexaginta navium claſſe, & quadraginta armatorum millibus, nec a curſu deſtitit, donec ad orientalem Norrigiam perveniret. Nunc ad Sorlum convertenda oratio: Ille in Uplandiæ regno domi apud patrem ſedebat, jamque tantam illi armatorum multitudinem contraxerant, ut certus eorum numerus inire nemo ſciret. Die quodam Sorlus robuſtus ita patrem allocutus eſt: nunc domo in Suethiam proficiſci volo, in gratiam, ſi potero, cum fratribus filiis Regis redire operam daturus; ſed vos & frater Sigvaldus, una cum Haraldo Rege, cum dimidia exercitus parte remanebitis; Regia autem navis Skryta, armata ante urbem, inque ejus defenſionem, ſtabit; omnibus hæc propoſitio optima videbatur. Jamque Hognus in naves conſcendit, quas ſexaginta numero habuit, quæque octodecim armatorum millia, ex *Norrigia*, *Elviis* & *Halogalandia* collecta, vehebant; ſed Erlingus & Haraldus Valdemari filius reges una cum Sigvaldo domi ſedebant. Jamque Sorlus juxta occidentem Norrigiæ ad inſulam *Moſteram* claſſem egerat, quæ rupibus præaltis ſaltibusque obſita eſt, & navigabat Sorlus inter continentem & inſulam; & ſimul Hognus ad anteriorem inſulæ partem navibus vehebatur, neuter-

þess at geta, at Hogni siglir beint undir Noreigi, ok er þeir komu at hofnum þeim er lau nær Upplanþa riki, sau þeir fimmtan skip þar firir liggia, þar þecktu þeir drekann Skrauta. Nu kom grimmleg reidi i Hogna ok tok þann veg til orþa, nu er auþsieþ at heima mun Sorli hinn sterki, þvi her kenni ek drekann Skrauta, ok baþ nu Hogni at festa *rauþann skiollþ viþ ra hvoria*, lagþi nu Hogni skiott til hafnar ok bauþ sinum monnum at leggia at skipunum. Sa het *Ysar* sem settur var fyrir drekann, hann var goþur *riþþari*, Hogni mællti þa, þer hinir leiþu priotar skulut vita, at ek byþ yþur tvo kosti, at þer gefit drekann a mitt vallþ, ellegar meigit þiþ veria hann ef þrek tilhafit. Ysar mællti ok sagþi þess aungva von at hann drekann uppgiæfi. Hogni baþ sina menn at sækia at drekanum, biugust nu hvorutveggiu viþ eptir megni, ok tokst nu hin snarpasta orusta, var nu þar allt meþ hondum haft þat sem hlifum matti granþa, leiþ ei langt aþur enn oll skip Erlings kongs voru eyþ ok sunþur brotinn. Nu bauþ Hogni at leggia at drekanum, enn ysar Norski sem drekanum stirþi, let bera a menn Hogna *bik vellanþi* meþ *brennisteini*, sva margur maþur misti fior. Nu sem Hogni þetta sa, varþ hann ærit reyþur, ok kallaþi a mann eirn sem honum þenti er *Svalur* het, hann var *Hallendskur* ok goþur riþþari, Hogni mællti, ek

til förmälandes / at Hogne seglar gent undr Norrige / och när de woro komne åt den hamn som låg nära Uplanda riket / sågo de femton skep ligga där före / och kände de igen Drakn Skryte. J Hogne kom då en grym wrede och tog han sålunda til orda; nu är ödsynt at Sorle den starke måtte wara hema / ty här känner jag igen Drakn Skryte; därpå böd Hogne at fästa rödan sköld wid hwarje seglrå / och lade han strax til hamns / befallande sina männ at läggia åt skepen. Han het Jswar som satt war at förswara Drakn / och war han en godr Riddare; då sade Hogne; j leda stackare skoln weta at jag bjudr eder twänne wilkår / antn at j upgifwn Draken i mit wåld ellr mågen j wärja honom om j dugn. Jswar swarade och sade ingen wän wara / at han upgofwe draken. Hogne bad då sina männ anfalla Drakn / och så rustade de sig hwardera til motstånd eftr förmågan / hwarpå en skarp strid följde / och då nu alt war tilgripit hwad som sköldar och harnesk skada kunde / så led det ej länge förr än alla Kong Erlings skep woro . utödde och söndrbrutne. Nu böd Hogne lägga åt Draken / men Jswar Norske som honom styrde / lät bära sjudande beck med brända stenar å Hognes männ / så at mångn mann miste lifwet. Som nu Hogne det såg / wart han ganska wred ropande på en som honom tjente och Swaler het / warande en Halländare samt god Riddare / och til honom sade han så: jag

neuterque alterum videbat. Sorlus itaque in Suethiam pervenit, navibusque in portu prope arcem, quæ caput regni est, constitutis, & exposito in terram milite, castra metatus est. Nunc dicendum est, quod Hognus recta sub Norrigiam perrexit; cumque ad portam adpropinquassent, Uplandiis adjacentem, viderunt illum quindecim navibus ante occupatum, & Draconariam Skrytam statim agnoverunt. Hognus tunc ingenti ira stimulatus, ita statim loqui cœpit: nunc videtur mihi, Sorlum robustum domi esse; deinde *vexilla sanguinei coloris* ad omnes *antennas* appendi, mox militem, adplicatis ad terram navibus, exscensum facere jussit. *Ivarus*, ad defendendam Skrytam constitutus, & bonus *eques* erat. Tunc Hognus inquit: vos, vilissima animalcula, scitote, quod ego vobis nunc has duas offero conditiones: aut dedite navem regiam, aut defendite, si viri estis. Ivarus respondit, nullam navis dedendæ spem fore; Hognus itaque suos impetum in regiam facere jussit, parantque se ita utrinque pro viribus ad resistendum. Jamque omnia arripiebantur, quæ clypeis loricisque perfringendis apta erant, & brevi omnes Erlingi Regis naves, amissis propugnatoribus vehementer adflictæ jacebant. Tunc Hognus ad regiam adplicari jussit; Ivarus autem Norrigius, qui illam regebat, *ferventem picem & lapides candentes* in Hogni viros devolvit, unde multi interierunt. Quæ ut Hognus vidit, ingentem concepit iram & vocans quendam *Svalum* nomine, cujus ope-

ra

ek hugþi þu Svalur mundir goþur maþur ok riþþari, enn nu ſie ek þu ert til einſkis nytur. Svalur mællti, ef einginn þinna manna geingur tæpilegra enn ek, þa mætta ek maklega ſneipu liþa. Nu hliop Hogni upp fyrſtur ok ſyþann Svalur, var nu þreyngþ mikil a drekanum af monnum Hogna, hio hann nu ok lagþi hvorn ſem fyrir ſtoþ ſva allir hrucku meþ þvi borþi, enn Svalur geck meþ oþru ok kom nu Yfar a moti honum ok hio til Svals, ſva hann fell flatur, ok ut af munni hans ok vitum dunþi bloþ, enn ſverþit ſtoþ i beini þvert um herþarnar. þa mællti Yfar, ſeig nu heim i Sviþioþ at þu hafir funþit *Norſka*, ok vil ek viþ bæta ef ei dugir. Nu hugþi Yfar annat hogg at greiþa, enn Svalur ſpratt a fætur ok mællti, litt veitſtu loþþari þinn, hvort viþ erum ſva ſkiott ſkilþir, ok hliop nu at Yfari ok greip hann ok ſleingþi honum ſva hart, at hauſinn brotnaþi ok mællti, ſva giorum ver *Svenſkir* refnum, nær hann geingur a gillþruna. Let nu Hogni allt ſitt liþ a lanþ vikia, ok ſettu nu ſin tiollþ ok ſvafu af um nottina i naþum, enn þeir eþ eptir voru ſogþu Erlingi kongi fall Yfars. Hafþi nu Hogni gagnrutt meþ hinu borþinu, tok hann drekann a ſitt valld, ok lauk ſua ſtriþinu.

jag tänkte at du Swalr wore en godt mann och Riddare, men nu ser jag du är til intet nyttig. Swalr swarade: om ingen af dina månn går tepligare fram än jag, då må jag makliga lida snöpeord. Nu lopp Hogne uppå skepet och sedan Swalr, ty wart en stor trångsl på Draken af Hognes månn, ty hann högg och stack hwar en som förestod, så at alla ruko undan wid det bordet, men Swalr geck wid det andra bordet, och kom nu Iswar emot honom, huggande til Swalr så han föll flatr, och blod frusade af hans munn, men swerdet stod i benet twert om härdarna. Då sade Iswar: säg nu hem i Swerige at du hafwer funnit de Norska, och wil jag böta emot, eller skå karl, om de ej duga. Iswar ärnade nu gifwa honom andra hugget, men Swalr spratt då genast på föttren och sade: litet wet du din gycklare om wi så snart ärom skilde, och lopp han nu emot Iswar, grep til och slångde honom så hårt at skallen bröts sönder, och sade: således gjörom wi Swenska Reswenom når han går i gildre. Hogne låt nu alt sit mannskap wika til lands, satte så up sina tält och soswo de af om nattn i ro, men de som efter woro, sade Iswars fall för Kong Erling. Hogne hade nu rödjat en jämnan wäg emellan skepsborden, tagande Draken i sitt wåld, och så lycktade stridn.

XVII. CAP.

Cap. 17.

ra utebatur, quique natione *Hallandus*, & bonus *eques* erat, eique dixit: putabam, Suale, te fortem virum equitemque eſſe; nunc contra, ad nullam te utilem eſſe rem video. Svalus inquit: ſi nemo tuorum me ſegnior in pugna eſt, ego exprobrationes iſtas tuas patienter utique feram. Hognus deinde inimicam navem primus ſcandit, poſt illum Svalus, ad ultimum irruentes Hogni viros navis non capiebat. Hognus modo acie ferri, modo mucrone obvios quosque protrivit, adeo ut omnes in illa navis parte terga darent; Sualus ad alteram ruit, ruentem Ivarus aggreditur, gravi reſupinans ictu, adeo ut ſanguis per os & naſum efflueret, enſis autem in oſſe ſuper humeros ſtaret. Tunc Ivarus, i nuntius, inquit, nunc domum in Suethiam, inveniſſe te *Norrigios*, mea culpa erit, ſi *molles* forte inveneris. Jamque alterum ei deſtinavit ictum, cum ſubito exſiliens, pedibus ſtetit acer Sualus, dicens: hiſtrio, nondum ſatis noſti, an ita ſeparati ſimus; deinde irruit, Ivarum tanta cum vi rapiens circa quaſſansque, ut cranium ipſi confringeret; & tunc dixit; ita nos *Suethi cum vulpe ludere* ſolemus, quum in laqueos inciderit. Hognus deinde militem in terram expoſuit, ubi poſitis caſtris noctem quieti agebant; qui autem effugerant, Ivari cladem Erlingo Regi nuntiarunt. Hognus purgata navi, illam occupavit; & ſic prœlium finitum eſt.

XVII. CAP.

Svalur ber herboþ Hogna Erlingi Kongi.

STrax at morni ſem litt var biart, ſenþi Hogni tolf menn til borgarinnar Sorla ſterka bardaga at bioþa, ella Erlingi kongi, Svalur var formaþur ferþarinnar. Senþi menn geingu i hollina þar Erlingur kongur ſat inni meþ ollum ſynum herrum ſem innum lanþs voru. Svalur mællti, Hogni kongur af Sviþioþ ſenþe mig hingat ok lætur hann kunngiora þer, at hann byþur Sorla ſterka bardaga ſie hann nu innann lands, ella þer ſialfum, vill hann nu hefna a yckur fedgum mikillrar ſvivirþingar, enn mig uggir at yþur mun ei betur fara enn þeim leyþa þræl ſem veria atti land yþar ok drekann Skrauta, hvorier ſkiott fellu fyrir oſs ſem ragar ſkogar geitur, þvi mer litaſt þinir menn blauþir ok betur hæfir at þiona fyrir borþi i holl þinni, enn bardaga at hallþa viþ vaſka ſtriþsmenn af *Kyrlandi* ok *kollþu Sviþioþ*, þvi er þat beſt afraþic at þu gefir þik a vallþ Hogna unþir þa miſkun ſem honom þikir þu maklegur. Erlingur kongur mællti, ecki var luckann fra horſinn Hogna, er hann naþi ſlikum einum ſem þu ert, ok morgum munþi miþur fara at flitia erinþi herra ſins, enn þo ſkrafar þu ei dug ur oſs Norſkum meþ þinum ſneipulegum haþyrþum, ok fær Hogni hier ei hinn minſta

17. Cap.

Swalr bär Hognes herbod til Kong Erling.

STrax om morgonen då litet ljuſt war, ſände Hogne tolf männ til borgn at bjuda Sorle den ſtarka ellr och Kong Erling til ſtrids, warande Swalr denna färdens förmann. Sändemännen gingo i ſalen, där Kong Erling ſat inne med alla ſina Herrar ſom innom lands woro; då ſade Swalr ſålunda: Kong Hogne af Swerige ſände mig hit och låtr han det kunngjöra edr, at han bjudr Sorle den ſtarka til ſtrids, om han nu är innan lands eller och dig ſjälfwan; han wil nu hämna på edr, fadren och ſonen, den ſtora ſydwyrdning ſom honom tilſogad är, men jag rädes at edr männde ej bättre fara än de leda trälar, ſom borde wärja edrt land och Draken Skryte, men ſnarliga föllo för oß ſåſom rädda ſkogs gettr; ty dina män ſynas mig blödhugota, och höfwes dem bättre at tjena för bord i din ſal, än hålla ſtrid med raſka krigsmänn af Kyroland och kallda Swerige; är dy dig båſta rådet, at du gifwr dig i Hognes wäld undr den miſkunn ſom han tyckr dig wara maklig. Kong Erling ſwarar: icke war lyckan då wiken från Hogne när ſom han feck en ſlikr ſom du är, och mångn mände wara mindre ſkickelig at flytja ſin Herras ärende; doch likwäl ſkråſlar du icke hugen ur oß Norſka med dina ſnöpliga hädeord; men Hogne får här icke den minſta

CAP. 17.

Sualus bellum Erlingo Regi denuntiat.

PRima luce, Hognus duodecim viros ad arcem miſit, qui Sorlum robuſtum, ſive Regem Erlingum ad certamen evocarent, & Sualus ducem legationis egit. Nuntii intrant cœnaculum, ubi Erlingus Rex cum ducibus ſuis, qui intra regnum erant, ſedebat; tunc Sualus ita dixit: *Hognus* Rex *Suethiæ* me miſit, ut tibi dicerem, quod Sorlum robuſtum, ſi intra fines regni tui eſt, vel te ipſum ad certamen provocet; nunc enim in vobis, patre & filio, magnam contumeliam injuriamque ſibi illatam ulciſci vult. Ego autem timeo ne veſtra melior ſors futura ſit, quam quæ fuerat ſervorum iſtorum, qui regnum tuum, navemque Skrytam tueri debuerunt, qui ſubito ante pedes noſtros, veluti ſylveſtres capræ timidæ ac meticuloſæ, ceciderunt; tuus enim miles effœminatus & mollis mihi videtur, quem magis deceret, ad menſam in cœnaculo tuo miniſtrare, quam cum fortibus ex *Kyrlandia* & *gelida Suethia* viris, arma conferre; itaque tutius tibi erit, ſi Hogni fidei, & miſericordiæ te committas, qua te dignum cenſuerit. Erlingus Rex reſpondit: non tunc Hogno fortuna defuit, cum talem virum, qualis tu es, ſocium accepit; multi ad mandata dominorum ſuorum exſequenda te minus apti ſunt, hiſce tamen tuis conviciis

minsta part af minu riki, ok allrasist at ek gefi mig fanginn a hans vallþ, sem sellþur þræll ok sakaþur þiofur; ok væri þat maklegast ek leti heingia þik a hinn hædsta *galga* fyrir diorfung þina ok storyrþe. Svalur mællti, ek em ohræþþur hvort sem hellþur frammkemur, ok mun þinn æ hellþur getit at illu verþa yfir aþra herra, sem þu syþur *gefur friþ senþimonnum*, ok mundi su þin skomm uppi vera meþann lifþir ok allrahellst eptir lifit. Kongur mællti, gack þu burt ok seig Hogna at eg muni finna hann a morgun ei seirna enn dagar, ok vill ek ei skipta viþ þik skarnyrþum leingur. Geingur nu svalur burt, ok baþu honum allir ills sem inni voru, seigir hann Hogna kongi viþræþur þeirra Erlings kongs ok sin.

minsta del af mit rike / allrasidst at jag gifwer mig fångn i hans wåld / såsom en såldr trål eller sakr tjuf; warande det makligast jag låter hänga dig i den högsta galga för din djärfhet och stora ord. Swalr sade: jag är oräddr ehwad hälst framkomr / och månde det lända dig til wärre eftertal för andra Herrar / som du och senare gifwer sändemännen frid; och skall denna din skamm wara uppnbar medan du lefwer och allrahälst efter dit lif. Kongen sade: gack du bort och säg det Hogne at jag skall finna honom i morgon ej senare än det dagar / och wil jag ej skifta skarnord wid dig längre. Swalr gick nu bort / och bådo honom alla ont som inne woro; hwarefter han sade Hogne sit samtal med Kong Erling.

XVIII. CAP.

Fall konganna Erlings ok Haraldþs.

NU let Hogni alla sina menn til striþs ganga, klæddist Hogni *skickiu* þeirri er einginn jarn bitu a, ok spenþi sig *sverþi* þvi sem *Sigurliomi* het, ok forþum atti *Hrolfur* kongur *Kraki*, ei hafþi komit annat agiætara a norþurlonþ. Nu knuþi Hogni allann sinn her til orustu, ok stoþ nu fremstur sinna manna, nu kom Erlingur meþ sinn her framm a þessa firr sagþu vollu mot Hogna,

18. Cap.

Kongarna Erlings och Haralds fall.

NU låt Hogne alla sina månn gå til strids / och ikläddde han sig den pantsare tröya hwarpå intet järn kunde bita / spennande om sig det swerd som Sigurljome het / och Kong Rolf Krake fordom tilhörde / och hade namnkunnigare swerd ejwarit i Nordlanden. Högne dref nu all sin her til strids / och stod främst af sina månn; på den förrsagda slagswallen framkom ochså Kong Erling med sin her emot Hogne /

viciis nullum nobis Nortigiis tu terrorem incutis, neque minimam ego regni mei partem, nedum me ipsum, instar mancipii venalis aut furis convicti, captum Hogno dedam; nec iniquum esset, si meo jussu, altissima suspensus *furca*, debitas temeritatis & insolentiæ verborum lueres pœnas. Sualus inquit: ego quidem in omnem casum impavidus sum; sed tua, inter alios principes eo major erit infamia, quo tardior tu es in *fide legatis servanda*; & hoc dedecus tuum vivente te, sed maxime extincto, in vulgus omne manabit. Tunc Rex: facesse tu hinc, & Hogno nuntia, me cras non tardius, quam lux fuerit, ei obvium fore; tecum autem ego inania verba diutius commutare nolo. Svalus abiit, ab omnibus, qui aderant, graviter increpatus, Hognoque colloquium suum cum Erlingo Rege narravit.

CAP. 18.

Erlingi & Haraldi Regum cædes.

JAmque Hognus suos armari jussit, ipse *loricam* indutus, omni ferro impenetrabilem, & *ense* latus cingens, qui *Sigurliomi* vocabatur, olim a Rege *Rolfo Krakio* possessus, quo præstantior in toto septentrione nunquam inventus fuit. Deinde totum exercitum in aciem eduxit, ipse ante prima consistens signa.

In

Hogna, fylktu nu hvorutveggiu liþinu sem henta þotti. Var nu Harralldur kongur i annann fylkingar arm, enn Erlingur kongur i annan ok Sigvalldi son hanns, sa het *Sviphalld* sem merkit bar, hann var af *Finnmork* austann, ærit hamrammur ok mesta illmenni. Nu syga samann fylkingar ok tokst nu hin snarpasta roma, Hogni hio nu tveim hondum sva allir hrucku fyrir honum, reiþ hann nu aþra fylking ut enn aþra inn, varþ nu badu meigins hans af bukum jafnhatt, kom hann nu nær þar eþ Sigvallþi var fyrir ok hoggur niþur menn sem hratt hrys. þetta ser Hogni ok eyrþi þvi illa ok hio hann nu til Sigvallþa ok klàuf hann allann niþur at soþli, riþur nu Hogni ruma gotu allt framm at merki ok hoggur hestinu sundur unþir Sviphalld sva merkit fell niþur enn ecki beit a hann, ok hliop Sviphalld i jorþ niþur. Nu hio Hogni hvorn af odrum ok allt framm i miþia fylking sva einginn stod viþ honum ok ollum var eins dauþi synþur. Nu sem Hogni var sem akafastur at hoggva niþur liþit, kom olmt *lion* upp ur jorþunni sva aullum stoþ otti af, slo nu lionit synum hala a hest Hogna sva hart, at hann fell flatur a iorþ ok brotnaþi i honum hvort bein, enn Hogni hraut langt burt af heistinum ok kom niþur i einum skogarrunni. Nu sprettur Hogni upp, ok Hoggur moti dyrinu, enn þat var sem ogiort, þvi ecki beit a lionit, þar

Hogne / då hwardera upställte sit folk såsom det tyckies anstå. I den ena armn war Kong Harald / men i den andra Kong Erling och Sigwald hans son; han som bar märket het Swiphald / kommen östan af Finnmarken / han kunde faseliga ombyta sin ham / och war den wärsta illgjärningsmann. Tropparna sego nu emot hwar annan och började et mycket skarpt krig / huggande Hogne twehändes så alla ruka för honom; han red ena troppen ut och dn andra inn / och lågo nu bukarna jämnhöga å ömse sidor om honom / komande han nu nära dit som Sigwalld war före / som där nedrhögg männen såsom rått rjs. Detta ser Hogne som sådant illa tålde / och högg han nu til Sigwald klyfwande honom alt neder til sadeln / hwarefter Hogne rögde sig en rum gata alt fram åt märket / dårest han huggr söndr hästn undr Swiphald / så at märket föll nedr / men det bet intet på honom / utan han lopp nedr i jorden. Hogne högg då nedr hwar efter annan och alt framm i den medlerstatroppn / så at ingn kunde stå honom emot / utan war dödn allom i synen. Då Hogne war som häftigast at hugga nedr mannskapet / kom et grymt leyon upp ur jordn / så at allom stod där af en fruktan / ty det slog sin swants på Hognes häst så hårt / at han föll flatr på jordn och hwart ben bröts i honom / men Hogne rök långt bort af hästen / och kom nedr i en skogs buska. Nu spratt Hogne up och högg mot djuret / men det war såsom ogjort / ty intet bet på leyonet / där-

In hunc quoque campum cum suis viris Erlingus Rex contra Hognum processit; utrinque acies rite instructa, inque altero cornu Rex Haraldus erat, in altero Erlingus Rex & ejus filius Sygvaldus; qui signum portabat, *Sviphaldus* vocabatur ab oriente & *Finmarkia* veniens; ille formam mutare egregie callebat, homo alias quoque sceleratissimus. Jamque adpropinquant invicem acies, simulque atrox prœlium incipit; Hognus ambabus manibus ensem vibrans, omnes in fugam convertit, ruitque per turmas acer & cæde exsultans, adeo ut cæsorum acervi ab utroque furentis latere ad æquam & ingentem jam surgerent altitudinem. Propius deinde ad locum perveniens, ubi Sigvaldus hostes, instar fruticum, stravit, vidensque hoc & ægre ferens, ipsum adacto ferro ad sellam usque divisit, quo facto, amplam usque ad signum cædendo faciens plateam, ibi Suiphaldo equum dissecuit, adeo ut signum caderet, ipse autem Suiphaldus intactus evasit, terra statim se condens. Hognus tunc alium post alium sternens, in mediam penetravit aciem, adeo ut nemo ei resistere posset, omnibusque mors in oculis esset. Hogno autem in cæde isthac virorum quam maxime exsultante, ferox e terra erupit *leo*, omnibusque terrorem injecit; cauda enim sua adeo Hogni equum adflixit, ut ille in terram præceps rueret, singulaque ipsi comminuerentur ossa, sessor autem Hognus longe ab illo disjectus, ad fruticem decideret. Sed ille a casu celeriter se explicans, feram adverso mucrone tentavit; ictus

þar meþ tok þaþ viþ hvoriu lægi meþ kiaptinum, ok kom nu Hogni ongri hreyſti viþ, enn ſva geck lionit ott framm, at Hogni hopadi æ meir tilbaka, þar til hann ſnaraþi ſverþinu ok rieþſt a viþ dyrit, ſparaþi þat hvorki kiapt nie klær. Spennir nu kongsſon um hrigg dyrſins, enn hafdi þo aflraun ſtora at forþa ſer, ſva þaþ ſkyllþi ei bita i anþlit hans. Geck nu allt ur lægi, oþ dyr þetta jorþ meþ foſtum ſteinum ſem blauta mioll, eirninn geingu eikur af rotum, ſtoþ ſu glyma um tvær ſtunþir. Spio nu dyrit ellþi ok eytri a Hogna, enn af þvi hans ſkyrta var ſva goþ, ſakaþi hann ecki enn varþ þo orkuvana um ſinn. Nu neitti Hogni orku ok tok dyrit allt a bringu ſer, ok ſleingþi þvi niþur viþ eirn eiki ſtock ſva at i þvi brotnaþi hriggurinn. Viþ þetta guſar lionit ur ſynum kiapti miklum ellþi meþ brennanþi brælu, ſva Hogni leiþ i omeyginn ofann a dyrit, ſau menn nu Sviphalld dauþann liggia. Sem Erlingur Kongur ſer þetta, reiþ hann þangat ok hio nu þvert um herþar Hogna ok beit ei a hann, baþ þa Erlingur kongur *Gellir* hinn *Færiſka*, at lioſta hann til bana meþ kilfu, oþ nu Gellir framm meþ *gaþþakylſu ſleigna*, ok hugþi nu þetta at giora. Sem Svalur ſer Hogna liggia ok Erling kong ſtanþa yfir honum meþ nakit ſverþit, ſetti hann ſinn heſt a ſkeiþ ok reyþ at kongi ok hio til hans þegar hann minſt varþi,

Därtilmed tog det hwart hugg emot med kjäftn / och kunde Hogne ingn raſkhet emot ſtälla; men ſå faſliga geck leyonet fram at Hogne wek altid mer tilbaka / til deß han kaſtade ſwerdet afſides och geck på leyonet löſt / ſom då ſparade hwarkn kjäft ej ellr klor. Kongsſon ſpende nu om djurets rygg / men hade doch nog at röna ſit afl til at achta ſig / ſå djuret ej bet honom i andletet. Det geck nu alt ur lage / ty djuret wräkte up jorden med faſta ſtenarna ſåſom blöta mulln / där hos gingo trän up af rotſtälln / och påſtod detta bråttande twå timar. Widare ſpydde djuret eld och ettr på Hogne / men i dy hans ſkjorta war ſå god / ſkadade det honom icke / och då wart han orkelös en ſtund. Sedan njöt Hogne orka / tog djuret alt på ſin bringa / och ſlängde det nedr mot en träſtock / ſå at deß rygg ſöndrbröts. Wid detta guſar leyonet ur ſin kjäfta myckn eld med brännande heta / ſå at Hogne låg oförmögen ofwan på djuret / och ſåg mann då Swiphald ligga dödr. Som Kong Erling ſer detta / red han dit och högg Hogne twert om härdarna / men det bet ej på honom / ty bad Kongn Geller af Färö at ſlå honom til döds med klubban; altſå raſade Gellr fram med ſin gaddbeſlagna klubba och ärnade detta at gjöra. Men ſom Swalr ſer Hogne ligga / och Kong Erling ſtåndande öfwer honom med nakna ſwerdet / ſatte han ſin häſt i fullt ſkede och red emot Kongn och högg til då han minſt wart

ictus tamen quaſi infecti erant, nullo eorum leonem lædente, quia ſingulos rictu excipiens, vanam reddidit quamcunque Hogni vim & conatum; quin adeo acriter leo inſtabat, ut ſemper Hognus recederet. Tandem ille abjecto ferro, congreditur luctaturus cum leone, quæ tunc nec faucibus, nec unguibus parcebat; dorſum itaque feræ complexus, omnem operam adhibendam ſibi eſſe intellexit, ad cavendum, ne illa faciem morſu læderet. Omnia jam a conſueto receſſerant ordine, beſtia enim terram cum firmis lapidibus, inſtar humi mollis, eruebat; robora quoque radicitus evulſa, durante hac per duas horas lucta, præterea ignem & virus beſtia in Hognum evomuit, ſed quoniam lorica ejus adeo bona erat, iſta non nocuere, etiamſi fatigarent aliquantulum; ſed mox Hognus animo viribusque reſtitutus, feram ad pectus corripuit, adque truncum roboris alliſit, ut dorſum ejus frangeretur. Tunc leo multum ignis faucibus ſuis eructavit, ita ut Hognus defatigatus ſuper beſtiam jaceret; ſimulque Suiphaldum occubuiſſe conſpexerunt. Erlingus Rex hoc videns, adequitavit, ſupra humeros Hognum, ſed ictu vano, feriens; tunc *Gellirum* ex inſula *Faræ* cœſtu illum necare juſſit, ille itaque *aculeatam* vibrans *clavam*, advolat, iſta effectui dare volens. Sualus autem, ut jacere Hognum vidit, Regemque Erlingum nudato ſuperſtare ferro, calcaribus equo ſubditis, in Regem fertur, incautoque totam faciem & manum utramque usque ad cubitos amputavit, dicens: ſenex ſtulte

varþi, ok ſneyþ af honum allt anþlitit ok henþurnar baþar i olboga botum ok mællti, þu hinn galdi ok gamli fretkall, ſkallt vita at Hogni kongsſon hefur menn meþ ſer enn ei þræla, þo hann nu lagt liggie, ok fell kongur dauþur niþur. Nu kom Gellir at Sval ok hefur upp kylfuna, ſa nu Svalur dauþa viſann ef akiæmi, hliop nu Svalur ur ſodli enn kylfann kom a heſtinn ſva brotnaþi hriggurinn. Nu ſnarar Svalur ſynu ſverþi ok hleipur imoti Gellir ok ſviptaſt þeir harþlega ſva nu varþ Gellir unþir ok hugþi nu Svalur at hann ſkyllþi lifit lata. Gellir mællti, nu villþi ek foſtra min ſtillti offa þinn, þa fann Svalur at kippt var i herþar hans miok harþlega, ok var honum rikt aptur a bak, ſva nu varþ Svalur unþir enn Gellir ofan a. Gellir mællti, ſia nu illmenni hvorninn audnann ſkyptir ſigri. Nu raknar Hogni viþ ok ſer hvorninn komit er, gripur nu ſverþit ok hoggur Gellir ſunþur i miþio, ſva Svalur kemſt nu a fætur þo leikſtirþur væri. Ser nu Harallþur kongur at Hogni laut miok viþ hoggit, þvi hoggur hann þvert um herþar honum ſva hann var nær ſem fallin, nu ſneriſt Hogni viþ Harallþi ok klauf hann at enþilaungu, var nu fatt manna eptir af þeim Norſku. Vallþimar Haralldsſon baþ ſer griþa hann var þa fiortan vetra, hvaþ hann ok feck, fluþu þeir i borgina ſem eptir voru, ok inntu drottningu allt ſem ſkeþ hafdi um frafall konganna. Var nu ſva mikil ſorg i ſtadnum at einginn neitti ſvefns nie matar. XIX. CAP.

wart det warſe / och ſnedde ſå af honom alt andletet och båda händren wid armledrna / ſägjande: du din galna och gamla fjärtgubbe ſkall weta at Kongsſon Hogne har männ med ſig och ej trälar / faſt han nu liggr lågt; och föll då Kongn ned dödr. Nu kom Gellr emot Swalr och uplyfte ſin klubba; ſåg då Swalr en wiſſan död om ſlaget kome på honom / ty lopp han ur ſadeln / men klubban kom på häſtn / ſå at ryggn bröts ſöndr. Därpå kaſtar Swalr ſit ſwerd och löpr emot Gellr / och nappades de hårdeliga; Geller kom då undr och trodde nu Swalr at han låta ſkulle lifwet. Gellr ſade: nu wille jag at min foſter modr ſtilte dit högmod / och då fant Swalr at det ryckte hårdeliga i hans hårdar / och wart ſå ryktr baklänges / ſå at han kom undr och Gellr ofwan på honom. Då ſade Gellr: ſe nu du ilaka bof / huru ödet ſkiftar ſegren. Hogne raknade nu wid / och ſer huru wida där war komit / gripr ſå ſwerdet / och huggr Gellr ſöndr i midjan / ſå at Svalr kom på föttren / ändoch han war nog lektröttr. Ser altſå Kong Harald at Hogne geck mycket lutande / ty hugger han twert om hans hårdar / ſå at Hogne ſå när hade fallit; men denne wenda ſig fort emot Harald / och klöf honom ändalångs / och woro nu fåå männ eftr af de Norſka. Waldemar Kong Haralds ſon / ſom då war fjorton åhr / bad ſig nu frid och förſkoning / den han och feck; de öfriga flydde i borgn och bodade Drotningen hwad ſom ſkett hade om Kongarnas frånfälle. Här af wart då ſå ſtor ſorg i ſtadn / at mann njöt hwarkn ſömn eller mat. 19. Cap.

ſtulte & inutilis, ſcito jam Regis filium viros ſecum ducere, non ſervos, etiamſi humilis nunc jacet; & mortuus quidem Rex tunc cecidit. Gellirus autem contra Sualum veniens, alte in clavam conſurgit; & tunc indubitatam Sualus mortem vidit, ſi ictus incidiſſet, itaque e ſella deſiluit, clava autem equo adacta, dorſum ejus confregit. Deinde Sualus, abjecto enſe, Gellirum adoritur, certantque diu acriter; ſed hic illi tandem ſuccubuit, credente Svalo Gellirum mox moriturum. Gellirus inquit: nunc vellem, nutritia mea ferociam tuam retunderet, ſtatimque ſentit Svalus humeros violenter corripi, qui mox etiam reſupinatus, Gelliro viciſſim ſuccubuit. Tunc Gellirus, vides, inquit, jam, ſcelerate, quomodo fata victoriam mutent. Jamque Hognus excitatus eſt, videnſque quouſque perventum eſſet, arripuit enſem, Gellirumque medium diſſecuit, ita ut in pedes ſurgere Sualus poſſet, etiamſi lucta valde debilitatus. Haraldus autem Rex, ut Hognum, ictu facto, valde incurvatum ſtare cernit, in humeros ejus adigit enſem, ut pœne Hognus ictu caderet. Sed ille ſubito in Haraldum converſus, a capite medium gladio diviſit; & tunc pauci Norrigiorum cladis ſupererant. Waldemarus Haraldi Regis filius, pacem veniamque petiit & conſecutus eſt, reliqui in arcem confugiunt, cædem regum, quidque actum eſſet, Reginæ nuntiantes. Hinc tantus in urbe luctus & mœror, ut nec ſomnum, nec cibum quiſquam caperet.

XIX. CAP.

Fra brogdum Jngibiargar Kongsdottur ok fostra hennar.

AT morni biost Hogni i borgina meþ allann sinn strids skara, geck nu fyrst i holl kongs ok fann þar aungvann nema tilkomu lausa þræla. Hogni spurþi hvar Drottning væri, enn þeir sogþu hun hefþi geingit i skemmu dottur sinnar, bauþ nu Hogni þangat vitia, ok sem menn hugþu þetta at giora, ok þeir komu nærri skyþgardinum sem umkring var skemmuna, laust a sva mikillri þoku at einginn sa annann, ok ei hellþur funþu þeir skyþgarþinn. Umsyþir varþ fyrir þeim ein moþa, sva margir foru a kaf ok svomluþu sva alla nottina, meþ storum erviþis munum at klorast uppa stora hamra sem tveymmeyginn voru moþunnar, ok voru margir at þrotum komnir. þetta geck allt til dags, enn sem dagaþi sau menn ongva moþu, hellþur voru þeir at klifra upp eptir skyþgarþinum, ok duttu sva niþur aptur ok gatu ei atgiort, morgum þotti þetta kynlegt. Nu sem þeir tilsia, baþ Hogni at briota portit ok na hurþ af hiorum, ok sem þat var giort, geck Hogni til skemmunnar, enn sem hann kom þangat, var skemmann tom ok einginn manna inni, hvaþ alla miok unþraþi. Geck nu Hogni a burt, ok let taka ur ollum fiarhirþslum *gull silfur* ok dyrleg *klæþi*, ok reyþ sva a burt meþ

19. Kap.

Om Kongs dottren Jngeborgs och hännes fostrmodrs listiga påfundr.

EMot morgonen lagade Hogne sig til ingång in i borgn med allan sin strids-skara; han geck först in i Kongssaln / och fann dår ingn förutan lösa trälars närwarelse. Han frågade hwar drottningen wore / men de sade hänne gått i sin dotters Camare / ty bad Hogne at mann dit skulle witja; och som de tänkte det gjöra och komo nära skidgården som war omkring Camaren / slogs så stark dimba til / at ingen såg annan / ej ellr funno de på gårdn. Omsidr syntes dem en flod / och i den foro många i kaf / och samlade de hela nattn med stort arbete / och klångde sig up på stora klintor / som woro å båda sidor om flodn / hwar igenom många wordo uttröttade / och geck detta för sig alt til dagr. Men som det dagade såg man ingen flod / heldre woro de i wärket at klifwa up efter skidgårdn / och föllo så til baka nedr / gittande ej något uträtta; och detta kom mångom spökesamt före. När de nu se noga til / bad Hogne at bryta up portn och lyfta dörarna af hakarna; och som det war gjort / geck Hogne til Jungfruburn / men som han dit kom war rumet tomt och ingen människa inne / det alla mycket undrade. Hogne geck nu bort / och låt ur alla ägogjömmor taga gull / silfwr och dyrbara klädr; han red så bort med

CAP. 19.

De artibus Jngeborgæ, filiæ Regis, ejusque Nutritiæ.

AD solis ortum, Hognus ad intrandam arcem se cum toto exercitu paravit; cumque Regis cœnaculum primum intrasset, neminem præter servos vinculis liberatos invenit, qui interroganti, ubi Regina esset, dixerunt, illam ad Regis filiæ cameram isse; itaque ibi quæri jussit. Sed dum hoc facere intendunt, appropinquantque ad sepem, cameræ circumdatam, adeo spissa se effudit nebula, ut nemo alterum videret, sepemve invenire posset. Tandem fluvium quoque sibi oppositum habebant, quo multi hauriebantur; totam ita noctem in tenebris cæci quasi agebant, præaltas rupes, ab utroque fluvii latere objectas, ingenti cum labore scandere nitentes, unde multi defatigati sunt; tandem ad solis ortum, finis laboris factus est, tuncque fluvius nullus visus, quin potius occupati erant sepem scandendo, in terram subinde recidentes, & nihil tandem efficere valentes; quæ multis mira ludibria videbantur. Omnia autem postquam sedulo rimati fuerant, portam Hognus effringi, foresque cardinibus evellere jussit, quo facto, ad conclave virginum tendit; sed illuc cum venisset, locum vacuum, & nullum intus hominem invenit, quod omnes valde mirati sunt. Hognus itaque apertis omnibus gazophylaciis, aurum, argentum vestesque pretiosas

meþ ollu lyþi ſynu, enn ſem þeir voru ſkammt komner fra borginni, varþ Hogna litit aptur, ok ſer nu ſtanþa a murnum konu allþraþa, ok ey miok fryþa alits, ok hia henni jungfru eina ſva fryþa ok dægilega, at han þottiſt ongva ſlika ſeþ hafa, ok fell honum vel i geþ hennar pryþi. Hogni mællti til Svals, hvor grunar þik þeſſi hin fagra mey ſie, er þar ſtenþur hia þeirri liotu kerlingu a murnum. Svalur mællti, þat mun vera kongs dottir Yngibiorg ok foſtra hennar, munum viþ nu brogdum breyttir ok vilia þær oſs nu alla feiga. Hogni mællti, aptur ſkulum viþ hverfa ok na þeſſari fogru mey. Svalur mællti, ei ſkal ſva herra, þvi i nott feingum viþ herfilega for meþ ſtorum hrakningum ok harm kvælum, enn nu munum vær fa dauþa fyrir lif ef aptur venþum. Hogni baþ Sval raþa ok riþu nu til tiallda, let Hogni nu ſvipta ollum buþum ok var allt gull a ſkip latit, ſteig nu Hogni a ſkip, ok hellt burt af Noreygi med ſin ſkip ſem voru at tolu 31. meþ drekanum. Sigldu þeir nu beynleiþi, allt þar til þeir ſau Sviavellþi.

med allt ſit mannſkap; men ſom de woro litet komne från borgn, kom Hogne at ſe tilbakas, och ſer nu en åldrig kwinna på murn ej mycket wackr i ſynen, och jämte hånne en Jungfru, så ſkjön och dägjelig, at han tycktes aldrig hafwa sett ſlikan, och föll hånnes fägring mycket i hans tycke. Hogne frågade Swalr: hwem utgrunar du denna fagra mön wara, ſom dår ſtår hos dn fula kåringn på murn? Swalr ſwarade: det månde wara Kongsdottrn Ingeborg ſamt hånnes foſtrmodr, och hafwom wj wål råkat ut för ſkålmerj, och wilja de at wi ſkolom nu alla warda ſega. Då ſade Hogne: tilbaka ſkolom wi wenda och nå denna fagra mön. Men Swalr ſade, ej ſkal det ſke Herre, ty i natt fingom wi en ſwår fård med ſtort tråkande och harmkwal, men nu ſårom wi få dödn för lifwet om wi wendom tilbaka. Hogne bad Swalr råda, och redo de nu til tälten; då låt Hogne rycka lägr, och wart alt gullet burit på ſkepn; ſteg ſå Hogne om bord och hölt bort af Norrige med ſina ſkep ſom woro trettjo et til antalet med drakan. De ſeglade så det genaſta alt til deß de ſågo Sweawållde.

XX. CAP. — Kap. 20.

ſus exportari fecit, equo deinde ab aula, cum omni ſuo comitatu, vectus. Ut autem ab arce aliquantulum receſſerant, Hognus oculos forte convertit videns mulierem provectæ ætatis, in muro ſtare, haud pulchram facie, & virginem juxta, adeo pulchram & formoſam, ut parem antea nunquam vidiſſe crederet, ejusque forma vehementer illi placuit. Hognus Sualum interrogavit, dicens: quam putas formoſam illam puellam eſſe, quæ ibi juxta anum iſtam deformem in muro ſtat? Sualus reſpondit, Jngeborgam eſſe, Regis filiam, ejusque nutritiam; & illarum forte artibus eluſi ſumus, nunc certæ nos omnes deſtinantium morti. Tunc Hognus inquit: nos utique revertemur, virginemque illam formoſam conveniemus. Minime, inquit Sualus, hoc fiet, Domine; præterlapſa enim nox laborioſa nobis & admodum odioſa fuit, nunc mors pro vita reverſuros manebit. Hognus adprobavit ſententiam Suali, & ad tentoria deinde uterque equos egerunt; tunc Hognus caſtra movit, aurumque omne in naves deportatum eſt. Ipſe naves quoque aſcendit, a Norrigia claſſe profectus, quæ, cum Regia, triginta navium numerum explevit. Navigabant deinde qua propius iter, donec Suioniam viderent.

XX. CAP.

Fall Sigmunþar Halfdanar sonar.

NU skal hins geta sem viþ bar heima i Sviariki meþann Hogni var iburtu, ok er þar fra at seigia, sem Sorli hinn sterki hefur sett sinar herbuþir mitt fyrir staþnum, senþi nu Sorli tolf menn til borgarinnar, sa het *Sverir* er fyrir þeim var, Sorli baþ þa flytia sitt mal fyrir þa bræþur. Geingu nu senþimenn i hollina ok kvoþþu Sigmunþ kongsson, Sverrir mællti, Sorli hinn sterki senþi mik hingat ok byþur hann þer satt ok sama fyrir Halfdan kong fodur þinn, ok alla þa sæmd er hann kann framast ok frekast at veita yckur bræþrum, eirneiginn vinnattu syna ok fostbræþralag. Sigmunþur mællti reiþuglega, alldrei þrifist sa sem hans boþum tekur, ok skal sa leiþi ok fordæþulegi falsari fa her makleg laun fyrir sin hriþioverk. Sverrir mællti, ohræþþur mun Sorli fyrir yþur þott þer mikit latit, ok taki þier nu þann kost sem yþur er fyrir verra. Sigmunþur mællti af ærnum þiosti, verit skiott burt fra augum mer leiþir þrælar, ok innit Sorla at hann a aungva von vægþar of oss, sendimenn geingu til tiallda ok intu Sorla allt af viþræþum þeirra. Let nu Sorli alla sina menn herklæþast, ok geck sva meþ fylktu liþi framm a eirn sliettan voll nærri staþnum, hafandi hann margt vaskra manna

20. Cap.

Kong Sigmunds Halfdans-sons fall.

NU skall det omtalas som tilbars hema i Swearike medan Hogne war borta / och är därom slikt at sägja: sedan Sorle den starka hade upsatt sina herbodar mitt för stadn / sände han tolf månn til borgn undr Swerres anförande / bjudande Sorle at flytja sit wärf för brödrna. Dessa sändemänn gingo i saln / hälsande Kongssonen Sigmund / hwar på Swerre sade: Sorle den starka sände mig hit och tilbjudr han edr förlikning och sämja för Kong Halfdan edr fadr / jämte all den åra som han hälst och mäst kan bewisa edr brödr / där tilmed sin wenskap och fostbrödralag. Sigmund swarade då wredeliga: aldrig må den trifwas som hans bod antagr / och skall dn leda och skjälmska falskarn få här en maklig lön för sit näswisa krigs anfall. Swerre swarade: orädder månde Sorle wara för edr / ändoch i låtn mycket stort / och tagn j nu den deln som edr wärst förestår. Sigmundr sade af stark kallsinnighet: warn strax borta från mina ögon j leda trålar / och sägin Sorle at han har ingn wån til hedr af oß; och altså gingo Sändemännen til tältn / förtäljande Sorle alt huru talet aflupit. Sorle låt nu sina månn herklädas / och gick så i upställtr slagtordning fram på en slätt wall nåra stadn / hafwande många raska månn

CAP. 20.

Sigmundus Halfdani Regis filius cadit.

NUnc eorum mentio fiet, quæ absente Hogno, in Svethia gesta sunt; & de iis hæc commemoranda veniunt. Postquam Sorlus robustus ante urbem castra posuerat, duodecim misit viros sub *Suerri* ductu, jubens, mandata sua ad fratres Regis filios deferrent. Legati cænaculum intrant, Sigmundum Regis filium salutantes; deinde Suerrus sic orsus est; Sorlus robustus me huc misit, in gratiam vobiscum redire, vosque cædem patris vestri, Halfdani Regis, sibi iratos, placare cupiens, simulque omnem honorem, quo vos fratres, ante alios omnes dignos censet, nec non amicitiam suam societatemque vobis offerens. Sigmundus autem ira accensus respondit: nusquam e voto ei quidquam cedet, qui ejus acceperit oblata; & fœdus iste perditusque impostor hic dignas dabit, petulantiæ & aggressionis pœnas. Vos, inquit Suerrus, etiamsi verbis admodum feroces, Sorlus utique non pertimescet, & illam jam elegistis conditionem, quæ tristior vobis futura est. Sigmundus tunc interminatus & contemnens, facessite hinc, inquit, ab oculis meis, vilissima mancipia, & Sorlo dicite, nullum ipsi apud nos gratiæ & honoris locum fore; legati itaque reversi ad castra, omnia, ut acta erant, Sorlo exponunt. Sorlus tunc arma capere suos jussit, instructa deinde

manna med ser, serdeilis tvo bræþur *Finnska*, het annar *Falur* enn annar *Frodel*, þeir voru visir i ollum kingia krapti ok fornelkiu. Nu kom Sigmunþur moti Sorla meþ her otallegann, geingu hvorir moti odrum, ok sem hvorir heirþu annara mal mællti Sorli, ef Sigmunþur er sva nær at hann ma eþur vill mal mitt heyra, þa byd ek honum fulla sæmþ ok soma meþ satt ok sama botum fyrir konginn Halfdan foþur sinn, sem er fyrst drekan Skrauta ok allt þat er kongur atti, þar meþ foþurerfd mina af Noreigi, meþ þeim skilmala at viþ sættunst heilum sattum ok sieum syþann sem svarnir bræþur sva leingi sem viþ lifum baþir. Sigmundur mællti, nu heyri ek at bleyþihugur er meþ þer, ok skalltu aþrar viþtokur fyrir hitta, enn ek taki sama viþ þik, ok væri su skomm mer æfinlegt bryxli ok ollum minum niþium, þvi er betra meþ hreysti at falla ef sva vill takast, enn meþ hneysu slikri at lifa. Nu sem Sorli heyrþi at eigi munþi sætta von, bauþ hann monnum synum at ganga a moti fylking kongssonar, ok tokst þar hin snarpasta orusta af hvorutveggium meþ skotum ok griotkasti, reyþ Sigmundur fram i miþia fylking Sorla, ok skifdi niþur liþit a tvær henþur, sva ollum var dauþi synþur sem ei hopuþu a hæli. Sama hellt kongsson framm um þetta, þar til fylking oll var rofinn i þann arm, eirneiginn sinþi þorir sterki hit mesta lyþ

männ med sig / särdeles twänne Finska brödr / och het den ena Falr den andra Frodl / som båda woro wisa i alla widunders krafter och forna trollkänstr. Sigmundr kom nu mot Sorle med en otalig her och gingo de hwar emot annan; och då de hörde hwars annars tal sade Sorle så: om Sigmundr är så nära / at han må eller wil höra min ord / då bjudr jag honom fullan hedr / med försoning och tjenliga bötr för sin fadr Kong Halfdan; som är först Drakn Skryte och alt det Kongn ätte / därtilmed mit fädrnesarf / af Norrige / med det skilmål och afhandling at wi ingåm förlikning och årom såsom sworna brödr / så länge som wi båda lefwom. Men Sigmundr swarade: nu hörer jag at du är blödhugad och skall du här hitta andra mottagningar än jag ingår sämja med dig / warande slik skamgjärning mig och alla mina slägtingar til en åwig blygsl; dy är bättre raskeliga falla om så wil hända / än med slik nesa lefwa. Nu som Sorle hörde at ingn wån war til förlikning / böd han sina männ at gå emot Kongssonens troppar / och började då et skarpt slag å hwardera sidan med skott och stenkast / ridande Sigmundr nu fram mitt i Sorles troppar / och högg han folket twehändes / så at dödn syntes för allom som ej weko tilbaka. Och med detta höllt han fram til deß all den tropparmen war refwn och skingrad / wisande Thorer den starka den måsta hjälpn af alla de männ

deinde acie in campum, qui prope urbem erat, procedens, multis stipatus viris fortibus, inter quos præcipui erant duo fratres *Finni*, quorum alter *Falus*, alter *Frodelus* vocabatur, uterque miris artibus & pristini temporis veneficiis exercitatissimi. Sigmundus contra venit, & ipse ingentis dux exercitus; cumque intra vocis sonum essent, Sorlus inquit: si ita prope stat Sigmundus, ut verba mea audire possit, & velit, ego, pro patre ejus Halfdano Rege, plenum ei honorem & satisfactionem multamque æquam offero: Regiam Skrytam cum omnibus iis, quæ Rex possederat; ad hoc, meam in Norrigiæ regno hæreditatem paternam, ea tamen conditione, ut pacem nos fœdusque mutuum ineamus, deinde socii fratresque fidissimi, quamdiu vixerimus, futuri. Sigmundus respondit: nunc audio animum tibi deesse, sed experieris alio te modo hic acceptum iri, quam ut in fœdus amicitiamque nos tecum coëamus, quod tantum nefas, mihi omnibusque cognatis meis æterno dedecori & infamiæ esset; melius itaque est, fortiter, si ita sors tulerit, occumbere, quam cum tanta turpitudine vivere. Cum itaque Sorlus videret nullam reconciliationis spem superesse, suos jussit, Regis filii copias adoriri; mox prœlium atrox telorum lapidumque jactu utrimque exarsit. Sigmundus, acer equo, medios Sorli cuneos perrumpit, ense, ambabus vibrato manibus, late sternens viros, adeo ut certo omnes se perituros intelligerent, quibus fuga non saluti fuit; & in hac cæde exsultat, donec totam turbasset alam &

lyþ allra manna sem kongssyne filgdu. Nu sem Sorli ser þetta, reiþ hann sva hart framm at allt hrock fra, giordi nu ymist hio eþur lagdi, ok reiþ nu fylkingar Sigmundar morgum sinnum sunþur um þvert ok at enþilaungu, var nu einginn sva trauþur eþur trilldur at ei misti fior. Nu er at greina af þeim Finnsku brædrum Fredel ok Fal, at þeir giordu sva mikinn skaþa i lyþi Sigmunþar at ollum stoþ otti af, voru þeir adra stund i lopti enn aþra a jorþu, synduſt monnum ok orvar fliuga at hvorri þeirra ta ok fingrum, ok fyrir hvorri or var maþur til dauþa kiorinn, enn aþra stund slou þeir yfir menn myrkri sva einginn sa annan, fell nu sva ott liþ Sigmunþar at ei var eptir meira enn þridiungur. Nu sem Sigmunþur ser þetta, setur hann hestinn a skeiþ ok hleypir at Frodel, enn Frodel brast i jord niþur, nu kom Falur aptan at kongsyne ok klauf allann hestinn undir honum, hliop þa Sigmundur ur sodlinum ok hio til Fals af ollu megni sva sverdit þoldi ei þunga hoggsins ok stock i sundur undir hiolltunum. Sigmundur ser þetta ok hleipur a flagdit, ok suiptust ei leingi aþur kongsson færdi hann til jardar. Nu slo Falur yfir storu myrkri meþ elldi ok eiturlegum anda, ok villdi nu i jord niþur, enn þo kongsson sæyi litit til kipti hann Fal at ser ok sleingþi honum nidur til jardar, sva hausinn brotnaþi. Nu

månn som Kongssonen följachtiga woro. När som nu Sorle detta ser, ridr han så hårt fram, at alt ryckte ifrån; han gjorde ömse, högg och stack, och red så twerts samt endalångs igenom Sigmunds troppar och söndrade dm, så at ingn war så segr ellr förtrolladr, at han ej miste lifwet. Nu är at förkunna om de Finska brödr Frodl och Fale at de gjorde stor skada på Sigmunds mannskap så at alla sig förskräckte, ty de woro ena stundn i luftn, den andra på jordn, och såg man pilar flyga af hwarje deras tå och fingr, warande för hwarje deras pil en mann lika som til döds waldr; men annan stund slogo de så starkt mörkr öfwer folket, at ingn såg annan, då och Sigmundrs månn föllo så gräsliga at ej mera war eftr än tredingn. Som nu Sigmundr detta ser, sättr han håstn å skede, ridr til Frodl och gifwr honom et hugg, men Frodl störtade sig nedr i jordn; då kom Falr bak eftr Kongssonen och klöf hela hans håst undr honom; och lopp nu Sigmundr ur sadeln, och högg til Falr af all magt, så at swerdet ej tolde huggets tyngd, utan sprang söndr undr fästet; och når Sigmundr det ser, löpr han på det trollet, och ryckas de ej långe, innan Kongsson förde det til jordn. Nu slog Fale öfwr sig et stort mörkr med eld och ettrfullan anda, wiljande sticka sig nedr i jordn, men skiönt Kongsson litet såg från sig, ryckte han doch Fale åt sig och slångde honom nedr til jorden, så at skalln brotnade. Detta

& plane dissipasset; Omnium autem, qui Regis filium sequebantur, Thoreri robusti opera præcipua fuit. Cum isthoc Sorlus robustus videret, equo ruit tanto cum impetu, ut omnes diffugerent, mistoque tunc mortis genere hos acie ferri secavit, illos mucrone hausit, cuneos Sigmundi, nunc recta, nunc transversim perrumpens turbansque, ita ut nemo tam durus, tantaque mutus arte esset, qui non vitam victasque daret manus. Jamque dicendum est, quod duo Finni fratres, Frodelus & Falus, magna clade Sigmundi copias vastantes, terrorem late spargerent; illi enim nunc in aere pendebant, nunc stabant in terra, telaque ex omnibus eorum digitis manuum pedumque volare videbantur, quæ omnia adeo certo ferebantur ictu, ut singulorum cædi destinata viderentur. Alio autem tempore tantam super pugnantes effundebant caliginem, ut nemo alterum videret, caderetque Sigmundi militum tanta multitudo, ut tertia non amplius parte superesset. Quæ cum videret Sigmundus, subditis equo calcaribus Frodelum aggressus, ictu feriit, quem ille tamen evasit, terræ præcipitem se immittens. Tunc Falus a tergo Regis filium adortus, totum ejus equum dissecuit; ille autem veloci saltu de sella se dejiciens, omnibus viribus Falum percussit, adeo ut ensis, ictus non ferens gravitatem, sub manubrio ruerat; quod ut vidit Sigmundus, irruit in monstrum, nec diu luctatus, in terram dejecit. Tunc Falus spissam caliginem, calore & halitu venenato infectam, super se effudit, terræ se

Nu getur Frodel þetta at lita, ok kom nu upp ur jorþinnu a bak til viþ kongsson ok ſkauſt ſidan fram fyrir hann ok lagdi ſverþi i kviþ hans undir bryniuna ſva ut geck um bakit ok var þat hans bani. Nu ſer þorir hinn ſterki hvaþ Frodel hefſt at ok hleypti at honum, enn hann ſneriſt viþ ok bles moti illum anda ſva ſverþit hraut langt ur hendi honum. Nu hliop þorir ur ſodli ok greip Frodel hondum ſva hann kom litt hreyſti viþ, ok fleygdi honum niþur til jarþar ſva hvort bein brotnaþi i honum mioli ſmærra, ſtock þorir aptur i ſoþulinn ok barþiſt meþ æþi, ſva allt þotti undann hrockva, ſa hann nu at fleſt allt liþit var fallit, ok þvi hleypti þorir i borgina meþ þa menn ſem eptir ſtoþu ok let læſa oll hlid borgarinnar.

Detta wart Frodl warſe och kom nu up ur jordn bak om Kongsſonen / ſkiutande ſig ſedan fram för honom och lade ſwerdet i hans kwed under brynjan ſå at det gick bak ut/ och wart detta hans bane. Nu ſer Thorer den ſtarka hwad Frodl hade för ſig och ſpringr dy emot Frodl men han wende ſig emot / och blåſte ſå ilak anda emot Thorer at ſwerdet rök honom bårt ur handn. Thorer lopp nu ur ſadeln/ och grep Frodl med handkraft / ſå at han åſtadkom litn motwårn/ utan Thorer ſlångde honom nedr til jordn/ ſå hwart ben bröts i honom/ ſmårre ån ſmulor; hwarefir Thorer ſprang i ſadeln och ſlogs med ifwr / ſå alt alt tycktes undan rycka; men ſom han ſåg fläſta mannſkapet wara fallit/ dy lopp han i borgn med de månn ſom efir ſtodo/ och låt låſa igen alla borgportarna.

XXI. CAP.

Fra Sorla ok þorir.

NU rak Sorli flottann allt at ſtadnum ok let færa ſina tiolld nær borginni, enn þorir let færa a *murana* ſkotvopn ok *valſlaungur*, eirnninn *bik* ok *brenni ſtein*. Sorli baþ ſyna menn ganga at meþ opi ok æþi, ok briota murinn, var nu ſva mikil adſokn af monnum Sorla, at alldrei hofdu þeir betur frammgeingit, ok feingu þo ei atgiort, enn þorir let bera a menn Sorla *vellanþi vatn*, *bik* ok *brenniſtein*, eirneiginn *griot* ok *ſkotvopn* ſva Sorli feck mann-

21. Cap.

Om Sorle och Thorer.

SOrle jagade nu de flygtiga alt til ſtadn / och låt föra ſina tålt nåra til borgn; men Thorer låt anfalla murn med ſkottwapn ſamt walſlungor / jämte beck och brånnande ſtenar. Sorle böd altſå ſina månn gå til ſtorms med rop och ifwr/ ſamt at bryta murn/ och wart nu ſå mycket anfall af hans mannſkap/ at aldrig tilförene hade de båttre gått fram; men fingo doch ej åtgjort / ty Thorer låt båra på Sorles månn ſjudande watn/ bek och brånnande ſtenar; dår hos ſmå ſtenar och ſkottwapn ſå Sorle led ſtor mann-

ſe immergere volens; ſed quanquam modicus omnino erat oculorum uſus, tamen Falum ad ſe Regis filius rapuit, ad terram tam violenter contorquens, ut cranium ipſius corrueret. Hoc cernit Frodelus dum e terra emergit, a tergo itaque filii Regis, & clam repens, donec adverſum haberet, ventrem ejus ſub lorica enſe hauſit, adeo ut mucro transiret a tergo. Thorerus autem robuſtus, quæ jam Frodelus ageret, videns, aggreditur; ille in venientem Thorerum converſus, tantum fœtentis halitus evomuit, ut gladius ejus e manu longe avolaret. Thorerus tunc, relicto equo, manu corripuit Frodelum, eumque, parum defenſionis jam ægre molientem, ad terrum ita adflixit, ut omnia in illo oſſa, micarum inſtar, comminuerentur. Poſt equum conſcendit, tantoque cum ardore pugnavit, ut omnia cedere viderentur; cum autem maximam exercitus partem amiſſam videret, confugit in arcem cum ſuperſtitibus, omnesque ibi portas diligenter clauſit.

CAP. 41.

De Sorlo & Thorero.

SOrlus usque ad urbem fugientes perſecutus, caſtra prope arcem communivit; Thorerus autem tela tormentaque, nec non *picem lapidesque candentes* in *murum* portari fecit. Sorlus, ut clamore ſublato fortiter ſubirent, murosque diruerent, ſuos juſſit, tantusque mox impetus factus, quantum nusquam antea Sorli miles fecerat,

manntion mikit ok viku nu i burtu. Syþann mællti Sorli, nu hefur þu þorir tvær reyſur a burt komiſt ok hrockit fyrir minu ſverþi, enn i þriþia ſinn muntu ecki hrockva, ok gef þu upp viþ mig ſtadinn ok haf ſva vinattu mina. þorir mællti, ei mun þer auþit verþa at ſtanda yfir minum hofut ſvorþum, ok ei er von at ek ſtadinn uppgefi, hellþur mun ek veria bann ok kongsdottir ſem mitt lif, ſva Hogni meigi þat ſpyria, at hann hafi her eptir menn enn ey þræla. Sorli kvadſt þorir ſkyldi þar inni til dauþs ſvellta, ok geingu nu hvorutveggio til naþa um kvolldit.

XXII. CAP.
Oruſta Sorla ok Kaſto Hertoga.

ENn at morgni ſem menn voknuþu, ſau þeir tyu ſkip af hafinu ſigla, þau bar ſkiott a landi, þeſſir menn geingu a land ok reyſtu ſyn tiolld, þar kendu þeir Hertogan Kaſto af Englandi meþ her otallegan. Sem þorir ſer þetta reiþ han til Hertogans ok urþu blyþar qveþiur meþ þeim, innir þorir allt ſem þa var ſkeþ um frafall Sigmundar ok þat mikla manntion ſem þeir hofdu feingit, þotti ollum þetta tydinþi ſtor. Let nu Hertoginn Kaſto allann ſinn her til oruſtu bua, kom nu þorir ur borginni meþ þa menn ſem hann kunni fleſta til at fa, geingu ſyþann til vigvallar ok fylktu ſem henta þotti. Nu

mannſpillan och wek nu bort; ſedan talte Sorle ſålunda: nu har du Thorer twå reſor bort kommit och undanſluppit mit ſwerd/ men i tredje reſan ſkall du ej ſlippa; gif nu up ſtadn til mig ſå ſkall du hafwa min wenſkap. Thorer ſwarade: ej må dig warda öde at ſtå öfwer mina huſwudhår/ och år ſå ingn wän/ at jag upgifwr ſtadn/ heldre ſkall jag wårja honom och Kongsdottrn ſåſom mit egit lif/ ſå Hogne må det ſpörja at han hafwer hår eftr ſig månn och ej trålar. Sorle ſade at Thorer ſkulle dår inne ſwålta til döds/ och gingo nu hwardera til hwilo om kwållden.

22. Cap.
Om Sorles ſtrid med Hertog Kaſto.

MEn ſom mann emot morgonen waknade/ ſyntes tyo ſkep ſegla af hafwet och ſnarliga koma åt landet; detta folk geck å land/ reſte up ſina tält och dår kånde mann Hertog Kaſto af England komen med en otalig her. Som Thorer detta ſåg red han til Hertogen och wordo blida hålſningar dem emellan; kungiörande Thorer då alt ſom ſkett war om Sigmunds frånfälle och det ſtora mannfall de lidit/: och tyckte alla detta wara ſtora tidendr. Hertog Kaſto låt nu all ſin hër reda ſig til ſtrids/ och kom då Thorer ur borgn med de månn ſom han kunne måſt få ſaman/ gående ſedan til ſtridswållen/ dår de upſtålte tropperna ſåſom mann tyckte höfwas. Sorle

cerat, ſed tamen deſtinata exſequi non poterant; Thorerus enim in ſubeuntes Sorli viros *aquam ferventem*, picem, ignitos aliosque lapides & miſſilia tela devolvit, ita ut, magna accepta clade, Sorlus recedere hoſtis coactus ſit. Deinde Sorlus dixit: bis enſem meum, Thorere, effugiſti, tertium non utique elabere; dede itaque urbem, & ſic mecum in gratiam redi. Thorerus reſpondit: nec tu, ut arbitror, a fatis dominus mihi deſtinatus es, nec dedendæ a me urbis ulla tibi ſpes eſſe debet, quam ego potius ut meam vitam Regis filiæ defendam, ut Hognus intelligat viros hic pro illo certare, non ſervos. Sorlus tunc dixit, Thorero ibi fame pereundum fore; & deinde utrique quietum veſperi eunt.

CAP. 22.
Pugna Sorli cum Duce Caſtone.

CUm ad ſolis ortum excitati a ſomno eſſent, decem naves plenis velis ab alto ad terram adpellere conſpexerunt. Miles hic, exſcenſu in terram facto, caſtra poſuit, & tunc Caſtonem Ducem ab Anglia cum ingenti copiarum numero advenientem agnoverunt. Quæ cum videret Thorerus, equo Duci obviam profectus eſt, mutuaque & amica ſalutatione uterque alterum excepit, narrante deinde Thorero, omnia, quæ facta erant, de Sigmundi obitu, ingentique quo victi erant proelio. Omnibus magni momenti nuntia videbantur; Caſto Dux omnes

Nu kom Sorli moti þeim fra herbuþum meþ allann ſinn her, hafþi hann enn margt vel vaſkra manna af Noreygi, ſem voru þeir *Ofidas* hinn *Norſki*, *Amundi Auſtmaþur* ok *Liotur Gautſki*, þeir voru allir hinir beſtu kappar. Nu tokſt ærinn bardagi meþ hvellu heropi ok megnum luþragangi, ecki ſkorti nu *ſkoll* ok *ſkræki*, *bark* ok *bareyſti*, *brak* ok *breſti*, *op* ok *eggian* af hvoru tveggium. Reiþ nu Sorli hinn ſterki igegnum liþit ſem ær ok oþur være, ok hio i hvorio hoggi 12. menn til bana, var þeim ollum dauþi ſynþur ſem ei hopuþu a hæli fyrir honum; ſa het *Sverrir* ſem merki bar fyrir Sorla. Nu er at greina af Hertoganum Kaſto, at hann rydur framm ur ſinni fylkingu ok hoggur nu bæþi ſtort ok tyþum, eggianþi ſina menn faſt framm ganga ok ſetti nu heſtin a ſkeyþ allan herinn i gegnum meþ ſtorum havaþa ok megnum hliodum, ſva einginn hugþi honum ſialfratt vera, ſva mælandi til ſinna manna, ſynit nu daþ ok dugnaþ ok latum þeſſa þriota kenna vorra vapna ok foreyþum þeim, enn ef nockur vorra manna *hræþiſt*, *blygþaſt* eþur *bleyþiſt*, hann ſkal *nydingur* heita, ſva ſem ſa ſinn *lanardrottinn ſvikur*, *rækur* ok *rekinn* fra ollum goþum monnum, *friþlaus* ok fordæmþur ſem fyla eþur falſari, til hins veſta dauþa kiorinn ſem ſakaþur þiofur. Viþ þeſſi orþ Hertogans olmadiſt

lyþit

Sorle kom altſå emot dem ur herbodarna med allan ſin her / och hade än mänga raſka månn af Norrige / ſom woro Ofidas den Norſke / Amund Öſtmann och Liotr Götſke / alla de båſta kämpar. Nu började en ifrig ſtrid / med gjällande herrop och mägtig Ludragång; icke fattades nu högt ſkalld och ſkrik / raml och hoj / brak och briſt / rop och äggjan å båda ſidor. Sorle den ſtarka red igenom mannſkapet ſåſom wore han urſinnig och raſande / och högg i hwarje hugg tolf månn til bana / warande dem dödn ſyndr ſom ej foro til rygga för honom / men han het Swerre / ſom märket bar fram för Sorle. Nu är detta til förmälandes om Hertog Kaſto / at han ridr fram ur ſin tropp och huggr både ſtort och tida / äggjande ſina månn til faſt framgång; han ſatte nu håſtn å ſkede igenom hela hern / med ſtort gny och ſtarkt ljud / ſå ingen tänkte honom kunna råda med ſig ſiälf / och talte han ſina månn ſålunda til: ſynen nu edrt dåd och dugnad / och låtom deſſa treſka ſellar kjänna wåra wapn / och förödom dem; men om nogor af wåra månn rädas / blygas och blödigas / han ſkal heta en nidinge ſåſom ſin Herras och Husbondas ſwikare; biltog och wräken från alla goda månn / fridlös och fördömdr / ſåſom en ſwinhund och ſkjälm / utſeddr til den wärſta död / ſåſom en ſakfulter tjuf. Wid deſſa Hertigens ord förgrymades

mann-

omnes tunc copias ad certamen paratas eſſe juſſit, Thorerus etiam cum armatis, quotquot colligere poterat, ex arce advenit, junctisque ita viribus, ad campum pugnæ deſtinatum cum perveniſſent, aciem, ut neceſſum erat, inſtruxerunt. Sorlus cum toto exercitu caſtris egreſſus, occurrit eis, multis adhuc fortibus ex Norrigia viris ſtipatus; qui fuerunt, *Ofidas* Norrigius, *Amundus Oeſtmannus*, & *Liotus Gothus*, omnes præſtantiſſimi pugiles. Jamque atrox pugna cum ingenti *clamore tubarumque* ſonitu incipiebat; non *tumultus* ingens *ſtrepitusque armorum*; non *vociferatio* adhortantium crebra, non late ſparſus *terror*, nec ulla *triſtis rerum facies* tunc defuit. Sorlus robuſtus, inſtar mente capti & furentis per medios ruit cuneos, viroſque duodecim quovis ictu mactavit, unde mors certa omnibus, qui terga non dederunt; *Suerrus* autem vocabatur, qui Sorlo ſignum præferebat. Jam de Caſtone duce commemorandum eſt, illum intra ſuorum ordines equo procurriſſe, magnoſque & crebros facientem ictus, ſuos ad fortiter pugnandum excitaſſe; calcaribus equo ſubditis totam percurrebat aciem, clamans & vociferatus, ut ſui compotem eſſe, nemo illum exiſtimaret. Milites autem ita allocutus eſt: jam virtutis veſtræ & fortitudinis documenta date, commilitiones, & facite, ut arma noſtra ſentiant inertes illi ſervi, manibus mactandi noſtris; ſed ſi quis noſtrum *timidus* eſt, ille *nebulo* & *Domini proditor* adpellabitur, & *convictu fortium virorum indignus*, nullam habebit pacem ſecuritatemque; quin potius ut

per-

lyþit ſva allir ſynþu hreyſti ſem meſt mattu. Varþ nu ærit mannfall, eirneiginn ſynþi þorir ſterki enn ſem fyrr hina voskuſtu vorn ok barþiſt nu einka beſt allra manna er i hernum voru. Stoþ nu þeſſi oruſta heila tvo daga, at hvoru tveggir unnu mikit a aþra, þottiſt nu einginn ſia hvorir ſigra munde.

mannſkapet / ſå at alla ſynte ſin raſkhet ſom måſt de förmåtte. Här wart nu et gråſeligit mannfall / enkannerliga ſynte Thorer den ſtarka ån ſåſom förr den raſkaſta wärn / och ſlogs nu enda båſt af alla månn ſom i hern woro. Stod nu detta i hela twå dagar / då hwardera mycket wann emot annan / ſå ingn tycktes ſe hwem ſegra ſkulle.

XXIII. CAP.
Fra Hogna Halfdanar ſyni.

ENn ſem hinn þridie dagur kom, ſau menn þriatyu ſkip til hafnar leggia ok glæſileg til at ſia, þar kendu menn drekann Skrauta ok ferþ Hogna kongsſonar. Nu ſem Sorli gat þetta at lita, bra honum nockut viþ ok mællti, nu mun umſkipti orþinn nockur i Noreygi, þau ſem oſſ eru ei opinnber, þvi her er nu kominn drekinn Skrauti, enn þo munn ei enþut deyla vor yiþ þa Svenſku, ok ſkulum ver fyrr falla meþ hreyſti ok goþum dreingſkap enn rægir reynaſt, hetu allir honum goþu um þetta. Nu bar ſkip þeſſi ſkiott at landi ok lagþi Hogni at *godri hofn miok nærri ſtaþnum.* Var nu um ſkip buit, ſyþann let Hogni ſitt *gullofit ſilkitiallþ* a land ſetia, hvar hann ſialfur inngeck meþ ollum ſynum herrum. Sem þetta ſer þorir hinn ſterki, ok Hertoginn Kaſto, þecktu þeir glogt ferþ Hogna ok gloþþuſt miok viþ komu hans, ok riþu

23. Cap.
Om Hogne Halfdans Son.

MEn ſom tredje dagn kom / ſåg man tretijo ſkep lågga til hamnen / ſom woro mycket glånſande til anſeendet; dår ibland igenkånde mann dråkn Strųte och Kongsſonen Hognes fård. När Sorle feck ſe detta / wart han nogot beſtörtr och ſade: nu månde några ſådana omſkiftn wara ſkedde i Norrige ſom oß ånnu ej åro uppenbara / ty hår år nu drakn Skrųte komen; doch månde wår ſtridighet med de Swenſka ån nu ej wara endad / och förr ſkolom wi falla med raſkhet och gott loford / ån rönas at wara rådda / och för detta önſkade alla honom gott. Deſſa ſkep lade ſnart in åt landet dår Hogne tog en god hamn mycket nåra ſtadn / och lagade de ſedan om ſina ſkep / låtande Hogne widare ſit gullwåfna ſilkes tålt vpſåtta å landet / dår han ingeck med alla ſina Herrar. Som Thorer den ſtarka ſamt Hertog Kaſto detta ſågo / kånde de klarliga igen Hognes fård och gladdes mycket öfwer hans ankomſt / ridan-

perjurus & furti convictus, diriſſimæ deſtinabitur morti. Hiſce incitati ducis verbis, pro viribus quique ſuis, milites fortiter certamen ineunt, et horrenda mox ſtrages virorum facta eſt. Thoreri robuſti, ut antea ſemper, ita etiam hic virtus eminuit; ejus enim opera omnium optima erat, qui in exercitu fuerunt. Prælium hoc duos continuos duravit dies, & utrimque vehementer adtritis copiis, nemo videre poterat, ad quem victoria inclinaret.

CAP. 23.
De Hogno Halfdani filio.

TErtio die triginta naves portum intrare vident, pulchras omnes & adſpectu ſpecioſas, inter has Regiam Skrytam agnoſcunt, & Hogni regis filii adventum. Sorlus iſta videns, animo aliquantum commotus eſt, dixitque: jam in Norrigia viciſſitudines forte exſtiterunt, quæ nobis adhuc ignotæ ſunt; regiam enim Skrytam adpuliſſe nunc cerno, & noſtra tamen cum Suethis inimicitia nondum finita eſt; nobis utique ſatius erit honeſta defungi morte, quam timoris & ignaviæ ignominiam incurrere; hæcque dicentem, omnium vota excipiebant. Navibus autem ad terram actis, *opportunum prope urbem portum* Hognus eligebat, ibi alto jactatas rates reficiens; deinde tabernaculo ſuo, quod *ſerico auroque* intertextum erat, in terram conſtituto, ibi cum omnibis ſuis intrabat. Thorerus autem robu-

riþu nu til tiallþa þar Hogni inni drack ok kvoþþust nu meþ mestu blyþu. Fretti Hogni nu hvaþ frammfor meþann hann i burtu var, innir nu þorir allt hit sanna um oll þeirra viþskipti ok fall Sigmundar, eirneiginnn um oll þau boþ sem Sorli bauþ. Hogni greinir nu allt um þat, hvad hann viþ Noreygi unnit hafdi, ok þotti þetta ollum mikil frægd. Reid nu Hogni til borgarinnar meþ allt sitt liþ, var nu fagnaþar funþur meþ þeim systkinum Marsibil ok Hogna, ok var nu druckit lystilega dag þennann allt til kvollds.

XXIV. CAP.

Bardægi Sorla ok Hogna.

STrax at morgni sem vigliost var orþit, sendi Hogni menn til herbuþa Sorla; ok baþ hann viþbuinn vera at mæta ser, ok kvaþ þeir skylldu þennan dag ending giora a synu mali. Sendimenn giorþu sem þeim var boþit ok inntu þetta Sorla, enn hann liest sva giora mundi. Dro nu Hogni ut af borginni meþ allann sinn skara sem bæþi var mikill ok langur, geck Hogni fremstur sinna manna framm undann merkinu, ok fylkti nu sem henta þotti, ok Sorli þar amoti meþ sinn skara, ok tokst nu hin snarpasta orusta sva alldrei hafdi hun meiri giorþ verit, enn mannfall var sva mykit, at valla varþ tolu a komit. Nu

ridande nu til tälten / därinne Hogne drack; hwar på de hälsade hwarannan med mästa blidhet. Hogne sporde nu hwad som framfarit medan Ihan war borta / då Thorer alt sannfärdeliga förtälde om hela deras widskifte och om Sigmunds fall / jämwäl om alla de tilbod som Sorle dem gjort. Hogne kungjorde dem likaledes om alt det han wid Norrige wunnit hade / och tycktes detta allom wara en stor frägd och heder. Därefter red Hogne til borgn med alt sit folk och fägnade sig Systkonen Marsibil samt Hogne öfwer hwar andra / och wart nu den dagn lustigt druckit alt til kwälldr.

24. Cap.

Sorles och Hognes strid.

STrax om morgonen när det wart stridsljust / sände Hogne några männ til Sorles herbodar och böd honom wara färdig til at möta sig / sägjande at de denna dagn skulle gjöra enda på deras twistemål. Sändemännen gjorde såsom dem war budit / och gåfwo det Sorle tilkänna / som då utlät sig skola så gjöra. Hogne drog nu ut af borgn med all sin skara som war både stor och lång / och geck han främst af sina männ fram undan märcket / och upställte tropparna såsom lägligast tycktes; där emot gjorde Sorle likaledes med sin skara / och då begynte mann en mägta härd strid / så at aldrig deß maka warit gjord / och wart mannfallet så myckt / at mann swära wiste tahl där på. Nu

robustus & Casto Dux, cum hoc viderent, Hogni adventum certo agnoverunt, lætatique valde, & ad tentoria, ubi cum amicis Hognus compotabat, equis vecti, salutem utrinque amicam dant accipiuntque. Hognus, quid se absente actum esset, interrogavit; Thorerus omnia vere narravit, de tota belli fortuna, de clade Sigmundi omnibusq;, quas ipsis Sorlus propositiones fecerat. Hognus suas in Norrigia res gestas ipsis quoque exposuit, quæ omnibus egregiæ virtutis documenta & laude dignissima videbantur. Deinde equo arcem cum suis Hognus intravit, ubi læta Marsibila soror fratrem, & ipsum lætantem, excepit; deinde hilariter in multam vesperam ab omnibus compotatum est.

CAP. 24.

Sorli & Hogni proelium.

MAne, ut primum arma tractare lux permittebat, Hognus legatos ad castra Sorli misit, jussitque paratum esse ad congrediendum secum, dicens eo die finituros inimicitias. Rogati, jussa facientes, Sorlum certiorem reddiderunt, qui ita se facturum promisit; Hognus itaque copias suas, quæ & multæ numero erant, & per longum extensæ spatium, ex arce eduxit; ipse ante suos & sub ipso signo ibat, aciem, ut opus videbatur, instruens; Idem Sorlus quoque fecit. Mox proelium admodum atrox incepit, adeo ut par antea nunquam fuerit, tantaque viro-

Nu reiþ Hogni framm gyrþur ſverþinu Sigurlioma, enn klæddur *ſkyrtu* þeirri er einginn jarn bitu a, ſkifdi hann nu nidur menn ok heſta ſem hratt hrys, nam hvort hans hogg i iorþu ſtaþar, lagþi hann alldrei ſva til manns, at ei væri uppi fæturna enn niþur hofudit, þetta geck leingi miok. Enn ſem Hogni var ſva æfur ſem nu meigi þer heira, getur Sorli þat at lita, ok ruþþi nu breyþa braut, ſva tveym meiginn hans var jafnhatt, rauf hann filkingarnar um þvert ok at enþilaungu ſva at allir viku fra. þa ſa Hertuginn Kaſto at menn toku at horfa, varþ hann nu ſva reiþur at ollum þotti unþrum gegna ok mællti, ek ſie at einginn vorra manna hefur þrott eþur þrek, helldur eru þeir blauþir ſem hierar. Nu reiþ Hertoginn allann herinn igegnum meþ ofur hlioþum, ſem Ofidas hinn Norſki þetta ſa, mælti hann, ſtandaſt man ek þin ſtoru hlioþ ok heirt hofum vær firr hunþa geya eþur ſvin hryna, ok væri happaverk at ſtilla offa þinn, ok klauf nu Ofidas heſt Kaſto i bogum, enn hertoginn hliop ur ſinum ſodli ok kom ſtandandi niþur. Nu hio Ofidas i hialminn ſva Kaſto fiell a bæþi knie ok bloþ rann af munni hans ok vitum, enn hann ſpratt ſkiott a fætur ok hio til Ofidas ok af honom henþur badar i olbogabotum, ok annat hogg a hialminn ſva af tok hofudit. Nu kom at Amun-
di

Nu red Hogne fram / omgjordad med swerdet Sigurljome / och ikläddr den pantsare skjorta som intet järn bet uppå; Han skifde neder männ och håstar såsom rått ris / och hwart hans hugg stadnade i jorden; ty han lade aldrig så til någon mann / at han ej måste wenda föttren upp och hufwudet nedr; och geck detta länge nog. Men som Hogne war så ifrig som mann nu hört / kom Sorle at se detta / och rögde så en bredan wäg / at det war honom å båda sidor jämnhögt af slagna kroppar; han ref och fördärfwade topparna både twärt och endalängs / så at alla måste wika från. När då Hertog Kasto såg at folket tog at ryma / wart han så wredr / at allom tyckte underligit / sägjande: jag ser at ingen af wåra männ hafwer styrka och kraft / heldre äro de blödiga såsom harar. Hertogen red sedan allan heren igenom med skräckeligit ljud; och som Ofidas den Norrske detta såg / sade han / nog skall jag stå dit stora ljud / och hört hafwom wi förr hunda skäll samt swina grymtan / och wore det et gott wärk at stilla din förmätenhet; han klöf så Hertogens häst i bogarna / men Hertogn lopp ur sadeln / och kom ståndande nedr. Hwarpå Ofidas högg honom i hjälmen / så han föll på båda knän / och blodet rann af hans munn samt näsa; men Hertogen spratt snart på föttren och högg båda händren af Ofidas i armledn / gifwande honom andra hugget på hjälmen så hufwudet geck af. Nu kom Amund
Östmann

virorum ſtrages facta eſt, ut numerum vix quisquam ſciret. Hognus equum in hoſtes agit, gladio circumdatus Sigurliomi, & lorica ferro duriori; tum equos viroſque, velut virgulta, promiſcue ſternit, ictu quovis in terra demum deſinente, nec ullum enim virum gladio percuſſit, quin, pedibus ſurſum converſis, in terram idem præcipitaretur; & hoc ſatis diu duravit. Ita autem, ut jam dictum eſt, ruentem Hognum, Sorlus forte conſpexit, qui gladio latam ſibi tunc viam fecit, adeo ut a dextera lævaque cæſorum acervos æquaret; ordines enim nunc recta nunc transverſim perfringens, adeo pervaſtavit, ut omnes fugere cogerentur. Caſto Dux ubi ſuos in fugam effuſos cernit, tanta exarſit ira, ut omnibus mirum videretur; id, inquit, ego jam video, nemini noſtrum, vel vires vel animum ſupereſſe; timent omnes, quaſi lepores inertiſſimi. Deinde totam aciem cum ingenti vociferatione percurrit; Ofidas autem Norrigius iſta videns, certe, inquit, ego clamorem iſtum tuum ſuſtinebo, & canis latratum, grunnitumque porci nos antea audivimus; & e re certe eſſet, ſi quis arrogantiam tuam reprimeret. Deinde equum Ducis ad armos diſſecuit; Dux autem ſaltu veloci in terram facto, pedibus conſtitit; tunc altero ictu galeam Ducis Ofidas percuſſit, adeo ut in genua ille prolaberetur, ſangvisque per os naſumque efflueret. Sed receptis mox viribus, Dux pedibus acer conſtitit, Ofidamque manu utraque circa cubitum truncavit, alteroque ictu galeam feriens, caput hoſti abſtulit.
Tunc

di Austmaþur ok mællti, ei skal Ofidas ohefnt vera, ok hio nu a herþar hertogans sva hann fiell viþ, enn hans brynia var sva horþ at eigi beit a nu, sneritst Kasto at Amunda ok klauf hann at endilaungu, i þessu kom Liotur hinn Gautski ok hio i hialm Kasto ok af barþit sva Hertoginn skemdist um nefit. Nu reyþþist Kasto, ok hio af Liot andlitit allt med hoku ok skeggi, ok tok nu akaflega at beriast. Nu ryþur fram þorir sterki ok hoggur Sverrir merkismann Sorla sundur i miþio, sva merkit fiell a gras niþur ok þorþi einginn upp at taka, þetta sa Karmon fostri Sorla, ok reid at þorir ok hio i hialminn ok hliop af a sodulbogann ok tok hofudit af hestinum. Nu hliop þorir ur sodli ok hio til Karmons sva hialmurrinn rifnaþi, en Karmon klaufst allur niþur at sodli. Sem Sorli ser þetta, reyþþist hann ærit miok ok hleipti framm i midian herinn þangat sem þorir var fyrir, sem Hogni ser þetta mællti hann, þat mun raþ Sorli viþ reynum meþ ockur, þvi ei mun syþar betra, Sorli kvadst þess reiþubuinn.

Östmann här til och sade: ej skal Ofidas wara ohämnad, och högg så Hertogen på härdarna så han föll därwid, men brynjan war så hård at intet bet därå; ty wände sig Kasto åt Amund och klöf honom ändalångs. I det samma kom Ljotr den Götske och högg i Hertogens hjälm så kanten afgick, och han sjelf skråmades om näsan, hwar på Hertogen Kasto wredgades och högg af Liot hela andletet med hakan och skegget, tagande nu på häftigt at slåß. Nu ridr Thorer den starka fram och huggr Sorles märkesmann Swerre söndr i midjan, så at fanan föll i gräset nedr, och ingen torde den sanna uptaga. Detta såg Karmon Sorles foster och lärefader, och högg så til Thorer på hjälmen, men det lopp nedr på sadelbågan och tog af hästhufwudet. Sprang altså Thorer ur sadeln, och högg til Karmon så hjälmen remnade och Karmon klöfs all neder åt sadeln. Sorle såg detta och wredgades mycket, löpande så fram mitt i heren där Thorer war före; men som Hogne det såg, sade han: det är rådeligit Sorle, at wi rönom hwar andra, ty senare warder det ej bätre; Sorle sade sig wara där til redebogen.

XXV. CAP.

25. Cap.

Tunc Amundus Oestmannus adcurrens, non inultus, inquit, Ofidas jacebit, simulque, gladio in humeros Ducis adacto, in terram illum prostravit; lorica autem adeo bona erat, ut ferrum non penetraret, itaque consurgens in Amundum Casto, medium a summo ad imum divisit. Tunc Liotus Gothus venit, in galeam Ducis ensem vibrans, adeo ut extrema ejus ora abscissa, nasus quoque Ducis vulneraretur; quod ægre ferens Dux, totam Liotho faciem cum mento & barba abscidit, cæde deinde plus quam antea exsultans. Thorerus etiam robustus, laxatis habenis procurrit, signiferumque Sorli in medio divisit, adeo ut signum in terram caderet, nemine tollere audente. Quod cum videret Carmon Sorli nutritius & magister, equuum contra Thorerum direxit, ictu petens, per sellam lapso, & equo Thoreri caput amputante. Tunc Thorerus desiliens, Carmonis galeam ense perfregit, ipsumque ad sellam usque secavit. Hoc Sorlus vidit, ingentique stimulatus dolore, mediam perrupit aciem, Thorerum assequi conatus; sed quum Hognus hoc videret, satius, inquit, est, ut nobiscum nos invicem experiamur, alio enim modo res non confecta erit; Sorlus, se paratum esse, ait.

XXV. CAP.

Einvige Sorla ok Hogna.

NU ryþur hvor þeirra mot oþrum Sorli ok Hogni, ok toku nu all kallmannlega at beriast, sva hvorugur huxaþi um annars lif. Klauf nu hvor annars hest i bogum ok geingu sva samann allgrymlega, ymist hopuþu þeir a hæl aptur ellegar geingu hvor framm fyrir annan sem olmir villu gelltir eþur lion, enn brestir voru at heira sniallir ok hair; er stalinn mættust sva lysti um alla vollu. þessi atgangur geck þriar stundir heilar ok þottust ongvir fyrr þvilikann sieþ hafa mille tveggia manna, villþi hvorugur aflata enn sydur friþar beyþast, enn badum la viþ spreing, enn soktu þo meþ æþi, enn þeirra herklæþi voru sva goþ at hvorugur feck skeinu af oþrum. Sem Hogni ser at ei muni tia a skipta hoggum viþ Sorla, þa snarar hann synu sverþi ok hleypur a hann, en Sorli tekur amoti ok toku nu at sviptast, ok sparaþi hvorugur annan ok hofþu nu brogþ a ymsa vega, var ei stor munur um þeirra viþskipti, neyttu baþir orku sva alt þotti ur lægi ganga. Nu ser Sorli eirn lækiar farveg miok diupann ok lætur berast þangat, sem nu hælar Sorla nema viþ gryfiu þessa, hyggur hann Hogni skuli þar i falla, þvi tekur hann sik a lopt aptur

25. Cap.

Sorles och Hognes enwiges kamp.

SOrle och Hogne redo nu hwar emot annan/ och togo aldeles karlmannliga på at slåß/ så ingendera hugsade om den andras lif/ och sedan de klufwit hwars annars håst i bogarna/ gingo de saman grymmeliga; ymse håppade de på hälarna tilbaka/ eller och gingo hwar fram för annan/ såsom rasande willgaltar och lejon; men snällt och högt wapnabrak war där at höra/ när stålen möttes åt/ så at det lyste öfwer hela wallen. Denna åtgång geck för sig twå hela timar/ och ingen tycktes hafwa förr sett dylikan lek emellan twänne män; ingen wille ej eller aflåta/ än sidr bedja om frid/ fast än de båda woro nästan uttrötta/ utan sökte mot hwar annan med ifwer; warande deras herklåder så goda/ at ingen feck någon skena eller skråma af den andra. Som dy Hogne ser/ at det ej lönte mödan at skifta hugg med Sorle/ då kastar han swerdet afsides och löper på honom/ men Sorle tog emot/ och togo de nu på at armryckjas/ så ingen sparde annan/ utan brukade sina konstgrep å ömse sätt/ warande ingen stor mån mellan deras widskifte/ heldre anwände de all sin orkan/ så at mann tyyckte alt gå ur laget. Nu ser Sorle en djup bäck förbifarande och låter så båras dit/ och som det lutade för Sorle undantagande wid denna gropen/ så tänckte han at Hogne skulle wäl däri falla; han håppar dy i luf-

CAP. 25.

Sorli & Hogni singulare certamen.

SOrlus & Hognus equos contra se invicem dirigunt, mascule omnino pugnare incipientes, ita ut neuter alterius vitæ parceret; & postquam equos ad armos secarunt, acerrime congrediuntur; modo in calces resiliunt, modo ruunt adversum instar rabidorum verrium & leonum. Tunc strepitum armorum audires, utrisque chalybes collidentibus ita, ut igne totus colluceret campus. Et hic impetus, cujus parem nemo antea se vidisse crederet, a duobus factum viris, tres horas duravit; & quamquam uterque pæne defatigatus erat, neuter tamen absistere, nedum pacem petere voluit; stant itaque pertinaces in ardore pugnæ. Habitus autem militaris adeo præstans ipsis erat, ut alterum vel aliquantillum lædere neuter eorum posset. Cum itaque Hognus videret, nihil se acturum, quamdiu ictus cum Sorlo commutaret, ferrum abjecit, & incurrit in eum, sed Sorlus mascule excepit, jamque luctari cœperunt, neutro alteri parcente, sed dolos etiam artesque omnis generis utroque adhibente. Nec multum discriminis vis & impetus utrimque habuit, suum licet quisque adeo mascule faceret, ut omnes mirarentur. Sorlus altum forte videns torrentem, eo deferri permittit; cumque res ejus inclinasset, præterquam ad hanc specum, cogitavit Hognum inibi

tur a bak, ok klppir nu Hogna at ſer ok ſtockur nu yfir þetta forræþi. Sem Hogne ſer þetta hleypur hann i fang Sorla þvert yfir þetta dyki, varþ þvi meira kaſt a Sorla enn hann huxadi, ſva hann horfaþi aptur a bak til iarþar niþur, enn Hogni a hann ofann ok let nu kne filgia kviþi ok mællti ſyþan, fiærri er nu ſverþit Sigurliomi, enn illa mun þykia atunnit, ef ek *bit* þik *a barkann ſem troll*, ok ſertu ſva hughrauſtur ſem ek hefi heyrt, þa ligg þu kyrr meþann ek tek ſverþit. Sorli hvadſt ſva giora munþi, ok ſokti Hogni nu ſverþit ok la Sorli kyrr ſem hann kom aptur. Sa nu Hogni at hvorgi dignadi hiarta hanns ok mællti, ei a ek ſtorrar ſvivirdingar a þer at hefna nu heþan af, ok kalla ek jafn leikit med ockur, ok ſkalltu þiggia lif ok griþ af mer, ſkal þat eitt i rikia at þu baudſt *þriſvar* lif konginum foþur minum, þo hann ei þiggia villþi, enn attir þo eptir ſonnu mali at ſækia, eirneinginn for þer vel i ollum boþum viþ Sigmunþ broþur minn þo hann illa tæki. Her meþ byþ ek þer *vinattu* mina ok *foſtbræþra lag* med þeim *ſkilmala* at þu gefir mer þina ſyſtur Ingibiorgu med hennar liufum vilia, ok gef nu ſvar moti boþum þeſſum hvorſu þer likar. Fair munþu mer ſva vel bioþa, ok er mier ſæmþ þetta at þiggia ſeigir Sorli. Syþann ſtoþ Sorli a fætur ok ſættuſt þeir Hogni ok hann a mal

luften tilbaka och rycker Hogne efter sig/ springande så öfwer detta förräderiet. Men som Hogne det såg/ löper han Sorle i fånget twert öfwer detta dike / och wart så detta kast tyngre för Sorle än han tänkte/ så at han harpade til jorden nedr / och Hogne ofwan uppå / som då satte sit knä för hans kwed och sade sedan: fjärran är nu swerdet Sigurljomi/ menn illa låter det tyckas tilwunnit wara / om jag biter strupan af dig såsom troll; och om du är så hugådl som jag har hört / så ligg stilla medan jag tagr swerdet. Sorle sade sig så skola gjöra och sökte Hogne nu swerdet / men Sorle låg alt stilla medan han kom til baka. Såg nu Hogne at hans hjärta ingaledes dignade / och dy sade han: ej har jag så stor sidwördnad at hämnas på dig hedan efter / utan häller heldre före wara jämnlekat med oß/ ty skall du få lif och säkerhet af mig / skolande här wid besynnerliga anses at du tre gångor tilböd minn fader lifwet / endoch han det ej wedrtaga wille / men du hade i sannt mål och ärende at söka honom; erkannerliga at du dig wäl upförde i alla dina tilbud mot min brodr Sigmund/ fast än han det illa uptog; altså tilbjudr jag dig härmed min wenskap och fostbrödra lag / med det skilmål at du gifwer mig din systr Ingborg med hännes ljufwå wilja och samtycke / och gif nu swar på dessa tilbud huru dig likar? Sorle sade: fåå månde bjuda mig så wäl/ och är det mig heder at emottaga detto. Sedan stod Sorle på föttren och förliktes med Hogne i deras

inibi caſurum. Jamque retro faciens ſaltum, in aera proſiluit, Hognum ſecum rapiens, haſque ita tranſſilire conatur inſidias. Sed ut Hognus hoc conſpexit, Sorlum amplectitur, cum nondum mediam ſuperaſſet ſpecum, unde inopinanti Sorlo corporis vibratio gravior facta eſt, ita ut ille ſub Hogno retrorſum in terram prolaberetur, qui *genu premens ventrem*, procul, inquit, jam eſt gladius Sigurliomi, & male forſan parta videbitur victoria ſi, ut monſtra ſolent, *morſu guttur* tibi *abſcindam*; & ſi tanto animo es, ut audivi, jace hic, donec ego enſem meum reſumam. Sorlus ſe facturum, inquit; interea Hognus enſem recepit, rediensque eodem loco jacentem Sorlum invenit. Hognus tunc animo non labantem videns, haud ego, inquit, adeo te odi, ut graviore vindicta amplius perſequi velim, potius exiſtimo æquo inter nos certatum eſſe marte; quamobrem vitam a me veniamque accipies. Hujus interim præ omnibus ratio habebitur, quod Regi patri meo *ter* vitam obtuleris, etiamſi ille accipere nollet, & jure quoque ab illo aliquid exigere poteras; & fratri quoquo meo Sigmundo honeſtas feciſti conditiones, licet ille indigne ferret. Ego itaque tibi *amicitiam* meam & *ſocietatem* nunc *offero*, ea tamen conditione ut ſororem tuam Jngeborgam cum ejus grato conſenſu mihi conjugem des; nunc reſponde, quid tibi de hiſce conditionibus videatur. Sorlus inquit: pauci meliora offerunt, & mihi honori eſt ad illa conſentire. Deinde Sorlus *in pedes conſtitit*, *inque gratiam uterque invicem rede unt*,

mal sin, ok komu nu þangat sem Hertoginn Kasto var fyrir ok þorir, ok likaþi hvorugum þeirra þetta betur. Nu sætti Hogni Sorla viþ Kasto ok þorir heilum sattum, var nu til borgar geingit ok lystilega druckit, enn sva var fallit niþur lyþ Sorla, at ei var eptir meir en þriu hundrut manna. Let nu Hogni *heya* dauþa enn *sara* græþa.

deras mål / komande de nu dit som Hertog Kasto och Thorer woro / de dår hwardera tyckte detta båttre wara. Nu försonte Hogne och så Sorle med Hertog Kasto och Thorer under en uprichtig förlikning / hwarefter de gingo til borgen och drucko dår gladeliga; men Sorles mannskap war så fallit at ej mera ån tre hundrade woro öfwer blefne; ty låt Hogne nu högar kastas öfwer döda / men låka de sårade.

CAP. XXVI.

Sætt Sorla viþ ungu Bronu ok kuonfang þeirra forstbræþra.

EPtir þetta villþi Hertogin Kasto fara heim aptur til Einglands, leyþþi Hogni hann ut meþ sæmilegum giofum. Sigldi nu Hogni sem ok Sorli med honum til Englands ok geingu þeir i borgina, geck nu Hertoginn ok Hogni til Drottningarinnar ok inna allt sem þa var fallit um vidskipti þeirra Sorla, sva ok hann sie sattur viþ þa ok fostbroþir Hogna. Enn sem hun þat heyrþi, varþ hun sva reyþ at einginn feck hana stillt, ok kvadst alldrei skylldi til frids verþa fyrr enn Sorli væri af dogum raþinn, ella skylldi hann i sundur drafna ok alldrei þryfast, ok fast mundi nu Brana moþur min *rotast um i molldunni*, ef hun vissi af þessum tiþindum. Nu heyrþi Sorli þetta þar eþ hann stod ok mælti hliott med sialfum ser, nu villda ek at Mana kerling kiæme i leik

26. Cap.

Sorles försoning med unga Brana och fostbrödernas giftermål.

EFter detta wille Hertog Kasto fara hem til England / och då ledde Hogne honom ut med hedrliga gåfwor. Nu seglade Hogne / så och Sorle med honom til England / dårest de gingo in i borgen / och stego då Hertogen samt Hogne til Drottningen och förtålde hånne alt som då förefallit om hans widskifte med Sorle / såsom och at han wore förliktr med dem och Hognes fosterbrodr; men som hon det hörde / wart hon så wred / at ingen feck hånne stillt / utan sade at hon aldrig skulle wara tilfrids förr ån Sorle wore af daga tagen / eller skulle han rutna sönder såsom draf / och aldrig trifwas; dårtil med månde nu / sade hon / min modr Brana mågta wrida och wånda sig i i mullen om hon wiste af dessa tidendr. Nu hörde Sorle detta dår han stod / och sade sakta wid sig siålf: nu wille jag at kåringen Mana kome i wår

unt, venientes jam ad ducem Castonem & Thorerum, quibus ea meliora videbantur. Hognus etiam Sorlo Castonem Ducem & Thorerum conciliavit; quo facto, ad arcem ire pergunt, ibique deinde hilariter compotabant. Sorli autem miles, tanta multitudine in acie ceciderat, ut non plures quam trecenti superessent. Cæsos *tumulis* inferri, vulneratos sanari Hognus fecit.

CAP. 26.

Sorlus in gratiam cum Brana juniore redit, & sociorum matrimonia.

POst hæc Casto Dux domum in Angliam reverti voluit, & tunc Hognus eum magnifice donatum ad naves deduxit. Hognus deinde & Sorlus solventem in Angliam sequuntur, ubi in arcem recepti, Dux & Hognus Reginam adeunt, ei omnia ut gesta erant enarrantes, de bello cum Sorlo, de fœdere icto, de pace & societate inter illos inita. Quæ postquam illa audierat, tanta exarsit ira, quantam nemo sedare potuit, dicens, nunquam se quieturam, donec e medio vel Sorlus sublatus esset, vel etiam instar furfuris putresceret, quietis omnis expers; scire jam se, quam *se in humo* Brana mater *rotaret*, si istas intelligeret novitates. Sorlus ista audiit, ubi stetit, secum tunc ita loquens: jam vellem anus Mana adesset, insolentiamque & fastum tuum reprimeret; Deinde propius accedens,

i leik ockar ok ftillti offa þinn, syþann geck hann framm ok *lagþi hofut i knie* Drottningar ok mællti, her mattu fia Sorla hinn fterka, ok gior viþ hann fem þier fialfri beft likar. Sem Drottning fa hann, var af henni oll reidi runnin ok mælti ei par. Nu fætte Hogni Sorla viþ Drottningu, ok var þa druckit liftilega i þria daga. Sigldi fva Hogni ok Sorli burt af Englandi ok lettu ei fyrr enn þeir toku hofn viþ Noreygi ok geingu i borgina, fann Hogni Drottningu ok fættift viþ þær mædgur ok hellt Hogni nu burt med Yngibiorgu ok bauþ i bruþkaup fitt Walldemar fyni Harallds kongs ok Steinvoru fyftur hans, hiellt nu meþ þeffu foruneyti til Sviarikis, ok var fva brudkaup fett. Baþ nu *Sorli fyftur Hogna* enn *þorir Steinvarar*, ok voru þeffi bruþkaup oll i einu ut druckinn med mikilri gledi. Hellt *Sorli* fva heim til Noregs ok giordift þar *Kongur* ok ftyrdi þvi riki allt til dauþa dags, enn Hogni giordi *þorir* at *Jarli* ok flitu þeir foftbræþur ok þorir alldrei vinattu fina meþann þeir lifdu.

Ok endaft her nu Sorla Saga.

i wår lek och ftillte få dit högmod; han geck fedan fram och lade hufwudet i Drottningens knå fägjande: här må du fe Sorle den ftarka/ gjör med honom fåfom dig fjålf båft likar. När Drottningen fåg honom/ war all wrede hånne förrunnen/ och talte hon altsintet; fördenfkull förlikte Hogne Sorle med Drottningen/ och wart då lufteliga druckit i tre dagar. Seglade altfå Hogne och Sorle bort af England/ och aflåto ej förr ån de togo hamn wid Norrige och gingo in i borgen. Hogne fann nu Drottningen och förfonte fig med hånne famt dottren/ hwarpå han höllt bort med Ingeborg/och böd til fit brudlop/ Waldemar Kong Haraldsfon/ famt hans fyfter Stenwora/ feglande nu med deffa följeflagare til Swearifet och hölt få brudlop. Sorle bad då om Hognes fyfter/ men Thorer om Stenwora/ och druckos alla deffa brudlop ut på en tid med mycken glädje. Sorle höllt få hem til Norrige och giordes dår Kong/ och ftyrde det rike til fin döds dag; men Hogne gjorde Thorer til en Jarl/ och fleto deffa foftrbrödr famt Thorer aldrig fin wenfkap medan de lefde. Nu endas hår Sorles Saga.

dens, *caput in genu* Reginæ *pofuit*, dicens: hic vides Sorlum robuftum, fac cum illo, quod lubet. Reginæ autem, confpecto Sorlo, omnis ftatim ira evanuit, ipfaque obmutuit; Hognus itaque reginam cum Sorlo conciliavit, hilariterque deinde per tres dies compotatum eft. Poft navibus ab Anglia profecti Hognus & Sorlus, perrexerunt donec ad Norrigiam portum cepiffent, ubi arcem cum intraffent, Hognus Reginam convenit, eamque cum filio placavit. Hinc profectus cum Jngeborga, Valdemarum Haraldi Regis filium, fororemque ejus Stenvoram, ad nuptias fuas invitavit; cum hisce comitibus in Suethiam tendens, nuptias ibi fuas celebravit. *Sorlus* tunc *Hogni fororem*, *Thorerus Stenvoram* in matrimonium petierunt; nuptiæque communi omnium lætitia factæ funt. *Sorlus* deinde in *Norrigiam*, reverfus, *Rex* ibi creatus eft, regnavitque usque ad mortem. Hognus autem *Thorerum Jarlum* fecit, nec deinde fides & amicitia mutua fociorum & Thoreri unquam, dum vixerunt, rupta eft.

Hic finitur Sorli hiftoria.

Fölgjer

Halfdan Östenssons Saga.

Sagann
Af
Halfdane Eysteins syne.
I. CAP.
Fra Eysteine Konge.

A Fyrri manna olldrum, styrþi Kongur sa *Noreigie*, sem *Eysteirn* hiet, hann var mikilmenni ok auþugur at rikdom, hoflyndur ok vel stilltur. Hann var kominn af *Æsum*, hann var son *Sigurþar Hrings*, er sumir kolluþu *Orm i auga*, *Aslaug* var moþir Sigurþar Hrings, hennar faþir var *Sigurþur Fofnisbani*, sa et var broþir *Sinfiotla*, enn sonur *Sigmundar*, sa var sonur *Volsungs*, sa var sonur *Oþins* Kongs. Þessi Kongur Eysteirn var kuongaþur, ei getur sagann hvaþ hans fru heitit hafi, þo var hun af gofugum ættum, viþ henni atti Kongur son þann, er hann liet *Halfdan* nefna. Hann ox upp bratt, ok þotti stor at lita, hann var mykilmenni strax a sinum unga aldri. Hann hafþi fagurt *har*, sem a gull

Sagan
Om
Halfdan Östensson.
I. Cap.
Om Kong Östen.

I Förra manna åldren, styrde en Kong Norrige / som het Östen; en kjäcker mann och riker / höflig samt wälartad. Han war bördig af Asarna / samt Sigurd Rings son / den somliga kalla Orm i öga / och het denna Sigurds möder Aslög; hännes Fader kallades Sigurd Fofnisbane / som war Sinfjotles broder / men Sigmunders son / hwilkens Fader het Wolsung Kong Odensson. Denna Kong Östen war gifter / men Sagan nämner ej hwad hans Fru har heta / doch war hon af förnäm ätt; och ägde Kongen med hänne en son / den han lät nämna Halfdan. Han wärte brott up / och tycktes stor till anseendet samt förträffelig / strax å sin unga ålder. Han hade fagert hår / såsom gull / war och mycket kästfri och milder / höflig och blid i talet wid

Historia
Halfdani Eysteni Filii.
CAP. I.
De Eysteno rege.

ANtiqua hominum ætate, rex quidam nomine *Eystenus Norrigiæ* præfuit; vir excellens & prædives, urbanus ac moribus ornatus optimis. Ex *Asis* ortum duxit, patre natus *Sigurdo Ringio*, qui vulgo *Angvioculus* cognominabatur; hujus autem mater *Aslauga* dicebatur, filia *Sigurdi Fafnericida*, qui frater erat *Sinfiotli*, filius autem *Sigmundi*, cujus pater *Volsungus*, *Odini* regis filius. Eystenus ille conjugem quidem habuit, sed cujus nomen multorum delevit temporum oblivio, constitit tamen majorum illustri progenitam fuisse stemmate; procreaveratque ex eadem filium, quem *Halfdanum* nuncupavit. Is cito adolevit proceritate corporis conspicua, jam inde a puero heroico afflatus spiritu. Coma ei erat promissa & rutila, ingenium admodum liberale ac mite, affabilis ideo ac gratus omnibus; tantis autem polluit viribus, ut in cunctis ludis ac certaminibus nemo unus contra obniti ausus sit. Eystenus delectu gaudebat virorum, qvos inter duo Fratres cognomines & *Ulfi* dicti, proceritate & viribus pollebant indomitis. Alter, cui limitum a piratarum sævi-

gull fægi, hann var ftorgiofull ok milldur, hæfilætur ok bliþur i mali viþ alla menn. Enn fua var hann ramur at afli til allra leika, at einginn þurfti neitt viþ hann at reyna. Eyftern Kongur hafþi gott mannval, tueir bræþur voru meþ Kongi, fem *Ulfar* hietu, þeir voru myklir ok ramir at afli. Annar *varþi land* Kongs fyrir *vikingum*, hann var offtopafamur ok aungvum trur, þui var hann Ulfur hinn *illi* kallaþur, enn annar Ulfur var Kongfins *Skattahofþinge*, ok famann tok fkulldir allar, hann var ok Kongfins *hæþfta raþ*, hann var Ulfur hinn *Spaki* kallaþur. Enn var hinn þridie broþir þeirra, er *Ulfkiell Snilling* hiet, hann var *Kappi* mykill, ok bar *merki* Kongs i ollum bardogum, fa var meftur þeirra bræþra. Nu tok Drottning Kongs ftriþa fott, fem hana leidi til bana, var hennar *utfor* giorþ fæmileg eptir fornum fiþ. Bar Kongur fig ftorilla eptir hana langa tima, ok þotte miog minka frægþ hans viþ burtfor Drottningar, þar til Halfdan Kongsfon tok upp at vaxa. Unni honum hvor maþur hugaftum, ok villdu allir fva ftanda ok fitia fem Kongsfon bauþ. Eirn tima hiellt Ulfur hinn illi til hernaþar burt af Noreigie meþ tolf fkip, ok kom ei aptur til Eyfteins Kongs upp fra þeim deigi, ok kemur hann fyþar viþ þeffa fagu.

wid alla månn. Så ftark war han i alla lekar, at ingen djårfdes det ringafte med honom röna eller förföka. Kong Öften hade och ett gott mannwal eller mannfkap, warande altfå twå bröder hos honom, fom Ulfar heto; båda ftora och ftarka mån. Den ena wårde Kongens land för wikingar eller fjöröfware, och war han en uproriff famt trolös mann, ty kallades han och Ulfer hin Illa; men den andra Ulfer war Kongens Skatthöfdinge, och inhåmtade alla landsfkyllder; han war ockfå Kongens högfta Råd, blifwande Ulfer hin Spake kallader. Än nåmnes tredje brodren, fom Ulfkjel Snilling het; en ftor Kåmpe, och bar han Kongens mårke eller baner i alla ftrider, war och den ftörfta famt ftarkafta af alla fina bröder. Kongens Drottning wart haftigt betagen af fjukdom, fom hånne ledde til döds, och fkjedde hånnes utfärd hederliga, efter fornom fed. Kongen förgde hånne fwåra en lång tid, och tycktes hans heder mycket minfkas, genom Drottningens frånfälle, till des Halfdan Kongfon tog at upwåxa. Honom unte hwar mann det båfta, och wille alla få ftå och fittja, fom han böd. En tima höllt Ulfer hin Illa bort i hernad af Norrige med tolf fkjep, och kom ej fedan til Kong Öften från den dagen; doch warder om honom federmera i denna Sagan förmält.

II. CAP.
Hernaþur Eyfteins Kongs.

NU fem Konginum Eyfteini tok hrigþ at þverra, let hann *herboþ* ut-

2. Cap.
Kung Östens Hernad.

NU fom Kongens forg tog at minfkas, låt han utgå herbod om alt Norrige,

fævitie tutandorum cura commiffa erat, ftulto infignis erat tumore, perfidiaque exofus cuivis, quapropter etiam Ulfi *mali* cognomine notabatur. Alter autem Quæftorem agendo regium, tributa collegit cuncta; erat præterea regi a fummis confiliis, dictus ideo vulgo *Ulfus fapiens*. Exftitit etiam tertius frater nomine *Ulfkielus* (*Snilling*) bellator acerrimus, regius item fignifer quibusvis in præliis, nec non fratrum fortiffimus. Regina morbo correpta acerbo, fatis conceffit, funere mox elata decenti, more prifci illius ævi. Iftum cafum rex ægerrime tulit, decusque eius, obitu labefactum reginæ, fenfim cadere videbatur, donec tandem filio Halfdano ætas adolefceret. Is emim civibus adeo acceptus erat, ut ad ejus nutum ac mandatum cuncti fe accommodare ftuderent; Ulfus autem malus, piraticæ operam daturus, e Norrigia duodecim navium claffem folvebat, & quamvis nunquam poftea ad Eyftenum regem redierit, de eo tamen, poftquam filum narrationis noftræ ulterius productum fuerit, nonnulla commemoranda erunt.

CAP. II.
De Eyfteni regis piratica.

CUm dolor regis remitteret, bellicum apparatum per totam indicebat Norrigiam, & poftquam exercitum magnum cöegiffet, quinquaginta navium

utganga um alla Noreigie, ok dreit nu at honum margt manna. Liet Kongurinn fimmtyu *skip framm setia*, ok færa a þang kost ok klæþe, faung ok tarargreiþa, sem nauþsyn kráfþi. Willdi hann nu sialfur i hernaþ halda um tvo ar, en Ulfur spaki skylldi lands giæta, þar til Kongur aptur kiæmi, ok ollu raþa sem Kongur sialfur. Steig nu Eysteirn Kongur a skip, ok kvaddi landsmenn, honum fylgdi Halfdan son hans, ok Ulfkell sterki. *Leysti* nu Kongur *flota* sinn, ok hiellt a haf, ok heriuþu þeir viþa um sumarid, ok stoþ ei neitt viþ þeim, þvi þar Halfdan geck framm, stoþaþi aungvum vopn frammbera moti honum, sva var eirninn Ulfkiell hinn sterki, ok Kongur sialfur, at allt þotri undann ganga, þar þeir geingu framm. Heriuþu þeir nu viþa um sumarit, bæþi um *vestra* part *Asiæ* ok *Grickland*, eirneiginn um *Blaland* ok *Morland*, ok toku nu *gull* ok *fie* a landi ok sio, þvi einginn stoþ moti þeim feþgum. Leiþ nu sumarit at hausti, ok hofþu þeir nu feingit storann fiolda vaskra manna, ok nyutyu skipa, ok hielldu nu siþ at kvolldi undir *Garþariki*, ok logþu sinum skipa flota a hofn nær *hofutborginne*. Ok skipaþi Eysteirn Kongur ollum sinum monnum a land ganga, strax um nottina, ok hertyiast, ok ganga at staþnum sem fliotast, meþ allar þær *vigvielar* sem til være.

rige / och drefs så till honom mycket mannskap. Han lät framsättja femtijo skjep / och å dem föra kåst och kläder / gods och alt som till färden nödwändigt behöfdes. Wille han nu själf hålla i hernad i twå åhr / men Ulfer Spake skulle förswara Landet / till des Kongen kome tillbaka / samt i allo råda såsom själfwa Kongen. Kong Östen steg till skjeps och böd Landsfolket fara wäl / och följde honom sonen Halfdan / samt Ulfkjel Starke. Kongen löste nu sin flotta och höllt till hafs; de herjade wida om somaren / så at ingen kunde dem emotstå; ty där Halfdan gick fram / lönte intet mödan / at frambära wapn emot honom. Sådana woro och Ulfkjel Starke / samt Kongen själf / emedan alt tycktes undangå / där de gingo fram. Herjade de nu wida om somaren / både om Wästradelen af Asia / och Gråkland / afwen så om Blåland och Mörland / tagande så wäl gull som peningar å land och sjö; ty ingen stod emot deße bägge fadren och sonen. Led nu somaren till hösten / och hade de då skaffat sig en stor hop raska männ / samt nijotijo skjep; med dem höllo de sent om en kwäll under Gardariket / och lade sin skjepsflotta i hamnen nära wid Hufwudborgen. Sedan skjpade Kong Östen alla sina männ til landsstigning strax om natten / at i full herbonad som fortast anfalla staden / med alla de krigspus som til woro.

Cap. III.

um classem eduxit, a victu nautico, vestimentis, impensis ac utensilibus, ceteroque itineri necessario commeatu, probe instructam. Iam enim ipse expeditione piratica regiones lacessere exteras voluit per biennium; hinc Ulfo sapienti regni sui commisit defensionem, quoad rediret ipse, regiam ei potestatem simul concedens. Ita navim conscensurus suam, civibus valedixit, comitantibus ipsum Halfdano filio & Ulfkiele robusto. Classe soluta, in altum perrexit, grassatus passim piraticis latrociniis per æstatem; nam omnes resistendi audacia destituebantur, cum Halfdani impetus nullis sisti posset armis, immo Ulfkelus tremenda adeo fortitudine se in obstantes effunderet, ut cuncti in fugam verterentur. Enimvero tota illa æstate arma latissime circumferentes, per *occidua* mimirum *Asiæ*, *Græciam*, *Blalandiam* & *Morlandiam*, magnam *auri pecuniarumque* vim, tam terra quam mari compilarunt. Adeo Eystenus & Halfdanus nulla veriti obstacula, obvios quosvis prostrarunt. Inclinante tandem æstate, magna aucti virorum fortium naviumque nonaginta accessione, sub vesperam ad *Gardariciam* classem suam appulerunt, mox portum subeuntes, primariæ urbi seu metropoli proximum. Exercitu deinde toto ad exscensionem ordinato, singulos de nocte in arma collectos jussit ocyus obsidere urbem, eamque stratagematibus, quæ excogitari possent omnigenis expugnare.

III. CAP.

Fra Hergeir Konge i Gardarike.

I þann tima reþi Kongur ſa *Garþariki*, ſem *Hergeir* hiet, hann hafþi verit hid meſta mykilmenni ok kappi i ſinne æsku, enn var nu miog kominn a efra alldur. Hans Drottning hiet *Ysgerþur*, hun var harþla friþ, vitur ok *forſpa* um fleſta hluti, hun var af *Gautlandi* ættud. *Sigmundur* (Hlodver) hiet broþir (faþir) Drottningar, hann var *Kongur* a Gautlandi, ok hinn vaskaſte hermaþur, ok gaf æ beſtann dug er i manraunir ſlo, ok ur vondu var at raþa. Hergeir Kongur atti dottur eina er *Yngigerþur* hiet, hun var ſu vænſta mey, ſem komit hefur a Norþurlond, meþ þeim fegurſta yfirlit, ok var hennar har, ſem hit ſkiæraſta *gull*, er beſt kann faſt meþ *anni Ryn*, ok matti hun hylia ſinn likama meþ ſinum harlockum, þo hun ſtæþi nakinn. Hun var af ollum lofut innann lands, þvi hun kom þar æ framm, ſem ollum vel likaþi. þeſſi mey var *foſtrut* hia þeim *Jalli*, er *Skuli* hiet, hann ſtyrþi *Alfsborg* (*Alaborg*) auſtur i Garþariki, hann var vitur um fleſt, ok kom fatt ovart. þeſſi kendi Kongs dottur margar *fræþi bækur* ok lyſtir, ok unni henni mykit. Maþur eirn þionaþi Jarlinum Skula, ſem *Kolur* hiet hinn *Rami*, hann var ſtormannlegur, ok ærit ſvartur, ok hid meſta illmenni, ok ramur at afli, ſem

3. Cap.

Om Kong Hergejr i Gardarike.

Denna tid rådde en Kong öfwer Gardariket / ſom Hergejr het; han hade warit den ſtörſta Hjälte och Kjämpe i ſin ungdom / men war nu nog ålderſtigen. Hans Drottning het Ysgerda / ſom war hårli wacker / wettig och förewis om flåſta ſaker / ſamt åttad af Gjötland. Hännes broder (fader) het Sigmunder / (Hlodwer) och war han Kong i Gjötland / ſamt den raſkaſta Hermann / dugande altid båſt / när något mannarön / eller ſtor fara ſig tildrog / och mann måſte ſig ur någon wånda utreda. Kong Hergejr hade ena dotter / ſom het Yngegierd / hon war den wånaſta mö / ſom i Nordlanden komit hade / med ſå fagert anſeende; och woro hännes hår lika det ſkjäraſta gull / ſom båſt kan fås wid ån Rin / eller Renſtrömen / kunnande hon och höllja ſin lekamen med hårlockarna / faſt än hon ſtode naken. Hon war af allom låfwad inomlands / ty hon uträttade det altid / ſom allom wäl likade. Denna mö wart foſtrad hos den Jarlen / ſom Skule het. (Han war broder med Hejmer / Brynhilld Budla dotters foſter fader) och ſtyrde han Alfsborg (Alaborg) öſter i Gardarike; en ſå förewiſer mann om flåſta ſaker / at fåå ſkedde honom owarliga. Han lärde Kongs Dottren många wisdoms böker / liſter eller konſter och wetenſkaper / ty han älſkade hänne mycket. En mann tjente Jarlen / ſom Koler hin Rame eller Bittre

CAP. III.

De Hergeiro rege Gardariciæ

HAc ætate Gardariciæ imperitavit rex nomine *Hergeirus*, florente ætate heros & bellator egregius, jam autem ſenecta confectus longa. Conjux ei *Jsgerdis*, ſexus ſui formoſiſſima, quæ etiam ſapiens & rerum præſaga futurarum. Genus e *Gothia* duxit, ubi fratrem habuit *Sigmundum* * regem, heroem magni nominis, totiesque fortitudinis ſuæ ſpecimina edentem egregia, quoties ex periculis ac difficultatibus ipſi eluctandum eſſet. Filia Hergeiri *Yngigerdis* vocabatur, oris venuſtate omnium virginum, quas orbis ſuſtinuit borealis, facile princeps. Crines aluit rutilatos, *auri* adinſtar ejus, cujus optima circa *Rhenum* habetur copia, potuitque cincinnis totum contegere corpus, veſtibus licet nudatum. Erat adeo ipſa a civibus celebrata cunctis, maxime cum ingenii ſui prudentia agendorum ſuggereret monita, quæ votis reſpondebant eorum. Relicta vero erat nutricatui *Iarli* cujusdam, qui *Skulo* dictus ** *Alfsburgo* (*Alaburgo*) Gardariciæ orientalis urbi præfuit. Is tanta polluit rerum notitia futurarum, ut paucarum ex improviſo ei contigerint fata; hinc virginem

* Th. Torfæi exemplar hujus hiſtoriæ, perhibet eum dictum *Hlodverum* ſeu Ludovicum, fratremque fuiſſe Reginæ. Vid. Hiſt. Norrig. T. 1. p. 296.

** Torf. exempl. addit fratrem eum fuiſſe *Heimeri*, Brynhildis Budlinæ nutritii, de quo Hiſt. Volſung. ſeu Sigurdi Fafnericidæ.

sem troll, ok aungvum þockasæll, Hann atti dottur er *Yngigerþur* hiet, hun var storvaxinn ok friþ sinum, ok Kongs dottur jafngomul, ok lagþi leika viþ hana, ok varþ meþ þeim allkiert, ok varþ Kols dottir *skemmumey* Yngigerþar, ok geck henni næst, ok nam af henni margar lystir. Nu uxu upp meyarnar, þar til verolldinn vellti sinu hioli, ok vissu til aungra meina.

IV. CAP.

Fall Hergeirs Kong.

þar skal nu umgreina, sem Eysteirn Kongur kemur a nattarþeli heim at borginni *Aldeigiu*, þar er Hergeir Kongur fyrir var, ok var nu allt folk i svefni. Nu sem at herfolk Kongs kom at borginni, bauþ Eysteirn Kongur at briota *murinn*, geingu þeir nu at meþ oddi ok eggiu, ok letu nu allrahanda *skotvopn* a murinn drifa, sva alldrei varþ a hlie. Nu vakna staþarins menn viþ þetta, ok er Kongi flutt þessi saga, klæddist hann nu meþ flytir, bioþandi ollum sinum monnum at vopnast ok veria staþinn, var paþ i fliotri svipan giort. Nu geck Eysteirn Kongur at utann meþ sinu lyþi, ok drifu nu sva ott ok tyckt *orvar* ok *spiot*, *axir* ok *kesiur*, *gaflok* ok *valslaun-*

Bittre het / han war stormanlig / mägta swart och den största skademann; därhos bolstark såsom et troll (sju andra männ) och ingom tyckesäll. Han ägde ena Dotter wid namn Yngegjärd / som war storwuxen och däjelig; hon war jämngamal med Kongsdottren / och idkade lekar med hänne / så at de hade stor kjärlek för hwar andra; ty wart och denna Kols Dotter Kongsdottrens kamarmö / och gick hänne altid näst / lärande af hänne många lister. Möjarna wuxo så up / och wiste af ingen swårhet / till des werlden wände sitt jul.

4. Cap.

Kong Hergeirs fall.

MAnn skal nu förmäla därom / at när Kong Östen kom om naitetid till borgen Alldejgu där Kong Hergejr höllt till / då woro alt folk redan i sömnen. Därföre sedan Kongens herfolk hade komit till borgen / böd Östen at de skulle bryta neder muren / och gingo de så till med udd och egg / låtande allahanda skottwapn drifwa til muren / så at aldrig någon återwända där å wart. Nu waknade stadsmännen wid detta / och när Kongen denna hersagan hörde / klädde han sig fort / och böd alla sina männ at wäpnas och wärja Staden / det man och i flygten efterkom. Där näst gick Kong Östen fram med sit mannskap / och flögo då så starkt och tjockt pilar samt spjut / yxar och kasteswärd / gaflar eller handspjut och walslungor / at mann icke

ginem *historiis*, quas sapientiæ edecumatæ præceptis constare novit, aliisque *artibus ingenuis* erudivit, eamque virtutis nomine sibi commendatissimam habuit. Apud Skulonem frugi servi officio fungebatur *Kolus Rammius* seu robustus ac acerbus appellatus; mole corporis admodum conspicuus, sed nigra tremendus facie; præterea scelestus, ac viribus prodigiosis seu giganteis præditus, proinde etiam cunctis invisus. Nata huic filia nomine *Yngigerdis*, quæ statura eminenti ac facie speciosa, regis etiam filiæ æqualis erat, cum qua etiam crebrius colludendo tantam contraxit amicitiam, ut gynæcei facta ancilla, ei semper proxima incederet, artibusque imbueretur plurimis. Sic familiarius adoleverunt ambæ, malorum plane nesciæ, donec volubilis mundi genius scenam mutaret.

CAP. IV.

Fatum Hergeiri regis.

NUnc proxime memorare convenit, quod cum Eystenus rex nocte intempesta *Aldeyoburgum* delatus esset, ubi Hergeirus degebat, civesque altus tenebat sopor, exercitum suum jam urbi imminentem, jusserit mœnia diruere. Illo adeo ensibus vibratis proruente, & continuo variorum missilium impetu mœnia quatiente, oppidani expergefacti, regi hostilem denuntiant insultum. Is vestes actutum indutus, omnes ad arma convocatos, urbem strenue defendere jussit, quod etiam promtis effecerunt studiis. Eystenus tum effusis ad urbem copiis, tam fortiter & confertim adversarios *sagittis*, *lanceis*, *bipennibus*

ſlaungur, at eigi ſa heiþann himinum. Sumir ſleygþu *grioti* ok ſtörum *triam* a murana, varþ af þeſſu mannſkaþi ſtor af ſtaþarins monnum. Kom ſva at murinn brotnaþi ſumſtaþar at jorþu niþur, ok æddi nu herinn i borgina, af þvi at vorn varþ lytil af ſtaþarins monnum, þvi lyþfatt var meþ Konginum Herg ir. Tokſt nu ſtort *mannſlag*, ok akof oruſta, meþ ſtorum *vapnagny*, ſva aungvum var þar blauþum vært. Eggiaþi Eyſteirn Kongur lyþ ſitt til frammgaungu, ſtoþ hann ok fremſtur allra ſinna manna, hoggvandi bæþi ſtort ok tiþum, ſva aungvum var þeim lifsvon, ſem ei hopaþi a hæli, ok hafþe Kongur ei færi menn i hoggi enn ſex, ſva Ulfkiell ſterki, ok Halfdan Kongsſon. Oþu þeir ſva grimmlega framm, at einginn ſtoþ þar lifs eptir, ſem þeir frammgeingu. Nu ſtoþ fatt lyþ eptir meþ Kongi, þvi lyþ hans fiell a ſtuttum tima, eirneiginn var lyþsmunur mykill, þo ſyndi Kongurinn Hergier hina *villduſtu* vorn, enn þo kom þar um ſyþir, at hann fiell af mæþi, viþ ſlikt ofurefli ſem eiga var, hneig Kongur meþ goþann orþſtyr. Nu var halldit upp *friþſkilldi*, ok bauþ Eyſteirn Kongur ollum griþ, þeim eptir ſtoþu. Nu var kominn lios dagur, geck Kongur nu i holl, ok liet innbera mat ok öl a borþ, ok ſettiſt nu i haſæti Kongs, ok liet ſamannkalla alla herra innann ſtaþar, eirneiginn almugann, ok lyſti þvi, at hann villdi gio-

icke ſåg någon klar himel. Somliga ſlängde ſtenar och ſtora trän på murarna/ och wart af detta en ſtor mannſkada på Stadsmännen. Det kom och ſå wida/ at murarna brotnade ſomligſtädes neder til jorden; ty ödde nu och heren alleſtädes i borgen/ emädan ſtadsmännen liten wärn kunde gjöra/ och Kong Hergejr hade ringa mannſkap hos ſig. Skedde nu et ſtort mannſlag och häftig ſtrid/ med mycket wapnagny/ ſå at ingen räddhugad kunde längre bida. Kong Öſten eggjade ſit mannſkap til framgång/ och ſtod främſt af alla ſina männ/ huggande både ſtort och tida/ ſå at ingen hade någon lifswån/ ſom ej gick til rygga; och hade Kongen ej fåare i hugget än ſex tillika/ ſamaledes gjorde Ulfkiel Starke och Halfdan Kongsſon. Deßa raſade alla ſå grymeliga fram/ at ingen ſtod med lifwet efter/ där de framgingo. Nu ſtod litet folk kwar med Kong Hergejr/ ty de fläſta föllo å kårtan tima/ i ſynnerhet ſom mannamånet/ eller åtſkillnaden å bägges mannſkap war ſtor; doch gjorde han mycken wärn och motſtånd/ men måſte omſider falla af möda för ſlik öfwermagt/ den han ägde at gjöra med/ och neg ſå till jorden med gott beröm. Där efter wart en fridsſkjöld uphällen/ och tilböd då Kong Öſten allom lifsfrid/ ſom efterſtodo. När ljuſer dag wart/ gick Kongen i ſlottet eller hoffalen/ och lät båra mat ſamt öl å bordet; han ſatte ſig i Kongaſätet/ och böd at ſamankalla alla Herrar innanſtads/ tillika med allmogan/ förkunnande ſedan/ at han wille warda deras Konge. Det halp och ingom at där emot tala/ utan

bus ſive *ſecuribus*, *enſibus miſſilibus*, *pilis* & *balliſtis* impeti curat, ut horum umbrâ ipſum pæne contegeretur cœlum. Erant etiam qui *lapidibus* ac *truncis* murum concuterent, hinc oppidanorum enormis ſtrages, & tandem murorum crebra hinc inde ruina; jamque adeo totius exercitus in urbem irruptio facilior, quod civium vires ad ampliorem defenſionem torpeſcerent, & Hergeirus rex præſidiorum aliunde collectorum paucitate laboraret. Furentibus proinde dira cæde cunctis, pugna increbuit tremendo cum armorum ſtrapitu, timido adeo extimeſcenda cuivis. Ac vero Eyſtenus, exſtimulatis ſuorum animis, primus ante aciem, obſtantibus vulnera inflixit magna adeo & crebra, ut nulla, niſi his qui terga verterent, ſuppetierit ſalus; ſenos quippe quolibet diſſecuit ictu, pari virium robore graſſantibus etiam Ulfkelo robuſto regisque filio Halfdano. Horum adeo ſinguli in nimium effuſi pugnandi ardorem, quo ſua cunque arma proferent, omnes actutum proſtravere obſtantes. Jamque pauci ab Hergeiri regis ſtabant partibus, cadentibus utpote brevi ſpatio temporis plurimis; atqui licet adverſariorum numerus multo eſſet major, eis tamen fortiſſime reſtitit, donec tandem multitudine oppreſſus ac laſſitudine, in terram moribundus procideret. Deinde *ſcuto pacis ſigno* prolato, Eyſtenus omnibus a prælio reſiduis incolumitatem obtulit. Subſequente diluculo aulam ingreſſus, cibum ac cereviſiam menſis imponi, occupataque ſede

regia,

gioraſt þeirra Kongur. Stoþaþe aungvum þar i moti at mæla, ok jatuþu þvi allir landsmenn, er þar voru kommir, var nu liſtilega druckit. Sat nu Halfdan næſt faþur ſinum, ok Ulfkiell ſterki þarnæſt, ſidann allir adrer hofþingiar. Nu ſkipaþi Kongur, at leiþa Drottningu þangat, hvaþ þeir ok giorþu, þo henni valla gieþfellt væri, enn er Kongur ſa hana, mællti hann bliþlega, þier munu þykia þung forlog þin um lat Kongs, ok mun þo ſva ſtanda hliota, ſem ſkieþ er, þvi ecke verþa orþ nie verk aptur tekinn um þetta. þo *er til allra brota bot*, enn ei vil ek leingia orþ um þetta, ſkalltu eigia vol a tveimur koſtum, er þaþ ſa fyrri, at ek byþ þier alla þa ſæmd ok ſoma, ſem ek ma þier meſtann giora, hier meþ ſkalltu verþa minn Drottning, ok vil ek unna þier ok elſka, ſem minu eiginn lifi, ok ei neitt a moti þier lata, ok þier ſkulu allir luta, minni ſtiettar menn ok hærri, ſva þu ſkallt verþa hinn volldugaſta Drottning hier a Norþurlondum, ok ſkal ſva oll þin ſorg afplanut verda, ok enda taka. Enn villier þu eigi þetta ſamþyckiaſt, þa er þaþ annar þinn koſtur, at þu ſkallt verþa min frilla, huort þu villt eþur ei, ok ſiþann a burtu rekinn ok *utflæmd* af ollum þinum rikium. Nu mællti Drottning, huorgi er koſturinn goþur, enn ſkuli ſva ganga, ſem þu mællt hefur, er mier betra,

at

utan alla Landsmänn jakade där till / ſom där woro komna. Wart då liſteliga druckit / och ſat Halfdan näſt ſin fader / men Ulfkjel Starke därnäſt / och ſedan alla andra Höfdingar. Nu ſkipade Kongen så / at Drottningen ſkulle ditledas / det mann och gjorde / faſt hänne ſådant war litet behageligit; men när Kongen ſåg hänne / ſade han blidliga: j tycken wäl et tungt öde wara eder åkommit / medelſt Kongens frånfälle; doch måſte mann så låta wara / ſom ſket är; ty hwarken ord eller wärk / kunna nu mera i ſådant mål återtagas. Likwäl är bot för all brott / och will jag dy ej längja orden om detta / utan ſkolen j äga wal å twänne wilkår; Det förra är / at jag bjuder eder all den heder och wärdighet / ſom jag kan mäſt åſtadkomma; här med ſkolen j warda min Drottning / och wil jag ſå unna och älſka eder / ſom mitt äget lif / och ingen ting emot eder låta ſke / ſkolande alla för eder ſig buga / både de af mindre och högre wärdighet / ſå at j warden den wäldigaſta Drottning i Norderlanden / och ſkall då all eder ſorg warda aſplanad och endad. Men willjen j och icke detta ſamtycka / då är det edert andra wilkår / at j ſkolen warda min frilla / antingen j willjen eller ej / hwarefter j ſkolen warda bortdrifwen och flygtig af alla edra riken. Då ſwarade Drottningen: intet dera wilkåret är gott / men ſkulle det ſå gå / ſom j hafwen talt / är det mig wäl bättre / at lefwa med liten heder / än wara utwräkter med ſkamm och ſidwördning till döds och kwals; ty må det ſtå där wid /

ſom

regia, convocari juſſit primores urbis ac cives univerſos, edicens, ſe eorum fieri velle regem. Nec cuiquam contra dicere fas fuit, quin adeo omnes de eo conſentiebant eligendo. Halfdanus patri aſſidebat, proximus locus ei aſſignatus erat Ulfkelo forti, inde ordine ſedebant procerum quilibet ſuo. Poſtremo reginam acciri curavit rex, quæ mox, invita licet, introducebatur, eaque viſa, ſic blande exorſus, triſtis quidem, inqvit, tibi videtur fatalis mariti caſus, illo tamen acquieſcendum, cum nulla verba nedum facta, jam irrita reddi poſſint ac vana. Putaverim nihilominus omnem culpam expiari poſſe ſatisfactione, & quidem miſſa prolixiori hujus negotii commemoratione, en duas tibi offero conditiones, quarum hæc prior, ut honoribus maximis ornata, mihi matrimonio jungaris, viciſſim vitæ inſtar propriæ diligenda, adeoque curaturo, ne quidquam tuis fiat ingratiis, quin omnes cives, cujuscunque demum fortunæ fuerint, obſequium tibi præſtent juge. Enimvero vel ſic expertura ipſa, reginam te factam omnium in boreali hoc orbe potentiſſimam. Sin iſtam repudiaveris conditionem, alteram tibi injunctam ſcias hanc, ut pellicem te habiturus ſim vel maxime invitam, omnibus deinde tuis exuendam & expellendam provinciis. Regina hunc in modum dictis respondebat: neutram conditionem bonam fateor, ſi vero certo futurum credam, quæ jam prolocutus es, præſtabit certe minore honore contentam eſſe, quam dulcia linquendo arva, pudendam & ignominioſam, adeoque funeſtam aut fatiſcentem agere vitam; proinde priorem mihi oblatam conditio-

nem

at lifa viþ litla ſæmd, enn at vera ûtrekinn meþ ſkomm ok ſvivirþing, i dauþa ok fyrirlitning, ok mun ſva ſtanda hliota ſem tu hefur mællt. Nu var Drottning Jsgerþur a *bruþbeck* ſett, ok ſiþann druckit meþ ſtorum pris. Enn at endûþu þeſſu *hofi*, gaf Kongur ollum monnum *giafir*, ok for huor heim til ſinna heimkynna. Enn Kongur ſat nu um kyrt, ok tokuſt bratt aſtir meþ þeim Konge ok Drottningu, af þvi at Eyſteirn Kongur var *mannval* mykit, ok hofþingi um fleſta hluti, enn þo þotti Drottningu Halfdan Kongs ſon mikit umbæta fleſta hluti, ok var meþ þeim allkiært. Liþu nu ei langir timar; aþur Kongurinn ſpyr, at mærinn Yngigerþur ſie i foſtri hia Jallinum Skula, ok bauþ hann þeim Halfdani ſyni ſinum ok Ulfkeli, þangat at hallda meþ allan herinn, ok ſækia Kongs dottur.

som i hofwen talt. Alltså wart Drottningen Ingegård satt i brudebänck / och sedan druckit med stort pris. Wid endan af denna gjästabods glädjen / gaf Kongen alla månn gåfwor / och for hwar hem till sin hemwist. Kongen sat nu stilla / och började brott stor kjärlek med honom och Drottningen / i dy at Kong Östen war en utwalder och träffelig mann / samt stor hösdinge i flästa saker; doch tyckte Drottningen / at Halfdan Kongsson bragte måstadelen til det bästa / och wart därföre dem emellan stor kjärlek. Sedan led ej lång tid förrän Kongen sporde / at mön Ingegjärd war till fosters hos Skule Jarl; ty böd han sin son Halfdan samt Ulfkjel / at hålla dit med hela heren / och föra Kongsdottren hem.

V. Cap.

Fra Skula Jarli ok Yngigerþi Kongs dottur.

NU tok Halfdan Kongsſon at buaſt, ok þeir Ulfkiell, meþ alla Kongſins menn, ſem voru at tolu tolfþuſundir manna, ok riþa nu ſem leiþ la *auſtur* at *Alfsborg*, ok ſlou nu ſinum tiolldum nær ſtaþnum. Nu er at greina um Jallin Skula, at hann viſſi allt hvaþ framm hafþi farit um frafall Kongs; ok eirneiginn um bruþkaupit, at þaþ endat væri. Eirninn ſau nu menn ſtaþarins her *oſlyandi*, ſem hulldi alla vollu, ok þottu

5. Cap.

Om Skule Jarl och Ingegård Kongsdotter.

NU giorde Halfdan Kongsson samt Ulfkjel sig resefärdiga / med alt Kongens mannskap / som war til antalet tolftusende månn / ridande sedan där leden låg öster åt Alfsborg / och slogo de up sina tält nära staden. Men om Skule Jarl är detta at berätta / at han wiste alt hwad framfarit hade om Konges fråfälle / samt at bröllopet war endat. När nu stadsmännen sågo den öfwermättan stora hären / som hölgde all wallen / tyckte de detta wara en swår händelse och elak

nem ratam habebo. Itaque ad ſolennem ſponſæ locum ducebatur Jsgerdis, convivæque plenis ſe proluebant pateris; hac autem feſtivitate finita, rex largitiones diſtribuebat hoſpitibus, quorum quisque mox ſuos repetiit lares. Rex poſthac quietam cum regina traduxit vitam, creſcente mutuo indies amoris ardore, erat enim vir lectiſſimus, & plurimis ornatus virtutibus; tametſi reginæ ea ſederet mens, quod Halfdanus rerum agendarum molimina optime dirigeret, quamobrem etiam utrosque concordia junxit candidior. Effluxit interea temporis modicum intervallum, quum regi nuntiaretur, Yngigerdem in nutricatu eſſe Skulonis Jarli, ideoque filio ſuo Halfdano & Ulfkielo robuſto, in mandatis dedit, ut toto ad eum proficiſcerentur exercitu, regiam filiam reducturi.

CAP. V.

De Skulone Jarlo & Yngigerde regis filia.

CUm jam ad abitum ſe paraſſent Halfdanus & Ulfkelus, univerſo exercitu, qui militum duodecim millibus conſtabat, ortum verſus & Alfsburgum properant, caſtris prope urbem poſitis. Innotuerant interea Skuloni Jarlo tam regis Hergeiri fata, quam nuptiarum peracta ſolemnia. Oppidani autem, viſo ingenti illo, qui totos oppleverat campos, exercitu, ad rerum ardua novaque conſternabantur. Et quidem eodem mane, quo copiæ hoſtiles advenerant, Skulo gravi decumbere cœpit morbo, quo pæne diſceſſurus vide-

þottu þetta harþar frettir, ok stirþ tiþindi. Nu a þessu kvolldi, sem herinn kominn var, feck Skuli Jall stora sott, sva at ollum leist, at su mundi hann til heliar leiþa, ok þvi sendi hann til Kols, ok let kalla hann fyrir sig, ok kynnir honum af sinum veikleika, ok mællti til hans, nu er þier *daþ* ok *dreingskapur* at duga mer, nu i þessari nauþsin, ok striþa mot þessum grimma her, er her liggur fyrir staþnum, ok veria vorar eignir, þvi ek þyckist formerkia, at þessi sott mun mer nærri ganga, ok skulu þier vis laun hia mier, fyrir omak þitt, sem er at þu skallt eignast meyna Yngigerþe mina fosturdottir, meþ allri þeirri sæmd er ek kann þier mest veita. Nu sem Kolur þetta heyrþi mællti hann, skuli ek fa Kongsdottir at launum, þa skal sva standa, sem þier mællt hafit, ok lat allt þitt folk mer fylgia. Skuli kvaþ sva standa skylldi. Nu tok Kolur at buast ok menn hans alla þa nott. A þessu sama kvollde, geck Yngigerþur Kongsdotter af sinni skemmu, ok hitti *nofnu* sina, ok mællti til hennar, þu hefur opt mier dugnat synt i þionustu þinni, ok margskonar trygþ ok trufesti, enn nu vil ek seigia þier nauþsyn mina, at ek vil skipta litum viþ þig, ok eig þu min klæþi fyrir þin, ok skalltu sva ganga i mina skemmu, ok eignast hana, ok allt hvaþ þar samann stendur, ok sitia þar sem ek sialf

elak tidende. Å denna kwällen, som heren war komen, feck Skule Jarl stor siukdom, så at allom tycktes, at den sama månde honom til döds leda; och dy sände han til Kol, och lät kalla honom för sig, förkunnande honom sin swårmodighet med sådana ord: nu hörer det dit dåd och drängskap til, at duga eller hjälpa mig i denna nödsyn, och strida mot den gryma heren, som ligger här för staden, och wärja så wåra ägnder; ty jag tyckes förmärka, at denna siukdom månde mig nära gå, och skall du hafwa wißan lön af mig för dit omak, som är, at du skall ägnas eller få mön Ingegärd min fosterdotter, med all den heder jag kan dig gjöra. När Koler detta hörde, sade han: skall jag få Kongsdottren till lön, då må det stå där wid, som i talt hafwen, och låten alt edert folck följa mig. Skule lofwade at där wid skulle förblifwa. Nu gjorde Koler sig färdig med alla sina månn den natten. (Men Skule Jarl begaf sig in i en koija bredewid walplatsen, at se på stridens utgång). Sama kwäll gick Ingegärd Kongsdotter af sin kamar, och hittade sin samnamna eller Kolsdotter af sama namn, och sade till hänne: du har ofta synt mig dugnad i din tjenst, samt margahanda trygd och trofasthet, men nu må jag säga dig min stora angelägenhet, at jag will skifta synen eller anseendet med dig, och äg du mina kläder för dina; du skall och gå in i min kamare, och ägnas eller taga honom i besittning, med alt hwad där samanstår, och

videbatur; hinc nuntio emisso, Kolum arcessiri jussit. Huic ægritudinem suam curatius exposuit, sic dicere orsus: ad tuæ jam virtutis ac fortitudinis laudem sempiternam multum interest, mihi jam periclitanti succurrere, in arma ruendo pro patriis focis adversus immensum illum exercitum, quo urbs nostra obsessa tenetur, ut possessionum nostrarum prospiciatur securitati, maxime cum haud ambigua me teneat sententia, fore, ut morbus hicce mihi fiat fatalis, ject laturus es istum ob laborem, præmium a me certissimum, virginem nempe Yngigerdem, alumnam meam, tibi in matrimonium collocandam, cum omni, quem tibi exhibere potero, honore. Kolus hæc subaudiens, profecto, inquit, si in navatæ operæ præmium regis filiam accepturus sim, dicta tua rata habebo; velim itaque confestim jubeas, ut copiæ tuæ me e vestigio sequantur ducem. Skulone tum fidem dante dextramque, Kolus prælio paratus, mox per noctis obscurum armatos collegit *; ast nocte eadem regis filia Yngigerdis gynæceo egressa ad cognominem Koli filiam, eam his affatatur: quia frugi famulæ officia complurima mihi præstitisti, testataque adeo est fidelitas tua ac probitas omnigena, necessitati subvenias meæ volo, faciem mecum mutando & vestes. Meum deinde ingrediendo conclave, illud in possessionem accipias, una cum cunctis, quæ ibi reperiantur opibus, meam

* Torf. expl. addit, quod Skulo interea in tugurio quodam prope locum prælii, jam partim revalescens, delituerit, ordinem & eventum pugnæ spectaturus.

ſialf væri, enn ockur baþum munn þar meſt aliggia, at þu leynir þeſſu ſem beſt, tvi mig fyſir ei þa forræþara at lita, ſem at foþur minn reþu fra londum, ok ef ſva ſkier ſem mig grunar, at þeſſir olmu vikingar hafi ſigurinn, verþur þu feſtarmey Kongs ſonar, ok ma þaþ heita hin meſta giæfa, ef ſva til geingur, ella fær þin Ulfkiell hinn ſterki, ok hvorn þeirra ſem þu hlytur, er þu fullgipt, ok er þier vis allskyns veralldar ſæla. Yngigerþur Kols dottir kvaþſt fullvel ſkylldi þeſſu leyna. Nu hofþu þær litaſkipti ok klæþa, ok ſkildu nu meþ þeſſu. Geck Yngigerþur Kols dottir nu i ſkemmuna, ok hugþu allir at þetta mundi Kongſins dottir vera, ſem hana ſau.

VI. CAP.

Oruſta viþ Alfsborg.

Þegar litt var lioſt, bioſt Kolur ut af ſtaþnum meþ alla Jallſins menn, ok fylkti ſinu liþi i tvær fylkingar. Var Kolur ſialfur fyrir añari, eñ fyrir annari *Herbiorn ſterki*, hann var *ættimaþur* Skula Jalls ok kappi mikill. Nu ſigu ſaman fylkingar, var nu Ulfkiell þar fyrir ſem Kolur reiþ framm, ok hio nu bæþi ſtort ok tiþum, ſva allir toku fyrir honum hrockva, enn Herbiorn reiþ moti Kongs ſyni, nu varþ mannfall meſta, ſva undrum gegna þotti. Halfdan Kongs ſon ſetti ſinn heſt a ſkeiþ at ſtaþarins monnum, ok

och ſittia dår / ſåſom wore jag tilſtådes ſiålf; döch månn oß bådom måſt åliggia / at du lönnar och döljer detta ſom båſt du kan / ty mig lyſter ej at ſe de förrådare / ſom beröfwat minom fader lånderna / och om ſå ſker ſom jag wål gißar / at deßa gryma wikingar hafwa ſeger / då ware der du anten Kongsſonens fåſtemö / och må det heta din måſta lycka / om ſå tillgår / eller får du och Ulfkiel hin Starke; doch hwem du af dem får / ſå år du åndå fullgift och lyckelig / och år du wiß om allſkjöns werldſlig ſållhet. Ingegård Kongsdotter ſade ſig fullwål ſkola detta dölja. Nu togo de ſyn / och klåda ſkiſten / och ſkildes dår med. Gick Ingegård Kongsdotter in i kamaren / och och mente alla ſom hänne ſågo / at hon månde wara Kongsdottren.

6. Cap.

Strid wid Alsborg.

Strax litet war ljuſt / begaf ſig Koler ut af ſtaden med alla Jarlens månn / och fylkte eller upſtålte ſit mannſkap i twå fylkingar eller ſlagtordningar. War Koler ſiålf för den ena / men för den andra ſtod Herbjörn Starke / ſom war Skule Jarls åttemann eller frånde / ſamt en ſtor kåmpe. Nu ſego eller nalkades flyglarna tilſaman / och war Ulfkjel dår före / ſom Koler red fram / huggande både ſtort och tida / ſå at alla togo för honom flygten / men Herbjörn red emot Kongsſonen / och wart då ſå ſtort mannfall / at alla undrade dår å. Halfdan

meam ſic geſtura perſonam dignitatemque. Noſtrum autem utriusque magnopere intereſt, hocce factum, quocunque poteris modo, occultum reddere; deteſtor quippe proditorum illorum aſpectum, qui patrem meum regno ſpoliarunt. Ac vero ſi exitus præſagio reſponderit meo, quo abominabiles hi piratæ victores acturi ſint, ſponſam te prædico futuram, aut regis filii, inter fortunatiſſimas, rebus ſic ex voto fluentibus, æſtimandam, aut certe Ulfkeli robuſti; utri tamen horum nupſeris, tori te participem felicis puta, beatitudinisque in hoc mundo omnifariæ. Yngigerdis Koli filia, negotium iſtud probe ſe occultaturam pollicebatur, & facierum veſtimentorumque facta permutatione, ab alterutris diſceſſerunt. Omnes autem, qui Koli filiam in gynæceum conſpicabantur ingredientem, eandem etiam pro regis venerabantur filia certiſſima.

CAP. VI.

Prælium juxta Alfsburgum.

PRimo diluculo Kolus urbe egreſſus cum omnibus Jarli copiis, in duo eas mox diviſit cornua, quorum alterum ipſe ductabat, alteri autem præerat *Herbiornus fortis*, agnatus nempe Skulonis Iarli, pugilumque fortiſſimus. Coëunte ſic adverſis frontibus utroque exercitu, Ulfkelus Kolo occurrit, ictibus illico abvios pulſanti tam gravibus & denſis, ut cuncti fugam capere cogerentur; Herbiornus autem contra Halfdanum regis filium invehebatur,

ok klauf hvorn til dauþa, sem ei hopaþi a hæl, sva allir toku fyrir honum vikia. Þetta sier Herbiorn ok hleipir at Halfdani, ok hio til hans, enn Kongsson bar af sier hoggit valklega, ok hio aptur til Herbiorns, ok kom þaþ hogg i hialminn, ok klauf mann ok hest i einu. Nu sem menn sau slikt hogg, þotti þaþ undrum gegna, ok brast þa flotti i þann arm fylkingar, sva hvor fluþi þaþ hann horfþi i skoginn, enn Kongs son ok menn hans soktu eptir þeim, ok elltu þa af ollu kappi, dreif þist nu folkit viþa um skoginn. Nu er um Kol þaþ at greina, at hann ruddi fliott braut at merki Ulfkiels, sva einginn kunni honum mæta, nie hans trollslegum hoggom. Skyt þi hann nu þann sem merkit bar mitt i sundur, ok var nu viþ sialft buit, at bresta mundi flotti i lyþinu. Nu sier Ulfkiell þetta, at folk hans hrockur, ok fer i mot Kol, oþ hio hvor mot oþrum. Klauf Kolur allann skiolldinn Ulfkiels at endilaungu, ok fieck Ulfkiell sar mikit a brioftit, sva i beine stoþ. Nu reiddist Ulfkiell, ok hio aptur til Kols, ok kom þaþ i hialminn ok sneidde burt barþit, ok sva eyrat meþ kialkaskiegginu, ok hliop a oxlina ok varþ þaþ mikit sar. Nu reiddist Kolur, ok hio baþum hondum til Ulfkiels, sva hann fiell flatur a jorþ, ok hyggur nu Kolur annat hogg at greiþa, þa kom at þeim *Riddari* eirn, en *Sniolfur* hiet,

Dan Kongsson kjörde sin häst i flygande till stadsmännen / och klöf hwar en till döds, så at alla började för honom wika. Detta ser Herbjörn / löper så till Halfdan och hugger till honom / men Kongsson bar af sig hugget raskeliga / och högg igen till Herbjörn; hugget kom i hjälmen och klöf mannen samt hästen i en gång. Nu som männen sågo slikt hugg / tycktes de det stort under wara / och wart då den flyglen flygtig / begifwande sig hwar och en det fortaste han kunde till skogen; men Kongson och hans männ sökte efter / och jagade dem med all magt / hwarigenom folket drefs wida om skogen. Nu är detta om Kol at säga / at han rödde sig snart wäg till Ulfkjels märke eller baner / så at ingen kunde honom möta ej eller hans trollslika hugg. Han skifde eller klöf den som märket bar mitt i sönder / och wart nu nästan så wida komit / at mannskapet månde fly. När Ulfkjel det såg / at hans folk wek undan / for han emot Kol / och höggo de hwar emot annan. Koler klöf hela Ulfkjels skjöld endalångs / och fick Ulfkjel store sår å bröstet alt in till benet. Ulfkjel wredgades där wid och högg igen till Kol; hugget kom i hjälmen och snedde bort kanten där af / samt Kols öra tillika med kjästeskägget / stadnande på axlan / och wart det et stort sår. Koler ifrades då mycket / och högg med båda händerna till Ulfkjel / så at han föll flater på jorden: hwarefter Koler tänker hugga andra hugget / men då kom till dem

batur, contigitque adeo strages magna & stupenda. Etenim Halfdanus contra oppidanos grandibus passibus invectus equo, obvios sibi quosque dissecuit, ceteros in fugam egit præcipites. Et quidem Herbiornus hac visa cæde, contra Halfdanum provolat, strictoque eum mox invadit gladio; ille autem ictum strenue detorsit, & vicissim Herbiornum adortus, galea ejus scissa, ipsum cum equo, uno discidit ictu. Hoc facinus admirationem ac timorem incussit ceteris, qui adeo totam istam phalangem secum in fugam per angusta rapuerunt silvæ vicinæ; sed quorum mox tergis Halfdanus cum suo milite impetu vehementi inhærens, palantes dispulit omnes. De Kolo autem hoc narrandum occurrit, quod, facta sibi ad Ulfkeli vexillum via, nemo monstrosis ipsius ictibus sese obvertere ausus fuerit; hinc postquam vexilliferum diffidisset, acies etiam adversa pæne tota retrocedere cœpit. Sed Ulfkelus, hac animadversa suorum nutatione, in Kolum nisu se effudit fortiore, qui adeo ambo glomeratis utrinque ictibus certabant. Enimvero, licet Kolus, scuto Ulfkeli secundum longitudinem in geminas scisso parteis, pectus ejus vulnere perstrinxerit alto, per costarum utpote penetrante juncturas; ille tamen inde commotior, vibrato contra Kolum ictu, galeæ limbum præcidit, una cum altera aure, parteque barbæ, quæ mandibulæ adhærebat, ferro ad humeros usque subsidente. Kolus ira tum stimulatus, contorto adversus Ulfkielem ambabus manibus gladio, ipsum ad terram prostravit pronum. Idem etiam ictum geminaturus erat, nisi *Eques* nomine Sniol-

hiet, hann var *Haleiſkur* af lyþi þierra. þeſſi hio til Kols framan a andlitit, ok ſneiþ af augabryrnar ok nefit, eirneiginn varir hoku ok ſkiegg, ok feck Kolur ſar mikit a brioſtit, var hann nu okyſſlegur. Ok tok nu Kolur at oſkra af reiþi, ſem hann trilltur væri, enn ſa þo littil hvaþ hann ſkylldi hoggva, ok ſinti litit um ſkeinuna, ok ſneriſt fliott viþ Sniolfi, ok reiddi ſverþit tveim hondum, ok klauf Sniolf at endilaungu. Nu komſt Ulfkiell a fætur, ok oþ nu at Kol, ok lagþi ſinu ſverþi i kviþ hans, ok geck a lægit, ſva yddi ut um bakit, fiell Kolur dauþur niþur af þeſſu ſare, nu fluþu allir þeir er eptir ſtoþu til borgarinnar, enn Ulfkiell ſokti eptir þeim, ok vo hvorn ſem hann til naþi. Enn um Halfdan er þaþ at greina, at hann ellti hina ſem til ſkogar runu, ſem honum ſyndiſt, ok þeir ſem meþ honum voru. Nu dreifþiſt folkit viþa, ok fundu nu kongsmenn kall eirn *ørvaſa*, meþ tvo ſtafi ſtumrandi af hræþſlu, ok bar kellingu ſina a herþum ſier. Kongsmenn mælltu til hans hlæandi, ok ſpurþu þvi hann færi þanninn ur manna bygþ, þar hann kynni ſier aungva biorg at veita. Kallinn kvaþſt forþa ſinu lifi ſem aþrir menn, af þvi hier er einginn biargarvon innanſtaþar, ſeigir hann, nie utann. Kongsmenn mæltu, þu armi ok leiþi *fretkall*, matt vikia ur
veigi

dem en Riddare / ſom Snjolfer (Snaulfer) het / han war af Halogaland / och en af deras mannſkap / (Ulfkjels Baneremann eller Cornet.) Denna högg till Kol framan å andletet / och ſnedde ſå af ögnebrynen ſamt nåſan / dårtillmed låpparna / hakan och ſkägget / hwarjämte Koler fick ett ſtort ſår å bröſtet / ſå at han nu war nog okyſliger. Han tog nu at wråla af wrede / ſåſom hade han warit trollad / men ſåg då litet efter hwad han ſkulle hugga / aktande äfwen ringa ſitt ſkadeſår / utan ſprang fort till Snjolf / lyfte ſwärdet twåhändes och klöf honom ändalångs. J det ſama kom Ulfkjel å fötterna / och ſprång ſå till Kol / lade ſitt ſwärd i hans kwed / och gick udden ut om baken / och föll Koler då neder af detta såret; hwarpå alla ſom efter ſtodo / flydde till borgen / men Ulfkiel ſökte efter dem / och högg hwar en ſom han nådde. Om Halfdan är detta at berätta / at han efterſatte dem / ſom till ſkogs ſprungo / alt ſåſom honom ſyntes / och dem ſom med honom woro. Drefs altſå folket wida / och funno Kongsmännen omſider en urwaſiger gubbe / ſom med twå ſtafwar eller käppar ſtumrade af råddhoga / och bar han ſin kåring å hårdarna. Kongsmännen talte honom til leende / och ſporde hwi han fore dit ur mannabygden / dår han kunde ſig ingen hjälp få? Gubben ſwarade at han räddade ſitt lif ſåſom andra männ / i dy at ingen hjälpewån wore / hwarken innanſtads eller utan. Kongsmännen ſade; du arme
och

Sniolfus, genere *Halogus* & Halfdani Ulfkelique ſocius, * repente adveniens, enſe facie Koli impetita, palpebras ejus, naſum, labia, mentum & barbam abſcidiſſet, vulnuſque per pectus altius reſidiſſet, ipſo tum ad baſia labiis reddenda prorſus facto inhabili. Sed vero Kolus jam furore quaſi magico percitus, & ferociter mugiens, mox ictum cœco intentabat impetu, proprii vulneris incurioſus; & quidem enſe utraque manu contra Sniolfum adacto, eundem diſſecuit medium. Ulfkielus interea in pedes ſe erexerat, moxque adverſus Kolum invectus, ferro alvum eius tanta feriebat vi, ut cuſpis ipſum pervaderet tergum, & Kolus in terram prolaberetur moribundus, ceteris adeo omnibus effuſe ad caſtellum fugientibus, quos tamen Ulfkelus perſecutus, quotquot aſſequi potuit, funeſto demeſſuit enſe. De Halfdano autem commemorandum, quod eoſdem per opaca ſilvarum diſſipaverit, pro lubito & ſuo & concomitantium. Hinc iſtis late fugatis; regii quidam milites in ſenem incidebant effœtum, binis nixum baculis, & præ metu titubanti fugientem greſſu, uxorem præterea vetulam humeris ſuis portantem. Hunc illi, ora in riſum ſolventes, hunc in modnm ſciſcitabantur: eccur vero tu urbe exceſſiſti in ſaltum, ubi nulla tibi ſpes auxilii? Reſpondit ſenex: equidem quemadmodum alii, vitæ ſic conſulere volo meæ, nam urbs præſidio nudata eſt tam interno quam externo. Rurſus illi increpare: apage te, miſelle & deteſtande ſenex, a via cum deformi tua anu; tantum quippe abeſt ut honori nobis
fue-

* In Torf. expl. vocatur *Snaulfus*, & *Signifer* Ulfkeli.

veigi fyrir oſs, meþ þina gomlu kerling, þvi þaþ er ei nein frægþ at hoggva þig, helldur minkunnar verk ok haþung ſtor. Nu riþu *K*ongsmenn þar til þeir fundu Halfdan, ok ſogþu honum allt hit ſanna, eirn eiginn um kallinn ok hans kerling. Nu ſem *K*ongsſon ſlikt heyrþi, mællti hann, *ei er hægt viþ brogþum at ſia*, ok farit fliott, ſækit þeſſi hion ok færit mier. Nu ſem þeir hugþu þetta at giora, fundu þeir hvorgi kallinn eþur neitt til hans. Kongsſon kvaþ þeſſ von, ok mællti, þat er ſa kall ſem vær ættum hellſt at na, ok mun hann reynaſt hreckiaſamur, ok væri vel ef eigi hlitiſt af honum meiri ſkomm. Reiþ nu *K*ongsſon til borgar, meþ menn ſina, hafþi nu Ulfkiell allan ſtaþinn inntekit ok unnit. Nu toku þeir Kongs dottur a ſitt valld, ok ſneru heim ok hittu Kong, ok ſogþu honum fall Skula Jalls, ok hvorninn þeir naþu jungfrunne. Ei greinir at Drottning fagnaþi dottur ſinne, helldur gaf hun ſier fatt um. Nu bauþ Eyſteirn Kongur, at Halfdan ſon hans, ſkylldi eiga Yngigerþi meþ raþi Drottningar, enn *K*ongsſon kvaþ ſier ei *ant* um gipting. Nu baþ Drottning Yngigerþi i holl ganga, ok var nu ſtor veitſla halldinn, þa mællti Kongur, at Yngigerþur ſkylldi velkominn, Ulfkiell baþ *K*onginn, ſem ok Halfdan aþ

och lede fiertegubbe / må wika ur wägen för oß / med din gamla kåring; ty det är ingen heder at hugga dig neder / heldre et ſkammwärk och ſtor hädelſe. De redo altſå ſedan till des de funno Halfdan / och ſade honom ſanningen / både om alt annat / ſå wäl ſom om gubben och hans kåring. När Kongsſon ſlikt hörde / ſade han: det är ej ſå lätt at förekoma ſkjälmsſtycken / och faren dy fort at ſöka deßa hjon / och fören mig dem. Men när de nu detta wille gjöra / funno de hwarken gubben / eller ringaſta tekn till honom. Kongsſon utlät ſig / at detta war wäl till wäntandes / ſägjande: denna är den gubbe / ſom wi behöfdom hälſt at igenfå / och månn han wißerliga rönas bedrägelig; doch wore wäl om wi af honom icke mera ſkamm hade. Red nu Kongsſon till borgen med ſina månn / och hade Ulfkjel redan intagit och wunnit hela ſtaden. Sedan togo de Kongsdottren i ſit wälld / foro hem och hittade Kongen / förkunnande honom Skule Jarls fall / och huru de fingo Jungfrun. Ej berättas at Drottningen fägnade ſina dotter / heldre tyckte hon det ſig litet angå. Kong Öſten bad ſin ſon Halfdan / at äga Ingegärd med Drottningens råde; men Kongsſon ſade ſig ej wara angelägit at giftas. Drottningen böd då Ingegärd at gå in i ſalen / och wart ſå et ſtort gjäſtabod hållit; Då ſade Kongen / at Ingegärd ſkulle wara wälkomen; Ulfkiel bad och Kongen ſamt Halfdan om hjälp at han finge denna mön

rit te ferro dejicere, ut potius ignominiæ ac dedecori ſummo. Retro deinde vecti ad Halfdanum, quæ ipſis contigerant nova, præcipue ſenis & anus occurſum, retulerunt. Ille autem his auditis, *difficile*, ait, *fraudes præcaventur nocituræ*, vos itaque ocyus abitote quæſitum conjuges iſtos, mihique tradite inventos. At vero hoc exſecuturis mandatum, nec ſenex nec veſtigium ejus apparuit ullum. Halfdanus tunc ad hos converſus, inſidebat utique, inquit, menti haud vana hujus facti ſuſpicio; nam ipſe is ſenex erat, quem maxime acquiri conduxiſſet, & quidem eum ingentes verſare in pectore dolos, haud dubius conjicio, fatisque tribuendum æquioribus, ſi damno nobis haud futurus ſit majori. His dictis in urbem cum ſuis copiis invectus, animadvertit eam totam ab Ulfkelo occupatam. * Quare regis filia in poteſtatem redacta, domum revertunt victores, regi ſuo obitum denuntiantes Skulonis Jarli, nec non recuperationem virginis. Viſa autem fuit regina filiæ ſuæ parum congratulata, quin levem ejus egiſſe curam. Juſſit quidem Rex Halfdanum

* Hæc una cum ſequentibus Torfæi expl. pluribus perſequitur, quæ heic inſerere haud pigebit: Præceſſit eum Ulfkel, adque ædes palatinas Ingigerdis ſe contulit. Illa ne victoriam ad ſuam ſuarumque injuriam verteret ſupplex oravit, clementiam quam ſeveritatem erga ſexum imbecilliorem, præſertim virgines, tutela omni præterquam ſpe in clementiam victoris, deſtitutas exercere malit, ſeque ad matrem ducere dignaretur. Ulfkel bono eam eſſe animo juſſit, aperiret modo theſauros, fideque & benevolentia ſibi ſe obſtringeret, cujus fructum uberrimum tum mater tum ipſa, eſſent reportaturæ. Illa præſentem ſtatum prioris oblivionem poſcere præfata, apertis ſcriniis quicquid in theſauris erat deprompſit. Victoria deinde moderate uſi omnibus pepercerunt, mortuos etiam ſepulturæ mandarunt, funusque Kolo, quem Skulium Comitem eſſe crediderunt, amplum & magnificum factum. Subjectis deinde provinciis in deditionem receptis, ad regem Eyſtenum, aſſumta ſecum Ingigerde, Regia ut putabatur filia, redierunt &c.

aþstoþar, at hann feingi meyna Yngigerþi. Kongur sagþi at Drottning mætti þar sialf umraþa; at giefa þeim dottur sina, sem henni þætti sæmilegt, enn hun sagþi Kongur skylldi þar umraþa. Kongsson mællti ok kvaþ væl sæma, þo Kongur giorþi heiþarlega viþ meyna, ok hun feingi giaforþ sæmilegt; eirneiginn kvaþ hann Ulfkiell þess verþugann, vegna langrar þionustu ok frægþar verka, er hann Kongi synt hefþi. þetta kunni Ulfkieli vel lika, ok rieþst þaþ af, at Ulfkiell fieck meyna. Var nu bruþkaup druckit, ok boþit morgom hofþingium, at veitslunni endaþri gaf Kongurinn Ulfkieli giafir stórar, ok giorþi hann at *Jarli*, ok skylldi hann styra *Alfsborg*, ok skildi nu Ulfkiell Jall viþ *Konginn* meþ bliþu, ok hiellt nu *austur* at sinni *borg*, meþ Yngigerþi ok tvo hundrut mann. Ok settist hann um kyrt, ok tok viþ stiorn, ok varþ bratt vinsæll, enn Eysteirn Kongur sat nu um kyrt nockra tima, sva ei bar til frietta, nær sem um þria vetur næsta, ok geck nu flest at vilia.

mön Ingegärd. Kongen swarade at Drottningen måtte siälf råda / åt hwem hon wille gifwa sina dotter / som hänne tycktes hederligast; men hon sade at Kongen skulle där om råda. Kongsson sade då / at det wäl höfdes / om Kongen föresåge mön hederliga / och at hon finge förnämt lyckogifte / enkannerliga at Ulfkjel woro des wärdig / för sina långa tjenster och hederswärk / som han hade bewisat Kongen. Detta kunde wäl lika Ulfkjel / och wart nu beslutit / at Ulfkjel fick mön. Derpå blef bröllop druckit / samt många Höfdingar dit budna / och gaf Kongen Ulfkjel / wid endat gjästabod / stora gåfwor / gjörande honom till Jarl / och skulle han styra Alfsborg / hwarefter Jarlen skildes wid Kongen med blidsamhet / och for nu öster till sin borg med Ingegärd / samt twåhundrade männ. Han satte sig i stillhet / tog wid styrslen / och wart brott wänsäll. Kongen sat och i ro någon tid / så at intet tidendawärt sig tilldrog / de tre första åhren; och gick nu alt mäst efter hans willja

VII. CAP.
Fra Grimum.

EIrn dag, er Eysteirn Kongur sat at dryckio meþ hirþ sinni, gien-

7. Cap.
Om twänne männ / som Grimar kallades.

EN dag när Kong Östen sat och drack med sina hofmänn / gingo twå männ in

num filium cum Yngigerde sociale inire fœdus, siquidem hoc ex consilio foret reginæ; atqui ille tædas sibi adhuc displicere jugales respondit. Regina nihilosecius Yngigerdem ut palatium ingrederetur mandavit, moxq; convivalia oblectamenta apparabantur magnifica; postquam vero rex adventum Yngigerdis gratulatus esset, Ulfkelus eum pariterque Halfdanum oravit, dignarentur virginem istam sibi nuptum dare. Rex consensum reginæ requirendum ipsi dictitabat, in cujus utpote potestate esset, filiam suam viro collocare condigno. Regina autem hoc ipsum negotium regis submittente arbitrio, Halfdanus omnino decere dixit, ut rex virgini honorifice prospiciat, adeoque marito potiatur illustri; digniorem autem vix existere alium Ulfkelo, ob egregia ejus facinora, meritaque in regem diutina maximaque. Perplacuit hæc sententia Ulfkelo, & confestim virgo ipsi decreta fuit; hinc nuptiæ multa lautitie celebratæ, ad quas Duces invitabantur perplurimi. Illis vero finitis, rex Ulfkelem ingentibus auctum muneribus, Jarlum creavit, & Alfsburgi constituit præfectum. Qui deinde a rege clementer dimissus, orientem versus ad urbem suam, conjugis nec non ducentorum virorum comitatu perrexit, ubi quieto consistens animo, Comitatus sui curam gessit, amicis sibi conciliatis plurimis. Eystenus pariter alma fruebatur pace, effluxitque triennium, quo nil novi contigit, rebus fere ex sententia ejus succedentibus.

CAP. VII.

De duobus peregrinis, qui cognomines Grimi vocabantur.

FOrte diurno quum tempore Eystenus rex, aulicis suis associatus Bacchanalia viveret, palatium duo ingrediebantur viri, salutem ei ac principibus dicen-

geingu þvier menn i hollina, ok kvoddu *Kong*, ok alla hofþingia. Kongur ſpyr, hvaþann ur londum þeir væri, eirneiginn hvaþ þeir hieti. Enn þeir kvaþuſt *baþir* heita *Grimar*, ættaþir af *Ruſſialandi*, ok þeir ættu þar eignir ok *oþol* ſtor, eirneiginn frændur ok vini, þeſſir menn baþu Kong veturviſtar. Enn annar þeirra var fyrir ollum ſvorum, hann var ſtor ok ſterklegur, enn þo valla vel klæddur, brunſyþur ok dockur, enn annar var ſmavaxinn, harla friþur ok i goþum klæþum, meþ fagrum harlockum langt a herþar niþur. Kongur mællti, ok laut at Drottningu, ok ſpyr hvaþ henni litiſt um þeſſa menn, hvort hann ſkuli þeim veturviſt veita, eþur ei. Drottning mællti, þaþ ſem þier latit vera um þeſſa menn, ſkal giort af mier, enn þo mattu athuga þa, þvi *opt reynaſt þeir utlendu menn misjafnt*, *er einginn þeckir*, enn þier munut þar þo beſt um ſia, enn þo *eru opt þeir otruo nær*, *enn margur hyggur*. Nu mællti *Kongur*, ok kvaþ þeſſum Grimum ſkylldi vera til reiþu, koſtur ok drickur, ſæng ok ſæti a þeim vetri. Nu geingu þeſſir okendu menn i ſæte, a hinn neþra beck, ok dvollduſt þar nu nockra tima, var hinn ſtærri Grimur famalugur ok oatgiætinn um fleſta hluti, enn ſa minni Grimur var meiſtari a allar ſottir at *lækna*, eirneiginn hafþi hann fogur *blioþ*, ſva ollum þotti þaþ pryþi ſtor,

in i ſalen och helſade Kongen ſamt alla höfdingarna. (Deßa hade warit wäderdrefna till Balagårds ſidan, och där brutit ſit ſkjep om höſten). Kongen ſpör, ur hwad land de wore, ſamt hwad de hete? De ſwarade, deras namn wara Grimar, och at de woro ättade af Rußialand, haſwandes där ſina ägnder och ſtora odal, ſamt fränder och wänner: och begärade de af Kongen winterwiſt och herbärge. Den ena ſwarade till alt ſom frågades, han war ſtor och ſtark doch icke färdeles wäl klädd, därtill med muſtögder och ſwartagtig; men den andra war ſmåwuxen, härli wacker, och hade han goda kläder ſamt fagra hårläckor, ſom lågo långt neder å härdarna. Kongen lutade ſig till drottningen och ſporde, hwad hon tyckte om deßa männ, och om han ſkulle giſwa dem winterwiſt eller ej? Drottningen ſwarade: det ſom i willjen giöra med deßa männ, ſkall och wara tillåtit af mig, men i måſten äthuga eller haſwa grann agt på dem; ty offta röner mann mißjämt nögje af utlända männ, dem ingen kjänner; doch männen i ſiälf bäſt kunna detta föreſe, ehuruwäl de otrogna äro närmare än mången tänker. Nu ſade Kongen at deßa Grimar ſkulle haſwa fri koſt och dryck, ſäng och ſäte, den winteren öfwer. De okjända männ gingo då till ſätes å den nedra bäncken, och dwaldes de där någon tid, warandes den ſtora Grimer ſätalig och oaktſam om fläſta ting; men den mindre Grimer war måſtare at läka alla ſiukdomar; des utan hade han fagert ljud eller röſt at ſiunga, ſå at det tycktes allom wara

centes. * Mox ille ſciſcitari, unde locorum adveniſſent? quibus etiam nominibus appellarentur? Reſpondebant iſti, utroſque ſe *Grimos* nuncupari, genus autem ducere e *Ruſſia*, ubi poſſeſſiones ipſis & allodia ampla, præterea conſangvinei & amici; jam autem a rege hoſpitium rogare hyemale. Horum alter reſponſa dedit interroganti, fuitque ſtatura eminenti ac robore corporis magno, amplis torvus ſuperciliis & facie niger. Alter autem brevis erat, facie tamen præditus venuſta; amictus ei ſpecioſus, ac cincinni per humeros decore ſparſi. Rex ad conjugem ſe inclinans quæſivit, ecquidnam ipſa de viris iſtis ſentiret? utrum hoſpitio recipiendi eſſent, nec ne? Ibi illa ingenue fateri, ſententiam ejus ratam quidem ſe habituram, iſtorum tamen ingenia naviter eſſe perpendenda; ſæpius quippe a *peregrinis*, quorum fama obſcurior, diſparem relatam fuiſſe gratiam. Regem adeo ipſum, quidquid hujus fuerit optime proſpecturum, experientia tamen comprobatum, *perfidos* præter opinionem propiores eſſe. Rex tum nihiloſecius mandavit, ut hoſpitibus Grimis ea hyeme cibus & potus, lectus ac ſedes concederentur. Hinc illi ulteriori occupato ſcamno, in aula aliquo commorabantur tempore; fuitque eorum major taciturnus, rerumque incurioſus plurimarum, minor vero peritiſſimus ex *ægro* pellendi corpore morbos; *voces* etiam modulabatur mulcendis aptas auribus, in *oblectamentis* argutior, *hiſtorias* enarrabat exemplorum feraces. Hinc

* Torf. expl. addit, hos autumno, ventis furentibus latus *Balagardenſe* prætervectos, naufragium feciſſe.

ſtor, hann var ok ærit *froþur* meþ *ſkiemtun* ok *dæmiſogum*, opt var Kongsſon a tali viþ þennann minna Grim, ok lieku ſamann meþ *hlioþfærum* ok margskonar ſkiemtann. Enn hinn ſtærri Grimur var harþleikinn viþ *K*ongs menn, nær leikar voru hafþir, þvi einginn ſtoþſt hans mikla afl, nema Halfdan eirn, ok liek hann grat ur Kongs monnum ok limleſti þa, enn forþaþiſt Halfdan avallt. Hafþi Kongsſon vakt ok giætni a þeſſum Grimum, hellſt þegar natta tok. Eirn tima voru leikar giorþir af Kongsmonnum, voru þar Grimar baþir, eirneiginn Kongsſon. *Kongur* ok Drottning ſatu þar ok horfþu a leikinn. Nu var *knattleikur*, ok liek hinn litli Grimur meþ knottinn, ſva fair kunu honum at mæta. Eitt ſinn ſem hann ſkylldi *ſopinn* henda, varþ honum handfatt, ok miſti hans, ok hraut ſoppurinn at þar Drottning ſat, nu greip litli Grimur ſoppinn, ok laut i (at) eyra Drottningar, ok talaþi viþ hana litlu fleira. Siþann geingu menn i holl, ok toku at drecka. Kongur mællti til Drottningar, nær hann giorþiſt olvaþur, ok ſpurþi, hvaþ Grimur rieþi viþ hana mæla. Drottning mællti, ei var mikit ræþann, enn þo ſkalltu vakta þig, þvi *opt eru ovinir manns nær enn hann hyggur.* Sleit nu tali þeirra at þvi ſinni, ok leiþ nu veturinn allt at Jolum.

wara et ſtort prydé; han war och ganſka wjs med ſkjämt och efterdömes Sagor / ty hade Kongsſon ofta ſamtal med denna mindre Grim / och lekte de tillſaman med ſång och ſpelwärck och margehanda ſkjämtan (ſåſom tafl/båga och båll.) Men den ſtora Grimer war hårdleken med Kongsmännen / når lekar woro förehafda / ty ingen ſtod hans myckna afl eller ſtyrka / utan allena Halfdan / och lekte han ſåledes ofta gråten ur Kongsmännen / och lembröt dem / men for doch alt jämt undan för Halfdan. Hade altſå Kongsſon wakt och upſyn på deßa Grimar / hälſt ſtrax det nattade. En tima woro lekar gjorda af Kongsmännen / och woro Grimarna där tillſtädes tillika med Kongsſonen. Kongen och Drottningen ſåto där och åſtådade leken. Där wart nu en klot- eller bållek anſtält / och lekte den lilla Grim med bållen ſå / at få kunde honom möta. När då han et ſinn ſkulle hända eller gripa bållen / feilade han med handen / och miſte bållen / ſom därföre for dit Drottningen ſat; Då grep åter lilla Grim honom / wiſkade tillika i örat på drottningen / och talte med hänne något litet. Sedan gingo männen i ſalen och begynte at dricka; Kongen talte till drottningen / når han wart öldrucken / och ſporde hwad Grimer hade ſpråkat med hänne? Drottningen ſwarade: talet war ej ſtort / men doch ſkall du wakta dig; ty ofta äro en manns owänner närmare / än han menar. Slöto de nu talet detta ſinn / och led winteren alt till Julen.

VIII. Cap.

Hinc regis filius, minoris hujus crebro delectabatur colloquio, certabantque invicem dulciſoni cantus modulaminibus, nec non aliis ludicris (latronibus, arcu & pila.) Major in colluſores acerbe ſeverus erat, quoties in ſolemnia, conſcenderent certamina; nec præter Halfdanum extitit ullus, qui viribus eum æquaret. Enimvero ex aulicorum oculis ſæpe lacrymas elicuit, eorum membra crudelibus lacerando verberibus; Halfdanum tamen ſemper vitavit, qui eapropter, nocturno præſertim tempore, ſedulo eos obſervabat. Contigit autem aliquando, ut dum regis miniſtri *ludos* celebrarent, his etiam intereſſet uterque Grimus, una cum Halfdano, aſſidentibus pariter rege ejusque conjuge, & certamine illo curioſos paſcentibus oculos. Forte jam *pilæ* complacuit jactus, cujus minor Grimus adeo erat peritus, ut paucos haberet æmulos. Idem forte pilam ſua vice prehenſurus erat, ſed illa vehementius compulſa, manus ejus prætervolando prope ſolium reginæ decidit; eandem itaque relaturus illuc adproperat, moxque in aurem reginæ aliquid inſuſurrat. Omnes deinde in aulam regreſſi, pocula urgebant læti; ibi rex multo perfuſus Lyæo, a regina rogitare, quænam Grimus ille verba tacito ei dederit ore? Illa pauca fuiſſe ea reſpondit, neceſſe tamen eſſe, ut ſibi probe caveret; *inimicos* quippe incautis ſæpiſſime nocuiſſe. His dictis diſceſſerunt, traductumque fuit tempus hyemale, quoad feſtum inſtabat Jolenſe.

VIII. Cap.

Drap Eysteins Kongs.

NU let *Kongur* ſteſna *Jolaveitſlu*, ok veitti nu ollum ſinum moninum ærit vel. Nu ſat Drottning nærſt *Kongi*, ok Halfdan ſon hans, ſem ok allir herrar, nu var druckit langt a nott, urþu menn druknir, ſva margir gaþu ſin valla: Enn ſem liþit var langt a nott, geck Kongur til ſængur meþ fimm ſveina, Kongsſon þionaþi toþur ſinum til længur, ok gieck ſiþann aptur i hollina, ok drucku nu langt framm a nott. Sat hinn ſtærri Grimur viþ hallardyr, enn hinn lidu Grimur var nu kominn upp undir *haborþ*, ok ſat hinn þriþie fra Halfdani. Nu ſofnuþu menn hvor i ſinu ſæti; eirneiginn ſloknuþu lios fleſt i hollinni, nema þaþ eitt, ſem viþ haborþit ſtoþ. Sa nu Kongsſon fleſta menn ſofnaþa i hollinni, eirneiginn var hinn minni Grimur ſofnaþur framm a borþit, ok þokaþi Kongsſon ſier nu nær honum, ok tok um hond honum, ok ſier hann, at þar er *gullhringur a hvoriom fingri*, ok leit hann alldrei ſlika hond a neirni mey. Nu plockaþi Kongsſon eitt gullit af fingrinum, ok liet þaþ i gloſa ſinn, eirneiginn tok hann lock ur hari Grims, ok liet i gloſann, ſva hann varþ eigi var viþ þaþ. Nu tok Kongsſon ſva olit at mæþa, at hann ſofnaþi ſyþann, enn ſem hann var nu litt ſofnaþur, ſier hann at litli Grimur gein-

8. Cap.

Kong Östens dråp.

NU låt Kongen tillaga Julegjäſtabod/ och plågade alla ſina månn mycket wäl. Då ſat drottningen näſt Kongen/ ſamt där efter hans ſon Halfdan/ jämte alla Herrarna/ och wart nu druckit långt å natten/ så at månnen wordo druckna/ och många gåfwo ingen agt på ſig ſiälfwa. Men når det war lidit långt å natten/ gick Kongen till ſängs med fem ſwånner; Kongsſon tjenade då ſin fader wid ſängen/ och gick ſedan tillbaka i ſalen/ drickande med de andra ännu längre fram å natten. Den ſtora Grim ſat wid dören/ men den lilla Grim/ war nu komen till högbordet/ och ſat den tredje från Halfdan. När nu månnen ſomnade hwar i ſina ſäten/ ſlocknade där på fleſta ljus i ſalen/ förutan det ena/ ſom wid högbordet ſtod. Kongsſon ſåg då at fläſta månn woro ſomnada i ſalen/ ſamt at den mindre Grim ochſå hade ſomnat fram å bordet; ty fogade ſig Kongsſon nära honom/ tog om hans hand och ſåg at der war en gullring å hwarje finger/ hafwandes alldrig ſett ſlik hand å någon mö. Ty drog han en gullring (med dyrbar ſten inſatter) ſackta af fingret/ och låt den i ſin handſke; dårtillmed tog han en låck ur Grims hår/ och gjömde den likaledes i handſken/ så at Grim icke wart det warſe. Där på tog ölet så at möda Kongsſonen/ at han ſedan ſomnade; men ſom han litet hade ſofwit/ ſer han at lilla Grim gick fram till honom/ hafwande en lyckta i handen/ den han wände

CAP. VIII.

Cædes Eyſteni regis.

REx adeo convivium apparari curavit *Jolenſe*, in quo genialiter prorſus miniſtros ſuos excepit. Sedebat ei proxima regina cum Halfdano filio, optimates inde omnes, qui multam in noctem meracius genio indulgentes, veſtigia tandem trahebant ebria, ſuarum jam rerum negligentiores. Nocte proinde adulta rex cubitum ibat, quinis comitatus famulis; cumque cubiculare officium ei præſtitiſſet Halfdanus filius, in aulam regreſſus, quod ſupererat noctis, una cum ceteris iterum conſecrabat Baccho. Ad fores tunc conſedit Grimus major, minor autem ſupremam occupaverat menſam, jam tertius ab Halfdano. Obrepſit tandem ſua cuique in ſede ſomnus, & pleræque in aula exſtingvebantur lucernæ, ea ſolum excepta, quæ ad ſupremam illam ſuſpenſa erat menſam. Halfdanus tum pleroſque, quos inter & ipſe Grimus minor, ſomno oppreſſos animadvertens, mox ad hunc appropinquavit, manuque ejus comprehenſa, ſingulos vidit digitos ſuo ornatos *aureo annulo*; faſſus manum paris ornatus, in virgine quaquam ſe nunquam conſpexiſſe alium. Placuit igitur ipſi, horum unum annulorum (illuſtri, ſed ignoti generis, gemma conſpicuum) digito detrahere, quo in chirothecam ſuam immiſſo, cincinnum itidem quendam comæ ejus abſcidit, inſenſibili prorſus dexteritate.

Poſtre-

geingur framan at honum, ok hafþi hann *ſkriþlios* i hendi, ok þvi bregþur hann framan at Kongsſyni, ſva hann þotteſt valla meiga i moti ſia. Enn gripur af honum glofann ok mællti til hans, þennann glofa, gull ok hond, ſkalltu jafnann þreyia, ok ſkal þier æ fyrir ſionum vera, ſierþeilis þa þu ſofa villt, ok marga onaþa ſtund ſkalltu þar fyrir þola, þar til þu þaþ aptur fær. Nu ſyniſt Halfdani Grimur hlaupa til dyranna, ok ſiþann vaknar Halfdan, ok kallar a ſina menn, eru nu oll lios ſlokinn i hollinni, enn nu finnur hañ, at Grimur er burt ur ſæte, ſva er ok glofinn burtu, ſem gullit ok lockinn geimdi. Nu vakna menn i hollinni, meþ ys ſtorum, enn *K*ongsſon hliop ur ſæti, ok eru nu baþir Grimar i burtu, enn dyr hallarinnar læſtar. Nu hliop *K*ongsſon a hurþina, ſva hun gieck af hiorum, ok geingur nu ſkyndelega til ſkemmunnar, þar er Kongur inni ſvaf, enn ſem hann kemur þangat, er hun opinn, enn Kongurinn dauþur lagþur igegnum, enn ſænginn full meþ bloþ. Nu varþ Halfdan hryggur, ok ſtoþ nu um halfa ſtund, ok ſpurþi ſiþann hvaþ manna þar inni væri. Honum *anſa*þi maþur eirn ok mællti, Grimur hinn ſtori geck hier inn kvolld, ok lagþi Konginn igegnum, ok drap fiora *K*ongſins *reckioſveina*, enn ek hliop undir rum Kongs, ok gat ek ſva forþaſt dauþann, þo menn

de fram till Kongsſonen / ſå at han tyckte ſig knapt kunna ſe dår emot. Dår på grep Grimer handſken af honom / ſå ſågiande: denna handſke / gull och hand / ſkall du altjämt åtrå / och ſkola de altid wara dig för ſynen / ſårdeles då du will ſofwa / och mången orolig ſtund ſkall du dårföre tola / till des du dem återfår. Nu ſyntes det Halfdan / at Grim löpte till dören / och ſedan waknade han / kallande på ſina månn; men då woro alla ljus ſlocknade i ſalen / och finner han at Grimer år borta ur ſätet tillika med handſken / dår i han hade giömt gullet och låcken. Dårnåſt wakna månnen i ſalen med ſtort buller / men Kongsſonen löpte ut ſätet / och woro då båda Grimarna borta / men ſalsdören låſter. Han ſprang då på dören / ſå at hon gick af hakarna / och gick ſå ſkyndeliga till kamaren dår inne Kongen ſof; men når han kom dit / war kamaren öpen / Kongen döder och igenom ſtucken / ſamt ſången full med blod. Halfdan wart då bedröfwat; han ſtår ſå en half ſtund ſtilla / och ſporde ſedan hwad för månn dår inne wore? Honom anſade / eller ſwarade en mann / och ſade: Grimer den ſtora / gick hår in i kwåll / och lade Kongen igenom / dråpande tillika fyra Kongens ſångeſwånner; men jag löpte under Kongens ſång / och wågtade ſå undfly döden / ſkjönt mann håller mig för blödig och rädd; och ſade Grimer ſig ſåledes håmna Hergeirs död / om någon wille ſöka efter honom. Som nu Kongsſon war i denna harmen / kom Drottningen och wiſte ei hwad giort war; ty för-

Poſtremo & ipſe Cereali gravis potu, in ſomnum ſolvitur, leviterque refecto mox Grimus minor apparuit, candelam ſeu lucernam oculis ejus admovens tam ſplendidam, ut omnem pæne confunderet obtutum. Chirotheca autem abrepta, hæc protulit verba: hujus tu chirothecæ, annuli & manus ſemper laborabis deſiderio, earundemque ſpecies rerum toties oculis tuis obverſabitur, quoties quiete levaveris membra, ipſeq; eris ubivis inquietus, donec omnes repetiveris. Hisque dictis, viſus indidem Halfdano Grimus ad fores properare; ut autem deinde evigilavit, omnes in aula exſtinctas vidit candelas, ſimul Grimum ſedem deſeruiſſe ſuam, ablatam itidem chirothecam, in qua annulus & cincinnus reconditi jacebant. Soporem etiam tunc ceteri, ſtrepitu ſolvebant ingenti, ſed Halfdanus, relicta ſede, utrumque abeſſe Grimum cognovit, januas præterea occluſas. Hinc illis inſultu, quo poterat maximo, effractis, extemplo ad cubile contendit regis; idipſum vero apertum offendit, regem gladio transfoſſum, & lectum ſangvine ſqualentem. Jam mœrore correptus, funeſti caſus brevis ſubſtitit ſpectator; atqui ſciſcitatus, quinam hominum intus adeſſent? reſponſum a nonnemine tulit hujusmodi: Grimus major, ſub nocte intempeſta cubile hoc ingreſſus, regis pectus ferro trajecit, occiſis ſimul ejus cubiculariis; ego autem lectum ſubeundo regis, imminentem declinavi mortem, tametſi me timidum vocitaverint alii; enimvero Grimus, iſta vindicta luendam fuiſſe cædem regis Hergeiri denuntiabat ei, cui lubido afforet eum eapropter inquirendi. Dum Halfdanus hiſce exagi-

menn halldi mig hier fyrir blauþann; enn Grimur kvaþst hefna sva Hergeirs Kongs, ef nockur villdi sier eptirfor veita. Nu sem Kongsson var i þessum hormum, kom Drottning, ok vissi ei hvaþ giorst hafþi, þa innir Kongsson henni þennann tilburþ um frafall Kongs. Nu leiþ Drottning i ovit niþur, enn Kongsson gladdi hana meþ morgum fagrum orþum. Nu liet Kongsson leita um landit eptir komumonnum, ok fundust þeir hvorgi, var nu *utfor* Kongs giorþ sæmileg, ok eirneiginn druckit *erfi*. Sat nu Kongsson heima þann vetur, ok var laungum falatur, þvi gullit geck honum alldrei ur minne meþ lockunum, er hann aþur mist hafþi. Nu bauþ Drottning sem ok allir landsherrar, at Halfdan skylldi giorast Kongur þar, ok taka viþ landsstiorn, enn Kongsson kvaþ sier annat nær geþi, sem er seigir hann, at leyta þeirra manna, sem Konginn foþur minn rieþu fra londum, ok ei fyrr apturkoma, enn ek hefi þa fundit, hvorninn sem hefnt verþur, *mun auþnann raþa*, ok eru þaþ raþ minn, at sent sie eptir Sigmundi Kongi til Gautlands, af þvi hann er vaskur maþur, ok vil ek hann stiorne landi, meþ tilsion Drottningar. þotti nu ollum þetta raþ, ok var bratt til Gautlands sent, ok vanst þeim ferþinn framm ok aptur. Kom nu *Sigmundur* Kongur meþ friþu foruneyti, ok hitti nu sina systur, sem ok

förtäljer han hänne denna händelsen om Kongens frånfall. Då föll hon neder i owett eller beswimning, men han gladde hänne med många fagra ord. Sedan lät Kongsson leta öfwer landet efter de främmande männen, men de funnos ingenstädes; ty wart Kongens utfärd herrliga gjord, och där på arföl druckit. Kongsson sat sedan hema den wintren, länge fåtalig; ty gullet, eller ringen, gick honom alldrig ur minnet, tillika med läcken, dem han tillförne hade mist. Nu böd Drottningen, som och alla landsHerrarna, at Halfdan skulle där warda Kong, och taga wid landets styrsel; men Kongsson utlät sig, at hafwa annat i sinnet, som är, sade han, at leta de männen, som min fader Kongen hafwa förrått frå landet, och ei förr återkomma, än jag har dem funnit; men huruledes hämnden kan warda, det månn ödet råda före, warande det mit råd, at mann sänder efter Kong Sigmund i Gjötland, ty han är en rasker mann, och will jag at han styrer landet med Drottningens tillsyn. Alla tyckte nu, at detta war rådeligit, och wart så strax sänt till Gjötland, och hade sändemännen en lyckelig färd fram och tillbaka. Sedan kom Kong Sigmunder med wackert följe, hitte sin Syster, samt Kongssonen, och då de hade samtalat med hwar annan, wart där så sådant slut, at Sigmunder lofwade styra landet, och wärja det medan Kongsson war borta. Altså rustade sig Halfdan af Gårdariket med tre skiep, han tog afskied af Drottningen, och worda alla

exagitabatur doloribus, regina rei hactenus gestæ inscia supervenit; cui adeo ille seriem feralis casus, qui regem abstulit, referre cœpit. Fatiscebat confestim regina repentino expugnata pavore; eam tamen Halfdanus variis exhilarabat modis. Emisit quidem deinde exploratores per universum regnum, qui peregrinos sicarios investigarent; sed cum nusquam reperirentur, regium funus supremo efferri curavit honore, epulo etiam celebrato funebri. Halfdanus ea hyeme apud penates consedit, longa tenens silentia; captus utpote jugi recordatione annuli & cincinni, quorum antea fecerat jacturam. Regina quidem ac primores populi orabant, ut solio conscenso regali, curam ageret imperii; Ille vero aliud se mente volvere negotium regessit; inquisitionem nimirum scelestorum illorum virorum, qui patrem regno pepulerunt, neque adeo ante reditúrum se, quam eosdem invenisset; vindictæ autem successum fata procuratura æquiora. Hinc sibi consultius videri, ut, nuntiis in Gothiam missis, Sigmundum regem arcersiri curarent; hunc enim in moderando regno, optimam reginæ operam præstiturum. Perplacuit hoc consilium universis, moxque viri ablegati aliquot, qui etiam felici mactabantur abitu reditúque. Accessit adeo Sigmundus selecto virorum comitatu ad reginam & Halfdanum, cum quibus postquam de ratione negotii in commune sermocinatus esset, fidem dedit se ad rerum habenas regendas admissum, custodiam regni habiturum, quamdiu regis abesset filius. Ille itaque ab-

ok Kongsſon, ok toku nu tal meþ ſier, enn þaþ rieþſt af, at Sigmundur hiet þvi, at ſtiorna landi, ok vera þaþ, meþann Kongsſon a burtu væri. Nu bioſt Halfdan Kongsſon af Garþariki, ok hafþi þriu ſkip, ok kvaddi Drottningu, urþu allir hlioþir viþ burtfor hans, enn Sigmundur Kongur fylgdi honum a ſkip, ok ſkildu meþ goþum vinſkap. Hiellt Kongsſon nu til hafs, ok gietur ei um hann meir um ſinn, enn Sigmundur tok viþ landsſtiorn, ok kunni þetta ollum lika.

alla ſorgſna wid hans bortfärd; men Kong Sigmunder fölgde honom till ſkieps och ſkildes de med god wänſkap. Höllt då Kongsſon til hafs/ och berättas ej mer om honom en tid/ men Sigmunder tog wid landsſtyrſlen/ och kunde det allom wäl lika.

IX. CAP.

Fra Ulfkiele ſterka.

þar er nu til mals at taka, ſem Ulfkiell Jall ſtyrir Alfsborg, ok ſpyr hann nu lat Eyſteins Kongs, ok reiknaþi hann, at Yngigerþi ſinni fru væri allt Garþariki til erfþa fallit, eptir Konginn Hergeir foþur ſinn. þvi byr hann fliott ferþ ſina til Aldeiguborgar, ok hitti Drottningu, ok biþur hun lati rikit lauſt viþ ſig, ſva hann mætti þar Kongur vera, þvi *dottur Kongs bæri arfur eptir foþur ſinn.* Enn Drottning ſagþi þeſs aungva von, ok kvaþ rikit ſkyllde biþa, þar til at Kongsſon aptur kiæme, fyrir hvors mans þock, er þaþ ok nog þu fær þvi *lieni* halldit, er Kongur veitti þier at ſier lifandi. Nu varþ Ulfkiell reiþur, enn Sigmundur Kongur baþ hann ſtillaſt, þvi Drottning hefþi ſatt at tala, enn Ulfkiell varþ viþ þetta reiþur, ok kvaþſt ſkylldi rikit nu ſtrax vinna meþ oddi ok eggio, ok baþ nu menn ſina vopnaſt. Sem Sigmundur Kongur þetta

9. Cap.

Om Ulfkjel Starke.

DEt will mann nu omtala/ at Ulfkjel Jarl ſtyrde (norder ut) Alfsborg/ och när han ſporde Kong Oſtens fall/ föregaf han/ at alt Gardarike wore hans fru Ingegård till arfs fallit/ efter hännes fader; ty ſkyndade han ſina färd till Aldejoborg/ fann där Drottningen och bad hänne upgifwa åt ſig riket/ så at han måtte warda där Kong/ emedan Kongsdottren borde hafwa arf efter fader ſin. Men Drottningen ſwarade/ at där till ingen wän eller hopp wore/ utan riket ſkulle wara i ſamma ſtånd/ till des Kongsſon tillbaka kome/ ehuru då hwar mann kunde där om tycka; så är det och nog/ ſade hon/ at du får behålla det lånet/ ſom Kongen gaf dig i ſin lifstid. Då wart Ulfkjel wreder/ men Kong Sigmunder bad honom ſtilla ſig/ ty Drottningen hade ſant at tala. Ulfkjel wredgades mera wid detta/ och ſade ſig då ſtrax ſkola winna riket med udd och egg/ bjudande ſina månn at wäpnas. (Därpå for han tilbaka till ſina ſkiep/ och lade ſig

abitum e Gardaricia tribus (quinque) moliebatur navibus, & fauſtitatem reginæ comprecatus, triſte apud omnes ſui reliquit deſiderium. Cumque Sigmundus ad naves eum deduxiſſet, quævis proſpera alterutris augurati diſceſſerunt. Halfdanus pelago deinde incubuit, in initio nulla celebratus fama rerum geſtarum; Sigmundus interim reipublicæ vacavit, civium cum applauſu communi.

CAP. IX.

De Ulfkelo robuſto.

PRoximo nunc ordine memorandum nobis, quod ubi Ulfkelus Jarlus, Alfburgi (boream verſus) degens, obitum cognovit Eyſteni regis, ad Yngigerdem conjugem ſuam, patre natam Hergeiro, Gardariciæ imperium jure pertinere hæreditatis putaverit. Iter idcirco Aldejuburgum accelerat, & ad reginam ingreſſus, orat, ut eadem imperium ſibi cederet, legitimo utpote poſthac rerum domino; *Lege* etenim ſancitum, debere regiam gnatam in bona ſuccedere paterna. Ceterum regina, ſpe hujus inciſa omni, aſſeruit, vel invitis omnibus, imperium iſtud haud ante ſollicitandum, quam regis rediret filius; Ulfkelo quippe ſatis eſſe, feudum tenuiſſe, quod rex ante fatalem horam ipſi conceſſerat. His ille admodum commovebatur, ſed

þetta leit, liet hann ſtrax blaſa til ſtriþs, ok kom nu ſamann mannfiolldi mikill, dro Kongur nu af ſtaþnum meþ ſina menn mot Ulfkieli. Ok varþ nu akof oruſta af hvorutveggium, geck Ulfkiell faſt framm ok tok nu allt fyrir honum hopa a hæl aptur, ok rauf hann nu hvoria fylking um þvert ok endilangt. Nu ſem Sigmundur Kongur þetta ſier, tok hann af ollu megni at hoggva til beggia handa, ſva margur tok at hniga, ruddi Kongur ruma gotu at merki Ulfkiels, ok hio nu þann ſem merkit bar, ſva þaþ fiell i gras, nu tok at breſta flotte i lyþi Ulfkiels, eirneiginn var lyþsmunum ſtor. Ok ſem Ulfkiell ſa þetta, lagþi hann a flotta meþ þa menn, ſem eptir ſtoþu, ok ſtock nu ur landi meþ eitt ſkip ok attatyu manna, hans fru var i for meþ honum. Enn Sigmundur *Kon*gur for nu aptur i borgina meþ menn ſina, ok ſettiſt nu um kyrt, enn Ulfkiell for burtu ur Garþariki meþ grimmum hug, ok tok *Noreygi*. Geck nu a land, ok fann Ulf broþur ſinn, ok greinir honum allt hit ſanna um ferþ ſina, ſva ok allt hvaþ gioꝛſt hefur, ok bauþ nu Ulf lauſt gefa Noreygie, ſva hann þvi ſtiorna mætte. Ulfur baþ hann ecki ſlikt mæla, þvi þeir feþgar feingu mier forraþ ſinna landa, ok þvi ſkal rikit Halfdanar biþa, þvi *illa mun þaþ virþaſt; ef ek gioriſt drottins ſvikari*, ok vinn þaþ fyrir vinnatu þina. Nu varþ

ſig ut wid Kråkenås.) Som Kong Sigmunder detta ſåg/ låt han ſtrax blåſa till ſtrids/ och kom då ſaman mycket mannſkap/ hwar på han med ſina månn for af ſtaden emot Ulfkjel. Wart då dem emellan et håftigt ſlag/ och gick Ulfkjel fram ſå faſt/ at alla började för honom wika till rygga/ brytande ſig igenom hwarje ſlagtordning/ twärt och ändalångs. Men då Kong Sigmunder ſådant ſåg/ begynte han af all magt at hugga å både ſidor/ ſå at många ſtupade för honom/ och rögde han ſå en rum gata/ eller wåg til Ulfkjels märke/ huggande därnäſt til den ſom ſama märke bar/ ſå at det föll neder i gräſet; hwar efter jämwäl Ulfkjels mannſkap tog till flygten/ hälſt och en ſtor åtſkilnad war å deras folk. Därföre/ när Ulfkjel detta märkte/ flydde han med de månn/ ſom återſtodo/ och ſkyndade ſig ur landet med et ſkjep/ och ottatijo månn/ i hwilken fård och hans fru war. Kong Sigmunder for ſedan till baka in i borgen med ſit mannſkap och ſatte ſig i ſtillhet; men Ulfkjel drog bort ur Gardariket med en grym hug/ och ſtadnade i Norrige. Där gick han å land/ fant ſin broder Ulf/ och förkunnade honom alt i ſanning om ſin fård/ ſå och om alt hwad hänt hade/ bedjande Ulf at upgifwa Norrige/ på det han där allena regera måtte. Ulf bad honom/ at ſlikt ei tala; ty Kong Öſten och hans ſon/ ſade han/ hafwa mig antwardat ſina länder/ och ſkall ty riket bida till des Halfdan hem komer;

ſed cum Sigmundus eum moneret ut æſtum compeſceret animi, quod regina vera dixiſſet, ira excanduit totus, & minatus ſe extemplo regnum ſtrictis gladiis tenſisque mucronibus occupaturum, juſſit copias, quas ſecum duxerat, in arma ruere. Sigmundus rex hoc audito, tubæ ſonitu ſub ſigna convocandos curavit cives, coactoque prævalido exercitu, urbe exivit, jam cum Ulfkelo pugnaturus. * Utrinque mox dimicatum acerrime, & quidem Ulfkelus tanta in hoſtes invehebatur vi, ut plurima, qua elabendi cunque dabatur via, evaſerint, quos vero attigit cuneos, eos transverſim & directe fudit audacior. Ut hoc animadvertit Sigmundus, utrinque cæſim ferire cœpit, multisque adverſariorum proſtratis, per mediam aciem viam ſibi ad Ulfkeli ſigniferum adaperuit; quem etiam ferro fortiter adeo perſtrinxit, ut vexillum actutum procideret in campum; parsque adeo exercitus major ſimul fugæ conſilia caperet, multitudine inſuper victa hoſtium. Tandem & ipſe Ulfkelus tergum dedit, & catervis quæ reſtiterant aſſociatus, unica tantum navi evaſit, qua milites octoginta, uxorque ejus vehebantur. Sigmundus itaque retro in urbem, ſuis cum copiis meabat, quietem jam capturus gratam; Ulfkelus autem Gardaricia relicta, furiis concitus, in Norrigiam curſum vertit. Ibi exſcenſu facto; fratri ſuo Ulfo, veram inauſpicati itineris cauſſam, ſeriemque fatorum ſuorum enarravit, eum pariter omnibus ſollicitans votis,

ad

* Memorat Torf. expl. Ulfkelem, *claſſe* deinceps comparata, pugnaſſe cum Sigmundo, ad promontorium *Krakaneſiam*.

varþ Ulfkiell ſva reiþur, at hann rieþ ſier valla, ok bra ſinu ſverþi, ok lagþi ſinn *broþur* Ulf mit igegnum, ſva hann fiell dauþur niþur, *þotti ei i þann tiþ verra verk i Noreyie unnit hafa verit.* Nu tok Ulfkiell undir ſig allt landit, ok varþ honum hvor maþur hliþni at veita, þo nauþugir væri, ok ſtyrþi hann ſva landi ollu þaþ ar, ſem hann *einvallds* raþ ætti. Enn ſem vorit var liþit, huxaþiſt honum til, at Halfdan mundi ſins rikis vitia, ok þvi liet han bua til ſextyu ſkip, ok valdi a þau folk um all *Noreg*, *Finnmork* ok *Halogaland*, ok rænti nu allt rikit at *gulli* ok auþæfum, ſem hann ſialfur eiga villdi. Ok tok hann nu *Dreka* ſtorann, ſem hans broþir Ulfur att hafþi, ok liet a hann þaþ vaſkaſta lyþit. Meþ honum voru bræþur þveir *hamramir*, ok illir viþureignar, hiet annar *Hrafnkiell*, enn annar *Jvar*, þeir voru af *Kurlandi*, ok veſtu menn viþureignar. þeir fylgþu Ulfkieli baþir, ok margir aþrir þeim likir, ſem fa bitu jarn. Stie nu Ulfkiell a Drekann Ulfsnaut meþ ſinni fru, ok leyſti flota ſinn, ok hielldu nu af Noreyie, einginn baþ honum goþs af þeim ſem eptir voru. Tok nu Ulfkiell bratt at ræna a ſio ok landi, ok gaf auugvum *griþ* hvorki *kaupmonnum* nie *bændum*, ok eyddu nu allt *Veſtraſallt*, a ſio ok landi, enn logþu elld i *ſtaþi*, *kauptun* ok *borgir*, ſva ei var eptir nema

hronn

komer; hälſt det ſkulle mig illa bekoma, om jag giörde mig till Drottſwikare, eller min Herres bedragare, och det allena för din wänſkap. Då wart Ulfkjel ſå wreder, at han ſig knapt ſtyra kunde, och lade ſin broder Ulf mitt igenom med ſwärd, ſå at han föll döder ned; men alla tyckte at ej wärre wärk någonſin warit giort i Norrige. Sedan tog Ulfkjel under ſig alt landet, och måſte hwar mann wiſa honom lydna, ſkjönt det nödigt ſkjedde, och ſtyrde han ſå alt landet det åhret, ſåſom enwäldig Herre. Men ſom wåren war liden, hurade eller efterſinnade han, at Halfdan wäl måtte witja eller beſöka ſit rike; han lät dy bona, eller utruſta ſextjio ſkjep, och walde dår till mannſkap af alt Norrige, Finmarken och Halogaland, röfwande dår efter af alt riket, både gull och ägodelar, ſom han ſiälf äga wille. Han tog och det ſtora Drakaſkjepet (af ſiutijo roddareſäten) ſom brodren Ulf hade ägt, och ſatte dår å ſitt raſkaſte folk. Med honom woro twå bröder, ogement ſtarka och ſwåra at wldfås; den ena het Hrafnkjel (Ulfkjels ſtyremann,) men den andra Jwar (Boggul, en arg Berſärke,) och woro de af Kurland, ſamt de wärſta, ſom mann någonſin kunde få at gjöra med. Båda fölgde de Ulfkjel, jämte många andra deras likar, på hwilka intet järn bet. Ulfkjel ſteg nu på ſkjepet Drakan, ſom Ulfer hade ägt, i föllgje af ſin fru; han löſte ſin flotta, och hölt frå Norrige, men ingen af dem ſom kwara woro, bad för honom något gott. Han började brott at röfwa å

ſjö

ad permittendam ſuæ ditioni provinciam, quo reipublicæ evaderet præſes haud inficiandus. Submonuit Ulfus, ne pudenda ejusmodi verba pluries proferret; Eyſtenum enim cum filio Halfdano, imperii adminiſtrationem ſibi commiſiſſe ſoli, ideoque ſe illud, quoad Halfdanus rediret, conſervaturum; inſigni autem nota ac ignominia ſemet iri notatum, ſi proditorem ageret domini ſui, fratris ſolummodo ob amicitiam. Ad iſta Ulfkelus tantas ſurrexit in iras, ut mentis inops, gladio fratrem perforaret medium, procidente illico exanimi corpore; cujusmodi nefarium facinus, in Norrigia unquam commiſſum fuiſſe, nullis commemoratum extitit annalibus. Subjecto itaque ſibi imperio, civium colla mox ſuo preſſit jugo, tametſi prorſus invita; illoque anno iſta in regione ſummam ſibi rerum vindicabat poteſtatem. Adulto autem vere, ſuſpicatus Halfdanum regnum repetiturum, naves ſibi ſexaginta comparavit, quibus poſtquam ſelectam ex tota *Norrigia*, *Finmarkia* & *Halogia* virorum manum impoſuiſſet, regionem univerſam auro & opibus ſpoliavit. Navem inſuper *Draconis* formâ, quam (ſeptuaginta conſtantem loculis) frater Ulfus antea poſſederat, ſibi rapuit, eamque fortiſſimis inſtruxit viris. Erant inter hos bini fratres ſtupendarum virium ferociæque intolerandæ, quorum alter *Hrafnkelus* (Ulfkelli ſignifer) alter *Jvarus* (Boggulius, inſignis *Berſerkus*) vocabatur, ambo è *Curlandia* advecti, pugnandique audacia prorſus formidabiles. Hos comites elegit Ulfkelus, aliosque ejusdem proterviæ complures ſatellites, qui nec ferro lædi poterant ullo. Conſcenſo deinde cum uxore

Dra-

hronn ok usli. þennann yfirgang hafþi Ulfkiell i *Hellulands* obygþuin a *Grænlande*, ok *Kolldu Sviþioþ*, eirneiginn um *Kyrialand* ok *Hundinga* riki; allt at *Biarmalandi*. Nu hafþi hann feingit mikinn rikdom, sva einginn vissi skil a slikum odæmum, ok hafþe hann attatyu skip meþ *blamenn* ok illþyþi, ok hiellt nu þessum flota undir Biarmaland syþ at kvolldi, at þvi nesi er menn kolluþu *Klyfnes*, þar var goþ *hofn* fyrir, ok biuggu þeir um skip sinn, ok drucku nu glaþir þa nott.

siö och land / och gaf ingen människa frid / hwarken kiöpmänn eller bönder / utan ödde hela wästra hafwet / tillika med de omliggande länder / både till siös och lands / läggande eld i städerna / köpbyarna och borgarna / så at intet war kwart förutan grus och aska. Sådan öfwerfart giorde Ulfkjel i Hellulands obygder på Grönland / och det kalla Swerige / likaledes öfwer Kyroland och Hundingarike / alt in till Bjarmaland. Därföre när han nu hade tagit så stor rikedom / at ingen wiste efterdöme där till / samt beståerkt sig med ottatijo skjep af Blåmänn och illgjärningsfolk / då hölt han med denna flottan (förbi Hlynskogen) under Bjarmaland / om en kwäld / till det näset / som mann kallade Klyfnäs; och som där war en god hamn / ty lagade de om sina skjep / och drucko glada den natten öfwer.

X. CAP.

Orusta Halfdanar ok Ulfkiels.

At morni sem menn vakna a skipunum, sia þeir at hafinu at sier sigla ellefu skip, enn a þvi er fyrst for, var *rauþur skiolldur dreiginn viþ rang*. þessi skip bar fliott at landi, enn sem hvorir heyrþu annara mal, sau menn at hier var kominn Halfdan Eysteinsson, ok stoþ hann viþ frammstafn, ok mællti til Ulfkiels sniollu mali, ok þu ert hier nu a vorum veigi, Ulfkiell illi, enn þu veist hvoria skomm þu hefur giort; fullur allrar flærþar, hreckvisi ok svika. Ok hefur þu giort sem fordæmdur nyþingur, at þu hefur rænt mitt riki, ok veitt mon-

10. Cap.

Halfdans och Ulfkjels strid.

Wid morgonen / som männen wakna de å skjepen / sågo de at af hafwet ellofwa skjep till dem seglade / samt at å det / som främst for / war en röd skjöld upsatter wid segelrån. Dessa skjep nalkades fort till landet / men när mann hörde hwars annars mål / wart det befunnit at Halfdan Östenson war där kommen / och stod han wid framstamnen / och talte till Ulfkjel med snäll röst / så sägjande: så är du nu här å wårom wäg / Ulfkjel illake / och wet doch hwad skam du hafwer giort / full af all flärd / arghet och swik. Du har giort såsom en fördömd nidinge / at du röfwat mitt rike / och kufwat mina männ; därhos bråpit

Dracone, Ulfi nave, classem e litore Norrigico solvit; discedentem autem omnes exsecrabantur cives residui. Hinc ille mox mari terraque latrociniis sævire, *pace* nemini concessa, nequidem *mercatoribus* & *rusticis*; vastitatem sic inferens cunctis terris, quæ salo alluuntur occidentali; consumtis insuper ferali igne *urbibus*, *emporiis* & *castellis*, adeo ut nil præter lapides & cineres superesset. Parilem tyrannidem exercuit in *Hellulandia*, desertis *Grenlandiæ* & *Svethiæ frigidæ*; immo *Kyriæ*, *Hundingiæ* & *Biarmiæ*. Cumque tandem ingentes compilasset opes, exemplo in omni memoria inaudito, octoginta navium classe, pugilibus furvi coloris, aliisque scelestæ vitæ hominibus referta, (prætervecto saltu *Hlynio*) sub vesperam in *Biarmiam* appulit, portu se condens percommodo juxta promontorium *Klyfnesiam*. Ibi navibus refectis ac dispositis, nocturnas moras læto omnes dispulerunt Lyæo.

CAP. X.

De Halfdani cum Ulfkelo conflictu.

Diluculo postridie diei, nautæ expergefacti, ex alto conspiciunt plenis appropinquare velis undecim naves, quarum illa, quæ prima agebatur, *scutum* præferebat *rubicundi coloris*, malo affixum. Classis tota celeriter continenti appulsa est; quamprimum autem alterutrius partis voces exaudirentur, deprehensum est Halfdanum Eysteni filium accessisse. Et vero is ad proram consistens, Ulfkelum voce gravi canoraque affatus, tune ades, inquit, nobis

monnum minum kugan, eirneiginn drepit broþur þinn i trygþum, ok mun ſu ſkomm uppi vera, meþann norþurlond byggiaſt. Eirneiginn hefur þu giort ſtriþ i Garþariki mot Drottning Jſgerþi, ok ſkal ek þeſſ grimmlega hefna. Nu ſem Ulfkiell þetta heyrþi, mællti hann reiþuglega, þu ſkallt miſſa lif ok heiþur, menn ok ſkeiþur. Nu toku hvorutveggio ſina menn ſamann at kalla, ok var nu *heróp* mikit ok *vópnabrák*, ok biugguſt hvorir eptir megni. Maþur var eirn meþ Halfdani, er *Sviþi* hinn *Sokndiarfi* hiet, hann var goþur *riddari*, kominn af *Halogalandi*, þeſſi let *teingſla* ſamann oll *ſkip* Kongsſonar a *ſtofnum*. Nu toku hvorutveggiu af meſta kappi ſamann at leggia, baru nu hvorir a aþra, *griot* ok *trie*, *ſpiot* ok *valſlaungur*, ſumir ſkutu af hendi ſtorum *aſum*, ſua alldrei varþ a hlie. Enn Halfdan Kongsſon ok Sviþi felldu ok margann mann, þvi Halfdan hio ſva alldrei ſverþe a lopt, at han miſti mans, ok oþ nu aptur ok framm um þiliurnar, ok drap menn a tvær hendur ſier, ok gaþi litt um lifit. Sviþi fylgþi honum ok hit beſta, enn af þvi at lyþsmunur var miog mikill, þvi lyþ Ulfkiells var meir enn halfu fleyra, eirneigian grimt ok galdrafullt, þvi fiell lyþ Halfdanar a ſtuttum tima (freſti), ſva ei voru eptir obrotinn hans ſkip, nema þriu. Ok ſier þvi Halfdan lioſt,

at

pit din ägen broder i trygd eller ſäker troſkap/ och månn den ſkammen wara uppenbar/ alt medan Nordlanden byggas. Deſsutan har du i Gardariket påfört Drottning Jngegård krig/ det jag nu grymmeliga ſkall hämna. Som Ulfkiel detta hörde/ ſade han wredeliga: du ſkall miſta lif och heder/ månn och ſkiep. Där på började de å båda ſidor at ropa ſaman ſit mannſkap/ och wart ſå et ſtort härſkri ſamt wapnabrak/ då hwardera ruſtade ſig till med måſta magt. En mann war med Hälfdan/ ſom Swide den Slagdriſtige het; han war goder Riddare/ komen af Hålogaland/ och lät han binda ſaman alla Kongsſonens ſkiep wid ſtamnarna. Då började mann å böda ſidor at ſamanlägga med ſtörſta kapp/ kaſtande å hwar andra/ ſom måſt mann kunde orka/ både ſtenar och trän/ ſpjut och walſlungor; ſomlige ſlängde ſtora åſar/ eller klabbar/ ſå at ingen återwända wart där å. Halfdan Kongsſon och Swide/ fällte jämwäl mången mann; ty Halfdan högg alldrig ſå ſit ſwärd i luften/ at ju någon mann ſtupade därföre/ ſkyndandes ſig både tilbaka och fram å öfwerloppet/ där han å båda ſidor drap många männ/ och ägtade litet ſit lif. Swide följde honom och ſom bäſt/ men ſom mannſkapsmånen war nog ſtor/ emedan Ulfkjels männ woro öfwer hälften långt flera/ därjämte grymma och fulla af trulldom; altſå föll Halfdans mannſkap å kårt tid/ ſå at ej flera af hans ſkiep woro obrutna/ än tre. Därföre när Halfdan ljuſt ſåg/ at ſkönt han ſloges där/ till des han med ſina

worde

nobis obvius, Ulfkele maligne? tametſi conſcius ſis pudendi, quod nuper patraſti, ſceleris, plenus utique fraudis, fallaciæ & doli cujuslibet. Enimvero, inſtar hominum viliſſimi, regnum meum ſpoliaſti, impoſitoque civibus meis jugo prorſus intolerando, fratrem ipſe tuum ſui ſecurum occidiſti, ſcelere ſane, quamdiu orbis conſiſtat borealis, perennaturo. Præterea bellum intuliſti reginæ Gardariciæ Jsgerdi, exquiſitis ideo ſuppliciis culpam luiturus maleſidorum operum. Ibi Ulfkelus ultro ſermonem aſſumens iracundior, immo vero, ait, te jam ipſum, vita, honore, viris & navibus certiſſime privabo. Hinc uterque ſuos arma capere juſſit, moxque ingens bellica audita vociferatio, nec non horrendus armorum ſtrepitus, dum utraq; pars ſummis viribus ſe ad prælium componeret. Erat cum Halfdano vir quidam *Svidus* ſtrenuus vocatus, *Eques* generoſus ex *Halogia*; is naves regis filii ſingulas, ad proras curavit colligari, poſteaque claſſes fortiſſimo collidebantur niſu. Tum etiam inimica agmina, pro virili invicem certare *lapidibus*, *truncis*, *pilis* & *baliſtis*, excuſſis etiam interdum ponderoſis admodum *trabibus*, nulla fere facta intermiſſione. Præcipue Halfdanus ſocio Svido, multos proſtravit adverſariorum; quoties enim gladium vibravit, toties obvium disjecit quemcunque, perque navis tabulatum ferociter progrediendo retrocedendoque, ab utroque latere plurimos Orco conſecrabat, vitæ ſuæ jam plane prodigus. Præſtitit etiam ei auxilium haud contemnendum Svidus, quia tamen impari prorſus marte dimicabatur, duplo plures copias ducente Ulfkelo, quæ inſuper ferocia

&

at ef hann berſt þar til mæþi ok dauþa, at hann muni ſeint vinna Ulfkiell, ok *ſtundar* þvi til uppgaungu a Drekann ſtora, þann Ulfkiell ſtyrþi, þvi hann var ærit har yfir onnur ſkip, ſva at einginn kunni vorn viþ koma a hann, fyrir hæþar ſaker. Ok þvi hliop Halfdan a hann, ok Sviþi hinn ſokndiarfi eptir honum, ſva allir viku fra, tok nu Halfdan at hoggva ok leggia hvorn ſem fyrir ſtoþ ok fiell nu margur at velli, Ok oþ nu Konsſon ſva meþ oþru borþi, enn Sviþi meþ oþru, ſva einginn reiſti rond moti þeim, ok *kviſtuþu* nu folk at ſiglu aptur. Nu ſier Ulfkiell þetta, at Kongsſon hoggur oþum niþur lyþ ſitt, ok þvi ſnyſt hann moti Kongsſyni, ok hoggur til hans, enn Kongsſon bar fyrir ſkiolldinn, ok ſneiþ af honum fiorþung. Nu hio Halfdan aptur til Ulfkiels baþum hondum, ok hopaþi hann helldur a hæli, ok ſneþi ſverþit burtu tær allar af fotum hans, ok nu fluþi Ulfkiell i ſkipit niþur, þvi hann vagaþi ei fyrir ſoddann hoggum at ſtanda. Enn Halfdan ok Sviþi ſoktu nu eptir, ok eyddu nær ollu folki, allt aptur at lyptingu, ok hlupu nu baþir ſamt i lyptinguna, myrkt var miog i ſkipinu, ok ſau menn litt til, enn hiuggu þo ok logþu. Nu kemur Hrafnkiell hinn illi, ok hoggur til Kongsſonar, enn Halfdan bar uaþ af ſier vaſklega, ok hio aptur til Hrafnkiells, ok *beit ei a helldur enn a ſtein kiæ-*

worde mödder och döder / ſkulle han doch ſent öfwerwinna Ulfkjel; ſå lagade han ſig till at gå up på det ſtora Drakaſkjepet / ſom Ulfkjel ſtyrde / hälſt det war mägta högt öfwer andra ſkjep / ſå at ingen kunde ſtälla ſig till någon motwärn / för des högd ſkull. Han lopp dy ſå kraftigt up på Drakan i följe af Swide den ſlagdjärfwe / at alla måſte wika för honom / och tog han nu at hugga och lägga igenom hwar och en / ſom för honom ſtod / hwarmedelſt många måſte falla. Där efter gick Kongsſon ſå ſtarkt fram / wid det ena ſkjepsbordet / ſamt Swide wid det andra / at ingen mägtade ſtälla ſig till motwärn / utan de dräpte folket alt till maſten. Ulfkjel ſåg at Kongsſon högg ſina männ hiſkeliga neder / ty for han dit / och högg till honom / men denna bar då ſkjölden före / och ſkar ſå Ulfkjel en fjärdedel där af. Där näſt högg Halfdan igen till Ulfkiel med båda händerna / och ſom han då drog ſig tillbaka / ty ſkar Halfdans ſwärd alla tåna af hans fötter / hwar efter han och flydde neder i ſkjepet / ty han wågade ſig ej at ſtå för ſådana hugg. Men Halfdan och Swide ſökte då tillbaka / och förödde näſtan alt folk in till högſta bakſtamnen eller kajutan / löpande därefter båda där in; och ſkjönt i ſkjepet war nog mörkt / ſå at mann där litet kunde ſe / doch höggo de och lade genom hwem de råkade. I det ſama kom Rafnkjel den illa och högg till Kongsſonen; men denna bar hugget af ſig raſkeliga / och högg han wäl till Rafnkjel igen / men ſwärdet bet ej mera på

& artibus magicis prævaluerunt; hinc brevi temporis intervallo Halfdani milites cædebantur, & trinæ tantum ſupererant naves incolumes. Ratus proinde, quod ſi ad defatigationem vel internecionem usque pugnaret, victoria ipſi nihiloſecius dubia redderetur, jam conſcenſionem in ingentem, quem Ulfkelus dirigebat, Draconem, meditatur; is quippe adeo ceteras naves altitudine ſuperabat, ut nemini integrum eſſet adverſus eum defenſionem parare. Vix tamen in eundem inſiliverat comite Svido, quum omnes retrocedere pergerent; obſtantes enim ipſe cæſim punctimque feriebat, proſtratisque eorum plurimis, ambo juxta diverſa graſſabantur navis latera, tantumque aberat, ut quis ſcutum eis obvertere auſus eſſet, ut potius omnes ad malum usque Draconis cruenta perimerentur cæde. Quare cum Ulfkelus cerneret, regis filium repentina morte eneca ſſe ſuos milites, ipſe jam contra invectus, ſtricto ferro eum aggreditur; ſed clypei opportune obverſi quartam tantum abſcidit partem. Moxque Halfdanus utraque manu ictu viciſſim intentato, Ulfkelum occiſurus erat, niſi idem retro tuliſſet gradum & digitorum in utroque pede ordine miſere multatus, ſub tabulatum Draconis confugiſſet, veritus utpote tantos amplius ſuſtinere ictus. Halfdanus tamen & Svidus impetu continuato, omnes pæne obvios ad ſuperiorem usque puppis locum proſternebant, quem illico junctim ingreſſi, licet interiora navis adeo offenderent tenebricoſa, ut hoſtium plerique oculos eorum fugerent, nihilominus quaqvaverſum ſtrictim punctimque graſſabantur.

kiæmi. Nu hyggur Kongsſon hann *fiolkunnugann*, ok ſnarar ſinu ſverþi, ok hleypur a Hrafnkiell, ok færþi hann af fotum, ok hugþi han lifi ſvipta, enn ſem hann hyggur þetta at ſtarfa, kemur at Jvar broþir hans Hrafnkiels, ok lyſtir *kylfu* til Kongsſonar tveim hondum i hofut honum, ſva hann leſti miog hofut hans, ſva Halfdan datt i ovit niþur, enn Jvar ſleingdi honum utbyrþiſſa hofuþit, ſva at Halfdan for niþur til botns. Nu fieck Sviþi ſteinshogg, ok hrock hann ut af borþi, ok kom ſtandandi niþur i batinn. Nu ſkaut Kongsſyne upp ur kafinu, ok var hann nær kominn at dauþa, dro Sviþi Kongsſon a ſkip ſitt, ok hafþi hann nu miſt alla hreyſti, ok litit lif var meþ honom. Toku nu menn Ulfkiels ſliku at fagna.

XI. CAP.

Hinn okunne maþur vinnur Ulfkiell.

NU ſia þeir þriatyu ſkip, at ſier ſigla af hafinu, meþ herklæþt ſtriþsfolck, maþur ſtoþ viþ ſiglu a þvi ſkipi er fyrſt for, hann var ſtor vexti, ok bar langt af ollum hinum i *gulllegum klæþum.* þeſſi ſkip bar ſkiott framann at hafnar ſundinu, þar hinir fyrir voru, þeſſi mikli maþur mællti til Sviþa, hvorier hafa hier reynt vaſkleik ſinn, eþur hvor hefur hier hinn lægra hlut ur ſkiptum

på honom/ än det hade träffat en ſten. Kongsſon tänkte därföre at Rafnkjel måtte wara en tröllkarl; han kaſtar då från ſig ſwärdet/ och löper ſtrax på honom/ ſlår honom ſedan nider/ och ärnar ſå at taga lifwet af honom; men när Kongsſon detta tänker at fullgjöra/ komer Rafnkjels broder Jwar/ och ſlår till Kongsſonen twåhändes med en klubba i hufwudet/ och lamade det ſå illa/ at Halfdan föll i beſwimning neder/ och Jwar ſlängde honom utbördes hufwudſtupa/ hwar efter han for alt nider till botnen. Strax där på fick och Swide et ſtens hugg/ och tumlade han då öfwer bord/ men kom ſtåndande neder i en båt. J det ſama flöt Kongsſon up/ och war han då när komen till döds/ men Swide drog honom up i ſit ſkjep/ och hade han nu miſt all ſin kraft/ ſå at litet lif war i honom. Hwaröfwer Ulfkjels männ började at glädja ſig.

11. Cap.

En okunnig mann öfwerwinner Ulfkjel.

När detta ſkjedde/ ſågo de tretijo ſkjep ſegla till ſig i hamnen/ alla med herklädt folk/ och ſtod en mann wid ſeglet å det ſkjepet/ ſom främſt for; han war ſtorwäxter och öfwergick alla andra i gyllende herkläder. Deßa ſkjep nalkades fort in i hamneſundet/ där de andra lågo före/ och ſtrax där på talte den ſtora mann Swide till ſåledes: hwilka haſwa här rönt ſin raſkhet/ eller ho har här dukat under/ och haft måſta ſkadan? Swi-

Tandem Hrafnkelus malus accedens, Halfdanum enſe petitum ibat, ille tamen ictu fortiter detorto, ſuum viciſſim contra Hrafnkelum adegit; dum autem eum adinſtar petræ deprehenderet inviolabilem, ſuſpicatus cum mago ſibi rem eſſe, gladio abjecto, in ipſum inſilit, mox proſtratum interemturus; atqui dum huic inſudat operi, Jvarus Hrafnkeli frater ſuperveniens, vibrata adverſus Halfdanum ambabus manibus clava, caput ejus miſere concuſſit, ipſumque identidem propter deliquium animi procidentem, e navi pronum dejecit in mare, adeo ut ima ſubito peteret caſu. Mox etiam Svidus lapidis ictu nave excuſſus, pedes in ſcapha ſubſtitit ſubjecta; aſt eodem momento Halfdanus e fundo emerſit, eumque proinde Svidus ſeminecem in ſuam ſublevabat cymbam, jam enim evanidæ perfriguerant vires. Hinc durior ille adverſariorum caſus, Ulfkeli militum animis dulcia admodum infundebat gaudia.

CAP. XI.

Ulfkelus ab ignoto vincitur viro.

APparuerunt vero mox triginta naves, quæ ſecundo advectæ vento, militibus inſtructæ erant armatis, ſtante ad primariæ navis malum viro, corporis mole ceteros longe exſuperante, veſtesque induto *auro* interſtinctas. Hæ naves portum, quem Ulfkelus atque Halfdanus tenebant, veloci ſubibant curſu. Ibi vero vir ille majoris ſtaturæ, Svidum percontari, ecquinam ibi fortitudinis ſuæ feciſſent experimentum? quem etiam eorum deterior

tum borit. Nu innir Sviþi allt ſem tilgeck um ſtriþit, ok ſva hvorninn at *K*ongsſon var nær ſem at þrotum kominn. Nu mællti komu maþur, ef Kongsſon kinni at mæla, ok taka minu mali, mundi ek honum lyþveitſlu mina bioþa, ok allra minna manna, ok hlifa aungum af þeſſum leiþu þrælum, er hann hafa ſva illa leikit, helldur briota griþ, ok bioda þeim ſtriþ, enn aungva ſæmd eþur ſatt. Nu mællti Sviþi, dreingmannlega er talat, eþur hvort er yþar nafn. Komumaþur mællti, þar varþar þig litit um, hvaþ ek heiti, hitt er nær at hialpa Kongs ſyni viþ, ſva hann fai riett hluta ſinn a þeſſum vikingum, ok þaþ honum verþi lækning feinginn, ef honum er lift. Sviþi kvaþſt reiþubuinn til þeſſ, nu tok mikli maþur a menn ſina at kalla, at þeir ſkylldi leggia at ſkipum vikinga, ok þyrma aungvum. Nu ſau men Ulfkiels hvaþ a ferþum var, ok biugguſt fliott viþ, logþu nu hvorir oþrum i moti, ok varþ mannſlag hit meſta, ok hallaþiſt ſkiott a Ulfkiell, þvi þott margt lifþi eptir meþ honum af lyþinu, þa var þaþ bæþi ſært ok lemſtrat, ſva hafþi Halfdan viþſkiliſt. Nu geck þeſſi mikli maþur ſva frækilega framm, at honum hiellt hvorki hialmur nie brynia, nie hans ſtoru hoggum, kom einginn ſva trilltur, at ei miſti fior, ok voru nu oll ſkip Ulfkiels a ſtuttum tima brotinn ok i ſio

Swide förtäljer då alt huru det tillgått i ſtriden/ ſamt at Kongsſon war nåſtan uttrötter och af ſig komen. Den ankomna mann frågade: kan Kongsſon tala och höra mit mål / ſå will jag tillbjuda honom mit och alla mina månns biſtånd/ ſamt ingen af de andra leda trålarna ſkona/ ſom hafwa ſå illa med honom lekt / utan ſtrax bryta frid/ och bjuda dem ſtrid/ men ingen heder eller förlikning. Swide ſade; mannliga år detta talt/ eller hwad år edert namn? Den främande ſwarade: det år dig ej angelågit hwad jag heter/ men annat år nödigare/ nåmliga/ at hjälpa Kongsſonen/ ſå at han får håmna ſig å deßa wikingar/ dår hos warda låkter/ om elljeſt i honom år någon lifswån. Swide ſade ſig wara redobogen dår till; hwar efter den ſtora mann tog till at kalla och ropa på ſina månn/ at de ſkulle lägga till wikingarnas ſkjep och ſkona ingen. Sågo altſå Ulfkiels månn hwad å färde war/ och dy lagade de ſig fort till; ſedan lade hwar emot annan/ och wart då ett mågta ſtort mannſlag/ ſom doch ſnart aflopp med Ulfkiels ſkada; ty ſkjönt många af hans månn ännu lefde/ ſå woro de doch både ſårada och lama/ förr än Halfdan ſkilldes wid dem. J medlertjd gick den ſtora mann ſå fräckt fram/ at emot honom/ ſamt hans ſtora hugg/ höllt hwarken hjälm eller brynja/ ej eller kom någon ſå trollad/ at han ju miſte lifwet; ty wordo Ulfskjels ſkjep å kårt ſtund brutna och i ſjön ſånkta. Dår efter lopp den ſtora mann på Ulfkjels Drake/ i föllje af Swi-

rior pugnæ preſſiſſet ſors? Svidus eventu prælii fidis expoſito verbis, Halfdanum jam ad incitas redactum queritabatur. Submonuit peregrinus, quod ſi modo regis filius loqui ſuaque excipere dicta poſſet, oblato ei auxilio ſuo militumque præſentium, nemini hoſtium, qui more ſervorum exſecrandorum mi ere adeo eum tractaſſent, incolumitatem daret, tantum abeſſet, ut pace ſervata, eos prælio ſubductos reconciliatione aliqua dignaretur. Fatebatur Svidus verba eum fudiſſe heroe digna, ſimul ſciſcitatus quodnam ipſi eſſet nomen? Reſpondit alter, quod hujus incurioſus eſſe deberet, quin jam omnino præſtaret, regis filio opem ferre, qua ultrices a piratis exigat pœnas, læſumque ejus corpus medica reficiatur manu, ſi modo vitam ducere in fatis foret. Svido tum ad omnem eventum ſe paratum dicente, magnus ille vir ſuos inclamare ac jubere, ut claſſem appellerent ad piratas, ſtrage delendos omnimoda. Cum jam Ulfkeliani, quid rerum ageretur animadverterent, in cornu mox celeres diſcurrebant, occurruntque adeo invicem acies ambæ. Cæde autem illico edita denſa, inclinare cœpit miles Ulfkeli; tametſi enim prioris pugnæ plurimos haberet ſuperſtites, illos tamen vulneribus ac verberibus conſumtos reliquerat Halfdanus. Hinc peregrinus tam ſtrenue in eos invehebatur, ut ſciſſis cunctorum obſtantium galeis loricisque, nemo amplius ictus ejus ingentes ſuſtinere poſſet; neque vero ulli tantum affuit robur magicum, quin extemplo occumberet exanimis. Brevi itaque ſpatio Ulfkeli naves tabularum compagine mulctatæ undis obruebantur; jamque

sio sokt. Enn hinn mikli maþur hliop nu a Drekann Ulfkiels, ok Sviþi meþ honum, ok hundraþ manna þeir ed vaskastir voru af lyþinu, var þaþ enn sem fyrr, at einginn kunni þeim mikla manne at mæta, ok ruddu þeir nu allann Drekann allt at siglu aptur. Nu kom Yfar illi moti mikla manni, ok hio til hans, enn hann brast undann hogginu, ok skaþaþi ei, ok hio aptur til Yvars, ok klauf hann at endilaungu. þetta sier Hrafnkiell ok skaut tveimur kesium senn at þeim mikla manni, enn hann greip viþ þeim, ok henti a lopti, ok sendi aptur igegnum tvo *blamenn*, ok feingu baþir bana. Siþann hliop hann at Hrafnkieli, ok lagþiþ sinu sveri igegnum hann, ok snaraþi honum af sverþsoddinum langt ut i sio. Nu sier Ulfkiell þetta, hvorsu þessi eyþir hans koppum, ok tok hann nu at olmast, ok ruddist nu fast framm, ok vil hefna sinna manna a þeim mikla manni, sva allir viku nu fra, enn sem samann, bar fundi þeirra, hio hinn mikli maþur til Ulfkiels, ok klauf hann allann skiolldinn, ok barþit af hialminum, ok eyrat hægra, ok þverhandar breidd af fætinum. Nu hopaþi Ulfkiell a hæl, ok slupi, þvi hann þottist sia visann dauþa sinn, ok hliop nn fyrir borþ, ok naþi sinni konu, ok treystist ei leingur at biþa, ok komst a land meþ fimm þræla. Enn allt annat lyþ hans var fallit, ok tok hinn mikli maþur oll skipinn a sitt valld.

Swide, samt hundrade månn, som i heren woro de rastasta; och wart då ån såsom förr, at ingen kunde möta denna stora mannen, utan han afrödde med sina månn hela Drakan alt tillbaka till seglet. Då kom Iwar Ille fram, och högg till honom, men han wek sig hastigt undan hugget, så at det ej skadade, och högg så till Iwar igen, och klöf honom åndalångs. När Rafnkjel detta mårkte, skjöt han twå breda skottspjut i sänder till den stora mannen; men han grep emot, tog dem fast i luften, och skjöt dem tillbaka igenom twänne Blåmänn, som fingo där af sin bana. Han lopp sedan sjålf till Rafnkjel, och lade sit swärd igenom honom, slångande honom af swärdsudden långt ut i sjön. När Ulfkjel ser huru denna ödde hans kämpar, gjorde han sig rasande, och stormade så hårt fram, i upsåt at hämna sina månn på honom, at alla weko från; men når de båda samankomo, högg den stora mann till Ulfkjel, och klöf hans hela skjöld, samt den ena sidan af hjälmbredden, tillika med högra örat, samt en twår hands bredd af foten. Altså stumrade Ulfkjel tillbaka och flydde, ty han tyckte sig se sin wissa död, och lopp så för bord, råkande enteliga sin hustru, med hwilken han nu ej långre torde bida, utan landsteg med fem trålar, emedan alt hans andra mannskap war fallit; men den stora mann tog alla hans skjep i sit wåld.

XII. Cap.

que advena in Draconem ejus irrumpens comite Svido centumque fortissimis viris, pari ibi grassabatur ferocia; obviis quippe disjectis, naves vectoribus orbabat usque ad malum. Mox vero Ivarus ei occurrit vibrato ense, sed ille ictum declinabat, & postquam vicissim Ivari capiti, sui gladii aciem impegisset, ipsum in geminas divisit partes. Hoc viso Hrafnkelus, binas simul in advenam conjecit hastas, sed quas ille volantes excepit, singulasque per singulorum furvi coloris virorum pectora retorsit, qui e vestigio temporis miseras exhalabant animas. Ad Hrafnkelum deinde properans, ipsum medium transfodit, moxque mucrone sublevatum altius in mare projecit. Ulfkelus pessimam contuitus suorum sortem pugilum, furore concepto prorupit, pœnas expostulaturus ultrices ab adversario; cesserunt etiam mox ferocienti omnes, ut vero ambo alterutris propiores facti sunt, peregrinus adacto contra Ulfkelem ferro, scutum ejus diffidit totum, præciso simul galeæ limbo, una cum aure dextra, pedisque alterius tanta parte, quæ vel transversæ palmæ amplitudinem æquaret. Tum vero demum retro in fugam se convertit Ulfkelus, imminentem sic declinaturus mortem, jamque in aliam transiliens navim, moræ pertæsus ulterioris, cum uxore in terram evasit, comitantibus ipsum quinis tantum servis; ceteri quippe omnes jacebant prostrati. Peregrinus autem reliquas naves sibi vindicabat omnes.

XII. Cap.

Græþsla Kongsſonar.

EPtir þetta unnit, kom hinn mikli maþur a ſkip þaþ, er Kongsſon la a, ok ſkoþaþi hann ok mællti, miog er Kongsſon laminn, ok mun honum henta goþ lækning, þo mun honum lift, ef at hann tæki goþur læknir, ok þvi er raþ mitt, at Kongsſon ſie nu a land fluttur. Hier a landi i ſkogie, er kall eirn i *koti* ſinu, hann heitir *Hriflingur*, hann a morg born ok ſmavaxinn. *Orgrima* heitir kona hans, hun er *læknir* goþur, eirneiginn vinur minn, ok ſkulu tolf menn færa þangat Kongsſon, ok bera þeim hionum kveþio mina, ok þaþ ek biþie Orgrimu, at hun lækni hann, ok neyti allrar ſinnar liſtar, ſva ſem ek ſialfur ſærþur væri, ſem nu er Kongsſon, ok færit þeſſum hionum *tolf merkur ſilfurs*, til vitnis at þetta er vilie minn. Nu var bat ſkotit, ok ſtigu a hann tolf menn, ok toku Kongsſon, ok færþu hann til kalls, ok ïntu nu alla ſogu um þetta efni, ok lietu af hende fieþ. Kielling kvaþ oll þeſſe bæn ſkylldi uppfylld verþa, þoku þau nu viþ Halfdani, ok græddu hann at heilu, ok var Halfdan þar nær ſem um tolf manuþi, aþur enn hann var heill orþinn. Enn hinn mikli maþur hiellt burt af Biarmalandi meþ allann ſinn ſkipaſtol, ok fylgdi Sviþi honum.

12. Cap.

Kongsſonens läkning.

SEdan detta war wunnit, kom den ſtora man å det ſkjepet, där Kongsſon låg; han ſkådade honom och ſade: nog är Kongsſon lammad, och har han dy god läkning behof, och månn han wäl lefwa, om någon god läkare toge honom; warandes därföre mit råd, at han nu warder flyttad till lands. Här å landet i ſkogen, bor en gubbe i ſin kota, han heter Riflinger, och äger många ſmåwuxna barn; hans hustru heter Orgrima (Argirna) ſom är en god läkare, och där hos min wänn; ty ſkola tolf månn föra Kongsſonen dit, och båra deßa hjonen min hälßning, at jag beder, hon wille läka honom, och bruka där till alla ſina liſter och konſter, ſåſom wore jag ſiälfwer lika ſårader, ſom denna Kongsſon; ſkolandes berörde ſändemånn föra dem tillhanda tolf marker ſilfwer, till wittnes at detta är min wilja. Nu wart båten utſkuten, och ſtego där å tolf månn, ſom togo Kongsſonen och förde honom till gubben, med berättelſe om alt hwad honom hade händt, hwarpå de och afhändade ſig peningarna. Käringen ſade, at hon hela denna bönen ſkulle fullborda; dy togo de båda emot Halfdan, och läkte honom till helſo, och war han där ſå när tolf månader, förr än han wart helbregda. Men den ſtora mann höllt bort af Bjarmaland, med all ſin ſkjeps flotta, och följde jämwäl Swide honom.

CAP. XII.

Halfdanus opera medica juvatur.

HAc parta victoria, magnus ille vir navim, in qua Halfdanus jacuit, conſcendit, eoque luſtrato, admodum, inquit, ſaucius eſt regis filius, medicaque adeo indiget manu, victurus certe diutius, ſi modo peritus eum acceperit medicus. Proinde potiori ſvadeo conſilio, ut in continentem confeſtim exponatur; in proxima quippe ſilva ſenex quidam tuguriolum inhabitat, nomine *Hriflingus*, multorum ſed parvorum pater liberorum; ejus uxor *Orgrima* (Argirna) artis ſalutaris præpollet peritia, eſtque mihi longo cognita uſu. Jubeo igitur ad iſtum duodenos viros regis deferre filium, ſalutatione præfata dicturos Orgrimæ, me orare, ut in ejus vulneribus curandis omnem adhibeat artem, quam in me alioqui impendendam vellet ſaucium; oblaturos ſimul, ut teſtatum ſit hoc meum deſiderium, conjugibus iſtis, duodecim marcas *auri*. Scapha adeo quadam educta, legati regis filium ad ſenem transvexerunt, expoſitaque negotii ſui ratione, pecunias depromſerunt. Reſpondit anus, voto rogantis facilem ſe daturam, & mox Halfdanum ſuſcipiens, vulneribus ejus vacare cœpit; annum tamen fere integrum ante in ejus peregit domo, quam ſanitati reſtitui poſſet. Exceſſerat interea Biarmia peregrinus, comite Svido, ingentis poſtea claſſis imperator,

XIII. CAP.

Ulfkiell finnur Ulfar Jlla broþur finn.

Enn um Ulfkiell er þaþ at feigia, at hann komft a Biarmaland, ok for um fem *flottamaþur*, meþ finni konu ok fimm trælum. Ok reikaþi hann nu um eyþifkoga, ok kom a *annes* eitt, þar hitte hann fkipmenn, og gat nu fva ummtaled meþ flægd finne, ad hann fieck raþ yfer þeim, fem fkipenu attu ad ftyra, ok hiellt nu a haf ut. Nu fpyr Ulfkiell, at Ulfur broþir hans liggur fyrer Biarmalande meþ mikit lyþ, ok fiorutygiu fkip. Nu gladdeft Ulfkiell viþ þerta, ok hiellt nu fliott þangad, ok hittuft þeir brædur nu, ok inner Ulfkiell allt hid fanna af finne hraknings ferþ ok ofigre, er hann hlaut af þeim mikla manne.

13. Cap.

Ulfkjel finner Ulf Jlle / fin broder.

MEn om Ulfkjel är detta at fäga / at han kom till Bjarmaland / och for där öfwer fåfom en flygtinge / med fin hustru och fem trälar. Han wandrade öfwer ödefkogar / och kom omfider på et utnäs / hittande där några fkiepsmän / dem han med fin flögd och liftighet där till förmådde / at han fick råda öfwer dem / fom fkjepet ägde at ftyra / och höllt få ut på hafwet. Nu fporde han / at brodren Ulfer låg för Bjarmaland med mycket mannfkap och fyratijo fkjep ; ty gladdes han där wid / och hölt ftrax dit. När de båda råkades / berättar Ulfkjel alt i fanning om fin flygtingsfärd och ofeger / fom honom war tillfogad af den ftora mannen / med hwilken han nyliga hade håft ftrid.

XIV. CAP.

Orufta þeirra Hareks Kongs á Biarmalande, viþ Grim i Kyrialsbotnum.

KOngur eirn ftyrþe *Biarmalande* þeffü, er þeir bræþur voru atkomner, fa hiet *Harekur*, hann var mikill ok fterkur, fullur trolldoms og galldra, ok ærit hamramur. Han atte dottur eina, er *Elina* hiet, hun var ærid friþ ok kurteis. Ulfur ille hafþe hennar bedet, ok feingit affvar. Kom þeim famann Ulfe illa, ok Ulf-

14. Cap.

Kong Hareks på Bjarmaland / famt hans kompaners ftrid med Grim i Kyrialsbottnar.

EN Kong ftyrde Bjarmaland / när deßa bröder woro dit ankomna / fom het Hareker ; han war ftor och ftark / full af trolldom och onaturliga öfningar / kunnande altid antaga ftörre ftyrka / då han wart rafande. Ena dotter hade han / wid namn Elina (Oddnya) mycket fkjön och hurtig ; Ulfer Jlle hade tillförende bedit hänne fig till hustru / men

CAP. XIII.

Ulfkelus fratrem fuum Ulfum malum invenit.

DE Ulfkelo autem memoriæ proditum eft, quod in Biarmiam pervenerit ; fed poftquam ibi exulis inftar cum uxore quinisque fervis, vagabundus peragraffet filvarum denfa ac folitudines, ad promontorium acceffit, ubi claffiarii aliquot aderant ; horumq; primores mira adeo calliditate fibi conciliabat, ut imperium ei ultro deferrent, navibus mox in altum folutis. Paulo poft cognovit, Ulfum fratrem fuum ingentibus copiis & quadraginta navium claffe Biarmiæ finibus allapfum. Gaudio itaque perfufus, naves fuas illuc direxit, cumque fratrem inveniffet, exilium ei fuum, & cladem ab advena nuper acceptam, luculentis retulit verbis.

CAP. XIV.

Prælium Hareki Regis Biarmiæ ejusque fociorum cum Grimo in finibus Kyrialorum.

DUm vero hi fratres in Biarmiam appulerunt, fumma rerum poteftas ibidem penes *Harekum* erat ; fuit is ftaturæ roborisque ingentis, artibus magicis, & cantaminum arcanis fufurramentis admodum deditus, nec non virium, quoties in furorem converteretur, immanitate prorfus formidabilis. Nata ei erat filia nomine *Elina* (*Oddnya*), corporis venuftate & morum

rum

Ulfkele ad *amalga* aptur umm konbænernar. Og geingu þeir nu a land, viþ tolfta mann, ok i hollina, þar Kongur inne ſat meþ ſinum vinum. Ulfkiell kvadde Kong, ok þeir bræþur, ok inner nu Ulfkiell til mals viþ Kong umm giptumalenn, ad Ulfur vill fa hanns dotter, ok kvaþ hann til ſtorra audæfa ſtanda, ſem er bæde *Noreg* ok *Garþarike*, þvi Halfdan Kongsſon er dauþur epter ockar viþſkipte, ok eru þeſſe bæþe rike i vallde ockar bræþra. Kongur mællti, þid bræþur ſkulud velkomner til ols ok matar, meþ yckar monnum, enn eg vil tala med meyna. Nu geingu þeir bræþur til ſætis, enn Kongur geck til ſkemmu dottur ſinnar, ok greiner henne allt um kvonbænernar, ok ſpyr nu ſina dottur, hvaþ hun vill hier til ſvara. Jungfruenn mællte, beſt er falled a freſt ſie ſleiged um mitt bruþkaup, til ars komande, ok meige þier heita ad gefa mig Ulfe, þa hann nad hefur Noreg ok Garþarike, ok mun þa eitthvad ril raþa verþa, er þeſſe time er ute. Nu gieck Kongur aptur i hollinna, ok inner þeim bræþrum oll orþ ſinnar dottur, urþu þeir bræþur glader viþ þeſſe heit, ok kunni þetta vel lika. Nu var druckit i hollu Kongs liſtilega, tok Ulfkiell þa til orþa ok mællti til Kongs, þaþ ma ek yþur herra meþ ſonnu greina, at ek hafþi feingit fræ-

men fått affwar/ eller nej; ty kom nu han ſamt Ulfkjel öfwerens/ at witja eller åter påyrka frieriet. De gingo därföre å land med tolf männ/ och ſedan in i ſalen/ där Kongen ſat med ſina wänner. Ulfkjel och hans broder hälſade Kongen/ och påminte honom giftermålet/ ſägjande at Ulfer wille få hans dotter/ jämte föregifwande/ at honom tillſtundade ſtora rikedomar/ ſom woro både Norrige (Aldejuborg) och Gardarike (Alfsborg); ty Kongsſon Halfdan/ ſade han/ är worden döder efter wårt widſkifte eller ſtrid tillſamans/ och äro ſå båda deßa riken i mit och brodrens wäld. Kongen ſade: j bröder ſkolen wara wälkomna till öls och mats hos wåra männ; men jag will tala med ſjälfwa mön. Sedan gingo deßa bröder till ſätes; men Kongen till ſin dotters kamare/ och förkunnade hänne altſamans om frieriet/ ſpörjande ſina dotter/ hwad hon wille här till ſwara? Jungfrun ſade: bäſt wore det/ at freſt eller upſkof/ gjordes med mit bröllop til näſtkommande åhr/ och mågen i lofwa at gifta mig med Ulfer/ då han bemägtigat ſig Norrige och Gardarike/ och månde wäl något warda till råda/ när denna tid är ute. Nu gick Kongen tillbaka i ſalen/ och föredrog bröderna all ſin dotters ord; de wordo glada wid denna lofwen/ och kunde den ſama wäl lika dem. Sedan wart liſteliga drucket i Kongsſalen/ och tog då Ulfkjel till orda/ och ſade till Kongen ſåledes: det må jag eder/ Herre/ med ſanning förtälja/ at jag hafwer

rum elegantia ſexus ſui longe florentiſſima. Hanc Ulfus malus nuper ambiverat, ſed conatu irrito; hinc ipſi jam cum Ulfkelo convenit de redintegranda conjugii ſpe. Exſcenderunt adeo ambo in terram, & comitatu duodecim virorum aulam ingreſſi, regem ſolio inſidentem ac amicis ſtipatum ſalutarunt. Ibi Ulfkelus regis animum refricare memoria connubii iſtius, quod cum filia ejus Ulfus expetiverat; hunc eſſe dictitans, cui propitia numina ingentes deſtinaviſſent opes, gemina ſceptra, in *Norrigia* utpote unum & alterum in *Gardaricia* *; mortuo quippe regis filio Halfdano poſt nuperam, quam cum ipſo conſeruerat pugnam, iſta regna in poſſeſſionem veniſſe ſuam fratrisque. Reſpondebat rex, charos ſibi futuros hoſpites utrosque, cereviſia ac cibo una cum ceteris aulæ ſuæ ſatellitibus reficiendos; collubitum autem animo ſuo eſſe, virgini iſthoc revelare negotium. Sedilia itaque occupabant fratres, ille vero in gynæceum ingreſſus, filiæ proci retulit deſiderium, interrogans ecquonam animo illud excipere vellet? Regeſſit virgo, factu optimum fore, ſi nuptiæ in proximum differantur annum; polliceretur modo pater, ſe tum demum ipſam Ulfo collocaturum, quando Norrigiam & Gardariciam in ditionem redegerit ſuam, quo quidem præterlapſo tempore ſpes affulgeret conſilii potioris. Retro deinde ivit Rex in aulam, reſponſum filiæ fratribus

 refe-

* Torf. expl. habet *Aldejuburgum* & *Alfsburgum*, cum ſubjectis provinciis; additque Ulfum imperii maris poſſeſſionem, quod ſexaginta navium claſſe pervagari conſuevetat, ſuam propemodum feciſſe.

frægann ſigur a Halfdani Kongsſyni, viþ Klyfnes auſtur, ok kom þar at mier illmenni eitt, meþ oþioþ ok *illþyþis* folk og flockmanna, ok drapu mina meñ, enn toku oll min ſkip, ok komſt ek meþ nauþum undann, ok ſeigia menn, at þeſſi mikli maþur heiti Grimur at nafni, ok helldur eirn kaſtala *auſtur* viþ *Kyrialsbotna*, nær *Sviþioþ kolldu*. Hann a eina foſtur dottir ſva friþa mey, at alldrei hefur ſlik hier i norþuralfunni ſien verit, enn ſva er hann rikur, at einginn kann hans auþ reikna, ok þvi er mier ſtor hugur a þeſſari mey dag ſem nott, ſva ok vil ek hefna minnar ſvivirþingar a honum, ok villda ek hann mætti af mier okiorum ok kugan, ella dauþa. Ok þvi vil ek fa yþar ſtyrk herra, meþ ockur bræþrum, at finna Grim, ok ſkulu þier eiga helft herfangſins, þvi viþ bræþur hofum nog folk, ef ſtriþa þarf. Harekur Kongur jataþi ferþinne, ok toku þeir bræþur at buaſt ſem ok Kongur, ok hofþu ſextyu *ſkeiþur* og margann vaſkann mann. Tveir menn voru meþ Kongi *Finnſkir*, ok hietu *Falur* ok *Floki*, fullir tofra. Nu geingur Kongur til ſkipa, ok hielldu nu ollum flotanum auſtur at Kyrialsbotnum, nu; viſſi Grimur allt um ferþir þeirra, ok var viþbuinn þeim at mæta. Tokſt nu ſkiott ſnarpleg orruſta, var Grimur enn

wer fått en treflig ſeger öfwer Kongsſonen Halfdan / öſter wid Klyfnäs; men där kom till mig en illak mann med boſwar / illtydes folk / och ſtora mannflockar / de där dråpo mina månn / men togo alla mina ſkjep / och kom jag med nöd undan; berättande mann / at denna ſtora mann heter Grim / och håller et kaſtell wid Kyrialsbotnar / nära wid Swerige det kallda. Han ſkall och hafwa hos ſig ena foſterdotter / så ſkjön mö / at aldrig ſlik warit ſedd här i nordra wårldenes del; han är därhos så riker / at ingen kan hans ågodelar räkna / och dy drager jag ſtor hug för denna mön / både dag och natt; så will jag och hämna min harm å honom ſjälf / längtande at pryla och kufwa / eller ock döda honom. Därföre åſtundom wj bröder eder ſtyrka och hjälp / Herre / at finna denna Grim / och ſkolen i då äga halfwa herfånget / eller krigsbytet med oß / ty wi bröder hafwom nog folk / om någon ſtrid behöfwes. Kong Hareker jakade till färden / och gjorde då bröderna ſig reſefärdiga / ſå wäl ſom Kongen / hafwande tillſaman ſextijo ſkjep / och många raſka månn. Ibland dem woro ochſå med Kongen twå Finſka månn (Kongar) ſom heto Faler och Floke / fulla med trolldom. Altſå gick Kongen till ſkjeps / och höllt mann nu flottan öſter till Kyrialsbotnar; men Grimer wiſte alt om deras färd / och war dy färdig at möta dem. Där började en haſtig ſtrid / och war Grimer nu /

referens, qui mox læto plauſu promiſſis ſe contentos teſtabantur. * Jamque poculis alternatim in aula miſtis, Ulfkelus ad regem converſus, haud pigebit, infit, vera tibi fateri; poſt victoriam nimirum glorioſe reportatam, ab Halfdano regis filio, orientem verſus juxta Klyfneſiam, ſuperveniſſe improviſum nebulonem, qvi agminibus ſuffultus ſceleſtiſſimæ pubis plurimis, viris meis proſtratis navibusque interceptis omnibus, me ipſum vix fugæ compotem ſiverit. Et quidem vulgari fertur ore, eum Grimum appellari, caſtellumque tenere in oriente juxta Kyrialorum fines, haud procul a *Svethia frigida*; alumnam præterea habere virginem tam præſtantis formæ, ut in boreali orbe compar ei haud inveniatur alia; tandem & ipſum divitiis affluere immenſis. Cum itaque virginis iſtius potiundæ nocturno diurnoque flagrem deſiderio * *, illatæ inſuper ignominiæ exquiſitiſſimas pœnas ab ipſo repetere omnino conveniat, quibus adeo aut opprimatur, aut leto donetur; magnopere te, Domine, oro, ut nobis fratribus ſaltim eatenus ſuccurras, quoad Grimum iſtum inveniamus, dimidium prædæ eapropter relaturus; præcipue cum

* In Torf. expl. exſtat, quod præcavendi periculi, ab iis exſpectandi ergo, tutius viſum fuerit regi, votis eorum ſubſcribere, quantumvis incerta Adejoburgi recuperatio videretur; metu igitur magis quam voluntate matrimonium contractum fuiſſe.

** Torf. expl. hæc aliter enarrat, quod nimirum rex Ulfkelo interroganti, quisnam ille fuiſſet hoſtis, qui ſibi cum Halfdano pugnanti, victoriæ palmam extorſiſſet? primus retulerit, non modo Grimum eum vocari, & finium Kyrialorum eſſe regem, non quidem notum, nec ortu patriaque ulli adhuc cognitum, bello ſibi agrum illum ſubjeciſſe; ſed etiam hunc virginem educare, ſibique decretum eſſe, eändem ſuæ poteſtatis facere; adeoque ipſum regem ejus potiundæ cauſſa prælii ſe ſocium obtuliſſe.

enn ſem fyrr hinn vigaſte allra ſinna manna, Sviþi fylgdi honum ſem fyrr, ok varþ nu mannfall mikit, ok þotti ollum til nauþa horfaſt, bar Sviþi merki fyrir Grimi. Nu tok Harekur Kongur framm at riþa, ok var hvor til dauþa kiorinn, ſem ſverþ hans til naþi, eirneiginn þeir Finnſku bræþur Falur ok Floki, dugþu hit veſta meþ ſinni kyngi, þvi or flo af hvorium þeirra fingri, ok hofþu æ mann fyrir hvorri or, fiell lyþ Grims a ſtuttum tima. Stoþ ſva oruſtann þria daga ſamt, ok hafþi Grimur miſt tvo parta lyþs ſins, enn hiellt eptir þriþiungi, hinn fiorþa dæginn villdu þeir ſkiera ur malum meþ ſier.

nu/ ſåſom förr/ den wigaſte af alla ſina månn/ och hade han åfwen Swide i ſit följe; hwarmedelſt et ſtort mannfall wart/ ſå at alla tyckte ſig en ſtor nöd tillſtunda/ och bar Swide märket eller baneret för Grimer. Imedlertid tog Kong Hareker at rida främ/ och wart då hwar en till döds walder/ den han med ſwärdet nådde; likaledes gjorde de Finſka bröder Falur och Floke det wärſta/ med ſin trollſkap/ ty pilar flugo af hwarje deras finger/ och träffade hwar pil ſin mann/ ſå at Grims mannſkap föll å kårtan ſtund. Således påſtod ſtriden tre dagar/ och hade då Grimer miſt twådelarna af ſina månn/ behållandes allena tredingen/ men fierde dagen wille de gjöra enda på ſit ſlagsmål.

XV. CAP.

Hriflingur kall viſar Halfdani veg til Kyrialts botna.

MEþ þvi fra ollu verþur ei i einu ſagt, ſkal nu þar um greina, ſem Halfdan Kongsſon er meþ Hriflingi kalli, ok var nu algroinn ſinna ſara, ok var kellingu vel til hans. Eirn tima mællti Kongsſon til kalls, hvor er ſa maþur, ſem mig hingat ſende, ok giorþi mer hialpveita. Kallinn mællti, ek mun trua þier Kongs-

15. Cap.

Gubben Riflinger wiſar Halfdan wägen till Kyrialfs bottnar.

EMedan om alt ej warder å en gång ſagt/ ty ſkall mann nu därom förtälja/ at Halfdan Kongsſon är hos gubben Riflinger/ och war nu allgrodder till ſina ſår/ ſamt mycket älſkad af käringen. En tima talte Kongsſon ſåledes till gubben; hwar är den mann/ ſom mig hitſände/ och giorde mig hjälp? Gubben ſwarade: jag tror dig/ Kongsſon/

cum ipſi ſufficientibus præditi ſimus copiis, ſi negotium armis conficiendum fuerit. Pollicebatur rex expeditionis ſe fore ſocium, confeſtimque una cum fratribus apparatui nautico ſtudere cœpit; eductæ proinde ſexaginta naves, expertæ fortitudinis inſtructæ militibus. Acciverat etiam rex in ſocietatem duos *Finnos* (Finniæ reges *) *Falurum* & *Flokium*, magos primi nominis. Navibus deinceps conſcenſis, claſſem ortum verſus ad fines Kyrialorum dirigunt. Cognoverat interea Grimus expeditionem iſtam, ideoque ad hoſtes ſtrenue excipiendos jam paratior. Pugnæ certamen validiſſime incruduit; Grimus enim more ſolito ſuorum fortiſſimus, adjutus inſuper Svidii ſigniferi auxilio, ſtragem edidit magnam, hoſti propemodum fatalem. Tandem vero Harekus rex, equo concitato, omnes atro funere tollere, quos gladio attigit, imprimis bini illi ê Finnia fratres, magica ſua ferocia enormem in modum graſſari; tot enim ſimul excutiebant ſagittas, quot ipſis digiti, ſingulosque ſingularum jactu enecabant, contigitque adeo, ut Grimus ſuorum plurimos brevi amitteret tempore. Tandem prælium tridui ſpatio continuatum, binas Ulfkeli exercitus partes hauſit, tertia tantum ſuperſtite; quartus dies prælio conficiendo deſtinabatur.

CAP. XV.

Hriflingus ſenex viam Halfdano indicat, quæ ad fines ducebat Kyrialorum.

QUia cuncta ſimul & ſemel haud enarrari queant, jam de Halfdano dicendum, quod poſtquam apud ſenem Hriflingum ex vulneribus convaluiſſet, uxori ejus ſummopere adamatus, forte ab eodem exquirere placuit, quisnam ille eſſet, qui allato tandem auxilio, ſe illuc miſiſſet? Tum ſenex: tantum mihi, inquit, in maſcula tua virtute fiduciæ eſt, ut absque peri-

 culo

* Secundum Torfæi expl.

Kongsſon, at þu munt þina *manndigþ* lyſa um þetta, þo ek greini þier hvor þeſſi var, ok er þeſſi maþur Grimur at heiti, eirn ok hinn ſami, er þu hefur lyþ afþeigit viþ Kliſnes, er Ulfkiell var utrekinn, hann helldur kaſtala eirn auſtur viþ Kyrialfsbotna. Hann er hvorium manne meiri til afls ok hreyſti, ok fullgiefinn fleſtum einum, ok ma þaþ heita hættuverk viþ hann at ſtriþa, þar ſem hann breſtur alldrei raþ til hvors, ſem at hondum kemur. Nu mællti Kongsſon, enn hvor var ſa hinn leiþi, er olli þvi at faþur minn var af dogum raþinn. Þa mællti kall, eirn ok hinn ſami er þetta, er ſig Grim nefnde, ok er hann Skuli at heiti, ſa þinn faþur rieþi fra londum, ok er mikit komit under *manndaþ* þinni, hvort þu villt *hefndir vekia* viþ hann, ella ſyna honum nu *dugnat* ok dreingſkap, þvi nu er honum ſtriþ at hondum komit, Harekur Kongur er nu at ſtriþa viþ hann, meþ otal lyþs, ok fylgir honum Ulfar illi ok Ulfkiell broþir hans, ok vilia hefna harma ſinna a Grimi, ok er honnm nu ſtor þorf a voſkum monnum, ok mun ſynaſt at hann verþe yfirunninn af oþioþ þeirri, er hann hefur nu viþ at þreyta. *K*ongsſon mællti, raþ þinn ok lyþlemi villdi ek nu þiggia foſtri minn, at ek kynni at komaſt at Kyri-

ſon / at du månn lyſa din manndygd i detta / ſkjönt jag upenbarar dig / ho den ſama war; och år han Grimer kallad / ſama mann / ſom ſom du hafwer fått hjålp af wid Kliſnås / når Ulfer wart utwråkter / eller flygtig giord. Han håller et kaſtell öſter wid Kyrialfsbotnar / och år hwarjom manne ſtörre / både till ſtyrka och raſkhet / ty kan han och allena ſtå emot hwar en mann / ſom honom möter / ſå at det wål må heta et farligit wärk / at med honom ſtrida / hålſt honom aldrig något råd briſter för hwad ſom tillhanda komer. Kongsſon ſade: men ho war då den leda mann / ſom wållte det / at min fader wart af daga tagen? Gubben ſwarade: en och ſama mann war han / ſom ſig Grimer nämner / men hans råtta namn år Skule / och war han den / ſom din fader ſina lånder beröfwade; komer det altſå mycket ann på dit manndåd eller hurtighet / antten du will wäcka håmden på honom / eller ſyna honom din dugnad och drångſkap; ty nu år honom en ſtrid tillhanda komen / i det Kong Hareker håller på at ſlås med honom / i följe af otaligt mannſkap / hwaribland och Ulfer Illa / ſamt Ulfkjel hans broder hafwa ſig inſtålt / de dår årna at håmna ſin harm på Grim / ſom dårföre nu ſtorliga behöfwer raſka månn; elljeſt ſynes at han warder öfwerwunnen af det ſkjälmſka folket / ſom han nu hafwer at nappas med. Kongsſon ſade: Dit råd och underſtöd wille jag nu ägan / min

culo enarrem, quis ille fuerit; Grimum ſe nominat, idemque eſt, qui tibi ſuppetias tulit juxta Klyfneſiam; caſtello etiam præeſt in finibus Kyrialorum ſito, præſtat autem omnes robore corporis ac animi virtute; cumque æmulo reſiſtat cuivis, dudum cunctis ſe formidabilem reddidit aggreſſoribus, vel maxime ideo ſuſpiciendus, quod ſolerti conſilio caſibus ſemper invigilet quibuscunque. Interrogatus denuo, quis omnino ille fuerit nequam, qui patrem regem interfeciſſet? reſpondit; idem ille ficti nominis Grimus, qui alioqui vere appellatur Skulo, patrem tuum regno privavit ac vita; tui ideo generoſi arbitrii res fuerit, vel facinus illud luculenta ulciſci vindicta, vel ipſi jam cum dubio colluctanti prælii eventu, validum præſtare auxilium; invaſit enim eum Harekus Biarmiæ rex ingentibus copiis, nactus belli ſocios Ulfum malignum hujusque fratrem Ulfkelum, quorum animos ad vindictam ab illo expoſcendam, graviſſima ſtimulavit offenſa. Ope adeo indiget fortium virorum, victas alioqui improbis iſtis hoſtibus daturus manus, cum quibus in arenam deſcendit audacior. Hæc ſubaudiens regis filius, tuum profecto, inquit, conſilium & ſubſidium neceſſe eſt implorem, quo ad Kyrialorum fines ante pervenire poſſim, quam prælio iſti finis imponatur; optime etiam noviſti, quænam via iſtuc breviſſima habeatur. Immo vero, reſpondit ſenex, ſi ad fines Kyrialorum navigare placet, ſpatio id quidem fiet ſex hebdomadum, & quidem ſecundo vento *, ſed poſtquam pugna deſierit; altera via auſtrum verſus ducit, ſemeſtri itinere ſuperanda **, tametſi nullo detinearis im-

* Utique per mare Botnicum in Kyriam Oſtrobotnicam.

** Procul dubio per Helſingiam Geſtriciamque, porro transvecto freto Alandico, per Finlandiam in eandem Kyriam.

Kyrialsbotnum, aþur uti er ſtriþ þeirra, ok muntu ſkyra kunna, hvor vegur þangat er ſkemſtur. Kallinn mællti, ef þu villt ſigla hieþann at Kyrialſsbotnum, er þaþ *ſex vikna ſigling* i goþum byr, ok nær þu þa ecki ſtriþenu, enn onnur leiþinn er i *ſudur* hieþann, ok er þaþ halfiars ferþ, þo þu hindriſt at aungvo, ok eyþiſt a þvi allur timi, ſva þu ert þo ſamt aungvo nær. Enn þriþia leiþinn er þeirra ſkiemſt, ok er þar a talmi, þvi þar eru *ſtigamenn* a ſkogum, ſem margann hafa rænt, ok myrt, ſva aungvir hafa þann veg lifs komiſt, ok er hieþann at ganga *dagferþ* ein, ok þa kemur þu a ſkog þann er *Kliſſkogur* heitir. þar ſtendur *ſkali* eirn, ok ræþur honum Jotun ſa ſem *Hallgrimur* heitir, fullur ojafnaþar, ok illur i ollum viþſkiptum, dottir a hann ſem *Gullkula* heitir, hun er honum lik, ok halfu verri. Enn homiſt þu þaþann kemur þu a myrkvann *eyþiſkog*, hann er ok *dagferþ* at leingd, þar er enn annar ſkali, honum ræþur trollkall eirn, ſa *Kolur* heitir, hann er illur maþur ok ærit grimmur, ok hefur *racka* eirn ſier til fylgdar, ſva ſtorann ſem naut, hann er oëyrinn ok illt at vinna, ok betri i ſtriþi enn tyu menn vopnaþir, ok ſkilur mans mal, ok giorir allt hvaþ hans husbondi byþur, ok er Kol mikit trauſt at honum. Kolur hefur i ſinum

min foſterfader / at jag kunde koma till Kyrials bottnar / för än deras ſtrid är ute / och månne du wäl kunna urdela / hwilken wäg är dit ut den kårtaſta. Gubben ſwarade; om du will ſegla hedan till Kyrialſsbotnar / är det ſex wekors ſegling i god bör eller wind (öfwer Hälſinge- eller Botnhafwet) och hinner du då icke till ſtriden; men andra leden är i ſöder hedan (utan twifwel genom Helſingeland och Geſtrikeland öfwer Ålandshaf / och ſedan Finland till Kyroland i Öſterbotn) och är det en halfårs färd / endoch du af ingen ting warder hindrad; men då förſlyter hela tiden / ſå at du icke är i rättan tid tillſtädes. Tredje leden är den kårtaſta (norder ut genom Weſterbotn till Kyro) men mycket farlig och hinderlig; ty därpå ſkogarna uppehålla ſig några ſtråtröfware / ſom hafwa röfwat och mördat mången mann / ſå at ingen har komit den wägen fram med lifwet; warande hedan en dagsfärd till deß du komer på den ſkogen / ſom Kliſſkog heter. Där ſtår et röfware näſte / för hwilket en Jätte / benämd Hallgrim / råder / full med wäldſamheter / och illaker i alla widſkiften; han äger ena dotter ſom Gullkula heter / och är hon till anſeendet liker fadren / men halften wärre i åtbörder. Komer du nu dädan / ſå tager där emot en mörk ödeſkog / ſom ochſå är en dagsfärd i längden; där är det andra näſte / ſom innehafwes af en trollkarl / ſom Koler heter / han är en illak mann och mägta grym

impedimento; ipſe adeo multo præterlapſo tempore nihilo futurus propior. Tertia autem via breviſſimo conficitur temporis ſpatio *, periculoſa tamen eſt, ob prædones, qui in ſaltibus latitantes plurimos opibus ac vita ſpoliarunt; adeo hæc via cunctis fuit funeſta. Et vero hinc abiturus, poſt diurni temporis moram, ad ſilvam *Kliſenſem* pervenis, in qua magnæ capacitatis domus, a gigante poſſeſſa, cui nomen *Hallgrimus*. Is in omne ruere ſolet nefas, cunctis ideo extimeſcendus adverſariis, filiam etiam habet *Gullkulam*, facie conſimilem, ſed moribus duplo pejorem. Si inde evaſeris ſalvus, ſaltum accedis opacum ac horridum, diurno itidem ſpatio transeundum; ibi altera ædes, cujus poſſeſſor magus, qui *Kolus* nuncupatus malitia ac ferocia innotuit immani, comitem habens *canem*, qui bovem magnitudine æquat; ob ſævitiam ſuperatu difficilis, & denis ideo viris armatis in prælio præſtantior; cumque humanam intelligat vocem, domini juſſa quæcunque prompto exſequitur ſtudio, hinc etiam Kolo utilitati eſt ſummæ. Hujus præterea in latibulo opes reconditæ ſunt quamplurimæ, a viatoribus toto illo tempore raptæ, quo vitam egit ſceleſtam. Sin tamen inde abitum moliri poteris, ſaltus porro alius, isque vaſtiſſimus occurit peragrandus, in quo tertia domus, auro plena aliisque eximiis opibus, quas tamen poſſidet artis magicæ inſignis magiſter *Selus*, qui infra balthei juncturam phocæ habitum gerit, humanam autem formam repræſentat ſuperior corporis pars. Hunc *ſucula* comitatur, quibusvis aſſveta malis patrandis, proinde haud minori exſuperanda difficultate, quam

* Boream verſus per Veſtrobotniam, flexo deinde itinere in *caurum*. v. cap. 17.

ſinum ſkala rikdom ſtorann, ſem hann hefur af monnum rænt, um alla ſina illſkufulla daga, Enn gangir þu þaþann, er enn fyrir þier *eiþimork* ſtor, þar ſtendur hinn þriþie ſkali, hann er fuller meþ *gull* ok auþæfi, honum ræþur *trollmenni* eitt ſem *Selur* heitir, ok er i ſels liking til belltis ſtaþar, enn i mansmind fyrir (ofann) mitti, ok er hann hinum baþum verri, þvi hann hefur beggia þeirra afl. Honum fylgir *gyltu* ein, vaninn til allra illſku verka, ok er kvikindi trillt, ok er ei minna þvi at mæta, enn riſanum. Enn komiſt þu þaþann, kiemur þu at eirnri *moþu*, ſu leggur alldrei eþur frys i nockrum hriþum, ok er þar ollum ofært yfir at komaſt. Ok þo þu kynnir komaſt hia ollum þeſſum ſkalabuum, kann ek einginn raþ tilleggia, hvorninn þu kant at komaſt yfir þennann *ſtora fiorþ*, enn giætir þu meþ þinum liſtum komiſt þar yfir, ertu kominn at *Kyrialsbotnum*, at *tveimur dægrum* liþnum, ok kiemur þu þa riett i mata, ef ei freſtaſt neitt um þina ferþir, framar enn ek hefi nu ſagt, ok kann ek ei meira at greina um þetta.

grym / därtillmed har han en racka / eller hund i sit följe / så stor som et nöt / och är han oförwägen / samt swår at öfwerwinna / warande i så måtto bättre i strid / än tijo wäpnade männ; han förstår och människomål och giör alt hwad hans husbonde bjuder / så at Koler har stor förtröstan å honom. Deßutan har Koler i sit näste stor rikedom / den han har röfwat af människorna i alla sina illskefulla dagar. Men går du dädan / är än en stor ödemärk för dig / därest det tredie näste står / som är fullt af gull och allehanda ägodelar / och råder där en trollmann / som Sjeler kallas / i det han har liknelse af en Sjel nedan bältestaden eller midjan / men människomynde eller skapnad där åfwanföre / warande altså wärre än de andra båda / ty han hafwer bägge deras afl och starkhet. Honom följer en gylta eller sugga / wan till alla illaka wärk / och et förtrollat djur / därföre är ej mindre fara at möta hänne / än sjelfwa Resen. Undanslipper du deßa / så komer du till en flytande sjö eller bred elf (anten Kwärken / eller Ulo elf) som faller ur snjöfiällen / och alldrig ligger tillfrusen i någon hård winterfrost / ty är och den sama allom swår at öfwerkoma. Nu skjönt du kunde undankoma alla förmälte skogsstrykare / doch wet jag intet tillägga / huru du kan koma öfwer denna stora fiärden; men om du detta gitter med din list uträtta / så är du komen till Kyrialsbottnar / när twå dagar äro lidna / och åfwen då rätt i måttelig tid / om du ej af något synnerligit förhindras i denna din färd / förutan hwad jag nu har sagt. Nu kan jag ej mera uptäcka dig om detta

XVI. Cap.

quam ipſe gigas. Atenimvero ſi etiam hinc incolumis diſceſſeris, tibi reſtat trajiciendum latum *fluentum*, ex montibus nivoſis ortum ducens *; quod quia horrida adeo nunquam premitur tempeſtate, ut ejus undæ gelu vel glacie conſtringi poſſint, haud mirum, ſi tranſitum cunctis viatoribus admittat difficilem. Quamobrem ſi vel maxime prædictorum gigantum evitaveris ſævitiam, modum excogitare nequeo ullum, quo *vaſtum* illum *ſinum* ſuperare poteris, ſi tamen id propria effeceris arte atque induſtria, poſt bidui iter ad fines pervenies Kyrialorum, ſic opportune præiio interfuturus, ni pericula alia, quam quæ hactenus ſuggeſſi, moras injecerint. Plura potioraque tibi de hoc itinere, egomet referre nequeo.

Cap. XII.

* Aut *Sinus* rapidus *Kuerkenſis*, *Umam* & *Kyriam* interluens; aut certe fluvius *Ulöenſis*, de quo ita auctor diſſertationis Upſ. de Fluminibus: eſt hic tam ingens, ut cui illum aſpicere contingit, dicat eſſe continuum *lacum*. Placido enim ac leni tractu ut plurimum ſupra ipſam declivitatem fluit, per quam prope civitatem Uloenſem, tanta copia aquarum ac impetu in mare Botnicum ſe exonerat, ut non fluvius, ſed *ſinus* aliquis maris ibi inter ſaxa ruere videatur.

XVI. CAP.

Halfdan byriar reyſu ſina til Kyrialsbotna.

SEm kallinn hafþi endat ſina ræþu, mællti Halfdan, ſkiemſta veiginn mun ek ganga voga, hvorninn ſem at geingur, at mæta þeſſum ſkalabuum, ok muntu foſtri, einhvor raþa leggia meþ mier um þetta. Kallinn mællti, mikit er um vogun þina, ok viſſi ek ei þann, at ſlikt mundi treyſta, at koma nær bygþum ſkalabuanna, ok vil ek þig þeſs letia. Kongsſon mællti ok kvaþ, ſva mundi ſtanda hliota, tok nu Kongsſon at buaſt, kielling tok nu eirn *totrapoka* (*bagga*) ok leyſti, ok dro þar ut *ſverþ* ok mællti, þigg nu ſverþ þetta af mier, ok ma ek þier þaþ ſannaſt greina, at ſa ſem ſverþit ber ſier i hendi, mun avallt ſigri ſtyra, ok er min *langfeþga eign*, ok niot þu manna beſt. Kongsſon þackaþi þeſſa giof, ok ſa þaþ var goþur gripur. Gaf nu kallin Hriflingur Konsſyni herklæþi goþ, ok var nu Kongsſon til ferþar buinn, gieck þa kerling at Kongsſyni ok villdi kveþia hann, ok tok eirn *duk*, hann var af dockvo *lyni*, allur meþ *ſteinum* ſettur, ok kallaþi þaþ *ſteinaſverfur*, ok vafþi þvi um hals honum ok mællti, þennann duk ſkalltu alldrei þaþann taka, ſem hann er nu, meþann þu ert a þeſſari reyſu, annars mun lif þitt gillda, ok giæt þu orþa minna um þetta. Tok nu kel-

16. Cap.

Halfdan börjar ſin reſa till Kyrialsbotnar.

När gubben hade endat ſit tal, ſade Halfdan: denna wägen må jag wåga at gå, ehuru det då går, när jag möter deßa ſkogsſtrykare; och månde du wäl, min foſterfader, ännu något gott råd kunna meddela mig i detta målet. Gubben ſwarade: detta dit wågande är ſtort, och wet jag ej någon mann, ſom driſtat ſig at koma nära till deßa ſkogsſtrykares bygder, ty will jag hellre afråda dig ſådant. Kongsſon ſade, det måſte nu ſå ſkje, och tog han då till at gjöra ſig reſefärdig, hwarpå käringen hade fram en trollpåſa, löſte honom up, och drog där ut et ſwärd, ſå ſägjande: tag detta ſwärdet af mig, och må jag dig det ſannaſt förkunna, at eho detta ſwärdet bär i ſina händer, han ſkall altid hafwa ſeger i ſit wåld, och är det mina förfäders långwariga ägendom; niut du det ſama bäſt af alla männiſkor. Kongsſon tackade hänne för denna gåfwan, och ſåg at det war en mycket god tingeſt. Nu gaf och gubben Riflinger honom goda herkläder, och wart ſå Kongsſon reſefärdig; men i det ſama gick käringen till honom och wille bjuda honom farawäl; tagande ſå up en duk af ſwart lin, all öfwer med ſtenar beſatter; den kallade hon ſtena-ſwarfwan, och weſde honom om Kongsſons hals med ſådana ord: denna duken ſkall du alldrig dädan taga, där ſom han nu är, medan du är å denna reſan, annars månde

CAP. XVI.

Halfdanus iter molitur in fines Kyrialorum.

HÆc in medium proloquuto ſene, Halfdanus infit: placet omnino breviſſimam hanc ingredi viam, utcunque mihi gigantum illorum occurſus ceſſerit; tu vero, o nutritie, haud ſegnis, ſpero, communicaveris plura, quæ hoc promoveant negotium. Ad hæc ſenex: te certe Herculea audacia & æs triplex præcordia munit; latuit quippe adhuc ignotus, qui iſtorum luſtra prædonum adire auſus eſſet, quin adeo præſtiterit, hoc iter diſſvadere. Regeſſit Halfdanus, ſe nulla prorſus re a propoſito deterreri, eoque mox profectionem parante, anus, ſacculo producto magico, *enſem* extrahit, & ſic orditur: accipe hunc gratis, ſcitoque qui eum portaverit, victoriam etiam in manibus habere ſuis; majorum ille fuit diutina nobilisque poſſeſſio, tu vero eodem fruere omnium feliciſſime. Halfdanus, actis pro dono dato gratiis, videbat enſem cimelium eſſe pretioſum. Dedit deinde ei ſenex militaria indumenta præſtantis bonitatis; cumque jam ad iter ſe paraſſet, anus denuo accedens valedictura, *linteolum* produxit nigri coloris, quod totum gemmis interſtinctum, *ſteinaſverfum* vocabat. Mox eodem collum ejus cinxit, his additis verbis: linteolum hocce loco nunquam dimovebis, quamdiu in hoc verſaris itinere, ſi ſecus faxis, vita periclitaberis; horum tu me-

kelling at grata ok baþ Kongsſon vel fara, ok utrietting fa ur ollum þrautum. Enn Kongsſon kvaddi hana, ok geck a leiþ ſina, kallinn fylgþi honum ur garþi, ok lagþi nu þau raþ til, ſem honum þotti helſt til urræþa vera, ok mællti, hier er eirn *racke*, er ek vil giefa þier, han ſkall undann þier renna allann þennann veg, hañ veit alla villuſtiga hia vondum monnum, ſva þu þarft aungva þa at finna, nema þeſſa þria, ſem ek hefi þier aþur greint. Hann ſkilur mal þitt, ok giorir alla ſkipun þina, ok er þier betri, enn tolf menn til fylgis, ok far nu heill ok vel, ok gief þu gaum at þvi ollu, er ek þier raþlagt hefi. Nu þackaþi Kongsſon kalli, ok mællti, verþi mer ſigurs auþit ok apturkomu ur þeſſum þrautum, ſkal ek ykur hion aptur ſia, ok umbun inna fyrir allann goþa ok raþ. Nu kvaddi Kongsſon kallinn, enn hann oſkaþi Halfdani allrar lucku gratandi. Ok ſkilldu nu meþ þetta, geck kall aptur til bygþa ſinna, enn Kongsſon a *ſkoginn*, ok var nu at ganga um obygþer ok eyþimerkur, fieck hann nu ſtorann oveg, eirneiginn ſkaþſom villudyr, er hann matti veriaſt, þo rietti hann vel ur ollu þeſſu. Ok geck hann nu *fiora daga* i ſamt, ſva hann fann hvorki menn nie bygþir, ok er nu Kongsſon kominn at eirnre myrkri eyþimor-

månde det gjälla dit lif/ och agta du mina ord om detta. Där efter tog kåringen at gråta/ och bad Kongsſon fara wäl/ och få utredning ur alla ſina ſwårigheter. När Kongsſon då tog af hänne afſkjed/ och gick ſin led/ följde gubben honom ur gården och gaf honom ſådana råd/ dem han tyckte häſt tjena till nytta; han ſade: här är en racka eller hund/ den jag dig gifwa will/ och ſkall han ränna undan dig all denna wägen/ ty han wet alla willoſtigar hos illaka männ/ ſå at du behöfwer inga andra finna/ utan deßa tre/ hwarom jag dig förut ſagt; han förſtår dit mål eller tal/ och gjör alt hwad du bjuder/ warande han dig ſåledes bättre/ än tolf manna föllje; far nu hell och wäl/ och gif agt på alt det/ ſom jag dig har rått. Kongsſon tackade gubben/ och ſade: om det är mig öde/ at jag får ſeger/ och komer åter ur deßa beſwärligheter/ ſkall jag wäl beſöka eder båda hjonen/ och wedergälla eder för alt gott ſamt edra råd. Sedan böd Kongsſon gubben farawäl/ och han däremot gråtande önſkade Halfdan allſköns lycka. Hwar med de och ſkilldes/ ſå at gubben gick till ſin bygd/ men Kongsſon till ſkogen/ där han måſte gå öfwer obygder och ödemarker/ därhos tråda ſtora owägar och möta ſkadſama willdjur/ mot hwilka han nödgades ſig wärja; icke des mindre utredde han ſig wäl ur alt detta. Han gick nu fyra dagar ſamt/ ſå at han fant hwarken männiſkor eller bygder; ſedan kom han till en mörk ödemark/ och ſåg då

memor eſto verborum. Inde in luctum ſoluta, Halfdano fauſtum iter, lætumque in rebus arduis ſucceſſum optavit. Juſſit etiam eam valere Halfdanus, & mox viam ingreditur comite ſene, qui poſtquam conſilia ei dederat negotio expediundo maxime idonea, ſic tandem aiebat: heic *canem* tibi offero præcurſorem toto in hoc itinere; adeo quippe cuncta novit evitare devia, quæ ad ſceleſtos ducunt homines, ut in plures haud neceſſe ſit incidere, quam tres illos prædones, quorum antea a me facta mentio. Sermonem etiam percipit tuum, ad obſequia paratiſſimus, duodenum adeo virorum comitatu longe præſtantior; jam etiam atque etiam vale, conſiliaque tibi data fidæ manda memoriæ. Halfdanus meritas pectore depromſit grates, ſenem hoc modo affatus: ſi numina victoriam mihi conceſſerint ac reditum, profecto, poſt exantlata diſcriminum ardua imminentium, vos conjuges inviſam, præmium redditurus veſtris beneficiis ac conſiliis dignum. His dictis ſeni valedixit, qui viciſſim quævis ei felicia lacrymabundus apprecabatur. Tandem ab invicem diſceſſerunt, & ſene tugurium ſuum repetente, Halfdanus in ſilvam abit, locaque petens inhoſpita ac deſerta, moleſtum contendit iter, cum feris belluis ſæpe luctatus; cunctis tamen periculis fortiter ſe extricavit. Præterfluxit omnino quatriduum, qvum nec homines nec tuguriculum ullum oculis cerneret; poſtea tamen tenebricoſum offendit ſaltum,

morku, ok ſier nu tvær brautir liggia ſina i hvoria ætt, ok veit nu ei hvora hann ſkal hallda, ok villdi nu Kongsſon þvi reyna racka kalls.

XVII. CAP.

Fra Halfdane ok Hallgrime ſkulabua.

NU mællti Halfdan til hunſins, gak þu nu þa brautina, ſem mier kan betur til gagns at koma, ſva framt þu villt mier trur reynaſt. Rackinn liet til Kongsſonar, ok rann a þa brautina, er meir horſþi til *landnorþurs*, ok geck Kongsſon þar eptir ſem rackinn fetaþi undann, ok allann þann dag gieck hann þar til deige tok at halla, ok nu ſier Kongsſon ſkala ſtanda ſtorann miog i einu ſkogar rioþri. Hann geck nu þangat, var þar hniginn hurþ at giætti, ok finnur Kongsſon at ei mune lokat, ok fatt manna muni heima vera. Geingur þvi at hurþinni, ok hrindur henni a gatt, ok hrock hun ur ſkorþum, geingur nu Kongsſon i ſkalann, enn ſem hann rekur hofuþit inn fyrir giætturnar, kemur ſverþshogg a hals honum, ſva at ſteirn eirn hraut ur ſverfunni, enn Halfdan fiell a bæþi hnie, ok hefþi hann nu hofuþit miſt, ef ei hefþi ſteinaſverfannn hliſt honum. Nu ſpratt Kongsſon fliott a fætur, ok ſier nu at trollkona kiemur liot ok trollsleg framm at hurþar baki, meþ ſverþ

då twänne wägar ligga hwar å ſin ort/ wetande ej hwem han ſkulle hålla; ty tänkte han at röna eller förſöka gubbens racka.

17. Cap.

Om Halfdan och ſkogsſtrykaren Hallgrim.

NU ſade Halfdan till hunden: gack du nu den wägen/ ſom kan koma mig bättre till gagns/ ſå framt du will röna(s) at wara mig trogen. Hunden ſåg till Kongsſonen/ och ſprang å den wägen/ ſom mera låg i nordoſt/ ty gick Kongsſon där efter/ ſom hunden fotade undan/ framhärdande där med allan den dagen till aftonen/ och då ſåg han et mycket ſtort näſte ſtå i en ſkogsrödja; dit gick han och fann at dören ſtod å glänt/ och war ſåledes ej tillykter/ ſamt at fåå männiſkor måtte där hema wara. Han går då till dören/ ſlår hånne up/ ſå at hon flyger af hakarna/ och ſtiger ſedan in i näſtet; men ſom han räckte hufwudet in för dörgåtan/ kom et ſå hårt ſwärdshugg å hans hals/ at en ſten rök ur ſtenſwarfwan/ eller den med ſtenar beſatta halsduken/ och han ſjälf föll å båda knäna/ hafwande nu miſt ſit hufwud/ om ej ſtenſwarfwan komit för hugget och beſkyddat honom. Strax där å ſprang Kongsſon up/ och ſåg at en ful och trolſlik jättinna kom fram bak om dören/ med ſwärd i handen/ och war hon Reſens dotter Gullkula. På denna Skjeßan eller trollpackan löpte Halfdan/ kjörde hånne neder till jorden/ och bröt

tum, ubi viarum divortia; dubius itaque quodnam eorum potiſſimum ſectaretur, ſagacitatem dexteritatemque canis experiri, omnino e re eſſe duxit.

CAP. XVII.

De Halfdani cum prædone Hallgrimo congreſſu.

CAnem proinde alloquutus mandavit, ut eam ingrederetur viam, quæ ſibi majori foret utilitati, ſi modo fidem comprobare vellet ſuam. Ille ad Halfdanum reſpiciens, ea perrexit via, quæ magis in *caurum* ducebat, præeuntemque toto illo die ſequebatur Halfdanus, usque dum veſpera conſurgeret, mox domum conſpicatus ingentem, quæ in planitie quadam ſilveſtri exſtructa erat. Ad hanc acceſſit, cumque janua ſuo ſe leviter verſaret cardine, eam apertam, paucosque domi fore hoſpites judicabat. Januam idcirco comprehenſam, tanta pandebat vi, ut poſtibus excuteretur; ingreſſurus autem vix caput intulerat, qvum gladius collo ejus vehementiori adactus impetu, lapidem vel gemmam linteolo extruderet, ipſeque in genua ſuccumberet, caput procul dubio amiſſurus, ni gemmata linteoli pars obſtitiſſet. Ocyus ergo ſe erexit, indidem prodigioſæ ſtaturæ & faciei mulierem contuitus, quæ a poſtico prorumpens gladium præferebat, fuitque gigantis filia Gullkula. Hoc ille monſtrum impetu proſtravit ſubito in terram, colloque ejus fracto, cum quiete feſſa levare vellet membra, januam clauſit, mox lectum

ſverþ i hendi, ok var þetta Gullkula dottir risans. Halfdan hliop nu a *ſkieſſuna*, ok keirþi hana niþur at jorþu, ok ſnaraþi hana ur halslyþnum, ok tok nu hvilld um ſtundar ſaker, enn liet aptur hurþina, ſier Kongsſon þar ſæng ſtora ok nægþ gulli. Enn ſem liþit var a kvolldit, heyrir hañ at faſt var til jarþar ſtigit uti, ok þyckiſt hann nu vita at þetta mune Hallgrimur vera, ok geck þvi a hurþarbak ok ſtoþ þar, þa var uppſleigit hurþinni, ok ſem Hallgrimur ſetti inn hofuþit ok hygſt inn at ganga, hio Kongſon ſinu ſverþi a hals honum, ok ſetti af hofut hans viþ herþar. Eptir þetta geck Kongsſon til naþa, ok ſem hann hafþi litla ſtund ſofit, kemur Hallgrimur at ſængini ok dottir hans, ok *geingu* nu *aptur* bæþi, var nu eigi til ſetu buit, ſkauſt Halfdan ur ſænginni ok rieþ a riſann, ok tokſt meþ þeim horþ rimma, ok geck nu allt ur lægi. Enn rackinn hliop a ſkieſſuna, ok ſetti ſinar *klær* ok kiapt i kviþ hennar, ok reif burt allan magalinn, ſva ynniflinn flæktuſt um fætur henni, ok fiell hun viþ þetta meþ illu oſkri, enn Halfdan felldi riſann a miaþmar bragþi. Ok var nu litit af nottu, kinti nu Kongsſon bal ok brendi þeſſi flogþ, ok var þar um nottina.

bröt hännes hals ur leden; ſedan hwilade han ſig en ſtund, ſlöt dören till, och ſåg en ſtor ſäng ſamt myckt guld. Men när det war något lidit å kwällen, hörde han at en kom hårt ſtigande på marken utanföre, och tycktes ſå weta, at detta måtte wara ſjälfwa Hallgrim; han gick dy bak om dören och ſtod där, och i det ſama wart dören upſlagen, men då Hallgrim ſtack in hufwudet, och tänkte at gå in, högg Kongsſon med ſit ſwärd å hans hals, ſå at hufwudet gick af wid härdarna. Sedan gick han till hwilo, och ſom han hade liten ſtund ſofwit, kom Hallgrim in tillika med Dottren, ty de woro nu båda igengångna, och war ſåledes för Halfdan ej tid at hwila ſig; ſprang han därföre ur ſängen, grep i reſen, och wart deras kämpning myckt hård, ſå at det geck ur alt lag. Men hunden lopp å trollpackan, ref med klona och bet med kjäften ſå hännes kwed, at hela magan föll bort, och inälfworna ſläcktes om hännes fötter, hwar på hon ochſå föll neder med illakt ſkri. Men Halfdan fällde Reſen där med, at han ſtötte ſina ben eller knän mot hans höft, och ſlog honom ſå kull. Då war myckt lidit å natten, och dy uptände Kongsſon et bål, och brände där å deßa trollen, hwarefter han där jämwäl drögde den natten.

XVIII. Cap.

lectum inveniens vaſtum, magnamque auri copiam. Veſpera autem noctis vices reducente, ſonum audit gravis avidique greſſus, ex quo conjecturam fecit, Hallgrimum tum rediiſſe. Hinc poſtico repetito, parumper ibidem conſiſtebat; recludebatur mox janua, cumque Hallgrimus introiturus caput intruſiſſet, Halfdanus intentato contra jugulum ejus gladio, id ipſum humerotenus abſcidit. Deinde lecto placuit requieſcere, poſtquam autem parumper ſomno indulſiſſet, Hallgrimi ejusque filiæ ſpectra ad lectum audita ſunt accedere; ſomno itaque diſcuſſo ſurrexit, extemplo in gigantem ruens, incruduitque vehemens adeo lucta, ut exemplo caruerit. Interea canis filiam aggreſſus, ungvibus & dentibus alvum ejus laceravit totam; jamque inteſtina pedibus ſeſe circumvolventia, ipſam magno clamore præcipitem dederunt & exanimem. Halfdanus autem gigantem feliciter proſtravit, lumbos ejus ſuis infringendo genibus. Adulta adeo nocte, rogum accendit, in quem poſtquam monſtra illa injeciſſet flammis conſumenda, reliqvum noctis ſomno tranſegit.

Cap. XVIII.

XVIII. CAP.

Fra Halfdane ok ſkalabuanum Kol.

AT morni geck Halfdan burtu ok læſti ſkalanum, ok rann nu rackin undann þann dag til kvollds, þar til at hann ſier ſkala ſtanda, ok var hann opinn, geingur nu Kongsſon inn, ok ſier par nægþ allskyns auþæfa. Nu geingur Halfdan ut, ok telgir handkiefli, ok ſem rockvaþ er, ſier hann mann af ſkogie ganga ſvartann ok trollslegann, hann var girdtur ſtorri *ſkalm*, ok bar *meis* ſtorann a baki ſier, honum fylgdi racki ſtor ſem naut, ok hleypur rackinn at *K*ongsſyni meþ gapandi gyni, enn Kongsſon rak kieflit i kiapt honum milli goma, ſva þaþ ſtoþ faſt. Nu ſier Kolur þetta, ok varþ af þeſſu reiþur, ok kaſtar ſinn byrþi, ok bregþur ſkalminne, ok hoggur at *K*ongsſyni, enn hann viek ſier hia, ok kom hoggit i eykina, enn *K*ongsſon hio aptur til Kols, ok klauf burt allann ſkiolldinn vangañ, meþ eyranu ok ſkiegginu, ſva ſkein i hans gyn. Snaraþi nu Kolur ſkalminni, ok hliop a Kongsſon, ok varþ þeirra glyma bæþi horþ ok laung, þo fiell Kolur um eikiſtofn, ſva hriggurinn brotnaþi. Nu kveikti Kongsſon elld ok brendi þuſſann, ſyþann mællti hann til rackans, nema þu þionir mier alla þina æfi, ok giorir allt þaþ ek byþ þier, ſkalltu dre-

18. Cap.

Om Halfdan och Skogsröfwaren Kol.

EMot morgonen gick Halfdan bort och låſte nästet igen, och lopp hunden undan den dagen alt till qwällen, hwar efter Kongsſon ser et näste stå öpet, och går så in, finnande där allſkjöns rikedomar: Därnäst gick han ut, och tälgde sig en handkjäſle; men wid ſkymningen ser han en mann gå af ſkogen, som war swarter och trollſliker; omgjordad med en ſtor och ſtark ſlagswärja, och bar han en mes eller widjekorg på ryggen. Hafwande i följe en hund, som war ſtor såsom et nöt, och lopp han ſtrax till Kongsſonen med gapande käft; men han wräkte kjäflen i hundens käft mellan gomarna, så at han ſtod där faſt. Detta såg Koler och wart så wred, at han kaſtade ſin börda bort, och lyfte up ſlagswärdet, huggande därmed till Kongsſonen; men denna wek sig å sidan, och kom då hugget i et trä; hwarpå han högg till Kol igen, och klöf bort hela den ena kinnbacken, med örat och ſkägget, så at hela hans gap ſtod öpet. Nu kaſtade Koler ſit ſwärd och lopp på Kongsſonen, bliſwande deras bråttande både hårt och långt: doch föll Koler omſider öfwer en trästubbe, och bröts så hans rygg i sönder. Då wäckte Kongsſon up eld, och brände up denna Jätten, sägande ſedan till hans hund således: utan du tjenar mig allan din lifstid, och gjör alt det jag bjuder dig, ſkall jag dräpa dig

CAP. XVIII.

De lucta Halfdani cum prædone Kolo.

SUrgente die Halfdanus clauſa domo abivit; præcurrebat autem ipſum canis quoad nocteſceret. Tum in ædem quandam incidit apertam, eamque ingreſſus, perplurimas reperit opes. Mox tamen exivit, fuſtem ſibi cultro confecturus, eoque parato, ſub crepuſculum e ſilva vidit erumpentem virum nigri coloris monſtroſique corporis; Eratque is cinctus gladio ingenti ac lato, cribrum autem vimineum tergo portabat, comitatus præterea tantæ molis cane, ut bovem fere exſuperaret. Hic mox rapidis paſſibus & hianti rictu ad Halfdanum procurrit; ille tamen fuſtem mox faucibus ejus immiſit, gutturique altius fixum reliquit. Hoc facto Kolus irritatus onus abjecit, gladio vibrato ictum Halfdano impreſſurus, ſed qui ab illo ſubita corporis declinatione eluſus, proximam feriebat arborem; Halfdanus proinde Kolum viciſſim ſtricto mucrone aggreſſus, genam ejus alteram cum aure ac barba abſcidit, adeo ut deinde patulo ſubſiſteret rictu. Tunc vero enſe abjecto, totis in Halfdanum ruebat viribus, luctam cum ipſo occipiens immanem; tandem tamen ipſe trunco adactus, tergum fregit. Halfdanus autem igne ſuſcitato, cyclopem Vulcano obtulit, mox canem ejus minaci affatus voce, quod ſi quamdiu viveret, ſibi domino ſervire, juſſaque ſingula exſequi nollet, actutum occideretur fuſte, in faucibus ejus ſemper perſtituro. Cum autem canis

drepast at þessu kefli, ok þar skall þaþ æ standa sem nu er þaþ. Rackinn heyrþi þetta, ok skreiþ at fotum Kongssonar, ok tok hann nu kieflit burtu, er hann sa þaþ hundurinn tok at sina a sier auþmyktar merke. Nu var Kongsson þar um nottina.

dig med denna kjäslen / som och altid skall stå där fast / som han nu är. När hunden hörde detta / kröp han till Kongssonens föter / och tog han då kjäslen bort / emedan han såg då / at hunden synte et ödmjukt märke. Sedan war Kongsson där om natten.

XIX. CAP.

Fra Halfdane ok Sel skalabua.

AT morni geck hann leiþ sina, honum fylgþu baþir rackarnir, ok geck hann nu þann dag til kvollds, ok sa nu hinn þriþia skalann, ok geck at dyrum ok giorþi sier kylsu eina. Nu sier hann mann litt klæddann ok illa skaptann af skogie ganga, sa var har ok stor sem troll, hann bar fuglakippu a baki, enn dauþann biorn i fyrir, undann honum rann kvikindi eitt, ok ruddi upp molldu ok jorþu sem mioll væri. Siþann baþ Kongsson rackana at ganga a moti risanum, enn hann gieck moti gilltunni, ok hafþi Kongsson sverþ i hægri hendi enn kylsuna i vinstri, ok rieþst sva moti henni. Var þeirra atgangur harþur, ok tok hun viþ hvorio hoggi meþ kiaptinum, enn sem Kongsson sier, at eigi muni sva buit standa meiga, hliop hann i lopt up, ok slo til gilltunnar a vangann, sva hun laut miog undann, syþan hio hann meþ sverþi a hals henni, ok tok ei a. Sem risinn sier þetta, greniaþi hann grim-

19. Cap.

Om Halfdan och skogsröfwaren Sjel.

WJd morgonstunden gick han sin led / i sällje af båda hundarna / hela den dagen till kwällen; seende så det tridje nästet / dit han och gick till dören / och gjorde sig en klubba. J det samma ser han en litet klädder och ful skaptet mann gå af skogen / som war hög och stor såsom et troll / bärande et fuglaknippe å baken / men framföre en döder biörn; så rände och en trollsugga undan honom / som rödde och bökade up mullen samt jorden / såsom en annan lös snjö. Kongsson böd då sina hundar at gå emot Resen / men siälf gick han emot gyltan eller suggan / och hade et swärd i den högra handen / men klubban i den wänstra / springande således på hänne. Deras åtgång war hård / och tog hon emot hwart hugg med kjäften; men när Kongsson såg / at sådant måste ej länge påstå / lopp han i luften up / och slog till suggan å kinbacken / så at hon hängde hufwudet nog å sne / sedan högg han wäl med swärdet å hännes hals / men det bet ej där å. Som Resen ser detta / grånjade han grymeliga / och tänkte at stiga dit / men hundarna sprun-

nis hoc audito, pedibus adreperet Halfdani, fustem hic etiam mox extraxit, facile utpote animadvertens, canem isto gestu, obedientiam suam voluisse testatam. Atque his peractis Halfdano in ista domo placuit pernoctare.

CAP. XIX.

De Halfdani conflictu cum Selo prædone.

AUrora lucem referente, abeuntem Halfdanum bini jam stipabant canes, itinereque ad vesperam usque continuato, tertia ipsi apparuit domus, ad cujus ostium properans, clavam cœpit formare. Paulo post virum male vestitum, ac deformem, e saltu vidit emergere vicino; is proceritate ac mole corporis giganti haud impar, vinctas post tergum nodis aliquot gestabat aves, confossus autem ursus a pectore pendebat; præterea sucula eum præcurrebat, quæ humum obviam instar recentis nivis rostro suo effodiebat. Jussit ideo Halfdanus canes suos gigantem aggredi, ipse vero suculæ occurrere maluit, moxque gladium dextra, clavam autem sinistra manu præferens, fortius in eam involat. Acri utrinque conflictu pugna instituta, cumque sucula quemvis ictum dentibus exciperet, Halfdanus pugnæ impatiens dubiæ, saltu in eam altiore invectus, genam ejus tanto perstrinxit robore, ut caput admodum nutaret. Incussit etiam mox gladium contra jugulum ejus, sed ictu

grimmlega ok hyggur þangat at hallda, enn rackarnir rieþust moti honum, ok rifu ok bitu hann meþ æþi, enn hann slo ok lamdi meþ sinni staung, ok kom a þa aungvo hoggi. Enn sem Halfdan sier þetta, hleipir hann undir gilltuna, ok var þeirra glyma harþla straung, enn sva lauk, at Kongsson keirþi hana til jarþar niþur, ok greip i lær hennar ok reif þ:þ undann, ok varþ þaþ hennar bani. Siþann geingur hann þangat sem risinn a leik viþ rackana, ok slær til hans meþ kylfunni, enn þaþ var sem ecki, Selur hoggur nu til Kongssonar, ok klauf allann hans skiolld, sva Kongsson fiell a knie, hann spratt upp skiott ok hio til Sels, ok sundur skaptit a skalminni milli handa honum, sva af for annar hreifinn. Nu hliop Selur a Kongsson, ok villdi nu bæþi bita ok rifa, enn Kongsson kreisti sva fast hofut Sels, at dreirinn floþi bæþi af nosum hans ok munni. Nu þreif Halfdan enn i kollin a Sel, ok reif burt eyrat ok alla vangafilluna, hafþi Kongsson nu meir enn fullt i fangi, enn rackinn Kolsnautur, reif i nasir risans sva bæþi hrutu ut augunn. Nu hliop hinn rackinn at, ok rifu nu andlitit burt af Sel, enn Halfdan lagþi sinu sverþi framann i kviþ hans, sva utgieck um bakit, ok varþ þaþ banij Sels. Brenndi nu Kongs-

sprungo då mot honom, refwo och beto honom fasliga; han slog wäl och lamde dem med sin stång, men kunde ej få något hugg på dem. Slikt ser nu Halfdan, han löper därföre under suggan, och wart så deras brottande mägta strängt, men det lyckade så, at Kongsson kjörde hänne till jorden neder; grep sedan i hännes lår, och ref det så bort, hwar af hon jämwäl fick sin bane. Sedermera går han dit, som Jätten stridde med hundarna, och slår till honom med klubban, men det war såsom intet; därföre högg Resen till Kongssonen och klöf hela hans skjöld, så at han föll å knä, doch sprang han snart up, och högg till Sjel, så at swärdskaftet gick i sönder mellan Jättens händer, och det ena fästestråfwet föll af. Nu lopp Sjeler på Kongssonen, och wille både bita och rifwa honom; men han kramade Sjels hufwud så fast, at blodet flöt så wäl af hans näsa som munn. Strax där på grep han i kulien eller luggen å Sjel, och ref bort örat, jämte alt kjäfteskinnet, så at Kongsson hade handfånget mer än fullt; men hunden som följt Kol, ref Resens näsa af, hwar efter båda ögonen rüko ut. Och i det sama kom den andra hunden, och refwo de så båda andletet af Sjel, men Halfdan lade sit swärd fram i hans kwed, så at udden gick ut om baken, och wart detta Sjels bane. Halfdan brände honom sedan up tillika med suggan, å et bål, och war han då nog stel och möd-

ictu incassum transeunte. Gigas horum conflictu commotior, rictu ferociens immani, illuc tum excursurus erat; canum tamen opportuno interventu retardatus, dum hi morsibus eum lacerarent sævioribus, ipsos vicissim vecti seu pertica quadam pulsare ac verberare cœpit, sed illi ictus quosvis altiores obliqua declinabant fugacitate. Halfdanus proinde tempori consulturus, denuo contra suculam vehementi proruit impetu, luctaque perfunctus acerrima, eand feliciter subvertit; femur deinde ejus comprehendit alterum, evulsitque totum, ipsam adeo morte mactans repentina. Hac confecta pugna, ad gigantem cum canibus colluctantem progreditur, quem quidem clava mox percussit, sed conatu minus damnoso. Hinc Selus ense contra Halfdanum directo, scutum ejus diffidit totum, quo etiam factum, ut submisso procumberet genu; protinus tamen se erexit, ictum adversus Selum tam vehementi nisu ingeminans, ut capulum latissimi ensis intra manus dissiliret, excusso simul altero reticulati operis tegumento. Tum vero Selus conatu se effundebat maximo, Halfdanum & morsurus & laceraturus; sed ille caput ejus tanta mox compressit vi, ut sangvis per nares ac ora erumperet. Deinde in capillos ejus involavit, & altera aure cum adhærente gena evulsa, plenas ejusmodi spoliis retulit manus; canis autem quem Kolus possederat, naribus ejus laceratis, oculum expressit utrumque. Accessit eodem momento alter canis, junctaque adeo opera, omnem Selo detraxerunt vultum; postremo etiam Halfdanus per viscera ejus ferrum adegit, mucrone ipsum penetrante tergum, eoque accepto vulnere animam exspirabat. Hinc rogo exstructo Selum una cum sucula combussit, ipse jam diutino fes-

 sus

Kongsson upp Sel ok gilltuna a bali; ok var nu stirþur miog ok moþur, ok sva rackar hans, ok hvilldust þar hinu næstu nott (þriar nætur), ok villdi syþann burtu hallda.

mödder / såsom och hans hundar. De hwilade sig där nästa natten / (tre nätter) och wille Halfdan sedan fara dädan.

XX. Cap.

Halfdan finnur Yngigerþe

AT morni var veþur allblitt, ok geck nu Kongsson leiþ sina, enn læsti skalanum, þann dag allann gieck hann til kvollds, ok kom syþann at eirnri *moþu* harþla breiþ, meþ striþum fossum, þottist hann giorla kienna hana, eptir sogu kallsins fostra sins, ok skaut sier þar skala um nottina. At morni var hann arla a fotum, ok geck syþann til moþunnar, ok sem hann hafþi litla stund meþ henni geingit, fann hann bat meþ arum, ok varþ viþ þesta glaþur miog, ok stie sva a þennann bat, meþ baþa sina racka, ok kom sva klacklaust yfir þennann straum. Syþann drack Kongsson af horninu þvi kierling hafþi honum aþur giefit, ok geck siþann leiþ sina dag allann til kvollds, ok tok aungva hvilld, ok nottina meþ, allt til dags, ok a dag þann allt til hinnar þriþio stundar. Siþann hitti hann braut eina, ok geck hana allt þar til hann kom at *borg* eirnri, su var bæþi ha ok stor, ok geck hann nu at porti staþarins ok skygndist um. Nu sem hann er kominn at þessum staþ, lytur hann standa a murnum þria-

20. Cap.

Halfdan finner Ingegårda.

OM morgonen war wädret mycket blitt / och gick dy Kongsson sin led / låsande nästet igen ; han gick allan den dagen till qwällen / och kom sedan til en sjö eller bred elf / med strida watnfall / och tyckte han sig den gjörliga igenkänna / efter gubbens / sin fosterfaders saga / gjörandes sig där i hastighet en koija. Men om morgonen war han arla å fötterna / och gick sedan till elfwen ; och som han hade liten stund ut wid hänne gått / fann han en båt med årar; wart så wid detta nog glad / och steg i båten med bägge sina hundar / komande således hinderlös öfwer sama ström. Sedan drack han af det hornet / som käringen hade honom gifwit / och gick därpå sin led / all den dagen till qwällen; han tog ingen hwila / utan gick den natten med / alt till deß dager wart / då han jämwäl fortsatte sin resa alt in på tredje stunden eller timan. Sedan hitte han en wäg / och gick den fram / så länge han kom till en borg / som war både hög och stor / hwarpå han steg till stadsporten / och såg sig om. Wid denna hans ankomst till staden / hände sig at han såg tretijo härli wackra Jungfrur stå på muren / doch war en allrafägrast / och

sus certamine, quo etiam canes haud parum langvebant. Postqvam autem proxima nocte (trinoctio) lassata recreavit membra, susceptum perficere iter voluit.

CAP. XX.

Halfdanus Ingigerdem invenit.

TItan serenum jam ascenderat Olympum, qvum Halfdanus obserata domo, viæ iter ingreditur, diurni temporis spatium emensus, donec ingruente Hespero ad fluentum accederet vastum & rapidum, quod cum ex luculenta senis nutritii descriptione agnoscere sibi visus esset, propter litus nocturnum sibi sub casa frondea parabat hospitium. Multo deinde mane exsurgens, fluentum repetebat, illius autem parumper seqvutus ductum, in cymbam incidit remis instructam, unde probe exhilaratus, protinus eandem cum utroque conscendit cane, fluentumque sine ulla trajecit noxia mora. Tum vero cornu delibato, dono vetulæ, viam perrexit usque dum nox tenebras offunderet; jamque quiete posthabita omni, prius gradum haud cohibuit, quam proximi diei hora tertia. Tunc enim lata tritaque inventa via, gressus glomerabat avidiores, tandem ad castellum quoddam perveniens, celsum pariter ac vastum, cujus portam cum subivisset, oculos huc illuc versabat curiosos. Ibi in mœniis triginta vidit perstare virgines admodum speciosas, inter quas tamen una Veneris instar eminuit, Halfdanum, labellis risu laxatis, hunc

þriatyu jungfrur *harþla* friþar, þo var su ein, er af ollum bar, þessi mællti til Kongssonar, ok brosti viþ, nu er vel, at þu ert hier kominn Halfdan Kongsson, ok mun þier þyckia mal, at sia aptur glofa þann sem geymir hringinn ok lockinn, er þu forþum mistir i Garþariki, ok þu hefur leingi eptirþraþ. Halfdan mællti, ertu su hinn sama, sem kant bot vinna a þui. Mærinn kvaþ ja viþ sliku ok mællti, fostri minn er nu litt staddur, ok þarf þins fylgis viþ, ok viller þu nockut giora fyrir orþ minn, þa veittu honum lyþ. Eirneiginn er þier þaþ ei oskyllt, at hefna þinn a Ulfkieli, þvi hann er nu hier kominn, ok hyggur at hefna þess, at hann var a flotta rekinn af fostra minum viþ Klifnes, ok skalltu fa glofann strax, enn gullit seirna, sem ok vinnattu mina ok vilia. Kongsson mællti, ok kvaþst þaþ þiggia mundi, enn aungva sæmd a ek fostra þinum at inna, seigir hann, þo hann þyckist mier synt hafa liþ, enn þo mun ek til striþs fara, skuli þin bliþa þar amoti koma. Enn Kongsdottir baþ hann sva giora ok mællti, tak glofa minn til merkis, syþann varpaþi hun glofanum til Kongssonar, enn hann tok viþ, ok henti a lopti, ok baþ hana vel lifa. Hann geck sva þangad, er þeir striþa voru meþ storum atgangi, ok geck fliott þar at.

och talte hon Kongssonen till småleendes: det är wäl, sade hon, at du är hitkomen, Halfdan Kongsson, och månde dig nu tycka tid wara, at åter få se din handske, som gjömer ringen och hårläcken, den du fordom mist i Gardariket, och länge har eftertrått. Halfdan sade: är du den sama, som kan skaffa bot å dy? Jungfrun swarade ja till slikt, och sade: min fosterfader är nu illa stadder, och tarfwar rätt wäl dit följe och bistånd, därföre, om du något will gjöra för mina ord, då må du hjälpa honom. Så är det och ej oskyllt, at du hämnar dig å Ulfkjel, ty han är nu här komen, och tänker at söka hämd därföre, at han war å flygten drifwen af min fosterfader wid Klifnäs; och skall du nu strax få handsken, men sedan gullringen, samt tillika min wänskap och wilja. Kongsson sade: det will jag wäl emottaga, men ingen heder äger jag at bewisa din fosterfader, skiönt han tyckes hafwa synt mig bistånd; icke des mindre må jag fara till striden, och skall jag din blidhet där emot hafwa at bekoma. Kongsdottren bad honom så gjöra, och tillböd honom handsken till märkes eller wärtekn, den hon och sedan kastade till honom, och tog han honom emot i luften, bjudande hänne wäl lefwa. Han gick då dit, där de andra stridde med stort anfall, och skondade sig fram till dem.

XXI. Cap.

hunc in modum affata: omnino opportune advenisti, Halfdane regis fili, jam quippe tempus adesse existimabis, quo chirotheca tibi restituatur, quæ annulum cincinnumq; recondens, tibi erepta olim fuit in Gardaricia, cujusq; procul dubio recuperandæ desiderio, nullo non postea tempore flagrasti. Tune vero, quæsivit Halfdanus, eadem es, quæ quomodo ista restitui possit novisti? Affirmavit virgo, sic denuo orsa: heu me miseram, nutritius quippe meus jam valde graviter periclitatur, tuæ profecto indigus opis; quamobrem si quis in te verborum meorum sensus, quæso ne detrectes eidem succurrere in tempore. Præterea facile crediderim te ipsum zelo exposcendæ ab Ulfkelo ultionis haud leviter esse animatum, inprimis quod ipse jam adsit, fastuosus omnino vindex ignominiosæ illius fugæ, in quam ipsum conjecerat nutritius meus prope Klyfesnesiam; & ne præmium desit, en extempore a me chirothecam accipies, annulum autem tibi cum amicitia mea ac favore tum demum traditura sum, qvum e conflictu redieris victor. Regessit Halfdanus: hæc dona lubens utique accipio, nutritio autem tuo nullum quidem honorem debeo, quamvis ipse vel maxime existimet, se mihi auxilium tulisse; nihilosecius ad pugnam properabo, spe amicitiæ tuæ stimulatus. Monuit tum virgo ut propositum urgeret, moxque oblatam ipsi chirothecam, amicitiæ perennaturæ haud inficiandum arrhabonem, velocius projecit, quam etiam ille volantem excepit, & virgini salutem enixe precatus, ad eos, qui invicem fremebundi Martis dura ciebant certamina, haud segni se contulit pede.

XXI. CAP.

Endir oruſtunnar viþ Kyrialfsbotna.

NU ſem Kongsſon kemur at oruſtunni, ſier hann hermenn Skula Jalls fleſta hniga at jorþu, þvi ei var eptir meira enn þriþiungur lyþſins, enn hinn illi Harekur Kongur, drap menn niþur ok eyrþi aungvo. þar kiennir Halfdan Skula Jarl miog litt ſtaddann, þvi fallinn var ſa meſti hlutur lyþſins, ſem honum fylgt hafþi, ok þeir þo allir ſarir ok moþir ſem eptir ſtoþu. Oþ nu Skuli Jarl igiegnum lyþit ok drap menn til beggia handa, ſva allt þotti undann hrockva. Kemur nu moti Skula Jarli hinn illi Ulfar, og hofu þeir ſitt einvigi, enn Sviþi geck moti Hareki Kongi. Enn Ulfkiell ſterki hafþi alla fylking drepit, ok er nu kominn allt at merki Jallſins, ok ſkyfþi ſundur þann ſem merkit bar, enn Falur ok Floki Finnſku, dreifþu a menn eytri ok elldi, ymiſt voru þeir i lopti eþa a jorþu, var nu ſva harþur bardægi, at oll jorþ þotti ſkialfa, ſem a þræþi liecki, *ſpiot* ok *gaflok*, *griot* ok *orvar* flugu ſva þickt, at ei ſa heiþann himininn. Nu ſem Halfdan Kongsſon hafþi ſtaþit um ſtund, ok litaſt um kring, brynjaþi hann ſig, ok geck þangat ſem oruſtann ſtoþ, ſier hann nu Sviþa hinn ſokndiarfa i nauþum ſtaddann vera, þvi hann var i hoggfæri viþ eirn kappa, er

21. Cap.

Stridens ende wid Kyrialfsbotnar.

Nu ſom Kongsſon komer till ſlagtningen/ ſer han Skule Jarls ſtridsmånn måſtadels ſtupa till jorden/ ty dår af war ej mera kwar ån tredje delen; men den illake Kong Hareker/ dråpte folket och ſkonte ingen. Då mårkte Halfdan at Skule war nog illa ſtadder/ emedan måſtadelen af det mannſkap/ ſom honom hade fölgt/ war fallen/ alla deß utan ſom efterſtodo/ mycket ſårada och mödda. Icke des mindre ſkyndade ſig Skule Jarl igenom det fiåateliga mannſkapet/ och drap månnen å båda ſidor/ ſå at allt tycktes fly undan. Då kom honom emot Ulfer Illa/ och wart dy dem emellan en enwiges kamp/ men Swide gick emot Kong Harek. Ulfkjel Starke hade då nederlagt all Jarlens ſlagtordning/ och wid ankomſten till hans åget mårke/ ſliſde han ſönder honom ſom det ſama bar. Deßutan ſprutade Finſka Falur och Floke/ eld ſamt etter på månnen/ warande ömſe i luften eller på jorden; hwar af ſå hård ſtrid wart/ at all jorden ſyntes ſkjålfwa/ ſåſom hade den hångt på tråd; ſpiut och glafwar/ ſtenar och pilar/ flögo ſå tjokt/ at mann ej ſåg klara himelen. När nu Halfdan Kongsſon hade ſtått en ſtund och ſett ſig om/ brynjade han ſig och gick dit ſom ſlaget ſtod; ſåg han då Swide den ſlagdjårfwe wara i nöd ſtadder/ ty han ſtod i huggfård emot en kjåmpe från Bjarmaland/ Koler

CAP. XXI.

Exitus prælii ad fines Kyrialorum habiti.

QUamprimum Halfdanus ad locum pervenit prælii, pleroſque Skulonis Jarli milites evanidos proſterni animadvertit; reſtabat quippe tum tertia tantum exercitus pars, cujus tamen plurimos Harecus rex, hominum nequiſſimus, funeſto metebat enſe, ne uni quidem incolumitatem concedens. Probe itaque prævidebat Halfdanus, quam facile de Skulonis pelle luderetur, poſtquam pars maxima copiarum, quas antea ſequaces habuit, jam deleta, reſidua autem laſſata ac vulneribns propemodum confecta erat. Skulo Jarlus nihiloſecius per medios cuneos prorumpens, utrinque multa graſſabatur cæde, cunctis impetum ejus reformidantibus. Tandem Ulfus ei ſeſe obvertit, ambo mox duello certamine decertantes; Svidus autem Hareco regi obviam ibat. Interea Ulfkelus omnem Jarli phalangem disjecerat, jamque contra ſigniferum ejus invectus, eum actutum diſſecuit. Præterea Finniæ reges Falus & Flokus in obvios venena igneſque evomuerunt, alternis aëra ac campum pervagati. Hinc horrendum adeo obortum prælium, ut ſolum ipſum, ceu de filo pendulum contremiſceret, quin etiam cœlum ipſum denſiſſima lancearum, pilorum, ſaxorum & ſagittarum ejaculatione, quaſi nimbo obduceretur. Itaque poſtquam Halfdanus paulisper moratus mirabundos circumtuliſſet oculos, loricam indutus in campum procedit; cumque Svidum ſtrenuum

er *Kolur* hiet, hann var af Biarmalandi, stor sem Jotun, ok bitu einginn jarn, var nu Sviþi nær sem fallinn af hættum sarum, bregþur nu Kongsson sinu goþa sverþi, sem bæþi var biart ok biturlegt, þaþ var atta spanna fra nieþalkafla til hoggstaþar. Veþur þa Kongsson framm ok hoggur til Kols tveim hondum, sva sundur hrock hialmurinn, enn eigi beit a haus risans. Sem Kongsson litur þetta, hopaþi hann a hælu aptur, ok tok eirn steirn, er hann sa liggia a vellinum, ok varpaþi honum fyrir briost risans, sva inngeingu brynguteinarnir, enn risinn horvaþi a bak aptur til jarþar. Nu brosti Kongsson, ok baþ rackana raþa risann af dogum, rieþu þeir þegar baþir a hann, ok risu hann allann i sundur. Nu varþ Sviþi glaþur, er hann sa sinn herra heilann aptur kominn þangat, ok fagnaþi honum sem vonlegt var. Nu sier Halfdan hvar Ulfkiell drepur sem mest hvorn sem fyrir stoþ, snyr þa Kongsson a moti honum ok mællti, aungva goþa kiærlecks kveþio a ek þier at greiþa, þu hinn fuli forræþari ok leiþi drottins svikari. þu varst hirþmaþur foþur mins Eysteins Kongs, enn meþ aungri trygþ hefur þu þig halldit, hvorki viþ hann nie mig, helldur sem sannreyndur svikari ok leiþur nyþingur hefur þu þig halldit, þvi skal þier skiott skomm skiella skalkur leiþur ok skauþ, vesta

Køler (Krabbe) wid namn, som war stor såsom en Jätte, och bet å honom intet järn, hwarföre ochså Swide nu nästan lutade till fall af farliga sår; ty swingade Kongsson sit goda swärd, som war både klart och bittert, därhos otta spänn långt från handkaflan till huggstaden. Han gick sedan hastigt fram, och högg till Kol (hwilkens camerat het Grubbe) med båda händerna, så at hjälmen sprang sönder, men på Resens hufwud bet det intet. När Kongsson detta märkte, wek han tillbaka och tog up en sten, den han såg ligga å wallen, och slängde honom mot Resens bröst, så at bringebennen gingo in på honom, och han sjelf föll baklänges till jorden. Wid detta smålog Kongsson, och böd båda hundarna taga Resen af daga; de sprungo då båda på honom, och refwen all sönder. Nu wart Swide glader, när han såg sin Herre wara hel och sund dit återkommen, och fägnade honom storliga, såsom mann wäl kan tänka. Sedan märkte Halfdan hwar Ulfkjel dräp som mäst hwar och en, som för honom stod, ty skyndade han sig emot honom, och sade: ingen god kärleks helsning äger jag dig at bära, du fula förrädare och leda drottswikare; Du war min faders Kong Östens hofmann, men med ingen trohet har du dig hållit, hwarken mot honom eller mig, fast hellder såsom en sannrönter swikare och leder nidinge; ty skall du snart få skam, leda skalk och märresons wärsta trollborne pigounge, och treskwullen i allo. Nu wart Ulfkjel mägta wreder; han rasade till Kongssonen, och högg

um ad incitas redactum cerneret in duello cum pugile quodam Biarmensi, qui *Kolus* * dictus gigantea superbiebat mole, nec ullo noceri poterat ferro, Svidum tot aggravans vulneribus, ut casui proximus esset; confestim gladium distrinxit micantem ac acutum, prætereaque octo spithamas vel dodrantes longum, a manubrio videlicet ad cuspidem. Deinde Kolo impiger occursat, adactoque adversus eum ambabus manibus mucrone, galeam quidem diffidit, caput autem mansit illæsum. Hoc viso paulum retrocedendo lapidem è campo sustulit, qui pectori gigantis impactus costarum infregit juncturas, ipsumque terræ versus solum dedit supinum. Halfdanus eapropter risu gestiens lætissimo, ut canes giganti isti vitam abrumperent, mandavit. Nec mora junctis viribus in eum involantes, totum in parvas dilacerabant partes. Svidius tum regis filium salvum advenisse conspicatus, ut par erat, læto gaudia testabatur plausu. Halfdanus autem viso Ulfkelem ferocius obstantes prosternere, obverso gradu accedens eum his affatur: amica salutatione te prorsus indignum judico, homuncionem utpote perduellem, ac domini tui proditorem nefarium. Tunc enim, quamvis regis Eysteni purpuratus, perfidia in illum & me innotuisti insigni, prorsus adinstar noti insidiatoris ac sycophantæ, hominumque vilissimi? proinde mox pœnas dabis nequitiæ tuæ, exsecrande nebulo, furcifer, e mancipio nate, ac ad omne nefas prone. Ulfkelus tum in iras

* Torfæi expl. memorat eum vocatum *Krabbe*, & signiferum fuisse Regis Hareci; comitem etiam habuisse pugilem *Grubbe*.

sta þrælborinn þyarson, ok þriotur at ollu. Nu vart Ulfkiell æfa reiþur ok rieþi amoti *Kongssyni*, ok hio til hans allgrimlega i hialminn, sva ei þottist Kongsson meira hogg feingit hafa, nu hio Halfdan til hans aptur, ok kom hoggit i hialminn, ok sneiþ af barþit ok hægra eyrat meþ vangafillunni, ok af oxlina, ok burt aflvoþvann ur armleggnum. Uiþ þetta hogg horvaþi Ulf kiel til baka aptur, ok var nær sem fallinn. Nu kemur Floki aptan at Kongssyni, ok slo yfir hann þoku ok elldingum, ok hio til hans þvert um herþarnar, sva at Kongsson fiell flatur a jorþ, enn bloþ fiell ur nosum hans ok munni. Nu sia þetta rackar Halfdans, ok raþast nu a Floka, varþ hann þa at ormi eþa dreka, ok spuþi eytri a hundana ollu meiginn, var atgangur þeirra hræþilegur, sva hvorir rifu þar aþra, þar til þeir allir floktu i sundur af sarum. Nu skal greina af Kongssyni, at hann komst a fætur aptur, ok hyggur nu at veita lyþ rackunum, er þa varpat sva storum steini fyrir briost honum, at hann var nær sem fallinn. Var Ulfkiell nu þetta, ok hugþi at kliufa Kongsson i tennur niþur, ok hefur upp sverþit tveim hondum, sier nu Kongsson at ei ma sva buit standa, hleypur þvi at Ulfkieli, ok hoggur til hans meþ sverþi, ok kom a hondina hægri, ok tok af i ollbogabotinni, ok

högg honom grymeliga i hjälmen, så at Kongsson tyckte sig ej större hugg hafwa fått; men Halfdan högg till honom igen, och kom hugget i hjälmen, och snedde af hela ena kanten, med högra örat samt kinbenskiöttet, där till med axlebenet, och den tiockasta samt starkasta delen up wid armläggen. För detta hugget wek Ulfkjel tillbaka, och war då nära fallen; men i det sama kom Floke bak på Kongssonen, och slog öfwer honom en tökn och blixt, huggande honom twärt öfwer hårdarna, så at Kongsson föll flater å jorden, och bloden flöt ur hans näsa och munn. Detta sågo Halfdans hundar, och sprungo de därföre på Floke, men han wart då till en orm eller drake, och spydde etter å dem allestädes, hwar igenom deras åtgång wart faslig, ty de refwo hwar andra, till des de alla woro sönderstäckta af sår. Nu skall mann förtälja om Kongssonen, at han kom åter på fötterna, och tänkte så at giöra hundarna bistånd; men då wart en stor sten kastad för hans bröst, så at han därwid nästan hade fallit. Detta gjorde Ulfkjel, som tillika hade ärnat, at klyfwa Kongssonen neder till tänderna, i det han hof up swärdet twåhändes; men Kongsson såg at då ej war till dröjandes, han lopp därföre till Ulfkjel, och högg till honom i högra armen, som strax gick af wid armbogan, och föll då Ulfkjels swärd neder. Åter högg Kongsson till honom, och tog då swärdet af honom andletet, samt hakan och skägget, gjörande sig et hål nedan bröstwårtorna, och således föll Ulfkjel ned döder. Mann

iras exardescens prorupit, & ferrum galeæ Halfdani impressit, ictu tam valido, ut hic similem se a quoquam ante tulisse nullus meminerit; qui tamen inde incitatior, cæsim galeam Ulfkeli perstringendo, alterum limbum una cum dextra aure, & proxima gena, nec non capite humeri, hujusque maxime carnosa validaque mole abscidit. Hoc Ulfkelus ictu perterritus, subito pedem retro tulit, jam fere lapsabundus; ast eo ipso momento Flokus Halfdanum a tergo adortus, eum nebula suffusum fulgure mixta, transversim per humeros feriebat, adeo ut planus in terram procideret, erumpente simul multo ex naribus ejus ac ore sangvine. Cum vero canes hoc viderent, haud morati Flokum aggrediuntur; atqui ille tunc in habitum commigrabat Draconis, tetroque eos conspuebat viru, conflixeruntque adeo multa ferocia, invicem se lacerantes, donec totis laniarentur corporibus. De Halfdano autem hoc narrandum, quod jam tum quidem consurrexerit, opem laturus canibus, mox tamen tantæ molis lapis pectori ejus impactus fuit, ut propemodum labasceret. Hunc ictum vibraverat Ulfkelus, jamque Halfdani caput ad dentes usque stricto utraque manu gladio diffissurus erat, ni ille ocyus contra invectus, directo adversus Ulfkeli dextrum brachium ictu, hoc ipsum tum medium dissecuisset, Ulfkeli ense protinus de manu ejus excidente. Redintegrato deinde ictu, faciem ei abscidit, quin & mentum ac barbam, subsiditque ensis circa papillas, ubi Ulfkelus grave passus vulnus, exanimis in terram decidit. Proxime nunc dicendum occurrit, quod Flokus

ok fiell nu niþur ſverþit. Hio þa Kongsſon aptur annat hogg til Ulfkiels, ok af honum allt andlitit, eirneiginn hoku ok ſkiegg, ok a hol um geirvorturnar, fiell Ulfkiell þa dauþur niþur. Nu ſkal greina af Floka hinum Finſka, þar ſem hañ er at verjaſt rockunum i orms lyki, geyſandi eytri a þa meþ ſvælu ok ſvortu myrkri, aþra ſtund loga meþ leyptrandi elldi, ſva morgum ſtoþ otti af. Getur nu Kongsſon þetta at lita, ſkundar þvi þangat, ok leggur ſinu ſpioti undir bæxli orminum, ſva at i hiarta ſtoþ, enn rackarnir rifu hann grimmlega, ſva at hans innifli fiellu ut, enn fiorbrot hans voru miog hræþileg, ſva at ollum þotti ſem jorþinn lieki a þræþi, eþa ſva ſem ſior væri, nær hann er af ſtriþum ſtormi uppæſtur. Sau menn um ſyþir orminn horfinn, enn Floka hinn Finſka dauþann liggia, dugþi nu hvor ſem þrek til hafþi, þvi nu var hvorgi fritt, helldur ſva akof oruſta, at morgum hiellt viþ ſpreyng. Hoggur nu Kongsſon niþur lyþ Hareks ſem hris eþur hraviþ, var einginn ſva ſtor nie ſterkur, trauþur nie trilldur, at eigi miſti fior. Nu er Grimur i einvigi viþ Ulfar illa, ok lauk ſva þeirra viþſkiptum, at Ulfar la eptir dauþur. Geingur Grimur þa framm i miþiann herinn, hoggvande bæþi ſtort ok tiþum, enn Sviþi hinn ſokñdiarfi var nær ſem ovigur fallinn. Sem nu Harekur Kon-

gur

Mañ ſkall nu ſägja om Floke den Finſke, där ſom han är at wärja ſig för hundarna i en orms liknelſe; han ſprutade etter på dem ena ſtunden, med rök och ſwart mörker, andra ſtunden med låga och ljungeld, ſå at mången där af förſkräcktes. Detta fick Kongsſon ſe, ſkyndar ſig därföre dit och lägger ſit ſpjut under ormens bröſt, ſå at det ſtod i hjärtat, men hundarna refwo honom grymeliga, till des hans inålſwor föllo ut, och wart hans ſiältoga ſå faſlig, at alla tyckte det jorden lekte å en tråd, eller at hon ſkjälfde ſåſom en ſjö, när han af ſtrid ſtorm är uprörder. Altſå ſåg mann omſider ormen wara förſwuñen, och Floke den Finſka ligga döder, hwar efter jämwäl hwar och en, dugde eller ſlogs ſåſom han hade ſtyrka till, ty nu war ingenſtädes någon ſkonsmål, utan hälder ſå häfftig ſtrid, at mången därigenom nåſtan wart ſprängder. Kongsſon högg då neder Hareks mannſkap, ſåſom ris och rå wed; ty ingen war ſå ſtor och ſtark, ſwår och förtrollad, at han ej miſte lifwet. I medlertid war Grimer i enwige med Ulfer Illa, och lycktade deras widſkifte ſå, at Ulf låg kwar döder, hwar efter Grim gick fram mitt i heren, huggande både ſtort och tida; men Swide den ſlagdiärfwe, war då nära uttröttad och fallen. Som nu Kong Harek ſåg ſit mannſkap falla, upfylltes han af grym wrede, och lamde eller ſlog alla, ſåſom en willer warg, hafwande en ſtor klubba i ena handen, men ſwärdet i den andra, hwar igenom alt ſyntes undanryka, och undrade alla där å, emedan det war nå-

ſtan

Flokus cum canibus luctatus ſpecie Draconis, viru eructato, interdum fumo ac tenebris eos involverit, interdum flammis ac fulguribus in eos ſævierit, unde plerosque pavidus inceſſit timor. Halfdanus itaque hoc ejus conſpecto furore, celeri adproperat pede, & lanceam ſub pectus immittit Draconis, quæ adeo mox ipſa ejus penetrabat præcordia; deinde canum feroci laniatu viſcera ei exciderunt, ipſe autem jam animam agens, horrendo adeo ſtrepitu ſolvebatur, ut ſolum terræ, quaſi filo appenſum, horreſceret, vel potius inſtar maris fluctuaret, dum tempeſtatum ſævitie concuſſum, fundo exæſtuat imo. Tandem Draconis diſparuerunt exuviæ, Flokus autem mortuus jacebat; hinc adeo omnes pro virili dimicare, quiete enim ſpreta omni, tantum ciebant conflictum, ut plurimi propemodum fatiſcerent. Enimvero Halfdanus paſſim Hareci regis milites, ceu virides tenerasque virgas demeſſuit, nec tanta quis proceritate, robore, ferocia ac magica arte polluit, quin jam morte occumberet repentina. Certavit interea Grimus cum Ulfo, qui tandem ſuperatus, odioſæ vitæ depoſuit tædia; hinc Grimus poſtea in mediam invectus aciem, magnis crebrisque graſſabatur ictibus, Svidus autem diutina luctatione feſſus, in lapſum jam pronus erat. Harekus proinde ut ſuas copias proſterni animadvertit, furore circumactus inſano, rapidi inſtar lupi ſæviebat, & clavam ingentem altera manu, enſem autem altera prætendens, obvios abigendo, tantam ceteris plerisque incuſſit ſui admirationem, ut ii fugæ conſilia meditarentur. Halfdanus huic malo occurſurus, ad Harecum procur-

rit,

gur ſier lyþ ſitt falla, fylltiſt hann grimdar bræþi, ok lamdi ſem olmur vargur, hafandi ſtora kylfu i hendi, enn ſverþ i annari, ſva allt þotti undann hrockva, ok undrum giegna, ſva at viþ var buit, at allir mundu undann flya. Sem Halfdan ſier þetta fer hann moti Hareki Kongi, ok hoggur hvor i moti oþrum. Seigjum fyrſt af Fal hinum Finſka, at þa hann ſier Fioka broþur ſinn fallinn, olmaþiſt hann, ok varþ at hroſſhval, ſva at oll jorþ þotti ſundur ſprynga. Ok færþi hann nu tolf menn i jorþ niþur, enn fimm ſvelgdi hann i ſitt gyn, enn fimtann ſlo hann i lopt upp, ſva þeir beinbrotnuþu, ollum ſyndiſt elldur meþ ſtorum loga, riuka af þeſſu flagþi. Nu kom Grimur at, ok hio til þeſſa *ſkrymſlis*, enn hvalurinn ſneriſt viþ, ok ſlo ſinum ſporþi viþ Grimi ſva hann rotaþiſt. Þetta ſier Kongsſon, ok etur nu rockunum a þennann ſtora hval, ok rifu þeir hann meþ æþi, ok liettu ei fyrr enn allir lau dauþir, bæþi rackarnir ok hvalurinn. Nu er at greina af þeim Kongsſyni ok Hareki Konge, at þeir ſoktuſt leingi miog, for nu Harekur i fornu golf, ok ſia nu menn, at eirn olmur golltur æþir at Kongsſyni, ſpyandi ur ſinum kiapti eitri meþ loga a ymſa veigi, la nu Kongsſyni viþ ſpreyng at verjaſt þeſſum ovætti, ſnaraþi nu ſkilldi a bak ſier, ok hio meþ ſverþinu tvim hondum, ok hliop i lopt upp viþ

ſtan ſå wida komit/ at alla ſkulle undanfly. När Halfdan detta ſåg/ för han emot Kong Harek/ och höggo deßa då hwar emot annan. Men wi ſkolom förſt berätta om Fale den Finſka/ at då han ſåg ſin broder Floke wara fallen/ wart han raſande och gjordes till en Hwalfiſk/ ſå all jorden tycktes ſönderſpringa. Han ſlog nu tolf månn till jorden/ fem ſwålgde han i ſit gap/ och femton kaſtade han up i luften/ ſå at de wordo benbrutna; och ſyntes allom ſåſom en eld med ſtor låga rök af detta trollet. Enteliga kom Grimer dit/ och högg till detta ſkrömſl/ men hwalen wände ſig emot/ och ſlog ſin ſtjärt till Grim/ ſå at han dånade. Detta ſåg Kongsſon/ ty hißar han hundarna å denna ſtora hwalen/ och refwo de honom grymeliga/ ej förr aflåtandes/ än alla woro döda/ både hundar och hwal. Altſå är nu detta om Kongsſonen och Kong Harek at berätta/ at de ſlogos nog länge/ men omſider for Hareker i ſin gamla trollham/ och då ſåg mann/ at en willer galt raſade fram till Kongsſonen/ ſom ſpydde etter ur ſin kjäft/ ſamt eldslåga å ömſe wägar/ hwar af Kongsſon wart nåſtan uttrötter at wärja ſig för detta ſpöket; doch kaſtade han ſkjölden bak om ſig/ och högg med ſwärdet twåhåndes/ hoppandes i det ſama högt up/ och kom hugget twärt öfwer galtens bårſt/ ſkärande honom där mitt i ſönder. Alla ſågo då at Kong Harek låg der döder/ men Halfdan Kongsſon war nu mycket mödder/ och de fläſta af mannſkapet fallna/ ſom berörde bröder fölgt hade/

rit, certabantque deinde invicem alternis ictibus. Convenit autem jam aliqua de Falo è Finnia præfari; hic enim cum videret fratrem Flokum interfectum, rabie concitus, balænæ ſibi formam induit, terræ ſuperficiem haud leviter concutiens. Proſtratis quippe duodenis viris, quinos devoravit, quindenos autem in ſublime egit, mox membra fractos; viſum præterea monſtrum hoc, ignes furentibus emittere flammis. Supervenit tamen Grimus, vibrato contra balænam enſe; illa vero obverſa cauda, fortiter eum depexuit, mox animo & viribus defectum. Halfdanus hoc mœſto contuitus oculo, canes in balænam inſtigat, qui etiam avidis eam eousque dilacerabant dentibus, donec ipſi ſimul mortui conciderent. Jam vero poſtquam diutino duello Harecus cum Halfdano contendiſſet, more ſolito magicas repetebat artes, & in furioſum verrem converſus, diſtentis faucibus, venena ignesque flammantes in Halfdanum evomuit, qui adeo ad laſſitudinem usque coactus ſe a monſtro illo defendere, projecto tandem poſt tergum clypeo, ſaltu ſe extulit pernici, & transverſim ſetigerum verris collum feriens, illud diſſecuit medium. Videbant adeo omnes Harecum regem exuviis depoſitis peremtum & humi fuſum, eratque Halfdanus tum multo confectus labore, militum etiam plerique, quos fratres ſecum duxerant, jacebant proſtrati; ſupererant quippe tantummodo milleni, omnes vulnerati atque defatigati. His ille duas propoſuit conditiones, utrum ſcilicet armis ſecum amplius decernere, an victas dare manus vellent; cuncti autem ſe Halfdano dediderunt, elatoque adeo in ſublime

viþ hoggit, kom hoggit tvert um bustina a gelltinum, ok tok þar sundur i miþio. Sau allir þa þar Harek Kong dauþann liggia, enn Halfdan Kongsson var moþur miog, var nu ok flest manna fallit, sem þeim bræþrum fylgt hafþi, sva at ei stoþ eptir meir enn þusund, þo allir sarir ok ok moþir. Bauþ nu Kongsson þeim tvo kosti, annat hvort at hallda striþ, eþa giefast sier a hendur, kioru allir at ganga a hond Halfdani, ok var nu halldit upp friþskilldi, ok linti þann eiginn þessu stryþi. Liet Kongsson nu kanna valinn allann, ok flytia þa i borg, sem græþandi voru af monnum Grims. Fann Kongsson nu Sviþa miog litt færann, ok var hann heim fluttur til staþarins, enn Grim sau þeir hvorgi, hvorki lifandi nie dauþann, ok forundraþi þetta alla menn. Geck nu Halfdan Kongsson til borgarinnar, ok gafu sig allir staþarins menn a hans valld, eirneiginn jungfruinn Yngigerþur, þackandi honum alla atstoþ ok fylgi, faandi nu Kongssyni gullit, er hann forþum misti i Garþariki, til trygþa merkis þeirra falslausrar vinnattu. Varþ nu Kongsson glaþur þessu, bindande allt þetta fastmælum, ok geck syþann til sængur, ei er gietit at Kongsson veri sar. Leiþ nu nottinn, ok liet Halfdan græþa Sviþa hinn íokndiarsa, sem ok alla sina menn, liþu nu þriar nætur samt, sva ei bar meir til tiþinda.

hade, så at ej mer stod efter, än tusende männ, doch alla sårada och mödda. Kongsson tillböd dem då twå wilkår, anten at strida, eller gifwa sig i hans händer; men alla utkårade at gå Halfdan tillhanda, och wart då en fridsskiöld uphållen, hwarmed jämwäl denna strid fick sin enda. Kongsson lät sedan ransaka hela walen eller den slagna hopen, och föra dem af Grims männ in i borgen, som läkas kunde. Fann då Kongsson at Swide war nog illa medfaren, och wart han dy hemflytter till staden; men Grim såg mann ingenstädes till, hwarken lefwandes eller döder, hwaröfwer alla människor sig undrade. Gick nu Halfdan Kongsson till borgen, och gåfwo sig alla stadsmänn i hans wälld; åfwen så Jungfru Ingegerd, som tackade honom för alt biständ och hjälp, fåendes där på gullringen i Kongssonens händer, den han fordom hade mist i Gardarike, och detta till trygt märke af deras falsklösa wänskap. Wid detta wart Kongsson glader, och band en fast trolofning med Ingegärd; därefter gick han till sängs, men där om är intet förmält, at han warit sargad. Led nu så natten och lät då Halfdan läka Swide den slagdjärfwe, samt alla sina männ. Sedan gingo så tre dygn förbi, at inga nya tidender mera hände.

XXII. Cap.

lime pacis signo clypeo, prælio finis imponebatur. Lustrato deinceps campo, Halfdanus eos Grimi milites in castellum transferri curavit, quorum vulnera esse sanabilia, mitior sivit Bellona. Tum demum cognovit Svidum vulneribus affectum plurimis; hinc ille in urbem illatus est, Grimus autem nec vivus nec mortuus apparuit, cujus rei insolentia multos in admirationem rapuit. Cum Halfdanus urbem ingrederetur, universi cives ultro se suaque ejus submiserunt arbitrio; quos inter Yngigerdis, quæ auxilium operamque Halfdani grata agnoscens mente, mox aureum ipsi obtulit annulum, quem olim in Gardaricia amiserat, in signum utique incorruptæ amicitiæ. Hujus ille gaudio admodum perfundebatur, moxque fide data & accepta, de conjugio paciscebantur, ac thoro deinde coiverunt sacro; quod autem Halfdanus, quemadmodum cæteri, aliquod ab hoste retulisset vulnus, haud æque constitit. Consumta jugali gaudio nocte, Svidi strenui, ac ceterorum suorum militum vulnera liganda & fovenda curavit, præterlabebaturque triduum, qvum nil prorsus contigit novi.

XXII. Cap.

Fra Halfdane ok Skula Jarli.

ENn sem þriar nætur voru liþnar, liet Halfdan samannkalla alla staþarins innbygiendur, viliandi nu þar þinga, aþur enn hann a burtu hielldi fra Kyrialsbotnum. Kom nu samann allt folk, ungir ok gamlir, rikir ok fatækir, eirneiginn Yngigerþur Kongs dottir. Kvadde nu Kongsson hlioþs, ok innir allt af sinum ferþum, fra þvi hann hiellt fyrst i burtu ur Garþariki, ok til þess þa var komit, losuþu allir frægþ hans ok frammgaungu, ok utrietting ur ollum þrautum. Nu meþ þvi, seigir hann, at Skuli Jarl er sneipu ok vanvirþu af mier verþur, fyrir sin storræþi ok bragþafull svikráþ, er hann hefur viþ mig i frammi hapt, fyrst i þvi er hann stalst i burt af Alfsborg meþ Kongs dottur, viliandi sva bleckia mig, hvort ek þekti dottur Kols hins rama, ok eirneiginn fyrir þaþ er hann helslo Konginn Eystein foþur minn. Ok þo hann hafi mier lyþ synt, mun ek þaþ at litlu virþa viþ hann, ok sie hann nu lifs, skal hann friþlaus fyrir mier, ok utlægur um oll min riki, nema hann nu i staþ falli mier til fota, ok friþar beyþist aþur giorþra glæpa, lauk sva Kongsson sinu mæli. Sem Kongsdottir þetta heyrþi, gieck hun at Halfdani, ok lagþi baþar hendur sinar um hals honum ok mæll-

22. Cap.

Om Halfdan och Skule Jarl.

MEn når deßa tre dygn woro ledna, låt Halfdan samankalla alla Stadsens inbyggare, willjande nu där hålla thing, förr än han hölle bort af Kyrialsbottnar. Då kom saman alt folk, unga och gamla, rika och fattiga, där till med Kongsdottren Ingegärd. Böd så Kongsson at mann skulle gifwa sig ljud, eller at mann skulle wara tyst, och förkunnar han då allom sina färder, från det han först hölt bort af Gardariket, och till des det nu så wida komit war, bliswande af alla låswad för sin frägd och käckhet, samt framgång och uträttning ur alla åkomna swårigheter. Nu alldenstund, sade han, at Skule Jarl är wärd snöplighet och wanwördnad af mig, för sit stora öfwerdåd, och skjälmsfulla swikråd, som han emot mig föröswat, först i dy, at han stal sig bort af Alfsborg med Kongsdottren, willjandes således bedrägeliga fresta mig, om jag skulle få behag till Kol den Rames dotter; sedan därföre, at han ihelslog min fader Kong Östen. Så at, ändoch han hafwer gjort mig biſtånd, jag lika fullt litet har sådant at agta; om han därföre ännu wore i lifwet, skall han wara fridlös för mig, och biltog af alla mina riken, så framt icke han på stunden faller mig till fota, och beder om frid för sina tillförende begångna skjälmstycken. Och sålunda lyckte Kongsson sit tal. Som Kongsdottren detta hörde, gick hon till Halfs-

CAP. XXII.

De Halfdano & Skulone Jarlo.

HIs autem diebus exactis, Halfdanus oppidanos convocari jussit omnes; publicum quippe jam habiturus consessum, antequam e finibus solveret Kyrialorum. Convenerunt adeo diversi generis homines, juvenes senesque, divites ac pauperes, nec non ipsa regis filia Yngigerdis. Silentio deinde imperato, ordine prout cuncta ejus itinera exantlata erant exposuit, scilicet usque ab abitu e Gardaricia, ad hunc in urbem adventum; tum vero laudes ejus celebrabant cuncti, quod tot ac tam dura eluctatus fuisset discrimina. Hinc ille denuo sermonem assumens, quia inquit, Skulo Jarlus ignominia ac probris merito à me afficiendus est, ob enorme suum facinus & subdolam perfidiam, quibus me eludere studuit, cum nimirum non modo Alfburgo furtim excederet cum regis filia, me adeo captiose in amores filiæ Koli acerbi pellecturus, sed etiam Eystenum regem patrem meum, atro tolleret funere; ideoque opem, quam mihi tulerat, parvi pendere convenit, quin adeo eum, dum modo vivus fuerit, securitatis expertem omnis, ac meis provinciis cunctis extorrem pronuntio, nisi extempore pedibus meis advolutus, scelerum suorum veniam oraverit; hisque jam sermonem suum silentio rupit Halfdanus. Cum autem regis filia hæc audiret, collum Halfdani blandis complexa lacertis, hunc in modum ordiebatur: amores meos, tuum

mællti, virþ þu til elſku mina ok manndom ſialfs þins, ok væg foſtra minum, er þeſſi min hin fyrſta bon til þin. þvi þo hann hafi af dogum raþit Konginn foþur þinn, var mañdaþ hans at meiri, þvi meþ aungri frægþ var faþir min unninn af Eyſteini Kongi, helldur ſarlega a nottu ſvikinn ok felldur. Enn ſem Halfdan heyrþi þetta tok hann at broſa. Ok ſem þinginu ſkylldi uppſeigia, kom maþur eirn ſtor ok mikill vexti, ok geck at Kongsſyni, fiell a knie ok lagþi hofut ſitt i knie honum ok mællti, heill ſiertu Kongsſon, ok mattu nu lita Skula Jall, ok hogg þu nu af hofut mitt, þvi ek vil ei eiga þig yfir þvi, ok gior þu til viþ mig hvaþ þier likar. Ok hefi ek jafnann forþaſt þig, þvi ek viſſi at þin giæfa mundi ſva mikil, at bagt mundi a moti henni at ſtanda, ok er nu allt mitt mal komit undir urſkurþ þann, er þier a leggia viliet, enn þo er mier þægþ at þigga lif af þier ef koſtur er. þa mællti Halfdan, ur þvi ek ſie þig ſva auþvelldann viþ mig, þa ſkalltu lif þiggia af mier, ok ſkal þaþ hellſt i rikia, er þu gafſt mier lif forþum, er ek barþiſt viþ Ulfkiel viþ Klifnes, eirneiginn bon ok beiþni Kongsdottur. Sleit ſva þinginu, at Jar-

Halfdan/ lade båda händerna om hans hals och ſade: wärdera doch nu min älſkog/ ſamt din ägen manndom/ och ſkona min foſterfader; är och detta min förſta bön till dig. Ty ſkönt han har af daga tagit din fader Kongen/ doch är hans manndåd/ eller mannliga dygd till berömandes/ alldenſtund min fader med ingen frägd war förut öfwerwuñen af Kong Öſten/ faſt hällder om nattetid eländigt ſwiken. När då Halfdan detta hörde/ tog han at ſmå-le (frågande hänne/ hwad hon hade hwiſkat med modren drottningen Iſgerd i örat/ när hon tog up bållen/ ſom Skule Jarl ſlog hänne förbi? Hon ſwarade ſig hafwa begjärt/ at modren wille ſå laga/ at ſtyffadrens kamardör måtte näſta natt ſtå öppen. Hwar af mann finner at af de twänne Grimar/ hwarom i det 7 och 8 Cap. förmäles/ den mindre Grim warit hon ſiälf/ men den ſtore Skule Jarl.) När thinget ſkulle upſägjas/ kom en ſtor och högwäxter mann fram/ ſom gick till Kongsſonen/ föll å knä och lade ſit hufwud i hans ſkjöte/ ſå ſägjande: Hell och ſäll ware du/ Kongsſon/ och må du nu ſe Skule Jarl; hugg nu af mit hufwud/ ty jag will ej längre at du ſtår där efter/ och må du altſå gjöra med mig hwad dig likar. Jag har altjämt farit undan dig/ emädan jag wiſte/ at din lycka månde wara ſå ſtor/ at mann ſwårliga kunde hänne emotſtå; warande nu alt mit mål komit under den urſkillning och dom/ ſom du will älägga; doch täckes mig at begära och få lif af dig/ om ſå gjörligit wore. Då ſade Half-

tuum pariter decus, tanti, quæſo, æſtima, ut nutritio meo peccata iſta facilis condones; has quippe preces tibi fero primas. Et vero licet vel maxime, patri tuo ille vitam ademerit, indefeſſa tamen ejus fortitudo laudem meretur haud inficiandam; præcipue ſi tecum reputaveris, quam inhumane Eyſtenus rex etiam meum parentem, nocturnæ indulgentem quieti, e medio ſuſtulerit. Subridebat ad iſta Halfdanus *, quamprimum autem conventus dirimendus eſſet, inopinato ſupervenit vir eximiæ proceritatis, qui Halfdanum coram adiens, inflexis genibus caput ſuum in ſinum ejus demiſit, hæc ſimul effatus: ave regis fili, eccum ipſum Skulonem Jarlum; caput vero his humeris actutum abſcinde, quod nolim te illi amplius inſidiari; quin adeo voluntati tuæ inſervias. Te profecto ſemper antehac effugi, probe prævidens, fata tibi adeo fore propitia, ut nequaquam conduceret his audacius obniti; igitur quia ſalus mea a tuo generoſo pendet arbitrio, egomet te vitam ac ſalutem ſupplex poſco, ſiquidem hujus retinendæ ſpes daretur ulla **. Regesſit Halfdanus: quandoquidem te mihi adeo devotum cerno, rata etiam tibi manebit vita, præcipue quod vitali me aſſeruiſti auræ, dum infelicem pugnam juxta Klyfneſiam depugnarem; nec tamen nullam ſalutis tuæ veniam Yngiger-

 di

* Torfæi expl. memorat Halfdanum ab Yngigerde poſtulaſſe, ut ea, quæ matri in aurem inſuſurraſſet, cum emiſſam a Skulio pilam ſuſtuliſſet, ediceret. Retuliſſe adeo eam, ſe petiiſſe, ut provideret ne cubile vitrici ea nocte clauderetur. Hinc itaque cognoſcitur, ex duobus illis Grimis cognominibus, de quibus c. 7. & 8. *minorem* fuiſſe regis filiam, Skulonem autem *majorem*.

** Hæc aliter etiam exponuntur in Torf. expl. Scilicet ſuperveniſſe quidem Skulonem Jarlum, ſed lorica caſſideque tectum, eaque depoſita rem omnem arbitrio ejus commiſiſſe, ſpoſpondiſſe etiam ſe elocaturum alumnam, ſi ſocietatis fœdus ſecum ferire vellet, quod ſi abnueret, ſe ſibi ipſi proviſurum. Halfdanum faſſum fuiſſe mutuas offenſas pari beneficio compenſatas, adeoque cum Skulone amicitiam contraxiſſe.

Jarlinn ok Kongsdottir þockuþu Halfdani þessar tillogur, ok likaþi nu baþum vel.

Halfdan: i thy jag ser dig så ödmiuk för mig, skall du och lefwa, enkannerliga därföre, at du fordom gaf mig lif, när jag slogs med Ulfkjel wid Klifnäs; där till med för Kongsdottrens begjäran. Slöts nu thinget i så måtto, at Jarlen och Kongsdottren tackade Halfdan för denna sin dom, hwarmed de å båda sidor woro wäl förnögda.

XXIII. CAP.
Heimkoma Halfdanar.

HAlfdan sendir nu menn eptir þeim Hriflingi kalli, ok Orgrimu kiellingu, ok liet bioþa þeim til sin. Glodduſt þau viþ þessa sogu, ok toku nu menn Kongssonar kall ok konu hans, ok allt þaþ þau attu, ok konnuþu nu alla skalana, ok toku ur þeim ærit fie ok nægþ auþæfa, sem var fimtan skip hlaþinn meþ *gull*, ok hielldu nu aptur at Kyrialsbotnum ok hittu Kongsson. Voru þau Hriflingur ok Orgrima vel tekinn af Halfdani, ok sagþi hann, at þau skylldi alldrei viþ sig skilia. Sat nu kallinn til borþs ok hans kelling, ok drucku nu meþ hofþingium ok herrum, ok kunnu sier valla læti, enn glamur ok glæþi var ecki sporut, meþ dansleikum ok ymislegum hlioþfæraslatt. Leiþ nu ei leingi aþur Kongsson liet oll sin skip tilbua, ok vil nu burt hallda fra Kyrialsbotnum meþ þriaþusund manna, Yngigerþur Jarlinn ok Sviþi rieþu honum at fylgia. Kongsson styrþi Drekanum Ulfarsnaut, Yngigerþur ok Jar-

23. Cap.
Om Halfdans hemkomst.

HAlfdan sände nu några männ efter gubben Riflinger och käringen Orgrima, låtande bjuda dem till sig. De gladdes wid denna berättelsen, och sedan togo sändemännen med sig både gubben och hans hustru, samt alt det de ägde, ransakandes widare alla röfware nästen, ur hwilka de togo myccket gods och stora rikedomar; ty de lastade femton skjep med gull, och höllo sedan tillbaka till Kyrialsbotnar, därest de åter råkade Kongssonen. Riflinger och Orgrima wordo då wäl uptagna af Halfdan, som jämwäl sade at de alldrig skulle skiljas ifrån sig. (Gaf han dem alla de ägodelar, som Röfwarenom tillkomit) och sat nu gubben med sin käring till bords, och drucko med Höfdingarna samt Herrarna, kunnande knapt weta huru de sig förehålla skulle; ej eller sparde mann då glam och glädje, utan öfwade danslekar och ömse spelwärksslående. Sedan led det icke länge, förr än Kongsson lät alla sina skjep till bona, ty han wille nu hålla bort af Kyrialsbottnar med tretusende männ, och gjorde sig jämwäl Ingegård, Jarlen och Swide färdiga at följa honom. Kongsson styrde skjepet Drakan, som Ulf hade

di acceptam referas oportet. Hinc conventus iste sic finiebatur, ut Jarlus una cum virgine regia, dictis Halfdano pro molli sententia gratiis, læta mente gaudia captarent.

CAP. XXIII.
Reditus Halfdani.

HAlfdanus deinde nuntios hoc mandato ad senem Hriflingum ejusque uxorem Orgrimam ablegavit, ut se inviserent. Hac illi exhilarabantur invitatione, moxque legati eos cum universa supellectili abduxerunt, ad ædes deinde properantes prædonum; quibus lustratis, ingentes inde abstulerunt opes, his enim, una cum magna *auri* copia, quindecim oppletæ sunt naves; exinde ad Kyrialorum reversi fines, Halfdano prædam istam obtulerunt. Ibi Hriflingus & Orgrima prolixa gratulatione ab Halfdano excipiuntur, qui adeo mox eos jussit, a suo hospitio nunquam discedere *. Accubuerunt deinde mensæ, & rorantia pocula una cum ducibus ac optimatibus exsiccantes, gestus suos ad decorem aulicum componere parum noverunt; & ne quid oblectamenti ac gaudii deesset, choreæ institutæ, instrumentaque musica variis tractata sunt modis. Post transactam autem brevem commorationis moram, Halfdanus omnes suas adornandas curavit naves, animo eas, tribus millibus

* Torfæi expl. prodit, *Hriflingum* tanta fuisse egestate, ut in proverbium deinde abiverit *Hriflingi sustentatio*, quadretque in eos, qui anxio labore sudoreque multo vitam tolerant, auxilio externo destituti; addit etiam Hriflingum accersitum abundeque locupletatum, *prædonum hæredem* ex asse constitutum.

Jarlinn voru a Drekanum meþ honum ok hundrat manna. Hafþi Kongsſon attatyu ſkip, ok hiellt til *Biarmalands*, ok geck þar a land ok liet ſetia ſin landtiolld, ok hitti landsmenn ok bauþ þeim, annat hvort at hallda ſtriþ viþ ſig, eþur giefa upp rikit a ſitt valld. Voguþu Biarmar eigi ſtriþ at hallda, ok gafu allt i valld Kongsſonar, liet nu Halfdan taka Elina Kongs dottur ok bera til ſinna ſkeiþa, ok bioſt nu til ferþar. Nu lagþi Kongsſon i haf, ok getur ei um ferþir þeirra, fyrr enn þeir toku Garþariki, ok liet Halfdan leggia ſinum ſkipum i þær hafnir, ſem næſt lau hofutborginni. Var nu þeſſi ſaga bratt flutt i borgina, at Kongsſon væri heim kominn. Geck nu Kongurinn Sigmundur til ſtranda ok ſagþi Halfdan velkominn, ſem ok ſina ſyſturdottir ok Skula Jarl. Geck ſiþann allt þetta hoffolk til ſtaþarins, fagnaþi nu Drottningin dottur ſinni ok Halfdani, ok ſagþi þau velkominn.

hade ågt, och woro åfwen där Ingegård, Jarlen ſamt hundrade månn. Kongsſon hade nu ottatijo ſkjep med ſig, och hölt med dem till Bjarmaland, där han ſtrax gick till lands, och låt upſättja ſina landtält; han råkade ſå landsfolket (Grund, den dråpna Kong Harekſon, ſom då war upfoſtrad hos Bjarkmar Jarl Ragnars ſon) och böd at mann anten ſkulle ſtrida med ſig, eller gifwa up riket i ſit wäld. Men Bjarmarna (Grund) wågade ſig ej at ſtrida, utan gåfwo alt i Kongsſonens wäld, och låt altſå Halfdan taga Kongsdottren Elina, (Oddnya) och båra hänne till ſit ſkjep, lagande ſig till bortfärden. Han höllt då till hafs, och berättas ej om hans färd, förr än han kom till Gardariket; låt han där lägga ſina ſkjep i den hamnen, ſom näſt låg till hufwudborgen. Ty wart och i borgen ſnart förkunnat, at Kongsſon wore hemkomen, hwar på Kong Sigmunder gick ned till ſtranden, och bad Halfdan wara wälkomen, tillika med ſin Syſterdotter, och Skule Jarl. Detta hoffolk gick ſedan till ſtaden, och fägnade nu Drottningen ſina dotter, ſamt Halfdan, ſägjande at de ſkulle wara wälkomna.

XXIV. CAP.

Landaſkipte.

NU var veitſla halldinn i borginni moti þeſſum hofþingium, Halfdan

24. Cap.

Landaſkifte.

Nu wart giäſtabod tillagat emot deſſa Höfdingar, i (den af Skule Jarl döf-

bus militum inſtructas, e finibus iſtis ſolvendi; ſiſtebantque ſeſe mox comites Yngigerdis, Jarlus ac Svidus. Navim Draconem, Ulfi nobilem olim poſſeſſionem, ipſe dirigebat Halfdanus, erantque in ea præter Yngigerdem & Jarlum, centum homines alii. Navigabat adeo octoginta navium claſſe in Biarmiam, poſitisque in terra tentoriis, Halfdanus civibus (*Grundo*, regis Hareki nuper interemti filio *) occurrit, quibus mox optionem dedit, aut ſecum armis certandi, aut regnum ſuæ ditioni permittendi. Aſt Biarmi (Grundus) arma opponere non auſi, ſe ſuaque Halfdani ſubjecerunt poteſtati; ille vero tum filiam regis Elinam (Odnyam) in navim ſuam deportari jubet, & mox abitum molitur. Claſſis deinde mare ſubit, de itinere vero ejus nil relatu dignum habetur, antequam in Gardariciam perveniret; tum quippe portum invadebat primariæ urbi vicinum. Igitur ut fama civibus nuntiavit, regis rediiſſe filium, Sigmundus rex protinus ad litus exſpatiatur, Halfdano & ſororis ſuæ filiæ gratulaturus. Poſtea omnes ad pompam compoſiti urbem ingrediuntur, ibique regina filiam ſuam ac Halfdanum multa excepit feſtivitate & gaudio.

CAP. XXIV.

Regionum partitio.

JAm in caſtello ** convivales epulæ in gratiam horum Ducum inſtructæ; ibi Halfdanus reginam percontari: tuane filia eſt, quam huc adduxi, quo-

* Qvemadmodum ſcilicet habet Torfæi expl. ubi notatu occurrunt digna ſeqventia: indicta deinde in Biarmiam intra proximum menſem expeditio, evocatique ad arma, qui idonei viſi ſunt, vacantis quippe Biarmiæ, occiſo rege, poſſeſſionem victores ſibi vendicabant, quam *Grundio*, relicto regis *filio*, fortiore jure, belli nimirum juſti, abſtuliſſe videbantur. Nec erat res difficilis, Grundio arma opponere non auſo, Halfdanique clementiam inimicitiis hoſtilitatique præferente; in amicorum itaque numerum receptus, fiduciæ fructum haud exilem ſentiebat. Educatus erat apud *Biarkmarem* Comitis titulo clarum, filium *Regnaris*, qvem portentoſam *navem* ædificaſſe antiquitas tradidit.

** Torfæi expl. indicat hoc caſtellum fuiſſe *inexpugnabile*, & Skulonem illud extruxiſſe.

dan Kongsſon mællti til Drottningar, er þaþ þin dottir ſem ek hefi hingat flutt, ætla ſumir ek muni hafa feſt mier dottur Kols ramma, ok er ſu ſkomm mier til allrar ſvivirþingar ſva leingi ek lifi, ef ſva er ſkieþ. Drottning mællti, i aungvo vil ek þig þæla, ok hefur þu feſt mina eiginn dottur ok Hergeirs Kongs, ok ann ek yþur nu um framm alla menn hennar at niota. Nu baþ Kongsſon at Jallinn Skuli greindi alla ſogu, hvorninn hann fieck Kol til ſtriþs, ok um þær nofnur. Seigir nu Jallinn hvorninn hann fluþi all ſin oþol ok eignir meþ *K*ongsdottir i ymſa ſtaþi, ok hvorninn ſlikt allt ſkieþi, ok kvaþſt morgum mannraunum mætt hafa. þotti ollum þeim, er heyrþu ſogu Jallſins, hann vel urriett hafa ollu þeſſu. Nu liet Halfdan ſetia þing i borgini, ok mællti ſyþann, þeim urſkurþ er ek a giori voru mali, ſkulu allir hliþa ok hallda, ſem er, at Jarlinn Skuli ſkal þiggia i foſturlaun af Yngigerþi Garþariki, ok eignaſt þar meþ Ysgerþi Drottningu, fyrir trygþ ſina ok truſeſti, enn Kongurin Sigmundur eigniſt Elinu Kongsdottur ok allt Biarmaland, enn Sviþi hinn ſokndiarfi ſkal eignaſt Kyrialsbotna, ok þigga þa af Skula Jarli ok mier, ok alla þa ſtaþi þar til heyra, ſkal hann

oöfwerwinnerlig gjorda borgen) och under det ſama, ſade Halfdan till Drottningen ſåledes: år det din dotter, ſom jag har hitflyttat? ſomliga mena at jag har fåſtat mig med Kol den Rames dotter, och ſkulle det wara mig till ſtor ſkam ſamt ſidwördnad, ſå långe jag lefde, om ſå wore ſlett. Drottningen ſwarade: intet will jag bedraga dig; du har fåſt dig min ſamt Kong Hergeirs ågen dotter, och unnar jag dig hånne fram för alla månn at njuta. Nu bad Kongsſon, at Skule Jarl måtte förtållja hela ſagan, huru hån fick Kol till at ſtrida för ſig, ſamt huru båda Ingegårderna hade ſama gång ſin emellan rådgiort. Jarlen ſade då, huru han flydde från all ſin odall och ågendom med Kongsdottren, till ömſe ſtåder och lånder, ſamt huru hans fårder aflupit; ſågjandes ſig hafwa råkat i många mannaröner eller farliga tillfållen. Alla ſom denna ſagan åhörde, tyckte at han wål hade utrett ſig ur alt detta. Sedan låt Halfdan ſåttja Thing i borgen, och talade ſålunda: den dom ſom jag gjör å wårt mål, ſkolen j alla lyda och hålla, ſom år, at Skule Jarl ſkall få Gardariket i foſterlön af Ingegård, och dårhos hafwa Drottning Iſgård till ågta, för ſin trygghet och trofaſthet; men Kong Sigmund ſkall åga Kongsdottren Elina, ſamt alt Bjarmaland; Swide den ſlagdjårfwe ſkall bekoma Kyrialsbottnar af Skule Jarl och mig, tillika med alla de ſtåder, ſom dår till höra, hwar emot han måſte wara mig till underſtöd och ſtyrka om jag ſå behöfwer; men jag will ſegla till Norrige och taga dår mit rike, troen-

rundam enim fert ſententia, me data ſponſaliorum arrha, fidem de conjugio addixiſſe filiæ Koli acerbi, hallucinatione profecto, perpetuo digna opprobrio, ſiquidem vera ſit. Reſpondit regina nequaquam verba tibi dabo, filiam meam & Hergeiri genuinam, thalamo deſponſam habes tuo, quam utique tibi digne elocatam, toto ego lætor pectore. Mandavit exinde Halfdanus, ut Skulo Jarlus enarraret, quemadmodum juxta Alfsburgum pugnaturus, Kolum in locum ſubſtituiſſet ſuum, cognominesque virgines conſilia miſcuiſſent, perſonas mentitæ. Jarlus mandato obſeqvutus, candide fatebatur, ut allodiis ac poſſeſſionibus ſuis relictis, cum regia virgine ad diverſa aufugerit loca, quot etiam eum manſerint fata, dum varia vitæ & bonorum diſcrimina ſubiret. Mirabantur mox omnes, qui hanc Jarli audiebant narrationem, quam fortiter difficultates iſtas exſuperaviſſet. Inde Halfdanus publicum in caſtello indixit conventum, ubi ſic orſus: ejus ſententiæ, quam ego jam pronuntiabo, vos omnes obſervantiſſimos eſſe jubeo; ea vero hæc eſto: Skulo Jarlus in præmium educatæ Yngegerdis, Gardariciam imperio tenebit, ſimul, ob fidem ſuam ac probitatem, ſecum matrimonio juncturus Ysgerdem reginam; Sigmundo regi Elinam regis Hareci filiam, una cum Biarmia addico; Svidus ſtrenuus *, fines Kyrialorum, cum omnibus adjacentibus urbibus, a Skulone Jarlo & me occupatas accipiet, mihi pariter ſubſidio & auxilio futurus, ſicubi ejus

* In Torfæi expl. traditur Skulonem, non Halfdanum, finibus Kyrialinis præfeciſſe *Svidum* cognomine *Acrem* (Gothice hin Hwaße) qui adeo alius fuiſſet a ſæpedicto Suido *Strenuo* (Goth. hin Sokndjarſe); ſed ex noſtro exemplari aliter patet. Exiſtimat autem Torfæus illum *Acrem*, fuiſſe *Boſi* filium, *Vilmundique* patrem, qui tamen, ceu noſter, in hiſt. Herrodi Boſique p. 67. itidem *Sokndiarfinі*, ſeu *Strenuus* vocatur.

hann ok vera mier til stoþar ok styrktar, kunni ek meþ þursa, enn ek mun sigla til Noreygie, ok taka riki mitt, hygg ek þaþ muni mier luckulegast, er ek hefi at rettum erfþum eptir foþur minn. Liet nu *K*ongsson sina ræþu falla, ok þockuþu honum allir fyrir sina skipan, ok losuþu at sva standa skylldi, sem hann hefþi mællt. Eptir þetta var bruþkaup druckit, *K*ongssonar ok Sigmundar Kongs ok Jallsins Skula, ok stoþ þaþ hof tuttugu daga, enn sem veitslann þraut, skildu allir herrar ok hofþingiar meþ vinskap. Hiellt Sviþi hinn sokndiarfe austur at *K*yrialsbotnum, ok tok þar riki ok stiornaþi þvi, enn Sigmundur *K*ongur hiell til Biarmalands meþ sina Drottningu, ok var allt landit laust fyrir honum, ok stiornaþi hann þvi. Skuli Jall ok Ysgerþur Drottning toku Garþariki eptir storar þrautir, ok styrþu þvi riki til dauþa dags, þau reyndust bæþi spok ok skyr i orþum ok verkum, þau gatu son er *Hreggviþur* hiet, hvorium kappa meire, hann stiornaþi Garþariki eptir Skula Jarl foþur sinn, ok giorþist þar *K*ongur yfir, hann var faþir *Yngigerþar*, er *Gaungu Hrolfur* atti. Enn Halfdan Eysteinsson hiellt nu af Garþariki til Noregs, ok var hannn brott þar til *K*ongs tekin, ok stiornaþi þvi riki langa tima. Hann atti tvo sonu ok eina dottir viþ Yngiger-

troende at det månde wara mig lyckeligast, som jag har fått i rättan arf efter min fader. Altså låt Kongsson falla sit tal, och tackade honom alla för hans skipan och anordning, lofwande at där wid skulle stå, såsom han hade talt. Efter detta blef Kongssons, Kong Sigmunds och Skule Jarls bröllop å en gång druckna, och stod den glädjen i tjugu dagar; men när gjästabodet war ute, skildes alla Herrar och Höfdingar med wänskap. Höllt då Swide den slagdjärfwe (som hålles före warit Boses son af sama namn, se Herröds och Boses Saga Cap. 14.) öster till Kyrialsbottnar, och tog där emot sit rike med des styrsel; Kong Sigmunder seglade till Bjarmaland med sin Drottning, (i följe af Halfdan Kongsson) och war då hela landet löst och öpet för honom, och styrde han det sedan. Men Skule Jarl och Drottning Isgård togo Gardariket, efter sina stora beswärligheter, och styrde han det riket till sina dödsdagar; båda röntes de spaka och kloka, samt oskylldiga i ord och wärk. De aflade saman en son, som Reggwider het, och öfwergick han alla andra kjämpar; han styrde Gardariket efter Skule Jarl sin fader, och wart däröfwer Kong, warande han Ingegårds fader, som ägde Gånge Rolf til mann. (en annan än den som i senare tider for till Normandien). Men Halfdan Östenßon höllt bort af Gardariket (Bjarmaland och hade Kong Sigmund med sig) till Norrige; han wart där brott till Kong tagen, och styrde det riket i lång tid. Han hade och trenne söner, samt ena dotter med sin Drottning Ingegård, den ene son het Thorer

ejus indiguero; ego autem in Norrigiam navigabo, imperium ibi capessiturus, quandoquidem spem foveo certissimam, ejus demum fore auspicatum ac diuturnum usum, quod paternæ teneo hæreditatis jure. Sermone adeo finito, omnes, quæ in hunc modum ordinaverat, unanimi collandabant encomio, pollicentes se eadem habituros rata. Tandem reges Halfdanus & Sigmundus, nec non Skulo Jarlus, festa thalamis parata suis, simul celebrabant, continuabaturque isthæc nuptialis lætitia viginti dierum spatio, deinde vero reges & optimates invicem valedicturi fidem alterutris testabantur. Hinc Svidus in fines abivit Kyrialorum, imperiumque mox suscepit administrandum; Sigmundus rex sua cum conjuge (& Halfdano) in Biarmiam perrexit, & illius reipublicæ, jam a defensore vacuæ, frena postmodum moderabatur; Skulo Jarlus reginæ Ysgerdi associatus, post prolixa exsuperata discrimina, Gardariciæ imperio præfectus est, illoque ad finem usque vitæ suæ fruebatur, hi etiam conjuges sapientia ac probitate, tam verbis quam factis declarata, decus famamque suam locupletabant. Natus ipsis filius, nomine *Hreggvidus*, qui pugilum præstantissimus evasit, patrique Skuloni in Gardariciam successit, rerum ex voto præses; erat vero filia ejus *Yngigerdis*, quam *Hrolfus pedes* uxorem duxit *. Halfdanus Eysteni filius e Gardaricia (Biarmia) comite Sigmundo rege solvit in Norrigiam, & imperium mox susceptum diutine gessit. Ex Yngigerdi duos pro-

P

* Recte observat Torfæus, hunc *Rolfum peditem*, ceu etiam infra dicendum *Eystenum Glumram*, diversos fuisse à *cognominibus* posteriorum temporum, *Rolfo* nimirum *pedite* primo *Normandiæ* duce, & *Eysteno Glumra* hujus avo, cujus pater *Regnvaldus* Mæriæ Jarlus; posteriorem tamen Eystenum a priori ortum duxisse.

gigerþi Drottningu, annar þeirra hiet *þorir Hiortur*, hann ſtyrþi ſyþar *Halogalandi*, enn annar *Eyſteirn Glymra*, hann tok riki ok *K*ongdom eptir foþur ſinn Halfdan, er hañ leiþ undir lok. Enn dottir Halfdanar hiet *Yngibiorg*, hvoria ſyþann] atti *Agrippá K*ongur, ſem var faþir *Fertrams* ok *Plato.* Ok endaſt hier Saga Halfdanar *K*ongs Eyſteinsſonar.

Thorer Hjort / ſom ſtyrde ſedan Halogaland; den andre war Öſten Glumra / och tog han riket / ſamt Kongadömet efter ſin fader Halfdan. (Af denne Öſten håller mann före wara härſtammad / en annan af ſama namn i ſenare tider / ſom war Rognwald Möra Jarls fader / och den Nordmandiſka Gånge Rolfs farfader.) Men Halfdans dotter het Ingeborg / hon fick ſedermera Kong Agrippa (Artus i Frankland) till mann / ſom war Fertrams och Platos fader. Och ſåledes endas nu ſagan om Kong Halfdan Öſtenßon.

procreavit filios, unam vero filiam; illorum alter *Thorus Cervus* dictus, in Halogia deinceps rerum cepit moderamina, alter autem nomine *Eyſtenus Glumra*, patris defuncti ſceptro admovebatur. Filiæ Halfdani, *Yngiborgis* nomen erat, quæ nupta regi *Aggrippæ* * filios enitebatur *Fertramum* & *Platum.* Atque adeo heic finis eſto Hiſtoriæ Halfdani Eyſteni filii.

* Hunc *Artum* etiam vocitatum, & regem fuiſſe *Franconiæ*, perbibent Tabb. Geneall. Jlluſtr. Peringſkiœldii, annexæ Hiſtoriæ Wilkinorum, n. 7.

Bihang.

I Detta ſidſta *capitlet*, är ännu något märkwärdigt / ſom bör införas af den berömliga *Torfæi* Nordſka Sagubok / och icke finnes i wår handſkrefna Saga / ſom doch i många andra mål är långt fullkomligare / än den berörde *Torfæus* har brukat. Det ſama lyder ſålunda:

MEdan Kong Sigmunder war kwar hos Halfdan i Trandhem / hände ſig at en ſiöröfwarehöfding benämd Waler / ofwannämde Ragnars broder / (hwilkas fader war Agnar / Kong i Geſtrikaland ſamt alla de länder / ſom ligga öſtan om Kjölen eller Nordſka fiällen / men modren Hildigunna / Kong Hareks dotter af Bjarmaland) ſedan han med ſina ſkjep hade herjat och ſtröfwat öfwer Dumbshaf / oförmodeliga anföll Swide den ſlagdjärfwe i Kyrialsbottnar / dräpte honom och borttog många ägodelar / warandes eljeſt nog rik på gull och ſilfwer / det han ſig förſkaffat wid berget Bleſamerg / ſom ligger nordan om Dumbshaf. Denna Waler tilägnade ſig nu Bjarmaland / genom ſkyld eller ſlägtſkaps förebärande; dy foro Kongarna Halfdan och Sigmunder dit / till at honom afdaga taga / och förnumo ſå at han låg med ſin ſkiepsflota wid en ort ſöder om Gandwik. Efter ankomſten började dem emellan en häfftig ſtrid / och berättas / at Sigmunder haft twänne ſtamnboar eller ſkjepare / Giöker och Höker kallade / hwilka ſtrax förödde de ytterſta och mindra ſkjepen / hwarefter Agnar Ragnarßon lade ſit ſkjep ut emot Halfdans ſkjep. Waler hade twänne ſöner / Kautter och Kiſer / med dem ſäcktade Odder Skryt / Göker och Höker / drifwande dem på flygten; ſedan jagade Odder dem in till ſtranden / men när de komo in i mynnet eller munnen af ån / ſom flöt från några berg in i hafwet / måſte de kaſta ſig hufwudſtupa neder i ån / och wordo ſå dränkta. Sedan grep deras fader Waler till twänne kiſtor fulla med gull / och ſå tunga / at twå männ hade nog till at dem lyfta / och kaſtade han ſig med dem efter ſönerna neder i ſama å. Warande förmält / at han ſedan legat i Drakeliknelſe på ſama kiſtor / alt till des GullThor / Odde Skrytsſon / dem ur åmynnet borttog (ſom doch måtte hafwa warit en annan Odde / än den här ofwantill nämnes; ty han ſägjes i Torſkafirdinga Sagan / hafwa warit en af de förſta Jslands inbyggare i Weſtfiorden / och at af hans gull / många trätor ſamt dråpsmål ſig tilldragit). Men Agnar kom undan med et ſkjep allena / och for ſedan till Halogaland / hwarefter han all ſin lifstid / lade ſig på ſjöröfwerj och härjande. Och ſedan han ſig mycket gull förſkaffat / flyttade han det / ſåſom fadren gjort hade / in i ſin grafhög / och gick där in ſjälf lefwande / i följe af allt ſit karſka ſkjepsfolk. Ty hans fader Ragnar / hade tillförende långt bort på Helluland låtit nedergrafwa ſit ſtora ſkjep / hwarmed han oftaſt hade ſeglat; och ſatte ſig ſedan åfwen ſjälf i det ſama / tillika med ottatijo ſina följeſlagare / hafwande jämwäl med ſig alt ſit gull / och andra dybara ſaker / hwarefter han befallte wißa betingade männ / at öfwer altſaman upkaſta en hög. Men efter några hundrade åhrs

för-

förlopp / berättas at hans wåle eller wårdnad och ham / uppenbarat sig för Kong Olof Tryggwason i Norrige om Julen / samt för alla / hwilka då tillstädes woro. Därföre skall och bemälte Kong hafwa sänt den öfwermåttan starka Isländaren Gester / Bardar Snjöfiälls gudens son / till sama ort på Helleland / at Ragnars hög upbryta. (Hwarom mann med mera kan läsa berörde Bardar Sagas Cap. 18.). Efter denna segren / foro Halfdan och Sigmunder till Bjarmaland; Sigmunder blef där kwar / men Halfdan begaf sig til Norrige.

Appendix.

Iterum nonnulla ἀξιομνημόνευτα, ex Cl. Torfæi historia Norrigica desumta, huic ultimo capiti inserere juvabit, quandoquidem in nostro ms. codice non extant, qui alioqui multo locupletior ac perfectior est illo, quo Torfæus usus est. Ista vero ita se habent:

HAlfdano Sigmundoque in Thrandia remanentibus, piratarum dux *Valur*, *Ragnaris*, cujus mentionem fecimus, frater (natus Patre *Agnare*, *Gestriciæ* regnorumque omnium, quæ montem *Kiolum* ab ortu respiciunt, rege, matre *Hildigunna*, Hareci Biarmiæ regis sorore) mare *Dumbicum* classibus infestans prædis agendis incubuit, Svidum (strenuum) finibus Kyrialinis præfectum improviso invasit, occidit ingentemque prædam abstulit, *auri* præterea *argentique* valde potens, quorum copiam in monte *Blesamergo*, qui mare Dumbicum a borea spectat, nactus fuerat. Hic idem Valus cognationis jure Biarmiam sibi vindicabat, ad eum igitur opprimendum Halfdanus cum Sigmundo in Biarmiam profecti cognoverunt, eum cum classe in tractu, quem sinus *Gandvica* ab austro respicit, excubare. Quo cum perventum esset, acriter inter se confligebant. Proretæ Sigmundi duo memorantur, *Gaukus* nimirum & *Hakus*, qui extremas naves, easque minores, omnes vastaverunt. Agnar autem Ragnaris filius, Halfdani navi suam junxit. Duo erant Valo filii, *Kauttus* & *Kisius*, cum quibus *Oddus Skrautiüs*, Gaukus item & Haukus congressi, eos in fugam compulerunt; utrumque Oddus ad litora usque persecutus est, tandemque in ostium *fluminis*, quod per prona montis in mare delabitur, cum pervenissent, præcipites a persequentibus dati perierunt. Valus autem arreptis duabus arcis *auro* plenis, pondere tanto, ut duorum virorum robur utrisque portandis requireretur, filios secutus, flumini se immersit. Fabula inde orta est, in *Draconem* conversum *auro incubuisse*, quousque *Thorer* ille *aureus*, Oddi Skrautii (profecto alius quam ejus, qui hic memoratur) filius, inter quadrantis occidentalis Islandiæ primos incolas vir celebris, superato ostio, auro potitus est: inde rixæ cædesque ortæ, quæ omnia *Torskafiordensis historia* late exsequitur. *Agnar* unica tantum nave evasit, inque *Halogiam* delatus, rapinis per totam vitam prædisque conquirendis, operam dedit. Cum autem magnam *auri* copiam congessisset, exemplo patris sui, *tumulo* secum, & quidem *vivo*, inferri curavit, una cum nautis omnibus, qui etiam vivi ipsi contumulabantur. Pater enim ipsius *Ragnar*, in ulteriore *Hellulandiæ* ora, *navem* illam ingentem, qua vehi solebat, defodit, seque vivum cum octingentis sociis, auroque & rebus omnibus pretiosis imposuit, *collemque* supra excitari ab iis, quos isti ministerio delegit. *Spectrum* ipsius, post aliquot seculorum intervallum, celeberrimo regi *Olafo Tryggvino* festo Jolensi, cum omnibus qui præsto erant, se conspiciendum præbuisse, fabulose perhibetur, missusque ad tumulum illius in extrema Hellulandia aperiendum, *Gestus* Islandus, gigantei roboris vir, *Bardi* filius, quem nivei montis Deum Arngrimus Crymog. l. 2. appellat, ubi maris Dumbici situm describit, (præeunte Historia ejusdem Bardi c. 18. quæ de his & aliis meretur perlegi). Secundum hanc victoriam Halfdanus & Sigmundus Biarmiam repetebant, ibique relicto Sigmundo, Halfdanus in patriam rediit.

Följer
Samson Fagres
Saga.

Sagann Af Samſone fagra.

I. CAP.

Uppfoſtur Samſons.

ARtus het Kongur, er reþi fyrir *Einglandi*, hann var rikur ok fiolmennur, ok hofþingi mikill, hann atti ſier Droꞇtningu af *dyrum ættum*, ſem honum vel ſomdi. Hun het *Silvia*, dottir Kongſins af *Ungaria*, ſon þeirra het *Samſon*. Hann var mikill ok ſterkur, friþur ſinum, kurteis ok hæverkur, vinſæll ok ſkartsmaþur mikill, ok akafur i ſkaplindi, ok hvors daglega bliþur, ſva allir unnu honum hugaſtum. Hann var kallaþur Samſon *hinn fagri*, ok var hann þaþ *ſannnefndur*, þvi a hannz likama ſauſt einginn lyti. Dottur attu þau annat barna, er *Grega* het, hun var bæþi fogur ok kurteis, lærþ ok mentuþ a fleſtar handnirþir, þær er Jungfrum voro tiþar.

Artus

Sagan Af Samſon Fagra.

I. Cap.

Samſons upfoſtring.

ARtus het en Kong, ſom rådde för Engeland/ han war mägtig och folkrik / ſamt en ſtor Höfdinge / ägande ena Drottning af dyr ätt / ſom honom wäl anſtod. Hon kallades Silwia / Kongens Dotter af Ungern / och het deras ſon Samſon. Han war ſtor och ſtark / wacker / hurtig och höflig; wännſäll och mycket prydelig / häftig til ſinnes / dock / hwar dag blider / ſå at alla unte eller älſkade honom öfwermåttan. Han kallades Samſon hin fagre / och war däraf ſann-nämder / ty å hans lekamen ſågs intet lyte. Deras andra barn war en Dotter / wid namn Grega / ſom war både fager och artig / lärd och wäl underwiſt i fleſta handſlögder / ſom af Jungfrur wardo idkade.

Kong

Hiſtoria Samſonis Pulcri.

CAP. I.

Educatio Samſonis.

ANgliæ quidam Rex *Arturus* vocabatur, potens ille erat ac dives, magnis ſtipatus copiis militaribus heroſque inclutus. Reginam habuit illuſtri ſtemmate progenitam, adeoque tanto marito digniſſimam; enimvero, hæc Silvia nuncupata, patre nata erat rege quodam *Ungariæ*. Filium hi conjuges procrearunt, qui *Samſon* vocatus, vir evaſit magnus ac robuſtus, ſpecioſa facie, moribus urbanis & humanitate præditus inſigni. Præterea amicis felix, cultu admodum ſplendidus, animo licet vehementiori, affabilitate tamen adeo celebris, ut omnium ſibi conciliaret amores. *Pulcri* cognomen habuit, & quidem verum, cum corpus ejus nulla prorſus notatum eſſet deformitate. Erat etiam illis filia nomine *Grega*, venuſta eadem ac urbana; erudita inſtructaque pleriſque acupictorum & Phrygiorum artibus, quibus virgines ſtudere conſueverunt. Arturus Rex, ætate florente rei militaris experientiſſimus erat, eadem vero deficiente, quieti ſeſe dedit, egregia laude ac prudentia regnum ſuum gubernans. Regio principi educator præfectus erat *Salmon Eques*, ſapientia, amicorum officiis, & conſiliorum præſtantia inclutus. Hujus uxor *Olympia* dicebatur, e Brettlandia oriunda, ubi etiam prædia hæreditaria poſſedit multa

A

& ampla.

Artus Kongur var hermaþur mikill, meþann hann var a ungum alldri, enn er hann tok at elldast, settist hann umm kyrt, ok styrþi riki sinu meþ goþum ordstyr ok mikilli hugpryþi. Kongs syni var feingit fostur meþ *Riddar* þeim er *Salmon* het, hann var vitur ok vinsæll ok diupsær i raþum. Kona hanz het *Olympia*; hun var kyniuþ af *Brettlandi*, þar atti hun eignir margar ok storar, hun var margra luta vel kunnandi, vitur ok diupsett i ollum raþagiorþum, sem sidar mun sagt verþa. Hun lagþi mikit astfostur viþ Samson, ok hann þar upp til þess hann var XI. vetra gamall, ok nam hann *i þrottir* ad Salmon ok *riddaraskap*, var hann sva vel fær at iþrottum, at eingin komst til jafnz viþ hann a ollu Einglandi. Þa tok fostri hanns sott ok andaþist, þaþ þotti ollum skaþi mikill, for Samson þa til foþur sins, ok sat hia honum. Olympia undi ecki siþann a Einglandi, for hun þa til Brettlands, ok settist at eignum sinum, hun atti eirn *kastala*, er stod i *markbigþum* nockrom, langt i burt fra almenningsvegum, ok sat hun þar optast eigi miog fiolmenn.

II. CAP.

Fra viþskiptumm Konganna Artusar ok Garlantz.

I þann tyma reþi fyrir *Irlandi* Kongur sa er *Garlant* het. Hann var rikur ok hofþingi mikill, hann hafþi att sier drottningu, ok var hun

Kong Artus war en stor hermann å ungan ålder/ men når han tog at åldras/ satte han sig i stillhet/ och styrde sit rike med gott beröm och stort hugpryde. Kongs-son wart satt til fosters hos den Riddaren som Salmon het; en wännsäll och djupsinnig mann i råd. Hans hustru kallades Olympia/ och war hon bördig af Brettland/ där hon hade stora och många ägnder eller gods; warande i många saker wäl kunnande/ wiser och djupsinter i alla rådslag/ som sedermera skall warda sagt. Hon hade stor kjärlek för Samsons upfostring/ och wäxte han därupp til des han wärt ellofwa åhr gamal/ lärande idrotter eller hederliga konster och riddareskap af Salmon/ i hwilka han wart så wäl öfwad/ at ingen fanns hans jämninge i alt England. Då wart hans fosterfader sjuker och andader eller döder/ hwilket allom tycktes wara stor skada/ ty for Samson hem til sin fader och sat hos honom. Olympia hade sedan intet nögje i England/ utan for så til Brettland/ och tog där i besittning sina ägnder. Hon ägde et kastell/ som stod i några markbygder/ långt bort frå allmänningswägarna/ och sat hon där oftast med litet sällskap.

2. Cap.

Om Kongarnas Artuses och Garlants widskiften eller stridigheter.

I Den tima rådde en Kong för Irland/ som Garlant het. Han war rik och mägtig/ samt en stor höfdinge; hade och ägt ena Drottning/ som doch war

& ampla. Varias illa calluit artes præclaras; sapiens erat, & ad consilia quævis ingeniosissima, quæ quidem postea commemorabuntur. Eadem alumnum sollicita fovebat cura ac amore, qui adeo undecim annos in ejus peregit domo, a Salmone interea plurimas edoctus præstantes ac Equiti dignas artes, quibus utpote ita excelluit, ut parem in tota Anglia agnosceret neminem. Tum vero nutritius ejus morbo decessit, cujus fatum pro damno omnes reputabant maximo. Hinc Samson ad patrem reversus, cum illo postea commorabatur. Atqui Olympia longiorem in Anglia detestata habitationem, in Bretlandiam concessit, prædiorum suorum suscipiens curam. *Castellum* etiam tenuit in saltu quodam exstructum, procul a via communi, quo ei paucis suorum stipatæ sæpissime divertere placuit.

CAP. II.

De controversiis regum Arturi & Garlanti.

EOdem hoc tempore regia apud *Irlandos* sceptra gessit *Garlantus*, potentia & heroicis virtutibus admodum celebris; conjuge quidem beatus, sed quæ his actis rebus, manes adiverat, Filiam habuit nomine *Valentinam*, sapientia,

hun þa onduþ, er þessi saga giorþist. Hann atti eina dottur er *Valentina* hiet, hun var bæþi vitur ok vinsæl, ok vel skapi farinn, hun hafþi numit allar kvenlegar listir. I þann tima hafþi striþ verit mikil milli Artus Kongs i Einglandi ok Garlants Kongs; ok attu marga bardaga, meþ mikillri mannhættu, ok hofþu ymsir betur. Enn umsiþir komo hofþingiar a *sættum* meþ þeim, sendu þeir þa *gisla* a milli, ok feck Garlant Kongur dottur sina Valintinu, i Kongs valld ok gisling, enn Artus Kongur honum i moti sinn systurson. Hielldu þeir siþann vel sina vinnattu (sætt) ok kurteislega, ok liþa sva nockrir tymar.

III. CAP.

Fra Samson ok Walentinu.

þaþ var eitt sinn, aþ *dansleikur* var sleiginn i garþi drottningar, bæþi vel ok kurteislega. Hiellt hinn fagri Samson i hond Valentinu, ok talaþi sva til hennar, Jungfru, seigir hann, hvorninn tyckir yþur frammfara, at þer þionit her i Einglandi meþ ecki meira fe eþa fiolmenni, enn nu hafit þier. Væri yþur meiri somi (frami) at fa yþur goþann *unnusta* ok ættstorann. Hun svarar, goþi herra, spottit mik ecki, þvi at nog sæmd er mer at þiona her Kongi ok Drottningu, enn unnusta er mer ei hægt umm at velia. Samson svarar, fru, seigir hann, hvorsu mundut þer þvi taka, ef ek færi þess a leit,

wår andader eller döder / når denna Såga gjordes. Hans dotter kallades Walentina / som war både wis och wänsäll / samt wäl förståndig / hafwande och så lärt alla qwinliga lister eller slögder. Samma tid hade stor strid warit millan Kong Artus i England samt Kong Garlant / och skiedde dem emellan många drabbningar med stor manskada / i hwilka doch de hade ömse bättre; men omsider bragte höfdingarna dem til förlikning / hwarefter de och sände gislar sin emellan / och lemnade Kong Garlant sina dotter Walentina i Kong Artuses wåld och gisling / men denna sände honom däremot sin systerson. Sedan höllo de wäl och hurtigt sin wänskap samt förlikning / och lider så tiden fram.

3. Cap.

Om Samson och Walentina.

Det war et sinn / at dansleek anstältes i Drottningens gård / som skiedde både wäl och skickeliga. Den sagra Samson höll då Walentina i hand / och talade så til hänne; Jungfru / säger han / huru tycker eder det framfara / at j tienen här i England / med icke mera häfwor och sällskap / än j nu hafwen; Det wore su eder mera heder / at få eder en godan och ättstoran kärestq eller wänn. Hon swarar: min gode Herre / spotten mig ej / ty mig är nog heder / at tjena här Kongen samt Drottningen; men at wälja en wänn / är mig otjenligt. Samson sade: Min Fru / huru männen j det uptaga / om jag kome det i wärket / at j war-

entia, amicorum abundantia ingeniique pulcritudine commendatissimam; quin & muliebres edoctam artes quascunque. Contulerant nuper inter se dura Martis certamina, rex Angliæ Arturus dictusque Garlantus, in quibus alternis victores vicibus, magnam suorum passi sunt stragem; tandem tamen Ducum reconciliabantur ope, & mutuæ adeo fidei commutaturi obsides, Garlantus filiam suam Valentinam tradidit Arturo, qui vicissim alteri suum reliquit amitinum. Atque hujusmodi amicitiæ fædus aliquo deinceps servarunt tempore integerrime.

CAP. III.

De Samsone & Valentina.

Cum choreæ aliquando in reginæ palatio decenter & festive ducebantur, forte Samson manum amplexus Valentinæ, hujusmodi eam compellavit verbis: servilis ne tibi, o virgo, videatur isthæc inter Anglos commoratio, utpote non pluribus, quam quibus jam fruaris, opibus & comitatu procedens; quin adeo tute virtutis urgeas meritum, amicum asociando tibi probum præclaraque stirpe creatum. Illa respondens, ne me, inquit, irrideas, Domine; honori quippe mihi duco haud pœnitendo, ministratricem esse regis atque reginæ, at vero optio illa amicum eligendi, haud usque adeo mihi videtur decora facilisque. Instituit Samson; ecquid tibi, Domina, de eo videretur, si egomet

leit, at þer værit min unnusta. Herra, seigir mærinn, ef yþur væri þetta hrein alvara, mundi ek ei framar kiosa enn yþur, ok aungvann annann elskuga girnast. Skilia þau nu tal sitt at sinni. Nockru siþar kom Samson at mali viþ foþur sinn, faþir, seigir hann, dottir Garlants Kongs er hier i yþar garþi, þar er su jungfru, sem mer er vel at skapi, ok ef þer vilieþ unna mer þess raþs, þa mun mer vel lika. Kongur mælti, þaþ raþ kemur ei sva fillilega til min; þvi at hun er minn forgisle, enn hennar faþir ræþur hennar giptingu, ok hun sialf, enn ek vil aungvann hlut giora a moti þeirra vilia þar umm. Ma ek ok þig tilstoþa, at þu fair þa gipting, at þer sie ei miþur til sæmda, hefur þu ok ei viþa farit, at sia agiætar jungfrur, þær ei munu þyckia minna verþar, vil ek ok ei at hun fai neina osæmd i minn garþ. Litlu siþar talaþi Artus Kongur viþ jungfruna, þer hafit nu, seigir hann, veriþ i vorn garþi þriu ar, meþ heiþur ok æru, hef ek þar nu fulla vissu umm, at yþar faþir vill vera vor goþur vin, þvi vil ek yþur heim senda, ok seigit yþar foþur visann vorn vinskap, vil ek ok ecki at þer fait nockra vanvirþu i minn garþ, þvi at yþar faþir lagþi yþur a minu truskap. Eþur hefur nockur maþur hapt tilmæli viþ yþur siþann þer komut her. Ecki hendi ek þar storar reiþur a, seigir hun, enn þo varna ek ecki alls umm, at Sam-

j warden min kjäresta. Herre / swarade mön / om detta wore eder rena alwara / månde jag ingen häldre wälja än eder / samt ingen annan älskog söka. Och såledés skilde de sit tal detta sinn. Något senare kom Samson til tals med sin fader. Fader / säger han / Kong Garlants dotter är här i eder gård / där är den jungfru / som mig wäl behagar / och om j wiljen unna mig det ägtenskapet / då månn det mig wäl lika. Kongen swarade: detta kommer ei så fulleliga mig til / ty hon är min gisl / och hännes fader råder detta giftet tillika med hänne siälf / men jag wil ingen ting giöra emot deras wilja därom. Så må jag och dig därtil styrka / at tu får det giftet / af hwilket du ej har mindre heder; ty du har ju ej wida farit / til at se berömliga jungfrur / hwilka icke lära tyckas wara mindre wärda; jag wil och ej at hänne skjer något otjenligit i min gård. Litet därefter talade Kong Artus wid Jungfrun således: j hafwen nu warit i wår gård tre åhr / med heder och ära / och har jag nu full wißhet därom / at eder fader wil wara wår goda wänn / ty wil jag eder hemsända / och gjören j åfwen eder fader wißan om wår wänskap; men jag wil icke at j fån någon wanwördnad i wår gård / ty eder fader gaf eder i min troskap / eller hafwer någon mann friat til eder sedan j komen hit? Hon swarade: icke gjör jag däraf stort wäsende / dock kan jag ej aldeles neka / at ju eder son Samson / har wikit något därtil; men jag må ej därå eller annat lägga någon winning / så at jag däraf har edert

met efficere possem, ut mea futura sis amica? Regessit virgo: si fixa hæc tibi sedet sententia, tantum aberit, ut mihi honoratiorem virum eligerem, ut ne quidem unquam alius cujusquam amores cogitarem. Atque adeo jam colloquio finem imposuerunt. Paulo post Samson patrem allocutus suum, filiam, inquit, Garlanti regis domi tuæ servas, virginem sane genio meo convenientissimam, & quidem si eam conjugem mihi concesseris, gratissimum mihi præstitum scias beneficium. Respondit Rex: illius arbitrium rei, haud usquequaque ad me pertinet, cum virgo duntaxat obses mihi data sit, Adeoque cum pater & ipsa, illud connubium soli sancire possint, ego hujus nihil commiserim, illis invitis; quin te monuerim ut conjugem acquiras, quæ tuam condeceat dignitatem. Neque vero adhucdum adeo late peregrinatus es, ad illustres videndum virgines, quas utique â majori æstimaturus esses virtute; ut autem virgini mea in domo inhonestius quid accidat, nullus omnino admiserim. Aliquanto post, rex virginem conveniens ipsam, triennium, inquiebat, nostra in aula commorata es, honeste utique & digne; cum autem jam certo sciam patrem tuum, amicitiam deperire meam, domum te mittere decrevi, ut certiorem eum facias de fide mea; nec volo, ut meos intra penates, tibi iniquior eveniat casus, cum pater temet fidelitati ac custodiæ commiserit meæ. Quin demum mihi dicas ingenue, an vir quisquam tuos concupiverit amores, postquam meam invisisti familiam, Ad ista virgo: de eo haud multum laboro; nec

Samson yþar son hafi þar nockut á-vikit; enn ek mun þaþ ei til þess eþur annars vinna, at hafa yþar motþycki. Ecki er mier þaþ motþycki, seigir Kongur, enn ef honum er þaþ allhúgat; þa ma hann leita þess i yþar foþurgard, ok skyllda ek gótt þar tilleggia. Skildu þau nu sva talit.

IV. CAP.

Skilnaþur Samsons ok Valintinu.

Litlu siþar lætur Artus Kongur búa ferþ jungfru Valintinu heim til Irlands, meþ miklum fiekostnaþi, ok sæmilegu foruneyte, ok sendi foþur hennar virþuglegar giafir. Enn Drottning byr hana vel af garþi, meþ vænum buningi, ok sæmilegum giöfum. þackar hun þeim Kongi ok Drottningu sæmilega viþurvist, ok giefur sinum vinum goþar giafir. Herra Samson veik at henni ok mællti, Fru, seigir hann, hafit minnilegt, hvat ek hefi talat, þa þer komit til yþar foþurs, þviat ek mun yþur þar finna. Ei mun ek gleima yþar orþum, seigir hun; enn min lofun er ecki fastari umm þaþ enn meþ mins foþurs ummsia, enn þigg af mer *gull* þetta. Biþur hun hann siþann vel lifa, ok þvi næst er hun a skipi ok helldur a burt, siglandi hægann byr heim til Irlands. Garlant Kongur fagnar vel dottur sinni, ok sendir syþann gisla Artus Kongi, meþ sæmilegum giofum ok trau-

edert mottycke. Icke är det mig emot/ sade Kongen/ men om han är därtil fullhugad / så må han söka det i eder faders gård/ och skall jag alt gott därtil lägga. Altså skilde de talet.

4. Cap.

Samsons och Walentinas skilnad.

Litet senare låter Kong Artus bereda jungfru Walentinas färd til Irland/ med stor omkåstnad och hederligt följe; sändande ochså hännes fader wärdoga gåfwor; Likaledes affärdade Drottningen hänne af gården/ med en wän eller skjön bonad och kläder / samt andra hederliga gåfwor. Hon tackar hänne samt Kongen / för årbar samanwara / och gifwer sina wänner goda gåfwor. Herr Samson wek då til hänne / och sade: Fru/ håfwen det i minne/ hwad jag hafwer talat/ då j kommen til eder fader/ ty jag månn eder där finna. Ej må jag glöma edra ord/ swarade hon/ men min lofwen är icke fastare därom / än med min faders omseende; tag doch denna gullring af mig til förärings. Hon bad honom sedan wäl lefwa/ och därnäst steg hon å skiepet/ seglande med god bör hem til Irland. Kong Garlant fägnar sina dotter wäl/ och sänder sedan gisslar til Kong Artus med hederliga gåfwor och för-

nec tamen diffiteor, quin Samson filius tuus, aliquam hujus rei apud me injecerit mentionem; ego tamen neque hujus neque alius ullam gessi curam, modo tuam effugerem offensionem. Neutiquam, ait Rex, idipsum a meo abhorret animo; si enim Samson propositum urserit, ipse etiam illud in patria tua exponat domo, me profecto faventissimum experturus. His dictis ab invicem discesserunt.

CAP. IV.

Samsonis & Valentinæ discessus.

Nec mora, quin Rex abitum Valentinæ in Irlandiam magnis sumtibus decentique comitatu properaret, amplissimaque simul ad patrem mitteret dona. Regina etiam, aula eam dimisit mundissime cultam, & muneribus ditatam eximiis. Valentina Regi & Reginæ gratias egit pro jucunda conversatione, dona inter amicos suos distribuens pretiosa. Accessit etiam tandem Samson, his eam affatus: esto, memor, mi Domina, eorum, quæ tecum locutus sum, dum ad patrem redieris; ibi enim te olim conveniam. Illa respondens; nequaquam, mi crede, inquit, ista memoriæ excident; pollicitis tamen eatenus stare decrevi, quatenus pater ea approbaverit; accipe interea gratis *aureum* hunc *annulum*. Vale deinde ei dicto, navem conscendit, quæ a littore soluta, faventibus in Irlandiam ferebatur ventis. Excepit Garlantus filiam hilariter, obsidesque alios Arturo misit, cum donis opimis ac verbis amicitiæ perennaturæ testibus, quam etiam deinde utrinque integre coluerunt. Pauco inter-

trauſtumm vinſkapsboþum, ok hiell-du þeir ſinni trygþ ok vinnattu.

Litlu ſiþar kemur hinn fagri Samſon at mali viþ faþur ſinn, ok mællti, Herra faþir, ſeigir hann, ek villda þer feingit mer ſkip ok menn, ok vil ek fara ur landi, ok kynna mer okunnuga hofþingia, ok vita ef nockut ma til frægþar verþa, eþur nockurn þan afla ſa, at ver mættum oſs viþ halda, ok vorn heiþur kinni at bæta, ſva ver ſitium ei heima ſem *mær til koſta (gamlar meyar; þær er giptingar biþa)*. Minn kiære ſon, ſeigir Kongurinn, þaþ ſkal allt reiþu, ſem ver kunum at veita, ok þier viliet beyþa, ſva at i hvort land er þu kemur, ſkal þu meþ þinu liþi ſialf byrgur vera, ok vel þer ſialfur bæþi ſkip ok menn. Enn Samſon þackar foþur ſinum. Er nu buinn ferþ hanns, hefur hann ſimm ſkip ur landi, ſkiput meþ goþum dreingum, er voro bunir at ſtorri hreyſti ok hæverſkum ſiþum. Helldur hann nu i hernaþ, ok verþur gott til fiar, hiellt hann þvi framm um nockra hryþ, ok varþ margt til agiæ-tiſs, þott her ſe ei ſkrifat.

V. CAP.

Upphaf Quintalins.

I þann tyma reþi fyrir *Brettlandi* Jarl eirn er *Finnlangur* hiet, hann var quongaþur, ok atti eina dottur en *Ingina* het, hun var væn ok vel aþ ſer um alla hluti. Undir valldi Jall-

förtröſtelligit wänſkaps tilbod; hållande de ſåledes wäl ſin trohet och wännſkap.

Litet dåreſter kom den fagra Samſon til tals wid ſin fader / och ſade: Herre fader / jag wille i ſingen mig ſkiep ſamt månn / och wil jag fara ur lande / at lära kjänna okunniga höfdingar / och weta om något kan warda mig til beröms / eller at jag kan ſkaffa någon aſl eller ägendom / hwarmed wi kunnom oß uppehålla / och wår heder måtte förbättras / ſå at wi ej ſitjom hema / ſåſom en mö på wilkår / eller gamla möjor, ſom bida giſten. Min kiära ſon / ſade Kongen / det ſkall alt wara til redo / ſom wi kunnom åſtad koma / och du wil bedja / ſå at i hwad land du komer / må du kunna wara med dit mannſkap ſjälfbärgder; wälg dig därföre och ſjälf både ſkiep och männ. Samſon tackade ſin fader för detta. Nu wart hans färd tilbonad / och hade han fäm ſkiep ur landet / beſatta med goda drängar / ſom woro begåfwade med ſtor mannlighet och prydeliga ſeder. Sedan håller han i hernad / och warder honom gott til ägodelar; han framhärdade därmed någon tid / och inlade wida beröm / ſkjönt det här ej är ſkrifwit.

5. Cap.

Kwintalins uphof.

I Den tima rådde i Brettland en Jarl / ſom Finlöger het / han war giſter och ägde ena dotter / ſom kallades Ingina / en wän och kiäcker kwinna i alla ſtycken. Under Jarlens wälde woro många

interjecto ſpatio, Samſon patrem ſuum accedens, vellem omnino, pater, inſit, ut naves mihi atque milites compares; geſtit enim animus regno decedere, ad cognoſcendum ignotos antea principes, immo explorandum, num materies mihi ſuppetat inclareſcendi, opesque acquirendi, quibus me ipſum ſuſtentando honorem auctum eam; ne domi amplius conſideam, ceu virgines nubiles ad colum, & ſpe futuri lactatæ conjugii. Næ tibi, cariſſime fili, reſpondit pater, parata erunt, quæ cunque noſtræ fuerint poteſtatis, atque tute expetere unquam volueris, usque adeo, ut in quaſcunque demum perveneris terras, tuus tibi miles ſufficiat, alienæ haud indigus opis; proinde tute naves viroſque armatos eligas. Samſon grates eapropter patri habuit maximas, apparatoque itinere, quinque naves patria eduxit, militibus inſtructas probis, fortibus & optime moratis. His deinde piraticam exercuit, opes ſibi brevi acquirens plurimas; eaque nonnullo continuata tempore, plurima effecit glorioſa facinora, etiamſi eadem heic haud reperiantur conſignata.

CAP. V.

Ortus Quintalini.

EAdem tempeſtate rerum alicubi in Bretlandia potiebatur *Finlaugus* Jarlus, qui ex conjuge filiam ſuſceperat nomine *Inginam*; virginem ſpecioſam & moribus ornatam optimis. Sub Jarli dominatu, multi celebresque erant viri,

Jallsins, voro margir lagiætir menn, er honum veittu dyggilega þionustu. Maþur nefndist *Galinn*, sa er Jarlinum þionaþi, hann var *milnu maþur*, ok vann hann þaþ jafnann. Son hanns het *Quintalin*, hann var þiofur ok la uti i skogum, ok kunni morg kindug brogþ, ok margar listir hafþi hann numit. Han var mikill meistari a *horpuslatt*, ok þar meþ villti hann margar hæverskar konur i skoginn til sin, ok hafþi þær viþ hond ser, slika stund sem honum syndist, ok sendi þær siþann *olettar* heim aptur til feþra sinna eþur bænda, ok þvi var hann illa kyntur af monnum. Einginn maþur vissi moþerni hans, enn þaþ otluþu flestir, aþ Galinn mundi eiga hann viþ *Gyþiu*, er la undir mylnu fossinum.

många hederliga månn / som honom bewiste dugeliga tjenster. Ibland dem nämnes och en som het Galin / och tjenade han Jarlen för mölnare/ uträttande den sysslan altjämt. Hans son het Kwintalin / och war han en tjuf / låg ute i skogarna och kunde några kyndiga strek eller skjälmstycken; hafwande därjämte lärt många lister eller konster. Han war en stor måstare å harposlag / och willte därmed många hurtiga kwinnor i skogen til sig / dem han hade i sina händer slik stund som honom syntes / och sände dem sedan olätta eller med barn hem til deras fäder och husbönder; warande af dy / illa kjänder hos folket. Ingen wiste hans möderne / dock mente de flästa / at Galin måtte hafwa ägt honom med en Alf- eller trollkona / som låg under mölne forßen.

VI. CAP.

Quintalin tofrar Kongs dottir.

Garlant Kongur a Irlandi atti mikit riki i Brettlandi, ok sat thar jafnann. Thess er getit eitt hvort sinn at hann for thangat ok meth honum hans dottir ok marge folk annat, ok dvalldist Kongur thar leingi. Garlant spurthi dottur sina, hvort einginn bestthi tilmæli *hapt vith hana i Einglandi. Enn hun sagthi fothur sinum alli vithtal theirra Samsonar, enn Kongur let vel yfir, ok kvath thath mikla giæfu, ef hun feingi sva agiætt* giaforth. *Enn er Garlant Kongur hafthi verit i Brettlandi slika stund er honum syndist, hyst hann heim til Irlands meth sitt foruneyti. Enn er*

6. Cap.

Kwintalin trollar til sig Kongs dottren.

Kong Garlant på Irland hade stort rike i Brettland / och sat där alt jämt. Och är omtalt / at han for en gång dit / i följe af sina dotter och mycket annat folk / och dwaldes han där länge. Han sporde sina dotter et sinn / om ingen hade friat til hänne i England? Hon sade för fadren / alt sit och Samsons widtal / och utlät han sig wäl däröfwer / sägjande det wara en stor lycka / om hon finge så gott giäford eller

ri, munia sua obeuntes promte. Inter eos molitor exstitit, qui *Galinus* nuncupatus, officio isti continuo insudavit; hujus filius vocabatur *Quintalinus*, homo rapax, & in saltibus latitans, multis etiam assvetus perpetrandis sceleribus, artes alioquin haud paucas edoctus liberaleis. Etenim *citharedus* erat excellentissimus; eoque artis suæ lepore, plurimas præstantes virgines in saltum elicuit, cumque, quandiu ipsi collibitum fuit, eas detinuisset, gravidas deinceps ad parentes & dominos dimisit, magna ideo infamia apud omnes notatus. Maternum ejus genus nemini innotuit, suboluit tamen plerisque, eum Galino natum ex gigantea fœmina, quæ sub flumine habitabat molam ejus circumstrepente.

CAP. VI.

Quintalinus regis filiam magica arte aliquoties abducit, ipse toties ab Olympia delusus.

Erant Garlanto in Irlandia magnæ possessiones, in quas ipsi sæpius divertere mos erat; hinc filiæ suæ aliorumque multorum comitatu, eo profectus, forte, postquam longiores ibi nexuisset moras, eandem aliquando interrogavit, num quisquam in Anglia conjugii ei spem dedisset? Prodidit illa tum colloquium se inter & Samsonem habitum; is iccirco mox filiæ congratulatus, fatebatur magnam ei fortunam paratam, si tam honorifico potiatur connubio. Jamque cum pro lubitu tempus ibi traduxisset, comitatu suo Angliam

er hann var skamt kominn a veg, feck hann andvithri, ok lagthi Kongur i hofn eina, vith hnotskog nockurn, ok var hans dottir i ferth meth honum. Meth henni for ein litil mey, er kom til hennar i Brettlandi, ok var henni thar kannugt, hun sagthi Kongsdottir margt thath er hun villdi vita. Nu vertha thær tvær samann i skoginum, thær heyrthu thar horpuslatt sva fagrann, at thær hofthu ei fyrri slikann heyrt. Kongsdottir bath thær forvitnast, hvor meth horpuna færi, ok er thær komu undir athra eikina, heyrthist theim sleigit undir annari, ok hlupu thær sva leingi, at Kongsdottir mæddist, tok hun tha af ser sitt diasn ok mottul, ok feck meyunni at bera, ok um sithir finn sitha stack, ok nu mæddist mærinn ok gat ei fylgt henni ok skildi tha meth theim. Gat Kongsdottir tha ei nalgast horpumanninn, ok for hun thar til er solina lægthi. Var hun tha kominn at beck einum, hun sier yfir lækinn ok heyrthi hun tha ecki horpuslæginn, thotti henni thath undarlegt, hun sie aptur ok yfir lækinn ok heyrthi hun tha horpuslæginn, geingur hun tha enn eptir hliothino, thar til hun sier horpuslagarann a einum slettum velli. Thyckir henni tha vænkast umm, ok thvi næst kemur at henni kona væn ok velbuinn, ok heilsathi henni, ok spurdi hana at nafni Kongsdottir sagthi henni nafn sitt, enn thvi fer thu sva einforum, seigir konan, ethur hvort villtu fara. Kongsdottir svarar, ek girnist at heyra thennann horpuslag, er her fer undann mer, enn hvort er nafn thitt. Eg heiti Olympia seigir konann, ok a ek heima ecki langt i burtu hethann, for ek thvi til fundar vith tig, at tu ert ordinn fyrir giorningum, thvi hlith thu rathum minum, ok slit thiofinu ur thinum hug, ok skulam vith senda honum merkilegri sending. Meth henni rann ein miotyk, hun tok thrath ok batt um hals henni, ok syndist hun tha sem ein mey. Hun visar tykinni eptir thiofinum, enn steipir mötli sinum yfir Kongsdottur.

Nu

eller hedersamt giftermål. Men när Kong Garlant hade warit i Brettland slik stund som honom syntes/ lagade han sig hem til Irland med sit sällskap. Och sedan han war litet stycke wägs komen / feck han motwäder / och lade i ena hamn wid en nöttskog/ warande hans dotter i sama färd/ samt en liten mö/ som komit til hänne i Brettland; och som denna hade kunskap där i landet / sade hon och för Kongsdottren myycket / som hon wille weta. Nu warda deßa twå saman i skogen/ och fingo där höra så fagert harposlag/ at de slikt förr aldrig hade hört. Kongsdottren sade / at de båda skulle förwetnas eller efterse / ho med harpan fore; men när de komo under ena träet / hördes dem wara slagit under et annat / och lupo de så länge / at Kongsdottren möddes. Hon tog af sig sit sidebrask och mantel / och feck dem mön til at bära; omsider och sin sida undertröija. Därefter wart mön trötter / och kunde ej längre fölgja hänne / utan wart en skilnad med dem. Kongsdottren blef sedan trollad eller lockad af Kwintalin / där han stod å en wall / men strax frälsad af Olympia / som ej långt därifrån bodde; i det at denna narrade honom med en annan förställd kona / som liknäs wid en miötik med namnet Seppa/ hwarefter hon ledsagade Kongsdott-

ren

gliam repetere statuit; vix autem in altum provectus erat, quum adversa eum tempestas portum quærere coëgit, coryleto vicinam. Ibi filia virginem parvulam sive puellam, quam secum e Bretlandia duxerat, pedisequam habuit; cumque eadem rerum & viarum in dicta regione gnara esset, multa narravit, quæ regia filia scire voluit. Et vero paulo liberius in silvam exspatiatæ, manu adeo arguta *lyram* quandam audiunt tactam, ut mulcendis auribus animisque, aliam haud unquam aptiorem audiverint. Sed artificem tantæ suavitatis exploraturæ, eundem modo sub hac, modo sub alia comperiebant arbore lusitantem; quo factum, ut regia filia continuo fessa cursu, *crepundia* sua sive *ornamenta zonæ adhærentia*, immo *togam* abjiceret, cuncta a puella portanda; projecta etiam tandem *ampliori* sua *tunica*. Hinc tanto onere illa lassata, vestigia nequivit legere præcurrentis, eamque tandem deseruit. Quintalinus adeo Valentinam postremo in planitiem prolicuit, a cujus tamen insidiis Olympia, mox his superveniens, eam liberavit. Enimvero hæc eum, alia substituta muliere (quæ sub forma *caniculæ* adumbrata nomen obtinet *Seppa*) decepit; Valentinæ deinde ad castellum suum deductæ, solitariam exprobrans deambulationem. Tum Quintalinus vindicta æstuans totus, denuo Valentinam lyra sua dulcisona in saltum elicuit, dum nimirum sola ad rivum prodiret, crines suos lotura; atqui

ipse

Nu kemur horpumeiſtarinn heim at ſinum ſkala, enn ſem hann litur aptur, ſyniſt honum Jungfruinn koma thar. Hann fagnar henni vel, oc thyckir nu vænt um (thyckiſt mikla giæfu borit hafa) Tekur i hond henni, oc kyſſir hana a alla vega, oc leidir hana i ſinn ſkala ſithann, oc lokar aptur. Nu ganga thær thar eptir, oc ſeigir Olympia, at thær ſkuli ſia ſamgang theirra, fara thær nu upp a ſkalann, ok ſeigir Olympia henni, at thath ſie Kvintalin thiofur, oc thannin ſie hann vanur at villa margar hæverſkar jungfrur. Nu fer thiofurinn theſſu næſt til borths, oc ſitur hans fru hia honum, hun vil ei annat eta, enn thann mat er hann lagthi i hennar munn. Oc lithur ſva maltithinn, oc mælir hun ecki vith hann, enn er tho hin blithaſta vith hann i ollum atvikum. Oc ſithann fer hann til ſængur, ok bithur ſina fru leggiaſt nithur, hun giorir ſva, oc legſt nithur til hans fota, oc vil kla hans tær, enn han ſviptir henni uppa beddann hia ſer, enn hun gnarrar imoti, oc thrifur ſinum tonnum i hans brioſt. Enn hann hrekur hana, oc ſtockur hun uppa ſtolpann, oc thvinæſt a thvertreth, oc ſithann ut um gluggann, oc hafthi hann hennar ecki meira Olympia fer nu heim i ſinn kaſtala, oc Kongsdottir meth henni, ok ſeigir hun henni, hvatha kvinna hun er. Kongsdottir bithur hana at filgia ſer til ſkipa, enn hun ſeigiſt thath ecki thora; thvi ek veit ſeigir hun, at Kongurnin er i burt, athur enn vith thar komum, enn mig væntir, at kvintalin minnlſt thinn thott ſithar ſie; thvi ſkalltu dveljaſt her ſokum mins foſtur ſonar Samſons, villda ek ei, at kvennathiofurinn giorthi thier meyn, ok ſva verthur at hun dvelſt thar.

ren hem til ſit ſkogshus / och förbrådde henne ſådan enſam fart. Detta ſökte Kwintalin at hämna / och lockade ſå andra gången hänne til ſig / då hon enſam gjek til en bäck at twå ſitt här / men wart likaledes bedragen af Olympia med konan Riſa eljeſt Katta kallad / blifwande åter bannad af hänne för ſit enſama flackande. När då Kong Garlant ſaknar ſina dotter / låter han leta efter hänne / men förgjäfwes / och ſeglar dy hem til Irland.

Nu er at ſeigia fra Kvintalin, at hann unir illa vith ſinn hag, ok vill giarnann a hefnileith roa Thath er nu eitt hvort ſinn, at jungfruinn er ſnemma a fotum (uppriſinn), oc geingur hun til theſs lækar, er fyrr var getit, ok thvær ſitt har. Ok nu heyrir hun horpuſlattinn, ſem fyrr, ok hleipur hun thegar eptir theim vonda ſlag, oc gleimdi rathum ſinnar foſtru. Oc litlu ſithar kemur Olympia hennar foſtra thar hlaupandi, oc avitar hana miog er hun flackar ſva einſomul uti, oc ſia nu vith, at ther verthi ſlykt ei optar ſagthi hun, oc ſkal hann enn fa loflega ſending (ſkapnathar erindi). Ok nu hefur hun meth ſer eirn kott, ok viſar honum a ſomu leith, ſem tikinni fyrr. Ok nu fagnar hann ſinni jungfru enn ſem fyrr, enn hun mialmar imoti, oc nu tyckiſt hann ſkilia, at hun muni tala Irſka tungu. Ok fer hann nu i ſkala ſinn ok ſeſt undir borth, ok hans fru ſitur hia honum, ok hliothar einat nockut, oc er helldur tileygth vith hann, enn ei ſkilur hann thath. Ok thvinæſt fara thau i ſina ſæng, ok fathmar hann ſina bruthi allmiuklegar, oc ſem thau ero afklædd, kemur rennandi ein mus undann tymburveggnum, enn jungfruinn ſprettur upp thegar ok eptir muſinni. Enn Kvintalin gripur eptir henni ok nær i hennar ſkott, oc kippir henni ofan i ſængina til ſinn, enn hun fryſti ſerlega, oc færthi klærnar i hanns kinnur, ok greip hann thar til, ok ſlapp ketta vith thath, ok er thvi brondott roſa hennar æ ſithann, at thar blanathi undann hans fingra ſtath. Fara thær nu heim aptur i ſinn kaſtala.

VII. CAP.

Samſon frettir hvarf Kongsdottir, ok leitar hennar.

Nu er at ſeigia fra Garlant Kongi, at hann ſaknar ſinnar dottur, oc er hennar vitha leitat, oc finſt hun ei, oc ecki helldur ſu hin unga mey, ſem for (hvarf) meth henni, oc liggur

Kon-

7. Cap.

Samſon ſpör Walentinas bortkomſt, och letar efter hänne.

DEnna tid war Samſon i hernad / och ſedan hän i nyo åhr wunnit många hederswärk / for han

med

ipſe iterum ab Olympia, Valentinæ loco alteram mulierem, (cui nomen Riſa ſpeciesque affingitur felis) ſupponente, circumventus eſt. Interea dum Garlantus rex, amiſſam animadverteret filiam, eam quidem quæſitum viros ablegat ſuos, ſed iis re infecta redeuntibus, in Irlandiam remeat.

CAP. VII.

Samſon cognita Valentinæ abſentia, eam inquirit.

TOto hoc tempore Samſon piraticæ incubuerat, cumque plurima heroë digna facinora, per annos omnino novem edidiſſet, in Irlandiam copias ſuas reduxit; mox Garlantem regem ſciſcitatus, ubinam filia ejus degeret? Illo

autem

Kongur thar leingi. Enn er menn gefa upp leitinna, ſiglir Garlant Kongur heim til Irlands, oc thotti honum thetta mikill ſkathi, oc ollum theim er til fretta, enn tho dofnuthu theſſi tithindi umſithir, ſitur Garlant Kongur heima i ſinu riki, oc litha ſva framm nockrer tymar. Thennann tyma var Samſon fagri *i hernathi oc vann morg frægtharverk oc mikit hervirki, enn at lithnum threm vetrum, kom hann meth lithi ſinu til* Irlands*, bauth Garlant Kongur honum til ſæmilegrar veiſlo, oc ſat hann thar i miklum fagnathi. Eitt ſinn er their voru at drecka, mællti Samſon vith Garlant Kong, hvar er fru Valentina ythar dottir, thar er ſu mey er ek heſi mikla aſt a, etha thvi er hun ecki her inni at* pritha *vort* ſamſæti? *Herra Samſon ſeigir Kongur, minnit oſs ecki a vora harma, hun hvarf fra oſs i Brettlandi i eirnri* eythimork, *er ver vorum at veithum, oc hoſum ver ecki neitt til hennar frett ſithann, oc bithum ver theſs alldrei bætur. Ei viſſa ek that fyrr ſeigir Samſon, etha hvath ætla menn at theſſu valldi. Sumir ætla ſeigir Kongur, at* vondir vættir *muni hafa* heillat *hana, ſumir ætla at dyr munu hafa drepit hana, ethur hun hafi a votn geingit ovarlega, oc ein litil mey, er hvarf meth henni, ſu er i thvi landi kom til hennar. Allt er thetta til ſeigir Samſon, enn fyrir aſtar ſakir vith hana, ſkal ek fara til Brettlands, oc vita hvort ek fæ ecki ſpurt til hennar. Kongur ſeigir ſier thock a thvi, oc thegar byr gaf, ſiglir Samſon af Irlandi meth ollo lithi ſino, giæddur gothum giofum af Kongi, oc er ei gietit um ferth hans fyrr enn hann kemur til Brettlands, oc tekur thar hofn, ſem Finnlaugur Jall atti ſyrir at ratha. Oc er Jall fretti thath fer hann ſæmilega a moti honum, oc bauth honum til virthuglegrar veiſlo. Thath thathi Samſon, oc var hann meth Jalli nockra ſtund.*

Thath var eitt ſinn, at Samſon ſpurthi Jarl, hvorſu til heſthi borit um hvarf Valintinu Kongsdottir, ethur hvoriar gatur *væri umm hvath af henni mundi hafa orthit, enn Jarlinn kvath aungvann mann thath vita. Samſon bath Jallinn at vera i rathum meth ſer, hvorſu hun mætti upp ſpyriaſt, enn Jall ſagthi at hann kynni thar enguin rath til at leggia, enn thath thyckir mer*

med ſit mannſkap hem til Irland/ frågande Kong Garlant / hwareſt hans dotter wore? men denne ſwarade / at hon kommit bort i en ödemark / och at mann hölt före / hänne wara borttagen / anten af elaka troll / eller dräpen af djur / eller och at hon gått neder i någon ſjö. Samſon ſeglar därföre til Brettland och beſöker Finlöger Jarl; af honom får han det rådet / at ſöka Mölnaren Galins hjälp / ſom där i ödemarken bodde. Han kom ſå til Galins mölna / wid en fors belägen / där ſtrömen föll ſom måſt på hänne / men under forſen war et djupt hol / med ſtort forskaſt omränt. Galin låts wäl / ſåſom honom ej annat wore kunnigt / än at Kongsdottren warit borttagen af elaka djur / loſwar doch at förſöka hwad gjörligit wore / bekommande därå af Samſon tyo marker gull; men när detta talet knapt war endat / fattar en trollkona i hans fötter / förer honom neder med ſig i forſen til grunden; men han grep til ſin tygelknif / ſom han hade fått af Walentina / och riſtade därmed trollkonans buk / ſå at inelſworna lupo ut; ſimar ſedan up under forskulan / där han ingår mycket utmattad / finnande där brede wid en annan afſides kula / i hwilken mycket penningar woro / ſamt många goda och dyrbara ſaker af gull och ſilfwer. Där war en härlig ſäng / med för-

autem reſpondente; eam in ſaltu quodam oculis ſuis ſubductam, dubiisque vulgi ſermonibus ferri, utrum a Silvanis ablata, an a feris animantibus diſcerpta fuerit, ſive denique ipſa incauta aquas ſubiverit; Samſon mox in Bretlandiam navigat, Finlogum Jarlum inviſurus. Ab illo hoc conſilii accepit, ut molitoris Galini opem quæreret. Poſtquam itaque hujus acceſſiſſet molam, quæ graviſſimo aquarum lapſu agitata, ad cataractam ſita erat, ſub qua vortex, ſtridenti rapidoque flumine circumdatus; fingebat quidem ille ſibi nil conſtare aliud, quam quod Valentina a beſtiis ablata fuiſſet, fidem tamen dedit, ſe pro viribus in eam inquiſiturum, acceptis utpote a Samſone *decem marcis auri.* Aſt hoc colloquio vix finito, cyclopea mulier, pedes Samſonis prehendens, eum in fluentum ad ſyrtes usque & fundum ſecum abripuit. Ille tamen cultro ſuo, quem de cingulo pendentem a Valentina acceperat, producto, alvum mulieris tantis diſſecuit viribus, ut elapſis identidem inteſtinis mortua corrueret. Deinde ad ſpeluncam ſub flumine ſitam enatat, eamque viribus admodum defectus ingrediens, illico conclave invenit opibus refertum plurimis, aliisque rebus pretioſis, *auro* & *argento* conſtantibus. Erat etiam ibi

thalamus

mer rathlegast, at finna tha sem bua i eythimorkinni, oc hafa tha i leitinni meth ther, oc munu theim oll fylsni eythimerkurinnar. Oc eirn mann veit ek thar i morkinni, hann heitir Galinn mylnumathur, mikill oc margra hluta vitandi, enn ecki er hann trur, oc ef thu fær hann i lithsinni meth ther, tha mun ei hægt um, ef hann kemur aungvo af stathum thetta mal. Kongs son tekur nu thetta rath; oc vistar menn sina oc geingur i morkina; oc finnur tha menn, sem honum thotti liklegast til at hier mundu nockut til vita, oc kann honum thath einginn at seigia. Oc um sithir finnur hann Galinn Mylnumann, oc var hann vith mylnu sina hia fossinum, oc hliop straumurinn a hana sem hægast, enn undir fossinum var kylur diupur meth miklu ythukasti. Galinn heilsar honum, oc spyr hvor hann væri, enn Samson sagthi honum hith sanna til, oc er ek thvi her komminn; at mer er sagt, at thu sert margra hluta vel kunnandi, enn ek er i eptirleitann eptir Valintinu dottir Garlants Kongs, ef hun mætti finnast, annath hvort lifs ethur dauth, villda ek thar til hafa ythra lithsinni, at thu værir i leitinni meth mer, skal ek gefa ther gull oc silfur oc mitt vinfeingi. Galinn svarar, thitt vinfeingi thycki mer gott at kaupa, enn ecki thycki von; at hun muni finnast, ætla allir at grimm dyr hafi drepit hana, enn ek vil i thvi einu bindast vith thig thvilikann manni, at ther mætti til nockurs koma, oc ek giæti ent thath, enn ef hun er a lifi, tha vonar mig hun muni upp vertha spurth. Samson tekur tha eirn fesioth, oc voro thar i X. merkur gulls, oc mællti vith Galinn, thetta fe vil ek gefa ther til vinskapar; oc ef vith giætum fundit Kongsdottur, skyllda ek giora thig at miklum manni. Galinn svarar, mikils thycki mer vert fe thitt, enn meira vinskapur thinn, enn tho vith faunst her vith, veit ek ei til hvors thath kemur, enn ef ek er i thessari leit meth ther, tha mun hun ei i thessum skogi, ef vith finnum hana ei.

Enn a methann their voru thetta at tala, stoth Samson a brunni vith fossinn, oc toku their nu hondum samann, oc i thvi finnur Samson ei fyrri til, enn takit var um hans bætha fætur, oc var honum kipt ofann i fossinn. Er thar kominn ein Trollkona, oc hefur hann ecki afl vith hana, enn thegar hann kemur hondum vith, sviptast thau, oc koma nithur a grunn, oc skilur hann, at hun muni ætla at fæ̈ra hann vith grunnit. Oc bryst hann um; oc getur nath tigulknifi, er Valintina Kongs dottir hafthi gefit honum, oc setur hann fyrir hennar briost, oc ristir a henni allann kvithinn, sva at hlaupa innisinn, verthur a inn sem bloth at sia. Er Samson nu buit vith at kafna, verthur hann nu laus oc kafar undir ithuna, finnur hann thar muni hellir nockur, oc skrithur upp undir bergit, er hann nu sva mattdreiginn, at hann verthur nu leingi thar at liggia, athur enn hann matti sig hræra. Enn er hann rettist vith, vindur hann klæthi sin, enn sithann kannar hann hellirinn, oc ætlar hann at hann muni alldrei komast fyrir hans enda. Oc nu finnur hann eirn af hellir, sier hann thar mikinn varning oc marga gotha gripi af gulli oc silfri. Sæng var thar agiæta væn, meth fortialldi oc agiætum blæum. Stag var thar oc knappar af gulli a endunum, thar voru oc abreid morg klæthi. Thar ser hann kyrtil oc mottul Valintinu Kongs dottir, thar sier hann oc hennar diasn, mittisband oc tigulsilgio. Hann tekur her af slikt sem honum syndist, oc geingur sithann hellirinn a enda. Finnur hann nu eina steinhurth, var hun hnigginn aptur enn ecki læst, oc geck hann thar ut, vissi hann tha ecki hvort hann skylldi fara (snua). Oc a hinum fiortha deigi thathann fann hann fyrir ser breidar gotur, geck hann tha i bygthir manna, var honum tha visat til sva at hann fann Finnlaug Jarl. Jarl fagnathi honum vel, oc spurthi hvorsu honum hefthi farist, hann sagthi honum af hit liosasta, oc syndi honum gripina, oc thotti theim likast at hun mundi dauth vera. Litlu sithar siglir Samson til Irlands, oc fann Garlant Kongs, oc sagthi honum af sinum ferthum oc synir honum gripina, oc vertha their a thath sattir, at hun muni dauth vera. Dvelst Samson thar nockra hrith, enn er hann hellt burtu, sigldi hann til Einglands; fagnar fathir hans honum vel, oc sagthi hann honum fra ferthum sinum, hafthi hann aflat mikillrar frægthar i thessari ferth. Situr han nu meth fothur sinum.

förlåten och täcken; wid endan å sängstaget eller repet / woro knappar af gull; han fann ock där Walentings kjortel / mantel / sidobrast / medjoband och tygelsölja / hwaraf han tog til sig hwad honom lyste. Sedan geck han ut genom en stendörr / och kom omsider til Finlöger Jarl; seglar widare til Irland / och häller med Kong Garlant före / at Walentina wore döder.

VIII. Cap.

8. Cap.

thalamus cultissimus, cum præfixo tapete seu peristromate, ut & stragulis ac linteis. Extremitates restis lectum superne connectentis, globuli ornabant aurei. Vidit etiam Valentinæ vestes, tunicam nimirum & pallium, zonæ ornamenta, fibulamque inde pendentem. Horum cum nonnulla, quæ ipsi arridebant, abstulisset, per januam exivit ferream, ad Finlogum Jarlum deinceps contendens.

VIII. CAP.

Samſon faſtnar ſier Ingina, dottir Finlaugs Jarls,

Ett ſinn tolutbuſt their fethgar vith. Kongsſon mælti til fothur ſins, ſva er komit fathir ſagthi hann, at mik liſtir at giptaſt, oc villda ek thar at hafa ythar rath. Thath ſtendur vel til, ſeigir Kongur, muntu thu nu oc ſieth hafa margar agiætar konur, oc muntu giorla vita hvar thu villt tilleyta. Margar meyar hefi ek ſieth, ſeigir Kongs ſon, enn aungva tha mer virthiſt betur enn Valintina, enn onnur Yngini dottir Finnlaugs Jarls i Brettlandi. Kongur ſeigiſt gotha frett af henni hafa, enn ei mun ek auka mer ferth, ef thu leitar ecki meira raths, enn eirnrar Jalls dottir, tharftu thar hvorki til min ſtirk ſe etha fylgi, ſkildu their ſva tal ſitt ſitt at ſinni. At vori byr Samſon ſin ſkip oc ſit lith, oc ſiglir i burt af Einglandi, oc er i hernathi um ſumarit, oc at alithnu ſumri, ſiglir hann til Brettlands, oc lætur ſettia ſinn tiolld a land. Jarl fagnathi honum vel, oc bauth honum thar at dveliaſt, enn Samſon ſeigir, at thath muni miog undir honum i thvi, ef hann villdi gipta ſer ſina dottur fru Yngina. Ek vanti ſeigir Jarl, hun mun ei betra giaf-orths bitha, oc var thetta authſokt vith Jallinn, enn leſt tho vilia beyra hennar ſvor. Lee tha Jarlinn kalla a dottur ſina, oc ſeigir henni hvorſu thetta mal ſtoth af ſer, oc ſpurthi, hvor ſvor hun villdi gefa til. Hun thagthi um ſtund oc mællti ſithann, ei ſkulu ſva virtha min ſvor, at ek muni fæ ra tregthur i thetta mal, thvi at ei mundi ek annann mann kioſa, thatt ek ætti ſialf um at velia, enn hugur minn ſeigir mer ſva um, at mer mun ei vertha theirrar giptu authit, ethur hafit ther fulla viſſu af thvi, at Valintina Kongsdottir er dauth. Kongsſon ſagthiſt ei leitha hug ſinn eptir thvi, at hun mundi lifa. Ek villdi oc ſeigir jungfruinn, hvorki ſtanda ythur fyrir thrifum, ne henni fyrir heillum ne heithri, enn fothur mins rath mun ek ecki a bak briota. Enn hvort ſem her er umtalat fleira ethur færra (margt ethur fatt) tha

8. Cap.

Samſon trolofwar ſig Ingina/ Finlög Jarls dotter.

SEdan ſeglar han hem til Engeland/ och ſägjer då ſin fader/ at han wille giftas/ och hade mäſt tyckt om Walentina/ ſamt därnäſt om Ingina Finlög Jarls dotter; men fadren ſade/ at ehuruwäl han trott/ det ſonen ibland ſå många hederliga jungfrur/ dem han i ſina färder ſett/ utan twifwel utwalt ſig den bäſta/ doch funne han nu at han all ſin hug allena fäſt wid en Jarls dotter; kunde därföre därtil ej ſamtycka. Samſon far då bort i hernad öfwer ſomaren/ och anländer wid höſten til Brettland/ friande til Jarlens dotter. Jarlen ſade/ at hon wäl ej kunde få bättre hedersgifte/ wille doch at hon ſjälf därtil ſkulle ſwara. Hon erkjände den heder/ och lycka ſom ſig därmed tilböds; men ſade ſin hug gifwa tilkjänna/ at ſådant ej wore hänne öde/ ty det wäl hända kunde/ at Walentina ännu wore i lifwet; hon wille doch hwarken ſtå emot hans drift/ ej eller Walentinas heder/ utan lemnade ſaken i fadrens wäld. Skjedde altſå/ at hon wart fäſtad med honom/ och ſkulle bröllopet ſtå näſta ſomar. Då böd han ſin fader dit til bröllops/ och ſeglade ſedan med honom många hederliga

CAP. VIII.

Samſon Inginam Finlogi Jarli filiam, ſibi conjugem expetit.

HInc navi conſcenſa, in Irlandiam tendit, & poſtquam in eandem cum Garlante rege ſententiam de morte Valentinæ deſcendiſſet, patriam ſuam Angliam repetit. Ibi Samſon patri denuntiare, ſe ſacra meditari jugalia; maxime quippe poſt Valentinam arriſiſſe ſibi Inginam, Finlogi Jarli filiam. Regeſſit pater, quod quamvis hactenus perſvaſiſſimum ſibi habuiſſet, filium virginum illarum illuſtrium, quarum in expeditionibus ſuis perplurimas vidiſſet, optimam elegiſſe, jam tamen invitus audiat, eum toto ferri animo in Jarli cujusdam filiam; ſe proinde ipſi haud conſentire poſſe. Samſon poſtea per æſtatem prædas per æquora egit, appropinquante autumno in Bretlandiam pergens. Ibi connubiale jugum cum Jarli filia expetiit; ille vero regeſſit, quod licet honeſtiorem vix nactura eſſet maritum, neceſſe tamen ſit, ut ipſa reſpondeat. Hæc grato deprædicans ore oblatum ſibi honorem, animum tamen ſibi præſagire dixit, iſtud vix eſſe in fatis; præterea mortem Valentinæ adhucdum incertam eſſe; nihilominus patris decreto acceſſuram. Hic ergo virginem ei deſpondet, nuptiæ autem in proximam dilatæ ſunt æſtatem. Tunc Sam-

tha verþa þær endalyktir, at Samſon faſtnar Ingina, oc er akveþinn bruthkaupsſtefna at komanda ſumri. Sat Kongsſon thar litla ſtund athur hann ſiglir til Irlands, oc ſat thar um veturinn meth Garlant Kongi. Enn at vori byſt hann til Einglands, oc bauth Garlant Kongi til ſins bruthkaups, oc kvath a hvar their ſkylldu finnaſt. Kongur het ferthinni. Oc nu ſiglir Samſon til Einglands, oc finnur fothur ſinn, oc ſeigir honum fra ſino kvonfangi, oc bithur hann fara til ſins bruthkaups. Kongur heitir thvi, er nu mikill viþurbuningur, er menn bua ſig, oc vanda ſem meſt bæthi ſkip oc vopn ſæmilega, oc vel ſkickatha menn oc agiæt klæthi. Enn er their voro bunir, ſigla their til Brettlands, oc nathu ei theirri hofn ſem their ætluthu, oc var tha tveggia daga ferth til borgar theirrar, er Finnlaugur Jarl ſat i. Thar kom til theirra, Garlant Kongur meth lithi ſinu ollu, oc varth thar meth theim fagnathar fundur. Nu frettir Finnlaugur Jarl, at their ero thar komnir, oc rithur til mots vith tha meth lithi ſinu, oc let reka i mothi theim marg reithſkiota, fognuthu thar hvorir othrum. Enn meth thvi tha var vika til bruthkaups ſtefnunnar, tha vilia their ſitia i ſinum landtiolldum, oc thath likar Jarli vel. Thennann tyma hafa their allrhanda ſkemtan, tafl oc burtreithir, ſkot oc ſkilmingar, enn ritha ſtundum a ſkog at ſkemta ſer.

derliga månn / men de komo ej i rätta hamnen / wille och dy ej ſtrax fara fram / utan blefwo dår ſtilla i ſina landtält / tillika med den ankomna Kong Garlant / emedan en wecka ännu återſtod til bröllopsſtämnan. Emedlertid ſkjämtade de ſig med tafl och tornering / ſamt ſkjutande och fäcktande.

IX. CAP.

Kvintalin ok Grelant ſamtaka at forraþa Samſon.

NU er at ſeigia fra Kvintalin kvenna thiof, at hann unir illa vith hag ſinn, oc thyckiſt hafa feingit mikla ſvivirthing, oc finnur nu fothur ſinn, oc ſeigir honum, at hann vil roa a hefnileith. Enn Galinn ſeigir honum aptur a moti, hvath their Samſon hefthi mællt, oc kvathſt ætla at mothir hans (Kvintalins) mundi hafa drepit hann, oc ſkulum vith fara til hennar, oc mun hun leggia a rath meth ockur. Fara their nu i hellirinn, oc ſakna vinar i ſtath, oc thyckiaſt their nu vita, at hun muni dauth, oc Samſon muni hafa drepit hana. Hvath er nu til ratha ſeigir Kvintalinn. Galinn ſeigir, her ſkamt fra ſtendur eirn ſteirn i ſkoginum, thar rathur fyrir eirn klokur Dvergur er Grelant heitir, oc ef tha giætir ſigrath hann, mundi hann eitt hvort rath til ſia, at na Valin-

9. Cap.

Kwintalin och Grelant ſöka at förråda Samſon.

WId detta tilfälle / ſökte Kwintalin kwinnotjuf at hämna ſin ſidwördnad; han for dy med ſin fader til forskulan / at ſöka ſin moder om råd / men ſom hon war emot förmodan döder / ty råder honom fadren / at upſöka en klok Dwerg ſom Grelant kallades. Kwintalin nödgar då honom wid lifsſtraff / at ſkaffa Walentina i ſitt wålld / fående ſå af honom weta / at Samſon hade dräpit ſin moder. Dwergen giör då en kjärra af underlig

Samſon patre, regeque Garlante, quos ad thalami invitavit gaudia, multisque aliis illuſtribus viris comitatus, pelago incubuit; ſed quia portu a ſede Jarli remotiore excipiebatur, poſitis tentoriis, moras ibi maluit nectere, præcipue cum poſt præterlapſam hebdomadem, conjugium eſſet celebrandum. Interea ſe invicem *latrunculis, equeſtri certamine, jaculatione & palæſtra* delectabant.

CAP. IX.

Quintalinus & Grelantus inſidias Samſoni ſtruunt.

PUtabat jam Quintalinus pulcram adeſſe occaſionem, ignominiæ acceptæ ſe gerendi vindicem; hinc patrem ad ſpeluncam flumineam ſequitur, animo matrem de conſilio ſolicitandi præſenti. Hanc autem cum morte inopina ſublatam cerneret, ſvaſore patre, ingenioſum quendam adit *Nanum* ſive virunculum, nomine *Garlantem.* Hunc opportune inventum, ſub pœna capitis cōegit, ut ſuam in poteſtatem redigeret Valentinam; ab ipſo ſimul cognoſcens, quod Samſon ſuam interfeciſſet matrem. Nanus deinde *turrim* conſtruxit arte mirabili, quem utpote lecto, ſtrato & operculo conſtantem, ipſe potuit trahere,

Valintinu Kongsdottir. Fer Galinn nu til mylnu finnar, enn Kvintalin situr um Dverginn. Oc eitt sinn getur Kvintalin eigt Dverginn utann steins, oc tekur hann hondum, oc heitir (hotar) honum dautha. Dvergurinn mælti, litil fremd er ther thath, at briota i mer min stuttu bein, *vil ek helldur leysa lif mitt, oc giora nockut thath* threk *er i, oc ther er til geths. Kvintalin svarar, tha skalltu koma fra Valintinu a mitt valld, oc seig mer ef Samson fagri drap mothur mina, ethur ef hann er a lifi. Dvergurinn mælti, at visu er hann a lifi, oc hann drap mothur thina, oc han hefur keipt dottur Finnlaugs Jarls, oc a* kvethit *brullaup. Enn tho thath geingi thar til er ek kann, tha er ei vist, hvort ec get sigrat Olympiu, oc mun ek leingi thurfa at sitia um thar, enn tho mun ek thessu jata, helldur enn missa steininn, oc vann Dvergurinn eyth at thessu, oc skilldu sithann. Dvergurinn gerir nu eina* kerru *meth undarlegum* hagleik, *oc* hialmi, *oc mætti leitha hana eptir ser, thar var i sæng oc kostur. Situr hann nu um Kongsdottir, enn Kvintalinn finnur fothur sinn, oc seigir hvath i hefur giorst, oc at Samsonar se thangat von. Oc nær bruth*kaupit *skal vera, samtaka their nu at forratha Samson, thegar hann kiæmi thar vith land, oc giora stora* talgrof, *thar their otluthu honum at ritha, oc* herspora *um* kring.

Tha er fiorir dagar voro til veislunnar, ritha a skog allir hofthingiar, meth mikit lith, oc senda til borgarinnar mikinn fiollda dyra, af theim er their veiddu a deiginum. Samson ser eirn fagrann hiort *i einu riothri, sva alldrei sa hann annann slikann, syndist honum* geislar *standa af hans* hornum. *Hann gitnist miog at fa hiortinn, oc rithur undan langt i burt fra sinum monnum, oc vita their ei hvath af honum verthur, enn thessi hiortur er sva frar, at furtha er at, koma their nu a eirn fleitann voll. Nu keirir Samson hestinn, oc athur enn hann kemur i riothrit, bleypur hesturinn i talgrofina, oc braut sig ur halslithunum. Samson hliop*

derlig kånst / den han kunde leda efter sig / och war dåri en sång med tilbehör / samt tåk eller skjul öfwer / och skulle han dårmed bortlocka Walentina; men Kwintalin samrådde med sin fader/ at i en lönngrop/ med hersporar eller fotanglar besatt / förråda Samson innan bröllopet skjedde. När altså några dagar förr gjästabodet / Samson med många höfdingar red til skogs/ at skjuta djur / hände sig / at han for efter en hjort långt från de andra / och stupade hans håst i den af Galin och Kwintalin gjorda lönngrafwen / som war med herspotar omsatter / och bröt han dår af sig halsen; men Samson sprang upp/ och måste så stadna/ samt med sweda tråda herspotarna. Sama morgon bittida / hade Walentina wid sin ensama utgång/ sett den underliga kjärran; hon satte sig dåri/ och somnade strax/ och förde då Dwergen hänne bort med sig i sama skog. Imedlertid komer Galin til Samson och narrar swärdet af honom; under förewändande / at dårmed dråpa Dwergen / som då ledde Walentina om skogen; men litet dårefter / kom han med sonen Kwintalin tilbåka / och begynte de så båda at anfalla Samson / och gaf Galin honom

here, eodem Valentinam ad se allecturus. Atqui Quintalinus consilia interim cum patre miscuit, de capiendo in fovea quadam occulta & tricuspidibus septa, Samsone, antequam genialia peragerentur sacra. Ac sane aliquot ante sacræ tædæ festum diebus, dum Samson, multo principum comitatu in saltum equitaret, rapidarum prædam ferarum facturus, forte cervum quendam longius a ceteris insectatus, in dictam foveam equo suo præceps agebatur, collum mox fracto; ipsi vero ocyus se inde conferenti, moras injecerunt ingratas tricuspides, plantis pedum nimium inhærentes. Eodem etiam mane, Valentina denuo sola domo egressa, currum vidit affabre factum, eoque conscenso, furtivo subinde capitur somnio, mox a Nano in silvam avecta prædictam. Tum Galinus Samsonem accedens, ensem ejus exposcuit, sub obtentu letiferi ictus Nano infligendi, qui utpote Valentinam per saltum duceret captivam; sed vero brevi cum filio Quintalino rediit, juncta opera Samsonem interfecturus, illico etiam humerum ejus vulnere afficiens. Ipse tamen a filio, ense petituro Samsonem, sed ocyus ictui se subducentem, inopinæ traditur morti. Ferrum enim vindex patris adactum cassidi, partem hujus, quæ nasum tegebat,

hliop ur grofinni, er hann nu kominn a hersporana, oc standa their fastir i hans ylium. Ok thessu næst, ser hann hvar kemur ur skoginum eirn Dvergur leithinnlegur, oc leithir eptir ser gulliga kerru, *enn ei vissi Samson hvath i henni var, oc nu hverfur honum hiorturinn, ei lætur Dvergurinn sem hann heyri, tho Samson kalli, oc thvi næst hverfur hann i skoginn, enn hersporarnir ero sva thikt, at Samson er fastur a othrum, nær hann losnar af othrum. Oc thessu næst* kemur *framm i riothrit eirn* sma-sveirn, *rithandi einum* asnafola. *Sveirninn kallar oc mællti, thu gothur mathur, foru her aungvir undann fyrir stuttu. Samson svarar, fyrir litlu for her eirn Dvergur, oc rann meth kerra a hiolum, enn ei vissa ek hvath i henni var. Vel seigir sveirninn, thath var minn husbondi, oc for meth fru Valintinu dottir Garlants Kongs, leitar hun eptir sinum unnustu, oc nefnir hann Samson fagra. Gothi vin seigir Kongsson, ek er sa sami, enn minir fætur ero sva gaddathir, at eg get hvorgi geingit, rith nu eptir theim, oc bith hana skiott hier koma, oc thar til gef ek ther minn skiolld. Fa mer nockut, thath hun meigi vith* kannast, *seigir sveirninn. Kongsson tekur tha eitt* gull, *oc fær honum, far thu nu, seigir Samson, oc kom aptur skiott. Sveirninn rithur nu i skoginn, enn thvi tok Samson ecki folann, at hann var litill.*

Nu vikur sogunni til Valintinu, at thath ber til eirn morgun, at hun er snemma uppstathinn oc geingur um garthinn; oc ser nu kerruna. *Ei hafthi hun seth athur fyrri slika syn, hun geck thangat oc sest i* kerruna, *oc jafnskiott fellur svefn a hana, hefur Dvergurinn sig thegar a veg, Olympia var i svefni. Thetta ber nu allt samann, at thennann sama dag villist Samson fra sinum monnum, meth theim brogthum sem their fethgar hoftu thar til sett, oc fyrr er fra ritat. Nu tekur thar til sem Samson er, at honum thyckir sveininum* frestast, *hann ser nu at mathur geingur framm i riothrith, kennir hann thar Galinn oc heilsar hvor othrum blithlega. Gothi vin, seigir Galinn, thvi situr thu sva* einmana. *Eg er nu litt vith* kominn, *thvi minir fætur ero skemdir a broddum, seigir Samson, nu væri tho ei setu efni seigir Galinn, thar eirn liotur oc leithur Dvergur eckur ythar unnustu um skoginn, oc er ei i othru sinni værna, enn nu at na henni. Gothi vin seigir Samson, mikit er undir, hvort lith thu villt mer veita. Galinn svarar, thath haftha ek ætlat at veita ther thath lith, at ther skylldi endast at fullu, oc fa mer thitt sverd, skal ek drepa thennann vonda Dverg, oc bith min her. Mikinn truskap legg ek undir thig, seigir Samson, at ek fæ ther mitt sverth. Eptir Dvergnum thori ek eigi vopnlaus sagthi Galinn, oc man ek hvath vith hofum vith mællst, enn alldrei saum vith hana sokt, ef Dvergurinn kemur henni i steininn. Oc nu fær Samson honum sitt sverth, oc bithur hann flita ser aptur, enn hann heitir gothu um oc geingur i skoginn, enn Samson situr eptir oc hefur einginn vopn. Litlu sithar ser Samson, hvar thveir menn ritha framm i riothrith alvopnathir, oc thar theckir hann Galinn, enn annar var Kvintalin* kvenna *thiofur, hann* kallar *thegar a Samson, oc mællti, illri heill* komstu *sialfum ther i thennann stath, thu hefur drepit mina mothur, oc rant minu fe, oc nu skal ek thig drepa, oc taka thina unnustu. Oc nu hlaupa their bathir af baki, oc bregtha sinum sverthum, enn Samson hefur aungvann skiolld, oc mællti, gothi vin Galinn fa mer mitt sverth. Galinn seiger, thetta sverth skal ei fiærgang ther enn skirta thin, oc hoggva nu til hans bathir senn, oc varth Galinn skiotari. Samson snerist undann hoggino, oc feck sar a herthar blathit, enn sverthit stock ut af, sithann greip hann Galinn, oc vatt honum fyrir thath hogg sem Kvintalin hio, thath hogg* kom *framann a* hialminn, *oc af* nefbiorgina *oc allt andlitit af Galinn, sva hann la dauthur i grasinu. Enn Samson reif sig af goddunum, oc greip sitt sverth, oc hio til Kvintalins, oc klauf skiolldinn at endi laungu, oc af honum thrier tærnar, oc sneri* kvenna *thiofurinn tha undann, oc hliop a sinn hest. Enn Samson hliop a thann veg, sem Galinn hafthi rithit, oc ellti hann thar til er their komu a eina vollu, enn vith enda theirra vallna, stoth sa hellir sem Samson hafti fyrr i komit, tha hann drap Gythiuna. Thiofurinn hleypur i hellirinn, enn Samson hio eptir honum, oc varth hann sar a bathum thiohnoppunum, oc tok i sunder hestinn fyrir aptann hann oc sothulinn, oc skildi sva met theim at sinni.*

honom et sår i hård eller skulderbladet; doch wart Galin själf dödad af sin son / då den samma wille hugga til Samson / som sig i det sama undanwek; i det at swärdet träffade Galin fram på hjälmen/ och tog af nåsborgen / samt hela ansichtet / så at Galin låg döder i gräset. Samson feck då sitt swärd igen / ref sig lös af gaddarna eller hersporarna/ och sedan han illa huggit Kwintalin/ skildes han från honom.

X. Cap.

10. Cap.

gebat, mox hausit, totaque simul præcisa facie, ipsum Galinum in campum gramineum dedit præcipitem & exanimum. Samson gladio suo recepto, a cuspidibus fortiter se extricavit, & posteaquam Quintalino gravissima inflixisset vulnera, aliorsum se contulit,

X. CAP.

Samſon finnur Valentinu. Ektaſkapur Garlants ok Yngina.

SAmſon ſneri tha aptur a vollinn, ſer hann nu hvar ſtendur ſu gulliga kerra, ſem hann hafthi fyrr ſieth. J othrum ſtad ſer hann, hvar Dvergurinn oc ein kona attu harthann leik ſamann, ſva hvort vill othru fyrir koma. Samſon hleipur thangat meth brugthit ſverthit, enn thegar Dvergurinn ſa theita, kallar hann harri roddu, herra Samſon, drep mig ei, ok vil giarnann ther thiona trulega, oc nauthugur hef ek misgiort vith ythur, ek ſkal thath allt aptur bæta, o thu hin gotha kona vertu mer hialpleg. Nu theckir Samſon ſina foſturmothur, oc nu geingur hann at henni, oc fagnar hvort othru, enn hunn leithir Dverginn til Samſons oc mællti, gef Dvergnum lif, oc gef hann i mitt valld, oc ma hann ockur at gagni koma. Ther meigit vel ratha lifi hans ſeigir Samſon, oc nu ganga thau at kerrunni, thar ſefur i Valintina, oc ecki veit hun hvath um hefur lithit. Olympia vekur hana, oc mællti, ſia nu hvorſu litit verthur fyrir at veitha thig. Enn hun ſvarar, hvar er ek kominn, enn kerru theſſa ſa ek i morgun, oc ſettiſt ek i hana, oc ſofnathi ek thegar. Sia nu hvath um er, ſeigir Olympia. Nu ſtendur hun upp ur kerrunni, oc ſer hvar Samſon ſtendur, oc hann hana theckiandi, hverfur hvort til annars meth aſtarkuethiu *oc* elſkuſemi, *oc var langa ſtund dags, at theirra munnar lau hægt ſamann, oc meir enn thuſund koſſa mundi hvort othru gefit hafa. Olympia mællti, herra Samſon, ſeigir hun, hvorſu ſtendur a um ythar ferthir, ethur thvi komu ther ſva ſprangandi. Samſon hefur upp alla ſogu, oc ſeigir hvorſu ſveirninn* darathi *af honum ſkiolldinn, oc Galinn ſverthit, oc hvorſu theirra vithſkipti foru, oc hvorſu thyckt at herſporarnir lau um ſkoginn vith riothrit, ok eru ecki allir lauſir ur minum fotum. Eg veit ſeigir Olympia, at hinn vondi thiofur Kvintalin, hefur villt thig, ſva ſem hans mothir villti ythar unnuſtu, oc falſathi af henni oll hennar thing, oc tho hefthi hun feingit meiri ſkomm, ef hun hefthi ein verit, ſyndiſt honum hun thath vera, tha* bleithann *oc* kettann *komu til hans, oc hefur theſſi vondi thiofur, ſithann umſetit hana at tæla, oc kugat thennan Dverg at vera i lithſinni meth ſer. Samſon ſpurthi, hvorio Dvergurinn villdi bæta thann miſsgiorning, er hann hafthi giort, enn hann ſagthiſt giarnann bæta vilia. Filg mer tha til hellirs Kvintalins, oc kom honum i minar hendur ſeigir Samſon. Ei ma ek thath ſagthi Dvergurinn, thvi thar ma einginn inngaṅga, ſakir rammra ummæla, oc nu ſor Dvergurinn eytha, at vera trur Samſoni. Olympia mællti, thath thycki mer rath, at ver forum i vorn kaſtala, oc ſva giortbu thau, oc grætbir Olympia Samſon.*

Nu

10. Cap.

Samſon finner igjen Walentina, och Garlant får Ingina til huſtru.

DAreſter får han ſe den gullmålada kjärran / ſamt Dwergen därbredewid / med hwilken Olympia hade ſtarkt kjämpande. Han wille wäl då ſtrax dräpa Dwergen / men för Olympias förbön ſkull / ſkonte han honom / hälſt Dwergen med ed utfäſtade ſin tro och redlighet för Samſon. Sedann fann hann Walentina i kjärran / och for ſå med hänne til Olympias kaſtell / af hwilken han och wart läkter. Då förwitade hon åter Walentina / huru ſnart hon wore til bedragandes. När nu under alt detta / Garlant med de andra ſaknade Samſon / läto de wäl leta efter honom / men då de fingo ſe hans kläder på plaſſen / där han ſlagits med Galin ſamt Kwintalin / mente de och at

den

CAP. X.

Samſon Valentinam invenit, ſed Garlantus Inginam in uxorem ducit.

PAulo poſt, Samſon deauratum aſpicit currum, juxtaque ſtantem Nanum, qui forti cum Olympia congrediebatur luctatione. Eum itaque mox inferis conſecrare voluit, ſed ut parceret, monuit Olympia, maxime cum ſacramento dicto, de fide ſua Samſoni ſanctiſſime præſtanda caveret. Valentinam deinde in curru inventam, ſecum ad Olympiæ caſtellum deduxit, quæ mox vulneribus ejus medicam adhibuit manum, ſed Valentinæ haud absque opprobrio expoſuit, quam facile ſe illecebris capi ſiviſſet. Inter hæc, dum Garlantus & reliqui amiſſum Samſonem quæſituri, hinc inde diu oberraſſent, tandem veſtes ejus in campo, ubi cum Galino & Quintalino decertaverat, invenerunt, Samſonem adeo eundem ac proſtratum illum & mortuum Galinum, opinantes, cum hujus amputata facies, falſa eos luderet imagine. Hinc cadavere domum delato, largos ad ſolennia funeris ciebant fletus; ſponſa autem

his

Nu er thar til at taka, er Artus Kongur oc hans menn, ſoknuthu Samſonar, oc leituthu hans, oc er their komu *i riothrith, thektu their* klæthi *hans oc hann dauthann, enn andlit hans mattu their ei ſia* (Kenna), *thvi that var afhöggvit, oc thotti thetta mikill ſkathi, thottiſt einginn vita hvor vallda mundi.* Kom *thar tha* Einnlaugur *Jarl, oc thotti honum thetta hinn meſti ſkathi, ot kvath* Kvintalin *thiof theſſu vallda mundi, oc hans fothur* Galinn. Flut*tu their nu* lykit *heim, oc veittu thvi ſæmilegann* umbuning, *oc* gretu *yfir hans* greptri, *enn bruthurinn gaf ſig fatt um, thath thotti morgum undarlegt. Sithann var veiſlunni ſnuit i erfi, oc reis thar upp pris oc glethi. Enn er hun hafthi ſtathit fimm daga, tha beiddi Garlant Kongur ſer blioths oc mællti, thath villda ek heyra Finnlaugur Jarl, hvorſu ther mundut ſvara mer, ef ek beiddi dottur ythar fru Ingina, er nu fyrir ſkommu hefur miſt ſinn unnuſta, hvorn ver villdum meth gulli aptur* Kaupa, *ef mogulegt væri, her i moti vil ek gefa mig, oc mitt riki. Jall mællti, her er vel til talat, enn ſeigiſt tho vilia heyra hennar ſvor, Sithann var hun atſpurth; oc talat fyrir henni thetta mal. Hun mællti, undarlegt thotti mer at Samſon væri ſva ſkamlifur, oc annat bithur mer min hugur; enn ei ſkulu ther ſva virtha min orth, at ek beithunſt eptir theſſum ratha hag, enn leingi hefur mer thab minn hugur bothit, at min afdrif yrthi meiri a Irlandi enn Einglandi, enn fothur mins rath mun ek um mina gipting hafa. Enn hvath ſem thar er umtalat, verthur ſa endir, at Garlant Kongur faſtnar Yngina, oc var erfinu nu i bruthkaup ſnuit, oc ſkorti thar ei glaum oc glethi oc alſkins fognuth. Leith ſvæ framm viku, oc geck Garlant Kongur i ſæng meth ſinni unnuſtu Yngina, enn hofthingiar voru ſæmdir ſæmilegum giofum.*

den döda Galin war han ſjälf / hälſt hans anſichte war afhuggit. De flyttade då liket hem / och gråto ſwåra öfwer hans graf / men bruden gaf ſig litet därwid. Då wändes bröllopet i arfwedl / och ſedan det hade ſtått i fäm dager / bad Garlant ſig Finlög Jarlsdotter til handa. Fadren ſkjöt ärendet til hänne / och ſade hon / at ſkjönt underliga ſyntes / at Samſon wore ſå kärtlefwader / doch wille hon ej undandraga ſig fadrens råd om giftet. Altſå fäſtade ſig Kong Garlant med Ingina / arfwedlet wändes i bröllop / och höfdingarna fingo hederliga gåfwor.

XI. CAP.

Samſon kemur heim med fru Valintinu.

EIrn morgun talar Olympia til Samſon, ſva er nu komit, ſeigir hun, at vær ſkulum *forvitnaſt*, hvaþ frammfer um hofþingia, munu þeir hriggvir af yþru hvarfi. Enn Samſon ſeigir, hun ſkylldi rada, fara þau nu ok Grelant Dvergur meþ þeim. þennan ſama morgun, er Finnlaugur Jarl ok hofþingiar a *leikvelli*, nu kemur þar Samſon fagri ok fru Va-

II. Cap.

Samſon komer hem med fru Walentina.

EN mårgon talar Olympia til Samſon: ſå är nu komit / ſäger hon / at wi ſkolom forwetnos hwad höfdingarna taga ſig före; de lära wara ſorgſna öfwer eder bortkomſt. Samſon ſade / at hon ſkulle råda / och altſå foro de bort i fölgje af Dwergen Grelant. Sama mårgon äro Finlöger Jarl och höfdingarna å lekwall / och när nu Samſon fagre / fru Walentina / Olympia och Dwergen komo

his nil prorſus moveri videbatur. Ita vero nuptialis feſtivitas in funebre mutabatur epulum; hocque quinque diebus celebrato, Garlantus ſibi Finlogi filiam in conjugem expoſcuit. Patre tum negotium hoc filiæ ſubmittente arbitratui, illa quamvis mirari ſe diceret, brevem adeo Samſoni obtigiſſe vitam, imperio tamen patris obſequentem ſe geſſit ac facilem. Coiverunt ideoque in fœdera dextræ, gaudia Hymeneja ferales curas diſpulerunt, & principes abituri, donis mactati ſunt lectiſſimis.

CAP. XI.

Samſon in patriam reducit Valentinam.

OLympia matutino quodam tempore Samſonem affata, neceſſe eſt, inquit, ut exploremus, quænam Principes agitent conſilia; dolore certe eos angi arbitror, ob abſentiam tuam. Ac vero Samſone ad nutum ejus ſeſe accommodante, mox abeunt comite Nano. Eodem illo mane, Finlogus Jarlus atque ceteri principes, in campum ludis deſtinatum egreſſi, adventantes Samſonem,

Valintina, Olympia ok Dvergurinn, enn ollum þyckir undrum gegna. Artus Kongur fagnaþi vel sinum syni, ok spyr þvi sva matti verþa. Enn Samson sagþi allann tilgang sinnar dvalar. Nu geingur Garlant Kongur at Samsoni ok mællti, margir hlutir vertha nu oþru visi, enn menn ætluþu, ok ei mundum vær sva giort hafa, ef ver hefþum vitat yþur a lifi vera, enn þar yþur þyckir misboþit i þessu, þa vil ek, at þer skapit sialfir osakaþri minni sæmd. Vel trui ek, seigir Samson, at þer hafit þetta ovitandi giort, ok vil ek yþar heyþur i aungvo skerþa, ef þer viliet gipta mer Fru Valintinu dottur yþar. Enn Garlant Kongur sagþist þaþ giarnann vilia, ok sva fru Valintina. Festi þa Samson Valintinu til eiginnkonu ser, skylldi þeirra brudkaup biþa til næsta sumars. Drucku þeir nu ut veisluna, ok voro ollum gefnar sæmilegar *giafir*, ok skilldust goþir vinir. For Garlant Kongur heim til Irlands meþ konu sina.

mo dit / förundrade sig alla öfwer dem. Kong Artus fägnade wäl sin son / och sporde hwi så hade hänt? Samson sade honom all tilgång af sit dwal. Nu går ock Kong Garlant til Samson / och säger: många ting warda nu å annat wis / än mann tänckte / och ej hadom wi så gjort / om wi wetat eder wara i lifwe; men om j tycken at eder är mißbudit / eller för när skjett i detta mål / då wil jag at j själf så skipen / at bägges wår heder kan skadelös warda. Wäl tror jag, sade Samson / at j hafwen detta owettande gjort / och wil jag eder heder i ingo minska / om j wiljen gifta mig fru Walentina / eder dotter. Kong Garlant sade sig det gjärna wilja / likaledes fru Walentina. Samson fäste då hänne sig til ägta hustru / och skulle med deras bröllop uppskjutas til nästa somar. Mann drack nu ut gjästabodet / och wordo allom hederliga gåfwor gifna. Kong Garlant for då hem til Irland med sin hustru.

XII. CAP.
Fangathur Quintalin.

NU situr Samson eptir, ok talar viþ Grelant Dverg, ek vil seigir hann, hafa þinn stirk at hefna minnar svivirþingar a Quintalin þiof. Dvergurinn seigir, ef þer komit honum burt ur hellirnum, þa mun ek geta fangat hann, enn eingin ma i hellirinn ganga. Samson fer nu til þess foss, er mylnann stoþ viþ,

12. Cap.
Kwintalin fångas.

NU sitter Samson efter / och talar til Dwergen Grelant / jag wil / säger han / hafwa din styrka eller hjälp / at hämna min sidwördnad å tjufwen Kwintalin. Dwergen swarade: om j kunnen koma honom bort ur hållan eller bergskulan / då torde jag kunna fånga honom / men ingen må gå in i kulan. Samson far nu til den forßen / som mölnan

Valentinam, Olympiam & Nanum, summa contuentur admiratione, Arturusque filium gratificatione excipit summa, caussam simul quærens admirabilis, qui eos abstulerat casus? Retulit vero Samson, singulas absentiæ suæ circumstantias, eumque mox Garlantus adivit, multa fassus præter opinionem evenisse, quæ tamen nunquam commissa fuissent, si vivum scivisset; nihilosecius si injuria se affectum urgeret, facile se permissurum, ut pro lubitu decernat de utriusque salute & dignitate. Samson, nil prorsus impedire dixit, quo minus credat, Garlantum inscienter quidquid illius fuerit fecisse, adeoque honorem ejus sartum tectumque velle, modo sibi nuptum dare vellet filiam Valentinam. Garlanto tum & Valentina conjugii spem facientibus, Samson virginem sibi in uxorem despondebat, nuptiis in proximam dilatis lucem æstivam. Convivio interea genialiter celebrato, hospites tandem donis abeunt ornati haud levibus, sed Garlantus domum cum conjuge revertitur.

CAP. XII.
Quintalinus capitur.

REmansit autem Samson, & Nanum Grelantum allocutus, volo, inquit, tua ope injuriarum repetere ultionem a fure illo Quintalino. Respondit Nanus: si spelunca eum expellere poteris, facile captivum tenebo, illam autem intrare nemini duxerim utile. Samson nihilominus ad flumen, quo mola

viþ, enn aþrir eiga at fylgia Dvergnum. Ok nu *kafar* Samſon undir foſſin, ok komſt i forhellirinn, vopnar hann ſig nu, ok finnur þiofinn, enn hann ſlyr undann. Samſon elltir hann til hellirs dyra, ok naþi honum ei, ſkelldi Qvintalin aptur i las *ſteinhurþinni*, enn er hann villdi i burt ſnua, var hann faſtur a herſporum þeim, er Dvergurinn hafþi þar niþur kaſtat. Nu kom Olympia ok Dvergurinn meþ ſinum monnum, ok hondluþu Qvintalin, ok hofþu hann heim til Finnlaugs Jalls, enn Samſon tekur allt feþ ur hellirnum, þotti ollum undur hvorſu mikit fe Qvintalin hafþi feingit. Qvintalin baþ Olympia um lif, enn hun ſagþi at illt mundi at tryggia hann. Samſon mællti þa viþ Quintalin, fyrir þaþ þu ert nu i minu valldi, kemur þaþ framm ſem mællt er, *at ſer grafir graf, þo grafi.* Skal eg nu Qvintalin, kvelia þig a marga vega ok drepa ſiþann. Qvintalin ſagþi, litit eykur þaþ yþar ſæmd, þott þer drepit mig, enn ek mætti giora þann ſoma, at yþur væri meiri heiþur i. Ecki vil ek kaupa lif þitt til þeſs, at þu ſtelir fyrir þig, ſeigir Samſon. þa ſvarar Olympia, herra Samſon, gott er at *ſenda* hann þa einhvoria *ferþ*, at hann aflaþi einhvorra goþra gripa, ok *vogi* þar til *lifi* ſinu. Hvort ſkulum viþ ſenda hann, ſeigir Samſon. Hun mællti viþ Qvintalin, nu ſkalltu vinna eyþ, ſeigir hun, at ſtelaſt ecki utmn. Siþann vin-

nan ſtod wid/ men de andra måſte följa Dwergen. Sedan ſimar han under forſſen/ och kom ſå i förkulan; där wäpnar han ſig och finner tjufwen/ men denna begynte då at fly undan. Samſon jagade honom alt til kulodörren/ men nådde honom ej; och ſlog Kwintalin ſtendörren i lås/ men när han wille ſpringa bort/ war han faſter å herſporarna/ dem Dwergen hade där nederkaſtat. Nu komo Olympia och Dwergen med ſina männ/ grepo Kwintalin/ och hade honom hem til Finlöger Järl; men Samſon tog alt gods ur kulan/ och tyckte alla under wara/ huru många ågodelar Kwintalin hade ſtulit. Kwintalin bad Olympia om lif/ men hon ſade/ at det wore ſwårt at tro och bewara honom. Samſon talte då Kwintalin ſåledes til: för det du nu är i mit wåld/ ſå ſannas det ſom ſagt är/ at mången gräfwer ſig ſjälf ena grop/ faſt än han den åt androm gräfwer. Skal jag nu kwälja dig Kwintalin/ å många ſätt/ och dräpa dig ſedan. Kwintalin ſwarade: litet ökar det eder heder/ ſkjönt j dräpen mig/ doch torde jag kunna gjöra det gagn/ ſom eder wore större heder i. Samſon ſade: icke wil jag ſå låta dig lefwa/ at du ſtjäler dig bort från mig. Då ſwarade Olympia: Herre Samſon/ det är gott at ſända honom i någon färd/ hwarmed han kan afla eller ſkaffa några dyrbara ſaker/ och at han ſåledes wågar därtil ſit lif. Hwart ſkolom wi ſända honom/ frågade Samſon. Hon talte då til Kwintalin ſålunda: Nu ſkal du ſwärja ed/ at icke ſtjäla eller narra dig bort. Han gjorde eden/

mola verſabatur, abivit, comitibus quibusdam Nano relictis. Flumen deinde ſubit, donec ad conclave quoddam perveniret, ubi in arma ſe colligens, furem extemplo invenit, ſed quem in fugam converſum, vano ad januam inſequitur niſu, e veſtigio utpote ab ipſo clauſam; quum autem inde aufugere vellet, tricuſpidibus retinetur, a Nano ibidem projectis. Advenerunt indidem Valentina & Nanus ſuis cum ſociis, Quintalinum opportune captum ad Finlogum Jarlum abducentes, Samſone interea opes ejus ex antro auferente; quarum ſceleſte comparatarum abundantiam, nemo non mirabundis contemplabatur oculis. Quintalinus Valentinam quidem, ut rata ſibi maneret vita, oravit, aſt illa difficile fore eum fidum obſequentemque reddere, dixit. Tum Samſon ad eum converſus, immo vero, infit, quia in manus perveniſti meas, proverbii veritas confirmatur; multos foveam ſibi ipſis facere, aliis vel maxime deſtinatam; te proinde variis excruciatum modis morte mactabo certa. Ad hæc Quintalinus: profecto mea nece ne hilum quidem tuum honorem auctum iveris, quin ego confidenter dixerim, quod ſi me vivere ſinas, præſtantiori olim tibi futurus ſim utilitati. Subjunxit Olympia: næ ego, Domine, conſultius duxerim, eam ei injungere legationem, qua nobis res pretioſas acquirendo, vitam ipſe periculis exponat dubiis. Ac vero Samſone tum interrogante, quo eum potiſſime ablegandum putaret? Illa Quintalinum ſuperos teſtari vindices juſſit, ſe nunquam clam diſceſſurum. Eidem deinde, præſtito jura-

vinnur hann eyþinn, Olympia mælli, nu skalltu fara ok sækia þann *guþvef*, sem fiorar *Alfkonur* hafa ofit um átian vetur, þangat sem *sólinn* skin *nethan undir jordinna*, þa er hun *gengur* sem *hæthst a sumarit*, ok suafu alldrei a þeim tymum. þar meþ skalltu fa þvo gripi aþra, þessum *samgillda*. Vandi mikill þicki mer a þessu seigir Kvintalin, enn þo skal þetta til vinna, ef þiþ latit Dverginn fara meþ mer. Latum her nu standa at sinni.

XIII. CAP.

Northur landa skipan.

HEr byriar nu upp annann lut sogunnar, ok tekur þar til, at *Gothmundur* het Kongur, hann atti at raþa fyrir *austur* a *Glæsisvollum*, þaþ er austarlega fyrir Risalandi. *Risaland* liggur til austurs ok norþurs af *Austurveiginum*. Ok þaþann til land nodurs, þa liggur þaþ land, er *Jotunheimar* heita, ok bua þar *Troll* ok *ovættir*, enn þaþann til mots viþ *Grenlands obygthir*, gengur þaþ land, er *Svalbarthi* heitir, þaþ byggia ymsar þioþir, þar ero þeir einir, at verþa tvohundrut vetra gamlir, enn sialdann eiga þeir fiolbirni. Aunnur þioþ er su at kallast eiga menskir menn, enn hafa þo *fysla* natturu, ok er þaþ kallat *fiallamanna* vit, er þeir hafa. Eirn skagi liggur ut at hafinu, ok þar byggir su þioþ, er *Smameyar* ero kallaþar;

eden / och därpå sade Olympia: Du skall fara och söka den gyllende wäfwen / som fyra Alfkonor hafwa wäfwit i aderton åhr / där som solen skiner nedan under jorden / då hon går som högst om sommaren / och soswo aldrig å den tiden; därtilmed skall du skaffa twå andra dyrbarheter / som äro deßom samgillda. Kwintalin sade / stor wånda tyckes mig wara i detta ärendet / doch skall jag det sama uträtta / om j låten Dwergen fara med mig. Nu låter mann härwid stanna denna gången.

13. Cap.

Nordlanda delning.

HÄr börjar nu andra delen af Sagan / och föreställer / at en Kong benämd Godmunder / ägde wälde öster öfwer Gläsiswallar / som ligger österliga af Risaland; men detta Risaland ligger både til östra och nordra delen / ut wid Österwägen (eller östra leden / det är Öster siön). Dädan (från Gläsiswallar) norder i landet / ligger det land / som Jättahemar heter / och bo där troll samt owätter eller skogsrån. Därifrån inwid Grenlands ödebygder / sträcker sig landet Swalbardi / som bygges af ömse folk / warande etdera / som blifwer twåhundrade åhr gammalt / men äger sällan många barn. Annat folk är där och / som wäl bör kallas människjor / men äger doch en fiollig natur / och är dy det kallat fiällamanna eller fiäll- och bergsmäns wett / som det folket hafwer. En skag eller utgrund / ligger ut åt hafwet / därest folk bor / sam Småmöyar

juramento imperavit, ut sibi *holosericam* acquireret *vestem*, quam quatuor ex Alforum progenie mulieres, per decem & octo texuissent annos, ea in *terra*, *quam sol radiis subit coruscis*, *dum summum ascendit Olympum*, ipsæque eodem tempore nullo solutæ fuissent sopore; binas præterea comparaturus res pretii parilis. Respondit Quintalinus, negotio quidem imperato magnum subesse periculum, illud tamen se pro viribus curaturum, modo Nanum sibi adderent comitem. Mittamus jam hæc parumper.

CAP. XIII.

Norlandiarum divisio ac situs.

HEic altera se sistit historiæ pars, quæ initium orditur a *Godmundo* Rege, imperium tenente versus orientem in *Glæsisvallibus*, quæ ad ortum fere junguntur *Risalandiæ*; hæc autem ab oriente & septentrione, *mari* adjacet Eoo seu Balthico. Inde (a Glæsisvallibus *) in boream, *Jotunheimiæ* jacent, quas *monstra* seu Gigantes, & *Silvani* seu genii monticolæ habitant; hinc porro, ad fines usque *Grenlandiæ desertorum*, extenditur *Svalbardia*, gentibus culta variis, quarum una ætatem obtinet ducentorum annorum, liberos tamen raro procreat multos. Est & alia, inter homines quidem & ipsa referenda, sed cujus indoles stolida est, adeoque *monticolarum ingenium* ei tribuitur. *Promontorium*, quod-

* Vid. Hist. Thorst. Urb. roh. p. 10.

þar, þær verþa ei elldri enn XV vetra, ok eiga born þa er þær ero sio vetra. *Ovættir* ganga sva rikt i Jotunheimum, at ef menn tala þaþ af tungu framm, at *troll* skuli eiga eitt hvat, þa koma þau þegar ok taka þaþ.

XIV. CAP.

Fæddur Sigurþur Goþmundar son.

þaþ er sagt einhvorn tyma, at Godmundur Kongur a Glæsisvollum, for norþur til Jotunheima, ok herjaþi a Jotna, ok giorþi mikit *hervirki* hia þeim, Jotnar foro imoti meþ mikolliþi, ok hellt Kongur þa undann ut a hafit. Eirn dag sigldu þeir fyrir Smameyaland, ok logþu til hafna, matsveinar voru a landi at bua mat, ok fundu viþ sioinn III konur, ok var ein vænst, sie her, seigir eirn þeirra, alldrei sa ek fegri mey, ok færum hana Kongi. Hun svarar, ei mun þar gott til meya, sem þu ert fæddur, er þu kallar mig mey, eckuna atta vetra, ok hef ek att tvo bændur (tvo born,) eþa hvaþa kynd er þaþ þu kallar Kong. Hann er maþur sem ver, seigir sveirninn, ok skalltu fara meþ oss. þeir koma fyrir Kong ok syna honum konuna, enn Kongi leist vel a hana, ok lagþi hana i sæng hia ser. Kongurinn sat a Smameyalandi um veturinn, enn um vorit for hann burt, ok hafþi konuna meþ ser,

möyar är kallat/ de warda ey äldre än femton åhr/ och äga barn/ då de äro siu åhr. Skogsrån eller spöken/ gå så tiockt i Gjättahem/ at om någon talardet fram af sin tunga/ at troll skola tagadet eller det/ då koma de strax och tagadet sama bort.

14. Cap.

Sigurder Godmundar son födes.

Det är berättat/ at Godmunder å Gläsiswallar reste en gång norder til Gjättahemar/ at herja på Gjättarna/ och gjorde hos dem stort herwärke eller ströfwande; men då Gjättarna foro emot honom med mycket mannskap/ hölt han ut å hafwet. En dag seglade han förbi Småmöyaland/ och lade där i hamn; hans matswenner gingo då å landet at tilreda mat/ och funno så wid siön tre qwinnor/ af hwilka en war wänast. Si här/ sade strax endera af swennerna/ aldrig har jag sett fägre mö/ låtom oß föra hänne til Kongen. Hon swarade: ej månn god råd wara på möjor där du är födder/ när du kallar mig mö/ som är åtta åhrs änka/ och allaredan har hast twänne männ (barn); eller hwad är det för widunder/ som du kallar Kong? Hann är en mann såsom wi/ sade Swennen/ och skall du nu fara med oß. De koma sedan för Kongen/ och syna honom qwinnan. Han tyckte wäl därom/ och lade hänne i sängen hos sig; sedan sät han öfwer winteren kwar i Småmöjaland/ men om wåren for han bort/ hade

quoddam mari longius incumbens, gens incolit, *Smamejarum* seu *parvularum virginum* adpellatione celebris. Hæ quindecim nunquam exsuperant annos, liberosque procreant, jam septem annos natæ. Silvanis adeo abundant Giotunheimiæ, ut si quis dixerit, spectra hoc vel illud possessura, mox accurrant ad prædam capiendam.

CAP. XIV.

Sigurdus Godmundi filius nascitur.

Memoriæ proditum est, Godmundum Regem Glæsisvallium, boream versus in Jotunheimias aliquando profectum, gigantibus infesta intulisse arma, insignemque mox apud eos egisse prædam; illis autem exercitum educentibus magnum, Regem classe sua in altum retrocessisse. Forte vero, dum die quodam Smamejalandiam prætervcheretur, portu petito, coqui in terram prodierunt cibum apparaturi, in litore tres conspicantes mulieres, quas inter una speciosissima erat. Tunc eorum quidam exclamare, formosiorem se nunquam vidisse virginem, adeoque monere, ut eam ad Regem deferrent. Illa autem illico subdidit, ejus utique in patria, raras fore virgines, siquidem se virginem, viduam licet octennem matremque jam duorum liberorum, adpellaret; virum porro sciscitans, quid illud demum monstri esset, quod Regem vocitet? Respondit ille, hominem eum esse pariter ac ipsos, eamque jam comitem eorum futuram. Reversi mulierem Regi ostendunt, qui subinde amore ejus accensus, lecti sociam fecit. Ibi hieme transacta, proximo vere abiit, fœmi-

ser, ok var hun meþ barni, ok er þeir hofþu ei leingi siglt, tok hun sott, ok fæddi sveinbarn mikit ok fritt, enn sottin leiddi hana til bana. Kongur *huxaþi* nu sitt raþ, þvi þa voru þau *laug, at ef Kongur eþur annar maþur ætti barn framm hia konu sinni, skylldi hann hafa fyrirgiort fe sinu ok riki, ok skylldi hinn elsti son hans þaþ taka, ok sva Kongsnafn, enn þaþ barn skylldi þræll vera ok allt þess afkvæmi.* Tekur Godmundur Kongur nu þaþ raþ, at hann lætur þræla *flytia barnit til lands*, ok baþ þa sva fyrir at sia, at þaþ barn yrþi honum ei at bryxlum. þeir fera barnit i fiallbygþ nockra ok vofþu i *lyni*, oþ letu hia eirn *gullbring*, ok logþu þaþ amillum *steina*, ok letu *sugu* i munn þess, ok logþu *hello* ofann yfir steinana siþann. Fara nu eptir þaþ til skipa, ok siglir Godmundur Kongur heim til sins rikis, ok getur ei um þetta. Skamt þar eptir sem þrælarnir hofþu viþ barnit skilit, kom þar *kall* nockur, hvor þar bio nærri, hann het *Krokur* en *kelling* hans *Krekla*, þau voru rik ok heimsk, ok hofþu fiallamannna vit. Eirn dag for Krokur a skog at veiþa *riupur*, hann heyrþi barnsgrat, ok fann barnit meþ þeim buningi, sem þrælarnir hofþu viþskilit. Tok hann þaþ ok færþi kellingu sinn, þeim þotti vænt um þvi, þau attu ecki barn. þau kolluþu sveininn *Sigurd* af *sugunni*, ok son sin. Ox hann þar upp,

de kwinnan med sig / och då war hon med barn. När de hade seglat ej långt dådan / wart hon sjuker / och födde e stort samt wackert swennbarn / doch lade sama sjukdom hänne til döds: Konger huxade eller besinnade / hwad råd han fatta skulle / ty då war sådan lag / at om Kong eller annan mann hade barn fram utom hustru sine / skulle han häfwa förgjort gods sit och rike / och skulle hans äldsta eller ägta son taga riket wid / och så Konganamnnet; men det andre barnet skulle träl wara / med alt deß afkome. Godmunder tog altså det rådet / at han låt sina trälar flytta barnet til lands / och böd / at de skulle så förese / at det icke wordo honom til blygsel. Barnet fördes så upp i en fjällbygd / wart weswad i et linne / och lagt mellan stenar. Sedan sattes et sugehorn i deß munn / och sist lades en hälla ofwan öfwer stenarna. Efter detta foro de til sina skjep / och seglade så Kong Godmunder hem til sit rike / tänkande ej widare på detta. Kårt därefter at trälarna hade skils wid barnet / kom där en kalle eller gubbe / som närmast bodde / han het Krokur / men hans kärling Krekla / warande wäl rika / men därhos hemska / samt af fiäll eller bergsmänns förstånd. En dag for Krokur til skogs / at fånga snjöripor / hörde så et barns gråt / och fant det själf sedan i sama bonad / som trälarna hade det lemnat. Han tog barnet upp / bar det til sin käring / och tyckte de båda wäl därom / ty de hade själfwa inga barn. De kallade swennen Sigurd / af sugone (den han hade i mun-

fœminam secum auferens jam tum grauidam. Classe ideo non procul a portu provecta, illa prolem enititur masculam, opinione majorem ac pulchram; sed ipsa isto decessit morbo. Rex proinde mirifice solicitus erat, quidnam consilii caperet. *Lege* enim cautum erat, ne Rex, vel alius quispiam, *liberos* extra legitimum procrearet torum: qui secus faxit, opibus suis ac regno exueretur. Imperio deinde ac regio titulo, in filium natu majorem seu familias translato, spurius in servitutem cum omni sua posteritate assereretur. Godmundus adeo consilium in arena capiens, jussit servos suos *infantem* illum in terram *exponere*, probeque curare, ne sibi ignominiæ olim futurus esset. Illi eum mox in montanum quendam locum, sed cultum transferunt, & *linteo* involutum, cum annexo *aureo annulo* inter *lapides* collocant aliquot, quibus, postquam ori ejus *cornu*, quo lac adsugeret, indidissent, prægrandem petram imposuerunt. His tandem ad naves redeuntibus, Godmundus in regnum suum navigat, nulla hujns rei postmodum tactus cura. At vero serius paullo, quam servi ab infante abiverant, senex quidam advenit, nomine *Krokus*, cujus vetula uxor *Krekla* vocabatur; conjuges quidem divites, sed simul stolidi, & ingenii monticolarum participes. Forte Krokus aliquanto post *aves Riphæas* capturus, vagientem audit infantem, moxque eodem expositum modo & vestitu invenit, quo servi eum reliquerant. Eum deinde ad anum suam defert, ubi mox uno ab utrisque fovetur amore, quia ipsi prole carebant. *Sigurdum* postea, a *suctu* cornu

upp, ok varþ fliott furþu mikill, ei var hann þeim *styrilatur*, þvi kall var halfhræddur viþ hann. þau attu þann eirn *grip*, at þeim þotti betri enn allt annat, þaþ var *Hrutur*, *lagþur* hans var sva siþur at hann dro hann, hann var meþ ollum litum, *gulls* ok *silkis klæþis*, ok *kolors*. Hann kastadi reyfinu þrisvar sinnum a hvorio ari.

XV. CAP.

Fra þiofnathi Alfkvenna ok bunaþi Sigurþar.

I þann tyma reþi sa Kongur fyrir Jotunheimum er *Skrymnir* het, hann var *þuss*, ok þionuþu honum þo allir Jotnar, ok margir aþrir, ok voru honum skattgildir. þau Krokur oc Krekla, luktu honum i skatt hvort ar reyfit af Hrutnum. *Krapi* het þuss eirn, hann atti fiorar dætur, þær voru hagar a *vefsmiþi*, oc hofþu litit verka efni, þær vonduſt at stela ullinne fra Skrymnir Kongi, vissi hann ei hvorio gegna mundi. þaþ var eina nott at Kongur heyrþi bauſt nockut til *loptsins*, þar sem ullin var, geck hann þa þangat oc sa þar *Alfkonur* fiorar, oc hofþu buit ser byrþir af skattinum. Kongur tok þær, oc spurþi þvi þær legþist a hans fe, enn þær buþu *fiarlausnir*, varþ su sætt þeirra, at þær skylldu hafa þaþ, sem þær hefþu feingit, oc giora Kongi ur eina *skickiu*, meþ morgum

munnen) och antogo honom för sin son. Han wärte där up / och wart brått mägta stor / men war doch ei mycket styrlåtig eller lydig / ty gubben war nästan halfrädder för honom. De ägde en klenod / den de tyckte bättre wara / än alt annat / och det war en gumse; hans ragg war så sidt / at han drog det efter sig / warande det af många färgor / såsom gull / silkesklädes och annor slags. Han kastade ullen altid af sig tre gångor hwarje åhr.

15. Cap.

Om Alfkonornas tjufnad samt Sigurs bonad.

I den tima rådde en Kong för Gjättahem / som Skrymner het; han war en stor Gjätte / och alla andra Gjättar tjenade honom / jämte många andra / som och woro honom skattskyldiga. Krokur och Kräkla leswererade honom hwart åhr ullen af sin gumse. Krape het en Gjätte; han ägde fyra döttrar / som woro snälla at wäswa / men emedan de hade litet ämne / ty wände de sig at stjäla ullen af Kong Skrymner / som doch ej wiste huru därmed månde tilgå. Det hände sig ena natt / at Kongen hörde stort buller uppe i loftet där ullen war / geck han då dit och feck där se fyra Alfkonor / som redan hade lagat sig bördor af denna skatt ullen. Kongen fångade dem och sporde / hwi de så giorde med hans ägendom? Men de tilbudo honom lifslösen / och wart detta deras förlikning / at de skulle hafwa den ullen / som de redan tagit / men gjöra honom däraf en kåpa af många färgor samt ägen

nu vocatum, filium sibi adoptant, In magnam ibi adolevit proceritatem, sed nutritiis adeo immorigerus, ut ipsi seni metum incuteret. Erat autem his cimelium, aliis omnibus prælatum opibus, aries nimirum, qui lanam adeo prolixam aluit, ut eadem terram verreret. Constabat eadem variis coloribus, aureo, bombycino aliisque. Præterea ter in anno succrevit.

CAP. XV.

Alficarum mulierum furtum, & Sigurdi vestitus.

Giotunheimiarum hoc tempore Rex erat Skrymner; huic, ceu Titani, omnes subjecti erant gigantes, præter quos etjam multi alii tributa eidem solvebant. Hos inter Krokus & Krekla, in singulos annos lanam arietis sui, Skrymneri pendere tenebantur. Sed vero Giganti cuidam quatuor erant filiæ, *textrices* quidem dexterrimæ, ast, cum materia eis sæpiuscule deesset, lanam istam regi furto surripere consueverunt, qui tamen hujus ignarus erat sceleris. Atqui sub silentium aliquando noctis contigit, ut Skrymner in editiore conclavi, ubi lana recondita erat, strepitu audito, mox adcurreret, in quatuor adeo incidens *Alficas mulieres*, onera jam tum sibi ex lana illa tributaria confecta exportaturas. Captas deinde, qui sic opes suas expilare ausæ essent, quæsiuit? Illis tum vitam suam quovis redemtam cupientibus pretio, pactum utrinque habebarur ratum, ut e lana jam capta, *togam* Regi conficerent, variis præditam

gum litum oc natturum, oc sofa ei fyrr enn hun væri fullgior. Sigurþur ox upp hia þeim Krok oc Kreklu, hann var illa sættur at klæþum. *Hempa* var honum giorþ af *ulfalldâ* harum, oc ofinn sem *beckfetia (brekans flètia)*. *Hektuskor* a fotum af *boleisku* skinni loþnu, *kylfu* i hendi. For sva fram, þar til hann var fimtan vetra,

ägenskaper/ skolande de icke sofwa/ förr än hon wore fullgjord. Imedlertid wäxte Sigurder upp hos Krokur samt Kråkla/ men wart altid illa klädder; ty hans gemena räck wat gjord af kamelhår och wåfwen såsom en bänkedyna. Häcktesko hade han å föterna/ af ludit boleiskt eller oxeskinn/ bärande ochså en kålf eller klubba i handen. Således för han fram/ til deß han wart fämton åhr.

XVI. CAP.

Sigurþur færþi Kongi Rutinn goþa.

Þaþ bar til eirn dag, at kerling atti at *brynna* hrutnum, hann var stiggur, oc rak Kerling undir, hun *blotaþi* honum, oc baþ *troll* at eiga hann. Sigurþur mællti, yfir sest þer nu, er þu gefur trollum þinn besta grip. Hann skal ek alldrei aptur taka seigir hun. Ei somir *smatrollum* at eiga sva agiætann grip, seigir hann Sigurþur, oc mun ek helldur færa hann Kongi. Þa muntu alldrei aptur koma seigir kerling. Auþnann mun þvi raþa, seigir hann, tekur hann nu hrutinn oc fer leingi, oc koma morg troll a moti honum, oc kalla til hrutsins, enn hann seigir Kongur eigi hann, oc lemur hann þau a moti. Hann fer nu þar til, at hann finnur eina kerlingu, hun gret sart. Sigurþur spurþi hvat henni væri. Hun svarar, ek deilldi viþ kall min, oc gaf ek hann ollum trollum, enn þau soktu hann þegar, oc goþu skylldi

16. Cap.

Sigurder förer Kongen tilhanda den goda Gumsen.

Det hände sig en dag/ at/ då käringen skulle klippa gumsen/ war han stygger eller ostyriger/ och slog så käringen under sig; ty förbannade hon honom/ och bad trollen ägan. Sigurder sade: mycket komer åt dig nu/ när du gifwer trollen din bästa skatt. Honom skall jag aldrig taga åter/ swarade käringen. Icke höfwes småtrollen at äga så kostbar ting/ sade Sigurder/ och må jag helder föra honom til Kongen. Då mån du aldrig koma tilbaka/ swarade käringen/ om du far dit. Ödet må därföre råda/ sade han/ och tog så Gumsen/ farande länge med honom. Då komo enteliga många troll emot honom/ som ropade och tillägnade sig Gumsen; men han swarade/ at Kongen ägde honom/ och slog dem bra emot. Han for nu til des han råkade ena käring/ som swåra gret. Han frågade hwad hänne felade? Hon swarade: jag trätte med min Gubbe/ och gaf honom alla trollen; de togo honom strax/ och är jag dig

ditam coloribus atque virtutibus, ante corpora somno non daturæ, quam istum exantlavissent laborem. Sigurdus interea apud Krokum & Kreklam adolevit, sed male semper vestitus; *togam* enim gessit rusticam, *crinibus* textam *camelinis*, in modum tegumenti, quo sessibula obduci solent. *Calceis* etiam incedebat, qui tricis seu corrigiis adstricti, ex hirsuta *boleisica* (forte taurina) pelle confecti erant. Clavam etiam gestabat ligneam. Et quidem hæc vestimenta per tria omnino gessit lustra.

CAP. XVI.

Sigurdus ad Regem pretiosum defert arietem.

Forte dum anus aliquando arietem tonderet, ille obstinatior eam sibi subjecit pronam. Quapropter eum exsecrata, monstris sive gigantibus in prædam devovit. Ibi Sigurdus percontari, quo demum furore agitata, tantum eimelium monstris daret polidendum? Illa autem se eum nunquam recuperaturam respondit. Subdidit Sigurdus, indignos plane rei tam pretiosæ possessores esse vulgo gigantes; quin adeo præstare, ut arietem ipse ad Regem abducat. Ac vero licet anus moneret, abeuntem eo, nunquam fore reducem, ille tamen fatorum se committens arbitrio, extemplo arietem prehensum diutine duxit, quoad in occursum ejus coirent plurima monstra, sublato clamore arietem sibi vindicantia. Sigurdus autem possessorem eum agnoscere Regem dictitavit, & singula baculo fortiter depexa, abegit. Iter deinde continuat, donec anui

skyllda ek þer launa, ef þu giætir honum aptur naþ. Sigurþur mællti, muntu traust hafa at geima hrutinn. Hun kvadst, til þess hætta mundo. Hann flytir nu ferþinni, oc kemur at einum hellir, þar vor inni fiorar Alfkonur, þær hofþu bundit manninn upp a fotunum viþ eirn *brikarbialka*, oc veifuþu honum a milli sin, sva hann skall a bergit, oc mælltu svâ, ragur fiandi, ecki ertu a minu landi, (af voro landi). Sigurdur drap Alfkonurnar meþ kylfu sinni, enn færþi Kerlingu kall sinn halfdauþann. Lætur hann nu eptir hia þeim margar gersemar, er hann hafþi hapt ur hellirnum. Tekur hann nu hrutinn, oc fer leiþ sina, oc bidia þau hann finna sig, þa hann fer um aptur. Kemur Sigurþur nu *Jola dags kvolld* þangat, sem Skrymnir Kongur a fyrir at raþa, hann geingur i hellirinn, oc sest niþur utarlega. Þessu næst ser hann at maþur geingir i hellirinn fyrir Kong, oc kvaddi hann, oc tekur upp eitt *koffert gullbuit*, þar tok hann ur eina *skyckio*, þaþ var sva agiætur gripur, at eingin fekst valldari. Hann afhendir Kongi, oc seigir dætur sinar hafi sent honum. Kongur tok viþ oc spurþi, þvi þær kiæmi ecki sialfar. Enn han sagþi, þær hefþi ser nytt tafn, enn ætla at finna yþur à *atta deigi Jola*, mun ek nu fara heim at sinni, oc koma siþann meþ dætrum minum, oc taka part ur hrut þeim, er Krekla gaf mer oc ol-
lum

dig mycket gott skylldig / om du gitter nå eller återskaffa honom. Sigurder frågade / om hon hade förtröstan där å / at i medlertid gjöma gumsen? Hon swarade / sig wilja fresta därpå. Han skyndade då sin färd / och kom til en bergskula / där inne fyra Alfkonor woro / som allaredan hade bundit mannen upp med föterna wid en twärbjälke / och weftade honom imellan sig / så at det skalld i berget / sägjande: rädde djäfwul / icke är du af woro lande. Sigurder dräpte strax Alfkonorna med sin klubba / och förde så gubben hem til käringen halfdödan. Han lemnade sedan kwar hos hänne många kåsteliga saker / som han hade tagit i bergskulan / och därefter for han sin led / men de bädo honom besöka sig / då han fore tilbaka och förbi. Sigurder kom om Juledags kwällen dit / som Skrymner ägde at råda före / och gick strax til bergskulan eller salen / och satte sig där vtan före. Där näst ser han / at en mann går in i kulan för Kongen / och hälsar honom. Han tager sedan upp en gullbonad koffert / samt där ur en kåpa / så härlig at ingen bättre kunde fås. Hänne frambär han til Kongen / och säger sina döttrar hafwa sänt honom den samma. Kongen tog hänne emot / och sporde / hwi de siälfwa icke komo? Han swarade: de hafwa nu hos sig ett nytt rof / ärna doch finna eder ottonde dag Jul; skolande jag i medlertid fara hem / och sedan koma tilbaka med mina döttrar / til at taga del i den gumsen / som Krekla gaf mig och alla trollen. Mycket hårt har det då wist gått på för
hänne/

anui occureret, quæ in luctum soluta acerbum, Sigurdo in caussam tanti doloris inquirenti retulit, se nuper per jurgia, maritum vetulum omnibus consecrasse monstris, quæ haud morata eum abstulerint; Sigurdum itaque se nullis non officiis cumulaturam, si eundem reducere vellet. Quæsivit ille, num æque spondere posset, se arietem interea custodituram. Anu tum pro modo virium id pollicente, citato cursu ad antrum quoddam contendit montanum, ubi quatuor de Alforum genere mulieres offendit, quæ virum jam tum pedes tigno alligatum transverso, tanto invicem nisu repercutiebant, ut tota insonaret spelunca. Has Sigurdus mox clava demisit ad umbras, senemque jam propemodum mortuum, ad anum suam reduxit, eorum deinceps custodiæ commitens clenodia, quæ ex antro secum abstulerat; dumque adeo abiret, ab utrisque ad hospitium in reditu capiendum invitatur. Parasceve seu vigilium jam agebatur festi Joliorum, quum Sigurdus ad habitaculum Skrymneris Regis perveniret; hinc illico ad atrium montanum accedens, ante fores constitit. Ibi virum animadvertit ingredientem, Regeque salutato, cistulam producentem auro excultam, ex qua togam mox depromsit operis præstantissimi, eamque Regi oblatam retulit, donum esse filiarum suarum. Accepit illud Rex, identidem sciscitatus, quare ipsæ non advenissent? Respondit ille, eas recenti quadam delectari præda, octava tamen Joliorum die Regem invisuras; se interim domo repetita, condicto tempore filiabus rediturum comi-

tibus:

lum trollum. Faſt hefur þa at hennil geingit, ſeigir Skrymnir Kongur, oc er hann ei ſmatrolla eign. Satt er þaþ ſeigir Krapi, ſneri hann þa i burt; ok er hann kom i hellirinn utarlega, varþ Sigurdur fyrir honum meþ hrutinn. Krapi mællti, vel verþi þer, Sigurdur, er þu hefur ſtitt leiþ fyrir mer, hafþa ek nu ætlat at ſækia hrutinn, er kerling gaf mer. Fiærri for þvi, ſagþi Sigurdur, at hun giæfi þier hann, þvi at hann er Kongs eign. þeigi þu *gaungu maþur*, ſagþi Krapi, oc greip i hrutinn, enn Sigurdur ſlo til hanns meþ ſtafnum ſva hart, at hauſin brotnaþi, oc flugu ur honum bæþi augun, ok fell hann dauþur niþur a golfit, oc var *dynckur* mikill. þeir ſem i hellirnum voru, foru til dyranna, oc ſau Sigurd þar kominn i hellirinn. Skrymnir ſpurþi, hvaþa *þark* væri utar i hellirnum. Enn þeir ſogþu honum, at her væri komit eitt barn, oc fer meþ mikla gerſemi, enn ei hofum ver neitt ſeþ ſkriþa ſlikt ſem hann er, enn þaþ ætlum ver, at hann muni hafa drepit Krapa. Skrymnir baþ kalla Sigurd fyrer ſig, oc var ſva giort. Sigurdur geck fyrir Kong, oc varþ ei margt af kveþium meþ þeim, hann mællti til Kongs, her er hrutur ſa er foſtra minn gaf ollum trollum, enn mer þotti hann betur komin hia yþur, enn i hellirsdyrum kom at mer eirn vondur *Gaur*, oc villdi taka af mer hrutinn, enn ek

lauſt

hänne, ſade Kong Skrymner, och är han ſännerliga ej ſmåtrolls ägendom. Sant är det, ſwarade Krape, och därefter gick han bort; men när han kom utom bergskulan, ſtod Sigurd där för honom med gumſen. Krape ſade då: wäl warde dig, Sigurder, för det du hafwer kårtat reſan för mig, ty jag hade nu ärnat, at ſöka gumſen, ſom käringen gaf mig. Det för wißerliga fiärran, ſwarade Sigurder, at hon gaf dig honom, ſom enom Kong anſtår at äga. Tig du, gångemann eller betlare, ſade Krape, och där efter grep han gumſen; Men Sigurder ſlog til honom med ſtafwen ſå hårt at ſkallen braſt, och båda ögonen ruko ur honom, hwarefter han föll neder å golfwet, och wart där af et ſtort dunck eller dån. De, ſom i bergsſalen woro, foro ut til dören och ſade, at Sigurder wore där kommen. Skrymner ſporde, hwad för buller wore därute? De ſwarade, at där war komit et barn, ſom fore med en kåſtbar tingeſt, och alldrig, ſade de, hafwom wi ſett ſlikan gående, ſom han är; och gißom wi, at han månde hafwa dräpit Krape. Skrymner böd, at Sigurder ſkulle kallas för ſig, och det ſkedde ſå. Sigurder gjeck då för Kongen, men det wart ej mycket at ſägja om hälſningarna dem imellan, utan han talade Kongen ſåledes till: här är den gumſe, ſom min foſtermoder gaf alla trollen; doch tyckte jag, at han wore bättre hos Eder ankommen; Men i bergsdören mötte mig en elak bängel, ſom wille taga gumſen bort, jag ſlog honom med min ſtaf, och wet ej annat, än at han har fått mehn där af;

ty

tibus, quo particeps fieret arietis, quem Krekla ſibi omnibusque monſtris dediſſet. Rex acerbum caſum, ejus tunc animum ſtimulaſſe affirmavit. Krapius propius hoc vero eſſe dixit, & mox retroceſſit. Cum autem atrio exiviſſet, Sigurdum cum ariete vidit, his eum accedens dictis: bene ſit tibi, Sigurde, opportune adeo iter meum remoranti, animum quippe meum jam cepit ſollicitudo arietem inquirendi, donum vetulæ. Sigurdus, næ illud, inquit, procul vero eſt, eam tibi dediſſe hunc arietem, qui Regem unice deceat poſſeſſorem. Contra Krapius: apage ſis mendicule! & hoc dicto arietem prehendit. Sigurdus clava eum tunc tam ſtrenue feriebat, ut caput comminueretur, ac utroque elabente oculo, ipſe in pavimentum axanimis corrueret, ſonum identidem exciens ingentem. Qui intus erant, ad januam properabant, Sigurdum conſpicantes præſentem; hinc a Skrymnere quæſiti, quisnam tantum excitaſſet tumultum? reſpondent, infantem quendam adveniſſe cimelio, aliis, quas hactenus viderant, rebus longe præſtantiore; illum ni conjectura fallat, occidiſſe Krapium. Juſſit adeo Skrymner, ut idem accerſeretur. Nec mora, is enim Regem accedens, omiſſo omni fere mutuæ ſalutationis officio, his eum affatur: hic aries ille eſt, quem nutritia mea omnibus dedit monſtris; ego vero, quin præſtaret, eundem tibi exhiberi, nullus dubitavi. Præ foribus tamen hujus antri, longurio quidam mihi obviam ivit, arietem ablaturus, quem utique baculo probe percuſſi, vix ambigens, quin ictus ei damnoſus fuerit,

cum

lauſt hann meþ minum ſtaf, oc ei veit ek, nema honum hafi orþit meint viþ þaþ, þvi hann ſtendur ecþi upp, oc latit nu geima hrutinn. Kongur mællti, haf þock fyrir, oc er liklegt at þer muni giæfulægit vera, ertu oc ecki *ættleri*, þvi at Godmundur Kongur a Glæſisvollum er þinn faþir. Sidann let Skrymnir fa honum goþ klæþi, oc let kemba hans har, oc ſetti hann i haſæti hia ſer, oc þotti hann þa þegar vera allur annar maþur. Var hann þar um Jolinn oc lærþi ſkiott ſiþ jotnanna.

XVII. CAP.

Sigurþur byſt at finna foþur ſinn.

ATta dag Jola, ſpurþi Kongur Sigurd, hvat hann villdi fyrir ſig leggia. Enn Sigurdur kvadſt hans raþ um þaþ hafa mundi. þaþ tycki mer raþ, ſeigir Kongur, af þvi þu ert ſonur Godmundar Kongs, at tu farir hann at finna, oc vitir hvort hann vil ecki ganga viþ þer, vil ek fa þer ſkip oc menn. Sigurdur ſeigiſt þaþ giarnann vilia, enn þo verþ ek fyrſt at finna foſtru mina, mun ek koma aptur at miþiom vetri. Oc for Sigurdur burtu ſiþann oc ſkylldu meþ vinnattu. Kom Sigurdur til kierlingar þeirrar, ſem hann manninn aptur færþi, hun het *Gnoþ* enn kall hennar *Kritur*. þau fognuþu honum vel, oc ſpurþu hvorſu honum hefþi fariſt. Enn hann let vel yfir, oc ſagþiſt nu ſkylldi taka raþ af henni. Gnoþ kvaþ þaþ vel gegna mun-

ty han ſtår nu ej mera up; Låten dårföre giöma gumſen. Kongen ſade: haf du tack dårföre, och år det likligit, at ſlikt månde dig lyckas; så år du och ej något åttwrack, ty Kong Godmunder å Glåſiswallar år din fader. Sedan låt Skrymner få honom goda klåder, och kåmba hans hår, ſamt ſåttja honom hos ſig i högſåtet; och tycktes han då ſtrax wara en hel annan mann; Han war dår öfwer Julen, och lårde ſnart Gjåttarnas ſeder.

17. Cap.

Sigurder lagar ſig till, at finna ſin Fader.

OEtonde dag Jul ſporde Kongen Sigurd, hwad han ſig företaga wille? Han ſwarade, ſig i dy måle gjårna wilja hafwa Kongens råd. Det tycker mig då rådeligit, ſade Kongen, emedan du år Kong Godmunders ſon, at du far bort at ſöka honom, och weta, om han wil kjånnas wid dig; Wil jag dår till få dig både ſkjep och mannſkap. Sigurder ſwarade, at han det gjårna wille, men måſte doch förſt beſöka ſin foſtermoder, och ſedan ſkulle han komma tillbaka wid midwinteren. Sigurder for nu bort, och ſkildes de med wånſkap. Han kom til kåringen, åt hwilkon han hade igenbragt mannen, hon het Gnod, men Gubben Kritur; de fågnade honom wål och ſporde, huru honom hade farit? Han låt wål dåröfwer, och ſade ſig nu ſkola taga råd af hånne. Gnod

cum nec dum conſurrexerit; arietem proinde cuſtodiæ jam tradas. Rex gratum erga eum teſtatus animum, a vero, infit, haud abhorret, hoc facinus fortunam tibi olim paraturum inſignem; neque vero generis tui es opprobrium, patre utpote natus Godmundo, Glæſisvallium Rege. Skrymner deinde amictum ei tradi cultiorem, crines etjam pectine ornari, imo ſibi proximum in ſede collocari regia juſſit; quo factum ut mox alius haberetur vir. Manſitque adeo ibi ultra feſtum Joliorum, brevi mores edoctus giganteos.

CAP. XVII.

Sigurdus patrem ſuum requirit.

OCtavo Joliorum die, Rex Sigurdum percontatur, quid negotii ſibi capere vellet? Illoque de eo ejus conſilium deſiderante, illud optimum ſe ducere inquiebat, ut, cum Godmundi Regis ſit filius, jam abiret eundem quæſitum, quo ſciret num ipſum agnoſcere vellet, accepturus a ſemet & navem & militem. Arriſit quidem hoc Sigurdo, maluit tamen prius inviſere nutriciam ſuam, pollicitus media ſe deinde rediturum hieme. Iter ideo ingreditur, mutuaque facta ſalutis comprecatione, ab invicem diſcedunt. Pervenit primo ad anum, cui maritum reſtituerat, illa Gnoda, hic Kriturus vocabantur. Et poſtquam adventu ejus congratulati eſſent, quæſiverunt, quænam fata hactenus habuiſſet? Ille proſpera jactitans, conſilium a vetula expetebat, Gnoda opportunum

mundo, her er hofn goþ, oc ſkalltu her koma, þa þu fer fra Krok oc Kreklu, oc vita ef eg get nockru launat þer hiaſtoþina. Siþann fann Sigurdur foſtru ſina, oc fagnar hun honum vel, hann ſagþi henni hvaþ giorſt hafþi i ſinum ferþum, oc ſeigiſt nu vilia vitia foþur ſins, enn hun ſeigiſt þar giarnann vilia til hialpa. Oc er Sigurdur bioſt i burtu, fylgþu þau Karl oc Kierling honum til ſioar, oc fundu eina ſpona hrugu. Kerling tok þar ur eitt *ſkip*, ſem eins mans far, ſva fagurt ſem a gull ſægi. þetta ſkip vil ek gefa þer Sigurdur, ſeigir Kerling, þaþ hefur byr þa ſegl kemur yfir þaþ, hvort ſem ſigla vill, alldrei mun þaþ ofhlaþit verþa. Hun tok reiþann, oc reiſa þau Krokur oc Krekla treþ. Hun tok þa eirn *leigil*, þar a var gott vin, oc gaf Sigurdi, oc baþ hann alldrei allt af honum drecka, oc mun hann driugur verþa. Siþann feck hun honum *gull* þaþ, ſem hann var meþ fundinn. Siglir Sigurdur nu þar til er hann finnur Gnoþ, oc tekur viþ fe ſinu, oc at ſkylnaþi, gaf Gnoþ honum eirn *ſtaf*, oc ſagþi mundi hvorki fe fatt ne orkufatt þeim ſem ſtafinn bæri. Siglir Sigurdur nu til þeſs, at hann finnur Skrymnir Kong, oc biþur Skrymnir hann þar dvelliaſt. Sigurdur ſeigiſt, vilia finna foþur ſinn, oc vita hvat þeim kiæmi ſamann, eþa hvorn ſoma hann villdi honum giora. Skrymnir baþ hann raþa, oc fylg-

Gnod ſade: detta komer wäl til gagns; här är en hamn/ och ſkall du där lägga til lands/ då du far från Krokur och Kräkla/ ſamt förnimma/ om jag gitter löna dig det gjorda biſtåndet. Sedan ſökte han ſin foſter moder/ ſom fägnade honom wäl/ och ſade han för hänne huru med ſina färder hade tilgått/ ſamt at han nu wille witja eller beſöka ſin fader. Hon utlät ſig gjärna där til wilja hjälpa. Sigurder lagade ſig då bort/ och fölgde Gubben ſamt Käringen honom til ſiöß/ finnande där före ſig en ſpånhög. Käringen tog där ut et ſkjep/ tjenligit för en mann allena at fara i/ men ſå fagert ſom ſkinande gull. Detta ſkjepet wil jag gifwa dig/ Sigurder/ ſade käringen; det hafwer bör eller wind/ då ſegel komer där öfwer/ hwart ut mann då fara will och alldrig warder det för mycket laſtat. Sedan tog hon fram redſkapen/ och reſte up maſten tillika med Krokur. Widare tog hon fram en lägel med gott win/ och gaf den åt Sigurder/ och bad honom ej alt å en gång afdricka/ ty ſålunda ſkulle lägelen warda drygare. Sidſt fick hon honom den gullringen/ med hwilken han war funnen. Altſå ſeglade Sigurd til deß han fann Gnod/ och tog han då ſina ſaker/ dem han där hade lämnat; men wid ſkilnaden gaf Gnod honom en ſtaf och ſade/ at den ſkulle hwarken warda fattig ej eller orkelös/ ſom honom bure. Där näſt ſeglade Sigurder til des han fann Kong Skrymner/ ſom bad honom/ at där dwäljas hos ſig. Men han ſade ſig wilja finna ſin fader/ och weta huru de kunde koma öfwerens/ ſamt hwad heder han wille ſig gjöra.

tunum faſſa ejus deſiderium, portus hic jacet, ait, quem navi ſubibis, ad Krokum & Kreklam profecturus; tunc vero demum cognoſces, an præmium tibi pro præſtito referre poſſim auxilio. Deinde ad nutritiam contendit, quæ eum multa excepit gratulatione; moxque ei omnem itineris ſui eventum enarrat; addens ſe patrem jam inviſurum. Illa Sigurdo operam ſuam condixit, abeuntemque, comite marito, ad litus deduxit. Ibi ex acervo, fragmentis ſciſſorum lignorum congeſto, produxit *navim*, uni quidem vectori aptam, ſed auri inſtar ſplendentem. JamqueSigurdum allocuta, hanc dono, inquit, accipe navem, quæ ſemper vento fertur ſecundo, utprimum velum pandatur, nec onere unquam premitur nimio, quocunque demum navigandum ſit. His dictis, adparatum produxit reliquum, ſed malum ope Krituri erexit. Poſtea *lagenam* expromſit, quam dulci repletam mero, Sigurdo dedit, monens, ne uno eam unquam abſtergeret hauſtu; ſic quippe copioſiorem futuram. Tandem aureum ei tradidit *annulum*, quo cum olim inventus erat. Sigurdus itaque felici per æquora fertur navi ad Gnodæ habitaculum, ubi repetitis, quos reliquerat theſauris, jam abiturus *baculo* ab ipſa donatur, præfata eum geſtanti, nec opes, nec vires defuturas. Inde ad Skrymnerem properat, qui, ut diutinus hoſpes ſuis penatibus ſuccederet oravit; ille vero, jam tempus adeſſe patrem ſuum inquirendi, ejusque amicitiam & honeſtatem ambiendi monuit. Hinc Skrymner Sigurdum ſuo relictum arbitrio, ad navem comitatur, milites & naves

fylgþi honum til skips, oc feck honum fe oc menn, enn at skilnaþi gaf hann honum *sverþ gullbuit*, oc *skickuna* goþu, sem Alfkonurnar hofþu ofit. Hun hafþi margar natturur; hun birti fals kvenna, ef þær folsuþu bændur sinar, eþur meyar sem odyggilega hofþu heima setit, sem siþar mun sagt verþa. Skildu þeir Skrymnir meþ vinattu, oc baþ hann Sigurd *nefna* sig *a nafn*, ef hann þirfti nockurs viþ.

XVIII. CAP.

Sigurdur finnur foþur sinn.

NU siglir Sigurdur burt af Jotunheimum meþ þessar gersemar, hann liggur i *hernaþi* um *sumarit*, oc vann morg frægþarverk, oc avallt er hann kom i nockrar nauþir eþur vanda, nefndi hann Skrymnir Kong, oc kom hann avallt at biarga honum, oc var allt sem sialft innist. At hausti kom hann a Glæsirsvelle til Godmundar Kongs, hann geingur fyrir Kong oc kvaddi hann. Kongur tok kveþiu hans, oc spurþi hvor hann væri, enn hann kvedst Sigurdur heita, enn ek a viþ yþur skyllt erindi. Siþann fær hann Kongi gull þaþ, sem hann var meþ fundinn, oc mællti; minnist þer hvar þer skildut viþ þetta gull. Kongur roþnaþe, miog viþ, oc mællti, er hann leit til Sigurdar; Skilia þyckiunst ek þessa malaleitan, enn ei muntu þessa meþferþ af

gjöra. Skrymner bad honom råda / och följde honom til skieps / fående honom både peningar och folk. Men då de skulle skiljas / gaf han honom et gullbonat swärd / samt den goda kåpan / som Alfkonorna hade wäfwit. Hon hade många ägenskaper / i det hon uppenbarade hustrurnas falskhet / eller om de wore sina männ otrogna / samt om möyor eller jungfrur hade odygdigt sutit hema / hwilket alt mann sedermera skall höra berättas. Sigurder skildes nu således från Skrymner med wänskap / som bad honom nämna sig i namn / om han i någon nöd kome.

18. Cap.

Sigurder finner sin fader.

SIgurder seglade då bort af Gjättahem / med deßa kästeliga saker; har låg i hernad om somaren / och wann många hederswärk / men så ofta han kom i någon nöd och wånda / nämde han Kong Skrymner / och kom denna då tilstädes at bärga eller hjälpa honom / warande det lika som han själf hade sådant kunnat förmå. Wid hösten kom Sigurder å Gläsiswallar til Kong Godmund / han gick in för honom och frambar sin helsning. Kongen tog emot hans helsning / och spörde ho han wore? Han sade sig heta Sigurder / och äga något skyllt ärende hos honom. Sedan får han Kongen den gullringen / med hwilken han war funnen / och sade: minnens j hwarest j skildes från denna ringen? Kongen rodnade där wid mycket / och swarade / seendes på Sigurdur i det samma: jag tyckes kunna förstå detta sakletandet / men ej månn du häfwa det af dig själf. Det lärde

naves ei impertiens; abiturienti autem *ensem auro cultum* dedit, nec non pretiosam illam *togam*, quam Alficæ mulieres confecerant. Inerat etenim huic multa vis, quum uxorum detegeret erga maritos fucatum animum, filiarum etiam apud parentes parum honeste actam vitam, quod ipsum postmodum pluribus enarrabimus. Sigurdus tandem a Skrymnere discessurus jubetur, ut, sicubi discriminibus obnoxius foret, suum mox invocaret nomen.

CAP. XVIII.

Sigurdus patrem invenit.

SIgurdus proinde, his rebus donatus pretiosis, litore Jotumheimico nauim solvit, prædandoque per æstatem, multa egregia fortitudinis suæ edidit specimina, quoties autem periculis hominum pelagique expositus, nomen Skrymneris invocaret, toties ejus opera, perinde ac sua, liberabatur. Sub autumnum Glæsisvallibus allapsus, Regem Godmundum adivit, salutem ei dicens. Hanc ille placide excepit, & cujas ipse esset quæsivit? Sigurdus nomine indicato, necessarium sibi cum illo transigendum esse negotium respondit; annuloque, quo cum inventus erat, exhibito, vicissim interrogavit, numne alta mente repostum haberet, ubi istum annulum liquisset? Mox subitus Regis faciem notavit rubor, cumque oculos in Sigurdo fixisset, subolere quidem sibi

dixit,

af sialfum þer tekit hafa. þaþ kendi mer fostra min Krekla, seigir Sigurdur, vil ek nu vita hvorn greiþa þu villt a giora. Kongur mælti, *heimillt* skal þer her alt vera, oc ver vel kominn meþ oss, skal ek vel til þin giora. Sigurdur þiggur þaþ, oc var hann meþ Kongi um veturinn, giorir Kongur vel til hans, oc setur hann hit næsta ser. Undruþust margir, at Kongur gefur sig sva mikit at utlendum manni, oc hefur sva mikit viþ hann, oc ofunduþu Sigurþ, enn þvi var þaþ minst a lopt borit, at hann var vinsæll. At vori spurþi Kongur, hvaþ hann ætlaþi sinna haga, eþur hvaþ hann villdi athafast. Ek vil at þer fait mer stirk, seigir Sigurdur, oc vil ek fara i hernap. Kongur seigir at þaþ væri vel stofnat, oc feck honum skip oc menn. Oc for Sigurdur i hernat (viking) ok heriaþi um *Biarmaland*, *Kyrialand* oc *Smalond*, oc lagþi þessi land undir sitt valld. *Harekur* het Kongur a Biarmalandi, hann atti dottur er *Oddny* het, hennar baþ Sigurdur, oc var hun honum gefinn, oc sat hann þar at optast.

XIX. CAP.

Fra Sigurdi ok þeim feþgum Skrymnir oc Geirrauþi.

Eitt sumar bio Sigurdur her sinn oc villdi finna Godmund Kong foþur sinn, enn aþur hann sigldi heimann af Biarmalandi, tok Oddny

lärde mig min fostermoder Kråkla, sade Sigurder, och wil jag nu weta, hwad förlikning i willjen gjöra här å. Kongen swarade: alt skall dig här wara hemult, såsom wore det dit ägit, och war wälkomen hos oß; skall jag jämwäl gjöra dig alt gott. Sigurdur tog detta emot, och war så kwar hos Kongen om wintren, som bewiste honom all wälfägnad, och satte honom näst sig. Men många undrade, at Kongen älskade så mycket en utländskan mann, och höllt sig så til honom; ty afwundade de och sådant Sigurd, ehuruwäl detta wart minst uppenbarat, emedan han war mägta wännsäll, eller af alla älskad. Om wåren sporde Kongen honom, hwad hans hug älskte, och han wille taga sig före? Jag wil, swarade Sigurder, at i sån mig styrka eller hjälp, så wil jag fara i hernad. Kongen sade, at detta wore wäl betänkt, och fick så honom skjep samt mannskap. For Sigurdur sedan i wiking eller siöröfweri, och herjade öfwer Bjarmaland, Kyroland och Småländerna, och lade alla deßa länder under sit wälde. Hareker het Kongen i Bjarmaland; han hade ena dotter, som kallades Odny, och hänne bad Sigurder sig til hustru. Hon wart honom gifwen, och dy sat han der oftast.

19. Cap.

Om Sigurd samt Skrymner, och dennes son Gejrröder.

EN somar lagade Sigurdur sig tilreds, och wille finna sin fader Kong Godmund, men förr än han seglade heman af Bjarmaland, sjuknade Odny, och war

dixit, quid hujus negotii curatione intenderet, sed quæ ipsum vix agnosceret auctorem. Sigurdus hanc se a nutritia sua Krekla didicisse affirmavit, ac vero se jam scire velle, quomodo rem istam ad concordiam adducturus esset. Tunc Rex, quæcunque suæ essent potestatis, Sigurdo, quasi ipsi propria promittens, ut larem gratus adiret hospes jussit, quibusvis simul ei condictis beneficiis. Placuit Sigurdo ista regis humanitas, hiememque adeo apud eum peregit, quo tempore eum tanto fovebat amore Godmundus, ut sibi semper proximum adsidere juberet. Hinc aulicorum multi mirari, Regem tanti æstimare alienigenam, ejusque deperire familiaritatem, imo invidere huic tantum honorem; etjamsi id minus aperte, quandoquidem sibi tantum non omnium devinxerat amores. Tandem Sigurdus a Rege interrogatus, ecquidnam in animo maxime volveret, numque negotium aliquod sibi conficiendum proposuisset? Regis auxilio sibi opus esse respondit, quo piraticam exercere posset. Collaudavit propositum Rex, moxque navem ei dedit ac militem. Hinc ille piratarum more, pervastatis *Biarmia*, *Kyria* & *Smolandiis* (*insulis* in mari *Dumbico* seu Ponto occidentali *) easdem regiones omnes suo subjecit imperio. Erat tunc Biarmiæ Rex *Harecus*, & hujus filiam *Odnyam* in conjugem Sigurdus exposcuit, eaque potitus sæpius ibi commorabatur.

CAP.

*) Conf. Hist. Bardi, montis nivei Deastri, c. 1.

ny sott þa, er hana leiddi til bana, oc attu þeir eptir eirn son, er *Ulfheþinn* het. Hann ox upp meþ Hareki Kongi, hann varþ kappi mikill, hann var siþann kallaþur *Ulfheþinn Einhente*, hans getur i *Sogu Sigurdar Hrings*, foþur *Ragnar Lodbrokar*. Sigurdur kemur a Glæsisvollu, Godmundur fagnar honum vel, oc spurþi hvaþ hann ætlaþi fyrer ser. Enn hann kvädst fara vilia til Risalands, oc finna Skrymnir fostra sinn, kvedst nu vera *konulaus*. Enn Skrymnir a dottir er *Gerþur* heitir, viþ dottur *Agda Jalls* af *Gnyparlandi*, er þaþ fogur mær, oc bregþur meir i moþur kyn enn foþur, oc spurþe foþur sinn, hvorso honum þætti þaþ stofnat. Enn hann kvad þaþ ei oraþlegt, enn þo mattu sva tilætla, at Skrymnir muni fyrirmuna þer, at vera Kongur yfir Jotunheimum, enn gipta mun hann þer konuna, enn legg aungvann trúskap undir hann, þvi *þussar ero ofundsiukir*. Sigurdur siglir nu i Jotunheima, oc finnur Kong at mali, oc ber upp fyrir honum sin erendi. Enn hann tok þvi vel, oc sagþi, at *Geirraudur* (Girþir, Gryþir, Garþur, Garþar) son sinn, atti rikit oc Kongdom eptir sig, enn dottur minni vil ek gefa Smameyaland oc þaþ riki er þar til liggur. *Kaupir* Sigurdur nu Gerþi, oc giorir bruþkaup til hennar. Enn Geirraudur son Skrymnirs var i hernaþi, oc er

war det hännes bane, hafwande de imedlertid en son saman, som Ulfhedin het. Han wäxte up hos Kong Harek, och wart en stor kjämpe, men kallades sedan Ulfhedin Enhändte, och är något om honom mält i sagan om Sigurd Ring, som war Ragnar Lodbroks fader. Sigurder kom nu å Gläsiswallar; där fägnade Kong Godmunder honom wäl, och spörde, hwad han då ärnade at taga sig före? Han swarade, sig wilja fara til Risaland, och finna sin fosterfader Kong Skrymner, sägjande sig nu wara hustrulös. Och emädan Skrymner ägde ena dotter, Gerdur benämd, den han aflat med Agde Jarls dotter af Gniparland, och hon wore en fager mö, slägtandes mera på sit moders än faders kjön; ty sporde han fadren, huru han tyckte at sådant gifte kunde inträffa? Fadren swarade: detta är ej orådeligit, doch må du weta, at Kong Skrymner hindrar dig at warda Köng öfwer Gjättahem; likwäl gifter han dig dottren, men lägg du ingen tro til honom, ty Gjättar äro afwundsjuka. Sigurder seglar sedan til Gjättahem, komer så til tals med Kongen, och frambär för honom sit ärende. Kongen tog det wäl emot, men sade, at hans son Gejrröder ägde riket och kongadömet efter sig, wille doch gifwa sin dotter Småmöyaland, samt det riket, som där til ligger. Sigurder fästar sig nu Gerdur, och håller bröllop med hänne. Imedlertid war Gejrröder, Kong Skrymners son, i hernad, och då han får höra detta,

CAP. XIX.

De Sigurdo & Skrymnere, hujusque filio Geirrodo.

Æstiva oborta luce, Sigurdus abitum moliebatur, patrem jam invisurus Godmundum; ante vero quam e Biarmia solveret, Odnya in morbum delapsa, fato perfungitur suo, relicto tamen conjugii pignore, filio *Ulfhedino*, qui apud Harecum educatus, insignis evasit pugil. Enimvero postea *Unimanus* cognominatus, haud postremam obtinet memoriam in *historia Sigurdi Ringii*, qui pater erat Ragnari Lodbrokii. Sigurdus in Glæsisvalles provectus, lætitia a Godmundo Rege excipitur multa, quæsitusque quonam posthac negotio industriam suam probare vellet? Respondit *Risalandiam* sibi esse petendam, quo nutritium suum, Skrymnerem Regem conveniret; quippe toro se jam jacere viduo, Illum ex coniuge, cujus pater *Agdus* Jarlus de *Gniparlandia*, filiam procreasse pulcherrimam, nomine *Gerdurem*, quæ maternam magis quam paternam referret indolem; Godmundi proinde judicium de conjugii cum illa ineundi prosperitate, sibi expetendum. Ille propositum Sigurdi haud inconsultum dictitabat; necesse tamen esse, ut sciat Skrymnerem impediturum, quo minus *Giotunheimiarum* sceptro admoveretur, filiam nihilosecius suam nuptum ei daturum; probe autem caveret, ne fidem Skrymneri habeat ullam, *gigantes* quippe *invidiæ* agitari stimulis. Sigurdus ergo in *Giotunheimias* proficiscitur, & colloquio cum Rege potitus, negotium suum ei exposuit. Excepit illud Skrymner beni-

er hann frettir þetta, lætur hann ser þyckia illa, oc for til Smameyalands, oc heriaþi a riki Sigurdar Kongs. Enn er Sigurdur Kongur frettir þaþ, fer hann a moti honum, meþ her sinn, oc finnast þær viþ *landamæri* eþur *merki*, þar sem *Garþar* heita. Varþ þar bardægi, oc lauk sva at Geirraudur fell, heita þar siþann *Geirraudar Gardar*. Enn er bardæginn var uti, kom Skrymnir meþ Jotna her, enn Sigurdur var ei viþbuinn, voru menn hans særir, enn vopn brotinn, bauþ hann Skrymnir sætt oc *sialfdæmi*. Enn Skrymnir villdi þaþ ei, utann Sigurdur sværi eyþ, at hann skylldi alldrei til Risalands koma, meþann Skrymnir lifþi, oc gefa honum aptur Smameyaland oc skickuna goþu. Enn Sigurdur dvaldi ei at sveria eyþinn, geck til oc tok i hond Skrymnirs, oc atti Skrimnir at seiga fyrir griþum. Sigurdur geck alldrei sva, at hann hefþi ei stafinn *kellingarnaut* oc Krits, enn er Sigurdur tok i hond magi sinum, hof hann upp stafinn, oc rak viþ eyra honum, sva hausinn brotnaþi, enn augun hrutu ur hofþinu a honum, skildi par meþ þeim magum vinskapinn. Tok þa Sigurdur Jotunheima, oc varþ þar Kongur yfir, talaþi eingi maþur þa moti honum, oc styrþi þar leingi siþann. Sigurdur atti son viþ konu sinni, þann er *Ulfur* het, hann var væru maþur oc kur-

detta, tycktes honom illa dårom; han for så til Smämöyaland, och herjade å Kong Sigurds rike. Men når denna fick dårom tidender, for han med sin her emot honom, och funnos de wid landamotet eller märket, som Gårdar heter. Där wart en stor strid, som så lycktade, at Gejrröder föll, och kallades rumet sedan Gejrrödar-Gårdar. Men når striden war ute, kom Skrymner med Giättaheren emot Sigurder, och emedan denna då ej war beredder, i det hans månn woro sårada, och deras wapn brutna, ty böd han Skrymner förlikning och siälfsdöme. Skrymner wille det ej, med mindre Sigurder swore honom ed, at han aldrig skulle koma til Risaland, medan Skrymner lefde, samt gifwa honom tillbaka Smämöyaland, tillika med den goda kåpan. Sigurder dwalde ej at swerja eden, utan gick fram och tog Kong Skrymner i handen, som då siälf skulle utsägja fridswilkåren. Nu som Sigurder aldrig gieck så, at han ju hade stafwen, som käringen och Kritur gaf honom; dårföre når detta skulle skje, hof han upp stafwen och slog Skrymner wid örat, så at skallen brotnade, och ögonen ruko ur hufwudet, hwarmed denna mågsämja endades. Tog då Sigurder Giättahem under sig, och wart Kong dår öfwer; ingen menniskia talade emot honom, utan han styrde det långe sedan. Han hade en son med sina hustru Gerdur, wid namn Ulfur, som wart en wän mann

benigne, mox tamen subdidit, ad filium *Geirrodum*, se mortuo, & regionem & regiam potestatem pertinere; in dotem tamen filiæ concessurum Smameyalandiam, provinciamque ei adjacentem. Sigurdus adeo, desponsata sibi Gerduri, thalami mox celebravit gaudia; postquam autem hujus rei fama ad Geirodum, qui interea piraticæ incubuit, delata erat, ille animi æger, illico in Smameyalandiam contendit, armisque regnum lacessivit Sigurdi. Hic vero de his certior factus, in aciem contra Geirrodum copiis suis descendit, prælioque ad *Gardias*, regnorum *limitem*, commisso, eundem prostravit, unde loco isti deinceps *Geirrodargardiæ* mansit cognomen. Atqui hoc prælio finito, Skrymner giganteo adproperavit exercitu, cumque Sigurdus ad dimicandum jam imparatior esset, exercitu utpote vulneribus confecto, armisque maximam partem fractis, ad reconciliationem Skrymnerem invitavit, facultate ipsi simul pro lubitu ferendi sententiam concessa. Detrectavit autem hæc Scrymner, nisi Sigurdus fide adfirmaret jurata, se, dum ipsi vita maneret, in Risalandiam nunquam venturum, reddito simul Smameyalandiæ sceptro, togaque illa pretiosa. Sigurdus haud moratus, jusjurandum ei condixit, confestimque propius accedens, dextram ejus amplectitur. Quando autem Skrymner conditiones pronuntiaturus esset pacis, ille baculo dono Krituri, absque quo nusquam processit, vibrato, aures regis tanta percussit vi, ut caput frangeretur, excusso identidem utroque oculo; quo ipso horum desiit amicitia propinquorum. Sigurdus deinde Jotunheimias suo subjecit dominio, regio jam ovans sceptro; nec erat, qui verbulo se ipsi opponeret. Diu imperii tenuit fræna, ex Gerduri filium

kurteis, oc vel at iþrottum buinn. Styrþi Sigurdur nu riki sino meir enn hundrat ar, konu hans var þa ondut.

XX. CAP.

Sigurdur Kongur biþur Hrafnborgar.

I þann tyma reþi sa Jarl fyrir *Ryslandi* er *Asper* het, hann var rikur hofþingi, hans kona var ondut, dottir atti hann er *Hrafnborg* het, hun var væn kona oc vel skapi farinn, þotti sa *kvennkostur* bestur a *Austurlondum*. Einu sinni bio Sigurdur Kongur ferþ sina til Ryslandz (*Risalands*) hann hafþi mikit liþ oc fritt, enn þegar hann kom fyrir Asper Jall, *vækte* hann *bonorþ* viþ hann, oc baþ Hrafnborgar dottur hans. Enn þeim þotti hann gamlaþur (gamall) þo stoþ su ogn af Sigurdi Kongi, at Jall þorþi ei at synia honum mægþanna, oc var þaþ at raþi giort, at Hrafnborg var fostnut Sigurdi; oc skal bruþkaup þegar vera. Ulfur var þa i hernaþi, son Sigurdar Kongs, þotti monnum þaþ meira raþ, at hann hefþi att Hrafnborgu. Nu er stofnat til bruþkaups, oc buist viþ a marga vega, *yxn* drepinn oc heitt *mungat*, skorti þar ei tilfaung, var oc a alla vega þeirra tilleitat at afla. Foro menn a skog at fa *perur* oc *plummur*, oc allra handa *aldin*. Jalls dottir var a skoginum, var hun stundum ein, oc ein mær litil hia henni.

mann, höflig samt til alla idrotter eller känster wäl artad. Sigurder styrde sit rike mer än hundrade åhr, och war hans hustru då andad eller döder.

20. Cap.

Kong Sigurder beder Rafnborg sig til hustru.

Denna tid rådde den Jarl öfwer Rysland, som Asper het; en rik och mägtig höfdinge, och war hans hustru döder; men ena dotter hade han, benämd Rafnborg, som war en wän kwinna, och af ärbart sinne, så at mann tyckte hänne wara det bästa hustru ämne i all Österlanden. Ett sinn började Kong Sigurder sin färd til Rysland; han hade myckel, samt ansenligt mannskap, och strax han kom för Asper Jarl, föredrog han honom sit bönord eller frieri, bediande sig hans dotter Rafnborg til hustru. De tyckte wäl, at han war för gammal, doch hade han sådan rädsla och anseende med sig, at Jarlen torde ej synja eller neka honom mågskaper; utan wart det rådet slutit, at Rafnborg fästades med Sigurd, och skulle bröllopp warda med det första. Kong Sigurds son Ulfer war då i hernad, och tyckte många, at det warit fast bättre råd, om han fått äga Rafnborg. I medlertid wart bröllopps dagen utstämder, och lagades där til å alt sätt, oxar slagtades, dricka bryggdes, och intet fång felade; ty de sände ut å alla wida wägar, at afla det sammå. Mann for och dageliga til skogs, at få päron och plomon, samt allahanda träfrugter. Jarlens dotter war och i skogen, stundom ensam, och hade allenast en liten mö med sig.

um suscipiens nomine *Ulfum*, facie venustum, moribus facilem, artibusque instructum optimis. Postquam autem Sigurdus ducentos admodum annos regno præfuisset, conjuge orbatus noctes exegit viduas.

CAP. XX.

Sigurdus Virginem Rafnborgem ambit.

HOc tempore *Russiæ* præerat *Jarlus* quidam *Asper* adpellatus; princeps dives ac potens, viduus quidem, sed filia gaudens Rafnborgi, virgine pulcra adeo & proba, ut per *orientales terras* sola placeret cunctis. Hinc iter in Russiam suscepit Sigurdus, spendido comitatus exercitu, & ubi Asperum Jarlum invisisset, procationem suam exposuit, filiam ejus Rafnborgem in uxorem expetens. Ambo quidem Regem inutilem annis videbant, tanta tamen eum circumstabat reverentia pariter ac Majestas, ut Jarlus haud ausus filiam suam ei denegare, mox in sponsalia consentiret, nuptiasque adeo ocyus celebrandas condiceret ambienti. At vero, quin Ulfus Sigurdi filius, qui prædando laudem sibi hactenus comparaverat egregiam, magis dignus esset, qui hoc poti-retur conjugio, nemo dubitavit prudentior. Nihilosecius dies nuptiarum destinabatur solennitati, epulæque apparabantur magnifice. *Tauros* mactabant, *cerevisiam* coquebant, &, ut nihil futuræ deesset festivitati, quaquaversum conquisitores emittebant; ceteri in arboreta abeuntes, pyra aliosque fructus comparaturi erant. Prodibat etjam isthuc Jarli filia, interdum sola, nec pluribus interdum comitata, quam puella.

XXI. CAP.

Kvintalin fær Skickiuna goþu.

NU tokum ver þar til mals, at Kvintalin kvenna-þiofur oc Grelant Dverg ero farnir, at enda sina *heitstreinging* oc traut; er fyrir þa var logþ. Þeir eru nu komnir i *Russialand*, i þann sama skog meþ sina kerru, sem Jallsdottir var, oc fyrr varr getit. Koma þeir at Jallsdottir, oc settia kerruna nærri henni, oc ganga i burtu siþann. Jallsdottir ser nu hvar kerrann stendur, oc sest i hana; oc þvi næst fell hun i svefn. Kemur þa Kvintalin, oc færir hana af klæþum, oc for i sialfur, oc meþ sinni kunnattu oc fiolkingi, skiptir hann um liti viþ hana. Biþur sidann Dverginn, at geima kerruna, enn hann fer til *skemmumeya* Jalls dottir, oc fer sva heim meþ þeim, hyggur einginn annat, enn þar se fru Hrafnborg. Er nu bruþkaup sett, oc monnum i sæti skipat, skorti þar ei goþann fognuþ, oc drucku menn nu meþ mikillri gleþi. Enn at morni voro bruþirnar innleiddar, birti mikit i hollinni af þeim. Sigurdur Kongur lætur frammbera *skickiuna* goþu, hafþi hun margar natturur, hun birti fals *kvenna*, ef þær folsuþu bændur sinar, stitti sva a hvorri sem hun hafþi mot horft, þa hun let liggia sig, oc a sama hatt *meyar* falsaþar, enn ef þ*iofur* klæddist henni; fell hun

21. Cap.

Kwintalin får den goda kåpan / men Kong Sigurder warder drapen under sitt bröllop.

NU låtom oß åter börja där af / at Kwintalin Kwinnotjuf war imedlertid faren med Grelant Dwerg at enda sit löfte och mödosama arbete / som dem war ålagt. De woro nu komna til Ryßaland med sin kjärra / i samma skog där Kongsdottren war / som förr war omtalt. Så snart de komo til Jarlsdottren / satte de kjärran nära hänne / och gingo sedan bort. När Jarlsdottren såg hwarest kjärran stod / satte hon sig i hänne / och somnade där på. Kwintalin kom då fram och drog af hänne kläderna / dem han sig siälf ikläddde / men med sin wetiskap och trollkånst skiftade han anseendet med hänne. Därnäst bad han Dwärgen gjöma kjärran / men skyndade sig siälf til Jarlsdottrens Kamarmö / och for så med de andra hem / tänkande ingen annat / än at siälfwa fru Rafnborg wore där. Nu wart bröllopet satt / och männen deras säten tildelta; Där fattades ej god fägnad / utan mann drack med mycken glädje. Om morgonen wart bruden inledder / och lyste det härliga af hänne i salen. Kong Sigurder låt då frambära den goda kåpan / som war af många dygder; ty hon uptäckte hustrurnas falskhet / om de bedrogo sina männ / i det hon ställte sig emot hwar och en såsom mot stråfwig / då hon skulle dem påklädas; och å sama

CAP. XXI.

Quintalinus pretiosam rapit togam, Sigurdus autem sub ipsa nuptiarum solennia occiditur.

TElam nunc interruptæ narrationis nostræ retexamus, de Quintalino nimirum mulierum raptore, ac Grelante Nano. Profecti hi erant ad finiendum promissa sua durosque labores. Ac forte jam ipsi curru suo in Russiam, eandemque, quam Jarli filia peragrabat, silvam pervenerunt. Ut primum itaque eam vident, currum proxime collocant, mox aliorsum digressi. Nec mora, quin illa, curru conspecto, eundem ingrederetur, e vestigio in somnum soluta. Accurrit tum Quintalinus, & postquam vestes virgini detractas sibi induisset, magica arte faciem cum illa permutavit. Curru deinde Nano ad custodiendum tradito, ad puellam gynecæi properat, eamque una cum cæteris domum sequitur, nemine eorum aliter existimante, quam quod Rafnborgem Jarli filiam comitem haberent. Hinc lætitia jugalis occepta, & conviuis suæ adtributæ sedes; nil deerat festivitati, quin omnes pocula urgebant læti. Novo mane sponsa introducebatur, vestibus induta, quæ radios coruscos pertotam spargebant aulam. Mox Sigurdus pretiosam suam togam asportari jussit, quæ multa constabat virtute; nam uxores prodidit, si quæ maritorum violassent jura, eam veluti aversata, cui imponeretur; pariter se gerens erga virgines concubitu pollutas; sin autem furi applicanda esset, sponte sua decidebat. Vir-

hun a jorþ. Nu ero meyar klæddar skickunni, oc reinduft þær meþ miklu falsi. Þvi næst var hun feinginn fru Hrafnborgu, hun baþ gefa ser rum, meþann hun kastaþi yfir sig skickunni, oc sva var giort. Sigurdur Kongur var nær staddur, þvi honum var mest umhugat. Hann studdist a stafinn hin goþa, hann var hrumur miog, þvi hann hafþi halft annat hundrat vetra. Bruþurinn gripur stafinn, oc steipti Kongi a framm, enn hun rak stafinn viþ eyra honum, oc baþ troll eiga hann, hliop siþann ut meþ stafinn oc skickiuna, oc festi einginn hönd a honum. Fann hann nu Dverginn, oc settiast þeir i kerruna, oc hvarf hun skiott, enn þeim varþ um flemt (viþ felmtur) sem inni voro, oc hia Konginum stoþu er hann fell, þvi hann var þegar daudur. Hlupu menn þa ut, oc sa einginn til bruþarinnar, oc einginn gat hennar spor rakit. Toku menn þa til *haugsgiorþar*, oc villdu þangat færa Sigurd Kong, þa komu troll oc sogþu ser hann gefinn hafa verit i andlati sinu. Toku þau hann, oc fluttu til Risalands, oc likur þar fra honum at seigia.

XXII. CAP.

Heimkoma Kvintalins ok Grelants Dvergs.

FRa Kvintalin er þaþ at seigia, at þeir Dvergur koma heim meþ gri-

ma fått emot orickliga möjor; men om en tiuf iklädde sig hänne / föll hon af sig siälf på jorden. Nu wart hon först klädder på möjorna / och röntes de med mycken falskhet. Där efter bars hon til Fru Rafnborg / men hon bad at mann skulle gifwa sig rum eller tid / medan hon kastade hänne öfwer sig; det mann och giorde. Kong Sigurder war nu nära stadder / ty han lade sin mästa hug å det ta. Han stödde sig å den goda stafwen / ty han war mägta kraslig / och alla redan halftannat hundrade åhr. J det samma grep bruden i stafwen / och föll så Kongen framstupa; där näst slog hon honom med stafwen wid örat / och bad trollen äga honom / löpande därpå ut / både med stafwen och Käpan / så at ingen kunde gripa hänne / och sedan hon (eller den förstädde Kwintalin) råkade Dwergen / satte de sig (jämte Rafnborg) i kjärran / och förswunno hastliga. De som inne woro / och stodo hos Kongen / då han föll / wordo alla förfärade / ty han watt strax dödet. Mann löpte wäl ut / men ingen fann bruden / ej eller gat någon upspana hännes spår. Altså började de at giöra en hög / och wille föra Kongen där in; men då komo strax troll emot dem och sade / at han wore dem gifwen i sin dödstima. De togo så honom och flytten till Risaland. Således lycktar mann om honom at sägja.

22. Cap.

Kwintalins och Dwergen Grelants hemkomst.

OM Kwintalin är detta at sägja / at han och Dwergen komo hem med sina

Virginibus adeo omnium primis induta est, quæ actutum insigni notabantur nequitia. Hinc ad novam nuptam Rafnborgem portabatur; ast illa spatium exorabat, quo sibi commode eandem injiceret, quod etjam ipsi fuit concessum. Sigurdus tum proxime stabat, eventui summopere intentus; innitebatur autem baculo, senio utpote gravis, & major jam centum & quinquaginta annis. Illa itaque baculum arripuit, regemque illico lapsu proruentem, probe circa aures depexuit, precata identidem, ut monstra sive gigantes protinus eum abducerent. His peractis, foras se proripuit cum baculo & toga, citato adeo cursu, ut a nemine comprehendi posset. Quintalinus hactenus personatus, postquam Nanum convenisset, illico, Rafnborgi comite, currum conscendit, in fugam adeo omnes conversi celerem. Qui autem in aula Regi adstabant cadenti, stupore perfundebantur, dum animam exhalaret. Plurimi quidem certatim excurrebant, eorum tamen nemo sponsam oculis assequi, nedum vestigia ejus legere potuit. Hinc, congesto *tumulo*, Regem *inferre* decreverunt, mox vero monstra intervenerunt, Regem moribundum sibi dicatum clamantia. Nec impedire potuerunt cæteri, quo minus ab iisdem captus, in Risalandiam deferretur. Atque sic de eo dicere desinimus.

CAP. XXII.

Quintalini & Garlanti Nani reditus.

QUintalinus & Nanus, eodem tempore domum cum cimeliis venerunt, quo Samson pulcher, nuptias suas *Raduborgi* in *Irlandia* celebrabat; intererantque

gripina þa, er þeir hofþu aflat, þaþ var a þeim sama tima, sem Samson fagri hiellt sitt brudkaup i *Ruþu-borg* a Irlandi. Hellt Garlant Kongur þessa veislo. þar var Artus Kongur, faþir Samsons fagra, Finnlaugur Jarl oc margir aþrir hofþingiar. þennann morgun, þegar bruþir voro inleiddar, komo þeir Kvintalin oc Dvergurinn, kvoddu þeir hofþingia virþuglega, enn þeir toku þeim vel, oc spurþu hvaþa frammkvæmd hefþi orþit i þeirra ferþum. þeir taka nu fliott gripina oc syna þeim, oc fanst ollum mikit um, oc þottu agiæta goþir. Profuþu þegar list skickunnar, oc syndist þaþ bratt, at faar voro vel skyrar, enn þo hæfþi hun fru Valintinu vel, enn aungri annari. Siþann leiþa þeir framm fru Hrafnborgu, oc sagþi Kvintalin, hvorsu hann komst at henni, oc gripunum, syndist ollum hun agiæta væn. Kvintalin gaf Samson skickunna, enn hann gaf hana sinni fru i *beckiar giof*. Garlant Kongi gaf hann stafinn, enn Finnlaugi Jarli jungfruna. þa mællti Samson, betur hefur þu nu reinst, enn margir mundo ætla, oc ef þu villdir nu heþan af vel mannast Kvintalin, þa værir þu maklegur goþra launa. Kom þaþ nu a samt meþ hofþingum, at þeir gafu Kvintalin *Jals-nafn*, oc *ey* þa er *Aungulsey* heitir, oc skal þeim avallt undir gefinn. Oc geingur nu veislann ut meþ miklum soma, oc fastnar Finnlaugur Jarl ser fru Hrafnborgu, oc bauþ hofþingum i sitt bruþkaup, oc for nu hvor til sins rikis.

XXIII.

sina kästeliga saker / som de skaffat / sama tid / som Samson fagre höllt sit bröllöp i Rudborg på Irland. Detta gjästabodet höllt Kong Garlant / och woro Kong Artus / Samsons fader / samt Finlöger Jarl dit komna / jämte många andra höfdingar. Om morgonen strax bruden wart inledder / kom Kwintalin och Dwergen / och hälsade de Höfdingarna wördeliga / af hwilka de och worodo wäl emottagna / samt besporda / hwad framgång de hade hast i sin färd? De togo då snarliga fram sakerna / och synte dem / hwaröfwer alla wisade sig mycket nögda / och tyckte at de woro mycket goda. De pröfwade strax Kåpans list eller konst och natur; och röntes då at fåå Kwinnor eller hustrur woro rena; åt Walentina lämpade hon sig wäl / men ingen annan. Sedan ledde de fram fru Rafnborg / och sade Kwintalin då / huru han hade fått hänne / jämte de härliga sakerna; och syntes hon allom wara mägta skjön. Kwintalin gaf då Samson kåpan / men han skjänkte hänne sedan åt sin fru i bäncke eller brudegåfwa. Kong Garlant gaf han stafwen / men Finlöger Jarl fick Jungfrun. At sidstone talte Samson hónom således til: bättre hafwer du nu röntis Qwintalin / än många hafwa sig inbillat / och om du wil hädanefter wäl mannas / eller warda Karlwulen / då wore du makelig eller wärdig goda belöningar. Höfdingarna wordo sedan ense därom / at de gåfwo Kwintalin Jarls namn / samt den ön / som Angulsö heter; doch skulle han altid wara dem undergifwen. Gjästabudet gieck imedlertid för sig med mycken heder / och under detta / trolåfwade sig Finlöger Jarl med fru Rafnborg / bjudande höfdingarna til sit bröllop; och således for nu hwar hem til sitt rike.

23. Cap.

que huic convivio, a Garlanto Rege parato, Arturus Rex, Samsonis pater, tum Finlogus Jarlus, cum multis aliis principibus viris. Cum mane proximo introducta esset sponsa, Quintalinus & Nanus accesserunt, salutem dicentes principibus humillimam. Hi aduentum eorum gratulati, quæsiverunt qualem itineris successum nacti fuissent? Nec cunctati illi res expromere pretiosas atque ostendere, de quibus omnes gaudere, earumque extollere cæperunt pretium. Enimvero confestim, virtutibus togæ exploratis, comperiebant paucas mulieres lascivi cœtus fugisse consortia, quandoquidem Valentinæ soli apta erat, nulli autem alii. Rafnborgi deinde adducta, Quintalinus modum, quo eam cum ceteris opimis rebus acquisivisset, enarravit; ac vero illius venustas nullis non laudibus a cunctis celebrabatur. Samsoni autem togam dedit, quam tamen ille mox conjugi suæ in *donum sessibuli* obtulit. Garlantus Rex baculum accepit; sed virgine donabatur Finlogus Jarlus. Tum Samson Quintalinum affari, præter omnem opinionem eum industrium fuisse, & quidem, si posthac frugi virum se gerere vellet, dignum esse eximio præmio. Postmodum inter principes consensum, titulo Jarli Quintalinum decorandum, nec non insulæ *Angulseyæ* possessione; eum tamen jugem illis præstiturum obedientiam. Convivium interea magnifice continuatur, ibique Finlogus Jarlus Rafnborgem sibi sponsam eligit, invitatis ad futuras nuptias principibus, quorum quisque jam lætus ad suos concessit penates.

CAP.

XXIII. CAP.
Æfilok Kvintalins.

NU er at feigia af Ulfi Sigurdar fyni, at hann kom heim ur hernaþi, oc frettir lat foþur fins, oc hvarf fru Hrafnbørgar. For hann þa til fundar viþ Afper Jall, Ulfur feigir honum, at hann hafi frett, at Kvintalin þiofur hafi ftolit dottur hans, enn drepit foþur finn, oc fpyr hvorn ftyrk Jall vill fa honum til þefs, at hann reki þeirra fvivirþing, feigir at Finnlaugur Jall hafi faftnaþ dottur hans. Enn Jall fagþift allann ftyrk þar til leggia vilia. Siþann fat-na þeir liþi, oc figla *veft um haf*, oc koma þar viþ land, fem Kvintalin Jall atti fyrir at raþa. Oc var hann ecki heima, oc kom þetta kvolld i hofn þa fem Ulfur var fyrir. Oc er Ulfur varþ þefsa var, biþur hann menn vopnaft, oc ganga þeir upp a fkipit, oc tok Jallinn Kvintalin hondum, enn hiuggu menn hans fyrir borþ. Siþann foru þeir til fkogar meþ þennann Jall Kvintalin, oc *heingdu* hann *upp*, oc lauk fva hans vondri æfi.

23. Cap.
Kwintalins lifsändе.

Nu är at förmäla om Ulf Kong Sigurders son / at han kom hem ur sin hernad / och förnam sin faders död / samt fru Rafnborgs bortkomst. Han for då til Asper Jarl / och sade sig hafwa hört / at tjufwen Kwintalin hade röfwat Jarlens dotter / men dräpit sin fader / spörjande Jarlen hwad hjälp han wille få honom där til / at han måtte hämna denna sidwördnaden; hälst Finlöger Jarl wore redan fästad med hans dotter? Jarlen swarade / sig wilja skaffa all hjälp där til. Ty samlade de mannskap och seglade i Westrahafwet / til des de komo där i land / som Kwintalin Jarl ågde at råda. Men denna war då icke hema; kom doch sama kwäll i den hamnen / där Ulf war före honom. När Ulf wart detta warse / böd han sina männ wäpnas / och gingo de så uppå Jarlens skjep / och togo honom til fånga / men mannskapet höggo de neder öfwer bord. Sedan foro de med Jarlen til skogs / och hängde honom upp; således lyctade han sit onda lefwerne.

XXIV. CAP.
Sætt hofþingia.

NU ætla þeir til fundar viþ Finnlaug Jarl, oc rekur þa at Irlandi, geingu þeir þar a land. Garlant Kongur for a moti þeim, þvi þeir giorþu þar mikit hervirki, var fundur þeirra, þar fem *Myrkiolur* heitir.

24. Cap.
Höfdingarnas förlikning.

Nu ärnade de widare at finna Finlöger Jarl / men wordo wäderdrefna til Irland. Där gingo de til lands / och for då Kong Garlant emot dem / ty de gjorde där myctet ströfwande / och skjedde deras sammankomst där som Myrkjoler heter.

CAP. XXIII.
Quintalini cædes.

DUm hæc peraguntur, *Ulfus* Sigurdi Regis filius expeditione confecta, domum rediit. Patris ille cognita cæde, nec non Rafnborgis abfentia, ad Afperum Jarlum properat; ubi poftquam retuliffet, fe audiviffe, quod latro Quintalinus, Jarli filia rapta, patrem fuum occidiffet, ipfum percontatur ecquid auxilii fibi dare vellet, ad vindicandam ejusmodi ignominiam, præcipue cum filia ejus jam tum Finlogo Jarlo effet desponfata? Ille omnem operam in id fe collaturum refpondit; hinc copiis contractis, ambo in *mare* navigant *occidentale*, ante vela non fubmittentes, quam in provinciam pervenirent Quintalini. Hic quidem tum aberat, eodem tamen vefpere in portum rediit, quem Ulfus claffe fua tenebat. Quo ille cognito, fuos arma capere juffit, qui mox Jarli confcenfa navi, ipfum in vincula conjiciebant, inque faltum quendam abductum, fublimi figebant arbori; viros autem ejus ad internecionem cæfos in mare præcipitabant. Et quidem hoc modo, ille fceleftam finivit vitam.

CAP. XXIV.
Principum reconciliatio.

DEinceps ad Finlogum Jarlum iter direxerunt, fed difcordibus in Irlandiam ventis provecti, illico ibi exfcenfum fecerunt. Proceffit quidem eis obviam exercitu Garlantus Rex, nimia utpote ubivis graffantibus violentia; fed

tir. Fell þar Garlant Kongur, lagþi Ulfur undir sig landit. þetta frettir Finnlogur Jarl, oc safnar liþi, oc giörir orþ Samsoni fagra, var hann þa i hernaþi, oc lagþi undir sid þaþ land, þaþ er *Westpal* heitir, þaþ er partur af *þyskalandi*. Fru Hrafnborg kom at tali viþ Olympiu oc mællti, læt oss nu niota visku þinnar, seigir hun, oc kom a sættum meþ þeim Finnlaugi Jalli oc Ulfi. Siþann beiddi Hrafnborg Finnlaug sættast viþ Ulf oc þa Asper Jall. Finnlaugur unni henni mikit, oc sagþi at Olympia skylldi mestu umraþa. Voro þa feingnir menn til meþalgaungu, varþ þaþ af sættum meþ þeim, at Ulfur skal fa fru Ingina, sem att hafþi Garlant Kongur, oc skylldi hun hafa þær eignir, er Hrafnborg atti i Russialandi, enn Asper Jall feck Olimpiu, oc tok Irland til forraþa, oc skylldi þaþ eiga fru Hrafnborg moti sinum eignum. For Ulfur heim meþ konu sina, þau attu son þann er *Ulfur* het, hann var værn maþur, oc þegar hann hafþi alldur til, lagþist hann i hernat, oc varþ agiætur maþur; hann heriaþi til *Saxlands*. Samson fagri var þa miog gamall, hann atti dottir viþ Valintinu er *Herborg* het, hennar baþ *Sigurdur* Ulfs son, oc var hun honum gefinn, hann varþ *Jarl* i *Fracklandi*. Enn er Samson fagri frietti lat foþur sins, þa for hann til Einglands, oc tok viþ þvi riki, oc var þar Kongur yfir. Son attu þau fru Valintina, er *Val-*

heter. Kong Garlant föll då / men Ulf lade landet under sig. Detta får Finlöger Jarl weta / och samlar därföre strax mannskap / sändande bod där om til Samson fagre / som doch den tiden war i hernad / och lade under sig den delen af Tyskland / som Westfal heter. I medlertid kom fru Rafnborg til tals med Olympia / och sade: låt oß njuta din wishet til goda / och kom höfdingarna / Finlöger Jarl samt Ulf / til försoning. Hon bad och sedan Finlöger förlikas med Ulf samt Asper Jarl, Finlöger unte hänne mycket / och sade / at Olympia skulle därföre måst råda. Då wordo några männ utsedda / at fara deßa höfdingar emellan / och skjedde omsider deras förlikning så / at Ulf skulle få fru Ingina / som Kong Garlant tilförende ägt / och skulle hon hafwa de gods och ägodelar / som Rafnborg tilkomo i Rußland; men Asper Jarl fick Olympia samt Irland at råda öfwer / hwilket Rafnborg äter skulle få emot sina ägodelar. Ulfer for då hem med sin hustru / och ägde de sedan en son / som Ulfer het / han war wän / och så snart åldren tilsade / lade han sig i hernad / och wart en hederlig mann. Han herjade ochså i Saxland. Samson fagre war då nog gamal / och ägde ena dotter med Walentina / som kallades Herborg; til hänne friade Sigurder Ulfsson / och wart hon honom gifwen / blifwandes han sedan Jarl i Frankland. Men när Samson fagre fick weta sin faders död / for han til Engeland / tog wid sit rike / och wart så Kong däröfwer. Han hade en son med fru Walentina / som Walter het; honom gaf han

sed ille, congressu ad *Myrkiolas* facto cecidit. Hinc Ulfus Irlandiam in suam redegit ditionem. Cæterum dum fama hujus rei ad Finlogum Jarlum pervolaret, militem cöegit, missis simul nuntiis ad Samsonem pulcrum, qui tamen piraticæ deditus, jam *Westphaliam*, Teutoniæ partem, armis subigebat. Commodum interea Rafnborgis cum Olympia collocuta, oravit, ut sapientiæ suæ viribus exsertis, principes Finlogum & Ulfum in gratiam reconciliare dignetur; pariter Finlogum precibus sollicitans, ad concordiam cum Ulfo sanciendam; qui tandem amore ejus inductus, Olympiæ arbitratu rem maxime confici posse dicebat. Electi ergo erant aliquot reconciliatores, qui controversias principum sic composuerunt, ut Ulfus Inginam, Garlanti Regis viduam, matrimonio secum jungeret, quæ adeo opes & prædia ad Rafnborgem in Russia pertinentia possideret; sed Asperus Jarlus in conjugem duceret Olympiam, Irlandiæ simul imperaturus, quam tamen Rafnborgis pro suis acciperet opibus. Ita quidem *Ulfus* domum cum sua abit conjuge, *filium* postea nactus *cognominem*, facieque præditum venusta, qui ut primum adolevit, piraticam magna cum laude exercuit, *Saxoniam* simul armis infestans. *Samson* longa jam gravis senecta, filiam ex Valentina susceperat, quæ *Herborgis* nuncupata, in tori consortem expetebatur a *Sigurdo* Ulfi filio, qui etjam voti compos, postmodum *Franciæ* Jarlus evasit. Cum autem fama ad Samsonem, de patris sui cæde perlata esset, Angliam repetiit, mox patrio sceptro admotus. Filius ipsi erat, nomine *Valter*,

Valtari het, oc gaf Samſon honum þaþ riki, er hann atti i *Veſtpal*, hann feck þa konu er *Geirþruþur* het, dottir *Hertguans* at *Brunsvik*. Valltari var Hertogi yfir *Holſetulandi* (*Hornſetulandi*). Enn fra Sigurdi er þaþ at ſeigia, at hann atti ſon viþ konu ſinni Herborgu er *Ulfur* het, hans ſon var *Sigurdur*, er barþiſt vit *Blot-Haralld*, oc ſigraþi hann, oc feck ſiþann *Seſſeliu* dottur Kongs af *Sikiley*, oc er laung ſaga fra honum at ſeigia. Enn ſkickio þa goþu, ſem Samſon fagri atti, gaf hann fru Ingina, enn laungu ſiþar, var hun rænd af Vikingi þeim, er *Grimar* het, bar hann hana veſtur i *Affricam*, ein rik fru ofundſiuk, er *Elida* het, ſendi hana i Eingland Artus Kongi, oc ris þar af Skickio ſaga.

han det riket / ſom han hade i Weſtfal / och fick Waltar ſedan en huſtru / ſom het Gejrtrud / Hertigens dotter af Brunswik / ock wart han jämwäl Då Hertig öfwer Hollſten. Men om Sigurder är detta at ſägja / at han ägde en ſon med ſin huſtru Herborg / ſom Ulfer het. Hans ſon war den Sigurder / ſom ſlogs med Blot-Harald / och ſegrade honom / hwar efter han fick Sißilia / Kongens dotter af Sicilien, warandes det en lång ſaga om honom at ſägja. Den goda kåpan / ſom Samſon fagre ägde / gaf han fru Ingina / och wart hon doch långt därefter röfwad af ſjöröfwaren Grimar / ſom förde hänne bort til Africa; men en rik fru / benämd Elida / afwundade honom kåpan / och ſände hänne tilbaka til Engeland / Kong Artus tilhanda. Och här af har Skickia eller Kåpeſagan ſit uphof.

Valter, & huic *Veſtphaliam* conceſſit regendam: qui adeo conjuge ducta *Geirtrude*, filia Ducis *Brunsvicenſis*, eodem, quo ſocer, nomine *Holſatiam* rexit. De *Sigurdo* hoc dicendum, quod Herborgis filium ipſi pepererit *Ulfum*, qui pater erat illius *Sigurdi*, cui *Haraldus ſacrificulus*, prælio conſerto, victoriæ reliquit palmam. Is connubio ſibi junxit *Siſſiliam*, regis *Siciliæ* filiam, ſed cujus res fortiter geſtæ, prolixam nimis requirunt narrationem. Samſon togam ſuam pretioſam Inginæ dedit, & illam quidem in *Africam* famoſus pirata *Grimus*, multo poſt ſecum abripuit; ſed vero Elida, domina quædam potens ac dives, tantum ei invidens theſaurum, in Angliam eandem ad Arturum remiſit; hincque adeo hiſtoria togæ hujus, rhythmis concinnata, originem ducit ſuam.

Til Läſaren.

Huruwäl i denna Sagan / åtſkilliga föga trolliga äfwentyr förekoma / ſom hos den grannlaga Läſaren / för hänne mera oſmak än behag uppwäcka kunna; bör hon doch därföre allena / ej förkaſtas eller utmönſtras. Aldenſtund det warit de gamlas ſkrifart / at under otroliga påfund endels bortgjöma deras tro och hedniska läroſatſer / ſåſom Eddorna utwiſa; endels och under ſkjämt och gaman / gjöra några i forna tider bekanta Herrars och männs åminnelſe begjärlig hos efterkomanderna / ſom ſig eljeſt litet därom wärda ſkulle. Hade mann härutinnan aldeles welat utelemna / hwad ſom ſäledes af den gamla utarbetaren dichtat ſynes / ſkulle denna Saga / ſom likwäl wid handen gifwer åtſkilliga efterrättelſer / om fordom namnkunniga länders belägenhet / ſamt ſtora männs ſkyldſkap och ſlägtregiſter / mycket ſtympad och otydelig utkoma. Fördenſkull har mann hänne wid öfwerſättningen / nu i det mäſta efterfölgt och allenaſt några otroligheter förkårtat / ſamt med ſärſkilt tryck infört; Lemnandes det öfriga til den benägna Läſarens ägit omdöme och behag / at däraf det ſanna från det oſanna / genom jämförandet med andra Sagor / utröna. Doch är at beklaga / det mann med Thucydide härutinnan tilſtå måſte: Så trögwulna äro nu många / til at leta upp (den gamla) ſanningen; warande mera pickhugada på hwad dem i ögonen ſticker.

Ad Lectorem.

INgenue fateor, hanc Hiſtoriam varias dubiæ fidei res & facta continere, quæ forte Lectori delicatulo nauſeam magis quam delectationem, allatura ſint; eam tamen ipſam nequaquam capropter explodendam, is optime noverit, quem impigra docuit hoſtoriarum lectio, venerandam conſueviſſe antiquitatem, non modo mirabilium ac ſtupendarum mythologiarum artificio, religionis ſuæ dogmata & inſtitutiones obumbrare, quarum utique larga ſeges occurrit in Eddis; ſed etiam in ludicrarum ſcenam rerum, mittere quorundam Regum ac Heroum memorias, quo gratiam eis majorem, apud ſeram conciliaret poſteritatem, quæ alioqui talium foret incurioſior. Profecto, ſi, quæ antiquus præſentis opellæ auctor, de ſuo, tanquam παραδόξως θρυλλούμενα, effinxiſſe videatur, prorſus excluſiſſem, ipſa ſimul hiſtoria, quæ tamen, præter ſitum celebriorum quarundam regionum, etiam aliquot principum heroumque propinquitates & genealogias ſuppeditat, mutila nimis atque obſcura prodiret in publicum. Et quidem has potiſſimum ob rationes, conſultius viſum fuit nobis, pleraque hujus hiſtoriæ capita, integra & illibata interpretari, reliqua vero, quæ res minus continent credibiles, ſummatim & ſingularibus exprimere typis. Si qua plura fuerint ἀπιστότερα καὶ θαυμασιώτερα, ea a veris fideque dignis diſcernenda, Lectoris eruditi æquo committimus arbitrio; cui adeo obtinendo fini, magnopere conduceret, aliarum hiſtoriarum crebra lectio & meditatio. Sed vero cum Thucydide ſæpiuſcule exclamare cogimur: οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα μᾶλλον τρέπονται.

*** *** ***

Fölgier Wolsunga Saga.

Her byrjast

Volsunga Saga,

Eþur Sagann aff Sigurþe Fafnis Bana.

I. CAP.

Fra þvi er Sige drap þrælinn Breda.

HIer hefur upp, og seiger fra þeim manne, er Sige er nefndur. Annar madur er nefndur til Sogunnar, er Skade heiter, hann var rikur madur, og *mikil fyrer sier*. En þo var Sige þeirra enn *ætsterra*, þvi hann var kommin fra Godunum, og kalladur Son Odins, ad þvi er menn mundu i þann tima. Skade atte þræl þann, er nockud verdur ad geta i sogunne, hann hiet Brede, hann var okendur vid þad hann skyllde adhafast. Hann hafde *iþrotter* og adgiorse jafnfra hinum er mejra þottu virder, edur umframm nockra. Þad er ad seigia eitt huort sinn, ad Sige for ad dyraveide og med honum þrælinn, og veidu um daginn allt til aftans, Og er þeir bera samann veidina um aftanid,

Här börjas

Wolsunga Saga/

Eller Sagan om Sigurd Fafnis Baneman.

I. CAP.

Huru Sige drap trälen Brede.

HÄr begynner man at säga om en man / som Sige är nämnder. Den andre/som och i denna Sagan warder omtald/ het Skade/ en mägtig man och hieltemodig. Men doch war Sige än ätt-större/ ty han war af Guda härkomst / och kallad Odens Son / efter som man den tiden minnas kunde. Skade hade en träl/ om hwilken i denna Sagan något warder berättat/ han het Brede/ och war androm okänder i de sysslor/ til hwilka han skulle brukas. Hade doch wetenskaper och hurtighet/ jämngoda med deras/ som tyckte sig förnämare wara/ ja och några bättre än de. Det hände sig ett sinn/ at Sige reste på diurejagt/ och trälen med honom/ och de fångade diur hela dagen/ alt til aftonen. Men när de då voro samman sitt fång/ war det/ som trälen fångat/ mycket mera än Siges. Detta likade

HEIC INCIPIT VOLSUNGORUM HISTORIA, Sive ENARRATIO RERUM a SIGURDO FAFFNII INTERFECTORE GESTARUM.

CAP. I.

Quomodo Sigeus interfecerit servum Bredem.

HEic primo meretur memorari loco vir quidam nomine Sigeus; qui vero secundum nostra in historia occupat, Skadius vocatur; potens quidem ille ac præstantis industriæ, sed cui Sigeus natalium dignitate antecellebat, numinibus utpote prognatus & Odini filius appellatus, quatenus quidem ejusce tempestatis homines reminisci potuerant. Et vero Skadio servus erat, qui Brede dictus, heic nonnulla commemoratione dignus est: ast quibus ille laboribus maxime adhibendus esset, haud æque constabat; iis tamen polluit artibus atque industria, quibus facile dignioris famæ homines æquiparare, immo certe eosdem superare posset. Forte accidit Sigeum venatum abivisse comitante servo, cui operi ad feram usq; vesperam insudassent. Tum utrisque, quæ ceperant animalia, congerentibus, animadvertit Sigeus plura interfecisse servum; indignabundus proin-

nid, hafde trællinn veitt miklu meir enn Sige. Þetta likade honum *ſtorilla*, og ſagde ad ſig undre ad eirn þræll ſkule ſig *yferbuga* i dyraveide; hleipur þvi ad honum og drepur hann, *diſiar* ſidann likid i ſniofonn. Nu fer hann heim um kvelldid, og ſeigir ad Brede hafe ridid fra honum a ſkoginum, og var hann ſem uraugſyn mier, og veit eg ej til hans. Skada *grunar* ſogu Siga, og gietur ad vera mune ſvik hans, og mune Sigi hafa drepid hann. Skade gerir menn til ad leita hanns, og lykur ſvo leitenne, ad þeir finna hann i ſkaflinum, og mællte Skade ad þann ſkafl ſkyllde kalla Bredaſkafl hiedann af. Er þad nu epter ſidann ad menn kalle ſvo vetrar fonn er mikil er. Svo kemur nu upp, ad Sige hefur drepid þrælinn, og kalla þeir hann *varg i veom*; ma hann nu ej heima vera med fodur ſinum.

kade honom ſtorilla / ſägiandes ſig undra at en träl ſkulle öfwerwinna ſig i Djurejagt: löper ty til och dräper honom / gräfwer honom ſedan i en ſniödrifwa. Om kwällen for han hem och berättade / at Brede hade ridit från honom i ſkogen och kommit ſå vtur hans ögnaſyn / at han wiſte ej mer til honom. Skade efterſinnade denna Sigas ſägn och giſsar ſådant wara hans ſwik / och at han månde hafwa dräpit trälen. Därefter utgiorde Skade några karlar at leta honom / och lycktade deras letande ſå / at de finna trälen i ſniödrifwan. Då ſade Skade / at den ſamma ſkulle kallas Bredas drifwa därefter / hwaraf nu ſedermera det ordſpråket kommit / at man ſå kallar en ſtor winterſniödrifwa. Altſå kom det up / at Sige hade ſlaget trälen ihel / och kallade de honom därföre warg i helgd (eller freds förſtörare;) måtte han och fördenſkull ej wara långre hema hos ſin fader.

II. CAP.

Sige verdur Kongur a Hunalande.

Oþen filger Siga af lande burtu, ſvo langa leid, ad ſtoru bar, og ej liette hann fyrre, enn hann kom honum til herſkipa. Nu tekur Sige ad leggiaſt i hernad, med þad lid er fader hans fieck honum adur er hann ſkilde vid, og vard hann nu ſigurſæll i hernadinum. Og ſvo kemur hanns male, ad hann fieck herjad ſer lond og rike. Þvi næſt fieck hann konfang, og giordiſt rikur

2. CAP.

Sige blef Kong i Hunaland.

ODen fölgde Siga bort af landet ſå långan led / at det bar mycket af / och lycktade ej förr / än han ſkaffade honom härſkiepp. Då lade Sige ſig i härnad med det manſkap / ſom hans fader feck honom / förr än de ſkildes åt / och wart han nu ſegerſäll i ſin härnad. Och kom hans ärende ſå wida / at han härjade ſig til både land och rike. Därnäſt giftade han ſig / och blef en wäldig Kong / ſamt hurtig. Han rådde öfwer

proinde cœpit mirari, ſe venandi arte a ſervo ſuperatum, moxque invadit eum, & occiſum ſub nive ſepelit condenſata. Inumbrante deinde veſpera, domum ſe confert, causſatus ſervum, concitato equo, inter arbuſta ſe condidiſſe, oculisque adeo ſuis ſubductum, ut quo tetendiſſet juxta cum ignariſſimis ſciret. Skadius penſitata relatione Sigei, ſuſpicatur dolum ſubeſſe, & ſervum ob eo occiſum, Emittit itaque viros eundem qvæſitum, quo tandem accidit, ut cumulo incluſum nivali invenirent. Denuntiat adeo Skadius locum poſtea nuncupandum Bredis cumulum: & hinc in poſterum adagio obtinuit, ut nivis hybernæ altior quævis congeries, eodem veniret vocabulo. Innotuit etiam mox in vulgus, ſervum a Sigeo interfectum fuiſſe, qui ideo lupus in aſylo, ſeu in ſacris (ſecuritatis publicæ violator) appellatus, diuturniori in patria manſione poſtmodum privari commeruit.

CAP. II.

Sigeus regnum Hunalandiæ obtinet.

ODinus vero Sigeum ita exulantem, in remotas ſatis terras deduxit, nec pedem ante ſtitit, quam ipſi claſſem bellicam comparaſſet. Commodum adeo piraticæ incumbens, ſociis, quos a patre ante diſceſſum acceperat, militibus, victrices egit expeditiones: & quidem eo felicitatis negotium ipſi proceſſit, ut prædando regnum & imperium ſibi acquiſiverit. Deinde uxore ducta, potens & magnanimus Hunalandiæ Rex evaſit, laudeque magni Ducis cumulatus. Peperit etiam

rikur Kongur og mikill fyrer sier, riedi fyrer *Hunalande* og er hinn meste hermadur. A hann son vid konu sinne er hiet Reri, hann ox þar upp med fodur sinum og giordist bratt mikill vexte og gofuglegur.

wer Hunaland / och war den måste hårman / ägande en Son med sin kwinna / som het Reri / och jostrades där upp hos sin fader / och blef brott storwärter / samt berömlig.

III. CAP.

Drap Siga Kongs og hefnder Rera.

Nu gioreſt Sige gamall madur ad alldre. Hann atte sier marga ofundarmenn, svo ad umsider riedust þeir a hendur hanum, er hann trude best, enn þad voru brædur konu hanns. þeir giora þa til hanns er han varer sist, og hann var falidadur, og a þeim funde fiell Sige med *hird* sinne allre. Son hanns Rérer, var ecke i þeim hafka, og fær hann svo mikid lid af vinum og frændum og landshofdingium, ad hann eignadest bæde land og Kongdom epter fodur sinn Siga. Enn nu er hann þikist hafa fotum underkomist i rike sinu, minnist han a þær saker sem hann atte vid modurbrædur sina, er drepid hofdu fodur hanns. Safnar Kongur sier nu lide miklu, og fer nu a hendur þeim med þennann her, og pikir þeir fyrre giort hafa saker vid sig. þa er mætte litillre frændseme þeirra, og svo giorir hann. Ej skilst hann firr vid, enn hann hefur drepid alla modur frændur og fodurbana sina, þo oskaplega være fyrer allar sakir. Nu eignast

3. CAP.

Kong Sige blef ihelslagen och Rere hämnades hans död.

Kong Sige blef en gamal man / och hade månge afwundsmän / så at omsider hoonom sådane anföllo / dem han bäst trodde / och woro hans hustrus bröder. Thetta skedde då han sist sådant förstod / och hade få män hos sig. I den samfunden föll Sige tillika med sitt håtfolk. Hans Son Rerer war icke med i denna faran / och fect han så myctet manskap af sine wänner / fränder och landshöfdingar / at han ägnades land och kongadöme efter sin fader. Men när han tyckte sig hafwa fått fria fötter i sitt rike / minnes han hwad saker hån hade emot sine morbröder / som hade dräpit hans fader. Samlar därföre en stor krigshår / och far därmed dem å händer / tyckande dem hafwa först brutit sig emot / hwarutі deras frändsämja litet wärderades. Det samma wärkställte han / och skildes ei förr wid / än han hade dräpit alle sine moderfränder och fader-dråpare / ändock det för alla måtto war onaturligit. Sedan ägnades Kongen både land / rike och gods. Och så wart han mägtigare än sin fader : därtilmed feck han ett stort härfång eller byte / och en kwin-

etiam ipsi conjux filium nomine Rerium, qui apud patrem educatus, brevi ad proceritatem pariter ac laudem magnam perveniebat.

CAP. III.

Regis Sigei cædes, præstitaque ipsi â Rerio vindicta.

Sigeus Rex annosam nactus senectam, simul premebatur invidia multorum, & tandem eorum, quibus maxime confideret. Erant vero illi conjugis suæ Fratres, qui maxime futuri securum, ac paucis suorum stipatum invadunt, factoq; congressu, una cum omnibus aulicis occidunt. Non aderat huic ferali tumultui filius Rerius, mox itaque valido sibi ab amicis, cognatis atque proceribus gentis, acquisito exercitu, tam regnum quam imperium recuperat. Tetigit visum sibi tum imperio in cives gaudere libero, memoria exposcendæ ultionis ab avunculis, patris sui interfectoribus; magna proinde manu collecta hos aggreditur, persvasus eos prius sibi actionem injuriarum subministrasse, qua ipsi ad consangvinitatem parum adtenderint: Neque vero ille diu moratus est, antequam omnibus cognatis, qui patrem suum occiderant, vitam ademisset, ut ut hoc factum omni ex parte genio meliori repugnaret. Occupabat deinde totam regionem, omniaque pleno imperio bona, quibus multo potentior patre factus est. Manubiis etiam auctus, conjugem suæ majestati comparem duxit, ambo quidem thori

 satis

gnast Kongur allt land og rike, og sie; giorist han nu mejre fyrer sier enn fader hans Sige. Nu fieck hann sier *herfang* mikid, og konu þa er honum þotte vid sitt *hæfe*, og eru þaug miog leinge a samt, og eiga ongvann erfingia. þetta *hugnar* þeim badum illa, og bidia Godinn med miklum *áthuga*, ad þaug giefe sier barn.

kwinna / som honom tycktes wara sin höfwa. De wore nog länge tilsamman / men ägde ingen arfwinge. Hwilket emedan dem illa hugnade / bädo de Gudarna med stor åthuga / at de wille gifwa dem barn.

IV. CAP.
Volsunger fædist,

þad er nu sagt, ad Godinn hejre bæn þeirra, og svo Odinn huors þaug bidia hann. Nu verdur hann ej orþrifsrada, og tekur *osk meyu* sina, dottur Hrimnis Jotuns, og liet i hond hennar eple, og bidur hana færa konge. Hun tok nu vid eplinu, og bra a sig kraku ham, og flygur þangad, til þess hun kemur þar sem Kongur er og situr a hauge. Hun liet falla eplid i knie honum; Kongur tok nu eplid, og þottist vita hvorju gegna munde. Geingur nu heim af haugnum til sinna manna, kom a fund Drottningar, og etur þad eple sumt. þad er nu ad seigia, ad Drottning finner þad bratt, at hun mune vera med barne, og fer þessu framm langar stunder, ad hun ma ej *ala* barnid. þa kemur ad þvi, ad Rerer skal fara i *leidangur*, sem sidur er konga ad frida land sitt. þad bar til tidinda i þessare ferd, ad Rerer tok sott og þvinæst bana, og ætlade ad sækia heim Oþinn, og þotte þad morgum fysselegt i þann tima. Nu fer hinu sama framm,

4. CAP.
Wolsungers födelse.

DEt berättes nu / at Gudarne hörde deras bön / äfwen så Odin i hwad de honom bädo. Han war icke rådlös/utan tog sin önskemö Jätten Hrimnis dotter / och lät i hennes hand et äple / bediandes henne föra det Konungen tilhanda. Hon tog wid äplet / och bytte på sig en kråkehamn / och flög sedan dit / som Kongen war och satt på en hög / låtande äplet falla honom i knäet. Kongen tog emot äplet / och tycktes weta hwar til thet gagnade; han går sedan hem af högen til sine män / hittar Drottningen / och äter somt af äplet. Det förmäles nu / at Drottningen finner brått / at hon månde wara med barn / och lider så lång tid fram / at hon ej kunde afla barnet. Hwartil och thetta kom / at Kong Rerir skulle fara i siötog / såsom Konungarnes sed war at fria sina länder. Det bars til tidende i samma färd / at Kong Rerir siuknade och dödde därnäst / ärnande at hemsökia Odin / hwarefter månge trängtade den tiden. Nu framhärdar Drottningens wanhälsa / at hon intet får föda barnet;

fatis diuturni participes, sed nullius hæredis; qua sorte, cum parum contenti essent, Numinibus pro fœcundo in posterum conjugio, summopere supplicaverunt.

CAP. IV.
Volsungus nascitur.

MEmoriæ proditum est, Deos precibus eorum annuisse, & quidem maxime Odinum, quem etiam in vota sua vocaverant. Hic enim consilii haud inops, advocavit amasiam suam, gigantis Hrymneri filiam, quam, tradito ipsi pomo, jussit regem adire. Illa formam cornicis assumsit, celerique connisa est volatu, donec ad Regem perveniret, in cujus tum tumulo insidentis genua, pomum mox demisit. Hic pomum amplexus prona sagacitate cognovit, cui illud bono esset. Domesticos itaq; suos revisens, ad Reginam progreditur, partemque quandam pomi avido degustat ore. Neque vero oblivioni traditum, Reginam brevi animadvertisse se gravidam. Vertitur interea genitale tempus, quo tamen fœtum eniti nequibat, quin etiam Regi ipsi necessitas in expeditionem abeundi navalem imminet, quemadmodum moris erat regum, ut terris suis pacem redderent. At vero mox mœsta nuntiat fama, eum morbo correptum naturæ debitum persolvisse, atque consilium cepisse Odinum invisendi, quod eo tempore multis studio expetitum fuerat. Neq; tamen quidquam adhuc levaminis accesserat ægritudini reginæ, quin hæc sexennium ipsi

framm, um *vanheilſu* Drottningar, ad hun fær eige alid barnid, og þeſſu fer framm um ſex vetur, ad hun hefur þeſſa ſott. Nu finnur hun þad, ad hun mune ecke leinge liſa, og bad hun ad hana ſkyllde ſæra til barnſins, og ſvo var giort ſem hun bad. þad barn var ſveinbarn, og var ſa ſveirn mikill vexte, þa er hann kom til, ſem von var. Svo er ſagt, ad ſa ſveirn hefe kiſt modur ſina, adur enn hun dæge. þeſſum ſveine er nu nafn gefid og kalladur Volſungur. Hann var kongur yfer Hunalande epter fodur ſinn. Hann var ſnemma *efnelegur* og arædisfullur um þad, er monnum þotte *mann-raun* og kallmennſka i vera. Hann giordiſt hinn meſte *hermadur* og *ſigurſæll* i oruſtum, ſem hann atte i herforum.

net; och warade ſamma ſot i ſex åhr. Hon märkte altſå ſig ej längre kunna leſwa / och bad därföre at man ſkulle ſkära ut barnet: wart och ſå giort ſom hon bad. Det barnet war ett ſwänbarn / och ſtort til wäxten då det kom fram / ſåſom förmodeligt war. Och berättes at denne ſwänn hade kyſt ſin moder förr än hon dödde. Honom blef ſedan namn gifwit / och kallades han Wolſung / blifwande Kong öfwer Hunaland efter ſin fader. Han wart tidigt ämnelig och fulldriſtig / i det man tyckte mannarön och karlwulenhet behöfwas. Blef ſå en träffelig härman och ſegerſäll i de ſlagtningar han hölt i ſina härfärder.

V. CAP.

Fra gipting Volſung kongs og bornum hanns.

NU var Volſungur ordinn roſkinn madur ad alldre, þa ſendir Hrimner honum dottur ſina, er fir var getid, þa er hun for med eplid til Rerers fodur Volſungs. Nu geingur hann ad *eiga* hana og eru þaug leingi a ſamt, og eru godar *ſamfarer* þeirra. þaug attu tju ſonu og eina dottur. Ellſti ſonur þeirra hiet Sigmundur, enn Signi dottur, þaug voru *tvyburar*, og voru þaug fremſt og vænſt um alla hlute af bornum Volſungs kongs, og voro þo allir miklir fyrer ſier, ſem leinge hefur uppe verid haft, og ad agiætum giort verid, huorſu Volſungar hafa verid *yfer-*

5. CAP.

Om Konung Wolſungs giftning / och hans barn.

NÄr nu Wolſung wart en raſker man til åldren / då ſänder Hrimner til honom ſin dotter / ſom förr är omtalt / då hon bar äplet til Konung Rerer Wolſungs fader. Han geck at ägta henne / och åſämdes de länge / warandes deras ſamfaror rätt goda. De ägde tijo ſöner och ena dotter. Äldſta ſonen het Sigmund / och dottren Signi / hwilka woro twillingar / ſamt främſt och wänaſt i all ting för de andre Kong Wolſungs barn. Alle woro de doch hiältemodige / hwilket länge warit uppenbart och til beröm haft / hwad för öfwerkiämpar Wolſungarne woro. De hafwa och medels deras dägielighet och idrotter / ſamt

ipſi adhæreret. Videns itaque ſe diutius vitam trahere non poſſe, jubet embryonem ſibi exſcindi, quod etiam effectui datum. Puerum adeo progenuit magnæ ſtaturæ, uti quidem ſpes erat. Fama autem increbuit, eum matri oſculum fixiſſe, ipſa antequam moriretur. Datum ei poſtea nomen Volſungi, regnoq; præfectus eſt Hunalandico, paterna ſibi hæreditate debito. Primis ille annis rebus maturus erat gerendis, cupidus etiam aggrediendi quæcunqne virium atq; animorum experimento opus haberent; quo factum, ut & ſtrenuus miles, & victorioſus militarium expeditionum dux haberetur.

CAP. V.

De Conjugio regis Volſungi, & ejus liberis.

POſtquam Volſungus annis vegetus erat, mittitur à Hrymnero ad filiam, de qua, dum pomum ad Volſungum patrem ferret, prædictum eſt. Hanc ille in conjugem ducit, vivuntque diu concordes; placido etiam connubio coaleſcentes, decem omnino filiorum, unius autem filiæ fiunt parentes. Illorum natu maximus Sigmundus, hæc autem Signya vocabantur; ambo gemello editi partu, & præſtantiores ac formoſiores omni ex parte ceteris Volſungi liberis; quamvis etiam hi inſignium fuerint animorum, prorſus ut poſtea diu innotuit, inque laudibus poſitum, quanti heroës Volſungi fuerint. Etenim aliis omnibus, quorum hiſtoriæ

priſcæ

yferkapps menn. þeir hafa og verid fyrer fleſtum monnum ſem getid er i fornum ſogum, bædi um fridleik og allshattar-kallmennſku og kapsgirne, Svo er ſagt ad Volſungur kongur liet giora holl ejna ſterka og agiæta, og med þeim hætte, ad eik ein ſtod i hollinne, og limar triefins ſtodu ut um ræfur hallarinnar, en leggurinn ſtod nidur i hollina og kolludu þeir hann barnſtock.

ſamt allehanda karlmanlighet och kiämpaluſt / föregått de fläſte menniſkior / hwilke elſeſt omtalas i forna ſagor. Så är ſagt / at Kong Wolſung låt byggia en ſtark och ſkiön ſal med den beſkaffenhet / at ett träſtod i ſalen / och kwiſtarne ſträkte ſig ut genom taket / men låggen ſtod neder i golfwet ; den kallade de barnſtäck.

priſcæ ſervant memoriam, longe antelati ſunt, tam ob elegantíam & artes ingenuas, quam quæcunque fortitudinis ac contentionis ſtudia. Relatum præcipue eſt, regem Volſungum palatium ædificari curaſſe operis firmi atque eximii, & quidem hujus formæ, ut medio arbor poſita loco, ramos ultra tectum explicaverit, alta autem ſub pavimento deſcenderit radice. Hanc adeo peculiari nomine truncum liberorum nuncupatam.

VI. CAP.

Signi Volſungs dotter giptiſt Siggeire Gauta Konge.

SIggeir hefur kongur heitid, hann ried fyrer *Gautlande*, hann var frægur kongur og fiolmennur. Hann for a fund Volſungs kongs, og bad Signiar ſier til handa. þeſſu tale tok kongur vel og ſvo ſyner hans, enn hun ſialf var þeſſa naudug, bidur þo fodur ſinn ad rada þeſſu ſem odru, ſem til hans tæke. Enn kongur tok þad rad upp, ad gipta hana og var hun *foſtnud* Siggeir konge. Enn þa þeſſe veitſla og radahagur takaſt ſkyllde, ſkall Siggeir ſækja veitſluna til Volſungs kongs. Kongur bioſt vid veitſluna epter enum beſtu efnum. þa er veitſlann var buinn, komu þar bodsmenn Volſungs kongs og ſyner Siggeirs kongs a nefndum deige, og hefur Siggeir kongur marga virduglega menn med ſier. Svo er ſagt, ad þar voru miklir elldar giorder epter endelangre hollinne, enn

6. CAP.

Signi Wolſungs dotter wart gifter åt Siggeir Göternas Konung.

SIggeir har hetat en Kong / ſom rådde öfwer Götaland / och war en berömlig och folkriker man. Han for til Konung Wolſung och bad Signi ſig tilhanda. Kongen och hans föner vptoge wäl hans ärende / men hon ſiälf war nödig där til ; tilböd doch ſin fader at råda där före / ſåſom alt annat hwad honom angick. Men Kongen tog up det rådet / at gifta henne / och war hon ſedan fäſtnad med Konung Siggeir. Och när detta gäſtabod ſamt giftermål ſkulle winna ſin fullbordan / måſte Siggeir fara til Konung Wolſunger. Kongen låt altſå laga til gäſtabudet efter det båſta ämnet / och när det blef färdigt / kommo Kong Wolſungers budne männ / ſamt Kong Siggeirs föner å nämndan dag / och hade Kong Siggeir månge wördelige män med ſig. Det är nämt / at där woro ſtore eldbraſor giorde endalångs efter ſalen / och at det ſtore apelträdet / ſom för war nämt / ſtod mitt i ſalen. Men om kwäl-

CAP. VI.

Signya Volſungi filia, Siggeiro Gothorum Regi nubet.

EXſtitit rex quidam nomine Siggeirus, qui Gothiæ imperitans, princeps habitus eſt celebrioris famæ & multorum civium. Is ad Volſungum profectus, Signyam conjugem ſibi expetebat. Neque diſplicuit conditio regi hujusque filiis, ipſa vero coacte ei acceſſit, & tamen arbitrium patri, æque hac in re atque aliis, quæ ad eum ſpectabant, obtulit. Cepit itaque is hoc conſilii, ut eam deſponderet Siggeiro; quando autem geniale convivium celebrandum eſſet, Siggeirum ſe convenire voluit Volſungus. Impendebat interim huic convivali apparatui optima quæque, eoque habito, ipſius ut & Siggeiri convivæ condicto adveniunt die. Neque deerant Siggeiro comites eximiæ dignitatis viri. Narratum vero eſt, focos ordine continuo ſecundum palatii longitudinem accenſos fuiſſe, & arborem medio ſtetiſſe pavimento, ut ante dictum; accidiſſe autem, convivis ſeſe calefacientibus, ut vir

enn nú ſtendur ſa mikle apalldur i midre hollinne, ſem fyrr var nefndur. Nu er þeſs getid ad þa menn ſatu vid elldana um kvolldid, ad madur nockur gieck inn i hollina, ſa var monnum okendur ad ſyn. Sa madur hefur þeſs hattar buning, ad han hefur heklu fleckotta yfer ſier, ſa madur var berfættur, og knytt *linbrokum* ad beine, ſa hafde ſverd i hende og geingur ad *barnſtockenum*, og hafde hatt ſidann a hofde. Han var har miog og ellelegur og einſyn. Hann bra ſverdinu og ſtyngur þvi i ſtocken, ſvo ad ſverdid ſock ad hiolltum upp. Ollum monnum falla kvedjur vid þennann mann, þo tekur hann til orda og ſagde: Sa er þeſſu ſverde bregdur ur ſtockinum þa ſkall ſa þiggia þad af mier ad giof, og ſkal hann þad ſialfur ſanna ad alldrej bar hann betra ſverd i hende ſier enn þetta er. Epter þad geingur þeſſe gamle mann ur hollinne og veit eingin hvort hann fer. Nu ſtanda þeir upp og metaſt ej um ad taka ſverdid, þikiſt ſa betur hafa er firſtur nær. Sidann geingu til hiner gofuguſtu menn firſt, ſidann hvor af odrum. Einginn kemur ſa til er nær, þvi ongvann veg *bifaſt* er þeir taka a. Nu kom til Sigmundur ſon Volſungs kongs, og bra ſverdinu ur ſtockenum og var ſem lauſt lægi fyrer honum. Þetta vopn ſindiſt ollum ſvo gott, ad einginn þottiſt ſied hafa jafngott ſuerd, og baud Siggeir kongur honum ad vega jafnveige

kwällen när folket ſåt wid elldarne / geck en man in i ſalen / ſom til ſynen war allom okiänder / warande af ſådan ſlags boning / at han hade en fleckott kappa öfwer ſig / war barfötter / och hade linbrokor knytta wid benen / ſamt ſwärd i handen. Han geck til barnſtåcken / och hade en ſidan hatt på hufwudet ; han war och mycket hög ſamt ålldriger och enögd. Drog altſå ut ſwärdet och ſtack det i ſtåcken / ſå at det rände in alt up til fäſtet. Ingen driſtade ſig at hälſa på denne mannen / utan begynte han ſiälf at tala / och ſade: Den ſom drager detta ſwärdet ur ſtåcken / ſkal det ſamma få af mig til gåfwo / och ſkal han ſiälf det ſanna / at han aldrig bar bätre ſwärd i ſin hand / än ſåſom detta är. Därefter geck denne gamle mann ur ſalen / och wiſte ingen hö han war / eller hwart han for. De ſtiga nu up och konſta ei länge om / at taga ſwärdet / och tycktes den hederligaſt / ſom förſt kunde nå det. Sedan gingo de förnämſte män förſt til / och ſå hwar efter andra ; men där kom ingen ſom fick ſwärdet löſt / ty det bäfwade icke det ringaſte / när de grepo till. Nu kom Sigmunder Kong Wolſungs ſon / och ryckte ſwärdet ur ſtåcken / ſåſom hade det legat löſt för honom. Detta wapn ſynteſt allom ſå gott / at ingen tycktes hafwa förr ſett ſå jämngott / och böd Kong Siggeir honom jämnwägit gull för ſwärdet. Men Sigmunder ſwarade : Det ſamma måtte du hafwa tagit ſå wäl ſom jag / där ſom det ſtod / om det hade ſömts dig at bära ; men nu får du det aldrig / efter det kom förſt i mina händer / ändoch du bjuder därföre [illegible] malt

vir quidam palatium introiverit ignotæ omnibus faciei, & quidem hujusmodi habitus. Geſtabat togam variegati coloris, & nudipes braccas linteas ad crura alligaverat; enſemque manibus tenens ad truncum proceſſit liberorum Caput amplo opertum erat pileo, ipſe vero admodum procerus, grandævus præterea & unoculus. Ferro deinde evaginato, truncum perforabat capulo tenus. Quo factum, ut omnibus animus huic ſalutem adprecandi excideret, ipſe tamen mox in hæc prorupit verba: quicunque hunc gladium trunco extraxerit, eum etiam dono a me accipiet, proprio teſtaturus experimento, ſe meliorem nunquam prehendiſſe. His dictis, ſenex palatio exivit, nemini vero cujas demum fuerit, vel quo tetenderit, conſtitit. Convivæ tum ſedibus protinus relictis, avidis animis manibusque ad ferrum proſiliunt capiendum; certi primum, qui id extrahere poſſet, optimum etiam reportaturum fore præmium. Præſtantiſſimi ergo prius accurrebant, poſtea ordine quisque ſuo. At vero nullus eodem potitur, cum horum prenſum manibus ne quidem moveretur. Forte acceſſit tandem Sigmundus Volſungi filius, hic illud quaſi ſibi ſolutiſſimum fuiſſet, trunco eripuit. Viſus eſt tum cunctis gladius hicce tanti acuminis, ut omnes aſſeruerint, ſe nunquam præſtantiorem vidiſſe. Siggeirus quidem Sigmundo vim auri æqualis ponderis obtulit, ſed reſpondit ille, regi utique parem adfuiſſe optionem gladium loco movendi, modo dignus fuiſſet, qui geſtaret; jam vero omnem abeſſe ejus potiundi ſpem, poſtquam in manus ſuas

 per-

veige gulls fyrer ſverdid. Sigmundur ſagdi: þu matter taka þetta ſverd, ej ſidur enn eg, þar ſem þad ſtod, ef þeir *ſøyde* ad bera; enn nu fær þu alldrig, firſt þad kom adur mier i hendur, þo þu biodir allt þad gull er þu att. Siggeir kongur reidiſt nu vid þeſſu ord, og þotte ſier haduglega ſvarad vera, þvi honum var ſvo hattad, ad hann var ungerhiggiumadur mikill. Nu *liet* hann ſem hann hirte eeke um þetta mal, enn þad ſama kvolld *hugde* hann laun þaug er ſidar komu framm.

alt det gull ſom du åger. Kong Siggeir wredgades wid deße ord / och tyckte ſig hådeligen ſwarat wara; och ſom han war til ſinnet en illſundig man / ty låt han därföre nu / ſom han ei brydde ſig om detta målet / men ihugade doch ſamma kwäll de lönligheter / ſom ſedan kommo fram.

VII. CAP.

Heimferd Siggeirs kongs og Signiar.

NU er þad ad ſeigia ad Siggeir kongur geingur i reckiu til Signiar þennan aptann, enn næſta dag epter þa var vedur gott, þa ſeigir Siggeir kongur, ad hann vill heim fara, og bida ej þeſs ad vedur veſne, eda ſio giore *oſærann*. Ei er þeſs getid ad Volſungur kongur og ſyner hars lettu hann, allra hellſt þa þeir ſau hann villde ei annad en vikia fra veitſlunne. Nu mællte Signy vid fadur ſinn, eigi villda eg burtu fara med Siggeir konge, og ei piki mier *hugur minn bleea vid honum*, og veit eg af *framwiſe* minne og kinfylgiu vorre, ad af þeſſu rade ſtendur off mikill ofognudur, ef ei er ſkiott brugdid þeſſum rada hag. Ej ſkall tu þetta mæla dotter, ſeiger hann, ma og ſomer þad eina ad hallda af vore hende. Nu bioſt Siggeir kongur til heimferdar, og er þeir foru fra bodinu, baud hann Volſunge konge mage ſinum

7. CAP.

Konung Siggeirs och Signas hemfärd.

NU är det at ſägia / at Kong Siggeir gick i ſäng denne afton til Signi / och näſte dagen efter war gott wäder. Då ſade Kong Siggeir / at han wille reſa hem / och ei bida där till des wäderleken wärrades / eller ſiön blefwe ofariger. Där talas ei om / at Kong Wolſunger eller hans söner förhindrade honom / aldrahälſt då de ſågo han wille ei annat / än wika frå gäſtabodet. Nu ſade Signi til ſin fader: icke wil jag fara bort med Konung Siggeir / och ei finner jag min hug te wid honom: wet jag och det af min framwiſe / ſamt wårt medfödda kynne / att af detta ägtenſkapet ſtundar oß myckenofägnad / om det ei går ſtrax tilbaka. Han ſwarade: ei ſkall du ſå tala / dotter / ty oß ſömer enkannerligen at hålla hwad giort är å wår ſida. Kong Siggeir bereder ſig til hemfärden / och när de foro ifrå gäſtebodet / böd han ſin ſwärfader Konung Wolſung och alle hans söner hem til ſig i Götaland til hederligit gäſtabod / å tre månaders

perveneraт; ſi vel maxime omne quod poſſideret aurum, licitari vellet. Iraſcebatur ad hæc Siggeirus, ratus ignominioſum ſe tuliſſe reſponſum, ſed quia ſubdoli erat animi, diſſimulabat ſe jam ejuſce rei ampliorem habiturum curam. Eadem tamen veſpera, ea meditabatur conſilia, quæ poſtmodum publice veniebant.

CAP. VII.

Regis Siggeiri & Signyæ reverſio ad domum.

JAm narrare convenit, quod Siggeirus hac veſpera thalamum, quo conjux requieſcebat, ingreſſus ſit; proximo autem die cum ſudum eſſet cœlum, indicaverit, ſe domum repetere velle, haud paſſurus ventum concidere ſecundum, aut mare effici impervium. Nec memoratur Volſungum aut hujus filios propoſito ejus obſtitiſſe, præcipue quando cernerent eum convivio nequaquam adeſſe velle. Tum Signya patrem allocuta, negavit ſe Siggeiri ſociam itineris futuram; animum quippe ejus ſibi non arridere, ſe etiam præſaga mente atque nativa generis indole perſpicere, ab iſto conjugio in utroſque multum redundaturum olim infortunium, niſi cito diſſolvatur. Ille vero reſpondit, haud decere filiam ita fari, quin utriusque intereſſe, illud ipſum præcipua ſervare fide. Siggeirus proinde itineri ſe accingit, cumque convivio diſcedebat comite uxore, oravit ſocerum ſuum Volſungum, hujus-

num til sin a Gautland, og sonum hans ollum til agiætrar veitslu, a triggia manada *freste*, med ollu þvi lide, er hann villde med sier hafa, og honum være til vegsemdar. Vill nu Siggeir kongur giallda þad abrast brullups gledina, þar han villde ej vera nema eina nott. Nu heitir Volsungur kongur ferdinne, og koma a nefndum deige; þa skiljast þeir magar og fer Siggeir heim med konu sina.

månaders frest med alt det folk / som han wille med sig hafwa / och honom wore hedersamt. Wille kong Siggeir nu wedergällda det som brustit å bröllops glädjen / där han ei wille drögia mer än eng natt. Kong Wolsunger bejakade til fården / at komma å nämndan dag; altså skildes mågen och swärfadren / och for Siggeir hem med sin kwinna.

VIII. CAP.

Fall Volsungs kongs.

NU er ad seigia fra Volsunge konge og sonum hans, ad þeir fara ad *akvedinne* stundu til Gautlands ad bode Siggeirs kongs mags sins, og foru þeirra skip ur lande oll vel *skipud*. þeir verda *sidfarir*, og koma skipum sinum vid Gautland, en þad var sid um aptann. þann sama aptann kom Signy og kallar fodur sinn til sin og brædur sina a *einmæle*, og seigir þeim, fyrer ætlan Siggeirs kongs, ad hann hafe dreigid saman ovigan her, og ætlad svikia ydyr. Nu bid eg ydur, sagdi hun, ad þeir farid þegar aptur i ydar rike, og faed ydur lied sem mest, og farid hingad sialfer og hefnid ydar svo, og gangid ej i ofæru, þvi ei vissu þier svik af honom, ef ei take þier þad bragd upp, sem eg beidi ydur. þa sagde Volsungur kongur: þad munu allar þioder ad *ordrom* giora, ad eg mælta eitt ord *oborinn*, og streingda eg þess heit, ad eg skyllda hvorke flya elld nie jarn fyr hrædslu saker,

8. CAP.

Konung Wolsungs fall.

NU är at berätta om Konung Wolsung och hans söner / att de reste på åkwäden stund til Giötland / efter Konung Siggeirs deras mågs kallelse / och foro deras skiep ur landet alla wäl utrustade. De woro sidfarne / kommo dock med sina skep till Giötland sent om en afton. Samma afton kom Drottning Signi / och kallar Konung Wolsung sin fader / och sine bröder til sig å ensamt tal / sägiandes för dem Konung Siggeirs förehafwande / nämligen at han hade dragit samman en ofatt krigshär / och årnat at swika dem. Nu beder jag eder / sade hon / at i faren strax hem i edart rike / och skaffen eder manskap / som måst i kunnen; dragen sedan siälfwe därmed hit at hämna eder / men gången nu ei i denna ofärden / ty i undgån ei hans swik / om i ei bruken det grepet jag tilbudit eder. Då swarade Kong Wolsung: alt folk skal det med berömelse omorda / at jag talte ett ord förr än jag föddes / giörande ett löffte / at fly hwarken för eld eller järn för rädsla skull / och har jag det här tills hållit. Skulle jag nu ei här ämna

jusque filios, vellent post trimestre spatium ad convivium in Gothia magnifice celebrandum commeare, adscitis in societatem, quotquot vellet, & ipse honori fore putaret; caussatus se festivo hoc officio compensaturum, quidquid nuptiali gaudio hactenus defuisset, & cui ipse nonnisi diem impendere unum voluisset. Assentitur itineri Volsungus, definito defungendo tempore. Et quidem ita socer atque gener ab invicem discedunt, & Siggeirus cum conjuge sua domum revertitur.

CAP. VIII.

Regis Volsungi interitus.

RElatum adeo est, regem Sigmundum cum filiis suis promisso tempore iter in Gothiam, ad invitationem Siggeiri suscepisse, navibus ad ornatum undique compositis; productam vero fuisse paulisper navigationem, donec tandem in Gothiam provecta vespera pervenirent. Accesserat tum Signya, vocatisque mox patre & fratre in clandestinum secum colloquium, prodit ipsis regis Siggeiri propositum; hunc nimirum immensum contraxisse exercitum, quo eos subdole opprimeret. Oravit itaque enixe vellent mox domum abire, comparatisque quam celerrime pluribus copiis, illuc demum remeare nefariorum vindices, neutiquam autem præsenti jam se immiscere periculo; Siggeiri dolo certissime succubituri, nisi consilium ceperint, ipsis jam oblatum. Respondebat vero Volsungus, omnes festiva commemoratione circumlaturas gentes, unum se antequam nasceretur locutum esse verbum; vovisse nempe, neque igni neque ferro cessurum se unquam timi-

saker, og hefe eg svo giort hier til, og hier munda eg ej efna þad af gamall alldre; og ej skulu meyar bregda þvi sonum minum i leikum, ad þeir ottist bana sinn, þvi eitt sinn skal madur deigia i senn. Nu er mitt rad ad vier flyum hvorgi, og giorum af vorre hende sem hreystelegast. Eg hefe barist hundrad sinnum, og hefe haft stundum minna lid, stundum meira, og hefe eg jafnann sigur haft, og skal þad ej spiriast ad eg flye, edur fridar bidie. Nu griet Signi sarlega og bad hann skillde ej koma til Siggeirs kongs. Volsungur sagde, þu skallt ad visu fara heim til *bonda* þins, hvorninn sem offer. Nu geingur Signy heim enn þeir voru eptir um nottina. Enn sem dagur er, bidur Volsungur standa upp alla menn sina, ganga a land upp og buast vid bardaga. Nu ganga þeir a land upp aller *alvopnader*, og er ej langt ad bida, þar til Siggeir kongur kom med allan sinn her, og vard þar hin hardasta orusta, og eggiar kongur lid sitt til frammgaungu sem hardlegast. So er sagt, ad Volsungur kongur og syner hans geingu atta sinnum i giegnum *fylkingar* um daginn, og hoggva a badar hendur. Og er þeir ætla enn so ad fara, þa fellur Volsungur kongur i midre fylkingunne og allt lid hans med honum.

ämna det samma / af gamal ålder? så at möjorna ej måtte förwita mina söner i lekar / at de rådas sin bane / ty ett sinn skall menniskian dö i senner. Ar det nu och mitt råd at wi ingalunda flyom / utan friom wåra händer det tappersta wi mågom. Jag hafwer slagits hundrade gångor / och haft stundom mer / stundom mindre manskap / men doch bekommit jämnan seger / skall altså nu ei spörjas at jag flyr / eller beder frid. Då gret Signi såra / och bad honom ej komma til mötes med Konung Siggeir. Kong Wolsunger swarade: du skall wisserliga fara hem till din bonda / ehuru det och går med oß. Sedan gick Signi hem / men de woro kware om natten. Som dager wart / böd Wolsunger alle sine månn stå upp och gå på landet / samt bereda sig strids. Därefter ginge de på landet allwäpnade / och war ej länge at bida / till deß Kong Siggeir kom med all sin här / och wart där en mycket hård strid. Kongen eggiade sitt folk som hårdeligast til framgång; och är det sagt / at Kong Wolsung samt hans söner ginge otta gångor om dagen genom fiendens folkhopar / och höggo från sig på bägge sidor. Men när de ärnade så oftare at fara / då faller Kong Wolsung med alt sitt folk mitt i slagtordningen.

IX. CAP.
Volsungs syner, setter i stock.

NU eru Volsungs syner aller tekner og i bond rekner og i burt leidder. Signy vard vor vid ad fadir hen-

9. CAP.
Kong Wolsungs söner blefwo i stäck satte.

NU äre alle Kong Wolsungs söner tilfånga tagne / i band wräkte och bortledde. Drottning Signi blef warse at hennes

timiditatis caussa, quod ipsum huc usque præstiterit, sibique adeo jam animum esse, idem senili ætate comprobare votum; nec pati, ut virgines ludibundæ exprobrent olim filiis suis formidinem aliquam mortis, siqvidem semel unicuique suo tempore moriundum sit. Consilium proinde esse suum, ne fugam capiant sui, quin animis se defendant fortibus; pugnasse etenim se centies interdum pluribus, interdum etiam paucioribus copiis, semper tamen victoriam obtinuisse, neque ideo jam decere, ut innotescat se tergum vertisse vel pacem anhelasse. Signya in lacrumas ad ista solvebatur, denuo precata patrem, ne Siggeirum conveniret; jussit vero ille serio, ut domum se conferret, quicunque demum eos mansurus foret exitus. Abiit itaque hæc, illi vero quieti pernoctarunt suo loco; die autem illucescente Volsungus suos monet, ut expergiscantur inque continentem prodeant ad prælium parati. Armati proinde exscensum fecerunt, neque morati, antequam rex Siggeirus toto adveniret exercitu. Tum demum ad pugnam undique concurrunt accerrimam; Siggeiro præsertim suos ad fortiter progrediendum instigante. Fama quidem fuit, Volsungum regem cum filiis suis octies illo die agmina perrupisse hostilia, atque ab utroque eum pugnasse latere; at vero cum denuo idem tentare vellent, ipsum Volsungum in medio succubuisse cum omnibus suis exercitu.

CAP. IX.
Volsungi filii trunco includuntur.

TUm etiam omnes Volsungi Filii captivi vinculisque constricti abducebantur. Animadverterat interea Signya, patrem suum occisum, fratres vero comprehen-

hennar er drepinn, enn brædur hennae hondum tekner og til bana radner. Nu kallar Signy konginn a einmæli vid sig og sagde: þess vil eg bidia þig, ad þu later ej svo skiott drepa brædur mina, lat helldur setia þa i stock. Nu kemur ad þvi sem mælt er, ad *auga unir medann a sier*, og þvi bid eg þeim ecke leingra, ad eg ætla ad mier mune ej tia. Þa svarar Siggeir kongur: ær ertu og *ovita*, ad þu bidur brædrum þinum meira, enn þeir sieu hoggner, enn þo skall þad veita þeir, þvi þess betur þikur mier, sem þeir þola meira, og hafa leingur kvol til bana. Nu lætur hann vera so sem hun bad, og var nu tekinn sinum mikill stockur, og felldur a fætum þeim tyu brædrum, i skoge einhvors stadar. Sitia þeir þar nu allann þann dag til nætar. Enn ad midre nott kom þar ylgur eirn ur skoginum, er þeir satu i stockinum, hann var bæde mikill og illelegur. Honum vard þad fyrer, ad hann bitur eirn þeira brædra til bana, sidann at hann upp allan, sidan for han burtu. Enn epter um morgunnin, sende Signy til brædra sinna, ad vita hvad *titt* sie, og er hann kemur þar aptur til hennar, seigir hann henne ad eirn þeira sie daudur. Henne þotte þad mikid, ef þeir skylldu svo fara aller, enn hun ma ej hialpa þeim. Skiott er þar *fra* ad *seigia*, ad þesse same ylgur komi nyu *nættur samt* um midnætte, og etur þa alla til dauda, uns allir eru uppetner. Nu er Sigmundur eirn epter; og adur enn tyunda nott kemur, sender Signy *trunadarmann*, sinn til Sigmundar brodur sins, og felldi

nes fader war dråpen / och hennes bröder fångslade / samt til döds årnade. Då kallar hon Konungen til enmåle wid sig / och sade: det will jag bedia dig / at du låter ej så hastigt dråpa mina bröder / utan hellder sättia dem i ståck: och kommer nu här wid som ordspråket lyder; ögat unnar så länge det åskådar / och därföre beder jag ej längre för dem / at jag wet det wara utan gagn. Då swarade Kong Siggeir: galen är du och owita / at du beder för dina bröder mera straff / än at de halshuggas / doch skall dig det unnas / ty deß bätre tycker mig / som de plågas mera / och hafwa längre kwal til döden. Nu låter han wara såsom hon bad / och blef så framtagen för hwar en sin ståck / den stor war / och fälltes han på de tije brödernas ben; hwilket skiedde någorstädes i skogen / därest de suto allan den dagen til natten. Och om midtnatt kom en Elg fram ur skogen / där de suto i ståcken / han war både stor och illsker. Och förekom det honom att bita en af bröderna til döds / den han sedan åt up allan / och for därpå bort. Men om morgonen efter / sände Signi til sina bröder / at weta hwad titt wore. Och när sändebodet kom tilbaka / berättade han henne att endera wore död. Henne tyckte det mycket wara / om de skulle alle så fara; dock måtte hon ej hiälpa dem. Det är snart fråsagt / at den samma Elgen kom i nije samdygn om midnätterna / och åt dem till döds / til deß de alle woro upätne. Sigmunder war nu allena efter / och förrän den tijende natten kom / böd Signi sin trogna man / at fara till denne sin broder / och gaf så honom honung i handen / sägiande: at han skulle

prehensos ac morti destinatos esse; regem itaque ad solitarium vocat colloquium, oratque ne approperaret cædem fratrum suorum, sed eos trunco includeret, addens proverbium: oculos favere, quamdiu aspiciant, ideoque nec se diutius eum obsecrare velle, siquidem sciat hoc ipso se nihil effecturam. Respondebat Siggeirus, filiam insanam ac dementem esse, quod graviorem fratribus suis consciisceret pænam, quam ut decollentur, velle tamen se ejus petitioni annuere, quandoquidem eo melius actum judicet, quo plures & diuturniores cruciatus sustinuerint mortis candidati. Voto itaque suo eam reddidit, & mox unicuique suus confectus est truncus, in quibus hi decem omnino fratres in silvam quandam abducti concluduntur. Ita quidem captivi detinentur tota illa die ad noctem usque; hac vero media, alces quædam magna & furibunda rapidis illuc accurrit é silva passibus; quæ protinus unum eorum dentibus enecat, & postquam devorasset abit. Proximo mane, Signya nuntios ad fratres ablegat, qui cognoscerent, quid rerum ageretur. Reversi narrant unum eorum esse occisum; cujus quidem fati crudelitati, si reliqui succumberent, illa ægre tulit, sed tamen ejus non erat facultatis, ut illis opitulari posset. Brevi adeo narratum ipsi idem rediisse animal, & quidem novies mediis continuo noctibus, singulosque devorasse, unico excepto Sigmundo. Itaque Signya, decima instante nocte, suum probatæ fidei mandat virum, ut abiret,

&

selldi i hond honum hunang, og sagde hann skylldi rida þvi a *andlit* Sigmundar, og leggia i munn honum sumt. Nu fer hann til Sigmundar, og giorir sem honum var bodid, og for heim sidann. Um nottina epter, kom hinn same ylgur ad vanda sinum, og ætlade ad bita hann ad vanda sinum til bana, sem brædur hans. Enn nu dregur hun vedrid af honum þar sem hunangid var a ridit, og sleikir andlit hans allt med tungu sinne, og riettir sidann tunguna i munn honum, Hann lætur sier ej verda bilt vid, og beit i tunguna a henne, hun bregdur vid fast og rak fotinn i stockinn svo hann klofnade allur i sundur, enn hann hiellt so fast, ad tungann gieck ur ylgiune upp i tungu rotunum, og fieck hun af þvi bana. Enn þad er sogn sumra manna, ad su sama *ylg* sie *moder* Siggeirs kongs; og hafe hun brugdid sier i þessa *liking* vegna trollskapar og fiolkinges.

skulle smörja den på Sigmunders anlite/ och lägga somt i hans mun. Sedan for han till Sigmunder / och giorde som honom war befalt / och begaf sig sedermera hem. Om natten efter/ kom samma Elg tilbaka/ efter sin wana / och ärnade at bita Sigmund ihel/ såsom hans andre bröder. Men diuret drog wädret af honom där honungen war smorder / och slickade hela hans anlite med sin tunga/ och räckte sedan henne in i hans mun. Han lät sig ej försummas där wid / utan bet diuret om tungan; wid detta ryckte det sig så starkt / och sparkade sin fot emot stäcken / at han klofnade all i sunder. Men Sigmunder hölt så fast til/ at tungan geck up ur Elgen med rötterna: och fick diuret däraf sin bane. Doch är det somlige måns sägn / att den samme Elg wore Kong Siggeirs moder / som förwänt sig i denna liknelsen / med sin trollskap och margkunnighet.

X. CAP.

Sigmundur drepur syne Siggeirs kongs.

NU er Sigmundur laus ordenn enn brotinn stockurinn, og hefst nu Sigmundur þar vid i skogenum. Enn sendir Signy ad vita hvad titt er, hvort Sigmundur lifir. Enn er þeir koma, seigir hann þeim allann adburd, hvorninn farid hafde med honum og ylgnum, nu seigia þeir Signyu fra hvad titt er. Nu fer hun og hitter brodur sinn, taka þaug þad rad upp ad hann bigger hus i skoginum. Nu fer svo framm, ad Signy leinir honum um hrid, og fær honum þad sem hann þurfte vid ad hafa, enn Siggeir kongur

10. CAP.

Sigmunder dräper Konung Siggeirs söner.

NU war Sigmunder lös / samt stocken brutin / doch uppehölt han sig där i skogen. Än sänder Drottning Signi dit/ at weta hwad titt är/ och om Sigmunder lefde. Och när sändemännen kommo til honom / säger han dem allan åtbörd / huru det farit med honom och Elgen. Samma tidender sägia och de för Signi. Hon for så åstad och hittade sin broder; och togo de då det rådet upp / at han skulle bygga sig hus i skogen. Lider nu så tiden / at Signi döljer Sigmund därstädes / och får honom det han torfte at hafwa / men Kong Siggeir mente alle

& quod tradiderat ipsi mel, mox illiniret faciei Sigmundi, partemque aliquam ori ingereret. Abivit ille, & officio rite functo domum rediit. Ingruente jam nocte, revertitur pro more suo bestia, animo etiam Sigmundum quemadmodum fratres, dentibus iniquis comminuendi; sed fragrantis odore mellis illecta, lingere cœpit faciem ejus, moxque linguam ori immittit. Ille parum moratus admordet eandem; bestia tum fortiter reluctata, pedibus adeo concutit truncum, ut protinus rumperetur; cumque Sigmundus nihilominus linguam fixis premeret dentibus, hinc radicitus evulsa bestiæ mortem acceleravit. Quorundam vero fama est, fuisse dictam alcem Regis Siggeiri matrem, quæ hanc sibi formam, magicis suis artibus & multiscientia induxisset.

CAP. X.

Sigmundus occidit Regis Siggeiri filios.

FRacto adeo trunco, libertati redditur Sigmundus, & tamen in silva se continet. Signya vero denuo emittit qui explorarent, quid novi accidisset, numque Sigmundus adhuc viveret. Exposuit hic nuntiis, quidquid secum & alce gestum erat, quod illi deinde Signyæ retulerunt. Hæc proinde egressa, invenit fratrem, idque consilii capiunt, ut casa subterranea in silva ista exstrueretur. Labitur deinceps tempus

gur ætlar, ad þeir mune aller dauder Volſungs ſyner. Siggeir kongur atte tvo ſonu vid konu ſinne, og er fra þvi ſagt, þa hinn elldre ſon hans var þrettan vetra, ad Signy ſendir hann a motz vid *Simba*, ad hann veiti honum lid, ef hann þyrfte vid og villde hefna fodur ſins. Nu fer ſveirninn til jardhuſſ Sigmundar, tekur hann honum vel og mælte, ad hann ſkyllde giora til braud þeirra, enn eg, ſagde hann, mun fara og ſækia elldinn, og ſelur elldevidinn i hond honum, ſvo og eirn miolbelg. Og er hann kemur aptur, hafde ſveirninn ej *adgiort* um braudgiordina. Nu ſpyr Sigmundur hvort braud ſie buid, hann ſagde: ecke porda eg ad taka miolbelgin, þvi þar la eitt hvad kvikt i. Nu þikiſt Sigmundur vita, ad þeſſe ſveirn mune ej ſo *hugader* vera, ad hann vilje hann med ſier hafa. Nu er Sigmundur finnur Signyu, ſeigir hann henne, ad hann ſig ongvo nær verid hafdi, þo hann hafe haft ſveirninn hia ſier. Signy mælte: drep þu hann þa, þvi hann þarf þa ecke leingur ad lifa. Svo giorde hann. Nu lidur veturinn, ſidann ſender hun yngr ſon ſinn a fund Sigmundar, og þarf þar ei ſogu um ad leingia, hann drap lika þennan ſvein ad rad rade Signyar.

alle Wolſungs ſöner woro döde. Kong Siggeir ägde twå ſöner med ſin kwinna / och är det frå ſagt / at då den äldre war tretton åhr / ſkickade Signi honom Sigmunder til mötes / at han ſkulle wara honom til hiälp / om han torfte / och wille hämna ſin fader. Swännen for nu til Sigmunds jordhus / och tog han wäl emot honom / och ſade / at han ſkulle baka dem bröd / men ſiälf wille han ſökia elden. Wed lefwerade han honom / ſå ock en miölbelg. Och när han kom tilbaka / hade pilten ej åtgiort wid bakningen. Sigmunder frågade om brödet war tilreds? han ſwarade / jag torde icke röra wid miölbelgen / ty där war något kwickt i. Nu förſtod Sigmunder at denne ſwännen månde ej wara ſå hugader / at han wille hafwa honom hos ſig. Och när Sigmunder hittade ſin ſyſter Signi / ſade han / ſig ej bättre wara hulpen omſkiönt han haft ſwännen hos ſig. Signi ſwarade: ſlå du honom då ihel / ty han tarf icke länger at lefwa. Detta giorde han ſtrax. Nu lider winteren / och ſedan ſände hon ſin yngre ſon til Sigmunder; och må man ej längia ſagan därom / utan Sigmunder ſlog denna pilten ochſå ihel efter Signis råd.

XI. CAP.

Uphaf Sinfiotla.

þeſs er getid eitt hvort ſinn þa Signy ſat i ſkemmu ſinne, ad þar kom til hennar ein ſeidkona fiolkunnug harla miog. Eg vilde ſagde Signy, vid ſkiptum litum, hun ſagde þu ſkallt fyrer rada. Nu giorir hun ſvo af ſinum

11. CAP.

Sinfiotles uphof.

DEt ſkedde en gång / då Signi ſat i ſin kamare / at där kom til henne en trollkona / ſom war öfwermåttan margkunnig. Signi ſade til henne: jag wille att wi båda ſkiftom anſeten. Trollkonan ſwarade: du ſkall råda därföre. Nu giorde hon ſå med ſin

pus modicum, quo Signya fratrem occultat, ſuppeditans ipſi quidquid neceſſarium viſum; rex vero certo ſibi perſvaſerat, omnes Volſungi filios jam mortuos eſſe. Et quidem ex conjuge binos procreaverat filios, proditumque memoriæ, quod cum major natu tredecim eſſet annorum, Signya eum ad Simbam (Sigmundum) miſerit, ut huic opem ferret, ſi eo indigeret. Ad tugurium accedentem Sigmundus benevole excepit, juſſitque panes conficere, ipſe interea ignem acquiſiturus; ligna etiam ei tradidit atque ſacculum farina plenum. Rediit poſtmodum Sigmundus, aſt puer ad panificium nihildum contulerat. Quærit itaque, ecquid cum pane egiſſet? Regeſſit ille ſe non auſum ſacculum prehendere, in quo utpote vivum quidquam latuerit. Collegit adeo Sigmundus, puerum non ita animoſum eſſe, ut ſocium amplius vellet. Conveniens itaque Signyam, refert ei, ſe nihilo magis adjutum, quamvis puer ipſi adfuerit. Monuit illa, ut eum ideo occidat, indignum quippe diuturniori vita. Paruit ille monenti, lapſoque anno, mittitur ipſi junior filius, de quo tamen nil heic commemorandum reſtat aliud, quam quod & ipſum ex conſilio Signyæ occiderit.

CAP. XI.

Sinfiotli vitæ exordium.

NArratum eſt, accidiſſe aliquando ſedente in gynæceo Signya, ut ſaga quædam oppidò multiſcia introiverit, quæ ſollicitata a regina de mutanda ſecum facie, ad arbitrium ejus ſe exorari paſſa ſit. Effeciſſe adeo ſuis artibus, ut permutaverit

for-

num brogdum; ad þær skipta litum, og setst seidkonann i sæte Signyar, og leggst i reckiu hia konginum, og ei visti hann betur enn þad, væri Signy. Nu er ad seigia af Signyu, ad hun fer i jardhus til brodur sins og bad han veita sier herberge um nottina, þvi eg hefe villst a skoginum, og veit eg eige hvar eg fer. Han mælte, hun skyllde þar vera og villde ej sinja henne vistar eirnre konu, og þottest vita ad hun mundi ej launa sier soddann beina og seigia til sin. Nu fara þaug i herberge ad setiast til matar, hann leit opt a hana og þotte konan fried. Enn er þaug voru mett, þa seigir hann ad hann vill ad þaug hafe eina reckiu, hun bryst ecke vid þvi, og hefur hann hana þar þriar nætur, eptir þad fer hun heim til seidkonu. Enn er framm lidu stundir, fædir Signy eitt sveinbarn, sa sveirn var Sinfiotle kalladur, og er hann vox upp, var hann bæde mikill og sterkur. Hann liktist i kin Volsunga, og er ei allra tyu vetra þa er hun sendir hann til Sigmundar i jardhusid. Hun hafde raun tilgiort vid hina firre syne sine, ad hun sende þa til Sigmundar, ad hun saumade ad hondum þeim med hollde og i kinni; þeir þoldu illa og krittu um, og svo giorde hun Sinfiolla, hann bra ecke vid. Hun flo þa af honum kirtilinn, so ad skinnid fylgde ermunum, og kvad honum munde sart vid verda. Hann kvad litid munde slikt sart þikiast Volsungum, og nu kemur sveirninn til Sigmundar. Þa bad Sigmundur

sin konst / att de skifftade anseende / och satte trollkonan sig i Signis rum / lade sig och hos Konungen i sängen / men han wiste ei bättre / än det wore Signi. Om Signi är det at säga / at hon for til sin broder Sigmund i jordhuset / och bad honom om herberge öfwer natten / ty jag hafwer / sade hon / willats på skogen i dag / och wet nu icke hwar jag far. Han sade / hon skulle få blifwa där / och wille icke synja någon ensam kwinna härberge; och tyckes weta at hon månde ej löna sig suden / eller het käst för wäl giort / och uppenbara honom. Sedan ginge de til härberges / och satte sig til mats; han såg offta på henne / och tyckte kwinnan wara däjelig. Och när de woro mätte / sade han sig willa at de hade ena säng. Hon brydde sig ej där wid / och har han henne där i tre nätter. Effter detta gick hon hem til trollkonan / men när tiden framled / födde Signi ett swänbarn / som wart kallad Sinfiotle / och wid upwäxten blef han både stor och starker. Han liktes i kynnet de förriga Wolsungar / och war ej alldeles tije åhr / då hon sände honom till Sigmunder i jordhuset. Hon hade anstält rön på sina förra söner / då hon sände dem til Sigmunder / at hon sömade fast deras kläder wid händerne med huld och skinn / och tålde de det illa / och skreko däröfwer. Så giorde hon nu med Sinfiotle; men han rörde sig icke därwid. Hon flådde då kiortelen af honom så at skinnet följde armarna / och sade at det månde blifwa honom swårt; men han swarade / att litet skulle detta tyckas swårt för Wolsungarna. Och for swännen så till Sigmunder. Sigmunder bad honom då knå-

formas, atque ita locum occupasse Signyæ & thoro se ingessisse regis, ipso omnia alia suspicante, quam reginam abesse. De hac autem refertur, quod ad speluncam fratris contenderit, & ab eo nocturnum petierit hospitium, simulans se in silva aberravisse, nesciam quo demum delata sit. Respondit Sigmundus, illud ipsum ei vacare, neque animum sibi esse solitariæ adeo fœminæ ejus quidquam denegare; certa fretus spe, eam ingratum hospitii præmium sibi haud relaturam, nedum se prodituram. Intrant itaque diversorium, considentque una cœnatum. Ille vero crebros interea in eam, utpote pulchellam, oculos conjecerat, cumque ad satietatem comedissent, infit, velle se jam ut uno concumbant lecto. Illa itaque parum tergiversante, familiari nimis trium noctium perfruuntur contubernio. Ipsa deinde sagam convenit, finitoque graviditatis tempore, puerum enititur, qui Sinfiotlus dictus, magno & robusto adolevit corpore. Et quia ab indole Volsungorum parum degeneravit, hinc mater vix decennem ad Sigmundum deferri cupit. Ut vero antea genium filiorum grandiorum, quos itidem ad fratrem ablegaverat, hujusmodi experimento indagare moris ipsi fuerat, ut acu trajecta vestes cuti assueret manibus tenus, quod illi ægre ferentes querulo murmure indignabantur; ita hoc ipso etiam nunc Sinfiotlum probare voluit; sed cum eum nil commotum videret, mox tanto molimine ipsi tunicam detraxit, ut cutis manicis adhæreret. Interrogatus deinceps, numne dolorem sentiret? parvi admodum hoc æstimare Volsungos respondit. Proficiscitur deinceps ad Sigmundum, a quo mox jubetur, ut e farina placen-

dur hann ad knoda ur miole þeirra, enn hann vil sækia ellde vidinn, og færa i hond honum eirn belg, og sidann fer hann ad vidinum. Enn er hann kom aptur þa hafde Sinfiotle lokid ad baka, þa spurde Sigmuudur ef hann hefde fundid nockud i miolinu. Ej er mier gruns ad nockud kvikt mune hafa i verid, first er eg tok til ad knoda, og hier hefe eg nockud knodad þad i var. Sigmundur mælte, og hlo ad: ei get eg þig hafa mat af þessu braudi i kvolld, þvi þar af hefur þu knodad þann vesta eiturorm. Sigmundur var *svo mikill fyrer sier,* ad hann matti eta eitur svo þad skadade ej, enn Sinfiotle þolde þad ad eitur kom utann vid hann, enn ej hliddi honum ad eta þad nie drecka. Þad er nu ad seigia, ad Sigmundi þikir Sinfiotle *ofungur* til hefnda med sier, og vill first venja hann vid nockud hardræde. Fara nu um sumurinn og drepa menn til fiar sier. Sigmunde þikir hann miog i. hattum Volsungs, þo hyggur hann ad hann sie sonur Siggeirs kongs, og huggur hann hafe nockud af *illsku* fodur sins, enn kapp Volsungs sona, og ætlar hann ej miog *dadlausann* mann. Hann munner opt Sigmund a sina hefnd, og eggiar hann ad drepa Siggeir kong.

knåda deg af deras miöl / men han skåf wille söka wed til elden; sedan fick han honom en miölbålg / och gick så bort efter weden. Men når han kom tilbaka / då hade Sinfiotle lycktat at baka. Sigmunder sporde / om han hade funnit något i miölet. Han swarade / jag hade wål mißtanke / at något kwikt månde haswa warit dår / först når jag tog til at knåda / och hår haswer jag bakat det / som war i såcken. Sigmunder sade / och log der åt: jag gißar du lårer ej haswa mat af detta brödet i kwåll / ty dår ibland haswer du bakat den wårsta etterorm. Sigmunder war så mycket för sig / at han kunde åta etter / så det skadde honom intet. Sinfiotle tolde wål att etter kom utan på honom / men ej fördrog han det att åta eller dricka. Det år sagt / at Sigmunder tyckte Sinfiotle wara för unger til håmnd jåmte sig / och wille dårföre först wånja honom wid någon hård syssla. Ty fara de om sommaren och dråpa folk sig till ågodelar. Sigmunder tyckte då / at Sinfiotle war nog af Wolsungs åtbörd / dock tånckte han honom wara Kong Siggeirs son / tyckte ock at han hade något af fadrens illska / men dårhos Wolsungarnas kåmpa mod / och mente han skulle ej bliswa någon dådlös mann. Han minte Sigmund offta på sin håmnd / och eggiade honom at dråpa Konung Siggeir.

XII. CAP.

Sigmundur og Sinfiotle verda ad Ulfum.

NU er þad eitt hvort sinn, ad þeir foru ut a skoginn ad afla sier fiar, neir finna eitt hreyse, og menn þar sitian-

12. CAP.

Sigmunder och Sinfiotle warda förwåndе i Ulfwar.

DEt hånde sig et sinn / at de foro ut på skogen att skaffa sig byte; dår hittade de en koja och några mån dår sittjande / med digra

centas conficiat, dum ipse interea ligna acquireret. Tradito ergo ei prius sacculo, ad silvam sese confert, reversus autem, Sinfiotlum panes nuper confecisse animadvertit. Hinc puerum interrogat, invenisset ne quid in farina? cui ille, visum utique sibi quidquam vivi, quamprimum pinsere cæpisset, atque adeo jam adesse partem ejus, quod sacco inerat. Tum Sigmundus subridens dicebat, scire se eum vix ista vespera ejusmodi pane vesci posse, siquidem colubrem prorsus venenatum una pinsuerit. Erat vero Sigmundus tantæ animositatis, ut venenum absque noxa haurire posset; & quidem Sinfiotlus facile passus est illud sibi extrinsecus affricari, ut autem quidquam ederet vel biberet, haud æque inducebatur. Cognoverat jam Sigmundus esse Sinfiotlum vindictæ secum peragendæ adhucdum immaturum, voluit itaque eum læviori alicui labori assvefacere. Erumpunt ideo de æstate occisum homines, opum adipiscendarum caussa; & quamvis Sinfiotlum satis apte Volsungorum indolem referre fateretur, nihilominus Siggeiro rege prognatum credidit, haud dubitans, quin etiam quodam modo patris sævitiam, Volsungorum autem audaciam sibi congenitam haberet, quo prævidebat, nullam viro olim adfuturam ignaviam. Sigmundo deinde sæpe in memoriam revocavit vindictæ studium, svadens, ut Siggeirum regem occideret.

CAP. XII.

Sigmundus & Sinfiotlus in lupos transformantur.

COntigit forte quodam tempore, dum in silvas progrederentur opes sibi comparaturi, ut in viros quosdam sub tugurio sedentes, & armillas aureas eximiæ crassi-

tiande med *digrum gullbringum*. Þeir hofdu ordid fyrer oskopum, þvi ulfahamar hieingu yfir husina yfer þeim, og tynda hvortt dægur komust þeir ur hamnum. Þeir voru konga syner. Þeir Sigmundur foru i hamnina, og mattu ej urkomast, og fylgde su natura sem adur var sagt, sæte og vargs-roddu, þeir skildu bader roddina. Nu leggiast þeir a merkur og fer sina leid hvor þeirra, þeir giora þann mala med, ad þeir skule til hætta þo atta menn sieu, enn ei framar, enn sa late ulfs roddu er fyrer ofride irde. Bregdum nu ej af þessu sagde Sigmundur, þvi þu ert ungur og arædis fullur, munu menn hyggia skiott ad veida þig. Nu fer sina leid hvor þeirra, og er þeir voru skilder, finnur Sigmundur menn og liet ulfsroddu. Og er Sinfiotle heirer þetta, fer hann til og drepur alla. Þeir skiljast nu, og er Sinfiotle hafde leingra farid um skoginn, finnur hann ellefu menn, fer so, ad hann drepur þa alla. Nu verdur hann *luin*, fer under eina eik og nu hvilist hann þar. Nu kemur Sigmundur þar, og mælte: þvi kallader þu ecke. Sinfiotle svarar, ej villda eg kvedja þig til lids ad drepa ellefu menn. Sigmundur hleypur ad honum so fast og hart, ad hann skrikar vid og fellur. Sigmundur bitur a barkann frammann, þann dag mattu þeir ei komast ur ulfahamnum. Sigmundur leggur hann a bak sier, og ber heim i skalann og sat yfer honum. Han bad troll taka ulfshamina. Sigmundur sier eirn dag, hvar tveijr hreysir-

digra gullringar. De hade råkat för någon onaturlighet / ty upp för huset / där de woro / hängde warghamnar; tijende hwart dygn kommo de ur wargshamnarne / och woro de Konga söner. Sigmunder och Sinfiotle fore så i Wargshamnarna / och kunde ej urkomma; ty där med följde samma natur / som förr war sagt / at de älskade skogshus / och hade wargslåte / det de både förstode. Nu begofwe sig och deße på marken / och foro hwar sin led / öfwerenskommande i det målet / at de skulle giöra anfall på wäl åtta män / men ej widare / samt at den som blef först med ofrid anfallen / skulle tiuta som en warg. Låtom oß ej gå ifrån detta / sade Sigmunder / ty du äst unger och dristfuller / och låter man snart söka at jaga effter dig. Nu for hwardera sin led / och när de woro skilde / råkar Sigmunder några männ / och låter som en warg. Och då Sinfiotle det hörde / for han til och dräpte dem alla. De skildes åter / och när Sinfiotle farit längre öfwer skogen / råkade han ellofwa män / och far det så / at han åfwen dräper dem alla. Nu warder han trötter och far så at hwila under et trä. Då kom Sigmunder där och sade: hwarföre ropade du ej? Sinfiotle swarade: jag wille ej anlita dig om hiälp at dräpa ellofwa män. Sigmunder löpte då til honom så fast och hårt / att han raglade där wid / och föll. Sedan bet Sigmunder honom framman på strupen / och den dagen kunde de ej koma ur ulfwahamnarne. Därefter lägger Sigmunder honom på sin rygg / och bär hem til kåjan / förwarar honom där / och ber trollen taga ulfshamnarna. En dag såg Sigmunder hwar twå skogskattor woro /

crassitiei gestantes inciderent. Correpti hi erant fatali quodam infortunio, cum exuviæ lupinæ casæ eorum superimminerent, quibus demum decimo quovis die privari fas erat; erantque alioqui regio nati sangvine. Successerunt adeo & his exuviis Sigmundus atque Sinfiotlus, nec eas exuere potuerunt; ejus vero tum erant naturæ, ut lustra amarent & luporum more ulularent, editaque vox ab utrisque intelligeretur. Per loca deinde silvestria grassati, sua quisque via excursitant, in eo convenientes, ut decem omnino homines aggrederentur, non vero plures; eorum autem qui primus infestis impeteretur armis, vocem ederet lupinam. Et vero hanc conditionem a neutro violandam svasit Sigmundus, præcipue cum Sinfiotlus juvenis esset, & audacior justo, quo fieri facile posset, ut homines eum cito assequerentur. Iis jam disjunctis, occurrunt forte Sigmundo homines aliquot, protinus ergo ululat; Sinfiotlus hoc audito, haud moratus omnes interimit. Denuo ab invicem discedunt, & postquam Sinfiotlus ulterius in silvam excursitasset, invenit XI viros, quos festinus omnes enecat. Tum lassitudine correptus, subtus arborem deflectit, requiem sibi capturus. Adveniens Sigmundus quæsivit, eccur clamorem non edidisset? Excusavit vero se Sinfiotlus eo, quod noluisset eum opitulatorem ad interficiendum XI duntaxat viros. Sigmundus itaque tanto in eum irruit impetu, ut illico titubantem prosterneret; præmordit etiam ei guttur, neque eo die lupinas exuvias linquere potuerunt. Tergo deinde suo impositum ad tugurium gestat vigiliasque ipsi impendit, preca-

ſir-kietter voru, og bitur annar i barkann a odrum. Rann ſa til ſkogar, og hefur eitt blad og færer fyrir ſarid, og ſprettur upp hreyſekotturinn heill, Sigmundur geingur ut, og ſier hrafn fliuga med bladid og færa honum. Hann dregur þad yfer ſar Sinfiotla, enn hann ſprettur upp ſem hann hefde alldrei ſar verid. Eptir þad fara þeir til jardhus, og eru þar, þar til er þeir ſkylldu fara ur ulfshamnum, þa toku þeir og brendu, og badu ongvum ad meine verda.

woro / och bet den ena den andra i ſtrupen. Den ſargade löpte ſedan til ſkogs / och hade et blad för ſåret / och ſprang altſå up hel friſker. Sigmunder gick ut och ſåg en kårp flyga / och föra bladet ſig tilhanda; det drager han öfwer Sinfiotles ſår / ſom då ſprång up lika ſom hade han aldrig fått något ſår. Effter detta fara de til jordhuſet / och åro dår til des de ſkulle fara ur wargsſkapnaden; den togo de då och brånden up / och bodo den ſkulle ingen til mehn warda.

XIII. CAP.

Sigmundur og Sinfiotle hertekner.

þeir unnu nu morg *fregdarverk* i rike Siggeirs kongs, og er Sinfiotle var *frumvaxta* þa þikiſt Sigmundur hafa reint hann miog. Nu lidur ei langt adur Sigmundur vill leita fodur hefnda, ef ſvo villde takaſt. Nu fara þeir ur jordhuſinu og koma a bæ Siggeirs kongs ſidaſtann, og ganga inn i forſtofuna þa er var fyrer hollenne, enn þar voru inne olkier og leinaſt þar ad. Drottninginn veit var þeir eru, og vill hitta þa, og er þaug finnaſt, taka þaug þad rad, ad þeir leite til fodurhefnda þegar *nattade*. þaug Signy og kongur eiga tvo born ung, þaug leika ſier a golfenu ad gulle, og renna þvi epter golfe hallarinnar og hlaupa þar epter. Eirn gullhring hrytur ut i huſid, þar ſem þeir Sigmundur eru, enn ſveirninn hleipur epter ad leita gullhringſins. Nu ſier hann hvar ſitja

13. CAP.

Sigmunder och Sinfiotle blefwo hårtagne.

DE giorde nu månge tappre bedrifſter / i Konung Siggeirs rike / och når Sinfiotle war frowårter / då tyckte Sigmunder ſig hafwa nog rönt honom. Det lider ej långt / för ån Sigmunder wille ſökia at håmna ſin fader / om det måtte lyckas. Nu foro de bort ur jordhuſet / och kommo til Konung Siggeirs by mycket ſent. De ginge in i förſtufwan utan för ſalen / hwaråſt de wid några dår inne ſtående ölkar lönde ſig. Drottningen wiſte hwar de wore / och wille hitta dem / och når de finnas / taga de det rådet / at leta håmnd effter fadren / ſå ſnart det nattade. Kongen och Signi ågde twå unga barn; de lekte med et gull på ſalsgolfwet / löpande fram och tilbaka effter det. En gullring ſprang ut i huſet dår ſom Sigmunder med ſin följeſlagare ſat / och ſwånnen löpte effter at leta gullet. Nu ſåg han hwar twå mån ſuto / hwilka woro ſtore och

precatus ut ſpectra lupinas auferrent exuvias. Contigit adeo aliquando, ut Sigmundo binæ apparuerint muſtellæ, quarum una alterius guttur morſu laceraverat; ſaucia vero in ſilvam prorepens, folio quodam comparato vulnus contexerit, quo facto mox ſurrexerit incolumis. Sigmundus deinde domo exivit, conſpectoque corvum folio advolare ſibique tradere, acceptum vulneri Sinfiotli obduxit, qui ideo celeri prorupit pede, quaſi nullo affectus fuiſſet damno. Poſtea ad tugurium converſi, quieti manent, donec tempus exuvias migrandi adeſſet, quas extempore arreptas cremabant, addito voto; ne cui exinde damno forent.

CAP. XIII.

Sigmundus & Sinfiotlus pugna capiuntur.

AB hoc tempore inſignia in regno Siggeiri perpetrarunt facinora, & ubi jam Sinfiotlus ad ætatem pervenit vegetam, viſus eſt Sigmundo ſatis probatus. Nec diu eſt, qvum Sigmundus animo volvere cæpit vindictam de patris ſui occiſore ſumendam, ſi modo ſors faveret propoſito. Migrant ergo e tugurio, adque villam regiam poſt occaſum ſolis digreſſi, atrium aulæ ingrediuntur, ubi juxta vaſa quædam potoria ſe occultant. Innotuerat hæc eorum præſentia reginæ, quæ ideo eos convenire geſtit, eaque accedente, in medium utrinque conſulunt de exigenda vindicta, quam primum ſilentium noctis operi faveret. Contigit interim, ut infantes regii bini omnino & ludibundi, in pavimento palatii aureos quoſdam annulos quaquavorſum projectos inſectarentur, cumque unus illorum forte in atrium, ubi hoſpites

ja tveyr menn mikler og grimmleigir, og hofdu ſida hialma og hvitar birnjur. Nu hleipur hann innari hollina fyrer fodur ſinn og ſeigir honum hvad hann hafde ſied; grunar nu kong ad vera mune ſvik. Signy heirdu hvad þeir ſogdu, hun ſtendur upp, tekur bæde borninn, og fer ut i forſtofuna og mælte, ad þeir ſkylldu vita ad þaug hefdu ſagt til þeirra, og ræd eg ydur, ad þier drepid þaug. Sigmundur ſagde, ej vil eg drepa born þin, þo þaug hafe ſagt til min. Sinfiotle liet ſier ej bilt vid verda, og drap bæde borninn, og kaſtar þeim innar i hollina fyrer Siggeir kong. Kongur ſtendur upp og heiter a menn, ad taka þa menn ſem leinſt hafa i forſtofunne um kvolldid. Nu hlaupa menn utar þangad, og vilja gripa þa, enn þeir vilja verja ſig *dreingilega*, og þikiſt ſa veſt hafa er þeim var næſtur. Umſidir verda þeir ofurlida borner og hondum tekner, og þvi næſt i fiotra ſetter, og ſitia þeir þar þa nott alla. Nu higgur kongur hvorn *dauddaga* hann ſkal fa þeim, þann er kendu leingſt. Nu er morgun kom, lætur kongur *haug* mikinn giora af *griote* og *torfe*, og er haugurinn var gior, liet hann ſetja hellu mikla i midjann hauginn, ſvo annar iadar hellunnar horfir upp, enn annar nidur, hun var ſvo mikil, ad hun tok tvo vega, ſvo hvorge matte hia komaſt. Nu lætur hann taka þa Sigmund og Sinfiotla og ſetja i hauginn ſinu meiginn hvorn þeirra, fyrir þvi ad honum þotte þad verra, ad vera ei badum ſamann, enn þo mat-

och grymlige / hade ſida hiälmar / och hwita brynjor. Han löper derföre tilbaka in i ſalen för ſin fader / ſägiande honom hwad han hade ſett; då förſtod Kongen / at där månde wara ſwek under. Signi hörde hwad de talte / ſtår ſå up och tager båda barnen med ſig i förſtuſwan och ſade; J ſkolen weta att deße hafwa rögt eder / och råder jag eder at dråpa dem. Sigmunder ſwarade: ei will jag dråpa dina barn / faſt än de hafwa rögt mig; men Sinfiotle drögde ej / utan drap båda barnen / och kaſtade dem fram i ſalen för Konung Siggeir. Kongen ſtod up och ropade ſina män / at taga faſt de karlar / ſom om kwällen hade dölgt ſig i förſtufwan. De ſprunge dit / wiljande gripa dem / men de begynte wärja ſig manligen och tycktes den wärſt hafwa / ſom dem närmaſt war. Omſider blefwo de öfwermannade och handtagne / därnäſt ſatte i fiättrar allan den natten öfwer. Nu efftertſinnade Kongen / hwad döddag han ſkulle gifwa dem / den de långſt måtte kiänna. När morgonen kom / låt Kongen giöra en ſtor hög af gryte och torf / och då högen war giord / låt han ſättia en ſtor hälla mitt i högen / ſå att ena kanten af hällan witte upp / och den andra neder. Och war hon ſå ſtor / at hon fördelte hela rummet / ſå at ingen kunde komma ur det ena til det andra. Sedan låt han taga Sigmunder och Sinfiotle och ſättja dem i ſamma hög / en på hwardera ſidan om hällan / ty honom tyckte det wara wärre / om de ej woro båda ſammans / och kunde dock hwarannan höra.

Och

ſpites divertebant, prolaberetur, e veſtigio ab altero infante quæritur; qui cernens duos adeſſe viros magnos & feroces, demiſſis galeis & fulgentibus loricis indutos, ad interiora mox palatii recurrit, enarratq; patri, quæ viderat nova. Hic adeo nil dubitavit, quin dolus agitaretur, quia vero Signya interea iſta auribus exceperat avidis, mox itaque ſurgens, utroſque infantes amplectitur, citatoque curſu ad fratres decurrit; ſubindicat deinde hos ipſos pueros eorum prodidiſſe præſentiam; conſulere proinde ſe, ut utroſq; interficiant. Negavit Sigmundus ſe id velle, quamvis ſui exſtiterint proditores, aſt Sinfiotlus nil hæc moratus ambos interficit, & palatium ingreſſus mortuos ad regis projicit pedes. Surrexit tum is, convocatisq; aulicis jubet advenas occidi, qui præterita veſpera ſe in veſtibulo occultaverant. Prorumpunt illi animo hos invadendi; ſed vero adeo fortiter ſe defendunt, ut, qui eis proximi eſſent, de peſſima etiam pugnæ conditione quererentur. Tandem vero multitudine oppugnantium ſuperati, manus dederunt victas, captique compedibus ſtringuntur, in quibus etiam iſtam noctem egerunt totam. Deliberat interim Rex ſerio, cui demum mortis generi illos ſubjiceret, quo diutiſſime excruciarentur. Proximo vero mane, tumulum e lapidibus & ceſpitibus conficiendum curat magnum. Et mox labore peracto, in eum medium deferri jubet petram, quæ una extremitate ſurſum, altera deorſum ſpectans, tantæ molis erat, ut tumuli aream divideret, & aditus utrinque occluderetur: Adducuntur deinde captivi, & cuique ſuus tribuitur locus. Exiſtimavit enim rex ſic pe-

jorem

matte hvor heira til annars. Og er þeir voru ad *tyrfa hauginn*, kemur Signy þar ad, og hafdi hialm i hende og kastar i hauginn til Sinfiotla, og bidur trælana ad lata ei konginn af vita. þeir jatudu þvi og er þa lokid aptur haugnum. Og er nott kom, sagde Sinfiotle til Sigmundar, ecke ætla eg ockur first mat bresta um hrid, hier hefur drottning kastad flesꝁe inn hauginn og vafid hialme um. Nu trifur hann enn um flesꝁid, og finnur ad þar er innstungid sverde Sigmundar, og kende af hiolltunum, þvi mirkt var i hauginum, og sagde Sigmunde. Nu fagna þier bader og skytur Sinfiotle blodreflenum fyrer ofann helluna. Sigmundur tekur vid og i blodrefilin, og ristu i sundur helluna i millum sin, og liettu ej ad rista, firr enn lokid var, sem kvedid er:

Rista aff megne
Mikla hellu
Sigmundur hiorve
Og Sinfiotle.

Nu eru þeir lauser bader samann og rista bæde griot og jarn.

XIV. CAP.

Signy brennur med Siggeir konge.

NU er þeir Sigmundur og Sinfiotle ganga heim til hallarinna, eru aller menn i svefne. þeir bera vid ad hollinne, og leggia elld i vidinn, þeir vakna vid *gufuna* er inne voru, og ad hollinn logar yfer þeim. Kongur spyr

Och når man nu torfwade högen / kom Signi dit med en hiälm i handen / och kastade den i högen til Sinfiotle / biudande trälarna at ei låta Kongen där af weta. De jakade där til / och blef så högen tillyckter. Och när natten kom / sade Sinfiotle til Sigmunder: icke tror jag oß brister mat i förstone en tid; ty Drottningen har kastat fläsk in i högen / och lagt hiälmen där om. Han kramar andra gången om fläsket / och finner at där war instungit Sigmunders swärd / hwilket han kiände af handkafwelen / ty det war mörkt i högen / och sade han det för Sigmunder. Nu fägnas de båda / och skiöt Sinfiotle swärdsudden ofwan för hällan. Sigmunder tog emot udden / och ristade de så i sunder hällan imellan sig / och låto ei af / för än det wår lycktat / såsom kwädit är:

Riste med magt /
Mykla hällan /
Sigmunder med swärd
Och Sinfiotle.

Nu äro de båda löse / och ristade både stenar och järn.

14. CAP.

Signy brännes med Konung Siggeir.

NÄr nu Sigmunder och Sinfiotle ginge hem til salen / wore alle männ insomnade. De drogo wed til salen och lade eld där i / så at de innewarande waknade wid gofwann och wid det salen lågade öfwer dem. Kongen frågade hwilke elden hade

jorem futuram eorum conditionem, si disjuncti corporibus, loquela tamen socii essent malorum. Cum vero in eo essent servi, ut tumulum cespitibus obtegerent, accurrit Signya, galeam manibus gestans, qua in tumulum ad Sinfiotlum dejecta, monet servos, ne cuiquam hoc ipsum proderent. His adeo Signyæ mandatis se parituros affirmantibus, tumulus occluditur. Sub silentio noctis, Sinfiotlus Sigmundum alloquitur, narrans sibi utrisque aliquo tempore haud defuturum cibum, siquidem regina lardum galeæ involutum injecisset in tumulum. Quod dum manibus denuo contrectat, invenit ensem eidem inditum esse, quem ex manubrio duntaxat cognovit, quandoquidem tenebris nigruerat. Id ipsum etiam Sigmundo retulit, quamobrem uterque in gaudia effundebantur, moxque Sinfiotlus cuspidem gladii supra lapidem porrigit; quo a Sigmundo apprehenso; mutua opera petram dissecare incipiunt, nec prius morati, quam ipsa dividua collabesceret; prorsus ut poëmate proditum sequenti: *Fiderunt robore immensum lapidem Sigmundus ense atque Sinfiotlus.* Libertati adeo redditi, perforata disjiciunt & lapidea & ferrea obstacula.

CAP. XIV.

Signya crematur una cum Siggeiro rege.

COntendunt mox ad palatium, ubi cum omnes somno jacerent obruti, ligna palatio injiciunt igne flagrantia, nec diu est antequam nidoris insolentia & flammarum stridore somno excussi ista audiunt. Rex ergo de aulicis quærit: quisnam

ſpyr hvorjer elldanna giordu? Hier erum vid Sinfiotle ſiſtur ſon minn, ſagde Sigmundur, og ætlum vid ad þu ſkuler vita, ad Volſungar eru ej aller dauder. Hann bidur ſiſtir ſina ad ganga ut, og þiggia af honum god metord og vil ſo *bæta* henne ſina harma. Hun ſvarar, þier ſkulud vita hvort eg hefe munad drap Volſungs kongs. Eg liet drepa born ockar, þvi þaug voru *offein* til fodur hefnda, og eg for i ſkog til þin i Volfu like, og er Sinfiotle ockur ſon, hefur hann af þvi mikid ſkap, ad hann er bæde ſonar ſon og dottur ſon Volſungs kongs. Hefe eg þar til unnid alla hlute, ad Siggeir kongur ſkyllde bana fa, hefe eg ſvo mikid til unnid, at hefndinn kiæme framm, ad mier er ej liſt, og ſkall eg nu deya med honum loſtug, er eg atta hann naudug. Sidann kiſte hun Sigmund brodur ſinn og Sinfiotla og gieck inn i elldinn, og bad þa vel fara. Sidann fieck Signy þar bana med Siggeir konge og allre hird ſinne. Þeir frændur taka ſier lid og ſkip og helldur Sigmundur til *ættleifdar* ſinnar, og rekur ur lande þann kong er þar hafde innſeſt.

hade giort? Här äre wi / jag och min syster-son Sinfiotle / sade Sigmunder / och ärna wi låta dig weta / at Wolsungarne äro ei alle döde. Han bad sin syster gå ut / och låfwade henne å sin sida goda hedersord / wiljande så bota hennes harm. Hon swarade: I skolen nu weta / om jag har mints Wolsungs dråp; Jag låt slå ihel wåra barn / ty de woro offene at hämna min fader; jag for til dig i skogen i en spåkwinnos like / och är Sinfiotle wår son / och därföre af stolt sinne / at han är Kong Wolsungs både sonesón och dotterson. Hafwer jag där til anwänt all ting / at Kong Siggeir skulle få bane / samt därföre så mycket arbetat med hämndens framkommande / at jag ei längre wille lefwa / utan skall med honom dö lustig / effter jag war honom nödig gifft. Sedan kyste hon sin broder Sigmunder / och Sinfiotle / och gick därmed in i elden / bedjande dem fara wäl. Altså fick Signi där sin bane med Konung Siggeir och alt hans häffolk. Därefter togo deße fränder sig både manskap och skiepp / och håller Sigmunder hem til sinn ätttelefd / eller lemnade slägt. Och wräker ur landet den Konung som sig där hade insatt.

XV. CAP.

Fæddur Helge Hundingsbane.

SIgmundur giordiſt vitur kongur agiætur og ſtorradur. Hann atte þa konu er Borghilldur hiet, þaug attu tvo ſyne, hiet annar Helge, enn annar Hamundur. Og er Helge var fæddur

15 CAP.

Helge Hundings banes födelse.

SIgmunder blef en wijs / berömlig och storrådig Kong. Han hade en hustru / som het Borghilder / och med henne twå söner; het den ena Helge / och den andra Hamunder. Och när Helge war födder

nam incendii auctor eſſet? Cui Sigmundus, Sinfiotlum ſecum adeſſe, utroſque ſpei haud dubiæ teſtes, fore ut ipſe jam cognoſcat, nec dum omnes mortuos eſſe Volſungos. Rogat deinde ſororem ſuam, ut exeat, accipiatque honores dignos, quibus reſarciatur dolor priſtinus; reſpondit vero illa, ipſos jam cogni turos, quod bene meminerit cædis, regi Volſungo illatæ. Curaſſe utpote interim liberos occidi ſuos ex marito rege conceptos, ſiquidem immaturos cerneret vindictæ paternæ; abiviſſe deinde ad Sigmundum ſpeciæ ſagæ cujusdam, & quidem Sinfiotlum ex utriusque concubitu prognatum, qui ideo magnum gerat animum, quod & ex filio & filia nepos ſit regis Volſungi; omnem denique operam in id contuliſſe, quo Siggeirus neci traderetur. Ideo vero ſe tantopere procuraſſe vindictam, quod vitæ jam tædeat propriæ, & hilari proinde animo mortem cum Siggeiro ſubituram, quandoquidem ei coacte nupſiſſet. Poſthæc oſcula diviſit Sigmundo & Sinfiotlo, ſupremumque ipſis vale dixit; quibus peractis, ipſa cum Siggeiro & omnibus ejus ſatellitibus flammas ingreditur voraces. Conſanguinei vero illi, milites ſibi poſtmodum comparabant & naves, quibuſcum Sigmundus ad paternam herciſcundam familiam contendit, regem adeo, qui interea ſe intruſerat, & regione & imperio exuens.

CAP. XV.

Helgius Hundingi interfector naſcitur.

IPſe deinceps ſapientis, illuſtris & imperioſi animi regem ſe geſſit. Et vero ex conjuge, quam duxerat Brynhilda, duos ſuſcepit filios Helgium & Hammundum, quorum priori jam in cunis vagienti ſua prædicebant fata nuper advectæ Sibyllæ, pronun-

dur, komu til Norner og veittu honum formala, og mælltu, hann ſkyllde verda allra manna og konga frægaſtur. Sigmundur var þa kominn fra oruſtu, og gieck med einum *lauk* a mote ſyne ſinum, og hier med gefur hann honum Helga nafn. Og þetta er *nafnfeſte*: *Hringſtade*, og *Solfioll*, og *ſverd*, og bad hann vel *fremjaſt* og verda i *ætt* Volſungs. Han giordiſt *ſtorlindur* og *vinſæll*, og fyrer fleſtum monnum odrum ad allre *adgiorve*. þad er ſagt, ad hann for i hernad, þa er hann var fimtan vetra, var Helge kongur yfer landenu, enn Sinfiotle var teiginn med honum, og riedu bader lide.

Dår kommo ſpåkwinnor och förelåſte honom deß öden / ſågiande han ſkulle blifwa den berömligaſte af alla Konungar och månn. Sigmunder war då kommen frå en ſlagtning / och gick med en lök ſin ſon til mötes / och ſkallade honom få Helge / ſamt til namnfåſte gaf han honom gårdarna Ringſtad och Solfiäll / jåmte ett ſwärd; bad ſedan honom wål främjas och ſlågtas på Wolſungarne. Han blef ſtorlynder och wånnſåll / och förmer i all ätgiörning ån ſläſta andra. Det är ſagt / at när han war femton åhr / för han i hårnad / och blef Kong öfwerlandet; men Sinfiotle ſkulle följa honom / och rådde de både öfwer krigsfolket.

XVI. CAP.

Helge Hundings Bane finnur Sigrunu Hogna kongs dottur.

þad er ſagt ad Helge finnur þann kong i hernade, er *Hundingur* hiet, hann var rikur kongur og fiolmennur, og riede fyrer londum. þar tekſt oruſtu med þeim, og geingur Helgi faſt framm, og lykſt ſa bardagi med þvi, ad Helge fær ſigur, enn Hundingur kongur fellur, og mikill hlute lids hans. Nu þikiſt Helge kongur hafa unnid mikid, þär hann hafde fellt ſvo rikann og mikinn kong. Syner Hundings kongs bioda nu ut lide imote Helga konge, og vilja hefna fodur ſins. þeir eiga harda oruſtu, og geingur Helgi Kongur i giegnum fylkingar þeirra brædra, og ſokte ad merkium Hundings kongs, og fellde þa Hundings ſonu *Alf* og *Ejolf*, *Havard* og

16. CAP.

Helge Hundings-bane finner Sigruna Kong Högnes dotter.

Det ſågies at Helge fann en Konung i ſin hårnad / ſom Hunding het. Han war en mägtig Kong och folkriker / och rådde öfwer några lånder. Dår begyntes med dem en hård ſtrid / och gick Helge faſt fram / ſå at ſlagtningen lycktades dårmed / at Helge fick ſeger / men Kong Hunding föll / och mycken del af hans folk. Nu tycktes Helge hafwa mycket wunnit / dår han hade fällt ſå rikan och ſtoran Konung. Men Kong Hundings ſöner biuda då ut manſkap emot Konung Helge / och wilja håmna ſin fader. De höllo ett hårt ſlag / och gick Kong Helge igenom deßa bröders ſlagtordning / och ſökte fram til Konung Hundings mårken eller fanor / och fållte ſå Konung Hundings ſöner Alf och Ejolf / Haward och Hagbard. Bekom

nuntiantes eum celebriorem futurum omnibus regibus ac heroibus. Dum hæc agerentur, e prælio revertitur Sigmundus, filiumque conveniens allium ei porrigit, nomenque Helgii imponit, additis in ejus confirmationem prædiis *Ringſtad & Solfioll*, immo *enſe* atque *voto* de ætate florida indoleque Volſungicæ ſtirpis perennatura. Adolevit adeo in magnanimitate & amicitia, nec non induſtria præ omnibus aliis coævis. Innotuit etiam eum jam quindecennem expeditioni militari operam navaſſe; ipſummet deinde regni habenis admotum, Sinfiotlum autem ſocium ei datum, mutuaque opera utrumque exercitui præfuiſſe.

CAP. XVI.

Helgius Hundingicida Sigruyam regis Hogni filiam invenit.

Memoratum eſt, occurriſſe Helgium, dum militari graſſaretur more, regi cuidam nomine Hundingo, qui & copiis abundaverit, & regionibus præfuerit quibusdam. Conflixiſſe autem utroſque invicem armis, quibus valide ab Helgio prolatis, prælium hoc modo finitum fuerit, ut is palmam obtinuerit, Hundingus vero magna cum ſuorum parte ceciderit. Helgius ſibi tunc viſus eſt multum effeciſſe, quod regem adeo potentem & illuſtrem proſtraviſſet; eum tamen adverſum mox Hundingi Filii exercitum eduxerunt, quo mortem ulciſcerentur paternam. Certabant utrinque acriter, Helgius tamen per medios hoſtium ordines graſſatus, juxta vexillum regium Hundingi natos Alfum, Ejolfum, Havardum & Hagbardum

F

pro-

og *Hagbard*, og fieck Helge hier agiætann figur. Og er hann för fra orustu, þa fann han i skoge einum konur margar, og virduglegar finum, og bar þo ein af öllum. þær ridu med agiætlegum buninge. Helge kongur spyr þa ad nafne er fyrer þeim var, enn hunn nefndist *Sigrun*, og kvadst vera dotter *Hogna* kongs. Han sagdi, farid heim med oss, og verid oss velkomnar. Hun svarar: annad liggur fyrer oss enn drecka med þier. Helge kongur sagde, hvad er þad kongsdotter. Hun sagde, Hogne kongur hefur heitid mier, *Hoddbrodde* syne *Granmars* kongs, enn eg hefe þvi heitid, ad eg villde ecke eiga hann helldur enn eirn kraku unga. Enn þo mun þetta framfara nema þu *banner* og komir a möte honum med her, og nemir mig a burt, þvi med öngvum konge vill eg helldur *sæte bua*, enn med þier. Vert *kat* kongsdotter, sagde hann, fyrr skulum vær rejna hreyste vora, enn þu siert honum gipt, og hier skal lifid a leggia.

kom altså Helge här en härlig seger / och när han for hem frå striden / då hittade han många kwinnor i en skog / som woro till synen wördeliga / dock war en förnämst af alla; och redo de med kostelig boning. Kong Helge frågade den förnämsta efter namnet? hon nämndes Sigrun / och sades wara kong Hognas dotter. Han sade / faren hem med oß / och waren wälkomna. Hon swarar: annat ligger oß före / än dricka med dig. Kong Helge sade / hwad är det / Konungs dotter? Hon swarade: Konung Hogne hafwer förloswat mig åt Hoddbrodde Konung Granmars son / men jag hafwer giort det löftet / at icke helder äga honom / än en kråkeunge; doch lårer detta få framgång / om du icke hindrar och kommer honom til mötes med din här / och tager mig bort; ty jag will med ingen Konung helder bygga bo och säte / än med dig. Han sade / war lustig Konungs dotter / förr skole wi röna wår tapperhet / än du blifwer honom gift / och här skal lifwet åligga.

XVII. CAP.

Helge feller Hoddbrodda kong og eignast Sigrunu.

EPter þetta sender Helge menn med fie giofum, ad stefna ad sier monnum, og stefner ollu lidinu til *Raudbiarga*. Nu beid Helgi kongur þar til þess mikill fiolde kom til hans ur *Heþinsеij*, og þa kom til hans mikid lid ur *Niorfasundum* med fogrum skipum og storum. Helge kongur kallar til sin *skipstiornarmann* sin, er Leyfur hiet,

17. CAP.

Helge fäller Konung Hoddbrodda / och ägtar Sigruna.

EFter detta sänder Kong Helge ut männ med peningegåfwor / at stämna til sig manskap / och kallar dem alla til Rödberg. Nu bidde Kong Helge där til deß myckel folk kom dit til honom ur Hedins Ö; då kom och myckel folk ur Niorfasunden med fagra och stora skiepp. Kong Helge kallade til sig sin skiepsstyreman / som Lejfur het / och spor-

protinus interficit, ac illustri potitur victoria. Cumque in eo esset, ut e prælio domum se conferret, in silva quadam obvias videt mulieres plurimas pariter ac venustas; quarum una cæteris excelluit, singulæ tamen equis insidentes eleganti gaudebant ornatu. Inquirit adeo Helgius in principis earum nomen, qua respondente Sigrunam se vocari regisque Hognii esse Filiam, oravit ille, ne dedignaretur secum abire, ex voto hospitali perfruitura liberalitate. Respondit vero hæc aliud sibi adesse negotium peragendum, quam ut jam vacaret Baccho indulgere. Quærit itaque quid demum illud esset negotii? Cui denuo illa, á Rege Hognio desponsatam se Hoddbroddo Regis Granmari filio; haud libentiore vero animo ei nupturam, quam corniculæ; neque tamen dubium esse, quin conjugium hoc processurum sit, nisi ipse illud impediturus, obviam eis tenderet suo exercitu, seque adeo abduceret; quippe regis alius semet conjugem nolle, quam ipsius. Monuit ideo eam, ut hilari esset animo, utrosque etenim prius in fortitudinis aleam ituros, quam ipsa Hoddbroddo nuptui daretur, vitamque se eapropter expositurum propriam.

CAP. XVII.

Helgius regem Hoddbroddum prosternit, & Sigrunam conjugem adipiscitur.

HElgius deinde donis ablegat nuntios, quibus milites acquirerent ad *Raudbiargas* congregendos, ubi etiam ipse mansit donec ingentes copiæ ex insula *Hedina* cum convenissent, quo simul accessit parilis multitudo ex *Niorfasundis*, elegantibus qui-

hiet, og spurde ef hann hefde talid lid þeirra. Nu er ecke hægt ad *telja* Herra, sagdi hann, enn skip er kominn eru ur Niorfasundum, eru a tolf þusund manna, og er þo halfu fleyra annad. Þa mælti Helgi kongur, ad þeir skylldu snua a þann fiord, er heiter *Warmsfiordur*, og svo giordu þeir. Nu giorde ad þeim storm mikinn, og svo storann sio, ad þvi næst var ad hejra sem bilgiur knudu a bordum sem þa er biorgum listi samann. Helgi bad þa ej ottast og ej *svipta* seglum, helldur sætja hvort hærra enn adur. Þa var vid sialft buid, ad yfer munde ganga adur þeir komu ad lande. Þa kom Sigrun dottur Hogna kongs af lande ofann med mikid lid, og snyr þeim i goda hofn, er heiter *Gnypalunde*. Þesse tidinde sau lands menn, og kom af lande ofann brodur Hoddbrodda, er þar ried fyrer, er heitir ad *Svarmshauge*. Hann kallar a þa, og spyr, hvor þrade vi mikla lide. Sinfiotle stendur upp og hefur hialm a hofde skigdann sem gler, og brinju hvita sem snio, spiot i hende med agiætu merke, og gullrendum skiolld fyrer sier. Sa kunne ad mæla vid konga. Seig svo, ad þu hafer giefid svinum og hundum, og þu finnur konu þina, ad hier eru komner Volsungar, og mann er heitir i lidinu Helge kongur, og er þad hans gamann ad berjast med frama, medann þu kissir ambatt vid elld. Grane sagde, ei muntu kunna margt virduglegt ad mæla, og *fornmin-*

sporde om han hade råknat deras krigsfolk. Nu är icke lägligit at telja Herre, sade han, ty på de ur Niorfasunden komne skieppen åro tolftusend man, och är doch det andra folket halfdelen mera. Kong Helge sade, at de skulle wända flottan til den fiärden, som het Warmsfiärd, och de giorde så. Då giordes up för dem så mycken storm och stor siö, at nästan war til hörandes som böljorna stötte på skieppsborden i likhet af stora sammanstötande berg. Helge bad dem ei rädas, eller stryka seglen, helder sätja hwardera högre än förr. Då war så när, at wågarna månde slå öfwer skieppen, förr än de kommo til lands. Nu kom Sigrun Kong Hognas dotter dit neder af landet med mycket manskap, och wijste dem in i en god hamn, som kallas Gnypalund. Deße tidender såg landsfolket, och kom då åfwen Kong Hoddbroddes broder dit, som bodde där man kallar Swarmshög. Han ropar på dem, och spör, hwem rådde öfwer den stora krigshären? Sinfiotle stod upp, och hade en hiälm på hufwudet, skinande som en spegel, och en bryngia hwit som snio: spiut hölt han i handen med kostbart märke, ock en gullränd skiöld fram för sig. Denne kunde wäl tala wid Kongar. Säg så, sade han, at du hafwer gifwit både swin och hundar at äta, när du råkar din kwinna, och at Wolsungarne äro hit komne, samt at här är en man ibland manskapet, som heter Kong Helge, hwars gaman är at slås med heder, medan du sitter wid elden och kysser din trälinna. Grane swarade: ej månd du kunna mycket wördeligt tala, eller sägia gamla

quidem illa & magnis advecta navibus. Tunc mox præfectum classis, qui Leyfur dicebatur, ad se vocat, quærens num ne copias numerasset? Respondit vero ille, difficile hoc esse, siquidem naves mille & ducentæ ex Niorfasundis advenissent, & quidem reliquæ aliunde advectæ dimidio essent plures. Mandavit proinde rex, ut classem appelleret ad sinum *Warmensem*, quod ipsum etiam mox effecit. Interea tamen furibunda adeo tempestas marisque æstus classem impetiverant, ut fluctuum fragor latera concutiens navium, visus sit illi persimilis, qui ex montium collisione oriri solet. Monuit ergo Helgius suos, ut timore procul excusso nequaquam carbasa subducerent, sed altius quæque exaltata ventis darent petulantibus. Atqui parum tunc aberat, quin undis ante succubuissent, quam continenti appropinquarent. Sigruna magno jam exercitu obviam eis ad litus descendit, & classem in tutiorem portum nomine *Gnipalund* convertit. Viderant hæc indigenæ, quamobrem etiam frater Hoddbroddi, cujus sedes *Svarinshaugi* vocata, ad litus devenit, quærens quis immensis illis copiis præesset? Surrexit ad hoc Sinfiotlus, qui galeam instar splendentis speculi capiti impositam, loricam etiam, quæ niveum imitabatur candorem, gestabat; ensem vero manibus tenens pretioso ornatum signo, scutum præferebat aureum. Et quidem hic satis splendidus visus regum orator, ita fari cœpit: dicas te escam suibus & canibus præbuisse, dum amasiam conveneris tuam, advenisse etiam nunc Volsungos, atque in exercitu adesse virum regem nomine Helgium, cujus voluptas sit, bellis nonnisi laude insudare summa; te interea ancillæ oscula ad focos figente. Tunc Granius, neque vero tu, inquit multa

minne ad seigia, er þu lygur a hofdingia, mun hitt sannara ad þu munt leinge hafa fædst a morkum uti vid vargamat, og drepid brædur þina, og er þad *kinlegt* ad þu þorir ad koma i her med godum monnum, sem margt kallt hræ hefur sogid til blods. Sinfiotle svarar, ei muntu glogt muna nu þa er þu varst volfann i *Varinns ey*, og kvadst vilja mig eiga, og kaust mig þess embættis, ad vera þinn madur, enn sidann varstu Valkirja i *Asgardi*, og var vid sialft buid, ad margir mundu berjast fyrer þinar sakir, enn eg gat vid þier nyu varga a *Laganese*, og var eg fader allra. Grane sagde, margt kantu liuga, eg higg ad einskiss fader metter þu vera, sidann þu varst *gelldur* af dætrum jotunsins a *þorsnese*, og ertu stiupsonur Siggeirs kongs, og last a morkum ute med vorgum, og kom þier oll *ohappseme* ad hende. þu drapst brædur þina og giordir þig ad illum kinmanni. Sinfiotle svarar, hvort manstu þad, ad þu varst meri med hestinum Grana, og reid eg þier a skeid a *Granvelle*, sidan varstu geitasveirn Golnis jotuns. Granmar sagdi, fyrr villda eg seida a hræi þina, enn *deila* vid þig leingur. þa mælte Helge kongur, betra veri yckur *sniallræde*, ad berjast enn mæla slikt sem skomm er ad heira, og ej eru Granmar syner miner viner, þo eru þeir hardir menn. Granmar ridur nu a burt til fundar vid Hoddbrodd kong, þar sem heita *Solfioll*,

la härmelser/når du liuger på Höfdingarne; sannare år det/ at du hafwer långe föds up i marken med wargamat/ och dräpit dina bröder. Och är det mycket näsewist at du tör komma i hären bland goda män/ som doch så mångt kallt as hafwer sugit til blods. Sinfiotle swarade: ei mån du klart minnas nu/ då du war spåkwinna i Warins Ö/ och du sade dig wilja mig äga/ och walde mig det ämbetet/ at wara din mann; men sedan war du ödes spåkwinna i Asgård/ och war så när tillagat/ at månge skulle slås för dina uptog skull/ men jag aflade med dig nije wargar på Laganäset/ och war jag alla deras fader. Grane swarade: mycket kant tu liuga/ och tror jag at du ingens fader kunde wara/ sedan du wart gellder eller snöpter af jättens döttrar på Thorsnäs/ och är du Konung Siggeirs styfson/ och har legat ute på marken med wargarne/ då dig all ohapsamhet eller olycka tilhanda kom. Du drap dina bröder/ och blef en ilak slägtman. Sinfiotle swarade: mins du ej/ at du war märr med hästen Grane/ och red jag dig ett stycke wäg på Granwallen; därefter blef du geta-poike hos jätten Golnir. Granmar sade/ förr wil jag trolla foglarna på din askropp/ än träta längre med dig. Då sade Kong Helge: mycket bätre snällråd wore eder at slås/ än tala slikt/ som är skam at höra på; och ehuru Granmars söner ej äre mina wänner/ dock äro de kiäcka männ. Granmar red nu bort at hitta Konung Hoddbrodd/ där som kallas Solfiäll; deras hästar heto Sweipuder och Sneg-

multa præclara mihi videris narrare, aut antiquas promere posse historias, cum majestati regum inludas, quin veriora de te promam indicia. Diu nimirum te in silvis enutritum fuisse lupina esca, fratresque proprios occidisse; adeo ut proterve omnino egisse videaris, quod ausus sis te tam egregiis in exercitu hoc viris associare, cum tamen tot frigida cadavera ad cruorem usque suxeris. Reposuit Sinfiotlus: haud bene jam memineris, quod saga olim in insula Varina existens, dixeris te mihi nupturam, lecto adeo me in maritum; neque vero me latet, te postea Parcam egisse in *Asgardia*, ubi parum aberat, quin multi propter te inimicas consererent manus. Ego interim novem ex te in promontorio *Lagensi* procreaveram lupos, quorum ego omnium parens. Ad hæc Granius: næ tu, mendacia plurima jam effutis, neque credibile te ullius exstitisse patrem, postquam a filiabus gigantis illius in promontorio *Thorino*, castratus esses. Novi etiam te privignum esse regis Siggeiri, inque silvas delatum, cum lupis vixisse, ex quo multorum auctor fuisti malorum, atque fratres proprios occidendo portentosum admodum egisti hominem. Regessit Sinfiotlus: anne vero memoria tenes, quod equa quondam secutus sis admissarium Granum, & ego in te tunc per *campum Granicum* stadium equitaverim; deinde vero, caprarum custos fueris apud gigantem *Golnium*? Fatebatur adeo tandem Granius, malle se magicis artibus efficere, ut aves depascant Sinfiotli cadaver, quam diutius cum illo litigare. Addidit etiam Helgius, utilius utrisque consilium esse pugnas ciere, quam sermonibus certare auditu ignominiosis; & quamvis Granmari filii, sui non essent amici, virorum tamen egregiorum laude non defraudandos

fioll, hestar þeirra Sveipudur og Snegjudur. þeir mætast i borgarhlide; og seigir honum hersogu. Hoddbroddur kongur var i brinju, og hafde hialm a hofde. Hann spyr, hvorir þeir være, eda þvi eru þeir svo reidugleger. Granmar seigir: hier eru komner Volsungar, og hafa tolf þusund vid ey þa *Sak* heiter, enn þar heiter fyrer *Grindum*, er mestur fiollde er, og hygg eg nu, ad Helge mune berjast vilja. Kongur svarar, giorum þa bod um allt vort rike, og sækium i mote þeim, sitje sa einginn heima, er berjast vill. Sendum nu ord *Grims* sonum, *Atli*, *Ingi* (*Hogna*) og *Alfe* hinum gamla, þeir eru bardaga menn miklir. þeir fundust þar, sem heitir *Frekasteirn*, og tokst þar hord orusta. Helge geingur fram i giegnum fylkingar, svo þar vard mikid mannfall. þa sau þeir skialldmeyaflock mikin svo sem i loga, þar var Sigrun kongs dotter. Helge kongur sokte i mote Hoddbrodda konge; og fellur hann under *merkium*. þa mælte Sigrun, haf þock fyrer þetta verk, skipta ma nu londum, er mier þetta mikill tima dagur, og muntu fa af þessu veg og agiæt, er þu hefur svo mikinn kong felldann. þad rad tok Helge kongur, ad hann dvalldist þar leinge, og fieck Sigrunar og giordist frægur kongur og agiætur, og er hann hier ecke sidann vid þessa sogu.

Snegjudur. De möttes i borgsporten/ och berättade Granmar för honom krigstidningarne. Kong Hoddbrodder war i en brynjia/ och hade hiälm på hufwudet/ han spör hwilka de wore/ eller hwi de wore så wrede? Granmar swarade; Wolsungar äro här komne/ och hafwa tolftusend mann wid landet/ och åtta tusend wid ön Sak; men största hopen ligger där/ som heta Grinder/ och ihugar jag nu at Helge will slås. Kongen sade: giörom då bod öfwer alt wårt rike/ och farom emot dem/ och sitte ingen hemma/ som will strida. Hälsom och Grims söner Atle/ Inge (Hogna) och Alf den Gamle/ de äro store krigsmän. Deße krigshärar möttes där/ som heter Frekasten/ och begynte där ett hårt slag. Kong Helge gick fram genom folkordningarne/ så at däraf wart ett stort mannfall. Då sågo de en myckenskiöldmöaflock/ såsom i en eldslåga/ och war där Sigrun Kongs dotter. Kong Helge sökte nu emot Kong Hoddbrodde/ och fällte honom under märket eller baneret; ty sade Sigrun: haf tack för detta werk/ och skifta må man nu länderna; denna dagen är mig möcket lyckelig/ och män du af detta alt få wördnad och beröm/ at du hafwer fällt en så storan Konung. Kong Helge tog så det rådet/ at han dwaldes där länge/ och feck Sigrun. Han blef en berömlig och herlig Kong/ och talas icke om honom mer i denna sagan.

XVIII. 18. CAP.

doscensebat. Granmarus itaque mox eqvum retro agens, ad regem tendit Hoddbroddum, qui tunc divertebat Solfiollis, erantque ipsis equi bini Sveipuduri & Snegiuduri nominibus nobiles. Conveniunt adeo ad portam castelli, ubi Hoddbroddo bellicos denuntiat rumores, qui jam lorica indutus erat, galeamque capite gestabat. Quæsivit vero, quinam demum illi essent hostes, & cur adeo irati accederent? Respondit Granmarus, appropinquasse continenti Volsungos classe armatorum 12000, & quidem alteram, quæ 8000 militibus constabat, in ancoris stare ad insulam *Sakam*, maximam vero multitudinem in *Grindis* stationem habere; neque se ambigere, quin Helgius jam prælium inire cupiat. Rex proinde nuntiis per totum qua patuit regnum emissis, exercitum contra hostes educit, monens, ne quis pugnandi peritus domi remaneat. Putavit etiam in hanc rem sollicitandos *Grimi* (*Hringi*) *filios*, *Atlum*, *Ingum*, (*Hognum*) & *Alfum vetustum*, quos utpote strenuos noverat bellatores. Conveniunt denique in *Frekasteinis*, infestissimis utrinque animis pugnantes. Et vero Helgius per cuneos prorumpendo hostiles, magnam edidit stragem, moxque visa multa cohors virginum clypeatarum, in modum fulguris accedere, cui Sigruna regia proles præerat. Hinc Helgius regi Hoddbroddo se obvertit, quo tamen suo proprio vexillo occiso, a Sigruna gratias ob hoc facinus reportavit eximias, quæ & monuit ut regiones istius regis divideret, profitebaturque ingenue, diem jam sibi affulsisse faustissimum, qui etiam Helgio magnam propter prostratum tantæ celebritatis regem conciliaret olim gloriam. Accepto consilio, Helgius longum ibi remansit, duxitque mox Sigrunam in matrimonium, consecutus deinde magni & celebris regis nomen, quamvis hac in historia amplius non commemoretur.

XVIII. CAP.

Borghilldur svikur Sinfiotla.

NU fara Volsungar heim og hafa enn mikid aukid sitt agiæte. Sinfiotle legst nu i hernad ad niu, hann sier eina fagra konu og *girnist* miög ad fa hennar. þeirrar konu bad og brodur Borghilldar, er atte Sigmundur Kongur. þeir þreyta mal med orustu, og feller Sinfiotle þennan kong. Hann herjar nu vida og a margar orustur, og hafde jafnann sigur, giorist hann manna frægastur og agiætastur, og kom heim um haustid med morgum skipum og miklu fie. Hann sagde fodur sinum tidindinn, enn hann seigir Drottningu, hun bidur Sinfiotla fara i burt ur rikinu, og læst ei vilja sia hann. Sigmundur kvadst hann ej burtu læta fara, og baud henne ad bæta fyrer hann med gulle og miklu fie, þott han hefde alldrei fyre bætt mann, kvad *ongvanm frama ad sakast vid konur.* Hun ma þessu ej a leidkoma og sagde, þeir skulud þessu rada Herra; þvi þad someer. Hun giorir nu erfe eptur brodur sinn med rade kongs, og byr þessa veitslu med bestu kostum og taungum, og baud þangad morgu *stormenne.* Borghilldur bar monnum drick, hun kemur fyrer Sinfiotla med horne miklu og mælte, dreck nu stiupson. Hann tok vid og sa i hornid og mælte, *gruggottur* er dryckurinn. Sigmundur mælte, faid mier

18. CAP.

Borghilda swiker Sinfiotle.

WOlsungarne fara nu hem / och hafwa än mycket ökat sin heder. Sinfiotle lade sig å nyo i härnad / fick så een fager kwinna / och girnades eller långtade nog at få henne. Om denna kwinnan bad och Borghildas broder / som ägde Konung Sigmunder til man. De tåflade om giftermålet med strid och fällte Sinfiotle denne Konungen. Sedan härjade han wida / och hade många strider / bekom och jämnan seger / hwaraf han blef den namnkunnigaste och berömligaste ibland alla män. Han kom sedan hem om hösten med många skiepp och mycken rikedom / sägiande för sin fader de tidender / som skett hade / hwilket denne åter berättade för Drottningen. Hon böd Sinfiotle fara bort ur riket / och låts ei wilja se honom för sina ögon. Sigmunder sade sig ei wilja släppa honom bort / utan tilböd henne böter för honom / både i gull och andra mångа ägodelar / fast han förr aldrig hade bött för någon / och sade ingen heder wara / at träta med kwinfolk. Då hon nu ei fick fram sin wilja / sade hon: I skolen råda här om Herre / ty det bör så wara. Hon giör nu arföhl efter sin broder med Konungens råd / och beredde detta gästabodet med bästa kostnad och lagning / böd och dit många stormänn. Borghilda bar gästerne dricka / och kom för Sinfiotle med ett stort horn / sägiande: drick nu styfson. Han tog wid / och såg i hornet / och sade: denne dryck är gruggoter. Då sade Sigmunder / fåen mig hör-

CAP. XVIII.

Borghillda dolo interficit Sinfiotlum.

REdeunt adeo Volsungi domum, heroës jam famæ commendatioris. Sinfiotlus autem denuo exercitum in expeditionem ducit, visamque aliquando venustæ faciei virginem in conjugem sibi enixe expetit. Quia vero eam iisdem votis sollicitaverat frater Borghilldæ, quæ conjux erat Sigmundi, hanc proinde litem prælio decernere visum, in quo tamen Sinfiotlus dictum occidebat regem. Prædas deinde late egit, cumque multis editis præliis palmam semper reportasset, celebre admodum ac insigne sibi comparavit nomen. Sequente autumno, domum cum multis navibus immensisque opibus reversus, patri, quæ gesserat, enarravit. Hic vero ista reginæ prodidit, quæ ideo Sinfiotlum mox regno exesse jubet, haud passa eum ulterius suis obvenire oculis. Atqui Sigmundus eum abire noluit, obtulitque pro eodem reginæ in satisfactionem, magnam auri & pecuniarum vim, quamvis ante nullam pro aliquo solvisset mulctam, optime ratus indecoras omnino cum mulieribus esse rixas. Cum autem animadverteret nil se efficere posse, arbitrium regi ex æquo reliquit, Exequias deinde ex consilio regis fratri suo decernit, funebreque epulum opiparis celebrat sumtibus, multis ad id condecorandum, invitatis magnatibus. His Borghillda pocula præbuit, & ad Sinfiotlum cornu quodam grandi deflectens, illud privigno huic suo ebibendum dedit. Accepit ille, sed eo inspecto, querebatur mixtum esse potum. Tum Sigmundus sibi porrigendum jussit,

mier hornid, hann tok vid og drack af. Drottning mællte, þvi ſkulu adrir menn drecka fyrer þig. Hun kem iannad ſinn med hornid, dreck nu, og fryade honum med morgum ordum. Hann tok vid hornenu og mællte, *flerdur* er drickurinn. Sigmundur ſagde, fa mier þa. I þridja ſinn kom hun og bad hann drecka af, ef han hefde hug Volſunga. Sinfiotle tok vid horninnu, og mællte, eytur er i drycknum. Sigmundur mællte; læt ſya gron ſonur. þa var kongur druckinn miog; og þvi ſagde hann ſo. Sinfiotle dreckur og fellur ſidann nidur. Sigmundur riſe upp og geingur harmur ſinn nær til bana, og tok likid i fang ſier, og fer til ſkogar, og kom þar ad einum fyrde. þar ſa kongur mann a einum bate litlum, ſa madur ſpyr ef hann vilde þiggia af honum far yfer fiordinn, hann jatar þvi. Skipid var ſvo litid, ad þad bar þa ej, og var likidd fyrſt flutt, enn Sigmundur gieck med fyrdenum, og þvi næſt hvarf Sigmunde ſkipid, og ſvo madurinn. þvi næſt fer hann heim, rekur nu i burtu drottningu, litlu ſidar do hun. Sigmundur rædur enn rike ſinu, og þiker verid hafa hinn meſte kappe og kongur i fornum ſid.

hornet; han tog det emot/ och drack ut. Drottningen ſade til Sinfiotle: hwi ſkola andra män dricka för dig? Hon kom ſå i annat ſinn till honom med hornet/ och ſade: drick nu/ och mante honom med många ord. Han tog ſå emot hornet och ſade: denne dryck är flärdad. Sigmunder ſade: gif mig då. I tridie ſinn kom hon åter/ och bad honom dricka ut/ om han hade Wolſungarnes hug i ſig. Sinfiotle tog då wid hornet/ och ſade etter wara i drycken. Hwarpå och Sigmunder ſade: låt läppen ſila drycken/ min ſon; ty då war Kongen mycket drycken/ och därföre talte han ſå. Sinfiotle drack nu och föll ſå nider. Kong Sigmunder reſte ſig upp/ och gick honom denna harm näſtan til döds; tog då liket i famn/och for til ſkogs/til deß han på ſidſtone kom til en fiärd. Där ſåg Kongen en mann på en liten båt. Den ſamme frågade honom/ om han wille låta föra ſig öfwer fiärden? Han ſade ja därtil. Skieppet war ſå litet/ at det bar dem ej/ och wart liket förſt öfwerfört/ men Sigmunder gick ut med fiärden/ och därnäſt förſwann både båt och karl frå Sigmund. Därefter for han hem/ och wräkte Drottningen bort/ ſom ock litet ſedan dödde. Sigmunder rådde ännu öfwer ſitt rike/ och tycktes hafwa warit en den ſtörſte kämpe och Kong i förnöm ſed.

XIX. CAP.

Sigmundur fær Hiordyſar Elima kongs dottur.

Eylime hefur kongur heitid, rik og agiætur, Hann atte dotter, er Hiordys hiet, allra kvenna vænſt og

19. CAP.

Sigmunder fick Hiordyſa Konung Elimes dotter til huſtru.

Eylime het en Kong/ ſom war både wäldig och berömlig/ hans dotter het Hiordys/ en bland alla kwinnor den dejeligaſte

ſit, acceptumque mox exhauſit. Sed vero Sinfiotlum regina increpabat, quod permiſiſſet aliis ſuum libare poculum. Denuo itaque cornu eidem præbet, & ad evacuandum multis provocat verbis. Prehendit adeo, ſed non abſque noxiæ ſuſpicione mixturæ. Quapropter Sigmundus ſibi rurſus adferendum juſſit, quod & factum; atqui regina tertium adveniens, orat Sinfiotlum vellet tandem bibere, modo ipſi animus eſſet Volſungicus. Ille arrepto poculo venenum ineſſe indicat; Sigmundus autem ut labiis colaret potum hortatur, jam enim temulentior factus, hæc verba impatiens ulterioris provocationis addidit. Exhauſit adeo Sinfiotlus liquorem, & mox exanimis corruit. Surrexit tum Sigmundus, & dolore eapropter ad internecionem propemodum preſſus, funus ulnis exceptum in ſilvam deportavit; ubi cum ad ſinum perveniſſet, virum ſcapha vectum conſpexit, qui interrogavit, vellet ne iſta transvehi? Affirmavit Sigmundus, ſed rates adeo exigua erat, ut tribus hiſce non ſufficeret tranſportandis. Solum itaque cadaver a portitore recipitur; Sigmundus vero propter litus vagatur. Nec diu eſt quum & rates & vector diſpereunt. Sigmundus deinde domum profectus, reginam lare expulit, quæ etiam brevi rebus humanis eximebatur. Ille tamen multo abinde tempore regno ſuo præfuit, viſus juxta veterem morem inter inclutiſſimos exſtitiſſe heroas.

CAP. XIX.

Sigmundus uxorem ducit Hiordiſam regis Eylimi filiam.

Fuit rex quidam potens & celebris nomine Eylimus, qui filia gaudebat ſexus ſui venuſtiſſima & ſapientiſſima, Cujus indoles cum Sigmundo per famam admodum

 arri-

og vitruſt, og þad ſpyr kongur ad hun var vid hans æde. Sigmundur ſækir heim Elima kong, hann giorer mikla veitſlu i mote honum, ef hann hefde ej *berferd* þangad farid. Nu fara bod þeirra imillum, ad med vinſemd er nu farid, enn ej med *herſkap*. Veitſla þeſſe var giör med beſtu faungum og miklu fiollmenne. Sigmundur kongur kom nu til veitſlunnar, og ſkipa kongar badir eina holl. þar var og kominn Linge kongsſon, vill hann nu og *mægiaſt* vid konginn. Kongur þikiſt nu ſia ad þeir mune badir hafa eitt erinde; þottiſt og vita ad ófridar mun von af þeim er ej fær. þa mællte kongur vid dottur ſina, þu ert vitur kona, enn eg hefe þad mælt, ad þu ſkallt þier mann kiola, kios nu um tvo konga, og er þad mitt rad hier um ſem þitt er. Hun ſvarar, vant þiki mier þetta mal, þo kys eg þann, ſem frægaſtur er, enn þad er Sigmundur kongur, þo hann ſie miog alldre vorþinn, og var hun honum gefinn. Linge kongur for i burtu, enn Sigmundur fær Hiordyſar, var þar annann dag ödrum betur veitt. Eptir þad for Sigmundur heim i *Hunaland*, og Eylimur kongur magur hanns med honum. Enn Linge kongur og brædur hanns ſafna nu ad ſier her, og fara a hendur Sigmunde konge, þvi ad þeir hofdu jafnann minna hlut ur malum, þott þetta bite nu fyrer. Vilja þeir nu fyrerkoma kappe Volſunga, og koma i Hunaland.

Nu

gäſte och wiſaſte jungfru. Kong Sigmund ſporde / at hon war efter hans ſinne; och reſte ſå til at beſökia Konung Eilime. Denne årnar då tilreda ett härligit gäſtebud emot honom / om han förſtode at Sigmund ei wille i hårfärd ditkomma. Sedan ſkickades bod dem imellan / at han nu fore med wänſkap / och ei med hårjande. Detta gäſtabud war på bäſta ſätt tillagat / och mycket folk tilbudit. Kong Sigmunder kom ſå til gäſtebudet / och ſuto båda Konungarne i en ſal. Där war och Kongsſonen Linge kommen / ſom tillika wille mågas med Konungen. Denne märkte nu / at de båda månde hafwa ett ärende; tyktes och weta / at af den / ſom finge nej / wore ofrid til wäntandes. Då ſade Kongen till ſin dotter: du äſt en wis kwinna / och har jag ſagt / att du ſkall ſiälf wälja dig man; nu har du twå Konungar i walet / och är mitt råd härom / ſom jag finner ditt wara. Hon ſwarade: detta är ett ſwårt mål / doch utkårar jag den / ſom berömdaſt är / och är det Kong Sigmunder / ändoch han är nog ålderſtigen. Altſå blef hon honom gifwen / och for Kong Linge då bort / men Sigmunder feck Hiordyſa / och wart den ena dagen bättre plägat än den andra. Sedan reſte Kong Sigmund hem til Hunaland / och hans ſwärfader Kong Eilime med honom. Men Kong Linge och hans bröder ſamlade en krigshär / och drogo emot Konung Sigmund / ty fåſtän dem hade eljeſt i alla mål minſt lyckats / ſå woro de nu likwäl därtil mycket orſakade / och mente ſå kunna dämpa Wolſungarnes öfwerdåd. De reſte nu til Hunaland / och

ſkic-

arrideret, ad Eylimum ſe confert; convivio quidem mox excipiendus ſplendido, modo innoteſceret eum hoſtili non advenire animo. Itaque ultro citroque, de amica facienda expeditione, miſſis acceptisque nuntiis, epulum ab Eylimo exquiſitiſſimis ſumtibus & ingenti convivarum frequentia apparatur. Accedit adeo Sigmundus, amboque reges in una convivantur aula. Et vero ſimul etiam Lingius advenerat, regius & ipſe filius, qui Eylimi itidem generum ſe voluit. Quia tamen hic augurabatur utrisque unum idemque fore negotium, certoque adeo prævidebat bellum illaturum ſibi alterutrum, qui repulſam pateretur; hinc filiam allocutus, ſiquidem, inquit, intuitu ſapientiæ tuæ, filia, mihi fixa ſtat ſententia, ut ipſa maritum tibi eligas; en jam e binis regibus unum adoptes, ſpe utique certa, meum arbitrium tuo plane ceſſurum genio. Reſpondit illa: utut hoc negotium plenum mihi periculi videatur, tamen celebratiſſimum præfero Sigmundum, hominem quamtumlibet affectæ admodum ætatis. Quo etiam factum, ut Sigmundo filiam deſponderet ſuam. Lingo tunc illico lares ſuos repetente, illa Sigmundo nubet, & convivæ indies delicatiori ac abundatiori perfruuntur commeſſatione. Hac peracta Sigmundus in Hunalandiam revertitur, comite genero ſuo. Lingius vero ejusque fratres exercitum mox conſcribunt, bellumq; Sigmundo inferunt. Et quamvis antea inferiores ſemper exſtiterint, jam tamen ſibi bellam oblatam eſſe occaſionem putabant, ferociam comprimendi Volſungorum. Quamprimum ergo in Hunalandiam perveniunt, Lingius, feciali ſuo emiſſo, prælium Sigmundo denuntiat, nolens eum ex improviſo inuadere; pro certo etiam habens, eum fuga ſibi haud con-

ſul-

Nu sender Linge kongur og þeir brædur hans, Sigmunde konge ord, og bioda honum bardaga, enn vilja ej stelast a hann, enn þikiast vita ad hann mune ej flya. Sigmundur kongur kvadst koma munde til orustunnar, enn dro samann her. Hiordyse var ekid til skogar med eina ambatt, og mikid fie med þeim. Hun var þar medann þeir bordust.

skickade sin hälsning till Konung Sigmunder/ och mante hönom til strids/ ty de wille ei stiälas på hönom/ tyckte sig och weta/ at han ei skulle fly. Kong Sigmunder swarade sig skola komma til striden/ och drog så samman en här. Han lät åka sin hustru Hiordys till skogs/ och en åmbetspiga med henne. Med dem botifördes och många ägodelar/ och blef hon där medan slaget warade.

XX. CAP.

Fall Sigmundar Volsungs sonar.

Vikingar hlupu fra skipum med ovigann her. Sigmundur kongur og Eylime kongur settu upp merkesin, og var þa blasid i ludra. Sigmundur kongur lætur nu vid kveda sitt horn, er fadur hans hafde att, og eggiade framm sina menn, hafde Sigmundur lid miklu minna. Nu tokst þar hord orusta, og þott Sigmundur være gamall, þa bardist þo hart, og var jafnann fremstur sinna manna, helldst hvorke vid honum skyolldur nie brinja, og gieck hann jafnann i giegnum lid ovina sinna a þeim deige, og einginn matte sia hvorninn med þeim munde fara. Margt spiot var þa a lopte og orfar, enn so hlifdu hans *spadysar*, ad hann vard ecke sar. Einginn kunne tolu hvorsu margur madur fiell fyrer honum, hann hafde badar hendur blodugar til axla. Og er orustann hafde stadid um hrid, þa kom madur i bardagann, med *sidann*

20. CAP.

Konung Sigmunders Wolsungs sons fall.

Sjöröfwarne lupo från sina skiepp med en mägta stor här. Så satte och Sigmunder samt Eylime upp sina baner/ och blef då blåsit i ludarna. Kong Sigmunder låter och anblåsa sitt horn/ det hans fader tilförene ägt/ och eggjade fram sina männ; han hade doch mycket mindre manskap. Dät begynte nu ett hårt slag/ och fast än Sigmunder war gammal/ doch stridde han raskeliga/ och war altid främst bland sitt folk/ och höll hwarken skiöld eller byngia emot honom/ gående altjämt igenom sina owänners manskap den samma dagen/ så at ingen kunde se huru med dem omsider skulle lyckas. Mångt spiut och pilar flögo då i wädret/ men hans spådisor eller hiälpgudinnor beskyddade honom så/ at han wart icke sargad. Ingen kunde räkna huru många männ han slog ihel/ och hade han båda armarna blodiga alt til axlarna. När nu slaget hade stått en stund/ kom dät en mann til striden med sidan hatt och blå räck; han war en-

sulturum. Pollicebatur adeo ille ad condictam se venturum pugnam, intereaque exercitum coëgit subitarium. Hiordisa vero curru vecta, in silva quadam cum famula sua & insignioribus opibus delituit, quoad manus conseruissent.

CAP. XX.

Sigmundus bello cæditur.

Piratis deinde cum magno e navibus prorumpentibus exercitu, reges Sigmundus atque Eylimus sua opponunt vexilla, & utrinque tubarum funestus editur fremitus. Sigmundus etiam cornu paterna acceptum hæreditate, inflari jubet, quo phalanges suas, numero licet pauciores, ad procedendum cohortatur. Acerrimis mox coëunt animis, ast Sigmundus, ut ut grandævus, tanto depugnat ardore, ut ubique primus, & clypeos & loricas destringeret hostium, atque obvias quasque penetrans turmas, dubios redderet omnes, cui demum parti fortuna accederet. Visæ tunc perplurimæ aëra perstrepere lanceæ & sagittæ, a quarum semper damno tutelares deæ eum undiquaque immunem præstiterunt; neque quis numerum inire potuit eorum, quos ipse in terram pronos disjecerit, adeo ut etiam brachia ad humeros usque cruenta gesserit. Prælio autem sic procedente, ecce, vir quidam accessit, qui pileo opertus amplo, lænaque cærulea indutus, bipennem autem manibus tenens, ipseque unoculus, Sigmundo occurrit; ille bipenne mox elevata, regi cædem intentat. Atqui cum hic crebris eam collinearet ictibus, ensis ipsi in binas eliditur partes, quo factum, ut exinde strages mox mutaretur, & Sigmun-

dann hatt og heklu bla, hann hafdi eitt auga og geir i hende. Þeſſe madur kom a mote Sigmunde konge, og bra upp geirnum fyrer honom, og er Sigmundur hio faſt, kom ſverdid i geirinn, og braſt i ſundur i tvo hlute. Sidann ſnere mannfallenu og var Sigmunde kong horfinn heill, og fiell miog lidid fyrer honum. Kongurinn hlifde ſier ecke og eggiar miog lidid. Nu er ſvo mællt ad *einginn ma vid margnum.* I þeſſare oruſtu fiell Sigmundur kongur, og Eylime magur hans i ondverdre fylkingu, og meſte hlute lids. Linge kongur ſæker nu til kongs bæarins, og ætlar ad taka kongs dotter, enn þad braſt honum, fieck hann þar hvorke konu nie fied. Hann fer nu yfer landid, og *ſkipar* nu ſinum rikid, og þikiſt nu hafa dræpid alla ætt Volſunga, og ætlar þa mune ej þurfa ad ottaſt þadann i fra. Hiordys geingur nu i valinn epter oruſtuna um nottina, og kom ad þar Sigmundur kongur la, og ſpyr ef hann være grædande. Hann ſvarar, *margur raknar ur litlum vonum*, enn horfinn er mier heill, ſvo ad eg vil ej lata græda mig, vill Odinn ad vier bregdum nu ecke ſverde ſidann ad nu brotnade, hefe eg had oruſtu amedann honum likade. Hun mælte, einkiſs þætte mier vanta, ef þu irder græddur, og hefner fodur mins. Kongur ſvarar, odrum er þad ætlad, þu fer med ſveinbarn, fæd þad vel og vandlega, og mun ſa ſveirn agiætaſtur og fremſtur i vorre ætt. Vardveit vel ſverdsbrotinn, þar af

ma

enögd och hade ſpjut i handen. Denne mann kom emot Konung Sigmund / och ſwingade upp ſpiutet fram för honom ; och när Sigmunder högg ſom mäſt / faſtnade ſwärdet i ſpiutet / och braſt ſå i ſunder i twå delar. Sedan wände ſig mannfallet / och förſwann Sigmunders lycka / ſå at hans folk blef nog niderſlagit. Kongen hade då intet at ſkydda ſig med ; han upäggade doch ſitt folk nog modigt. Nu ſkedde ſåſom man plägar ſägia / at ingen kan ſtå emot mångmann ; och föll ſå Kong Sigmunder tillika med ſin ſwärfader Konung Eylime i främſta leden / ſamt mäſta delen af deras folk. Kong Linge ſökte ſedan till Konung Sigmunders gård / och årnade at taga Kongsdottren / men det ſlog honom felt / ty han feck där hwarken jungfru eller ägodelar. Sedan for han öfwer landet / och ſkipade riket under ſina månn / och tycktes då hafwa dräpit all Wolſunga ätten / at man då ei mer torfte rädas dädan ifrå. Natten efter ſlaget / gick Hiordys ut til walplatſen / och när hon kom där Kong Sigmunder låg / frågar hon om han wore til läkandes? Han ſwarade : mången raknar upp ur litet hopp / men lyckan är mig nu bortkommen / at jag ei må låta läka mig ; will och nu Oden at wi ei längre ſkole fäckta / ſedan detta ſwärd gick ſönder / och hafwer jag fört krig ſå länge honom likade. Hon ſade : mig ſkulle tycka ingen ting fattas / om du blefwe läkter / och hämnade min faders död. Kongen ſwarade : detta är androm årnat / du går hafwande med ett ſmånbarn / föd det wäl och flitigt / och månn den ſwännen warda den hederligaſte och främſte i wår ätt.

Giöm

mundus fortuna defectus, plurimos ſuorum amitteret. Propriæ nihilominus ſalutis prodigus, ſuos acrius invitando fatali tandem neceſſitati, qua pluribus ſuccumbere ſolent pauciores, mavortium ſubjicere pectus coactus eſt; conciditque adeo prima in acie, & una ſocer ejus Eylimus, maximaque copiarum pars. Lingius proinde ad regiam properat, ſperans regis coram affuturam filiam, ſed fruſtra, cum nequidem gazam regiam inveniret. Peragrata deinde regione, viſus ſibi eſt jam omnem exſtirpaſſe Volſungorum ſtirpem, nec dubius quin omnis hactenus ſibi ab illa imminens metus, ſimul occiderit. Poſt commiſſum adeo prælium, Hiordiſa nocturno tempore, locum ubi cadavera jacebant, perluſtrans, invenit Sigmundum ſimul proſtratum. Atqui interrogatus, num ſanari poſſet? tale reddidit reſponſum: multi quidem e magis deſparata convaleſcunt ægritudine; me vero fortuna deſtituit, neque vero ſanari cupio, cum Odinus nolit me gladium amplius vibrare, poſtquam jam ſemel contractus eſſet; et quidem bella geſſi, quamdiu ipſi placuerat. Tum illa, nil ſibi unquam defuturum ajebat, modo ipſe convaleſcere poſſet, & patris ſui cædem ulciſci. Ceterum rex: alii quidem hoc deſtinatum reor, tu vero filium, quem utero geſtas, bene & diligenter educandum cura, eum quippe celeberrimum & exellentiſſimum noſtræ familiæ columen futurum ſpero. Ipſa modo conſerves velim fragmenta gladii, ex quibus utpote alius conficietur præſtantiſſimus, cui nomen erit Gramur; hunc filio noſtro geſtandum præ-

beas

ma giora gott sverd, er heita mun Gramur, og sonur ockur mun bera, og þar med morg storverk vinna, þaug er alldrej munu firnast medann verolldinn stendur. Un nu vid þad, enn mig mæda sar, mun eg *vita frenda* minna *framgeinginna*. Hiordys situr nu yfer honum þar til hann deyr, og þa lyser af deige.

Giöm och wäl swärdsstyckerne / ty dår af kan gioras gott swärd / och kallas Gramer. Det samma månn wår son båra / och winna därmed många stora däter / hwilke aldrig lära glömmas medan werlden står. Nög du dig därwid / men mig möda de stora såren / och lärer jag nu besöka mina framfarna frånder. Hiordys höll nu wård öfwer honom / där til han dödde / och då begynte det lysa af dagen.

XXI. CAP.

Hiordys finnur Alf kong, son Halfreks kongs.

DRottning sier nu ad morg skip eru kominn vid land, og mælte til ambattarinnar, vid skulum skiptast klædum, og skalltu nefnast nafne minu, og seigiast kongs dotter, og svo giordu þær. Vikingar giora ad lita mikid mannfall, og sa hvar konur foru til skogar, og skilja ad *stortidindum* mune giegna, og hlupu af skipum. Enn fyrer þessum skipum riede Alfur sonur Halfreks kongs af *Danmork*, hann hafde farid fyrer land framm med her sinum. þeir koma nu i valinn, þar sia þeir mikid mannfall, hann bad ad leita ad konunum og svo giordu þeir. Hann spyr hvorjar þær være, enn þvi skiptir ej ad likindum. Ambattinn hafde svar fyrer þeim, og seigir fall Sigmundar kongs, og Eylimis kongs og margs annars stormennis, og svo hvorjer giort hafa. Kongur spurde hvort þær vissu, hvar fie kongs være folgid. Ambattinn svarar, meira er von ad vier

21. CAP.

Hiordys finner Konung Alf Halfreks son.

DRottningen ser nu / at många skiepp wore komne til lands / och sade til sin tjenarinna: wi skolom byta kläder / och skall du nämna dig med mitt namn / och sågia dig wara Kongs dottren; hwilket de och giorde. Siöröfwarne finge så se det stora manfallet / och hwar några kwinnor fore til skogs / förstående at där månde skiett stora tidender / och lupo därföre af skieppen. För deße skiepp rådde Alfer / Kong Halfreks son af Dannemark: han hade farit med sin här fram för landet. Och när de kommo til walplatsen / och finge se det stora nederlaget / då böd han dem at leta efter kwinnorna; det de och giorde. Han frågade så dem / hwilka de wore; men det lyckades ei efter som likt war. Ty tjenarinnan gaf swar för dem / och berättade Kongarnes Sigmunders och Eylimes / samt många andra stora måns frånfälle / samt hwilka som där til warit wållande. Kongen frågade om de wiste / hwar de Konglige ägodelarne wore fördålde? Tienarinnan swarade: större förmån är

beas o'im, ea ejus ope edituro facinora, quæ nulla unquam obliterari passura sint secula; hoc tu fruare solatio, me vero vulnera fatigant, lubetque consanguineos meos defunctos invisere. Hiordisa itaque ei assidebat, donec exspiraret, tumque aurora surgens diem reducere cæpit.

CAP. XXI.

Hiordisa Alfum regis Alfreci filium invenit.

VIdit jam regina magnam appulsam ad litora classem, pedisequam proinde jubet, ut mutatis secum vestibus, suo etiam nomine adoptato, regiam filiam simularet; quod & factum. Piratæ vero conspicientes magnam editam esse hominum stragem, nec non duas fæminas ad silvam properare, mirum quid hisce subesse rebus judicabant, & mox e navibus prosiliunt. Præerat classi Alfus, Halfreci Daniæ regis filius, qui litora prænavigaverat exercitu suo. Accedunt itaque piratæ ad cæsorum cadavera, visaque magna hostium clade, mandatum ab Alfo accipiunt, ut fæminas comprehenderent. Quo peracto, ille eas cujates essent interrogat? sed vero aliter atque ut exspectaverat evenit, quandoquidem famula responsum edidit, narrans tamen regem Sigmundum & Eilimum aliosque una magnates cecidisse, nominatis etiam facti auctoribus. Quæsitæ deinde, num scirent ubi regia condita esset gaza? hæc denuo edocuit, spem utique adesse magnam hujus reperiundæ; eaque mox monstrata, tantam inveniunt opum vim, ut omnes fateren-

 tur-

vier vitum og viſar til fiarinns', og finna þeir aud mikinn, ſvo ad ej þottuſt menn ſied hafa jafnmikinn ſamann kominn i eirn ſtad, eda fleire gerſemar, og bera þad til ſkipa Alfs kongs. Hiordys fylgir honum og ſvo ambattinn. Hann fer nu heim i riki ſitt, enn lætur ad þar ſieu fallner þeir fræknuſtu kongar, er verid hafa. Kongur ſeſt vid ſtiorn, enn þær ſitja i *fyrerrume* a ſkipinu. Hann a tal vid þær og leggur virding a rædu þeirra. Kongur kom heim i rike ſitt med mikid fie. Alfur var manna giorfuglegaſtur. Og er þaug hafa ſkamma ſtund heima verid, ſpyr Drottning Alf ſon ſinn, þvi hefur hin frægri kona færre hringa, edur verra bunad, og virdiſt mier gior, ad ſu mune ædre er þier hafid minne virding a lagt, grunar mig ad ej ſie ambattar mot a henne, og þa er vier fundunſt, tokſt henne vel ad fagna tignum monnum, og ſkal hier giora eina raun. Þad er nu eitt ſinn vid dryckiu, ad kongur ſeſt a tal med þær og mælte, hvad hafe þier ad um dægur, frur, þa er nott ellder, ef þier ſiaid ej himintungl. Þad mark hofum vier hier til, ad eg var þvi von i æſku, ad drecka miod i ottu, og er eg liet af þvi, voknudum vier epter þvi ſidan, og er þad mitt mark. Kongur broſte ad og ſagde, illa var kongsdotter vaninn. Nu friettir hann Hiordyſe og ſpyr þeſs ſama, hun ſagde, fader minn gaf mier gull eitt litid vid natturu, þad kolnar vid

är det / at wi wete och wiſe eder til ägodelarne. De finna nu en ſå ſtor rikedom / at man ei tyktes hafwa ſett deß like på ett ſtälle / eller flera dyrbare ſaker. Detta alt båro de til Konung Alfs ſkiepp / och fölgde Hiordys honom bort med ſin tjenärinna. Han för där med hem i ſitt rike / och ſade at där woro ſlagne de tappreſte Kongar / ſom warit hafwa. Kongen ſatte ſig wid ſkiepps-ſtyret; men de båda ſuto i förrummet. Han ſpråkade med dem / och wärderade nog deras tal. Kom ſedan hem i ſitt rike med mycket byte / och war han en ibland de anſenligaſte männ. När de hade kårt ſtund warit hemma / frågar Drottningen ſin ſon Alf: hwi har den förnämare kwinnan fåare ringar / ſamt wärre klädebonad / och tyckes mig wiſt / at den är förmer / ſom j minſt wärderen / och mißtäncker jag henne före / at ei hafwa något tienſtepigas möte; ty när wi funnos / kunde hon rätt wäl fägna förnämt folk; och ſkal här göras ett prof. Det ſkedde ſå ett ſinn wid dryckesmål / at Kongen ſatte ſig til tals med deßa kwinnor / och ſade: hwad tekn hafwen j / fruer / om dygnen där til / at natten lider / och j ei ſen himmels tunglet? Hon ſwarade: det märke hafwe wi här til / at i min ungdom war jag wan at dricka miöd om ottan / och när jag låt of med det / waknade wi ſedan altid ſamma tid; och detta är mitt märke. Kongen myſte därwid och ſade: illa war Kongsdottren då wan. Nu frågade han Hiordys om det ſamma. Hon ſwarade: min fader gaf mig ett litet gull / af den naturen / at det kallnade på mitt finger om nattetid / och är detta mitt nattemärke. Kongen ſade / nog war då gull till / när tiena-

tur, ſe unum in locum nunquam vidiſſe præſtantiores & plures congeſtos theſauros. Hos ideo omnes ad naves deportant, & ita quidem Hiordiſa ejusque famula, Alfum comitantur, qui & his domum tendit; narratque cecidiſſe jam reges celeberrimos. Aſſederat ille gubernaculo navis, & ſæpius cum mulieribus, primarium in navi locum occupantibus, collocutus, ſermones earum magni æſtimavit. Ad lares adeo ſuos revertitur ingentibus opibus, ipſe animo & corpore rebus gerendis aptiſſimus. Poſtquam autem domi breves nexuiſſent moras, regina Alfum filium ſuum interrogavit, qui factum, quod præſtantior mulier annulos pauciores & amictum viliorem geſtaret? ſuſpicari quippe ſe nobiliorem eſſe, quam ipſe minus veneratus fuiſſet, qvum geſtus ejus haud quaquam ancillares cognoviſſet, eademque primo occurſu, decoram prorſus viris nobilioribus congratulationem præſtitiſſet, cujus rei brevi experimentum ſe facturam ſpoſpondit. Accidit itaque inter feſtivæ compotationis ſolennia, ut rex has fœminas interrogaret, quo ſigno cognoviſſent crepuſcula adeſſe matutina, dum concubia nocte, aſtra oculis earum ſubducerentur? Reſpondit vero (pediſequa) ſe iſta hoc cognoviſſe modo, quod ab incunabulis bibere ſolita fuerit primo quovis mane melicraton, quamprimum vero illo abſtinuiſſet potu, ſemper ambas ſe eodem expergefactas tempore; & quidem hoc ſibi ejuſce rei adeſſe ſignum. Tum rex ad iſta ſubridens, malum ſic regis filiam contraxiſſe morem dixit. Mox proinde Hiordiſam allocutus, eandem ei proponit quæſtionem; cui illa reſpondens, retulit, patrem ſibi ejus naturæ annulum dediſſe aureum, qui unaquaque friguiſſet nocte; quo certe ipſa medio nocturnum dignoſcendi uſa fuerit. Addidit adeo rex, ſatis auri tunc ibi exſtitiſſe, ſiquidem etiam ancillæ

vid fingre mier a nottum, þad er mitt mark a nottum. Kongur svarar, gnog var þar gull, er ambatter baru, og munu þier leinge leinst hafa fyrer mier, og svo munda eg til þin getid hafa, sem vid værum eins kongsborn bæde, þott þu hefdir ej þetta sagt. Og enn skall giora verdleikinn betur vid þig, þvi ad þu skallt verda min kona, og skal eg giallda mund vid þier, þa er þu hefur barn getid. Hun svarar og seigir allt hid sanna um sitt rad. Er hun þar i miklum soma og þikir nu virduglegasta kona.

tjenarinnor det buro; och hafwen i långe dölts för mig/ men sådana tankar hafwer jag haft om dig/ som wore wi båda Kongsbarn/ fast än du detta ei sagt; och skall du nu få bättre wördnad/ och warda min hustru; jag skal gifwa dig morgongåfwa/ når du hafwer fött barn. Hon swarade och sade honom i sanning alt om sitt tilstånd. Altså blef hon där i stor wördnad/ och tycktes wara en wördelig kwinna.

XXII. CAP.

Uphaf Sigurdar Fafnis bana.

þad er nu sagt ad hun fæder sveinbarn, og er sveirninn færdur Halfreki Konge. Kongur vard gladur vid hinu hvossu augu, er hann hafde i hofde, og sagde hann ongvum munde likann verda edur samjafnann, og var hann *vatne ausenn* med Sigurdar *nafne*. Fra honum seigia aller eitt, ad um atferd og voxt vard hans einginn make. Hann var uppfeddur af Halfreke konge med mikillre list, og þa nefndir eru aller hiner agiætustu menn og kongar i fornsogum, skal Sigurdur fyrer ganga, um atfor og hreysti, kapp og agiorse, er hann hefur haft umframm adra menn i norduralfu heimsins. Sigurdur olst nu upp med Halfreke konge, og unne hvort born honum. Nu fastnar Halfrekur kongur Hiordyse, og mællte henne mund. Reiginn hiet fostre Sigurdar, og var Hrodmars son, hann kendi honum iþrot-

22. CAP.

Sigurd Fafnis-banes uphof.

Det berättes/ at hon födde ett swånbarn/ och wart det burit til Konung Halfrek. Kongen wart glad wid de hwaßa ögon/ som swännen hade i hufwudet/ och sade/ at han ei månde få sin jämnlike eller samjämninge. Sedan wart han döpter med Sigurders namn. Om honom sägia alla ett/ at til åtfärder och wäxt war ingen hans make. Han upföddes hos Konung Halfrek med stor konst/ och då alla förnämsta hiältar och Kongar warda nämda i fornsagorna/ då skall Sigurder gå förut/ i anfall/ starkhet/ kiäckhet och modighet/ hwarmed han öfwergått andre männ i werldenes norda del. Sigurder fostrades nu upp hos Konung Halfrek/ och älskade honom hwart barn. Därefter tog Kong Halfreker Hiordysa til hustru/ och gaf henne morgongåfwa. Sigurders fosterfader het Reigin Hrodmarßon; han lärde Sigurder ridderliga konster/ schacktafl/ runor och många tungomål/ med hwilka

cillæ illud gestaverint; illam quidem nimis diu sibi ignotam fuisse, attamen utrosque regio prognatos sanguine jam olim sese suspicatum fuisse, quamvis illa de hoc nil sibi prodiderit. Se proinde certo certius honorem ejus eo modo aucturum, ut sua thori fiat socia, dotem acceptura, quamprimum prolem enixa fuerit. Cumq; adeo illa suam enarrasset sortem, mansit abinde apud regem summo in honore atque veneratione omnium.

CAP. XXII.

Ortus Sigurdi Fafnericidæ.

PArtu tandem levata sexus virilis, eum ad regem deferri curat Halfrecum, qui lætabundus ardentes ejus conspiciens oculos, præsagivit eum omnibus futurum excellentiorem, nec parem habiturum unquam. Mox etiam eundem *aqua* tingendum *lustrali*, & Sigurdi appellandum nomine curavit. De ejus gestibus ac indole omnes consentiebant, quod his neminem præstantiorem habuerit. Educabatur vero apud regem Halfrecum magna industria, adeo ut cum præcipui quique heroës & reges in veterum annalibus commemorarentur, his Sigurdus cunctis antelatus fuerit, suos utpote propter gestus, fortitudinem, audaciam, atque ardua quæque suscipiendi promptitudinem; quibus omnes terræ borealis superaverat incolas. Adolevit adeo Sigurdus apud Halfrecum cunctis amabilis, vel ipsis infantibus. Ita quidem Hiordisa regi huic nupsit, Sigurdo vero nutritius datus est Reiginus, Hrodmari

iþrotter, *tafl* og *runor*, og *tungur* margar ad mæla, er þa var titt konga-sonum, og marga hlute adra. Eitt sinn spurde Reiginn Sigurd ad, er þeir voru bader, ef hann visse hvorsu mikid fie ad fader hans hefde att, edur hvorjer þad vardveittu. Hann svaradi og sagdi, ad kongar vardveittu. Reiginn mællte, truer þu þeim all vel. Sigurdur sagde, þad somer ad þeir vardveite, sem til oss er hugkvemast, þvi þeir kunna betur ad gæta enn eg. Annad sinn kemur Reiginn ad male vid Sigurd, og mællte, *kinlegt* er þad ad þu villt gioraſt hestasvein konga, edur fara sem hlauparar. Sigmundur svarar, ej er þad, þvi vier radum ollu med þeim, er oss og heimillt þad vier viljum hafa. Reiginn mællte, bid þu hann, ad gifa þier eirn hest. Sigurdur svarar, þad mun eg þegar fa er eg vil. Sigurdur hittir nu kong. þa mællte kongur vid Sigurdur, hvad villtu af oss þiggia. Sigurdur svarar, eirn hest oss til skemtunar. Kongur mællte, kios þier sialfur, þad er þu villt hafa af vorri eigu. Annann dag epter fer Sigurdur til skogar, og mæter einum gomlum manne med sidu skegge, sa var honum kunnugur. Hann spyr hvort Sigurdur skyllde fara, hann svarar, hest viljum vier kiosa, ver i radum med mier. Hann mællti, forum og rekum til arinnar er *Busiltiorn* heiter. þeir raku hrossinn ut a diup arinnar, ei legst ad lande nema eirn hestur, hann

ka Konga söner då wore wane at tala; ja och många andra saker. Ett sinn frågade Reigin/ när de woro båda allena/ om Sigurder wiste huru många ågodelar hans fader hade ägt/ eller hwilka dem förwarade? Han swarade och sade/ att Kongar förwarade dem. Reigin sade: tror du dem så aldeles wäl? Sigurder swarade: dem höfwes sådant förwara/ som för oß hafwa bästa hugen/ ty de kunna bättre giömat/ än jag. Annat sinn kom Reigin til tals med Sigurd/ och sade: det är kynligit eller owäligt/ at du giör dig til Konungarnes hästeswänn/ och far som andra löpare. Sigurder swarade: det är ei så/ ty jag råder alt med dem; är oß och losgifwit/ hwad wi wiljom af dem hafwa. Reigin sade: bed du då Konungen/ at han gifwer dig en häst. Sigurder swarade: den mån jag få/ när jag will. Sigurder hittar nu Konungen/ och sade Kongen til honom: hwad wil du begiära af oß? Sigurder swarade: en häst oß til skiämtan. Kongen sade: wälg dig siälf det du wil hafwa af wår ägendom. Andra dagen efter for Sigurder til skogs/ och mötte en gammal mann med sidt skiägg. Denne war honom okunnig/ och spör hwart Sigurder skulle fara? Han swarade: wi wilja wälja en häst/ och war du i råd med oß. Han sade: låtom oß fara och kiöra hästarne til ån/ som Busiltiorn heter. De kiörde hästarne ut på ådiupet/ men ingen simade til lands/ utan en häst/ och den tog Sigurder. Han war grå til färgen/ unger til åldren/ stor til wäxten och starker; ingen menniskia hade suttit

ri filius, qui eum artibus ingenuis, latrunculorum puta, runarum & lingvarum multarum, quas regum filios callere tunc moris erat, aliarumque rerum cognitione imbuebat. Accidit forte, ut remotis arbitris Sigurdum sciscitaretur Reiginus, an sciret quantas pater suus reliquisset opes, & quinam eas custodirent? Respondit ille, regum easdem subesse custodiæ. Quæsivit denuo Reiginus, num eis usque adeo fidere posset? Cui Sigurdus, hos utique oportere eas custodire, qui sibi optime cupiant, & se multo prudentiores sint. Reiginus alio tempore adveniens monuit, haud decere eum regum agere equisonem, atque cursorum more incedere. Reposuit Sigurdus, nequaquam sic secum agi, siquidem partito cum rege fruatur rerum dominio, & sibi quæcumque desideraverit largiatur. Jussit tunc Reiginus, ut eqvum aliquem sibi expeteret. Postquam itaque Sigurdus respondisset, eum quidem ex voto se accepturum, mox regem convenit, qui interrogavit ecquid potissimum Sigurdus a se impetratum vellet? Acceptoque responso, eqvum joci caussa eum velle, optionem ei dedit eligendi quemcunque vellet. Postridie Sigurdus ad silvam se confert, ubi ab obvio sibi atque ignoto prolixæ barbæ sene rogatus, quo demum tendere vellet? retulit equi sibi electionem datam, orans ut suæ utilitati consuleret. Quin igitur mox abeamus dixit ille, ut socia opera compellamus equorum agmen ad lacum *Busilum.* Agunt deinde equos in profundum, horum vero nemo ad ripam tranabat præter unum, qui confestim a Sigurdo capiebatur, cineraceoq; erat colore, & tenella ætate, ast statura magnus ac validus, nec quemquam antea sessorem habuerat. Narravit porro barbatus ille, eqvum istum a Slep-

hann tok Sigurdur. Hann var grar ad lit, ungur ad alldre, mikill vexte og værn, einginn madur hafde honum a bak komed. Skieggmadur mællte, þesse hestur er kominn fra Sleipne, og ſkal hann vandlega uppfæda, þvi hann er hesta bestur, madurinn hverfur þa. Sigurdur kallar hestinn Grana, og hefur ſa hestur bestur verid, er Oþinn hafdi honum hittann. Enn mællti Reiginn til Sigurdar, oflitid fie eigi þier, þad harmar oſs, ad þier hlaupid ſem þorparaſveinar, enn eg veit mikla fie von ad ſeigia þier, og er þad meire þon ad þad fie ſome ad ſækia, og virding ef þu næder. Sigurdur ſpurde hvar være, edur hvor vardveitte? Reiginn mællte, ſa heiter Fafner, er liggur ſkamt hiedann a burt, þad heiter *Gnyta heidur*. Og er þu kemur þar, muntu ſeigia ad alldrej ſaſtu meira fie edur gull i einum ſtad, og ei þarſtu meira, þo þu verder allra konga ellſtur og frægſtur. Sigurdur ſvarar, kan eg kin þeſsa orms þo vier ſieum unger, og hefe eg ſpurt ad einginn þyrde ad koma i mote honum fyrer vaxtar ſaker og illſku. Reiginn ſvarar, þad er ecke voxtur epter hætte lingorma, og er giort af miklu meira enn er, og ſvo munde þott hafa hinum fyrrum frændum þinum, og þott Volſunga ætt ſie ad þier, þa muntu ej hafa þeirra ſkaplynde, er fyrſt eru taldir til alls frama. Verda ma ſeigir Sigurdur, ad ej hofum vier mikid af þeirra

ſuttit på hans rygg. Skiägg-gubben ſade: denne häſt hafwer ſin härkomſt frå Sleipne (Odens häſt) och ſkall han flitigt uppfödas/ ty han är den bäſta häſt; och dät på for mannen ſin kos. Sigurder kallade denne häſten Grane/ och hafwer han warit den bäſta häſt/ emedan Odin hittade honom. Ånn ſade Reigin til Sigurder: Du hafwer alt för litet ägodelar/ och harmar det oß/ at du löper ſom en torparepoike; men jag wet gifwa dig anledning til mänga ägodelar/ och har du ſtort hopp til heder om de ſökas/ ſamt beröm om du dem bekommer. Sigurder frågade hwar de woro/ eller hwem dem förwarade? Reigin ſwarade: han heter Fafner/ och ligger han icke långt härifrån wid orten Gnytaheider. Och när du kommer dit/ ſkall du bekiänna dig/ aldrig förr ſett hafwa mera ägodelar och gull på ett ſtälle/ och ei behöfwer du mera/ faſt än du blefwe den äldrigaſte och namnkunnigaſte Kong. Sigurder ſade: jag wet af denna ormens kynne/ ändoch jag helt ung är/ och har ſport/ at ingen för hans ſtora wäxt och illſka ſkull/ torde ſig emot honom wåga. Reigin ſwarade: det är icke ſå/ at han har wäxt ſom andra lindormar/ och har man om honom faſligare ſagt/ än ſom det är; ſå mände och dina förra fränder hafwa tyckt. Och faſt du är af Wolſunga ätten/ likwäl hafwa de aldrig warit ſå ſinnade/ ſom du; ty lär du och ei ſlägtas efter deras ſinne/ hwilke ſtådſe burit loford för alla andra. Det må ſå wara/ ſäger Sigurder/ at jag icke myc-

Sleipnero (Odini equo) prognatum, ſvaſitque accurate enutirendum, ſiquidem generis indolisque eſſet optimæ. Atque his dictis diſparuit ſenex. Iſte autem eqvus à Sigurdo Granus appellatus, fama inclaruit præſigni, cum ab ipſo fuerit Odino electus. Reiginus Sigurdum iterum conveniens, querebatur parvas admodum ei adeſſe opes, atque adeo dolere ſibi, quod puerorum more paganorum hucusque curſitaverit. Quia ergo de magno opum acervo ſibi conſtare retulit, eas proinde quæſiviſſe, ſpem dignitatis majoris, & quidem cepiſſe, fructum laudis exquiſitioris facile ei allaturum prædicavit. Sigurdus id circo avide ſcitatur, ubinam iſtæ opes reconditæ eſſent, & a quo cuſtodirentur? Narravit Reiginus cuſtodem earum Fafnerum vocari, eumque haud longo inde abeſſe intervallo, convolutum quippe jacere in *tesquis Gnitenſibus*. Et quidem ſi eo veniret, fatendum ipſi nunquam tantos in unum locum congeſtos fuiſſe opum & auri theſauros, ſed nec ſe majoribus olim inhiaturum, quamvis omnibus regibus & annoſior & celebrior evaderet. Ad hæc Sigurdus: ſcire quidem ſe genus hujus draconis, utut ipſe juvenis eſſet, at vero ſibi ſimul relatum, neminem auſum fuiſſe eumdem aggredi propter virium & ferociæ, quibus pollverit, abundantiam. Reſpondit Reiginus negando formam ei adeſſe prorſus ſerpentinam, famamque de eodem juſto majorem increbuiſſe; qualis quidem etiam majoribus Sigurdi credita fuerit, quem jam, licet de genere Volſungorum ſe eſſe jactitaret, haud tamen majorum ſuorum tantopere præ aliis celebratorum, indolem referre, vel ex hoc reſponſo liquere contendebat. Sigurdus haud quidem diffitebatur, parum ſibi adeſſe Volſungici ingenii ac induſtriæ, ſimul tamen

ra ſkaplynde edur ſnilld, enn ej er naudſyn til ad fria oſs, þvi vier erum enn litt af barns alldre, edur þvi eggiar þu þeſs ſvo miog. Reiginn ſvarar, ſaga er til þeſs, og mun eg ſeigia þier. Sigurdur ſvarar, lat mig heira.

mycket artas efter deras ſinne och ſnällhet; doch är ei afnöden / at förbrå mig / emedan jag är än litet kommen från barnaåldren; eller / kiäre / hwi retar du mig så mycket? Reigin ſwarade: här om är en ſådan ſaga / den jag dig ſägia will. Sigurdur ſade: låt mig få höra deß ſamma.

XXIII. CAP.

Reiginn ſeigir fra Foſnir brodur ſinum.

þad er uphaf ſogu þeſsarar, ad Hreidmar hiet fader minn, mikill og audugur. Foſner hiet ſon hans, enn annar hiet Otur, og var eg hinn þridie, og var eg minſtur fyrer mier um atgiorfis yferlat. Kunna eg af jarne ad giora ſilfre og gulle, og hvorjum giorda eg nockud nitt. Otur brodur minn hafde adra idju og natturu, hann var veidemadur mikill og umfram adra menn, og var i oturs liki um daga og jafnann i anne, og bar upp fiſka med munne ſier. Veidefenginn færdi hann fodur ſinum, og var honum þad mikill ſtirkur. Miog hefur hann Oturs like a ſier, kom ſidann heim og at blindande, og einſamall. þridje hiet Fafner, hann var meſtur og grimmaſtur, og villdi lata ſitt kalla allt hvad er var. Eirn dvergur heiter Andvare ſeigir Reiginn, hann var jafnann i foſsinum, er *Andvarafoſs* heitir, i gedda liki, og fieck ſier þar matar, þvi ad þar var fiollde fiſka, Otur brodur minn for jafnann i þennann foſs, og bar upp fiſk i munne,

23. CAP.

Reigin berättar om ſin broder Foſner.

Begynnelſen är ſådan / ſäger han / at min fader het Hreidmar / en mägtig och riker mann. En hans ſon het Fafner / den andra Otur / och war jag den tredje / ſamt til utwärtes anſeendet minſt tiltagſen. Doch lärde jag at arbeta ur järn / ſilfwer och gull / och åt hwarjom giorde jag något nytt. Min broder Otur hade hel annan öfning och natur; han war en ſtor fiſkefångare / och öfwergick däri alla andra. Om dagarna war han altjämt i ſtrömmar i en Otters likneſe / hämtande upp fiſkar med munnen. Och hwad han fångade / det förde han til ſin fader / ſom där af hade en ſtor hiälp. Han war nog lik en Otter / och kom ſedan hem / och åt blundande / ſamt enſammen. Den tridie het Fafner; han war den ſtörſte och grymmaſte / wiljandes ſig tilägna alt hwad ſom til war. Det war en Dwerg / ſade Reigin / benämd Andwara / ſom altid höll till där i forßen / ſom Andwarafors heter / i en Geddas ſkepelſe / at få ſig mat / ty där fans en ſtor myckenhet fiſkar. Min broder Otur for altjämt i denna ſtrömmen / och bar där upp fiſk i munnen / läggiandes en i ſan-

tamen cauſſam cernere ſe nullam dicebat, cur adeo carpendus eſſet, cum tenella adhuc premeretur ætate, tantum abeſſe ut impendio incitandum putaret. Reigino itaque hiſtoriam aliquam huc ſpectare, quam ipſi narrare vellet, monente, Sigurdus ut eam depromeret ſollicite monuit.

CAP. XXIII.

Reiginus hiſtoriam de fratre ſuo Fafnero pertexit.

ITa vero hanc ordiebatur hiſtoriam: fuit mihi pater nomine Hreidmarus celebris idem ac dives, & trium omnino parens filiorum. Primus horum vocatus eſt Foſnerus, alter Oturus, tertius ipſe ſum, illis rerum fortiter aggrediendarum jactantia minimus, æris tamen, argenti & auri fabricæ adeo deditus, ut in cujusvis uſum aliquid novi conficere poſſim. Fratri vero Oturo alia fuit cura & indoles, venationi enim præ aliis hominibus ſtuduit, atque interdiu formam indutus lutræ, amnes ſubeundo piſces ore extraxit, quos in acervum collectos patri ſuo attulit, qui inde haud parum ſuſtentationis lucrabatur. Specie adeo lutræ non exigua incedens, domum ſubinde repedavit & clauſis oculis ſolus veſcebatur. Tertius, quem Foſnerum dixi vocatum, maximus fuit & crociſſimus, cuncta quippe ſua vocanda voluit. Fuit etiam Nanus quidam Andvarus appellatus, qui perpetuo cataractæ fluvii Andvarici ſub forma lucii innatare conſvevit, inde cibum ſibi comparans, cum

locus

ne, og lagde eirn i fend a land. *Oþinn*, *Loke*, *Hæner*, foru leidar finnar og komu til Andvara foss. Otur hafde þa veitt eirn lax, og at blindande a ar-backanum. Loke tok eirn ftein og lauft Otur til bana. Æfer þotte miog hepp af vejde finne, og flogu belg af oturnum. þad kvolld komu þeir ad Hreidmar og findu honum vejdina, þa tokum vier þa hondum, og fogdum a þa giolld og fiarlaufn, ad filldu belginn af gulle, og huldu hann utann med rauda gulle. þa fendu þeir Loka ad afla gullfins, hann kom til Ranar og fieck net hennar, for fvo til Andvarafofs, og haftade netinn fyrer gedduna, enn hun hliop i netid. þa mællte Loke,

Hvaþ er þad fifka,
Sem rennur floþi j,
Kann ad fer viþ vite varaft,
Hofuþ þitt,
Leiftu helju ur,
Og finn mier liknar loga.
Andvare eg heite,
Oþinn hiet min fader,
Margann hefi eg forfs offarid,
Aumleg Norn fkorþir.
Ofs i ardaga.
Aþ eg fkyllde i vatne vada.

Loke fier nu gull þad er Andvare atte, enn er hann hafde *frammreitt* gullid, þa hafdi hann eirn hring, og tok Loki hann af honum. Dvergurinn gieck ad fteininum, og mællte, ad hvorjum fkyllde ad bana verda, er þann hring ætte, og fvo allt gullid. Æfernar reiddu Hreidmari gullid, og tradu upp oturbelginn, og fettu a fætur,

fånder på landet. Nu hånde fig och / at Odin / Loke och Håner / fore dår framm / och kommo til Andwarafors / då min broder Otur hade nyß fångat en Lax / och åt den fama blindande wid åbacken. Loke tog få en ften / och kaftade Otur ihel. Afferne tyckte detta fånget wara nog lyckeligt / och flådde en belg af otteren. Samma kwåll kommo de til Hreidmar / och fynte honom fånget; wi togo dem då ftrax fatt / och kråfde af dem wedergällning och lifslöfen / at de fkulle fylla up belgen med gull / och hölja honom utan til / med lika rött gull. Dårpå fkickade de Loke at fkaffa gullet / och kom han til Rana / och feck hennes nät / hwarmed han for til Andwarafors / och kaftade ut nätet för en giådda / fom och ftrax läpp dår i. Då fade Loke.

Hwad är det för fifk
Som rånner i floden /
Och wet fig för ftraff wachta?
Frälfa ditt hufwud (lif)
Nu ifrån döden /
Skaffa mig fnarlig
Förliknings lågan (gullet)
Andwar jag heter /
Odin het fader min /
Mång ftröm jag farit.
Af fpåkwinnan arma
Swåra jag twingas
J watnet at wada.

Loke fer nu gullet / fom Andwar ågde / och då dwärgen hade framrett gullet / hade han en ring kwar / den Loke åfwen tog af honom. Dwärgen gick då in i ftenkulan och fade / at det fkulle hwarjom kofta lifwet / fom den ringen tillika med alt gullet hade. Altfå lefwerade Afferne til Hreidmar gullet / och upfylte dårmed otterfkinnet / ftållandes honom fe-

locus ipfe pifcibus abundaret. Forte vero Odinus, Locus & Hænerus in itinere conficiendo occupati, ad hanc perveniunt cataractam, dum Otturus nuper captum efocem claufis oculis in ripa commederet. Locus tunc faxo protinus arrepto, Oturum eodem percuffum occidit. Hinc Afi eximia geftientes venatione, lutram excoriant; exuviasque Hreidmaro, ad quem ejusdem diei vefpera divertebant, oftendunt. Nos vero illis mox comprehenfis, hanc multam & vitæ redemtionem imperavimus, ut exuvias auro replerent, & obryzo extrinfecus obducerent; Locus itaque ab illis emiffus, ut aurum acquireret, ad Ranam, (mulierem) pervenit, ejusque acceptum rete, cum ad cataractam Andvaricam perveniret, lucio cuidam objecit, qui illico captus hoc modulatus eft carmen: *Ecquis ille pifcis eft, qui aquis innatans, nefciat fibi cavere a damno, caput tuum a morte redime, mihi propitiationis flammam* (aurum) *acquire. Andvarus vocor, Odinus vero pater meus eft, fub multas ego penetravi cataractas, fed querula fatidica me quotidie excruciat, ut in aquis vadam.* Confpexit adeo Locus maffam Andvari auream, quam ille quidem depromfit, reftabat tamen annulus, quem ideo Andvaro etiam abftulit. Tum vero nanus hic fpeluncam repetens, mœftus pronunciavit, illum ipfum annulum & thefaurum, cunctis fuis poffefforibus mortem acceleraturum. Tradidere adeo Afi Hreidmaro aurum, eoque exuvias expleverunt, quas fpeciem lutræ deinde mentientes erexerunt, obducturi eandem obryzo, in acer-

tur, þa ſkylldu Æſurnar hlada upp hia gullinu, og hilja utann belginn. Enn er þad var giort, þa gieck Hreidmar framm, og ſa eitt granahar, og bad hilja. þa dro Oþinn hringin af hende ſier Andvara naut, og hulde harid. þa kvad Loki,

Gull er þier nu riett,
Enn þu giallþ hefur,
Mikill mins hofuþs.
Syne þinum verþur,
Ad ſæta ſkopuþ,
þaþ er yckar beggia bani.

Sidann þrap hann Fofnir fodur ſinn Hreidmar, og mirþi hann, og nada eg ongvo af fienu. Hann giordiſt ſvo illur, ad hann lagdiſt ut, og unne ongvum ad niota fiarins nema ſier, og vard ſidann ad hinum veſta orme, og liggur nu a þvi fie. Sidann for eg til kongs, og giordiſt ſmidur hans. Og er þeſsa ræda til minnar ſogu, ad eg miſta og brodur gialldanna. Gullid er ſidann kallad *Oturs gialld*, og hier dæmi af tekinn. Sigurdur ſeigir, mikid hefur þu latid og ſtoriller hafa þiner frændur verid.

ſedan på fötterna/ på det de ſkulle ſtapla up gullet wid honom/ och betäcka ſkinnet. Och når det war giort/ gick Hreidmar fram/ och ſåg ett mundhår/ det han åſwen böd dem hölja. Då drog Oden ringen af ſin hand/ ſom Andwar hade ågt/ och hölgde därmed håret. Därpå kwad Loke:

Gull är dig nu lemnat/
Du har en ſtor giälld fått/
För mitt huſwud;
Din ſon det warder
Til ſtor fägnad/
Doch begges edar bane.

Sedan drap Fofner ſin fader Hreidmar/ och mördade honom/ och bekom jag altſå intet af ägodelarna. Han giordes då ſå elak/ at han lade ſig ute från annat folk/ och unte ingen niuta ägendomen/ utan ſig ſiälf; ſedan blef han den wärſte orm/ och ligger nu på denna ſkatten/ men jag for ſedan til Konungen/ och wart hans ſmed. Och är detta berättelſen af min Saga/ at jag och miſte wedergälldningen för min broder. Gullet är ſedan kallat Oturs giälld/ och har man här af tagit efterdöme. Sigurder ſäger: mycket har du förlorat/ Reigin/ och mågta elaka haſwa dina frånder warit.

XXIV. CAP.

Reiginn ſmidade ſverdid Gram.

Giör nu eitt ſverd af þinum hagleik, þader, ad ſo ſie jafngott giort, ad eg meigi vinna ſtor verk, ef hugur dugir, ef þu villt ad eg drepi þennann mikla dreka. Reiginn ſvarar, þad ſkule giort, og ſmidar ſverdid og fær i hond Sigurde, og mællte, med ... þeſsu

24. CAP.

Reigin ſmidade ſwärdet Gram.

Han bad och Reigin gióra ſig ett ſwärd med egen hoglek/ nämligen ſå gott/ at han därmed måtte winna ſtora ſaker/ om modet dugde; helſt om Reigin wille at han ſkulle dräpa den ſtora drakan Fofner. Reigin loſwade det ſkulle warda giort; ſmider ſå ett ſwärd och får honom det i handen/ ... ſä-

acervum quaſi congeſto. Hoc peracto, Hreidmarus prorumpens, vidit pilum labiale exſtare, quod ut ſimul tegerent juſſit. Detraxit tunc Odinus annulum, quem Andvarus poſſiderat, de manu ſua, & poſtquam eodem pilum cooperuiſſet, in hunc modum carmine occæpit: *traditum tibi jam eſt aurum, mulctamque habes pro capite meo egregiam, quæ quidem tuo filio magno futura gaudio, vobis tamen utriusque exitio.* Fofnerus deinde patrem ſuum correptum trucidavit, ego vero nil deinde harum accepi opum. Ceterum Fafnerus tantam abhinc contraxit ferociam, ut hominum ſe ſubduxerit ſocietati, nullique niſi ſibi ſoli quidquam de opibus largitus ſit, factusque poſtremo & ipſe draconum peſſimus, huic theſauro etiamnum incubat. Aſt ego ad regem delatus, fabrilem ei præſtiti operam. Et hæc quidem materia meæ eſt hiſtoriæ, jactura nempe mulctæ pro fratre mihi ſolvendæ. Hinc vero porro Poëtis imitatio data, ut aurum lutræ mulctam vocitaverint. Sigurdus ad iſta reſpondens, fatebatur Reiginum multas amiſiſſe opes, cognatosque ejus ſceleſtos admodum exſtitiſſe homines.

CAP. XXIV.

Reiginus gladium Gramum fabricavit.

Juſſit deinde Reiginum tanta induſtria enſem fabricare, ut ejus acumine multa edere poſſet facinora, ſiquidem ipſe parem adhiberet animum, & Reiginus ſerio vellet, ut eodem ſerpentem illum occideret. Hic data fide, enſem confecit, dumq;

Sigur-

þeſſu ſverde muntu meiga drepa Fofner. Sigurdur tok vid ſverdinu og mællte, þetta er þitt ſmide Reiginn, og hoggur i ſtedjann og brotnar ſverdid, hann kaſtar brandinum og bidur hann ſmida annad betra ſverd. Reiginn giorir annad ſverd og fær Sigurde, hann leit a, þetta mun þier lika, enn vant mun ydur ad ſmida. Sigurdur rejnir þetta ſverd, og bitur ſem hid fyrra, þa ſagdi Sigurdur til Reigins, þu munt likur hinum fyrrum frændum þinum, ad vera otrur. Sigurdur gieck nu til modur ſinnar, hun fagnar honum vel, þaug talaſt nu vid og drecka. þa mællti Sigurdur, hvort hofum vierriett til ſpurt, ad Sigmundur kongur ſellde ydur ſverdid Gram i tveym hlutum. Hun mællte, ſatt er þad. Sigurdur mællte, fa mier i hond, eg vil hafa. Hun kvad hann liklegann til frama, og fær ho-honum ſverdid. Sigurdur hittir nu Reiginn, og bad hann þar af giora ſverd epter efnum. Reiginn reiddiſt og gieck til ſmidju med ſverd brotinn, og þikir Sigurdur frammgiarn med ſmidina. Reiginn giorer nu eitt ſverd, og er hann bar þad a aflinum, ſindiſt ſmidju ſveinunum ſem elldur brinne ur eggium, bidur Sigurd vidtaka, og kvadſt ej kunna ſverdid ad giora, ef þetta bilar. Sigurdur hio i ſtedjann, og klauf nidur i fotinn, og braſt ej nie brotnade. Hann loſade ſverdid miog, og for til arinnar med ullarlagd, og kaſtar

ſägiandes / at med detta ſwärdet månde han dräpa Fofner. Sigurder tog det emot / och ſade: detta är ditt ſmide / Reigin / och högg ſå därmed i ſmidjeſtädet / at det brotnade. Ty kaſtade han klingan ſrån ſig / och bad honom ſmidja annat bättre ſwärd. Reigin giörer ſå / och får det åt honom. Sigurder ſåg därpå / och ſade Reigin / at detta månde heldre lika honom / det wore doch ſwårt at ſmida honom i lag. Sigurder freſtar detta ſwärdet / och bite det ei bättre / än det förra; ty ſade han til Reigin: du månde wiſt wara liker dina förra frånder / och ſå otrogen ſom de. Sigurder geck ſedan til ſin moder / hon fägnade honom wäl / och taldes de wid / och drucko tilſammans. Då frågade Sigurder / om han hade rätt ſport / at Kong Sigmunder hade antwardat henne ſwärdet i Gram i twänne ſtycken brutet? Hon ſwarade / det wara ſant. Begiärte altſå Sigurder at få det i handen / och wille han äga det. Hon ſade / det han wore liklig til åra / och får honom ſwärdet. Sedan hittar han Reigin / och bad honom giöra ſig af detta ämnet ett ſwärd. Reigin geck här öfwer harmſen til ſmidjan med ſwärdsbrottet / och tyckte at Sigurder war nog framfuſig med detta ſmedjandet. Han giör likwäl däraf ett ſwärd / och när han bar det ur äſian / tyckte ſmidjeſwännen / ſom eld brunne ur eggen. Han bad ſedan Sigurder / at taga det emot / och ſade ſig ei kunna giöra ſwärd / om detta ſkulle ſwika. Sigurder högg då i ſtädet / hwilket däraf klyfdes alt neder til foten / men ſwärdet braſt icke / ej eller brätnade. Han låſwade det då ſtorliga

Sigurdo traderet, ſpoſpondit, ejus mucronem Fafnero vitam eliſurum. Is accepto gladio interrogavit, num Reiginus iſtius eſſet fabricator? moxque eodem incudem percuſſit, ad quam cum perfringeretur, indignabundus illico mucronem abjecit, juſſitq; ut alium conficeret meliorem. Reiginus alterum proinde fabricavit, quem dum Sigurdo præberet conſpiciendum, promiſit, eum ipſi arriſurum; ſimul tamen faſſus difficile eſſe, quidquam e ſua prodici poſſe officina, quod ei placeret. Tentavit adeo & hunc enſem Sigurdus, ſed quia acumine priore haud præſtantiorem experiebatur, Reiginum antiquioribus ſuis conſanguineis in perfidia non diſſimilem eſſe pronunciavit. Ad matrem itaque ſe confert, quæ eum bene excepit, & poſtquam de variis inter ſe collocuti eſſent rebus, quæſivit Sigurdus, num ipſa vere audiviſſet, quod pater ſuus Sigmundus ei fruſta confracti enſis bina tradidiſſet? Illa porro hoc ipſum affirmante, oravit vellet eapropter ſibi eadem dare poſſidenda. Et quia mater ipſum iſto dignum enſe putabat, deſiderio etiam ejus ſatisfecit. Hinc ad Reiginum diſcedens, ut ex fruſtis illis gladium ſibi fabriraret mandat. Ille ſubiratus, fragmenta ſecum ad officinam detulit, ægerrimeque paſſus eſt, Sigurdum in fabricando ſibi adeo moleſtum fuiſſe. Confecit adeo enſem, cujus acies, dum camino extraheretur, viſa eſt miniſtris ſcintillas confertim evibrare. Eum deinde Sigurdo tradidit, ratus ſe haud unquam fabricare poſſe alium, ſi iſte falleret. Adegit itaque Sigurdus & hunc protinus ad incudem, ſed quæ ipſa ad imum usque tunc diſſecata, nullum enſi damnum, nedum rupturam adtulit. Collaudavit itaque enſem enixe, arreptamque lanam compactiorem ſecundo flumini objecit, quæ in aciem gladii incidens mox dimidia diffluebat. Sigurdus ea-

kaſtar i mot ſtraumnum; og tok i ſundur, er hann bra i ſverdinu. Gieck Sigurdur þa gladur heim. Reiginn mællte, efna heit ſit mun Sigurdur, er eg hefe giort ſverdid, og hitta Fofner. Sigurdur ſvarar, efna munum vier og annad fyrre ad hefna fodur mins. Sigurdur var þvi aſtſælli ſem hann var elldre, af ollu folke, ſvo hvort barn unne honum hugaſtum.

ſtorliga/ och for ſå til en å/ dåruti han kaſtade emot ſtrömmen en ulltapp/ ſom ſtrax ſkars ſönder/ når han dref in på ſwårdet. Ty geck Sigurder glader hem/ och ſade Reigin/ at Sigurder nu borde tilåmna ſitt löfte/ och upſökia Fofner/ aldenſtund han hade ſmidat ſwårdet. Sigurder ſwarade ſig ſkola förut håmna ſin fader Konung Sigmunder. Han blef nu deß mera ålſkader/ ſom han mera åldrades/ ſå at hwart barn unte honom det båſta.

XXV. CAP.

Gripir ſeiger Sigurdur forlog ſin.

GRipir het madur, og var modurbroder Sigurdar. Enn litlu adur enn ſverdid var giort, for hann a fund Grips, þvi hann var frammvis, og viſſe fyrer forlog manna. Nu leitar Sigurdur eptir, hvorninn ganga mune æfe hans, enn Gripur var leinge tregur fyrer, enn ſagde þo loxins vid akaflega bæn Sigurdar um forlog hans, eptir þvi ſem eptir gieck ſidar. Og þa Gripir hafdi þeſſa hlute ſagda, eptir þvi ſem hann beidde, þa reid hann heim, og bratt eptir þad finnaſt þeir Reiginn. þa mællte Reiginn, drep Fofner ſem þier hafid adur heitid. Sigurdur ſvarar. giora ſkal þad, og þo annad fyrr ad hefna Sigmundar kongs, og annar frænda vorra, ſem þar fielldu i þeirre oruſtu.

25. CAP.

Griper berättar för Sigurder deß förelagde öde.

EN man het Griper/ ſom war Sigurders moderbroder. Til honom for Sigurder litet förr ån ſwårdet wart fårdigt/ ty han war framwjs/ och wiſte förut folkets förelagde öden. Nu efterfrågade Sigurdur huru hans lefnad gå ſkulle; men Griper war långe trög i förſtone/ ſade doch å lycktone/ efter Sigurders enträgna bön/ hans föreſtående öde/ hwarefter ſedan alt gick honom i hånder. Och ſedan Griper efter begiäran hade honom deßa ſaker kungiort/ då rider Sigurder hem/ och råkar brått dårefter Reigin. Denne bad honom dråpa Fofner/ ſåſom han tilförende hade låfwat. Sigurder ſwarade ſig ſkola det giöra/ wille doch förſt håmna Konung Sigmund/ ſamt andra ſina frånder/ ſom föllo tillſamman i ſtriden.

XXVI. 26. CAP.

propter lætabundus domum repetiit, jam protinus a Reigino monitus, ut pollicitis ſtando Fofnerum aggrediatur, ſiquidem gladium jam ex voto confectum accepiſſet. Sigurdus vero ultionem patris ſui prius peragendam reſpondit. Ipſe tamen quo adultior hoc carior omnibus civibus, adeo ut etiam vel a quovis infante in amore haberetur tenerrimo.

CAP. XXV.

Greipus Sigurdo fata prædicit.

ERat Sigurdo avunculus nomine Greipus; ad hunc paulo ante quam gladius conficeretur, profectus eſt, qvum futurorum præſcius eſſet, & fata hominum pernoſceret. Conſuluit itaque eum de vitæ ſuæ curriculo, & licet diu hoc ſe negotio ſubtraheret, tandem tamen jugi Sigurdi rogatu illectus, fata ejus, quemadmodum etiam poſtea ſuccedebant percenſuit. Quamprimum adeo Greipus hæc cuncta enarraſſet, Sigurdus domum equo vehitur, neque diu erat, qvum ipſe & Reiginus iterum convenirent. Hic tunc Sigurdum ad interficiendum, uti pollicitus fuerat, Fafnerum invitabat. Reſpondit ille ſe quidem id facturum, e re tamen prius eſſe, ut ulciſcatur patrem & alios ſuos cognatos, qui in eodem ceciderant prælio.

CAP.

XXVI. CAP.

Sigurdur hefner fodur ſins a Hundings ſonum.

NU hitter Sigurdur konga, og mællte til þeirra, hier hofum vier verid um hrid, og eigum vier ydur aſtſæmd ad launa, og mikla virding. Enn nu viljum vier ur lande fara, og finna Hundings ſonu, og villda eg þeir viſse ad Volſungar eru ej aller dauder, viljum vier þvi hafa þar til ydar ſtirk. Kongur kvadſt allt vilja til fa, er hann beiddiſt. Er nu buid lid mikid og allt vandad ſem beſt, ſkip og allur *herbunadur*; ſvo ad hans færd væri þvi ſveglegri enn adur. Sigurdur ſtyrde *Dreka* þeim er beſtur var og agiætaſtur, ſegl þeirra voru miog vondud, og glæſeleg ad ſia. Sigla þeir nu godan bir, og er fa degur voru lidinn, þa kom a vedur mikid med ſtorme, enn ſvo var ſjorinn ſem i rodu. Bad Sigurdur ej ſvipta ſeglum þott rifnudu, helldur bad hann hærra ad ſetja, enn adur voru. Og er þeir ſigldu framm med biargneſe nocþru, þa kallade madur framm a ſkipid, og ſpyr hvor fyrer ſkipi og lide eigi ad rada. Honum var ſagt, ad þad væri Sigurdur Sigmundar ſon, er nu er frækſtur allra ungra manna. Madurinn ſeigir, allir ſeigia eitt fra honum, ad ej meigi kongs ſyner jafnaſt vid hann, villda eg ad þeir felldud ſeglinn a nockru ſkipu og tækjud þar vid mier. þeir ſpurdu hann ad nafne, hann ſvarar,

Hni-

26. CAP.

Sigurder hämnar ſin fader på Konung Hundings ſöner.

SEdan ſtiger Sigurder til Konungen/ och ſade honom: wi hafwom warit här en tid/ och börom löna eder all kiärlek och heder/ ſamt mycken wördnad; men nu wiljom wi fara ur landet/ och finna Konung Hundings ſöner/ på det de ſkola weta at Wolſungarne äro ej alla döda; ty ärom wi och ſinnade at hafwa därtil eder ſtyrka. Kongen ſwarade/ ſig wilja tillſkaffa alt hwad han beddes. Och wart altſå ett ſtort manſkap utruſtat/ ſamt alt på bäſta ſättet/ både med ſkiepp och all härbonad tillagat/ ſå at hans färd ſkiedde mycket ſtåteligare än förr. Sigurder ſtyrde ſiälf Höfdingaſkieppet Drakan/ hwilket war det bäſta och prägtigaſte; deras ſegl woro och mycket konſtigt giorde/ ſamt glimmande at åſkåda. De ſeglade nu med god börd/ men när få dagar woro lidne/ då upkom et ſtarkt ſtormwäder/ at hafwet war ſåſom i en fragga. Sigurder bad dem ej fälla ſeglen/ änſkiönt de råmnade/ utan heldre hiſsa dem högre än förr. När de nu ſeglade fram med ett bergsnäs/ då ropade en mann til dem fram på ſkieppen/ och ſporde hwem för ſkieppen och krigsfolket hade at råda? Honom blef ſwarat/ at det war Sigurder Sigmunders ſon/ ſom nu wore den kiäckaſte af alla unga männ. Mannen ſade: alla ſägia ett om honom/ at ingen Kongsſon må med honom jämnas; och wille jag at i fällen ſeglen på något af edra ſkiepp/ och tagen där emot mig. De frågade efter hans namn; han ſwarade:

Hni-

CAP. XXVI.

Sigurdus ultrice manu in Hundingi filios ſævit.

COnceſſit deinde Sigurdus ad regem, retulitque commoratum ſe quidem apud eum nonnullo tempore, & eapropter quævis ei amoris & humanitatis officia debere; ſiquidem vero jam patria abire vellet inventum filios Hundingi, quos utpote ſcire conveniat, nondum omnes Volſungos intercidiſſe, ideo ejus ſibi auxilio opus eſſe. Reſpondit rex, omnia quæ expeteret ſe largiturum. Hinc magnum educi curat exercitum, cunctaque qua naves & apparatum militarem, exquiſitiſſime adornat, adeo ut hæc Sigurdi expeditio multo præſtantior prioribus fuerit. Gubernabat vero Sigurdus Draconem (navim prætoriam) quæ & optima & ornatiſſima; ceterarum quamvis omnium vela ſolicite confecta & viſu præfulgida eſſent. Secundo vento initio navigatum, mox vero aliquot præterlapſis diebus, procella adeo enormis oboriebatur, ut mare inſtar ſpumæ videretur agitatum. Sigurdus nihilominus ſuos vela, quamvis diſcerperentur, non ſubmittere, ſed potius altius ſublevare juſſit. Cumque transmitterent promontorium quoddam, virum audiunt clamore magno quærentem, quiſnam claſſis eſſet rector, exercitusque præfectus? Reſponſo accepto, eſſe eum Sigurdum Sigmundi Filium, florem juventutis modernæ pulcherrimum, de eodem paria ſe ab omnibus aliis accepiſſe, nulliſque eum regum filiis palmam concedere aſſeruit; votum itaque eſſe ſuum, ut claſſiariorum aliquis vela contrahat, ſeque in navim recipiat. De nomine denique rogatus, hæc modula-

dula-

Hnikar heto mik,
þa er hugit gladdak,
Volſungur unge,
Ok veget haſþak.
Nu mattu kalla
Kall af biarge,
Feing edur Fiolnir,
Far vil ek þiggia.

þeir viku ad lande, og toku kall a ſkip ſin. þa tok af vedrid, og fara uns þeir koma i *riki Hundingia* ſona, þa hvarf Fiolnir. þeir þlata egar geyſa elld og jarn, drepa menn enn brenna bigdina, og eyda þar ſem þeir fara. Nu ſtryker fioldi undann a fund Linga kongs, og ſeigia ad hier ſie kominn i landid her mikill, og fer med meira geiſingar, enn fra meige ſeigia og dæmi finnaſt til, kvadu Hundings ſonu ej lang framm ſina, þa er þeir ſogduſt ei hrædaſt Volſunga, enn nu ſtyrer þeſsum her Sigurdur Sigmundar ſon. Lingi kongur lætur nu fara um allt ſitt rike *herbod*, vill einginn a flotta leggiaſt, ſtefner til ſin ollum þeim monnum ſem honum vilja lid veita. Hann kemur nu a mote Sigurde med allſkins her, og brædur hans med honum, tekſt þar hin hardaſta oruſtu med þeim. Matte þa a lopte ſia mart ſpiot og orfar, margar axir hart reiddar, ſkyoldu klofna og brinjur rifnar (ſlitnar), hialma ſkyfda og hauſa klofna, og margann mann ſteipaſt til jardar. Og er oruſtann hafde ſvo ſtadid miog langa hrid, ſækir Sigurdur framm um merkinn, og hafdi i hendi ſverdid Gram, hann hoggur bæde menn og heſta, og geingur i giegnum filkingar, og hefur badar

Hnikar jag hette,
Då hugen mig gladdes/
Och Wolſunger unge
Stridsheder hade.
Nu må du kalla
Mig Kallen (Gubben) af bärget/
Feing eller Fiolner/
At fara jag tigger.

De weko til lands/ och togo Gubben på ſitt ſkiepp; då tog wädret af/ och foro de til deß de kommo i Konung Hundings ſöners rike/ och då förſwann Fiolner. De raſade ſtrax til wägs med brand och ſwärd/ dräpo folket/ och ſtucko eld på bygden/ ödandes alt hwar de framforo. Nu ſtryker almogen undan til Konung Linge/ och berättar en gräslig krigshär wara där kommen i landet/ ſom framfore med mera ſtröfwande/ än man kunde berätta/ och efterdömme ſunnes; ſägiande och til Hundings ſöner/ at det ej wore länge ſedan/ de ſade ſig ej rädas för Wolſungarna/ men nu måtte de weta at Sigurder Sigmunders ſon ſtyrde denna krigshären. Kong Linge låter altſå fara härbud öfwer alt ſitt rike/ och wille at ingen ſkulle fly/ ſtämmande til ſig alla/ ſom honom hjälpa wille. Han kommer nu jämte ſina bröder emot Sigurder med allſkiöns här/ och begynte nu med dem en mägta ſkarp drabning. Där ſåg man i luften många ſpiut och pilar/ ſamt ſtridsyxor häftigt ſwingas/ ſkiöldar ſönderklyfwas/ bryngior rämna/ hjälmar ſpricka/ ſamt hufwudſkallar i tu huggas/ och mången mann ſtupa til jorden. När nu ſtriden hade ſålunda nog länge påſtått/ ſöker Sigurder fram om fanorne/ haſwandes i händer ſwärdet Gram; han nederhugger både männ och häſtar/ och ſlår ſig

dulatus eſt, *Hnikarus vocatus ſum; dum animo lætarer; & Volſungus occiſorum honore mactaretur; jam me vocare poteris ſenem de rupe, Feingum vel Fiolnerum, vecturam vero deſidero.* Ita quidem navi ad continentem acta, ſenem ſuſceperunt, & tempeſtatem ſic nacti morigeram, vento navigarunt propitio quoad ditionem filiorum regis Hundingi attingerent. Tum Fiolnerus illico diſparuit, at illi igne ferroque progrediendo, homines occidunt; villas in cineres convertunt, & rapinis obvia quævis vaſtant. Cives ideo ad regem Lingium confugiunt, narrantes adveniſſe magnum exercitum, qui majori, quam quæ hactenus innotuit, ſævitia graſſeretur; haud dudum fuiſſe, quod Hundingi filii jactitaverint ſe Volſungos ſpernere, jam vero Sigurdum Sigmundi filium hoc adeſſe exercitu. Lingius itaque milites ex univerſo evocat regno, nemini vero fugam concedit; collectisq; adeo quotquot ipſi opem præſtare vellent, Sigurdo tumultuario milite occurrit. Aderant etiam fratres ejus, quo factum ut acerrimus utrinque inardeſceret conflictus. Viſæ ſunt tum per aëra vibrari confertim haſtæ & tela, multæ collidi immani vi bipennes, ſcuta & loricæ findi, galeæ rumpi & crania diſſecari, homines præterea catervatim in terram proſterni. Prælio vero in hunc modum diu durante, Sigurdus tandem ad vexilla hoſtium contendit, evibratoque confeſtim gladio Gramo, homines pariter ac equos præcipites dedit. Phalanges deinceps prorumpendo, utraſque ad humeros usque manus cruore perfudit.

conti-

badar hendur blodugar til axla; og ſtock undann folk þar hann for, og hellſt hvorki vid ſkioldur, nie brinja, nie hialmur, og einginn madur þeottiſt fyrr ſied hafa þvilikan man. Þeſſe oruſta ſtod leinge med miklu manfalle og akafri ſokn. Fer þo ſem ſkialldnar kann henda, þa er landherinn ſækir til, ad þad kom fyrer ecke, fiell þar ſvo margt fyrer Hundings ſonum ad valla viſſe tolu a. Sigurdur for framm arla i filkingu, þa komu a mote honum ſyner Hundingia kongs. Sigurdur hoggur til Linga kongs og klyfur hialm hans og brinju, og hofud og brinjadann bukinn. Og ſidann hoggur hann Hiorvard brodur hans ſundur i tvo hlute, og drap hann alla Hundings ſonu, er epter lifdu, og meſtann hluta lids þeirra. For Sigurdur nu heim med fogrum ſigre, og miklu fie og agiæti, er hann hafdi feingid i þeſſare ferd. Voru nu veitſlur giorvar i mote honum i rikinu. Og er Sigurdur hafde ſkamma ſtund heima verit, kom Reiginn ad male vid hann, og ſagde, nu muntu vilja ſteypa hialminum Fofnis, ſem þier hietud þvi. Nu hefur þu hefnt fodur þins og annara frænda þinna. Sigurdur ſvarar, hefna munum vier þad, ſem vier hofum þar um heitid, og ej fellur oſs þad ur minne.

ſig igenom troppårna / ſå at han hade båda händerna blodiga upp til axlarna; ty ſweek och undan honom alt folk dår han framgick / och kunde hwarken ſkiöld / bryngja eller hiälm hålla emot honom / och war ingen menniſkia ſom tycktes tillförende ſett ſlikan hiälte. Denna drabbning warade långe med mycket mannfall och håftigt anfall; dock ſkiedde dår / ſom ſällan plågar hända / enär landsfolket ſammanſtöter / at alt war förgåſwes / ty dår föllo ſå många af Hundings ſöners män / at de näppeligen kunde räknas. Sigurder for widare fram i ſtriden / och då gingo honom Hundings ſöner emot. Han hugger til Konung Linge / och klyfwer hans hiälm och bryngia / ſamt hufwudet och bryngiade buken. Dårefter hugger han deß broder Hiorward i twå delar / och dräpte ſå alla Hundings ſöner ſom efterlefde / ſamt måſta delen af deras krigsfolk: Sigurdur for nu hem med en fager ſeger / ſamt mycket byte och heder / ſom han i denna färden fått hade. Dårpå tilreddes i riket ſtora gäſtebud för honom. Och når Sigurder hade kårt tyd hemma warit / kom Reginn til tals med honom och ſade; nu mån du wilja ſtupa öfwerenda Fofnis hiälm ſåſom du låfwat? ty du hafwer ju hämnat din fader / och dina andra fränder. Sigurder ſwarar: wi ſkole ſom tilämna / hwad wi dårom låfwat hafwom / och det faller oß ej ur minne.

XXVII. CAP.

Sigurdur drepur Fofnir.

NU rida þeir Sigurdur og Reiginn upp a heydina, a þann farveg, er Fofner var vanur ad ſkrida, og

27. CAP.

Sigurder dräper Fofner.

NU rida Sigurder och Reigin upp til heden / på den ſorwägen / ſom Fofner war wan at ſkrida; och är det ſagt / at den ... bergs-

contigitque adeo ut obvii omnes in fugam verterentur, cum fruſtra eſſent hoſtium clypei, loricæ & galeæ, atque ipſe Sigurdus cunctis fortitudine ſuperior cenſeretur. Longum ingenti pugnatum eſt ſtrage, ſimul impetu vehementiſſimo; ceterum tandem, quod rarius accidit, ut indigenæ unanimiter confluentes fruſtra depugnarint; quandoquidem tanta Hundingianorum edebatur clades, ut numerum eorum nemo inire poſſet. Ita quidem Sigurdus inter confertiſſimos dimicans, filios Hundingi obvios habuit, ſed vero regi Lingio obverſus, galeam ejus, caput & corpus cum lorica diſſecavit. Concidit etiam iterato ictu dividuus Hiorvardus Lingi frater; cæſi deinceps omnes ſuperſtites Hundingi filii, quin & maxima hoſtium pars. Sigurdus hac ovans victoria domum rediit, opimis, quæ ſecum e prælio hocce reportabat, ſpoliis onuſtus. Paſſim etiam in regno, convivali exceptus eſt gaudio. Poſtquam autem domi breviuſcule manſiſſet, Reiginus eum ad colloquium arceſſit, tempus jam adeſſe urgens, quo ſecundum promiſſa Fafnerum debellare deberet, ſiquidem patrem reliquosque ſuos conſanguineos jam vindicaverat. Pollicebatur ille pactum ſe animo exſoluturum prono, cum id ipſum memoriæ ſuæ excidiſſe haud paſſus fuerit.

CAP. XXVII.

Sigurdus Fafnerum interficit.

COmite itaque Reigino, ad teſqua equo vectus contendit, ea nimirum via, quæ repentem paſſim Fafnerum duxerat. Et quidem narratum vulgo, altitudinem

og þad er ſagt, ad ſa hamar ſie þrytugar, er hann la a, ad vatne þa er hann drack. Sigurdur ſagde, þad ſagder þu, ad dreke ſa være ej meire enn eirn lingormur, enn mier ſyniſt veigir hans ofurmikler. Reiginn ſvarar, gior grof eina og ſeſt þar i, og þa er ormurinn ſkridur til vatns, legg þa til hiarta honum, og vinn ſvo til bana, þar fyrer fær þu mikinn frama. Sigurdur ſvarar, hvorſu mun þa veita, ef eg verd fyrer ſveita ormſins. Reiginn mællte, ej ma þier rad rada, er þu ert vid hvervetna hræddur, og er olikur þinum frændum ad hughreyſte. Nu ridur Sigurdur a heydina, enn Reiginn hverfur i burtu hræddur. Sigurdur giorir grof eina, ok er hann er ad þeſſu verke, kiemur ad honum gamall madur med ſidu ſkegge, og ſpyr hvad hann giorir þar, Hann ſeigir hid ſanna. þa ſvarar hinn gamle madur, þetta er orad, gior fleire grafer, og lat þar i renna ſveitann. enn þu ſit i eirnre, og legg til hiartans orminum. þa hvarf ſa gamle madur a burtu, enn Sigurdur giorde grafer, epter þvi ſem adur er ſagt. Og er ormurinn ſkreid til vatns, vard ſvo mikill ſkialfte, ad oll jord ſkalf i nand honum. Hann freiſte eitre alla leid fyrer ſig. Ej hræddiſt Sigurdur vid þann gny. Og er ormurinn ſkreid yfer grofina, þa leggur Sigurdur under bæxlid vinſtra, ſva vid hioltum nam. þa hleypur Sigurdur upp ur grofine, og kipper ad ſier ſverdeno, ok hefur allar blodugar hender upp ad

bergshammar / dår Fofner låg / war trettjo ſamnar til watnet / dit han plågade krypa at dricka. Sigurder ſade då: du berättade mig at denna Drake ej war ſtörre än en Lindorm / men mig ſynes hans wäg ganſka ſtor. Reigin ſwarade: giör du en grop / och ſätt dig däri / och då ormen kryper til watnet / ſtick honom då til hiärtat / och döda honom ſå / ty däraf får du mycket beröm. Sigurder ſwarar: huru ſkall jag mig bete / om jag kommer för ormens ſwett. Reigin ſade: intet råd må dig gagna / om du är wid alla ting ſå rädder / och oliker din ſlägt i modighet. Sigurder rider nu på heden; men Reigin far för räddhoga bort. Sigurder giör en grop / och når han war i detta werket / kommer til honom en gammal mann med ſidt ſkiägg / och ſpör hwad han där giorde? Han ſäger honom ſanningen. Då ſwarade den gamle mann: detta är ett oråd / giör flera grafwar / och låt däri rinna ſwetten / men ſätt dig i endera / och lägg ormen genom hiärtat. Då förſwann den gamla mann bort; men Sigurder giorde groparne i anledning af hwad redan ſagt är. Och når ormen kröp til watns / wart ſå ſtort dån / at all jorden ſkalf kring honom. Han fråſte etter alla ſidor för ſig / men Sigurder räddes icke wid denna gny. Och når ormen kröp öfwer gropen / då ſtack Sigurde honom under den wänſtra bogen / ſå at ſwärdet ſtadnade wid fäſtet. Sedan löper Sigurder upp ur ropena / och rycker åt ſig ſwärdet / hafwandes händerna blodiga alt upp til axlarna. Och når den ſtora orm kiände ſig fått ett banaſår / ſkakade han hufwudet och ſtier-

nem rupis, in qua cubaverat ille, 30 orgyarum fuiſſe, a ſummitate ſcilicet ſua ad lacum usque, ad quem aquam hauſturus ſe porrexerat. Tum Sigurdus Reiginum affatus, retuliſſe eum mirabatur, draconem illum eruca haud majorem fuiſſe, cum tamen ipſe jam cerneret, ſemitam ejus prorſus ingentem eſſe. Monuit autem Reiginus ut ſcrobem prope eandem conficeret, qua ſe condat ipſum, adeoque inde ſerpentem, quamprimum ad lacum ſe extenderet, medium perforaret; ſic enim futurum dicebat, ut ea propter magnam olim lucretur laudem. Sigurdus artem avebat ſcire, qui ſe adverſus ſerpentis cruorem munire poſſet; aſt Reiginus metu perculſus aliorſum conceſſit. Inter fodiendum apparuit Sigurdo grandævus quidam barba prolixa, quærens qvid ibi ageret? Re vero probe cognita, monuit idem, conſilium vix ex voto proceſſurum, ni plures faceret foveas, in quos cruor defluere poſſet; neceſſe autem eſſe, ut ipſe in unam earum deſcendat, & inde ſerpentis cor gladio diſtringat, Quibus dictis, mox ſenex ſe ſubduxit, Sigurdo autem foveas ex præſcripto apparante, ecce Draco ad lacum prorepens, tantum concitavit motum, ut terra circumcirca tota concuteretur Et quamvis venenum quaquaverſum eructaret, Sigurdo tamen nullum ſui incuſſit metum. Enimvero ubi primum foveam transmiſit, ſiniſtram ejus axillam gladio transfodit capulo tenus, quem tamen ipſe e fovea prorumpens, manibus retraxit ad ſcapulas usque ſanguine delibutis. Ceterum ſerpens ictum ſibi lethalem impactum animadvertens, tanta ferocia caput ſuum atque caudam commovit, ut nulla non illico rumperentur impedimenta. Jamque cum prævidebat ſe ab accepto vulnere moriturum, Sigurdum de nomine proprio

ad oxlum. Og er hinn mikle ormur kende sins bana sars; þa laust hann hofdeno og spordinum, svo ad allt brast i sundur þad er fyrer vard. Og er Fofner fann sinn bana, er hann fieck sitt bana sar, þa spurde hann, hvor ertu, eda hvor er þinn fader, eda hvor er ætt þin, ad þu ert svo diarfur, ad þu þorder ad bera vopn a mig. Sigurdur svarar, ætt min er okunnug, eg heite gofugt dyr, og a eg ongvann fodur nie modur, og eirnsaman hefe eg farid. Fofner svarar, ef þu att ongvann fodur nie modur, af hvorju undre ertu þa alinn. Og þo þu seigir mier ecke þitt nafn a banadægre minu, þa veistu ad þu lygur nu. Hann svarade, eg heite Sigurdur, enn fader minn Sigmundur. Fofner svarade, hvor eggiade þig þessa verks, eda þvi liestu ad eggiast. Hafder du ecke friett þad, hvorsu allt folk er hrætt vid mig, og vid min *Ægishialm*, enn frækur ertu sveirn, þu atter fodur snarpann. Sigurdur svarar, til þessa *hvatte* mig hinn harde hugur, og stodade til ad giort yrde þesse hinn sterka hond, og þetta hid snarpa sverd er nu kennur þu, og *far er gamall hardur, ef hann er bernsku blautur*. Fofner svarar, veit eg ef þu vex upp med frændum þinum, ad þu muner kunna ad vega reidur, enn þetta er meire furda, ad eirn bandinge hertekinn skal hafa þorad ad vega ad mier, þvi at *fa heirnir menn er frekur til vigs*. Sigurdur mællte, bregdur þu mier

ad

ten / så at alt brast i sönder / som för honom wart. Och när denna Fafner förnam sin bane / då sporde han Sigurder / ho är du? eller / ho är din fader? eller af hwad härkomst är du? emedan du är så diärf / at du torde bära wapn på mig. Sigurder swarade: min härkomst är okunnig / jag heter förnämt diur / utan fader och moder / och ensam hafwer jag farit. Fofner frågade: om du äger ingen fader eller moder / af hwad spöke är du då födder? Och fast än du icke säger mig dit namn / på min dödsdag / doch westu nu at du liuger. Han swarade: jag heter Sigurder / men min fader Sigmunder. Fofner frågade: hwem eggade dig til denna giärningen? eller hwi lät du dig därtil styrkas? hafwer du icke förnummit / huru alt folk är rädd för mig / och för min Ægis eller stridshiälm / men du fräcke swänn har haft en tapper fader. Sigurder swarar / til detta hwäste mig min hårda hug / och hiälpte mig därtil denna starka hand / samt detta mitt skarpa swärd / som du nu kiänner; ty den blir sällan wid åldren härdig / som blödig är i sin barndom. Fofner sade: jag wet at om du wäxer upp med dina fränder / då månn du töra at strida med wrett mod; men detta är mer underligt / at en krigsfånge skal hafwa dristat sig at dräpa mig / ty få fångslige äro modige til slags. Sigurder sade: förbrår du mig at jag är fiärran från mina fränder? och oansett jag warit härtagen / war jag dock ej häftad / och det fant du nu / at jag war lös. Fofner swarade: med wreda ord uptar du ehwad

jag

prio & paterno ut & familia scitatur, siquidem tantæ fuisset audaciæ, ut arma sibi inferre sustinuerit. Respondit Sigurdus genus suum ignotum esse, se tamen generosum vocari animal, neque vero patre vel matre natum unquam, sed solitariam egisse vitam. Fofnerus ideo iterato quæsivit, quod si omnino parentibus careret, necesse tamen sit fateatur, quo demum monstro prognatus fuisset? & quamvis hoc mortis suæ momento nomen reticeret, certo nihilominus se scire affirmavit, eum jam mentitum fuisse. Reponso tandem accepto, quod Sigurdus ipsi nomen, & patre Sigmundo natus esset, sceleris concitorem noscere volebat, simulq; caussam qua ipse ad illud perpetrandum allectus fuerit. Præcipue cum eum latere haud posset, omnes prorsus gentes timore sui nominis & galeæ perterritas fuisse, notum tamen sibi esse, audacem illum juvenem strenuo gavisum patre. Replicuit Sigurdus: ad hoc facinus satis sese acuisse arduam animi proprii cotem, ad effectum autem vires dedisse hanc suam fortem dexteram ensemque penetrabilem, quem jam sentiat Fofnerus ipse. Et quidem verum esse, paucos animorum consenescere solere acumine, si adoleverint mollitie. Ceterum Fofnerus animum sibi præsagire ajebat, quod si Sigurdus apud cognatos suos diutius enutriatur, iracundo etiam animo prælia gesturus sit; miraculo nihilominus se hoc ducere, quod captus bello juvenis ausus fuisset se interficere, quandoquidem perpauci captivorum animis polleant dimicandi. Sigurdus inique agere Fafnerum dixit, quod animum sibi a consanguineis remotiorem exprobraverit, & licet vel maxime aliquando captivus fuisset, se tamen vinculis unquam constrictum diffitebatur, persvassimum sibi habens Fofnerum jam expertum se solutum fuisse. Ille Sigurdum irato excipere animo quidquid loqueretur questus, minabatur

arum

ad eg ſie fiærre minum frændum, enn þott eg vera hernam, þa var eg þo ecke heptur, og þad fanſtu ad eg var laus. Fofner ſvarar, heiptyrdi tekur þu hvervetna þvi eg mæle, enn gull þetta mun þier ad bana verda er eg hefe att. Sigurdur ſvarar, *hvor vill ſie hafa all til eina dags, enn eitt ſinn ſkal hvor deya.* Fofner mællte, fatt villtu ad minum dæmum giora, enn *drucknamuntu, ef þu fer um ſja ovarliga, og bid uns logn er a lande helldur.* Sigurdur ſvarar, ſeigdu þad Fofner, ef þu ert frodur miog, hvorjar eru þær Nornir, er kioſa mog ur mædrum. Fofner ſvarar, margar eru þær ſundur loſar, ſumar eru *Aſa* ættar, ſumar *Alfa* ættar, ſumar eru ættar *Dvalins.* Sigurdur mællti, hvad hetir ſa holmur er blanda ſamann ſara læge *Surtur* og *Æſer.* Fofner ſvarar, hann ulkaftir. Enn mællte Fofner, Reiginn minn brodur velldur minn dauda, og hlægir mig ef hann velldur og þinum dauda, og fer þa ſem hann villde. Enn mællte Fofner, eg bær *Ægishialm* yfer ollu folke, ſidann eg la a arfe mins brodurs, og ſvo friſta eg eitur alla vega fra mier i burt, ad einginn þorde ad koma i nand mier, og einginn vopn hræddaſt eg, ok aldrej fann eg ſvo margan mann fyrer mier ad eg þættunſt ecke ſterkare, en aller voru hrædder vid mig. Sigurdur ſvarar, ſa Ægis hialmur, er þu ſeigir fra, giefur faum ſigur, þvi *hvor ſa er med mor-*

jag talar / men detta gull / som jag ägt / skal warda din bane. Sigurder swarar: hwar en will hafwa ägodelar til dödsdagen / men ett sinn skal hwar en dö. Fofner sade: litet wil du giöra efter mitt döme / men du låter druncknaom du far owarligt på siön / ty bid til deß det blifwer lugnt. Sigurder swarar: säg mig det Fofner / om du äst kloker nog / hwilka äro de spåkwinnor / som wälja foster ut mödrarna? Fofner swarar: många äro de / och skilgacktige; somliga äro af Asa-ätt / somliga af Alfa-ätt / somliga äro af Dwalins-ätt. Sigurder sade: hwad heter den holmen / där Surtur och Aserne sammanblanda sårens blod? Fofner swarar: han kallas oskapter. Annu sade Fofner: min broder Reigin wåller min död / och glads jag om han och blir wållande til din bane / och går det då som han wille. Widare mälte Fofner: jag bär Ägishiälm öfwer alt folk / sedan jag låg på min broders arf / och fråste jag så etter alla wägar från mig / at ingen torde komma mig när / och inga wapn räddes jag; fann och aldrig så många för mig / at jag icke tycktes starckare / men alla boro räddhoga för mig. Sigurder sade: Den Ägishiälmen du omtalar / gifwer ej mångom seger; ty eho som kommer ihop med många / måste det finna en hwar gång / at ingen är enda den starkaste. Fofner swarar: det råder jag dig / at du tager din häst / och rider bort som hastigast / ty det händer ofta / at den som får banasår / hämnar sig siälf. Sigurd sade: detta är wäl ditt råd / men annat mån jag giöra; ty jag skal fara til

aurum, quod huc usque poſſiderat, cuivis alii futurum exitio poſſeſſori. Sigurdus vero reſpondit, quemvis auro usque ad vitæ ſuæ finem delectari, etſi cunctis aliquando moriundum ſit. Ad iſta Fofnerus: quamvis pauca ſuo exemplo agere nolit Sigurdus, certo tamen ſe prædicere, eum aqua ſuffocatum iri, ni caute maria transmittat, maneatque donec ventus adflaverit ſedatior. Quæſivit tum Sigurdus, utrum adeo ſapiens eſſet, ut noſceret Parcas illas, quæ prodituros ex prægnantibus fœtus adoptare ſoleant? Reſpondit Fofnerus, multas eas eſſe & quidem diverſi generis, quasdam *Aſides*, *Alſides* & *Dvalides* quasdam. Rurſus Sigurdus de ejus percontabatur inſulæ nomine, in qua *Surturus* & *Aſiani* cruorem vulnerum commiſceant. Cumq; Fofnerus retuliſſet eam vocari increatam, addidit liquido conſtare Reginum auctorem necis ſuæ fuiſſe, ſibique adeo haud ingratum fore, ſi & idem Sigurdo mortem accelerarct aliquando, ratus ſic etiam voto eum reddendum ſuo; *galeam* vero ſe *Ægidis* omnibus formidabilem gentibus geſtaſſe, poſtquam hæreditati incubare cæpiſſet fraternæ. Præterea venenum tanta vehementia ore ſuo quaquavorſum eructaſſe, ut nemo proxima ſibi loca adire auſus ſit; nulla vero ſeſe ex timuiſſe arma, nec inter plures eum ſibi occurriſſe hominem, cui palmam non reddiderit dubiam; adeo cunctis timorem incuſſiſſe. Sigurdus contra, galeam, de qua Fofnerus locutus eſt, paucis victoriam impertire aſſerebat, ſiquidem quicunque cum pluribus congredi auſus fuerit, is tandem aliquando experiretur, quod nemo omnium fortiſſimus ſit. Monuit denique Fofnerus, ut Sigurdus conſcenſo equo, quam citiſſime domum reverteretur; cum ſæpiſſime acciderit, morti deſtinatum ſemetipſum ultum iviſſe. Sigurdus autem hoc quidem ipſius eſſe conſilium fatebatur, ſibi autem aliud omnino capeſcendum, ut nimirum ad domum Fofneri equitet comparatum ſibi immen-

ſas

morgum kemur, ma þad finna eitt sem hvort sinn, ad einginn er eirna hvatastur. Fofner svarar, þad rad eg þier, ad þu taker hest þinn og rider a burt sem skiotast, þvi þad hender optast ad *sa sem banasar fær, hefnir sin sialfur.* Sigurdur svarar, þetta er þin rad, enn annad mun eg giora, eg mun rida til bols þins, og taka þar þad mikla gull, er frændur þinir hafa att. Fofner svarar, rida muntu þar til er þu finnur svo mikid gull, ad giort er um þina daga, og þad sama gull verdur þinn bane, og hvors annars er þad a. Sigurdur stod upp og sagde, heim munda eg rida, þo ad eg miste þess ens mikla gulls, ef eg vissa ad eg skyllda aldrej deya, enn *hvor og eirn madur vill nu eirn rada sie, allt til hinn eina dags.* Enn þu Fofner liggur i fiorbrotunum, þar er þig hel hafe, og þa deyr Fofner.

til ditt nåste/ och taga dår det myckna gullet/ som du och dina frånder hafwa ågt. Fofner swarar: rida må du til des du finner så mycket gull/ som giort år i dina dagar/ och det samma warder din bane/ och hwar ens/ som hälst det åger. Sigurder stod upp och sade: hem skall jag rida/ oansett jag miste detta myckna gullet/ och om jag wiste mig aldrig skola dö; så wil och hwar och en nu ensam råda ågodelarne til sin sidsta dag; men du Fofner ligger i siältogen/ til des döden dig hafwer; och så dör Fofner.

XXVIII. CAP.

Sigurdur drepur Reiginn, og etur Fofnis hiarta.

EPter þetta kom Reiginn til Sigurdur, og sagde, heill, herra minn, mikinn sigur hefur þu unnid, er þu hefur þrepid Fofner, ad einginn vard svo diarfur firr, ad a hans gotu þorde ad sitja, og þetta fremdarverk mun uppe medann verolldinn biggist. Nu stendur Reiginn upp, og sier nidur i jordina langa hryd, og þegar mællte hann af miklum mode, brodur minn hefur þu drepid, og valla ma eg þessa verks *saklaus* vera. Nu tekur Sigurdur sverdid Gram, og þerrar a grasinu, og mællte til Reigins, fiærre gieckstu þegar eg vann þetta verk, og eg reinda þetta snarpa sverd med min-

28. CAP.

Sigurder dråper Reigin och åter Fofnes hiårta.

EFter detta kom Reiginn til Sigurder/ och sade: håll säll/ min Herre/ mycken seger hafwer du wunnit/ efter du dräpit Fofner/ på hwilkens farwäg ingen förr dristat sitja; och lärer denna berömliga giärning ihugkommas så länge werlden bygges. Nu steg Reiginn upp/ och såg länge neder i jorden/ och strax därpå sade han med mycken suckan: min broder hafwer du dräpit/ och näplig må jag låta denna giärningen saklös blifwa. Sigurder tager så swärdet Gram/ och torkar det på gräset/ sägiandes til Reigin: fiärran geck du strax/ jag begynte denna giärningen/och pröfwade jag detta skarpa swärdet med mina händer/ och min starkhet wåga-

sas illas opes, quas consangvinei ejus possiderant. Fofnerus itaque optione ei concessa inveniendi tantam auri massam, quanta unquam ejus ævo confecta fuisset, prædixit eandem non modo Sigurdo, sed & quibusvis possessoribus exitialem futuram. Surrexit ad hæc Sigurdus, asserens se domum equitaturum, quamvis vel maxime amitteret ingentem adeo thesaurum, sciretque se nunquam moriturum; fatebatur tamen nemini non arridere propriam opum possessionem ad fatalem usque vitæ terminum; neque vero jam sibi ignotum esse Fofnerum cum morte laborare, quoad inferos inviset. Et his dictis expiravit idem.

CAP. XXVIII.

Sigurdus Reiginum occidit, & de Fafneri corde edit.

REiginus Sigurdum postea conveniens, avere eum jussit, congratulatus etiam ei de egregia adeo victoria, siquidem Fofnerum interfecisset, in cujus semita nemo ante hac manere ausus sit; certoq; præsagivit isthoc facinus quamdiu ipse duraret mundus ab omnibus commeroratum iri. Surrexit deinde, oculisque diu ad terram dejectis, mox multo suspirio querebatur, Sigurdum interfecisse fratrem suum, ideoque vix se committere posse, ut illud nefarium facinus concidat inultum. Ast Sigurdus confestim apprehensum gladium Gramum gramine tersit, inque hæc verba erupit: tunc vero procul te contulisti, quamprimum ego facinus illud edere, & acutum hocce ferrum his meis experiri manibus, nec non propriis viribus

M 2 cum

minne hende ; og minu afle atta eg vid orms meigin, medann þu laſt i einum lingrunne ; og viſſir þu ecke hvort var himin eda jord. Reiginn ſvarar, Fofnir hefde matt leinge liggia i ſinu bole , ef ej hefder þu notid ſverds þeſſa, er eg giorde þa þier med minne eiginn hende, og ej hefdir þu þetta eirn unnid, og einginn annara. Sigurdur ſvarar, þa *er menn koma til vigs* , þa *er manne betra gott hiarta*, *enn hvaſt ſverd*. þa ſagde Reiginn vid Sigurd , af ahiggju mikille hefer þu drepit minn broþur, og varla em eg þeſſa verks ſaklaus. na ſkar Sigurdur hiartad ur orminum , med þvi ſverde er *Ridill* het. þa drack Reiginn blod Fofners, og ſagde , veit mier eina bæn er þier er litid fyrer, gack til ellds med hiartad og ſteik , og gief mier ad eta. Sigurdur for og ſteikte a teine ; og er freydde ur ; þa tok hann fingre ſinum a, *ſkinjandi* hvort ſteikt være, og bra fingrinum i munn ſier, og er hiarta blod ormſins kom a tungu honum , þa ſkilde hann *fuglarodd*. Og er hann heyrde ad ygdur *klokudu* a huſum hia honum , þar ſitur þu Sigurdur og ſteikir Fofners hiarta, þad ſkule hann ſialfur eta , þa munde hann verda hvorjum manne vitrare, Onnur ſagde, þar ſitur Reiginn og vill viela þann honum truer, þa mællte hin þrydja, hoggvi han þa hofud af honnm, og ma hann þa radagullenu þvi mikla eirn, þa mællte fiorda, þa være hann vitrare, ef ad hefde haft þad ſem þær hefdu radid honum , og ride ſidann til *bols* Faf-

ners

wågade jag emot ormſens magt / medan du låg i enom liungbuſka / och wiſte icke hwar himmel eller jord war. Reigin ſwarar: Fofner hade långe fått liggia i ſitt nåſte / ſå framt du ej nytjat detta ſwärdet / ſom jag giorde dig med mina egna händer / och hade du aldrig enſam detta uträttat / ej eller någon annan. Sigurder ſade : når månn komma til at ſlås / är gott hiärta dem båttre / än hwaſt ſwärd. Då ſade Reigin til Sigurder : af myckèn åhuga hafwer du dräpit min broder / men knapt är jag härutinnan ſaklös. Då ſkar Sigurder hiärtat ur ormen med det ſwärdet / ſom kallas Ridill / och drack Reigin af Fofners blod / och ſade : ſön mig ej en bön / ſom dig är lätt ; gack til elds med hiärtat / och ſtek ; gif mig det ſedan at äta. Sigurder for och ſtekte det på ſpetet / och när det ſkumades / då tog han därpå med ſitt finger / ſkiönjändes om det wore ſtekt / och ſtack ſå fingret i munnen. När då ormens hiärteblod kom på hans tunga / ſå förſtod han fogleſkri. Han hörde några nattuglor / hwilka kaklade på huſen wid honom ; och bland dem en ſåledes : där ſitter du Sigurder / och ſteker Fofners hiärta / det ſkulle du ſiälf äta / ſå worde du klokare än andra. En annan ſade : där ſitter Reigin och wil bedraga den honom tror. Då ſade den tredje : hugge han ſå huſwudet af honom / och må han då enſam råda öfwer det mykna gullet. Därpå ſade den fiärde : han wore klokare om han wille rätta ſig efter det ſom j nu råden honom / och rede ſedan til Fofners bol eller näſte / och toge det myckna gullet / ſom där är ; fore widare upp på Hindarfiäll / hwareſt Brynhilder ſåfwer / och

där

cum Draconis mole contendere vellem. Etenim in fruticeto quodam interea recubaſti, & quidem præ timore ipſe ignarus, in cœlo ne an terra degeres. Reſpondit Reiginus: profecto Fafnerus diutius in domo ſua vixiſſet, ni hoc enſe uſus fuiſſes, quem ego meis fabricavi manibus ; neque a te ſolo, nedum alio illud peragi potuiſſet opus. Sigurdus : imo vero hoc certum puta, quod cuivis ad conflictum properanti, cor intrepidum magis conducat, quam vel acutiſſimus enſis. Tum Reiginus : næ tu magna cupiditate ductus, meum interfeciſti fratrem, quamvis nec ego omni ex parte a culpa immunis ſim. Sigurdus deinceps cor Draconis exſcidit gladio Ridillo. Reiginus etiam delibato protinus cruore Fafneri, Sigurdum oravit, vellet facilis voto ſuo annuere, cor illud aſſatum ſibi porrigendo comedendum. Abit adeo Sigurdus, cumq; cor aliquantisper torruiſſet, expumantem cruorem digito tangit exploraturus num ſatis aſſatum eſſet, huncq; deinde ori admovet; ſimulatque vero cruor cordis ſerpentini linguam irrigaret, repentina cognitione linguarum, quibus volucres utantur, imbuebatur. Auditæ etiam ipſi identidem noctuæ quædam vicinam inſidentes domum, quarum prima ita garriebat : Ibi quidem tu Sigurde conſides aſſando cor Fafneri ; illud vero ipſe potius ederes, futurus ſic omnium ſapientiſſimus. Tum altera : ſedet & ibi Reiginus animo ſibi fidentem fallendi. Mox tertia : en caput ipſi amputet, quo ingens illud aurum ſolus poſſideat. Porro quarta ; ſapientior ſane eſſet, ſi veſtro conſilio obediens, extemplo equitaret ad cubile Fafneri direptum au-

reos

ners, og tæke þad ed mikla gull er þar er, og ride sidann upp a *Hindarfiall* þar sem Brinhilldur sesur, og mann hann nema þar mikla speke, og þa være hann vitur ef hann hefde hennar rad, og higde hann um sina þorf, og *þar er mier ulffins von, er eg eyrun sa*. þa mællte hin fimta, ej er hann svo hoskur sem eg ætla, ef hann ej vægir honum, enn drepid adur brodur han. þa mællte hin siotta, þad være *sniallræde*, ef hann dræpe hann. þa sagde Sigurdur, ad ej mune þaug oskop, ad Reiginn sie minn bane, og helldur skulu þeir brædur bader fara eirn veg. Bregder nu sverdino Gram, og hoggur hofud af Reiginn, og eptir þad etur hann sumann hlut af hiarta ormsins, en sumann hyrder hann hia sier. sidann hleipur hann a hestinn, og ridur epter slod ormsins Fofners, og til hans herbergis, og fann ad þad var opid, og af jarne hurdirnar allar, og þar med allur dyra umbuningurinn, og af jarne aller stockar i husinu, og grafid i jord nidur. Sigurdur fann þar *stormikid* gull og sverdid Hrotta, og tok þar *Ægishialm* og *gullbrinjuna*, og marga dyrgripe. Hann fann þar svo mikid gull, ad honum þotte von ad ej mundu meir tveyr edur þrir hestar, þad gull tok hann allt, og hafde þad i tveimur kistum miklum og storum. Tekur i tauma a hestenum Grana, hesturinn vill nu ecke ganga, og ej tiar nu ad keira hann. Sigurdur finnur nu hvad hesturinn vill, hleypur nu a bak og lystir hestinn med sporum, og rennur hann sem laus være.

där mån han lära mycken wisdom. Och då wore han den wisaste/ om han hade hennes råd/ och besinnade sin torftighet; ty där må jag wänta ulfwen/ hwarest jag ser öronen. Då sade den femte: icke är hän så mödig/ som jag ärnar/ om hän skonar honom/ och har doch förr dräpit hans broder. Sidst sade den siette: det wore et snällt råd/ at han dräpte honom. Därpå sade Sigurder/ den olyckan ej skola skie/ at Reigin blefwe sin baneman/ helldre skulle båda bröderna fara en wäg. Han drager så ut swärdet Gram/ hugger hufwudet af Reigin och äter sedan en del af ormens hiärta/ och en del giömer han hos sig. Därefter löper han på sin häst/ och rider efter ormens spår til hans härbärge/ och fann at det war öpet/ samt alla dörar/ och dörekarmar/ jämte stockarne i huset af järn/ hwilket war grafwit neder i jorden. Sigurder fann där stormyckét gull/ och swärdet Hrotta. Han tog och där Ægishialmen/ gullbrynjan och många dyra saker. Så myckét gull fann han där/ at honom tycktes likligit/ såsom 2 eller 3 hästar knapt skulle kunna mera bära; hwilket alt han börttog och giömde i 2 starka och stora kistor. Han fattade så til tömarne på hästen Grane/ men denne wille nu icke gå/ och ej ginade det at kiöra på honom. Doch besinnade Sigurder hwad hästen wille/ steg därföre på hans rygg/ och stack honom med spårorna/ hwarmedels hän sprang såsom hade han warit lös.

XXIX.

29. CAP.

reos illos thesauros, deinde vero properaret ad montes Hindenses, ubi Brynhilda delitescit, a qua egregiam discere poterit sapientiam. In eo prudentior, si ejus accepta consilia in suum converterit usum; profecto lupum inde expectaverim ubi aures prominent. Postea quinta: vix ex meo voto strenuus est, si huic pepercerit, cum tamen antea fratrem ejus occiderit. Denique sexta: utile prorsus consilium foret, si mortem ei consisceret. Sigurdus his auditis, procul abesse illud infortunium jussit, ut ipse a Reigino interficiatur, quin potius curaturum se vovit, ut biga hæc fratrum pari mortis genere periret. Mox itaque evaginato ense, caput Reigino præsecuit, dehinc altera parte serpentini cordis degustata, alteram sacco condidit. Equum etiam conscendens per semita Fafneri ad cubile ejus contendit, quod tum opportune invenit apertum, ferreis constans totum januis, postibus & columnis, ipsum vero sub terra conditum. Incidit adeo ibi in ingentem auri acervum, nec non ensem qui Hrotta vocabatur; *galeam* itidem *Ægidii* auream q; quandam loricam, præter multos alios thesauros, quos omnes sibi vindicavit. Visum quidem ipsi huic auferendo thesauro haud sufficere duos vel tres equos; exportatum tamen duabus inclusit capacibus cistis. Habenas vero equi sui Granii prehendens, hic ne hilum quidem se loco movebat, quia nec loris cæsus progredi voluit. Cognito itaque equi desiderio, mox conscenso calcaria subdidit, quo contigit, ut veluti onere caruisset omni decurreret.

XXIX. CAP.

Sigurdur finnur Brynhillde Budla dottur.

SIgurdur ridur nu langarleider, og allt þar til hann kemur upp a *Hindarfiall*, og stefnde a leid sudur til *Fracklands*. A fiallinu sa hann lios mikid, sem elldur brinne, og *lioma de* allt til himins. Enn er hann kom þar ad, var þar fyrer honum *skialdborg*, og upp a merke. Sigurdur gieck upp a skialldborgina, og sa ad þar svaf madur, og la medurinn i ollum hervopnum. Hann tok first hialminn af hofde honum, og sa ad þad var kona, hun var i brinju, og var svo fost sem hun være holldgröenn. þa riste Sigurdur ofann ur hofde brinjuna og igiegnum nidur, og igiegnum badar ermar, og beit sem klæde. Sigurdur kvad hana helldur leinge sofid hafa. Hun spurdi, hvad svo være mektugt ad beit brinjuna, og bregdur svo minum svefne, eda mun hier kominn Sigurdur Sigmundsson, er hefur hialm Fofners og hans bana i hende. Sigurdur svarar, sa er Volsunga ættar, er þetta verk hefur giort, og þad hefe eg spurt, ad þu ert rik kongsdotter, og þad sama hefur oss sagt verid af ydrum vænleik og viturleika, og skulum vier rejna. Brynhilldur svarar, tveyr kongar bordust, hiet annar *Hialmgunnar*, hann var gamall, og hin meste hermadur, og hafdé *Odenn* honum sigur heitid, enn annar *Agnar* edur *Audbroder*, og fellda eg Hialmgunnar i orustu, enn Oþinn

29. CAP.

Sigurd finner Brynhilda Budles dotter.

RJder altså Sigurd långan led/ alt til des han kommer up på Hindarfiäll/och for så leden söder til Franckland. På fiället ser han ett stort lius/ som hade där brunnit eld/ och glimmade det alt til himla. När han kom dit/ råkade han på en skiöldborg med ett märke eller fana ofwan på. Han gick där upp och såg en mann sofwa/ liggande i alla sina härwapn. Af dennes hufwud tog han först hiälmen/ och såg at det war en kwinna/ klädder i en så fastan bryngia/ som wore den wid skinnet fastgrodder. Sigurder ristade då bryngian ofwan af hufwudet enda neder igenom/ och af båda armarna/ och geck den så af som kläde; hwar på han sade/ at hon alt för länge hade sofwit. Hon frågade hwad för mägtigt det wore/ som ref af henne bryngian/ och hindrade hennes sömn? eller månn här wara kommen Sigurd Sigmunds son/ med Fofners hiälm och bane (swärd) i händer? Sigurder swarar: den samma är af Wolsunga ätten/ som detta werket har giort/ och har jag sport dig wara en rik Kongsdotter; det samma har mig om din skiönhet och wisdom warit berättat/ hwilket wi nu skolom röna. Brynhilda säger: twå kongar slogos en gång/ den ena het Hialmgunnar/ som war en gamal mann och stor krigshiälte/ och hade Oden lofwat honom seger; den andre kallades Agnar eller Audbroder/ och fällte jag Hialmgunnar i strid/ men Oden stack mig med ett sömntorn i hufwudet/ och sade mig aldrig skola

CAP. XXIX.

Sigurdus Brynhildam Budli Filiam invenit

LOngum deinde iter emensus, ad montem tandem Hindensem, viamque quæ in Franciam austrum versus ducebat perrexit. Vidit tum in vertice flammam ingentem, quæ pyræ similis ad coelum usque fulgure nictabat; huic vero ad propinquans, castellum offendit clypeis septum ac vexillis conspicuum, in quod cum ascendisset, invenit hominem alto sopitum somno, inque omni jacentem armatura. Cui galeam dum detraheret, comperiit fœminam esse lorica cinctam adeo tenaci, ut cuti fere adhæreret, quam tamen instar panni a capite usque ad imum, mucrone per utramque etiam ducto manicam, abscidit, addens eam diutius justo dormivisse. Quæsivit illa quinam tanti esset roboris, ut loricam dissecare posset, & cur se somno excitaret? numque Sigurdus Sigmundi filius galea advenisset Fofneri & gladio hujus exitio? Respondit Sigurdus, facti auctorem esse ex genere Volsungico, sibique narratum eam potentis filiam esse regis, venustam omnino & sapientem, quod ipsum jam sibi experiundum proposuerit. Brynhilda vero tum narrare, duos conflixisse reges, alterum *Hialmgunnarem*, senem quidem sed egregium heroa, cui Odinus victoriam promisisset; Alterum *Agnarem* seu Audbroderum, cumque ipsa huic opem tulisset & Hialmgunnarum prælio prostravisset, Odinum ideo flore soporifero caput sum

þinn ſtack mier *ſvefnþorne* i hofud, og kvad mig alldrej ſkyllde ſidann ſigur hafa, og kvad mig giptaſt ſkulu. En eg ſtreingda heit þar i motſad giptaſt þeim ongvum er hrædaſt kinne. Sigurdur mællte, kenn oſs rad hier ſtorra hluta. Hun ſvarar, þier munud betur kunna, enn med þockum vil eg kenna ydur, ef þad er ydar vilje, ef þad er nockud er vier kunnum þad ydur mætte lika i *runum*, edur odrum hlutum, er liggia til hvors hlutar, og dreckum bæde ſamann, og gefe *Godenn* ockur godann dag, ad þier verde vit ad minum viturleik, og þu muner þad vid rædum. Brynhilldur fyllte eitt kier og færde Sigurde og ſagde,

ſkola dårefter få ſeger / med befallning det ſkulle jag giftas. Doch giorde jag dåremot det löftet / at ej giftas någon råddan mann. Sigurder ſade: underwis mig / och tala håt större ting. Hon ſwarade: du låret wål båtre kunna / doch wil jag med nögie låra dig / om så behagas / och jag kunde det ſom dig likar i runor eller i andra ting / ehwad ſak det kan wara; och låtom oß dricka båda tilſamman / til hwilket Gudarne giſwe oß en god dag / på det du måtte bliſwa wis af min klokhet / och minnas hwad wi talom. Brynhilda fyllte så ett kiäril / och förde det til Sigurder / ſågiande:

Bior fære eg þier,	Öl förer jag dig
Brinþings apalldur,	Bryngjat things apal (kiämpe)
Magni blandinn	Med ſtarkhet blandat
Og meiginn *Tyre.*	Och Tyrs ſtyrkja.
Fullur er lioþa	Fullt år det med kwåden /
Ok liknſtafa,	Kåſtliga ſtafwar /
Godra galldra	Spåkonſter goda
Og gamanruna.	Och gammanruner.
Sigrunar ſkaltu kunna	Segerrunor ſkall du kunna /
Ef þu villt ſigur hafa,	Om du wilt ſeger hafwa.
Og riſta a hiollte hiors,	Å ſwårdsfåſte dem riſta /
Sumar a vetrinum, (vættrunum)	Somliga på ſwårdsbandet /
Sumar a valbauſtum (valbiſtrum)	Somliga på giördelen.
Og nefna tviſvar *Ty.*	Nåmn så twå gångor Tyr.
Aulrunar ſkalltu kunna,	Ölrunor du kunna ſkal
Ef þu villt a annazt kvon	Om du wilt at kwinnan dig
Veli þik i trygþ ef þu truer,	Som du ſåkert trot / ej ſkal beſwika:
A horni ſkal þær riſta	Å horne du riſta dem
Og a handar baki	Och å handbaken /
Ok merkia a nagle Nauþ.	Och märkia å naglen Naud (Naudar eller Hagglsätts Runor)
Full ſkall ſigna	Drycken du ſigna ſkal /
Og vid fare ſia	Och ſe dig wål före /
Ok verpa lauk i laug.	Och kaſta lök i wattne.
Biarg-	Hiälp-

um percuſſiſſe, ſimul & pronuntiaſſe, ſe nulla poſtmodum victoria potituram, in matrimonum tamen aliquando collocatum iri; ipſam autem contra voviſſe, nulli ſe nupturam, qui formidine caperetur aliqua. Sigurdo tum majora Brynhildæ conſilia cupienti, illa modeſte reſpondebat, quod quamvis meliora eum ipſum noſcere probe ſciret, vellet tamen doctrinam ſuam ſerio petenti ambabus communicare, ſi quid ei placuerit, quod in runis ipſa ſciat vel aliis rebus quibuscunque cognitu neceſſariis, Compotatione interum ſe mutuo exhilaraturos, invocatis ſimul numinibus pro felici die, ut ex ſua deinde is ſapiat eruditione, memorique recondat mente, quæ ipſa conſultaverit. Poſtea craterem mero infuſum Sigurdo porrexit, hoc addito ſermone: *Cereviſiam tibi offero, loricati fori columna (heros), magna miſtam Tyri vi & efficacia; repletam metris, propitiis characteribus, bovis incantationibus & jucundis runis.* Victoriales runas *callere debes, ſi ab hoſte palmam referre cupias; capulo eas incide enſis, quasdam balteo, quasdam ſuccingulo, & bis Tyrum invoca.* Cereviſiarias runas *uſurpato, ne alius uxor decipiat te ſecurum, & fidem ei habentem; cornu illas inſculpito & exteriori manus tuæ parti, notato etiam in ungue Naud (runarum genus Naudarætt, Hagalsætt dictum.) Scyphum potu repletum conſecrabis, ut a periculo tibi caveas, porrum etiam in aquam conjicies.* Auxiliatrices runas *diſces, ſi ſervare vis, & levare fœminam partu; volæ eas*

incide

Biargruner ſkalltu kunna,
Ef þu biarga vill,
Ok leyſa kind fra konom,
A loſa ſkal þær riſta,
Ok of liþu ſpenna,
Ok bidja þa *Diſer* duga.

Hiälprunor du kunna ſkalt/
Om du wilt hiälpa
Och frälſa barn frå födſlokwinnor.
På handloſwen dem riſta/
Lederna och omſpenna/
Bed ſå Diſorna duga.

Brim (Brun) *runir* ſkalltu kunna,
Ef þu villt borgid hafa,
A ſunde ſeglmarom,
A ſtafne ſkal riſta,
Og a ſtiornar blade,
Og leggia eld i orfal.
Erat ſva brattur breke,
Ne ſva blar unnir,
þo komſtu heill af hafe.

Swall (Bränn) runor ſkal du lära/
Om du wilt hiälpt haſwa
På ſiön ſeglande häſtar (ſkutor)
Å ſtammen dem riſta/
Och å ſtyrebladet/
Lägg ſedan eld i de urfallnas ſtälle;
Om ſå är giort/ wore ſiön än brantare
Och wågarne blåare/
Doch komſtu hel af haſwe.

Lim (Lin) *runer* ſkaltu kunna,
Ef þu villt Lekner vera,
Ok kunna ſar ad ſia,
A berke ſkal þær riſta
Og a bari vidur,
þeim er luta auſtar limar.

Trä (Len) runor ſkal du kunna/
Om du wilt läkare wara/
Och kunna ſår at ſe.
A barken du riſta dem/
Och å de träns blader
Hwars lommar (kwiſtar) öſter ut luta.

Malrunir ſkalltu kunna,
Ef þu villt att mage þer
Heiptum gialld a harm,
þær um vindur,
þær um vefur,
þær um ſetur,
Allar ſamann a þvi þinge,
Er þioþir ſkulu i fulla doma fara.

Målrunor du lära ſkalt
Om du wilt ſtå mot fränders hot;
Och deras harm wedergiälda.
De ſkola riſtas å windar/ (windas)
Och å wäningar (weſwas)
Samt å ſäten/ (ſättjas)
Allaſaman å det thinge/
Då folk ſkola i fullan dom fara.

Hugrunir ſkalltu kunna,
Ef þu villt hvorjum vera
Godſvinnari gumna,
þær umræd
þær ofreiſt
þær umhugdi Hroptur.

Hugrunor du kunna må/
Om du för hwarjom
Wil hederligare wara.
Dem har radat
Så och förſt riſtat/
Hroptur (Oden) med ſitt ſnille.

Af þeim legi,
Er lekit hafþe,
Ur hauſe Heiddraupnis,
Ok or horne Hoddropnis;
A biarge ſtod,
med brimis eggiar,
hafde ſer a hofde hialm.

Af den wätſka/
Som runnen war
Af Heidropnis hufwud
Och Hoddropnis horne/
Då han å berget ſtod
Med brinnande ſwärde/
Och hiälm hade å hufwud.

þa mællte Mimis hofuþ
Froþligt iþ fyrſta orþ,

Då talte Mimis hufwud
Frodligt hit förſta ord/

Ok — Sade

incide, artus etiam conſtringe ſimulque ingemina Diſarum (Dearum) opem. Fluctuales runas *addiſcas, ſi velis naves in mari periclitantes conſervare; puppi incidas eas, atquè gubernaculo; lacunas deinde elapſarum igne luſtrabis, (in ſpumeas undas carina preſſas ignem injicies.) Hoc ſi feceris, vel inter ſæviſſimos maris æſtus fluctusque cæruleos, ipſe incolumis diſcedes.* Arboreas runas *cognitas habeto, ſi medicum agere velis, & vulnera explorare; hæ cortici incidantur foliisque arborum, quæ orientem verſus inclinant.* Logorunas *noſſe debes, ſi cognatorum minas & injurias ulciſci velis; eas ſepimentis, tentoriis & ſedilibus inſculpito, (torque, circumvolve & applica) omnes in eo foro, ubi homines ad juſta congregantur judicia.* Cordiales runas *adhibendas ſuadeo, ſi velis quorumvis tibi animos conciliare; illas explicuit, illas exaravit, illas excogitavit Hropturus. Ex illo liquore qui deſtillavit e capite Heidraupni, & cornu Hoddropnis dum in mon-*

Ok ſagþi ſanna ſtafe.	Sade ſanna ſtafwar.
A ſkylde kvaþ riſtnar	Riſtade å ſkiölden /
þeim er ſtendur,	Som beråttades ſtånda
For *ſkinanda* Goþi.	För ſkinande Guden.
A eyra Arvakurs,	Å Arwakers öra /
Og a Alſuins hofe,	Och å Alſwins hofwar /
A þvi hvele er ſnyſs	Å hiulet ſom rullar
Under reid Raugnis,	Under Raugnis kiärra /
A Sleipnis tonnum	Å Sleipnis tänder
Ok a ſleda fiotrum,	Och ſlåda fiättrar /
A biarnar hrammi,	Å biörna ramar
Ok a Braga tungu.	Och Brages tunga.
A ulfs kloin	Å Ulfsklöna
Ok a arnarneſe,	Och örnanäſwet /
A blodgom vængjom	Å blodiga wingar /
Ok bruar ſporde,	Jämwäl broendar.
A *lauſnar* loſa	Å förſonande handlofwar
Ok a liknar ſpore.	Och hiälpſama ſpårr.
A glere ok a gulle,	Å glas och gulle
Ok a gumna heillum,	Och folkſens bohag /
I vine ok i virtri	J win och bär /
Ok Vaulu ſeſse,	Och Wolas ſäte /
A Gugnis odde	Å Gugnis udde /
Ok a Grana brioſte,	Och Granes bröſte /
A Nornar nagli	På Nornars naglar /
Ok a nefe Uglu.	Och uglans näſwe.
Allar voru afſkafnar,	Alla riſtade
þær er voru a riſtnar,	Wore afſkafne /
Ok hverfdar vid hinn *helga miod*,	Som blandade med heligt miöd
Ok ſenþir a vida vega.	Skickades wida wägar.
þær ro med Aſum,	De åro med Aſar /
þær ro med Alfum,	De åro med Alfar /
Sumar med viſum Vaunom,	Somlige med de wiſa Waner /
Sumar hafa menſkir mennn.	Somliga hafwa och menniſkior.
þad eru bokrunir,	Deße äre bokruner /
þat eru biargrunir,	Och hiälperuner /
Ok allar alruner,	Alla ölruner /
Ok mærar meiginn runir,	Och unga kraftrunor.
Hverjom þær kna,	De ſom dem kunna
Ovilltar ok oſpilltar	Owillta och oſpillta /
Ser at heillom hafa;	Hafwa däraf nytta.
Niottu ef þu namt,	Niuttu dem / om du lärt /
Uns riufaſs Reiginn.	Til deß gudarne ſig söndra.

Nu   Nu

monte ſtaret fulgido acumine (gladio) & galea caput munitus. Dumque Mimeri caput ſapiens ederet prima verba, proferretque veros characteres, quos clypeo narrabat inciſos illi, qui collocatus eſt ante fulgidum numen. Item Arvakuri auri & ungulæ Alſuinui; illi rotæ, quæ rotatur ſub curru Raugni; Sleipni dentibus & rhedæ lingulis; urſi pedi Bragiq; lingvæ. Lupi ungvibus, & aquilæ roſtro; ſangvineis alis, pontisq; extremitatibus; redemptoriæ volæ & propitio veſtigio. Vitro & auro, virorum inſtrumentis, vino & frutici, Vauli ſedili, Gugneri mucroni, Grani pectori, Nornarum (fatidicarum) unguibus, roſtro noctuæ. Omnes fuerunt abraſæ, quæ erant inſculptæ, & admiſtæ ſacro mulſo, emiſſæ etiam per latas vias. Illæ ſunt cum Aſis, quædam cum ſapientibus Vanis, quasdam habent homines. Hæ ſunt librariæ *runæ, hæ ſunt* auxiliares *runæ, omnes* cereviſiariæ *runæ, &* recentes prævalidæque *runæ. Quicunque illas callet, non confuſas nec incorruptas, in ſuum uſum vertat; utere adeo ſi eas didiceris, quoad disgregentur Reigini.*

Nu ſkalltu kioſa,
Als er þier
Koſtur um bodinn,
Hvaſs vapna Hlinur,
Sogn eþur taugn.
Haf þer ſialfur i hug,
Aull eru meni ofmetinn.

Sigurdur ſvarar,
Munka eg flyja,
þott mig feigann vitir,
Eink at ek med bleidi borinn.
Aſtraþ þin
Ek vil oll hafa
ſvo leinge ſem eg lifé.

Nu ſkalltu wälja/
Medan dig wilkoret
Är nu tilbudit/
Af den hwaßa wapngudinnan (Hlina.)
Säg nu ut/ eller tig/
Haf dig ſiälf i hug/
Alla ſaker äre dig dryge.

Sigurder ſwarar:
Jag må ej flyja
Skiönt jag mig fegan wiſte/
Ty med blödighet jag ej är boren/
Dina wänliga råd
Wil jag alla haſwa
Så länge jag leſwer.

XXX. CAP.

Brynhilldur leggur Sigurde heilræde.

SIgurdur ſagde, alldrej finſt þier vitrare kona i verolldu, og kenn enn fleire ſpeke rad. Hun ſagde, heimillt er þad ad giora ydat vilja, og giefa heilræde fyrer ydar epterleitne og viturleik. þa mællte hun, *ver vel vid frændur þina, og hefn litt motgiorda vid þa, og ber vit og þol, og tekur þa vid langiædlegt lof. Sia vid illum blutum, bæde meyar aſt og manskonum, þar ſtendur opt illt af. Ver litt misbuga vid ovitra menn a fiolmennum motum, þeir mæla opt verr enn þeir vita, og ertu þegar bleydemadur kalladur, og ætladur ad þu ſiert ſonnu ſagdur, drep han annars dags og gialld honum ſvo heiptyrde. Ef þu fer þann veg er vondar vættur biggja, ver var um þig, tak þier ej herberge nærre gotu, þott þig natte, þvi opt bua þar illar vættur, þær menn villa. Lat ej tæla* þig

30. CAP.

Brynhilda meddelar Sigurder goda råd.

SIgurder ſade: aldrig fins någon wiſare kwinna i werlden/ och lär mig änn flera råd. Hon ſwarade: billigt må jag giöra din wilja/ och gifwa goda råd/ för ditt efterſökiande och klokhet. Och började hon nu ſåledes: war wänlig wid dina fränder/ och hämna ej giärna deras brott/ utan lid och tål/ ſå har du därföre et långt och frögdeſamt lof. Se dig före wid ilaka ting/ både i älſkog med jungfrur och hustrur; ty däraf orſakas ofta mycket illt. War icke mißhugad eller klenmodig wid owettiga männ å folkrika möten; ty de tala ofta wärre än de weta/ och blir du ſtrax kallad rådder/ ock menar man at ſå wore i ſanning om dig ſagt; en ſådan må du dräpa andra dagen/ och löna honom ſå ſitt ſåwiſka tal. Om du far den wägen/ där ilaka troll bo/ ſå war wahr om dig/ och tag icke härberge nära wid wägen/ ſkiönt det om nattetid wore; ty ofta

(Dii) *Jam eligere debes, ſiquidem optio tibi data ſit ab acutorum armorum Dea; dicas vel taceas, ipſe tamen adve: tas animum, omnes enim jam tibi comparavi.* Reſpondebat ad hæc Sigurdus: *fugere nequeo etſi fata mea norim, neque vero natura meticuloſus ſum, humana tua conſilia aveo cuncta accipere quousque vixerim.*

CAP. XXX.

Brynhilda cum Sigurdo ſana communicat conſilia.

SIgurdus denique eam ſapientia cunctis in mundo prævalere hominibus aſſeruit, pluraque ut depromeret ſapientiæ ſuæ monita rogavit. Illa æqvum utique eſſe reſpondebat, ut deſiderio ejus jam ſatisfaciat & conſilia det; quæ ipſe denuo tantopere ſatisque ingenue efflagitavit. In hunc itaque modum ordiebatur: *Amicis tuis faveto, & delicta eorum haud facilis ulciſcitor; perferendo enim & tolerando laudem tibi diuturnam comparabis. A ſuſpectis tibi caveto rebus, amore videlicet tam virginum quam uxorum; hinc enim multa proveniunt damna. Neque vero inſipientibus admodum cedere, vel cum iis rixari decet in publicis conventibus; hi quippe pejora ſæpe effutiunt verba, quam quæ ipſi intelligant; ſi ſecus faxis, te ceu meticuloſum diffamabunt; quin adeo ipſe, injurioſum ejusmodi hominem poſtero die occidas, & contumelioſa ſic diluas verba. Si ingreſſus fueris viam genius maleficis*

þig fagrar konur, þott þu fiert ad veitslum, svo þar standi þier fyrer svefne, eda þu faer af þvi hugar ecka, teyg þær ei ad þier med kossum edur annari blidu. Ef þu heyrer oskickannleg ord druckinna manna, deil ei vid þa, er vindrucknar menn tapa vite sino, slikir blutur verda morgum ad miklum mottreg edur bana. Berst helldur vid ovine þina, enn þu fiert blaudur, og sver ei rangann eid, þvi grimm hefnd filgir grida rofe. Gior rækelega vid dauda menn, sottdauda eda sædauda, eda vopndauda, bu þu vandlega um lik þeirra. Og ecke fyrer þeim er þu hefur felldann fyrer fodur, edur brædur, edur annara frænda, þott ungur sie. þvi opt er ulfur i ungum syne. Sia vandlega vid vielrædum vina þinna, enn litt meigum vier sia fyrer um ydart lif, enn ei skillde hatur maga a þig koma. Einginn finst þier vitrare kona, og þess sver eg ad þig skal eg eiga, þott eg kiose um alla menn, og þetta bundu þaug eidum med sier.

ta bo där skadeliga troll / som folket förwilla. Låt ej fagra kwinnor locka dig / skiönt du är i gästabud / at du om dem ej må dröma / eller få sinnes kwal; böj dem ej til dig med kyßar eller annan blidskap. Om du hörer ofickeliga ord af druckna månn / så träť ej med dem; ty de windrucknè mista sitt wett / och slika saker warda mångom til stor bedröfwelse och bane. Slåß heller med dina owänner / än at du är blödiger / och swär ej wrångan ed / ty en grym hämnd följer på fredsbrott. War bekymmersam om soldödemänn / druncknade eller wapndöde / och laga granneliga om deras lik. Men war icke säker för den / hwars fader / eller broder / eller andra hans fränder / du måste hafwa fällt / skiönt han är unger; ty ofta är ulf i en ung son. Se dig granneliga före wid dina wänners listigheter; men wi låre litet kunna förese din lifstid / doch fruchtar jag / at du blir hatad af dina swågrar. Sigurd swarade: ingen kwinna fins wisare än du / och det swär jag / at jag skal åga dig / fast jag hade wahl hos alla menniskior; hwilket de och sin emellan med ed bekräftade.

XXXI. CAP.

Um herklæde, alit og hattalag Sigurdar.

NU ridur Sigurdur a burtu, hans skioldur var svo margfaldur og laugadur i rauda gulle, og skrifadur a eirn dreke, hann var dockbrun a hid efra, enn fagurraudur hid nedra; og þann veg var hans hialmur og sodull og vopn. Hann hafde gullbrinjuna, og oll hans vopn voru *gulle buenn*, og þvi næst dreka markadann a þeim er frætt hafa ad hann drap þan mi-

31. CAP.

Om Sigurds härklädnad / skapnad och seder.

SIgurd red nu bort. Hans skiöld war margfaldig / och bestruken med röda gullet / och hade en Drake påristad / som war swartbrun ofwan til / samt rosenröd nedan til; åfwen lika war hans hiälm / sadel och wapn. Han hade och en gullbryngja / och alla hans wapn woro gullbonade. Men draken war därpå utmärkter därföre / at hört honom hafwa dräpit den stora draken / som

ficis obsitam, cave sis tibi; neque est ut hospitium tibi propter viam capias, si vel maxime ipsa tibi nox immineret. Ibi etenim sæpe spectra oberrant, quæ homines in devia abducunt. Illecebras cave speciosarum mulierum, maxime in conviviis, ne tibi in somniis appareant & animi proliciant angorem; ipse nec eas suaviis vel aliis blanditiis allicito. Si inhonesta ebriorum hominum audiveris verba, tunc a mutuis abstine rixis, nam vino madidi desipiunt; secus vero facta, mærorem tibi consciscunt, imo mortem. Hostes potius profligandos, quam timendos puta. Perjurium cave committas, quia publicæ securitatis violatio vindictam comitem habet funestam. Justa benevole facienda velim pereuntibus sive naufragio sive armis, funeraque eorum religiose efferenda. Nequaquam vero securus esto ab occisi patris, fratris vel aliorum cognatorum filio; quia tenello filio sæpe lupus inest. Nec minus suspectas habeto insidias amicorum tuorum. Equidem omnia vitæ tuæ fata haud prævide-rim, vereor tamen ut odium affinium tuorum effugere possis. Ita vero Sigurdus laudata ejus summa sapientia, juramento asseruit se illam in uxorem ducturam, si vel ex cunctis hominibus aliam eligendi optio ipsi daretur. Atque in id ipsum mox mutuo data acceptaque consentiunt fide.

CAP. XXXI.

De armatura, facie & indole Sigurdi.

HIs ita peractis abivit Sigurdus, scutum gerens multiplex, auroque abductum; insculptum etiam Dracone, cujus superior pars fulvo colore, inferior autem flam-

mikla drek, er *Væringiar* kalla Fofner. Og þvi ero vopn hans oll gullebuinn, og brun ad lit, ad hann er umfram alla adra menn ad *kurteiſe* og hæverſku, og nalega ad ollum hlutum. Og er talder eru allir kappar þeir hinir ſtærſtu og frægustu og hofdingiar, þa mun hann jafnann fremſtur taldur, og hans nafn geingur i ollum tungum fyrer *nordann Gricklands haf*, og ſvo mun vera medann verolldinn ſtendur. Har hans var brunt og fagurt ad lita, og for i ſtor locka, ſkeggit var þickt og ſkamt, og med ſama lit, hanefiadur var hann, og hafde breitt andlit, og ſtor beinott. Augu hans voru ſvo ſnor, ad fair kunnu i ad lita, edur under hans brun. Herdar hans voro ſvo miklar ſem tveyr menn væri ad ſia. Hans likame var ſkapadur allur vid a hæd og digurleik, og þann veg ſem beſt ma koma, og er þad mark um hans hæd, ad þa er hann girder ſig ſverdinu Gram, enn þad var ſio ſpanna hatt, og er hann od rugakurinn fullvaxin, þa tok dockſkörinn a ſverdinu a knie upſtanda, og hans afl og voxtur var mikill. Vel kunne hann *ſverde* ad beita og *ſpiote* ad ſkiota, og *ſkapte* ad varpa, og *ſkyllde* ad hallda, *boga* ad ſpenna, edur *heſte* ad rida, og margſkonar kurteiſe nam hann i æſku. Hann var *vitur* madur ſvo hann viſse fyrer oorna hlute, hann ſkildi *fugla rodd*, og af ſliku komu honum faer hluter ovart.

ſom af Wäringarne kallas Fofner. Och tö woro alla hans wapn ſå gullagde och bruna til färgen, at han öfwergeck alla andra månn i behagelighet och ſkickelighet, ſamt nåſtan i alla mål. Och då alla de ſtörſta och berömligaſta kiämpar wordo nämde, blef och han altid förſt ihugkommen; ſå at hans namn wart gångſe i alla tungomål, nordan för Greklands haf, och lärer ſå ſke medan werlden ſtår. Hans hår war brunt, fagert til färgen, och for i ſtora låckar; ſkiägget war tiockt, och kårt, af ſamma färg; han war högnäſader, hade brett anlete och högbenigt. Hans ögon woro ſå lyſande, at få kunde åſkåda dem eller ſe under hans ögonbryn. Axlarna woro ſå ſtora, ſåſom twänne månns tilſamman. Hans lekam war hög och klock, och på alt ſätt prydelig; warande det ett märke til hans höghet, at när han omgiordade ſig med ſwärdet Gram, ſom war ſiu ſpånn högt, och wadade genom fullwäxta rågåkren, då räckte dockſkon på ſwärdet allenaſt til högſta axen. Så at hans afl och wäxt war mycket ſtor. Wäl kunde han fäckta, ſkiuta med ſpiut, kaſta ſkaft, hålla ſkiöld, ſpenna båga och rida häſt: deſsutan lärde han många andra hurtigheter i barndomen. Så wis war han, at honom wore tilkommande förändringar i landet kunniga; han förſtod foglarop, hwarmedelſt honom få ting oförwarande hände. Han talte långe och wäl, hwarigenom ſkedde at han icke åtog ſig något ärende at framtala, förr

flammeo tincta erat. Ad quem plane modum etiam galeam ſuam, ephippium & reliquam armaturam ſignatam habuit. Erat ipſi præterea lorica aurea, aliaque pariter auro fulgentia arma. Dracone autem fulgebat, in monumentum occiſi a ſemet ſerpentis illus ingentis, quem *Væringi* Fofnerum vocitare ſolent; ideo vero arma ejus univerſa obryzo conſpicua erant, & colore fulvo, quod alios omnes humanitate, ceteriſque animi corporiſque dotibus ſuperaverit. Etenim quotiescunque contingeret inſigniores quosvis ac celebriores recenſeri heroas, toties ipſe primo cenſitus fuit loco; adeo nomen ejus cunctis gentium linguis, quæ *Ægeum* a borea ſpectabant *mare*, concelebrari meruit; neque dubium, quin hæc ipſius laus parem cum mundo ipſo diuturnitatem habitura ſit. Cæſaries ipſi fuſca erat & decora; crines in ampliores excurrentes circulos; barba denſa & brevis, eodem ſuperbiens colore; naſus reſimus, lata facies & tuberoſa. Oculorum tanta acies, ut intuentes confunderet, & pauci ſupercilia ejus ſubire poſſent. Interſcalpium tam vaſtum, ut duorum crederes hominum menſuram æquare; corporis eximia proceritas ac craſſities, utriſque tamen optima proportio. Enimvero ſtaturæ proceritas vel inde dinoſci poterit, quod cum gladio VII. ſpithamas longo pervaderet agrum ſiligineum eundemque maturum, cuſpis ſummas duntaxat attigerit ariſtas. Adeoque robur ei & ſtatura inſignis erat. Et quidem *gladio* certare, *tela* ejaculari, *haſtilibus* collineare, *ſcutum* tenere, *arcum* tendere, *equo* inſidere, omnium optime novit; ne dicam plures, quas juvenis didicerat, artes illuſtres. Denique tanta abundabat ſapientia, ut rerum inſolitarum præſcius eſſet, *aviumque voces* calleret, unde pauca ex improviſo ei obvenerunt. Sermonem habuit latum & ornatum, quo contigit, ut vix aliquam cauſſam ſuſciperet perorandam, quin cunctis eo caperetur ſenſu, quo ipſe vellet.

ovart. Hann var langtaladur og malsniall, so ad ecke tok han, þad erinde ad mæla, ad hann mundefyrr hætta, enn svo sindist ollum, sem ongva leid mun eiga ad vera, utann sem hann seigir. þad er hans skemtun, ad veita lid sinum monnum og rejna sialfann sig i storrædum og taka fie ad sinum ovinum, ei skorte hann hug, og alldrei vard hann hræddur.

XXXII. CAP.

Sigurdur finnur Brynhillde, og sver henne trunadar ejd.

Sigurdur ridur nu þar til hann kemur ad einum miklum *bæ*, þad ried fyrer eirn mikill hofdinge, sa er *Heimer* hiet. Hann atte sistir Brynhilldar, er Beckhilldur hiet, þvi hun hafde heima verid og numid handnirder, enn Brynhilldur for med hialm og brinju, og gieck ad vigum, og þvi var hun kollud Brynhilldur. Heimir og Beckhilldur attu eirn son, er Alsvidur hiet, manna kurteisastur. þar lieku menn ute, og er þeir sia reid mansins ad bænum, hætta þeir leiknum og undrast manninn, þvi ad þeir hofdu ongvann slikann sied, geingu i mote honum, og fognudu vel. Alsvidur bydur honum med sier ad vera, og af sier þiggia slikt er hann vil, han þiggur þad, honum er skipad veglega ad þiona. Fiorer menn hofu gullid af hestunum, en fimte tok vid honum. þar matte sia marga goda gripe og fasiena, var þad ad *skiemtan* haft, ad sia *hialma*, *brinjur*, og stora *bringa*, undurlega mikil *gullstaup*

förrän det war af honom så tilämnat / at han hade hos alla ett oemotsägeligit jaord. Det war hans lust och skiämtan / at hiälpa sina männ / och försöka sig siälf i stora ärender / samt taga ägodelar af sina fiender. Aldrig frö honom hug / ej eller sann man honom wara rädder.

32. CAP.

Sigurder finner Brynhilda / och swär henne troheets ed.

Sigurd rider nu til dess han kommer til en stor by eller stad / för hwilken en mägtig höfdinge / benämd Heimer rådde / som hade til hustru Brynhildas syster Beckhilda / ty hon hade warit hemma och lärt fruntimmers handtwärk och slögder; men Brynhilda for med hiälm och bryngia / och slög sig til krigswäsende / hwaraf hon blef kallad Brynhilda. Heimers och Beckhildas son het Alswider / en den höfligaste karl. Där lekte då folk ute på marken / och när de sågo mannen framridande til byen / stannade de med leken / och undrade på honom / ty de hade ingen slikan sett / och gingo så emot honom och fägnade honom wäl. Alswid böd honom wara hos sig / och njuta slikt han wille. Han tog emot tilbudet / och blef så honom en hederlig tienst bewisad. Fyra männ häfde gullet af hästen / den femte tog emot honom. Där måtte man se många goda och sällsynta saker / och war deras skiämtan at åskåda hiälmar / bryngjor / stora ringar / och underliga stora gullstop / samt allskiöns härwapn. Sigurd dwaldes där län-

vellet. Oblectamento ipsi erat, amicis auxilia præstare, semetipsum dubiis explorare periculis, hostes vero pecuniis mulctare. Et quia heroico semper erat animo, tantum abfuit, ut timore unquam percelleretur.

CAP. XXXII.

Sigurdus Brynhildam invenit, & jurata sese ei obstringit fide.

Equitabat adeo & hinc Sigurdus, donec ad civitatem quandam magnam deferretur, cui princeps eximiæ famæ *Heimerus* dictus præerat. Conjuge is gaudebat nomine Beckhillda, sorore Brynhildæ, sic vocata, quod scamnis plerumque veluti affixa artificiis muliebribus adsuevisset; soror vero, quod galeam loricamque induta, præliis interesse voluisset, nuncupata adeo Brynhillda i. e. *Hillda loricata*. Prædictorum conjugum filius vocabatur Alsuidus, vir urbanissimus. Hic tunc cum aliis colludebat sociis, ut primum vero adpropinquantem villæ conspicantur, ludo mox desistunt, virum mirati, quod æqualem nunquam antea vidissent. Alsuidus mox ceteris stipatus, obviam ei procedit venerabundus, oblataque ipsi apud se manendi & quidquid unquam vellet accipiendi venia, facile exorato honesta præstitit servitia. Deinde quatuor omnino ministri thesauris deponendis adhibiti, quintus vero custodiam equi egit. Tum quidem multæ eædemque pretiosæ & raræ oculis spectantium oblatæ sunt res, inque deliciis habitum lustrare galeas, loricas, vestes, armillas, eximiæ

ſtaup og allſkonar *hervopn*. Sigurdur dveldſt þar leinge i mikillre ſæmd, ſpyrſt þetta frægdarverk um fiarleg lond, ad hann hefur þann mikla dreka drepid. þeir undu ſier nu vel, og var hvor odrum hollur, og hofdu ſier þad ad *ſkemtan*, ad *bua vopn* ſin, og ſkiota *orvom* ſinum, og beita *haukum* ſinum. þa var heimkominn til Heimirs Brynhilldur *vinkona* hans og foſtra hans, hun ſat i nockru ſkemmu vid meyar ſinar, hun kunne meira hagleik enn adrar konur. Hun lagdi ſinn *borda* med gulle, og ſaumade a þaug *ſtormerke*, er Sigurdur hafdi giort, drap ormſins, og upptæke fiarins, og dauda Reigins. Og eirn dag er fra þvi ſagt, ad Sigurdur reid a ſkog med hunda ſina og hauka, og mikill fiolmenni, og er han kom heim, flaug hans haukur a haan turn, og ſettiſt vid eirn glugga. Sigurdur for nu epter haukinum, og ſier eina fagra kouu, og kemur ad þar Brynhilldur er, honum þikir umvert alltſamnn, bæde um fegurd hennar, og þad hun giorer. Kemur i hollina, og vil ongva ſkemtun vid menn eiga. þa mællte Alſvidur, þvi eru þier ſvo *falater*, þad harmar oſs þina vine, eda þvi mattu ei glede hallda, haukar þin er hlaupa, og ſvo heſtur Grane, og þeſs faum vier ſeint bot. Sigurdur ſvarar, goder viner, hejrid hvad eg *huxa*, minn hauk flaug i eirn turn, og þa er eg tok hann, þa ſa eg eina fagra konu, hun ſat vid eirn gullegan borda, og las þar a min umlidinn og frammkominn

minn

långe i ſtor heder / och ſpordes deß berömliga wärk öfwer aflägſna länder / at han hade dräpit den ſtora drakan. De tyckte nu och wäl om ſitt tilſtänd / och woro hwarandra trogna / hafwande det til ſkiämtan / at bona ſina wapn / och jaga med hökar. Då war til Heimer hemkommen Brynhilda / hans förtrogna wän och foſterdotter. Hon ſatt i en kamare med ſina möjor / och kunde flera ſlögder / änn andra kwinnor. Hon anlade ſin bordering med gulltråd / och ſömade därå de ſtora giärningar / ſom Sigurder giort / ſåſom ormens dråp / ägodelarnas ſkiöflande / och Reigins död. Det berättes och at Sigurder red til ſkogs en dag med ſina hundar och hökar / i följe af ſtort ſällſkap / och när han kom hem / hade en hans hök flugit på ett högt torn / och ſatt ſig wid en glugga. Ty for han efter honom / ſåg ſå en wacker kwinna / och kom där Brynhilder war; honom behagade altſamman / ſå hennes fägring / ſom arbete. Han ſtiger in i ſalen / och wil ingen ſkiämtan hafwa med någon menniſkia. Alſwider ſade då: hwi är du ſå fåtaluger? det harmar oß dina wänner / eller hwi wil du ej wara luſtig? din hök är bortlöpter / ſå och häſten Grane; och få wi ſent bot därföre. Sigurder ſwarade: hören / gode wänner / hwad jag huxar / min hök flög på ett torn / och när jag tog honom / ſåg jag en fager kwinna ſittjande wid en gullbörderad tappet / och las hon där å mina framledna och giorda wärk. Alſwider ſade: du hafwer ſett Brynhilda Budles dotter / ſom är den kiäckaſte kwinna. Sigurder frågade:

De:

eximiæ capacitatis pocula aurea, omneque genus armorum aliud. Hinc Sigurdus eximio honore mactatus, longum ibi commorabatur, ſed fama egregii facinoris, quam interficiendo immanem illum draconem ſibi comparaverat, per diſſitas longe regiones volitabat. Ipſi interea hi principes viri, jucunda & mutua coaluerunt amicitia, jocoque illis fuerunt armiluſtria, ſagittarum jactus & falconum incitatio. Redierat tum Brynhilda, Heimeri integerrima amica ac nutritia, quæ palatium quoddam, virginum famulatu venerabilis inhabitans, artificiis nobilioribus longe præſtitit cæteris mulieribus. Etenim telæ ſuæ aureis filis conſtanti, opera intexuit a Sigurdo præclare geſta; ſerpentis ſcilicet tragicum interitum, theſaurorum direptionem atque Reigini necem. Accidit autem, ut Sigurdus die quodam in ſilvam cum canibus ſuis ac falcone, magnoque virorum comitatu profectus, in reditu obſervaret falconem celeri fuga abreptum, in editæ turris feneſtra conſidere Eum itaque inſectatur, & forte fortuna mulierem quandam formoſam nomine Brynhildam ibi commorare videt. Cumque hujus cuncta ei ſplacuiſſent, tam formæ venuſtas, quam operis incepti ornatus, hinc regiam ingreſſus, præ ſtupore hominum præſentium, facetias averſabatur. Alſuidus cauſſam perconctabatur tantæ taciturnitatis, quæ ſe aliosque Sigurdi amicos jam admodum tenuit anxios; decere potius ipſum hilari eſſe animo, avolaſſe quidem falconem ſimulque abiviſſe eqvum Granium, ſed quorum recuperationem fruſta exſpectandam judicet. Reſpondit Sigurdus, neceſſe eſſe ut boni illi viri ea ſciant, quæ ipſum ſolicitent; ſe enim, dum

falco-

minn verk. Alſvidur ſvarar, þu hefur ſied Brynhillde Budla dottur, er meſtur ſkorungur er. Sigurdur ſvarar, med hvorju mote kom hun hier. Alſvidur ſvarar þad ſkamt a mille er þier komud. Sigurdur ſvarar, þad viſsum vier fyrer fam dogum, ad ſu kona hefur oſs beſt ſinſt i allre veroll-du. Alſvider ſvarar, gef ej gaum ad eirnre konu, þvi likur madur, *er þad illt ad ſirgia ſem madur fær ej.* Sigurdur ſvarar, hana mun eg finna og giefa henne gull, og na hennar jafnadar þock. Alſvidur ſvarar, einginn fanſt ſa enn um alldur, ad hun liede rums hia ſer, edur giæfe vin ad drecka, hun vill ſig i herſkap hafa, og allskonar frægd ad hafa og fremja. Sigurdur ſvarar, vier vitum ej hvort hun ſvarar oſs, edur liær oſs rum hia ſier. Annan dag epter giek Sigurdur til ſkemmu, enn Alſvidur ſtod ute hia ſkemmune, og ſkepte orvar ſinar. Sigurdur mællte, ſit heil fru, eda hvorſu meigi þier ej ſvara. Hun ſvarar, vel meigum vær frændur lifa og viner, enn *i hættu hvorre er, hvorja giptu edur giæfu ad menn bera til endadags.* Hann ſettiſt nidur hia henne. Nu ganga þar inn fiorer konur, med ſtorum bordkerum med beſta gulle, og vine, og ſtanda fyrer þeim. þa mællte Brynhilldur, þetta ſæte mun faum veitt vera, nema fader minn kome. Hann ſvarar, nu er unt þeim er oſs likar. Herbergid var tialldad med hinum

de: på hwad ſätt kom hon hit? Alſwider ſwarade: kårt fört ån du hitkom. Sigurd ſade: för få dagar ſedan wiſte jag at ſamma kwinna ſynts mig wara den båſta i hela werlden. Alſwider ſade: haf ej luſt til den ena jungfrun; ty det är ſwårt at ſörgia/ hwad man ej kan få. Sigurder ſwarade: henne måſte jag upſöka/ och gifwa henne gull/ til des jag når hennes jåmnlika tycke. Alſwider ſade: ingen har hela tiden funnits/ den hon ſkulle lida at hafwa rum hos ſig/ eller fägna med win/ utan heldre wil hon omgå med hårjande/ och förwärfwa allſkiöns beröm. Sigurder ſwarar: wi wetom ej/ om hon ſwarar eller tilſtådjer oß rum hos ſig. Andra dagen geck Sigurder til kamaren/ och ſtod Alſwider dår utan före/ och ſkåfte ſina pilar. Sigurder ſade: ſitt håll och ſäll/ Fru; eller huruledes måtte j ej ſwara? Hon ſwarade: wäl må wi frånder och wänner lefwa; men i hwarjes förſök beror det/ hwad lycka och framgång man hafwer til ſin ſidſta dag. Han ſatte ſig ſå neder hos henne/ hwarefter fyra kwinnor kommo ingående med bordkiäril af i båſta gull/ med win inſkänkte/ hwilka tjente för dem. Då ſade Brynhilda: detta ſäte mån för få uplåtit wara/ utan då min fader kommer. Han ſwarar: nu är det honom unt ſom oß likar. Hårberget war öfwerdragit med de båſta och dyreſta tappeter/ och hela golfwet betäckt. Sigurder ſade: nu hafwer du ertett oß det du loſwat? och är det nu framkom-

falconem ſuum turri inſidentem caperet, vidiſſe eximiæ formæ virginem, quæ intexta aureæ telæ facinora ab ipſo olim geſta legiſſet. Narravit Alſuidus eum tum conſpexiſſe Brynhildam *Budli* filiam, virginem præſtantiſſimam. Atque Sigurdo deinde interroganti, quando ipſa illuc acceſſiſſet, retulit idem, illud paulo ante contigiſſe, quam ipſe adveniret. Regeſſit Sigurdus, nuperrime eam ſibi apparuiſſe, & præ cunctis quas terra ſuſtineat homines placuiſſe. Monuit porro Alſuidus, haud decere egregium adeo virum unius tantopere affici mulieris conſpectu, & quidem fruſtraneum eſſe rerum, quæ nunquam acquiri poſſent, deſiderium. Sigurdo autem nihiloſecius aſſerente, ſe eam conventurum, ſimulque oblaturum theſauros ſuos aureos, quibus animum ſibi ejus conciliare poſſet; addidit Alſuidus, neminem hactenus inventum unquam, quem ſibi aſſidere paſſa fuerit, vel cui vinum propinaverit; militaribus quippe unice capta negotiis, quibus omnigenam ſibi laudem comparare vellet. Sigurdus vero quamvis neſciret, an reſponſo ſe vel loco dignum vellet, poſtridie tamen palatium ejus ingreditur, Alſuido tunc præ foribus ſtante, & tela ſua acuente. Tum Sigurdus, ave, inquit, Domina, cauſſamque mihi pande ſilentii tui? Reſpondit illa, bene utique nos conſanguinei & amici adhuc dum valemus, at vero ſinguli incerti hæremus, quam fortunæ integritatem experturi erimus morti demum vicini. Aſſidit deinceps illi, & mox quatuor omnino intromiſſæ mulieres, quæ manibus aurea tenentes pocula & vino impleta, in ſervitium ſe utriſque obtulerunt. Inter hæc Brynhillda, locum quem Sigurdus occupavit, nemini niſi patri accedenti hactenus conceſſum fuiſſe pronuntiavit. Ille vero copiam ejus jam ſibi deſideranti factam eſſe gaudebat. Erat diverſorium totum aulæis

num beſtu og dyrſtu tioldum, og þackt allt golfid. Sigurdur ſvarar, nu hafe þier veitt oſs þad þier hjetud og þad er nu frammkomid. Hun ſvarar, þier ſkulud oſs velkomner. Sidann reis hun upp, og fjórar meyar med henne, gieck fyrer hán med gullker, og bad hann drecka. Hann riette hond i mot gullkerenu, og tok hond hennar med, og ſetti hana hia ſier. Hann tók um hals henne, og kiſti hana, og mællte, einginn kona hefur þier fegri fædſt. Brynhilldur mællte, viturlegt *rad er þad, ad leggia ej trunad ſin a konuvalld, enn þær riufa opt ſin heit.* Sa kiæme oſs beſtur dagur, ad vier mættum niotaſt. Brynhilldur ſvarar, ej er ſkapad, ad vid ſkulum ſammanbua, er eg ein *ſkialldmær*, og a eg med herkongum hialm, og þeim mun eg ad lide verda, og ei er mier leitt ad berjaſt. Sigurder ſvarar, þa fromuſt vær beſt og meſt ef vær buum ſamann, og mejra er ad þola þann harm er hier liggur a, enn hvoſs vopn. Brynhilldur ſvarar, eg mun kanna lid hermanna, enn þu munt eiga Gudrunu Giuka dottur. Sigurdur ſvarar, ej tælir mig ein kongsdotter, og ej liær mier tveggia huga um þetta, og þad ſver eg vid *Gudina* ad eg ſkal þig eiga, eda ongva konu ella. Hun mællte ſlikt. Sigurdur þackade henne þeſſe ummæle, og gaf henne gullhring, og ſvor nu ejd ad niu, og geingur i burt til ſinna manna, og er þar um hrid med miklum *bloma.*

kommit. Hon ſwarade: du ſkalt wara oß wälkommen. Sedan reſte hon ſig upp och fyra jungfrur med henne / gående til honom med ett guldkiäril / det hon begiärar at han wille afdricka. Han tog emot gullkiärillet / fattar om hennes hand / och ſätter henne neder hos ſig. Lade ſå händerne om heñes häls / kyſte henne och ſade i ingen kwinna hafwer födſt fägre än du. Brynhilda tog til orda: det är ett wiſligit råd at ej leggia ſin tro i kwinfolks wåld / ty de rifwa ofta ſin lofwen. Komma må ſnart den frögdefulla dagen / ſade Sigurd / at wi mågom wiſtas tilſamman. Brynhilda ſwarade: ej är det likligit / at wi ſkolom ſammanbo / emedan jag är en ſkiöldmö / och äger hiälm med härkongar; och i deras flock wil jag wara / och faller mig icke ſwårt at ſtrida. Sigurder ſade: då förlikas wi båſt och maſt / om wi boom tilſamman / och är det wärre at fördraga den ångeſt / som här å ligger / än hwaßa wapn. Brynhilda ſwarade: jag må ändå wara i lag med härmäñ / men du ſkalt äga Gudruna Giukes dotter. Sigurder ſade: ej ſwiker mig en kongsdotter / ej eller har jag twänne hugar om detta / utan ſwär jag wid Gudarna / at anten ſkal jag dig äga / eller ingen annan. Hon ſwarade honom då med åfwenlikt tal. Sigurder tackade henne för detta betygandet / och gaf henne en gullring / ſwor ſå ed å nyo / gående ſedan bort til ſina männ / hos hwilka han war en tid med mycken blomma.

XXXIII. 33. CAP.

læis inſtratum prætioſiſſimis, pavimentum etiam integumentis tectum. Sigurdus præſtitiſſe jam eam ſibi, quæ pollicita fuiſſet fatebatur, ut nil prorſus jam amplius deſit. Illa optato eum acceſſiſſe affirmabat, & mox exſurgens totidem virginum ſodalitio eum adivit, poculumque ei aureum porrexit evacuandum. Sigurdus exporrecta dextera, poculum accepit ſimulque manum prehendens virginis, illam juxta ſe collocavit; collum deinde circumplexus, baſia ei libavit. Hunc autem tum fatenteni, ſpecioſiorem ſe nunquam vidiſſe virginem, monuit, ſapiens profecto fore conſilium, ſi ſui fiduciam animi haud ſubjiceret muliercularum arbitrio, quæ utpote promiſſis ſæpe gaudeant irritis. Sigurdus tamen, ut brevi fauſtus ille illuceſceret dies, quo tam jucunda gauderent conſortione optavit. Sed illa fato hoc conjugium ſibi utriſque vix deſtinatum reſpondit, cum ipſa virago eſſet, clypeis nunquam non aſſueta, galeamque cum martii ſpiritus regibus communem haberet, quibus auxiliari vellet, neque adhuc dum bellorum pertæſa eſſet. Ille utriusque ſortem eo fortunatiorem & majorem fore exiſtimavit, quo propitiori utrinque convenirent hymenæo; ſibi etenim graviorem omnibus acutis armis eſſe hujus amoris dilationem. Brynhilda ideoque dicente, in fatis eſſe, ut ipſa heroum turmas recognoſcat, Sigurdus autem Gudrunam Giuki filiam uxorem ducat; hic viciſſim haudquaquam unicam regis filiam ſe circumventuram aſſeruit, neque hoc in negotio dubia ſeſe mente agitari, quin per Deos teſtes juret, aut Brynhildam ſe conjugem ducturum, aut omnino nullam. Cumque adeo & illa pari tandem voto ſe ei obligaret, Sigurdus gratiſſimum ſuum animum teſtificaturus, annulum ei dedit aureum, & poſtquam fidem iterato juramento confirmaſſet, ad ſuos revertitur, conſeditque ibi aliquo tempore magna in gloria.

CAP.

XXXIII. CAP.

Draumur Gudrunar Giuka-dottur, og samtal Brynhilldar vid hennar.

Giuke hiet kongur, hann riede rike fyrer sunnan *Ryn*. Hann atte tria sonu, er svo hietu, *Gunnar*, *Hogne* og *Guttormur*, enn *Gudruna* hiet dottur hans, hun var frægst mær. Baru þaug af odrum kongabornum, um alla adgiörtse, bæde um vænleik og voxt: þeir voru jafnann i hernade, og unnu morg agiæt verk. Giuke atte *Grimhillde* hina fiolkunnugu. *Budli* hiet kongur, hann var rikari Giuke, enn þo bader riker. *Atle* hiet brodur Brynhilldar, hann var grimmur madur og mikill, sterkur, tiguglegur, og hin meste hermadur, Grimhilldur var *grimmhugud*. Rad Giukinga stod med miklum bloma, mest saker barna hans, er miog voru umframm flesta. Eitt sinn seigir Gudrun meyum sinum, ad hun mune *oglod* vera. Ein kona spyr hvad henne sie ad oglede, hun seigir, eigi feingum vier tima i draumum. Konan seigir, seig mier, og lat þig ej hriggia, þvi *jafnann dreymir fyrer vedrum*. Gudrun sagde, þetta er ej fyrer vedrum, dreimde mig ad eg sa eirn fagrann hauk mier a hende, fiadrir hans voru med gullegum lit. Konann sagde, margir hafa spurt af ydrum vænleik, vitsku og kurteise, nockur kongsson mun bidia þin.

33. CAP.

Gudruna Konung Giukes dotters dröm / och Brynhildas samtal med henne.

Giuke het en Kong / hans rike war beläget sunnan för Renströmen / och hade han tre söner / Gunnar / Hogne och Guttorm ; men dottren het Gudruna / en dägelig kwinna. Deßa hafwa öfwergått andra Kongabarn / til alla tilltagsenheter / både i skjönhet och wärt. De wore altjämt i härnad / och wunno många berömliga wärk. Giukes hustru het Grimhilda den mångkunniga. Kong Budle war rikare än Giuke / doch bägge nog rika. Grimhildas broder het Atle / som war en grym och stor mann / starker / ståtliget / och den störstä härmann. Grimhilda war och grymhugad. Giukinges wilkor stod i stor bloma / måst för hans söners skull / som långt öfwerginge de andra fläsla hiältar. Grudruna sade en gång för sina jungfrur / at hon war oglader / och då en af dem frågade / hwad därtil wore orsak? swarade hon: jag får ingen ro i drömar. En af dem sade: säg för mig / och låt dig ej förfäras ; ty man drömmer ofta för elakt wäder. Gudruna swarade: det är ingen wäderdröm / utan jag tyckte se en fagran hök å min hand / hwars fiädrar wore lika som förgylta. Kwinnan sade: många hafwa af eder skiönhet / wishet och wackra seder hört talas / och månn wäl någon Kongsson ärna at fria til eder. Gudrune sade: jag tyck-

CAP. XXXIII.

Gudrunæ regis Giuki filiæ somnium & colloquium cum Brynhilda.

Floruit hoc tempore rex quidam nomine *Giukus*. Hic regnum possidens ad australe Rheni latus situm, trium pater erat filiorum, videlicet *Gunnari*, *Hogni* & *Guttormi*; Filia autem ejus vocabatur *Gudruna*, virgo sexus sui præstantissima. Hi liberi tam studiorum contentione quam animi corporisque donis, aliorum regum natos longe antecelluerunt, assiduæ enim militiæ adsueti, multa perpetrarunt facinora. Giuki conjugem vocatam ferunt *Grimbildam* multisciam, & illo quidem ditiorem fuisse Budlium, neutri tamen necessariam defuisse potentiam. Brynhilda fratre gaudebat *Atla*, viro feroci & magno, ad hæc forti, heroico ac strenuo; erat etiam Grimhilda genio trunculento. Ita vero Giukungi imperium non potuit non florentissimum esse, horum præcipue liberorum ergo, aliis fere omnibus facile præstantium. Prodidit interea Gudruna virginibus suis mœstitiam suam; quibus caussam percontantibus retulit, se continuis exagitari somniis. Una itaque harum virginum oravit, vellet ista sua somnia sibi enarrare, abjecta ulteriori prorsus tristitia, siquidem somnia sæpe tempestates portendant. Negavit Gudruna tempestatem aliquam suo indicari somnio; visam quippe sibi imaginem speciosi falconis manibus suis insidentis, cujus pennæ aureo nituerint colore. Regessit virgo, multis constare de pulcritudine, sapientia & urbanitate Gudrunæ, adeoque se augurari futurum, ut princeps aliquis eam ambiat. Cumque hæc denuo refereret falconem

 istum

þin. Gudrun ſagde, eingīnn hlutur þotte mier hauknum betre, og allt ſie mitt villda eg helldur lata enn hann. Konan ſvarade, ſa er þu att mun vera velmentur, og muntu unna honum mikid. Gudrun ſvarar, þad angrar mig ad eg veit ej hvor hann er, og ſkulum vier hitta Brynhillda, hun veit hvor hann er, edur verda mun. Þær biugguſt med gulle og mikillre fegurd, og foru med meyum ſinum uns þær komu ad holl Brynhilldar. Sa holl var buin med gulle, og ſtod a einu berge. Og er ſien var ferd þeirra, þa var Brynhillde ſagt, ad þar oku margar konur a gilltum vognum ad borginne. Þad mun Gudrun Giuka dotter, ſagde Brynhilldur, þvi mig dreimde hana i nott, og gaungum ut a mote henne. Þær geingu ut i mote henne, og fognudu vel. Þær geingu inn i þa fogru holl, ſalurinn var buinn med ſilfre, og var klædi brett under fætur þeim, og þionudu aller þeim. Nu hafa þær margſ kins leika. Gudrun var *faord*. Brynhilldur mællte, þvi meige þier ej glede hallda, og ſkemtum oſs allar ſamann og rædum um rika konga og þeirra ſtorvirke. Gudrun ſvarar, giorum þad, eda hvorja veiſtu frægaſta. Brynhilldur ſvarar, ſonu *Haka* og *Hagbards*, þeir unnu morg frægdarverk i hernade. Gudrun ſvarar, miklir voru þeir og agiæter, þo nam Sigurdur ſiſtur þeirra, enn hefur adra menn brenda,
og

tyckte ingen ting wara bättre än höken / och wil jag häldre låta all min ägendom / än ſom honom. Qwinnan ſwarade: Den du ſkall äga / månn wara en ſkickelig mann / och lärer du mycket unna honom. Gudruna ſade: Det giör mig ont / at jag ej wet hwar den ſamme är; wi ſkolom därföre ſökia Brynhilda / hon wet hwar han är och häller til. De lagade ſig nu til med gull / och mycken fägring / farande ſå med ſina jungfrur til des de kommo til Brynhildas ſlått / ſom war förgylt / och ſtod på ett bärg. Och när deras färd blef ſedd / då wart för Brynhilda ſagt / at där åkte många kwinnor i förgylta wagnar til borgen. Det måſte wiſt wara Gudruna Giukes dotter / ſade Brynhilda / ty jag drömde om henne i natt; gången fördenſkull ut emot henne. De giorde ſå / och undfägnade henne wäl / gående med henne in i det fagra ſlåttet. Salen war med ſilfwer beprydd / och kläder bredda under deras fötter / och blefwo de af alla upwacktade. De hade nu för ſig alſkjöns lekar / men Gudruna war fåordiger. Brynhilda ſade: hwi mågen j ej wara luſtig? låtom oß alla ſamman wara ſkiämtagtiga / och tala om rika Konungar ſamt deras bedrifter. Gudruna ſade: wi mågom ſå giöra / eller hwilka weſt du wara de namnkunnigſte? Brynhilda ſwarade: Håkans och Hagbards ſöner; de wunno många ſtora ting i härnader. Gudruna ſade: ſtore woro de och berömlige / doch tog Sigurder bort deras ſyſter / och brände up de andra männen / och äro de ſene
af

iſtum cunctis adeo antecelluiſſe theſauris, ut ſuarum opum omnium jacturam eo inferiorem ducat; præſagivit illa maritum ejus futurum egregii omnino ingenii virum, atque enixe ab ipſa dilectum iri. Gudruna itaque dicens ſibi ignotum eſſe, ubinam procus ille degeret, e re eſſe putabat, ut ambæ Brynhildam inviſent, quam utique ſcire confidebat, ubinam eſſet. Accingunt proinde ſe itineri, aureo & ſplendido ornatu, atque ſatellitio famularum ſuarum ſtipatæ, ad palatium Brynhildæ perveniunt. Erat id ipſum auro corruſcum, & rupi inædificatum. Cumque adventus earum innoteſceret, mox Brynhildæ narratum eſt, adproquinquaſſe urbi plurimas mulieres, curribus auratis vectas. Illa Gudrunam quidem tunc adveniſſe exiſtimabat, ſiquidem eam præterita ſomniaſſet nocte, adeoque neceſſum eſſe, ut virgines ſuæ ipſi confeſtim obviam exeant. Parent illæ monitis, & Gudrunam placide ſuſceptam, in arcem introducunt ſatis ſplendidam. Fuit palatium argenteis decoratum aulæis, mox etiam panni pedibus ſubſtrati hoſpitum, eisque quævis præſtita officia. Variis deinde ludicris artibus operam dederunt; quia vero Gudruna his tacita conſederat, hinc Brynhilda cauſſam ſuppreſſi gaudii quærens, monuit ne & ipſa mutuæ jam deeſſet hilaritati, quin colloquiis invicem certent de regibus quibuscunque potentioribus, eorumque rebus præclare geſtis. Reſpondit Gudruna, hoc profecto ſibi placere; velle proinde, ut ipſa prius pronuntiet, quos demum reges judicaret celeberrimos. Brynhilda filios *Haki* & *Hagbardi* his accenſuit, bellica utpote virtute latiſſime notos. Et quidem Gudruna hos ipſos ſtrenuos fuiſſe nulla diffitebatur, in propatulo tamen eſſe, quod Sigurdus horum captivam abduxerit ſo-
rorem,

og eru þeir seinir ad hefna, edur þvi nefnir þu ej brædur mina, er nu þikia fremster menn. Brynhilldur seigir, þad er enn i godum efnum, enn ej eru þeir enn rejnder, og veit eg eirn at þeim bera, þad er Sigurdur sonur Sigmundar kongs, hann var þa barn; er hann drap sonu Hundings kongs, og hefnde fodur sins, og Elima modurfodur sins. Gudrun svarar, hvad var til merka um þad. Hun svarar, þa var hann oborinn, þa er fader hans fiell. Brynhilldur svarar, modir hans gieck i valinn og fann Sigmund saran, og baud ad binda sar hans, enn hann kvadst *ofgamall* sidann ad berjast, enn hann baud hana vid þad huggast, ad hun munde ædstann son *ala*. Epter þad andadist Sigmundur kongur, enn hun for heim med Alfe konge, og var Sigurdur þar uppalinn i mikillri virdingu, og vann hann morg frægdarverk a hvorjum deigi, og er hann agiætastur madur i allri verolldu. Gudrun svarar, af astum hefur þu friettum til hans halldid, enn at þvi kom eg hier, ad seigia þjer drauma mina, er mjer feingu mikillrar ahiggju. Brynhilldur svarar, *lat þig ej angra drauma*, ver med frændum þinum, þar allir vilja þier gledi.

XXVIII. CAP.

Gudrun seigir Brynhillde draum sinn.

Þad dreimde mig sagde Gudrun, ad vier geingum fra skemmu margar, og saum eirn mikinn hiort, hann bar langt

at hämna; eller hwi nämner du ej mina bröder / som nu tyckjas wara de främsta männ. Brynhilda swarade: detta är ännu i gott ämne / och äro de ej så synnerligen försökte / wetande jag nogsamt en som öfwergår dem / nämligen Sigurder Kong Sigmunds son; han war än då barnslig när han dräpte Konung Hundings söner / och hämnade sin fader / samt moderfader Elima. Gudruna sade: hwad har man för märke til detta wärk? Hon swarade: han war då ofödder när hans fader föll. Brynhilda sade widare: hans moder geck til walplatsen och fann Sigmund såradan / och tilböd at binda hans sår / men han sade sig wara ofgammal at widare slåss / doch fägna sig at hon wörde en mägta hurtig son födandes. Sedan döde Kong Sigmunder / men hon for hem med Konung Alf / och wart Sigurder där upfostrad i stor wyrdnad / och wann många stora dater hwar dag / så at han är worden den berömligaste i hela werlden. Gudruna sade: af kärlek har du deßa tidender om honom efterspört / men därför kom jag hit / at berätta för dig mina drömmar / som mig så mycken åhuga tilfoga. Brynhilda swarade: låt drömmar ej giöra dig ångest / utan war hos dina fränder / där alla wilja dig glädja.

33. CAP.

Gudruna säger för Brynhilda sin dröm.

Jag drömde / sade Gudruna / at många gingo med mig från kamaren / och sågom wi en stor hiort / som war långt prydeligare än

rorem, ceteros vero flammis voracibus dederit comburendos; cujus facti ultores satis segnes se hactenus gesserint. Suos itaque fratres cur heic prætereundos voluerit, qui tamen hac tempestate principes censeantur, nullam sese videre caussam. Ast Brynhilda, his adhuc reliqvam esse materiam, qua suos explorent animos, nondum vero satis expertos esse. Nosse nihilominus se unum his olim excellentiorem, Sigurdum nempe Sigmundi filium, qui jam puer filios regis Hundingi interfecisset, vindicemque sublati patris & avi Eylimi se præstitisset opinione maturiorem. Porro Gudrunæ interroganti, quo demum signo hoc probari posset? respondit Sigurdum tunc primum natum, cum pater ejus prælio cecidisset; addens matrem ejusdem occisorum lustrantem stragem, inventi Sigmundi vulneribus manum quidem medicam obtulisse, eum vero respondisse se tum nimio confectum esse senio, ei tamen solatio esse debere, quod filium brevi paritura foret strenuum. Atque ita expirasse Sigmundum, illam vero ad Alfum regem pervenisse, apud quem Sigurdus magno in honore educatus, indies præclara quævis deposuerit industriæ specimina, jam virorum omnium præstantissimus. Censuit Gudruna, nimio Brynhildam amore de illo hæc requisivisse, se vero illuc eum in finem advenisse, ut somnia ipsi enarret, quæ se hactenus admodum solicitam tenuerint. Tum Brynhilda eam hortari, ut ejusmodi somniorum cura abjecta, consanguineorum suorum frueretur hospitio, ubi utique omnes ejus gaudium promotum vellent.

CAP. XXXIV.

Gudruna somnia sua Brynhildæ enarrat.

Ita vero Gudruna exorsa, somnia vi, inquit, compluribus nobis camera aliquando exeuntibus, apparuisse ingentem cervum, qui & nobilior fuerit cæteris animan-

langt of odrum dyrum, hár hans var af gulle, vær villdum allar taka dyrid, enn eg ein nada, dyrid þotte mier ollum hlutum betra, ſidann ſkauſtu dyrid fyrer hniam mier, var mier þad ſvo mikill harmur ad eg matti trautt bera. Sidann gafſtu mier eirn ulfshvolp, ſa dreifde mig blode bræðra minna. Brynhilldur ſvarar, eg mun rada ſem epter mun ganga, til yckar mun koma Sigurdur ſa eg kaus mier til mans, Grimhilldur giefur honum meinblandinn mjod, er ollum oſs kemur i mikid ſtrid. Hann muntu eiga og ſkjott miſſa, þa muntu eiga Atla kong, miſſa muntu bræður þina, og þa muntu ſialf vilja drepa. Gudrun ſvarar, ofurharmur er oſs ſlikt ad vita. Og fara þær nu i burt, og heim til Giuka kongs.

XXXV. CAP.

Sigurder fær Gudrunar Giuka dottur.

Sigurdur ridur nu i burt med þad mikla gull, ſkiljaſt þeir nu vinir. Hann ridur Grana med ollum ſinum herbunad og farme. Sigurdur ridur nu þar til hann kom ad holl Giuka kongs, ridur nu i borgina, þad ſier eirn af kongsmonnum, og mællte, þad higg eg, ad hier fare eirn fra *Godunum*. Þeſſe madur var allur gullbuinn, og heſtur hans miklu meire, enn adrir heſtar. Hann bar ſialfur langt at odrum monnum. Kongur geingur ut med hird ſina, og kvadde mannen og ſpyr, hvor ertu er ridur i borgina, er einginn þordi nema med leife

än andra diur; hans hår woro af gull / och wille wi alle taga faſt diuret / men jag allena nådde det / och tyckte det ſama wara bätre än alla andra ting. Sedan ſkiöt du det för mina knän / hwaraf jag hade ſå ſtor harm / at jag knapt måtte bära den. Därefter gaf du mig en ulfshwalp / ſom öfwergiöt mig med mina bröders blod. Brynhilda ſwarade: jag ſkal här om tala / ſom efter ſkal fara; til eder månn komma Sigurder / den jag utwalde mig til mann, Grimhilda gifwer honom etterblandat mjöd / och kommer hon oß allom i ſtor ſtrid. Honom låter du få / och ſnart miſta / ſedan ſkal du äga Konung Atle / men dina bröder månn du miſta / och ſedan wil du dig ſiälf dräpa. Gudruna ſade / en ſtor harm är oß at ſlikt weta. Sedan foro de bort och hem til Konung Giuke.

35. CAP.

Sigurder får Gudruna Giukes dotter.

Sigurder rider nu bort med det myckna gullet han fått / och ſkiljas de wänner. Han ſatt på Grane med all ſin härbonad och laſt. Han red ſå til Konung Giukes ſlått / och när han kom in i borgen / ſåg honom en af Konungens månn / ſom ſade: mig tycker ſåſom här far en från Gudarna; denne man är all med gull utſtofferader / och hans häſt mycket ſtörre än andra; han öfwergår jämwäl ſiälf wida andra månn. Kongen gick altſå ut med ſina hofmånn / hälſade på honom och frågade: ho är du ſom rider i borgen? det ingen utan mina söners låf tör giöra. Han ſwarade: jag heter Sigurder och är

mantibus, & crines habuerit auro ſplendidos. Singulas quidem nos hunc acquirere ſtuduiſſe, ſed me ſolam eum cepiſſe, quem deinde omnibus prætulerim theſauris. Te vero eum brevi interiecto tempore, ante genua mea jaculo confodiſſe, unde tantus in me redundaverit dolor, cui ſuſtinendo vix par fuerim. Tandem te mihi pro illo vicarium tradidiſſe lupi cujusdam catulum, qui me fratrum meorum ſanguine conſperſerit. Reſpondit Brynhilda: immo vero iſta explicabo quemadmodum eventura confido; veniet nimirum ad te Sigurdus, quem mihi antea maritum elegi, ſed Grimhilda mulſum philtro miſtum ei propinabit, unde inter omnes nos ingens oriturum ſcio diſſidium. Huic tu, ſed mox linquendo nubes, deinceps regi Atlo; fratribus tandem privata, necem tibi ultroneam expoſces. Tum Gudruna: profecto hæc ſciviſſe dolori mihi fuerit maximo. Atque his dictis ipſa cum ſuis ad regem Giukum ſe confert.

CAP. XXXV.

Sigurdus Gudrunam Giuki filiam conjugem ducit.

Abiverat jam aula Heimeri Sigurdus, ductoque ſecum ingenti theſauro, omnium in ſe propenſis votis diſceſſit. Equo adeo vectus Granio, una cum tota propria armatura, atque onere reliquo, eousque perrexit, donec ad aulam regis Giuki perveniret. Quem ingredientem ut animadvertit aulicorum unus, protinus denuntiat adveniſſe virum, ab ipſis emiſſum Diis; auro utpote ſplendentem, equo

leife sona minna? Hann svarar, eg heite Sigurdur, og em eg sonur Sigmundar kongs. Hiuke kongur mællte, vel skalltu kominn hjer med oss, og þigg slikt er þu villt. Og hann geingur inn i hollina, og voru allir lagir hia honum, og allir þionudu hann, og var hann þar i miklu yferlæte. Þeir rida allir samann, Sigurdur, Gunnar, og Hogne, og þo var Sigurdur fyrer þeim um alla atgiorfve, og eru þeir þo allir mikler menn fyrer sier. Þad finnur Grimhilldur hvad mikid Sigurdur ann Brynhillde, og hvad opt hann giætir hennar, huxar hun fyrer sier, ad þad sje mikil gipta, ad han stadfestist þar, og atte dottur Giuka kongs, og sa ad einginn matte vid hann jafnast, og vort traust ad honum var, og hafde profast miklu mejre, enn menn vissu dæme til. Kongur var vid hann svo sem vid sonu sina, enn þeir virtu ongvann framar enn Sigurd. Eitt kvolld er þeir satu vid drickju rejs drottning up, og gieck fyrer Sigurd, kvadde hann og mællte, fognudur er oss af ydar hiervist, og allt gott viljum vier til ydar leggia, tak hier vid horne od dreck af. Og mællte, þinn fader skall vera Giuke kongur, enn eg þin moder, enn Gunnar og Hogne þiner brædur, og er allir eru ejda unnid, þa munud þa ej fa ydar jafningjar. Sigurdur tok þvi vel, og vid þan drick munde hann ej

är Konung Sigmunds son. Kong Giuke sade: du skolt här hos oß wara wälkommen/ och få slikt du begiärer. Han geck så in i salen/ och wore alle lägre än hän/ doch samtelige med tienster honom bewägna / så at han därföre blef i stor wälfägnad. De rede nu ut allasamman/ Sigurder/ Gunnar och Hogne; doch war Sigurder förmer ähn deße i alt tiltagande/ ehuruwäl de ochså wore store männ för sig. Grimhilda befann då huru mycket Sigurd älskade Brynhilda/ och huru ofta han henne skiötte; ty tänkte hon hos sig at det wore en stor lycka/ om han stadfästades där/ och ägde så Konung Giukes dotter; hälst hon såg at ingen kunde wid honom jämnas/ och hwad tröst man af honom hade. Han hade och pröfwats wara kiäckare/ än man wiste efterdöme til. Kongen war så kiärlig wid honom/ som sina egna söner; deße wördade och ingen mera än Sigurd. När de en kwäll suto wid dryckesmål/ reste Drottningen sig up/ gick fram til Sigurd / och hälsade honom med sådana ord: wi hafwom fägnad af din härwist/ och alt gott wiljom wi dig bewisa; tag fördenskul här wid hornet/ och drick af; Kong Giuke skal wara din fader / och jag din moder/ men Gunnar och Hogne dina bröder; och när j hafwen detta med edar stadfästat/ då får man och aldrig edra likar. Sigurder tog det wäl upp/ men wid den drycken glömde han Brynhilda; hwarefter han där en tid förblef. Grimhilda geck ett sinn

quo vectum, ceteris majori, ipsumque aliis speciosiorem hominibus. A rege proinde, aulico satellitio ei obviam prodeunte, amica excipitur salutatione; rogatus simul de nomine, & cur urbem ingredi ausus fuisset, quod nemo absque filiorum suorum venia unquam pertentaverit; respondit se Sigurdum esse, & quidem regis Sigmundi filium. Rex deinde eum placide ad hospitium invitavit, & quæ unquam cuperet obtulit; hinc aulam introivit, altior visus cunctis præsentibus, qui nihilosecius ad honorem ei deferendum erant paratissimi, adeo ut lauto omnino exciperetur hospitio. Equestribus interea cum Sigurdo congrediuntur ludis regis filii Gunnarus & Hognus, quibus tamen ille omnimoda prævaluit industria, quantumvis etiam illi præstantis fuerint fortitudinis Grimhilda vero comperiens Sigurdum magno in Brynhildam ferri amore, eumque sæpius eam invisere, mox anxie secum reputat, quam utile suæ foret familiæ, si is sixas ibi caperet sedes, regisque Giuki duceret filiam; præsertim cum animadvertisset, eum omnes alios longo post se relinquere intervallo, auxiliumque adeo sibi ab ipso sperandum exoptatissimum, cujus quidem specimina jam podiderit majora, quam quorum homines novissent exempla. Rex etiam pari eum amore ac filios proprios prosequebatur, ipsique eum ceteris omnibus honore præferebant. Vespere quodam Regina e festiva exsurgens compotatione, Sigurdum adivit, & præmissa salutatione fassa est, ejus conversationem magno sibi omnibus fuisse gaudio, digno quidem quod inposterum haud minori suorum compensaretur gratitudine. Præbuit deinde ei cornu protinus evacuandum, his additis: pater tibi erit Giukus, ego mater, Gunnarus vero & Hognus tui fratres; quod cum mutuo juramento confirmaveritis, nemo unus erit, qui vobiscum comparari poterit. Accepit Sigurdus conditionem, verum simul atque cornu exhauserat, Brynhildam etiam oblivioni tradidit. Hinc

pau-

ej til Brynhilldar, hann dvaldiſt þar um hrid. Eitt ſinn gieck Grimhilldur fyrer Giuka kong, og lagde hendur um hals honum og ſagde, hier er nu kominn meſte kappe, er finnaſt kann i verolldu, være ad honum meſte ſtirkur, gipt honum dottur þina med miklu fie, og ſliku rike er hann vill, og mætte hann þier inde nema. Giuki kongur ſagde, fatitt er þad ad bioda framm dottur ſina, enn meire ſome er ad bioda honum, enn bidje adrar. Eitt kvolld ſkeincker Godrun Sigurde, Sigurdur ſier ad hun er væn kona og i ollu hin kurteyſaſta. Um miſſire var Sigurdur þar, ſvo ad þeir ſatu med frægd og vingan, og ræddust nu kongar vid. Giuke kongur mællte, margt gott veiter þu oſs, og nu hefur þu ſtirkt vort rike. Gunnar mællte, alt viljum vier til vinna ad þier dveljeſt her leinge bode vier og vora ſyſter med bæde, enn ej munde annar fa þo bæde. Sigurdur ſvarar, hafid þock fyrer heidur og ſoma, og þetta ſkal þiggia. Þeir ſverjaſt nu i *ſtallbrædralag*, ſem þeir ſieu *ſamborner*. Nu er gior agiæt veitſla, og ſtendur marga daga, dreckur Sigurdur brullup til Gudrunar. Matte þar ſia margskonar glede og ſkiemtun, og var hvorn dag veitt odrum betur. Þeir fara nu vida um land og vinna morg frægdarverk, drapu marga kongaſonu, og unnu morg frægdarverk framm yfer adra, og fara nu hem med

ſinn för Konung Giuke / lade händerna om hans hals och ſade: här är nu kommen den ſtörſte kiämpe / ſom i werlden finnas kan / och har man af honom ſtor ſtyrkia; gift honom dina dotter med mycken ägendom och ſlikt wälde ſom honom behagar / ſå ſkal han dig wäl lydno och tjenſt bewiſa. Kong Giuke ſwarade: ſälſamt är det / at bjuda fram ſina dotter; doch är det ſtörre heder / at biuda henne åt honom än andra om de än henne bedja. En kwäll ſkiänkte Gudruna i åt Sigurd; han ſåg at hon war en wän kwinna / ſamt i alt mycket ärbar. Sigurder war ſå där ett halft år / och ſåto de tilſaman med beröm ſamt wänlighet / och rådſlogo ſins emellan. Kong Giuke ſade då til honom: mycket gott bewiſar du oß / och nu hafwer du ſtyrkt wårt rike. Så ſade och Gunnar: alt wiljom wi tillwinna / at du dwäljes här längre / och bjudom wi dig både oß och wår ſyſter tilhanda; men ingen annan ſkal få det wilkoret / faſt än han där om bedde. Sigurder ſwarar: hafwen tack för eder heder och höflighet / och ſkal jag detta tilbodet mottaga. De ſwores nu i ſtallbrodralag / ſåſom hade de warit ſamborne. Därefter blef ett kåſteligit gäſtabod tilrett / ſom ſtod i många dagar; och dricker Sigurder bröllop til Gudruna. Måtte man då där ſe alſkiöns glädje och ſkiämtan / och plågades den ena dagen bätre än den andra. De foro ſedan wida öfwer land / och inlade många berömliga wärk; dräpte ſtora Kongaſöner / och giorde många hedersgiärningar fram för andra / farande ſedan hem med ſtort

pauco præterlapſo tempore, Brynhilda Giukum inviſit, brachiisque collum ejus amplectens, ſatis jam conſtare ait, adveniſſe maximum heroa, a quo ipſis eximium expectandum foret auxilium; neceſſum itaque eſſe, ut eidem filiam ſuam cum pretioſa dote regnique aliqua parte, quæ ipſi placuerit, elocet; ſic enim illum ei viciſſim omnem præſtiturum obedientiam. Reſpondit ad iſta rex, rem rari eſſe exempli offerre filiam, honoratius tamen illi quam alii vel petenti. Alio veſpere ipſa Gudruna adveniens, potum Sigurdo propinavit, admirationemque egregiæ ſuæ formæ, morum & ingenii, ei movit intenſiſſimam. Effluxerat interea ſemeſtre ſpatium, cum Sigurdus ibi commoratus fuit, & omnes mutua gaviſi ſunt familiaritate, regesque conſilia ſtruxerunt. Tum vero Giukus Sigurdum multa ſibi præſtitiſſe beneficia, regnique ſui felicitatem egregie auxiſſe prædicavit; mox etiam Gunnarus, omnes ſe nulli parcituros affirmavit labori, modo Sigurdus fixas ibi figere vellet ſedes, quas utpote propriis ſervitiis, immo ſororis mercari haud dedignaturus eſſet conjugio, ab aliis cunctis fruſta utique expetendo. Sigurdus gratias eis pro oblato ſibi honore ac humanitate egit, conditionique lubente acceſſit animo; hinc mutua fraternitate, etiam jure jurando confirmata, perinde coaleſcunt omnes, ac ſi iisdem nati fuiſſent parentibus. Inſtauratur etiam protinus convivium, magna cum celebritate per plures celebratum dies; peraguntur ſimul nuptiæ parili feſtivitate & gaudio; augentur inſuper convivæ cumulatiore indies largitione. Poſtea communi amicitia vicinas peragrando terras, plurima ediderunt fortitudinis ſuæ ſpecimina, multisque occiſis regalis proſapiæ principibus, magna cum celebritate, nec non ingenti præda domum reverſi ſunt. Tandem Sigurdus cor

med miklu herfange. Sigurdur giefur Gudrunu ad eta af Fofnis hiarta, og sidann var hun miklu grimmare, þeirra son hiet *Sigmundur*.

XXXVI. CAP.

Gunnar bidur og fær Brynhilldar.

Eitt sinn gieck Grimhilldur ad Gunnare syne sinum og mællte, ydar rad stendur nu med miklum bloma, utann þier erud *konulauser*; og er ydur gofugast rad ad bidja Brynhilldar, og mun Sigurdur rida med ydur. Gunnar svarar, vist er hun væn, og ej er eg þess ofus. Hann sagdi fodur sinum og brædrum, og Sigurde, og eru aller þessa *fysandi*. Nu byrja þeir ferd sina listuglega, rida nu *fioll* og *dale* til *Budla* kongs, bera upp *bonordid*. Han tok þvi vel, enn seigir hana svo stora, ad þann mann mun hun eiga er hun vill. þa rida þeir heim i *Hlindale*. Heimir fagnar þeim vel, seigir Gunnar nu erindinn. Heimir kvad hennar kjor vera hvorn hun skal eiga, seigir þar sal hennar skamt fra, og kvad, þann eirn mun hun eiga vilja, er ridur elld brennanda, er sleiginn er um sal hennar. þeir finna salinn og elldinn, sia þar borg gulle lysta, og brann þar elldurinn utann. Gunnar reid Gota, enn Hogni Holkne. Gunnar keirer hestinn ad elldinum, enn hann hopar. þa mællte Sigur-

stort hårfång och krigsbyte. Sigurder gaf då Gudruna at äta af Fofnis hiärta / hwarefter hon blef mycket grymmare / och het deras son Sigmunder.

36. CAP.

Gunnar friar och får Brynhilda.

GRimhilda geck ett sinn til sin son Gunnar och sade: ditt wilkor står nu med mycken blomma / det allena fattas at du äst ogifter / ty är det rådeligast at fria til Brynhilda / och mån Sigurder rida med dig. Gunnar swarade: wist at hon wän / och är jag där til otröger. Han talade så där om för sin fader och bröder samt Sigurd / hwilka alla därpå föste. De laggde därföre snält til sin färd / redo öfwer fjäll och dalar til Budle / och buro upp sitt bönord. Han tog deras ärende wäl upp / men berättade henne waka så stor på sig / at hon månde taga den mannen hon siälf wille. Därpå rida de hem til Hlindalen / därest Heimer dem wäl unfägnade; och berättade nu Gunnar sitt ärende. Heimar sade / at i hennes egit wal stod hwem hon skulle äga / och wore hennes sal litet stycke därifrån. Han utlät sig ock / at hon den allena wille äga / som rede öfwer den brinnande elden / som war slagen om hennes sal. De finna så salen samt elden / och sågo dät hennes borg / som lyste af gull / och där utan om en brinnande eld. Gunnar red på håsten Gote / men Hogne red på Holkne. Gunnar kiörde sin håst elden /

cor Fofneri Grymhildæ porrexit degustandum, quæ ex eo multo evasit ferocior; filius autem eorum Sigurdus vocatus est.

CAP. XXXVI.

Gunnarus Brynhildam ambit & conjugem accipit.

ACcesserat interea Grymhilda ad Gunnarum filium suum, dicens fortunæ ejus alioquin florentissimæ nil jam amplius deesse, quam ut uxorem sibi ducat; e re proinde esse, ut Brynhildam expetat, comitemque itineris adoptet Sigurdum. Fatebatur Gunnarus virginem perpulchram esse, pronoque se in eandem inclinare animo; propositum itaque suum patri, fratribus & Sigurdo enarrat, quorum assensum cum facile sibi acquireret, mox eximie ornati itineri se accingunt, perque montes & valles ad regem Budlium delati, huic denuntiant se procandi animo accessisse. Excepit ille procum perbenigne, simul tamen fassus, filiam tam elati esse animi, ut alium nolit maritum, quam quem ipsa sibi deligeret. In *Hlindaliam* igitur, ubi habitatio virginis erat, conversi, Heimero hospiti liberali quid sibi istic negotii esset exponunt. Respondebat pariter ille, in virginis esse arbitrio, cui nubere vellet, & vero haud procul abesse palatium ejus, cujus septum, lambenti constans flamma, qui perrumpere posset, hunc eam solum electuram. Inveniunt deinceps palatium & ignem, videntque arcem auro splendentem, quam ardentes ambiebant rogi. Gunnarus equo *Gotio*, Hognius vero *Holknio* insidebant. Quia vero tantum aberat, ut Gunnarus suum ad rogum adigere posset, ut potius retrocederet, hinc Sigurdo caussam tarditasis roganti, retulit eqvum suum ignis percelli timore, oravitque ut Granium sibi commodaret. Sigurdo igitur annuente, denuo ad rogum contendit; sed cum nec Granius hunc pate-

gurdur, þvi hopar þu Gunnar. Gunnar ſvarar, ej vil heſturinn framm ad elldinum, og bidur Sigurd ad lia ſier Grana. *Heimillt* er þad, ſeigir Sigurdur. Gunnar ridur nu enn ad elldinn, og vil Grani ej ganga. Sigurdur og Gunnar ſkipta litum. Sigurdur ridur og hefur Gram i hende, og bindur gullſpora a fætur ſier. Grani hleipur nu framm ad elldinum, er hann kende ſporanna. Nu verdur gnir mikiller, elldurinn tok ad æſaſt.

Jord tok ad ſkialfa,
Og har loge
Vid himin gnæfa,
Far treyſtuſt þar
Fylkirs verka,
Elld ad rida
Nie yfer ſtiga.

Sigurdur Grana
Sverde keirde,
Elldur ſlocknade
Fyrer Odlinge.
Logi allur lægdiſt
Fyrer lofgjornum
Bliku reid,
Er Reiginn atte.

Og er Sigurdur kom inn um logan, fann hann þar fagurt herbergi, og þar ſat i Brynhilldur. Hun ſporde hvor madur ſa være, enn hann nefndiſt Gunnar Giuka ſon, ertu og etlud min kona, med *jayrde* fodur þins, ef eg ridi a þinn vafurloga, og foſtra þins med ydar atkvæde. Hun ſeigir, ej veit eg hvorſu eg ſkal þeſſu ſvara. Sigurdur ſtod riett a golfinu, og ſtoduſt a ſverdshiolltinn, og mællte til Brynhilldar, þar i mote ſkal eg gialda mikinn *mund* i gulle og godum gripum. Hun ſvarar af *abiggiu* af ſinu ſæte, ſem *alſt af baru*, og hefur ſverd

i hen-

elden/ men han geck tilbaka; då ſade Sigurder: hwi far du ſå tilrygga Gunnar? han ſwarade at håſten ej wille fram til elden/ och bad ſå Sigurd låna ſig håſten Grane. Hemult år det/ ſade Sigurder. Gunnar red då til elden/ och ſom Grane ej wille gånga/ ty ſkiftade Sigurder och Gunnar utwårtes anſeandet ſins emillan/ och red ſå Sigurd med ſwårdet Gram i handen/ bindande gullſporarne på ſina fötter; hwilka då Grane kiånde/ löpte han fram til elden/ och blef dår ett ſtort gny/ då elden begynte at gåſa eller fråſa.

Jorden tog at ſkiålfwa
Och höga lågan
Til himla ſig håfwa.
Fåå kunde dår
Kongsgiårningar giöra/
At elden rida
Eller öfwerſtiga.

Sigurd ſin Grane
Kiörde med ſwårde/
Elden då ſlåcknade/
För Kongſonen/
Lågan all lade ſig/
För den låfgirige
Konungens ridning
Å håſten den Reigin hår ågt.

När Sigurder kom inn om lågan/ fann han dår ett fagert hårberge/ dår i Brynhilda ſatt. Hon ſporde hwad för mann han wore? Han ſade: jag år Gunnar Giukes ſon/ och år du årnad til min huſtru med din faders jaord/ ſå framt jag rede igenom din eldslåga/ hwilket och ſkiett med din foſterfaders och din egen tilſågielſe. Hon ſade: ej wet jag huru jag ſkal til detta ſwara. Sigurd ſtod råt på ſalsgolfwet/ ſtödde ſig på ſwårdsfåſtet/ och ſade til Brynhilda: jag wil dåremot gifwa dig ſtor hemgiſt i gull och kåſteliga ſaker. Hon ſwarade med wankelmodig åhoga af ſitt ſåte/ ſåſom en ſwan af wattuböljan; hade ſwård i handen/ hiålm

på

pateretur ſeſſorem, formas iccirco ambo inter ſe commutant. Atque ita Sigurdus eqvum conſcendit, & poſtquam ſe gladio cinxiſſet, calcaria pedibus alligat. Quæ ut Granius ſenſit, illico rogum invectus ſtrepitum exciravit horribilem; ipſa ignis effervescentia funeſtum, de qua re Poëta: *Contremuit tellus flammaque rapida in cœlum volvebatur. Pauci heroica ejusmodi facinora potuerant imitari, ignem nempe perequitare, & eundem ſuperare. Sigurdus Granium gladio perpulit, & ignis adeo hujus herois ope mox extinctus fuit. Flamma ſubſedit tota, accedente hoc laudis cupido viro, qui equo vehebatur, quem Reginus poſſederat.* Sigurdus vero intra rogos perveniens, triclinium intrat ſplendide ornatum, in quo Brynhilda ſedebat, quæ eum mox nomen & genus rogavit. Reſpondit ille ſe Gunnarum Giuki filium eſſe, eam vero ſibi uxorem deſtinatam, & quidem ex conſenſu patris, modo flammantem ignem pervadere poſſet; qualis ipſi etiam conditio oblata fuit nutritii ejus atque proprio decreto. Illa dubiam ſe dixit, quid reſponſi demum redderet; ipſe itaque erecto ſtans corpore & gladio innixus, gratiam ejus ſe redimere velle aſſeruit eximia dote, auro & aliis theſauris conſtante pretioſis. Virgo autem enſem tenens, galeam & loricam induta, ex

ſedi-

i hende og hialm a hofde, og var i brinju. Gunnar ſagde hun, ræd ej ſlikt vid mig, nema þu ſ jert hvorjum manne fremri, og þa ſkalltu drepa er min hafa bedid, ef þu hefur trauſt til. Eg var i oruſtu med *Garda* konge, og voru vopn vor litud i mannablode, og þeſs girnunſt vier enn. Hann ſvarade, morg ſtorvirke hafe þier unnid, og minniſt nu a hejt ydar, ef þeſſe elldur *yrde* ridinn, ad þier mundud med þeim manne ganga, er þetta gjorde. Hun finnur hier nu ſonn ſvor og merke, ſtendur upp og fagnar honum vel. þar dvaldiſt han *þriar nætur* og *bigdu eina reckiu*, hann tekur ſverdid Gram og leggur þad a medal þeirra. Hun ſpurde hvorju þad ſætte, hann kvad ſier ſkipad ad ſvo giorde hann *brúdkaup* ſitt til konu, ellegar feingi hann bana. Hann tok þa af henni hringinn Andvaranaut, enn hann gaf henne annann hring aptur af Fofners arfe. Epter þad reid hann i burt aptur yfir ſama elld til ſinna fielaga, og ſkipta þeir aptur litum, og rida ſidann i Hlindale, og ſeigir hvorninn þann ſama dag for. Brynhilldur heimter foſtra ſinn og ſeigir honum af trunade, ad til hennar kom eirn kongur og reid minn vafur loga, og eptir kom til ræda vid mig, og kvadſt Gunnar heita, enn eg ſagdi ad Sigurdur eirn munde þad giora, er eg vann eid a fiallino, og er hann nu hiedan fra oſs. Heimer ſagde, ſo buid munde vera. Brynhilldur mællti, dottur ockar Aſlaugu ſkalltu hier upp fæda med

þier

på hufwudet och war klädd i en bryngia. Gunnar/ ſade hon/ tala ej ſådant wid mig/ ſå framt du icke är förnämare än alla andra/ och då ſkal du dräpa dem ſom mig hafwa bedit/ om du elljeſt hafwer mod därtil. Jag war i ſtrid med Garda Köngen/ och wore mina wapn färgade i mannablod/ hwärefter jag ännu längtar. Han ſwarade: många ſtorwärk hafwen j inlagt/ men påminnen eder nu det löfte j giorde/ om denna eld bleſwe igenom riden/ at j ſkulle wara dens mans huſtru/ ſom detta giorde. Hon finner nu här ett ſant ſwar och märke därtil; ſtår ſå upp och fägnar honom wäl. Han dwaldes där tre nätter och bygde de en ſäng. Han tager ſwärdet Gram och lägger det emellan hwarandra. Hon frågar hwarföre ſådant ſkedde? Han ſwarade ſig ſå wara förordnat/ at på det ſättet giöra brudkiöp med ſina huſtru/ elljeſt wore det hans bane. Han tog då af henne ringen Andwaranöt/ men gaf henne i ſtället en annan af Fofners arfwe. Sedan red han bort tilbaka öfwer ſamma eld til ſina följeſlagare/ och tilbytte de ſig åter ſkapnaderne/ ridande därpå til Lindalen. Där berättade han/ hwad den ſamma dagen förelupit. Brynhilda hämtar ſedan ſin foſterfader och ſäger honom i förtrolighet: til mig kom en Köng/ ſom red genom min brinnande loga/ friade til mig/ och ſade ſig heta Gunnar; men jag föregaf/ at Sigurder allena månde det giöra/ til hwilken jag med ed mig förplicktade på bärget/ och är han doch hädan faren från oß. Hejmer ſwarade/ at hwad giort war/ måſte och ſå ſkie. Ty ſade Brynhilda/ at han ſkulle där hos ſig upföda ſin dotter Aſlöga. Kon-

gar-

ſedili ſuo ſequentia, lenta ſatis voce verba regeſſit, prorſus ut cygnus quidam undis jactatus: te utiqve hæc effari haud fas erit, niſi viris præſtiteris aliis, & procos adeo meos interfeceris omnes; hanc enim animi magnitudinem opus eſt adhibeas. Ego profecto militiæ *Gardorum* regis interfui, armaque retuli virorum ſanguine tincta, qvo utique ſtudio adhuc delector. Fatebatur ille multa quidem eam perpetraſſe illuſtria facinora; jam vero opus eſſe, ut voti ſui memor, ei nubat viro, qui rogos hoſce ſuperavit. Brynhilda itaque eventu ſignoque convicta, certo ſurrexit, & eum ceu gratum ſibi hoſpitem ſuſcepit; manſitque adeo tres omnino ibi noctes, communi cum eadem gaviſus lecto, niſi quod interpoſito gladio Gramio mutuum complexum ipſe impediret. Cujus tamen facti cauſſam cum illa requireret, reſpondit fatorum obſtare decreta, quo minus aliter nuptias cum conjuge ſua celebret; iſta ſi violaret, periculum eſſe, ne ipſe moreretur. Accepto deinde annulo Andvario, mox alium Brynhildæ reddidit, e Fofneri ſpoliis conſervatum. Ita porro per eandem receſſit flammam ad ſodalem ſuum, qui poſtquam propriam repetiiſſet faciem, omnes una ad Hlindalios revertuntur, rerum eo die actarum læti nuntii. Poſtea Brynhilda accerſito nutritio, fide retulit bona, regem quendam ad ſe per flammantem acceſſiſſe ignem, cui, ſub Gunnari nomine connubium affectanti, reſpondiſſet neminem præter Sigurdum ignem penetrare poſſe; huic jurata ſe deſponſam fide, qui tamen jam alibi degat. Decrevit nihilominus Heimerus fidem datam ſervari debere; qua-

þier. Fara kongar nu heim, enn Brynhilldur til fodur sins. Grimhildur fagnar þeim vel, og þackar Sigurde fyrer sina fylgd. Nu er buit vid veitslu, kom þar mikill mannfiollde, þar kom *Budle* kongur med dottur sina, og *Atle* son hans. Og er þesse veitsla hafdi stadid marga daga, minnist Sigurdur allra eida vid Brynhilldé, enn lætur þo væra kirt. Gunnar og Brynhilldur satu vid skemtan goda og drucku vin.

garne foro sedan hem / men Brynhilda begaf sig til sin fader. Grimhilda fägnade dem wäl / och tackade Sigurder för sin fölgd. Sedan lagade de ettil gästabods / til hwilket många sig inställte; dit kom och Kong Budle med sina dotter / och sonen Atle. Och när detta hade påstått många daar / påminner Sigurder sig alla edar han swurit Brynhilda / doch later han altsamans wara tyst. Gunnar och Brynhilda såto nu wid god skiemtan och drucko win.

XXXVII. CAP.

Deila Brynhilldar og Gudrunar.

þad var eirn dag, ad þær geingu til arinnar *Rin* ad þvo sig, þa od Brynhilldur leingra ut a ana. Gudrun spurde, hvorju þad giegnde. Brynhilldur svarar, þvi skal eg um þetta jafnast vid þig, helldur enn um annad. Eg hugde minn fadir munde rikare enn þinn fader, og minn madur unnid fleyre frægdarverk, og ridid elldinn brennanda, enn þinn madur var þræll *Hialfrex* kongs. Gudrun svarar med reide, þa værir þu vitrare ef þu þyrder ad lasta mann minn, er þad marga manna mal, ad einginn hafe slikur komid i verölldinn, fyrer hver vetna saker, og ej somer þier vel ad lasta hann, er þinn *frumver* var, drap hann Fofner, og reid upp i elldinn, er þu hugder Gunnar kong, og hann la hia þier, og tok af hende þier hringinn Andvaranaut, og mattu hann hier kenna. Brynhilldur sier nu hringinn og kennur, þa folnar hun

37. CAP.

Brynhilda och Gudruna träta.

Det hände sig en dag / at de gingo til ån Ren / at twå sig / och då wadade Brynhilda längre ut på ån. Gudruna sporde hwar til det skulle gagna? Brynhilda swarade: hwi skal jag ej wara dig jämngod så wäl i detta / som alt annat? jag menar min fader månde wara mägtigare än din fader / samt at min mañ wunnit flera märkeliga wärk / och ridit därhos genom brännande elden; men din mann war ju Konung Hialfreks träl. Gudruna swarade med wrett mod: då måste du wara wisare / om du wågar dig at lasta min mann; ty det är många måns tal / at ingen sliker kommit i werlden för hwarje saker skull / ej eller tjenar dig wäl at lasta honom; han är den som först tog bort din mödom / dräpte Fofner / och red upp i elden / den du och tänkte wara Konung Gunnar / och låg han hos dig / tagande af din hand ringen Andwaranöt / och må du honom här igenkiänna. Brynhilda ser nu ringen / och kjänner igen honom / och bleknar

propter illa, ut filiam Aslaugam secum enutriret, monuit. Tandem reges domum profecti sunt, Brynhilda vero ad paternos rediit lares. Grimhilda reduces amico admodum salutavit vultu, & Sigurdo ob præstitam ipsis societatem multas egit gratias. Convivium etiam protinus apparat, ad quod multæ accersitæ convivæ, tandem etiam Budlius cum sua filia ipsoque filio Atlo. Nuptiis vero per complures dies celebratis, rediit Sigurdo memoria juramentorum, quæ Brynhildæ præstiterat, quam tamen sollicite dissimulavit. Interea Gunnarus & Brynhilda joco & vino se delectabant.

CAP. XXXVII.

Rixæ Brynhildam inter & Gudrunam.

Contigit quodam die, dum Gudruna & Brynhilda fluvium Rhenum ingrederentur, quo comas lavarent, ut hæc studio illam præcederet. Gudrunæ igitur quærenti, quorsum tandem hoc conduceret? respondit Brynhilda, se uti aliis, ita hoc facto prærogativam suam sartam tectamque velle; patrem quippe suum esse potentiorem, maritum etiam pluribus rebus præclare gestis innotuisse, huncque ardentes transivisse rogos; Gudrunæ autem maritum regis *Hialfreci* servum fuisse. Tunc hæc irata, exiguæ sapientiæ indicium Brynhildam prodere affirmavit, quod suum vituperare audeat maritum, qui utpote plurimorum suffragio, in toto, qua patet orbe, neminem quacunque in re se habeat superiorem. Immo vel ideo ejusmodi verba eam haud decere, quod florem ille virginitatis ejus primus deliberaverit, Fofnerum occiderit & ignem pervectus fuerit, quem tamen ipsa Gunnarum fuisse

hun, sem daud være. Brynhilldur fer nu heim, og mællte ej ord um kvolldid, og er Sigurdur kom i sreckiu, spyr Gudrun, þvi er Brynhilldur svo okat, Sigurdur svarar, ej veit eg glogt, enn grunar mig ad vier munum vita bratt nockru gior. Gudrun sagdi, þvi mun hun ecke hafa feingid aud og sælu, og allra manna lof, eirninn þann mann, er hun villdi. Sigurdur svarar, hvar var hun þa, er hun sagdi þad, ad hun þottist þann agiæta eiga. Gudrun svarar, eg skal epter spyrja a morgun hvorn hun vill helst eiga. Sigurdur svarar, þess let eg þig, og idrast muntu ef þu giorir þad. Um morguninn satu pær i skemmu sinne, og var Brynhilldur hliod. þa mællte Gudrun, ver kat Brynhilldur, angrar þig ockar vidtal, edur hvad stendur þier fyrer gamne. Illt eitt geingur þier til þessa, seigir Brynhilldur, hefur þu geimt hiarta vird. Eigi svo, seigir Gudrun, og þeig helldur. Brynhilldur svarar, spyr þess eina ad betur sie ad vitir, þad somer rikum konum, og er *gott godu ad una*, er ydur geingur allt ad oskum. Gudrun svarade, seint er þvi ad hæla, og er þetta nockur su forspa, hvad reke þier ad oss, vier giordum ydur ei til angurs. Brynhilldur svarar, þess skalltu gialda, ad þu att Sigurd, þvi eg ann þier ej hans ad niota, nie gull hins mikla. Gudrun svarar, ej vissa eg ydar ummæle, og vel mat-

när, såsom wore hon döder. Hon for så hem, och talte icke ett ord om qwällen. När Sigurder kom i sängen, spör Gudruna: hwi är Brynhilda så olustig? Sigurd swarade: jag wet ej ljust, doch menar jag oß snart få weta något fullkomliga. Gudruna sade: hwi må hon icke nögia sig med sin lycka och sällhet, samt allmänt lof, enkannerligen med den mannen, som hon siälf wille äga. Sigurder frågar däremot: hwar war hon, då hon sade sig äga en så berömlig mann, eller den hon wille hälst äga? Gudruna swarar: i morgon skal jag efterspörja hwem hon hälst wille äga. Sigurder sade: det afråder jag dig, och mån du ångra om du giör det. Om morgonen såto deßa fruer i sin kamare, och war Brynhilda tyster. Då sade Gudruna: war lustig Brynhilda, är du bedröfwad af wårt samtal, eller hwad hindrar din glädje? Ett ont endamål drifwer dig til detta, sade Brynhilda, och har du wist giömt samwetet. Icke så, swarade Gudruna, utan tig heldre. Brynhilda sade: fråga efter något som bättre är at weta, och höfwes detta förnäma qwinnor; det är jämwäl gott at wara nögd med det goda, när alt går dig efter önskan. Gudruna sade: sent må man sig där af rösa, och är wist detta någon förespåning; hwad drifwer dig så til mig? jag giorde dig intet förtret. Brynhilda sade: det skal du omgiälda at du fått Sigurd; ty jag unnar dig hwarken honom at niuta, eller det myckna gullet. Gudruna swarar: ej wiste jag af edert samtal, och wäl

fuisse existimavit; eam illum solum thori expertam socium, eundemque ei annulum Andvarium detraxisse, quem jam oculis suis conspiciat ipsa. Hunc Brynhilda visum agnovit, & mox veluti mortua expalluit. Domum deinde se contulit, nulla illo vespere edita voce. Sigurdo tunc cum conjuge recubante, quæsivit hæc, cur Brynhilda tantam præ se ferret tristitiam? Ille haud liquido sibi constare dicebat caussam, brevi tamen cognitum iri. Mirabatur Gudruna, cur illa non contenta esset propria fortuna ac beatitudine, omniumque preconiis, præsertim optato marito. Contra Sigurdus, frustra Brynhildam dicere potuisse affirmavit, quod tam celebri & lecto gaudeat marito. Gudruna proinde crastino se requisituram die ajebat, quem potissimum vellet maritum. Dissuasit ei Sigurdus hoc, quod fecisse sine dubio pœniteret. Postero vero die cum ambæ convenirent, Brynhilda obstinato substitit silentio. Gudruna itaque eam ad hilaritatem invitatura, quæsivit utrum colloquii eam pœniteret hesterni, an alius cujusdam facti caperetur dolore? Respondit hæc, malo quidem animo Gudrunam in hoc inquirere, & forte eam jam soporato huc usque conscientiæ angore eo compulsam. Negavit illa sic esse, adeoque melius agi, si Brynhilda hujusmodi abstineat sermone. Monuit autem hæc, ut in ea potius inquirere vellet, quæ scitu magis necessaria essent; dignum hoc esse fœminis præstantioris indolis, acquiesceret modo fortunæ suæ & rebus prospere fluentibus. Gudruna: nimis cito hanc prædicari sortem, & isti quidem jactantiæ fatale subesse portentum; non tamen esse ut se insultet, nullius utpote offensæ consciam. Tum Brynhilda pœnam ei minabatur, quod Sigurdum haberet maritum, quem utique, pariter ac aurum illud ingens, non posset non ei invidere. Replicuit Gudruna se eorum occulta pacta nescivisse, & quidem patri integrum fuisse, abs-

matte fader minn ſia rad fyrer mier, þo þu værir ej ad hitt. Brynhilldur ſvarar, ej hofum vier *launmæle* haft, enn þo hofum vier ejda ſvarid, og visſud þier ad þier vættud mig, og þeſs ſkulum vier hefna. Gudrun ſvarar, þu ert betur gefinn enn maklegt er, og þinn ofie mun illa ſiatna, og þeſs munu marger giallda. Una mundum vier, ſeigir Brynhilldur, ef þu ætter ej gofugra mann enn eg. Gudrun ſvarar, attu ſvo gofugann mann, og oviſt er hvor mejri kongur er. Brynhilldur ſvarar, Sigurdur vann Fofner, og er þad meir vert, enn allt rike Gunnars kongs, ſvo ſem kvedid er, þa er Sigurdur vann a orme, enn þad ſidur mun ongvum fyrnaſt medann *olld lifer*, enn hlyre þinn þorde hvorke elld rida, nie yferſtiga. Gudrun ſagde, Grani rann ej elld under Gunnare konge, enn hann þorde ad rida, og þarf honum ej hugar ad frya. Brynhilldur ſvarar, diljunſt ej vid, eg hygg Grimhillde modur þina ej vel. Gudrun ſvarar, *ámæl* henne ej, þvi henne er til þin ſo ſem dottur ſinnar. Diljunſt ej vid, hun er upphaf alls ills, er oſs bitur, hun bar Sigurde grimt ol, ſo ej munde hann mig. Margt rangt ord mælir þu, ſagde Gudrun, og mikil lyge er ſlikt. Brynhilldur ſvarar, niote þier ſvo Sigurdur, ſem þier hafid oſs ej ſvikid, þad er ydart ſem villde

mak-

wäl måtte min fader föreſe och gifta mig / faſt du ej blefwe där om befrågader. Brynhilda ſade: wi hafwom ei haft något löntal / doch hafwom wi ſworit hwarandra trohets edar; och wiſten j wäl det / at j mig bedragit / det jag och ſäkert ſkal hämna. Gudruna ſwarar: Du är hederligare gift / än ſom makeligt är / och lärer din högfärd illa lykta / ſå at många warda det umgiällande. Jag wore wäl nögder / ſade Brynhilda / om du ei ägde berömligare mann änn jag. Gudruna ſade: du äger ju en berömlig mañ / och är det owiſt / hwilken dera ſtörre Kong är. Brynhilda ſwarade: Sigurder öfwerwant ju Fofner / hwilken giärning är mera til wärderandes / än hela Konung Gunnars rike / ſåſom i kwädet ſtår / at Sigurder ſegrade ormen / hwilket ingom lärer ur minnet falla / ſå länge tiden warar; men din huglöſe broder (Gunnar) torde hwarken rida i elden eller ſtiga där öfwer. Gudruna ſade: häſten Grane gick ej igenom elden då Kong Gunnar ſatt på honom / men han ſiälf torde driſtigt nog framrida / och felar honom icke mod at wåga ſig. Brynhilda tog til orda: döljoms ej wid detta / jag tror ej din moder Grimhilda för wäl. Gudruna ſwarade; åtala ej henne / ty hon älſkar dig ſåſom ſina dotter. Hon ſade: du må ej dölja detta / hon är likwäl uphof til alt det onda / ſom oß biter. Hon bar åt Sigurd ett grymt öl / ſå at han ej ihugkom mig. Många wränga ord talar du / ſade Gudruna / och är ſlikt en ſtor lögn. Brynhilda ſwarade: niuta må du ſå Sigurder / ſom

du

absque ejus conſenſu, ſibi conjugium proſpicere. Brynhilda vero inficias ivit utrosque ſe conſilia habuiſſe occulta, attamen jurata invicem obſtrictos fuiſſe fide; Sigurdum vero & Gudrunam haud diffiteri poſſe, quod ſe deceptum iverint, cujus certe facti pœnas certiſſime luituri eſſent. Gudruna eam illuſtriorem quam pro merito nactam eſſe maritum aſſeruit, ſuperbiam etiam ejus male deſituram, & quidem haud absque multorum exitio. Se quidem contentam fatebatur Brynhilda, niſi illa clariorem ſuo haberet maritum. Aſt Gudruna, eam æque celebri gaudere marito aſſeruit, cum dubium eſſet uter illuſtrior haberetur. Urſit nihiloſecius illa, Sigurdum Fofnerum occidiſſe, adeoque hoc ejus egregium facinus vel univerſo, quod Gunnarus poſſideret, regno anteferendum eſſe, cujus eapropter fama æternum duratura eſſet; contra imbellem Gudrunæ fratrem haud auſum fuiſſe ad ignem contendere, multo minus eundem transire. Gudruna culpam in eqvum conjecit, qui nimirum ignem vectore Gunnaro noluiſſet perrumpere; huic tamen non defuiſſe audaciam, nec opus eſſe, ut ignaviæ alicujus accuſaretur. Ceterum Brynhilda fruſtra veritati fucum induci reſpondit, ſiquidem matrem Gudrunæ omnis perfidiæ ſuſpectam habeat. Hinc monente Gudruna, ne matrem ſuam vituperio laceſſeret, cum Brynhildam majori quam filiam propriam proſequatur amore; hæc rem ſilentio minime premendam dictitavit, perſuaſum ſibi habens, eam omnia, quæ jam ſuſtineat mala, conciviſſe; dum nimirum potum Sigurdo propinaret venenatum, quo ſui obliviſceretur. Gudrunæ etiam verborum eam perverſorum, atque mendaciorum incuſanti, vovit ut ita Sigurdi frueretur conſortio, quemadmodum ſe decepiſſet; par enim eſſe, ut hoc ſua voluntate fiat, eveniantque quæcunque ei imprecetur mala. Gudruna Sigurdum ſibi faventiorem futurum confidebat, quam illa optaret, neminemque faſſurum ſe in eum ſemel omnem profu-

diſſe

maklegt, og geinge ydur sem eg hygg. Gudrun svarar, betur mun eg niota, enn þu munt vilja, og einginn gat þess ad hann ætte *ofgott* vid mig nie eitt sinn. Brynhilldur svarar, illa mæler þu, og er af þier rennur muntu idrast, og hendum ei heiptyrde. Gudrun svarar, þu kastader fyrre heiptyrdum a mig, lætur þu mier sem muner þu bæta, enn þo byr grimt under. Leggium nidur onitt hial, sagdi Brynhilldur, eg þagde leingur yfer minum harme, er mier bjo i brioste, enn eg ann þinum brodur ad einu, og tokum annad tal. Gudrun svarar, langt sier hugur þinn af framm. Og þar af stendur mikill ofagnadur, er þær geingu a aana, og er hun þeckte hringinn, og þar af vard þeirra vidræda.

du mig har swikit / och det är / såsom jag wille / makeligit / och gänge dig såsom jag menar. Gudruna swarar: bättre månn jag honom njuta / än du det wil / och ingen har kunnat sägia / at han ägt alt för gott af mig ä en gång. Brynhilda säger: du talar rätt illa / och när onskan af dig går / läret det ångra dig / och öfwergifwom nu sådana onskefulla ord. Gudruna swarade: du kastade förr dina fula ord å mig / och läts du nu såsom du gifwer efter / doch bor något grymt där under. Läggjom neder onyttigt grål / sade Brynhilda / och har jag länge nog förtegat min harm / som mig bor i bröstet; jag älskar och din broder rätt nog / ty låtom oß fatta ett annat tal. Gudruna swarade: alt för långt fram ser din hug. Af detta kom nu en så stor ofägnad / at de ginge ut på ån / och hon uptäckte ringen / ty där af wart deras träta.

XXXVIII. CAP.

Harmur Brynhildar Budla dottur.

NU er það til ad taka, ad Brynhilldur legst i reckiu, koma þesse tidende fyrer Gunnar kong, ad Brynhilldur sie siuk. Hann hittar hana og spyr hvad henne sie, enn hun svarar ongvo, og liggur sem daud. Og er hann lejtar eptir fast, seigir hun, hvad giorder þu af hring þeim, er eg *sellda* þier, er Budle kongur gaf mier ad effsta skilnade, er þier Giuki kongur komud til hans, og hietud ad herja edur brenna, nema þier nædud mier. Sidann leidde hann mig a tal, og

38. CAP.

Brynhilda Budles dotters harm.

NU är detta at sägia / at Brynhilda lade sig til sängs / och kom så bod för Konung Gunnar at hon war siuk. Han besöker då henne / och spör hwad henne kwälde? men hon swarade intet / utan låg såsom döder; dock när han fast därefter letade / sade hon: hwad giorde du af ringen jag lefwererade dig / den Kong Budle gaf mig wid sidsta skilnaden / då du och Kong Giuke kom til honom och hotade at härja eller bränna / så framt j icke fingen mig. Han ledde mig sedan til tals / och sporde hwem jag utkorade af

disse caritatem. Quia vero Brynhilda pessima quæque Gudrunam protulisse verba censuit, quorum certe pœniteret, quamprimum ad se rediret, necesse proinde judicavit ut utrinque iracundis votis finis tandem imponatur. Atqui Gudruna eam prius se sævo corripuisse ore dicebat, viderique quidem hactenus effutitis indolere verbis, anguem tamen in herba latere. Jamque denuo inutiles omittendas confabulationes monuit Brynhilda, quamvis haud diffiteretur se mœrorem, quem pectore condiderat, diu nimis silentio pressisse; fratrem tamen Gudrunæ sibi adeo carum, ut alio posthac opus sit sermone. Addidit tandem Gudruna, in animo Brynhildæ amplissimum futurorum augurium inhærere. Usque adeo ex ista earum ad fluvium Rhenum deambulatione, tam truces inimicitias ortas, & quidem annulum imprudenter nudatum, litigii auctorem fuisse vidimus.

CAP. XXXVIII.

Lamentatio Brynhildæ.

HOc proinde jam commemorandum, quod Brynhilda inde lecto decumbere cœperit, hujusque rei cognitione ad Gunnarum delata, hic eam adiverit, quærens quo demum morbo correpta esset? Relatum autem est, eam nil respondisse, sed exanimem jacuisse. Tandem, illo diligentius in caussam inquirente, hæc protulisse verba: ubinam tu annulum condidisti, quem â Budlo patre, abitu vestro supremo acceptum, tibi tradidi? dum nimirum Giukus vobis comitantibus ad eum acce-

og ſpurde hvorn eg kiore af þeim komner ero, enn eg baudſt til ad verja landid, og vera hofdinge yfer þridjunge lids, voru þa tveyr koſter fyrer hende, ad eg munde þeim verda ad giptaſt, er hann villde, ella vera fiarlaus og hans vinattu, kvad þo ſine vinattu mier munde betur geigna enn ſina rejde. þa *huxadi* eg mier hvort eg ſkyllde hann vilja, eda drepa margann mann, og þottiſt *vanfær* ad þreyta vid hann. þar kom ad eg hietunſt þeim, ſem ride heſtinum Grana med Fofnis arfe, og ride minn vafurloga, og dræpe þa menn er eg kvædea. Nu *trejſtiſt* einginn ad rida nema Sigurdur, hann rejd elldinn, þvi hann ſkorte ej hug, hann drap orminn Reiginn og fimm konga adra, enn ej þu Gunnar, er þu folnader ſem nar, og ertu einginn kongur nie kappe. þeſs ſtreingda eg hejt hejma, ad eg munda þeim einum unna, er agiætur være fæddur, enn þad er Sigurdur. Vid erum ejdrofa fyrer þad vier eigum hann ej, og fyrer þad ſkulum vier rada hans dauda, og eigum vier Grimhilldi illt launa, henne finſt einginn kona *huglauſare* nie verr. Gunnar ſvarar, morg flærdarord hefur þu haft, og ertu illudleg kona, er þu amæler þeirre konu, er miog er um þig framm, og ej ynde hun verr ſinu, enn þu giorir, edur kveldi dauda menn, og ongvann mirdir hun, og lifer vid lof. Brynhill-

af de ditkomne? men jag tilböd at wärja landet och wara höfdinge öfwer tredje delen af folket; warande då twå wilkor förhanden/ anten at jag ſkulle giftas den han wille/ eller wara arflös och miſta hans wänſkap; ſägiande doch ſin wänſkap mera gagna mig änn ſin wrede. Då hugde jag efter anten jag ſkulle giöra hans wilja/ eller dräpa många menniſkior/ och tycktes jag wanför at ſtå honom emot. Ty kom det endteliga ſå wida/ at jag låfwade mig åt honom/ ſom rede häſten Grane med Fofnis arfwe/ och wågade ſig igenom min eldslåga/ ſamt dräpte de månn/ ſom jag tilkänna gofwe. Nu tröſte ingen at rida i elden/ utan Sigurder/ han giorde det/ ty honom felte ej mod/ han drap ormen Reigin/ och fem andra Konungar; men du Gunnar giorde det icke/ ty du bleknade ſåſom as/ och är du ingen Kong eller kiämpe. Det löftet giorde jag hemma/ at jag den allena ſkulle älſka/ ſom berömlig wore födder/ och är det Sigurder/ är jag altſå edsbrytare/ emedan jag honom ej äger; därföre ſkal jag orſaka hans död/ och äger därjämte alt ont at därföre löna Grimhilda/ ty henne fins ingen kwinna huglöſare/ eller wärre. Gunnar ſwarar: många falſka ord hafwer du haft/ och är du en illſundig kona/ efter du förtalar den kwinnan/ ſom långt öfwergår dig/ ej eller unte hon wärre de ſina/ änn du giör/ hon kwälde ej döda männ/ och mördade ingen/ utan lefwer med beröm. Brynhil-

accedens, minitaretur ſe ferro & igni graſſaturum, ni me uxorem aliquis veſtrum acciperet. A patre deinde remotis arbitris rogata, quemnam veſtrum eligere vellem, prælio regni defendendi cauſſa me obtuli, in quo tertiam exercitus partem ducere vellem. Sed poſtquam pater me duabus his conditionibus adſtringeret, ut vel ei nuberem, quem ille vellet, aut opibus & amicitia ipſius exciderem, monens tamen ſuam mihi gratiam utiliorem fore quam iram; dubia primum hæſi, utrum arbitrio ejus me ſubmitterem, an plurimorum hominum necem procurarem. Tandem cum me imbecilliorem reputarem, quam ut ei reſiſtere poſſem, ſpoſpondi me ei ſoli nupturam, qui equo Granio cum Fofneri theſauris conſcenſo, perruperit ignem meum perennem, occideritque quoscunque indicarem. Hoc vero nemo eorum præſtitit præter Sigurdum, quem utpote nulla unquam deſtituit fortitudo; is enim Reiginum, ſimulque quinque reges occidit alios. Tu vero, Gunnare, inſtar cadaveris expalluiſti, tantumque abeſt, ut rex habearis, ut ne quidem athletæ nomine dignus ſis. Domi etiam voveram me ejus ſolum conjugem futuram, qui absque metuendi affectu natus fuiſſet; cumque Sigurdus ejusmodi vir ſit, profecto perjura eſſem, ſi illo carerem. Hinc etiam eum morte mulctabo, neque vero Grimhilda impunita abibit, qua nempe neminem formidoloſiorem aut pejorem novi. Næ tu, reſpondit Gunnarus, multa jam effutiſti verba falſa pariter ac fraudulenta, ipſa certe omnium malitioſiſſima, dum eam calumniari auſa ſis, quæ & te longe præſtantior, & ſuorum amantior eſt; neque enim illa mortuis unquam inſultavit, vel aliquos trucidavit vivos, vita adeo gaudens laudabili. Negavit Brynhilda, res aliquas a ſe ſecreto geſtas, vel ſcelera commiſſa; ſibi-

hilldur ſvarar, ej hofum vier laun þing haft, nie *odadir* giort, og annad er vort *edle*, fuſari væri eg ad drepa ydur. Sidann villdi hun Gunnar drepa, enn Hogne ſette hana i fiotur. Gunnar ſagde, ej vil eg hun bue i fiotrum. Hun ſvaradi, hirde eirn um þad, þvi alldrej ſierdu mig glada i þinne holl, og ej *drecka* nie *teſla*, nie *hugat mæla*, nie *gulle leggia* god klæde, nie ydur *rad* gefa. Hun kvad ſier þad meſtann harm, ad hun fieck ej ejga Sigurd, ſettiſt upp og ſlo ſin borda, ſo ad ſundur gieck, og bad ſvo luka upp ſkemmudyrum, ad langa leid mætte heira hennar harmatolur. Nu er harmur mikill ad hejra um allann bægina. Gudrun ſpyr ſkemmumeyar ſinar, þvi þær ſieu ſo *okatar*, edur hriggvar, edur hvad er ydur, edur þvi fari þer ſem *vitlauſir* menn, eda hvor undur eru hier ordinn hia ydur. þa ſvarar hana ein er *Svefneland* hiet, þetta er *otima dagur*, vor holl er full af harme. þa ſagdi Gudrun til ſinnar *vinkonu*, ſtattu upp, vier hofum lejngi ſetid, vek Brynhildi, gaungum til borda og verum katar. þad giore eg ej, ſagde hun, ad vekia hana, edur vid hana mæla, og morg dægur drack hun ej miod nie vin, og hefur hun feingid *Goda reide*. þa mællte Gudrun til Gunnars, gack ad hitta hana, ſeigir hun, og ſeig oſs illa kunna hennar mejni. þad er mier bannad, ſagdi hann, ad hitta hana, edur hennar fie ad ſkipta. En þo fer hann ad hitta hana, og lejtar marga vega

hilda ſwarar: ej hafwom wi haft lönliga ſaker förhänder / mindre något odåd eller ſkiälmſtycke; utan är wårt ädle annorlunda beſkaffat / och wore jag willigare at dräpa dig. Sedan wille hon wäl dräpa Gunnar; men Hogne ſatte henne i fiätrar. Gunnar ſade: jag wil ej at hon ſkal liggia i fiätrar. Hon ſwarade: bry dig ej ens därom / ty aldrig ſer du mig gladan i ditt ſlått / hwarken at dricka eller leka tafl; hwarken med nögie at tala / eller bordera af gull några dyrbara kläder: ej eller at gifwa dig råd; ſägiande ſig däraf måſta harmen hafwa / at hon ej fick Sigurd. Hon ſatte ſig ſedan upp / ſlog ſönder ſin bordering / och böd ſå kamardörren uplåtas / at man måtte höra hennes harmtal långan led. När nu hennes ſtora harm hördes öfwer hela bygden / ſporde Gudruna ſina kamarmöar / hwi de woro ſå oluſtiga och bedröfwada / eller hwad fattas eder / ſade hon / at j faren / ſom wettlöſe menniſkior / eller hwad under äro här ſkedde hos eder? Då ſwarade henne en kwinna / ſom Swefneland het: detta är å en olyckelig dag hänt / at wår ſal är full med harm. Gudruna ſade då til en ſin förtrogna kwiña: ſtatt upp / wi hafwom länge ſutet / weck upp Brynhilda / gångom til bords och warom luſtiga. Det giör jag ej / ſwarade hon / at weckja eller tala henne til; ty många dagar drack hon hwarken miöd eller win / och har hon fått Gudarnas wrede. Då talte Gudruna til Gunnar: gack och hitta henne / och ſäg hennes ſkada wara oß okjär. Han ſade / det wara ſig förbudit / at hitta henne eller hennes ägendom at ſkifta. Icke deß mindre for han åſtad / och ſökte på hwarjehan-

ſibi quidem aliam prorſus adfuiſſe indolem, jam autem promtiorem ad eum occidendum. Necem deinde ejus molita eſt, ſed Hognius eam compedibus conſtrinxit; quod etſi Gunnaro diſpliceret, ipſa tamen parvi id fecit, cauſſa addita, quod Gunnarus ſe in aula poſthac fruſtra hilarem, aut compotantem latrunculisque ludentem, aut colloquiis jucundis, & veſtibus ex auro textilibus ſtudentem, ne dum de aliqua re conſultantem viſurus eſſet. Pro maximo tandem damno reputabat, quod Sigurdo non potiretur marito; hinc confeſtim exſurgens textilia ſua opera dilaceravit, utque cubilis fores apperirentur juſſit, quo longius lamentationum ſuarum penetraret ſonus. Cumque adeo hic per totam increbeſceret urbem, Gudruna famulas ſuas quæſivit, cur adeo triſtes & ſollicitæ, veluti mentibus motæ, diſcurrerent, numque prodigia aliqua ipſis viſa fuiſſent? Reſpondit vero una earum nomine *Suefneland*, eſſe illum diem omnino damnoſum, ſiquidem aula tota luctu perſonaret. Gudruna iccirco virginum ſuarum quandam fidiſſimam juſſit, ut quia diutius juſto moratæ fuiſſent, Brynhildam excitaret; epulis deinde accubituræ, hilaritati deditæ. Noluit vero hæc Brynhildam ſomno ſuſcitare vel alloqui, quandoquidem jam per pluſculos dies neque mulſum neque vinum bibiſſet, nil adeo dubitans, quin *Deorum* in ſe provocaverit *iram*. Gudruna ergo Gunnarum rogavit, vellet tandem ipſe eam convenire, dicturus mœrorem ejus ſibi ingratum eſſe. Ille ſibi quidem nefas eſſe reſpondit, eam inviſere vel ejus opes dividere, tandem tamen illuc properavit; ſed poſtquam nil non egiſſet, quo colloquio ejus frui poſſet,

vega mals henda vid hana; og fær ej afhenne svar. Nu geingur Gunnar aburt, hittir Hogna og bad hann tala vid hana, hann giordi svo, og er svo buid um kvolldid. Annann dag epter er hann (Sigurdur) kom af dyravejde, hitti hann Gudrunu og mællte, þann veg hefer fyrir mig borid, sem þetta mune til mikils koma, og mun Brynhilldur deya. Gudrun svarar, herra min, kinstur munu filgia henne, hun hefur nu sofid sjo dægur, svo ad eingin þordi ad vekia hana. Sigurdur svarar, ej hefur hun sofed, helldur hefur hun *storræde* med hondum vid ockur. þa mællte Gudrun med grate, þad er mikill harmur ad vita þinn bana, far helldur og finn hana, og vit ef siatnar offe hennar, gief henne gull og mik svo hennar reide. Sigurdur gieck ad og fann opinn salinn, hann hugdi hana sofa, og bra af henni klædum, og mællte, vaki þier Brynhilldur, sol skin um allan bæinn, og er ærid sofid, hritt af þier harmi og tak glede. Hun mællte, hvorju sætir þin dirfd er þu fer mig ad hitta, mier var einginn verre i þessum svikum. Sigurdur svarar, *heillud* ertu, þvi mæler þu ej vid mig, edur hvad angrar þig. Brynhilldur svarar, þier skal eg seigia mina reide. Sigurdur svarar, ef þu ætlar grimann minn hug vid þig þa ertu *affinna*, og er sa þinn madur, er þu kaust. Nej seigir hun, ej reid Gunnar elldinn til vor, og ej *gallt* hann mier ad munde felldan val. Eg undradist þann mann, er kom i minn sal, og þottist eg kenna

handa sått at få tala medhenne; får doch intet swar. Gunnar far så bort, finner Hogne och beder honom tala med henne. Han giorde så, och förblef det därwid om kwällen. När Sigurder andra dagen efter kom af diurejagt, hittade han Gudruna och sade: således hafwer det för mig synts, som skulle detta föreboda stora ting, och månn Brynhilda dö. Gudruna swarade: min Herre, något widunder mann därpå följa, at, hon hafwer nu sofwit i siu dagar, så at ingen torde henne weckja. Sigurder sade: hon hafwer ej sofwit, hellder har hon stora rådslag under händer emot oß. Då sade Gudruna gråtande: det är en stor harm at weta din bane, far hellder och besök henne, och fresta om hennes grymhet kan stillas; gif henne gull och lena hennes wrede. Sigurder gick til och fann salen öpen; han mente henne sofwa, och drog kläderna af henne, sägiande: wak upp Brynhilda, solen skiner öfwer hela bygden, och har du för mycket sofwit; kasta af dig ångsten, och tag til glädje igen. Hon sade: hwi är du så djärf, at du far at finna mig? ty mig war ingen i detta swik wärre. Sigurder sade: du är förgiord, eller hwi talar du ej wid mig, eller hwad bedröfwar dig? Brynhilda swarade: dig skal jag berätta min wrede. Sigurder sade: om du tänker min hug wara dig grym, då är du ursinnig, och är han din mann, den du utwalde. Nej, swarade hon, icke red Gunnar igenom elden til mig, och ej galt han mig til morgongåfwa några slagna männ. Jag undrades den mannen, som kom i min sal, och tyktes kjänna dina ögon,

possset, absque responso redire coactus est. Ad Hognium proinde conversus, hunc hortatur ut Brynhildam adiret. Annuit ille, sed & ipse frustra fuit; his itaque hoc vespere acquieverunt. Postridie autem, cum Sigurdus e venatione rediret, Gudrunæ refert, se animo præsagire magnam mutationem rerum, quæ forte Brynhildæ mortem portenderet. Illa prodigio eandem simili comprobavit; dormivisse quippe eam septiduum, ut a nemine excitari potuerit. Sigurdus vero somno sopitam negavit, sed potius tacito animo se adversum funesta agitasse consilia. Gudruna tum in lacrumas soluta, maximo sibi mœrori esse dixit, quod Sigurdi audiret denuntiari fatum. Consulere itaque se, ut eam visitet, experiaturque num ferocia ejus comprimi posset, iram enim leniendam auri donatione. Abiit adeo ille, & atrium apertum inveniens, Brynhildæ veluti dormienti aulæum detraxit, his eam allocutus: vigila Brynhilda, sol enim totam collustrat urbem, & nimis diu dormivisti; missa itaque tristitia lætitiam cape. Ad hæc illa: quæ tandem te cepit audacia, ut me inviseres, quo neminem in hoc struendo mihi malo, iniquiorem vidi. Sigurdus fascino, inquit, tacta es, qnin expediat ut mecum loquaris, aut doloris mihi caussam pandas. Illa tum fatente mœrorem suum ipsi prodendum, vicissim replicuit: si animum meum, tibi contrarium putas insanam te judico; is vero tuus est maritus, quem ipsa elegisti. Neutiquam, respondit Brynhilda, non enim Gunnarus per ignem ad nos pervenit, nec cæsorum stragem mihi dotem

na ydar augu og fieck eg þo ej viſt ſkilid fyrer þeirre huldu, ſem la fyrer minne ohamingiu. Sigurdur ſvarar, ej erum vier gog vare menn enn ſynner Giuka kongs, þeir drapu *Dana* kong, og mikinn hofdingia brodur Budla kongs. Brynhilldur ſvarar, margt illt eigum vier þeim upp ad inna, og minna oſs a harma vora. þu Sigurdur vanſt orminn og reidſt elldinn; enn ej ſyner Giuka kongs. Sigurdur ſvarar, ej verd eg þinn madur og varſtu min kona, og gallt eg þier mund agiæts kongs, Brynhilldur ſvarar, ej ſa eg ſvo Gunnar ad min *hugur hlæ* vid honum, og gram em eg vid hann, þo eg hylje fyrer odrum. þad er ogurlegt, ſagdi Sigurdur, ad unna ej ſlikum kongi, eda hvad angrar þig meſt, mier ſiniſt ſem hans aſt ſie þier gulli betri. Brynhilldur ſvarar, ſar og mikill harmur er þad ad vita, ad eg fæ þvi ej til leidar komid, ad biturlegt ſverd væri rodid i þinu blode. Sigurdur ſvarar, kvidi eg, ad þeſu mune ſkamt ad bida, ad biturlegt ſverd mune ſtanda i minu hiarta, og ej muntu þvi verra bida þvi þu munt ej epter lifa, munu og fair vorir lifdagar hiedann ifra. Brynhilldur ſvarar, ej ſtanda þin ord af litlu fære, ſidann þier ſvikud mig fra ollu inde, og ecke hirde eg um lifid. Sigurdur ſvarar, lif þu og unn Gunnare konge og mier, og allt mitt fie vil eg tilgiefa, ad þu dever ej. Brynhilldur ſvarar, ej vejſtu giorla mitt edle, þu *ber af ollum monnum*, e þier hefur

gon/ doch kunde jag ej ſå wiſt urſkilja för det täckelſet/ ſom låg för min olycko. Sigurder ſade: ej är jag bätre än Konung Giukes ſöner/ ſom dräpte Dana Kongen/ och den ſtora höfdingen Konung Budles broder. Brynhilda ſwarar: mycket ont ägom wi dem at tilſkynda/ och minna oß på wår harm; du Sigurder wann ormen/ och red igenom elden/ men ej Konung Giukes ſöner. Sigurd ſade: ej blef jag din mann/ doch war du min kwinna/ och galt jag dig en berömlig Kongs morgongåfwa. Brynhilda ſwarade: aldrig ſåg jag ſå Gunnar/ at min hug log wid honom/ och är jag honom gramſe/ ſkiönt jag döljer det för andra. Det är förſkräckeligt/ ſade Sigurder/ at ej älſka ſlikan Konung/ eller hwad ångrar dig måſt? mig tycker ſom hans kärlek wore dig bärre än gull. Brynhilda ſwarade: ſorg och ſtor harm är det at weta/ at jag ej får det å wäga kommit/ at ett bittert ſwärd blefwe färgat i ditt blod. Sigurder ſade: du må ej kwida/ at man har långt at wänta/ til dess hwaßa ſwärdet ſtår i mitt hiärta; doch månn du ej wärre önſka mig än dig/ ty du warder ej efterlefwande; ſå blifwa ock wåra lifsdagar fåå hådan efter. Brynhilda ſwarade: dina ord månn mycket hafwa at ſkaffa/ ſedan du ſwikit mig från all glädje/ och ej acktar jag om lifwet. Sigurder ſade: lef du och älſka Konung Gunnar ſamt mig/ och wil jag alla ägodelar tilgifwa/ at du ej dör. Brynhilda ſwarade: icke weſtu ſå klart mitt ädle/ du bär långt af alla andra männ/ emedan ingen kwinna blifwit dig ledare än jag. Sigurder ſade: annat är ſan-

tem dedit. Mirabar virum illum in aulam meam ingredientem, & tuos oculos agnoſcere videbar; quo minus autem certo ſecernerem, impedivit tegmen quo infortunium meum obductum erat. Sigurdus ſe præſtantiorem negabat Giuki filiis; occidiſſe enim eos regem Danorum, fratremque Budlii virum principem. At vero Gudruna, magnas eos a ſe promeruiſſe pœnas dixit, horumque mentionem nonniſi dolores ſuos refricare ſopitos. Sigurdus ſemet ejus non quidem factum maritum, attamen eam ſuam fuis ſe ſponſam, dotemque accepiſſe regiam aſſeruit. Contra Brynhilda, Gunnari animum ſibi nunquam arriſiſſe, ſed potius tædio fuisſe, quamvis hactenus tecto. Sigurdus pro deteſtabili duxit ſcelere odiſſe egregium adeo regem, cupiens ſcire, quid eam maxime torqueret; amorem etenim Gunnari auro præſtare. Illa inter maximos reputavit dolores, quod efficere nequiret, ut acutus enſis Sigurdi tingatur ſanguine. Repoſuit Sigurdus, fruſtra eam queri, cum brevi quidem viſura eſſet, quod cor ſuum funeſto perfoderetur ferro; neque tamen pejora eam ſibi ipſi cooptare poſſe, ſiquidem vix ſe diutius victura eſſet; videri etiam utrisque breve abhinc decurrendum reſtare vitæ ſpatium. Fatebatur Brynhilda, verba ejus omine nequaquam caritura, præcipue poſtquam ſe omni emunxiſſet gaudio, vitamque adeo propriam vili pendere. Contra Sigurdus: tu modo vive, & Gunnarum meque ama; profecto, quo tuam avertere poſſim mortem, omnes meas erogare vellem opes. Immo vero, reſpondit Brynhilda, tantum abeſt, ut tu meam pernoſcas indolem, ut potius ipſe aliis diſſimilis ſis hominibus, quandoquidem nullam fœminam majori quam me perſequaris odio. Aſt Sigur-

hefur einginn kona ordid leidare enn eg. Sigurdur svarar, annad er sannara, eg unni þier betur, enn mier, þo eg irde fyrer þeim svikum, og ma þvi nu ecke bregda, þvi avallt þa eg gade mins geds, harmade mig þad, ad þu varst ej min kona, enn af mier bar eg sem eg matte, þa er eg var i kongs holl, unda eg þvi þa, ad vier vorum oll samann, kan vera þad verde og framm ad koma, sem fyrer er spad, og ecke skal þvi kvida. Brynhilldur svarar, affman hefur þu ad sejgia, ad þig angrar minn harmur, enn nu faum vier ongva likn. Sigurdur svarar, giarnann villda eg ad vid stigum a eirn bed og værir þu min kona. Brynhilldur svarar, ecke er slikt ad mæla, og ej mun eg eiga tvo konga i eirnri holl, enn fyrr skal eg lif lata, enn eg sviki Gunnar kong. Og enn seigir hun, eg minnist nu a þad vid toludum a fiallinu, og sorum ejda, enn nu er þvi ollu brugdid, og vil eg ej lifa. Munda eg þitt nafn, sagde Sigurdur, og ej kienda eg þig fyrr enn þu var gipter, og er þetta hinn meste harmur. þa mællte Brynhilldur, eg vann þann ejd ad eiga þann mann sem ridu minn vafurloga, enn þann eid villda eg hallda, edur deya ella. Helldur enn þu deyer, sagdi Sigurdur, vil eg þig eiga, enn fyrir lata Gudrunu. Enn svo þrutnudu hans sidur, ad sundur geingu hans brynju hringar. Ej vil eg þig, sagdi Brynhilldur, og ongvann anra. þa gieck Sigurdur i burt. Svo seigir i Sigurdar kvæde,

Ut-

sannare; ty jag unte dig båtre ån mig / fast ån jag håftade i detta sweket / och kan man det nu icke åndra. Ty hwar gång jag hade någon sårdeles glådje / då harmade det mig / at du warst ej min hustru / doch hölt jag mig oförändrader så myckt jag måtte / då jag war i kongsslåttet / och tålde jag sådant dårföre / at wi worom alla tilsamman; och kan wara / at det måste framkomma / som förespått år / doch skal jag åndå ej kwida dår öfwer. Brynhilda swarade: alt för smådeligt hafwer du at sågia / at dig ångrar min harm; men nu fåm wi dår å ingen bot. Sigurder sade: giårna wille jag / at wi stegom å en bådd / och wore du så min hustru. Brynhilda swarade; såfångt år slikt at tala / och ej må jag åga twå Konungar i ett slått / utan skal jag förr låta lifwet / ån swika Konung Gunnar. Ann sade hön: jag påminner mig det wi talad om på fiållet / och sworom edar / men nu år det i allo brutit / och wil jag dårföre ej lefwa. Sigurder sade: jag mintes ej ditt namn / och kiånde jag dig ej förr igen / ån du war gift / hwilket år mig den största harm. Då sade Brynhilda: jag bekråftade ju det med ed / at åga den mannen / som rede min eldslåga / och den eden wil jag hålla / eller ochså dö. Heldre ån du skulle dö / sade Sigurder / wil jag dig åga / men förlåta Gudruna. Nu swullnade hans sidor så / at hans bryngioringar gingo sunder. Brynhilda swarade: jag wil ej åga dig eller någon annan. Då geck Sigurder bort. I Sigurds kwåde berättas hår om sålunda:

Ut-

gurdus: alia omnia veriora sunt, nam te magis amo, quam me ipsum, quantumvis his jam succubuerim dolis; nec dissimulandum puto, quod quotiescumque blanda pectus meum occuparent gaudia, toties etiam angores illud tacite pertentaverint, quod te carerem conjuge; quos quidem pro viribus dissimulavi dum in aula manerem, nobis tamen præsentibus levamine qualicunque gavisus sum. Neque abnuo quin præsagiis eventus responderit, cujus tamen dolore vix est ut tangar. Contumeliosa Sigurdum eructare verba, ursit Brynhilda, siquidem ejus mœrorem sibi cordi esse simularet, cujus quidem levamen neuter posthac accepturus esset. Illo vero fatente, velle se perlibenter, ut uterque unum foveret thorum, ipsaque adeo conjux ejus esset; hæc frustra id dici respondit, cum duos reges in una aula maritos nollet, sibique proposuerit potius mortem oppetere, quam fidem Gunnaro datam frangere; addens, se quidem reminisci colloquiorum & juramentorum, quibus invicem se in monte obligaverant, ea vero jam temerata esse, adeoque vitæ sibi ulteriorem sordere usuram. Sigurdus tantam se oblivionem nominis Brynhildæ cepisse fatebatur, ut ejus non ante meminerit, quam nupta esset, & quidem inde maximam in se redundasse offensam. Nihilominus Brynhilda jurata fide se ei soli obstrictam asseruit, qui flammantem transiverit ignem; illam itaque servandam vel cum propriæ vitæ jactura. Jamque simul ac Sigurdus pronuntiaret se repudiata Gudruna, Brynhildam potius ducturum, quam ut mortuam vellet, latera

Utgieck Sigurdur
Anſpialle fra,
I holl lop þa
Og hnipnade,
Sva ad ganga nam,
Gunnar fuſum
Sundur ofbydur,
Serkur jarn ofin.

Utgieck då Sigurder
Från det samtalet/
I salen han löpte/
Och med hnippande hufwud
Talte med Gunnar.
Han kunde knapt gå/
Ty hans byngia
Giorder af järn/
Hastigt geck sönder.

Og er Sigurdur kom i hollina, ſpyr Gunnar hvort han vite, hvor *maltreigi* hennar være, edur hvort hun hefde mal ſitt. Sigurdur kvad hana mæla meiga. Nu fer Gunnar ad hitta hana annad ſinn, og ſpyr hvorju giegnde hennar mein, edur hvort nockur bot munde þar til liggia. Eg vil ej liſa, ſagde Brynhilldur, þvi Sigurdur hefur mig vætt, og ej ſidur þig, þar þu lieſt hann fara i mina ſæng. Nu vil eg ej tvo menn eiga i eirnri holl, og þetta ſkal vera bane Sigurdar, eda þinn eda minn, þvi hann hefur þad allt ſagt Gudrunu, enn hun brixlar mier.

Och när Sigurder kom i salen/ spör Gunnar/ om han wiste hwi hon wore så måltröger/ eller om hon hade något mål? Sigurder swarade/ at hon kunde wäl tala. Gunnar for så til henne i annat sinn/ och sporde hwad henne felade/ och om någon bot wore därtil? Jag wil ej lefwa/ swarade hon/ ty Sigurder hafwer mig bedragit/ ej mindre än dig/ då du låt honom fara i mina säng. Nu wil jag ej åga twånne männ i en sal/ och skal detta wara Sigurders bane/ eller och din samt min/ ty han hafwer det alt sagt för Gudruna/ och hon skiämmer mig därföre.

XXXIX. CAP.

Guttormur drepur Sigurd.

NU geingur Brynhilldur ut, og ſeſt under ſkiemmuvegg ſinn, og hafdi margar harmatolur, kvad ſier allt leitt, haudur land og rike, er hun atti ej Sigurd. Og nu kom enn Gunnar til hennar. Brynhilldur ſagde, þu ſkallt bædi miſſa rikid liſid og mig, og ſkal eg fara heim til frænda minna, og ſitja þar hrigg, nema þu drepir Sigurd og ſon hans, al ej upp ulſs-

39. CAP.

Guttorm dräper Sigurd.

NU går Brynhilda ut/ och sätter sig neder wid sin kamarewägg/ och hade mycket sorgligt tal; sägiande sig alt wara lett/ både heder/ land och rike/ när hon ej ägde Sigurd. Och då Gunnar kom åter til henne/ sade hon: du skalt mista både riket/ lifwet samt mig; och skal jag fara hem til mina fränder/ och sittja där sorgsen/ så framt du ej dräper Sigurd och hans son; ty du

ra ejus adeo intumuerunt, ut loricæ annuli rumperentur. Illa vero nec eum neque alium ſe deſiderare maritum dicebat. Deinde Sigurdus foras egreſſus eſt, teſte de eodem cantilena: *diſceſſit Sigurdus a colloquio, inque aulam properans, capite nutante Gunnarum allocutus eſt; vix autem pedem proferre potuit, rupta nimirum lorica, quæ ferreis conſtabat annulis.* Gunnarus aulam ingredientem rogavit, cognoviſſet ne cauſſam cur Brynhilda tam obſtinato teneretur ſilentio, numque loqui adhuc poſſet? Accepto autem reſponſo, ei utique facilem eſſe loquelam, ipſe mox ad eam digreſſus quærit utrum dolores remiſiſſent, illiſque quidquam ſupereſſet remedii. Illa vero negavit ſe diutius vivere velle, Sigurdum quippe utroſque decepiſſe, poſtquam ipſe eidem thorum conſcendere eorum permiſiſſet. Deteſtari adeo ſe duos intra unum palatium reges; hujus autem facti atrocitatem, aut Sigurdum aut utroſque ſe morte luituros minabatur, ſiquidem is colloquia eorum omnia Gudrunæ narraverit, & hæc viciſſim eadem ſibi exprobraverit,

CAP. XXXIX.

Guttormus Sigurdum trucidat.

EXivit ideo mox Brynhilda, & juxta cameræ ſuæ parietem ſubſiſtens, lugubres admodum edidit voces; quibus declaravit ſe tædio captam tam honoris quam regionum & imperii, qvum Sigurdo careret marito. Accedente etiam tum Gunnaro, diris irarum minis denuntiabat, eum amiſſurum & regnum & vitam, immo etiam ſe uxorem; ipſam vero abituram ad conſanguineos ſuos, ærumnis conficien-

ulfs hvelpinn. Gunnar vard miog reidur og *hugsiukur*, og þottest ej vita hvad heilla la til alls. Hann var i ejdum vid Sigurd kong, og *liek ymist i hug*, þotte þo mest svivirding ef konann geingi fra honum. Gunnar svarade, Brynhilldur er mier ollu betri, og fegurst er hun allra kvenna, og fyr skal eg lif lata, enn *tina* hennar ast. Hann kallar fyrer sig Hogna brodur sinn, og sagdi svo til hans, fyrer mig er komid vandræde mikid; og vil eg drepa Sigurd; kvad hann hafa *velkt sig i trigd*, radum vid þa gullinu og ollum radum i rikinu. Hogni svarar; ecke somer oss ærinn ad riufa med ofride, er oss og mikid traust ad honum, eru oss ongvir kongar jafnir, ef sa *Hynski* kongur lifir; og slikann mag faum vier alldrej, og higg og hvorju gott være, ef vier ættum slikann mag og sistur sonu. Nu sie eg af hvorju stendur þetta, þa hefur Brynhilldur vakid, og hennar rad koma oss i mikla svivirding og skada. Gunnar seigir Sigurd deya skule, eda eg mun deya ella, og bidur hann nu Brynhillde upp standa og vera kata. Hun stod upp og seigir þo, ad Gunnar mun ej koma fyrr i sina reckiu, enn þetta er frammkomid. Nu rædast þeir vid brædur. Gunnar seigir ad þetta er *gilld banasok*, ad hafa tekid *meydom* hennar Brynhilldar, og eggium Guttorm ad giora þetta verk, og kalla hann til sin, og bioda honum gull og mikjd rike, ad vinna þet-

du må ej upföda ulfshwalpen. Gunnar blef dår wid nog wreder och hugsiuker / och tyckte sig ej weta huru med alt detta omsider skulle gå; ty han war Könung Sigurd edsworen / och lekte det honom ömse i hugen. Han tyckte doch wara den måsta sidwyrding / om hustrun ginge från honom / och utlåt sig altså här öfwer således: Brynhilda är mig i allo bätre / och fågrast af alla kwinnor; och förr skal jag låta lifwet / än tyna eller minska hennes kiärlek. Han kallar då til sig sin broder / och sade til honom: mig är stor swårighet åkommen / och wil jag dräpa Sigurd / ty han hafwer brutit sin trohets ed; däremot skolom wi taga gullet / och alt wälde i riket. Hogne swarade: det tjenar oß icke at rifwa edsförbundet med ofrid; wi hafwom ju mycken styrka af honom / och inga Kongar äre wåra jämnlikar / om denne Hunske Kongen lefwer / och slikan swåger fåm wi aldrig. Alt därföre håller jag före / at i hwarje mål är oß gott / om wi behållom denna swågren och systersonen. Nu finner jag wäl hwadan detta är kommit / ty Brynhilda har det orsakat / och hennes råd komma oß i stor skamm och skada. Gunnar sade / at anten skulle Sigurder dö / eller och han siälf; och beder så Brynhilda stå upp och wara lustig. Hon giorde så / och sade därjämte / at Gunnar skulle ej komma förr i hennes säng / än detta wore fullbordat. Nu rådslogo bröderne sins emellan / och sade Gunnar: detta är en gill dödssak / at hafwa tagit Brynhildas mödom; låtom oß därföre uppeggia Guttorm at giöra detta wärket; kalla honom til oß / och biuda honom gull och stort rike / at han det fullfordar. De

ficiendam certissimis, nisi interficeret Sigurdum ejusque filium, quem utpote ceu lupinum pullum minime enutriendum curaret. Ad ista Gunnarus excanduit, animi satis æger dubiusque, quemnam tandem finem hæc habitura essent mala; fidei enim juratæ vinculo sociatus erat Sigurdo regi, unde varie afficiebatur, dedecori sibi ducens maximo divortium cum uxore facere. Quapropter, cum Brynhilldam omnium amantissimam haberet, ipsaque fœminarum speciosissima esset, adeo ut mori mallet, quam ejus minuere amorem; accersito mox fratri Hogno retulit, rei gerendæ maxime arduæ consilium se cepisse, hoc modo perficiendum, ut Sigurdum occidat, quod is datam violasset fidem; sic etenim utrosque sese etiam potituros tam ejus auro, quam toto imperio paterno. Ast Hognius flagitium censuit vulnera refricare armorum aliqua violentia; Sigurdum enim magnum ipsis præstare posse auxilium, adeo ut illo *Hunnico* vivente rege, cunctis superiores forent regibus; cumque frustra alioqui sperarent se tam heroici animi affinem accepturos, utilius omnino ipsis esse, ut eum & sororis filium retineant vivos; haud dubitans quin auctor hujus facinoris habeatur Brynhilda, cujus consilia omnibus sibi ingentem ignominiam pariter ac damnum allatura forent Contra Gunnarus, aut Sigurdo moriendum aut sibi edixit, moxque Brynhilldam exsurgere & hilari esse animo jubet. Illa nil morata pronuntiavit eum sui thori socium nunquam ante futurum, quam destinata perfecisset. Deliberant deinde invicem fratres, denunciatque Gunnarus omnino eum pœnam mortis promeruisse, qui primus virginitatem spoliaverat Brynhildæ; necesse proinde esse, ut Guttormus ad cædem peragendam alliciatur, eique mox accersito offeratur aurum Sigurdi & pars regni haud con-

þetta verk. Og þeir toku orm eirn, og af vargs hollde, og lietu ſjoda, og gafu honum at eta, ſem Skalldid kvad,

Svidu fiſk viþar,
Toku vitnis hræ,
Skipþo ſumir
Gull Guttorme,
Gafu gera holld,
Viþ mungate;
Ok marga lute
Adra i dyſþo.

Vid þeſsa fædu vard hann ſvo æfur og agiarn og vid fortolur Brynhilldar, ad hann hiet ad giora þetta verk. þeir hjetu honum mikillre ſæmd i mote. Sigurdur viſse ecke von þeſsa vielrædis, mætte hann og ej vid ſkopum vinna, nie ſinu alldurlage. Sigurdur viſse ſig og ecke viela verdann fra þeim. Guttormur gieck inn ad Sigurde um morguninn, er hann hvildi i reckiu ſinne, og er hann lejt vid honum, þorde Guttormur ei ad veita honum tilræde, og hvarf ut aptur. Og ſvo for i annad ſinn, augu Sigurdur voru ſvo ſnor, ad einginn þorde gegn ad ſia. þridja ſinn gieck Guttormur inn, og var Sigurdur þar ſofnadur. Guttormur ber þa ſverdid og leggur á Sigurd, ſo ad blodrefillin ſtod a dynunne under honum. Sigurdur vaknade vid ſarid, enn Guttormur gieckut til dyra, þa tok Sigurdur ſverdid Gram, og kaſtar eptir honum, og kom a bakid, og tok i ſundur, fiell annan veg fota hlutur, og annan veg hofudid og hendurnar aptur i ſkemmuna. Gudrun var ſofnud i fadme Sigurdar, enn vaknade vid ſvo oumrædeligann harm, er hun flaut i hans blode, ſvo og kvejnadi hun med gra-

te

De togo ſå en orm och warg / och låte kiöttet af dem ſiudas / det de gåfwo honom at äta / ſåſom Skalden kwad:

De ſwedde ormen /
Togo därnäſt wargsas /
Och ſomlige ſkiftade
Gull åt Guttorm.
Gåfwo och Gamskiöt
Honom i drycken /
Och många döſſaker
Andra de ſammanblandade.

Wid denna födan wart han ſå grym och girig / at han jämwäl medels Brynhildas tubbande / låſwade at dräpa Sigurd. De tilbudo och honom därföre ſtor heder. Sigurder hade ingen mißtanka om ſådant ſkiälmsſtrek / kunde och ej förwara ſig emot ſitt öde / eller undgå ſitt ålders mått; hälſt han ej wiſte ſig wara wärd något ſwek af dem. Guttorm geck alſå in til Sigurd om morgonen / då han hwilade i ſina ſäng; och när han ſåg til Guttorm / torde denne ei anfalla honom / utan for ut tilbaka. Och ſå går det äfwen för honom andra reſan / ty Sigurds ögon woro ſå glittrande / at ingen torde ſe emot honom. Tredje gången geck Guttorm inn/och war Sigurder då ſomnad; ty lägger Guttorm til Sigurd med ſwärdet / ſå at udden ſtod i dynan under honom. Sigurder waknade wid ſåret / och då Guttorm geck ut til dörren / tog Sigurder ſwärdet Gram / kaſtade efter Guttorm och kom det honom på ryggen / och klöf ſå karlen / at på ett ſtälle föll fötadelen / och på det andra hufwudet ſamt händerna tilbaka i kamaren. Gudruna war då inſomnad i Sigurders famn / men waknade wid en oomtalig harm / när hon flöt i hans blod; och ſå kwidde hon med ſin gråt och ſorgelåt / at Sigurd reſte

ſig

contemnenda. Serpentinas deinde & lupinas carnes elixatas eidem apponunt comedendas, teſte quidem Poëta: *lixarunt ſerpentem, & lupinam carnem; quidam etiam aurum Guttormo diviſerunt; vulturinæ carnis ſuccum, ipſi potione miſtum dederunt, aliasque ſoporiferas res.* Hoc liquore adeo eum efferabant, ut Brynhilda etiam inſtigante, promiſerit ſe Sigurdum occiſurum. Acceſſerunt his illecebris, promiſſa ipſi honorum præmia. Sigurdus vero nil interea de his ſuſpicabatur inſidiis, neque cœcæ reſiſtere potuit ſorti vel fato; maxime cum nullo ſe dolo ab iis circumveniendum cenſeret. Guttormus itaque ad Sigurdum ſummo ingreditur mane, & quidem opportune in lecto decubantem. Quamprimum tamen hic oculos in eum intenderet, horrore quaſi correptus, illico retroceſſit; parili impedimento etiam ſecundum ſubſiſtens, ſiquidem Sigurdus ſcintillantium oculorum acie, omnes præſtringeret intuentes. Tertium vero adveniens ſomno invenit ſopitum, enſeque adeo elato tanta eum perfodit ferocia, ut cuſpis culcitram penetraverit. Sigurdus hoc vulnere expergefactus, Guttormum egredientem, indidem projecto gladio Gramo, medium diſſecuit, ut una pars foras, altera vero, caput puta & manus, intra limen cubilis dilaberetur. Gudruna complexibus hactenus Sigurdi conſopita, jam mariti ſanguinis profluvio excitata, tantos edidit ploratus, ut ille ſe erexerit monuerit-

rit-

te og harmtolum, ad Sigurdur rejs upp og mællte, grat eigi, ſagdi hann, þiner brædur lifa þier til gamans, enn ungann ſon a eg, ſem ej kunna ad varaſt, og illa hafa þeir ſinum hlut ſied, og ej fa þeir ſier likara mag ad rida i hernad med ſier, ne ſyſterſon et ſa nædi varaſt. Nu er þad frammkomid er fyrer laungu er ſpad, og vier hofum duliſt vid, enn *einginn ma vid ſkopum vinna.* Enn þeſſu velldur Brynhilldur, er mier ann um hvorn mann framm, og þad ma eg ſverja, ad Gunnare giorda eg alldrej mein, og þyrm da eg ockrum eidum, og ej var eg mikill vinur hans konu. Og ef eg hefde vitad þetta fyrer, og ſtiga eg a mina fætur med min vopn, þa ſkylldu margir tina ſinu life, adur enn eg fielle, og aller þeir brædur drepner. Og torvelldra munde þeim ad drepa mig, enn hinn meſta *vighund*, edur villigollt. Kongurinn liet nu lif ſitt, enn Gudrun blies mædilega ondinne. þad heirdi Brynhilldur, og hlo er hun heyrde hennar andvarp. þa mællte Gunnar, ej hlær þu af þvi ad þier ſie glede um hiartarætur, edur þvi hafnar þu þinum lit, eda ertu feig, og einginn væri maklegri ad ſia, enn Atla kong drepinn fyrer augum þier, og ætter þu þar yfer ad ſtanda, nu verdum vier ad ſitja yfer mage vorum og brodur bana. Hun ſvarar einginn frir ad ej ſie fullveigid, enn Atle kongur hirder ej um hot ydar og reide, og hann mun

ſig upp och ſade: gråt icke / dina bröder lefwa dig til glädje; men en ungan ſon åger jag / ſom ej kan ackta ſig. Doch hafwa de illa ſett för ſin del / ty aldrig få de ſig likare ſwåger / at rida i härnad med / ej eller ſyſterſon / om han mägtar ſig ackta. Nu är det framkommit / ſom långeſedan är ſpått / och jag har förtegat; doch må ingen wid ſitt öde något kunna uträtta. Likwäl är Brynhilda til detta alt wållande / ſom mig ſå mycket älſkade öfwer alla menniſkior; och må jag det ſwärja / at jag aldrig något mehn tilfogat Gunnar / och hölt jag wåra edar; doch war jag ej ſtor wänn af hans huſtru. Men hade jag wetat detta förr / och kunde nu ſtiga på fötterna med mina wapn / då ſkulle många tyna ſitt lif / förr än jag fölle / och ſkulle alla deße bröder blifwit dräpne. Det hade jämwäl blifwit dem ſwårare at dräpa mig än den ſtörſta ſtridshund eller willgalt. Kongen lät altſå ſitt lif / men Gudruna blåſte ſwårliga andan. Detta hörde Brynhilda och log åt hennes ſwåra andadrägt. Då ſade Gunnar: ej ler du af dy / at glädje är dig om hiärterötterna / eller hwi bleknar din färg? är du feger? och wore intet tilbörligare än ſe din broder Kong Atle dräpen för dina ögon / och at du biwiſtade hans utfärd / ſåſom jag nu måſte ſitja öfwer min ſwåger / och broders bane. Hon ſwarar: ingen förbrår / at det ej är fulldräpit; men Kong Atle acktar icke edert hot och wrede / och lärer han längre lefwa än i / och därhos hafwa större wälde. Hogne ſade: nu är det fram-

ritque, ut lacrumis abſtineret; grata enim eam fratrum ſuperſtitum conſolatione fruituram, ſe ipſum autem dolentius deplorare, quod filium haberet unicum, qui ſibi cavere nequiret. Illos tamen peſſime rebus conſultum iviſſe ſuis, quod ipſo neminem præſtantiorem haberent affinem, cujus utpote ſociis defendi poſſent armis, in prælia ituri; nedum parilem ſororis filium, modo ille inimicos cavere ſciverit. Impleta jam eſſe, quæ antea temere habuiſſet, vaticinia; ut ut fata ſua nemo prævertere poſſet. Mali tamen exitialis culpam eſſe penes Brynhildam, quod ſolum ſe amore omnibus prætuliſſet; nihilominus vel jurejurando affirmari poſſe, Gunnaro nullum a ſemet illatum eſſe damnum, tantum abeſſe, ut ſanctam ipſi datam fidem violaverit unquam, quamvis conjugem ejus parum ſibi habuerit amicam. Ceterum, ſi hujus fati præſcius fuiſſet, jamque in pedes ſe erigere poſſet, multos vitam ante cum morte commutaturos, quam ipſe cecidiſſet; adeoque ſimul omnes Brynhildæ fratres, quibus quippe difficilius foret eum occidere, quam vel immaniſſimum canem venaticum aut aprum. Atque his dictis expiravit Sigurdus. Gudruna fatiſcentem tum ſpiritum ægerrime duxit, Brynhilda vero ſuſpiria ejus irriſit. Gunnarus hoc audito, nequaquam, inquiebat, præ gaudio rides; quamobrem enim ſimul expalleſcis? An morti deſtinata es? Digna ſane quæ fratrem Atlum ante oculos occiſum videas atque exequias eidem præſtes; quemadmodum etiam nos affinis noſtri & fratris mortem, luctu proſequi cogimur infelici. Ad hæc Brynhilda: equidem neminem exprobraturum arbitror ac addubitaturum, quin hoc modo æqualis & ſufficiens perpetrata ſit cædes; at

mun ydur leingur lifa og hafa mejra valld. Hogni svarar, nu er þad frammkomid, sem Brynhilldur spade, og þetta hid illa verk, er vier faum alldrej bætt. Gudrun svarar, frendur mıner hafa drepid minn mann, nu munu þeir rida i hernad fyrst, og er þier komit til bardaga, þa munu þier finna, ad Sigurdur er ej a adra hond ydur, og muna þier þa sia ad Sigurdur var ydar giæfa og styrkur, og ef hann ætte sier slika sonu, mættu þier styrkjast vid hans *afkvæme*, og frændur. Nu þottist einginn kunna ad sia ad Brynhilldur beidde þess hlægiande, edur hun harmadi eþur grieti, og nu mællte hun, þad dreymde mig, Gunnar, ad eg ætte kallda sæng, enn þu rider i hond ovinum þinum, og oll ætt ydar mun illa fara, er þier erud ejdrofar, og mundir þu þad oglogt, er þid *blondudud blode samann*. Sigurdur og þu, er þu liest drepa hann, og hefur þu honum allt illt launad, þad er hann giorde vel til þin, og liet þig fremstann vera, og þa hann kom til vor, hvad trulega hann hiellt sina eida, þa hann lagdi mille ockar þad snarpa sverd, er i eitri var hert. Og snemma riedu þier til saka vid hann og mig, þa er eg var heima med fodur minum, og hafda eg allt þad eg villde, og ætladi eg ongvan ydar skylldu minn verda, þa er þier ridud þar ad gardi þrir kongar. Sidann leiddi Atle mig a tal,

framkommit som Brynhilda spådde / och såm wi åt detta elaka wärket intet bot. Gudruna sade: mina frånder hafwa dråpit min mann / nu mågen j rida i härnad som först / och när j kommen til slags / då lären j befinna at Sigurder ej år wid eder andra sida; hwarmedels j mågen se / at han war eder lycka och styrkia / och om han ågde sig slikan son / måtten j jämwål styrkjas af hans afkomme och frånder. Nu tycktes ingen kunna se / at Brynhilda utlåt sig däröfwer med glädje / eller at hon det harmade och gret / utan hon sade således: mig drömde / Gunnar / at jag hade en kall säng / men du rede i dina owänners händer; och månn således all eder ätt illa fara / at j ären edsbrytare. Ty du påminte dig mägta illa / at Sigurd och du blandade bloden samman / när du låt dråpa honom / och belönte honom altså skamliga / alt det goda han dig likwäl bewiste / och lät dig wara den främsta. Huru jämwäl troliga han höll sin ed / då han kom til mig / i det han lade emellan oß det skarpa swärdet / som war härdat i etter. Men snart giorden j eder brotsliga emot honom och mig / då jag war hemma med min fader / och hade alt det jag wille; tänkande ingen af eder skulle warda min / då j reden där til gården tre Konungar. Sedan ledde Atle mig til tals / och sporde mig om jag wille den åga / som rede Grane. Han wär icke eder liklig / ty låfwade jag mig åt Konung Sigmunders son / men ingen annan;

at vero Atlius vestras vilipendet minas & iras; vitam ipse diuturniorem, immo potentiam vobis majorem habiturus. Hognio tum queritanti, eventum respondisse præsagio Brynhildæ, sacrilegumque scelus nunquam expiari posse, assensum præbuit Gudruna; cognatos quippe suum occidisse maritum, illosque proinde quamprimum ad prælia venturi essent, dubio se illaturos campo, cum Sigurdum absentem cernerent, qui alterum exercitus sustineat cornu; adeoque facile animadversuros se huic fortunam suam & suppetias acceptas referre debuisse. Neque dubium, quin si filium superstitem haberet, idem etiam ejusque posteri, ipsorum familiæ magno forent auxilio. Interea nemo Brynhildam ad ista aut in risum aut dolorem atque gemitum effusam novit; quin potius eam Gunnaro retulisse, visam semet in somnio, thoro illatam fuisse frigido, illum vero hostibus succubuisse suis; inde adeo augurari futurum, ut tota ejus familia gravissimas perjurii pœnas pendeat olim. Eum etenim sibi in memoriam haud revocasse, quod cum Sigurdo mutua sanguinis mistione amicitiam inivisset, dum eum per insidias e medio tolleret, & optime de se meritum deluderet, quamvis primarium ei semper detulerit honorem. Oblitum ad hæc, quam sancte Sigurdus juratam ipsi servaverit fidem, quando inter utrosque olim, communis licet lecti participes, gladium veneno induratum collocaret. Eum nihilominus nimium cito sibi utrisq; insidias struxisse, eo utiq; tempore, quo ipsa domi cum patre ageret, & omnia ex sententia succederent, neque tamen cuiquam ex tribus illis regibus, qui tum ad eam accesserant, nubere cogitaret. Ab Atlo quidem remotis arbitris rogatam, num eum maritum vellet, quem eqvus Granius pateretur sessorem; ast cum Gunnarus eo uti nequiret, devovisse semet solius Sigmundi filii amoribus. Gunnari adeo res nihilosecius ad restim

tal, og ſpurde mig ef eg villde þann eiga, ſem ridi Grana. Sa var ydur ecke likur, og þa hjetunſt eg ſyne Sigmundar kongs, enn ongvum odrum, og ej mun ydur faraſt þo eg deye. Þa rejs Gunnar upp, og lagde hendur um hals henne, og bad ad hun ſkyllde þiggja fie og lifa, og allir adrir lottu hana ad deya, enn hun hratt hvorjum fra ſier, er ad henne kom, og kvad ej tia munda ad letja hana þeſs er hun ætlade. Sidann hiet Gunnar a Hogna, ſpyr hann rada og bad hann tilfara, og vita ef hann feinge mikt *ſkaplynde* hennar, og kvad nu ærna þorf vera a hondum, ef ſefaſt mætti hennar harmur, þar til fra lide. Hogni ſvarar, letje einginn hana ad deya, þvi hun verdur oſs alldrej ad gagne, og ongvum manne ſidann hun kom hingad. Nu bad hun taka mikid gull, og bad þar koma alla þa, er fie villdu þiggia. Sidann tok hun eitt ſverd, og lagde under hond ſier, og hneig upp vid dynur og mællte, take hier nu gull hvor ed þiggia vill. Allir þogdu, Brynhilldur mællte, þiggld nu gullid, og niotid vel. Enn ſagde Brynhilldur til Gunnars, nu mun eg ſegia þier litla ſtund þad er epter mun ganga, ſættaſt munu þid Gudrun bratt med radum Grimhilldar hinnar fiolkunnugu. Dottur Sigurdar og Gudrunar mun heita Svanhilldur, er vænſt mun fædd allra kvenna. Gudrun mun gefinn Atla ad ſinum vilja, Oddrunu muntu vilju eiga, enn Atle mun þad banna.

þa

nan; och ej månn eder wärre faras ſkjönt jag dör. Tå ſtod Gunnar upp och lade händerna om hennes hals / och bad henne at taga ågodelar / ſamt lefwa; blifwande åfwen af alla andra afrådder at dö / men hon ſköt hwar och en frå ſig / ſom til henne kom / och ſade / det ej låta ſig giöra at öfwertala ſig från det hon wille hafwa fram. Sedan kallade Gunnar på Hogne / rådfrågar honom och beder / at han wille fara til / och freſta om han kunde miuka hennes ſkaplynde; ſägiande nu högſt wara af nöden at hennes harm måtte efter handen förfallna. Hogne ſwarar: ingen må afråda henne från döden / ty hon warder oß aldrig til gagns / ſåſom hon jämwäl ingom manne härtils warit / ſedan hon hitkom. Hon böd nu dem taga fram mycket gull / ſamt at alla ſom wille det hafwa ſkulle dit komma. Sedan tog hon ett ſwärd / ſtack ſig under handen / och ſträkte ſig upp wid dynan / ſägiande: tagen här nu gullet ho ſom lyſter. Men ſom alle tego / ty ſade Brynhilda åter: tagen nu gullet och bruken det wäl. Änn ſade hon til Gunnar: nu wil jag ſägia dig i en kårt ſtund det ſom hädanefter ſkal ſkie. Du lårer ſnarliga förlikas med Gudruna medels Grimhildas den margkunnigas råd. Sigurds och Gudrunas dotter månn heta Swanhilda / och warda född den fägraſte bland alla kwinnor. Gudruna blifwer gifwin åt Atle med ſin wilja; Oddruna mån du wilja äga / men Atle lårer det förhindra. Då welen j båda hafwa lönliga ſammankomſter / och mån hon dig wäl älſka / men Atle ſkal ſwika dig /

och

ſtim redituras, quantumvis ipſa moriretur. Hic quidem tum mox exſurgens, avidis amplexibus, & opum oblatione multarum, eam a mortis propoſito diſſvadere conabatur, cujusmodi cura etiam ceteros præſentes ſollicitos tenuit; ſed vero fruſtra, cum adeuntes faceſſeret omnes, ſententiæ utpote ſemel dictatæ tenaciſſima. Gunnarus deinde Hognium de conſilio rogitat, oratque ut & ipſe tandem eam conveniret, experturus num mitelcere poſſet. Adeſſe etenim jam omnino tempus, quo dolores ejus ſenſim deficiant. Reſpondit vero ille, fruſtra omnes laboraturos, qui eam a morte abſtrahere vellent, ſiquidem uti a primo ſuo adventu, ita poſthac omnibus damno futura eſſet. Hinc ipſa magnam produci juſſit auri ſummam, a quovis pro lubitu accipiendam; arreptum etiam enſem illico per latus ſuum diſtrinxit. Inde ad pulvinar ſe inclinans, ad aurum capiendum invitat quotquot vellent; omnibus vero tacentibus, denuo illud eis obtulit ex voto utendum. Gunnarum tandem affata, ſe brevibus futura ejus fata prædicere velle dictitabat: Haud diu nimirum fore, qvum ipſe & Gudruna ad amicitiam redirent, & quidem ex conſilio Grimhildæ multiſciæ; Sigurdi & Gudrunæ filiam nomine Svanhildæ appellatam iri; ſexus ſui virginem pulcherrimam. Gudrunam deinceps ſponte ſua nupturam Atlo, Gunnarum vero conjugem ſibi electurum Oddrunam. Atlo tum connubium impediente, utrosque nihiloſecius clandeſtinos acturos conventus, quandoquidem illa hujus flagraret amore. Atlum porro Gunnaro inſidiaturum, inque ſpeluncam ſerpentinam detruſurum: ipſum tamen cum filiis ſuis violenta periturum

mor-

þa munu þid eiga launfunde, og mun hun þier unna, Atle mun þig svikia og i ormagard setja, og sidann mun hana storar barur bera til borgar Jonakurs kongs. þar mun hun fæda agiæta sonu. Svanhilldur mun ur hauge send, og gipt Jormundrek konge, hana munu bita Bikka rad, og er þa farinn oll ætt ydar, og er Gudrunar harmur ad meire.

och sätja dig i ormagård. Hwarefter Atle warder dråpen med sina söner / och Gudruna lärer det wålla. Sedan månn hon med stora hafswågor blifwa burin til Kong Jonakurs borg / dårest hon skal föda en berömmelig son. Swanhilda månn blifwa gifter med Konung Jormundrek / och falla för Bickes råd / och år då all eder ått faren. Doch har Gudrunas harm mera at skaffa.

XL. CAP.

Lik Sigurdur og Brynhilldar brend a einu bale.

NU bid eg þig Gunnar effstu bænar, lat giora *bal* mikid a sliettum velli, ollum oss mier og Sigurdi, og þeim sem drepnir voru med honum, lat þar tiallda yfer med raudu mannablode, og lat mier brenna þar a adra hond þennann *Hunska* kong, enn a adra hond honum mina menn, tvo ad hofde, tvo ad fotum, og tvo hauka, þa er ad jafnade skipt. Latid þar amille ockar brugdid sverd, sem fyrr er vid stigum i eina sæng, og heitum þa hion, og ej fellur honum þa hurd a hæla, ef eg fylge honum, og er leidsla þa ej aumleg, ef honum fylgia ambatter fimm, og atta þionar, er fader minn gaf mier, og þar brenna og þeir ed drepnir voru med Sigurde. Og fleira munda eg mæla, ef eg væri ecke sar, enn nu þistir ondinn, enn sorid opnast og sagde eg þo satt. Nu er buid um lik Sigurdar ad fornum sid, og er giort mikid bal, og er þad er miog kint, þa var þar lagt ofann til lik Sigurdar Fofnis bana, og sonar hans þrie veturs, er Brynhilldur liet

40. CAP.

Sigurds och Brynhildas lik brännas å et bål.

NU beder jag dig Gunnar / den sidsta bön; låt giöra ett stort bål på en slätt wall åt oß allom / mig och Sigurd samt dem / som med honom woro dräpne; slå däröfwer ett tällt med röd mannablod färgat / och låt mig brännas där å ena sidan om denna Hunska Kongen; men å den andra mina månn / twå wid hufwudet / twå wid fötterna och därtilmed twå hökar / då är det jämnskiftat. Läggen där emellan oß ett utdragit swärd / såsom förr då wi stegom i ena säng / och hetom wi då hion / och ej faller honom då dörren på hälarne / om jag följer honom; och är den utfarten då ej ömkelig / om honom följa fem tienstepigor / och åtta tjenare / dem min fader gaf mig; skolande och de där brinna jämte dem / som dräpne woro med Sigurder. Mera månde jag wål omtala / om jag ej wore så sår; men nu minskas andan / och såret öpnas / och säger jag doch sant. Blef altså lagat om Sigurders lik efter fornom sed / samt ett stort bål giort / och då det öfwer alt itändes / blef Sigurd Fofnis banes lik där ofwan å lagt / jämte hans

morte, quam Gudruna ei accelerarет, quæ deinde ingentibus acta fluctibus ad regis Jonakuri deferretur arcem, mox celebrem paritura filium. Suanhildæ etiam maritum futurum regem Jormunrecum, sed quam Bickius dolo opprimeret, atque ita Gunnari familiam pessum ituram, quantumvis ex Gudrunæ doloribus plurium metus periculorum portenderetur.

CAP. XXXI.

Sigurdus & Brynhilda uno concremantur rogo.

HIs pronuntiatis, Gunnarum novissimis sollicitavit precibus, ut *rogum* eximiæ capacitatis in planitie exstruendum curaret, sibi nimirum & Sigurdo cæterisque qui cum illo intereмti fuerant. Obducendum autem eundem tapetibus humano & adhucdum rubescenti sanguine tinctis. Ipsam deinde ibi cremandam ad dexterum *Hunnici* istius regis latus, viros autem suos ad sinistrum; duos videlicet ad caput totidemque ad pedes, una cum pari numero accipitrum, sic enim æquabilem fore partitionem. Nudatum porro ensem utrisque interponendum, quemadmodum cum thorum conscenderent communem; ita quidem pro conjugibus denuo habendos, nec timendum ut janua in calces Sigurdi recasura sit aliquando, si ipsa eam comitetur. Neque etiam viles ipsi exequias præstari, si 5. famulæ & 8. servi

liet drepa, og Guttorms. Og er balid var allt loganda, giek Brynhilldur þar a ut, og mællte vid ſkemmu meyar ſinar, ad þær tæke gull þad er hun villdi gefa þeim, og epter þetta deyr Brynhilldur, og brann þar med Sigurde, og lauk ſvo þeirra æfe.

hans treåriga ſon/ den Brynhilda låt dråpa/ åſwen och Guttorm. Och når bålet war alt i låga/ geck Brynhilda dår uppå/ och talte ſina kamarjungfrur til/ at de ſkulle taga gullet/ ſom hon wille dem giſwa. Hwarefter Brynhilda dödde/ och brann hon dår med Sigurd; bliſwande deras ålder ſåledes lycktad.

XLI. CAP.

Atle kongur eignaſt Gudrunu.

NU ſeigir þad hvor er þeſse tidinde hejrir, ad einginn madur mune þvilikur eptir i verolldunne, og alldrej mun borinn ſlikur madur, ſem Sigurdur var fyrer hvors vetna ſaker, og hans nafn mun alldrej firnaſt i *þiſkre* tungu, og a *nordurlondum* medann heimurinn ſtendur. þad er ſagt ein hvorn dag, þa er Gudrun ſat i ſkemmu ſinne, þa mællte hun, betra var þa lif er eg atte Sigurd, ſvo bar hann af ollum monnum, ſem gull af jarne, edur laukur af odrum groſum, edur hiortur af odrum dyrum, uns brædur minir *fyrernunudu* mier ſliks mans, er odrum var fremre, ej mattu þeir ſofa fyrr enn þeir drapu hann. Mikinn gny giorde Grane þa, er hann ſa ſarann ſinn *lanardrottin*, ſidann rædda eg vid hann, ſem vid mann, enn hann hnipti i jordina, og viſse ad Sigurdur var daudur. Sidann hvarf Gudrun a ſkoga, og heyrde alla vega

41. CAP.

Kong Atle tager Gudruna til huſtru.

NU ſågier hwar ſom denna tidenden hörer/ at ingen menniſkia månde ſedan finnas dyliker i werlden/ och ingen lårer födas ſliker mann/ ſom Sigurder war/ för hans många förtråffligheter ſkull; måtte och hans namn aldrig åldras i Tyſka språket/ ſamt i Norderlanden medan werlden ſtår. Det år beråttat/ at då Gudruna en dag ſatt i ſin kamare/ ſade hon: båtre war mig liſwet/ då jag ågde Sigurd; ty han öſwergeck ſå alla menniſkior/ ſom gull järnet/ ſom lök andra örter/ och hiorten andra diur/ alt til des mina bröder förmente mig ſlikan mann/ ſom förnåmare war ån andra/ och kunde de ej ſoſwa förr ånn de dråpo honom. Myckèn gny giorde håſten Grane/ då han ſåg ſin husbonda ſåradan/ ſedan talte jag wid honom ſåſom wid en menniſkja/ men han hnippade til jorden/ och wiſte at Sigurder war död. Efter detta begaf ſig Gudruna til ſkogs/ och hörde alla wåga från ſig wargatiutande/ och tyckte då luſtigare wara

via patre ſibi olim dati eum ſequantur, pariterque omnes qui cum eo occubuerant, concrementur. Plura quidem ſe dicturam, niſi impediret vulnus, quo jam hiante ſpiritus deficiat, nihilo tamen ſecius ſe vera pronuntiaſſe. Funus itaque Sigurdi antiquo more ornatum, rogo magnifice inſtructo jamque accenſo imponitur, unaque cum Guttormo filius ejus trimus, quem Brynhilda occidi curaverat. Rogum tandem ab omni parte flagrantem ipſa ingreditur, famulas hortata, ut aurum dono ipſis datum caperent. Poſthac expiravit, & cum Sigurdo flammis conſumta voracibus, ambo in hunc modum vitam deſeruerunt.

CAP. XLI.

Rex Atlus Gudrunam uxorem ducit.

AT vero omnium, ad quod hujus facti percrebuit fama, unanimi conſenſu vaticinatum fuit, neminem poſterioribus ſeculis affuturum, vel in dias luminis auras proditurum, qui cum Sigurdo comparari poſſet, & quidem varias propter cauſſas; ejusque adeo nomen in *lingua Teutonica* interque boreales gentes, quoad ipſe orbis terrarum duraverit fore perennaturum. Enimvero ſimul memoratum antiquis, Gudrunam in palatio ſuo ſortem ſuam hoc querulo ſoliloquio deploraſſe: eo ſane tempore dulcia vitæ ſolatia perfruebar, quo Sigurdum thori ſocium haberem, qui utpote ceteris excelluit hominibus, quemadmodum aurum ferro, porrum aliis herbis, & cervus reliquis feris beſtiis, donec tandem fratres mei tantum mihi inviderent virum, ipſi utique ſomni impatientes omnis, quoad eum occidiſſent. Strepitum etiam magnum edidit Granus ſimulac dominum ſuum conſpexit vulneratum. Ego deinde hunc eqvum allocuta, mox animadverti eum caput identidem ſubmittere, hoc quaſi geſtu mortem Sigurdi ſignificare voluerit. Confugit poſtmodum Gud-

ga fra sier varga *þyt*, og þotte þa blidare ad deya enn lifa. Gudrun for uns hun kom til *Hialfreks* kongs, og sat þar med *þoru* Hakunnar dottur i *Danmork* sio misseri, og var þar i miklum fagnade, og slo *borda* yfer henne, og skrifadi þar a morg storvirke, og fagra leika, er tidir voru i þann tima, sverd og brinjur og allann kongsbunad, skip Sigmundar kongs er skridu fyrer land framm, og *barattur* þær, er þeir borðust Sigmundur og Siggeir a *Frone* sudur. Slikt var þeirra gaman, og huggadist Gudrun mikid harms sins. Nu spyr Grimhilldur hvar Gudrun er nidur kominn, hejmter a tal sonu sina, og spyr hvorninn þeir vilja *bæta* Gudrunu son sinn og mann, kvad þeim þad skyllt. Gunnar kvadst vilja gefa henne gull, og bæta henne svo harma sina, senda epter vinum sinum og bua hesta sina, hialma, skyoldu, sverd og briujur, og allskonar herklæde, og var þesse ferd buinn hid kurteisasta, og einginn sa *kappa*, er mikill var, sat nu heima. Hestar þeirra voru brynjader, og hvor *riddari* hafde gylltann hialm. Grimhilldur rædst i ferd med þeim og seigir þeirra erinde svo framt fullgiort verda, ad hun sæte ej heima. þeir hofdu alls fimm hundrad manna, þeir hofdu agiæta menn med sier. þar var *Valldimar* af *Danmork*, og *Eimur* og *Jarisleifur*. þeir geingu inn i holl Hialfreks kongs. þar voru *Langbardar*, og þa *Franskir* og *Saxar*, þeir foru med ollum herbunade, og hofdu yfer ser *laþa* rauda, sem kvedid er,

Stut-

ra at dö än lefwa / farandes altså til deß hon kom til Konung Hialfrek. Hon satt där med Thora Håkans dotter i Dannemark i siu åhr / och blef wäl unfägnad. Hon borderade om henne / och ritade därå många stora bedrifter / och fagra lekar / som woro brukeliga den tiden / såsom / swärd / bryngior / all Kongsbonad / och Konung Sigmunders skep / som seglade fram wid landet / samt de strider hwilka Sigmunder och Siggeir hölle på Fröne. Slikt war deras gamman / och tröstade Gudruna sig därmed myckett öfwer sin harm. När nu Grimhilda spör hwar Gudruna war nederkommen / hämtar hon sina söner til tals / och frågar med hwad de wille böta Gudruna sin son och mann / sägiande dem därtil wara skyldiga. Gunnar sade sig wilja gifwa henne gull / och böta henne så sin harm. De sände då efter sina wänner / tillagade sina hästar / hiälmar / skiöldar / swärd och bryngior / samt alskiöns härkläden / hwarmedelst deras färd blef utrustad på det kiäckaste / och fans ingen stor kämpe / som då satt hemma. Deras hästar woro bryngiade / och hwar riddare hade förgyltan hiälm. Grimhilda for med dem / och sade deras ärende wara så hederliga tilämnat / at hon ej kunde sitja hemma. De hade als femhundrade männ / samt träffeliga goda bußar med sig. Där war Waldemar af Danmark / Ejmur och Jarisleif. De gingo inn i Kong Hialfreks sal / och woro där Longbarder / Franskar och Saxar. De hade farit åstad med all härbonad / och hade öfwer sina anleten röda bindlar / såsom kwädit är:

De

Gudruna in silvas, ubi luporum ululatu undiquaque perculsa, mortem præoptavit quam longiorem vitam. Tandem ad regem *Hialfrecum* delata apud *Thoram Haki* filiam in *Dania* triennium cum mense una permansit. Læto interea gaudens hospitio, in gratiam dictæ Thoræ, textorio incubuit artificio, acu pictoria res adumbrans multas ab heroibus gestas, egregiosque ludos tum temporis usu receptos. Porro enses ac loricas, & regia quævis ornamenta, quin & naves, quibus rex Sigmundus littora prætervehebatur olim. Immo prælia, quæ inter *Sigmundum* & *Siggeirum* (Sigarum & Siggeirum) in austro & *Froniis* gesta erant. Ista quidem mutua oblectatione hæ virgines tempus fefellerunt, qua etiam animi sui dolores Gudruna plurimum consolari solebat; ut vero Grimhildæ innotuit, quo devenerat, filios suos mox accitos interrogat, ecquam Gudrunæ multam persolvere vellent pro filio ac marito, jure quidem ei meritoque debitam? Cumque adeo Gunnarus se auri oblatione mœrores ejus levaturum polliceretur, hinc mox amicis convocatis, equos adornant, galeas, scuta, gladios & loricas, variaque alia militaria indumenta. Hoc modo expeditio eorum quam ornatissima fuit, nec pugilum quisquam domi remansit. Equis etenim gaudebant cataphractis, equitumque singuli suis splendebant auratis cassidibus. Ipsa etiam Grimhilda hujus se comitem voluit itineris, quippe quod tanta adornatum esset pompa, ut domi remanere nequiret. Quin-

gentis

Stuttar brynjur,
Steypta hialma,
Skalmum gyrder
Og hofdu ſkarar jarpar.

De hade kårta bryngior/
Diupa hiålmar/
Woro med ſkalmor omgiordade
Och ſwartagtiga lantſar.

þeir villdu velja ſiſtur ſinne godar giafer, og mælltu vel vid hana, enn hun trude ongvum þeirra. Sidann færdi Gunnar henne meinſamlegann drick, og vard hun vid ad taka, og munde ſidan ongvar ſaker. Sa drickur var blandenn med urdarmagne, og ſæ, og dreyra ſonar hennar, og i þvi horne voru riſtner hvorſ kins ſtafer, og rodnir med blode, er hier ſeigir,

De wille wälja åt ſin ſyſter goda gåfwor/ och talte wäl wid henne/ men hon trodde ingen af dem. Sedan förde Gunnar åt henne en ſkadelig dryck/ den hon kom til at emottaga/ och glömde ſedan bort all oförrätt. Den drycken war blandad med wäldſama ſaker och ſiöwatn/ ſamt hennes ſons blod; warande och i hornet riſtade åtſkilliga ſtafwar/ beſtrukne med blod/ ſåſom här berättas:

Voru i þvi horne
Hvorſkins ſtafer
Riſtner og rodner,
Lingfiſk langer,
Landz *Haddinga*,
Ax uſkorid,
Innleidir dyra,

Wore i det horne
Hwarjehanda ſtafwar
Riſtna och rödfärgade.
Långe Lindormen
Af Haddinga lande/
Ax oſkurna/
Diurs giömmor.

Voru i þeim bjore
Bol morg ſamann,
Urt alls vidar,
Og akarnin brunnin,
Umdogg arins,
Idar blotnar,
Svinslifur ſodinn,
þvi ad ſakar deyfde.

Wore i det ölet
Många ödskwal ſaman/
Muſt af många trän/
Ollon brända/
Och Ugnars dagg/
Blötta diurs inelſwor
Och ſuden ſwinslefwer/
Som wreden döfde.

Og eptir þad er vilje þeirra kom ſaman, giordiſt fagnadur mikill. þa mællte Grimhllldur, er hun fann Gudrunu, vel verde þier dotter, eg gief þier gull og allſ konar gripe ad þiggia eptir þinn fedur, dyrlega hringa og arſal *Hinſ kar* meya þeirra, er kurteiſaſtar eru, þa er þier bættur þinn

Och ſedan de giordes eniga til ſinnes/ blef dår en ſtor fägnad/ och ſade Grimhilda/ då hon råkade Gudruna: wäl warde dig dotter/ jag gifwer dig gull och alſkiöns dyrbara ſaker/ at få efter din fader; dyrliga ringar/ och de kurteiſaſta eller ſtåteligaſta Hünſka jungfrurs ſängs uppbäddning/ och må då din mann wara bötter. Sedan ſkal jag gifta

gentis adeo viris hæc conſtitit expeditio, illuſtrium etiam quorundam virorum comitatu condecorata, *Valdemari* utpote regis Daniæ, *Eimari* & *Jariſleifi*. Aulam deinde regis Halfreki, in qua *Longobardi*, *Franci* & *Saxones* aderant, ingrediuntur, omnem induti armaturam & redemti tempora faſcibus, prout Poëta cecinit: *proceſſerunt loricis brevibus, galeis rotundis, enſibus latis & ſubnigribus lanceis.* Moxque adeo blanditiis Gudrunam mitigare conabantur; quia vero hæc nemini eorum confidebat, Gunnarus proinde damnoſam ei exhibuit potionem, quæ tandem accepta, omnium oblivionem injuriarum contrivit. Erat quippe miſta rebus violentibus, aqua marina & ſanguine filii ejus. Cornu etiam inſcriptum omnigenis characteribus cruore aſperſis, ſecundum hæc Poëtæ: *inerant illi cornu omnis generis characteres, ſculpti & rubefacti; longus ſerpens e terra Haddingorum; ariſtæ nondum demeſſæ; latibula ferarum. Hac cerevisia multis infecta erat maleficiis, liquore plurium arborum, glandibus adustis, pluvia fornacis, ilibus liquore mollitis, hepate porcorum cocto, quæ cuncta offenſas ſopiebant.* Animis adeo utrinque compoſitis, pulcre inter ipſos conveniebat; hinc ubi Grimhillda Gudrunam inviſit, mox gratulabunda aurum ei obtulit, omniſque generis theſauros, paternæ hæreditatis bona. Adhæc annulos pretioſos & lectiſternia *Hunnicarum* virginum ſpecioſiſſima. Sic enim damnum amiſſi mariti ſufficienter ſe reſarciviſſe confidebat, pollicens inſuper ſe eam elocaturam Atlo diviti, cujus ſimul opum

þinn madur. Sidann ſkal gipta þig *Atla* konge hinum rika, þa muntu rada hans aude, og lat ej frændur þina fyrer ſaker eins mans, og gior helldur ſem vier bidjum. Gudrun ſvarar, alldrej vil eg eiga Atla kong, og ej ſomir ockar ætt ſamann ad auka. Grimhilldur ſvarar, ej ſkalltu nu a heypt hyggia, og lat ſem liſe Sigmundur og Sigurdur, ef þu att ſonu vid Atla konge. Gudrun ſvarar, ej ma eg af honum hyggia, þvi hann var ollum fremre. Grimhilldur ſvarar, þennan kong mun þier ſkapad ad eiga, enn ongvann ella. Gudrun ſvarar, biode þier mier þann kong, er illt eitt mun af ſtanda þeſſare ætt, og mun hann ſonu ſina illu beita, og þar eptir mun honum grimt hemt verda. Grimhilldur ſvarar og vard ill vid hennar fortolur, gior ſem vær bejdum, og muntu þar fyrer taka mikinn metnad og vinattu vora, og þeſſa ſtade er ſvo heita, *Vinbiorg* og *Valbiorg*. Hennar ord ſtoduſt ſvo mikid, ad þetta vard framm ad ganga, þo ad minum ovilja, og mun þad litt til indis helldur til harma. Sidann ſtiga þeir a heſta ſina, og eru konur þeirra ſettar i *vagna*, og foru ſo fiora daga a heſtum, enn adra fiora a ſkipum, og ena þridju fiora enn landveg, þar til er þeir komu ad eirnre harre holl. Henne gieck þar i mote mikid golmenne, og var þar buinn agiætleg veitſla, ſem adur hofdu ord i mille farid, og for hun framm med mikillri ſæmd og pryde. Ad þeſſari veitſlu dreckur Atle kongur *brudkaup* ſitt til Gudrunar, enn alldrej giordi hugur hennar vid honum hlæja, og med litillri blidu var þeirra ſamviſta.

gifta dig med Konung Atle hin rike, och då månn du råda hans ägendom; förlåt nu ej dina fränder, för en mans ſkull, utan giör heldre ſom wi bedjom. Gudruna ſwarar: aldrig wil jag äga Konung Atle, och ej tjenar wår ätt at ſammanökas. Grimhilda ſade: ej ſkal du tänka å wrede, och låts ſom Sigmunder och Sigurder lefde, om du får ſöner med Konung Atle. Gudruna ſwarade: jag må aldrig ſlå honom ur min hug, ty han war allom förnämare. Grimhilda ſade: denne Kong månn dig wara ſkapad at äga eller och ingen. Gudruna ſwarar: biuder du mig ännu denna Konungen, där likwäl af ſådan ätt mycket ont lärer komma, och månn han ſina ſöner illa uphiſſa, hwarefter honom ſådant grymmeliga hämnat warder. Grimhilda ſade, i det hon blef ond öfwer hennes förtal, således: giör ſom wi bedjom, och ſkal du därföre få ſtor heder och wår wänſkap, ſamt ſtäderne Winborg och Walborg. Heñes ord wore då af ſå mycken kraft, at detta giftermål måſte hafwa framgång, faſtän med Gudrunas owilja; och månn det, ſade hon, litet wara til nögies, heldre til ångeſt. Sedan ſtego de på ſina häſtar, och deras huſtrur blefwo ſatta i wagnar; farande ſå fyra dagar til häſt, och fyra til ſkeps, åter fyra landwägs, til deſs de kommo til ett högt ſlått. Mycket folk gieck emot dem, och blef där ett käſteligit giäſtabud tilrett, hwarom de förut hade beſtält; och för det fram med ſtor heder och prydnad. Å detta giäſtabudet dricker Kong Atle brudkiöp til Gudruna, doch log aldrig hennes hug åt honom, ſå at deras ſamwiſt framled med liten kiärlighet.

XLII. 42. CAP.

pum particeps fieret. Monuit denique, ne unius viri cauſſa conſanguineos desereret proprios, quin facilis precibus eorum aſſurgeret. Gudruna vero negavit ſe unquam nupturam iſti regi; utriusque enim familias ad prolem mutuamque amicitiam inhabiles fore. Hortabatur quidem denuo Grimhilda, ut irarum compeſceret furias, diſſimularetque jacturam Sigmundi & Sigurdi, ſpe haud vana egregiorum filiorum, quos ex Atlo procreatura eſſet; illa tamen nequicquam ſe Sigurdi memoriam obliterare poſſe reſpondit, quem utpote cunctis excellentiorem hominibus judicabat. Grimhilda, vel Atlum fato ei aſſignatum, vel nullum regeſſit; aſt Gudruna eum ſibi haud quaquam obtrudendum voluit, ex cujus familia mala ſibi quævis ominetur; eundem etiam filios ſuos ad enormia concitaturum ſcelera, quorum pœnas ipſe tandem lueret certiſſimas. Tandem Grimhilda indigne ferens ſibi tantopere contradici, Gudrunæ, ſi modo deſiderio ſuo ſatisfacere vellet, æſtimationem non modo & amicitiam ſuorum, ſed etiam provincias *Vinbiorgas* & *Valbiorgas* pollicebatur. Ita vero his illecta promiſſis, voto annuit Grimhildæ, quamtumvis invita, metuens ne majori ſibi dolori, quam lætitiæ iſtud foret connubium. His peractis, omnes ad abitum ſe componunt, & mox viri equis, fœminæ vero curribus vectæ, iter pergunt quatuor dierum; deinceps totidem & mari & terra, usque dum ad editam pervenirent arcem. Tum Gudrunæ obviam proceſſit magna hominum multitudo, convivium etiam ex præſcripto magnifice apparatum, in quo Atlus Gudrunam quidem conjugem accepit, animum tamen ejus ſibi arridentem nunquam acquirere potuit; quo factum, ut ſocietate parum jucunda fruerentur.

XLII. CAP.

Draumar Atla kongs og sendifor epter Giukungum.

NU er þad sagt ein hvorja nott, ad Atle kongur vaknar ur svefne, mælte hann vid Gudrunu, þad drejmdi mig, sagde hann, ad þu lagder a mig sverde. Gudrun ried drauminn, og kvad þad fyrer ellde, er jarn drejmdi, og dul þesse er þu ætlar þig ollum fremri. Atle mællte, enn drejmde mig, sem hier væri voxner tvejr rejrtejnar, og villda eg alldrej skedj a, sidann voru þeir rifnir upp med rotum, og rodnir i blodi, og bornir a becke, og bodnir ykur ad eta. Enn drejmde mig, ad haukar tveyr flygi mier af hende, og voru braudlauser og foru til heljar, þottu mier þeirra hjarta vid hunang blandod, og þottunst eg eta. Sidann þotte mjer sem hvolpar fagrir lægi fyrer mier, og gullu vid hatt, og at eg hræ þeirra ad minum ovilja. Gudrun svarar, ej eru draumar goder, enn epter mun ganga. Syner þiner munu vera feigir, og margir hluter þunger munu oss ad hendi koma. þess drejmdi mig enn sagde han, ad eg lægi i badi, og væri radinn bani minn. Nu lidur þetta, og er þeirra samvista faleg. Atle kongur *ihugar* nu hvor nidur muni komid þad mikla gull, er att hafde Sigurdur, enn þad vejt Gunnar kongur og þeir brædur. Atle var mikill kongur, rikur og fiolmennur, giorir nu rad vid sina menn hvorsu med skal fara, hann veit ad þeir Gunnar eigu miklu meira

42. CAP.

Kong Atles drömar och sändebod efter Giukingarne.

DEt är berättat, at då Kong Atle waknade ena natt af sömnen, talte han til Gudruna således: mig drömde at du stack mig igenom med swärd. Gudruna uttydde då drömmen och sade det betyda eld, om man drömde om järn, och dölg detta om du tänker dig wara förmer än alla andra. Atle sade: änn drömde jag, at här wore wuxne twå rörtelningar, och wille jag dem aldrig afhugga, men sedan blefwo de upresne med rötterna, bestrükne med blod, och burne på en bänk, samt tilbudne oß bägge at äta. Widare drömde jag at twå hökar flöge mig af händerna, som wore hungrige, och blefwo sedan dräpte; deras hiärta tyckte mig wara blandat med honung, och åt jag däraf. Sedan såg jag några wackra hwalpar ligga för mig, och skiälte de högt, och åt jag deras kiött emot min wilja. Gudruna swarar: deße drömmar äro ej goda, likwäl lärer däreffter gå. Dina söner månn wara fega, och mycket ont lärer oß tilhanda komma. Åter drömde jag, sade han, at jag låg i ett bad, och war min bane där tilämnader. Lider nu så tiden, och är deras samwist onögd. Kong Atle ihugar då hwart det myckna gull, som Sigurd ägt, måtte wara kommit; men det wiste allena Kong Gunnar och Hogne. Atle war en stor Kong, wäldig och folkrik; rådgiorde så med sina männ, huru han där med skulle gjöra, wetande at Gunnar och de andre ägde mycket mera

CAP. XLII.

Regis Atli somnia, legatio ad Giukungos & invitatio ad convivium.

FOrte Atlus nocturno excitus somnio Gudrunæ narravit, quod per quietem vidisset semet ab illa ense trajectum. Illa vero interpretem agens, dixit ferro ignem in somniis denotari, adeoque secreto habendam hanc visionem, siquidem aliis præstantior vellet haberi. Denuo binas sese somniasse arundines, quas in aula plantatas nunquam voluisset exscindere; eas tamen postea radicibus evulsas, sanguine asperfas & utrisque in escam appositas. Præterea duos accipitres e manibus suis perniciter avolasse jejunos, mox vero interemtos, & se deinde corda eorum melle condita comedisse. Porro bellos quosdam catulos mensæ accumbentes & altum latrantes sibi visos, quorum carnes invitus degustasset. Respondit Gudruna, infausta hæc esse somnia & satis ominosa; his quippe portendi filiorum ejus interitum aliaque infortunia. Denique sibi in lavacro necem intentatam retulit. Labitur abhinc modicum tempus exigua cum conjugum concordia; Atlus interim anxie secum pensitabat, ubinam ingens illud aurum, quod Sigurdus possederat, reconditum esset; nullus dubitans, quin Gunnarus & Hognius ejusce haberent notitiam. Erat etiam ipse ingentis nominis, opibus pariter ac copiis abundans. Cum suis itaque de modo aurum illud acquirendi consultat, pro certo habens prædictos fratres tantis gaudere divitiis, ut cum iis nemo comparari posset. In id adeo consensum, ut per legatos ad convivium invitarentur, nullo non honore mactandi. Præ-

ra ſie, enn neiner menn meigi vid þa jafnaſt. Tekur nu þad rad, ad ſenda menn til þeirra brædra, og bjoda þeim til veitſlu, og ſæma þa morgum hlutum. Sa madur var ſyrer þeim er Vingi var nefndur. Drottning vejt þeirra einmæle, og vonar ad vielræde vid brædur ſina mundu hier med fylgia. Gudrun *riſtir* nu *runir*, og hun tok eirn gullhring og knytir i vargshar, og fær þetta i hendur ſendimanni kongs. Sidann foru þeir epter kongs bode, og adur þeir ſtigu a land, ſa Vinge runirnar og riſti a adra leid, og ſnere ad Gudrun fyſte i rununum ad þeir kiæmi a hans fund. Sidann koma þeir til hallar Gunnars kongs, og var vid þeim tekid vel, og ſyrer þeim giordir ſtorelldar, og ſidann drucku þeir med glede hinn beſta dryck. Þa mællti Vingi, Atle kongur ſendi mig hingad, og villde ad þid ſæktud han heim med miklum ſoma. Hialma, ſkioldu, ſverd og brynjur, gull og god klædi, herlid og heſta, og mikid *lien* vill hann gefa ydur, og yckur læſt hann beſt unna ſins rikis, þa bra Gunnar hoſdi, og mællte til Hogna, hvad ſkulum vier af þeſſu bode þiggia, hann bidur ockur ad þiggia mikid rike, enn onga konga vejt eg eiga jafn mikid gull ſem ockur, þvi vid hofum gull þad allt ſem a Gnytaheide la, og eigum vier ſtorar ſkemmur fullar af gulle, og af hinum beſtu hoggvopnum, og alskonar herklædum. Veit eg minn heſt inn beſtann, og ſverdid hvaſſaſt, og gullid agiætaſt. Hogni ſvarar, undraſt eg bod hans, þvi þad hefur hann

mera guld/ ähn at någon måtte med dem jämnas; tager fördenſkul det rådet/ at ſticka månn til deßa bröder/ och biuda dem til giäſtabud/ och bewiſa dem i alla mål heder. Sändemännens förmann het Wingi. Men Drottningen feck i medlertid weta deras enmäle/ och ſåg at ett ſkiälmſtreck wore hennes bröder därmed ärnat. Hon riſtade altſå runor på en kaſla/ och tog en gullring/ på hwilken hon knytte ett wargshår/ och feck ſå detta Konungens ſändebod i händer; men förr än de ſtego i land/ ſåg Winge på runorna/ och riſtade å annat ſätt/ wändandes meningen ſå/ at Gudrun ſtyndade på deras ankomſt til Konungen. Sedan anlände de til Konung Gunnars ſlått/ och bleſwo wäl emottagne; där giordes och för dem en ſtor eldbråſa/ hwarwid de med glädje drucko den bäſta dryck. Då ſade Wingi: Konung Atle ſände mig hit/ och will han at j faren hem til honom med ſtor heder; hiälmar/ ſkiöldar/ ſwärd/ bryngior/ gull och dyrbara kläder/ krigsfolk och häſtar/ ſamt ſtort lån wil han giſwa eder/ och åt eder tycker han ſig bäſt kunna unna ſitt rike. Då ſkakade Gunnar hufwudet och ſade til Hogne: huru ſkolom wi detta budet uptaga? han biuder oß ſtort rike/ men jag wet ju at ingen Kong äger ſå jämnmycket gull ſom wi; ty wi haſwom alt det gullet/ ſom låg på Gnitaheden/ hwaraf wi ägom ſtora kamrar fulla/ ſamt de bäſta huggwapn/ och alſkiöns härkläder. Jag wet och min häſt wara den bäſta/ ſwärdet det hwaßaſte/ och gullet det dyrbaraſte. Hogne ſwarar: jag undrar på hans bud/ ty ſå har han ſällan giort/ och månn därföre wara orådeligit at honom beſöka. I ſynnerhet förekommer det mig

Præficiebatur his *Vingus*; ſed regina dolum fratribus ſuis ſtructum ex ſecreto illorum colloquio conjectans, tabulæ *runas* incidit, eamque una cum annulo, cui pilum alligaverat lupinum, Wingo perferendam tradidit. Abivit deinde hic ex mandato regis, ſed antequam in continentem ſuos expoſuit, inſpectas mutavit runas, inque eum vertit ſenſum, quaſi Gudruna fratrum acceleraſſet adventum. Poſtquam legati aulam Gunnari ingreſſi, nec non benigne excepti erant, in eorum mox gratiam ingens exſtruitur focus, juxta quem pocula optima potione ſpumantia, læti admodum ducunt omnes. Ibi Wingus enarrare, Atlum ſeſe illuc miſiſſe, ut regem ad convivium domi ſuæ magnifice celebrandum invitaret, accepturum ideo muneri galeas, ſcuta, enſes, loricas, aurum, veſtes pretioſas, copias, equos & amplas fiduciario jure regiones, ſiquidem Atlus nulli niſi Gunnaro regnum ſuum cuperet traditum. Hic tum capite quaſſato Hognium interrogat, in quem demum ſenſum hæc invitatio capienda eſſet, tam ingentis utpote feudi oblatione ſpecioſam? cum tamen ipſe alios reges opulentia longe atecederet, poſſideretque omne illud aurum, quod in teſquis reconditum fuerat Gnitenſibus, adeo ut promtuaria haberet auro plena, armis etiam, quibus cæſim pugnetur exquiſitiſſimis, præter omnis generis indumenta militaria alia. Conſtare etiam ſuum equum eſſe generoſiſſimum, gladium acutiſſimum, & aurum

hann ſialldann giort, og oradlegt mun vera ad fara a hans fund, og þad undraſt eg, er eg ſa gerſemar þær, er Atle kongur ſendi ockur, ad eg ſa vargshare knytt i eirn hring af gulle, og ma vera, ad Gudrunu þike hann ulfs hug vid ockar hafa, og vilje hun ej ad vid forum. Vingi ſyner honum nu runer þær, er hann kvad Gudrunu ſent hafa. Nu gieck alþyda ad ſofa, enn þeir drucku vid nockra menn, þa gieck ad kona Hogna, er hiet *Koſtrera*, kvenna friduſt og leit a runernar. Kona Gunnars hjet *Glaumvör*, ſkorungur mikill. þær ſkeinktu, þegar giorduſt þeir miog druckner. þad finnur Vingi og mællti, ej er þvi ad lejna, Atle kongur er *þungfær* og gamaladur miog ad verja ſitt rike, en ſyner hans unger og til einkiſs færir. Nu vill hann giefa ydur valld yfer rikinu, medann þeir eru ſo ungir, og ann ydur beſt ad niota. Nu var bæde ad Gunnar var miog druckin, en bodid var mikid rike, matte og ej vid ſkopum vinna, heitir nu ferdinne, og ſeigir Hogna brodur ſinum. Hann ſvarar, ydart atkvæde mun ſtanda hliota, og fylgia mun eg þier, enn ofus em eg þeſsrar ferdar. Og er menn hofdu druckid ſem likade, foru þeir ad ſofa, tok Koſtbera til ad lita a runirnar, og inte ſtafina, og ſa ad annad var a riſt, enn undir var, og villtar voru runernar, hun fieck þo ſkilid af vitſku ſinne. Eptir þad for hun til rec-

kiu

mig underliga/ at ſe ibland de dyrbara ſaker/ ſom han ſkickat oß/ wara på en gullring knytt ett wargshår; ty är troligt at Gudruna tycker honom båra en ulfwa hug emot oß/ ſå at hon ej wil/ at wi farom dit. Winge ſyner honom ſedan runorna/ dem han ſade Gudruna hafwa ſkickat. Det ſämre folket geck nu til ſängs/ men de wore kwar och drucko allena med några månn. Då ſteg Hognes hustru/ benämd Koſtbera/ en mägta dägielig kwinna/ fram/ och beſåg runorna. Gunnars hustru het Glaumwor/ en ſtåtelig kwinna. Deßa ſkiänkte i/ och blefwo Kongarne däraf öfwerdruckne. Detta märkte Wingi och ſade: det är til wetandes/ at Kong Atle är tungför/ og nog ålderig at wärja ſitt rike; hans ſöner äro och unga/ ſamt til intet dugeliga. Nu wil han gifwa eder wäld öfwer riket/ medan de äro ſå unga/ och unnar han eder det hälſt at niuta. Och ſom Gunnar war nog drucken/ och honom ett ſtort rike tilböds/ ty kunde han ej öfwerwiña ſitt naturliga öde/ och löfwar ſå at fara/ ſägiande detta för ſin broder Hogne. Han ſwarar: eder kalletſe mån wäl för ſig gå och må jag följa med/ faſt än jag är owillig til denna reſan. Och när de hade druckit/ ſåſom dem likade/ foro de at ſofwa; hwarefter Koſtbera begynte at beſkåda runorna/ och hämta ſtafwelſerna/ ſeende at annat war påriſtat/ än ſom där under förſtogs/ ty runorna woro willada/ doch feck hon af ſin klokhet dem åtſkilda. Sedan for hon til ſängs hos ſin mann/ och då de waknade/ ſade hon til Hogne: du ärnar heman at

fara/

rum præſtantiſſimum. Quin & Hognius accedens ſuſpectam ſibi retulit humanitatem viri, hactenus quippe rariſſimam; atque vel ideo haud ſine periculo hoc ſuſcipi poſſe iter, quod ſuſpicionem ingeſſiſſent dona ipſis ab Atlo miſſa, in queis annulus aureus, lupino amictus pilo; quo utique Gudruna videri poſſet adumbraſſe lupinum Atli animum, quem in eos omnes gereret funeſtiſſimum, adeoque etiam iter illud diſſuaſiſſe. Wingus jam runicam tabulam Gunnaro oſtendit, quam a Gudruna miſſam narrabat; moxque convivæ dormitum abeunt, ſolis legatis, cum aliis paucis remanentibus. Tum vero uxor Hognii, fœmina formoſiſſima accedens, runas ſcrutabatur; aderat præterea Gunnari conjux Glaumvora, ipſa etiam animo præſtans & corpore. His itaque pocula largius promentibus, reges nimio ſe ingurgitabant vino; quod cum Wingius animadverteret, haud reticendum, inquit, eſſe regem Atlum graviore ſenio, quam ut regnum ſuum defendere poſſit, filios etiam ejus admodum tenellos, & ad res gerendas inhabiles. Eum iccirco ſuum imperium, quoad hi adoleverit, Gunnaro & Hognio offerre velle, nec ullum eſſe, cui melius cuperet. Contigit adeo, ut Gunnarus nimia ebrietate, illuſtris regni oblatione & fati inevitabilis neceſſitate victus, in profectionem conſentiret. Mox etiam Hognio pollicitam prodidit fidem; & quidem hic decretum ejus ratum habuit, comitemque ſeſe ejus promiſit futurum, ſed invito prorſus animo. Tandem poſtquam hoſpites ad ſatietatem bibiſſent, cubitum properant. Interea Koſtbera runas curioſius inſpectas collegit, animadvertens inde, quod prioris ſenſus runæ turbatæ fuerint, ac ad errorem obducendum inverſæ;

qui-

kiu hia bonda ſinum, og er þaug vok-nudu, ſagdi hun til Hogþa, heima ætlar þu, og er þad uradligt, far hell-dur i annad ſinn, ej muntu vera glogg-ryndur, ef þier þiker ſem hun hafe bodid þier i þetta ſinn, hun ſyſter þin. Eg ried runernar og undra-deſt eg um ſo vitra konu, er hun he-fur villt riſtid, enn ſvo er under ſem bane ydar liggea, enn þar var annad hvort, ad henni var vant ſialfre, ella hafa adrir villt og nu ſkalltu heyra drauma dina.

ſara / men det är oradeligt; far heldre en annan gång / och ej månn du wara nog gran-ſynter / om du tycker ſåſom hade din ſyſter budit dig denna gången. Jag las runorna / och undrade at en ſå förſtåndig kwinna ſkulle ſkrifwit willſamt; doch är där under ſå til förſtåendes / ſom ſkulle eder bane liggia där wid. Ty där war heldre något annat på-riſtat / än hon ſiälfwer war wan / eller haf-wa andra förwillat ſkriften / och ſkal du nu nu höra mina drömar.

XLIII. CAP.

Koſtbera ſeiger Hogna drau-ma ſina.

þad drejmde mig ad mier þotte hier fallin inn vatnsfall, edur aa harla ſtraung, og bryti upp ſtockana i hol-linne. Hann ſvarar, þier erud opt illvergar, og a eg ecke ſkap til þeſs, ad fara illa i mot vid menn, nema þad ſie maklegt, mun hann oſs vel fagna. Hun ſvarar, þier munud rejna, enn ej mun vinatta fylgia bodinu. Og enn drejmde mig ad A onnur fiel hier inn, og þyte grimmlega, og bryti upp alla palla i hollinne, eirninn bry-ti fætur ykar brædra, og mun þad þi-da nockud. Hann ſvarar, þar mun renna akrar er þu hugder ana, og er vier geingum akurinn, nemo ſtorar agnir opt fætur vorar. þa drejmdi mig, ad blæja þin brinne, og hryti elldurinn upp af hollinne. Hann ſva-rar, eg vejt giorla hvad þad er, klæ-di vor liggja hier litrend, og muntu þaug

43. CAP.

Koſtbera ſäger för Hogne ſina drömar.

JAg drömde ſåſom hade här bruſat in ett wattufall / eller en mycket ſtrid å / ſom bröt upp ſtåckbänkarne i ſalen. Han ſwarade: jären ofta illwiljoga mot manns-folk / och är jag ej ſinnad at fära folket ſkade-liga til mötes / ſå framt det ej bör ſå wara; och tror jag wäl at Atle månn oß wäl fägna. Hon ſade: j mågen pröfwa / men ej lärer någon wänſkap följa med bodet. Ann dröm-de jag / ſade hon / at en annan å föll här inn och bruſade grymmeliga / brytande upp al-la pallar i ſalen; och i ſynnerhet bröt den ſönder bägge edra bröders fötter / och månn detta betyda något. Han ſwarar: där lå-ter några åkrar ränna / där du tyckte än wa-ra / ty när wi ibland gingom genom åkren / då ſtucko ofta ſtora agnar wåra fötter. Där-efter drömde jag ock / ſade hon / at din blö-ja brann / och fråſade elden upp af ſalen. Han ſwarade: jag wet giörliga hwad det-ta

quibus tamen, qua erat perſpicacia ingenii, genuinum reſtituit tenorem. Cubi-tum deinde & illa ivit comite marito, & poſtquam evigilaſſent, abitum, quem ille ſibi propoſuerat, alio tempore parandum monuit; glaucomate enim correptum, ſi opinaretur ſororem ſe jam invitaſſe. Ipſam runas legiſſe mirabundam, qui fieri potuiſſet, ut fœmina peritiſſima turbate eaſdem exaraverit. Hinc periculum eſſe, ne in diſcrimen aliquod vocaretur vitæ; ſaltem aut præter Gudrunæ conſuetudi-nem runas inciſas fuiſſe, aut ab aliis eaſdem turbatas; etenim rei ſuſpectæ verita-tem certo comprobatura, quæ jam ipſi enarrare vellet ſomnia.

CAP. XLIII.

Koſtbera ſomnia ſua Hognio enarrat.

REfert adeo viſum ſibi profluvium aquarum ingens, ſeu amnem rapidiſſimum in aulam infuſum, qui columnas effregiſſet omnes. Ille vero: mulieres ejuſ-modi ſæpe virorum male cupidas agnoſco, mihi vero animus non eſt, infeſtis ul-lio occurre armis, niſi res poſtulaverit; Atlum equidem nos benigne excepturum confido. Uxor integrum ipſi eſſe, ut periculum faciat, quamvis invitationem vix dolo carere ſuſpicaretur. Narratque porro alium torrentem horribili ſonu illapſum, ſedilia locis ſuis excuſſiſſe omnia, inque his utriusque fratrum pedes comminuiſſe, quod utique ominoſum eſſe contendebat. Agrum quendam, infit ille, excurren-tem vidiſti, ubi amnis tibi viſus; nobis enim agrum aliquando peragrantibus, in-gentes ſæpe ariſtæ pedes punxerunt. Illa ulterius ſomniaſſe ſe, lodicem Hognii

ignem

þaug þar brenna, er þu hugder blægiuna. Biorn hugda eg hier innkominn, seiger hun, og braut upp kongs hasætid, og hryste svo hrammana, ad vier urdum oll hrædd, og hafde oss oll fier l munni, svo ei mattum vier oss neitt, og stod þar af mikil ogn. Hann svarar, þar mun koma vedur mikid, er þu ætlader hvita biorn. Orn þotte mier hier innkoma, seigir hun, eptir hollinne, og drejfdi mannablode um oss oll, og mun þad illt vita, þvi mier þotte sem þad væri *hamur* Atla kongs. Opt slatrum vier oruglega, og hoggvum stor naut oss ad gamne, og er þad fyrer yxn er orn drejmir, og mun heill hugur Atla vid oss, og nu hætta þaug þessu tale.

ta är / wåra kläder liggia här färgade / och månn du dem upbränna / där du tyckte blöjan wara. Widare tyckte mig / sade hon / en Biörn wara inkommen / som bröt upp Kongssätet / och riste så sina rammar / at wi blefwo alla rädda; han hade och oß alla i sin munn / så at wi ej förmåttom oß nyttja / och blef däraf en stor fruchtan. Han swarade: där månn komma ett starkt wäder / efter du tyckte det wara en hwit biörn. En örn tyckte jag / sade hon / här inkomma / som flög salen enda fram / och stänkte mannablod öfwer oß; och låter det märka något elakt / ty mig tykte som det war Kong Atles hamn. Han swarade: wi slagtom ofta tryggeliga / och huggom ihel stora nöt oß til gamman / och betyder örn i drömen en oxa; och månn Atles hug ändå wara oß redelig. Med detta lycktade de talet.

XLIV. CAP.

Ferd Giukunga til Atla kongs.

NU er ad seigia fra Gunnare, ad þar er sama dæmi er þaug vakna, ad Glaumvor kona Gunnars seger drauma sina marga, er henne þottu likleigir til svika, enn Gunnar rædur alla þar i moti. þesse var eirn af þeim, seiger hun, ad mier þotti blodugt sverd borid i hollina hier, og vartu sverdi lagdur i giegnum, og emjudu ulfar ad badum endum sverdsins. Gunnar svarar, smaer hundar vilja oss þar bita, og er opt hundagiall fyrer vopnum med blode litudum. Hun mællti, enn þottu mier hier innko-

44. CAP.

Giukungarnes färd til Konung Atle.

NU är til berättandes at hos Gunnar är samma efterdöme / när deße hion waknade; ty Glaumwor Gunnars hustru / säger sina många drömar / som henne tyckte betyda swek / men Gunnar uttydde dem alla twärt emot. Detta war och en af dem / säger hon / at mig tycktes som ett blodigt swärd wart burit här inn i salen / och blef du igenom stungen / och tiöte ulfwar wid båda endarna af swärdet. Gunnar swarar: småhundar wilja oß där bita / och betyder hundaskräl wapn med blod färgade. Hon sade: änn tycktes mig här inkomma några for-

igne consumtam, & flammas per summa palatii tecta grassabundas. Hognius: facile quidem quid rei subsit intelligo; vestes enim nostræ coloribus tinctæ heic jacent, quas ipsam te concrematuram, incensus portendit lodix. Insuper Kostbera, ursum sibi apparuisse ajebat, qui in aulam irrumpens regium thronum confregisset, tantoque strepitu ungues circumtulisset rapidos, ut ejus formidine omnes percellerentur; hunc etiam ore suo eos tenuisse, propriis defectos viribus. Hognius: procellam auguror exorituram, siquidem ursum somniasti album. Illa tandem se aquilam vidisse, quæ intra palatium delata, præsentes eos undique sanguine conspersisset; & quidem hoc ostento infortunium aliquod portendi, maxime cum Atli *genium* agnovisset. At vero maritus: nos hilares sæpenumero joci caussa boves mactavimus magnas; aquila quippe in somniis bovem denotat; Atlum nihilosecius animo in nos ferri amico arbitror. His utriusque sermo finiebatur.

CAP. XLIV.

Giukungorum iter ad regem Atlum.

JAm de Gunnaro ejusque conjuge Glaumvora dicendum, quod utrisque somno expergefactis, illa etiam somnia sua enarraverit insidiarum prænuntia, quæ tamen ille in contrarium exposuit sensum. Eorum prius ita se habere dixit; apparuisse nimirum sibi ensem in aula evaginatum, quo Gunnarus mox perfossus fuerit, inque ejus mucrone & manubrio lupos quosdam ululasse. Ad hæc ille: pusilli canes nos forte morsu corripient; latratus quippe ejusmodi, sæpe arma sanguine tincta portendunt. Posterius hoc modo recensuit: mulieres scilicet funesto ingres-

koma konur, og voru dapurlegar, og
þo kioſa ſier til mans, ma vera ad þi-
nar *Diſir* hafe þad verid. Hann ſva-
rar, vant gioriſt nu ad rada, og ma ej
fordaſt edur fyrerkomaſt ſitt alldur-
lag, en olikt er ad vier verdum ſkam-
ærir. Og um morguninn ſpretta
þeir upp og vilja rejſa, enn adrir lot-
tu. Sidann mællte Gunnar vid þann
mann er Fiorner hiet, ſtatt upp og
gef oſs ad drecka af ſtorum konnum
gott vin, þvi ad verda ma ad þetta ſie
vor ſidaſta veitſla, og nu mun hinn
gamle ulfurinn komaſt ad gullinu ef
vier deijum, og ſa biorninn mun ej
ſpara ad bita ſinum vigtonnum. Si-
dann lejdi lidid þa ut med grate. Son
Hogna mællte, farid vel og hafid go-
dann tima. Epter var mejre hlutur
lids þeirra, *Solar* og *Gnæfer* ſyner
Havars, og eirn kappe mikill, er *Ork-
ningur* hiet, hann var broder *Beru*.
Folk fylgdi þeim til ſkipa, og lottu
aller þa ferdarinnar, enn þad tiade ej.
þa mællte Glaumvor, Vingi, ſeigir
hun, mejri von er ad mikil ohamin-
gia ſtande af þinne komu, og munu
ſtor tidinde gioraſt yfer þeim. Hann
ſvarar, þad *ſver* eg ad eg lyg ecke, og
mig take har *galge* og aller *gramer*,
ef eg lyg nockurt ord, og litt eyrdi
hann ſier i ſlikum ordum. þa mæll-
te Bera, farid vel, og med godum ti-
ma. Hogne ſvarar, verid *katar*,
hvorſu ſem med oſs fer. þar i kiljaſt
þaug med ſinum fortolum. Sidann
reru þeir ſo faſt og af miklu afle, ad kjo-
lu-

ſorgekwinnor/ ſom wålde ſig månn; må
wara at dina Diſor warit de ſamma. Han
ſwarar: ſwårt har jag nu at detta utreda
och må ingen undan- eller förekomma ſitt ö-
de; men olikt år det/ at wi bliſwom lång-
liſwade. De ſprungo icke des mindre om
morgonen upp/ och wille reſa/ men andra
afrådde det. Sedan talte Gunnar til en
månn/ benåmd Fiorner/ och ſade: ſtatt
upp och gif oß dricka af ſtora kannor gott
win; ty hånda kan/ at detta år wårt ſidſta
giåſtabud/ och nu månn den gamla ulſwen
bekomma gullet/ om wi döömi; ej eller låter
den biörnen ſpara/ at bita med ſina ſtrids-
tånder. Hwarefter folket ledde dem ut med
gråt; då och Hognes ſon böd dem fara wål
och i god ſtund. Men måſta delen af deras
folk blef kwar/ hwaribland woro Solar och
Gnåſer/ Hawars ſöner/ ſamt en ſtor kåm-
pe/ benåmd Orkninger/ ſom wat Beras
broder. Folket följde dem til ſkieps/ och
ſökte åndå alla at förhindra reſan/ men det
ginade ej. Då ſade Glaumwor: det ſlår
ej felt/ Winge/ at en ſtor olycka tilſtundar
af din ankomſt/ och månn ſtora tidender
göras öfwer dem. Han ſwarade: det ſwår
jag/ at jag icke liuger/ och tage mig hår gal-
gen/ ſamt alle onde/ om jag liuger något
ord; men litet wålade han ſig i ſlika ord.
Då ſade Bera: faren wål/ och i god ſtund!
Hogne ſwarade: waren mann kåta och luſti-
ga/ ehuru det då med oß går. De ſkildes
ſå dår med ſina önſkningar. Sedan rodde
de ſå faſt och ſtarkt/ at kjölarne gingo nåſtan
halfwa undan ſkiepen. De lade kraſteliga
an

greſſas habitu, quæ maritos ſibi elegiſſent; has vero *Parcas* fuiſſe Gunnari. Ille: ex-
poſitio hujus ſomnii ardua mihi videtur; ſuum vitæ terminum nemo ſuperare pot-
eſt, neque adeo diffiteor, vitæ noſtræ brevitatem eodem denotari. His tamen
poſthabitis, omnes mane celeriter exſurgunt mox abituri; tum quidem alii eos ab
hoc propoſito retrahere conati ſunt, aſt Gunnarus *Fiornerum* monuit, ut lecto reli-
cto, capaces & vino repletas pateras protinus ipſis porrigeret. In fatis forte eſſe
dictitans, ut hæc compotatio ipſis foret noviſſima, adeoque non modo lupus
ille decrepitus iis morientibus auro potiretur, ſed & urſus ſævis ſuis dentibus eos
dilaceraret. His itaque dictis, domo abeunt, lacrymis comitati ſuorum. Feli-
cem etiam profectionem eis precatus eſt Hognii filius; major autem ſociorum pars
remanſit, in queis *Solarus* & *Gnaferus*, *Havari* filii; quin & pugil quidam eximius no-
mine *Orkingus*, qui *Beræ* frater erat. Cives quidem ad naves eos deducentes, iter
ſufflaminare voluerunt, ſed incaſſum. Denique Glamvora Wingium incla-
mans, vereri ſe dixit, ne is acceſſu ſuo occultorum auctor foret malorum, nec du-
bitare, quin abeuntium fata inſignibus materiem datura eſſent hiſtoriis. Et vero li-
cet ille juramento ſuam innocentiam confirmaret, dignumque ſe aſſereret patibulo
& omnibus diris, ſi quidquam ſimulate dixiſſet; his tamen verbis exiguam prodidit
fidem. Indidem Bera etiam atque etiam eos valere juſſit; cui Hognius; eſtote et-
jam vos hilares ac ſoſpites, nec curate quo noſtra nos vocaverint fata. His fuſis vo-
tis utrinque diſcedunt; tanta autem remorum vi illi aquas torſerunt, ut carinæ di-
viduæ navibus exciderent, manubriaque remorum, fluctuum decamanorum cre-

lurinn gieck undann ſkipinu nærre halfur. þeir knudu faſt arar, med ſo ſtorum bakfollum ad brotnudu *blummar*, og er þeir komu ad lande, feſtu þeir ej ſkip ſin. Sidann ridu þeir ſinum agiæta heſtum myrkvann ſkog um hrid. Nu ſia þeir kongs herinn þangad rida, heyra þeir mikinn gny og *vepnabrak*, og ſia þar mannfiolda og mikinn vidurbunad, er þeir hofdu, og oll borgarhlid voru full of monnum. þeir rida ad borginne, og var hun læſt, Hogne braut upp hlidid, og rida nu i borgina. Vinge mællte þa, þetta mættir þu vel giort hafa, og bidid nu hier a medann eg ſæke ydur galgatrie, og eg bad ydur med blidu hier koma, enn *flatt* bjo under, nu mun ſkamt ad bida adur þier munud uppfeſter. Hogne ſvarar, ej munum vier fyrer þad *vegia*, og litt higg eg vier hriſkium, þar menn ſkylldu berjaſt, og ej tiaer þier oſs ad hræda, og þad mun þier illa gefaſt. Hrundu honum ſidann, og bordu hann orfvarhomrum til bana.

an med årorne / med ſå ſtora wågors bakfall / at blumorne eller bladen ſprungo af / och når de kommo til lands / fäſtade de ej eller ſina ſkiepp. Sedan redo de med ſina kåſteliga håſtar igenom en mörk ſkog någon ſtund / och fingo ſå ſe Kongshären dit komma ridande med ſtort gny och wapnadrak. De ſågo och ſå ett ſtort antal folk / ſamt mycken tilruſtning / warande alla ſtadsportar med månn uppfylte. Dårpå redo de til borgen / och ſom han war låſt / ty bröt Hogne upp porten / och rede de altſå inn. Winge ſade då: detta måtte du wål hafwa giort / och biden nu hår medan jag ſöker eder galgetrån; jag bad eder wål med kiårlighet at hitkomma / men dår under bodde något flatt / och månn litet dröjas förr ånn i bliſwen uphångde. Hogne ſwarar: wi låra ej dårföre wågia eder / och litet tror jag wi frucktom / enår månn ſkola ſtrida; och ej lönar dig at oß rådda / utan låret det dig illa lycktas. Sedan ſkiöte de honom bort / och ſlogen ſå med ſina ſtrids hamrar til döds.

XLV. CAP.

Atle kongur berſt vid Giukunga.

þeir rida nu til kongs hollenne. Atle kongur ſkipar lide ſinu til oruſtu, og ſvo vikuſt fylkingar ad gardur mikill var i millum þeirra. Verid velkomner med oſs, ſagdi Atle, og faid mier gull þad ed mikla, er vier erum tilkomner, þad fie er Sigurdur atti, enn Gudrun a nu. Gunnar ſva-

45. CAP.

Kong Atle ſtrider med Giukungarna.

DE rida nu til Kongsſlåttet; men Kong Atle ſkipar ſitt folk til ſtrids / och weko ſig flyglarna i en bugt / ſå at en ſtor plaß war emellan dem. Waren wälkomna med oß / ſade Atle / och ſåen mig det mykna gullet / ſom oß tilkommer; de ågodelar ſom Sigurder ågde / men Gudruna nu bör hafwa.

bra concitatione rumperentur. Neque vero naves ad continentem appulſas ad palos alligarunt, ſed mox equis conſcenſis, quos ſecum quam ornatiſſimos domo evexerant, ſilvam quandam opacam perrumpunt. Acceſſit identidem regius exercitus, ingens etiam circumquaque auditus ſtrepitus & amorum concuſſio; viſus deinde inſignis armorum confluxus, variusque belli apparatus, adeo ut omnes caſtelli portæ hominibus opplerentur. Ad illas itaque pergunt & ipſi, moxque clauſas effringunt; ſic vero in arcam infuſi, eodem veſtigio temporis adveniens Vingus denuntiat, oportune eos acceſſiſſe, manerent modo donec patibulum ipſis figat; ſimulata enim mente ſe eos invitaſſe, & jam jam fore ſuſpendendos. Hognius vero ſe ideo minime fugiturum reſpondit, parum etiam commoveri, ubi ad arma deventum fuerit, adeoque eum fruſtra ſibi timorem aliquem incutere conari, qui mox in proprium ejus vergeret exitum. Eum proinde confeſtim humi proſtratum, ſecurium ſuarum manubriis ad internecionem verberarunt.

CAP. XLV.

Prælium Atli cum Giukungis.

EQuos deinde hi ſuos ad regiam convertunt, Atlius autem confeſtim exercitum ſuum ſic in prælium diſponit, ut phalangibus undique coëuntibus, veluti indagine quadam illos circumdaret; ipſe in hæc effuſus verba: ſalvete vos debitamque mihi ſolvite ingentem auri ſummam, theſauros nimirum Sigurdianos, qui ad Gudrunæ jam pertinent hæreditatem. Aſt Gunnarus: hos tu, nunquam acci-

ſvarar, alldrej fær þu þad fie; og *dugande menn* munu þier hier fyrer hitta, adur vjer latum lifed, ef þjer biodid oſs ofrid, kann vera ad þu vejter þeſsa veitſlu *ſtormannlega*, og af litillre ejmd vid orn og ulf. Fyrer laungu hafda eg mier i hug ad na ydru life fyrr enn gullinu, og launa ydur þad veſta *nidingsverk*, er þier ſvikud ydarn enn beſta mag, og ſkal eg þeſs hefna. Hogne ſvarar, þad kemur ydur vel ad hallde, ad liggia leinge a þeſsu rade, enn erud þo ad ongvo buner. Nu ſlær i oruſtu harda, og er fyrſt *ſkothrid*, og nu koma fyrer Gudrunu tidindinn. Og er hun hejrdi þetta, verdur hun vidgneip, og kaſtar af ſier ſkickjunni, epter þad gieck hun og hejlſadi þeim ſem komner voru, og kyſte brædur ſina, og ſinde þeim aſt, og þeſse var þeirra kvedja hin ſidaſta. Eg hafde rad til ſett, ſagde hun, ad ej kiæmud þier hingad, enn *einginn ma vid ſkopum ſia edur vinna.* þa mællte Hogne, mun nockud tia ad lejta um ſætter, enn aller nejtudu þvi þverlega. Nu ſier hun ad ſart er lejkid vid brædur hennar, og higgur nu a hardræde, fer i brinju og tekur ſier ſverd og bardiſt med brædrum ſinum, og gieck ſo framm ſem en hrauſtaſte kappe edur kallmadur, og þad ſogdu aller a eirn veg, ad varla ſægi mejri vorn enn þar. Nu giorist mikid mannfall, og ber þo af frammganga þeirra brædra. Oruſtan ſtendur nu leinge allt framm um midjann dag, Gunnar og Hogne geingu framm igegnum fylkingar Atla

wa. Gunnar ſwarar: aldrig får du den ågendomen / och ſkal du förr hitta här för dig dugande månn / än wi låtom lifwet, om du tilbiuder oß ofrid; kan hända at du tillagar detta giäſtabudet ſtormanliga / doch af föracktelig tilredning för örn och ulf. Atle ſade: långeſedan hade jag i ſinnet at nå edert lif / förr änn gullet / och löna eder ſå det wärſta nidingswerk / i det i ſweken eder bäſta ſwåger / hwilket jag nu wißerliga ſkal hämna. Hogne ſwarar: det kommer eder wäl til gagns / at j lagt eder länge å detta rådet / men j ären doch ännu å intet ſätt färdiga. Striden begynte altſå å hårdaſte ſättet / och blef förſt med pilar ſkutit / och i det ſamma feck Gudruna det weta. Hon wart därwid ſwårmodig / och kaſtade ſtrax af ſig mantelen; geck ſå ut och hälſade på de ankomna / kyſte ſina bröder / och bewiſte dem ſin kiärlighet / hwilket och war deras ſiſta hälſning. Hon ſade ſig wäl ſå hafwa lagat / at de ej ſkulle komma dit / bekiände dock at ingen kunde öfwerwinna ſitt öde. Då ſade Hogne: månn något båta at bjuda förlikning? men alla nekade twärt af. Hon ſåg nu at man ſwåra lekte med ſina bröder / tänker ſå på något dugligit råd; tager ſedan på ſig en bryngja och ſwärd / går i ſtriden med ſina bröder / och far ſå fram / ſom den raſkaſte kiämpe eller karl; och ſade alla enhälligt / at näpliga ſtörre förſwar warit än där. Där blef nu ett ſtort mannfall / och geck doch brödernas framgång wäl för ſig. Striden ſtod alt fram öfwer middagen / och ginge Gunnar ſamt Hogne fram igenom Konung Atles flyglar; warande berättat at

accipies, ante ſtrenuas virorum experturus dexteras, quàm nos ſuccubuerimus; ſiquidem nos infeſtis excipere armis velis; nec a vero abludit, te iſthoc convivium ſplendide apparaſſe, & quidem ex ſuperbo noſtri contemtu, in tenuem licet gratiam luporum corvorumq;. Contra Atlus, diutius ſe necem eorum quam auri recuperationem meditatum, quo citius pœnas ſceleſtæ in affinem perfidiæ, ab eis exigere potuiſſet, quæ tamen jam imminerent certiſſimæ. Ille, bene quidem hactenus prolixam adeo ceſſiſſe deliberationem faſſus eſt, ipſis tamen pectus rebus perficiendis imparatum exprobravit. Itum eapropter ad arma, & quidem primum telorum acri fortique utrinque jactu; illius vero certaminis fama ad Gudrunam delata, hæc mox obſtupuit, & ſtola abjecta exivit. Deinde advectos viſitans, oſcula fratribus libavit, amoris tenerrimi indicia, eratque hæc eorum ſalutatio noviſſima. Addidit etiam, ſe quidem id curate egiſſe quemadmodum eos ab acceſſu diverteret, ſed fatis, uti eventus docuit, invitis. Quæſivit propterea Hognius, num reconciliationi locus eſſet? at vero omnes pernegarunt. Illa adeo periculum animadvertens fratrum ſuorum, conſilium in arena cepit; lorica enim arrepta pariter ac enſe, opem eis tulit eo ſucceſſu, qui vel fortiſſimum heroa condecoraret; omniumque conſenſu affirmatum fuit, vix acriorem unquam contigiſſe defenſionem. Strage quippe magna edita, fratres nihilominus hoſtium impetum fortiter ſuſtinuerunt; immo licet pugna ultra meridiem duraret, hi tamen phalanges Atli ſæpe per-

Atla kongs; og ſvo er ſagt ad allur vollur flaut i blode. Syner Hogna geingu nu hart framm. Atle kongur mællte, vier hofum lid mikid, og fritt, og ſtora kappa, enn nu eru margir af oſs daudir, og eigum vier ydur illt ad launa, drepid tyu kappa mina, enn ſex ejner eru epter, og verdur hvild a bardaganum. Þa mællte Atle kongur, fiorer vorum vier brædur, og em eg nu eirn epter, og hlaut mikla mægd, og hugde eg mier mikinn framaþar af, konu atta eg væna og vitra, ſtorlynda og harduduga, enn ej ma eg niota hennar vitſku, þvi ad ſialldann vorum vid ſatt. Þier hafid nu drepid marga mina frændur, enn ſvikid mig fra rikenu og fienu, radid ſyſter mina, og þad harmar mig meſt. Hogne ſvarar, þvi getur þu ſliks, þier brugdid fyrre fridi, þu tokſt mina *frændkonu*, og ſvellter i hel, og mirter, og var þad ej konglegt. Og hlægilegt þiker mier ad þu rifjar þinn harm, og *Godunum* vil eg þad þacka, ad þjer geingur illa.

at hela wallen flöt i blod. Hognes söner gingo jämwäl hårt fram. Kong Atle sade: wi hafwom mycket och wackert folk / samt stora kiämpar / men nu äro många af oß döda; ty bör oß alt detta eder illa löna. I hafwen dräpit mina tijo kiämpar / men sex allena äro öfwerblefne. Warder altså därmed en hwila på striden. Ann sade Kong Atle: wi worom fyra bröder / och är jag nu ensam efter / jag bekom stort gifte / hwaraf jag giorde mig förslag på stor heder / jag ägde en wacker hustru / förständig / storlynd och hårdig / doch förmår jag ej niuta hennes klokhet / ty wi worom sällan säta. I hafwen nu dräpit många mina fränder / men swikit mig från riket samt ägendomen / och förrått mina syster / hwilket mig måst harmar. Hogne swarar: hwi talar du nu om slikt? j bröten ju först friden; du togst bort min fränkona / och swälte henne ihel / och mördade så henne / hwilket ej war Kongligt. Och tycker mig lögieligt wara / at du så uprifwer din harm / och wil jag tacka Gudarna at dig går illa.

XLVI. CAP.

Liflat Gunnars og Hogna.

NU eggiar Atle kongur lidid ad giora harda ſokn, berjaſt nu ſnarplega, og ſækia Giukungar ad ſvo faſt, ad Atle kongur hrockur undann inn i hollina, og berjaſt nu inne, og var oruſtann all hord. Sa bardagi var med

46. CAP.

Gunnars och Hognes lifsende.

KOng Atle eggjar nu upp manskapet at giöra starkt anfall / hwarigenom en hård kamp yppades / och sökte Giukungarne hårt fram / så at Kong Atle for undan inn i slättet / och slogos de hårdeliga därinne / hwar-

perruperunt, adeo ut fama fuerit, ipſum campum cæſorum ſangvine fere diffluxiſſe. Hognii etiam filii inter confertiſſimos ſua protulerunt arma. Hinc Atlus ad fratres converſus, exercitu quidem ſe gaviſum fatebatur magno & forti, qui etjam fortiſſimis pugilibus interſperſus fuerit; ſuorum tamen jam multos eſſe occiſos, hujusque ideo damni pœnam ab illis repetendam, ſiquidem 20. admodum pugiles occidiſſent, 6. duntaxat ſuperſtibus. Ita quidem pugnæ ardor pauliſper conſedit; at vero Atlus denuo queribundus occepit, e 5. omnino fratribus ſemet unum ſupereſſe, ſpemque fuiſſe certiſſimam ex illuſtri conjuge magnam ſe comparaturum gloriam, quippe quæ formæ, animi & morum ſeveritate præſtaret; ejuſce tamen ſapientiæ fructum, hactenus ſe nullum cepiſſe, cum raro animis conſenſerint. Gunnarum præterea & Hognium, multos jam ſibi conſanguinitate propinquos intereміſſe, ipſum regno & opibus privaſſe, ad hæc ſororem ſuam prodidiſſe, cujus quidem facti dolore maximo afficiatur. Tum Hognius fruſtra eum harum refricare memoriam rerum cenſuit; in aperto enim eſſe, ipſum omnium primum pacem violaſſe, inſuper conſanguineam ſuam in matrimonium ductam, fame fere ad internecionem preſſiſſe; quod indignum prorſus regio nomine facinus; doloremque adeo jam renovatum vel ſibilo explodendum. Adeo omnia ejus damna Diis ultoribus merito accepta referenda.

CAP. XLVI.

Gunnari & Hogni interitus.

ATlo deinde exercitum ſuum ad fortius progrediendum incitante, acerrima utrinque oboritur pugna; Giukungi tamen tanta in hoſtes irruunt vi, ut Atlus ad aulam confugere coactus ſit. Tum quidem pugna, haud minori continuabatur vehementia, tandem cæde facta furiali, fratres omnium ſuorum patiuntur jacturam

med miklu mannſpielle, og likur ſvo ad fellur allt lid þeirra brædra, ſvo ad þeir ſtanda tveyr uppe, og for adur margur madur til *heljar* fyrer þeirra vopnum. Nu er ſokt ad Gunnare konge, og fyrer ſaker ofureflis var hann hondum tekinn, og i fiotra ſettur. Sidann bardiſt Hogne af mikillre hreyſte og *dreingſkap*, og fellde hina ſtæſtu kappa Atla kongs tuttugu. Hann hratt morgum i þann elld, er þar var i hollinne, aller urdu a eitt ſatter, ad valla ſæe ſlikann mann, enn þo vard hann ad liktum ofurlide borinn, og hondum tekenn. Atle kongur mællte, mikil furda er þad, hvad margur madur hier hefur fariſt fyrer honum, nu ſkerid ur honum hjartad, og ſie þad hans bane. Hogne ſvarar, gior ſem þier likar, og gladlega mun eg þeſs bida, er þier viljed giora, og þad muntu ſkilia, ad ej er hjarta mitt hrætt, og rejnt hefe eg fyrre harda hlute, og var eg giarn ad lida *mannrauner*, þa er eg var olar, enn nu erum vier miog ſarer, og muntu enn rada vorum *ſkiptum*. Þa mællte *radgiafe* Atla kongs, ſie eg betra rad, tokum helldur þrælinn Hialla, enn fordum Hogna, *þræll* þeſse er *ſkapadur til dauda*, hann lifer ej ſvo leinge ad hann ſie ej *dalegur*. Þrællinn hejrir þetta, og æpte hatt, og hlejpur undan hvort er honum þikir ſkiols von, kvadſt illt hliota af ofride þeirra, og kvedur þann dag illann vera, er hann ſkal deya fra ſinum godum koſtum og ſvingeimſlu. Þeir þrifu til hans og brugdu ad honum knife, hann æpte

hwarmedels denna ſtrid ödde många männ/ och lycktade ſå/ at alt brödernas manſkap föll/ och de twå allena ſtodo uppe/ för hwilkas wäpn ſå många tilförende måſt miſta lifwet. Nu blef Kong Gunnar efterſökt/ och för fiendernas myckenhet ſkull wart han faſttagen och ſatt i fiättrar. Sedan ſlogs Högne med ſtor kraft och drängſkap; han fälte de ſtörſta Kong Atles tiugu kiämpar/ kaſtade ochſå många i den elden/ ſom där war i ſlåttet; och woro alla därå i ſin ſägn enſe/ at knapt ſkulle en ſlik mann wara til finnandes; doch wart han på ſidſtone öfwermägtigad och faſttagen. Då ſade Kong Atle: grufweligt är det at ſe/ huru många männ här hafwa fallit för honom; ſkiären därföre nu ur honom hjärtat/ och ware det hans bane. Högne ſwarar: giör ſom dig likar/ och må jag gladliga bida hwad hälſt du will giöra/ ſtolande du då förſtå/ at mitt hjärta ej är rädt; ty jag här utſtått många farligheter/ har och altid warit nögder/ at lida mannarön eller gå oförfärad fram i faran/ då jag war oſärad; men nu äro wi mycket ſårade/ och månn du änn råda för wåra ſkiften. Då ſade Kong Atles rådgifware: jag ſer bättre råd/ tagen heldre trälen Hialle/ men ſkonen och undanſticken Högne; trälen är ſkapader at dö/ han lefwer ej ſå länge/ at han ju ändå är däliger. Detta hörde trälen/ han ropte därföre högt/ och löpte undan dit hälſt han tykte wara något ſkjul/ ſägiande ſig ålt ont niutå genom deras ofrid; han ſade och den dagen ondan wara/ på hwilken han ſkulle dö frå ſitt goda willkor och ſin ſwinegömſla. De drefwo efter honom och ſtucko til honom med en knif; han

cturam, adeo ut ipſi ſoli reſtarent, quorum nihiloſecius armis multi ſuccubuerunt. Jamque hoſtes impetum in Gunnarum vertunt, qui multitudine ſuperatus in vincula conjicitur. Unde Hognius commotus, ſumma qua potuit virium contentione depugnat; proſtratis enim 20. fortiſſimis pugilibus, alios multos igni, qui in aula accenſus erat, tradidit comburendos; hoc inſuper ab omnibus mactatus encomio, quod nemo fortior viſus fuerit unquam. Poſtremo & ipſe vincendo fatigatus capitur. Atlus deinceps miratus funeſtiſſimam ſuis ab Hognio illatam ſtragem, jubet cor ejus exſcindi; quo ille audito, monuit ut ſupplicium, quod decreverat, exſequeretur, ſibi utpote cum gaudio ſubeundum; eum autem tum animadverſurum cor iſtud ſuum tremore ne hilum corripi. Se utique arduis laboribus ſufferendis antehac ſatis aſſvetum, cupidumq; rerum cum periculo ſuo gerendarum, quando vulneribus caruerit; his vero jam fatigatum facile concedere, ut captivorum pro lubitu diſponat ſortem. Interea Atli conſiliarius accedens ſuaſit, ut ſervato Hogno ſervum Hiallum caperent, quem videlicet neci ipſa deſtinaſſet natura, nec ipſum diutius ſine torpore ſolito victurum. Hic vero iſta ſubaudiens, altum vociferatur, curſuque velociſſimo ad latibulum quoddam obvium contendit, diem ſibi queſtus atrum, quo moriturus lauto victu demandataque ſibi porcorum cuſtodia excideret. Mox comprehenſus, ubi cultri impacti mucronem ſenſit, denuo furioſe exclamat. Tum vero Hognius præter morem aliorum, in vitæ diſcrimina vocatorum, mortem ſervo

æpte hatt, er hann kende oddsins. þa mællte Hogne, sem saum er titt, þa i mannrauner koma, og *arnade* þrælnum lifs, og kvadst ej vilja skrektun hejra, kvedur sier minna fyrer þikia ad fremja þennan leik. þrællinn var þa lauslatinn. Nu eru þeir bader i fiotur setter, Gunnar og Hogne. þa mællte Atle kongur til Gunnars kongs, ad hann skyllde segja til gullsins, ef hann vill lif þiggia. Hann svarar, fyr skal eg sia hjarta Hogna brodur mins blodugt. Og nu þrifu þeir þrælinn i annad sinn, og skaru ur honum hjartad, og baru fyrir Gunnar kong. Hann sagde, hjarta ma hjer sia ens blauda, og er olikt hjarta Hogna ens frækna, þvi nu skelfur miog, enn halfu minna þa i brioste honum la. Nu geingu þeir epter eggiun Atla kongs ad Hogna, og skaru ur honum hjartad, og so var mikill *þrottur* hans, ad hann *hlo* a medanu hann leid þessa kvol, og aller undrudust *þrek* hans, og þad er sidan ad minnum haft. þeir sindu Gunnari hjarta Hogna ens frækna, og er ulikt hjarta Hialla ens blauda, þvi nu hrærist litt enn adur, medan i brioste honum la, og so muntu Atle lata þitt lif sem nu latum vid, og nu veit eg einn hvar gullid er, og mun ej Hogne seigia þier. Mier liek i hug ymist, þa er vid lifdum bader, enn nu hefe eg *einradid* fyrer mier, skal nu Rin rada

da

han ropade högt / då han kiände udden; ty talte Hogne / som fåå plåga giöra när de komma i mannarön / och bad för trälens lif / sägiande sig ej wilja höra hans skräck / utan wara willigare at siälf främja denna leken. Hwarpå trälen blef lösgifwen / men de båda / Gunnar och Hogne / satte i fiättrar. Kong Atle talde då Konung Gunnar til / at han skulle sägia hwar gullet war / om eljest han wille behålla lifwet. Han swarade sig förr wilja se sin broder Hognes hjärta blodigt. De grepo nu til trälen andra gången / skuro ur honom hjärtat / och wisade det åt Konung Gunnar. Han sade: här må man se en blödig mans hjärta / hwilket är olikt den fräcka Hognes hjärta / ty nu skjälfwer det nog / men hälften mindre då det låg i hans bröst. De gingo sedan efter Konung Atles eggian til Hogne / och skuro ur honom hjärtat / men hans modighet war så stor / at han log medan han led detta kwal / och undrade alla på hans mannlighet / hwilket man sedan länge har haft i allmänt minne. De synte sedan Gunnar Hognes hjärta / och war det olikt Hialle den blödiges hjärta / ty nu rördes det litet / men långt mindre / mädan det låg i hans bröst; och så lärer du Atle / sade han / låta ditt lif såsom wi nu wårt / och wet jag nu ensam hwar gullet är / ty Hogne lärer ej sägia dig det. Mig lekte ömse i hugen / då wi lefdom båda / men nu är jag enrådig för mig / och skal nu floden Rien förr äga gullet / änn desse skole bära det på

sina

servo deprecatur; ploratum enim caussatus intolerabilem, vilius sibi constare ipsi monuit quidquid illius esset ludicri. Atque sic servo dimisso, Hognium compedibus stringunt. Cœpit adeo jam Atlius a Gunnaro exquirere locum, quo aurum conclusum esset, statuendo ipsi conditionem vitæ sive amittendæ sive conservandæ. Illo itaque respondente, prius se visurum cor fraternum sanguine conspersum; servum denuo comprehendunt, exsectumque ipsi cor Gunnaro ostendunt. Hic autem protinus præsentes inclamavit, ut timidi cor hominis conspicarentur, quod immane quantum a vegeti illius Hogni differens, jam dimidio plus palpitaret, quam dum intra pectus lateret. Igitur jubente rege ad Hognium itur, eique vivo mox cor exsectum; sed qui singularis adeo erat tolerantiæ, ut hunc cruciatum risu contemneret, præsentesque in admirationem raperet, a sera etiam posteritate memoratam. Præbebant deinde & hoc ipsum Hogni cor Gunnaro conspiciendum, quod ille dissimilimum Hialli meticulosi affirmabat, jam utpote parum tremens, minus dum pectori inerat. Præsagivit etiam simili fere modo Atlium vitam olim amissurum suam, nunc vero sibi soli cognitum, ubi aurum reconditum esset; Hognium autem ei id ipsum non proditurum. Utroque quidem vivente consilii ambiguum fuisse, jam vero proditionem sui esse arbitrii, Rhenumque posthac prius thesaurum illum sibi habiturum, quam Atlus eundem suis contrectaret manibus. Jussit denique hicce, ut captivum abducerent, ast Gudruna comites advocans eundem adivit, omne ipsi adprecans malorum genus, quod fidem sibi datam violasset. Gunnarus interea, religatis post tergum manibus, speluncæ includitur serpentibus refertæ plurimis; Gudruna autem mox lyram ei mittit, cujus fides ille tanta dentibus arte movit, ut pauci omnino exstiterint, qui referrent pulcrius se quemquam audivisse ipsis lusisse manibus. Relatum etiam est, eum tanta dexteritate fidibus ce-

cinis

da gullenu, fyrr enn hiner bere þad a hondum sier. Atle kongur svarar, færid abrott med bandingiann, og so var giort. Gudrun kvedur nu menn med sier, og hittir Atla og mællti, gange þier nu illa, og eptir þvi sem þier hielldud ord vid mig. Nu er Gunnar kongur settur i eirn *ormagard*, þar voru marger ormar fyrer, og voru hendur festbundnar. Gudrun sende honum *horpu*; enn hann finde sina list, ad hann drap strejngina med tonnum, og liek so vel og afbragdslega, ad fair þottust hejrt hafa med hondum lejkid, og þar til liek hann þessa iþrott, ad aller sofnudu ormarner, nema ein nadra mikil og illeleg skrejd til hans, og grof inn sinum rana, þar til er hun hio hans hjarta, og þar liet hann lief sitt med mikillre hreyste.

sina händer. Kong Atle swarar: faren bort med fången; och blef det så giort. Gudruna kallar då några män med sig / och finner Konung Atle / sägiande: gånge dig nu aldrig wäl / utan dårefter såsom du hölt dina ord med mig. Kong Gunnar blef så satt i en ormagård / hwarest många ormar woro / och blefwo hans händer bundna. Gudruna sände då honom en harpa / hwarpå han i så måtto synte sin konst / at han tryckte strängiarna med tännerna / och lekte både wäl och kiäckt / at få tyckte någonsin så med händerna wara spelat; ja så wida bragte han sin konst / at alla ormar somnade / förutan en stor och elak huggorm / som kröp til honom / och gräfde inn sin gadd / til deß han högg honom i hjärtat / hwarigenom han låt sitt lif med stor rasthet och frimodighet.

XLVII. CAP.

Dauda Atle kongs og hans sona.

Atle kongur þottest nu hafa unnid mikinn sigur, og seigir Gudruna svo sem med odru spotte, edur so sem hann helldist, mist hefur þu nu brædur þina, og velldur þu þvi sjalf. Hun svarar, vel likar þier nu, er þu liser vigum þessum fyrer mier, enn verda ma þu ydrist, þa er þu rejnir þad er epter kemur, og so mun erfdinn leingst epter lifa, ad trua ecke grimdinne, og mun þier ecke verr ganga a medann eg life. Han svarar, vær skulum nu giora oss satta, og vil eg bæta þier brædur þina med gulle og dirum gripum, epter þinum vilja. Hun svarar, lejnge hefe eg ej verid hæg vidureignar, og matte umhræsa medann Hogne lifde, muntu og

47. CAP.

Konung Atles och hans söners död.

Kong Atle tycktes nu hafwa wunnit en stor seger / och berättar det för Gudruna / såsom med hennes bespottelse / eller sitt egit ros / och sade: mist hafwer du nu dina bröder / och wåller du det siälf. Hon swarade: wäl likar det nu dig / efter du lyser detta dråpet för mig / doch kan hända at du ångrar dig / då du röner det som efterkommer / och män wäl den slägten längst efterlefwa / som ej förgäter din begångna grymhet; doch lärer dig icke wärre gå medan jag lefwer. Han swarade: wi skolom nu förlikas och wil jag böta dig dina bröder med gull och dyrbara saker / efter ditt egit behag. Hon sade: länge har jag ej haft något nöjie af oenigheter / och måtte de wäl skie / medan Hogne lefde; men nu skal du och aldrig böta

cinisse, ut ipsis viperis somnum induxerit, unica excepta, quæ utpote omnium maxima & ferocissima, ausa fuerit aculeo eousque pectus ejus perfodere, donec ipsum cor dispungeret. Periit adeo Gunnarus, relicta hominum in sermone æterna fortitudinis suæ fama.

CAP. XLVII.

Cædes regis Atli filiorumque.

Atlus jam Gudrunæ retulit, eximia se potitum victoria, dubium utrum in majorem ejus contumeliam, vel sui ipsius laudem, cum occisorum fratrum culpam in eam solam devolveret. At illa eum quidem ista cædis feliciter facti enarratione sibi jam placere respondit, sed cujus brevi forte pœniteret, ubi vindictam Nemesis paraverit; vel enim feros posteros ferociæ hujus memores futuros, quamvis ipsa vivente vix graviores pœnas subiturus esset. Atlus reconciliationem præoptans, satisfactionis loco aurum ei & thesauros pro arbitrio accipiendos obtulit. Fatebatur illa se diutinis dissidiis non delectatam, admisisse tamen vivente Hognio; Atlum autem cædem fratrum nunquam ita expiare posse, ut sibi putet satisfactum.

og alldrej bæta mier brædur mina, so sem ad mier hugne, enn opt verdum vier konurnar radebornar af ydru valldе. Nu eru miner brædur aller dauder, og muntu nu eirn vid mig rada. Nu mun eg þann kost upptaka, og latum nu giora mikla veitslu, vil eg nu erfa brædur mina, og so þina frændur. Giorer hun sig nu kata, og blida i orde, enn þo var samt under raun. Hann var og allhlidinn og trude a hennar ord, er hun giorde sier litt umrædur. Gudrun giorir nu erfe epter sina brædur, og so Atle kongur epter sina menn, og þesse veitsl la var vid mikla svejpan. Nu hyggur Gudrun a harma sina, og situr um þad ad vejta kongе nockra mikla skomm, og um kvolldid tok hun sonu þeirra Atla kongs, er þeir lieku vid stocke. Sveinarner *gluppudu*, og spurdu hvad þeir skylldu. Hun svarar, bana skal yckar badum. þeir svara, rada muntu bornum þinum, sem þu villt; þad mun einginn banna þier, enn þier er skomm i ad giora þetta. Sidann skar hun þa a hals. Kongur spurde epter hvar syner hennar væri. Hun svarar, eg mun þad seigia þier, og gledja þitt hjarta, þu vakter vid oss mikinn harm, þa er þu drapst brædur mina, nu skalltu hejra rædu mina, þu hefur mist þina sonu, og eru þeirra *hausar* hier ad *bordkerum* bader, og sialfur drackstu þeirra blod vid vin blandad. Sidann tok eg þeirra hjortu og steikta eg a tein, enn þu atst. Atle kongur svarar, grimm

böta mig mina bröder/ så at det mig skulle hugna. Wi kwinnor blifwa och ofta öfwerrädde af edert mannawälde; nu äro alla mina bröder döda/ och läter du ensam öfwer mig råda; will jag fördenskull detta wilkåret uptaga/ at wi låtom giöra ett stort giästabud/ och skal jag anställa arföl efter mina bröder/ samt dina frånder. Hon giör sig altså lustig och blid i orden/ doch hyste hon därunder sin illistighet. Han war och mycket lydig/ och trodde å hennes ord/ emedan hon giorde litet af sitt upsåt. Gudruna anrättar då begrafning efter sina bröder/ äfwen så Kong Atle efter sina männ/ och afgieck detta giästabudet med stor heder. Gudruna täncker nu på sin harm/ och arbetar huru hon må giöra Konungen någon stor skamm/ och grep så om kwällen til sina och Atles söner/ då de lekte wid bänken. Piltarne glupade/ och spörde hwad de skulle giöra? Hon swarade: jag skal döda eder båda. De sade: du månn råda öfwer dina barn såsom du wilt/ det läter ingen förhindra dig; doch är det dig til skam at giöra så. Sedan skar hon dem i halsen. Kongen spörde därpå efter/ hwar hennes söner woro? Hon swarade: det wil jag sägia dig/ och glädja så ditt hiärta; du wäckte up hos mig mycken harm/ då du dräpte mina bröder/ nu skal du och få höra mitt upsåt. Du hafwer nu mist dina söner/ och äro deras hufwud brukade til bordskiäril/ och drack du siälf däraf deras blod/ som war blandat med win. Sedan tog jag deras hiärtan/ stekte dem på en ten/ och du åt däraf. Kong Atle sade: grym är du/ som mördar dina söner/

Et quia uxores præterea sæpe maritorum dominio premi soleant, jam etiam occisis fratribus, vel maxime necesse esse ut is sibi solus imperet. Hanc modo curam superesse, ut magna pompa ferale instruerent ambo convivium, quo justa fratribus suis, immo ejus consanguineis persolvantur. Hilarem proinde sese & affabilem finxit, vulpem licet sub pectore gestaret; Atlus etiam ei jam obsequens, verbis credidit simulatis, cum funesta consilia tacito premeret ore. Illa interea dum exequiæ fratribus virisque redduntur occisis, dolorum memor, tota in eam curam incubuit, quemadmodum maritum magna aliqua ignominia afficeret. Itaque vespere filios ex eo susceptos, jamque ad sedile quoddam ludibundos apprehendit. Hi vultibus demissis quærunt, quid demum secum agendum vellet? acceptoque de morte sibi illico destinata responso, fatentur matris liberæ se subesse potestati, quam utique nemo impediret; infamiem tamen illi hanc futuram cædem. His deinde jugulatis, rex, cur abessent, caussam requirit? illa, næ tu vera recognosces, propterea totus præ gaudio exsultaturus; etenim fratres occidendo mœrorem mihi magnum intulisti, dignus adeo qui responsum a me feras fidum. Filios scilicet amisisti tuos, & ex calvariis eorum in hos crateres conversis, ipse vinum, eorum etiam sanguine mistum, bibisti; corda simul eorundem a me assata comedisti. Atlus ferociam ei prorsus exsecrandam exprobravit, quod proprios trucidasset filios, sibique carnes eorum edendas præbuisset; simul questus, quod scelera sceleribus cumulaverit. Respondenti etiam, sibi utique cupidinem esse graviorem

grimm ertu; er þu myrder sonu þina, og gafst mier holld þeirra ad eta, og skamt lætur þu ills a mille. Gudrun svarar, være minn villje ad giora þier miklar skammer, og verdur ej fullilla farid vid slikann kong. Kongur mællte; verr hefur þu giort enn menn vite dæmi til; og er mikil ovitska i slikum hardrædum, og væri maklegt, ad þu værir a bale brend, og barinn adur med griote til heljar; hefder þu þad þa er þu fer alejt. Hun svarar; þu sparar þad þier sialfum; enn eg mun hliota annann dauda. Þaug mæltust morg heiptarord. Hogne atte son epter, er *Niflungur* het, hann hafde mikla hejpt vid Atla kong, og sagde Gudrunu, ad hann villde hefna fodur sins. Hun tok þvi vel, og giora rad sin, og kvad hun med happe, ef þvi irde til lejdar komid, og um kvolldid er kongur hafde druckid, gieck hann til svefns, og er hann var sofnadur, kom Gudrun þar, og sonur Hogna. Gudrun tok eitt sverd, og leggur fyrer briost Atla konge, vela þaug um bæde, og son Hogna. Atle kongur vaknar vid sarid, og mællte, ej mun hier þurfa um ad binda, edur umbud ad vejta, edur hvor vejter mier þennan averka. Gudrun svarar; eg velld nockud um, enn sumu son Hogna. Atle kongur mællte, ej sæmdi þier þetta ad giora, þo ad nockur sok væri til, og varstu mier gipt ad frænda rade, og *mund* gallt eg vid þier þriatyu goda *riddara*, og tuttugu sæmilegra *meya*, og marga menn adra, og þa liestu þier ad hofe, nema þu rieder londum þeim er att haf-

söner / och gaf mig deras kiött at äta / och är intet långt emellan at du giör ondt. Gudruna swarade: min wilja må billigt wara at giöra dig stor skam / och warder ändå ej fullilla giort wid slikan Konung. Han sade; wärre har du giort / än at folk må weta efterdöme där til / och är mycken tokhet i slikt strängt framfarande; warande makligt at du worde å bäle bränd / sedan du blifwit slagen med stenar til döds / så hade du det du efterletade. Hon swarade; du må spara slikt åt dig siälfwan / men jag skal wäl lida annan död. De talte altså sins emellan mång hämngirig ord. Hogne lemnade en son efter sig / benämd Niflunger / han omgieks med stor hämngirughet emot Kong Atle / och sade för Gudruna / at han ernade hämna sin fader. Henne behagade det wäl / och rådslogo så därom; sägiande hon / det wara en oförmodelig lycka om det worde åstadkommit. Alt därföre när Kongen om kwällen hade druckit och gått til sängs / kommo Gudruna och Niflunger in / wid det han war insomnader. Hon fattade då ett swärd / och lade det igenom Konung Atles bröst; sedan lagade de bägge wäl om såret. Kongen waknar wid det han feck såret / och sade: ej må mann behöfwa här om at binda / eller anrätta någon tilpyntning / eller hwem har giort mig denna åwärkan? Gudruna swarade: något giörde jag / och något Hognes son. Kong Atle sade: ej höfdes dig detta at giöra / fast någon sak wore därtil / och warstu mig gift med dina fränders råd / hwarjämte jag galt dig i morgongåfwa tretsjo goda Riddare och tiugu hederliga möjor / förutan många andra månn; och ändå låtst du dig därwid ej nögja / med mindre du rådde öf-wer

rem multo ei consciscendi contumeliam, quamvis vereatur ut vel gravissima tam scelesto sufficeret regi; denuo proprium scelus sine exemplo immane objecit, ipsam quippe tam stulte ferocem dignam esse, quæ postquam lapidibus ad necem obruta fuerit, rogo imponatur comburenda, votivis sic mactata pœnis. Illa vero, ut hoc sibi soli servaret supplicium monuit, se enim alio modo vita excessuram. Cumque adeo plurima aculeata miscuissent verba, tandem ab invicem discedunt. Fuit Hognio filius superstes, nomine *Niflungus*, qui odio ingenti in Atlum ardens, se ipsum Gudrunæ obtulit paternæ sceleris ultorem; annuit hæc proposito, communicatisque invicem consiliis, insperatæ felicitatis datum documentum fatebatur, si idem ex voto caderet. Hinc die quodam vesperascente, dum rex comessatione finita, in lecto somno jaceret sopitus, commodum advenit Gudruna, comite Niflungo, & ensem per pectus mox transverberat regium, vulnusque mutua componunt opera. Ad dolorem inflicti vulneris evigilavit Atlus, in hæc verba effusus; equidem ligamento vel alio apparatu non egeo, auctorem tamen hujus violentiæ noscere vellem. Respondit Gudruna, se filiumque Hogni communi opera quidquid ejus fuerit peregisse. Minime inquit Atlus, decuit hoc facinus a te committi, quantumvis lacessita; te conjugem accepi ex suffragio propinquorum, dote reddita 30. equitum & 20. famularum, ne plures recenseam; his tamen non contenta fuisti, nisi

hafde Budle kongur, og þina ſværu lieſtu opt med grate ſitja. Gudrun ſvarar, margt hefur þu mællt uſatt, og ecke hirde eg þad, og opt var eg uhæg i minu ſkape, enn miklu jokſtu a. Hier hefur værid mikil *ſtyrjolld* opt i þinum garde, og borduſt opt frændur og viner, og yfdiſt hvad um annad, og var þa betre æfe vor þa er eg var med Sigurde, drapum konga, ræntum eigner þeirra, og gafum grid þeim er villdu, enn hofdingia geingu a hendur oſſ, og lietum þa rikia er villdu. Sidann miſtum vier hanns, og var þad litid ad bera eckjunafn, enn þad harmar mig meſt, er eg kom til þin, enn atte enn agiætaſta kong, og alldrej komſtu ſvo ur oruſtu, ad ej bærer þu minna hlut. Atle kongur ſvarar, ej er þad ſatt, og vid ſlikar fortolur batnar margra hluta þeirra er hofdu ſkardad. Gjor nu til min ſomaſamlega, og lat *bua* um *lik* mitt agiætlega. Hun ſvarar, þad mun eg giora, ad lata giora þier veglegann *gropt*, og giora þier virduglega *ſtejnþro*, og veſja þig i fogrum *dukum*, og hyggia þier hvori þorf. Epter þad dejr hann, enn hun giorde ſem hun hjet. Sidann ljet hun ſla elld i hollina, og er hirdinn vaknade vid ottan, þa villdu menn ej þola elldinn, og hiugguſt ſialfer, og feingu ſo bana. Lauk þar æfe Atla kongs og allrar hyrdar hans. Gudrun villde nu ej lifa eptir þeſſa verk, enn endadægur hennar var enn ej komid. *Volſungar*

og

wer de länder som Kong Budle hade ägt / doch lät du din swåra ofta sittja gråtande. Gudruna swarar: mycket osant har du talt / och acktar jag icke dårom; jag har wäl ofta warit onögd i mitt sinne / dock ökade du mycket dårtil. Här har ofta i din gård warit stort buller / och hafwa wänner samt frånder ofta slagits / yfwandes hwar om annan; dock war wår lefnad bätre / då jag war med Sigurd / och wi dråptom Konungar / rånatom deras ägendom / och gåfwom dem fred / som begiärade; då ginge jämwäl Höfdingar oß tillhanda / och låtom wi dem regera som det åstundade. Sedan miste jag hönom / och war det litet för mig / at båra enkjenamn; men det harmar mig måst / at jag kom til dig / och hade likwäl förr hast den berömligaste Konung / ty du kom aldrig ur krig / at du ju bar mindre beröm och del. Kong Atle sade: ej är det sant / doch båtna wid slika förtal många ting / som blifwit förwärkade; giör nu för mig en hederlig begrafning / och låt laga om mitt lik prydeliga. Hon swarar: jag må det giöra / at tilreda dig en hederlig grift / och låta uthugga dig en skiön stengraf och swepa dig i wackra lakan / samt förskaffa hwad nödwändigt är. Sedan detta war talt / dör han / och giorde hon såsom lofwat war. Hwarefter hon lät slå eld i slåttet / och när hofmännen waknade wid den åkomna förskräckelsen / wille de intet utstå elden / utan höggo sig siälfwa ihel / och finge så sin bana. Hwarmedelst Kong Atles lefwerne / samt alla hans hofmäns lycktade. Gudruna wille nu ej efterlefwa denna giärningen / doch war hennes endedag ännu ej kom-

men /

niſi inſuper liberum aceiperes imperium in regiones, quas pater Budlus poſſederat; ſæpe etiam paſſa ſocrum tuam lacrymis madere. Ad hæc illa: ſplendida jam dediſti verba, a me certe nihili æſtimanda; animum quidem ſæpe triſtem geſſi, tua autem culpa triſtiorem; aula etiam tua usque adeo plena tumultu fuit, ut cognati amicique ſæpe numero invicem dimicaverint, immo cuncta mutuo laboraverint diſſidiarum æſtu. Contra Sigurdo juncta, jucundam prorſus duxi vitam, ubi moris erat occiſorum regum bona diripere, pacem ac ſecuritatem largiri petentibus, duces dedititios recipere, imperia ad lubitum diſtribuere. Tandem Sigurdo amiſſo, de triſti quidem novercæ conditione parum labbravi; id vero demum me maxime anxiam tenet, quod celeberrimo ante a gaviſa rege, ad te acceſſerim, qui nunquam e bello niſi multis inferior hoſte partibus redieras. Tum Atlus conteſtari, hæc minime vera eſſe, his tamen ſollicitationibus multa fieri meliora, quorum antea defectum vidiſſent; inde rogare, ut juſtis regie inſtructis, funus ſuum quam ornatiſſime educendum curaret. Promiſit etiam ei Gudruna ampliſſimam ſepulturam, adeo ut in loculo de ſolido lapide affabre confecto collocaretur, pretioſisquc involveretur veſtibus funebribus, cetera ex æquo curaturam. Atlo itaque mortuo, pollicitis haud gravate ſtetit; aſt mox palatium ſuccendi fecit, dumque ſubito terrore, aulæ miniſtros expergefaceret tumultus, hi cremationis inevitabilis impatientes, arma ſibi mutua intulerunt. Hoc modo Atlus ejusque miniſtri e vita migrarunt. Noluit quidem Gudruna poſt nefandam adeo necem diutius ſupereſſe, fatis tamen non dum matura erat. Interim Volſungos & Giukungos celebritate famæ cunctos

ſuper-

og *Giukungar*, feigia menn ad verid hafe mester hofdingiar og *rikismenn*, og so finst i ollum *fornkvædum*. Nu stodvadist þelse ufridur med þessum hætte, ad lidnum þessum undra tidindum.

men. Det är berättat / at Wolsungar och Giukungar hafwa warit de största Höfdingar och wäldigsta männ / hwilket och finnes i alla fornkwäden. Stadnade altdärföre denna ofriden på sådant sätt / sedan desza underliga tidender woro förledne.

XLVIII. CAP.

Gudrun giptist Jonakur konge.

GUdrun atte dottur vid Sigurde, er *Svanhilldur* hiet, hun var allra kvenna vænst, og hafde snor augu, sem fader hennar, so ad faer menn þordu ad sia under hennar bryn. Hun bar svo af odrum konum um vænleik, sem sol af odrum himintunglum. Gudrun gieck eitt sinn til sævar og tok griot i fang sier, og gieck a sæginn ut, og villde tapa sier, þa hofu hana storar barur framm epter sianum, og fluttist hun med þeirra fulltynge, og komst umsider i borg *Jonakurs* kongs. Hann var rikur kongur og fielmennur, hann fieck Gudrunar, þeirra born voru þeir *Hamþer*, *Sorle*, *Erpur*. Svanhilldur var þar uppfædd.

48. CAP.

Gudruna giftes med Konung Jonakur.

MEd Sigurd hade Gudruna ena dotter benämd Swanhilda; en mycket wän kwinna / och hade hon skinande ögon / såsom fadren / så at fåå torde se under hennes ögnebryn. Hon öfwergieck så andra kwinnor i skjönhet / som solen de andra himmelens stiernor. Gudruna gieck en gång ut til siön i upsåt at förgiöra sig / men då löftade stora wågor henne ut efter hafwet / och flyttes hon med deras hjälp til lands / och kom omsider til Konung Jonakurs borg. Han war en rik Kong och hade mycket folk; feck och denna Gudruna til Drottning / hafwande med henne tre söner: Hamter / Sorle och Erpur; Men Swanhilda wart där uppfödder.

XLIX. CAP.

Um konbæner Jormunreks kongs til Svanhilldar.

JOrmunrekur hefur kongur hejtid, hann var rikur kongur i þann tima, hans son hiet *Randver*. Kongur heimter a tal son sinn, og mællte, þu skallt fara mina sendefor til Jonakurs

49. CAP.

Kong Jormunreks frieri til Swanhilda.

DEnna tid war en riker Kong benämd Jormunreker / och het hans son Randwer. Kongen hämtar sin son til tals / och sade: du skal å mina wägnar fara til Konung Jonakur / tillika med min rådgifware

superasse heroas ac proceres, tam hominum unanimi *traditione*, quam *carminum* intemeranda fide constitit. Sopito tandem hoc admirabili aulico tumultu, pax etiam civibus reddita fuit.

CAP. XLVIII.

Gudrunæ nuptiæ cum Jonakuro.

SIgurdi ex Gudruna filia *Svanhilda* vocabatur, virgo longe venustissima & micantium pari oculorum vigore certans cum patre, ut omnes fere perstringeret intuentes. Enimvero animi & corporis venustate alias antecelluit fœminas, quemadmodum sol reliquas stellas Gudruna vero ad litus aliquando exspatiata, lapides sinu excepit, quo citius in mari præceps ruens, ingratam vitam profunderet; at vero, fluctibus excepta decumanis, secundo tandem æquore defertur ad castellum, quod in adversa ripa rex Jonakurus possidebat. Hic opibus abundans ac civibus, eam in conjugem ascivit, ambo trium deinceps facti parentes filiorum, quorum nomina *Hamtherus*, *Sorlus* & *Erpus*. Ibi etiam Svanhilda educabatur.

CAP. XLIX.

Rex Jormunrekus Svanhildæ nuptias deposcit.

EOdem hoc tempore Jormunrekus rerum alicubi potiebatur, qui filium habens Randverum magna præstitit opulentia. Forte idem filium suum ad secretum com-

ĸurs ĸongs, og minn radgiafe, er *Bicke* heiter, þar er uppfædd Svanhilldur dottur Sigurdar Fofnisbana, er eg veit fegurſta mej under heims ſolu, hana villda eg hellſt eiga, og hennar ſkalltu bidja til handa mier. Han ſvarar, ſkyllt er þad, herra, ad eg fare ydar ſendefor, lætur nu bua ferd þeirra ſæmilega. Nu fara þeir uns þeir koma a fund Jonakurs ĸongs, og ſia Svanhillde og þikir mikid umvert hennar fridleik. Randver heimti ĸong a tal og mællte, Jormunreĸur ĸongur vill nu bjoda ydur mægi ſitt, hefur hann ſpurt til Svanhildar, og vil hann ĸjoſa hana ſier til ĸonu, og er uſynt ad hun ſie giefenn riĸara manne, enn hann er. Kongur ſeigir, ad þad ſie virdelegt rad, og er han miog frægur. Gudrun ſvarar, lioſt er hamingiunne ad eigi breſte hun, enn med fyſing ĸongs, og med ollu þvi er a la, er þetta radid. Og for nu Svanhilldur til ſkips med virduglegu forunejte, og ſat i lyptingu hia ĸongsſyne. þa mællte Biĸĸe til Randvers, ſæmlegt være þad, ad þier ættud ſo frida konu, enn ej ſo gamall madur. Honum fellur þad vel i ſkap, og mællte til hennar med blidu, og hvor til annars, koma heim i land og hitta kong. Bikke mællte, þad er ſæmelegt, herra, ad vita hvad titt er um, þo vant ſie upp ad bera, enn þad er umvelar þær, ad ſonur þinn hefur feingid fulla aſt Svanhilldar, og er hun hans *fridla*, og lat ſlikt ej ohefnt. Morg illrad hafde hann adur kent, og ad þetta bite fyrer, og hans rad ill. Kongur hlyd-

ware Bicke; dårſammaſtådes år Swanhilda Sigurd Fofnis banes dotter uppfödd/ den wet jag wara den fågraſta mö under ſolen/ henne wil jag hålſt åga/ och ſkal du bedja mig henne tilhanda. Sonen ſwarade/ Det wara tilbörligt/ at han fore hans ſåndefård; ty blef deras reſa hederliga tillagad. Och foro de nu til deß de kommo til Konung Jonakur. Finge ſå dår ſe Swanhilda/ och tyckte de mycket om hennes dågelighet. Randwer inlåt ſig i tal med Konungen/ och ſade: Kong Jormunrek wil nu tilbiuda eder ſitt mågſkap; han har ſport til Swanhilda/ och wil utwälja henne ſig til huſtru/ warande oſynt/ om hon någonſin blefwe gifwen rikare manne ån han år. Kongen ſwarade/ detta wara ett wördeligt gifte/ och at han ſiålf wore nog berömder. Men Gudruna ſade: detta år ej ſå ödſynt/ at ju lyckan lårer dåruti briſta; doch blef med Konungens tilſkyndan/ och alt wederbörligt åliggande detta gifte ſlutit. Hwarefter Swanhilda for til ſkieps med hederligt ſållſkap/ och ſåt i kajutan hos Kongsſonen. Bicke ſade då til Randwer: faſt tjenligare wore det/ at du ſiålf åtte ſå fagran huſtru/ men icke en ſå gamal mann/ ſom Kongen år. Detta behagade Randwer wål/ och talte han ſå til henne med wånlighet/ och hwar med annan. De komma ſå nögde hem til lands/ och hitta dår Konungen. Bicke ſade då: Det höfwes Herre at weta/ hwad tidender nu wanka/ ån dock de åro ſwåra at frambåra; men de angå likwål ſådant ſkiålmſtycke/ at din ſon har förſkaffat ſig all Swanhildas kiårlek/ ſå at hon nu år hans frilla; och låt du ſlikt ej wara

compellavit colloquium, jubens ut comite Bikkio conſiliario ſuo ad regem proficiſceretur Jonakurum; intra hujus enim lares Svanhildam Sigurdi Fafnericidæ filiam, fœminam longe præſtantiſſimam degere, quam ſibi impenſe arridentem in uxorem poſtularet. Et vero eundem, cum ex debita ſibi pietate munus legationis lubenter acciperet, mox ſplendido ablegandum curat comitatu. Perrexerunt adeo ad Jonakurum, viſamque mox Svanhildæ venuſtatem, ſumopere admirati ſunt. Interea Randverus regem ſecreto allocutus, refert Jormunrecum, cum illo affinitatem jungere velle; hunc quippe internuncia fama illectum, Svanhildæ conjugium expetere, dubiumque eſſe, utrum ditiori viro unquam nuptura foret. Annuit conſilio ſpecioſo rex, proci laudata fama; & licet Gudruna moneret, fortunam rerum humanarum dominam, hac parte ſibi cæcam videri, ſvadente tamen rege, certiſque de cauſſis aliis, conjugium hoc non potuit non ratum fieri. Hinc Svanhilda ad navem egregio comitatu deducitur, proximaque Randverum in ſuperiori collocatur parte navis. Tum Bikkius ſvadere huic, æquius omnino eſſe, ut ipſe tam venuſtam ambiat virginem, quam pater ſenex. Placuit Randvero perfidum conſilium, moxque mutuo coaleſcunt amore. Ad aulam cum rediiſſent, Bikkius haud moratus, Te o rex, inquit, ſcire decet, quid rerum agatur, utcunque illud relatu obſcœnum fuerit; fraudem tamen detegere jubet religioſa fides. Filius enim tuus tam immani in Svanhildam fertur amore, ut eam ceu concubinam

hlyddi hans morgum radum. Hann mællte og matte ej ſtilla ſig af reide, ad Randver ſkyllde taka, og a *galga* feſta, og er hann var tilleidur galgans, þa tok hann hauk eirn, og plockade af honum allar fiadrirnar og mællte, ad ſina ſkylldi fodur hans. Og er kongur ſa, mællte hann, þar ma nu ſia ad honum þiker eg þann veg hniginn ſæmdinni, ſem haukurinn fiodrunum, og bidur hann taka af galganum. Bikke hafde þar ummællt a medann, og var hann daudur. Enn mællte Bikke, ongvum manni attu verre ad vera enn Svanhillde, lat hana deya med ſkomm. Kongur ſvarar, þad rad munum vier taka, ſidann var hun bundinn i borgarhlide og hleypte heſtum ad henne, enn er hun bra ſundur augum, þa þordu ej heſtarnar ad *ſpora* hanna. Og er Bikke ſa þad, mællte hann ad belg ſkyllde draga a hofud henne, og ſvo var giort, enn ſidan liet hun lif ſitt.

wara ohämt. Många elaka råd hade han förr bragt å banen / at detta ſkulle nu bliſwa wärkſtält / och hans elaka råd lyckas. Kongen lydde hans många förſlag / och ſade / i det han ej kunde ſtilla ſig från wrede / at Randwer ſkulle tagas faſt / och fäſtas å galgen. Då han nu war ledder til galgen / tog han en hök / afplåckade honom alla fiädrarna / och böd / at den ſamma ſkulle wiſas hans fader. Och då Kongen ſåg höken / ſade han: där må man nu ſe / at jag tyckes honom å lika ſätt wara utan heder / ſom höken utan fiädrar; och böd ſå at han ſkulle tagas af galgen. Men Bicke hade emedlertid ſå lagat / at han då war redan döder. Ånn ſade Bicke til Konungen: ingen menniſkia äger du wärre at löna / än Swanhilda; låt henne därföre dö med ſkam. Kongen ſwarade: det rådet må jag biſalla. Hon blef ſå bunden i ſtadsporten / och af häſtar anfallen; men då hon lyſte upp ſina ögon / torde häſtarna ej ſporra eller trampa henne. När Bicke ſåg det / ſade han / at man ſkulle draga en ſäck öfwer hennes hufwud / hwilket och blef giort / hwarigenom hon ſedan låt ſitt lif.

L. CAP.

Gudrun eggiar ſonu ſina til hefnda epter Svanhillde.

NU ſpyr Gudrun liflat Svanhilldar, mællti hun vid ſonu ſina, þvi ſitje þier ſvo kyrrer, eda mælid *glæde-ord*, þar ſem Jormunrekur kongur drap ſyſtir *y*ckar, og trad under heſtafotum med mikillre ſvivirdingu, og hafi þid olikt *ſkaplinde* Gunnars edur Hogna, hefna mundu þeir ſinnar

50. CAP.

Gudruna eggiar ſina ſöner til hämd efter Swanhilda.

När nu Gudruna feck weta Swanhildas död / talte hon ſina ſöner ſåledes til: hwi ſittjen i ſå ſtilla / och talen glädjeord; där likwäl Kong Jormunrek drap eder ſyſter / och låt henne trädas under häſtaföttern a med ſtor ſidwördning; och hafwen i olikt ſkaplynde med Gunnar eller Hogne; hämna

nam depereat. Neceſſe itaque eſt, ut ſcelus illud haud ſinas inultum. Plura vero alia funeſta conſilia Bikkius præmeditatus fuit, quo hocce procederet felicius. Enimvero rex nimium huic credulus, rabidaque concitus ira, juſſit ut Randverum e veſtigio temporis comprehenſum patibulo affigerent. Hic autem ubi ad ſupplicium rapitur, accipitrem ſibi comparat, eumque plumis nudatum patri protinus curat ſiſti. Rex hoc viſo, prona conjectura agnovit, viſum ſeſe filio, majeſtate pariter exutum ſua, ac volucrem pennis, eumque confeſtim patibulo detrahi juſſit. Bikkius tamen hoc metuens, mortem interea ejus approperaverat; nec illo contentus facto, regi deinde auctor fuit, ut etiam Svanhildam, ceu hominum ſceleſtiſſimam, ignominioſæ traderet morti. Illius itaque conſenſu, ipſa portæ caſtelli alligatur ab equis conculcanda; ſed vero hi oculorum, quo pollebat, fulgore perterriti, propius accedere metuebant. Quod cum Bikkius animadverteret, ſacculo obducendum caput ejus jubet, quo facto ungulis tandem conteritur equinis.

CAP. L.

Gudruna filios ſuos hortatur, ut necem Svanhildæ ulciſcantur.

GUdruna morte cognita Svanhildæ, filios increpat ſuos, quod deſidiæ & jocis ſe dederent, cum tamen Jormunrekus ſororem eorum occidiſſet, eam ſumma ignominia equorum ſubjiciendo pedibus. Hinc liquido conſtare ſibi, quam immane

nar frændkonu. Hamþer svarar, litt lofadir þu Gunnar edur Hogna þa er þeir drapu Sigurd, og þu varst rodinn i hans blode, og illar voru þinar brædra hefndir, er þu drapst sonu þina, og bætra mættum vier allersamann drepa Jormunrek kong, og ej munum vier standast friunarord þin, so hart sem vier erum eggiader. Gudrun svarar, vel verde yckur, gieck hlægiandi og gaf þeim ad drecka af storum kerum, og þar epter valde hun þeim storar brynjur og godar, og onnur herklædi. þa mællte Hamþer, hier munum vier skilja effsta sinne, og spyrja muntu tidindinn, og muntu þa erfe drecka eptir ockur og Svanhilde. Eptir þad foru þeir, enn Gudrun gieck til skemmu harme aukinn og sagde, þremur monnum var eg gipt, fyrst Sigurde Fofnersbana, og var hann svikinn, og var þad mier hinn meste harmur. Sidann var eg gipt Atla kongi, enn so var gramt mitt hjarta vid hann, ad eg drap sonu ockar i harme, sidann gieck eg a sæinn og hof mig ad lande med barum, og var eg nu gefinn þessum konge. Sidann gipti eg Svanhillde af landi burt med miklu fie, og er mier þad sarast minna harma, ad hun var trodinn under hrossa fotum epter Sigurd. þad er mier grimmast, ad Gunnar var i ormgard settur, enn þad er hardast er ur Hogna var hjartad skorid, og betur være ad Sigurdur kæme mier a mot og fære eg med ho-

na månde de sina frändkona. Hamther swarar: litet prisade du Gunnar och Hogne/ då de dräpte Sigurd/ och du blef fårgad i hans blod/ och elak war dina egna bröders hämnd/ då du drap dina egna söner; på bätre sätt måttom wi allesamman dräpa Konung Jormunrek/ och mågom wi icke utstå dina förkastelse ord/ så hårt som wi årom uppeggade. Gudruna sade: wäl warde eder; och geck hon så med löje åstad/ gaf dem dricka af stora kiäril/ och walde dem sedan goda och stora bryngior/ samt annor härklåden. Då sade Hamther: här mågom wi skiljas sidsta gången/ och lårer du få weta de tidender/ hwarmedels du warder drickande arföl efter oß och Swanhilda. Sedan foro de bort/ men Gudruna gieck mycket ångerfull til sin kamare/ och sade: med tre månn war jag gift/ först med Sigurd Fofnis bane/ och blef han swiken/ hwilket war mig den största harm; sedan med Konung Atle/ men mitt hiärta war så gramt wid honom/ at jag i harm drap wåra söner; widare gieck jag ut på siön/ och wågorne hofwo mig til lands/ blifwande så gifwen åt denna Konungen. Efter detta giftade jag Swanhilda af landet bort med mycken ägendom; och är det bland mina harmar den swårasta/ at hon wart trampad under hästafötter efter Sigurds död. Det war mig grymt/ at Gunnar blef satt i ormagård; men detta hårdast/ at hiärtat blef skurit ur Hogne. Bätre wore/ at Sigurder komme mig til mötes/ och jag fore med honom; här sitter nu efter hwarken son eller dotter/ som mig

mane ipsi a Gunnaro & Hognio degenerassent, hos enim, si adhucdum viverent, consanguineam suam certissime ulturos fore. Respondit Hamtherus, eam utique minus hos viros laudasse, dum Sigurdi ab eisdem occisi sanguine conspergeretur; fuisse etiam cædem horundem ejus fratrum parum expiatam, quandoquidem ipsa filios occidisset proprios. Utrosque profecto majori laude Jormunrekum occisuros, siquidem anxiæ ejus exprobrationi succumbere cogantur. Illa fortunam filiis faventem adprecata, subridens crateres capacissimos eis exhibuit evacuandos; mox etiam loricas amplas, reliquamque armaturam dedit. Tum Hamtherus, se quidem abituros, nunquam autem redituros, eamque adeo utrisque ut & Svanhildæ indubie parentaturam. Illis itaque abeuntibus Gudruna mœrore pressa ad palatium se contulit, querulo denuntians murmure, quod tribus nupta fuerit maritis, & quidem primum Sigurdo Fafnericidæ, quem fraude occisum luctu prosecuta sit maximo. Secundum regi Atlo, sed invito adeo animo, ut filios ex eo susceptos ipsa interemerit. Tertium huic Jonakuro, postquam mare, in quod sese præcipitem dederat, ipsam fluctibus evexisset ad transmarinam illam regionem. Se tandem Svanhildam elocasse Jormunreko, magna dicta dote; dolorum autem suorum haud minimum censere, quod eadem ipsa equis subjecta fuerit conculcanda. Illatum quidem sibi esse intollerabile damnum, dum Gunnarus in speluncam serpentinam dejiceretur; sævissimum tamen postquam Hognio cor exsectum vidisset. Tum vero demum omnibus se relevatam judicaret mœroribus, si Sigurdo reduci denuo nubere fas foret; jam vero neque filium neque filiam superstites esse, quorum

honum. Hjer situr nu ejl epter sonur nie dotter mig ad hugga. Minstu nu Sigurdur þess er vid mælltum, þa er vid stigum a eirn bed, ad þu munder min vitja, og ur helju bioda. Og likur þar hennar harmtolur.

LI. CAP.

Daude sona Gudrunar.

NU er þad ad seigia fra sonum Gudrunar, ad hun hafde so buid þeirra herklædi, ad þa bitu ej jarn, og hun bad þa ej skedja griote, nie odrum storum hlutum, og kvad þeim þad meini munde verda, ef ej giordu þeir so. Og er þeir voru komner a lejd, finna þeir Erp brodur sinn, og spyrja hvort hann munde vejta þeim. Hann svarar, slikt sem hond honde, edur fotur fæte. þeim þotte þad ej vera lidsemd stor, og drapu Erp. Nu fara þeir leidar sinnar, og litla hrid adur Hamþer *rasade* og stack nidur hende, mællte hann, Erpur mun satt hafa sagt, og munda eg falla nu ef ej styddunst eg vid hendina. Litlu sidar rasar Sorle, og brast a fotinn, og mællte, falla munda eg, ef eg styddest ej a bada fætur. Kvaddust þeir nu illa hafa giort vid Erp brodur sinn. Foru þeir uns þeir komu til Jormunreks kongs, geingu fyrer hann og vejtu honum þegar tilræde. Hio Hamþer af honum hendur bada, enn Sorle fætur bada. þa mællte

mig kunna trösta. Minstu nu Sigurder / hwad wi taltom då wi stegom å en bädd samman / at du skulle mig besöka / och frå döden frälsa? Med detta lyktade hon sitt harmsna tal.

51. CAP.

Gudrunas söners dråp.

NU wil man berätta om Gudrunas söner / at hon så hade tillagat deras härkläder / at å dem ej bete järn; och bad hon dem at wakta sig för stenar eller andra stora ting / sägiande det wara stor skada / om de ej så giorde. När de altså woro komne på wägen / finna de sin broder Erp / och spörja / huru han wille hiälpa dem? Han swarar: lika som ena handen den andra / och fötterna hwarandra. Men detta tycktes dem ej wara stor hjälp / och dråpo så Erp. Sedan fore de sin led / och litet förrän Hamther råsade och stack neder händerna / sade han: Erper har wist sagt sant / och måtte jag hafwa fallit / om jag icke stöddest med händerna. Något därefter snafwade Sorle på ena foten / och sade: fallit hade jag nu / om jag ej stöddest å båda fötterna. De bekiände så sig hafwa illa handlat med sin broder. Widare förtsatte de sin resa / til deß de kommo til Konung Jormunrek; gingo därpå inn / och anföllo honom. Hamther högg då af honom båda händerna / men Sorle båda fötterna / hwarefter Hamther sade: hufwudet hade ochså nu

rum frui posset solatio. Sigurdum denique quasi præsentem allocuta, ei facti sibi promissi, dum thoro acquiescerent communi, oblivionem exprobravit; cum nimirum aliquando rediturum & se a morte liberaturum. Atque his dictis, finem lamentis suis imposuit.

CAP. LI.

Interitus filiorum Gudrunæ.

TRaditum memoriæ est, Gudrunam filiis suis armaturam ferro impenetrabilem dedisse; simul monuisse, ut a lapidibus aliisque gravioribus ictibus sibi caverent, secus ipsos sibi exitium acceleraturos. Medio itinere fratrem obvium interrogarunt, quodnam ipsis auxilium præstitum vellet? Promisit ille tantum, quantum manus pedesque invicem sibi ferre soleant. Hoc vero parvi ducentes, mox eum internecioni dederunt. Postquam itaq; paululum processissent, Hamtherus casum manu demissa prævertens fatebatur, Erpum opinione sua veriora dixisse; se enim jam lapsum fuisse, ni manus fulcissent titubantem. Mox etiam Sorlus in lapsum altero pede reclino propendens affirmabat, se frustra damnum prævertisse, si utriusque socia caruisset ope. Adeo uterque fratrem a se male mulctatum indignabundi profitebantur. Iter deinde proseqvuntur, donec ad regem Jormunrekum pervenirent. Hunc intromissi mox aggrediuntur, Hamthero manus, Sorlo vero pedes utrosque ei amputantibus; addiditque Hamtherus caput ipsi simul præcisum, si Erpus adfuisset, quem in itinere occiderant; sero autem, ut proverbio fertur, facta se cupere infecta. In hoc præterea maternum tunc temerarant con-

te Hamþer, af mundi nu hofudid ef Erpur lifde brodur ockar, er vid vogum a leidinne, og faum vid þad offid, fem kvedid er. I þvi hofdu þeir afbrugdid radum modur finnar, ad þeir hofdu griote fkadat. Nu fækia menn ad þeim, enn þeir vorduft vel og drejngelega, og urdu morgum manni ad fkada. þa bitu ej jarn, þa kom ad eirn madur miog ellelegur med eitt auga og mællte, ej eru þeir vifer menn, er þier kunnid ej þeſsum monnum bana ad vejta. Kongur *anfar*, gef ofs rad til ef þu kannt. Hann mællte, þier fkulud berja þa griote i hel, og fvo var giort, og fa flugu ur ollum attum ftejnar ad þeim, og vard þeim þad ad alldurlægi.

CAP. LII.

Fra Hejmer og Aflaugu.

HEjmer i *Hejmdolum* fpyr þeſse tidinde, ad daudur er Sigurdur og Brynhilldur, enn Af laug dotter þeirra, enn foftra Hejmers, var þa prevetur. Vejt han nu ad epter mun lejtad, ad tina meyunne og allre ætt hennar, er honum fo mikill harmur epter Brynhillde, ad hann giætti ej bus fins, nie fiar fier. Nu ad hann fær ej leint meyunne þar, lætur hann giora eina *horpu* fvo mikla, ad þar liet hann meyuna Aflaugu i koma, og margar gerfemar i gulle og filfre, og geingur a braut fidann vida um land, og um fider hingad i *nordurlond*. Svo var harpa þeſse haglega gior, ad hana matte taka fundur og faman ad fellingum, og var hann þvi

nu bliſwit afhuggit / om wår broder Erpet hade lefwat / den wi dråpom på wågen / och fågom wi det alt för fent / fåfom ordſpråket lyder. Altſå bruto de nu fins moders råd / at de hade fkadat fig under wågen på ftenar. Strax dårpå anfallas de / men wårja fig likwål wål och drångeliga / få at de blefwo många måns fkada; ty på dem bet doch ånnu intet järn. Enteligen kom en karl nog gammal / med ett öga / och fade: ej åren i kloke månn / efter i ej kunnen döda deſse månnen. Kongen gaf dårå ackt / och fade: gif oß råd dårtil / om du kant. Han fwarade: i fkolen kafta dem med ftenar til döds; och blef nu få giort / at ftenar flögo alleſtådes til dem / och wart detta deras lifsöde.

52. CAP.

Om Hejmer och Aflöga.

HEjmer i Hejmdalen fporde deßa tidender / at Sigurder och Brynhilda woro döda; men Aflöga deras dotter upfoftrades då hos Hejmer / och war hon tre åra gamal. Han förftod at efter henne fkulle bliſwa letat / til at förgiöra henne / famt all hennes ått; och feck han en få ftor ånger efter Brynhilda / at han hwarken fkiötte om fitt bo eller ågendom. Nu efter han ej kunde få undandölja Jungfrun dårfammaftådes / ty låter han giöra fig ena harpa / få ftora / at han dår infatte jungfru Aflöga / jåmte många dyra faker i gull och filfwer; gående fedan dårmed bort i Norderlanden. Så kånfteliga war och denne harpa giord / at mann kunde taga henne fönder och famman efter behag / och war han få waner om dagarna at giöra / då han for

filium, quod ad lapides offendiſſent. Mox etiam armis infeftantur, fed obviis quibusque ftrenue refutatis, multos hoftium opprimunt, ferro utpote hactenus utcunque inviolabiles. Tandem grandævus quidam & unoculus accedens, infcitiam ejusmodi artis aulicis exprobrabat, qua adverfarii occidi poſſent. A rege proinde confultus, ut lapidibus impeterentur monuit. E veftigio itaque temporis faxis miſſilibus undiquaque obruti, fatales expleverunt annos.

CAP. LII.

De Heimero & Aflauga

NUntiatum interea Heimero in Heimdaliis, Sigurdum & Brynhildam fatis conceſſiſſe, quorum filiam jam trimam educabat. Sagaci itaque cognofcens mente, etiam hanc cum univerfa familia ad internecionem quæri; adhæc dolentius necem Brynhildæ deplorans, domicilium fuum atque opes linquit; maxime quod virgini follicite metueret. Quare citharam tantæ fabricari curavit capacitatis, ut Aflauga una cum magna thefaurorum parte, quæ auro & argento conftabat, ejus alveo includi poſſet. Domo deinde excedens, multas peragravit regiones, antequam in borealem hanc perveniret terram. Præterea tam fubtili artificio dicta conftabat cithara, ut Heimerus eandem pro lubitu recludere poſſet, dum nimirum catara-

þvi vanur um daga, þa er hann for hia vatnsfollum, og hvorge i nand bæumad hann tok horpuna i sundur, og þvode meyunne. Og hann hafde ein *lauk*, og gaf henne ad eta, enn þad er lauks þess nattura, ad madur ma leinge lifa, þo ej hafe adra fædu. Og þa er meyann griet, slo hann horpuna, og þagnade hun þa, þvi Hejmir var vel ad iþrottum buinn, þeim er þa voru tidar, hann hafde og morg klædi i horpunne og mikid gull. Og nu fer hann uns hann kemur til *Noreg* til eins bæar litils, er heitir i *Spangarhejde*, þar bio *kall* sa er *Ake* hiet, hann atte eina liota *kellingu*, og hiet su *Grima*. þar var ej flejra manna enn þaug. þann dag var kallinn framm a skog, enn kelling var heima. Hun heilsar Hejmer og spyr hvad manna hann være. Hann kvadst vera eirn *stafkall*, og bad um hus. Hun sagdi, ad ej kiæme þar flejre enn svo, ad hun kvadst munde taka vel vid honum, ef hann þikist þurfa þar ad vera. Hann sagdi, sier þætti þad mest beinabot, ad elldur væri kveiktur upp fyrer honum, og sidann er honum fylgt til svefnhus, þar sem hann skyllde svefn hafa. Og þa er kelling hafde kvejkt elldinn, setur hann horpuna upp i sætid hia sier, enn kelling var odumleg og odamalug. Opt vard henne litid til horpunnar, fyrer þvi ad tresjur a einu dirlegu klæde kom ut ur horpunne, og er hann *bakadist* vid elldin, sa hun eirn dirlegan *gullhring* koma framm undan totrum hans, þvi ad hann var illa klæddur. Og er hann hafde bakast sem han hafde þorf til, þa hafdi

for wid wattufallen / och allestådes nära byarna / at han sönderlog harpan / och twådde iungfrun. Han hade ock en lök hos sig / den han gaf heñe at äta / ty lökens natur war sådan / at man däraf måtte långe lefwa / skjönt ingen annan föda wore til fångs. Men då jungfrun gret / slog han på harpan / hwarmedelst jungfrun tystnade ty Hejmer war en erfaren mann i sådana kånster / som då woro brukeliga / hafwande jämwäl många kläder samt mycket gull i samma harpa / Nu for han alt til deß han kom i Norrige / til en liten by / benämd Spangarhede / hwarest bodde en kalle eller gubbe / som het Åke och hade en ful kiärling / wid namn Grima / warandes därsammastådes inga flere menniskior än de. Denna dag war gubben fram å skogen / men kiärlingen hema. Hon hälsade på Hejmer / och sporde hwad mann han wore? Han swarade sig wara en stafgubbe eller tiggiare / och bad om härberge. Hon sade / at dit kommo inga flera / änn at hon ju kunde emottaga honom / om han tyckte sig behöfwa där at wara. Han swarade / sig tyckja det wara den bästa gästaförbätring om elden blefwe upwäkter för honom; sedan wart han beledsagad til ett sömnhus / där han skulle sofwa; och då kiärlingen hade blåst upp elden / sätter han harpan uppi sätet hos sig / men kiärlingen war därwid undersam och fåtaluger. Ofta kom hon til at se på harpan / ty några endar af ett dyrbart kläde kommo ut ur harpan; och när han wärmde sig wid elden / såg hon en kåstelig gullring komma fram undan hans slarfwor / ty han war illa klädder. Men då han wärmt sig til nögjes / tog han sig nattward. Sedan bad kiärlingen honom följa

taractas transiens & procul a villis remotus, virginem lavaret, porrumque ipsi edendum præberet, (cujus ea erat natura, ut vitam hominis alio destituti alimento, diu sustentare posset) vagientem autem ad citharæ sonum demulceret; qvum iis polluerit artibus, quæ ingenuos ejusce temporis homines præbe ornabant. Erat præterea citharæ hujus alveo inclusa magna pars vestium aurique. Pervenit adeo Heimerus in *Norrigiam* ad parvam quandam villam tractus *Spångarhedensis*, quam habitabat senex rusticus nomine *Akus*, cujus uxor *Grima* anus erat perquam deformis, hos vero aliorum destibuebat hominum societas. Forte eodem hoc die ille in silvam abierat, uxore domi relicta; hæc itaque peregrino salutato, rogavit cujas esset? Et quidem respondenti mendicum se esse atque hospitii indigum, prona retulit benevolentia, pluribus sese haud adsvetam hospitibus, quam ut eum placide admittere posset, si qua manendi necessitate tantopere urgeretur. Cumque ille affirmaret, gratissimum sibi datum hospitium, modo focum accendere vellet; ipsa non modo cubile ei parat, sed & mox ignem festinat. Interea capacitatem citharæ, ab Heimero eodem, quem ipse occupavit, loco collocatam, magnopere mirabatur, sæpius oculos distorquens cupidos in fimbriam vestis pretiosæ prominentem. Dum etiam foco assedit, armillam notabat intra togæ vilioris lacinias auream & præsignem. Tandem satis calefactus cœnatum secessit; saturatum vero anus ut secum ad

hafdi han *nattverd*. Enn epter þad bad kelling hann fylgia ſier þangad, ſem hann ſkylldi ſofa um nottina. þa ſagde kelllng, ad honum mun vera betur ute enn inne, þvi vid kall minn erum nockud vid *ofkioptug*, er hann kemur heim. Hann bad hana rada. Ganga ſidann ut, han tekur horpuna, og hefur med ſer. Kelling geingur þar til er bigghlada ein er, og fylgir honum þar i og mællte, hann ſkylldi þar umbuaſt og kvadſt þeſs vænta, ad hann munde þar niota ſvefns ſins. Nu geingur kelling iburt, og annaſt um þad er hun þurfte, enn kallinn var modur, er hann kom heim, og illur vidurſkiptis, er allt var ubuit er hun ſkyllde um annaſt. Sagde kall, ad mikill væri munur ſælu, er hann vann hvorn dag mejr, enn hann matte, enn hun væri ſvo orm og lejd, ad hun villde til einkiſs taka, þad er gagn var ad. Ver ej reidur kall minn, ſeigir hun, fyrer þvi ad þad kann nu ſkamma ſtund vera, ad þu þarf ad vinna, til þeſs vid erum ſæl alla ockar æfe. Hvad er þad ſagde kall, kelling ſvarar, hier er kominn til herbergis ockar ein okendur, og ætla eg hann hafe allmikid ſie med ad fara, og er hniginn a efra alldur, enn mun verid hafa hinn meſt kappe, enn er nu þo mæddur miog, og ej þikiſt eg hans maka ſied hafa, enn þo ætla eg hann ſiſjadann og miog *daſadann*. þa ſag-
de

följa ſig dit/ där han om natten ſkulle ſofwa/ ſägiande at honom wore bätre at ſofwa ute/ än ſom därinne/ emedan hon wid ſin gubbe hade nog munkiäbbel/ när han komme hem. Han beder henne råda/ och ſedan ſtiga de ut; men han tager harpan/ och går därpå med kiärlingen til en lada och ſedan hon följt honom därinn/ ſade hon/ at han ſkulle där laga om ſig/ emedan hon mente/ at han där ſkulle få niuta ſin ſömn. Kiärlingen går ſå bort/ och ſkiöter om det hon torfte; men gubben war wid hemkomſten trötter/ och onder at widfås/ emedan alt war olagat/ ſom hon borde hafwa i ſitt ſkick. Och ſade han/ at ſtor måhn war å deras ſällhet/ emedan han arbetade hwar dag mer än han förmåtte/ men hon wore ſå arm och led/ at hon wille ingen ting taga ſig före/ ſom gagneligt wore. War ej onder/ min mann/ ſwarade hon/ ty det kan nu liten tid wara at du behöfwer ſå arbeta til deß wi årom ſälla alt medan wi lefwom. Hwad är det/ ſade karlen. Kiärlingen ſwarade: här är kommen til wårt härberge en okiänder mann/ och menar jag at han har ſtora ägodelar at fara med/ och är han nog til ålders kommen; men han lärer hafwa warit en den ſtörſta kiämpe/ warande likwäl nu nog mödder; ock ej tycker jag mig hafwa ſett hans maka/ doch tror jag honom wara myckt eländiger och uttrötter. Då ſade gubben: Det ſynes mig orådeligt at ſwika de enda fåå/ ſom här komma. Hon ſwarade: hwi månn du ſå länge wara litet för dig/ at dig alt wäxer i ögonen/ och giör nu ett dera
at

ad cubile exiret monuit, quod commodiorem ibi capturus eſſet requiem, quam intra privatas ædes, ubi communia ſibi & reduci marito litigia eandem facile turbarent. Paruit ille, aſſumtaque cithara abivit ad horreum quoddam, anu viam monſtrante, quæ ſpem ipſi ingeſſit certam, fore ut ibi dulcem duceret ſomnum. Ceterum ipſi ad domeſtica properanti penſa, mox occurrit maritus duris fatigatus laboribus, & magnopere offenſus, quod curas neglexiſſet omnes; ipſum quippe iniqua preſſum ſorte, pluribus quotidie inſudare quam quibus ſufficeret perfungendis, illam contra pigellam adeo & deſidem, ut utili nunquam aſſveſcere vellet labori. At vero uxor iram ut compeſceret hortatur, ſpem oſtentans parum eum ante laboraturum, quam de communi ſibi congratulari poſſent beatitudine. Rogavit igitur maritus, undenam iſtam concepiſſet ſpem? Reſpondit illa, virum prorſus ignotum ibi divertere, quem tamen ſuſpicetur multis abundare opibus; ſenem quidem jam, ſed eximium vegetiori ætate athletam. Feſſum præterea itinere, cetera talem, quem hominibus præferat aliis; opportune autem jam ſomno ſopitum & viribus defectum. Marito deinde inhumane prorſus violari fidem hoſpiti datam regerenti, puſillum animum exprobravit, qui ad quemvis ſemper caſum fatiſceret; proinde aut ille advenam occideret, aut ipſa vinculum ſolveret conjugale, alteri huic mox nuptura, illum vero domo abactura. Addidit etiam, advenam veſpere præterito de futuro ſecum deliberaſſe connubio; haud dubia, quin maritus duceret parvi, tametſi idem ille petulantius ſe efferens, ſuam pudicitiam attentare ſit auſus; adeoque conveniens etiam eſſe, ut hunc maritum ſibi aſciſcat, illum vero domo expellat aut occidat, niſi deſiderio ſuo annuerit. Tandem maritus ſenex, uti uxoris ſubjectus imperio, ita etiam ſollicitationibus ejus victus, ſecurim illico arreptam impendio exacuit. Ad abitum paratus, uxore famulante
hor-

de kall, þad ſiniſt mier uradlegt ad ſvikia þa eina ſa, ſem hier koma. Hun ſvarar, þvi muntu leinge litil fyrer þier, ad þier *vex* allt *i augum*, og gior nu annad hvort, ad þu drep hann, eda eg tek hann mier til manns, og munu vid reka þig til ulucku i burt. Og ſeigia kann eg þier þa rædu, ad hann mællte til ſamfara vid mig i giær kvollde, enn litid mun þier þikia um vert, þo hann hafe mælt kvenſamlega vid mig, og vilad fyfla mig þar ſem tilhylur klædinn, og mun þad mitt ſniallaſta rad, ad taka hann mier til mans, enn reka þig i burt, edur drepa þig, ef þu villt ej eptir þvi giora, ſem eg vill. Og er þad ſagt, ad kall hafde *konurike*, og telur hun um þangad til ad hann lætur ad aeggian hennar; tekur öxe ſina og ſnarbriner miog. Og er hann er buinn, fylgir kelling honum þar til er Hejmer ſefur, og vár þar hrytur mikill. Þa mællte kelling til kalls, ad hann ſkyllde lata verda tilræde ſem beſt, og ſkunda braut med hlaupe, þvi ej mattu ſtandaſt op hans, nie hlaup, ef hann fær þig hondum tekid. Hun tekur horpuna og hleypur a burt med hana. Nu geingur kall til þar er Hejmer ſefur, hann hoggur til hans og verdur þad mikid ſar, og verdur honum laus oxin, hann hleypur nu þegar i burtu ſem hann matte hardaſt. Nu vaknar hann vid averkann, og vanſt honum ad fullu, og þad er ſagt, ad ſo mikill gnyr vard i hans *fiorbrotum*, ad undann geingu ſulur i huſinu, og ofan fiell huſid allt, og vard mikill landſkialſte, og liktar þar hans æfe. Nu kom þar kall, ſem

at du dräper honom / eller jag tager honom mig til mann / och ſkolom wi då wräka dig til olycka bort. Kunnande jag berätta dig det ſtreket / at han talte til mig om ſamanlag i går kwäll; ehuruwäl det ochſå lärer dig tyckas litet wärt wara / om han ſamma gång har talt mig til kwinſamliga / och welat galnas med mig där ſom kläderna tilhölja. Och månn det wara mitt ſnällaſte råd / at taga honom mig til mann / men driſwa dig bort / eller dräpa dig / om du ej giör det ſom jag wil. Det är altſå berättat / at karlen war undergiſwen ſin huſtrus wälde / och kommer hon med ſin könſt ſå wida / at han lyder hennes upeggjande; tager ſå ſin yxa och ſnarbryner henne. När han då war tilreds / följer kiärlingen honom dit ſom Hejmer ſof / och ſom denne då hårt ſnarkade / ty ſade kiärlingen til gubben / at han ſkulle anfalla honom ſom bäſt / och ſkynda ſig därpå bort med löpande; ty han ſkulle elljeſt ej förmå at utſtå Hejmers ſkrik och läpp / om han finge honom faſt. Hon tager ſå harpan och löper bort med henne; men gubben går dit ſom Hejmer ſof / och hugger honom ett ſtort ſår. Yxan wart honom då lös / och ſpräng han ſtrax bort ſom måſt han förmåtte. Hejmer waknar nu wid denna äwerkan / och wart han til fullo dräpen. Men det berättes / at ſå ſtort gny blef i hans ſiälatog / at ſtälparna i huſet undangingo / ſamt hela huſet föll neder / och blef där en ſtor jordbäfning; hwarmedelſt han jämwäl endade ſitt lif. Gubben kommer ſå dit kiärlingen war / och berättar ſig hafwa dräpit honom; doch wart där / ſade han / ſå ſtort brak / at jag ej wiſte huru det gå ſkulle / ty den-

horreum ingreditur; ut primum autem animadvertunt Heimerum dormientem pariterque altum ſtertentem, illa ut maritus fortiſſimo eundem feriret ictu, poſteaque curſu citato retrocederet, hortatur; periturus alioqui certiſſime ejus inter clamores ac ſtrepitus, ſi comprehenſus fuerit. Ipſa deinde citharam ſecum rapuit, maritus autem Heimero dormienti magnum inflixit vulnus, relictaque ſecuri, curſu quo potuit agillimo ſe ſubduxit. Ille adeo ad lethalem ſubito expergefactus ictum, tantum inter moriendum concivit ſtrepitum, ut columnæ locis ſuis motæ ipſam præcipitem darent domum, campusque circumjectus tremore concuteretur. Rediit autem ſenex ad uxorem, cædemque jam peractam retulit, tumultuque formidabili omnia perſonaſſe; haud addubitans, quin vir cetera robuſtiſſimus jam fatis conceſſerit. Illa ob perpetratum tantum facinus gratias ei egit, & opum jam accipiendarum ſpe ovans, neceſſum duxit veritatem explorare facti. Igne proinde accenſo, ipſa mox citharam prehendit, quam tamen, arte utpote ſufficienti deſtituta, nonniſi vi aperire potuit. Inventa adeo pulcherrimæ faciei puella, una etjam eximia gaza. His viſis, anus proverbio fidem aſſeruit, certiſſimum imminentis infortunii fore indicium, datam fallere dexteram. Sibi quippe videri infantem pupillam in manus ſuas perveniſſe. Repoſuit ſenex, caſum illum licet ſuo

voto

kelling var, og ſeigir ad han hafde drepid han , og þo vard ſu ofhrid , ad eg viſse ej hvorninn fara munde , og þeſse madur var furdu mikill fyrer ſier , enn þo væntir mig ad hann ſie nu i helju. Kelling mællte ad hann ſkyllde hafa þock fyrer verkid , og væntir mig ad nu hofum vid ærid ſie , og ſkulum vid rejna hvort eg hefe ſatt ſagt. Nu kveikia þaug elld, enn kelling tekur horpuna og villde uppkoma , og vard ej annars koſtar , enn hun matte briota , þvi ad hun hafde ej hagleik til , og nu fær hun upp komid horpunne , og þar ſier hun mejbarn , ad hun þotteſt ej ſlikt ſied hafa , og þo var mikid ſie i horpunne. Nu mælte kelling , þad mun nu verda , ſem optar , ad *illa mun gefaſt ad ſvikja þann ſem honum truer* , ſiniſt mier ſem kominn ſie *omegd* a hendur ockur. Kall ſvarar , ej er þetta eptir þvi ſem eg ætla , enn þo ſkal ej um ſakaſt , og nu ſpyr hann hvorrar ættar hun være , enn þeſse unga mær ſvarade ongvo , ſo ſem hun hefde aldrej mal numid. Nu fer ſem mig vardi , ad ockart rad munde illa fara , ſeigir kall , vid hofum unnid glæp mikinn , hvad ſkulum vid ſia fyrer barne þeſsu. Kelling ſvarar , eg ſie gott rad til , vid ſkulum ſejgia hana ockar dotter , og ſidann uppfæda. þvi mun einginn trua , ſagde kall. Audvitad er þad , ſagdi Grima , hun ſkal epter modur minne ſællri heita *Kraka*. þvi mun einginn trua , ſagdi kall , miklu er barn þetta giorfuglegra enn vid , þvi vid erum hrædelega ofrid , og ſvort og ſvipill bæde hioninn , og munu ein-
ginn

denne war en tråffelig mann / doch wåntar jag at han nu är döder. Kiärlingen ſade: tack ſkal du hafwa för giärningen / och tror jag nu oß hafwa ſtor ågendom / och ſkolom wi freſta om jag hafwer ſagt ſant. De ſlogo upp eld / men kiärlingen tog harpan och wille taga henne upp ; doch wart ej annat af / ån hon måſte bryta henne upp / ty hon hade intet kånſt dårtil / och feck ſå enteliga upp harpan. Dår ſant hon ett flickebarn / hwars like hon aldrig hade ſett / och war dår tillika en ſtor ågendom förwarad. Då ſade hon: det lårer nu ſkje / ſom eljeſt plågar hända / at den har olyckan i tölgje / ſom ſwiker den honom tror ; och ſynes mig ſom hår år kommit ett omyndigt barn oß tilhanda. Karlen ſwarar: ej ſkjer detta efter det jag tänkte / doch har det intet at betyda. Han ſporde allſå af hwad hårkomſt hon wore? men denna unga mö ſwarade intet / ſåſom hade hon aldrig lårt något mål. Nu for / ſade han / ſåſom jag fruchtade / at wårt råd månde illa fara ; wi hafwom begått en ſtor dårſkap / ty huru ſkolom wi föreſe detta barnet ? Kiärlingen ſwarade: jag finner dårtil ett gott råd / at wi ſägiom henne wara wår dotter / och födom henne ſedan upp. Det månn ingen tro / ſade karlen. Grima ſwarade: lätteliga år wål det at weta ; men hon ſkal efter min gårdsmoder heta Kråka. Det lårer och ſå / ſwarade gubben / ingen tro / ty barnet år mycket dägieligare än wi / ſom dock årom ſkräckeliga fula / ſwarta och grymma båda hionen ; och lårer ſå ingen liknelſe dårtil tyckas wara / at wi ägom dylikt barn / ſå wanſkapeliga / ſom wi årom. Kiärlingen ſade då: ej weſt du / ſå framt icke jag ſå kånſtar at det
måt-

Voto haud ex omni parte reſpondentem , placide ſufferendum. Hinc puellam de familia interrogat, hac vero nil prorſus reſpondente, fatebatur ſuſpicionem ſuam initio conceptam haud de nihilo fuiſſe; propoſitum nempe utriusque male ceſſurum. In propatulo quippe eſſe ſtulte eos egiſſe, cum infanti huic commode proſpicere nequirent. Ad hæc uxor, convenire, ut pro communi declarata filia educetur. Urſit ille, hoc creditu aliis fore abſurdum. At ipſa, facilem ſe huic invento fidem poſſe conciliare dixit, ſi modo puellæ nomen matris villicæ *Kraka* imponatur. Denuo maritus, obſtare puellæ eximiam pulchritudinem, eorum contra utriusque ſummam deformitatem, quo minus & hoc aliis foret credibile, tam turpibus conjugibus ejusmodi contigiſſe prolem. Attamen poſtquam anus ingentem marito exprobraſſet inſcitiam, ſua nonniſi eludendam arte ; vel hoc modo rem ſe credibilem reddituram edixit, ſi coma virginis abraſa, capitis calvities pice obducatur, vel aliis unguentis, quibus futura crinium ſpes evaneſcat. Capitio præterea lato ac ſqualido, quin & pari amictu veſtiendam; ſic enim haud usque adeo ſibi futuram diſſimilem, quam utpote in juvenili ætate, atque intra patrios educatam lares, pulchellam omnino fuiſſe, alii homines ſibi facile imaginarentur. Addidit etiam puellam ſervitiis adhibendam viliſſimis; in ea vero una cum marito erat
ſen-

ginn likinde a þikia, ad vid munum eiga þvilikt barn, ſo liot ſem vid erum bæde. Nu mælte kelling, ej veiſtu nema eg hafe nockur brogd, ſo þetta mætte ej orvænt þikia, ad vid munum ejga þvilikt barn, eg mun lata giora henne *koll*, og klina i tioru og odru, er vænſt er ad ſiſt kome har upp. Hun ſkal hafa hatt ſlæmann og ſidann, ej ſkal hun og vel klædd væra, mun þa ſamanndraga um yferlit, ſkie ma ad menn true þvi, ad eg hafe verid kvenna vænſt og dægileguſt, þa eg var ung og heima i fodurgarde. Hun ſkal og vinna þad allra veſt er. þad hugdu þaug kall og kelling, ad hun mætte ej mæla, er hun ſvarade þeim alldrej. Nu er þad giort, ſem kelling hafde fyrer hugad, og vex Aſlaug þar upp i miklu fatæki.

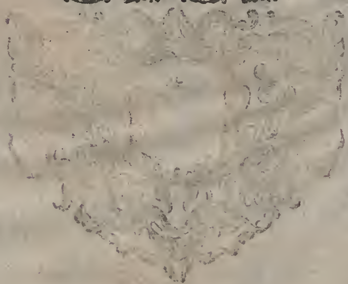
måtte ej tyckjas oförmodeligt/ at wi ſkolom åga ſådant barn; och ſkal jag låta giöra henne ſkalloter/ och klena hufwudet med tjära/ eller annat/ hwarmedels troligt är at håret ej ſedan upwäxer. Hon ſkal hafwa en ſölutan och ſidan hatt; ej eller ſkal hon wara wäl klädder/ hwarigenom det då läter draga ſaman om bägges wårt anſeende/ ſå at folket ſnart tror/ at jag likwäl har warit en myckel wän och dägielig kwinna/ den tiden jag war hema i min faders gård. Hon ſkal och hafwa det allrawärſta arbetet för ſig. Gubben och kärlingen inbillade ſig nu/ at hon intet kunde tala/ emedan hon aldrig ſwarade dem; och blef det altſå giort/ ſom kärlingen hade fattat i ſinnet/ och wäxte Aſlög där upp i ſtor fattigdom.

ſententia, quod loquendi facultatem tenella adhuc ætas ei denegaſſet, quandoquidem nil unquam reſponſi daret. Ita quidem conſilia, quæ anus dederat aſtuta, rata habentur & firma; factumque adeo, ut Aſlauga in magna paupertate ibidem adoleverit.

Fölgier

Ragnar Lodbroks SAGA.

Sagan
Af
Ragnari Loþbrok
Og Sonum hanns.

I. CAP.
Fra Lingormi þoru Borgarhiorts.

HErraudur hiet Jall rikur og agiætur à *Gautlande*, hann var kvongadur. Dottur hans hiet þora, hun var allra kvenna fridaſt og *kurteiſaſt* ad ſier um alla hluti, þad er til handa ma bera, og betra er ad hafa enn an ad vera. þat var hennar *kenningarnafn*, ad hun var kollud *Borgarhiortur*, fyrer þvi ad ſvo bar hun af ollum konum ſem *hiortur* af ollum dirum. Jallinn unni mikid dottur ſinne, hann liet giora henne eina ſkemmu ſkamt fra hollu kongs, og var þad ſkemmunnar *ſkidgardur*. þad lagdi Jall i vanda ſinn ad ſenda dottur ſinne hvern dag dag nockud til ſkemtunar, og þad mælte hann, ad þvi mundi hann framhallda. Fra þvi er ſagt, ad hann liet færa henne eirn litinn *Lingorm* eirn dag, ſem var akaflega fagur, og þeſſe ormur þotte henne godur, og liet hunn þvi i eitt *eſke*, og bar under hann *gull*. Skamma ſtund

Ragnar Lodbroks
Och
Hans Söners
Saga.

I. CAP.
Om Thora Borgarhjorts Lingorm.

I Gjötaland war en mägtig och hederlig Jarl benämd Herröder. Hans dotter het Thora / som war den ſkjönaſta och hurtigaſta Jungfru / i alla de ſtycken / ſom tilhanda må komma / och bätre äro at äga / än ſom wara utan. Det war hennes kjänne namn / at hon kallades Borgarhjort / för det hon ſå öfwergick alla kwinnor / ſom hjorten andra djur. Jarlen älſkade henne mycket / och lät ſå förfärdiga åt henne / ej långt från Kongsſlättet en kamare / med ſkidgård eller träplank bewarad. Han beflitade ſig jämwäl där om / at ſkicka ſina dotter något / hwar af hon ſig förnögja kunde / och låfwade / at han det framgent hålla ſkulle. Warande altſå berättat / at han lät en dag föra til henne en liten och mägta fager Lindorm; om hwilken hon mycket tykte / och lät hon honom i en aſk inneſluta / ſamt båra gull under honom. Men ſom han

RAGNARI LODBROKII EJUSQUE FILIORUM HISTORIA.

CAP. I.
De ſerpente Thoræ Borgarhiortiæ.

ERat Jarlus in Gothia potens ac celebris nomine *Herraudus*, cujus conjux felici partu filiam edidit *Thoram*; virginem formæ & morum venuſtate præſtantiſſimam, iiſque adeo ornatam naturæ & fortunæ dotibus, quibus homines, ut gaudeant quam careant, præoptare omnino ſolent. Cognomen proinde ipſi datum *Borgarhiort*, quod virginibus omnibus, ceu *cervus* animalibus ceteris excelluerit. Hinc pater filiæ dilectiſſimæ, prope palatium ſuum, gynæceum extrui curavit, ligneis circumdatum mænibus; conſvevit etiam eandem quotidie ſingulari, quo delectari poſſet, munere ornare, quem morem cum ſibi continuo ſervandum proponeret, accidit, ut filiæ ſerpentem aliquando parvum pariter ac ſpecioſum mitteret. Placuit ipſi adeo ſerpens

ſtund er hann þar, adur enn hann ox mikid og gullid under honum. þar kemur hann hefur ei rum i eſkinu, og liggur nu i hring um eſkid utann, og þar kemur umſidir ad ej hefur hann rum i ſkemmunne, og gullid ox under honum ſem ormurinn ſialfur. Nu liggur hann utann um ſkemmuna, ſo ad ſamann tok ſpordur og hofud, og illur giordiſt hann vidureignar, og þorer einginn madur ad koma til ſkemmuni fyrer þeſsum orme, nema ſa eirn er honum færde fædſlu, og þarf hann uxa i mal. Jarle þiker nu mikid mein ad þeſsu, og ſtreingir þeſs heit, ad hann mun þeim manne gefa ſina dottur, hvad manna ſem han er, ef ad bana yrdi orminum, og gull þad under honum er, ſkylde vera hennar *heimann fylgia*. þeſse tidindi ſpyrjaſt vida um lond, enn þo treyſtiſt einginn til ad rada fyrer þeſsum mikla orme.

han dår en liten tid giömder / begynte tillika med gullet at mycket wäxa / ty händer ſig at han ej hafwer rum i aſken / utan ligger i ring utom honom; och kan omſider ej längre rymas i kamaren / emedan och gullet wäxte altjämt under honom / ſåſom han ſiälf tiltog. Hwarmedels han widgade ſig utom kamaren / ſå at ſtjärten och hufwudet räckte tilſaman; blifwande där jämte ſå onder at widfås / at ingen wågade ſig at komma til kamaren för honom / utan den enda / ſom förde mat med ſig / ty han tarfde en oxe i målet. Jarlen finner detta wara en ſtor ſkada / och giör ſå löfte / at han ſkulle den mannen / eho han då wara månde / gifwa ſina dotter / ſom dräpte denna ormen / och ſkulle det under honom liggande gullet / wara hennes hemfölgd. Denna tidende ſpordes wäl wida öfwer land / doch driſtade ſig ingen til at angripa ſå ſtoran orm.

II. CAP.

Fra Ragnare Lodbrok.

I þann tima riede fyrer Danmork *Sigurdur Hringur*, hann var rikur kongur, og varfrægur ordinn af þeirre oruſtu, er hann bardiſt vid *Haralld Hilldetonn* a *Bravelle*, og fyrer honum fiell Haralldur, ſem kunnugt er ordid um alla nordur alfuheimſins. Sigurdur atte eirn ſon er *Ragnar* hiet, hann var mikill vexte, værn yferlitz og vel *vite borinn*, *ſtorlindur* vid ſina menn, enn gra-

2. CAP.

Om Ragnar Lodbrok.

I Den tima rådde Sigurd Ring öfwer Danmark / och war han en rik Kong / där hos berömlig för den ſtriden han hällit å Bråwalla / emot Harald Hildetann ſom där för honom föll / ſåſom kunnigt är wordet öfwer hela nordſka werldenes del. Denna Sigurds ſon het Ragnar / en ſtorwäxt / wän och wettboren karl / han war ſtorlynder eller hurtig wid ſina mäñ / men grym mot ſina owänner. Så ſnart han wart

pens ille, ut arculæ incluſo aurum ſuppoſuerit; aſt brevi ibi detentus tempore, adeo una cum auro creſcere cœpit, ut arculæ anguſtiis perruptis, eandem ambire maluerit. Tandem indies creſcendo, nec virginis ſe palatio concludi passus eſt, auro in parem cum ipſo incubatore excreſcente molem. Igitur poſtquam tanto circumflexu univerſam occupaſſet domum, ut cauda caput contingeret, horribili ſua forma omnes aditu arcebat, eo ſolummodo accepto, qui alimenta ſibi adferret; etenim taurum integrum qualibet conſumebat cœna. Jarlus damno hoc ipſum ducens maximo, publico decrevit edicto, ſe ſerpentis illius interfectori, cujuscunque demum ſortis foret, filiam in matrimonium daturum, aurumque, cui incubabat, dotem eidem futuram certiſſimum. Spargebatur mox late edictum hocce, at vero nemo erat, qui immani adeo ſerpenti vim inferre vel minimam auderet.

CAP. II.

De Ragnaro Lodbrokio.

EOdem hoc tempore *Daniæ* imperitabat *Sigurdus Ringius*, qui potentia inclaruit inſigni, præcipue conflictu illo cum *Haraldo Hildetanno* in *campis Bravicis* habito, quem utpote ei ſuccubuiſſe, fama olim publica fidem fecit, per omnes diſperſa boreales genteis. Sigurdo filius erat *Ragnarus*, vir proceræ ſtaturæ, elegantis formæ & ſapientiæ eximiæ, ingenii liberalis erga ſuos, ſævi autem in inimicos. Ætate maturus, milites ſibi ſtrenuos magnamque comparavit clas-

gramur sinum ovinum. þegar hann hafde alldur till, fieck hann sier fritt lid og morg herskip, og giordist hann hinn meste hermadur, so ad valla fæst hans like edur make. Hann spyr þetta er Herraudur Jall hefur ummælt, giefur hann ad ongvann gaum, og lætur sem hann vite ei. Hann lætur giora sier *fot* med undarlegum hætti, þad eru fimm *lodbrækur* og *lodkappa*, og nu er giord eru, þa lætur hann þaug *vella* i *bike*, sidann *herdir* hann þaug. þad er eitt hvort sumar er hann helldur her sinum til *Gautlandz*, og leggur skipe sinu i eirn leinivog, og var skamt þadann er Jall riede fyrer. Og er Ragnar hafde þar eina nott verid, vaknar hann snemma um morguninn, ris upp og tekur þesse enu somu vopn, og fot, er adur var fra lagt, og klædir sig þeim, og tekur spiot mikid i hond sier, og geingur af skipunum eirnsaman, og þar er sandur var, og nu vellter hann sier i sandinum, og adur hann geingur i burt, tekur hann *geirnaglann* ur *spiote* sinu, og fer nu eirn til borgarhlidsins sem Jarl a fyrer ad rada, og kemur þar snemma dags so ad aller menn voru i svefne. Nu stefner hann til skemmunnar, og er hann kemur i skidgardinn þar sem ormurinn var, og leggur til hans med spiote sinu, og þa kipper hann ad sier spiotinu. Annad sinn leggur hann til hans, þad lag kemur i hrigg ormsins, og nu vinst hann vid hart, svo ad spiotid gek af skaptinu, og verdur svo mikill gnyr i hans fiorbro-

wärt karlwulen til åhren, feck han sig wackert mannskap, samt många herskiep, och blef en tråffelig hermann, så at någliga fans hans like eller maka. Han får så weta Herröder Jarls utfåstade låfwen, men gifwer dår om ingen acht, utan låter så, som han det icke wiste. Beställer sig doch imedlertid en underlig klådnad, som bestod af fem ludna brackor, samt en åfwendan kappa; och når de woro fårdiga, låter han dem siudas i beck, och sedan hårdna. Nu händer sig en sommar, då han hölt sin her til Gjötaland, at han lade dår sina skjep i en lönnwik, hwar ifrån ej långt war til Jarladömet; och sedan han dår warit ena natt, waknar han bittida om morgonen, reser sig up, och klåder bemålte wapnbonad på sig; fattar dår på et stort swärd i handen, och stiger ensam af skiepet ut til en sandrefwel, dår i han sig wältrar; men förr ån han bortgjeck tager han uddnaglen ur sitt spjut, och far sedan ensam til borgsporten, dår öfwer Jarlen war rådande, och kommer således bittida om dagen, då allesammans wore i sömnen. Dår efter begifwer han sig enda åt Jungfruburen, och wid ankomsten in om skidgården dår ormen war, lågger han til honom med sitt spjut; rycker det åter til sig, och stöter andra gången til ormen. Detta styng tråffade då i ryggen, hwaraf ormen tog sig så bårt, at spjutet geck af skaftet; men så stort gny wart i hans lifslätande, at hela kamaren darrade. Efter

classem; hisque nominis sui famam adeo auxit, ut parem habuerit neminem. Forte ad hujus aures pervenit publicum Herraudi Jarli votum, sed neglectu ejus sollicite simulato, mox vestes sibi inusitato conficiendas curavit modo; quinque nimirum braccas villosas, lacernam pariter hirsutam, quas paratas moxque pice illitas ad solem indurari fecit. Hinc æstate quadam exercitu suo in Gothiam deflectens, classem occulto cuidam sinui applicat, haud procul a sede Jarlica sito; cum autem ibi noctem egisset, summo surgens mane, vestes illas armatas induit, hastaque arrepta ingenti, in littus nemine conscio exspatiatus, corpus suum in arena probe volutavit. Antequam autem inde se contulit, clavum, quo spiculum hastili affigebatur, aufert, moxque solus ad portam castelli, in quo Jarlus residebat, contendens, summo advenit mane, & prius quidem quam somno expergefacti erant aulici. Hinc ad palatium discessit, ubi vero ad mænia a serpente circumdata pervenit, ipsum illico hasta feriebat, qua e vestigio retracta, iterato ictu dorsum ejus tanta vi transverberat, ut spiculum hastili extractum, serpentis, indidem se maximo conatu commoventis, vulneri inhæreret. Ille autem cum morte luctatus sua, horrendum adeo terræ motum concivit, ut palatium totis subsultaverit fundamentis. Ragnaro quidem humeri sanguineo madebant profluvio, sed a cujus damno eum vestes, quas confece-

brotum, ad ſkemmann ſkelfur oll. Og nu ſnyr Ragnar a brott, þa kemur blod boge a millum herda honum, og þad ſakar hann ecke, ſvo hlifa honum klædi þaug er hann liet giora. Enn þeir i ſkemmunne vorú, vakna vid gnyinn og geingu ut a ſkemmunna. Nu ſier þora uppa eirn mann mikinn fra ſkemmunne, og ſpyr hann ad nafne, edur hvorn hann vilie finna. Hann mam ſtadar og kvad viſu,

Hætt hef eg leifdu liſe,
Litfogur kona vitra,
Vo eg ad foldarfiſke,
Fimtan gamall minu,

Hafa ſkal eg bol nema bite,
Bradrekinn mier dauda,
Heidarlax til hiarta,
Hringleiginn vel ſmiuga.

Nu geingur hann a brott, og mælte ej fleira vid hana, enn ſpiotid ſtod i ſarinu epter, enn hann hefur ſkaptid med ſier. Nu er hun hafde þeſſa vyſu heyrda, ſkildi hun þert ad hann ſagdi til um ſit erindi, og ſo hvad gamall hann var, og nu higgur hun ad fyrer ſier, hvor hann munde vera, og þikiſt hun ej vita hvort hann er menſkur madur edur ej, fyrer þvi henne þikir voxtur hans ſvo mikill vera, ſem ſagt er fra *ovættum*, a þann alldur ſem hann hafde. Snyr hun nu i ſkemmuna og ſofnar. Og er menn komu ut um morguninn, verda menn þeſs varir, ad ormurinn var daudur, og hann var lagdur med miklu ſpioti, og

ter detta for Ragnar bort / då blodet wäl begynte at löpa ut emillan hans hårdar / dock utan ſkada / emedan hans gjorda kläder honom dår från beſkyddade. De ſom i kamaren lågo / waknade af det upkomna gnyet / och gingo ut; hwar på Thora får ſe ut från kamaren en ſtor mann / och frågar ſå honom efter namnet / eller hwem han wille finna? Han ſtadnade och kwad:

Mitt liufwa lif jag wåga /
Fagra kwinna och wiſa /
Och högg å landafiſken (ormen)
Nu å mitt femtonde åhr.

Hafwa ſkal den ringlagde
Stort hål til ſitt hjärta /
Om ej ſama brådſlingne hedalar
Mig til döds biter.

Går ſedan bort / utan til at tala mera wid henne; men ſpiutet ſtod kwar i ſåret / och ſkaftet hade han med ſig. När Jungfrun hade åhört wiſan / förſtod hon klart / at han angaf ſitt ärende och ålder / tagande ſå i betänkande hwem han wäl måtte wara; dock tykte hon ſig ej weta / om han wore menniſkja eller ej / emedan hans wäxt ſyntes wara nog trollslikt / hälſt efter den ålder / ſom han hade. Hon går ſå tilbaka i kamaren och ſomnar. Då nu folket kom om morgonen ut / blef man warſe at ormen war död / och igenomſtungen med ett ſtort ſpjut / hwilket ſtod kwar i ſåret. Jarlen lät det ſamma borttaga / och befans det af ſådan ſtorlek / at ſå kunde Det

fecerat, immunem præſtiterunt. Qui intus erant, tumultu iſto excitati confeſtim exitum accelerabant; in his Thora virum e longinquo conſpicata, nomen ejus inclamare, ſimul quærere, quem demum inventum vellet? Ille gradum convertens, hæc feſto carmine retulit:

Vitam ego cariſſimam, o formoſa ſapiensque virgo, periculis expoſui, terreſtri piſci (ſerpenti) ictum inferendo, jam quindecim annorum adoleſcens. Vulnus, ille ſpiris convolutus, cordi habebit inflictum, niſi ſubita facta tergi ſinuoſi evolutione, me lethali affecerit ictu.

Nec plura fatus haſtili abivit, ſpiculo in vulnere ſerpentis relicto. Illa adeo ſatis clare ex edito poëmate cognovit, quisnam fuiſſet; animi tamen adhuc dubia, humanum ne genus referret an monſtroſum, quandoquidem ſtatura giganteam æquaverit molem, collata præcipue cum juvenili ejus ætate. Exinde in cameram retroceſſit ſomnum captura. Cæterum aulici proximo exeuntes mane, animadvertunt ſerpentem ingenti trucidatum haſta, telum autem in vulnere hærere. Jarlus itaque hoc audito, illud extrahi jubet, mox compertum tantæ molis, ut paucis habile videretur hominibus. Interea in

og þad ſtod i ſarinu. Nu lætur Jall þad i burtu taka þadann, og var þad ſvo mikid, ad ſaum var vopnhorſt. Nu *ihugar* Jarl hvad hann hafe ummælt vid þann mann, ſem orminum yrde ad bana, og þikiſt ej vita hvort menſkur madur velldur þeſsu edur ej. Og rædſt um vid vine ſina og þottur, hvorſu hann ſkyllde eptirleita, og þikir a þvi likinde, ad ſa mun epter grenslaſt ad þeſsu *verdkaupe*, er til hefur unnid. Þad rædur hun, ad lata kvedia þings ſem fiolmennaſt, og bioda ad þangad ſkule aller koma, ſem ej vilja hafa reidi Jalls, og nockurs koſtar meigi ſækia þingſtefnu, og ef ſa er nockur ſem vidgeingur banaſare ormſins, ſkal hafa þad ſpiotsſkapt þangad er fylgt ſpiotenu. Þetta liſt Jalle vænlegt og letur nu þings kvedia, og er ad þeim deige kemur, er þingid ſkal vera, kemur Jall og margir adrir hofdingar, ſvo þar verdur mikid fiolmenne.

det föra. Sedan ihugade Jarlen hwad han hade låfwat den mannen / ſom bleſwe ormens bane / och tyktes ej weta / anten någon menniſkia warit där til wållande / eller ej. Han rådgjör därföre med ſina wänner ſamt dottren / huruledes en ſådan ſkulle efterletas ; de hålla för likligaſt / at den wäl worde ſökjande efter ſin lön / ſom där å hade arbetat ; men det rådet gifwer hon / at man ſkulle pålyſa et folkrikt thing / och befalla / at alla ſkulle ditkomma / ſom ej wille hafwa Jarlens wrede / hwarmedels allom woro rådeligt at ſökja thingsſtämman ; och om någon då widginge ormens banaſår / den ſamma ſkulle och med ſig hafwa det ſkaftet / ſom följt ſpjutet åt. Detta tykte Jarlen wäl om / och lät ſå pålyſa thing. Han inſtälte ſig ſedan wid beſtämdan thingsdag / jämte många andra höfdingar / ſå at där wart en ſtor ſammankomſt af folk.

III. CAP.

Ragnar fær þoru Borgarhiorts.

NU ſpyrſt þetta til ſkipa Ragnars, ad þadann ſkamt var þing ſtefnt, og nu fer Ragnar fra ſkipum, nalega med allann her ſinn til þingſins. Og er þeir koma þar, nema þeir ſtadar nockud fra odrum monnum, þvi Ragnar ſier nu ad komid er mikid fiolmenne fra þvi ſem vant var. Þa ſtendur upp Jarl, kvedur ſier hliods og mælte, bidur menn hafa þock fyrir ad vel ſkipaſt vid hans *ordſending*, og ſeigir ſiþann atburd þann ſem

3. Cap.

Ragnar får Thora Borgarhjort.

Medlertid ſpordes til Ragnars ſkjep / at där i någden war thing ſtämt ; ty for och han nåſtan med hela ſin her dit upp / men ſtadnade wid framkomſten något från den andra hopen / ty han ſåg at där et owanligt antal folk war kommit. Då ſtår Jarlen up / bjuder at mann ſkulle gifwa ljud och ſade : hafwen tack / gode männ / at min ordſänding wäl för ſig gått / och ſkal jag berätta eder den åtbörd / ſom hänt år.

in memoriam ſibi revocabat, quid futuro ſerpentis interfectori pollicitus fuerat; in eo hæſitans, utrum humanæ an monſtroſæ fuerit naturæ, qui facinus illud perpetraverat. Tandem amici de conſilio requiſiti, quo ſerpenticida ille inveniri poſſet, perſuaſiſſimum ſibi habuerunt mercedem requiſiturum, qui meruiſſet. Mox etiam filia in medium conſulere, ut concilium indicaretur iis omnibus frequentandum, qui Jarli amicitiam ſartam vellent tectamque. Sic etenim neminem non adfuturum, qui vero draconem ſe internecioni dediſſe contenderet, idem etiam haſtile, cui ſpiculum illud adaptari poſſet, ſecum aſportandum curaret. Placuit Jarlo conſilium, confeſtimque conventus inſtituitur, in quo ipſe multis ſtipatus principibus viris, præſentem ſe ſiſtit. Convenitque adeo numerus hominum frequentiſſimus.

CAP. III.

Ragnarus Thoram connubio ſibi jungit.

INterea ad naves Ragnari certior evolat fama de conventu non procul inde inſtituto; hinc ille majori militum parte naves egreſſus, ad eundem ſe contulit, inque ſeparato a cætera turba conſtitit loco, quam utpote inuſitatam videat coiviſſe. Tum vero Jarlus ſilentio indicto, gratias agere, quod edicto obſequen-

ſem ordinn er. Fyrſt fra þvi hvorſu hann hafde ummælt vid þann mann ſem orminum yrde ad bana, ſidann ad ormurinn er nu daudur, og ſa hefur latid ſtanda epter ſpiotid i ſarinu, er unnid hefur þetta frægdarverk. Og ef ſa er nu nockur a þeſſu þinge, er hafe þad ſkapt, ſem þeſſu ſpioti hlide, bere hann þad framm og ſanne ſvo ſogu ſina, þa ſkal eg þad allt enda er eg hefe ummælt, hvort ſem hann er af meire *ſtigum* edur minnum. Og likur hann ſvo ſinu male, ad hann lætur bera ſpiotid fyrer hvorn mann er a er þinginu, og bidur ſeigia hvor ſa ſie er vid þeſſu geingur, edur þad ſkapt hefur er hier hæfer til. Nu er ſvo giort, og finſt ſa ei þeirn er þad ſkapt hefur. Nu er komid þar ſem Ragnar er og ſynt honum ſpiotid, og geingur hann vid ad hann mune eiga, og þar hæfde hvort odru ſpiotid og ſkaptid. Nu þottuſt menn vita, ad hann munde hafa orminum ad bana ordid, og verdur hann af þeſſu verke harla miog frægur um alla verold. Og bidur hann nu þoru dottur Jalls og tekur hann þvi vel, og nu er hun honum gipt, og er feingid ad mikillre veitſlu, med hinum beſtu faungum i þvi rike. Ad þeſſare veitſlu, kvongaſt Ragnar og er lokid var veitſlunne, gieck Ragnar til rikis ſins, og rædur þar fyrer, og ann mikid þoru. þaug eiga þvo ſonu og hiet ſa elldre *Eirekur*, enn *Agnar* ſa yngre, þeir voru miklir vexte og frider ſynum, miklu

år. Förſt år ju eder bekant, hwad jag låfwat honom, ſom ormens banemann blefwe, ſedan mågen j weta, at ſamma orm år nu död, och har en ſå berömlig gjårningsmann låtit ſpjutet kwarſtånda i ſåret. Skulle nu någon wara å detta thinget, ſom har ſådant ſkaft, åt hwilket detta ſpjut ſig paßar, han båre det fram, och ſanne ſå ſin ſaga; hwilket då ſkjet år, ſkal jag hela min låfwen fullborda, han wåre ſig anten af ſtörre eller mindre wårdighet. Dår med lyktade han ſit tal, at han låter för hwar mann å thinget frambåra ſpjutet, och beder dem ſågja ho han wore, ſom det ſamma kunde widgå, eller hade ſådant ſkaft, ſom til ſpjutet låmpas kunde. Detta ſkjedde ſå, men ingen fans, ſom dylikt ſkaft hade. Man kom omſider til Ragnar, och blef ſpjutet jåmwål honom ſynt; han widgår det ſamma ſåſom ſit egit, ty ſpjutet och ſkaftet låmpade ſig tilſaman, hwarmedels folket tyktes weta, at han månde hafwa dråpit ormen, och warder han ſå af detta wårket mågta berömd öfwer hela norden. Han friar dårpå til Thora Jarlens dotter, och låt fadren ſig det wål behaga; altſå wart hon honom gift, och anråttades ſtrax ett ſtort gjåſtabod, med det båſta fång, ſom fans i riket, i hwilket och Ragnar trådde i ågtenſkap. Efter lyktat giåſtabod, antog han ſitt rike, rådde dår öfwer och ålſkade mycket Thora. De ågde twånne ſöner, och het den åldre Erik, men den yngre Agnar, warande båda ſtora til wåxten, ſamt dågjeliga til anſeendet, dår hos mycket ſtarkare ån flåſte menniſkior den tiden; lårande dårjåmte alſkjöns idrotter eller konſter.

Det

ſequentes ſeſe geſſerint; remque deinde geſtam ordine exponere, quemadmodum ſcilicet nuptiis filiæ, mortem ſerpentis licitatus fuerat; illam quidem jam peractam eſſe, auctorem autem egregii illius facinoris, ſpiculum vulneri reliquiſſe infixum. Tandem ſerio obteſtari, ut ſi quis illo in conventu ejusmodi gauderet haſtili, quod ſpiculo probe aptari poſſet, is etiam idipſum in lucem proferret publicam, fidemque rei a ſe ſic geſtæ conciliaret, promiſſum præmium certiſſime relaturus, cujuscunque demum fuerit conditionis. Finita oratione, ſpiculum illud unicuique curat exhiberi, ſimul ſibi renunciari, num quis haſtile ei aptum haberet. Ceteris omnibus negantibus, opportune ad Ragnarum itur; is viſum ſibi vindicat ſpiculum, & haſtili ſuo congruenter applicat. Sic ille ſerpentis ſe interfectorem omnibus probans, ampliſſimam conſequitur laudem. Exinde Thoram ſibi in uxorem honeſto depoſcit ambitu, neque abnuit Jarlus. Tandem nuptiæ exquiſitiſſimis parantur ſumtibus, in queis Ragnarus vinculo ſociatur jugali. Et poſteaquam hæc feſtivitas deſiit, faſces denuo capeſcit, tenerrimoque conjugem proſecutus amore, duos ex ea procreavit filios, *Ericum* nempe & *Ragnarum*, quos, ubi adoleverunt, non modo oris formæque eximia aptitudo, ſed & corporis proceritas & robur, ante alios ejuſce temporis juvenes commendabiles reddiderunt; nec minus artibus inclaruerunt ingenuis. Thora interim morbo correpta e vita exceſſit, unde Ragnarus, intolerabilem adeo con-

miklu voru þeir ſterkare enn adrer menn fleſtir er þa voru uppe, þeir numu allskins iþrotter. Þad var eitt hvort ſinn, ad þora kende ſier ſottar, og andadiſt hun ur þeſsari ſott. Ragnare þotte þetta ſo mikid, ad hann villde ej adra konu eiga, og tekur adra menn ad rada rikinu med ſonum ſinum, enn hann tekur til idiu ſinnar enu ſomu ſem hann hafde adur haft, og legſt nu i hernad, og hvar ſem hann for, fieck hann ſigur.

Det tildrog ſig ett ſinn, at Thora kjände ſig wara ſiuk, och andades hon ur ſamma ſiukdom, hwar öfwer Ragnar fattade en ſå ſtor ſorg, at han ej wille någon annan kwinna äga, och tager ſå til ſig andra män, ſom jämte ſönerna ſkulle ſtyra riket; men ſiälf begifwer han ſig til ſitt förra idé, och far ſedan i härnad, winnande ſeger hwart hälſt han kom.

IV. CAP.

Ragnar fer til Noregs, og finnur þar Aſlauga.

NU er þad ſeitt ſumar ad Ragnar helldur ſkipum ſinum til *Noregs*, þvi hann atte þar marga frændur og vine, og vill þa finna. Hann kemur ſkipum ſinum i *hofn* eina um kvolldid, enn þar er *bær* ſkamt fra er heitir a *Spangarheyde*, og lau þeir þar i hofn þa nott. Og þa er margun kom, ſkylldu matſveinar fara a land ad baka braud, þeir ſia ad bær er ſkamt fra þeim, og þotti þeim ſier betur giegna ad fara til hans, og vera þar ad. Og er þeir komu til þeſs ens litla bæar, þa hittu þeir eirn mann ad mæle, og var þad kelling, og ſpurdu hvort hun være *husfreya*, edur hvad hun hiete. Hun ſvarar, ad hun ſie husfreya og nafn mitt *ovant*, eg heite *Grima*, edur hvorir eru þeir. Þeir ſvoru du ad þeir væri þionuſtumenn Ragnars Lodbrokar, og villdu þeir færa framm ſiſlu ſina, og vilium vier ad þu vinner med oſs. Kelling ſva-

4. Cap.

Ragnar far til Norrige och finner der Aſlöga.

RAgnar håller en ſommar ſina ſkjep til Norrige; ty han hade där många fränder och wänner, dem han wille beſöka. Han lägger ſina ſkiep om kwällen i ena hamn, litet ſtycke från byn, ſom het Spangarhed, och låg ſå där natten öfwer. När nu matſwännerna ſkulle om morgonen fara til lands at baka bröd, ſå de ſe en by eller gård, til hwilken de tyckte ſig lägligare wara at gå, och där arbeta. När de då kommo til denna lilla gården, hittade de en käring ſittjande til måltids; och frågade ſå henne, om hon wore husfrun, och hwad hon hete? Hon ſwarade, jag är wäl här husfru, men mitt namn är owant, ty jag heter Grima, eller hwad männ ären I? De ſwarade, wi ärom Ragnar Lodbroks tjenſtemänn, och wiljom förrätta wår ſyßla, med begäran, at du hjälper oß där med. Kiärlingen ſade: mina händer äro nu nog ſtyfwa,

concepit animi triſtitiam, ut ſecunda vota faſtidiens, regni habenas viris ſuis quibusdam commiſerit moderandas; denuoque prioris ætatis ſtudio, piraticæ puta, ſe totum dederit, victoriæ gloria ubivis ovans exoptatiſſima.

CAP. IV.

Ragnarus in Norrigiam navigans, Aſlaugam invenit.

FOrte Ragnarus æſtate quadam claſſem in *Norrigiam* direxit, lares propinquorum & amicorum, quibus gaudebat multis, inviſurus. Ibi portum quendam in proximo *Spangarhediæ* ſitum, labente ſubit die, in qua noctem tranſigere viſum. Surgente aurora, coqui panes confecturi, in terram aſcendebant, & viciniam villam conſpicati, commodiorem omnino iſtic fore manſionem judicarunt. Ad illam cum pervenirent, illico mulieri canis obſitæ occurrunt, quæ num villica eſſet, quidque nominis haberet interrogata, reſpondit munere quidem ſe ejusmodi gaudere, nomen vero ſuum inuſitatum eſſe, *Grimam* utpote nuncupari. Quin & ipſa cujates illi eſſent ſciscitatur, cognito vero Ragnari Lodbrokii eſſe miniſtros, illuc perventos quo commodius panes coquere posſent, rogantesque, vellet etiam ipſa iſti labori ſociam commodare operam; excuſabat manuum ſuarum nimiam rigiditatem, quamvis ſub flore juventæ, præſtanti ſua forma & induſtria e millibus ſola placuerit; eſſe tamen ſibi filiam, cu-

 jus

ſvarar, ad hendur hennar voru ſo ſtirdar miog, enn verid hafdi þad fyrr um, ad eg var i *kvennatolu* bæde um frdliki og adgiorſe, til alls er beſta kvennkoſte vid leid, enn eg a mier dotter þa, er ad mun vera med ydur, og mun hun heim koma bratt, og heitir *Kraka*, og er nu ſo komid, ad eg get trautt radid vid hana. Og nu er Kraka ad ſie farinn um morguninn, og ſier ad ſkip eru vid land kominn morg og ſtor, og nu tekur hun ſier fyrer hendur, og þvær ſier, enn kelling hafde henne þad *forbannad*, þvi hun villde ei ad menn ſæe fegurd hennar, þvi ad hun var allra kvenna friduſt, enn har hennar var ſvo mikid, ad tok a jordum hana, og ſo fagurt ſem ſilke. Og nu kemur Kraka heim, enn þeir matſveinar hofdu giort elld, og nu ſier Kraka ad þar eru menn komner, þeir er hun hefur ej fyrre ſied. Hun hyggur ad þeim; þeir og ſvo ad henne, og nu ſpyria þeir Grimu, er nockud ſu þin dotter en fagra meya. Ej er til þeſs logit, ſagde Grima, ad ſu er min dotter. Olikar eru þid, ſeiga þeir, ſvo illeleg og ambattarleg ſem þu ert, enn vier hofum ej jafnvæna mey ſied og ongva ſiaum vier hana hafa þina *mind*, þvi þu ert hid meſta *ferlike*. Grima ſvarar, ej ma nu a mig ſia, brugdid er minum yferlitum af þvi, ſem var þegar eg var halldenn af meyunum ollum fegre, bæde ad vænleik og odrum godum koſtum. Nu ræda þeir þetta, ad Kraka vinne med þeim,

wa / faſt ån jag förr warit kwinno. Det både i fägring och tiltagſenhet / ſamt i allo en ſådan / den man båſt omtykte at åga. Doch har jag ena dotter ſom må wara med eder / och låter hon ſnart hemkomma; hon heter Kraka / men det år nu ſå wida kommit / at jag knapt råder med henne. Kraka war då om morgonen utfaren med fånaden och feck ſå ſe / at många och fagra ſkjep woro til lands komna; hon begynner ſtrax at kjämma håret och twå ſig om händerna / ſkjönt kiårlingen henne det förbudit / på det ingen ſkulle ſe hennes fägring / ty hon war bland kwinnor den dågjeligaſta / och hennes hår ſå mycket / at det råckte öfwer henne til marken / warande det jämwål ſå fagert ſom ſilke. Dår näſt for hon hem / och ſom matſwånnerne hade imedlertid gjort up eld / ty får hon dår ſe månn wara ankomna / dem hon aldrig förr hade ſett. Hon hugſar til dem / de ochſå til henne / med frågan til Grima / om denna fagra mö wore hennes dotter? Ej år det någon lögn / ſwarade Grima / at hon år min dotter. Olika åren j då / ſade de / ſå fuler och trålinnoliker ſom du år; ty wi hafwom ej jämnfagran Jungfru ſett / och finnom henne ingaledes hafwa dit mynde / emedan du år det ſtörſta ſkråmſel. Grima ſwarade: ej må någon nu ſe på mig / ty mit anlete år förändrat från det ſom förr war / då jag blef hållen fägre ån alla Jungfrur / både til ſkjönhet och andra goda förmåner. Efter detta aftala de ſin imellan / at Kraka ſkulle arbeta med dem / och frågar hon hwad det ſkulle wara? De ſwa-

jus mox redituræ opera, quin adjuvari poterint, ſe nil abnuere. Eam *Krakam* vocari, ſed quæ tantæ jam audaciæ eſſet, ut imperii amplius nolit patiens eſſe. Hæc gregibus agendis occupata, jam tum animadverterat multas magnasque naves continenti appulſas, quocirca pectere ſe & lavare cœpit, ſevere licet ab anu vetita, ne pulchritudinem ſuam manifeſtam redderet, cum comam aleret adeo luxuriantem, ut eadem per totum effuſa corpus terram verreret. Byſſinam inſuper æmulabatur elegantiam. Domum deinde reverſa, piſtores vidit focum accendiſſe, homines prorſus ignotos; & poſtquam invicem ſe mutuo obtutu fatigaſſent, illi mox Grimam interrogant, num pulchra illa virgo ejus eſſet filia? Anu vero eam ſe natam affirmante, ingentem utriusque obſtare diſſimilitudinem regeſſerunt, cum ipſa ſervilis admodum eſſet faciei, virginem autem hac pulchriorem nullam vidiſſent, adeoque vultum prorſus diverſum a tam monſtroſa oſtentaret matre. Tum anus tantum abeſſe, ut de moderna ſua facie judicare deberent, ut potius cogitandum ipſis, eandem prorſus mutatam a juvenili, qua, uti etiam aliis naturæ donis, cæteras ſuperaverit virgines omneis. His dictis, de eo invicem conveniunt, ut Kraka operam conferret ſuam. Hæc autem quæſivit eccui labori ſe admotam vellent? Illis proinde reſpondentibus, neceſſe eſſe ut panes depſat, dum ipſi eosdem coquerent, tanta dexteritate labori ſibi fungitur commiſſo, ut non potuerint non creberrimo ejus intuitu diſtracti, panes adurere.

þeim, hun spyr hvad hun skal vinna; þeir kvadust vilja hun teygde braud, enn þeir mundu bora epter. Nu tekur hun til sinnar ydiu, og vinst henne vel, enn þeir horfdu a hana avallt, svo þeir gadu ej sinnar sislu, og brenna braudid. Og er þeir hofdu lokid verke sinu, foru þeir til skipa, og þa er þeir skyldu briota upp vistir sinar, mæltu aller, ad þeir hefdu alldrei jafnilla unnid, og væri hegningar fyrir vert. Nu spyr Ragnar hvar þeir hefdu þanninn mat buit. þeir kvadust sied hafa konu so væna, ad þeir hefdu ej gad sinnar sislu, og ætludu þeir ad einginn munde henne vænre vera i verolldu. Og er þeir toludu svo mikid um hennar fegurd, sagdi Ragnar og kvadst vita ad su munde ej jafnvæn og þora hefde verid. þeir kvadu hana ej oværne. þa mælte Ragnar, nu mun eg senda þa menn, er giorla kunna ad sia, ef svo er sem þeir seigid fra, munu þeir taka mikla hegning og storar hefnder a ydur. Nu sende hann menn til fundar vid þessa fogru mey, enn andvidri var svo mikid, ad þeir mattu ej fara þennann þag, og mælte Ragnar vid sina sendemenn, ef ydur list þesse hin unga mey so væn sem oss er sagt, þa bidid hana ad fara a min fund, og vil eg finna hana, vil eg ad hun sie min. *Hvorki vil eg ad hun sie klædd nie oklædd, hvörke mett nie omett, fari hun ej einsaman, og skal henne þo einginn madur fylgia.* Nu foru þeir þar til er þeir komu til huss, og hyggia ad Kraka vandlega, list þeim þesse kona svo væn,

ad

swarade sig wilja at hon knådade degen, men sielf skulle de baka och grädda brödet. Hon tog så til sit ide eller arbete, och gieck det wäl för sig; imedlertid kastade de andra ögonen altjämt på henne, så at de eftersatte sin syssla och brände brödet. Efter uträttat arbete foro de til skjepen; men när de skulle bryta up sina matwistor, sade alla at aldrig hade något bröd så jämnilla blifwit tilwärkat, och at de woro därföre straffwärde. Ragnar frågade altså efter, hwarest de hade denna maten tillagat? De swarade sig hafwa sett en så wän kwinna, at de ej kunnat taga sin syssla i ackt, och mente, at ingen skulle wara fägre i werlden än hon. Nu som de så mycket berättade om hennes fägring, sade Ragnar, at hon ändå ej måtte wara så jämnskjön som Thora hade warit; men de påstodo at hon ej wore mindre skjön; Altdärföre sade Ragnar: nu wil jag sända de männen bort, som gjörliga kunna se, om det så är, som j hafwen fråsagt; i annor händelse lären j tilbringa eder et stort straff och hämnd. Til denna fagra mön blefwo altså några männ skickade, men som de för motwäder ej kunde sama dag fara dit, ty sade Ragnar til sändemännen: om j tycken denna unga mön wara så skjön, som oß är sagt, då beden henne fara til mig, ty jag wil henne finna, och åstundar så at hon warder minn. Hwarken wil jag at hon skal wara klädd eller oklädd, hwarken mätt eller omätt; ej skal hon fara ensamen, doch intet fölgje hafwa af någon menniskia. De foro nu bort til des de kommo til gården, och efter granneligt åskådande, tyktes dem Kraka wara så wän, at de höl-

lo

urere. Penso deinde qualitercunque absoluto, ad naves pergunt; dum vero in eo essent, ut panes depromerent, ab omnibus laboris accusantur improbi, digni eapropter habiti, qui pœnas luerent certissimas. Ragnarus inter hæc quærere, ubinam panes confecissent? Illi oculis suis, respondent, oblatam virginem admodum speciosam, quæ invitis negligentiam induxisset, siquidem formæ elegantia omnes alias longe superasset. Sed Ragnarus nil arguto illo, quo collaudabatur, verborum ambitu persuasus, pro certo confirmabat, quod Thora eandem venustate omnimoda superaverit; cumque illi nihilosecius urgerent, nullam prorsus intercedere dissimilitudinem, curabo, inquit, fidos ablegari viros, qui in integritatem narrationis vestræ inquirant, nullus dubitans, quin iidem pœnas a vobis repetierint gravissimas. Mittebantur idcirco, qui tantopere laudatæ virginis faciem conciperent, sed quia adversa ejusdem diei tempestate impediebantur, postridie abituri a Ragnaro monebantur, ut si talem, qualis ceteris visa, judicaverint, rogarent, ut se ejus cupientissimum inviseret; & quidem vestita, nec tamen vestita, cibata, nec cibata, sola, attamen non absque socio. Legati haud morati villam adeunt, totique in ejus defixi obtutu, liquido animadvertunt, alias virgines ad ipsam ne quidem comparandas esse. Illa

acce-

ad þeir hugdu ongva adra jafnvæna. Nu ſeigia þeir ord herra ſins, og ſvo hvorſu Kongur hafde mælt, og hve hun ſkylde buaſt, enn Grima þotti ongvann veg meiga ſo vera, og kvadſt vita ad ſa Kongur munde ej vitur. Kraka ſvarar, þvi mun hann ſo mælt hafa, ad ſo mun vera meiga, ef vier ſkilium eptir þvi ſem hann ætlar til, enn viſt ma eg ej i ydar ferd vera þennan dag, enn eg mun koma ſnemma a morgun til ydar ſkipa. Nu foru þeir i burtu, og ſogdu Ragnare ſo buit, ad hun munde koma til fundar þeirra, og nu er hun heima þa nott. Enn um morguninn ſnemma ſeigir Kraka kalle, ad þa munde hun fara a fund Ragnars, enn þo mun eg verda ad breita bunade minum nockud. Þu att *urrida net*, og mun eg þad vefia ad mier, enn þar utann læt eg falla har mitt, og mun eg þa hvorge ber, enn eg mun bergia a einum *lauk*, og er þad litill matur, enn þo ma þad kenna ad eg hefe bergt, og eg mun lata fylgia mier *hund* þinn, og fer eg þa ej einſomul, enn þo fylgir mier einginn madur. Og er kall heirir hennar fyrirætlan, þikir honum hun mikid vidhafa. Og er Kraka er buenn, fer hun ſleidar ſinnar, þar til er hun kemur til ſkipa, og var fogur til ſindar, og har hennar var biart ſem a gull ſægi. Nu kallar Ragnar a hana, og ſpyr hvor hun være, eda kvorn hun villde finna. Hun ſvarar og kvad viſu,

þore

ſo före ingen hennes like kunna finnas. Där efter berättade de ſin Herres tal / och huru han wille at hon ſkulle wara bonadet. Kraka efterſinnade hwad Kongen hade ſagt / och huru hon ſkulle ſig tillaga; men för Grima föll denna åtbörd aldeles ogjörlig / och ſade ſig förſtå / at denna Kongen ej wore klok. Kraka ſwarade: ſå har han talt / at det måſte ſkje / om jag eljeſt förſtår det rätt ſom han menar; men ingalunda far jag med eder i dag / utan wil i mårgon bittida komma til edra ſkjep. De foro då bort / och ſade för Ragnar ſig ſå hafwa beſtällt / at hon mände komma til dem / ſedan hon bliſwit hemma den natten. Bittida om morgonen talar Kraka til gubben ſåledes: nu ſkal jag fara til Ragnar / och måſte något ombyta min klädebonad; du äger ju ett fiſkenät / det wil jag weſwa om mig / ſamt där utan om låta falla mit hår / och mån jag då ingenſtädes wara baar; jag ſkal där hos ſmaka en lök / ſom wäl är en ringa mat / doch kan mann där af märka mig ſmakat något; kunnande jämwäl din hund fölgja mig / ſå far jag då ej enſam / likwäl utan något menniſkjo-fölgie. Då gubben hört hennes upſåt / tyckes honom det wara mycket tiltagit. När nu Kraka war färdig / for hon ſin led til ſkjepen / och ſyntes wara nog fager / warande hennes hår ſå klara ſom gull. Ragnar ropar då på henne och frågar: ho är du / och hwem wil du finna? Hon ſwarar med en wiſa:

Dit

accepta ſalutatione regis, nec non mandato, de ludicro quo incederet habitu, ſingula verba intento penſitat animo, quo melius ad nutum ejus ſe componeret. Sed vero Grima iſta pro nugis habens, regem mente motum arbitrabatur. Contra Kraka affirmare, eum utique ea mandaſſe, quæ poſſibilia eſſent, modo datum ſibi mentem ejus probe aſſequi; Legatos tamen fruſtra ſe comitem eo præſtolari die, affuturam nihilominus crederent craſtino diluculo. Abeunt ergo, regique ſuo acceſſum ejus denuntiant. Ipſa deinceps illa tranſacta nocte, primo mane ſenem adit, referens ſe mox Ragnarum inviſuram, ideoque cum habitum ſuum nonnihil immutare deberet, orare, ut reti piſcatorio ſe involvi permittat, quod tamen coma ſua tegere vellet, ne prorſus nuda appareret; allium præterea ſibi guſtandum daret, ciborum quidem genus contemnendum, ſed quod ſe non omnino jejunam proderet; canem etiam ſibi pediſſeqvum concederet, ne ſola eſſet, absque tamen humano comitatu. Hoc decretum puellæ ſenex mirabundus auſcultabat; illa vero ubi primum ſe apparaſſet, iter maturat ſuum, donec ad naves deveniret. Ut pulchellam & comam auri inſtar ſplendentem videt Ragnarus, illico eam inclamat & nomen rogat, quemque vellet inventum? Reſpondit vero hoc ex tempore fuſo carmine:

Man-

þore eg ej bod briota,
Er badud mig geima,
Nie Ræſer rond riuſa
Ragnar vid þig.
Margt er mier i ſinne,
Mitt er bert horund eigi,
Fylge hefe eg fullgott,
Fer eg --- ann mino.

Nu ſender hann menn a mote henne, og lætur fylgia henne a ſkip ſin, enn hun kvadſt ej fara vilja, nema henne ſieu grid gefinn og forunaut hennar. Nu er henne fylgt a kongs ſkip, og er hun kemur ſo nær, ſeiliſt hann a mote henne, enn hundurinn beit i hond honum. þeir menn Ragnars hlaupa til og drepa hundinn, og reka bogaſtreing ad halſe honum, og fieck hann af þvi ſin bana, og er ej betur gridum vid hana halldid enn ſo. Nu leidir Ragnar hana i lypting hiä ſier, og hialar vid hana, og var honum vel i ſkapi vid hana, og var blidur vid hana, og kvad viſu,

Orvende viſt ef væri,
Vordur fodur jardar,
Mætur a milldre Snotu
A mier taka hondum.

Hun kvad,

Vammlauſa ſkalltu *Viſer*,
Ef villtu gridum þirma,
Heim hofum Hilmir ſottann,
Hedann mig fara latid.

Dit bod jag ej torde
Bryta / ſom du mig gjöma bad /
Mindre dig Herre motſtånd giöra.
Margt år mig i ſinne /
Min lekam ej baar år /
Och fullgott följe har jag /
Far och ej med toma magan.

Han ſkickar då några månn henne til mötes / och låter ledſaga henne på ſit ſkjep; doch ſom hon ſade ſig ej wilja fara / om icke hon med ſit följe finge en fredig fart / ty wart hon efter gifwit låf / ledſagad på Kongsſkjepet. Och når hon kom ſå nåra / råkte han ſina hand til henne / men hunden bet i det ſamma hans hand. Då löpte Ragnars månn fram och dråpte hunden / ſlogo ſedan en bogaſtrång om hans hals / ſå at han dår igenom feck ſin bana; och wart ſåledes den utfåſtade fredigheten ej båtre hållen. Hon leddes doch af Ragnar in i kajutan / och ſedan han ſpråkat med henne / ſamt wiſat med blidhet ſit wålbehag för henne / kwad han ena wiſa:

Ganſka wål du giorde /
Wålduge werldens fader (Oden.)
Om den milda Snutan (jungfrun)
Mig nu omfamnade.

Hon kwad emot:

Skam ware dig Wiſer (Herre)
Om du gifwen frid ej gillar.
Hemſökt hafwer jag Kongen /
Hådan han mig fara låte.

V. CAP.   5. Cap.

Mandatum tuum, Ragnare, mihi de acceſſu maturando datum, temerare non auſa ſum, certe illicitum duxi tanto reſiſtere Domino. Hinc magnopere curavi, ne omnino nuda, nec absque comitatu, neque prorſus jejuna te adirem.

Viros eapropter quosdam emiſit, qui eam ad navem deducerent; ſed venturam ſeſe negabat, ni ſecuritati ſuæ & comitis prius conſultum vellet. Deinceps in navem regiam recipitur; aſt dum Ragnarus eam apprehendere vellet, canis manum ei admordet, qui tamen mox a ſatellitibus collum ejus nervo aſtringentibus, internecioni datur ſubitæ, nec ſanctius ſecuritati cautum fuit promiſſæ. Tandem a Ragnaro, eam in ſuperiorem navis partem ducente, blandis compellatur verbis, qui etiam ſocietate ejus admodum delectatus, amorem ſuum hoc teſtatum voluit carmine:

Solamen tantum non inexpectatum mihi adtuleris, O maxime univerſi hujus Pater (Odine) *ſi blandula hæc & pulchella, dextras amicas mecum jungere velit.* Ipſa contra:

Næ tu, Rex, damnum promerueris, ſi datam mihi fidem fallere ſuſtineas. Rege enim ſalutato, par eſt, ut idem me domum dimittat.

V. CAP.
Ragnar fær Aslaugar.

NU seigir hann ad honum list vel a hana, og ætlar vist ad hun skule med honum fara. Hun kvad so ej vera meiga, þa kvadst hann vilja ad hun væri þar a skipe um nottina. Hun seigir, ad ej skal þad vera fyrr enn hann kemur heim ur þeire ferd er hann hafdë ætlad, og ma þa vera ad sinist yþur annad. þa kallar Ragnar a *fiehyrder* sinn, og bad taka serk þann, er þora hafde att, og var allur gullsaumadur, og færa sier. þa bidur Ragnar Kraku;

Kantu a þa lund,
Villtu þennann þiggia,
Er þora Hiortur atte,
Serk vid silfur ofmerktann;
Soma allvell þier klædi,
Foru hendur hvitar
Hennar um þessar gerfar,
Su var Budlungi bragna
Blidum þeck til dauda.

Kraka kvad i mote;

þore eg ej þann þiggia,
Er þora Hiortur atte,
Serk vid silfur ofmerktann,
Söma ej tyg mier klæde,
þvi em eg Kraka kollud,
I kolsvortum vodum,
Ad eg hefe griot ofgeingid
Og geitur med sia reknar.

Vil

5. Cap.
Ragnar får Aslöga.

HAn berättar där efter / at hon behagade honom wäl / och skulle hon wißerliga med honom fara ; men hon sade / så ei kunna skje. Han påstod / at hon då måtte blifwa kwar på skiepet öfwer natten ; Men hon nekade jämwäl det böra skje / förr än han kome ur sin tilämnade färd / och må då hända / sade hon / at dig tyckes något annat. Då ropade Ragnar på sin Skattmästare / och befalte honom at taga fram den öfwer alt gullsömade kjortelen / som Thora hade ägt / samt föra honom til sig ; Sedan böd Ragnar den åt Kraka med deßa orden:

Förstår du dig härå?
Wildu denna silfkjortel hafwa /
Som Thora Hjort ätte?
Kläder dig allwäl anstå.
Lekt hafwa hennes händer
Hwita / å konststycket detta /
Hon war mig Kongssöners Herre /
Med blidhet täck til döden.

Men Kraka kwad emot:

Jag törs säkert ej taga
Så silfwermärckte kläder
Som Thora Hjort ätte /
Min höfwa de ej äro ;
Ty jag wist kallas Kraka /
At i wadmal kålswarta /
Jag å stenar ofta gått /
Wid stranden gjetter drifwit.

Och

CAP. V.
Ragnarus Aslaugam in conjugem ducit.

REtulit porro Ragnarus, flagrantem in pectore amorem efflagitare, ut Kraka secum duceretur domum. Illa abnuente, enixe oravit, vellet saltem ibi pernoctare; sed vero & hoc eo usque detrectavit, donec expeditionem quam sibi proposuerat, absolvisset; tum enim reduci aliam forte fore animi sententiam. Ragnarus ergo thesaurario advocato, jubet ut vestem Phrygii operis a Thora olim gestatam produceret. Hanc Kraka induendam obtulit his verbis:

Si quid in te est ingenii, hanc modo accipe vestem argento intextam, quam Thora Hiortia possedit. Vestes te admodum decent. Per hæc opera manus ejus candidæ sæpe errarunt, ipsa mihi herorum principi jucundissima usque ad ultima fata.

Illa pariter metrice respondit:

Religio mihi est, vestem illam Phrygii operis acceptare, quæ in possessione Thoræ Hiortiæ fuit. Ejusmodi vestitus amictu indigna sum, Cornix quippe vocor, in panno nigerrimo, quod sabulis adsueverim percursitandis, caprasque ad littora egerim.

Frustra

Vil eg viſt ej taka vid ſerknum ſeigir hun, vil eg og ej *ſkarti* buaſt medann eg er hia kalle, kan vera ydyr litiſt betur a mig, ef eg byſt betur, og vill eg nu heim fara. Enn þa mattu giora menn eptir mier ef þier er ſamt i hug, og vilir þa ad eg fare med þier. Ragnar ſvarar, ad ej mun hugur hans ſkiptaſt, og fer hun heim, enn þeir foru ſem þeir hofdu ætlad. Og er hann for aptur, kemur hann ſier i ena ſomu hofn ſem hann hefde fyrre haft, þa er Kraka kom til hans, og þad ſama kvolld ſender hann menn a fund hennar, og ſeigia ord Kongs ad hun fare nu *alfare*. Enn hun ſeigir ad hun mun ej fara fyrr enn um morguninn. Ris Kraka nu ſnemma upp og geingur til reckiu þeirra kalls og kellingar, og ſpyr hvort þaug vaki. þaug kvaduſt vaka, og ſpurdu hvad hun villde, enn hun ſagdi ad hun ætladi a braut, og vera þar ej leingur, enn eg veit, ad þid drapud Heimer foſtra minn, og a eg ongvum manne verr ad launa enn yckur, og fyrer þa ſok vil eg ej lata yckur illt giora, ad eg hefe leingi med yckur verid. Enn nu vil eg þad ummæla, ad hvor dagur ſie yckur odrum verre, er yfir yckur kemur, enn veſtur ſidaſti, og munum vier nu ſkilia. þa geingur hun leidar ſinnar til ſkipa, og er þar vel vid henne tekid. þennan aptan hinn ſama er menn ſkulu hvilaſt, þa ſeigir Ragnar ad hann vill ad þaug Kraka hvile bæde ſamann. Hun ſvarar,
ad

Och wil jag wiſſerliga / ſade hon / ej emottaga kjortelen / ty det anſtår mig ej med granlåt at prydas / medan jag wiſtas hos gubben; kan wara / at eder tyckes för mycket om mig / om jag ſkulle bätre höſſas; men nu wil jag hemfara / doch må du ſedan ſända männ efter mig / om du är af ſama hug / och wil at jag fare med dig. Ragnar ſwarade / at hans ſinne ej ſkulle ſkiftas / och for hon där på hem / men de andra dit de hade ſig ärnat. Då han nu for tilbaka / kom han i ſama hamn den han förr haft / då Kraka beſökte honom / och ſkickar han ſå några männ til henne / at berätta ſin hälſning / at hon nu ſkulle fara heman frå med allo. Hon ſwarade ſig ej wilja reſa förr än om morgonen; då ſtod hon bittida up / geck til gubbens ſamt käringens ſäng och frågade / om de wore wakna? De ſade / det ſå wara / och frågade hwad hon wille? Hon ſwarade ſig ärna at bortfara / och ej längre där wara; ty jag wet / ſade hon / at j dräpten min Foſterfader Heimer / och äger jag ingen menniſkia wärre at löna / än eder; wil doch ej låta eder något ondt tilfogas / därföre at jag ſå länge med eder warit. Men det allena önſkar jag / at hwar dag / ſom j lefwen / måtte warda eder wärre / doch den ſidſta aldrawärſt / hwar med wi nu mågom ſkiljas åt. Hon går där efter ſin led til ſkiepen och bliſwer där wäl emottagen. När folket ſama afton ſkulle fara til hwilo / ſäger Ragnar til Kraka / ſig wilja at de båda hwilade i ena ſäng; Men hon affſlog hans tilbod / och ſade ſig häl-
dre

Fruſtra quippe hoc ſibi offerri indumentum, ſiquidem quamdiu agreſte illud hoſpitium pateret, ornari nollet, verita, ne ſi ornatius incederet, Ragnarus amores ſuos nimis concupiſceret; jam itaque domum repetendam, haud tamen abnuere, quin poſtea per nuntios ſe e tuguriolo iſto abducendam curet, ſi modo tum eadem, quæ jam, fixa ei hæreret ſententia, itinerisque ſociam vellet. Ragnarus mentem ſe minime mutaturum ſpondens, domum eam dimittit, moxque iter expedit. Aſt in reditu, quem præſente Kraka reliquerat portum denuo ſubit, eademque veſpera ad Krakam miſit, qui ſuo nuntiarent nomine, ut ſolum verteret patrium. Illa autem negabat ſe prius venturam, quam proximo mane; tunc primo Eoo ſurgens, ad lectum properat alumnorum, numque vigilarent percontatur. Illis affirmantibus, & quid negotii eſſet requirentibus, denuntiat ſe abituram nec unquam redituram; ſibi quippe ſatis liquere, quod nutricium quondam ſuum Heimerum occidiſſent, adeoque ab hominum nemine graviores repetendas ducere pœnas, quam eis; quibus tamen jam diuturni hoſpitii cauſſa, nullam inferre vellet noxam, hoc nihiloſecius imprecari, ut indies aſperiora experirentur fata, peſſimaque ipſis eſſet poſtrema dies. Sic finem mutuæ impoſitum velle converſationi. Ad naves deinceps deveniens placide ſuſcipitur; quando autem eadem veſpera cubitum eundum eſſet, Ragnarus, ut uno ſecum requieſceret lecto, petiit. Negavit vero id fieri poſſe,

quin

ad ej mætte so vera; og vil eg ad þu drecker brudkaup til min, þa er þu kemur i rike þitt, og þikir mier þad min vinding sem þin, og ockar erfinga; ef vid eigum nockra. Hann veite henne sina bæn, og ferst þeim vel. Kemur Ragnar nu heim i land sitt, og er dirleg veitsla buinn i moti honum, og nu er strax druckid *fagnadarol* og brudkaup hans. Og en fyrsta aptan er þaug Ragnar koma i eina reckiu, vill hann eiga *hiuskaparfar* vid konu sina, enn hun byst undan, þvi ad eg seigi þier ad af mune bera nockot ef eg ræd eige, Ragnar kvadst ej trua mundu a þad, kvad ej frammvis kall og kellingu, hann spurde hvorsu leinge þad skylde vera. Þa kvad hun,

Skulum vid þriar þreja
Og þo samann liggia
Hvar nætur i hollu,
Adur vid *heilog God blotum.*
Þa mun mein a minu
Megi til oflong verda,
Helldur er tu bradur ad *byrja*
Þann er bein hefur einginn.

Og þo hun kvædi þetta, gaf Ragnar ad þvi ongvann gaum, og bra a sitt rad.

VI. CAP.

Fra Ragnars sonum:

NU lida stunder framm, og voru samfarir þeirra godar; og miklar aster. Svo kam ad Kraka kende sier sottar og vard liettare, og

dre wilja / at han först drucke brudkjöp til henne / då han kome hem i sit rike; tyckändes detta wara hederligt för dem båda / samt deras arfwingar / om de dem framdeles fingo. Denna hennes begjäran bifoll han / och geck resan lyckliga för dem. Ragnar kom nu hem i sit land / och blef et dyrligt gjästabod för honom tilagat / under hwilket mann strax drack hans fägne- eller hemkomeöl / samt bröllop. Ragnar wille wäl första afton / då de båda komo i ena säng / hafwa beblandelse med sina hustru; men hon drog sig undan och sade / at å fostret skulle något fel blifwa / om hon ej finge råda. Ragnar wille doch detta ej tro / utan sade at gubben och käringen därutinnan ej woro så framwisa; och frågade / huru länge detta skulle wara? Då kwad hon:

Wi skolom i tre nätter
Först kyska sammanligga /
I denna Kongssalen /
Sedan helga Gudar offra /
Eljest månn mitt foster
Där af få långligt meen.
Nog bråder är du at afla /
Den som utan ben skal wara.

Men Ragnar skjötte ej om hennes kwäde / och påyrkade likafult upsåtet.

6. Cap.

Om Ragnars söner.

NU lider tiden fram / och woro deras samfaror mägta goda samt kjärliga. Det kom sedan så wida / at Kraka kjände sig siuk; hon wart doch lättare och födde så

quin necesse esse, ut quam primum regnum repetierit suum, nuptiarum solennibus societas ejusmodi ineatur; hoc enim commune postulare decus, in liberos etiam, si qui futuri essent, redundaturum. Annuit æquo Ragnarus desiderio, ventoque postmodum vectus secundo, in patriam rediit, ubi splendido mox excipitur convivio, quod festiva pro felici reditu celebratum compotatione, in nuptias desinebat. Atqui primo vespere, quum thorum conscendissent genialem, illa expetitum a marito congressum aversabatur, dictitans defectu aliquo prolem laboraturam, ni suæ parere vellet voluntati. Ille fidem prorsus nullam se ejusmodi tribuere verbis; nutritios etenim ejus minus præsagos esse. Quæsita tandem quoto tempore hanc dilatam vellet copulam, respondit metro:

Tres noctes tecum in palatio, impenetrabili tamen pudicitia cohabitabo, postea sacris litabimus numinibus, secus proli diutinum allaturi vitium. Nimis enim festinas ad procreandum eum, qui ossibus carebit.

Attamen Rex nulla horum tactus cura, propositum persequi maluit.

CAP. VI.

De filiis Ragnari.

PRæterlabitur adeo tempus intimo conjugum amore ita fœcundum, ut Kraka partu levata filium pareret, qui lustrali tinctus aqua *Ivarus* nuncupabatur. Ca-

og fæddi eitt sveirnbarn, og var sveirninn *vatne ausinn*, og *næfn* gefin og kalladur *Ivar*. Enn sa sveirn var *bemlaus*, og sem briosk var þar sem bein skyllde vera. Og þa er hann var ungur, var han vexti so mikill, ad ongvir voru hans jafningiar, han var allra manna fridastur synum, og so vitur ad ej er vist hvort meiri *Spekingur* hefur verid enn hann. Þeim verdur enn fleiri barna ordid, annar son þeirra hiet *Biorn*, enn þridie *Hvitserkur*, enn fiorde *Rognvalldur*, þeir voru miklir menn og hiner fræknustu. Og þegar þeir mættu nockud adhafast, namu þeir allskonar idrotter, og voru miklir menn aller, og ener fræknustu. Og hvort sem þeir foru, liet Ifvar bera sig a staungum, þvi ad hann matti ej ganga, og skylldi hann hafa rad fyrer þeim, hvad sem þeir hofdust ad. Nu eru þeir Eyrikur og Agnar, syner Ragnar, miklir menn fyrer sier, so ad traut finnast þeirra jafningiar, og bua þo a herskipum hvort sumar, og eru agiæter af sinum hernade. Og er þad nu eirn dag, ad Ifvar rædir vid brædur sina Hvitserk og Biorn, hvorsu leingi so skal frammfara ad þeir skule heima sitia og leita sier ongvar frægdar. Enn þeir sogdu ad þeir skylldu hans radum frammfara, um þad sem annad. Nu vil eg, seigir Ifvar, ad vier bidium ad oss sieu feinginn skip og lid, svo ad þaug sieu vel skipud, og sidann vil eg ad vier oflum oss fiar og agiætis, ef svo vill upptakast. Og

så et swännbarn / hwilket blef med watn beständt / och där på namngifwit / samt Ifwar kallat. Men denna pilt war benlöser / ty i stället för där ben skulle wara / blef allenast brusk; därföre han och i sin ungdom wart så storwäxter / at inga funnos hans jämningar; warande doch där jämte af et ganska dägjeligt ansickte / samt af så gott förstånd / at man twiflat / om och större Spekinge / eller wisare man hafwer warit til ånn han. Yttermera wart dem flera barn ödit; den andra sonen het Björn / den tredje Hwitserk / och den fiärde Rognwalld / hwilka woro stora månn och mycket modiga. De lärde wid åhrens tilltagande allskiöns idrotter / så at de wordo rätt skickeliga och kiäcka. Men som Ifwar ej kunde gå / lät han båra sig på ena bår / och skulle han råda dem i hwad hälst de sig för händer togo. Ragnars söner Erik och Agnar / woro jämwäl trefliga månn / och nästan utan likar. De foro å herskjep hwar sommar / och wordo berömda af sin hernad. En dag talar Ifwar med sina bröder Hwitserk och Björn / frågande / huru länge det skulle framfara / at de suto hema och ej sökte någon heder? De swarade sig skola efterfölgja hans råd så i detta / som alt annat. Ty sade Ifwar: min wilje är / at wi anhållom om wäl utrustada skjep och mannskap / och farom så bort til at afla oß ägodelar samt läford / om så wil lyckas. Sedan de detta sin emillan beslutit / bedja de Ragnar at han gofwe dem skjep / samt wäl öfwat mannskap / som i hwarje påträngan- de

Caruit vero is ossibus, cartilagine tantummodo vices eorum implente. Hinc adhuc juveni tanta corporis moles, ut omnes superaret æquales. Facies perquam insignis, par sapientia, qua quin æmulos superaverit omnes, vix dubio fuit locus. Filios etiam plures procrearunt, alterum *Biornum*, tertium *Hvitserkum*, quartum *Rognvaldum*, qui ut primum per ætatem licuit, variis imbuebantur artibus; magni præterea omnes, & robore præstantes. Quoquovorsum autem se conferrent, Ivarus lectica gestandus erat, cum pedibus incedere nequiret; ejus autem consilio ac imperio ceteri, quascunque gesturi res, tenebantur. Horum consanguinei *Ericus* & *Agnarus*, magna interea inclarescebant fortitudinis fama, & aliis superiores habebantur, cum qualibet æstate, æquora armata lacesserent classe, honores sibi inde comparantes latos. Hinc Ivarus horum in æmulationem accensus, fratres suos Hvitserkum & Biornum percontatur, quamdiu ipsi intra patrios delitescere vellent lares, famæ expertes æmulæ? Illis tum hæc, ceu alia, ejus submittentibus arbitrio, auctor fuit, ut patrem adirent, navesque poscerent, militibus & reliquo apparatu quam instructissimas, quibus deinceps opes sibi & laudem, modo fortuna afforet propitia, acquirere possent. In hoc postquam invicem consensissent, unanimi etiam prece mox patrem sollicitant, vellet illis classem dare, militibus ornatam probatis & violentia adsuetis. Ille facilem se voto eorum dedit; adornato itaque excercitu, patriæ valedixerunt, palmam ab omnibus, quibuscum congredi

Og er þeir hofdu þetta radid med sier, seigia þeir Ragnari, ad þeir vilia ad hann fae sier skip og lid þad sem reynt sie, og buid fyrer alls saker ad hardfeinge. Og þetta giorir hann eptir þvi sem þeir beidu. Og nu er þetta lid er buid, fara þeir ur lande, enn þar sem þeir berjast vid menn, fa þeir jafnann meiri hlut, og bætist þeim nu mikid lid og fie. Nu seigir Ifvar, ad hann vill ad þeir hallde þar til er meira ofurefle er fyrer, og reyndi so sinn hraustleik, og spyrja þeir hvar hann visse þess von. Og nu nefnir hann eirn stad ei heitir *Hvitabær*, enn þar hefur verit *blot*, og margir hafa til leitad ad vinna, og hafa ongvir sigrad. Ragnar hafdi þar komid og vard fra ad hverfa, og fieck ej adgiort. Hvort er þar lid svo mikid, seigia þeir, og svo hardfeingt, eda eru þar onnur torvelldi. Ifvar svarar, ad bædi var fiolmenni mikid og *blotstadur* mikill, og þad hafdi ollum fyrer komid, og ongvar hefdu stadist. Nu mæla þeir ad hann skyllde fyrir rada, hvort þeir skylldu þangad hallda edur ej. Eg seigir hann, vill hætta a hvort meira ma þeim hardfeinge eda blodskapur landsmanna.

Da mål wore oförtrutit. Han gjorde efter deras begjäran / och då mannskapet war tilredo / foro de ur landet / bekommande wid sina träffningar mot fienderna altjämt öfwerhanden / med förmering så af folk som ågodelar. Ifwar sade nu sig wilja / at de hölle dit / hwarest mera motstånd och öfwermagt wankade / så at man kunde röna sin raskhet. De sporde altså hwart ut han wål wiste sådant skulle kunna årnås? Han nämner en stad / som het Hwitaby / dårest mann idkat stort offrande / och hade många sökt dit / til at honom öfwerwinna / men ingen seger fått; hafwande jämwål Ragnar dit komit / men måst med oförrättada saker gå dår frå. Besättningen måtte då / sade de / anten warit förmycken och tapper / eller och åro dår andra swårigheter. Ifwar swarade: både är folket myckel och offerstållet stort / hwilket komit alla om lifwet / så at ingen kunnat ståbi. De sade / at han måtte råda / om de skulle dit fara eller ej. Han wille altså at mann skulle försöka / anten besättningens tapperhet / eller landsmännens blodoffer mera til saken gjorde.

VII. CAP.

Ragnars syner vinna Hvitabæ, og þar fellur brodur þeirra Rognvalldur.

NU hallda þeir þangad, og er þeir komu þar i land, buast þeir til uppganga, og nu þikir þeim þurfa ad lidid giæti sumt skipanna, enn Rognvalldur brodur þeirra var þa ungar, ad þeim þotte hann ej tilfær

7. CAP.

Ragnars söner öfwerwinna Hwitaby / och dår faller deras broder Rognwald

NU hålla de dit / och wid ankomsten til lands / laga de sig til upgång / men finna imedlertid rådeligt / at något mannskap wacktade skjepen. De förordnade dår til brodren Rognwald / jämte en del af mannskapet / emedan han för sin ungdom skul

gredi contigit reportantes; copiis insuper aucti & opibus. Jam vero Ivarus, operæ magis pretium fore duxit, si eo tenderent, ubi cum majori adversariorum potentia luctari possent, fortitudinis suæ cotem sic citius acuturi. Requirentibus ejusmodi virium experiundarum occasionem, retulit, urbem quandam *Hvitabæ* dictam, hanc eis subministraturam, cujus utpote cives, suis sacrificiis omnes quotquot eam expugnare conati erant, semper retudissent, quin & ipsum Ragnarum re infecta ejus obsidionem solvisse. Quæsiverunt denuo fratres, utrum civium obstitisset multitudo & strenuitas, an vero demum aliæ difficultates? Respondit Ivarus, cives, præter immensas copias, hoc nefandis suis sacris effecisse, ut omnes internecioni dati fuerint, nec quisquam adversariorum eis resistere potuerit. Cumque adeo illi, ejus voluntati etiam hanc subjectam vellent expeditionem, Ivarus nil impedire dixit, quo minus experiantur, civium ne fortitudo, an sacrificia plus effecissent.

CAP. VII.

Ragnari filii, amisso fratre Rognvalldo, Hvitabæam expugnant.

ILluc ergo naves appellunt, ubi autem in continentem descendendum erat, e re fore ducunt, parti cuidam excercitus, quæ classi custodiendæ sufficeret, Rognvalldum præficere juvenem, quippe non tantæ adhucdum, quantam ipsi sub-

fær vera i ſo mikillri mannraun, ſem þeim þotte liklegt ad vera munde, og lata hann giæta ſkipa med ſumu lide. Enn adur þeir foru fra ſkipum, ſeigir Ifar ad þeir borgarmenn eigi *naut* tva, og ero *kvigindi*, og menn hofdu þvi frahorfid ad ej matti ſtandaſt lat þeira og trollſkap. þa mælte Ifvar, verdid vid ſem beſt þott ydur biode nockurn otta, þvi ej mun trauſt vera. Nu fylkia þeir lide ſinu, og er þeir *nalgaſt* borgina, verda þeir varir vid, er byggia ſtadinn, taka nu til ad leiſa ut nautinn, þaug er þer *trúdu* a. Og er kvigindinn eru laus latinn, hlaupa þaug hart og lata illa. Nu ſier Ifvar þetta, þar ſem hann er borinn a ſkillde, og bidur ad fa ſier boga, og ſo er giort. Nu ſkytur hann þeſse enu illu kynge og kvigindid, ſo ad hvoru tveggiu feingu bana, og voru nu af hendi leyſt þeſse enu illu kjynge, og ſa ofridur er monnum þotte meſtur otte ad. Nu tekur Rognvalldur til orda a ſkipunum, og mælte vid lid ſitt, ad þeir menn væri *ſælir*, er ſlika ſkiemtan ſkylldu hafa, ſem þeir brædur hans hefdi, og geingur þeim ej annad til, er eg ſkylldi eptir vera, enn þeir einir vilja hafa virding af. Nu ſkulum vier ganga upp giorvaller, og nu giora þeir ſvo, og þa er þeir koma eptir lidinu, geingur Rognvalldur hart framm i bardaganum, og likur ſo ad hann fellur. þeir brædur komaſt nu i borgina, og tokſt nu bardagi ad nyu, og likur ſo ad borgarmenn komaſt a flotta, enn þeir reka flottann. Og er þeir koma aptur til borgarinnar kvad Biorn viſu þeſsa;

ſkull ej beſans wara tjenlig i ſå ſtor mannarön / den de ſiälfwa wäntade. Men förr än de fara af ſkjepen / berättar Iſwar / at folket i borgen hade twänne kwigenöt / för hwilkas ſkräl och trollſkap ingen tilförende mägtat ſtånda / utan måſt gifwa ſig til rygga. Han bad dem doch wärja ſig ſom bäſt / ſkjönt dem någon ſkräck anſatte / ty ſådant hade ingen fara med ſig. De upſtälla altſå ſit mannſkap i ordning / och wid nalkandet til bärgen / bliſwa bärgmännen dem warſe / och begynna dy til at löſa ut nöten på hwilka de trodde. Och när deßa kwigor bleſwo lösgiorda / löpte de hårt fram med ilakt läte. Detta ſer Iſwar där han bars på ſkjöldar / och beder at mann måtte få honom en boge. Den feck han / och ſkjuter därpå deße bägge elaka trollnöten til döds / bliſwande de ſåledes frie deße trollen / och den där af måſt befarade ofreden ſamt fruckan. Imedlertid tog Rognwalld til orda / där han war på ſkjepen / och talte wid ſit mannſkap / at de männ wore ſälla / hwilka ſlik ſkjämtan måtte hafwa ſom nu hans bröder; ſägiande det endaſt warit orſaken at han ſkulle bliſwa kwar / at de allena wille hafwa berömet; mann ſkulle fördenſkull af egit wälde gå dit up. De giorde ſå / och efter ankomſten til mannſkapet / går Ragnwalld i ſtriden hårt fram / men det lyckade ſå / at han där föll. De andra bröderne inrymde ſedan borgen / och wart därigienom å nyo en hård ſtrid / ſom doch där med endades / at borgarmännen togo flyckten / och bleſwo af de andra efterjagade. Wid återkomſten til borgen / kwad Björn denna wiſan:

Med

Upſubirent, difficultati maturum. Sic cuſtode relicto, Ivarus exſcenſionem facturus denuntiat, cives quidem duas omnino habere juvencas boves, quarum boatu adverſarii in triſtem conjecti fuiſſent fugam, alacribus tamen animis metum illum propulſandum, brevi utpote periturum. Itum adeo ordinata ad urbem acie, quam ubi cives animadvertunt, momento boves, cultu proſecutas religioſo, ſolvunt, quæ adeo clauſtris eductæ; mugitu & curſu in oppoſitos ruebant præcipiti. Cum Ivarus clypeis goſtatus eas videbat, arcum ſibi adferri jubet, moxque jaculis nervo impulſis, monſtroſam hanc bigam inferis conſecrat, & milites ſuos metu liberat ulreriori. Interea Rognvaldus navium cuſtos, ſuos affatur, beatos prædicans fratres, quibus ejusmodi ludicris intereſſe contigit rebus; eos autem nullam ob cauſſam aliam ſe claſſis cuſtodiæ mancipaſſe, quam ut ſibi ſolis omnem vindicare vellent gloriam certaminis; proinde ſvadere, ut propria auctoritate in eandem cum eis deſcendant arenam. Animis inde concordibus exercitui ſe immiſcent reliquo; aſt poſtquam Rognvaldus diu inter confertiſſimos, inſigni cum fortitudine pugnaſſet, tandem infeſtis opprimitur armis. Fratres nihiloſecius, mænibus ſuperatis, eo ſucceſſu pugnæ denuo incubuerunt, qui & civibus fugam injecit, & ipſis pulchram eos inſectandi occaſionem præbuit. In reditu, Biornus hujusmodi modulatus eſt carmen:

Cla-

Upprendum vier i ope,
Vor bitu meir enn þeirra,
Satt vil eg til þeſs ſeigia,
Sverd i Gnypafirde,
Knatte hver er villdi,
Fyrer Hvitbæ utann,
Nie ſitt ſpari ſveinar,
Sverd mansbani verda.

þeir taka allt lauſa fie, enn brenna hvort hus i borginne, og briota alla borgarvegge, og nu hallda þeir ſkipum ſinum þadann.

VIII. CAP.

Ferd Ragnars til Svia Rikis.

EIſteirn hefur Kongur heitid er riede fyrer *Sviþiod*, hann var kvongadur og atte eina dotter, ſu hiet *Ingibiorg*, hun var allra kvenna friduſt, og vænſt ſynum. Eiſteirn Kongur var rikur og fiolmennur, illgiarn, og þo vitur. Hann hafde adſetur ad *Uppſolum*, og var *blotmadur* mikill, og a Uppſolum voru blot ſo mikill i þann tima, ad hvorgi hafa verid þvilik a nordurlondum. þeir hofdu atrunad a eirnri *ku*, og kolludu þeir hana *Sibyliu*, Hun var ſvo miog blotinn, ad menn mattu ej ſtandaſt blot hennar, og þvi var Kongur vanur, þa er hers var von, ad þeſse kyr en ſama var fyrer fylkingum, og ſvo mikill diofulsſkapur fylgdi henne, ad ovinir hans urdu ſvo ærir þegar þeir heirdu til hennar, ad þeir borduſt ſialfer, og gadu ſin eige, og fyrer þa ſok var

Med rop wi upråndom
Ur Snipa fiärden/
Utan för Hwitaby.
Det wil jag i sanning säga/
Hwar lekte som han wille/
Wåra swärd beto mera än deras/
Ty swänner ej sparde/
Sina swärd mansbane warda.

Sedan taga de bort all lös ägendom, brännaup hwart hus i bärgen/ och nederbryta hela borgwäggen/ hållande sedan dädan med sina skjep.

8. CAP.

Ragnars färd til Swerige.

DEn tiden rådde öfwer Swerige en Kong wid namn Östen; han war gifter och ägde ena dotter benämnd Ingeborg/ som war mycket skjön och wän. Kong Östen war mägtig/ folkrik och illgirig/ doch kloker/ hafwande sit hufwudsäte i Upsala. Där hos war han en stor blodoffrare/ samt i hans tid i Upsala et så idkesamt offrande/ at ingestädes i Nordlanden hafwer deß like funnits. De trodde på ena ko/ och kallade henne Sibylia/ blifwande hon så mycket offrad/ at fiender ej mägtade för den orsaken något motstånd giöra. Hwar af hände/ at Kongen plägade/ då någon fientlig her war förhanden/ ställa denna kon fram för tropparna; hälst som en sådan diäfwulskap henne följde/ at hans fiänder wid första hörandet af hennes råmande/ blefwe så förwillade/ at de siälfwa inbördes sloges/ och gos-

Clamore excurrebamus e ſinu Gnipenſi, urbi Hvitabæ adſito. Hoc certo dixerim, quemvis ad arbitrium armis luſiſſe, nosq; mucronibus multo acutioribus hoſtium trajeciſſe pectora; qvum commilitones nulli parſerint labori, quo poſſent enſes ſcelerato ſatiare ſanguine.

Inde bona quæcunque mobilia diripuerunt, ædibus autem & mænibus incendio & ruina deletis, claſſem aliorſum convertere viſum.

CAP. VIII.

Iter Ragnari in Svethiam.

EA ætate *Eyſtenus* regio titulo & poteſtate Suethiæ præfuit, cui filia *Ingeborga*, decore & pulchritudine maxime conſpicua. Ipſe etiam opibus abundabat & ſtipatoribus; natura quidem ferox, cetera ſatis ſapiens. Reſidebat *Upſalis* multo idolorum cultu celebris; Upſalenſes enim eo tempore ſupra alias gentes ſacrificiorum ſuperſtitione inclareſcere meruerunt. Singilatim *vaccam* quandam adorabant, ipſis *Sibyliam* nuncupatam, quæ tam aſſiduis oblationibus efferata erat, ut nemo furiis ejus reſiſtere potuerit. Hinc regi mos, eandem quam primum bellicus advolaſſet rumor, ante aciem collocare. Cumulata nimirum exſecrandis ſacrificulorum victimis, omnes Eyſteni adverſarios, monſtroſo mugitu ad inſaniam redactos, & propriæ ſalutis prodigos, in mutuas ruere cædes

var oherſkatt a Sviþiod, ad menn treyſtuſt ej a ſlikt ofurefle ad etia. Eiſteirn Kongur atte vingott vid marga menn og hofdingia, og er þad ſagt ad i þann tima var vingott med þeim Eiſteini Kongi og Ragnar, og þeir voru þvi vanir ad ſitt ſumar ſkylldi ſækia veitſlu hvor þeirra til annars. Nu kemur ad þvi ad Ragnar ſkall ſækia veitſlu til Eiſteins Kongs, og er hann kom til veitſlunnar var honum fagnad, og kine hans. Og þa er þeir þrecka en firſta aptan, lætur Kongur dottur ſina bera ſier og Ragnari, og þad mæltu menn Ragnars med ſier, ad einginn væri annar til, enn hann bædi dottur Eyſteins Kongs, enn hann ætte ej leingur kalls dottur. Nu verdur til eirn hans manna, ad tia þetta fyrer honum, og þvi lykur ſo, ad honum var heitid konunne, og ſkyldi hun þo *ſitia i feſtum* miog leinge. Enn þa er þeirri veitſlu var lokid, byſt Ragnar heim og ferſt honum vel, og er ej ſagt af ferd hans fyrr enn hann a ſkamt til borgarinnar, og liggur leid hans vid ſkog eirn. þeir koma i eitt riodur er var i ſkoginum, þa liet Ragnar nema ſtadar lid ſitt, og kvaddi ſier liods, og bad þa nu alla er verid hofdu i hans ferd til Sviþiodar, ad einginn ſkylldi ſeigia hanns fyrerætlan, er ſtofnud var um rada hag vid dottur Eyſteins Kongs. Nu legger hann ſvo rikt vid þetta, ad ef ſa er nockur ad um þetta gete, ad hann ſkal ongvo fyrer tina nema lifinu. Enn nu er han hafdi talad ſlikt, for

goſwo ingen ackt på hwarandra. Blef altſå Swerige dymedels befredat från herjande, at ingen wågade ſig til at en ſlik trollemagt upeggia. Denna Kong Öſten hade wänſkap med många männ ſamt höfdingar, och war då jämwäl et gott förtroende millan honom och Ragnar, ſå at de woro wana at hwar ſin ſommar bereda för hwar andra gjäſtabod. Händer nu ſå, at Ragnar bör gjäſta Kong Öſten, och wid framkomſten wart han med ſin ſlägt wäl fägnad. När de förſta aftonen druckko, låt Kongen ſina dotter båra dricka åt ſig och Ragnar, hwar medels Ragnars männ komo at tala ſin emellan, at det faſt hederligare wore, om Ragnar friade til Kong Öſtens dotter, och hade ſå ej långre gubbens dotter. Detta kom ſå wida, at en af dem uptäckte ſådant för Ragnar, och wart enteliga detta af, at jungfrun honom förloſwades, doch ſå, at hon en lång tid ſkulle wara fäſtemö. När nu gjäſtabodet war endat, lagar Ragnar ſig hem, och lyckas honom wäl, warande om hans färd ej widare berättat, än at han et ſtycke wäg från borgen under reſan öfwer en ſkog, beſalte ſit mannſkap at ſtadna på en ſlät plan och gifwa ljud. Sedan böd han, at ingen, ſom warit med honom til Swerige, ſkulle uppenbara hwad han årnat och beſlutit om giftermålet med Kong Öſtens dotter; och det wid detta wite, at ehö ſådant ſade, ſkulle utan all ſkonsmål miſta lifwet. Då han detta talt, for han hem til borgen, och gladde ſig folckt myckeт öfwer hans återkomſt, ſå at mann ſtrax drack fägneöl emot honom. Men han ſåt

des coëgit. Regnum ideo ejus diu ab invaſionibus hoſtilibus immune fuit, quia nemo cum imperioſiſſimis ejusmodi viribus contendere auſus fuerat. Interceſſerat Eyſteno cum multis principibus viris magna amicitia, nec minor cum Ragnaro, qui proinde quavis æſtate alternis conviviis mutuam firmare ſoliti erant familiaritatem. Aderat forte jam tempus, quo Ragnarus feſtivæ commiſſationi, ab Eyſteno indictæ, intereſſe debebat. Hic adventantem cum familia bene excepit, primoque veſpere a filia ſibi & Ragnaro crateres exhiberi curavit. Interea comites Ragnari liberius invicem contendere, decori omnino ſuo futurum domino, ſi ruſtica repudiata filia, regiam hanc in conjugem aſſumere vellet. Itaque uno eorum hoc coram Ragnaro ſpecioſa exaggerente ſuada, ipſe mox rem eo deduxit, ut Eyſtenus in filiæ connubium conſentiret, quæ tamen tempore bene longo ſponſa maneret. Convivio tandem finito, Ragnarus domum ſe confert, nec de itinere ejus quidquam ante relatum, quam arci adpropinquaret regiæ. Tunc enim ſilvam tranſiturus, in planitie quadam comitatum ſuum conſiſtere juſſit, ſilentioque imperato, omnes ac ſingulos exantlati in Suetiam itineris conſortes prohibuit, ne cui quidquam de conjugio cum Regia filia ineundo proderent; pœnam capitis ei minitans præſentiſſimam, qui reus deprehenderetur. His dictis in urbem revertitur, omnes reduci congratulantur domino, eumque convivio excipiunt epibaterico. Vix autem

for hann heim til bærarins, og nu verda menn fegnir er han kemur aptur, og þa var druckid fagnadarol i mote honum. Og er hann kemur i hasæte, og hafdi setid ej leinge, adur Kraka kemur i hollina fyrer Ragnar, og sest i knie honum, og leggur hendur um hals honum, og spyr ad hvad sie tidinda. Enn hann kvad einginn kunna ad seigia, og er a leid kvolldid, taka menn til drykiu, og sidann fara menn til svefns, og komu þaug i eina reckiu Ragnar og Kraka. Spyr hun hann enn tidinda, enn hann kvadst einginn vita. Nu vill hun hiala marga hlute, enn hann kvadst vera sifiadur miog og *farmodur*. Nu mun eg seigia þier tidindi, seigir hun, ef þu villt mier einginn seigia. Hann spyr hvor þaug væru. þad kalla eg tidindi seigir hun, ef Kongi er heitid konu, en þo er sumra manna mal, ad hann eigi sier adra adur. Hvor seigr þier þetta, seigir Ragnar. Hallda skulu menn þiner life og limum, þvi ad einginn sagdi mier þinna manna, seigir hun, þier munud sia ad fuglar minir satu i turne hia ydur, þeir sogdu mier þesse tidindi, enn þess bid eg þig ad þu neytir ej radahags þessa sem ætlad er. Nu mun eg seigia þier, ad eg em Kongs dotter, enn ej kalls, og fadir minn var so agiætur madur, ad ej fans hans jafningi, enn min moder var allra kvenna fridust og vitrust, og hennar nafn mun uppe medann verolldin stendur. Nu spyr

såt ej långe i sit högsäte / förr än Kraka kom in i salen för honom / satte sig i hans knä / lade händerna om hans hals / och frågade efter tidender? Han sade sig inga kunna at berätta / och när kwällen led / begynte hans månn til at dricka / samt däreffter fara til sömns; kommande och då Ragnar samt Kraka at liggja i ena säng. Hon frågar då ännu efter tidender / men får swar / at han där af ej wiste; hon wille wäl sedan om mycket språka / doch förgäfwes / ty han föregaf sig wara trötter och mödder af resan. Nu må därföre jag / sade hon / sägja dig tidende / emedan dig ej lyster; och som han där efter sporde / ty sade hon: detta kallar jag tidende / om en Kong har fäſtat sig med ena kwinna / och doch några månn berätta / at han tilförende äger en annan. Ragnar frågade / ho har sådant för dig sagt? Hon swarade: behålla skola dina månn lifwet och lemmarna / ty ingen af dem har det mig uptäckt / utan må du weta / at mina fuglar såto då i et torn brede wid dig / och hafwa de sådant mig kungjort. Icke des mindre beder jag dig / at du ej wärkställer det ägtenskapet / som nu tilämnat är; ty jag wil nu uppenbara för dig / at jag är en Kongs- och ej någon gemen gubbes dotter / hafwandes min fader warit så berömlig mann / at hans jämninge icke warit funnen; modren där til med den skiönasta och witrasta bland alla kwinnor / så at hennes namn warar medan werlden står. Han frågade då / ho hennes fader warit / och om icke hon wore den fattige gubbens dotter / som

tem solium occupaverat, qvum Kraka in palatium ingressa, gremio ejus se insinuaret, colloque brachia injiciens quæreret, quid relatu dignum sibi nuntiare posset? Negavit ille novi quidquam sibi cognitum; hinc die ad occasum inclinante, postquam largior potatio aulicos ad somnum invitasset capiendum, Kraka a marito una jugalem thalamum conscendente, iterum percontatur, num tandem quæ contigissent nova sibi referre vellet? Regessit ille inscitiam ejusmodi rerum; itaque cum nec colloquis aliis, studio licet quæsitis, eum se dignari velle animadverteret, somni utpote caussatus desiderium, quod itineris molestiæ excitassent; ipsa in hunc modum exorsa, quandoquidem, inquit, mihi nil novi exponere velis, en idem a me facili opera præstitum. Illo tum in hoc inquirente, istud profecto respondit, novum judico auditu, si virgo ei desposata fuerit regi, cui tamen uxorem esse, plurimorum haud contemnenda testetur narratio. Quæsita ecquis talia ipsi narrasset? nihil est, inquit, cur comites tui sive vita, sive membris plectantur, cum nemo eorum mihi ista prodiderit; ipse ne, dum hæc fierent, vidisti aves meas in turri quadam juxta te sedisse? horum, mihi crede, beneficio, omnia cognovi. Rogo tamen ut ab indictis desistas nuptiis; ingenue quippe fateor me regii, neutiquam plebeji esse sanguinis, genitam utpote patre heroë incomparabili, matre virtutis & sapientiæ perennaturæ encomio nulli secunda. Tune, quæsivit Ragnarus, senis illius rustici & pauperis es filia, qui in Spangarhedia habitabat? Negavit illa sic esse, sed natam Sigurdo Fafnericida, atque

ſpyr hann hver fader hennar var, ef hun væri ej dotter þeſs fatæka kalls er a Spangarheydi var. Hun ſeigir ad hun væri dottur Sigurdar Fofnersbana, og Brynhilldar Budla dottur. þad þikir mier all oliklegt, ſeigir hann, ad þeirra dottir munde Kraka heita, eda þeirra barn mundi i þviliku fatæke uppvaxa, ſem a Spangarheyde var. þa ſvarar hun, ſaga er til þeſs, og nu ſeigir hun, og hefur þar upp ſoguna, ſem þaug hittuſt a fiallinu Sigurdur og Brynhilldur, og hun var byriud, og er Brynhilldur vard liettare, var mier nafn gefid, og var eg kollud Aſlaug, og nu ſagdi hun allt ſem farid hafde fra er þaug kall hittuſt. þa ſvarar Ragnar þeſſu mun eg vidbregda Aſlaugar orum er þu mæler. Hun ſvarar, þu veiſt ad eg em ej heil kona, og mun þad vera ſveinbarn ſem eg geing med, enn a þeim ſveine mun ſiaſt þad mark, ad ſo mun þikia ſem ormur liggi um auga ſveininum, og ef þetta geingur epter, bid eg þeſs, ad þu komir ej til Sviþiodar þeirrar tidar, ad þu faer dottur Eiſtens Kongs, enn eg vil ad ſa ſveirn heite epter fodur minum, ef i hans auga er þetta frægdarmerke, ſem eg ætla ad vera mune. Nu kemur ad þeirri ſtundu, ad hun kennir ſier ſottar og verdur liettare, og elur ſveinbarn. Nu toku þionuſtumenn ſveininn og ſindu henne, þa mælti hun ad bæra ſkyllde til Ragnars og lata hann ſia. Og er nu ſo giort ad ſa unge madur var borinn i hollina, og lagdur i ſkickiuſkaut Ragnars. Enn er hann ſier ſveininn, var hann ſpurdur hvad heita ſkylde. Hann kvad vyſu,

Si-

ſom bodde på Spangarhed? Mina Föråldrar, ſwarade hon, wore Sigurd Fafnisbanes, och Brynhildas Budla dotter. Han ſade, det tyckes mig aldeles olikligt, at deras dotter ſkall heta Kraka, och at deras barn bliſwit upfött i ſådan fattigdom, ſom på Spangarhedet war. Där om ſkal ſagan witna, ſwarade hon, och begynte ſå den ſama från Sigurds och Brynhildas ſamankomſt på fiället, då hon blef aflad, ſamt då hon efter Brynhildas födſel wart kallad Aſlög; ſade där til med, alt hwad henne hänt, från det de råkades hos bemälte gubbe. Ragnar ſwarade: jag må undra på alt hwad du Aſlög nu berättat. Hon ſade: du weſt at jag är hafwande, och månn foſtret jag går med, wara et ſwännbarn; å ſama ſwänn lärer och ſynas et märke, ſåſom låge en orm omkring des öga, hwilket om ſå händer, beder jag dig, at du ej far til Swerige ſå tida, at du får Kong Öſtens dotter. Därjämte wil jag at ſama pilt heter efter min fader, om bemälte hedersteckn finnes efter min förmodan i hans öga. Någon tid där efter warder hon ſiuk och föder et piltebarn; tjenſtemännen togo då ſwännen och ſynte henne, hon böd dem at bära honom fram til Ragnar, på det han den ſama måtte ſe. Det ſkjedde ſå, at pilten blef buren i ſalen och lagder i Ragnars räckſkjöte. Efter piltens åſkådande, beſpordes han, huru den ſama ſkulle heta? Ragnar ſwarade med denna wiſan:

Si-

atque Brynhilda Budli filia. Ragnaro viciſſim nequaquam veritati convenire urgente, eorum filiam vocatam Krakam, tantaque in paupertate, qualis in Spangarhedia, enutritam; illa fidem dictis conciliatura, prolixam narrationem orditur a Sigurdi & Brynhildæ congreſſu in monte, ubi concepta erat; tum quod poſt partum nuncupata fuerit Aſlauga, pertexens porro ſingula uti evenerant, quoad apud ſenem convenirent. Afficiebatur Ragnarus mira Aſlaugæ narratione, quæ ideo mox his occipiens, tibi utique, inquit, notum fuerit, me jam uterum gerere, ſpero autem prolem editum iri maſculam, cujus oculos ſerpentina circumdabit forma, quæ ſi futura ſit, oro precibus meis tantum concedas, ut abſtinendo a propoſito tibi in Suethiam itinere, connubium cum regis Eyſteni filia dirimas. Volo etiam, ut filius iſto virtutis ſigno notatus, nomen patris mei gerat. Dum itaque maturum partui adeſſet tempus, filium edidit, quem ſibi primum oblatum, mox regi curavit oſtendendum. Miniſtri infantem in aulam deferunt, & ſinui regiæ togæ involvunt. Et poſtquam Ragnarus in eum oculos defixiſſet, rogant ecquod ipſi nomen inditum vellet? Reſpondet ille ſequenti carmine:

Si-

Sigurdur mun
Sveirn ofeilinn,
Sa mun ungur
Oruſtur heyia,
Miog likur vera modur,
Og mogur fodur kalladur,
Sa mun Odins ættar
Yferbatur vera heitinn,
þeim er ormur i auga,
Er annann liet ſvelta.

Sigurd heta ſkall/
Så raſker Swänn/
Han månn nog unger
Börja ſtrider många.
Sine moder nog liker/
Och ſlägtas på ſin fader/
Han månn och Odens ätts
Heder bli kallad.
Har dens ormsmärke i ögat/
Som den andra låt ſwälta.

Nu dregur hann *gull* af hende ſier, og gefur ſveininum ad *nafnfeſte*, og þa er hann riettir hondina med gullinu, kemur vid bak ſveininum, enn þad virder Ragnar ſem hann villde hafna gullinu, og nu kvad hann vyſu,

Han drager en gullring af ſine hand/ och giſwer honom åt ſwännen til namnfäſte; men när han räcker handen ut/ och ärnar leſwerera ringen/ kommer den ſama wid piltens rygg/ hwilket Ragnar ſå uttydde/ ſom pilten föracktade gullet/ och kwad då ena wiſa:

Brynhilldar leiſt baugtvinn,
Brunſtein hafa franann,
Drottarmeg en dira,
Og diggaſt hiarta,
Svo ber alla yta,
Undleiks bode magne,
Budla nidur er bauge
Bragd er hatar radum.

Wiſa Brynhilds afföde/
Wålar ej dyra ringen/
Med glittrande ſtenen/
Slik drotta ſon ringen hatar/
Sonaſonen Budles.
Han af dygdigt hiärta/
I mång blodig ſtrid/
Den bära ſkall/
Öſwer alla kjämpar.

Enn kvad hannn,
Sia ber einginn ſvein,
Nema Sigurdur einum,
I brunſteinum beina,
Bardſals tume lagda,
Svo hefur dagur yfir dira,
Dælt er ad þvi kunna,
Hars i harma tune,
Hrings mier kvidar feingid.

Änn kwad han:
Han ingen Swänn tjenar
Båra/ än ſom enda Sigurd/
Han mig rings kwida lemnat/
Med lyſand ſten inſatt/
För ſlagshänder tjenlig.
Den harmen mig ingen
Dag har låtit hinna/
Lett är at den draga.

Nu Se-

Sigurdus vocabitur ille Martis alumnus, vernante adhuc ætate pugnas agitabit; ipſe matris generoſæ, patris heroici haud degener filius, nec non Odiniani ſanguinis maximum decus futurus; ejus ſerpentinam imaginem oculis præferens, qui alterum fame perire fecit.

Annulum deinceps aureum digito detractum, puero in ſpem perennaturi nominis tradit; forte vero is dorſum ejus prius contigit, ideo Ragnarus contemti omen auri hinc captans, in hæc itidem metrice concepta erupit verba:

Brynhildæ proles aſtutæ, contemnere videtur pretioſum annulum, diademate fulgentem. Heroum ille filius, annulum averſatur, dignus tamen Budli nepos, qui eundem in præliis geſtet, præ aliis heroibus. Item:
Ille (annulus) alium haud decet heroa, quam Sigurdum, qui mihi dolorem doni illius repudiati, ut ut diademate inſignis, & bellicis apti manibus, creavit. Illam triſtitiam nulla hactenus die expertus ſum, quam ideo indigne fero.

Exin-

Nu mælir hann ad þann ſvein ſkylde bera i ſkemmu ut, enn þa var þvi lokid ad hann ſkyldi til Sviþiodar fara, og nu kemur upp ætt Aſlaugar, ſvo ad þad veit hvor madur, ad hun er dottir Sigurdar Fofners bana, og Brynhildar Budla dottur.

IX. CAP.

Herfor Agnars og Eiriks Ragnars ſona til Suiþiodar.

NU er ſtund var lidinn er a var kvedinn, ad Ragnar ſkyllde veitſluna ſækia til Uppſala, og kom hann ej, þotte Eyſteini Kongi giord til ſin ſvivirding og dottur ſinnar, og nu var lokid vinſeinge þeirra Konganna. Og þa Eirekur og Agnar ſyner Ragnars ſpurdu þetta, rædu þeir med ſier, ad þeir mundu fa ſier lid mikid, ſem þeir mættu meſt, og mundu heria a Sviþiod. Nu draga þeir ſamann her mikinn og bua til ſkip, og þotte *mikit undir ad vel tækiſt til*, *þa er ſkip ſkylde frammſetia.* Nu verdur þad, ad ſkip Agnars ſkauſt af hlunne, og vard þar madur fyrer, og fieck ſa bana, og kolludu þeir þad *hlunnrad.* Nu þotte þeim ej vel til takaſt i fyrſtu, og vildu þad ej lata ſtanda fyrer ferd ſinne. Og þa er lid þeirra var buid, fara þeir med lid ſitt til Sviþiodar, og þar er þeir koma fyrſt i rike Eyſteins Kongs, foru þeir herſkyllde yfer. Landsmenn urdu nu varir vid, og foru til Uppſala og ſogdu Ey-

Sedan befalte han at ſwännen ſkulle utbäras i en kamare / och blef ſå färden til Swerige dymedelſt om intet. Men Aſlögas ätt kom til at rögias / ſå at alla fingo weta henne wara Sigurd Fafnis banes ſamt Brynhildas Budla dotter.

9. Cap.

Ragnars ſöners / Eriks ſamt Agnars / herfärd til Swerige.

När nu den beſtämda tid led / at Ragnar ſkulle biwiſta gjäſtabodet i Upſala / och han ſig ej infann / tyckte Kong Oſten ſådant wara gjort til ſin och dottrens ſidwyrding; ty wart och därmedels ende å deßa Konungars wänſkap. Hwilket då Erik och Agnar Ragnars ſöner ſporde / aſtalte de ſin imellan / at bringa tilſaman ſå mycket mannſkap de måſt förmåtte / och där med herja å Swerige. Sedan de ſåledes dragit tilſaman en ſtor her / laga de til ſkjepsbygnad / och tycktes mycket under wara / om ſkjepens framſkjutande ſkulle lyckeliga för ſig gå. När nu Agnars ſkiep ſkulle ſkjutas af rullarna / då kom en karl at ſtå i wågen / och feck han där af ſin bane; hwilken händelſe wart af dem kallad rulleråd. De tyckte ſådant ej wara någon god begynnelſe / wille doch ej låta där af ſin färd hindras / utan reſte / då mannſkapet war färdigt / til Swerige; och wid ankomſten i Kong Oſtens rike / foro de öfwer alt med herſkjöld eller herjande. Hwilket

Exinde puerum in cameram quandam deferri juſſit, inque ejus gratiam mox iter intermiſit Suethicum. Sic vero genus Aſlaugæ latiſſime vulgabatur, ut nulli non innoteſceret, eam Sigurdi Fafnericidæ & Brynhildæ Budlinæ filiam eſſe.

CAP. IX.

Expeditio Ragnaridarum, Agnari & Erici, in Suethiam.

VErum enimvero, cum jam condictum præteriret tempus, quo Ragnarus convivio intereſſe debuit Upſalenſi, Eyſtenus abſentiam ejus in ſui & filiæ ignominiam interpretatus, etiam ipſe pacta reſcidit mutua. Cujus rei fama dum ad Ragnari filios Ericum & Agnarum deferebatur, utrinque decreverunt, copias quam maximas eſſe comparandas, quibus Suethiam irent depopulatum. Illis itaque collectis, claſſem inſtruunt; quam tamen ſi feliciter a litore moliri poſſent, in omen futuræ expeditionis haud inficiandum rapere viſum aſtantibus. At vero ubi Agnari navis detrudenda erat phalangis, in virum quendam illapſa objectum, mortem ei concivit Ejusmodi caſum vulgo *Hlunnrad* id eſt, *phalangæ omen* vocitatum ferunt. Quod quamvis haud usque adeo fauſtum interpretarentur, expeditioni tamen cœptæ, ut moram aliquam injiceret, nulli patiebantur. Enimvero copiis ſuis mox in Suethiam infuſi, proximas quasque regis Eiſteni regiones armis laceſſiverunt. Tum vero civium quidam hoc affecti damno, Upſalam

Eysteini Konge, ad her var kominn i landid, enn Kongurinn lætur fara *orvarbod* um riki sitt, og dregur so mikinn her saman, ad furda var ad, og þennan her flytur hann þar til er hann kom i skog eirn, og setur þar sinar *herbuder*, ok hafde med sier kuna Sibiliu, og miog er hun blotinn adur hun villdi fara. Og er þeir eru i skognum, mælte Eysteirn Kongur, friett hefe eg til, sagdi hann, ad syner Ragnars ero a vollunum fyrer framann skoginn, enn þad er mier sannlega sagt, ad þeir hafi ej eirn fiordung lids vid oss. Nu skulum vier skipa vorar fylkingar til ad beriast, og skal þridiungur vors lids fara mote þeim, og eru þeir svo hardfeingir, ad þeir munu þikiast hafa rad vort i hende, og þegar epter skulum vier koma ollum meiginn ad þeim, og kyrinn skal fara fyrir lidinu, og væntir mig ad ej skulu þeir halldast vid fyrer latum hennar, og nu er svo giort. þegar er þeir brædur sia lid Eisteins Kongs, þotte þeim sier ej ofurefle vid ad eiga, og ætla ad ej meira lid vera mune. Og þegar hier eptir kemur alt lidid ur skoginum, og kyrinn er laus latinn, og hleypur hun fyrer lidinu, og lætur allgrimmlega, og vard þa mikill gnyr ad þeim hermonnum, er heyrdu ad þeir bordust fialfer, nema þeir brædur tveyr feingu stadist. Enn su illa vættur vo med hornum sinum margann mann þann þag, og þott syner Ragnars væri miklir fyrer sier, þa mattu þeir ej bædi

ket når landsmännen wordo warse / skyndade de sig til Upsala / och berättade för Kong Östen / at en fiäntlig her wore kommen i landet. Kongen låter då strax skicka pilbod eller bodkafla öfwer sit rike / och drager så en farlig her tilsaman / farande därmed fram alt til en skog. Där upsatte han sina herbodar eller tält / och hade med sig kon Sibilja / som mycket wart offrad / innan hon wille fara åstad. J bemälte skog / tog Kongen jåledes til orda: Mig är sagt at Ragnars söner äro på wallen fram för skogen / och som jag sannliga sport / at deras manskap ej tyder til fiärdedelen up emot wårt / :y skolom wi så skipa wåra troppar til strids / at tredje delen där af skall fara emot dem / hwarmedels de / för sin modighet skull / lära tyckja sig hafwa segren i händerna ; men wi skolom strax därå med hela heren anfalla dem / och skall kon gå fram före / hwarigenom jag wäntar / at de för hennes låte ej skola kunna sig berga. Detta blef wärkstält / och då bröderna se Kong Östens mannskap / mena de sig ej hafwa at giöra med någon öfwermagt / och hoppas så at mera mannskap ej wore tilstädes. Men så snart hela heren kom efter ur skogen / och kon blef lösgifwen / löpande fram för folket med et grymt låte / wart bland hermännen et stort gny / då de märkte sig inbördes strida / undantagande bägge bröderna / som enteliga fattade stånd. Jmedlertid stångade detta ilaka troll med sina horn många männ til döds / och skjönt Ragnars söner woro kjäcka männ / dock förmåtte de ej at stå emot både en så stor öf-

salam contendunt, hostilis irruptionis nuntii. Eistenus haud moratus, telo belli indice, per totum emisso regnum, pugnantium excivit tremendum numerum, eosque confestim ad saltum quendam castra metari jussit. Simul etiam producta fuit vacca Sibylia, sed cui hostias immolare plurimas coacti erant, antequam prælio sese ingerere vellet. Ibi Eistenus denuntiare suis, relatum sibi Ragnari quidem filios in quadam adversæ silvæ planitie consistere, ast copias eorum triplo pauciores esse suis; proinde necesse esse, ut suis in aciem dispositis, tertia duntaxat parte Ragnarianos aggrediatur; sic enim fore ut audaculi pusillam adeo conspicantes Suethorum manum, opinarentur fortunam horum jam modo sibi relictam. Cæterum mox integro in eos convolandum exercitu, vaccamque adeo ante aciem collocatam, mugitu suo hostes facile fugæ daturam inopinatæ. Eysteniani mandata exseqvuntur, & ut primum Ragnaridæ eos conspicantur, numero se & viribus superiores existimabant, haud ambigentes, quin illis solis hostilis constaret exercitus. Dum illi hac spe tumidi grassantur, Svethi e vestigio majori copiarum parte accedunt, hanc vero Sibylia præcurrebat, in tantum effusa boatum, ut adversarii ad insaniam redacti, moxque propriis concidentes armis, mutuo consternarentur tumultu, solis exceptis Ragnari filiis, qui imperterritis animis utcumque hostibus restiterunt. Nihilosecius cum monstrum illud plurimos cornibus suis disjecisset, eo prælium redegit, ut licet Ragnaridæ animo-

bædi ſtandaſt ofurefle fiolment og blodſkap, þo veittu þeir harda vidtoku, og vorduſt vel og dreingilega, og af mikillri frægd. Þeir Eyrekur og Agnar voru i ondverdri fylkingu þann dag, og opt geingu þeir igiegnum fylkingar Eyſteins Kongs. Nu fiell Agnar og ſier Eyrekur þad, og berſt nu allra frækilegaſt, og hyrdir nu ej hvort hann kemſt burt edur ej, og nu verdur hann ofur lide borinn og handtekin. Og nu mælti Eyſtein Kongur, ad ſtodva ſkyllde bardagann, og baud Eyreke grid, og þad mun eg tilleggia, ſeigir hann, vid þig, ad eg mun gipta þier þottur mina. Eyrikur ſvarar, og kvad vyſu,

Vil eg ej bod fyrer brodur,
Nie baugum mey kaupa,
Eyſteirn kveda ordinn,
Agnars bana heyra.
Griet eigi mig moder,
Menn og epter ol drecka,
Og gein trie igiegnum
Geyr latid mig ſtanda.

Nu geingur hann þar til er Eyſteirn var, og ſeigir ad hann vill ad þeir menn hafe grid er honum hafa fylgt, og fare hvort er þeir vilia, enn eg vil, ſeigir Eyrekur ad ſpiot ſteo tekinn ſem fleſt, og ſtungid i voll nidur, og vil eg lata hefia mig a upp, og þar vil eg lata lif. Nu ſvarar Eiſteirn Kongur, ad eptir þvi ſkule giora ſem hann beide, þott hann kioſe þad ſem verr giegner hvoru tveggium. Nu eru ſpiotinn ſett, og kvad Eyrekur vyſu þeſsa:

Mun

öfwermagt och blodoffer; giorde icke des mindre et ſtarkt motſtånd och wärde ſig wälſamt drängeliga med ſtort beröm. Ty Erik och Agnar woro den dagen altjämt främſt i flyglarna / och gingo ofta igenom Kong Öſtens troppar. Agnar måſte doch omſider falla / hwilket då Erik ſåg / ſtridde han ſom modigaſt / och acktade ej / om han blefwe där i ſticket eller ej; han wart likwäl i detta wefwet öfwermannad och faſttagen. Hwar efter Kong Öſten befalte at ſtriden ſkulle ſtadna / och tilböd ſå Erik fredighet; lade och det där til / at wilja gifta honom ſina dotter / men Erik ſwarade och kwad denna wiſan:

Jag wil icke för broder min /
Jungfru famntag kiöpa /
Ej eller höra man kwäder
Öſten kallas Agnarsbane.
Eljeſt gråte mig ej moder /
Arf-öl och ingen drucke /
Ty låten ſpjutens uddar
Mig igenom ſtånda.

Han ſtiger ſedan til Öſten / och ſäger ſig wilja / at hans fölgjesmänn måtte hafwa fredighet och få fara hwart de wille; jag wil och / ſade han / at en hop ſpjut ſkola tagas och ſtingas nider i denna wallen / på dem wil jag låta mig uphäfwas och miſta ſåledes lifwet. Kong Öſten ſade ſig ſkola wilfara hans begiäran / ſkjönt han utwalde det / ſom illa wore för dem bägge. Och när ſpjuten blifwit nederſatta / kwad Erik denna wiſan:

Ej

morum eximia gauderent fortitudine, potentiori tamen hoſti, nec non Sibyliæ tot ſacrificiis efferatæ, cedere cogerentur. Enimvero poſtquam valide obnixi, ſuorum defenſioni ſtrenue & mirifice vacaſſent, inque prima acie conſtituti, diem integrum in perrumpendis hoſtium phalangibus conſumſiſſent, tandem Agnarus cæditur; Ericus etiam, dum fraternæ cædis dolore captus, in hoſtes deſperando exitu debacchatur, validiori horum capitur manu, inque vincula conjicitur. Inde Eyſtenus ſigno receptui dato, ſalutis copiam Erico dari juſſit, quando autem filiam inſuper ſuam ei in matrimonium offerret, tale ab ipſo retulit reſponſum:

Nolo tecum amplexu virgineo de nece fratris paciſci, ne alii feſtivo aliquando carmine mihi exprobrent te Agnaricidam. Matrem me alioqui digne non lucturam, nec heroas mihi parentaturos ſcio; itaque cuſpidibus configi cupio.

Mox etiam ab Erico rogatur, ut militibus ſuis reſiduis vitæ immunitatem abeundique libertatem concederet, nec non quamplurimas campo infigi curaret haſtas, quibus ipſe injectus ulterioris vitæ tædium morte diſpelleret optata. Promiſit Eyſtenus deſiderio ejus ſe ſatisfacturum, liquido tamen ſibi conſtare, ſic utriſque damnoſam electam eſſe conditionem. Ubi itaque Agnarus haſtas, mucronibus ſurſum verſis, plano infixas vidit, ita carmine occœpit:

Ne-

Mun ad eins Kongs efni,
So hyrdur beggia ſlita
Blar þo ad illa leini.

Og nu geingur hann þar til er ſpiotinn eru uppſett, og tekur hring af hendi ſier, og kaſtar til þeirra er honum hofdu fylgt, og grid hofdu feingid, og ſendir þa til Aſlaugar, og kvad vyſu,

Bera ſkal hier ordut efra,
Eru Eyrikis fyrar lagder,
Ad mær hafe mina,
Mig Aſlaugu bauga,
þa mier meſt af mode,
Er mig ſpyrja daudann,
Munn ſtiupmodur ſinum
Mogum þogul ſeigia.

Nu er hann hafinn uppa ſpiotenn, þa ſier hann hvar hrafn flygur, og enn kvedur hann vyſu,

Hlackar hrafn ad hofdi,
Hier minu nu ſina,
Hrefur unda valur,
Rugna ſteina hier mina,
Veitſlu of hrafn or hofdi,
Hoggur braſteina mina,
Launa unda valir Ekils,
Illa marga fylle.

Nu lætur hann lif ſitt med mikillri hreyſte, enn ſendimenn hanns foru heim, og liettu ej fyrr, enn þeir komu til Ragnars, er hann atte adſetu, og þa var hann farinn i Konga ſtefnu. þeir voru og ej heimkomner ſyner Ragnars ur hernade.

Ej något Kongsämne
Männ bätre bädd ſlita/
Skiönt korpar oß bägge
Ej lönliga riſwa.

Han går ſedan fram til ſpjuten / tager en ring af ſina hand / och kaſtar den til ſina följeſlagare / ſom hade fått fredighet / ſkickande honom til Aſlög under ſådan wiſa:

Båra ſkolen j min hälſning/
Hur Eriks kjämpar hafwa fallit.
Aſlög då måſt ſörgja lår/
När hon mig dödan ſpörjer/
Ju det för en Jungfru famns ſkull/
Doch männ denna ſtyfmodren
Sina söner det förkunna.

Sedan blef han häfder på ſpjuten / och kwad åter / wid det han ſåg en örn flyga / följande wiſa:

Här klakar nu korpen/
Öfwer mit hufwud / och kräfwer
Sig et gott gjäſtabod/
Af mina ſår / och hugger/
Ögonen ur hufwudet.
Lönar ſå nog illa/
De många ſårad rofwen/
Jag honom i ſtrider wunnit.

Hwar efter han lät ſit lif med ſtor frimodighet; men hans ſändemänn foro hem och ſtadnade ej förr än de kommo til Ragnars hufwudſäte / ſom då war faren til Kongaſtämma / och wore de andra Ragnars söner ej eller hemkomne från ſin hernad.

X. CAP. — 10. Cap.

Nemo regni candidatorum, inſigniorem trivit culcitram, quantumvis corvi nos haud tacito dilaniaverint roſtro.

Deinde locum petiturus fatalem, annulum digito extractum, ad expeditionis ſocios, quibus libertatem impetraverat, projecit; addito mandato, ut eum in patriam reverſi Aſlaugæ traderent. Et iſtud quidem hoc indice carmine:

Referatis meo nomine cædem militum Ericianorum. Mea quidem ſuprema fata, quæ unius approperarunt virginis amplexus, miſerum Aſlaugæ conturbabunt pectus; hanc tamen novercam propriis filiis eadem nuntiaturam ſpero.

Tandem haſtis impoſitus, de corvo indidem forte advolante, hujusmodi fudit verba:

Advolat corvus alto crocitans gutture, & dapibus inhians, quas vulnera dabunt, oculos capiti mox eliſurus. Male ſic compenſat prædas ſangvineas, quas in præliis ei acquiſivi plurimas.

Vitam adeo ille ſuam, ſumma cum animi alacritate amiſit; comites autem cædis nuntii, ante non quieverunt, quam ad regiam pervenirent Ragnari, qui tamen eo tempore ad conventum regum profectus erat, filiis pariter peregre piraticæ operam dantibus.

CAP.

X. CAP.

Aslaug eggiar sonu sina til hefnda epter stiupsyne sina.

NU eru þeir þar þriar nætur, adur þeir geingu til fundar vid Aslaugu, og þa er þeir komu fyrer hasæte Aslaugar, kvedia þeir hana virduglega, og tok hun kvediu þeirra. Hun hafde bundid *lindúk* i knie sier, og ætladi ad kemba sier, og harid hafde hun leyst. Nu spyr hun hvorir þeir væru, fyrer þvi ad hun hafde þa ej fyrre sied. Sa er ord hafdi fyrer þeim sagde, ad þeir hofdu verid *likmenn* þeirra brædra Eyriks og Agnars, sona Ragnars. Þa kvad hun vysu þessa,

Hvad seigi þeir ur ydru,
Eru Sviar i lande,
Eda ellegar uti
All ni Kongs spialli,
Fregnad hef eg hitt ad foru,
Enn fremt vitum eigi,
Og Hylldingar hofdu
Hlunnrad Danir sunnann.

Hann kvad vysu i mote,

Þier seigiu vier þina,
Þad er naudkiona dauda,
Elle einkar manne,
Orlog sonum þoru,
Þaung spioll vitum onnur,
Og niare enn þesse,
Nu hefe eg fram komid fogrum,
Flaug aurn um na daudann.

Eg

10. CAP.

Aslög uphißar sina söner til at hämna stiufsönerna.

De wore där stilla i tre dygn förr än de gingo til Aslöga/ och wid ankomsten til hennes högsäte/ hälsade de henne wördeliga/ och tog hon deras hälsning emot. Hon hade då bundit en linduk i sit knä/ i tanka at där å kjämba sig/ hafwande jämwäl utslagit sitt hår. Hon frågade strax ho de wore/ emedan hon dem ej förr sett? Deras talemann swarade/ at de warit Ragnars söners/ Eriks och Agnars/ likmänn; då kwad hon detta:

Hwad sägien i af slik ängest?
Äro Swiar i lande?
Eller allnya tidender
Utomlands om Kongar?
Hört har jag förr at Danska
Kjämpar hafwa sunnan frå/
Slakt farsöde haft/
Men widare jag intet wet.

Han kwad där emot således:

Dig sägiom wi nu/
Dina styfsöners dråp/
Thoras söners heders strid/
Och walda herens undergång.
Hwilkas låf/ den flygande örn
Öfwer Eriks kropp/ betygade.
Nu har jag tidender framburit/
Wet och ej nyare än deße.

Nu

CAP. X.

Aslauga filios suos ad maturandam ultionem privignorum hortatur.

ANte vero ibi triduo commorantur, quam Aslaugam convenirent, eamque tum solio suo insidentem salutant. Illa, quamvis in ornandis supra linteolum, quod genibus instraverat, crinibus occupata, verba eorum placide excepit, & veluti ante incognitos, quinam demum essent, interrogat? Respondente qui cæteris præerat, funestos sese adesse nuntios cædis fratrum Erici & Agnari, carmine quæsivit:

Quid mæsti narratis? An Suethi in patriam irruperunt? vel alia nova de exoticis terris habetis communicanda? Antea quidem mihi innotuit, omine malo Danicos heroas ab austro solvisse, quid tamen postea iis acciderit ignoro.

Ille viciſſim metrice:

Nuntiamus tuorum privignorum cædem, Thoræ filiorum, insigne certamen, & delecti exercitus cladem. Eorum pulchram laudem, corvus maturo super Erici funus volatu decantabat. Hæc erant, quæ narrare debui, noviora habeo nulla.

Tan-

Nu ſpyr hun hvorninn farid hafde, og kvad han vyſu þa, er Eyrikur hafdi kvedid, er hann ſendi henni hringinn. Nu ſia þeir ad hun felldetar, enn þad var ſem blod væri alits, enn hart ſem haglkorn, þad hafdi einginn madur ſied, ad hun hefdi tar fellt, hvorke adur nie ſidann. Nu ſeigir hun, ad hun ma ej til hefnda fara, fyrr enn heim koma adrir hvorir Ragnar edur ſyner hans, enn þier ſkulud vera hier þar til, enn ej ſkal ek afſpara, ad eggia til hefnda jafnt ſem þeir væri miner ſyner. Nu eru þeir þar, enn ſo hlotnaſt till, ad þeir Ifvar komu fyrre heim enn þeir Ragnar, og eru þeir ej leingi heima adur, enn Aſlaug fer ad finna þa ſonu ſina, en Sigurdur var þa tue vetur, hann fer med modur ſinne. Og þa er hun kemur i hollina, þa er þeir brædur riedu fyrer, fagna þeir henne vel, og ſpyrja hvorir adra tidinda, og ſeigia þeir fyrre fall Rognvallds ſonar hennar, og fra þeim atburdum er þar hefdu ordid. Ej griet hun þad mikid, og kvad vyſu,

Kaga litu mig minir,
Mavangs ſyner laungum,
Ej erud harmi ad heimann,
Husgangs medalfærir.
Rogvalldur tok ad rioda,
Rond i gumna blode,
Hann kom yngſtur til Odins,
Ogndiarfur ſona minna.

Eg

Nu ſpör hon åter / huru därmed hade gått? Då kwad han den wiſan / ſom Erik hade kwädit / när han ſände henne ringen. De märkte ſå ſtrax / at hon fälte tårar / hwilka woro ſåſom blod tilſeendes / och ſå hårda ſom hagelkorn / hafwandes ingen menniſkja ſett henne hwarken förr gråta / ej eller ſedan. Hon ſäger då / ſig ej kunna anſtälla någon hämnd / förr än någondera / Ragnar eller hans söner hemkomme; och ſkulle de imedlertid där wiſtas / då hon ej wille underlåta at åſtadkomma hämnden efter de ſlagna / ſåſom hade de warit hennes egna barn. Deße äro nu där / imedlertid händer ſig / at Iſwar med ſina bröder kommer förr hem / än Ragnar / hwilka doch ej länge äro hema / innan Aſlög beſöker dem; warande Sigurd då tre åhra gamal / och nu följer han ſina moder. Wid inkomſten i ſalen där bröderna wiſtades / wart hon wäl fägnad / och frågade de hwarandra efter tidender. Hon feck då förſt af dem weta ſin ſons Rognwalds död / ſamt huru där med hade åtburits; doch ſörgde hon det ej mycket / utan kwad ſålunda:

Egna söner mig länge /
Sig heman kiöra låto /
Ingen harm jag hafwer /
Af lättingar husfaſta.
Rognwald börgjade färgja /
Sit ſwärd i mannablode /
For ſå bråd djärf til Oden /
Förſt af mina söner.

Se-

Tandem enarrare juſſus, quo iſta geſta fuiſſent ordine, carmen recitavit, quod Ericus, dum annulum mitteret, modulatus fuerat. Ad hoc regina mox in lacrumas ſanguinei coloris, & grandinum in modum induratas ſolvebatur, quamvis nemo eſſet, qui eam ante hac unquam lacrumantem viderit. Turbato deinde querebatur ore, facultate quidem illos ſuos vindicandi privignos, ante ſeſe deſtitutam, quam vel Ragnarus ipſe, vel filii ejus redirent, quousque ut nuntii etiam remanerent, monuit; tum vero demum haud remiſſius id effecturam, ut horum ope ultio iſta privignorum perageretur, quam ſi eosdem ipſa progeneraſſet. Legati moras nectunt imperatas, accidit autem, ut Ivarus cum fratribus prius domum rediret, quam Ragnarus; proinde haud morata, eosdem adivit, comite quidem filiorum minimo Sigurdo, tertium utpote tum agente annum. Matri palatium ingredienti, filii fauſtum gratulantur adventum, quæſtionibus autem mutuis, de rebus quæ contigerant, inſtitutis, ipſi priores cædem narrant fratris Rognvaldi, aliaque, quæ de prælio in quo ille occubuit, memoratu fuerunt digna. Sed his parum mota, mentem ſuam hujusmodi carmine ſignificabat:

Diu me proprii filii vexabant, antequam domo eos expedire potueram; neque dolorem mihi creabant domeſtici illi errones. Rognvaldus incepit gladium humano tingere ſanguine, primus itaque filiorum meorum intrepide ad Odinum migravit.

Ad-

Eg kann ej þad ad sia, seigir hun, ad hann mundi til meiri frægdar lifa. Nu spyrja þeir hvad hun segdi tidinda, hun svarar, fall þeirra Eyriks og Agnars brædra ydar, enn stiupsona minna, þeirra manna ad eg ætla ad bestu dreynger munu hafa verid, og er þad okinlegt ad þier þolid slikt, og þad vil eg bidia ydur og i ollum beina vera med ydur; ad þeirra verdi meir hefnt enn midur. Nu seigir Ifvar, þad er vist, ad til Sviþiodar kem eg alldrei, ad eg berjunst vid Eistein Kong, og þann blotskap er þar er. Hun fylgir þessu vel, enn Ifvar hefur ord fyrer þeim, og siniar avallt fararinnar. Og nu kvad hun vijsu,

Eigi mundi ydar,
Ohefnt vera leingi,
Eitt missire epter,
Et þeir dæiud fyrri,
Litt hirdi eg þvi leina,
Ef lif hafa mætte,
Eyrik sitt og Agnar,
Oborner mier nidiar.

Eigi er vist seigir Ifvar, hvort þad stodar, þott þu kveder eina vijsu af annarei, ieda hvorsu veistu hvorsu fastur gardur þar er fyrer. Ei veit eg þad vist, seigir hun, eda hvad kantu ad seigia hvor torvelldi þar ero a. Ifvar svarar, þar er blotskapur svo mikill, ad hvorgi kvadst hann spurn a giora, ad so mikill være, og sa Kongur er bædi rikur og illgiarn. Hun spyr, hvad er þad hann

Sedermera sade hon sig ej se / at han til widare beröm skulle hafwa lefwat. De frågade nu hwad tidender hon hade? Hon swarade där til således: edra bröder Erik och Agnar / eller mina stiufsöner / äro slagna / sådana männ / dem jag hållit före wara de modigaste drengar; och är det oanständigt om j tålen slikt. Wil jag därföre bedja eder / och där jämte underhjälpa eder / at deras dråp måtte på det härdaste hämnas. Ifwar swarade: det är wist / at til Swerige kommer jag aldrig at strida emot Kong Östen samt det blodoffer där är. Och fast hon dem där til med wänlighet sökte öfwertala / förde han likwäl ordet för dem och afslog enträgit färden; ty kwad hon:

Lite lyster mig sönda /
At om Erik och Agnar /
Skjönt ej af mig födde /
Wore i lefwande lifwe;
De skulle icke /
Där de förr blifwit slagne /
Låta eder et åhr
Ohämnade ligga.

Ifwar sade: owist är / at det gagnar / skjönt du kwäder den ena wisan efter den andra; eller huru westu / hwad för faster borg där är före? Jag wet det ej så wist / swarade hon / eller kan du / siälf sägja / hwad för swårigheter där äro? Ifwar sade: där är et stort blodoffer / hwars like jag aldrig hört; Kongen är där hos siälf både mägtig och illgirug. Hon frågade efter / hwad han mäst trodde å i sådant blodoffer?

Addiditque visum sibi filium istum majoribus perpetrandis facinoribus, vix idoneum. Porro rogata numquid novi & ipsa enarrare posset? Immo respondit, cædem Erici & Agnari fratrum vestrorum, meorum autem privignorum, quos facile inter fortissimos hujus ævi retulerim heroas; hanc ut vobis, si bonam amatis famam, intolerabilem existimo, ita certo certius confido vos meo auxilio nunquam non suffulciendos, eandem haud inultam relicturos. Negavit Ivarus se unquam in Suethiam eo profecturum animo, ut dubio marte cum Eisteno, tot tantisque obfirmato sacrificiis congrederetur ulterius. Petitionem suam verbis urgenti speciosis, fratrum nomine, denuo respondit idem, expeditionem illam toto se detestari animo. Hinc illa, vel carmine eos exstimulatura:

Haud dubio inquit presserim silentio, quod si Ericus & Agnarus, me licet non nati, etiamnum superessent vivi, vosque interfectos novissent, ultionem vestram ne quidem trinoctium distulerint.

Contra Ivarus, in dubio spem ejus fore, si etiam caussam accumulatis peroraverit carminibus; ignotum quippe ipsi, quam inexpugnabilis Suethia sit. Tum quidem illa ignorantiam fateri, simul tamen orare, ut ipse indiceret, quas ibi difficultates noverit exantlandas. Ad hæc Ivarus, tantam profecto operam Suethos in adolendis victimis impendere, quantam nusquam gentium audivisset; esse etiam regem ipsum magnæ potentiæ & genii truculenti. Deinde interrogatus, ecquod maxime numen ille suis celebraret hostiis? retulit vaccam esse in-

hann truer meſt a i blotino. Hann ſeigir, þad er kyr ein mikil, og er hun kollud Sibylia, hun er ſo miog mognud, ad þegar menn heyra lat hennar, hafa ovinir hans ongvir ſtandiſt, og trautt ſem berjaſt ſkule vid menn ad eins, helldur ſkal til þeſs ætla, ad fyrre ſkal trollſkapnum mæta, enn Konginum, og vil eg hvorki hætta þar til mier nie lide minu. Hun ſvarar, a hitt mattulita, *ad þu munt eigi bædi meiga heita meſtur madur, og vinna eckert.* Og nu er henne þikir fyrir von komid, ætlar hun i burt, þotte henne þeir eigi mikils meta ſin ord. Þa ſagde Sigurdur ormur i auga, ſeiga ma eg þier moder, hvad mier er i hug, enn ej ma eg rada þeirra ſvorum. Heyra vil eg þad, ſagde hun. Nu kvad han vyſu þeſsa,

Þad ſkal þrigia natta,
Ef þig tregar modur,
Leid eigum vier langa,
Leidangur buinn verda,
Skal eg i Uppſolum,
Þo optar biodid,
Ef ſo dauga Diſer,
Eyſteini Kong rada.

Og er hann hafde þeſsa vyſu kvedid, ſkipaſt nockud hugur þeirra brædra. Og nu mælte Aſlaug, yfir lyſir þu nu ſonur minn godur, ad þu villt giora minn vilia, enn þo ma eg ej yfirſia ad vid komum þeſſu a leid, ef vid hofum ej fulltyngi brædra þinna, enn þad mætte ſvo verda, ad mier mætte beſt þikia ad þeir-

offer? Å en ſtor ko, ſwarade han, ſom kallas Sibylia, och år hon ſå förtrollad, at ſtrax ljudet af hennes låte blifwit hört, hafwa och hans fiånder måſt gifwa ſwiga, och nåpliga har mann at ſtrida med menniſkjor; börande mann ſå laga, at detta trollſkap förr affkaffas ån Kongen, men jag wil hwarken ſåttja mig i fara, ej eller mit mannſkap. Hon ſade honom dårå böra tånka, at han ej kunde heta någon hjålte, om han ej dårå arbetade. Och ſom hon nu tykte ſin förhoppning wara ute, ty årnade hon ſig bårt, hålſt henne ſyntes, at de litet wårderade hennes ord. Då talte Sigurd Orm i öga och ſade: ſågja må jag dig moder, hwad mig bor i hugen, doch kan jag ej råda öfwer de andras ſwar. Det wil jag höra ſade hon. Dårå kwad han ſådan wiſa:

Om du ſå långtar moder,
Skal då å tredje dygnet,
Denna ſiörustning ſkje,
Faſt långan led wi hafwom.
Lår och jag Kong Öſten,
Ej oftare i Upſala,
Hådanå låta råda,
Om ſå Diſor duga.

Efter detta kwådet, wart hans bröders hug något ombytt. Sade altſå Aſlög: du låter nu min goda ſon, uppenbarliga mårka, at du wilt gjöra min wilja, men jag kan ej föreſe, at wi kommom detta å banen, utan dina bröders hjålp; doch må wål ſå hånda, at håmnden efter min önſkan

ingentem, Sibyliæ nomine celebrem, libaminibus & artibus magicis adeo in furorem actam, ut horrendo ſuo mugitu hoſtes Eyſteni regis omneis in fugam miſerit. Tantum abeſſe, ut cum ſolis hominibus certamen foret, ut potius monſtrum illud prius putaret debellandum, quam ipſum regem; ideoque nolle vel ſemet, vel copias ſuas tam dubiæ exponere aleæ. Repoſuit illa, omnino cogitandum ipſi, glorioſum nomen nonniſi labore acquiri poſſe. Jamque ſpe orbata, quia filios conatum ſuum hactenus contemtu refutaſſe exiſtimabat, abitura videbatur, qvum ecce Sigurdus Anguioculus, ſententiam etiam ſuam matri exponendam contendit, etſi ad nutum ſuum fratrum dirigere reſponſa nequiret. Illa itaque conſilium ſe ejus avidis excepturam auribus promittente, ita carmine illud expoſuit:

Si hujus adeo laboras deſiderio, en, apparatum navalem intra trinoctium habebis, iter quantumvis longum reſtet. Neque vero Eyſtenus diutius Upſalæ imperitabit, ſi Diſæ, (Deæ opiferæ) *nobis propitiæ fuerint.*

Ad hæc verba cum reliquorum etiam fratrum animos nonnihil mutatos cerneret, Sigurdum ingenue utique propenſum in ſe amorem ſignificaſſe fatebatur, vanum tamen absque fratrum auxilio fore conatum, ut ut animus certo præſagiret, ultionem illam aliquando ex voto ſucceſſuram; fortunam interea

þeirra yrde hefnt, og vel þiki mier þier fara ſonur minn. Nu kvad Biorn vyſu, og þa kvad Hvitſerkur. Nu tok Iſvar til orda, og ſagde, ad þad væri ad þvi komid, ad hann munde nockurn hlut i eiga, og nu kvad hann vyſu, og er hitt nu til ſagde Iſvar, ad vid leggium a hug ſem vier megnum, um ſkipabunad og um ſamdratt lids, þvi ad vier munum þeſs vid þurfa, ad ſpara ej af, ef vier ſkulum ecke ſigraſt. Nu geingur Aſlaug i burtu.

ſkan / går för ſig / och tyckes mig / ſåſom du min ſon ſkickar dig årliga. Härpå kwadde Björn och Hwitſerk hwar ſin wiſa; och där efter utlåt ſig Iſwar / at det ſå wida kommit / at jämwäl han måſte hafwa där i en del / och kwad han nu åfwen en wiſa / ſägjande nu wara rådeligt / at mann ſamhälliga beflitade ſig om ſkjeps tillruſtning ſamt mannſkaps ſamandrägt; ty nu höfdes ſådant ingalunda ſpara / om man wille få ſeger. Sedan går Aſlög bort.

XI. CAP.

Herferd Ragnars ſona og Aslaugar til Sviþioþar.

Sigurdur hefur att ſier eirn foſtra, og annaſt ſa tyrer hans hond, bæde ſkip ad bua, og lid til at fa, ſo þaug være oll ſkipud, og nu geingur þeim ſvo ſkiott, ad þad lid ſem Sigurdur ſkyldi buid hafa, var ferdugt er þriar nætur voru lidnar, og hafde hann fimm ſkip, og oll vel ſkipud. Og þa er fimm nætur voru lidnar, hafde Hvitſerkur og Biorn buid fiortan ſkip, enn Iſvar hafde tyu ſkip, þa er ſio nætur voru lidnar, fra þvi er þaug hofdu vid talaſt, og þeir hofdu heitid ferdinne. Nu hittuſt þaug ollſamann, og ſeigir hvort þeirra komu, hvad mikid lid hvor hafde feingid, og nu ſeigir Iſvar ad hann hefde ſent landveg *riddara lid*. Aſlaug ſeigir, ef eg viſſe ad þad lid mætte til gagns koma er landveg fære, þa mætta eg mikid lid hafa ſent. Ecke ſkal nu ad þvi dveljaſt, ſeigir Iſvar,

II. Cap.

Ragnars och Aſlögs söners herfärd til Swerige.

Sigurd hade haft en foſterfader / ſom nu antog ſig å hans wegnar / at både tilruſta ſkjepen och ſamla mannſkapet / ſå at alla ſkulle blifwa wäl beſatta; dy hände ſig at hwad Sigurd borde tilſkaffa / gieck ſå fort för ſig / at alt innom tre dygn wart färdigt / hafwande ſåledes fem wäl utruſtade ſkjep. Hwitſerk och Björn ſkaffade å fem dygn fiorton ſkjep; men Iſwar tijo ſkjep / ſedan ſiu dygn woro ledne från den tiden de hade ſamtalt och låfwat färden. Nu kommo de alle ſaman / och berättade huru mycket mannſkap hwar hade fått / då och Iſwar ſade ſig hafwa ſänt Riddare mannſkapet förut landwägen. Aſlög hörde detta och ſade / at hon wäl mera mannſkap ſkulle hafwa ſkickat / om hon wiſte / at denne landsheren komme til gagns. Men Iſwar ſwarade / at man ej borde låta tiden utdragas där med / utan

ea ei exoptabat, nullo non tempore propitiam. Tum vero Biornus, mox etjam Hvitſerkus, ſuo quisque carmine eadem cum Sigurdo ſignificare; tandem Ivarus, eo jam rem ſpectare, ut in ulciſcenda fratrum cæde, nec ſuas deſiderari partes velit, carmine id ipſum eodem effuſo impetu confirmans. E re iccirco eſſe, conjunctis in id incumbere viribus, ut claſſis quamprimum inſtruatur, exercitusque cogatur; rei ſane gerendæ difficultatem omnem reſpuere ignaviam, niſi ſi futuro ſuccumbere vellent prælio. Atque his auditis, Aſlauga diſceſſit.

CAP. XI.

Filii Ragnari & Aſlaugæ, Suethis bellum inferunt.

Vices Sigurdi in apparandis colligendisque navibus, nutritio ejus explere viſum; quo factum, ut is copias ſuas, unaque quinque inſtructiſſimas naves triduo expediverit; Biornus & Hvitſerkus ſpatio quinque dierum quatuordecim naves; Ivarus autem intra ſeptiduum decem, ex quo nimirum tempore de expeditione facienda conſultaverant. Conveniunt deinde omnes, & numero copiarum inito, Ivarus equeſtres terreſtri jam via proceſſiſſe indicat. Aſlauga multo auctiorem terreſtrem ejusmodi exercitum ſe reddituram affirmabat, modo ſciret eundem uſui olim futurum. At Ivarus itineri nullam moram injiciendam, quin potius hactenus comparatis militibus illud maturandum ſuaſit. Tum

var, med þetta lid ſkal nu fara ſem vier hofum ſamann dreigid. Nu ſeigir Aſlaug, ad hun vill fara med þeim, og veit eg þa hvor þar er *aſtundan* alegd, ad hefna þeirra brædra. Þad er viſt, ſagde Ifvar, ad þu kemur eja vor ſkip, hitt ſkal vera ef þu þad villt, ad þu ſkalt rada fyrer þvi lide er landveg fer. Hun kvad ſo vera ſkule. Nu er breytt nafne hennar, og er hun kollud *Randalin*. Nu fer lidid hvortveggia, og kvad Ifvar a adur hvar þaug ſkylde finnaſt. Nu ferſt þeim vel hvorutveggium, og hittuſt þar ſem akvedid var, og var ſem þaug koma vid Sviþiod i rike Eiſtens Kongs, fara þaug herſkylde yfer, ſo ad þeir brændu allt þad ſem fyrer vard, drapu hvort mans barn, og þvi juku þeir a, ad þeir drapu allt þad ſem kvikt var.

utan ſkulle mann nu fara med hwad ſom redan war ſammandragit. Aſlög ſade då / ſig wilja fara med dem / och ſåledes förſtå / om de med flit hämnade bröderna; men Iſwar nekade henne at fara på deras ſkjep / utan ſkulle hon / om ſå behagade / råda för det mannſkapet / ſom fore landwägen. Hon ſamtykte detta / och ombytte ſit namn / kallande ſig Randalin. For altſå hwarderas mannſkap ſort / och utnämnde Iſwar orten / där de ſkulle mötas / hwar efter båda hererne hade en lyklig reſa / och möttes tilſaman på förenämt ſtälle. Men ehwareſt deras ankomſt ſkjedde i Kong Öſtens rike / foro de fram med herſkjöld / ſå at de brände alt ſom förekom och dräpte hwart manns barn / ſamt til öfwerflöd / alt ſom kwikt eller lefwande war.

XII. CAP.

Bardage i Sviþioþ og fall Eiſteins Kongs.

NU er þad eitt ſinn ad menn komuſt undann a ſund Eiſteins, og ſeigia honum ad kominn ſie i rike hans her mikill, og ſvo iller vidurſkiptis, ad þeir lata eckert ogiort, og þeir hofdu eidt allt þar er þeir hofdu yfer farid, og ecke hus ſtod uppe. Nu er Eiſteirn Kongur heyrer þetta, þikiſt hann vita hvorir þeir *Vikingar* mune vera, og nu lætur hann fara orvarbod um allt ſitt rike, og ſtefnir ad ſier ollum ſinum landsmonnum, ſem honum vilia lid veita, og ſkyllde mættu vallda. Vier ſku-

12. CAP.

Striden i Swerige och Kong Öſtens fall.

Smedlertid hände ſig / at några männ kommo undan til Kong Öſten med kunſkap / at en ſtor her war kommen i hans rike / och ſå grym / at han ingen ting ſkonade / och hade ödt alt ſom öfwerfors / ſå at intet hus ſtod kwar. Då Kongen det hörde / tykte han ſig weta hwad för Wikingar de wore / och låter ſå medels budkaflas utfärdande öfwer hela riket / ſtämma til ſig alt ſit landsfolk / ſom motſtånd wille giöra / och ſkjöld kunde båra. Wi ſkolom / ſade han / hafwa med oß kon Sibylja / wår Gudinna / och låta henne lö-

pa

Aſlauga comitem ſe voluit expeditionis, ut cognoſceret, qua diligentia necem fraternam vindicaturi eſſent; quo minus autem claſſem ingrederetur, Ivarus obſtitit, arbitrium tamen ei offerens eas copias regundi, quæ terreſtrem tenerent viam. Accepit illa conditionem, mutatoque vero nomine, *Randalina* vocata eſt. Utrique deinceps exercitui, locus in quem conveniret ab Ivaro præſcribitur; tandem itinere functi fauſto, conjunctim tanta ferocia obvias quasque regni Suethici provincias vaſtarunt, ut vicis incenſis, promiſcuaque hominum peracta cæde, ne quidem pecudibus pepercerint.

CAP. XII.

Prælium in Suethia Regisque Eyſteni cædes.

Accidit interea, ut civium aliqui elapſi, regi Eyſteno nuntiarent, exercitum in regnum ejus infuſum eſſe adeo ingentem & ferocem, ut nemini parcendo, obvia quæque humani cultus veſtigia deleverit, ne domuncula quidem relicta. Ille igitur hac percepta tyrannide, facile quidem, quinam hi eſſent piratæ intellexit. Hinc telo belli nuntio per totum emiſſo regnum, quotquot caſtra ſequi vellent, ſcutaque hoſtibus opponere poſſent, convocat, hac eos compellans oratione: en numen noſtrum Sibyliam, comitem habeamus, ut aciem præcurrat; ſic enim futurum ſpero, ut eodem quo antea ſucceſſu, boatus ejus hoſtibus

bus

ſkulum hafa med oſs kuna Sibyliu, God vort, og lata hana hlaupa fyrir lidinu, og væntir mig ad ſo fare ſem fyrr, ad þeir meige ej ſtandaſt lat hennar, vil eg allt lid mitt þeſs eggia, ad þad ſem beſt duge, og rekum af oſs þennann mikla her, og hinn illa. Og nu er ſo giort ad Sibylia er laus latinn, og nu ſier Ifvar for hennar, og heyrir þaug enu grimmu læte, er hun hefur, ſeigir hann ad allt lidid ſkule giora *obliod* mikil, bædi ad *vopnum* og *herope*, ad þeir heire ſem ſiſt rodd hennar þeis ens illa kvikindes, er for i mot þeim. Ifvar mælte vid ſina burdarmenn, ad þeir ſhyldu bera hann a mote henni, og mun þa vera annad hvort, ad eg ſkal lata mitt lif, eda hun ſkal deya. Nu ſkulu þeir taka trie eitt mikid, og telgia a bogamind, og ſkeyte med, og nu er honum færdur ſa boge hinn ſterke, og þaug enu miklu ſkeyte, er hann hafde giora latid, enn ongvum þotte ſier *vopnfært* annara. Nu eggiar Ifvar hvorn mann ad duga ſem beſt, og fer nu lid þeirra med miklum geyſinge og gny. Ifvar var borinn fra fylkingum þeirra, og verdur nu ſo mikill gnyr, er Sibylia beliar, ad þeir heyrdu jafngiorla ſem þeir þegdi og ſtodu kirrer. Nu bregdur þeim ſo vid þetta, ad lid þeirra villde beriaſt allt, nema þeir brædur. Og er undur þeſse verda, ſia þeir er Ifvar baru, ad hann dregur ſo boga ſinn, ſem hann hefde eirn almſveig veikann, og vid þvi þotte þeim buit, ad hann drage fyrer odd orvar ſinar. Nu heyra þeir ad ſtreingur

pa för krigsfolket / hwarmedels jag hoppas / at det går ſåſom förr / at de ej kunna utſtå hennes låte; wiljande jag därhos hafwa alt mit mannſkap til et mägtigt motſtånd eggjat / på det wi mågom wråka af oß denna ſtora och ſkadeliga heren. Sibylja blef altſå lösgifwen / och då Ifwar ſer henne framraſa / och hörer hennes grymma låte / befaller han at hela heren ſkulle giöra et ſtort oljud eller buller / både med wapen och herrop / på det de i det minſta måtte höra hennes wrål / ſom ſå trollsliker for dem emot. Sedan böd han ſina bårare / at de ſkulle föra honom emot henne / ſå ſkulle etdera ſkje / anten han miſta ſit lif / eller hon dö. De ſkulle alt därföre nu taga en ſtor ſtock / og giöra där af en boga ſamt pilar; men då denna beſtällta ſtarka boga blef jämte ſkjutredſkapen til honom förder / tykte ingen at detta alt ſkulle warda wapnfört / eller til wapns brukligit. Widare eggar han hwar mann til at duga ſom mäſt / och for ſå deras mannſkap fram med ſtort ras och gny. Ifwar blef nu buren frå tropparna / och wart ſtrax ſå ſtort gny när Sibylja bölade / at mann alljämt ej annat hörde / än heren hade tegat och ſtått ſtilla; hwilket orſakade ſådan ombytning / at mannſkapet wille inbördes ſlås / förutan bröderna allena. Men då detta under ſkjedde / ſågo Ifwars bårare / at han updrog ſin boga / ſåſom hade han allenaſt haft en weker almſwega för ſig / och märkte de / at han war til reds at lägga där å pilarna. Sedan höra de at ſträngen gjäller ſå hårt / at de deß like ej märkt; ſeende

bus fugam injiciat; eſtote etiam vos alacres in propulſando ingenti ferocique illo exercitu. His dictis vacca ſoluta fuit, ut primum autem Ivarus ſtrepitum ejus ac rugitum audivit, milites ſuos juſſit, ut maxima qua fieri poſſet, tam armorum concuſſione quam vociferatione, monſtri illius horrendum ſonitum ſupprimerent. Ipſe deinceps lecticarios monuit, ut ſe eidem objicerent, hoc quippe vel ſuo vel illius interitu futurum; interea lignum compararent grande, cui in formam arcus incurvato, tela adaptanda eſſent. Hæc autem quæ mox adferebantur arma, ut mole ingentia; ita nulli niſi ipſi Ivaro habilia erant. Mox milites ad fortiter progrediendum incitati, inaudito in hoſtes ſtrepitu feruntur ac clamore. Aſt Ivaro interea ſeorſim ab acie portato, Sibylia rugitum tam vaſtum terrificumque edidit, ut aures hoſtium quaſi tacentium vel omnino quieſcentium percelleret; identidem enim veluti furore correpti, arma ſibi invicem intulerunt, a quo tamen fortuna faventior ſolos immunes præſtitit fratres. Tum vero vectores derepente vident; Ivarum arcum ſuum inſtar ramuſculi vilioris ſinuare telaque adaptare, quæ mox eidem in ſtupendum ſonitum ſoluto, tali ſtrepitu viſa ſunt excuti, qualem nec vel fortiſſimus ex chalybe arcus ciere poſſet; & quidem adeo appoſite, ut ſingula ſingulos vaccæ transverberaverint ocu-

gur *gellur* ſo hart, ad þad heyrdu þeir alldrei fyrre, og nu ſia þeir ad orvar flugu ſo hart, ſem hann hefde ſkotid af hinum hardaſta *ſtalboga*, og ſvo giegnt og beint, ad i ſitt auga kom hvor orinn a Sibyliu, og nu fiell hun, epter þad fær hun hofudſtepu, og nu eru læti hennar miklu verre enn adur. Og er hun kemur ad þeim, bidur Ifvar kaſta ſier ad henne, og verdur hann þeim ſo liettur ſem barn litid, þvi ad þeir voru ej all nær kunne, þa er þeir koſtudu honum. Og þa kom hann a hrigg kunni Sibyliu, og vard hann þa ſo þungur ſem biarg eitt fielle a hana, og hvort bein brotnadi i henne, og fieck hun af þvi bana. Nu bidur hann menn ſig upptaka ſem ſkiotaſt, og nu er hann upptekinn, er þa rodd hans ſvo *hvell*, ad ſo þotte ollum hernum, er hann mælte, ſem vid ſialſt væri, þott fierre være ſtaddur, og hid beſta hliod var tilgefid hans erindis. Og ſo lykur hann ſinni tolu, ad ſa ofridur hefſt af allur, er yfer þa hafde komid, og þa ſakade ecki, þvi ad lid þeirra hafdi bariſt ſkamma ſtund. Nu ſeigir Ifvar ad þeir ſkuli vinna ſem veſt verk a þeim, og nu þyki mier af hinn olmaſti okyrleikinn, er kyrinn er drepinn. Og nu hafa hvorutveggiu fylkt lide ſinu, og *ſigur* ſamann oruſtann, og er bardagi ſo hardur, ad þad mæltu allir Sviar, ad þeir hefdu alldrej i ſlikre mannaraun verid. Nu geingu þeir ſo hart framm, brædur Hvitſerkur og Biorn, ad einginn fylking ſtendur vid, og nu fellur ſo mikid lid Eiſteins Kongs, ad minna ſtendur uppe, enn ſumt kemur

de altſå ſtrax huru pilarna flögo / ſåſom hade mann ſkutit af den ſtarkaſta ſtålboga / och ſå rett och enda fram / at hwar pil träffade ſit öga på Sibylja / hwilken där igenom föll ned / men for ſedan hufwudſtupa fram / och wart hennes läte då mycket wärre än förr. Wid hennes närmare annalkande til bröderna / bjuder Iſwar at mann ſkulle kaſta honom på henne / då han genaſt blef ſå lätter ſom et litet barn / ty bårarena woro et ſtycke från kon / då de kaſtade honom; där emot / när han kom på Sibyljas rygg / wart han ſå tunger / ſom hade et berg fallit på henne / ſå at hwart hennes ben brotnade / och bekom hon där af ſin bane. Han bjuder ſedan / at de ſkulle ſom haſtigaſt honom uptaga / hwilket då ſkjett war / blef hans röſt ſå hwäll och ſtark / at alla j heren / jämwäl fierran ſtående / hörde den / och gåfwo de ſåledes til hans ärende et gott ljud. Ty lyktade han ſå ſit tal / at all den åkomna ofreden där med uphörde / och wart dem ingen ſkada tilfogad / emedan de allenaſt en kårt ſtund ſlagits ſin emellan. Sedan föreſtäller han dem / at nu borde de ſom hårdaſt anfalla fienden / emedan han hoppades hafwa affſkaffat det grymmaſte owäſendet ſedan kon blef dräpen. I det ſama upſtälte de å båda ſidor ſina ſlagsordningar och ſiger ſtriden ſaman med ſå ſtort anfall / at alla Swenſkar ſade ſig aldrig warit hafwa i ſlik mannarön. Bröderna Hwitſerk och Björn gingo då ſå modigt fram / at ingen tropp kunde gjöra motſtånd / hwarigenom Kong Öſtens her til ſtörſta delen blef nedergjord / och den öfriga tog flygten. Enteliga endas ſtriden där med / at och Kong Öſten

oculos. Illa tum in caſum prona, capite terram ferire fugitu graviſſimo; ſed Ivarus in occurrentem ſeſe projici juſſit; illicoque levior factus eſt puero; adhuc enim modico disjungebantur intervallo. Simulac vero vaccæ dorſo illideretur, monticuli fere graviditatem æquavit; quo contigit, ut omnia ejus comminuerit oſſa, ipſaque exanimis corruerit. Miniſtri eum inde momento ſuſtulerunt, ſublatus autem, voce adeo acuta ſuos alloquebatur, ut eandem remotiſſimi, perinde ac proximi exciperent; proinde ad obſequia ei præſtanda paratiſſimi. Adeo ſermone ſuo omnem, quem hactenus ſuſtinuerant tumultum, ſtitit; cujus tamen mediocre erat damnum, cum mutuus conflictus oportunum omnino nanciſceretur finem. Neque vero Ivarus hoc contentus, qvin occaſioni imminens mox ſuos hortatur, ut in hoſtes totis irruerent viribus; vacca enim ſublata, ſimul ingens illud concidiſſe infortunium. Copiis iccirco utrinque collidentibus, prælium iterata vehementia inardeſcens, Suethos fateri coëgit, nunquam ſe periculo interfuiſſe tanto. Enimvero Hvitſerkus & Biornus, impetu facto maximo, omnes eorum proſtrarunt phalanges, adeo ut quibusdam fugam capeſſentibus, Eiſte-

mur a flotta. Og nu likur so þeirra bardaga, ad Eisteirn Kongur fellur, enn þeir brædur hofdu sigur, og nu giefa þeir þeim grid er epter voru. Og nu seigir Ifvar ad hann vil ej leingur hernad hallda i þvi lande, þvi þad land var nu *hofdingialaust*, og vil eg helldur ad vier helldum þar til, er meira ofurefle er fyrer, enn Randalin for heim med sumt lidid.

Östen faller / men bröderna behålla segren / och gofwo de alla / som efter woro / fredighet. Då sade Ifwar / at han ej långre wille herja i det landet / emedan det war utan höfdinge / utan häldre hålla dit / dår mera öfwermagt kunde wanka; hwarefter Randalina begaf sig hem med en del af mannskapet.

XIII. CAP.

Ragnars syner vinna Vifilsborg.

NU rada þeir þad med sier, ad þeir skulu herja i *Sudurrike*, en Sigurdur Ormur i auga var med bræ drum sinum i hvorre herfor sidann. Nu spyrja þeir til eirnrar borgar þeirrar, ad bædi var mikil og fiolmenn. Nu seigir Ifvar ad hann vill þar til stefna, og þad er og sagt hvad su borg hiet, og hvor þar fyrir rædur, var sa *hofdinge* kalladur *Vifill*, af hans nafne var borginn kollud *Vifilsborg*. Nu fara þeir herskylde yfer, og eyddu allar borgir, er fyrer urdu, þar til er þeir komu til Vifilsborgar. Hofdinginn var ej heima i borginne, og mikid lid med honum. Nu setia þeir herbudir sinar a þeim vollum er hia borginne voru, og eru i kirdum þann dag, er þeir komu til borgarinnar, og hofdu tal af borgarmonnum. þeir budu þeim, hvort þeir villdu helldur giefa upp borgina, og munde þa fridur gefinn ollum monnum, edur þeir inne af sier ofurefle og hardfeingi

13. Cap.

Ragnars söner winna Wifilsborg.

DE besluta nu med sig / at hårja i Söderrike / och war då Sigurd Orm i öga med sina bröder i hwarje herfård. Dem blef så berättat om en stor och wål bemannad borg eller fästning / ty sade Ifwar sig wilja dit fara med heren; warande sagt / at sama borg kallades Wifilsborg / af den dår öfwer rådande höfdingen Wifil. I wågen foro de fram med herskiöld / och förstörde alla för dem stående fästningar / alt til deß de kommo til Wifilsborg. Höfdingen war då ej hema / utan hade mycket mannskap med sig; ty upsatte de sina herbodar på den wid borgen warande wallen / blefwo doch den dagen stilla på hwilken de framkommo / och hade dår samtal med borgarmånnen; tilbjudande dem anten at upgifwa borgen / hwarmedelst hela mannskapet kunde få frid / eller ock at försöka sin öfwermagt och förmåtenhet / då och ingen skulle få någon fredighet. Men de löste sort af sig deßa wilkåren och sade: at

Eistenus prælio finem propria imposuerit morte, victoriamque fratribus reliquerit, qui tamen hostibus prælio superstitibus, vitæ immunitatem concesserunt. Neque vero Ivarus ulterius in Suethos, quippe imperatore destitutos, sævire voluit, gloriosius ratus, arma victricia in potentiorem convertere hostem. Randalina autem parte quadam exercitus domum se contulit.

CAP. XIII.

Ragnari filii Wifilsburgum expugnant.

JAmque consilio & animis volentibus, in *imperium australe* (Germaniam) arma convertunt, comitem cujusvis conflictus habentes Sigurdum Anguioculum. Ibi Ivarus fama urbis cujusdam & magnæ & præsidio gravis illectus, operæ pretium censuit futurum, si ad eandem copiæ dirigerentur; præfectum urbis vocari Vifilum, & ab hoc eandem nuncupatam *Vifilsburgum*. Armis itaque obvias quasque gentes & urbes devastant, tandemque Vifilsburgum delati, cum audirent ipsum præsidem magna copiarum parte abesse, castra in planitie, quæ urbem ambiebat, locare, & eo die quietis subsistere armis vilum, quo facilius cum civibus transigere possent. Etenim his mox conditiones imperatæ, urbis aut dedendæ, quo impunitatem assequerentur omnes; aut nimiæ potentiæ ac violentiæ excutiendæ, quam utique singuli clade luerent inevitabili. Illi autem his

gi, og munu hier ongvum manni grid gefinn. Enn þeir leiftu fkiott ur, og fogdu ad þa borg feingi þeir alldrei unnid, fvo ad þeir gæfi hana upp, og munu þier fyrr verda reyna ydur, og fina ofs ydar frækleik, kapp og hreyfte. Nu lidur fu nott, og næfta dag eptir leita þeir vid ad vinna borginna, og fa ej adgiort. Nu fitia þeir um þa borg halfann manud, og leita til hvorn dag ad þeir fae þa borg unnid, og med ymfum brogdum, enn þad fer þefs verr, fem þeir hafa leingur vid leitne, og ætludu nu þar fra ad hverfa. Þa ganga þeir ut a borgarveggi og breida *gudvefiarpell* um alla borgarveggina, og oll klædi þaug er beft voru i borginne, og taurudu fyrer þeim gull og gerfemum ur borginne. Nu tekur eirn af þeim þar til orda af lidi þeirra, og mælte, vier hugdum ad þeffir menn være Ragnars fyner, og lid þeirra hardfeingt, enn vier meigum þad feigia, ad þeim hefur ej nær farid enn odrum monnum. Nu eptir þetta æptu þeir *herop*, og *bordu* a *fkyoldum* og *eggiudu* ad fier fem þeir mattu meft. Og er Ifvar heyrdi þetta, bra honum vid miog, fo ad hann fær af þvi fott mikla, fvo hann ma fig valla hræra, og verda þeir ad bida, ad annad hvort batni honum, edur hann hafe bana. Hann liggur þann dag allann, og kvelft fo ad hann mælte ej ord, og þa mælte hann vid þa menn er hia honum voru, ad þeir fkylldu feigia þeim Hvitferk og Byrne og Sigurde,

at den borgen aldrig kunde winnas / få at de borde honom upgifwa / utan fkulle de andra deß förinnan wäl få röna fig / och wifa dem fin tapperhet / kiämpa och hiältamod. Lider altfå den natten. Näfta dagen efter / förföka Lodbroks föner at beftorma borgen / men kunna intet uträtta. De belägra honom en half månad / och föka hwar dag at winna den fama medels åtfkilliga krigspuß; men det blir deß wärre / fom de längre där å arbeta / och ärna därföre at wika dädan. De i borgen / gingo då fram på wallarne och bredde dem alla öfwer med de dyrbarafta tapeter och bäfta kläder / fom där funnes / upteende för dem både gull och andra kåftbara faker / hwar efter en af dem tog til orda och fade: wi tänktom / at deßa männ wore Ragnars föner / famt deras mannfkap tappert / men wi mågom wäl fägja / at dem intet bätre lyckats än andra männ. De gåfwo där på et herrop / flogo på fkjölderna och frammante de andra å det häftigafte. När Ifwar detta hörde / gjeck det honom nog til finnes / och feck han där af få ftor fiukdom / at han knapt kunde fig röra / och måfte de fåledes afbida / anten det blefwe bätre med honom / eller han dödde. Han ligger allan den dagen / och talar för fit kwal fkull intet ord. Omfider befaller han de närwarande männen / at de fkola fägja Hwitferk / Biörn och Sigurd / at han wille hafwa möte med dem / famt alla deras witrafta männ. Fördenfkull / fedan de förnämfta höfdingar förfamlat fig i en ftad / fpör han efter / om de funnit något råd / fom gof-

his nil moti, nequaquam temere in urbis adeo inexpugnabilis deditionem prius fe confenfuros refpondebant, quam hoftes fuam ipfis probaffent animofitatem, robur & ftrenuitatem. Craftina ergo luce, fpem hi expugnationis tentant, fed fruftra; neque vero poft medium quotidiana obfidione confumtum menfem, quidquam diverfis fuis efficiebant ftratagematibus. Proinde eam indies difficiliorem experti, tandem folvendam decreverunt. Jam autem obfeffi per mænia difcurfantes, eadem veftibus holofericis, quæ pretiofis fubducta erant pellibus, nec non omnis generis tapetibus infternere, hoftiumque oculos, depromtis aureis & infignioribus quibusvis cimeliis, irritare; mox unus eorundem exclamare, exiftimaffe quidem fe, toties celebratos adeffe Ragnari filios, & quidem exercitu pariter ftrenuo, jam vero vel invitis fatendum, eos nihilo præftantiores effe aliis; ad ultimum omnes in vociferationem effufi, fcuta fua percutere, hoftesque nifu provocare maximo. Ivarus his magnopere offenfus, tantam concepit animi triftitiam, ut lecto affigeretur pæne immobilis, unde fuis ingratam morandi injecit neceffitatem, donec animum vel reciperet vel diffunderet. Integrum quippe diem decumbens, præ nimio mœrore ne verbum quidem protulit; eo tamen ad occafum vergente, adftantes inclamavit, jubens ut Hvitferko Biorno & Sigurdo referrent, fe eos aliosque quos in exercitu noviffent prudentiffimos, conventos velle. Hos illico in unum coëuntes locum interrogat, num confilium inveniffent victoriæ adipi-

de, ad hann vildi þeirra fund hafa, og allra enu vitrustu manna. Nu er þeir koma aller i eirn stad, er mestir hofdingiar voru i þeirra lide, þa spyr Ifvar þa epter ef þeir hefdu nockurt rad sied, þad er likara er ad þeir mættu sigrast, enn þaug er þeir hefdu fyrre haft. Enn þeir svorudu allir, ad þeir hefdu ej vit til ad sia þaug brogd, er þeim væri sigur i, er nu sem optar ad þinna rada munum vier niota verda. þa svarar Ifvar, mier hefur eitt rad til hugar komid, þad er vier hofum enn ej frystad, hier er skogur mikill ej langt ifra, og nu er nattar, skulum vier fara ur tiolldum vorum leinilega til skogar, enn herbudir vorar skulu standa epter, og er vier komum i morkinna, skal hvor ydar binda sier byrde, og er þvi er lokid, skulum vier fara ad borginne alla vega og sla eld i vidinn, og mun þa gioraſt bal mikid, og borgarveggir þeirra munu þa lata *lim* sitt fyrer þeim ellde, og skulum vier svo bera ad *valslaungur*, og reyna hvad hardgior hun er. Og nu er so giort, ad þeir fara til skogar, og eru þar slika hrid sem Ifvari sindist. Nu fara þeir ad borginne epter *tilskipan* hans, og þa er þeir lustu elld i vidinn enn mikla, vard bal svo mikid, ad veggirner meigu ej standast, og lata lim sitt. Nu bera þeir valslaungur ad borginne og briota a lid morg, og tekst þa bardagi, og er þeir standa jafnt ad vige, þa fellur lid borgarmanna, en sumt flyr undann, og so likur þeirra vidskiptum, ad þeir drepa hvort mans barn er i var borginne, og taka burt allt fie, enn brenna borgina adur þeir fara a burtu.

gofwe dem bätre förhoppning til seger än förr? men de swarade sig ej hafwa wett til at uptänka sådana krigspuß / hwarmed de kunde wänta seger / utan hände nu såsom oftast / at hans råd wore dem gagneligast. Då sade Iswar: jag har ännu et / derwi ej hafwom frestat; mann har ju ej långt här frå en skog / til hwilken wi efter det nattar / skolom lönliga fara ur wåra tällt / och lemna så herbodarna kwarstående efter oß / men wid ankomsten til sama skog / måste hwardera hugga och binda sin wedbörda; sedan måste wi fara til borgen å alla wägar och kasta eld i weden / hwar af et så stort bål läter yppas / at borgwäggens lim gjenom elden smälter; och där efter måste mann bära fram walslungor / at fresta huru faster sama wägg är. Detta efterkomma de och fara til skogen / blifwande där så länge Iswar behagade; sedan gingo de efter hans tilskipan til borgen / och slogo eld i den mykna weden / hwar af et så stort bål wart / at wäggen ej kunde stå utan brätnade. Widare anföllo de borgen med walslungor / och bröto sig up många ingångar / hwar efter de å båda sidor begynte at strida; men som de inkomna / hwilka nu fäcktade altjämt / inrymde wallen / måste borgarmännen endels falla / endels och fly undan / och lyktade deras drabbning således / at bröderna dräpa hwart manns barn i borgen / taga bort ågendomen / och bränna up fästningen förr än de foro bort.

XIV. 14. Cap.

adipiscendæ magis idoneum, quam quod hactenus viderant? Illis autem uno ore respondentibus, se nullum scire quod tam expectatam ingereret spem, quin ipsius totiens omnibus conducenti prudentiæ, totam committere; unum, inquit, residuum habeo atque inexploratum: enimvero in silvam vicinam arboribusque densam, quamprimum nox ingruerit, relictis tentoriis, clam properabimus, singuli mox fasces lignorum aridorum nobis comparaturi; hoc facto ad urbem reversi, mœnibus ligna admovebimus igne flagrantia, cujus flamma quin gluten murale liquescat, nullus dubitaverim. Inde muro ballistis quassato experiemur, quanta is gaudeat firmitate. Illi mandata exsecuturi in saltum excurrunt, operaque functi imperata, Ivaro duce ad urbem tendunt, cui postquam fasces accensas injecissent, rapax adeo incendium exoriebatur, ut mœnia fatiscerent. Adhibitis deinde arietibus, eadem in capaces laxantur rimas. Tum vero demum pugna miscebatur acerrima, tandemq; cives hostium validioribus obruti armis, partim neci, partim fugæ dantur præcipites. Finito adeo certamine, victores promiscua hominum grassantur cæde, jamque opibus direptis, urbeque incensa, læti abitui sese accingunt.

XIV. CAP.

Ragnars syner ætla ad strida uppa Romaborg.

NU hallda þeir i burtu þadann, þar til er þeir koma i þa *borg* er *Luna* hiet; þa hofdu þeir hvoria borg og hvorn kastala eidt nalega i ollu Sudurrike, og nu eru þeir svo frægir um allann heiminn, ad ej var so litit barn, at ej kinne nafn þeirra. Nu ætla þeir ej lietta firr enn þeir koma til *Romaborgar*, af þvi ad su borg var þeim sogd mikil og fiolmenn, agiæt og audug. Enn þad vissu þeir ej giorla hvad laung leid þad er, enn þeir hofdu svo mikid lid ad ej feinguſt vister. Og nu eru þeir i þeirri borg Luna, og ræda med sier um ferd sina. Nu kemur þar madur eirn gamall og gratlegur, þeir spyrja hvad manna hann være, enn hann seigir ad hann væri eirn stafkall, og hafa alla æfe farid yfer lond. Þu munt morg tidinde kunna ad seigia oss, þaug er vier vilium heyra og vita. Hinn gamle madur svarar, ej veit eg þad vist, af hvorium londum þier vilied spyria, þad er eg veit ej ad seigia ydur. Þad vilium vier þiggia, ad þu seigir oss hvad laung leid hiedann er i Romaborg. Hann svarar, eg kann seigia ydur nockud til merkia, þier meigid hier sia eina *jarnsko* er eg hefe a fotum, þeir eru nu farner, og þa adra er eg hefe a bake mier, og voru þa nier

14. CAP.

Ragnars söner årna at bestrida Roma borg.

NU hålla de dådan enda til den borgen/ som Luna het/ och hafwa imedlertid förstört nästan hwar borg och kastell i alt Söderrike/ hwar af de blefwo så namnkunniga öfwer hela werlden/ at ej fans så litet barn/ som icke kjände deras namn. De årnade at ej låta af/ förr än de kome til Romaborg/ i dy dem war sagt/ at hon wore mycket stor/ bemannad/ berömd och rik af ägendomar. Men som de ej fulkomliga wiste hwad lång led dit wore/ och hade deßutan så mycket mannskap/ at dem tröt uppehälle/ ty förbliswa de i bemälte Lunaborg/ och rådslå om denna färden. Då kom där en gamal och gråtig mann/ honom frågade de/ hwad man han wore? Han sade sig wara en stafkall eller tiggare/ och farit all sin tid öfwer många länder. Du torde/ sade de/ många tidender kunna förkunna/ dem wi wiljom höra och weta. Den gamle mannen swarade: jag förmodar at inga länder/ om hwilka i hälst wiljen fråga/ skola finnas/ som mig äro okunniga. Wi begjärom därföre af dig/ sade de/ at du sägjer oß huru lång wäg hådan är til Romaborg? Han swarade/ jag kan wäl sägja eder något märcke där til. I mågen se deßa järnskor jag har å fötterna/ de äro nu utnötta/ åfwen som de jag har å ryggen/ warande doch tilförene båda nya/ och

CAP. XIV.

Ragnaridæ Romam oppugnare animo meditantur.

INde ulterius progressi *Lunaburgum* perveniunt; nuper quarumcumque in regno australi urbium ac castellorum seduli vastatores, nomen eapropter consecuti latissimum, vel ipsorum infantum ore tritum. Hinc *Romam* pergere decreverunt, tantopere sibi ob amplitudinem, civium frequentiam, rerum gloriam gestarum ac opes deprædicatam. Sed vero cum quanta via illuc eundum esset nescirent, exercitum præterea ducerent adeo magnum, ut ei de victu prospicere sufficienti nequirent, Lunaburgi paulisper sibi commorandum rati, consilia invicem de expeditione ista agitant. Tum forte senex accessit lacrymabundus, qui interrogatus, cujas esset? respondit se exiguæ stipis æra petere solitum, & varias eapropter regiones peragrasse. Cumque adeo suspicarentur eum variarum rerum cognitione imbutum esse, retulit dubio carere omni, quin singularum regionum, de quibus illi quæsituri essent, rationem reddere poterit expeditissimam. Orantibus itaque ipsis, vellet enarrare quantum itineris inde Romam usque restaret; ejusce certum, dixit, indicium ingesturos calceos, quibus incedebat, ferreos, jam utpote æque protritos ac quos tergo habebat alligatos; novos licet utrosque induisset, dum iter Roma pararet; iis se totam illam emensum fuisse

nier bader, og a þeirre leid hefe eg verid sidann. Enn er hinn gamle mann þetta mælte, þikiast þeir sia ad þeir meigi ej þessa leid koma, er þeir hafa fyrer sier ætlad til Roms ad fara, og nu snua þeir fra med her sinn, og unnu margar borger þær er alldrei hofdu unnar verid fyrre, og þess *jardteiknir* siast enn i dag.

och å den wägen hår jag alt sedan warit. När gubben detta sagt / tyktes de finna / sig ej kunna uthärda denna föresatta resan til Rom / och wända så sin her dädan. De wunno sedan många borgar / som förr aldrig warit intagna / och ser mann jårteken där til ännu i dag.

XV. CAP.

Ragnar byr herfór sina til Einglands.

NU er þar til mals ad taka, ad Ragnar situr heima i rike sinu, og hann veit ej hvar syner hans eru, nie Aslaug kona hans. Og þad heyrdi hann talad af sinum monnum, ad einginn mætte jafnast vid sonu hans, og hugdist honum so ad ongvir mundu jafnfrægir þeim. Nu hyggur hann ad þvi hvorrar frægdar hann mætti fyrerleita, er ej væri skemur uppe. Nu hyggur hann rad sitt, og fær sier smide og lætur fælla mikil trie til tveggia skipa mikilla, og þad skildu menn, ad þad voru *Knerir* tveyr, og svo *mikler* ad ongvir hofdu slikir verid giordir a Nordurlondum. Og þar med lætur hann hafa um allt sitt rike mikinn vopnabunad, og med þeirre breitne skilia menn, ad hann mun ætla nockra herferd fyrer sier ur landinu. þetta spyrst vida um lond þaug er næst voru, og nu ugga allir menn og Kongar er fyrer lande riedu, ad þeir mundu ej i londum sinum edur rikium vera meiga, og nu lætur hvor þeirra hafa *vardhalld*

15. Cap.

Ragnar börjar sin herfärd til England.

NU är til berättandes / at Ragnar sitter hema i sit rike / och wet hwarken han eller Drottningen hwar sönerna äro. Hörer doch det talas af sina män / at ingen kunde jämnas wid hans söner / och håller således före dem wara berömligare än andra. Han ihugar nu hwad beröm han kunde för sig upleta / som icke mindre måtte kringspridas; fattar därföre det rådet at skaffa sig byggeredskap / och låter så fälla många trän / til at där af gjöra twänne stora skiep / hwaraf folket förstod / at de skulle blifwa twå Knorar eller fartyg så stora / at deras likar ej warit gjorda i Nordländer. Där til med låter han öfwer alt sit rike försärdiga en stor wapnabonad / hwaraf mann kunde skilja / honom hafwa i sinnet någon herferd ur landet. Och som detta snart spordes öfwer de närbelägna länder; ty fruchtade och alla männ samt Kongar / som något wälde hade / at de ej länge skulle få blifwa i sina länder och riken fredigа; och läto så hwardera ställa wård-

se viam. Hoc audito, institutum rumpunt iter, & exercitum convertentes, multas a nemine adhuc hoste victas urbes expugnarunt, quarum quidem miraculis propiora rudera, hodienum oculos pascunt curiosorum.

CAP. XV.

Expeditio Ragnari in Angliam.

QVum autem Ragnaro æque ac conjugi, vitam jam domi tranquillam transigentibus, ignotum plane esset, ubinam gentium filii degerent; fida tamen suorum narratione ille accepisset, eos fortitudinis gloria alios omnes antecedere, æmulosque adeo habere nullos; hinc diu anxie secum reputans, quomodo famam pari perennaturam successu; sibi comparare posset, præsentissimo tandem decrevit consilio, arbores vastissimas succidendas, duabus magnis navibus materiem præbituras. Has cives voce vernacula *Knorar*, h. e. myoparones nuncupandas, adeo ingentes augurabantur futuras, ut ceteras, quas orbis borealis tulisset omnes, longe superarent. Ex pari simul per universum regnum indicto armorum apparatu, facile intelligebant, expeditionem eum aliquam meditari. Hujus mox latius divagata fama, proximos quosque principes & reges suspicione tacita perstrinxit, fore ut brevi provinciis & regnis suis expellerentur; custodias proinde circa maritima disponunt, ne qua subita irruptione securi opprimeren-

halld um lond sin, ef þar bæri hann ad. Þader eitt sinn ad Aslaug spurde Ragnar, hvoria herfor hann ætlade fyrer sier. Hann seigir henne alt af lietta, ad hann ætlar til Einglands, og hafa ej fleire enn tvo skip, og þad lid sem a þeim ma fara. Þa svarar Aslaug, su for list mier *ovarleg* er nu ætlar þu, mier þætte þier radlegra ad hafa fleyre skip og smærre. Þad er ej agiætt, sagde hann, þott menn fae unnid land med morgum skipum, enn til þessa hafa ej dæme verid, ad med tveimur skipum hafe unnid verid slikt land sem Eingland er, enn ef eg fæ osigur er þess betur, sem eg hef færre skip ur lande. Þa svaradi Aslaug, mier finist sa ej minni kostnadur, adur þesse skip sieu buinn, enn þu hefdir langskip morg til þessrar ferdar. Þu veist og ad *illt er ad hallda skipum ad Einglande*, og ef svo verdur ad skip þin tindust, þott menn komist a land, þa eru þeir þegar uppgefner, þegar landsher kemur at, enn betra er ad hallda langskipum til hafna enn knorum. Nu kvedur hann vysu, og lætur skip sin bua, og fær sier lid, so ad þeir knerir eru miog skipader. Nu eru fiolrædur um hans fyrer ætlan, og enn kvad hann vysu. Og er skip hans voru buinn, og þad lid er honum skylde fylgia, og þa er þad vedur kom, er honum þotte sier vel koma, seigir hann ad þa munde han fara til skipa. Og er hann var buinn, leider hun hann til skipa adur þaug skiliast, og kvadst hun munde lau-

wårdhåld om sit land / i fall han dit worde anländande. Aslög frågade et sinn Ragnar / hwad herfärd han wäl hade för sig? Han swarade henne i god tro / sig wilja fara til England / och ej hafwa med sig flera än twänne skjep / samt så mycket manskap / som där å måtte rymmas. Då sade Aslög: denna din föresatta färd synes mig owarlig / och tyckes mig rådeligare / at hafwa flera och smärre skjep. Det är ej så underligt / swarade han / at winna länder med många skjep / men där til har man intet efterdöme / at slikt land / som England är / kunnat med twänne skjep intagas; och om jag finge oseger / wore den des drägligare / som jag och har fäare skjep ur lande. Aslög sade: mig synes den omkostnad ej wara mindre / som anwändes innan deßa warda färdiga / än om du skaffade många långskjep til denna färden. Du west och / at det är swårt / at hålla skjepen til Engeland / och om så hände / at deße dina skjep tyndes eller förginge / då måste folket / skjönt det komme til lands / gifwa sig wunnit / så snart landsheren det anfölle. Wore fördenskull bätre / at hålla långskjepen til hamnarna / än knorarna. Men han kwad / detta oacktat / en wisa / och lät sina skjep förfärdiga / skaffandes sig så mycket manskap / at deßa skjep blefwo wäl bemannada. Mann hade många meningar om hans herfärd / men han kwad åter en wisa. Och då skjepen wore färdiga tillika med det folk honom följa skulle / samt sådan wind upbläste / som honom likade / gifwer han ut befallning / at då skulle han fara til skjeps. När han nu war tilreds / ledde Drottningen honom til skje-

rentur. Interea Aslauga Ragnarum percontatur, quo demum isto militari apparatu tendere vellet? Ille facilis respondit, se duobus tantum navigiis, eoque militum numero, cujus eadem forent capaces, Angliam oppugnaturum. Monente Regina, ejusmodi expeditionem temere susceptam esse, pluresque omnino & minores naves ad eandem feliciter conficiendam requiri; haud gloriosum fore dixit, numerosa regiones occupare classe, illud vero demum nullo constare exemplo, duabus navibus tam vastum, quale Anglia sit, regnum subactum fuisse; quod si & ipsum vinci in fatis fuerit, hoc tolerabilius fore damnum, quo pauciores expedivisset naves. Subjecit Regina, vix minores requiri impensas in duas ejusmodi naves, quam alias justam longarum classem; notum præterea esse Ragnaro, quam syrtes Anglicanis prætextæ littoribus, periculosæ sint tantis navigiis; sique naufragium fecerit, militem utut maxime incolumem ac salvum, victas nihilosecius irruenti inquilino exercitui daturum manus. Facilius profecto portus Anglicanos patere longis navibus, quam tam ingentis molis myoparonibus. Verum enimvero Ragnarus nil his motus rationibus, læto carmen effudit ore, militeque abundanti naves instruxit suas. Varia quidem tum spargebantur de hoc ejus proposito judicia, sed quæ mox alio carmine elusit. Jamq; navibus in altum deductis, & parato ad abitum milite instructis, ventum præstolatur secundum. Eo obtento se abiturum denuntiat; procinctum Regina ad naves

launa honum ſerk þann, er hann hafde gefid henne. Hann ſpyr med hvorium hætte þad væri, enn hun kvad vyſu,

þiér ann eg ſerk enn ſida,
Og ſaumadann hvorge,
Vid heilann hug ofinn,
Ur hare ſmia graum,
Mun eigi ben blæda,
Nie bita þig eggiar
I heilagre hiupu,
Var hun þeim *Goþom ſignud.*

Hann ſeigir, ad hann vill þesſum radum fylgia og þaug þiggia, enn þa er þaug ſkilia, var audſætt, ad henne þotte mikid fyrer þeirra ſkilnade.

skiepen förr än de skildes, och sade sig wilja wedergälla honom den skiortelen han henne gifwit hade. Han frågade huru där med wore beskaffat? Hon kwad denna wisan:

Dig unnar jag skiortan sida,
Och icke sömad,
Med helan hug wäfwen,
Ur hären hwitgråa,
Skola dig icke ben blöda,
Ej eller bita swerdseggar,
I heligan skiorta,
Ty hon har Gudom signad warit.

Då utlät han sig wilja fölgia och fullborda det rådet. Wid affärden skiönjades det noga, at skilnaden gick henne mycket til sinnes.

XVI. CAP.

Fra dauda Ragnars.

NU helldur Ragnar ſkipum ſinum til Einglands ſem hann hafde ætlad, og gaf byre hvaſsa, ſo ad vid Eingland brytur hann bada knoru ſina. Enn a land komſt allt lid hans, og hielldu klædum ſinum og vopnum. Og þar ſem hann kom vid *þorp* og *borger* og *kaſtala*, þa vinnur hann. Enn kongur ſa het *Elle*, er þa red fyrer Einglande. Hann hafde friett til Ragnars, er hann for ur landid, hann hafde ſett menn fyrer, ad hann ſkylde þegar vita er herinn kiæme vid land. Nu foru þeir menn til fundar vid Ella kong, og ſogdu honum herſogu. Nu lætur hann ſenda bod um allt ſitt rike, og

16. Cap.

Om Ragnars död.

RAgnar håller nu, såsom han hade ärnat, sina skiep til England, men för det hwaßa wädret, som upkom, sönderbryter han, wid anländandet, båda sina Knorar; doch kom alt folk til lands, och behöllt det sina kläder samt wapn. Han kufwade under sig alla de torp, borgar och kastell, som för honom kommo. Kong Ella, som den tiden regerade öfwer Engeland, hade redan fått weta Ragnars afresa af sina månn, dem han utsatt til at kunskapa, så snart de hörde Ragnars her komma til lands, och foro de strax til honom med denna hersagan. Han sände bod öfwer sit hela rike, med befallning at alla, som

naves comitatur, & ubi discederet, penſaturam ſe dixit veſtem, quam ſibi olim dediſſet dono. Quærenti autem quale illud eſſet munus? reſpondit metrice:

Te dignum judico interula hac ampla, nec conſuta, ſed fido animo contexta capillis griſeis & tenuibus. Non oſſa cruore manabunt, nec nocebunt tibi mucrones, in ſacra veſte, quæ Diis conſecrata.

Ille conſilium ejus ſe accepturum, veſteque oblata uſurum pollicebatur. Conſtabat autem liquido præſentibus, eam abitum mariti ægerrime tuliſſe.

CAP. XVI.

Ragnari cædes.

DIrexit adeo Ragnarus naves Angliam verſus, ſed quæ horriſonas provectæ per undas, mox ſcopulis ejuſdem terræ illiſæ perierunt. Evaſit tamen ipſe cum militibus, veſtibus & armis incolumis, hisque in continentem effuſus, pagos, urbes & caſtella expugnavit. Summa rerum poteſtas in Anglia tum penes *Ellam* erat, qui pridem de Ragnari expeditione certior factus, cuſtodes ad maritima diſpoſuerat, ut illico nuntiarent, quamprimum idem regno ſuo immineret. His ergo adventum hoſtis indicantibus, è veſtigio excivit univerſo regno, quot

og bad til ſin koma hvorn mann, er *ſkyldi* kann vallda, og *heſte* rida og þore ad *beriaſt*, og dro hann ſaman ſvo mikid lid, ad furda var ad. Nu buaſt þeir til bardaga, og mælte Elle Kongur vid lid ſitt, ef vier ſigrunſt i bardaga þeſsum, og verdi þier vid þad varer, ad Ragnar er kominn, þa ſkulu þier ecke bera vopn a hann, þvi hann a þa ſonu epter, ad alldrei munu af oſs ganga ef hann fellur. Ragnar byſt nu til bardaga, og han hafde þad klæde, er Aſlaug hafde gefid honum ad ſkilnade fyrer bryniu, og þad ſpiot er vann ad orminum, er la um ſal þoru, og einginn þordi annara. Hann hafdi ongva hlif nema hialm. Enn þa er þeir hittaſt, tokſt bardage, Ragnar hafde miklu minná lid. Bardaginn hafdi ejleingi adur ſtadid, enn lid Ragnars fiell miog. Enn þar ſem hann for vard ryrt fyrer, og gieck hann igiegnum fylkingar þann dag, og þar ſem hann hio edur lagde i ſkioldu, bryniur eda hialma, þa voru ſo ſtor hogg hans, ad ecke neitt ſtod vid. Enn alldrei var ſo neitt til hans hoggvid edur ſkotid, ad neitt vopn yrde honum ad meine, og alldrei feck hann ſar. Enn hann drap mikinn fiolda af lide Ella kongs. Enn ſo lauk bardaga þeirra, ad allt lid Ragnars fiell, enn ad honum voru borner ſkylder, og ſo handtekinn. Nu var hann ſpurdur, hvad manna hann var, enn hann þagde vid og ſvarade ongvo. Þa mælte Elle kongur, ſa mann mun verda ad koma i meiri mannraun, ef hann vil ej ſeigia oſs

ſom ſkjöld kunde föra / häſt rida och modighet hade til at ſtrida / ſkulle til honom koma / hwarmedels han ſamanbragte en ſtor och faſelig her. Därefter lagade han ſig därmed til ſlags / och talte ſit mannſkap ſåledes til: om wi ſegrom i denna drabbningen / och j ſåledes bliſwen warſe at Ragnar är tilſtädes / då ſkolen j ej båra wapn å honom; ty han åger de ſöner efter ſig / ſom aldrig låra öſwergifwa at anfalla oß / om han faller. Ragnar gjorde ſig färdig til ſtrids / och hade den klädningen han fått af Aſlög wid ſkillnaden / i ſtället för bryngia / ſamt det ſpjutet / hwar med ormen / ſom låg om Thoras ſal och til hwilken ingen annan ſig wågade / blef dräpen; hafwande inga andra ſkyddwapn än en hjälm. När de ſtötte til ſaman blef en hård kamp / och emedan Ragnar hade mycket mindre mannſkap / ty påſtod ſtriden ej länge / förr än en ſtor del däraf föll. Han for likwäl alleſtädes fram med dråp / och gieck igenom tropparna hela den dagen: Ehwareſt han högg eller lade an på ſkjöldar / bryngjor eller hjälmar / ſkjedde det med ſå ſtora hugg / at ingen ting kunde ſtå bi. Där emot war å fiändens ſida aldrig ſå huggit eller ſkutit / at något wapn gjorde honom meen / eller ringaſta ſår / utan han drap en ſtor del af Kong Ellas folk. Dock lycktade ſtriden ſå / at alt Ragnars mannſkap föll / och wart han med ſkjöldar inſtängder / ſamt ſåledes faſttagen. Då frågade de honom hwad mann han wore? men han teg och ſwarade intet. Ty ſade Kong Ella / denna mann lårer komma i ſtörre mannarön / om han ej wil ſäga oß ho han är; ty nu ſkal han kaſtas i en ormagård och ſittja där nog länge / men om han

quotquot ſcutis gerendis, equis agitandis & armis tractandis idonei erant, formidabilem ſic colligens exercitum. Illos vero ad prælium paratos his affatur: ſi palmam ab hoſte retulerimus, cavetote vos, ne capto Ragnaro arma inferatis funeſta; cum iis gaudeat filiis, qui, ſi internecioni datur, colla noſtra perennaturo preſſuri ſint jugo. Neque vero Ragnarus prælium detrectavit, quin interulam donum conjugis, loco loricæ indutus, haſtamque qua ſerpens Thoræ palatium olim ambiens occiſus erat, præferens, hoſtem intrepido excepit pectore; ſola caſſide caput munitus. Irruentibus valide obluctatur, copias licet multo pauciores haberet; poſt brevem itaq; velitationem, ſuorum ingentem patitur jacturam. Quoquovorſum tamen arma protulit, obvios proſtravit omnes; aciem quippe ſæpiſſime penetravit, hoſtiumque ſcutis, loricis & caſſidibus validos adeo intulit ictus, ut confeſtim rumperentur. Ipſe vero adverſus omnia jacula & enſes obfirmatiſſimus, nec ulla pugnæ veſtigia cicatrices admittens, magnam fecit ſtragem. Tandem prævalido Marte domitus, hoſtium manibus vivus ceſſit. Nomen tum rogatus, ne verbo quidem hoſtes dignatus eſt. Quamobrem Ella periculum ipſi majus minitans, denuntiavit ſe eum, niſi nominis indicinam faceret, carceri viperisconſperſo mancipaturum; ſi vero tum demum, quinam eſſet profiteri mallet, curaturum confeſtim ut inde eximeretur. Abducitur ergo pertinax, cumque ibi diu

oss hvor han er. Nu skal kasta honum i *ormagard*, og lata hann þar sitia miog leinge. Og ef hann mæler nafn þad, er vier meigum skilia ad hann sie Ragnar, þa skal hann burttaka sem skiotast. Nu er honum þangad fylgt, og hann situr þar leinge, so ad hvorgi festa ormar vid han. Þa mæltu menn, þesse madur er mikill fyrer sier, hann bitu ej vopn i dag, enn nu geta honum ej ormar grandad. Þa mælte Elle kongur, ad hann være flettur af klædi þvi er hann hafde yst fata. Nu var so giort, og hieingu ormar ollu meiginn a honum. Þa mælte Ragnar, *gnidia mundu grysar, ef galltarhag vissu, ef þeir vissu hvad hinn gamle lide.* Og þott hann mælte slikt, vissu þeir ej ad gior, ad Ragnar væri þad helldur enn annar kongur. I þessum ormagarde orte Ragnar Lodbrok *Biarkamal* þaug er hier eptir fylgia,

han sägjer sit namn / at wi kunnom skilja honom wara Ragnar / då skal han i största hast dädan borttagas. Han wart så dit ledsagad / och sat där länge / utan at ormarna stucko honom. Ty sade wårdmännen: denna mann är förträffelig / på honom beto ej wapn i dag / och nu kunna ej eller ormar skada honom. Kong Ella befalte då at mann skulle draga öfwerklädnaden af honom. Det blef så gjort / och hängde således ormarna å alla sidor wid honom. Då talte Ragnar: wist mände grisarna nu grymta / om de wiste af galltens tilstånd / och hwad denna gamla lider. Och skiönt han slikt talade / så förstodo de doch ej / om det war Ragnar eller någon annan Kong. I denna ormagården yrkte Ragnar Lodbrok Biarkamal / eller följande wisor:

I.

Hiuggum vier med hiorvi,
Hitt var ej fyrer laungu,
Er a *Gautlande* gengum,
At grafvitnis morþe,
þa feingom ver þoru,
þaþan heto mik firþar,
Er lingaulum lagþak,
Loþbrok ad þvi vige,
Stakk ek a stordar lykkiu,
stale biartra mala.

II.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Helldur var ek ungur er fengum,
Austur i *Eyrarsunde*,
Undarn frekum vargi,
Ok fotgulum fugli
Fengum ver þar er sungo,
Viþ

1.

Höggom wi med swärde /
Hädan frå ej långt har warit /
När wi til Gjötland gingom /
At gifwa lingormen bane /
Då fingom wi Thora /
Och dädan kallade mig hieltar /
At jag lingormen lade /
Lodbrok / i den striden.
Stack jag å den ormen
Stål / som klaran lön gifwer.

2.

Höggom wi med swärde /
Helder har jag unger warit /
När mann i Hrasunde /
Want blodsår åt fräckom warge /
Och fotgulom fogle
Skaffade / där högtsungo
Wid

diu detentum colubres vererentur adoriri, nuntiabant custodes virum indomitæ esse virtutis, qui refutata antea omni armorum vi, jam serpentinos eluderet ictus. Mandante itaque rege ut tunicam ei detraherent, tota effusa colubrorum caterva, miserum dilaniabant horrendis dentibus. Tum vero, grunnituros dixit porcellos, si verris statum, sive senis patris pœnam noscerent. Atqui licet ista effatus esset, in dubio tamen erant custodes, Ragnarus ne fuisset an alius rex. Præter hæc Ragnarus in carcere Poëmata *Biarkamal* dicta condidisse fertur, quæ sequenti consignata sunt verborum tenore:

I.

Secuimus gladio, haud diu est, quod in Gothiam delati occisum serpentem, Thoram accepimus. Hinc vocarunt me heroes, quando colubrum transfoderem, Lodbrokum ob illam cædem. Intuli serpenti ictum chalybe fulgentium stipendiorum.

II.

Secuimus gladio, admodum juvenis eram, dum acquireremus orientem versus in freto Oeridano, *cruenta vulnera voraci lupo. Et flavipedi avi comparavimus ibi, quando sonnerunt ad acuminatas*

Viþ haſeymþa hialma,
Horþ jarn mikils verþar,
Allur var ægir ſollinn,
Oþ rafn i valbloþe.

III.

Hiuggium vier med hiorve,
Hatt barum þa geira,
Er tvituger tolþunſt,
Ok Tyr ruþum vyþa,
Vunnum atta *Jarla*,
Auſtur fyrer *þinu mynni*,
Gera fengom þa gnoga,
Giſting at þvi vige,
Sveit fiell i ſollum
Sæ, tynde liþ æſe.

IV.

Hiuggum ver meþ hiorvi,
Hepins kvanar varþ auþit,
þa er *Helſingia* heimtum,
Til heimſala Oþins,
Logþum upp *Iſu*,
Oþþur naþe þa byta,
Oll var unþa gialfre,
Aſver roþin heitu,
Greniade branþur i bryniu,
Benſillþur klufu ſkylde.

V.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hygg eg ongvan þa flyþe,
Adur a hemlis heſtum,
Herrauþur i ſtyr fielli,
Klyfur ei ægis onþrum,
Annar *Jarlinn* frægre,
Lunþa voll til lægis,
A langſkipum ſuþan,
Sa bar Siklingur vida,
Snart fram i ſtyr hiarta.

VI. Hiug-

Wid högſatta hjälmar.
Hårda ſwärd / mycken mat.
Allt war hafwet blodſullit /
Ramen wadade i walblode.

3.

Höggom wi med ſwärde
Högt häfdom wi då ſpjuten /
När jag tjugu åhr tälde /
Och lof inlade wida.
Wunnom otta Jarlar /
Öſter för Dynamynne.
Gamar gofwom wi noga
Gjäſtning i det ſlaget /
Swett föll i ſårſullen
Sjö / bußar tynde liſwet.

4.

Höggom wi med ſwärde /
Hård herſtrid wart då öde /
När wi Helſingar hämtade /
Til hemſalar Odens.
Ladom up i Iſu /
Udden nådde då bita /
Alla wågar woro ſår /
Jorden rådnade af heta /
Grenjade ſwärdet i bryngjan /
Benbrytare klyfde ſkjöldar.

5.

Höggom wi med ſwärde /
Häppas ingen har då flytt /
Förr än på ſina ſkutor /
Herröd i ſtrid föll.
Ingen hederligare Jarl /
Klyfwer med kjölar /
Hafwet til hamnen /
Ä långſkjepen ſedan.
Bar den brafwa hjelten /
Snart hjärta fram i ſtriden.

6. Hög-

caſſides dura ferra, inſignem eſcam. Totum mare cruore intumuit, vadavit corvus in cæſorum ſangvine.

III.

Secuimus enſe, alte vibravimus haſtas, dum viginti annos numeraremus, Marte graſſati late. Vicimus octo Jarlos *ab orientali plaga* Duinæ oſtii, *vulturi paravimus tunc ſufficientem hoſpitii ſumtum, ex illa pugna. Sudor decidit in tumidum vulneribus mare, profuderunt milites vitam.*

IV.

Secuimus gladio, prælium ingens contigit, cum Helſingos *adduci curaremus ad aulam* Odini. *Naves appulimus in* Iſam, *cuſpides tum mordere cœperunt, plena erat vulneribus unda, ferro rubefacta calido. Frendebat enſis loricis adactus, gladius findebat ſcuta.*

V.

Secuimus gladio, memini neminem tum fugiſſe, antequam in navibus Herraudus *bello caderet. Haud findit carinis alius* Jarlus *celebrior æquora, portum quærens. Per longarum navium latera, ille protulit princeps late, pronum in prælio cor.*

6. *Se-*

VI.
Hiuggum vier meþ hiorvi,
Her kaſtaþe ſkiolþum,
þa er hrægagare renþe,
Reiſtum aþ gumna brioſtum,
Beit i *Skarfa ſkerium*,
Skæribilþur aþ hialdre;
Roþinn var ranþar mani,
Aþur *Rafn* kongur fielle,
þreif ur holþa hauſum,
Heitur a bryniur ſveite.

VII.
Hiuggum vier meþ hiorvi,
Haft gatu þa hrafnar,
Fyrir *Innþyris ejum*,
Ærna braþ aþ ſlyta,
Feingum faluheſtum,
Fullan verd aþ ſinne,
Jllt var eins at geta,
I uppruna ſolar,
Streinghaumlum ſa eg ſtinga,
Stack almur af ſer malme.

VIII.
Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hatt greniadu hrottar,
Aþur a *Ullarakre*,
Eiſteirn kongur fielle,
Feingum *gulle* fæþur
Granþur vals aþ braunþum,
Hrækinþill ſneiþ ranþa
Ritur aþ hialma mote,
Svira virtum ur ſarum
Sveif of hiarna kleifa.

IX.
Hiuggum vier meþ hiorvi
Hofþum ronþur i bloþe,
þa er benþvara bræþþum

Fyrer

6.
Höggom wi med ſwärde/
Heren han kaſtade ſkjöldar/
Då när glafwen rände/
Grymt til mannabröſte.
Bet i Skarfa ſkjären/
Skjärande järnet i ſtriden/
Rådnade då ſkjölden/
Förr än Kong Rafn föll.
Drefs ur mannahufwuden/
Het ſwett på bryngjorna.

7.
Höggom wi med ſwärde/
Hafwa kunde då hramar/
Ut för Indyris öjar/
Ömnigt rof at ſlita.
Fingom åt roffoglar/
Fullan föda den gången.
Jllt war någon at minnas/
J ſolens uprännande.
Strengpilar ſåg jag ſtinga/
Bågen ſtötte af ſig kolfwar.

8.
Höggom wi med ſwärde/
Högtgränjat hafwa ſwärden/
Förr än på Ulleråker
Östen Kong månn falla.
Fingom gull til fullo/
Af ſkadad wal med ſwärden.
Klingor ſkuro ſkiölldars
Ritningar i hjälmars möte/
Hjärnemuſt ur ſåren
Flöt på klufna ſkallar.

9.
Höggom wi med ſwärde/
Hadom ſkjöldar hårda i blode/
Då wi ſpjuten ſmordom

Sidſt

VI.
Secuimus enſe, milites abjecerunt ſcuta, quando lanceæ tenderent, fortia ad virorum pectora. Percuſſit Skarforum *ſcopulos gladius in prælio; rubefactus eſt clypeus, antequam Rafnus rex occumberet. Fluebat ex virorum fidelium capitibus, calidus in loricas ſudor.*

VII.
Secuimus gladio, obtinuerunt tunc corvi ante Indathyrorum *inſulas, optatam prædam diſcerpendam. Comparavimus feris beſtiis plenam cœnam illo tempore. Grave erat unum memorare, ſub ortum ſolis; nervo excuſſa tela vidi pungere, protruſit arcus ſpicula.*

VIII.
Secuimus enſe, altum fremuerunt gladii, priusquam in Ulleri agro Eyſtenus *rex caderet. Accepimus auri magnam vim, in monumentum cæſorum enſibus. Gladius diſſecuit ſcutorum ornamenta, in galearum conflictu; cerebrorum muſto ex vulneribus, perfluebat cervicis clivus.*

IX.
Secuimus enſe, habuimus clypeos ſanguinolentos, quando haſtas ungeremus, ante Borgundorum inſulam. *Spiculorum nubes diſcer-*

psit

Fyrer *Borgunþarholme*,	Sidst för Borneholmen.
Reggſky ſlitu ranþer,	Pilregn ſlet ſkjöldar/
Ratt almur af ſer malmi,	Bågen ſtötte från ſig pilar/
Follner fiell ad vige,	Follner föll i ſtriden/
Var at æi kongur meiri.	War ingen Kong honom ſtörre.
Val rak vitt um ſtranþir,	Walen wroks wida om ſtränder/
Vargur fagnaþi tafne.	Wargar fägnade födan.
X.	10.
Hiuggum vier meþ hiorvi,	Höggom wi med ſwärde/
Hilldur var ſynt i vekſte,	Herſtriden har ſynt ſig i wäxten/
Aþur *Freyr* kongur fielle,	Förr än Kong Freyr föll/
A *Flemingialande*,	Å Flemingalande.
Naþi blaer aþ bita,	Nädde där blåſwärd at bita/
Bloþe ſmelltur i gylltann	Blodſtrukna i gullagd
Hognakuſl aþ hiallþri,	Bryngja/ i det ſlaget.
Harþur bengrefill forþum.	Hård ſårudd war fordom.
Mær griet morginn ſkæru,	Möjar greto mårgonſtriden/
Morg enn tafn gafſt vorgum.	Mångt rof gafs åt wargar.
XI.	11.
Hiuggium vier meþ hiorvi,	Höggom wi med ſwärde/
Hunþruþum ſa ek liggia,	Hundrade mäng har jag ſett/
A Eireis aunþrum	Å ſkjepen ligga/
þar *Englanes* heitir.	Där Englanäs heter.
Seilþum ver til ſnæru,	Segldom wi til ſtriden
Sehs degur aþur liþ fielle,	Sex dagar förrän folket föll/
Atto oþþameſsu,	Höllom uddars måßa/
Fyrer uppruna ſolar,	Förr än ſolen uprann.
Varþ fyrer vorom ſverþum	Wart för wåra ſwärd/
Valþiofur i ſtyr hniga,	Walthiofer i ſtrid ſlagen.
XII.	12.
Hiuggum vier meþ hiorvi,	Höggom wi med ſwärde/
Hrunþe þogg af ſverþum	Hältes håftig dagg af ſwärden/
Bryn i *Barþa fyrþe*,	Brått i Bardafiärden/
Bleikan na fyrer hauka,	Och bleka as för hökar.
Umþe almur þar oþþar	Umade bågen där uddar/
Alſtritt bitu ſkyrtur,	Nog tätt beto bryngjor/

Aþ   3

pſit clypeos. Propulit arcus ferrum, Follnerus *occubuit prælio. Non erat illo rex præſtantior. Proſtrati late fluebant per littora, lupis grata præda.*

X.

Secuimus gladio, prælium viſum creſcere, antequam Freyr rex caderet, in Flemingorum regione (Flandria). *Occœpit cœruleus mordere, ſanguine conſperſus aureæ loricæ in prælio. Acuta armorum vel vulnerum cuſpis quondam. Virgo illacrymabat matutinæ cædi, multa ſed eſca ceſſit lupis.*

XI.

Secuimus gladio, centies centenos vidi proſtratos, in navibus, ubi Angliæ promontorium *erat. Navigavimus ad pugnam, ſex dies antequam milites caderent. Celebravimus mucronum conventum, ante ortum ſolis, cogebatur noſtris armis*, Valthioferus *in bello cadere.*

XII.

Secuimus enſe, ſtillabat ſanguineus ros ex gladiis, abunde in Bardorum ſinu, *pallidum cadaver pro aquilis; mugiebat arcus ubi cuſpides confertim pungebant interulas, in ardenti pugna, Odini galeato pileo pres-*

Aþ ſliþum loga ſennu,
Ad Svolnis hatte þæſþar,
Renþe almur til unþa,
Eitur hvaſs þriſium ſveita.

XIII.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hielþum Hlackar tiollþum
Hatt at Hylþarleike,
Fyrer *Hiaþninga vake.*
Sia mættu þa ſegggir
Er ſverþ rito ſkyollþo,
At hræſillþur hiallþre,
Hialm ſlitnaþann Gotna,
Varat ſem biarta bruþe
I bing hia ſer leggia.

XIV.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Horþ kom hriþ a ſkyolþum,
Nar fiell niþur til jarþar,
A *Norþumbralanþa.*
Varat um eina *ottu*,
Olþum þarf aþ flya
Hilþar leik, þar er hvaſſir
Hialmtun bitu ſkiolmar.
Varat ſem unga ekkiu
I onþveigi kiſſa.

XV.

Hiuggum vier meþ hiorvi
Herþiofe varþ auþiþ
I *Suþureium* ſialfum
Sigurs a vorum monnum.
Varþ i ranþa regne
Rognvallþur fyrer hniga.
Sa kam hæſtum yfer hauka
Harmur aþ ſverþa leike,
Hvaſt kaſtaþe hriſtir
Hialms ſtreinglaugar palmi.

XVI.

I ſwårdseldars ſtrid,
Då Swolnis hatt bryngjor trycke.
Rånde bågen til ſåren
Etterhwaß och ſwettſtruken.

13.

Höggom wi med ſwärde,
Höllom hårda ſkjöldar,
Högt i ſtridsleken,
För Hjadingaſunde.
Se månde mann då hjältar,
Med ſwärd riſwa ſkjöldar
I ſäckte bullret,
Och mången ſleten Bußes hjälm.
War det ej ſom ſkinand brud,
I ſängen hos ſig läggja.

14.

Höggom wi med ſwärde,
Hård haglſtorm kom på ſkjöldar,
Nog as föll nider til jorden,
Ä Nordhumbralande.
Wat det wid en otta,
Mannſkapet måſte fly
Huggleken, då när hwäßa
Hjälmar betos af ſwärden.
War det ej ſom ungan änkja,
I högſätet kyßa.

15.

Höggom wi med ſwärde,
Herthiofer hände det öde
At ſielf i Söderöjar
Segra öfwer wåra männ.
Wart i wapnaregne
Rognwallder nederſlagen.
Den harm kom högſt öfwer hökar.
Hwaſt kaſtade hjälmens
Hriſtare ſtrengblodiga pilar.

16. Hög-

preſſas. Feſtinavit arcus ad vulnera, venenate acutus, madidus ſudore.

XIII.

Secuimus gladio, extulimus funeſta ſcuta, alte in bellico ludo, circa Hiadingorum ſinum. *Videre contigit tum heroës, qui enſibus diſſecuerunt ſcuta, in cruento gladiorum ſtridore. Galeæ laceratæ virorum; hoc non perinde erat ac ſplendidam ſponſam, in ſtrato juxta ſe collocare.*

XIV.

Secuimus gladio, ſæva incubuit procella ſcutis, cadavera corruerunt in Northumbrorum terra, *quod contigit matutino tempore. Viri coacti ſunt fugere, e bellico ludo, in quo acuti galearum campos punxerunt gladii. Erat neutiquam quaſi juveni viduæ, in ſuprema ſede oſcula figere.*

XV.

Secuimus enſe, Herthiofo *contigit reportare in* auſtralibus inſulis (Hæbudis) *victoriam â noſtris viris. Coactus fuit armorum pluviæ,* Rognvaldus *ſuccumbere. Ille fuit ſummo aquilis luctui in bello. Confertim projecit concuſſor galeæ cruenta tela.*

 Secui-

XVI.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hvor la þver um annann,
Glaþur varþ geira hriþum,
Gaukur at ſverþaleike,
Let ej orn ne ylgi,
Sa er *Irlanþi* ſtyrþe.
Mot varþ malms og ritar,
Marſtan kongum faſta,
Varþ i *Veþrafyrþe*,
Val tafn gefiþ hrafne,

16.

Höggom wi med ſwärde /
Hwar hopades twärt om annan /
Glad hade ſig i huggſtormen /
Höken åt ſwärdaleken.
Lemnade ej örn eller willſwin /
Han ſom Irland ſtyrde.
Möttes då malm och ſkjöldar.
Marſtan Kong wart den faſtande
Kärpen i Wedrafiärden /
Gifwen til walföda.

XVII.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Her margann ſa ek falla,
Morgenſtunþ ſyrer mækir
Mann i oþþa ſennu,
Syne minum hneit ſnemma,
Sliþraþorn viþ hiarta.
Eigill riet *Agnar* ræntann,
Oblauþann hal life.
Glumþe geir viþ *Hamþis*
Granſerk bliku merke.

17.

Höggom wi med ſwärde /
Mång hermann hörde jag falla /
Mårgonſtund för ſwärde /
I uddaſtriden.
Son min bets bittida /
Af bittert ſwärd i hjärtat.
Eigil lät alldriſtiga hjälten
Agnar / af daga tagas.
Slamrade ſwärdet / wid gråa
Slagsbryngjor blänkte fanor.

XVIII.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hallþorþa ſa ek brytia,
Ekke ſmatt ſyrer Ulfa.
Enþils niþar bronþum,
Varat a vikar ſkeiþi,
Sem vin konur bæri,
Hroþin var Ægis aſne,
Ofar i þyn geyra,
Skorinn var Skoglar kapa,
At *Skiolþunga* hiallþre.

18.

Höggom wi med ſwärde /
Hällordsmänn ſåg jag hugga
Icke ſmått för ulfwar /
I ſiöſlaget med ſwärd.
War det å weckoſkjede /
Likſom konor win buro.
Blodfärgade woro ſkjepen /
Särdeles i ſwärdadånet /
Skuren war ſtarka bryngjan
I Skjöldunga ſtriden.

XIX.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Harfagrann ſa eg raukva
Meyarþreing enn um morgum,
Og malvin ekkiu.

Varat

19.

Höggom wi med ſwärde /
Hårfagran hörde jag fly
Möjadreng om mårgon /
Samt änkjans målwänn.

War

XVI.

Secuimus gladio, quilibet jacebat transverſim ſupra alium. Lætabatur prælio acerrimo, aquila in gladiorum ludo. Non deſeruit aquilam vel aprum, qui Irlandiæ *præerat. Concurſus fiebat ferri & clypei.* Marſtanus *Rex jejunis, in* Vedrorum *freto datus præda corvis.*

XVII.

Secuimus enſe, pugnaces multos vidi proſtratos mane machera, viros in mucronum pugna. Filio meo impacta mature, vaginæ acus juxta cor. Eigillus *ſivit* Agnaro *auferri intrepido viro vitam. Strepuit lancea, ad Hamthiſi griſeam loricam fulſerunt vexilla.*

XVIII.

Secuimus enſe, promiſſorum tenaces animadverti ſecare, non minutim pro lupis Dei marini, gladiis. Erat hebdomadis ſpatio, quaſi vina mulieres portarunt. Rubedine illiti erant Ægis aſini. Nimis in tumultu telorum, ſciſſa fuit Sagæ lorica, in Skiolldungorum pugna.

XIX.

Secuimus gladio, pulchricomum vidi fugere, virginis amatorem tempore matutino, & confabulatorem viduæ. Erat inſtar calidi balnei,

Varat sem varmur laugur,
Vinkiors niorun bære
Oſs i *Ilaſunþe.*
Aþur *Orn kougur* fielle,
Bauþ mana ſa ek breſta,
Bra þad fira liſe.

XX.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Haþum ſverþs ad morþe
Leik a *Linþis eire,*
Viþ Lofþunga þrenna.
Faer naþo þvi fagna,
Fiell margur i gyn vargi,
Haukur ſleit hollþ med ulfe,
Aþ hann heill þaþann kiæmiſt,
Ira bloþ i ægi
Ærin fiell um ſkiru.

XXI.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Ha ſverþ bitu ſkyollþu,
þa er gullroþinn glumþe
Geyr niþ hyllþar næfre.
Sia man i *Onlungs eju*
Um allþur mega ſiþann,
þar er aþ Laugþis leike,
Lofþungar framm geingu.
Roþinn var ut fyrer *eire*
Ar flugþreki ſara.

XXII.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hvaþ er þrengum i aþ *feigre,*
Aþ hann i oþþa ele,
Onþurþur latinn verþe.
Opt ſytir ſa æſe,
Er allþreje neſter,
Illt kveþa argann eggia
Aurn aþ ſverþa leike,

Hug-

War det ſom et warmt baad /
Winkjärils mön då bar /
Oß i Ilaſunde /
Förr än Kong Öſten föll.
Blodſkjölden ſåg jag briſta /
Bröt ſådant kjämpars lif.

20.

Höggom wi med ſwärde /
Höllom med hårt mord
Swerdslek å Lindisören /
Wid landsherrar trenne.
Fåå kunde det fägna /
Föll mången i wärggapet.
Höken ſlet kjött med ulfwen /
Häll och ſäll han dädan kom.
Irars blod i hafwet
Hoptals hälltes i ſlaget.

21.

Höggom wi med ſwärde /
Högſwärd höggo ſkjöldar /
Då när güllröd glafwen
Gnidde wid ſtridsbryngjor.
Se må man i Önlungsön /
Många åldrar ſedan /
Hwareſt til ſwärdslekar /
Förſtar framfarit.
Rödad war ut för ören
Ar / ſårens flugdrake (ſpjut.)

22.

Höggom wi med ſwärde /
Hwad är hjeltar ſegare /
Än at i uddaſtormen
främſt döden undergå?
Ofta ſörgjer den ſit lif
Som aldrig tryckter wart.
Ont ſägs wara at ſtyrka
Argan örn til ſwärdslek.

Hug-

nei, quod vinei vaſis virgo adportabat, nobis in Eleſponto*; prius-quam* Ormus *rex occumberet. Cruentum ſcutum vidi ſciſſum, diſſolvit illud heroum vitam.*

XX.

Secuimus enſe, inſtituimus gladiorum funeſtum ludum in Lindiſora, *cum* regibus tribus. *Pauci obtinuerunt inde gaudium. Præcipites dabantur multi in rictum luporum. Aquila diſcerpſit carnem cum lupo, ut felix inde rediret.* Irorum *ſanguis in mare, abunde decidit inter cædendum.*

XXI.

Secuimus enſe, alti gladii pungebant ſcuta, cum deauratæ perſtrepuerunt haſtæ ad loricas. Videre licuit in Onlungi inſula*, per ætates multas poſt, ubi ad nectar Dearum bellicarum,* (enſium ludum) *reges properarunt. Rubefactus erat ante* oram Aricam*, volans draco vulneribus.*

XXII.

Secuimus gladio, quid eſt viro ſtrenuo magis in fatis, quam ut in cuſpidum nimbo, inter primarios occumbat? Sæpe luget ætatem, qui nunquam affligitur. Infauſtum eſſe dicunt pernitioſam incitare, a-

Hugblauþom kemur hvorgi,	Hugblödigom komer/
Hiarta sitt ad gagni.	Hjärtat aldrig til gagne.
XXIII.	23.
Hiuggum vier meþ hiorvi,	Höggom wi med swärde/
Hit tel eg jafnt aþ gange,	Det häller jag för hel jämt/
At samloger sverþa,	At i swärda samlag/
Sveinn i mote einum,	En går mot en/
Hrokkve ej þegn fyrer þegni,	Den ena ej flyr för annan/
þaþ var þrengs aþal leingi,	Det war hjeltars adelskap länge.
Ae skal astvinur meya,	Altid skal möjars kjära wänn/
Einarþur i þyn sverþa.	Alsware syna i swärds dån.
XXIV.	24.
Hiuggum vier meþ hiorvi,	Höggom wi med swärde/
Hitt finist mier raunar,	Hälst har jag rön därat/
At forlogom fylgium,	At ödet wi följom.
Far geingur um skop Norna.	Fåå undgå Ödes gudinnors lag.
Eige hugþak *Ellu*,	Ej tänkte jag at Ella
Att allþurlage minu,	Skulle min ålder enda/
þa er ek bloþvale bræþþa,	Då iag blodslagna bräckte/
Og borþ a log keirþag.	Och skjepsbord i hafwet kjörde.
Vitt fengum þa varge,	Wida måttadom wi wargar/
Verd i *Skottlands fyörþum.*	Med rof i Skottlands fiärden.
XXV.	25.
Hiuggum vier meþ hiorvi,	Höggom wi med swärde/
Hitt hlægir mig jafnan	Högliga det jämt mig hugnat/
þaþ Ballþurs foþur bekke,	At Balldurs faders bänkar
Buna veit ek at sumlum.	Jag wet bonade i salen.
þrekkum bior ad bragþi,	Dricka öl skolom wi snart/
Ur biugviþum hausa,	Ur hålwida skallar.
Sytir ej þreingur viþ þauþa,	Ej gråter god dreng för döden/
þyrs aþ fiolnis husum,	J de härliga Odens hus.
Ej kem eg meþ eiþru	Ej komer jag med ångerord/
Orþ till Viþris hallar.	Til Odens salar.
XXVI.	26.
Hiuggum vier meþ hiorvi,	Höggom wi med swärde/
Hier villþo nu aller,	Här wille högliga alla
Bu-	Aslögs

quilam ad gladiorum ludum. Timido venit nuspiam cor suum usui.

XXIII.

Secuimus gladio, illud censeo æqvum, ut eat in conflictum gladiorum, vir juvenis adversus alium, nec cedat civis civi. Illud fuit viri strenui proprium diu. Semper oportet amicum fidum virginis, promtum esse in strepitu gladiorum.

XXIV.

Secuimus ense, hoc mihi videtur expertum, quod fata sequamur. Pauci superant decreta Nornarum. *Non cogitaram futurum Ellam ætati fatalem meæ, tunc cum sanguineam stragem ederem, & naves in profundum præcipitarem. Lætam acquisivimus tunc lupis, cœnam in* Skotlandicis *sinubus.*

XXV.

Secuimus gladio, illud gaudere me facit semper, quod Ballduri patris sedilia, adornata sciam. Bibemus cerevisiam alacriter, ex cavatis crateribus craniorum. Non exhorret animosus mortem, præstantis in Odini domicilio. Non venio desperabundis, verbis ad Odini palatium.

XXVI.

Secuimus ense, hic cuperent nunc omnes filii Aslaugæ, acre præli- um

Burir *Aſlaugar* braunþum
Bitrum hylþi vekkia,
Ef vanþliga viſſe,
Um viþfarer oſſar,
Hve ofær ormar,
Eitturfullir mig ſlita.
Moþernis fekk ek minum
Mogum ſvo at hiortun þuga.

XXVII.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Harþla liþur at arfve,
Grimt ſtenþur granþ af noþru,
Goinn biggir ſal hiarta,
Væntum hins aþ Viþris
Vonþum i *Ellu* bloþe.
Sonum minum mun ſvella,
Sin moþur roþinn verþa,
Ej munu ſkarpir ſveinar
Sett kyrt vera lata.

XXVIII.

Hiuggum vier meþ hiorvi,
Hef ek *fimtigum ſinna*,
Folk oruſtur framþar,
Fleinþings boþi ok eina.
Minſt hugþe ek manna,
At mier vera ſkyllþe,
Ungur nam ek odd at rioþa,
Annar kongur fremri.
Oſs munu *Æſer* bioþa,
Er ej ſytanþe þauþe.

XXIX.

Fyſumſt hins hætta,
Heim bioþe mier *þyſir*,
Sem fra *Herians hollu*,
Hefur *Oþinn* mier ſenþar.
Glaþur ſkal ek ol meþ *Aſum*,
I onþveige þrekka.
Lifs eru lidnar ſtunþir,
Lægianþe ſkal ek þeya.
Nu

Aslögs söner med bittra
Swärd / striden at wäckja /
Om de hälst wiste
Wår hisliga medfart /
Hur de etterfulla mig slita.
Möderne feck jag minom
Sönom / så hjärtan deras duga.

27.

Höggom wi med swärde /
Härdliga lider här til arfs /
Stor skada står af ormen /
Som bygger nu hjärtats sal.
Wäntar doch at Odens
Staf / i Ellas blode står.
Söner mina månn swälla
Deras mod och rött warda.
Ej månn skarpa swänner
Stilla sittjande warda.

28.

Höggom wi med swärde /
Hast har jag femtijo sinn
Fulla strider främjat.
Tilbuden strid och en gång.
Minst tänkte jag af alla /
At mig warda skulle /
Då jag ung begynte at udd röda /
Annar Kong raskare.
Oß månn Åsar (Gudar) bjuda /
Ej är döden til sörgjandes.

29.

Hastom oß hädan /
Hem bjuda mig Disor
Som frå Heriatens sal /
Hafwer oß Oden hitsänt.
Glader skal jag öl med Åsar /
I högsätet dricka /
Lifsstunder äro lidna /
Leende skal jag dö.
Räg-

um concitare, ſi probe noſſent ſtatum noſtrum, quamque multi ſerpentes veneno pleni me lanient. Maternitatem accepi meis filiis, adeo ut cordibus valeant.

XXVII.

Secuimus enſe, valde inſtat hæreditas; ſæva imminet noxa à vipera. Serpens habitat palatium cordis, expectamus hujus quidquam ab Odini, virgulà in Ellæ ſanguine. Filiis meis intumeſcet ſua ira rubedine. Nunquam acres juvenes, ſedem quietam eſſe committent.

XXVIII.

Secuimus gladio, ego quinquagies martia certamina procuravi, bello provocatus & ſemel. Minime cogitavi hominum, me futurum, dum juvenis didici cuſpidem rorare, alium regem præſtantiorem. Nos Aſi invitant, non eſt lugenda mors.

XXIX.

Diſcupio hoc finire, domum me invitant Diſæ, quas ex Odini aula, Odinus mihi miſit. Lætus cereviſiam cum Aſis in primaria ſede bibam. Vitæ præterierunt horæ, ridens moriar.

Nu lætur Ragnar lif sitt; og er hann færdur a burtu þadann.

Ragnar låter nu sit lif/ och warder så dådan bortförder.

XVII. CAP.
Fra Ragnars sonum.

ELle kongur þikist vita, ad Ragnar hafe lif sitt latid, nu hyggur hann med sier, hvorninn hann skyllde þessa verþa var, eda meþ fara at hann mætti hallda rike sinu, edur vita hvorninn þeim brigde vid sonum hanns, er þeir spyria lat hans. Hann tekur þad til rads, at hann lætur bua skip eitt, og fær þann man til fyrir ad rada, ad bæde var vitur og hardfeingur. þad skip var vel skipat, og seigir hann ad hann vill senda þa a fund Ivars og þeirra bræþra, og seigia þeim fall fodur sins, enn su ferd leist fleistum uvænlig, svo faër villþe fara. þa mælte kongur, aþ þvi skulu þier hyggia vandlega, hvorsu hvorium þeirra bræþra bregdur vid þesse tidinde, farit þa leidar ydar sidann er ydur gefur. Svo lætur hann bua ferd þeirra, ad þeir þurftu ongvara annara, og nu fara þeir og forst þeim vel. Enn er syner Ragnars hofdu heriad um *Sudurrike*, þa sneru þeir a Nordurlond, og ætludu ad *vitia* rikis sins, þess er Ragnar ried fyrer, enn þeir vissu ej herferd hans, edur hvorninn hun hafde ordid, og þo var þeim mikil *forvitni* a hvorsu farid hafde. Nu fara þeir sunnann af lande, enn hvorvetna þar sem menn friettu til þeirra brædra, eiddu þeir borgir sinar, og færdu sie sitt a burt og færdu unndann, svo at trautt feingu þeir lide sinu mat.

17. Cap.
Om Ragnars söner.

KOng Ella tyktes likwäl weta/ at Ragnar i så måtto mist sit lif/ och betänker därföre huru han skulle kunna det blifwa warse/ och så laga/ at han måtte behålla sit rike/ samt därjämte få weta huru hans söner skulle sig ombyta/ när de spörde sin faders fall. Han tager altså det rådet/ at låta bona et skjep/ öfwer hwilket han förordnar en mann/ som war både förståndig och oförskräckt. Detta skjep blef wäl utrustat/ och sade han sig wilja sända mannen til Ifwar samt hans bröder/ at berätta dem deras faders frånfälle; men denna färd syntes flästom så farlig/ at fåå wille fara. Kongen befalte dem at granneliga tilse/ huru hwardera bröderna wid denna tidenden sit sinne och åtbörd wisade/ hwarefter de skulle wid försia lägenhet fara sina färde. Sedan låter han tilreda deras färd/ så at dem intet fattades/ och fara de nu bort med god lycka. Ragnars söner hade imedlertid härjat öfwer Söderriket/ och wände de sig widare tilbaka åt Nordlanden/ i mening at besöka sit rike/ öfwer hwilket fadren Ragnar då rådde; ej wäl wetande af hans herfärd/ eller huru hon för sig gått/ ty woro de derå des förwetnare. De foro altså söder från/ men då landsfolket feck kunskap om deßa bröder/ ödde det allestådes sina egna borgar/ flyttade bort sin ägendom och for undan/ så at de därigenom finge knapt mat för sit mannskap.

XVIII. · 18. Cap.

His finitis, vitam pariter Ragnarus in auras dispersit, mox aliorsum deportatus.

CAP. XVII.
De Ragnari Filiorum reditu.

CConjiciebat nihilosecius Rex, Ragnarum hac occubisse morte; anxie proinde secum pensitans, quomodo hujus certior fieri posset, idque efficere, ut salus conservaretur regni, immo resciseeret, quantos fratres, hanc patris cædem audituri cierent motus; decrevit tandem navem expedire, cui legatus præficeretur sapiens & animosus. Illa jam probe instructa, præfecto ejusque comitibus in mandatis dedit, ut ad Ivarum ejusque fratres proficiscerentur nuntiatum cædem patris eorum. Videbatur hæc legatio plerisque periculosa, adeoque ingrata; monuit tamen Rex, ut in Daniam delati impense annotarent, uti animo vultuque fratres commoverentur ad cædis relationem. Illi a rebus necessariis abunde instructi, per æquora feruntur. Interea Ragnari filii, præda late per imperium australe acta, ad boreales se conferunt oras, patriam cui Ragnarus hactenus præfuerat revisuri. De ejus autem expeditione nil ipsis antea constitit, ideoque in exquirendo eventu admodum curiosi erant. Ubicunque terrarum accessus eorum innotuit, cives propriis deletis urbibus, opes suas & armenta abegerunt, ut vix suppeteret, unde victum exercitui compararent.

CAP.

XVIII. CAP.

Herfor Ragnars ſona til Einglands.

NU ber ſvo til, ad þeir komu fyrre i Danmork enn ſendemenn Ella kongs, og ſitia nu kyrrir med lid ſitt. Enn ſendimenn koma til þeirrar borgar, er Ragnars ſyner þiggia veitſlu, og ganga i þa holl, er þeir drecka, og fyrer haſæte Ivars. Sigurdur Ormur i auga, og Hvitſerkur Hvate, ſitia ad *knef tafle*, enn Biorn Jarnſida *ſkeftur* ſpiotſ kapt a hallar golfinu. Og er ſendemenn Ella kongs koma fyrer Iſvar, kvedia þeir hann virduglega, og tekur hann vel kvediu þeirra, og ſpyr hvadann þeir ſieu, eda hvad þeir ſeigia tidindaſogu. Sa er fyrer þeim var, ſvarar, ad þeir ſieu *Enſkir* menn, og þa hafe Elle kongur ſenda med þaug tidinde, ad ſeigia fall Ragnars fodurs þeirra. Sigurdur og Hvitſerkur lietu nu falla taflid, og hyggia vandlega ad þeſsari *tidinda ſogu*. Biorn ſtendur a hallargolfinu, og ſtuddiſt vid ſpiotſkapt ſitt. Nu ſpyr Iſvar vandlega med hvorium atburdum hans *liſlat* hefde ordid; enn þeir ſogdu allt ſem verit hafde, fra þvi er hann kom vid Einglanþ, og til þeſs er hann liet lif ſitt. Og nu er þeſsari ſogu var þar komid, ad hann hafde þetta mælt, *gnidia mundu gryſir*, þekadi Biorn nu handum ſinum a ſpiotſkaptinu, og ſvo hafde hann tekid faſt, ad *handaſtadinn* ſa eptir. þa er ſendemenn luku fraſogu

18. CAP.

Ragnars ſöners herfärd til Engeland.

HÄnder ſig altſå, at de koma förr til Danmark än Kong Ellas utſkickade anlände, och ſittja nu ſtilla med ſit mannſkap. Sändemännen begifwa ſig til den borgen där Ragnars ſöner ſägnades med gjäſtabod, och ſtiga widare in i ſalen där de ſåto och drucko, ſtällande ſig för Iſwars högſäte. Där ſåto Sigurd Orm i öga ſamt Hwitſerk wid tafl, men Björn Järnſida ſkjäfte ſit ſpjutſkaft på ſalsgolfwet. Sedan nu Kong Ellas ſändemänn aflagt hos Iſwar ſin wördſama hälsning, uptager han henne wäl, och ſpör hwadan de wore, eller hwad tidende de hade at ſägja? Deras förman ſwarar, at de wore Engelſke männ, och at Kong Ella hade dem utſkickat, at förkunna deras faders Ragnars fall. Strax läto Sigurd och Hwitſerk taflet falla, och efterſinnade noga denna tidendaſagan; men Björn ſtod på ſalsgälfwet, och ſtödde ſig wid ſpjutſkaftet. Iſwar ſporde omſtändeliga med hwad åtbörder hans liflåt hade ſkjett? De ſwarade och ſade alt ſom hänt hade från det han kom til Engeland, och til deß han låt ſit lif. När nu deras ſaga ſå wida kom, at Ragnar hade ſagt: grymta månde griſerna, fattar Björn med ſina händer ſå faſt och kraftigt om ſpjutſkaftet, at handaſtaden å det ſama ſyntes. Sedan ſändemännen hade lyktat ſagan, riſtade han ſpjutet, ſå at det i ſprang i twå delar.

Men

CAP. XVIII.

De expeditione filiorum Ragnari in Angliam.

COntigit adeo, ut fratres prius quàm legati Ellæ advenirent, in Daniam redierint, vires mox recolligentes fractas. Illi urbem, in qua Ragnari filii convivia agebant læta, ingreſſi, palatio ſucceſſerunt compotationibus calenti, & Ivarum ſolio inſidentem offendunt, Sigurdum anguioculum & Hvitſerkum teſſeris ludentes, ſed Biornum ferrei lateris ſupra pavimentum haſtile ſuum perpolientem. Inde ad Ivarum progrediuntur & ſalutem ipſi dicunt. Ille ſalutantes comiter excepit, quærens unde eſſent, & quid novi afferrent? Profitebatur, qui ceteris præerat, Anglos eſſe, & â Rege Ella miſſos, ut cædem Ragnari patris eorum nuntiarent. Tum Sigurdus & Hvitſerkus abjectis latrunculis, verba iſta avidis excipere auribus; Biornus in pavimento ſtans, haſtili immotus inniti; tandem Ivarus accurate ſciſcitari, qua pater ratione & modo vitam finiverit? Legati cuncta ut geſta erant â primo Ragnari adventu in Angliam, usque ad mortem ejus pertexebant. Jamque Biornus, auditis, quæ ultima retulerunt, Ragnari verbis: *grunnituras ſuculas*, haſtile ſuum tam preſſis tractabat digitis, ut veſtigia in manubrio figerentur extantiſſima; finita autem narratione, idipſum vehementiſſime vibratum, in duas diſſilire fecit parteis. Hvitſerkus captivum quendam

cal-

ſogu þeſsare, hryſtir Biorn ſpiotid i ſundur, ſvo at ſtock i tvo hlute. Enn Hvitſerkur hiellt *toflu* eirnre, er han hafde drepid, og kreiſte hana ſvo faſt, at blod ſtock undann hvorium nagle. Enn Sigurdur Ormur i auga hafde halldid a knife einum, og ſkof nagl ſinn, er þeſse tidinde voru ſogd, og hugde ſo vandlega ad þeſsum tidindum, ad hann kendi ej fyrre enn kniturinn ſtod i beine, og bra honum ej vid. Enn Ivar ſpyr ad ollu ſem giorſt, enn litur hans vard ſtundum raudur, enn ſtundum blar, enn ſtundum var hann bleikur, og ſvo þrutinn at hans horund var allt blaſid af þeim *grimmleik* er i brioſte hans var. Nu tekur Hvitſerkur til orda og ſagde, at ſo mætte hefndina bradaſt upphefia, ad drepa ſendemenn Ella kongs. Ivar ſvarar, þad ſkal ej vera, þeir ſkulu fara i fridi hvort er þeir vilja, og ef nockur hlutur er ſa ad þa ſkorte, þa ſkulu þeir mier tilſeigia, og ſkal eg fa þeim. Og nu er þeir hafa lokid erindi ſinu, ſnua þeir utar hollinne og til ſkips ſins. Og er þeim gaf byr, lata þeir i haf og ferſt þeim vel, þar til er þeir komu a fund Ella kongs, og ſeigia honum fra hvorſu hvorium þeirra hefur vidbrugdid um þeſsa tidinda ſogu. Og er Ella kongur heyrir þetta, þa mælte hann, þeſs er *von* ad annat hvort munum vier þurfa Ivar at ottaſt, eda ongvann ella, ad því er þeir ſeigid fra honum, og ej mundi þeim gott innan *rifia*, og halldid munum vier fa rikinu fyrer þeim. Nu lætur hann *vardhalld* hafa um allt ſitt rike, ſo ej mætte

Men Hwitſerk höllt en taflbricka / den han hade utſpelt / och kryſte den ſama ſå hårt / at bloden ſprang undan hwarje hans fingernagla. Sigurd Orm i öga hade / e- når denna tidenden war ſagd / hållit i en knif / ſkaſwande dår med ſina naglar / och åhörde han denna berättelſen ſå acktſamliga / at han kjände ej förr / än knifwen ſtod i benet; ſkjötte doch ej dårom. Iſwar frågade efter alt / ſom warit gjort / och wart hans anletes fårg ſtundom röd / ſtundom blå / ſtundom och blek / dårjämte ſå ſwullen / at hela hans hull wart upblåſt af den grymheten ſom i hans bröſt war. Hwitſerk tager ſidſt til orda / och ſäger / hämnden böra ſom brådaſt ſkje / at mann dräpte deßa Ellas ſändemänn; men Iſwar ſwarade: det ſkal ej ſkje / utan ſkola de fara i frid hwart dem lyſter / och om ſå wore at någon ting dem felar / då ſkola de mig tilſägja / och det ſama få. Hwarföre når de endat ſit årende / ſkyndade de ſig ur ſalen til ſit ſkjep; och då winden gafs / ſeglade de til hafs med god fortgång alt hem til Kong Ella / för hwilken de berättade / huru hwardera bröderna ſig åtburit öfwer denna tidendaſagan. Sedan Kongen detta hört / ſade han: det är wån / at wi måſt tarfwom at rådas för Iſwar / i anledning af det i om honom ſågjen / ſkjönt ej något gott månde hafwa rifwit de andra inwårtes; för hwilkom wi doch lårom få behålla riket. Han låter ſedan hålla wårdhåld öfwer alt ſit rike / på det ingen fiäntlig her måtte komma och owart honom anfalla. Men når deßa Kong Ellas ſändemänn hade bortreſt / gingo bröder-

calculum tantiſper manu tenens, mox durirer adeo torſit, ut ſanguis ex unoquoque erumperet digito. Sigurdus unguem, quamdiu hæc narrarentur, præcidebat, tantaque eadem intentione auſcultabat, ut ſui incurioſus, cultri acumine ipſum os compungeret; alta tamen mente mutum premebat dolorem. Atqui Ivarus ſingula penitius exquiſivit, & coloribus in rubrum mox in cœruleum & lividum mutatis, bile ac indignatione totus intumuit. Tum vero Hvitſerkus in verba erumpens, vindictam cenſuit ſine mora ab omnibus Regis Ellæ nuntiis auſpicandam. Negabat tamen Ivarus id fieri debere, monuitque ut iidem ſuæ relicti libertati dimitterentur; à ſemet liberaliter accepturi, ſi quibus indiguerint. Illi iccirco, functa legatione, palatio egrediebantur ad navim, auraque potiti favente, mare felici ſulcabant carina. Ita vero regem reviſentes ſuum, obſervatas in ſingulorum fratrum vultu geſtuque notas enarrabant. Quibus ille auditis, aut periculum ſibi ab Ivaro ita deſcripto imminere, aut eorum nemine, dixit. Etenim ut hi altum preſſerint corde dolorem, regno tamen ſe privaturos dubitavit. Suos interim excubias agere jubet ad omnes maritimas oras, ne inopinato infeſtaretur exercitu. Ceterum vix dum diſceſſerant legati, qvum

te her koma a *uvart* honum. Enn er ſendimenn Ella kongs voru burtfarner, ganga þeir brædur a *malſtefnu*, hvorninn þeir ſkyldu medfara um hefnd eptir Ragnar fodur ſinn. þa mælte Ivar, ongvann hlut mun eg i eiga, og ej fa lid til, þvi ad Ragnar for ſem mig vardi. Hann bio illa ſina ſok til i upphafe, þvi hann atte ongvar ſakir vid Ella kong, og hefur þad af ordid opt, *ef maþur ætlar ofurkapp fyrer ſier med rangindum, ad hann hefur þvi ovirduglegar nidur komid*, og vil eg þiggia fiebætur af Ella kongi, ef han vil leggia til vid mig. Enn er þeir heyra þetta brædur hans, verda þeir reidir miog og ſogdu, at alldrei ſkyldu þeir ſo ad *klækium* verda, þott hann villdi. Og munu þad margir ſeigia, ad oſs ſieu *mislagdar hendur i knie*, ef vier ſkulum ej hefna fodurs vors, enn vier hofum viþa farit um heim meþ herſkylldi, og drepid margann mann ſaklauſann, og enn ſkal ej þad verda. Nu ſkal bua hvort ſkip ſem ſkiotaſt, ſem ſæfært er i Dana vellde, ſkal ſo giorſamlega ſafna lide, ad hvor maþur er ſkyollþ ma bera imot Ella Konge, ſkal fara. Ivar ſagdi hann mundi eptir ſitia, og þaug ſkip er hann a raþa fyrer. Enn er þad ſpyrſt, ad Ifvar leggur ongva ſtunda, fa þeir miklu minna lid, og fara þo ej ad ſidur. þegar er þeir koma vid Eingland, verdur Elle kongur var vid, og lætur ſidann *ludur* ſinn *gialla*, og by-

derna å rådſtämma/ huru de ſkulle anſtälla hämnden efter ſin fader. Då ſade Iſwar/ jag wil ej hafwa någon del i detta/ ej eller något mannſkap anſkaffa/ ty det for för Ragnar/ ſåſom jag kunde tänka förut; han började illa ſin ſak/ i dy han ingen orſak hade emot Kong Ella/ och här det ofta så hänt/ at enär någon af öfwerdåd gjör androm orätt/ han deſto förſmädeligare där igenom tager en enda; därföre wil jag taga peningeböter af Kong Ella/ om han wil där i wara enſe med mig. Men då hans bröder det hörde/ wordo de nog wreda/ och ſade ſig aldrig ſkola ſådant kläkord å ſig lida/ ſkjönt han det wille hafwa; ty många worde ſägjande/ at händerna äro oß i knäen mißlagda/ om wi ej ſkola hämna wår fader/ hälſt wi med herſkjöld hafwa farit wida öfwer werlden/ och dräpit mången ſaklöſan mann; och detta ſkulle likwäl intet ſkje? Wi ſkolom därföre hwart ſkjep/ ſom i Danawälde til ſiös fara kan/ ſnarliga utreda/ ſamt så manngrant ſamna folk/ at alla/ ſom kunna ſkjöld bära/ ſkola med oß fara emot Kong Ella. Icke deß mindre ſade Iſwar ſig ſkola ſittja kwar med de ſkjep han ägde at råda före. När nu det ſpordes/ at Iſwar lade där ingen winning om/ fingo de och mycket mindre mannſkap tilhopa; fara doch omſider alleſammans bort. Wid förſta ankomſten til Engeland/ warder Kong Ella ſådant warſe/ och låter så ſin luder gjälla/ med befallning/ at alla/ ſom

qvum fratres conſilium de ultione cædis paternæ haberent. Noluit Ivarus in partes harum vocari curarum, nedum copiarum comparandarum; Ragnarum quippe fortunam cauſſæ ſuæ expertum, quam utpote pudendam ipſe effinxerat, cum nulla ab Ella affectus eſſet injuria; eventu abunde comprobatum, quod quo majori violentia, homines animi faſtum intenderint oneraverintque, eo majori ruere ſoleant lapſu. Suadere proinde, mulctam pecuniariam ab Ella acceptandam, modo ad ſuum nutum ipſe componere ſe voluerit. Reliqui ad iſta fratris verba ira excandeſcentes clamabant, vel ipſo invito nunquam ſeſe commiſſuros, ut ejusmodi ignominia ſua notarentur nomina; digni etenim, qui uno omnium ore in cenſum hominum meticuloſorum & manus ignavas in genubus geſtantium referrentur, ſi cædem paternam inultam ſiverint; tantum abeſſe, ut qui paſſim per orbem graſſati, multarum innocentium gentium ſanguinem effudiſſent, infandum adeo ſcelus in proprium ederent patrem. Naves ergo quotquot Danicis innatabant undis, militiæque habiles erant, protinus expediendas, hisque adeo omnes imponendos, qui ſcuta Anglis opponere poſſent, juſſerunt; ceterum Ivarus, ſe cum ſuæ poteſtatis navibus domi manſurum dixit. Fama itaque hoc ejus exiguum in fratrum partes ſtudium vulgante, illi quidem minorem ſolito copiarum nanciſcuntur numerum, abitum tamen, comite tandem impetrato Ivaro, accelerant. Cumque Anglicis adpropinquarent littoribus, rex de acceſſu eorum cer-

bydur til ſin ollum monnum, er honum vilja fylgia, og nu fær hann ſo mikid lid, ad einginn madur matte tolu a koma, og fer i mote þeim brædrum. Og er þeir finnaſt, var Ivar ekke i þeirra bardaga, og ſyner Ragnars komu a flotta. Elli kongur hefur nu ſigur, og er hann var at reka flottann, ſeigir Ivar at hann ætlar ej aptur hverfa til lids ſins, og vil eg nema, hvort kongur vill mier nockrar ſæmdar unna, edur ongvarar, og þiki mier ſa betre at þiggia yfirbot af honum, enn fara ſlikar ofarer fleyre ſem nu forum vier. Hvitſerkur ſeigir, at ej matte hann hlut i eiga med honum, og ad hann yrde med ſin efne at fara ſem hann villde, og alldrei ſkulum vier fie taka eptir fodur vorn. Ivar ſvarar, at þar munde ſkilia meþ þeim, og bad þa rada fyrer þvi er þeir attu allerſamann, enn þier ſkulud ſenda mier lauſa fie ſem eg kved a.

ſom honom följa wille / ſkulle ſamankomma; och får ſåledes en oräknelig krigshär / farande med den ſama emot deßa bröder. Men då de funnos / war Iſwar icke med i ſlaget / ty måſte och Ragnars ſöner taga flyckten / men Kong Ella feck ſeger. Och wid det han efterſatte de flyktiga / ſade Iſwar ſig intet ärna / at wända om til ſit folk / utan wilja erfara / om Kongen wille unna honom någon heder; tyckande bätre wara / at få af honom någon förlikning / än fara flera ſlika ofärder / ſom mann nu hade gjort. Hwitſerk ſade ſig ej wilja hafwa någon del med honom/utan han måtte fara med ſit ämne ſåſom honom ſyntes; men de ſkulle aldrig taga böter för ſin fader. Iſwar ſwarade doch / at nu ſkulle de där ſkiljas / och bad dem råda öfwer hwad de alleſaman ägde / doch ſkulle de ſkicka honom de löſa ägodelar han worde utnämnande.

XIX. CAP.

Fra Ivare og Ella Konge.

NU er Ivar hafde mælt þetta, bad hann þa vel fara, enn hann ſnyr aptur ſinne ferd a fund Ella Kongs. Og er hann kemur fyrer hann, kvedur hann kongin virduglega, og hefur ſvo mal ſitt. Eg em kominn a fund ydvarn, og vil eg mæla til ſætta viþ þig, og ſlikrar ſemþar, er þu villt mier veita, helldur enn lata mina menn fleyre fyrer ydur, eþa ſialfann mig. þa ſvarar Elle kongur, þad kalla ſumer menn, at eigi ſie hægt

19. Cap.

Om Iſwar och Kong Ella.

NÄr nu Iſwar detta talt / böd han dem fara wäl / och for ſå tilbaka til Kong Ella. Wid framkomſten hälſar han Kongen wördſamliga / och talar ſåledes: Jag är nu til eder kommen at orda om förlikning / ſamt ſlik heder / ſom j wiljen mig bewiſa / heldre än at förlora flera mina mān för dig / eller mig ſielf. Kong Ella ſwarade: ſomliga männ hålla före / det wara orådeligt / at tro dig eller dina bröder. Iſwar

certior factus, tuba canora omnes gloriæ bellicæ avidiores milites convocat; qui ingentem conficientes exercitum, & mox Ragnarianis oppoſiti, pugnæ locum dederunt, Huic autem cum Ivarus non intereſſet, illi in citam compulſi fugam, Ellæ glorioſam omnino victoriæ palmam reliquerunt. Dum vero ille tergo eorum imminet, ſolus Ivarus gradum figens, nequaquam ſeſe fugitivorum fratrum comitem futurum dixit, quin potius exploraturum, num Ella amicam vellet reconciliationem; utilius quippe ipſis fore, optabilem tentare ſatisfactionem, quam iterandæ ſuccumbere expeditioni. Noluit quidem Hvitſerkus conſilio fratris accedere, ejus tamen arbitrii eſſe dicebat, propoſitum ſuum quoquomodo proſequi; ſe autem paternam cædem nullo auro vel opibus expiatam velle. Ivarus nil viarum divortio commotus, fratribus commune patrimonium commiſit; jubens tamen, ut ſi quas olim opes poſtulaturus eſſet, faciles ſibi transmitterent.

CAP. XIX.

De Ivaro & rege Ella.

HIs dictis eos valere juſſit, ipſe autem Ellam convenit, & ſalute ei decenter dicta, ita infit: tuos, o Rex, lares ideo inviſo, ut tecum paciſcar & gratiam ineam dignam; militum utpote ab utraque parte ulteriorem deteſtatus jacturam. Reſpondit Rex: fides tibi tuiſque fratribus habita, periculoſa videtur pleris-

hægt at trua þier eda brædrum þinum. Ivar ſvarar, eg mun til litils mæla vid þig, ef þu lætur þat til, ſkal eg ſverja þaþ aptur a mot, at eg ſkal alldrei vera a mote þier. Nu ſpyr kongur, til hvors hann mælte um yferbætur, eg vil ſeigir Ifvar, at þu gefir mier þaþ af lande þinu, er uxahud tekur *yfer*, enn þar utann um ſkal grundvoll giora, og mun eg ej til meira mæla vid þig, og þaþ ſie eg ad þu villt mier ongvar ſæmdar unna, ef þu villt eige þetta. Eigi veit eg ſagde kongur, aþ oſs meigi þetta aþ meine verda, þo þu hafer þetta ur minu lanþi, og aþ viſu mun ek fa þier þetta, ef þu villt þad ſverja mier, at berjaſt ej mote mier, og eigi ugge brædur þina, ef þu ert mier trur.

war ſade: jag månn ringa wilkår af dig åſtunda, om du det efterlåter, och wil jag dår emot ſwårja: at aldrig wara dig emot. Kongen frågade, hwad han hafwa wille i förlikning? Jag wil, ſwarade Jfwar, at du gifwer mig ſå mycket af dit land, ſom en oxahud betåcker, dår utan om ſkal jag en grundwall giöra, och wil ſåledes ej tiltala dig om mera; men om du detta afſlår, ſå ſer jag wål, at du wil mig ingen heder unna. Kongen ſade: jag wet ej, at detta ſkal warda oß til något meen, faſt du har detta af mit land, och ſkal du wißerliga få ſå mycket, i fall du wil med ed bedyra, at ej ſtrida emot mig; ty jag fruchtar alsintet för dina bröder, om du år mig trogen.

XX. CAP.

Ivar leggur grundvoll Lunduna borgar.

NU raþa þeir þetta med ſier, ad Ivar ſver honum eida, aþ hann ſkylldi ej ſkiota i moti honum, enn hann ſkal *eignaſt* af Einglande, þad ſem uxahuþ tekur *yfer*, er han feingi meſta til. Nu fær Ivar ſier olldungs hud eina, og lætur hann hana bleyta, og þrisvar lætur hann hana þennia. Nu lætur hann hana riſta ſem mioſt alla i ſundur, og þa lætur hann renna ſier hvort harram edur hollþroſu, og er þelsu var lokid, var þ*veingur* ſa ſvo langur, aþ furda var aþ, og ongvum kom i hug at ſvo mætte verda. Og þa lætur hann breida a einum velle, enn þaþ var

20. Cap.

Jfwar lågger grundwallen til Lundunaborg.

De beſluta altſå det med ſig, at Jfwar ſwår, ſig aldrig ſkola ſkiuta mot honom, och ſkal dår emot ågnas af Engeland hwad han med den ſtörſta oxahud kunde betåcka. Sedan ſkaffar han ſig en öfwer otta åhr gamal oxahud, låter henne blöta och tre gångor uttångja, ſamt i finaſte remmar ſönderriſta, låtande åfwen alla både hår och ſkinnſlikar, i remmar ſamanbinda; hwilket då ſkjet war, blef dår af en ſarliga lång twång, och kom det ingen i hugen, at ſådant ſkulle warda af. Sedan utbredde han den ſama å en wall, och inrymde en ſå widan landsplats, at en

risque. Tum Ivarus: parum eſt, de quo te conventum volo, quod ſi gratioſus admittere volueris, de mea viciſſim fide, vel juramento obſignata, te certiſſimum faciam. Rege itaque ſciſcitante, ecquid in compenſationem a ſe datum vellet? tantam reſpondit terræ tuæ portionem, quantam taurino corio circumdare potero; hanc deinde munitione ſepire animus eſt, nec plura a te deſideraverim. Si vero tantillam mihi denegaveris gratiam, te nullum in me collatum velle beneficium putem. Rex itaque haud diſpicio, inquit, damno mihi futurum, ſi tantum arvi tibi conceſſerim, quin habeas tibi, modo jurata fide promiſeris, nunquam te mihi bellum illaturum; quod ſi te fidum noverim, nil eſt, quod fratrum tuorum paveam arma.

CAP. XX.

Ivarus Lundunaburgum condit.

HInc pacto inito, Ivarus ſe Ellam nunquam armis vexaturum pollicetur, donoque viciſſim accepit arvum, quem vel maximo tergo bubulo comprehendere poſſet. Deinde corium ſibi comparat, eoque emollito, & ter ſummis viribus diſtenſo, mox in tenuiſſimas corrigias ſciſſo, additis inſuper tenuiſſimis piloſarum partium filis; loramentum confecit immodicæ & inexpectatæ longitudinis. Hoc ipſum mox per planitiem expandit, eoque tam vaſtum includit terræ ſpatium, quod vel ampliſſimæ ſuppeteret urbi condendæ.

 Aream

var ſvo vitt landsplats, ad þad var mikil borgarvidd. Og þar fyrer utann, lætur hann marka grundvoll ſem til mikillra borgarveggia. Nu fær hann ſier ſmide marga, og lætur reiſa hus morg a þeim velle, og þar lætur hann giora borg eina mikla, og er ſu kollud *Lundunaborg*, hun er allra borga meſt og agiætuſt um oll nordurlond. Nu er hann hafde latid borg þa giora, hafde han lauſa fie uppgefid, enn hann var ſvo or og giofull, ad hann gaf a tvær hendur, og þotte ſvo mikid um ſpeke hans, ad allir ſoktu hann aþ vanda malum ſinum og radum, er hvorium þotte ſier beſt giegna, og gioriſt hann vinſæll, ſo aþ hann a undir hvorium manne vinattu. Og er Ella konge mikid lid aþ honum, og ſækir kongur hann aþ morgum radum, og þarf ej kongur til aþ fara ſialfur.

en ſtor borg feck dår rum. Widare låter han dår utan om utmårka en grundwall/ ſåſom til en ſtor borgwågg. Efter alt detta / ſkaffar han ſig mycket timberfolk / och låter många hus upreſa å den ſama wallen / förfärdigande dår ſamaſtådes en ſtor borg / ſom wart kallad Lundunaborg / och är berömd för den ſtörſta ſtad i hela nordlanden. När denna borg war giord / gaf han ut peningar / ty han war ſå rik och giſmild / at han dem utdelte med båda händerna / och tykte folket ſå mycket om hans wiſhet / at alla ſökte honom i ſwåra mål om råd / dem de mente ſig båſt gagna. Dår igenom blef han nu wännſåll / och bekom hwarje mañs förtrolighet. Kong Ella hade jämwål ſtor ſtyrka af honom och ſökte honom i många råd / ſå at han ſiålf ej torfte ſig dår til bruka.

XXI. CAP.

Daude Ella Kongs.

NU er Ivar hafde ſvo komid rade ſinu, aþ þar þikir til allrar ſpektar aþ ſia, ſendir hann menn a fund brædra ſinna þeſs erindis, aþ þeir ſendi honum *gull* og *ſilfur*, ſo mikid ſem hann kvad a. Enn er þeir menn koma a fund þeirra brædra, ſeigia þeir ſin erinde, og ſvo hvar þa var komit hans rade. þeir menn þottuſt þat ej vita, yfer hvorium brogdum hann bio, og ſvo ſkildu þeir brædur at hann hafde ej ſkapsmune eptir þvi ſem hann var vanur. Nu ſenda þeir ſlikt fie ſem hann akvardade, og er þeir komu
til

21. CAP.

Om Kong Ellas död.

SEdan nu Iſwar ſå wida bragt ſina wilkår / at mann hos honom kunde förnima all klokhet / då ſänder han mañ til ſina bröder med det ärendet / at de ſkulle öfwerleſwerera honom ſå mycket gull och ſilfwer / ſom han föreſkref. De koma fram och anmäla ſit ärende / berättande huru med hans wilkår tilſtod ; låto dock ſåſom wore dem okunnigt / hwad honom bodde i ſinnet / ſå at bröderna inbillade ſig / at han hade ej ſå ſtor modighet ſom han eljeſt war waner / och ſkickade ſå ſlika ägodelar ſom han utnämt hade. När de med detta til-
baka

Aream denique iſtam vallo munit capaciſſimo, accerſitisque fabrilis miniſterii peritiſſimis, domos curat quamplurimas ſtruendas; urbem adeo condens, quæ *Lundunaburgi* nomine poſtmodum inclareſcens, omnium in boreali orbe maxima haberi meruit. Hac ædificata, opes erogabat ſuas, profuſa omnino largitudine, tantamque de ſua ſapientia opinionem plerisque inſevit, ut ejus conſilia in negotiis quibuscumque difficilioribus conficiendis avidiſſime expeterent, unde omnium in ſe ſtudia propenſiſſima convertit. Enimvero tandem & ipſi regi magno fuit auxilio, immo ſæpiſſime a ſecretioribus conſiliis, adeo ut multas regiæ adminiſtrationis partes ſolus ſapientiſſime diſponeret.

CAP. XXI.

Interitus regis Ellæ.

POſteaquam Ivarus ita rebus ſuis conſuluiſſet, ut omnibus civibus viſus ſit generoſa mente gerenda regere; oportune ad fratres miſit, qui monerent neceſſe jam eſſe, ut auri argentique copiam, quantam imperaverat, ſibi transmitterent. Hi in Daniam advecti, negotium exponunt, ſtatuque Ivari florente enarrato, ignotas ſibi dixerunt, quas mente volueret res. Fratrum ideo animus in dubio erat, num ille ſolito animoſior eſſet, opesque imperatas legatis tradunt perferendas. Ivarus tum Anglorum potentiores donis accumulare cœpit, quo
faci-

til Ivars, gefur hann allt þad sie enum stærstu monnum i landino, og dregur svo lid undann Ella Konge, og allir hietu þvi, aþ þeir munþu kyrir sitia, þott hann giorde þangad herfor. Og er Ivar hafdi svo lid undir sig dreigid, þa sendir hann menn a fund brædra sinna, aþ seigia þeim aþ hann villþe aþ þeir biodi ut *leidangur*, um oll þaug lond er þeirra rike stæde yfer, og þeir skorudu hvorium manni er þeir feinge. Og þa er þesse ordsending kom til þeirra brædra, skilia þeir skiott, ad nu mune honum þikia miogt vænlegt um, aþ þeir mundi þar fa sigur. Nu safna þeir lide um alla *Danmork* og *Gautland*, og oll þaug riki er þeirra vallþ var yfer, og draga mikinn her samann. Þa hallda þeir skipum sinum til Englands bædi nott og dag, og villþu aþ sem sist færi niosn af þeim adur. Nu er su hersaga sogd Ella Konge, nu safnar hann sier lide, og fær litid, fyrer þvi aþ Ivar hafde mikiþ liþ unþann honum dreigid. Nu fer Ivar i mot Ella Konge, og seigir aþ hàn mun *enda* þad er hann hafde svarid, enn ej ma eg raþa tiltekium bræþra minna. En þvi ma eg raþa, aþ finna þa og vita, ef þeir vilja stodva her sinn, og giora ej meira illt enn þeir hafa adur giort. Nu fer Ivar a fund brædra sinna, og eggiade þa ad þeir skylde frammganga sem best, og sem bradast lata bardaga verda, þvi at kongur hefur miklu minna liþ. Enn þeir svara, aþ ecki munþe hann þurfa at eggia þa; og þeim var sama i hug og fyrr. Nu fer Ivar og hittir

baka komo/ skjänker Ifwar alla dessa ägodelar åt de största männ i landet/ och drager så mannskapet undan Kongen/ hwarmedels alla låfwade at sittja stilla/ skjönt han fore dit med en krigsher. Efter sådan mannskaps samling/ skickar Ifwar sina bröder bod/ at de skulle bjuda ut ledung eller herferd til siös/ öfwer alla de riken som under deras wälde stode/ och utnämna hwar mann som de finge. Då denna ordsänding framkom/ förstodo bröderna strax/ at honom tyktes nu wara nog lägligt at de där finge seger. De samla därföre mannskap öfwer hela Danmark och Gjötland/ samt alla de riken hwaröfwer deras wälde sig sträckte/ och draga således saman en stor her/ hållande sedan sina skjep både natt och dag til Engeland/ på det de måtte förekomma all förutgående kunnskap om dem. Nu feck Kong Ella weta denna hersagan/ ty låter han wäl til sig samla krigsfolk/ men får där af en ringa del; ty Ifwar hade större delen undan honom dragit. Denne far då Kong Ella til mötes/ och säger sig wilja enda eller fullkomna alt hwad han honom sworit hade/ men ej gitta råda före/ hwad hans bröder sig företagit; han wille likwäl så mycket gjöra at besöka dem/ och weta om de wille stadna sin her/ och ej gjöra mera ont/ än de redan åstadkommit. Han far altså til bröderna/ men upeggar dem at framgå som bäst/ samt drabbningen skyndesamast anställa/ aldenstund Kongen hade mycket mindre mannskap. De swarade/ at han nu ej torfte egga dem/ ty de hade tilförende sama hug. Sedan begaf han sig til Kong Ella med berättelse at de woro mycket hetsigare och grym-

facilius justa Ellæ auxilia subtraheret; eorum enim plerique promittebant, si vel exercitu accersito Angliam infestare vellet, se regi nullam laturos opem. Allectis hoc modo ad se indigenis, nuntiari fratribus curavit, ut naves ex cunctis eorum provinciis collectas, una cum omni militiæ habili pube, in expeditionem mitterent. Illi adeo hinc certiores facti, de pulchra fratri visa obtinendæ victoriæ occasione, exercitum tota *Dania*, *Gothia* & ceteris, quibus præerant regionibus, exciverunt ingentem, classique impositum in Angliam secum quam citissime duxerunt, ne garrula fama adventum eorum proderet. Rumore tandem bellico ad Ellam delato, copias quidem ille convocat, sed quarum opinione minor contigit concursus, cum Ivarus jam tum cives donis corrupisset. Hic etiam mox regem adit, jactitans jam fidem datam liberandam, & quamvis fratrum nequivisset resistere proposito, ad eos tamen properaturum exercitus sistendi caussa, & ne qua ulteriori clade grassarentur iracundi. At vero fratres conveniens, æstuantes eorum animos ad prælium acrius concitabat, addens regem jam viribus longe inferiorem facili superari posse opera; acceptoque responso, nil caussæ esse, cur in hostem sponte exasperatos tantopere provocaret; ad regem reversus retulit, fratres impetuosiores & ferociores esse, quam ut suo con-

 silio

tir Ella kong', og ſeigir honum ad miklu voru þeir akafare og oþare, enn þeir villdu a hans raþ edur ord hlyda. Og þa er eg villde um grid leita yþar i mille, æptu þeir i giegn. Nu mun eg enda mina ſvardaga, ad ej mun eg berjaſt i mote þier, og mun eg vera kyrr hia og mitt lid, en bardagi giengur med ydur ſem verda ma. Nu ſia þeir Elli kongur lid þeirra brædra, og for ſvo geyſt, at furda var at. Þa mælte Ivar, þad er til Elle kongur, aþ þu fylkir liþi þinu, enn eg get þeſs, at þeir veite þier harda adſokn nockra. Enn þegar þeirra liþ hittiſt, verdur bardage mikill, og ganga þeir hart fram ſyner Ragnars igiegnum fylkingar Ella kongs, og ſvo eru þeir akafir ad þeir hyggia aþ þvi einu, aþ giora aþ verkum ſem meſt. Og ſu oruſta var bædi hord og laung, og lauk hier ſo, ad Elle kongur og liþ hans kom allt a flotta, og hann var handtekinn. Þa var Ivar þar i nand og mælte, aþ ſvo ſkylde breita um liflat hans, er nu þaþ raþ ad minnaſt hvorn dauddaga hann villde fodur vorum. Nu ſkal maþur ſa ſem oddhagaſtur er, marka *orm* a bake honum ſem innelegaſt, og þann orm ſkal rioda med blod hans. Enn ſa maþur ſem kvaddur var til þeſſarar ſiſlu, giorer ſem Ivar bad honum. Elli kongur var miog ſar adur enn þeſſare ſiſlu likur, lætur hann nu lif ſitt, og þikiaſt þeir nu hefnt hafa fodur ſins Ragnars. Ivar ſeigir ad hann vill gefa þeim rike þad, er þeir attu allir ſaman, enn hann kvadſt raþa vilja ſyrer Einglande.

grymmare, än de wille lyda hans råd och ord; ty då han wille söka om fredighet dem emellan, ropte de twärt emot. Jag wil därföre, sade han, fullenda min edgång, och ej strida emot dig, utan wara stilla med mit folk, men striden må aflöpa eder emellan som han kan. Kong Ella och hans her, få så se brödernas mannskap komma tågande med sådan ifrighet, at mann fasade där före. Då sade Ifwar: du måste ställa dit mannskap, Kong Ella, i slagtordning, men jag tror, at de lära gjöra dig et hårt anfall. Strax hererna möttes, wart en stor strid, och gingo Ragnars söner hårt fram igenom Kong Ellas flyglar, och woro så hetsiga, at de endast tänkte på at åwärka honom som måst; hwar med slaget blef både långt och hårt, och endades så, at både Kong Ella, och alt hans folk komo på flyckten, och han siälf blef fasttagen. Ifwar war då närstadder, och sade: nu skal mann beställa om hans död, och är det rådeligast at ihugkomma hwad döddag han walde åt wår fader. Skal därföre eho som uddsnällast är, märka en orm på hans rygg, det djupaste han kan, och skal sama orm rödfärgas med hans blod. Mannen, som til denna syslan kallades, giorde såsom Ifwar böd honom, och wart Kong Ella mycket sårad, innan denna gjärning endades. Han låter nu sit lif, och tycka de sig hafwa hämnat sin fader Ragnar. Sedan sade Ifwar, at han wille gifwa dem det riket, som de allesaman ägde, men siälf skulle han råda öfwer England.

XXII. 22. Cap.

filio locum darent; eos enim pacis conditionibus vehementer reclamaſſe. Juramenti nihiloſecius religionem ita ſibi ſervandam, ut regi nullam inferendo vim, in otio conſideat ſuis cum copiis; prælii autem eventum fatorum ſubeſſe arbitrio. Ellam denique maxima ferocia in obvios Ragnarianos effuſum monuit, ut quanta poſſet celeritate ſuos in aciem diſponeret; fratres quippe nulla non vehementia vires ſuas in eum acuturos. Concurrunt adeo adverſis utrinque ſignis, præliumque committitur acerrimum; quia vero Ragnari filii in rabiem acti, obvios quosque proſternendo regiam aciem ſæpius perruperunt, immo ad extrema obſtinati, prælium diutina clade funeſtum reddiderunt; Regis tandem copiæ in fugam conjectæ ſunt, ipſe etiam vivus captus. Acceſſit illico Ivarus, deque morte ejus decernens, in memoriam revocandum dictitavit ſupplicium, qvo patrem Ragnarum olim perire voluiſſet; ideoque virum accerſendum, qui pungendis mucrone vulneribus probe adſuetus, tergo regis colubri figuram quam altiſſime imprimeret, eamque ſanguine ejus roraret. Huic operi deſtinatus mandatum exſequitur, vulneraque plurima regi inflixit, antequam eadem in habitum ſerpentis figurare poſſet. Hac regis morte fratres cædem Ragnari ſe ultum iviſſe exiſtimabant. Poſtea Ivarus Anglia ſibi ſoli vindicata, fratribus regnum hucusque commune poſſidendum tradidit.

CAP.

XXII. CAP.

Afdrif Ragnars sona.

EPter þetta foru þeir Hvitserkur heim til rikis sins og Sigurdur, enn Ivar er eptir, og ræþur fyrer Einglanþe. þadann fra hallda þeir midur saman liþe sinu, og herjuþu a ymf lonþ. Enn Aslaug modir þeirra vart gomul kona. Enn er Hvitserkur sonur hennar hafde heriad eitt hvort sinn i *Austurveg*, kom svo mikid ofurefle i mote honum, aþ hann matte ej rond viþ reisa, og vard hann hanþtekinn. Enn hann kaus sier þann dauddaga, at *bal* skyllde giora af *mannahofdum*, þar skyllde hann brenna, og so liet hann lif sitt. Og er Aslaug spurde þetta, þa kvaþ hun vysu:

Sonur beid eirn sa eg atta,
I austurveigi dauda,
Hvitserkur var sa heitinn,
Hvergi giarn at flya,
Hitnaþi hann af hofdum,
Haugvis vals i romu,
Kaus þann bana þeingill
þrottar sniallur adur fielli.

Enn fra Sigurde Orm i auga er mikill *ættbogi* kominn. Hans dottir hietAslaug,modur Sigurdar Hiartar. Sigurdur Hiortur var faþir Ragnhilldar, moþur Haralds Hartagra, er fyrstur ried ollum Noreg eirn. Enn Ivar ried fyrer Einglande

22. Cap.

Ragnars söners frånfälle.

EFter detta foro Hwitserk och Sigurd hem til sit rike; men Iwar blef kwar och wart Kong öfwer Engeland. Från denna tiden fara de särskilt med sit mannskap / och härja å ömsa länder / och wart Aslög deras moder en gamal kwinna. Men då Hwitserk hennes son / hade herjat et sin i Österleden / kom så mycken öfwermagt emot honom / at han ej kunde gjöra motstånd / utan wart fasttagen. Han utwäljer sig då en sådan döddag / at mann skulle gjöra et bål af mannahufwuden / där å han brännas wille; och lät han så sit lif. När Aslög detta sporde / kwad hon ena wisa:

En bland mina söner /
Bidde sin bana i Österland /
Hwitserk månn han heta /
Helt ogjärn at fly.
Hetnade han af hufwuden /
Hoptals som föllo i striden.
Den banan walde sig hjelten /
Braswa / förr han blef döder.

Frå Sigurd Orm i öga / är stor ättboge eller slägtgren komen. Hans dotter het Aslög / moder åt Sigurd Hjort / hwars dotter het Ragnhild / hon ägde sonen Harald Hårfager / som först war enrådande Kong öfwer hela Norrige. Men Iwar rådde öf-

CAP. XXII.

De exitu filiorum Ragnari.

ITa quidem Hvitserkus & Sigurdus avitum repetunt regnum, Ivaro in Anglia regia gerente sceptra. Inde vero mox sociis agminibus diversas infestabant terras. Mater eorum Aslauga ad ætatem pervenit senilem, filius autem Hvitserkus, per *orientem* aliquando arma circumferens, tanta obruebatur hostium multitudine, ut viribus defectus caperetur. Tale vero sibi ipse elegit mortis genus, ut in rogum capitibus humanis calentem imponeretur comburendus. Filio hunc in modum defuncto, mater sequens statuit epicedium:

Filium possedi, Hvitserki nomine clarum, ille in oriente, mortem sibi conscivit, fugæ nimius osor. Incaluit capitibus, confertim in bello occisorum hominum. Adoptavit sibi hanc mortem, celebris ille heros, antequam caderet.

A Sigurdo anguioculo numerosa descendit proles; filia ejus *Aslauga* mater erat *Sigurdi Cervi*, qui *Ragnhildam* procreavit, matrem *Haraldi pulchricomi*, primi Norrigorum Monarchæ. Ivarus vero Angliam imperio tenuit quamdiu vixit

de allt til dauda dags, og vard sott daudur. Og þa er hann la a banasæng, sagþi hann at sig skylde þangad færa, er herskatt være, og þar kvadst hann vænta ad þeir munþu ej sigur fa, er þar kiæme at lanþino. Og er hann anþaþist, var svo giort sem hann hafde fyrir mælt, og var þa i *haug* lagdur. Þaþ seigia margir menn, þa er *Harallþur* kongur *Sigurdarson* kom til *Einglands*, aþ hann kiæme þar at, er Ivar var fyrer og fiell þar i þeirre for, og er *Wilbialmur Bastardur* kom i land, for han til og braut haug Ivars, og sa mann ofuinn. Þa liet hann giora bal mikid, og lætur Ivar brenna a balinu, og eptir þaþ liet hann til lands og fieck sigur. Enn fra Byrne Jarnsidu er komid margt manna. Fra honum er kominn mikil ætt *Þordar* er bio a *Hofda* a *Hofdastrond*, mikil hofdinge. Enn þa er syner Ragnars voru allir liflatner, dreifdist lid þeirra a imsa vega, er þeim hafde fylgt, og þotte þeim ollum, er verid hofdu med sonum Ragnars, einskits vert um adra hofdingia. Þeir voru tveyr menn er foru viþa um lonþ at leita, ef þeir finde nockurn þan hofdingia, er þeim pætte sier ej svivirding i at þiona, og foru ej bader samann.

XXIII.

öfwer Engeland / alt til sin dödsdag och wart sotdöder; befallande på sin banesäng / at mann skulle föra hans lik dit / hwarest riket måst blef herskat eller bekrigat. Där sade han sig hoppas / at fiänder ej finge seger / som dit til lands kome. Och när han andades / wart så giort / som han hade befallt / och lades där i en hög; warande af månge månn beättat / at då Kong Harald Sigurdsson anlände til Engeland / kom han dit / som Iswar låg / och föll så i den färden. Men då Wilhelm Bastard kom där i land / bröt han up Iswars hög / och emedan han såg honom wara omurknader / låt han giöra et stort bål / och upbrände så där Iswar; hwar efter han landsteg och feck seger. Af Biörn Järnsida hafwa många sin härkomst / och är jämwål den stora Höfdingens / Thorders i Hofde på Hofdastrand / ätt från honom kommen. Men när alla Ragnars söner woro döda / drefs deras manskap å ömsa wägar / och tykte alla / som hade följt deßa Ragnars söner / ingen ting wärt wara med andra höfdingar. Ibland dem woro twå månn / som foro wida öfwer land at leta / om de finge någon sådan höfdinge / som de ej hade sidwörding af at tjena / och reste de å hwar sin ort.

23. Cap.

xit, morboque tandem decessit. Eum vero adhuc lecto affixum jussisse ferunt, ut corpus anima cassum, ad locum præliis maxime expositum deduceretur; spe facta posteritati, ut qui illuc suo appulerit exercitu, eundem etiam certissime perderet. Defunctum adeo, qui jussa exsequerentur, tumulo in loco condidisse definito. Enimvero constanti vetustatis fama innotuit, quod cum Norrigorum rex *Haraldus Sigurdi* filius, *Angliam* occupaturus ad dictum Ivari pervenisset tumulum, juxta eundem etiam prælio infeliciter conserto ceciderit; ideoque *Wilhelmum Bastardum* ad istam oram classe advectum, tumulum illum egessisse, & cadaver nondum putrefactum ingenti ingessisse rogo; eoque combusto in continentem exscendisse, & mox facilem obtinuisse victoriam. Biornus ferrei lateris in multam posteritatem suum propagavit genus, quod etiam auspicia præbuit illustri familiæ magnanimi herois *Thordi* de *Hofda* in *Hofdastrandis*. Mortuis tandem omnibus Ragnari Filiis, milites eorum in varias dissipabantur terras, nec eorum quisquam fuit, qui alios principes & duces ex militari aliqua æstimaret industria. Horum duo omnino multas regiones peragrabant quæsitum, num eum invenire possent principem, cujus servitium non dedignarentur. Uterque autem diversam ingrediebatur viam.

XXIII. CAP.

Fra tveimur monnum, er verit hofdu med Ragnars sonum.

SA atburdur hefur verit i *utlondum*, at eirn kongur atte tvo sonu, og tok sott og andadist, enn syner hans vilja drecka *erfe* eptir hann. þeir bioda til þessarar veitslu, so ad allir menn skyldu koma at þremur vetrum lidnum. Nu spyrs þetta vida um lond, og er þad sumar kemur, er erfe skylde drecka, og su stund sem akvedinn var, þa vard svo mikid fiolmenne, ad einginn visse dæme til hvat mikid var, og voru margar storhallir skipaþar og al tialldad. Og er a leid miog hid fyrsta kvolld, kemur maþur eirn til hallar þeirrar, þesse maþur er mikill, svo at þa var einginn jafnmikill, og þad sa a bragde hans, at hann hafde verid hia tignum monnum. Og er hann kemur i hollina, geingur hann fyrir þa bræþur, og heilsar þeim, og spyr hvar þeir vise honum til sætis. þeim leist vel a hann, og baþu hann sitia a hin æþra beck. Hann þurfte tveggia manna rum. Og þegar hann hafdi nidur sest, var honum borinn dryckur sem oþrum monnum, og eckert *horn* var svo stort og mikid, at ej drycki hann af i einum dryck. Og þat þottust allir sia, at honum þotte litils vert um aþra. Svo verdur ad annar maþur kemur til þessarar veitslu, sa var helldur meire enn hinn fyrre. þesse maþur hafdi sida *hettu*,

23. CAP.

Om twänne männ / som hade warit med Ragnars söner.

I Utländerna har sig tildragit / at en Kong ägde twänne söner / och wart han sotdöder; sönerna wille då dricka arföl efter honom / och budo de / at til detta gjästabodet skulle alla innom trenne åhr sig infinna. Detta spordes wida om land / och då den bestämnda somar och stund kom / å hwilken arfölet skulle drickas / instälte sig sådan myckenhet folk / at ingen wiste efterdöme til så stort samkwäm / och wordo stora salar af dem inrymda / samt alla beklädda. Wid slutet af första kwällen / kom en mann til deras sal / som war mycket större än alla andra / och syntes det af hans åtbörder / at han warit hos förnäma männ. Wid ankomsten i salen / stiger han fram til deßa bröder / hälsar dem och spör / hwart de wisade honom til sätes. De tyckte wäl om honom / och budo honom sittja på den hederligare bäncken / och torfte han twägga manna rum. Strax han hade satt sig neder / blef honom / såsom andra männ / dricka tilburit / och war intet horn så stort / det han ej drack af i en dryck; och befunno alla / at han tyckte litet wärt om andra. Det händer at en annan mann kommer ochså til detta gjästabodet; han war helder större än den förra / och hade en sid hätta eller myßa. När nu denne kom in för de unga

CAP. XXIII.

De duobus, qui Ragnari filiis militati erant, viris.

FOrte rege quodam in remotis terris mortuo, filii superstites ad funebre celebrandum epulum, omnes intra triennium convocandos jusserunt; cumq; hujus rei fama latissime emanaret, æstate adpropinquante, qua conventus & funeris pompa fierent, tanta hominum accessit frequentia, ut exemplo caruerit, quam multa amplaque triclinia iis impleta fuerint. Tum prima inclinante vespera, vir quidam ad palatium tetendit, proceritate corporis alios superans homines, cujus tamen gestus facile prodiderunt, eum consortio eximiæ dignitatis virorum assuevisse. Ingressus palatium, fratres regni candidatos adivit, & salute decenter dicta, quæsivit, ubi sedem caperet suam? Arrisit ipsis hospes, ideoque ad superius occupandum scamnum invitarunt; at vero duorum indiguit spatio virorum. Considenti potus, uti ceteris, oblatus fuit, nullum autem cornu tam vastum erat, quin illud uno evacuaret haustu; suspicionem etiam consortibus ingessit, quasi eos alto despiceret supercilio. Accidit interea, ut alius etiam ad isthoc convivium accederet; is multo procerior, & pileo caput opertus amplo, ad solium juvenum processit, & salutatione humiliter facta oravit

tu, Og er þeſſe maþur kemur fyrer haſætid hinna ungu konga, kvadde hann þa litelega, og bidur þa at viſa ſier til ſætis. þeir mæltu at þeſſe maþur ſkyllde innar ſitia a hinn æþra beck. Nu geingur hann til ſætis ſins, og eru þeir ſvo miklir i rumum bader ſaman, at fimm menn hafa *rymt* ſæte fyrer þeim. Enn ſa fyrre kom, er minne drycki maþur, enn ſa ſidare drack ſvo ſkiott, att hann *hellte* nalega i ſig hvorju *horni*, og finna þo menn ej et hann yrde druckinn, helldur læturhann o,, ockalega hia ſinum ſeſſunautum, og ſnyr bake vid þeim. Sa er fyrre kom, baþ ad þeir ſkylldu eiga gaman ſaman, og mun eg fyrre. Hann ſtack viþ þeim hendi, og kvaþ vyſu,

ga Konungars högſäte / hälſade han dem ödmiukliga / och bad dem at wiſa ſig til ſätes. De ſade / at han ſkulle ſittja innanföre å den hederligare bäncken / och går han ſå til ſit ſäte; warande de båda ſå rumrika / at ſåm månn hade nog rymt ſäte för dem. Doch war den förre mindre dryckesmann än den ſenare / ty denne drack ſå fort / at han hälte nästan i ſig hwart horn / och kunde mann ändå ej finna honom wara drucken / utan han wiſade ſig heldre mißnögſam wid ſina ſamſätesmänn / och wände ſin bak til dem. Den ſom förr kom / bad at de ſkulle hafwa någon gaman ſin emellan / och wille han förſt begynna. Han ſtack handen til den andra och kwad:

Seig þu fra þegn
Skopum þinum,
þig raþunſt eg ſpyrja,
Hvar ſaſtu hrafna hryſlu,
Hrotta dreyra fullann,
Optar þattu aþ oþrum,
I ondveige fundinn,
En þu dreyrug hræ dagir,
I dal fyrer valfugla.

Säg du frå
Drängſkapet dit /
Dig må jag ſpörja /
Hwar har du hramabo /
Sett fullt af ſwärdsblod?
Oftare tyckts du hos andra
I högſätet ha ſutit /
Än blodiga as dragit
I dalen för korpar.

Nu þikir þeim er utar ſatu, tilleitad vid ſig i ſliku tilkvædi, og kvad vyſu i mote,

Nu tyckte den / ſom längre ut ſåt / at han med ſlikt tilkwäde fridde ſig fram / ty kwad han däremot denna wiſan:

þeigi þu heimdreige heittinn,
Hvaþ er þo væſalatann,
Hefur þu alldrei unnit,

Thig du hemdragare kallad!
Hwi är du ſå hemſker?
Du aldrig driſtat gjöra /

þeſs

Det

vit, vellent ſe ſede dignari. Reſponderunt hi, licitum ipſi fore digniorem in interiori palatii parte ſedem adire; & hac occupata, iſti ambo omnibus præſentibus tantum viſi ſunt occupaſſe locum, qui vel quinis ſufficeret viris. Qui vero poſterior advenerat, priorem avidiore ſuperabat gutture, cum oblata ſibi cornua momento exſiccaret, nec tamen veſtigia daret ebria, quin potius conſeſſores dedignatus, tergum ipſis obverteret. Quapropter prior illi orare, ut invicem verbis certarent jocoſis, ſibi tamen reſervatis primis in dicendo partibus. Manu proinde ad alterum exporrecta, tale carmen fudit:

Fortitudinem tuam mihi enarra, te quippe quærere lubet. Ubinam vidiſti corvorum arbuſta, ſanguine plena? Sæpius videris juxta alios, in digniori ſede collocatus, quam ſanguinolenta miſcuiſſe cadavera, in valle vulturibus.

Qui remotius ad ſiniſtram ſedebat, hoc alloquio ſe provocatum intelligens, ſequens oppoſuit carmen:

Taceas modo tu refuge, cur adeo miſer es? nunquam tu labore acqui-

þess er eg mega þrotna.
Feitad a sverþ ne iolla,
Sæke til aþ leike,
Gafftu hafnar heste,
Hvatrækir þig drycku.

Nu svarar hinn er fyrre kom,

Hafs letum vier hesta,
Hlyr stinna brun renna,
Meþann a biartar bryhjur,
Bloþe dreif um siþar,
Ylge gein alldrei monnum,
Eyra grat af iumra,
Hardmelþri sam ver hveþnu,
Hrenþu bloþi boþna.

Og nu kvad sa er sidar kom,

Alls einginn sa ek yþarn,
þar er upplokinn funþum,
Heila varg fyrer hvitum
Hesti miþnu rastar,
Ok viþ lase luþra.
Fyrer lanþi vier undum,
Hallar rikri möllu,
Har fus fyrer rauþum stafni.

Og enn kvad sa fyrre kom,

Kom þar enn bar bara,
Branþ a *Hiortasundi.*
Enn eg sat þar er ra reide
Rauþann stafn til hafnar.

Det jag har wunnit.
Ej swärdslek / eller
Såraskador ofwat/
Uppå stridsskjepen /
Men nog djärf at dricka.

Då swarar den / som förr kom:

Wi låtom skjepen /
Med sidswullna spröt renna /
Medan å blänkande bryngjor/
Blodet drefs om sidorna.
Roffoglar ej saknade männen /
Ty örat gjeck af somliga.
Hårdröstad storm wi fingom /
Wågar af blod wältrade.

Och nu kwad han / som senare kom:

Alsingen såg jag eder /
Där / som wi skaffadom
Wargar mat / på hwita
Håstar (skjep) / då wi hwiladom
Wid ljudbrustna ludrar.
Ut för landet / helt nögda /
Wi wunnom rikt gull /
Hastige wid rödfärgade stammar.

Än kwad den som förr kom:

Jag war där som wågor
Wände spröten å Hjortasund /
Men sat där segl flytte /
Rödan stamn til hamnen.

Nu Nu

acquisivisti, quod ego strenue perfeci. An ensium & vulnerum ludum quæsivisti myoparonibus? Citius dissolveris potu.

Jamque qui prius accesserat, respondit:

Sivimus naves, tumida tabulatorum fronte vel rostro procurrere, quamdiu in splendentes loricas, sanguis destillabat ab utroq; latere; fera carnivora dehiscebat nunquam virorum defectu. Auris ingemuit quibusdam. Altisonantem accepimus procellam, æstuabant sanguine syrtes.

Cecinit adeo posterior:

Neminem omnino vidi vestrum, ubi debite invenimus, saturatum lupum ad albos equos (naves), *in medio itinere, & ad detritas tubas. Juxta litora contenti eramus, aulæ divite pulvere* (auro), *admodum prompti juxta rubefacta rostra.*

Denuo prior:

Veni ubi identidem unda portabat, rostrum in Hiortasundio. *Ego vero sedebam ubi expediebatur, rubicunda prora ad portum.*

R Respon-

Nu ſvarar ſa er ſidar kom.
Fylgdum *Byrne* baþer,
A branþagny hvorium,
Vier erum reindir reckar
Enn rager ſtundum.
Var ek þar er bragnar borduſt,
A *Borgaralan*þi,
þvi ber eg ſar a ſidu,
Sittu innar meir granni.

Enda kenduſt þeir þa viþ umſidir, og voru þar at veitſlu.

Nu ſwarar han ſom ſenare kom:
Wi fölgdom Björn båda/
I hwarje ſwärds buller.
Wi ärom rönta Reckar (hjeltar)
Doch rädda ſtundom.
War jag där bußar bra ſloges
Å Borgaralande/
Ty bär jag ſår å ſidan/
Sitt du längre in granne.

Då kjändes de omſider wid/ och woro där ſaman i gjäſtabodet.

XXIV. CAP.

Fra triemanne nockurum.

OGmundur er madur nefndur, er kallaþur var Ogmundur *hinn Danſke*, hann for eitt hvort ſinn med fimm ſkipum, og la vid *Samsey* i *Munarvoge*. þa er þad ſagt, at matſveinar færi a land at bua til mat, enn adrir foru i ſkog at ſkemta ſier. þar fundu þeir eirn *triemann* fornann, og var fiorutyu alna a hæd og moſavaxinn, og ſa þo oll deyli a honum, og ræddu um meþ ſier, hvor blotad munde hafa þetta mikla God. Og þa kvedur triemaþurinn.

þaþ var fyrer laungu,
Er i leiþ -- her,
Heklings foru,
Hlunna tungum,
Framm um ſallta,
Slod birtinga.
þa varþ eg þeſſa
þorps raþande.
Og

24. Cap.

Om en trämann.

OGmunder het en mann/ ſom kalla des Ogmunder hin Danſke; och då han en gång färdades med fem ſkiep/ och låg wid Samſö i Munarwog/ är berättat/ at hans matſwänner foro til lands/ at tilreda mat/ men de andra til ſkogs at ſkjämta ſig/ finnandes där en fornan mannsbild af trä/ och war han 40. alnar hög/ ſamt moſawuren. De ſågo doch all hans beſkaffenhet/ och talte ſin emellan/ hwem wäl ſkulle hafwa offrat denna ſtora Guden. I det ſama kwäder trämannen;

Det war länge ſedan/
Som ſiöheren for
I Heklings färden/
Med höga ſpröt
Fram om hafwet.
I ſolningen.
Då wart jag detta
Torpet rådande.
Och

Reſpondit poſterior:

Sequebamur Biornum *ambo, in quovis enſium tumultu. Sumus experti milites, tamen timidi interdum. Eram ubi heroës pugnabant, in* Borgaralandia, *ideoque porto vulnera in latere; ſede ad dextram magis vicine.*

Jamque tandem invicem ſeſe agnoverunt, & una convivabantur.

CAP. XXIV.

De ſtatua quadam humana.

OGmundus cognomine Danus, quinque olim naves expedivit, ſtationem capiens ad inſulam *Samſœam* in *Munarvogis*. Tum coqui ejus in terram exſcendebant cibum paraturi, ceteris in ſilvam quandam delectationis cauſſa prodeuntibus. Ibi ligneam quandam & vetuſtam conſpiciebant ſtatuam, quæ quadraginta ulnas alta, muſco obducta, cunctis tamen lineamentis conſpicua erat. Illis mox ſollicite invicem diſputantibus, quis demum vaſtum ejusmodi coluiſſet numen? Forte illud ipſum ita cecinit:

Diu erat, quum in expeditione, Heklingica tenderent, navium roſtra, ultra mare, in diluculo; tunc conſtituerunt me hujus villæ præſidem.

Et

Og þar settu	Och där satte mig
Sverþ merþlingar,	Dryga kämpar /
Suþur hia sallte,	Söder wid siön /
Syner Loþbrokar.	Lodbroks söner.
þa var eg bloþinn,	Då war jag blotad
Til bana monnum,	Mannom til bana /
I *Samseyu*,	J Samsön /
Sunnann verdri.	Sunnan til.
þar badu standa,	Där budo de stånda
Medann stronþ þolir,	Medan stranden tål /
Mann hia þyrne,	mig mann wid stufwan /
Og mosa vaxinn.	Och måsawuxen.
Nu skytur a mig,	Nu rasar å mig
Skia grate,	Rägn af himla.
Hlifa hvorki mier,	Hwarken hölja mig /
Holld nie klædi.	Hulld eller kläden.
Og þetta þotte monnum undarlegt, og sogdu sidann fra oþrum monnum.	Då tyckte männen detta wara underligt / och berättade de det åter för andra.

Et ibi posuerunt, me *heroës*, *austrum versus ad mare*, filii Lodbroki. *Tum sacrificabant mihi*, *in necem virorum*, *in* Samsœæ, *australi plaga*.

Ibi jusserunt (me) *stare*, *quamdiu littus pateretur*, *virum juxta cubiculum*, *musco oppletum*. *Jam nubium me obruunt lacrymæ* (pluvia); *nec tegunt me sive cutis sive vestes*.

Hoc miraculo fuit audientibus, qui adeo dignum censuerunt, quod aliis innotesceret hominibus.

Följa
Norna Gesters
SAGU-DALER.

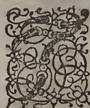

Hier byriar

Saga Ans Bogſweigers.

I. CAP.

Fra Olafe fylkis Konge i Noreige, og bornum hanns, Jngiallde Konge Illa, Æſu og Ulfum tveim.

Hann tima er *margir Fylkiskongar* ſtyrdo *Noregs welldi*, reþo ſamtiþis *eino fylke tweir kongar*, þeir vor feþgar, faderinn het *Olafur* enn ſonor hanns *Ingialldur*. þeir voru eigi ſkapliker. Olafur vár bliþur og hogvær, enn Ingialldur underforull oc ſlægur. Olafur hafþi attar twær konor, wiþ þeirri enni fyrri ol hann þa dotter er *Aſa* hiet, og ſva *Ingialld*, enn viþ þeirri ſiþari twa *ſonu*, þeir heto baþir *Ulfar*. Sva er ſagt, ad Ingialldur hafe deillt

kappe

Här börjar

An Bågſwengares Saga.

I. Cap.

Om Olaf Landſkaps Kongen i Norrige ſamt hans barn, och om Kong Ingjalld Jlake och de twänne Ulſwar.

En tid ſom många landſkaps Kongar ſtyrde Norriges wällde/ rådde och twå Kongar tillika öfwer et landſkap (eller Nömadalen) ſom woro fader och ſon; Fadren het Olaf/ men ſonen Ingjallder. De woro icke ſinneslika/ ty Olaf war blid och ſaktmodig/ men Ingjallder inbunden och bakſlug. Olaf hade ått twänne hustrur/wid den förra aflade han den dottren/ ſom Åſa het/ ſamt förbemälte ſon Ingjalld; men med den ſenare (ſom het Diſa Fjorda Kongens Önund Upſes dotter) feck han twänne ſöner/ ſom heto båda Ulfwar. Så är ſagt/ at Ingjallder wart (af fa-

dren

Hic incipit

Ani Bogſweigii ſive flectentis ac vibrantis arcum Hiſtoria.

CAP. I.

De Olavo provinciali Rege in Norrigia, ejusque liberis, nec non de Rege Jngialldo malo, duobusque Ulfis.

TEmpore, quo *Norrigiæ* Regnum inter multos *provinciarum Reges* diviſum erat, unum, quod *Næmadalia* vocabatur, ſub imperio duorum ſimul Regum erat, *olavi* patris & filii *Ingialldi*. Diſſimiles animo moribusque hi erant; Olavo apertum pectus & manſuetum, Ingialdo artibus & fraude occulta plenum. Olavus duas habuerat conjuges, ex quarum priore, filiam nomine *Aſam*, dictumqne filium habuit, ex poſteriore (quæ *Diſa* vocabatur, filia *Oenundi Upſii Fiordiorum* Regis) duos filios,

utrum-

kappe vid þa brædur bada, umm erfd a þvi rike, er þeir tilstanda þottust, atte Ingialldur vid þa tvær orustur og fieck i badom usigor.

dren tillåten at styra riket jämte sig / och at han hade til rådgifware twänne håfmänn, Ketil samt Björn den starka / bägge ilaka / samt at) han af girighet twistat med berörde twänne bröder om det rikes arf (i Fjorden eller Fyrdafylke) som de tyckte sig tilhöra; hafwande Ingiald haft med dem twänne strider / men fått i dem båda oseger.

II. CAP.

Fra Birne bonda i Hrafnistu, og sonum hanns þorer þegn og Ane.

EYunne Hrafnisto redi sa *buande* er *Biorn* het, nafnfrægur madur og vel kendur nordur i *Naumudal*. Hanns kona hiet *þorgerdor*, hun var kominn af *Kattle Hæng*, þeirra dotter var *þordys*, er giptist *Gaut* a *Hamre gilldom bonda*. Gautur atte mannvænlegann son þann er *Grimur* hiet, enn tva sono atte Biorn med sinne kono, hiet sa elldre *þorer*, enn hinn yngre *An*. þorer komst i hird med *Olafe Konge*, og var þar vel virdtur, gaf kongur honum gott *sverd* er kallad var *þegn*, þad var godur gripur, var hann kalladur sidann *þorer þegn*, ofundade margur hann fyrer þann metnad er han hafde af konge. An var stor vexti, hann hafde litinn astarþocka utann af modur sinne, hann *lagdist i elldaskala sifellt*, flester hielldo hann *sisl* vera, miog

2. Cap.

Om Björn bonde i Rafnista / samt hans söner Thorer Thegn och An.

För ön Rafnista rådde den Bonde eller hederliga och bofasta mann som Björn het / en namnkunnig och wälkjänder mann norder i Nömadal. Hans hustru het Thorgerda (Bodmodsdotter) härstammad af Ketil Häng; Deras dotter war Thordis som wart gifter med Göte på Hamre / en gillder bonde. Göter hade en mannlig son / som Grimer het; men Björn hade twänne söner med sin hustru / och het den äldre Thorer / men den yngre An. Thorer kom bland Kong Olofs håfmänn / och wart där wälwördad / gifwande Kongen honom et swerd / som kalladеs Thegn och war en kåstelig tingst / hwaraf han sedan kallades Thorer Thegn / och afwundades han af många / för den heder / som han hade af Kongen. An war stor wäxter / och hade litet kjärleksstycke utan af sin moder; han låg altid sömnwulen i eldstugan eller kjöket / ty hölla de fläste honom för en fjoller; mycket

utrumque nomine *Ulfum*. Memoriæ proditum est, Ingialldum (ab Olafo Rege in imperii societatem ascitum, consiliisque duorum aulicorum adjutum, *Ketilli* nimirum & *Biærni robusti*, quos ingeniorum similitudo conciliaverat, mox avaritia stimulatum) cum prædictis Ulfis de regni (*Fiordici*) quam ad se pertinere putabant, hæreditate certasse, duobusque fuisse inferiorem proeliis.

CAP. 2.

De Biœrno cive in Rafnista, ejusque filiis Thorero Thegnio & Ano.

RAfnistæ insulæ Biœrnus civis primarius præsidebat, vir clarus fama celeberque in *Noemadalia* quæ boream versus sita. Uxor illius vocabatur *Thorgerda* (*Bodmodi* filia) a *Ketillo Hængio* genus originemque ducens. Filia eorum *Thordisa* erat, *Gauto* virtute viribusque præstanti in *Hamra* civi, conjux data. Gautus filium habuit *Grimum* masculæ indolis juvenem; Biœrnus autem duos ex uxore sua filios, *Thorerum*, natu majorem, minoremque *Anum*. Thorerus in aulicorum *Olavi* Regis numerum receptus, in magno ibi honore erat, cui Rex *ensem* pretiosum, qui *Thegn* vocabatur dabat, unde *Thorerus Thegnii* cognomine deinde insignitus est; & multi honores a Rege habitos Thorero invidebant. Anus corpore magnus, paucisque unica matre excepta, gratus erat. Semper *somnolentus* cum in *culina* ad *focum* jaceret, a plerisque stupidus credebatur; vestium nulla cura, unde

miog klædfar var hann, ſo hann gat ſig eige hulid, þegar hann var tolf ara var hann ſo ſtor vexte ſem þorer.

mycket klädeslös war han, så at han ej gat hölja ſig, men ſtrax han wart tolf åhr, war han så ſtorwårt ſom Thorer.

III. CAP.

Litur Dwergur ſmidar Ane boga og orvar þriar.

AN hvarf eitt ſinn a braut, ſva einginn viſſe hvad af honum vard, hann gieck framm i eitt hvort riodur, þar var eirn ſteirn, ute fyrer ſteininum ſtod eirn dvergur. An bannade honum inne ſitt, og kvad hann eigi koma þar in, utann hann hiete ad ſmida ſier *boga* og *orvar* þriar ſva ſterkligt, ad ſinu afle hallde og þar med ſkulo þau *alog* fylgia, ad þo orſonum ſie ſkotid af ſtreingnum hæfe þær riett ſem kioſa vill, og lende þo ſialfar heima a ſtreingnom aptor, ſuo þær falle eige a grundina. Dvergorinn jatar þeſſu, og ſeiger ad hann ſkule koma til ſin aptur ad fiogra daga freſte. An giorde ſva, kom til Dvergſins a tilſettum tima, og fieck Dvergurin honum þa boga og orvar. An leit a og likade allvel, hann gaf Dvergnom nockra *ſilfurpeninga*, enn Dvergur gaf honum ſidann eirn *ſtol*, þann gaf An modur ſinne, hann kvadſt hana virda eiga um framm alla menn. Fatt var fodur hanns til Ans einginn viſſe hans afl, enda for hann alldrei til leika.

3. Cap.

Dwergen Liter giör An en båga med trenne pilar.

AN gaf ſig et ſinn oförmodeliga bort ſå ingen wiſte hwad af honom wart; han gieck fram på en ſkogsrödja, där en ſtenkula war, och för hänne ſtod en Dwerg. An hindrade honom (med et kwäde) från inkomſten, och ſade han icke ſkulle koma där in, ſå framt han ej låfwade at giöra ſig en båga med trenne pilar ſå ſtarka, at de höllo ut med hans afl eller ſtyrka, ſkolande och den ålagan dem fölgja, at när pilarna wore ſkutne af ſträngen, ſkulle de råka det mål, ſom han påſyſtade, och fara doch ſiälfwa tilbaka å ſträngen, ſå at de ej fölle på marken. Dwergen jakade därtil, och ſade at An ſkulle koma til ſig efter fyra dagars freſt. An giorde ſå, kom til Dwergen å utſattan tima, och feck af honom bågan med pilarna. An ſåg därpå och likade de honom allt wäl, gifwande Dwergen därföre några ſilfwerpeningar, hwaremot Dwergen gaf honom ſedan en (konſtig) ſtol, den An widare gaf ſine moder, och ſade ſig ega hänne at wörda fram för alla männiſkor. Fadren brydde ſig litet om An, ſå wiſte och ingen hans afl eller ſtyrka, emedan han aldrig for til leks med andra.

IV. CAP.

4. Cap.

unde tantum non nudus corpore erat; duodecim vero factus annos, Thorerum magnitudine corporis æquabat.

CAP. 3.

Litus nanus Ano arcum facit cum tribus ſagittis.

ANus, inſciis omnibus, domo ſe aliquando proripuit, accedensque ad novalia, ſaxum (ſpeluncam) & adſtantem Nanum invenit. Huic Anus (*vi carminis*) ſpelunca excluſo, dixit, non intrandi veniam fore, ni arcum ſibi facere nanus promitteret, cum *tribus ſagittis*, adeo validis, ut ſuis reſponderent viribus, & ea ſimul indita virtute pollentibus, ut loro emiſſæ, ſcopum ferirent, nec ullo in terram caſu facto, ſponte deinde ad lorum ipſæ redirent. Conditione accepta, poſt quatridui moram Nanus juvenem redire juſſit; Anus ita fecit, rediensque ad ſtatum tempus, arcum ſagittasque accepit. Donum deinde cum contemplatus eſſet, placuit, unde *numis* aliquot *argenteis* Nanum remuneravit, qui *ſellam* (affabre factam) etiam addidit, quam Anus matri deinde dedit, dicens, ſuum eſſe, illam præ ceteris mortalibus venerari.

IV. CAP.

Þeir brædur Þorer Þegn og An Bogsveiger fara a fund Ingiallds kongs.

ÞEgar An var atian vetra, þa var Þorer broder hans heima þann vetur, fatt var þeirra i mille, sidann bió Þorer ferio sina, og vill aptur a kongs fund. Þegar Þorer var kominn til skips, sier hann mann hlaupa heiman fra epter sier, þecker hann þar An broder sinn, og spyr hvort hann skal fara. An seigist vilia fara a kongs fund med honum, Þorer sagde, hvad muntu kunna skicka þier a kongsgarde, þar menn gieta eige sæmst vid þig hier heima. An kvadst fara skamt, seiger hann ad aller muno ei kunna þar betur hofsido enn hann. Þorer tekor An þa hondum, og bindur hann vid stora eyk eina, enn An braust eige umm. Litlu sidar leit Þorer aptur, og sier ad An hefur dreigid upp eikina med rotum, og kiemur hlaupande med hana. Þorer bra miog vid, skar af An bondinn, og skipar honum heim, annars kvadst hann munde lata skacka sverdit imille þeirra. An kvedst þad litt hrædast munde, og spyr hvort hann vill reyna hvor þeirra meira orkar, þrifande Þorer a lopt og veifadi honom i kring om sig. Sier Þorer þa hann gillder ei ad *aptra* honom, for svo An framm

Cap. 4.

Bröderna Thorer Thegn och An fara hem til Kong Ingjalld.

NÄr An wart aderton åhr / då war Thorer hans broder hema den wintteren / och woro de fååtuliga sin imellan; sedan utrustade Thorer sin färja / och wille fara åter hem til Kongen. Strax han nu war komen til skeps / ser han en mann löpa heman från efter sig / och kjänner han där igen An sin broder / spörjande hwart han skulle fara. An swarade sig wilja fara med honom til Kongen; Thorer sade: huru må du kunna skicka dig på Kongsgården / enär mann ej kan sämjas med dig hema? An swarade sig skola fara med / sägjande at ej alla månde där kunna båtre hoffseder än han. Thorer tager då An fast och binder honom wid en stor ek eller trå / men An brydde sig ej därom. Litet senare ser Thorer tilbaka / och finner at An hade dragit up träet med rötterna / och kom med det sama löpande. Thorer förundrade sig därwid / och skar så banden af An / bjudande honom gå hem / annars sade han sig skola skaka swerdet dem imellan. An swarade sig därföre litet rädas / och sporde om wäl Thorer wille röna hwilkendera mera orkade (om twedrägt skulle upkoma); han dref altså då Thorer up i luften / wefwande eller slängande honom kring om sig. Såg Thorer altså / at det ej gallt at få honom efter sig / utan An for

CAP. 4.

Fratres Thorerus Thegnius & Anus domum ad Ingialldum Regem proficiscuntur.

HIeme, qua Anus decimum octavum implebat annum, domi Thorerus sedebat; parcus uterque mutuo colloquio frater erat. Thorerus deinde scapham parabat ad regem rediturus; vix autem ad cymbam pervenerat, cum virum domo accurrentem conspiceret, fratremque Anum agnoscens, sciscitatus, quo pergeret? Anus respondet, velle se ad Regem sequi fratrem. Thorerus inquit: quæ tua in Aula futura est vita, cum domi etiam plerisque ingratus & odiosus sis? Anus secuturum se respondet, addens, non omnes ibi aulicos, quam se, melius esse moratos. Thorerus itaque correptum, ad *magnam* alligavit *arborem*, quod tamen anum parum movit. Paulo post respiciens Thorerus, Anum, *evulsam* cum radicibus arborem *gestantem* adcurrentemque conspexit, miratusque valde facinus vincula Ani solvit, monens simul domum reverteret, alias (seposito fraternitatis nexu) gladio pertinaciam ejus castigaturum (suique contemtum). Anus respondit, (sibi haud perinde atque infanti, ab ubere matris pendenti, metum incuti, adeoque) parum se minis istis terreri; sciscitatus etiam, num experiri vellet Thorerus, (si dissensus interveniat) quis eorum viribus præstaret, mox

framm a feriuna og tok þar rum sem odrum vest hagadi. Hann var i slæmum vadmals flikum og hangde allt utann vid hann, þvi spurdu menn þorers hvor þesse stori *brike* være. þorer sagde ad þad være broder sinn, nu villdi einginn lista (leggia) illt til Ans saker þorers. Nu hielldo þeir ad nordann, og er þeir nalægdust konga adsetur, frietto þeir ad kong *Olafur* var *daudur* enn *Ingialldur* settist ad rike. þorer vard bilt vid þessa fregn, og kvad þess munde margur seirna kienna. þeir koma sva ad kongsgardinum, An tok þa upp bogann er *Litur Dvergur* hafde giort, streingurinn la framan um briostid enn boginn umm þverrar herdar, og sem hann villde ganga inn umm hallar dyrnar, bentist boginn fast og *gall* vid hatt. Kongsmennerner litu hvor til annars enn toludu fatt. An heilsade ongvom og tok sier sæte utarliga, enn þorer gieck fyrer kong og heilsade honum. Kongur tok honum vel, og baud honum ad þiggia alla þvilika sæmd af sier, sem hann hafde adur þeigid af fodur hanns. þorer þackar konge, kongur spyr hvort þad var nockur hanns manna er inngieck i hollina epter honum. þorer kvad þad vera broder sinn, Kongur sagdi, eigi vil eg ad hann sitie utar vid dyr, heyrt hefi eg Ans gietit firrum, hann skal

for nu fråm på fårjan / och tog dår med flit et rum / som androm wårst behagade. Han war klådd i slemma wadmalsflikar / som hångde alt ut efter honom; ty sporde Thorers månn / ho denna stora råkelen wore? Thorer swarade / at det wore sin broder / och wille dy ingen gjöra An något illt eller ont för Thorers skull. De seglade nu nordan ifrån / och når de nalkades Kongasåtet / fingo de weta / at Kong Olaf war döder / och Ingialder satt sig til riket. Thorer wart bekymrad wid denna kunskapen / och sade at många worde sedermera hafwande dåraf kjånsla. De komo så til Kongsgården och då tog An up bågen / den Dwergen Liter hade gjort; strången låg fram om hans bröst / men bågen twårt om hårdarna (pilarna hade han i nåfwen); och som han wille gå inom salsdören / båndes eller bråkades bågen hårt / och gall eller gaf et högt skalld dår wid. Kongsmånnen sågo hwar på annan / och woro fåtaliga. An helsade på ingen / utan tog sig såte ut wid dören / men Thorer gjeck för Kongen och helsade på honom. Han tog det wål up / och böd honom emottaga all dylik heder af sig / som han förr hade fått af sin fader (nåmliga sittja i det hederligaste såtet mit emot honom). Thorer tackade Kongen / som då sporde / om det wore en af Thorers månn / som gjeck in efter honom i salen? Thorer swarade / det wara sin broder; Kongen sade: icke wil jag / at han sitter ut wid dören / ty jag har förr hört (tråsliga saker) talas om An; skall

mox arripiens fratrem late circum se in aera Anus jactavit rapuitque. Vidit ita Thorerus frustra se obsistere sequi volenti; itaque navem Anus conscendens, locum ibi cepit, quem ceteri maxime invidebant. Lacera ejus & prolixa veste longum propendente, interrogarunt Thoreri socii, quinam longurio iste esset? Thorerus respondit, fratrem suum esse; quamobrem nemo ei nocere voluit. Borea itaque proficiscuntur, & adpropinquantes Regiæ, certiores fiunt, *Olavum* Regem *fatis functum*, *Ingialldumque* regnum cepisse. Thorero triste hoc nuntium fuit, dicenti, ad multos hoc malum olim redundaturum. Accedunt deinde ad aulam, Anusque tunc arcum, a *Lito* factum, accepit, nervoque pectori adplicato humeros arcui ingessit, (spicula manu gerens); januam autem cœnaculi dum intrare parat, arcus vehementer inflexus rursusque resiliens, magnum dedit crepitum. Regii, alius alium intuentes, tunc subito obmutescunt, sed Anus, nemine salutato, locum prope januam cepit; Thorerus autem Regem adiit eique salutem dixit; qui humaniter illam accipiens, a patre acceptum honorem gratiamque, apud se quoque expectare, Thorerum jussit. Thorerus (adeo *locum regi oppositum*, qui *præcipuæ dignitatis* erat, capiens) gratias Regi egit, interroganti: num quis sociorum ejus esset, qui post illum cœnaculum intrasset? Thorerus inquit, fratrem suum esse. Tunc Rex, nolo, inquit januæ ille adsideat; fama enim jamdudum ad me perlata est de Ano (videdurque mihi vir in multis

ſkal ſitia hid næſta þier vel plagadur. þorer ſagde, hann er ſo heimſkur herra; ad hann kann ecki ad ſkicka ſier eda þeckiaſt ydvarn ſoma, og einginn fær vid hann radid. þorer gieck til Ans og ſagde honum hvad kongur bidur. An ſagde, þiggia man eg hier vetrarviſt, og ſkipta eigi umm ſæte. þorer ſagde þetta konge, kongur kvad hann ſyllde rada.

ſkall han dårföre ſittja dig nåſt wål plågader. Thorer ſwarade: han år ſå hemſter / Herre / at han ej kan ſticka ſig / eller erkjånna eder heder; ſå får ej eller någon råda med honom. Thorer geck ſedan til An / och ſade honom hwad Kongen tilböd. An ſwarade: jag må hår emottaga winterwiſt / men ej ſkifta om ſåte. Thorer ſade detta för Kongen / ſom ſwarade at han ſkulle få råda.

V. CAP.

Fra ſpotte Hirdmanna vid An, ſamtale þeirra Ingiallds Kongs og hanns, og bringnum er Kongur gaf honum i Jolagiof, og Bogſweigers nafnfeſte.

MEd konge voro tveir menn, hiet eirn þeirra *Kettil* enn annar *Biorn*, þeir ſpottudu An miog, An liet þetta ecki a ſier finna þo þad giorla viſſe, leid ſva framm til *Jola*. Og er allſkipud var hollinn ſeiger kongur, at hann vill *virda ſina hird*, epter þvi ſem fader hanns plagade ad giora. Og er hann hafde ollum bitt nockud fiemætt, ſpyr kongur þorer hvar An var, þvi hann hafde þa eckirt honum giefid. An gieck fyrer kong ok kvadde hann eige, enn ſeiger þo ad gott mune vera ad þiggia *gull* af konge. Kongur mællte, eige hef eg ſied voxturlegra mann, hafer þu afl epter þvi vantar þig ecki hreyſte. An ſeiger, oglogt veit eg þad enn þad

5. Cap.

Om Håfmånnens ſpottord wid An, Koung Ingjallds och hans ſamtal / ſamt den ring Kongen gaf honom i Julegåfwa; åfwen huru han fick Bågſwengare namnet.

MEd Kongen woro twå (håfmån) och het endera Keitil / den andra Björn; deſſa beſpottade An mycket / men han brydde ſig ej dårom / endoch han det gjörliga wiſte / lidande ſå tiden fram til Julen. När då ſalen (om Juleaftonen) war all ſkipad eller beſatt / ſåger Kongen / at han wille wörda eller behedra ſina hofmånn / å ſlikt ſått / ſom hans fader plågade gjöra. Och når han hade bytt til alla någon hederlig peninge ſkjånk / ſpör han Thorer hwar An wore / ty han hade då icke gifwit honom något. An geck för Kongen / (med ſin löjliga åtbörd och klådebonad) och helſade honom icke / men ſade doch / at gott månde wara taga gull af Kongen. Kongen ſwarade: icke hafwer jag ſett ſtor wåxtare mann; har du efter dy afl eller ſtyrka / ingen raſkhet fattas då dig. An ſade: ej ſå ljuſt wet jag detta / men det

multis inſignis); quamobrem ſecundum a te locum occupabit, benigne utique a me habendus. Thorerus reſpondit: adeo ſtupidus eſt, Domine, ut decenter ſe gerere, honoremque veſtrum & gratiam oblatam agnoſcere nequeat; præterea invicta ejus animi pertinacia eſt. Thorerus deinde Anum adiit, regisque mandata detulit; Anus autem, hic, inquit, hiberna agere, non autem locum mutare mihi placet. Quum Regi iſta Thorerus nuntiaſſet, reſpondit ille, fore, ut Anus vellet.

CAP. 5.

De convitiis aulicorum in Anum, Regis Ingialldi & Ani colloquio, annuloque, quem Rex ipſi dedit, quaque ratione arcum vibrantis nomen conſequutus eſt.

CUm Rege duo viri (ſatellites) erant, alter *Ketillus* alter *Biœrnus*; hi Anum multum irridebant, parum quidem iſta curantem etiamſi animadverteret; & prope *Joliorum* feſtum aderat. Cum itaque (*veſpere*, quo feſtum incepit) cœnaculum *hoſpites* oppleviſſent, Rex dixit ſe velle *honorare* aulicos ſuos eodem modo, quo olim pater conſueverat. Donatis deinde decenti *pecunia* omnibus, Thorerum, ubi Anus eſſet, interrogavit; ei enim nondum quidquam dederat. Anus Regem (compoſito ad riſum geſtu, habitu alius ſatis ridiculo) adiit, nec tamen ſalutavit, dicens tantum, bonum eſſe, a Rege *aurum* accipere. Rex nec

þad hefde eg ætlad ad eg munde vera ſtirkur. Hvad kom til ſeiger kongur, ad nær þu gieckſt inn um hallardyrnar vard ſo mikid hark. An ſagde, mier veitte bagt ad ganga inn dyrnar, fyrir þvi bentiſt boge minn ſo hart ad gall vid hatt. Kongur mællte, þu ſkallt heita *An Bogſveiger*. Hvad giefur þu til *nafnfeſte* ſagde An, kongur tok *gullbring* af hende ſier og gaf honum, kvad þad vera i *Jola giof* og nafnfeſti. An þa hringinn og þackade þo eige, liek ad hringnom og liet ſem hann ditte nidur ſidann, ſkreid umm golfid og leitade vandliga. Hirdmenn ſpurdo ad hvoriu hann leitade, An kvedſt hafa fellt nidur hringinn og kvad þa eiga ſkylldo er fynde. þa leitade hvor ſem beſt kunne. þa ſagde An, kongsmenn ata ſig hier i ſaur, hvad ſtodar þad, gange hvor i ſitt ſæte, hier hefe eg minn hring, nu er ydur launad *gis* þad er þier hafid mier giort.

Det har iag tänkt/ at jag månde wara ſtarker. Huru kom det til/ ſade Kongen/ at når du geck in om ſalsdören/ wart ſå mycket hark eller buller? An ſwarade: Det wart för bågt eller trångt at gå in om dören/ och därföre brakade min båga ſå hårt/ at det ſkalld därwid/ (förbrående därmed liſteliga Kongens håf/ ſåſom blotta namnet/ men ingen prydlighet egande) Kongen ſade: du ſkall dy heta An Bogſwengare. Hwad giſwer du i namnfäſte frågade An; Kongen tog då en gullring af ſine hand och gaf honom/ ſägjande det wara i Julagåfwo och namnfäſte. An tog ringen och tackade doch icke/ utan lekte med honom/ och låts ſåſom han föll ſedan neder; ſkred efter honom omkring golfwet och letade granneliga (ſölande ſå ſina kläder å orena golfwet) Hofmännen ſporde hwad han letade/ och hwi han kom til at ſöla ſina kläder? An ſwarade (ſig ej wilja orſaken ſägia/ ſå framt de andra ej tege/ och när de lofwade det giöra/ ſade An) ſig hafwa fällt ringen neder/ (ſamt at ordſpråket ſannades: ſällan warar en afwundad gåfwa och ocker/ ty ringen wore nu och borta; lofwande ſedan at den ſkulle få ega honom ſom funnen (emedan han ej trodde den ſama wara ſig åmnad) då letade hwar ſom båſt han kunde (ſärdeles Ketil/ ſom måſt log däråt/ at ſom en toker fått gåfwan/ ſå har han och tokut giſwit hänne bort) An (log då igen och) ſade: Kongsmännen ſöla (och ſå nu) ſina händer och knän i lorten/ hwad gagnar det? (De ſwarade ſig för hans ſkull leta ringen. Då ſade han): gånge hwar i ſit ſäte/ här hafwer jag min ring/ och är eder nu det glis eller ſpe lönat/ ſom j hafwen mig gjort.

VI. CAP.

6. Cap.

inquit: magis procero corpore virum non vidi; ſi robur reſpondeat moli tuæ, nec ego virtutem & animum deeſſe crederem. Anus ait: non ego quidem hoc ſcio, robuſtum autem me eſſe, exiſtimarem. Unde, inquit Rex, tantus ſtrepitus, intrante te cœnaculum? Anus reſpondit: fores anguſtæ nimis erant, & ideo arcus meus incurvatus concrepando tantum edidit ſtrepitum. (*Aulæ regiæ nudum nomem, omni magnificentia vacuum* callide peſtringens) Rex dixit: propterea Anus *Bogſveigius* (incurvans & vibrans arcum) appellabere. Ecquod *cognomini donum addis*, inquit Aunus? Tunc digito *annulum aureum* exuens, dedit Rex, dicens: hunc & *in honorem feſti* Joliorum, & *præmium* recens tibi *inditi* cognominis habebis. Anus ſine ulla gratiarum actione annullum accipiens, in pavimentum prolapſum eſſe ſtatim ſimulavit; incedens itaque lente, & cum magna cura inquirens. (in lutoſo ibi pavimento veſtes ſuas commaculabat) Aulici interrogarunt, quid quæreret (& cur tegmen ſuum macularet) reſpondit Anus, (ſine pacto ſilentii cauſſam dicere nolle; quo promiſſo) amiſiſſe ſe annulum (ait, verumque edeo deprehendere *diverbium*, monens quod *lucrum inviſum raro perennet*; annulum quippe etiam ſe perdidiſſe) moxque pollicitus eſt, donum ei fore, qui primus inveniſſet, (quod diffideret ſibi facto deſtinatum) Tunc quisque, quanta unquam potuit, diligentia quæſivit. (inprimis Ketillus, qui donum in amentem collatum, nonniſi ſtolida liberalitate aliis cedere potuiſſe ait) Anus (vero tum ſubridens) exclamavit: ipſine Aulici hic ſordibus & luto etiam ſqualent, & hoc cui bono? (illi annulum ei reſtituendum ſe quærere profeſſi ſunt. Tum Anus) Ite quisque ad loca veſtra; ego hic habeo annulum meum, & ita ludibria, quibus me affeciſtis, vobis nunc rependi.

 CAP. 6.

VI. CAP.

Fangbrogd Biorns sterka og Ans Bogsveigers.

THad var eirn dag kongur var ute staddur med hird sinne, kongsmenn toku ad kallsa An og kvado hann munde vera sterkann mann. Kongur sagde, hann skule *glyma* vid *Biorn hinn sterka.* An kvadst giora kost a þvi, ef kongsmenn giordu fyrst *bal* mikid sva hann mætte baka sig vid. þeir kindtu balid þegar, An var i *kapu* sem moder hans hafde giort miog sidri, sva hann dro alnar epter jordunne, enn ermarnar hiengu framm af fingrum. Biorn hinn sterki bregdur Ane a lopt þegar, sva hann kom a herdar i elldinn, þa mællte Biorn, nu var An riett utleikinn, enn kapan olli ad hann brann eige. þegar stod An a fætur, og sagde, annar hvor verdur ad falla. Kongur mællte, An minn, þu glymar illa, hann vard fyrir kallse miklo og sogdu hanns mikla afl hefde nu brugdist. Ecki þiker eitt umm þad ollum, sagde An, sa mun frægre er fyrre var felldur, og skal eg glyma aptur. þa stytte An kapuskautid, og braut upp ermarnar og riedst a vid Biorn i annad sinn. An tog Biorn upp a bringo og kastade honum mitt i balid, loganom

6. Cap.

Björn den Starkas samt An Bågswengares fångtag eller bråttande.

DEt war en dag når Kongen wat uteſtadder (på håfgården) med ſina håfmånn / då togo de på at begabba An / och ſade at han månde wara en ſtark mann. Kongen ſade / at han ſkulle bråttas med Björn den ſtarka. An ſwarade ſig det wilkåret emottaga / om Kongsmånnen förſt gjorde et ſtort bål / ſå at han dårwid måtte ſig ſedan wårma (ty at ſtelna lemar dårmedels upkwickades) De tånde ſtrax up et bål / och hade An på ſig en kappa / den hans moder hade gjort mycket ſid / ſå at han drog hånne en aln efter ſig på marken / och årmarna hångde fram om fingren. (warande den ſama af ſådan kraft / at hon bewarade honom för eld / ej eller hade han någon gjördel dårtil / och ſåg ſåledes ut ſåſom et ſtortſtigande ſpöke) Björn den ſtarka kaſtade An ſtrax up i luften / ſå at han kom på hårdarna neder i elden / och då ſade Björn / at An wore rått utlekter / men kappan hafwa wållt at han icke upbrann. An ſtod ſtrax up å föttren och ſwarade: en af oß warder at falla. Kongen ſade: du bråttas illa / min An; ty wart han mycket begabbad af de andra / ſom ſade at hans myckna afl hade nu ſlagit felt. Icke tycka alla et dårom / ſwarade An / och wiſſerliga månde den wara hederligare / ſom förr war fållter / och ſkall jag åter bråttas. Då bant An up kappſkjörtet / och brött up årmarna / tagande ihop med Björn andra gången. Han tog ſå Björn up å ſin bringa / och kaſtade honom mit i bålet / då tågan

CAP. 6.

Biærni robusti cum Ano lucta.

DIe quodam forte (in area Regiæ) Rex cum Aulicis suis erat, & Anum deridere incipiebant, dicentes fortem & robustum virum eum esse. Rex dixit Anum cum Biœrno robusto *luctaturum*; Ille se conditionem accipere, dixit, modo Aulici *rogum* magnum ante vellent exstruere, ut ibi calefieret (post luctam quippe aptius rigida membra foveri.) Illi pyram ocyus incendunt, Anus *pallio* (*hirsuto*) circumdatus erat, quod adeo prolixum mater fecerat, ut ulna tota in terram promineret, manicæque digitorum ultima longe excederent; (erat præterea singulari genio arcanaque vi imbutum, nam induentem ab incendio protegebat, quo I cum sibi circumdedisset, nullo præcinctus baltheo, monstro similis, pressis vestigiis institit) Biœrnus robustus Anum statim in aera sublimem projecit, ita ut supinus in humeros inque ignem ille decideret. Tunc Biœrnus dixit, nihil ex ludo hoc virium Ano superesse, & incendio quidem periisse illum, nisi bono illo pallio tectus fuisset. Anus autem in pedes strenue se recipiens, dixit: alter nostrum cadet. Rex ait: non satis prospere luctaris, mi Ane; unde a ceteris valde deridebatur, dicentibus, ingens ejus robur nunc obtorpuisse. Anus respondit: non omnium eadem & una de his sententia forte est; ille enim majori dignus erit honore,

ganom flo upp umm lifid, menn drou hann af balinu og var han þa brunninn til dauds, þa vard nockud hlie a ad menn kollsudu An.

gan strax flog up öfwer hans lif/ och drog mann honom wäl af bålet/ men då war han brånder til döds; nu wart något återhålld på/ at man begabbade An. (Men han gladdes deß mera/ och sade/ at de nu wäl måtte förstå/ at han wille wärma Björn wid elden/ kwädande dårom en wisa)

VII. CAP.

An þiggur sverdit þegn af þorer brodur sinum, geingur med þad sidann umm hollina fyrer hvorn mann, og seiger honum sidann mannsiondsu Ingiallds kongs.

THorer talar einu sinne vid broder sinn An, þu hefur verit hier i vetur edur hvorsu likar þier vistinn. Vel seiger An, þorer kvad sier leitt vera ad An er gabbadur af kongsmonnum, vil eg giefa þier sverdit þegn til þess þu drepir einhvorn kongsmann, vil eg hallda uppe svorum fyrer þig. Annan dag þar epter gieck An fyrer sier hvorn kongsmann med brugdit sverdit, og stod halfu leingst fra kongi, alla furdar þetta. An lagde sidann sverdit a bord fyrer þorer, þa var hleiet ad An. þorer spyr, þvi hann vo ongvann kongsmann, enn An kvad sier *ongva befnd*

7. Cap.

An får swerdet Thegn af brodren Thorer, går med det sedan omkring salen för hwar mann/ och såger honom widare Kong Ingialds argliſtighet.

THorer talar et sinn wid sin broder An således: du har warit här i winter/ men huru likar dig wistandet? wäl/ swarade An/ (ty mit behof har jag fått/ jämte gåswor/ och begabberiet achtar jag alsintet) Thorer sade: det är mig doch lett/ at du är begabbader af Kongsmännen/ jag wil gifwa dig swerdet Thegn/ på det du dråper en hwar af dem/ och skall jag swara för dig. (An sade sig skola taga det emot/ men ej belöna) Andra dagen dårefter/ geck An från dryckosätet fram för hwar Kongsmann med dragit swerd/ och stod (en hel tima förhwardera/ men) hälften långre för Kongen; hwarpå alla togo fruchtan til sig. Sedan lade An swerdet å bord för Thorer/ (såsom en igengifwen gåfwa) hwarpå mann började le åt An. Thorer sporde/ hwi han ej drap någon Kongsmann? An swarade: sig ingen håmnd

nore, qui prior cecidit, & ego rursus luctabor. Succinctus deinde, & exserens panno lacertos, cum Biœrno secundum congreditur, eumque sub pectus correptum, in medium conjecit rogum, ubi flamma corpus ejus misere adustum est; Rogo quidem detraxerunt deinde, sed igne absumtum mortuumque. Post hæc parcius Anum irridebant. (qui victoria gavisus parta, illis jam liquere contendit, quod Biœrnum ad focum calefieri voluerit, rhythmumque ea de re modulatus est.)

CAP. 7.

Anus a Thorero fratre Gladium Thegn accipiens, vagatur, jactans illum coram singulis in cœnaculo viris, fraudesque Ingialldi Regis fratri detegit.

THorerus Anum fratrem ita aliquando allocutus est: quale tibi hospitium videtur; frater, hieme jam heic peracta? bonum, respondit Anus (eo quod quibus indiguerim, ad votum præbita sint, sannas vero insuper habeo.) Thorerus inquit: non æquis aspicere possum oculis deridentes te quotidie aulicos; dabo tibi hic gladium (pretiosum) Thegn, ut aliquem eorum interficias; ego tuam deinde caussam apud Regem agam. (Anus se gladium quidem accepturum, non item remuneraturum, affirmat) Postridie (inter pocula exsurgens) ad singulos aulicorum stricto accedit ferro, (unumquemque per horulam intuitus) duplo

befnd ad einum manne; enn þvi horfde eg a kong, ad mier var til finnis hellst ad drepa hann. þad er illa mællt fagde þorer, Kongurinn veiter þier vel enn þu kvedst vilia deyda hann. þad hygg eg fagde An, ad kongur giore ofs mikid illt, þvi einginn madur mun vera verre i Noreg.

hämndwärdig mann funnit; men därföre såg jag på Kongen / sade han / at jag hälst hade i sinnet at dräpa honom. Det är illa talat sade Thorer / Kongen plågar ju dig wäl / men du säger dig willja döda honom; det ihugar eller spår jag / swarade An / at Kongen gjör oß mycket illt / ty ingen mann månde wara wärre i Norrige.

VIII. CAP.

Utferd Ingiallds Kongs ad þeim Ulfunum halfbrædrum sinum,

NU leid af veturinn en ad vore stefner kongur þing og talar fvo, þier vitid ad mier hefur skipst allt valld epter fodur minn, buist nu hver ad vopnum, og filgi mier, eg vil finna brædur mina og forlikast vid þa, aller urdo hier glader vid. An talar vid þorer og mællte, kongur vill nu drepa bada brædur fina, þad er hanns edli, ad *tala fagurt og þeinkia flatt.* þad er undarligt fagde þorer, ad þu gietur jafnann illt til kongs. An fvarar, hann mun ollu verr reynast. Sidann var borinn kostur og

8. Cap.

Kong Ingjallds ut eller härfärd emot sina halfbrödrar Ulfwarna.

NU led winteren af / och åt wåren stämmer Kongen Thing / och talar så: i weten at mig är alt wällde tilkomit efter minom fader / (har nu han någon med orätta härtils betungat / så skall jag wäl honom befria / samt Lagarna til allmänna bästa förandra) tagen därföre hwar och en til wapn / och följen mig; jag wil besöka mina bröder at (des lättare) förlikas med dem; alla wordo härwid glada. An talade då til Thorer och sade: Kongen wil nu dräpa båda sina bröder / och är det hans ädle at tala fagert / men tänka flatt eller falskt. Det är underligit sade Thorer / at du talar jämt illa om Kongen. An swarade: han månde i allo wärst rönas och befinnas. Sedan wart kåst och

duplo autem longius coram ipso Rege constitit; unde haud parvus omnium animos timor invasit; deinde cum in mensam apud Thorerum fratrem gladium deposuisset, (reddere se donanti pronuntians) ridere adstantes cœperunt. Thorerus interrogavit, cur neminem Regiorum interfecisset. Anus respondit, dicens: ne unum quidem ultione mea dignum deprehendi; sed Regem ideo maxime intuebar, quia illum occidere mallem. Temere, inquit Thorerus, & inepte dictum est; Rex te benigne & liberaliter habet, & tu tamen interficere illum te velle dicis. Anus ait: at ego conjicio, Regem multo malo nos affecturum; nemo enim in tota Norrigia illum malitia & scelere superat.

CAP. 8.

Ingialldus Rex bello persequitur Ulfos fratres suos.

JAmque præterierat hiems, cum suos ad comitia celebranda vocatos ita Rex alloqueretur: non ignoratis, paternum omne imperium ditionemque mihi concessisse: (si quem præter jus fasque pater hactenus gravaverit, cum ego onere relaxabo, *legesque* in commune *emendabo*) arma itaque quisque induite, & mecum ite; volo fratres meos convenire, ut in gratiam utrinque invicem redeamus; omnibusque gratus hicce sermo erat. Anus autem Thorero fratri dixit: Rex utrumque fratrem suum nunc occidere vult; mos enim ipsi est, (ceu *fronte polite*

og faung a kongs ſkipid, An ſagde, þad mun konge þikia ſkyllt eg fylge med, þar eg hefi verid a hans koſt i vetur og ſkal ſeg fara, enn þo mun þeſſi ferd veſt giegna og leingſt uppe vera. þeir ſigldo ur *Naumudal* ſudur med lande og hielldo ad eirnre *ey*, þar liet kongur ſetia tiolld ſinn. An giek upp a land og talade ſvo vid eitt trie er þar ſtod, þu ert blomlig eyk enn munt þo ſnogt nidur hrynia, margt morgonregn drifur a þig enn eg ſirge epter þegn daga ſem nætur. þorer heyrde hvad hann ſagde og mællte, þu ſkallt eige þurfa ad ſorga, eg vil giefa þier ſverdit. Ecki ſorga eg þitt ſverd, ſagde An, helldur þad at kongur mun vega þig med ſverdinu. An þade af Katle morg kyminn ord. þadan ſigldo þeir og logdo ſunnann ad lande, komu a eina *höfn* þad er kallad *Ulfaſund* ſidann. Kongur ſkipade ad heria ſtrags, kvad Ulfa ongvann frid bioda mundu, vær ſkulom a þeim ſigraſt. An tok boga og orfva mæler, og ſagdiſt eigi bila munde. Kongur

och reſefång burit å Kongsſkepet; (Thorer frågade då An, om han wille anten följa Kongaſwiten, eller och wara hema i håfwet? (ſegjande håfleſwernet wara oſäkert) An ſwarade: Kongen månde tycka ſkyllt wara, at jag följer med, emedan jag warit i hans kåſt i winter; och ſkall jag wäl fara, doch månde denna färd wärſt båta, och långſt worda ihugkomen. De ſeglade nu ur Nomadalen ſöder med lande, och höllo til en ö, däreſt Kongen låt ſättja up ſina tållt (ſamt efter ſedwara upreſa ſit baner i hamnen) An geck up å land och talade (kwad) ſå wid et trä, ſom där ſtod: du är et blomande trä, men månde doch ſnart nederfallä; wycket mårgonregn drifwer på dig, men jag ſörgjer efter Thegn ſå dager ſom nätter. Thorer hörde hwad han talte och ſade: du ſkall icke tarfwa at ſörgja, jag wil gifwa dig ſwerdet. Icke ſörgjer jag dit ſwerd (den Thegnen) ſwarade An (ty Thegn betyder och en beſkedelig mann) heldre (ſörgjer jag) det, at Kongen månde dräpa dig med detta dit ſwerd (hwars namn du ſjälf bär) An feck ſedan höra af Ketil (för ſit kwäde) många gjäckeord. Widare ſeglade de dådan; och lade åt lande, (i Fjordahöfdingadömet) komande i ena hamn, ſom wart ſedan kallad Ulfwaſund. Kongen ſkipade då ſtrax ſit folk til herjande, ſägjande (falſkeliga) ſåledes; (jag har hört, at) Ulfwarna månde oß ingen frid bjuda (ej eller någon förlikning emottaga) wi ſkolom och därföre ſegra dem. (Til at nu upegga ſtridsmännen, låt Kong Ingialldet omkring båra et boffeldjurs horn med mjöd iſkjänkt) An tog då ſin båga ſamt pilkoger, och ſade ſig ej ſkola gje ſwiga. Kongen

polito) *aſtutam vapido geſtare ſub pectore vulpem.* Thorerus inquit: mirum eſt, te ſemper de Regis fama verbis detrahere. Anus reſpondit: nec immerito, nam peſſimus ille omnium eſt & invenitur. Neceſſaria deinde ad victum iter facturis in navem deportata ſunt, (quærentique tum fratri, comesne regi ſatellitibusque fieri, an in aula remanere vellet, cum *aulicæ vita dubii* videatur *eventus*, Anus dixit: rex forte ut debitum a me exigit ut ſequar, hiemali apud illum quoniam uſus ſum hoſpitio; & ego quidem ibo ſed mihi parum proderit iter hoc, cujus triſtem & longam fore memoriam conjicio. Solventes deinde ex *Næmadalia*, & auſtralem legentes maris oram, ad inſulam tandem appulerunt, in qua Rex caſtra ſuos metari (*vexillumque* pro more in portu *erigi*) juſſit. Anus in terram tunc expoſitus, arborem ibi ſtantem ita (verſu) compellavit: Spargis nunc flores mox collapſura, multoque matutino jam humectaris rore, at mihi, Thegnum recordanti, triſtes ſunt omnes dies noctesque. Thorerus verba loquentis audiens, dixit: nulla tibi amplius cauſſa luctus erit; dabo tibi enſem. Anus reſpondit: non enſis tui (illius *Thegni* a) ullo teneor deſiderio, nec propterea doleo; tu frater, (*Thegni* nomen cum *gladio* communicans) cauſſa mihi doloris

a) *Thegn* in ligata oratione *virum* cujusvis ordinis & conditionis; in ſoluta autem honeſtum, manſvetum, moratum ſignificat; adeoque ut Verelius recte in Lex. Scand. contra Lindenbrogium diſputat, quemvis *ingenuum*, *ſive nobiles ſint ſive e plebe.*

Kongur kvad þann ei eirn uppe standa er An stædi a adra hond med sinom skeitom. An seiger, þad kiemur þier eigi til gagns þott eg kunne ad skiota.

Kongen sade en enda ej stå blåiter / så långe An (en så kjäck Skalld och Hielte) stode honom å andra sidan med sina skott. An swarade (med et kwäde): Det komer dig icke til gagns / ändoch jag kunde så wäl skjuta.

IX. CAP.

An skytur i hel þa Ulfana, og verdur sidann utlægur gior af Ingiallde konge.

Lid kongs giek upp a land, enn An Bogsveiger la epter ut a skipum. þorer sagde ad þad er mikill skomm, ad þora ei ad veita konge sinom lid. An blies þa mædilega vid og mællte, þo þu veiter lid konge, mann hann þier vesto launa. þorer gieck i lid med konge, tokst nu hord orusta. An seiger ad þad mun nu rad ad reyna, hvort hann kann ad skiota, gieck i skoginn þar orustann var og stod a einom eykar stofne, og leit hvar þeir Ulfar geingu framm under sinom merkiom. Hann mællte, þat skal nu giora sem konge likar best, þvi honum

9. Cap.

An skjuter ihel Ulfwarna / och warder sedan biltog giord af Kong Ingjalld.

Kongens mannskap geck nu up å land/ men An Bågeswengare låg kwar ut på skepen. Thorer sade Dy/ at det wore myckin skamm / at ej töra bewisa sin Kong hjälp. An blåste då mödeliga wid/ och sade: ändoch du bewisar Kongen hjälp/ månde han likafullt löna dig det wärsta. Thorer gieck sedan til Kongens mannskap och då började en hård strid; An sade/ at nu wore gott råd til at röna / om han kunde skjuta; geck så til skogs där striden war/ och ställte sig på en trästubbe / seende efter hwar bröderna Ulfwar gingo fram under sina märken eller baner. Han sade: det skall jag nu gjöra som Kongen bäst likar; ty honom

loris es, cui Regia manus, hoc ipso armata ferro, olim exitio futura est; Post multis convitiis Anum (ob cantilenam suam) Ketillus insectatus est. Classe deinde hinc profecti, ad terram adpulerunt (in *Fiordia*) ubi portum qui *Ulforum finis* postmodum dicebatur, intrarunt. Rex suos, ut in arma surgerent, statim jussit, (falso) dicens (se cognovisse Ulfos pacem non daturos (omnes quippe pacis conditiones recusasse) armis ideoque a se subactum iri. Ingialldus igitur *mero* milites alacriores redditurus, *bubulum cornu*, liguore repletum, circumferendum curavit) Anus tunc arcum suum sagittasque accipiens, non victas se daturum manus pollicebatur. Rex dixit, neminem fore nudum, cujus latus Anus (miles poetaque pariter egregius) arcu & sagittis cingeret. Anus (carmine) respondit, nulli ei bono futurum esse, etiamsi tela sua dextere ita vibraret.

CAP. 9.

Anus sagittis arcu emissis Ulfos interficit, ideoque ab Ingialldo Rege exilio damnatur.

Regiis jam in terram escendentibus, Anus ad naves remanebat; tuncque Thorerus dixit, dedecus esse, opem Regi ferre non audere. Anus ex imo pectore gemitus ciens, ut ut, inquit, tua opera & fides in Regem egregia sit, triste tamen te laboris præmium manebit. Thorerus ad ceteros Regis socios properavit, & mox proelium atrox exarsit. Anus ait; nunc occasionem esse experiundi, num sagittando ipse quidquam valeret. Ad saltum deinde, ubi certabatur, se conferens, in truncum ascendit, ibique consistens, oculos flexit, qua, sub signis quisque suis, Ulfi certamen acrius ciebant. Tunc dixit; ego nunc effectum

honum somer ei sialfum ad deyda sina brædur, hann lagde or a streing og skaut i briost a Ulfe og igegnum herdar, do hann sva, leid sa dagur, ecki visse Ingialldur kongur hvor Ulf hafde skotid. Annann dagInn gieck kongur a land fra skipum med lid sitt ad strida enn An var epter a skipom, hann gieck sidan þangad ad sem kongur og Ulfur og lid þeirra striddo. An skaut þa Ulf so orinn stod i hiarta, eptir fall Ulfanna hrosadi kongur sigre og lagde under sig eigner þeirra, hriggdist margur af falli þeirra, varo likinn borin ad *haug* þeim er orpinn var til þeirra brædra vid *sundit*, og þeckist skeyte Ans i sarino. Ingialldur Kongur sagde ad An hafde vel frammgeingid og baud ad kalla a hann, kvadst vilia giefa honum *hest*. Ane var hermt þetta enn An kvedst tregur koma til kongs, þvi ummbun su er hann hyggur mier er *galginn*. þeir sogdu konge þetta aptur enn kongur kvad An slægann, gat hann riett til. þa sagde þorer, villdo þier helldur kongur sialfur hafa veigit brædur ydvara. Kongur mællti, ef An hefdi *geingit framm sem adrer menn og drepit þa skyllde eg þad godu launa*, enn hann *leyndist* ad þessu, þar fyrer skal hann *utlægur* umm allt mitt rike.

honom omstår ej siälfwer / at döda sina bröder; läggande däreſter pilen å sträng / som strax sköts i den ena Ulfs bröst ut genom härdarna / hwarigenom han strax dog (sedan for An til skepen) och led så dagen / och wiste Kong Ingjallder icke hwem Ulf hade ihelskutit. Andra dagen gieck Kongen å land frå skepen med sit mannskap til at strida / men An war kwar å skepen / gående doch sedan dit som Kongen och den andra Ulfwer med deras mannskap stridde. An sköt nu til Ulf så pilen stod i hjärtat; Kongen rosade då segren efter Ulfwarnas fall / och lade under sig deras egnder / men många sörgde deras död / och wordo liken burna til den högen som upkastad war åt dessa bröder wid sundet (och kallades sedan Ulfwa högen); kjännande mann då igen Ans pilar i såren. Kong Ingjallder sade / at An hade wäl gått fram / och böd at kalla honom til sig / sägjande sig wilja gifwa honom en häst. Detta wart Ane härmt eller berättat / men han sade; jag är tröger at koma til Kongen / ty at den wedergiälldning han tänker mig / är wäl galgen. De sade detta Kongen tilbaka; som då ytrade sig / at An war sluger / och at han spådde rätt nog. Då sade Thorer: willden i Konger / wäl heldre siälf hafwa dräpit edra bröder? Kongen swarade; om An hade gått fram såsom andra männ och dräpit dem / då skulle jag det med godo löna / men han förehöllt sig därwid lönligã; därföre skall han wara billtog öfwer alt mit rike.

X. CAP.

10. Cap.

effectum dabo, quod regem optare credo; eum enim *non decet, sua manu fratres interficere;* deinde sagitta loro emissa, alterius Ulfi pectus & humeros trajecit, qui hoc accepto vulnere, statim moritur (moxq; Anus ad naves se proripuit) Dies ita prætérlabitur, ignaro interim Rege Ingialdo, quis Ulfum sagitta occidisset. Postridie e navibus ad locum pugnæ destinatum, Rege copias suas educente, Anus remansit; inchoato autem prœlio inter Regem Ulfumq; superstitem & copias utriusq; illuc se contulit, statimque hunc etiam Ulfum transfodit, sagitta in corde hærente. Rex Ulfos cecidisse, victoriamque se consecutum magnopere lætatus, suæ ditionis fecit, quæcunque eorum antea fuerant. Multi autem amissos duces lugebant; quorum cum cadavera *tumulo* inferrentur, (qui prope *sinum* congestus, de eorum nomine *Ulforum tumulus* postea cognominari meruit) telum Ani vulneri inhærens agnoscebatur. Ingialldus Rex, egregiam Ani fuisse operam tunc dicens, arcesseri jussit, prœmium facinoris *equum* fore pollicitus. Quæ, cum ad Anum delata essent, ille tarde se ad Regem iturum dixit, mercedem enim a Regi sibi destinatam, *crucem* fore. Ad Regem responsum hoc perlatum est, dicentem, Anum callidum cautumque non multum conjectura isthac sua aberrasse. Thorerus tunc: maluisti itaque, Rex, inquit, ipse fratres tuos occidisse? Rex respondit: si *aperto congressus marte, ut fortes viri solent*, Anus illos dejecisset, prœmio ei hoc apud me futurum fuisset; nunc autem *clandestino* grassantem *scelere* e toto meo regno Anum istum *exulare* jubeo.

X. CAP.

An gellder Ketil mann Ingiallds kongs, og sender hann sva Konge.

NU seiger Kongur til Ketils, hier skamt fra byr eirn kall gamall vin minn, finn hann mina vegna. Kettil hitte kall, þar var eigi fleire manna enn kall kelling *Dryfa* og dotter þeirra er *Dryfa* hiet og þræll eirn. þau toku vel vid honum og spyria hann ad nafne, hann kvadst heita An og hafa drepit þa Ulfa, hafde hann þa i hende skeytid Ans, honum var giefinn kostur og drickur. Kettil seiger sier litist vel a Dryfu og seiger hun skule sænga hia honum i natt. Kall kvad hana unga þar til og eige vil eg henne so illt. Ketil kvad gilldare hafa geingid med adur, enn þo hun sie frilla minn. I þvi bile kom An og nam stadar vid dyrnar og heyrde rædur þessar, sidann drap hann a dyr, þrælinn kom ut og spyr ad heyte. An kvadst heyta An Bogsveiger, þrælinn sagde, hier kom eirn hrike i dag og nefndist eins, og þad er mikill

Cap. 10.

An gjellder eller snöper Ketil Kong Ingjallds mann, och sender honom så til Kongen.

NU sade Kongen til Ketil: kårt hådan frå bor en gubbe / min gamla wen / finn du honom å mina wegnar. Ketil hittade gubben / och woro där ej flera månn / än han / Kåringen Drifwa och deras dotter / som ochså het Drifwa / samt en trål. Dessa togo wäl emot honom och sporde honom efter namnet; han sade sig heta An och hafwa dräpit Bröderna Ulfwar / hafwande Ans pil i handen. (Gubben härmde hans namn / som betyder *utan* / och sade: utan dig kunom wi wäl wara / som har utmärkt dig med slika kongas dråp / som woro sina månn nyttiga och kjära) sedan wart honom gifwen kåst och dryck. Ketil sade at Drifwa behagade honom / och wille at hon skulle gå i säng med sig om natten. Gubben sade hänne wara unger där til / och at han ej wille hänne så ont. Ketil sade at wäl en gilldare hade gått til sängs med honom / och doch warit hans frilla. I det sama hade An komit / och stadnat wid dören / hörande på detta tal. Sedan bultade hann å dören / och kom trålen ut / som sporde hwad han hete. An swarade sig heta An Bågeswengare; ty sar de trålen: här kom en råkel i dag och nämde sig likaledes / warande slikt en mycken

CAP. 10.

Anus Ketillum, Ingialldi Regis virum castrat, & hac affectum contumelia ad Regam remittit.

REx Ketillo dixit: haud procul senex, vetus mihi amicus, habitat, i & mea ad illum mandata perfer. Ketillus senem invenit, nec plures ibi aderant viri, præter senem ipsum cum *Drifa* uxore, & filia ejusdem nominis, & unico servo. Hi benigne acceptum, de nomine interrogabant; Ille respondit, Anum se vocari, & intersecisse fratres Ulfos, manu enim sagittam Ani gestavit. (Rusticus ad synonymiam nominis ejus alludens, An enim patria lingva *sine* denotat) sine te proteramus quidem esse, inquit, qui tam, memorabile damnum edidisti, nece utriusque Regis, fuerunt enim principes civibus suis utiles multumque dilecti.) moxque cibus potusque hospiti datus. Ketillus dixit, placere sibi Drifam, & cupere se, ut noctu communem cum hac socia haberet lectum. Senex respondit, juvenem nimis illam esse, & tantum filiæ malum se nolle. Ketillus ait præstantiorem puellam sibi lecti sociam fuisse, & concubinæ honore tamen fuisse contentam. Inter hæc Anus advenerat, consistensque extra fores colloquium eorum audierat. Pulsatis deinde foribus, exiit servus, quod nomen hospiti esset, Anum interrogans. Ille ait, Anum se vocari, dicenteque servo: alius huc

mikill Anagangur. An gieck ſidann inn heilſar bonda, kall baud honum ſæte. Ketill ſat vid elld a hnacke heingde nidur hofudit og vard miog uglader. An mællte, eg mun giallda þier fyrer þad þu kalladiſt minu nafne, eg hefi lært eina þa iþrott, ſie monnum kiært til kvenna ad hægia þeirra gede. Hann tok i harid a katle og dro hann ut, ſtack ſidan augad ur Katle og gellte hann med knyfe, ſeig nu kvad An ord minn konge, ad þeſſa kiorgripe ſende eg kongur i brædra bætur. Ketill lotrar nu þadann og ſann Ingialld kong og ſeiger honum vidſkipte þeirra Ans. Kongur ſkipade honum burtu fra ſier, vard Ketill ad ſkrida i burtu, kongur lagde *þriar merkur ſilfurs til hofud Ans.*

mycken ſiollgång af Aner. An geck ſedan in / och hålſar bonden; och tilböd gubben honom ſäte. Ketil ſat wid elden på en ſtock / hängde huſwudet neder och wart mycket oglader. An ſade: jag ſkall wedergjällda dig för det du kallades mit namn; (i Kongens håf har du granneliga utforſkat hwad jag dugt til / men doch begabbat mig ſåſom en narr och toker / ſkiönt jag är mycket bättre än du. Nu ſkall du röna / at) jag har lärt en idrott eller god kånſt / at om någon har kwinnor kjär / kan jag lätta hans mod (ty jag har hört / at du welat gantas med denna gubbens dotter / och tagit dig namn af Bågeſwengare / där du doch heldre bort heta bröd och oſte ſwengare) Efter detta tog han i håret på Ketil / och ſedan han dragit honom ut / (och bundit wid en påle / rakade han hans huſwud hår / det han ſedan med beck öfwerſtrök / ſägjande til honom detta ſkymſeſpråk: hwar och en flyger / ſåſom han har wingarna til) Widare ſtack han ögat ur honom / och gellte honom med en knif (ſidſt tog han pilen af honom / med twänne kjäppars återſtällande) och ſade: ſäg nu min hälſning til Kongen / at jag ſände honom deſſa walda ſaker i brödrabot. Ketil gånglade nu dädan / och fann Kong Ingjalld / ſägjande honom ſit widſkifte med An. Kongen wiſade honom bort från ſig / och måſte ſå Ketil ſkrida bort / hwarefter Kongen lade ut tre marker ſilfwer för den ſom kunde hugga An huſwudet af.

XI. CAP.

11. Cap.

huc hodie hoſpes venit, ejusdem, ut dixit, nominis, & ego tantam *Anorum* frequentiam miror. Anus deinde intravit, ſalutantemque ſenex conſidere juſſit. Ketillus ad ignem tunc ſedebat in trunco, capite demiſſo & triſtis admodum. Anus dixit: rependam tibi nunc, uſurpati nominis mei gratiam; (in aula regis experimenta virtutis meæ ſolicite nimis inquiſiviſti, meque tanquam amentem & delirum ludibrio habuiſti, virum tamen te longe præſtantiorem. Jam vero experieris me medicum eſſe) novi artem præſtantem temperandi æſtus virorum, qui nimio rapiuntur amore mulierum (percepi namque te concubitum filiæ coloni hujus expetere, & te falſo nomen a flectendo arcu aſſumſiſſe, quod a pane & caſeo incurvandis rectius uſurpaſſes) Deinde Ketillum crinibus prehenſum, foras traxit, (adque palum alligavit, *abraſaque cæſarie, picem capiti illevit*, addito carvillo, quod *pro pennarum modo, qualibet avis volare ſoleat*) alterumque cum eruiſſet ei oculum, miſerum cultro tandem *caſtravit.* (telumque receptum duobus ſcipionibus rependit). Jam, inquiens, ſalutem tu meam ad Regem perferes, ſimul nuntians, me hæc ſelecta ei mittere dona pro occiſis fratribus. Ketillus haud firmo illinc abiens gradu, Regem invenit, eique totam, ut cum Ano peracta erat, rem expoſuit. Rex faceſſere ab oculis ſuis fœdatum juſſit; illeque lento pede mandatum exequutus eſt. Poſt Ani caput Rex licitabatur, prœmium percuſſori *tres argenti marcas* fore pollicitus.

XI. CAP.

Fra klædabunade Ans og vinfeinge, og skiemtan þeirra Dryfu Kalls dottur og Ans.

ARla dags þar epter flutte kall sig og An med allt þeirra lid burt fra bænum og i skoginn, þvi An grunade um ufrid. Adra nott epter gieck Ingialldur med lid sitt nedann fra skipom og heim ad bæ kalls, og brendi upp allann bæinn, var þa allt burt. Siglde sva Kongur heim og þorer med honum, enn An smidar i skogenum bæ ad nyu hann var vel hagur, þar var hann med þeim þann vetur. Hann var sva klæddur ad hann hafde *hvita vodarfells* slippo sko sida, *grænann kyrtil* tok a kalfa, þridia *mottul raudann* nade valla a hnie, fiorda *vadmals klæde* hanns tok a mittlær, var brosad miog ad þessum bunade. Hann skiemte sier vid Dryfu kalls dottur og spurde *hvadann logndrifann kiæme*, edur *bliese*. Hun sagde, kyrtill þinn *lidast* nidur a lendar sem *lognvedur*, so kollsudust þau vid, blitt var med þeim og bygdu eina reckio bæde. XII.

11. Cap.

Om Ans klädebonad / samt hans wenskapsfång och skjämtan med Drifwa Gubbens dotter.

ARla dags därefter / flyttade Gubben och An sig bort med alt deras mannskap frå byn in i skogen / ty An grunade eller underjtod at ofrid wore å färde. Andra natten efter / gieck Ingjallder med sit mannskap nedan frå skepen / och hem til Gubbens by; den brände han up / men alla saker woro redan borta. Sedan seglade Kongen hem tillika med Thorer; men An bygde i skogen en ny gård / ty han war mycket händslög / och war han så med dem där den winteren. Han war så klädder / at han hade en hwit klädesräck eller kåst som nådde til skona / en grön kjortel som räckte neder på benkalswarna / den tredje war en mantel nästan knäsider; den fjärde war af wadmal / som sträckte sig mitt på låret; åt denna bonaden skrattade mann nog. Han skjämtade sig wid Drifwa gubbens dotter / (som hade en mantel på sig med oflånga ärmar / sträckande sig tilsaman neder til föttren / men wid lifwet tilbunden. Et bindelsmycke prydligt hade hon omkring ansichtet / samt skjöna hår) An sporde hwadan lugndrifwan eller ilet kome och blåste? hon swarade: din kjortel faller så sachta neder på lenderna / som lugnwäder (Hon kallade ochså An fyrfalldig / i anseende til hans kläder; han sade at hännes / wid lifwet tilbundna mantel / war ej bättre än sin räck) så kåltade eller smågnabbade de sins imellan; ty de woro blida mot hwarannan och bygde båda ena säng. 12.

CAP. 11.

De vestitu Ani, ejusque amicitia & joco cum Drifa senis filia.

PAulo post mane quodam senex cum omnibus suis, relicta domo, in saltum commigravit, insidias enim mox sibi struendas Anus intellexit. Postridie Rex e navibus suis ad sedem domumque senis perveniens, illam totam incendio delevit; suppellectilis autem omnis domo exportata erat. Rex deinde cum Thorero navibus domum profectus est; Anus autem novam in saltu villam exstruxit, operum enim manu faciendarum haud rudis erat, per illam deinde hiemem ibi commoratus. Habitus autem ei fuit *album perisoma* ad calceos propendens, *viridis tunica* in suras, & *pallium* (huic circumdatum) in genua prominens; quartus (& exterior) amictus ex *panno viliori rusticoque* medium ambiit femur (*pileum* capite, manu *securim*, findendis lignis idoneam gestabat) multique ridebant hoc habitu incedentem. Ille jocatus cum Drifa senis filia, (cui *rubra stola*, manicis oblongis, ad pedes contraxior, defluens tamen, sed ad coxendicem adstricta; *fascia* fronti obvoluta, inter ornatus genera eminebat, color vero *comam* fœminis decoram commendabat) interrogavit unde ventus tepidior veniret? Drifa respondit: tunica tua adeo leviter ad lumbos tuos defluit, ut aura quæq; placidior (Anum etiam *quadruplicem*, vestitum perstringens, per jocum appellavit. Ille strictam ad lumbos stolam ejus suæ quidem vesti haud præferendam regessit) ita jocabantur invicem, mutuo amore capti & socii lecti ejusdem.

CAP. 12.

XII. CAP.

An ſkillſt vid kall og Drifu filgiukonu ſina, og drepur Garan ſkalabua.

AD vore bioſt An brauto, bonde fylgde honum a leid enn kvendinn grieto hann. An ſagde vid kall, eige er þeſs ad dylia ad dottur þin er med barne og er eg fader ad þvi, fæde hun meybarn ſkal þad uppfædaſt hia þier, enn ſie þad ſveinn ſendiſt hann til min, hier er eirn *gullbringur* er þu ſkallt afhenda dottur þinne og ſkal *ſon* min bera þann til *jardteikna*. An kvadde ſo og giek a ſkoginn, eirn *ſkalabue* var a þeim ſkogie og giorde morgum mein. An gieck þa braut er viſſe til ſkalans, ſkalabuinn vard a veige fyrer An ſa heit *Garan*. Hann ſkaut i ſkiolld Ans, An ſkaut aptur til Garans gegnom ſkiolldinn og hondina, Garan baud þa Ane ſætt og fielagſkap, kvad þeim munde fatt vid ſtanda ef þeir fylgdoſt ad. An ſagde, þad munu fleſter mæla ad hier hafe iller menn hittſt. Ganga þeir inn i ſkálann, matte þar ſia

12. Cap.

An ſkills wid gubben ſamt Drifwa ſin frilla, och dräper kuloboen eller ſkogsröfwaren Garon.

WId wåhren lagade An ſig bort och följde bonden honom til wägs, men kwinnorna begreto honom. An ſade til gubben: icke är det til döljandes, at din dotter är med barn, och är jag fader däråt; föder hon et mö barn, ſkall det upfödas hos dig, men worde det en ſwenn, ſänd honom då til mig; här är en gullring, den du ſkall afhända eller lemna dine dotter, och låta ſonen min båra honom ſedan til jårdtekn. An tog ſå affked, geck til ſkogs (öſter ut) där en kuloboe, eller ſkogsröfware war, ſom gjorde mången mann meen. An ſteg den wägen, ſom wiſade til kulan, och kom kuloboen å wägen för honom, och het han Garan (hafwande en ſwart ſkjöld, därhos en hjälm och båge, med pilkoger wid axlen hängande) Denna ſköt i Ans ſkjöld, men han ſköt tilbaka til Garan genom hans ſkjöld och träffade handen; Garan böd då An förlikning ſamt kamratſkap, ſägjande at dem ſkulle ſåå kunna emotſtå, om de följdes åt. An ſwarade: det månde de fläſta ſägja, at här hafwa ilaka månn hittats. De gå nu in i kulan, och där ſåg

CAP. 12.

Anus ſeni & Drifæ concubinæ valedicit, Garanumque latronem obtruncat.

AD veris initium Anus abiit, ſene aliquantulum viæ una eunte, ſed dolentibus mulieribus. Anus ſeni dixit: non occultandum tibi cenſeo, gravidam ex me filiam tuam eſſe; ſi puellam enixa fuerit, tu illam educabis; ſi marem, ad me mittes; hic *annulus aureus* eſt, quem tu filiæ tuæ trades, donum filio deinde meo futurum, *ſymbolumque*, illum me patre natum eſſe. Anus deinde vale ſeni dicto, in ſaltum (orientem verſus) iter direxit, ubi latro habitavit, ferox & proficiſcentibus maxime infeſtus. Anus viam ſequebatur, quæ ad latibulum duxit, ſed obvius erat latro ille, nomine *Garanus* (*clypeo nigro*, galea arcuque inſtructus, pharetram humero geſtans) Hic ſagitta Ani clypeum feriit; Anus autem Garani clypeum viciſſim feriens, ſagitta manum vulneravit; tunc pacem ſocietatemque Garanus Ano obtulit, dicens, paucos ſibi pares futuros, ſi vires conjungerent. Anus reſpondit: plerique dicent, feroces hic occurriſſe viros; domum deinde uterque intravit, ubi magnæ videbantur opes, (diverſaque armorum genera) & inter ea duo ingentia ſaxa ad parietem erecta. Anus interrogavit, cui iſta bono eſſent; Garanus reſpondit: quando lucta heic cum hoſpitibus expertus ſim, ad alterum ſaxum dorſa eorum frangere conſuevi; alterum altius

ſia varning nogann, þar voru þveir ſteinar ſtorer yfer vid veg-ginn. An ſpyr hvar til þeir þiendu. Garan ſagde, þa eg hefi reynt hier glymur, hef eg briotid hrigg giesta a þeim, annar þeirra er nockud hærre, ſa mun þier til hæfis. Eige hygg eg þad ſagde An, Garan ſpyr An hvort hann vill kinda elld edur ſukia vatn. An kaus ad tendra elldinn, hann girte ſig ſverdino og lagde þad a herdar ſier, blies upp elld enn bonde hygſt ad britia ſtort, hio med oxe til Ans a bakid, oxinn kom a ſverdit og gall vid hatt. An ſpratt upp og mællte, ecke mantu tryggur a nottu, nu muntu profa verda þann ſtora ſteininn. Tokuſt þeir nu a og glymdo hrauſtlega, fellde An Garan a *muſarbragde* og braut hrigg hanns umm ſteininn, hoggur *hofudit* af honum og *ſette vid þio* honum; *diſar* ſidann. þar var An þann vetur, ſkaut dyr og fugla til matar enn ræntæ ongvann.

ſåg mann nog gods (och wapn); ibland annat twånne ſtora ſtenar ofwan wid weggen. An ſporde, hwartil de tjente? Garan ſwarade: då jag här har förſökt gäſterna med bråttande, har jag brutit af deras rygg wid dem; den ena af dem är något högre, och han månde wål wara din höfwo. Icke tänker jag det, ſade An. Garan ſpör ſedan An, om icke han wille tända up eld, eller och ſöka watn? An utwalde at tända elden, och omgjordade ſig ſå med ſwerdet, lade det å ſina härdar, och blåſte up elden; men i det ſama tänkte Garan at hugga ſtort, och högg ſå med ſin yxa til An på ryggen; men yxan kom på ſwerdet och gall där wid högt. An ſpratt nu up och ſade: icke månde du wara trygger eller trogen om nattetid; ty ſkall du därföre ſjälf pröfwa den ſtora ſtenen. De togo nu på at bråtlas grymeliga, och wart Garan af An fälldet med Muſebragd eller käringekrok (i det han ſlog ena foten undan honom med ſin, och ſtötte honom för bröſtet baklänges) hwarpå han brött ſönder hans rygg öfwer (den ſtörre) ſtenen, hugger ſå hufwudet af honom, och ſätter det wid hans arsklinkor, kaſtande en dyſia eller träbråte, ſedan öfwer honom. Där war nu An den wintteren och ſköt ſig djur ſamt foglar til mats, men ingen röfwade han.

XIII. CAP. 13. Cap.

altius aliquantulum eſt, & tibi forte aptum. Non hoc ego crederem, inquit Anus; Garanus deinde quærit, ignem accendere, an aquam adportare Anus mallet? Anus ignem ſe facere malle dixit, gladium ita induens & aptans humeris, ignem flatu excitavit; ſed ſimul magnum Garanus intentans ictum, & in ſecurim alte ſurgens, dorſum Ani petit, at illa gladio Ani illiſa & ingenti cum ſonitu repulſa Anum ſurgere fecit, dicentem ſtatim: non tua fides ſatis noctu tuta eſt, itaque ipſe ſaxi ingentis uſum ſenties. Amplexi itaque ſe invicem vehementer luctantur, donec Anus Garani alterum pedem ſuo calcans premensque pugnis in pectus magnis viribus impactis, eique dorſum ad (altiorem) lapidem frangens, *caput* ad ultimum ferro abſtulit, *interque femora partibus obſcenis* adplicuit; *a)* quo facto, cadaver *lignorum congerie* texit. Hiemem deinde ibi agens, victum ſibi paravit, feras & aves jaculando excipiens; latrociniis autem & hominum violatione prorſus abſtinuit.

CAP. 13.

a) Ne poſtea *furiis infernalibus* obſeſſuris, indeque damna illaturis uſui foret. Nam communis opinio antiquitus invaluit, nec dum apud rude vulgus ſatis exſtirpata, *malos homines & facinoroſos* poſt mortem velut *redivivos* graſſari, & plurimis, præſertim quibus *ultionem minati* ſunt, *nocere; remedia* olim inventa memorantur *combuſtio, cinerumque* in *aquam projectio*, vel denique *capitis amputatio*, quod partibus obſcænis deinde applicari ſolebat. Uti Torfæus obſervat, ego vero pluribus perſecutus in Tractatu de Sepultura vett. Hyperboreorum.

XIII. CAP.

An fær Jorunnar eckiu og settst ad bue, og Grimur frænde hanns og þorer þegn broder Ans biþiande hann ad sættast vid Kongenn, hverio An neitar.

UMm vorid læste hann skalanum gieck þadann og kom ad einum garde, þar riede fyrer eckia su er *Jorun* hiet. An falade þar vist, hun kvadst litt hafa traust til þess ad hallda hann fyrer Ingiallde konge. An kvadst munde abyrgiast sig sialfur, hun seiger honum skule heimilor ol og matur. Giek hann þar til verks, fiell bratt vel med Jorunne og honum sva þau bygdo bæde eina reckio, drack hann brullup til hennar. An giordest formadur i þvi hierade og var stiornsamur, hann var jafnann ad smidom. Svo er sagt ad fader hanns do, tok arf epter hann Gautur a Hamri, enn *Grimur* sonur hanns hitte An og gieck a vist med honum. þann tima kom þorer til Ans og bad hann ad bioda konge sætt, An kvedst þad eigi giora, sagde kongur munde life þorers granda, bad þvi þorer setiast ad fodurleifd þeirra annars kvad hann honum hætt, sagde sig marga drauma dreymt hafa þar umm.

XIV. CAP.

13. Cap.

An får Enkjan Joruna/ och blir bofast; hans frände Grimer och broder Thorer Thegn koma dit och bedja honom förlikas med Kongen, det han doch nekar til.

SOM wåhren läste An igen kulan/ gieck dädan och kom til en gård/ dårest en enkja bodde/ som Jorun het. An falkade dår på mat och hemwist/ men hon sade sig ej trösta at uppehålla honom för Kong Ingjalld. Och som An sade/ at han månde wål själf stå dårföre kärl/ utlät hon sig/ at honom skulle stå tilhanda hemwist/ öl och mat. Han geck då dår til arbetes/ och wart dem snart imellan en god kjärlek/ så at de båda bygde ena säng/ och han drack brudlop med hänne. An wart nu en förmann i det herade och styrde det wål (bestående af fyra byar/ dår han underhöllt i hwardera tretijo wapnwiga huswmänn) han höllt sig och jämt wid smid- och byggeri. Så år sagt/ at då hans fader (Björn i Hrafnista) dög/ tog Götter af Hamre arf efter honom/ och at hans son Grimer besökte An/ begifwande sig i hans wist och tjenst. Den tiden kom och Thorer til An/ och bad honom tilbjuda Kongen förlikning/ men An sade sig det ej giöra/ emedan Kongen månde skada Thorers lif; och bad han så Thorer at sättja sig ned på deras faders gods/ annars skulle honom en fahra förestå/ sägjande sig haft många drömar därom.

14. Cap.

CAP. 13.

Anus Jorunam viduam in matrimonium accipiens, fixam sedem elegit; propinquus ejus Grimus & frater Thorerus Thegnius accesserunt, monentes in gratiam cum Rege rediret; quod tamen se facturum Anus negavit.

CUm ver inciperet, Anus clauso relictoque latibulo, ad villam pervenit, ubi vidua, *Joruna* nomine, habitavit. Licitanti hospitium, illa dixit, non dare se posse nec audere, vetante Ingialldo Rege. Ano autem adfirmante, hoc suum fore periculum, illa hospitium, cibum potumque petenti pollicita est. Labori heic se dedit, crescens autem cito & indies amor mutuus hospitum, eos tandem thoro conjunxit. Anus præses hujus territorii factus, rem domesticam prudenter administravit, (quatvor vero rura coluisse traditur, inque singulis triginta domesticos, armis ferendis idoneos, aluisse) fabrili ut plurimum delectatus arte. Memoriæ etiam proditum est, post obitum patris Ani, (Biœrni in Hrafnista) Gotum (sororium) in Hamra ad hæreditatem accessisse, *Grimumque* hujus filium ad Anum venisse eique suam locasse operam. Eodem tempore Thorerus ad Anum quoque venit, rogans ut Regi de cœde fratrum satisfaceret. Anus vero respondit, se illud non facturum, inprimis cum vitam Thorero Rex esset ademturus; quem itaque oravit, consideret in ditione paterna, sciretque periculum alias, multis sibi tristibusque prædictum somniis, imminere.

CAP. 14.

XIV. CAP.

Umm vidſkipte þeirra Ans og Ivars, er bad Aſu ſyſtur Ingiallds Kongs og limleſtran Ivars.

EPter þetta kom til Ingiallds Kongs eirn ættſtor madur er hiet *Ivar*, bann bad Aſu ſyſtur kongs, hun kvad Kong þvi rada. Ingialldur ſagde ad hann ſkyllde drepa An fyrſt, ſidann ſkal hann fa Aſu. Ivar jatar þeſſo, for þadann og kom til Ans falade þar viſt. An kvadſt eige vita þvi hann giorde ſo, enn eige nenne eg ad viſa þier burt. Ivar gieck tidom med Ane til ſmida, leid a vetu-rinn, eitt kvelld er þeir geingu heim fra ſmida nauſte og gieck Ivar epter, reidde oxina og hyggſt ad hoggva i millum herda honum. An viek ſier undann enn oxinn fiell nidur i ſkogarrunna ſva hun ſock upp ad hondum. An mællte, þu villt litt hallda trunad Ivar, tok hann ſva og batt med ſtreing hanns hendur, rak hann ſva undann ſier heim. Kvadde ſidann þings og liet hann greina fyrer ollum ſin ſvik, aller alyktudu hann til galgans enn hann kvadſt

24. Cap.

Om Ans widſkifte med Iwar, ſom bad ſig til ägta Aſa Kong Ingjallds ſyſter, och wart ſå af Iwar lemlytter.

EFter detta kom til Kong Ingjalld en åttſtor mann (af Uplanden) ſom het Iwar, och bad han ſig til huſtru Aſa Kongens ſyſter, men hon ſade Kongen dårutinnan råda. Ingjallder ſwarade, at han ſkulle förſt dräpa An, och ſedan få Aſa. Iwar bejakade detta, for ſå dådan (öſter ut) och kom til An, falkande dår på ſit wiſtande. An ſwarade ſig ej weta hwi han gjorde ſå, (hån wore ju främmande, och ſåledes otrygger) doch nändtes han ej wiſa honom bort. Iwar geck nu tida med An til at ſmidja, och led ſå wintern; men når de en kwälld gingo hem frå ſmidje eller bygge nåſtet, geck Iwer efter, höll up yxan och tänkte at hugga An imellan härdarna. An wek ſig då undan, och föll yxan altſå neder i en ſkogsbuſka, ſå at hon ſank up til handtaget. An ſade: du will litet hålla trohet Iwar; ſedan tog han honom faſt och bant hans händer med et rep, wräkande ſå honom undan ſig hem åt (dår han honom i ſjättrar ſatte) An låt (då hålla husthing öfwer honom, dår han ſtrax fälltes til döden ſåſom förrädare; men ſom An tyckte detta ſtraff wara för ſtort, och enſkyllt pålagt, ty ſtämde han ſedan Herads thing, och låt honom dår berätta för alla ſit ſwek (med deß uphöſmänn, på det alla ſkulle förſtå at hans owennſkap med Kongen härrörde af nöd, men ei af ſit förwållande) alla wille åfwen då) förolycka honom til galgen; men An ſade detta ej anſtå

CAP. 14.

De iis, quæ inter Anum & Ivarum geſta ſunt, qui Aſam Ingialldi Regis ſororem in matrimonium petens, membris ab Ano fœdatus eſt & mutilatus.

POſt hæc ad Regem Ingialldum vir magni generis (ex Uplandiis) venit, qui Aſam Regis ſororem in matrimonium quidem ſibi petens, rem tamen regis arbitrio permiſit. Ingialldus ait, ſi Anum occidere poſſet, accepturum Aſam. Accepta conditione, Ivarus inde ad Anum perrexit, hoſpitio ut ſe Anus exciperet orans. Anus reſpondit, neſcire ſe cur ita faceret, (hominis ignoti receptum intutum cauſſatus) nec tamen abigere ſuſtinere. Ivarus ad opus faciendum ſœpius Anum comitabatur; interim hiems præterlabitur, veſpere autem cum ab officina fabrili domum reverterentur, Ivarus poſt ſequutus, ſecurim alte extulit, Anum inter humeros ferire intendens. Ab Ano ictus autem declinatus ferrum capulo tenus rubo proximo infixit. Tunc Anus: parum in te fidei eſt, Ivare; deinde fune colligatis manibus ejus, ante ſe illum egit (domumque rediens *compedibus* vinciri curavit,) Anus mox (*judicio* eum *domeſticorum* ſubmiſit, quo decretum eſt, perfidia eum mortem meruiſſe. Id vero, ut privato concilio nimium, cum improbaret, *publicam curialium ſententiam* prætulit, adeoque) coram omnibus (inſtinctorem) & dolos ſuos Ivarum narrare juſſit, (quo conſtaret,

kvadst vilia senda hann heim aptur, liet sidann *skiera sinar i fotum* a Ivare i sundur og *snua tanum aptur* enn *hælum framm*, hann liet og *spretta sinum a halse* honum sva hofudit datt ut a hlidina, liet An græda Ivar so. Og ad þvi giordu mællte hann til Ivars, þig ma kalla riett Kongs gerseme kominn ad vitia mægda til kongs, far nu heim og syn þig Ingiallde og er þetta hanns brædra bætur. Ivar fann kong og hermde honom allt af vidskiptum þessum, kongur kvad An usparann ad lita menn sina og sagde ad ymser mundu odrum senda, enn þu Ivar skreidst i braut edur eg læt drepa þig, mærinn neitar þier, þvi þu ert mesta heimsskripe.

anstå en Konglig friare, utan borde han så et särdeles men ej gement kjännemärke) wiljande altså sända honom hem tilbaka; han låt sedan skiära af senorna i Iwars fötter, och wända täna tilbaka, men hälarna fram, låtande och spretta up senorna på hans häls, så at hufwudet föll på sidan, och låt honom så läkas. Sedan detta war gjort, sade han til Iwar: dig må mann nu rätteliga kalla en Konglig kåstbarhet, komen til at mågas hos Kongen; far nu hem och syn dig för Ingjalld, och är nu detta hans brödra bötor. Iwar fant Kongen, och härmde för honom alt om deras widskiften; Kongen sade då: An är ospard at lyta mina männ, (fiänder har jag hört wara wanda, at dräpa sina fiänder och deras sällskap, men ej at skicka dem lemlytta hem, under en skymfelig Kongagåfwa) wi skolom altså ömse senda hwarannan gåfwor; men du Iwar far strax bort, eller låter jag dräpa dig; Jungfrun nekar dig och så, ty du är det största werldenes skräp och spöke.

XV. CAP. 15. Cap.

rer, inimicitias cum Ingialldo Rege, non sua temeritate, sed provocante necessitate, susceptas esse) Omnes cruce dignum judibacabant; sed Anus (indignum hoc Regio proco supplicium esse regessit, quin notis singularibus a plebeis & vulgaribus distinctum) remittere se velle domum dictitavit. *Nervos* deinde *pedum* Ivari *incidi* faciens, *digitosque* & *calces inverti*, *colli* etiam *nervos* ferro aperuit, ita ut in latus caput propenderet; post sanari fecit longo futurum ludibrio. Hoc facto, dixit Ivaro: nunc thesaurus regius merito voceris, regiaque dignissimus affinitate; abi jam domum, & monstra te Ingialldo, & hæc occisorum fratrum ejus mulcta est. Ivarus Regem inveniens, omnem rem, quæ ipsi cum Ivaro fuerat, exposuit. Rex dixit: Ano non tædiosum est molestumque, viros meos quavis ignominia & dedecore afficere; (hostibus solenne audivi, hostes suos eorumque asseclas occidere, non ignominia affectos remittere, sub probroso muneris regii titulo) nihilominus alternis posthac muneribus ego & Anus certabimus; tu autem, Ivare, facesse hinc ocyus, alias ego te interficere jubebo; virgo etiam te fastidit, res enim vilissima es & fœdissimum in terris monstrum.

XV. CAP.

An lætur heingia Kongsmenn tolf er ſetter voru til hofuds honum.

Hier epter velur Kongur tolf menn af hird ſinne er honum þotte beſt tilfallner, og ſkipar þeim ad firda An liſe, þier ſkulud ſeigiaſt vera kaupmenn, viſa framm ſie yckar og beidaſt af honum veturviſtar. þeir komo auſtur til Ans, og bidia hann vidtoku, hann kvad *menn misjafnt reynaſt*, vard þad ummſider ad An tok vid þeim, enn þeir ſato umm An og ſau ſier alldrei fære ad vinna a honum. Jorun *husfreya* bad An tidum ad varaſt ſina veturtaksgeſte, ſie eg opt kvad hun, þa þu villt ganga ur ſæte ad þeir lita falſkliga til þin eins ſem þeir ſitie umm lif þitt. Ein hvorn dag for An heimann i ſkog til ſmida ſinna, þa villdo komomenn mæta Ane vid eirn ſtig og hugdo ad vega ad honum þar tolf, enn adrer tolf ſkilldu taka vara heima vid huſinn, heima menn Ans ſem til þeſſ keipter verid hofdu, enn þeir fundo eige An þvi hann for adra leid heim. Og þegar An var kominn i ſæte mællte hann til kongsmanna, ecki verdur ydur nu audit ad vinna a mier, enn eige hugda eg ad heima menn mundo

15. Cap.

An låter hånga tolf Kongens månn, ſom utſatte woro til at taga hans hufwud.

HÅrefter wåljer Kongen fyra månn af ſit håffolk ſom honom tyckies båſt tilfallne/ at afliſwa An (ty brodren Thorer/ ſom mårkte at Kongen wart mera och mera wred på An/ wek en tid från håfwet) J ſkolen/ ſade han/ ſågjas wara köpmånn/ wiſa fram edra waror/ och bedja winterwiſt af honom; De koma öſter til An och bedja at han wille dem emottaga; han ſwarade at månniſkor röntes miſsjåmt eller olika (til årlighet) doch wart det omſider af/ at An tog wid dem; men de woro i förſåt för An/ och ſågo ſig doch aldrig föra eller bekwåmliga at råda på honom. Husfrun Jorun bad An tida/ at taga ſig til wara för wintergåſterna; ſer jag ofta/ ſade hon/ då du will gå ur ſåte/ at de ſe falſkeliga på dig/ ſåſom ſåto de i förſåt om dit lif. En dag for An heman til ſkogs at ſmidja eller hugga/ då wille de ankomne månn möta An wid en ſtig eller genwäg/ och tånkte at dår dråpa honom tolf tilſaman/ men andra tolf ſkulle hema wid huſen taga wahra på honom/ och woro de Ans husmånn/ ſom dårtil kjöpte woro; men (ſom Jorun hade ſkickat Grym med en ſtor hop husmånn genom en lönnwåg til An/ at honom åtwarna/ ty hånde at) de funno icke An/ ty han for annan led hem åt. Och ſå ſnart An war komen i ſåte/ ſade han til Kongsmånnen: icke warder eder nu öde at dråpa mig/ och tånkte jag ej/ at mina husmånn månde

CAP. 15.

Anus pendere fecit duodecim Regis viros, qui a Rege in caput Ani armati erant.

POſt hæc, quatuor ex aulicis ſuis, qui ei ad ſcelus paratiſſimi videbantur, Rex elegit, ut Anum interficerent. (Thorerus quippe, creſcente in fratrem ira regis, interea pauliſper ex aula ſeceſſit) Dicetis, inquit, vos mercatores eſſe, oſtendentes merces veſtras, & hoſpitium ſuper hiemem ab illo petentes, Hi ad Anum venientes, orant ut hoſpites ſe acciperet; ille reſpondit, *homines diſſimili animo moribusque eſſe*; tamen factum tandem eſt, ut Anus illos reciperet. Illi ſemper inſidiati, hoſpitem tamen adoriri non audebant, de victoria quippe incerti. Joruna hera ſæpius maritum rogavit, hoſpites caveret, dicens: quoties tu e ſede tua ſurgis, iſti perfidis ſubdolisque te perſequuntur oculis, quaſi vitæ tuæ inſidiantes. Die quodam, cum Anus domo in ſaltum iret, ad fabrile opus exercendum, obviam ei eſſe ad ſemitam hoſpites voluerunt, duodecim numero, omnesque ad occidendum illum parati; alii quoque duodecim ex domeſticis Ani, quos pecunia corruperant, domi manentem ſpecularentur. Sed (quia Joruna Grymum cum magna familiarium manu per occultum tramitem in occurſum mariti interea ablegaverat) Anum non invenerunt, alia quippe domum via redeuntem; qui, ut locum occupavit, regiis dixit: non vobis ſors concedit, ut me heic interficiatis;

ego

mundo vilia ſvikia mig, þo ſie eg nu þeir eru villter med ſiegioſum og er oſs beſt ad ſkilia, þvi eg læt tregur drepa heimamenn mina, liet hann ſidann *heingia* alla kongsmenn.

XVI. CAP.

Ingialldur Kongur vegur þorer þegn.

KOngur mællte er menn hanns voru heingder og ſeiger An være illmenne. þa var þorer meþ Kongs hird og var jafnann hliodur. Kongur ſpyr hann hvad hann ſtyrlade, eda þikiſt þu hafa litil laun fyrer þinn ſtarfa. þorer ſagde, viſt gaf fader þinn mier meira þegar hann *bytte* mier ſverdino goda. Er þad ſva godur gripur ſeiger kongur ſem menn hallda. þorer viſar konge ſverdit, kongur leit til þorers og mællte, þad er einkis utygins manns ad eiga ſva godann grip. þorer ſpyr ef kongur gyrntiſt ad eiga þad. Ingialldur ſvarar, eg vil eigi ſkilia yckur ad og i þvi lagde hann þorer igiegn med ſverdino, þorer fiell daudur, eige þotte verra verk hafa verid unnid i Noreg og var hann þvi kalladur *Ingialld ille.* Kongur valde ſextygiu manns þa fræknuſtu og baud þeim ad færa Ane lik þorers, og taka eige ſverdit ur

månde wilja ſwika mig; doch ſer jag nu, at de åro förwillade med penningagåſwor, warande dy båſt at wi ſkiljoms; ty jag låter trögt dråpa mina husmånn. Sedan (ſade han, at Kongsmånnen ſkulle ſtå under Gryms wållde, och) låt altſå hänga dem alla (tilhopa bundne)

16. Cap.

Kong Ingjallder dråper Thorer Thegn.

KOngen ſade, når hans månn wora hångde, at An wore en ilak mann. Då war Thorer (tilbaka komen) i Kongens håf, och altjämt tyſter. Kongen ſporde hwad honom ångslade, eller tycker du, ſade han, haſwa liten lön för dit beſwår. Thorer ſwarade: wiſt gaf din fader mig mera, når han tildelte mig det goda ſwerdet. År det ſå kåſtelig ting, frågade Kongen, ſom mann håller före? Då wiſar Thorer ſwerdet åt Kongen, ſom dy ſåg på honom och ſade: det hörer ingen gemen mann til at ega ſå godan tingeſt. Thorer ſporde, om Kongen åſtundade ega det? Ingjallder ſwarade: jag wil ej ſkilja eder åt, och i det ſama lade han Thorer igenom med ſwerdet, (och låt det i ſåret faſt ſittja) och dårpå föll Thorer döder neder, och tycktes intet wårre wårk haſwa warit gjort i Norrige, ty wart han och kallad Ingjalld ille eller den ilake. Kongen walde nu ſextijo fråckaſte månn, och böd dem föra Thorers lik til An, men ej taga ſwerdet ut

ego vero non credideram, domeſticos meos in perniciem quoque meam conſpiraſſe, video tamen pecunia corruptos eſſe; conſultius autem duco ut ſeparemur, egre enim domeſticos ego meos interficerem. Deinde regios (in poteſtater Gimi futuros præfatus) omnes (invicem illigatos) ab infelici arbore ſuſpendi juſſit.

CAP. 16.

Ingialldus Rex Thorerum Thegnium interficit.

REx, poſtquam ſuos cruce periiſſe intellexit, Anum maleficum eſſe, dixit. Thorerus tunc ad aulam Regis redierat, ſemper taciturnus. Rex inquit; quid te cruciat, Thorere, aut parvo præmio apud nos operam tuam conſtare arbitraris? Certe, inquit ille, pater tuus munificentior in me erat, cum gladium iſthunc bonum mihi daret. Enſis ille, res adeone pretioſa eſt, ut exiſtimatur, inquit Rex? Tunc enſem Thorerus Regi oſtendit, intuenti ſe & dicenti ſtatim: non humili loco natum decet tantum poſſidere cimelium. Thorerus interrogavit, num habere Rex vellet. Rex inquit: nolo vos ſeparare, ſimulque Thorerum gladio transfodit (in vulnere relicto) qui ſtatim mortuus in pavimentum procidit. Non fœdius in tota Norrigia unquam patratum fuiſſe facinus exiſtimabatur, unde *malefici* nomen *Ingialldo* impoſitum eſt. Rex ſexaginta animoſos omnino juvenes cum elegiſſet, præcepit, ut, relicto in vulnere enſe, funus

ur sarinu, þier skulud giora honum bod heim til bæjarins og seigid þorer bidie hann finna sig, og radit hann sva af dagum. þeir færa nu lik þorers af skip, lendtu skamt fra bæ Ans.

ur såret / skolande de och gjöra honom bod hem til byn och sägja at Thorer bode honom koma til sig / hwarpå de skulle taga honom af daga. De förde altså Thorers lik å skep / och landade litet frå Ans by.

XVII. CAP.

An hefner brodur sins a Kongsmonnum.

Þad var eina nott ad An liet illa i svefne, og er hann vaknade seiger hann Jorunne sig hafa dreymt, ad þorer geinge blodugur ad bæ hanns, kvad hann daudann vera mundo og þa strax liet hann safna monnum. þann sama morgon hofdu kongsmenn komid ad lande, An hafde latid flytia þvær ferior i leyne. Kongsmenn sende til bæjarins og lietu seiga Ane, ad þorer være þar vid land kominn og bad An finna sig. An kvadst valla þessu trua, hefur hann skialldann matid til muna ad finna mig, þo giek hann ofann til strandar, jafnsnart baru þeir lik þorers a land, logdu likid nidur i fioruna og badu hann taka vid þeirre sendingo. An sorgade miog og kyste likid og mællte, þu hefur illa niotid truskaps þins af konge, lika mun mitt þralæte hafe miklu hier umm valldit. Hann dro sverdit burto ur sarino og bar likit under eirn

17. Cap.

An hämnar sin broder på Kongen.

Det war ena natt / at An låt illa i sömnen / och när han waknade / sade han för Jorun / sig hafwa drömt / at Thorer ginge blodiger til hans by / och sade / honom därföre månde wara döder / låtande strax samla sina männ. Den sama mårgon hade Kongsmännen komit åt lande / och i medlertid hade An låtit flytja twänne färjor å et lönt ställe. Kongsmännen sände til byn och låto sägja / at Thorer wore där til lands komen / och bode An besöka sig. An sade sig detta knapt kunna tro / ty Thorer hade sällan med bodskap förut besökt sig; doch geck han neder til stranden / (där han fann skepet wara alt öfwertäckt med röda sköldar) och de buro då jämnsnart Thorers lik å land / lade det neder wid watngången och bodo honom taga wid denna sendingen. An sörgde då nog och kyste liket sägjande: du hafwer illa njutit din trohet af Kongen til godo / doch månde och wäl min enwishet hafwa här til mycket wållit. Han drog så swerdet bort ur såret / och bar liket under et

funus Thoreri ad Anum fratrem portaret; domum quippe ad Anum mitterent nuntiantes, Thorerum orare, ut ad se veniret, venientemque ita sine mora interficerent. Illi imposito in navem funere Thoreri, altum petunt, adque portum haud procul a domo Ani adpellunt.

CAP. 17.

Anus cædem fratris in Regem ulciscitur.

Forte erat, ut tristiore imminentium rerum imagine nocturna quies Ano turbaretur, qui excitatus, Joruhæ dixit: Thorerus in somno videbatur mihi huc venire, totus cruore adspersus, & ego interfectum credo; deinde armatos coegit. Eodem mane Regii advenerant, & Anus interea duas cymbas in promtu habebat, easque in locum abditum subduxerat. Regii mittunt ad villam, qui nuntiarent, in litore Thorerum esse, & cupere ut se Anus conveniret. Ille, se hoc vix credere posse, dixit, Thorerum enim nuntios ad se præmittere, raro solitum; descendit tamen ad litus, ubi (*navem* undique *rubris clypeis* tectam animadvertit, &) statim Thoreri funus prope aquam expositum est, jubentibus regiis donum hoc Anus acciperet. Anus vehementer lugebat, funusque osculabatur dicens: male tibi fidem Rex pensavit, tamen nec meam pertinaciam parum huc fecisse existimo. Gladio deinde e vulnere extracto, cadaver intra antrum quoddam

eirn ſkuta, liop ſidann ut a ſkipinn og ſloſt vid kongsmenn, ſokte hann eirn leinge, af þeim ſextygiu drap hann marga menn adur Grimur og hanns menn komu a eirne ferio honum til lids. Foringe kongsmanna hiet *Fridgeir* ſa var frænde kongs, hann hio til Gryms og af kalfann og hælbeinid a hægra fæte, Grymur drap hann i þvi ſama, þar fiellu þriatygie af kongs monnum er An hafde veiget, enn ſva lyktade ad einginn komſt lifs undann. Hier epter ſettu þeir lik þorers med einu *langſkipe* i *haug*, og lieto hann *hallda i ſverdino.* An liet ſidann drecka *erfi* epter þorer, Grymur var græddur a fætinn.

XVIII. CAP.

Fundur og bardage Ingiallds Kongs og þeirra frænda Ans og Gryms.

INgialldur kongur frietter fall manna ſinna, ſiglar af lande med hermanna og kom þar vid land er An byr. Eirn morgun vaknade An af ſvefne og ſagde kongsmenn mundu þar ſenn koma med ufride. Hann hio i ſundur eirn *as* og giorde ſier þar af *vopn* med handar hallde a hvorium enda. Grymur tok vid þvi vap-

et ſkjul; ſedan lopp han ut å ſkepet (ſatte dår up en röd fana til ſtrids) och ſlogs ſå med Kongsmännen; han anföll dem långe enſam och dråpte af dem ſextijo månn många förän Grimer och hans månn komo på en fårja honom til hjälps. Kongsmännens förmann i fården het Fridgeir/ och war han Kongens frände; han högg til Grym/ och tog ſwerdet benkalfwen af jämte hälen å högra foten; men Grymer drap honom i det ſama/ och föllo dår tretijo af Kongens månn/ dem An hade dråpit/ men ſå lycktade det at ingen kom med lifwet undan. Härefter ſatte de Thorers lik med et långſkep i en hög/ och låto honom (dår å framſtammen ſittjande) hålla ſwerdet (i följe af Kongsmännen/ ſom ſåto wid ſudorna och åreſtällen) An lät ſedan dricka arfweöl efter honom/ Grymer wart och ſedan läkter å foten.

18. Cap.

Kong Ingjallds ſamt frändernas Ans och Grims ſamankomſt och ſtrid.

KOng Ingjallder feck weta ſina månns fall/ han ſeglar dårföre af lande med hermänn och kom til lands dår An bodde. En mårgon waknade An af ſömnen/ och ſade at Kongsmännen månde i ſänder eller på ſtunden dår koma med ofrid (och kringrända dem/ ſamt at ſwerd då wore i detta fallet emot ſlik myckenhet näſtan odugliga). Han högg dy i ſönder en ås och giorde ſig däraf twänne wapn med handhäll i hwarje enda (ſkolande med deſſa ruſa på fiänderna/ och/ emedan flygten wore ſkymflig/ rödja ſig wäg/ medels ſlag å båda ſidor). Det (ena) wap-

dam poſuit; proſiliensque deinde in navem, (*rubro clypeo* erecto ſignum pugnæ dedit, confeſtimque) cum regiis congreſſus eos ſolus adortus eſt, interficiens multos ex ſexaginta iſtis, antequam Grymus cum ſociis navi auxilio ei venerunt. Regios ducebat quidam, *Fridgeirus* nomine, & Regis cognatus; ille Grymum feriens, ſuram cum dextro calce gladio ei abſtulit; ſed Grymus acceptum vulnus auctoris cæde ſtatim ulciſcebatur, tuncq; triginta hoſtium ab Ano dejecti erant; certamen vero ita finitum eſt, ut nemo eorum vivus elaberetur. Thorerum deinde *longæ navi* impoſitum (dextra *gladium* tenentem, celſaque in *puppe* ſedentem, *Regiis ad latera ſcalmosque diſpoſitis*) manu gladium tenentem *tumulo* intulerunt. Ultimo *Funebre convivium*, in honorem defuncti inſtituit; Grymo autem pes cito ſanatus eſt.

CAP. 18.

Ingialldi Regis cum cognatis Ano & Grymo pugna.

INgialldus, nuntio accepto de clade ſuorum, milite in naves impoſito, proficiſcitur donec ad Ani ſedem perveniret. Mane e ſomno excitatus Anus, dixit, Regis copias pugnamque mox adfuturam (corona autem illum ſe circumdaturum, exiguumque adeo gladiorum uſum futurum) *Trabe* itaque accepta, *arma* (bina) fabricavit, in *utroque fine capulum* habentia (hisq; in confertos ho-

ſtes

vapne ok jafnſkiott bliefu kongsmenn i ludra, og hofdu ſleigid hring umm bæinn. An hliop þegar ut og Grymur næſt honum med aſinn, drapu þeir kongsmenn. Heima voru med Ane ſextygir vigra manna, þeir borduſt dreingilega enn *konur baru klæde a vopn* Ingiallds manna og dugdo vel, marga menn hafde An miſt. þa ſier kongur hvar An er, eggiar menn ſina ad ſækia ad honum, enn An og Grymur odu i giegnum fylking kongs ſva eige ſtodſt fyrer þeim. þar var mikid mannfall, komſt An og Grymur med ſkynde ut a eirn bat, þar var nærre ein *niosnar ſkuta* kongs. An ſtack þa *ferio* i kaf med asnum ſva aller þeir a voru drektuſt, komuſt ſidann burt millum kongsmanna. Ingialldur baud ad ſækia epter þeim, An riedi þa tala til Gryms, eg ſie þu hefur ordit modur i ſtridinu, annars munder þu betur roa og ef þu hefder heilar badar fætur. Grymur reri þa til hann ſprack af rodre, enn An rere tveim arum og er hann ſa þad eige duga, hliop hann til ſunds enn hvolde batnum ad halfu leite. Og þa kongmenn komu þar ſem elltu An, ſau þeir Grym liggia daudann i auſtrinum, þa bad Ingialldur leita epter An og varna honum landſens. þeir leitudu med ollum ſionum og fundu hann eige, foru ſo heim

wapnet tog Grymer emot/ och jämnſnart blåſte Kongsmännen i ludrarna/ hafwande ſlagit ring omkring byn. An lopp ſtrax ut/ och Grymer näſt honom med åſen/ dräpande därmed Kongsmännen. Hema med An woro ſextijo wiga eller ſtridbara männ/ de där drängeliga ſlogo/ men kwinnorna båro ochſå kläder på Kongsmännens wapn/ och gagnade det wäl/ doch hade An miſtat många männ. Nu ſer Kongen hwar An är/ och eggar dy ſina männ at anfalla honom; men An och Grymer gingo igenom Kongens ſlagtordning/ ſå at intet kunde ſtå dem emot. Där wart altſå mycket mannfall/ doch komo An ſamt Grymer ſkyndeſamt ut på en båt/ ſom ſtod nära en Kongens kundſkaps ſkuta (wid hamnen) An ſtak denna farſkutan i kwaf men ſin (gadd) ås/ ſå at alla där å warande drunknade/ och kom ſedan ſjelfwer jämte Grym bort imellan Kongsmännen. Ingjallder böd då ſina at ſöka efter dem/ och härpå kom An til at ſägja til Grym: jag ſer at du är worden mödder i ſtriden/ annars månde du bättre ro/ häldſt om du hade båda fötterna hela. Grymer rodde då til des han ſprack eller ſwimade af roningen/ men An rodde då med twänne årar/ och då han ſåg det ei duga/ lopp han til ſimande/ men hwälfde båten half om. Då Kongsmännen komo dit/ ſom efterſatte An/ ſågo de Grym liggä döder i öſtre eller öſrumet; ty böd Ingjallder dem leta efter An/ och förhindra honom landſtigningen. De letade öfwer hela ſjöſtranden/ men funno honom icke/ utan foro ſå hem til byn

ſtes irrueret, viamque quia fugere turpe eſſet, ab utroque latere feriendo, faceret) Grymus alteram trabem accepit, moxque ſignum tuba ab hoſtibus datum eſt, qui utpote jam tum circumierant pagum. Anus ocyus excurrit, & poſt eum Grymus cum ſua trabe, regios hisce occidentes armis. Domeſticos Anus ſexaginta præſtantis fortitudinis habebat, quorum egregia in prœlio virtus erat; mulieres etiam regiorum armis veſtes injiciebant, eratque adeo etiam earum haud contemnenda opera; interea multos Anus amiſerat. Rex Anum videns, ſuos ad illum opprimendum incitavit; ille autem cum Grymo aciem Regis adeo perfregit, ut reſiſtere iis nemo poſſet. Atrox ibi tunc cædes facta eſt; Anus tamen & Grymus in lembum ſe citato curſu receperunt, prope *ſpeculatoriam* Regis, (quæ in ſinu excubabat). Hanc ſpeculatoriam Anus trabe (præpilata) trajectam undis ſubmerſit, cum omnibus, qui in illa erant, ipſe deinde cum Grymo inter medios elapſus hoſtes. Ingialldus ſuos juſſit, ſtrenue perſequerentur fugientes; Anus interea Grimo dixit: video pugna te fractum eſſe, alias fortius remis incumberes, præſertim ſi uterque pes tibi ſanus & ſine vulnere eſſet. Grymus tunc tanta vi & impetu remos egit, ut labore exhauſtus nimio exanimis rueret. Anus itaque utrumque remum ſolus tractavit, cumqne videret hoc fruſtra fore, nando experire voluit, dimidium ſimul evertens lembum. Ut Regii, qui ad capiendum Anum emiſſi erant, huc venerunt,

heim til bæjarins og ræntu þar, enn Jorun og hennar hyske voru kominn burt i filsne. Nu hugdu þeir An daudann, hiellt Ingialldur sidann heim i Naumódal og hafde feingid mikinn mannskada.

XIX. CAP.

Erpur kall græder An Bogsveiger.

THad er ad seiga af Ane ad hann sveimade framm a sioinn, þvi hann hugde ei fridsamt ad leita ad lande, *sveimade* hann *viku sios* og komst logs ad eirne uteyu og þar uppa eirn stein og stod þa valla. Sa madur er *Erpur* kallast bygde eyuna med konu sinne, hann hafde farid umm eyna þann dag og kannad reka. An kallade til hanns og bad hann flytia sig til husa, kvadst munde betala honum vel, Erpur mællte, þu ert illa kominn An minn, helldur muntu hafa hægare sæng heima er þu sefur hia ungre eckio. Erpur vellti fongum sinum af sleda þeim er hann hafde med ferdis, lagdist An þar uppa, kiemur sva heim til bæjar. Kerling spyr þvi Erpur flutte heim lik, kvad honum nær ad giora annad starf. Hann kvad þad An buanda

byn och röfwade dår egendomen; doch war Jorun med sit husfolk redan bortkomen i et lönderum. Nu tänkte de An wara döder / och dy höll Ingialld hem til Nömadalen / haswande mycken mannskada fått.

19. Cap.

Gubben Erper gror eller låker An Bågeswengare.

DEt år nu at sägja om An / at han simade fram på sjön / ty han tänkte ej fridsamt wara at fara til lands / simande altså en weka sjö / och kom enteliga til en utö / stigande dår up på en sten / dår han knapt kunde stå. En mann som Erper kallades / bodde på ön med sine hustru; han hade farit omkring ön den dagen och eftersett wrakgods. Til honom ropade An och bad honom flyttja sig til husen / sägjande sig skola betala honom wål; Erper swarade: du år illa utkomen min An / hälldre månde du haswa båttre säng hema / når du såswer hos en ung enkja. Dårpå wålltade han sit fång af slädan / den han for med / lade An dår uppå / och kom så hem til byn. Käringen spör hwi Erper flyttade lik hem / sägjande honom wara nårmare eller angelågnare / at gjöra annat arbete. Han swarade / at det wore bonden

runt, videbant Grymum mortuum jacere in sentina; Rex itaque Anum quærere eos jussit, & cavere, ne in terram escenderet. Illi totam maris oram legunt perlustrantque, nemine autem invento, ad pagum se omnes convertunt, opesque ibi diripiunt; Joruna autem cum suis in locum abditum concesserat. Anum itaque, cum omnes mortuum crederent, Rex, multis suorum amissis, domum in Nœmadaliam reversus est.

CAP. 19.

Senex Erpus Anum sanat.

DE Ano jam autem dicendum est, quod ille terram minus tutam existimans, in altum nando evaserat; cumque satis diu cum undis luctatus esset, ad *insulam* tandem enixus est, ibique scopulum nactus, ascendit, pedibus ægre se sustinere valens. Vir insulam habitabat, *Erpus* nomine; hic naufragio ejectas opes occupare studens, totam eodem die insulam circuierat. Illum Anus appellans, rogavit ut domum se portaret; Erpus respondit: non tibi hodie benigna sors fuit, mi Ane; melior utique tibi domi lectus fuit, dormienti apud viduam juvenem. Prædam deinde e rheda, quam trahebat, cum evolvisset, Anum imposuit, ita domum pergens. Uxor Erpum interrogavit, cur funera domum portaret, dicens, alium magis decere laborem, magisque utilem esse. Ille respon-

da og seiger hun kveicke elld, Hunn kvadst skyllde veita honum best sem kunne, byr til *kierlaug* med *miukre lækning* og græder sar Ans sva hann vard allheill, flutte Erpur An til lands a einum bate sidann. An gaf Erp alla eyuna og kellingu fie mikid fyrer godvilld þeirra, kvadst þeim jafnann gott giora munde. Erpur var gladur vid og for heim, enn An fann Jorunne og hyske sitt og fagnade þad honum vel, þottust hann ur heliu heimtad hafa. Allur bærinn var nidur brotinn, An smidade annann miklu betre, þa sokte hann i skala Garans fie þad allt er hann hafde þar epter skilid, og var þad ærid mikid sva hann skortade ecki. Ingialldur spyr nu ad An er lifs, hafde hann a sier sterk vardhalld.

den An / och bödh hänne kwicka up eld; Hon sade sig skola laga om honom bäst som hon kunde / och gjorde så et karbad med lena läkeböter / läkande så An / at han wart alt hel / hwarpå Erper flyttade An til lands å en båt. An gaf då Erp hela ön / samt käringen myknapeningar för deras godwilja / låswande at gjöra dem mycket gott. Erper wart glader därwid och for hem / men An fant Joruna med sit husfolk / som fägnade sig öfwer honom / och tyckte sig hafwa honom från döden hämtat. Hela byn war nederbruten / men An bygde up en annan myckel bättre / sökande sedan up i Garans kula alt det gods / som han hade där frånskilts / och war det ganska myckel / så at honom sedan icke mera fattades. Ingjallder spör nu at An är leswande / och hade dy stark wårdhålld om sig.

XX. CAP.

Thorer Haleggur sonur Drifu finnur An fadur sinn i eyunne.

EItt kvolld sem An var ute staddur sier hann riuka i eyu þeirre er næst var lande, hugde hann ad kongsmenn være þar komner edur þiofar ad stela fie þvi er hann atte þar. An fer ut i eyuna og leit þar eirn mann sitia a stole, bann saud i *katle* a ellde, hafde knyf

Cap. 20.

Thorer Höglägg Drifwas son / finner sin fader An på ön.

EN kwäll / som An war utestadder / ser han röka på den ön som war näst til landet / och tänkte at Kongsmännen wore där komne / eller och tjufwar at stjela det gods som han där åtte. An for så ut på ön och såg en mann sittja där på en stol / som sjudde eller kokad i en ketil wid elden / hade en (benskafts) knif

spondit, Anum rusticum esse, jubens simul, ignem illa accenderet. Uxor tunc, operam se ei daturam, quantam unquam posset, pollicita, *balneo* primum fovit, & mediamentis deinde lenibus adhibitis, Anum sanavit, pristinoque vigori restituit; Quo facto, Erpus Anum ad continentem rate perduxit. Anus totam insulam Erpo, & uxori magnam *pecuniæ* (auri) summam, propter benigne latam operam dedit, promittens simul, majora se iis præstiturum beneficia. Erpus munere & promissis lætus, domum reversus est; sed Anus Jorunam domesticosque suos invisit, lætantes, herum maritumque, quasi ab inferis, rediisse. Totus pagus solo æquatus erat; sed Anus longe meliorem exstruxit, quem deinde opibus ingentibus, quas in Garani latibulo reliquerat, opplevit ornavitque, adeo ut nulla re postea egeret. Ingialldus autem Anum vivere intelligens, custodias cum magna cura agere jussit.

CAP. 20.

Thorerus Haleggius, sive alticrurus, Anum patrem in insula invenit.

VEspera quadam, cum foris esset Anus, fumum ascendere vidit ex insula, quæ continenti propior erat, cogitansque vel Regios adesse, vel fures, possessiones ibi suas invadere & abripere volentes, illuc properavit. Escendens autem in insulam, virum conspexit in sella sedentem, qui carnibus in *aheno* elixandis

knyf i hende og *ſilfur diſk* i kniam ſier, med gult har, roſer i kinnum, eige kiende An þann mann. Hann færde ſlatur ur katle med knyfnum, enn ſaudar hofud og giæra la hia honum, hinn ukunne madur tok ad ſnæda. An villde hræda hann og benti boga ſinn, ſkaut med or ſtickid ur hende honum ſvo þad fiell i oſkuna, hinn ſatt kyrr ſem adur. Adra or tok hann og ſkaut ſilfurdiſkinn i midiu i ſundur, eige bra ſier unge madur vid þetta. þridiu or tok hann og ſkaut kniſſkaptid ſundur er hann hiellt a, þa hliop hinn unge madur upp og mællte, þeſſe madur ſpiller miog þingum minom og er verdugt þa faer laun fyrer, tok or og lagde a ſtreing, enn An vill fordaſt og liet eyk eina i mille þeirra. Sa unge madur ſkaut og kom eirn orinn i eykina ſo ſem hann hafde ætlad a belltis ſtad, annare a brioſtid og þridiu hafde hann ætlad i augad, og ſtodu allar i trienu. þa mællte komu madur, þu nauſt þeſs eg ſa þig eige; ſidann toku þeir til glymu. Sva var komumadur miukur og fimur ad hann ſtod af ſier aull brogd Ans, og ſvo for ad An mæddiſt firr og vard ad hvila ſig. An ſpir þann mann ad heite, enn hann nefndiſt *þorer* ſon Ans og Drifu, ſpyr hann ſidann An ad heite, en

knif i handen och en ſilfwerdiſk i knäna; hade gula hår, och war roſiger på kinderna; icke kjände An den mannen. Han förde ſlagtet eller kjöttet ur ketilen med knifwen, men fårehufwudet och ſkinnet lågo hos honom, tagande ſå på at äta. An wille rädda honom, bände ſå up ſin båga, och ſköt kjöttſtycket med pilen ur hans hand, ſå at det föll i aſkan; men den andra lade pilen på marken, och ſåt ſtilla ſåſom förr. An tog den andra pilen och ſköt hans ſilfwerdiſk mitt i ſönder, och brydde ſig den unga mannen ej eller om detta. Tredje pilen tog An, och ſköt ſönder det knifſkaft han höllt; och då lopp den unga mannen up ſägjande: denna mann ſpiller eller fördärfwer mycket mina ſaker, och är wärdig at få därföre lön; tagande ſå en pil, den han lade å ſträng; och då wille An achta ſig, wikande bak om et trä, ſom dem imellan war. Den unga mann ſköt nu, och kom den ena pilen ſå i träet, ſom han hade årnat i Ans bälteſtad, (eller honom mitt på lifwet) den andra i bröſtet, den tredje i ögat; alla ſtadnade (efterſlikt hans tilämnande) i träet. Då ſade den ankomne mann; du njöt det tid gagns, at jag ſåg dig icke. (gå derföre fram, du Skytt, om du tror dig haft ordſak til at beſkjuta mig) ſedan togo de til at bråtas. Den ankomne war då ſå mjuker och wiger, at han utſtod alla Ans konſter, och for det ſå, at An möddes förr, och måſte hwila ſig. An ſpör då denna mannen hwad han hete; han ſade ſig nämnas Thorer, Ans och Drifwas ſon, ſpörjande ſedan äfwen han efter Ans namn, ſom

dis occupatus, in manu *cultrum* (*manubrio oſſeo*) habuit, & ſuper genua *argenteum orbem* (lancem) poſitum; luteus capillos & malas roſeus color juveni ornavit; Anus virum non novit. Ille autem cultro carnius ex aheno extractis, & capite ovis mactatæ pelleque juxta poſitis, edere cœpit. Anus tunc timorem ei injicere volens, arcum tetendit, ſagittaque fruſtum carnis e manu ejus extorſit, ita ut illud in cineres prolaberetur; ille autem ſagitta in terram depoſita ſedebat immotus ut antea. Anus tunc altera ſagitta orbem (lancem) argenteum medium diſſecuit; ſed juvenem neque hoc movit. Tertio ſagittæ ictu manubrium cultri, quem tenebat, Anus diſcidit. Tunc poſiluit juvenis, dicens: hic vir res meas miſere perdit, & tantam temeritatem pœna quidem dignam cenſeo. Accipiens deinde ſagittam, loro impoſuit; Anus tunc ictum declinare volens, pone arborem, quæ inter utrumque ſita erat, conceſſit. Juvenis tunc ictum fecit, primaque ſagitta in arbore ſtetit, ad altitudinem cinguli, ſeu medii corporis Ani, ſecunda pectori deſtinata, & tertia oculo, quæque ſuo loco, arbori infixæ hæſerunt. Tunc hoſpes, fortunæ, ait, munus fuit, quod ego te non vidi; (prodi ergo jaculator in conſpectum, ſi mei impetendi cauſſam datam duxeris) deinde luctari cœperunt. Hoſpes tanto vigore & membrorum agilitate præſtabat, ut omnes Ani artes facile perferret, eoque res tandem venit, ut Anus prior victus labore, quieſcere neceſſum haberet. Anus tunc virum hunc de nomine interrogavit.

en hann kvadst An Bogsveiger nefndur. þorer mællte, þu munt vera aur a fie, tok eg eirn saud til matar, og hafa leikar svallast med ockur. An spyr hvad hann hefde til *skirteiknis* umm faderni sitt. þorer visade honum hring þann er modur hanns hafde feingid honum. An þeckti þa hringinn og sagde sonn *jardteikn*, vard þar fagnadar fundur. An spyr hvort Ingialldur kongur hafde ongva vitund af honum, enn hann sagde nei, þvi aller hugdu meybarn uppalast. þeir rero so heim umm kvolldit, Jorun fagnar þeim vel og friette ad þeim unga manne, hann kvedst arfe Ans og Drifu. Hun kvad þad eige *afnams fie* vera, þvi hann være giorfugligur, þier er miog hatt til hnies sagde hun, og skalltu heita þorer *Haleggur*. Hvad giefur þu ad *nafnfeste* sagde hann. Hun gaf honnm eina ros af *gulle*, þar dvaldest þorer þennann vetur.

som sade sig heta An Bågeswengare. Thorer (härmde hans namn, som bland annat betyder *utan*, och) talte så: du månde wäl wara rund på gods (och kunna wara mycket förutan, såsom utan det) fåhr jag af dig tog til mats; men nu har wäl leken swalats med oß. An (böd honom afstå med slikt glänts, och) sporde hwad för järdtekn han hade til sit fäderne? Thorer. wisade honom då den ringen, som modren hade honom fått. An kjände igen ringen och sade honom wara et sant järdtekn, hwarefter dem imellan wart en fägnesam samankomst. An sporde widare, om Kong Ingiald icke hade någon wetskap om honom? men han swarade nej, i dy at alla tänkte hänne upfött et möbarn. De rodde så hem om kwällen, då och Jorun fägnade dem wäl, frågande hwad den unga mannen wore för en? Han swarade sig wara Ans och Driswas arfwinge. Hon sade (ordspråket sannas, at hwar och en är rikare, än mann tror; ty An har ej sagt mig, at han egde någon son; tillägande doch at) den sama icke wore något wrak gods eller utbördinge, ty han syntes wara et wackert ämne; och är du (sade hon til honom) nog lågg eller ben höger, stolande du och därföre heta Thorer Höglägger. Hwad gifwer du mig til namnfäste, frågade han? Hon gaf honom då ena ros af gull; och sedan dwaldes Thorer där den winteren.

XXI. CAP.

21. Cap.

rogavit. Ille Thorerum se vocari, ait, Ani ex Drifa filium, sciscitatus vicissim, quod ipsi nomen esset; quo accepto, hospes (alludens ad *nomen* ejus, nec id *fine* omine) inquit, nam opibus forte abundas & *fine* multis vives, quæmadmodum *fine* ove quam tibi eripui, ut cibo mihi esset, & nunc luctam deferbuisse crederem. Anus (dicacibus verbis abstinere jubens) interrogavit, quo signo paternum genus evinceret. Thorerus tunc acceptum a matre annulum ostendit, visumque Anus agnovit, dicens, verum hoc argumentum esse; unde magna inter convenientes lætitia orta est. Anus quærere instituit, num ejus notitiam aliquam Ingialldus haberet. Ille negavit, dicens, omnibus persuasum fuisse, matrem puellam peperisse. Deinde ratem domum egerunt remis, ubi benigne eos Joruna excepit, interrogans simul, quis juvenis ille esset; qui Ani & Drifæ hæredem se esse, dixit. Illa ait: (agnosco veriberbium, quo *quisque opulentior, quam sibi creditur*, perhibetur, non enim retulit mihi Anus, quod filium haberet, verum) species ista tua minime abjecta est & contemnenda, videturque magna olim promittere; addidit deinde, quod, cum altis admodum esset cruribus, Thorerus *alticrurus* nominaretur. Quod itaque *donum* simul *cognomini firmando* addis, inquit Thorerus? Illa tunc *rosam* ex *auro* dedit juveni, qui per hiemem deinde ibi commoratus est.

CAP. 21.

XXI. CAP.

Fra hernade þorers Haleggs og þvi er hann drap Ingialld Kong Illa, og fieck sidann til ekta Asu kongs systur.

ENn er vorade toludust þeir fedgar vid og sagde An, eige dvelst þu hier leinge nema þu giorer þad eg beide. Ei veit eg kvad þorer hvad !eg kann giefa þier i vetrarvistarlaun, nema þu girnist eiga þennann hring er adur gafst modur minne. Ek vil sagde An senda þig heimann med skip og menn, sidann tok hann sverdit þegn og afhendte þorer og mællte, hier er þad sverd sem Ingialldur rak med i giegn þorer brodur minn, og var i sarinu þa kongur sende mier likid, þa hraut hagl af augum Ans. Nu fel eg þier a hendur sverdit og þu siaer so til, ad þetta sverd mætte standa i gegnum Ingialld kong, annars þarftu alldrei ad ganga fyrer min augo, heit mier nu þvi ad hefna brodur minns, mier verdur eigi audit ad hefna a Ingiallde, enn þu munt ganga nærre hanns life. þorer gieckst under þetta, hafde eitt langskip ur lande og fridt lid þar a, hiellt hann sva i *hernad*, *eidde rannsmonnum og liet fridmenn frialsa fara*. Vida heriade hann a *Halogalande*, hann atte eina

21. Cap.

Om Thorer Högläggs hernad/ och huru han drap Kong Ingjalld den ilaka, och feck sedan til ägta Åsa Kongens syster.

NÄr det wårade/ talades fadren och sonen wid/ och sade An: icke dwäls Du här länge/ med mindre du gjör det jag beder. Jag wet ej swarade Thorer/ hwad jag kan gifwa dig i lön för winterwisten/ så framt du ej åstundar ega denna ring/ (och gullet) som min moder tilförene fått. Jag wil sade An/ sända dig heman från/ med skep och männ; och sedan tog han swerdet Thegn/ reckte det til Thorer och sade: här är det swerd/ som Ingjallder wrok igenom Thorer min broder/ och stod kwar i såret/ då Kongen sände mig hans lik; och då tillrade tårar/ såsom hagl af Ans ögon. Han sade widare: nu befaller jag dig swerdet i händer/ och se du så til/ at det sama måtte stå igenom Kong Ingjalld/ annars tarf du aldrig at gå för mina ögon; låfwa mig nu det/ at du hämnar min broder/ ty mig warder ej ödt/ at taga hämnd af Ingjalld/ men du mände gå nära hans lif. Thorer undergeck då detta/ hade et långskep ur lande och kjäckt mannskap där å/ hållande så i hernad/ då han förrödde rånsmänn/ och lät fredliga männ fara frälsa och fria. Wida herjade han å Halogaland/ och höllt en

CAP. 21.

De piratica Thoreri, & quomodo Regem Ingialldum malignum interfecit, accipiens deinde in matrimonium Asam Regis sororem.

INitio veris pater & filius colloquebantur, dicente Ano: non diu hic commorabere, nisi jussa mea facias. Thorerus inquit: nescio quo pretio rependam tibi hospitium hiemale, nisi annulum, (& aurum) matri meæ antea datum recipere velis. Anus dixit: volo te domo mittere navibus & milite instructum; deinde gladium Thegn accepit, porrigensque Thorero, dixit: heic gladius est, quo Ingialldus Rex fratrem meum Thorerum trajecit, quique in vulnere stetit, cum funus ejus Rex ad me mitteret; & hæc commemorantis Ani, largo lachrymarum imbre madebant oculi. Ulterius dixit: nunc tibi ego hunc ensem trado; tu fac sedulo, ut Ingialldi corpus idem quoque hauriat, alias coram oculis meis te sistere, cave unquam audeas; pollicere mihi nunc, ultorem te fore fratris mei, fata enim obstant, quominus ipse pœnas ab Ingialldo sumam; tu autem propius ad vitam tyranni accedes. Thorerus accepta conditione, & profectus domo longa navi, quæ multos fortes vehebat viros, *piraticam* exercuit; *maleficis & sceleratis infestus, innocentibus pacem & iter securum præstitit.* Late populatus per *Halogalandiam*, prœlium commissit in *Ogis sinu*, cum pirata *Samuro*, quem, occu-

eina oruſtu i *Ogisfyrde*, ſa vikingur hiet *Samur* er hann bardiſt vid, hliop þorer a ſkip hanns og drap Sam, geingo þeir menn er epter lifdo a hond þorer, hafde hann þa alls fiogur ſkip. Heriade ſidann a *Biarmaland* og fieck mikid herfang, enn umm hauſtid komu þeir vid *Naumadal*, ganga ſidann a land og heim til kongs Ingiallds hallar, kongur ſvaf inne. þorer liet blaſa i ludra og kueikia elld og bera ad huſum, kongur komſt a fætur og ſpyr hvorier biria *ufrid umm nætur*. þorer ſagde til ſinn, og kvad honum ad fullu rida ſkyllde. Kongur mællte, þetta mun vera ſa *neiſte* ſem kominn er af Drifu kallsdotter, ſem eg hefi leinge duliſt vid. Kongur bad menn ſina ganga hrauſtliga framm og *kvida eige dauda*, þa geingu ut aller Ingiallds menn, enn þorer vo þria i ſenn. Kongur hafde ſverd i annare hende enn i annare ſpiot og gieck hart framm, adrer ſoktu ad hollunne med elld. þa var dagur er ſtridid var ſem hardaſt, kongsmenn fiellu nidur tugum ſamann, þar kom ummſider ad þorer

rer

en ſtrid i Ogesfjärd med Wikingen Samer / lopp på hans ſkep och drap honom / gående ſedan de månn honom tilhanda / ſom efter lefde / hwarigenom han då hade als fyra ſkep. Sedan herjade han å Bjarmaland och feck mycket herfång eller krigsbyte; men om höſten komo de wid Nömadal / där de gingo å land hem til Kong Ingjallds ſal / ſom då ſåf därinne. Thorer låt blåſa i ludrar / och upwäcka eld / hwarmed han låt itända huſen; Kongen kom då på fötter och ſporde hwilka där började ofrid om nätterna? Thorer gaf ſig tilkjänna / och ſade honom til fullo ſkola gje ſwiga. Kongen ſwarade: detta månde wara den gniſtan ſom är komen af Drifwa gubbens dotter / och långe hafwer warit mig fördölgd (hafwande jag långe fruchtat / at ſama gniſta ſkulle någon gång utſprida ſig til et ſtort bål; ty denna eld wore wål nog tilräckelig at ſteka mig och de mina. Thorer ſade / at han wål ſkulle denna gången warda ſpåſanner / ty nu ſkulle hans illaka gärningar utſläckas?) Sedan bad Kongen ſina månn gå raſkeliga fram / och ej kwida för döden; hwarpå alla Kong Ingjallds månn gingo ut; men Thorer dräpte trenne månn i ſender. Kongen hade et ſwerd i ena handen / men i den andra et ſpjut / och geck hårt fram; men de andra ſökte til ſalen med eld. Då war dager når ſtriden ſtod ſom hårdaſt / men Kongsmännen föllo hopetals neder; komande där omſider ſå / at Thorer

rer

occupata nave ejus, interfecit, bona deinde eorum uſus opera, qui ſuperſtites ex piratis, ejus ſe fidei commiſerunt; & ſic quatuor dux factus eſt navium. Deinde *Biarmalandiam* vaſtavit, multa ibi præda potitus; autumno autem incipiente in *Næmadaliam* venerunt, ubi in terram expoſiti, Regiam Ingialldi cœnaculumque ipſum, ubi Rex tunc dormiebat, petiverunt. Thorerus tuba cani juſſit, ignemque accendi & ad domos portari. Rex excitatus e ſomno & ſurgens, interrogavit, quis *noctu bellum pararet*. Thorerus nomen faſſus, dixit, Regem tunc victas omnino daturum manus. Rex reſpondit: hæc illa eſt *ſcintilla*, quæ apud Drifam ſenis filiam accenſa, tam diu ſub cinere occulta jacuit. (jam diu autem veritus ſum, ne in ingentem quandoque rogum exardeſceret; nam & præſens incendium ſibi ſuisque torrendis ſufficere. Thorerus vatem eum veracem futurum reſpondit) Deinde (Rex) ſuos adhortatus eſt, fortiter pugnarent *mortemque contemnerent*; quibus dictis, omnes Ingialldi Regis viri in prœlium exiverunt; Thorerus autem quovis ictu tres viros mactavit. Rex altera manu enſem, altera haſtam vibrans, multam late dedit ſtragem; cæteri ignem ad cœnaculum portabant. Lux erat, cum pugna quam maxime ferveret; Regii autem acervatim cadebant. Et eo tandem venit, ut Thorerus Regi occurreret, & alte vibrans enſem, medium diſſecaret usque ad cingulum & umbilicum, adeo ut adeps per diviſum corpus flueret. Deinde conjectum in pyram Regis cadaver Thorerus concremavit; qui

qui

rer mæter konge, hio þorer þa til kongs og klauf hann nidur ad belltisstad og ad nafla so ad istrann fiell um medalkaflann hratt þorer like kongs so inn i balid og brann hann þar. þeir kongsmenn sem epter lifdu feingo grid, tok þorer þar ur bænum *fie* og marga goda *gripe*, þorer *bannade ad giora konum nockurn skada*. Hann tok Asu kongs systur med sier og sende hana til Ans fodur sinns og mikid *fie*, enn hiellt sialfur i *hernad* og var ad strida i femm *sumur*, enn a *veturnar* var hann a *ymsum londum*. Siotta hauſt for hann heim med mikinn fiarplog, An fagnade honum vel, þ*orer* giorde brullup til *Asu* ad sialfs hennar vilia og for veitslann vel framm.

rer mötte Kongen / den han då högg til / och klöf honom neder til båltes staden alt til naflan / så at istret föll öfwer medelkaflan / hwarpå Thorer kastade Kongens lik i bålet / och brann han dår up. De Kongsmänn som efter lefde fingo fredighet / och tog Thorer ur byn eller staden peningar och många dyrbara saker / förbjudande at gjöra kwinfolket någon skada. Han tog Åsa Kongens syster med sig / och sände hänne til sin fader An med många peningar / men seglade siälfwer i Hernad och stridde i fem somrar / men om wintrarna höllt han til i ömse länder. Sjette höften for han hem med mycken egendom / och fägnade An honom wäl / gjörande Thorer bröllop med Åsa under hännes goda samtycke / och for gästabodet wäl fram.

XXII. CAP.

Fra fyrersogn æfelokum og afkomendum Ans Bogsveigers.

EIrn dag er vorade voru þeir fedgar ute stadder, þa mællte An, nu skalltu þorer taka vid eignom þessom og muntu verda likur þeim rikustu *Hersum*, enn eige skalltu girnast ad verda *fylkis kongur*, *betra er ad vera rikur boande enn þu siert fylkiskongur og later log og landsriett af vega ganga.* þvi mig grunar ad þessare, lands megt munne eitt verda *ad farra ara freste*, þad munu menn fa ad muna

22. Cap.

Om Ans förutsägjande / hans endalyckt och afkomander.

EN dag om wåren / wore An samt Thorer ute stadde / och då sade An: nu skall du Thorer taga wid dessa egendomar / och månde du warda liker de rikasta eller wälldigasta Hersar / men icke skall du girigas at warda Landskaps-Kong; bätre är at wara riker bonde / än at du är sådan Kong och låter lag samt Landsrätt wika af wägen. Ty jag spår at denna landsmagten månde warda förödder innom få åhra frest / lärande man få minnas /

qui prœlio supererant ex Regiis, pacem accipiebant. Deinde *pecunias* & multa *cimelia* ex urbe diripuit Thorerus, *vetans* tamen *vim mulieribus inferri*. Asam Regis filiam secum abduxit, mittens illam deinde ad patrem suum Anum cum ingenti *pecunia*; ipse in *piraticam* navigavit, quinque *æstatibus* bella gerens & *hiberna* in *diversis* agens *regionibus*. Sexto autem autumno domum magnis auctus *opibus* reversus est; Anus tunc filium benigne accepit, *Asamque* haud invitam *uxorem* ei dedit, nuptiæque illorum cum decenti apparatu factæ sunt.

CAP. 22.

De Ani vaticinio, obitu & posteris.

DIe quodam vernali, Anus & Thorerus una foris erant; tunc Anus ait: Thorere, tu hasce nunc a me accipies possessiones, & olim similis evades *Herso* ditissimo, sive potentissimo, non autem *regis provincialis* imperium affectabis; *melius* est, dives esse *civis* sive *colonus*, quam *rex provincialis*, *juris* (communis) & *legum provincialium* contemtor. Ego enim prædico *imperia* hæcce *provincialia*, intra paucos annos *peritura*, posterosque meos recordaturos, me extincto, *unum* heic *absoluti imperii Regem* fore. Ego in insulam nunc adque possessiones meas recedam, nosque nos mutuo invisemus firma utrimque & illibata manente

 ami-

muna þo eg ſie daudur, ad eirn man verda *einvallds kongur þeſſa rikis.* Eg ſkal fara aptur i eyuna og ſitia ad eignum minum, ſkal hvor annars vitia med kiærleikum. Veittu *aſia* jafnann Erpi *foſtra* minom, vertu *trur vinum þinum* og *frændum*, felldo þeir ſo ſitt tall. For An til Hrafniſto og bio þar, mikill *flagda gangur* giordiſt i *eyum* þeim ſem voru nalægt, enn honum bloſkrade þad litt og þegar þau *troll* villdu vid An *glettaſt*, vard þeirra hlutur æ minne. þorer Haleggur var ſtiornſamur, þau Aſa untuſt vel, hann hafde margar oruſtur og þotte hinn meſte hreyſtemadur. Sonur hanns hiet *Augmundur Akraſpiller*, hann var mikill menni, ſon hanns var *Sigurdur Biodaſkalle.* An bio i eyunne ſem adur greiner, hann og Jorun attu dottur, ſu hiet *Mioll* kvennſkorungur mikill, An andadiſt þar af elli og þotte verid hafa hinn meſte kappe. Dotter hans Mioll tok þar arf epter hann, hunn giptiſt *Katle Raum*, þeirra ſon var *þorſteirn*, ſon þorſteins var *Ingemundur*]er for til *Islands* og bygdi *Watsdal*, kalladur ſidann Ingemundur *Watsdæla gode.* Sa ætt-

minnas/ at/ endoch jag år döder/ en mann warder enwålds Kong i detta rike. Jag ſkall fara tilbaka i ön/ och ſittja på mina gods/ ſkolande hwar witja eller beſöka annan med kjärlek. Du måſte altjämt föreſe Erp min foſterfader med hjälp; war och dina wenner ſamt frånder trogen/ och wid detta fållte de ſit tal. An for då til Hrafniſta och bodde dår/ men myken trollgång af Settar tildrog ſig på de öijar/ ſom woro nåſtbelågna/ doch achtade han det litet/ ty ſtrax ſådana troll wille glåttas med honom/ wart deras del mindre. Thorer Höglägg war ſtyrſamer eller hushållagtig/ och förlikctes wål med Aſa; han höllt många ſtrider/ och tycktes wara en den ſtörſta kämpe. Hans ſon het Ögmunder Åkraſpiller/ och war han en ſtor mann/ egande ſonen Sigurder Bjodaſkalle (ſom wart en hederlig mann i Norrige). An bodde på ön ſåſom förr är ſagt/ och ätte med Jorun ena dotter/ ſom het Mioll/ en ſtor hjältinna; An andades dår af ålder/ och tycktes warit en den ſtörſta kämpe. Hans dotter Mioll tog dår arf efter honom/ och giftades med Ketil Röm/ warande deras ſon Thorſten/ fader åt Ingemunder (den gamle)/ ſom for til Jſland och bygde hus i Watsdal/ då han ſedan wart kallader Watsdala höfdinge och Preſt. Denna ätt-

micitia. Tu Erpo nutritio meo ope & auxilio tuo ſemper aderis, memor etiam *fidem amicis & cognatis tuis ſervare;* cum his finis colloquio factus eſt. Anus tunc ad Hrafniſtam ſe contulit, multa autem in circumjacentibus inſulis *gigantei* generis *Trolli* graſſabantur, quibus tamen Anus parum movebatur, adorientes illum enim Trolli, ſemper malo afficiebantur. Thorerus alticrurus rem familiarem bene adminiſtravit, interque illum & Aſam conjugem magnus amor fuit. Multa quoque ſecunda fecit prœlia, pugilque maximus exiſtimatus eſt. *Filius* ejus vocabatur *Oegmundus Akraſpillius*, qui in magnum evaſit virum, cuique filius fuit *Sigurdus Biodaſkallius* (vir in Norrigia primarius). Anus, ut dictum, in inſula habitavit, *Miollamque* filiam ex Joruna, magnæ virtutis ac fortitudinis puellam, habuit, ſenio confectus tandem heic quoque diem obiit ſupremum, fortiſſimi pugilis poſt ſe famam nomenque relinquens. Miolla filia in hæreditatem ibi paternam ſuccedens, *Ketilo Ræmo* nupta eſt, ex quibus deinde genitus eſt *Thorſtenus* pater *Ingemundi*, (ſenis) qui in *Islandiam* profectus in *Watsdalia* habitavit, unde Watsdalenſis *curio* ſeu *præſul* nominari cœpit. Hæc ſtirps magna eſt & late disfuſa, hinc *Gretterus robuſtus* quoque oriundus eſt, (aliam inſuper filiam, nomine *Helgam*, Anum habuiſſe Origines Islandiæ tradunt; duxit illam *Grimus* quidam *Lodinkinna* id eſt *hirſuta gena* dictus. Horum filius fuit *Anus Rœdfeldius*, quem durum *Haraldi Pulchricomi* imperium in Islandiam compulit, cum tamen antea

ættlidur var mikill og er *Gretter sterke* kominn af þeirre ætt. Ero nu enn nockrer menn a Islande anno eitt þusund sexhundrud attatygie og þriu, sem telia sinar ætter til Hrafnisto manna.

Og lykur hier sogu Ans Bogsveigers.

åtttedn war myckenn/ och år Gretter Starke komen af samma ått. (En annan dotter benåmd Helga / sågjes och An hafwa hast i Landnama Sagan; hon wart Grim Lodinkins hustru/ deras son war An Rödfelld/ som för Haralds Hårfagers gryma wåldes skull for til Island/hafwande tilförene herjat på Irland och röfwat Bjartmar Jarls dotter Greloda sig til hustru/ och år han råknad en bland westra Islands åboar / dår han bodde på gården Ore/ och år en mycken ått af honom hårstammad) Warande ännu några månn på Island/ som tålja sina åtter til Hrafnista männen. Och således lycktar håt An Bågeswengares Saga.

antea in *Hibernia* prædas egerit, *Grelodemque Biartmani Jarli filiam* captam matrimonio sibi junxerit; interque occidentalis Islandiæ incolas numeratur, habitabatque in prædio *Eyre* dicto, unde numerosa prosapia manavit.) Hodie etiam in Islandia sunt, qui genus originemque ad Hrafnistæ viros referunt.

Et sic Ani arcum flectentis historia finitur.

DEnna Saga, år et kårt utdrag af en långt och större åldre; af hwilken emedan Torfæus sig betient i sin Historia Norrig. ty har jag dådan hår å behöriga stållen infört, hwad som kunnat fattas; ju, at dår med gjöra Låsaren större nögje.

EPitome hæc est prolixioris historiæ de Ano, quam vetustiori consignatam tempore ac stilo, cum secutus sit Cl. Torfæus, ego etiam quæ heic ceu potiora omissa ac præterita sunt, exinde suis locis inserui; Lectori curioso sic haud ingratam præstiturus operam.

Fölgja Norna Gesters Sagudater.

Sogu þattur af Norna-Gesti.

I. CAP.

Norna-Gestur kemur til Olafs Kongs.

SVa er ſagt, at a einum tima þa er *Olafur Kongur* (Tryggvaſun) ſat i *þrandheimi*, bar ſva til, at eirn madur kvam til hans at alidnum deigi, oc kvaddi hann ſæmilega. Kongur toc hanum vel, oc ſpyr hvor han væri? En han ſagdiſt *Geſtur* heita. Kongur ſvarar, Geſtur muntu hier vera hvorſu ſem þu heiter. Geſtur ſvarar, ſatt ſeiger ec þier til namns mins herra; enn giarnann vilda eg giſting af ydur tiggea, ef koſtur væri. Kongur ſagdi hanom þat til reidu vera, enn med þui ad alidinn var dagur, vildi Kungur ecki tala vid Geſt; þvi at hann geck þa ſkiott til aptanſaungs, oc ſidan til borda, oc þa til ſvefns oc nada. Oc a þeirri ſomu nott vakti Olafur Kungur i ſæng ſinni, oc las bæner ſinar, enn aller menn aþrer ſvafu i þvi herbergi. þa þotti

Sagu-dater om Norna-Geſter.

I. CAP.

Norna Geſter kommer til Kong Olof.

DEt är berättat / at då Kong Olof (Tryggwaſon) ſåt i Thrandhem / hände ſig / at en mann kom til honom wid dagslidningen / och frambar ſin hälſning wördeliga. Kongen tog honom wäl emot / och ſporde ho han wore? Han ſwarade: Jag heter Geſter. Då ſade Kongen: En Gjäſt må du här wara / ehuru du och heter. Geſter ſwarade: Sant ſäger jag dig / Herre / om mit namn / men gjärna wil jag begjära gjäſtning af eder / om ſå wore läfligit. Kongen ſade / at gjäſtningen wore honom til redo / men emedan dagen war liden / wille Kongen icke talamed Geſter / ty han ſkyndade ſig då til affton ſångs / ſedan til bords / ſamt widare til ſängs och hwilo. Samma natt wakte Kongen i ſina ſäng / och las ſina böner / men alla männ ſofde i det ſamma herbärget. Då tyckte Kongen ſig ſe en

Hiſtoriola de NORNA-GESTO.

CAP. I.

Norna Geſtus Olafum regem accedit.

RElatum eſt, quod Olafum regem (Tryggui filium) Thrandhemiæ aliquando commorantem, vir quidam adiverit, ſole jam ad occaſum vergente, ſalutem ei dicens humiliter. Rex gratioſe eum excepit, & quisnam eſſet interrogavit? Illo *Geſtum* ſe nominante, rex Geſtum (*hoſpitem*) utique eum ſibi futurum ajebat, quocumque demum nomine gauderet. Profitebatur Geſtus verum ei nomen ſeſe retuliſſe, hoſpitiúmque ſimul expetere, modo id facilis concedere vellet. Illud paratum reſpondit Rex, ſed flexo jam in veſperam die, noluit ſermones cum eo ſerere, cantum proinde mox pomeridianum frequentavit, hinc cœnatus ſomno ſe dedit & requiei. Eadem illa nocte, regi ſoli in lecto vigilanti, preceſque fundenti, ceteris vero in eodem cubili altum dormientibus, ſpectrum vel *genius* quidam apparuit, januis irrumpens occluſis. Is confeſtim

þotti Kongi ſem einn *alfur* eþur *ari* (*andi*) nockur, kvæmi inn i huſit, oc þo at lycktum dyrum ollum, hann kvam fyrer reckiu hvors mans er þar ſvaf, oc at lyktum kom han til ſængur eins mans er þar la utarlega. þa mællti alfurinn oc nam ſtadar, furdu ſterkur las er hier firir tomu huſi, oc er ey Kongur jafnvis um ſlikt ſem aþrer lata, at hann ſie allra manna ſpakaſtur; er hann ſefur nu ſva faſt. Epter þat hverfur ſa i brott ad lycktum dyrum, en ſnemma amm morguninn efter, ſendir Kungur *ſmaſvein* (ſkoſvein), ſinn, at verda vis hvor þeſſa ſæng hadi bigt um nottina, profadiſt ſva at þar hafti leigit geſturinn. Kongur liet kalla honum fyrer ſik, oc ſpyr hvors ſun han væri, Enn hann ſvarar þordur hiet fader minn, oc var kalladur *Tingbitur* (Timburtt) *Danſkur* at kyni, hann beo a þeim bæ i Danmork er *Græningur* heiter. þrifligur maþur er tu ſeiger Kongur. Geſtur ſa var diarfur i ordum oc meiri enn fleſter menn adrer, ſterklegur oc miog hniginn a efra alldur. Bidur Kongur hann at dvelia leingur hia hirdinni. Kungur ſpyr ef hann væri *Chriſtinn* (*ſkyrdur*) Geſtur lieſt vera *primſigndur* enn ei *ſkyrdur*. Kongur ſeiger hanom heimilt at vera med hirdinni, enn ſkamma ſtund muntu vera med mer uſkyrdur. Enn þvi hafþi Alfurinn ſva til ords tekit um laſinn, at Geſtur *ſigndi* ſik um *kvoldit* ſem aþrer menn, enn var þo reyndur *heiddin.*

en Alf eller Ande komma in i huſet igenom alla lyckta dörar/ſtigande för hwars manns ſäng/ ſom där ſåf/ och å lycktone til ens ſäng längre vt belägen. Då talte Alfwen och ſtädnade: altför ſtarcka lås äro här för detta toma huſet/ och är Kongen ey jämnwis i ſlikt/ ſåſom andra låtſa/ at han wore den klokaſte/ emedan han likwäl nu ſå faſt ſåfwer. Sedan förſwann han igenom lyckta dörar. Kongen ſkickar därföre bittida om mårgonen ſin småſwen/ at förnimma ho i denna ſängen hade legat öfwer natten? Och pröfwades/ at Geſter warit den ſamma. Då lät Kongen kalla honom för ſig/ och ſporde hwars ſon han wore? Han ſwarade och ſade: min Fader het Thord och kallades Thingbit (Thimburt) af Danſkt kjön/ boende på den gården i Danmark/ ſom Gräninge heter. Du är en trifwen och ſnäll mann/ ſade Kongen. Denna Geſter war djärfwer i ordom/ större än andra fleſta männ/ ſtarker och något til ålders kommen. Han bad Kongen at få dwäljas där änn längre med hirden eller håfmännen. Kongen ſporde om han wore Chriſten eller döpter? Geſter utlät ſig wara primſignad eller kårßader och hafwa fått förſta ſignelſen/ men ey döpter. Kongen ſade/ at honom wäl wore hemult at ware med hirden/ han ſkulle dock icke länge wara hos ſig odöpter. Alfwen hade därföre talat om låſen/ at Geſter ſignade ſig om kwäller ſåſom andra männ/ men war dock wärckeliga en hedning. Kongen ſade: är du någon idrotta mann/ eller kan

confeſtim ſingulis dormientium lectis luſtratis, tandem juxta eum, qui ultimus cubabat ſubſtitit, ubi in hæc effuſus verba, firma admodum ſera, inquit, hæc vacua clauditur domus, videturque mihi Rex parum ſapiens, tantum abeſt, ut publicæ famæ, qua omnium prudentisſimus audit reſpondeat, dum jam profundo adeo immerſus erit ſomno. Summo itaque mane, Rex puerum e famulitio aulico emittit exploratum, quisnam in lecto iſto dormiviſſet? Cognitoque Geſtum fuiſſe, eundem mox accerſiri jubet, interrogans quonam patre ſatus fuiſſet? Reſpondit ille, *Thordum* eum vocatum cognomine *Thingbitum* (*Thimburtum*) *Danum* & incolam villæ vel oppidi *Græningenſis*. Deinde ingenuum eum virum prædicabat Rex; erat enim ſermone libero, audax, ceteris ſtatura major, robuſtus & admodum ſenex. Et poſtquam Rex longiorem ejus apud ſe moram expoſcuit, an Chriſtianus etiam eſſet interrogat? Geſtus *cruce* ſe *ſignatum* (catechumenum) profitebatur, non veror *luſtratum* (baptizatum.) Ita quidem Rex quin cum aulicis ſuis commoraretur haud abnuere, ut autem diu apud ſe remaneret haud æque permittere, niſi ſi luſtrali tingi vellet aqua. Usque adeo hinc compertum, genium mentionem feciſſe ſeræ, quod Geſtus cruce ſe ſignaverit, cubitum iturus, prorſus ut Chriſtiani ceteri, quamvis ethnicus adhucdum eſſet. Quæſivit Rex an artibus quibusdam adſueviſſet? cumque aſſereret ſe cithara ludere, & hiſtorias antiquas enarrare poſſe, Rex *Suenum* Daniæ regem valde imprudentur egiſſe dicebat, quod hominem ſacri fontis expertem e regno dimiſiſſet vagabundum.

Ad

heiddin. Kungur mælti, ertu nockut iþrottamaþur? Han quadst leika *horpu* eþa seigea *sogur*, sva gaman þætti at. Kungur seiger þa, illa giordi *Sueirn* Kungur; þviat hann lætur uskyrda menn fara ur riki sinu landa a medal. Gestur seiger, ecki er þat *Dana* Kungi at kenna; þviat miklu fyrr for ek brott or Danmork, enn *Otto Keysari* let brenna *Danavirki*, oc kugaþi *Harald Kong Gormssun* oc *Hakon Blotjall* at taka vid Christni. Margra hluta spurdi Kungur Gest, enn han leisti vel oc viturlega. Sva seigia menn at Gestur þessi kvæmi til Olafs Kungs a þridia ari rikis hanns, a þvi ari komu oc til hanns þeir menn er *Grimar* heitu, oc voru sender af *Godmundi* af *Glæsisvollum*, þeir færdu Kungi *horn* tvo er Godmundur gaf hanum, þau kolludu þeir *Grima*, þeir hofþu oc fleyri erendi til Kungs, sem siþar man sagt verda. Nu er at seigea at Gestur dvaldist med Kungi, er hanum skipad utar fra Giestum, hann var sidsamur maþur oc vel latenn, var hann oc þockasamur af flestum monnum oc virdist vel.

II. CAP.

Ulfur hinn Raudi gefur Kongi hringinn Hnitud.

Litlu fyrir Jol, kvam *Ulfur hinn Raudi*, oc *Sveitmanna* med hanom, hann hafþi verit umm sumared i Kungs erendum, þviat hann var settur til landgiætslu um haustit i *Vikinni* vid ahlaupum *Dana*, var hann

kånstiger? Han swarade: Jag kan leka å Harpa och sägja Sagor / så at mann däraf kan hafwa gaman. Då sade Kongen: illa gjör Kong Swen / at han låter odöpta månn fare ur sit rike länderna emellan. Men Gester swarade: icke må man tilägna det Dana kongen / ty jag for långt förr bort ur Danmark / än Keyser Otte lät bränna Dana skantzen / och kufwade Kong Harald Gormsson samt Håkan Blot-Jarl til at taga wid Christning. Kongen frågade Gester om mycket / och gaf han däråt mästa delen goda och förståndiga swar. Mann har berättat / at denna Gester kommit til Kong Olof å hans rikes tredje åhr / då jämwäl de sändemänn / som kallades Grimar / kommo från Godmund af Gläsiswall til honom / förande med sig Kongen til handa twänne horn / hwilka och så kallades Grima / dem bemälte Godmunder hade honom skänkt. Dessa månn hade ock flera ärender til Kongen / som sedan skal warda berättat. Gester dwaldes således hos Kongen / och feck sit säte ut frå gjästarne; Han war sedsam / gladlynt och behagelig / blifwandes af de flästa mycket afhållen och wördad.

2. CAP.

Ulf hin Röde gifwer Kongen ringen Hnitud.

Litet förr Jul / kom Ulf hin Röde hem med sine switmänn; Han hade om somaren warit i Kongens ärender / ty honom war om hösten landets förswar anbefalt öster i Wiken / emot Danskarnes infall / hafwande den wanan at wistas hos Kong

Ad hæc Gestus: id Daniæ regi nequaquam imputandum, ego enim multo prius Dania excessi, quam *Otto Cæsar* flammis cingeret *Danavircum*, compelleretque *Haraldum Gormi filium*; quin & *Hacum Comitem sacrificulum* ad Christiadum sacra. Præter hæc de multis aliis Rex Gestum sciscitabatur, ad quæ expedite & ingenue illi respondit. Pervenisse Gestum ad Regem tertio imperii ejus anno vulgofertur, eodem quo accesserant viri quidam *Grimi* nomine, legati *Godmundi* regis de *Glæsisvellis*, exhibentes regi duo *cornua*, dono ei a Godmundo missa, & *Grimi* pariter cognominata. Erant & his legatis plura negotia Olafo regi exponenda, quorum mentio forte postmodum injicietur. Gestus interim moram apud regem nexuit, sedemque obtinuit ab emissariis ulteriorem; visus quippe iisdem præditus commodis moribus & ingenio liberali, quibus adeo gratiam plerorumque & æstimationem sibi comparavit.

CAP. II.

Ulfus Rufus Regi annulum Hnitudum offert.

Paulo ante festum Joholrum, Ulfus Rufus suo comitatu domum rediit, jam negotiis Regiis defunctus; custos quippe limitum in *Wikia* eo autumno constitutus erat, ut Danorum repelleret insultus, ast hyemes apud Regem transigere solebat. Animus tum ipsi erat offerre Regi multas pretiosas res, quas sibi per

hann jamnan vanur at vera med Olafi Kungi um havetri; Hann hafþi at færa Kungi marga goda *gripi*, er han hafþi aflat um ſumarit, oc eirn *Gullring* hafdi hann er *Hnitudur* het, han var *hnitadur* ſaman i ſio ſtodum, oc var med ſinum lit hvor luturinn; Miklu var hann gullbetri enn aþrir ringar, þann ring hafþi gefit Ulfi bondi eirn er *Lodmundur* het, enn þennann ring hafþi att *Halfur* Kungur er *Haltsreckar* eru fra kvamnir oc vidkendir, er þeir hofþo kugat fe at *Haldani* Kungi *Ylfing*, enn Lodmundur beiddi Ulf i moti, at hann mundi halda *bænum* fyrir hanom med *fulltingi* Olafs Kungs. Ulfur jatadi þvi. Heldur Kungur hu jol ſin rikuglega, oc ſitur i þrandheimi, enn hinn atta dag Jola, gefur Ulfur hinn raudi Olafi K. ringinn Hnitud. Kungur þackar hanom geofina oc alla ſina þrulynda þionuſtu, er hann hefþi jamnan veitt hanom. Fer þeſſi Ringur vida umm herbergi, þar er menn druckú i, þvi þa varu ei *hallir* ſmidadar i þann tima i Noregi. Synir nu hvor oþrum, ob þyckiaſt menn ei ſied hafa jafngott gull, ſem i ringunin var, oc at lycktum kemur hann at geſtabeck, oc ſya fra Geſt hinn nykomna, Hann litur a, oc ſelur apter ringinn yfir þvera hondina þa, er hann helt aþur a kerinu. Finſt hanom fatt umm, oc þalar ecki til þeſſa gripar, en hefur gamanrædur ſem aþur vid ſina felaga. Eirn herbergis ſveirninn ſkeinckti utar a
beckin

Kong Olof öfwer högſta wintern. Han förde nu Kongen til handa några dyrbara ſaker/ dem han aflat om ſommaren / och däribland en gullring Hnituder kallad/ ty han war tilhopa knytter eller fäſtad å ſju ſtällen/ och hade hwart ſtycke ſin färg. Han beſtod af bättre gull/ än andra ringar/ och hade en bonde benämd Lodmunder gifwit honom åt Ulf / warande tilförende Kong Half tilhörig / af hwilken Halfskjämpar äro komna och kallada / då de hade twingat af Kong Haldan Ylfing deß ägodelar. Men Lodmund hade däremot äſkat af Ulf/ at han ſkulle hålla bön för honom med Kong Olofs lyckos hjälp/ hwilket Ulf honom bewiljade. Kong Olof håller nu ſin Jul rikeliga / och ſitter i Thrandhem / men åttonde dag Jul / gifwer Ulf hin Röde åt honom ringen Hnitud. Kongen tackade då honom för ſin gåfwa/ſamt alla de trogna tjenſter dem han altjämt honom hade bewiſat / och föres ſå denna ring wida kring herbärget/ därinne männen drucko/ ty den tiden woro ey ſalar bygda i Norrige. De ſyna nu honom åt hwarandra / och tyckas ej hafwa ſett ſå jämngott gull/ ſom i denna ringen war/ å lycktone kommer han ock til Gjäſta bäncken/ och ſå widare til den nykomna Gjäſten. Han åſkådar ringen och lefwererar honom frå ſig öfwer twärhanden / med hwilken han förr höll i dryckes kiärillet/ men tycker litet därom / och talar intet om denna kåſtbarheten / utan glammar ſåſom förr med ſina kamerater. En herbärges ſwenn ſom ſkjänkte i wid den ytra bäncken för Gjäſterna/ frågar enteliga / om de tyckte wäl om ringen? Alt wäl / ſwarade de/ förutan denna nykomna Gjäſten/ ſom där
å li-

per æſtatem comparaverat. Eas inter *annulus* erat, qui *Hnitadus* dictus, ſeptupli nexu cohærebat, qualibet parte ſuis diſtinctus coloribus, adeoque alios nobilitate auri longe antecellens. Dono is datus erat Ulfo a cive quodam cui Lodmundus nomen, antea autem eum poſſedit Rex *Alfus*, a quo pugiles *Alfrecci* denominati erant, qui eum ceteras inter opes ab *Halldano Ylfingo* extorſerant. Enimvero ea conditione datus, ut Ulfus precibus pro ipſo vacaret, & quidem auxiliante Rege Olafo, quod etiam ei affirmavit. Feſto jam ſumma magnificentia a Rege Thrandhemiæ celebrato, octavo Joliorum die Ulfus Regi annulum Hnitudum exhibet, qui donum hoc magna gratiarum actione acceptans, officia etiam ejus integerrimo ſibi ſemper præſtita animo, jugi beneficio ſe penſaturum promittebat. Circumferebatur mox annulus per triclinia, in queis aulici compotabans; eo namque tempore nulla in Norrigia palatia ædificata erant. Quorumvis oculis offertur conſpiciendus, nec eſt, qui pretioſiorem ſe unquam vidiſſe aſſerat, tandemque ad emiſſariorum ſcamnum delatus, conſpectui Geſti advenæ exhibetur. Ille luſtratum illico ſuper transverſam manum, qua craterem tenebat, reddidit, & parcius de laude ejus locutus, jocoſa cum ſocius continuavit verba. Hinc pincerna potum emiſſariis per ulteriora ſcamna propinans percontari, arrideretne ipſis annulus? Illi ſibi ipſis profecto optime, Geſto autem ne hilum quidem reſpondebant; cenſere adeo eum æſtimandi ignarum eſſe, cum ejusmodi rei nulla tangatur cura. Pincerna deinceps ad
Regem

beckin Gestanna hann spyr, litst yþur vel a ringinn ? Allvel sogþu þeir vtan Gesti hinum nykomna, hanom finst ecki till, og hyggiom ver at han kunni ecki at sea, at han *ansar* ecki um slika luti. Herbergis sveirninn geingur nu firir Kung, oc sagþi hanom þessi somu ord Gestanna, oc þess hins nykvamna gests, hvorsu hann ansadi litt til þessa gripar, er hanom var synd slik gersemi. Kungur sagþi þa, Gestur hin nykomna man vita fleira enn þer manut ætla, oc skal hann kvama til min a morgin, oc seigea mer nockra Sogu. Nu þalast þeir vid Gestirnir vtar a beckin, oc spiria hinn nikvamna Gest hvar han hafi sed jamngodann ring, (jafngott gull,) edur betra ? Gestur svarar, med þvi yþur þyker vndarlegt at ek þala sva fatt um, þa hefur ek vist sed þat gull, at aunguum muner verra heldur betra synast. Nu hlæja Kungsmenn mioc, oc seigia at þar horfist til gamans mikils, oc muntu vilia vedia vid os, at þu hafir sed jamngott gull sem þetta er, sva at þu meigir þat sanna, skulum ver ved setia IIII. *merkur gangs silfurs*, enn þu *knif* þin oc *bellti*, oc skal Kungur umm seigia hvorir sannara hafi. Gestur svaradi þa, ei skal nu hvor þveggia giora, at vera i kallsi med yþur, enda hallda ei ummæli þau sem þier bioded, oc skal vist vedia her um, oc sva mikid vidleggia sem þid hafit ummœlt, enn Kungur skal ummseigia hvorir sannara hafa. Hætta þeir nu sinu þali, tekur Gestur

å liten ackt gifwer i och ihugom wi at han deß wårde ey kan se / emedan han litet ansar om slika ting. Herbårges swännen går så in för Kongen och sägjer honom deßa Gjästernes ord / samt huru den nykomna Gjästen litet wårdade de honom synte kåstbara stycken. Då sade Kongen: Den samma månn weta mera / än j kunnen eder inbilla / och skal han komma til mig i morgon / och sägja mig någon saga. Emedlertid talas Gjästerne wid dårvte på bäncken / och fråga den främmande Gjästen / hwar han hade sett en så jämngod eller båtre ring? Gester swarar : Emedan j tycken så underligt wara / at jag så litet talar om honom / så har jag wißerliga sett det gullet / som ingom har synts wärre / helder båtre. Då logo Kongsmännen mycket / och ropade at man där hade stor gamman / sägjande: om du wil wädja wid oß / at du hafwer sett så jämngott gull / som detta är / och du mägtar det samma bewisa / då skolom wi däremot sättja fyra mark gångbart silfwer / men du i deß ställe din knif och bälte / och skal Kongen döma / hwilkendera sannare hafwer. Gester swarade då: Ey skal jag nu bägge delarne gjöra / wara i begabberi med eder / och ej fullgjöra de willkåren i bjuden mig: vtan skal jag sannerliga wädja härom / och så mycket widlägga / såsom i hafwen omtalt / skolande Kongen gifwe sit betänkande / ho sannare hafwer. De lycktade så sit tal / men Gester tager sin harpa / och slår därå wäl och länge om kwällen / så at alla funno sit nöjje det at höra. Han slår då Gunnars slag å bästa sättet / och å lycktone Gudrunas forna känstiga grepp / dem mann tilförende icke hört ; hwarefter männen lade sig at sofwa den natten öfwer.

Regem procedit, verbaque refert emissariorum, simulque indicat Gestum de cimelio illo sibi ostenso judicium suspendisse. Rex vero, næ advenam, inquit, illum plura scire arbitror, quam vos animo concipere potestis, & vero cras eum me conventurum jubeo, ut aliquas mihi referat historias. Interea emissarii mutuis delectati sermonibus a Gesto exquirebant, ubinam annulum parem vel meliorem vidisset? Quia, inquit ille, mirum vobis videatur parce me de eo locutum, en, fatear aurum me conspexisse, quod materiæ excellentia par, si non melius omnibus æstimabitur. Aulici ad hæc in risum soluti, ceteros inclamare, cumulari jam gaudium eorum, quin & Gestum, si urgeret æque pretiosum se vidisse aurum, provocare ad certaminis pignus; ipsos quippe quatuor marcas argenti signati, illum vero cultrum suum ac cingulum depondituros, rege in arbitrum delecto, quo inter certantium fluctus, veritas appareret illustrior. Gestus tum verba dictis addens, haud utrumque se commissurum dixit, incitatione nempe eorum inflammari, & ad propositas languescere conditiones, quin certamen initurum sese pretii expositione parilis, litis vero arbitrium in regem trajiciendum. Finito colloquio, Gestus arreptam pulsat lyram, in seram usque vesperam, & quidem tanto artificio, ut omnium sensus blanda inflecteret dulcedine. Etenim primum *Gunnari* cantum, deinde *Gudrunæ artes veteres*, quas nemo antea audivisset, fidibus modulabatur. Tandem his ad finem

Geſtur *horpu* ſina oc ſlær vel oc leingi um quoldit, ſva at ollum þykir unati a at heyra, oc ſlær þa *Gunnars ſlag* beſt, oc at lycktum ſlær hann *Gudrunar brogd hinu fornu*, þau hofþu menn ecki fyrr heyrt, oc eptir þat ſvafu menn af um nottina. Kungur ſtendur ſnemma up um morguninn oc hlydir tidum, oc er þeim var lokit geingur Kungur til borda med hird ſinni, oc er Kungur er kvaminn i haſæti, geingur Geſtaſveirninn innar fyrer Kung oc Geſtur med hanum, oc ſeiger hanom ſin ummæli oll oc vedian þa, ſem þeir hofþo aþur haft. Kungur ſeigir, litit er mier um vedian yþra, þo at þier ſetied *peninga* yþar ut, giet ek þes at yþur muni hafa dryckir i hofud feingit, oc þycke mier rad at þier hafit at eingo, allrahelſt ef Geſti þyker ſva betur. Geſtur ſvarar, þat vil ek at haldiſt aull ummæli vor. Kongur mælti, ſva litſt mier a þik Geſtur, at miner menn muni hafa mælt ſic i þaular um þetta mal meir enn þu, enn þo man þat ſkiott reynt verda. Epter þat geingu þeir i brott, oc foro menn at drecka, oc er dryckiubord voru uptekin, lætur Kongur kalla Geſt, oc talar ſva vid hanom. Nu verdur þu ſkylldur till at bera framm gull nockut ef þu hefur til, ſva at ek meigi ſeigia um vedian yþra. þat munu þier vilia herra ſeiger Geſtur, hann þreyfer þa til ſiods eins, er hann hafþi vid ſik, oc tok þar up eitt knyti, leyſer til oc fær i hendur Kungi. Kongur ſer at þetta er

wer. Kongen ſtår bittida vp om morgonen och biwiſtar kyrckotiderna / går ſedan til bords med ſin hird- eller håfmänn / och wid det han hade ſatt ſig i högſätet / går Gjäſta ſwännen fram til Kongen i följe af Geſter / ſom berättar honom all ſin omtalan och wädjan / den han tilförende haft. Kongen ſade: Litet tycker jag om edert wad / at j vtſättjen edra peningar / och tror jag / at j den gången warit druckna; Är altſå mit råd / at j detta gjören til intet / allrahälſt om ock Geſter håller det före wara bätre. Geſter ſwarar: Jag will / at wårt aftal i allo måtte hålles. Kongen ſade: Så tycker jag om dig / Geſter / at mina månn hafwa mera bedragit ſig i detta målet / än du / döch lärer det ſnart warda rönt. Sedan gingo de bort och foro männen til at dricka / men när drickes borden woro vptagna / låter Kongen kalla til ſig Geſter / och talar honom ſåledes til: Nu bör dig båra fram något gull / om du det hafwer / ſå at jag må kunna döma om wädjomålet eder emellan. Det månn j willia / Herre / ſwarade Geſter / och griper ſå til en pung / den han hade wid ſig / tagande därvp et knyte / vtur hwilket han framter något / och får det Kongen i händer. Kongen finner / at gullet war brutit af en ſadelring / och är mycket gott / befaller ſå at frambära ringen Hnituder; hwilket då ſliett war / jämförer han gullet med ringen / och ſade ſedan: wiſt ſynes mig / at det gullet Geſter framburit / är bätre / och ſå lära flera tycka / faſt de det ſe. Detta ſannade nu många månn med Kongen / och tildömde han ſedan Geſter wädjepeningarna. Gjäſterne funno då ſit oförſtånd / men Geſter ſade: behållen ſjälfwa edra peningar / ty jag

finem perductis, dulcem omnes carpebant nocte quietem. Surgente die, Rex matutinis ſacris vacabat, mox ad prandium ſeſe cum aulicis confert; quam primum autem ſedem occuparat regiam, emiſſariorum puer, eum una cum Geſto accedit. Ibi hic ipſe denuntiat pactum & ſtipulationem cum ceteris aulicis habitam. Sed vero Rex hos certaminis omnino temere initi incuſat, dum pecuniarum ſuarum adeo prodigos ſeſe gererent; probe coniiciens linguam eos tum nimio non tenuiſſe mero. Proinde e re fore ut cœpto deſiſtant, modo Geſtus conſenſum adderet ſuum; quia autem ille pollicita pignora danda urgebat, ſubmonuit idem videri utique ſibi Geſtum talem, in quo miniſtri ſui facile imprudentes offenderentur, cujus rei veritatem jam jam experiretur. Illis itaque abeuntibus, aulici ad compotandum congregabantur, menſisque allatis, Rex Geſtum introire jubet, eumque his affatur: tuum jam erit, aurum aliquod producere, ex quo de certamine veſtro judicium ferre poſſim. Imperanti tibi, reſpondit Geſtus, obediam, & illico de extracto, quod penes ſe habebat marſupio, involutam manticulam promit, quam exſertam Regi tradit. Hic fragmentum fibulæ, qua ephippia adſtringi ſolent, conſpiciens, animadvertit auro illud conſtare prorſus præſtanti. Hinc annulum Hnitudum adferri mandat, eoque mox cum fragmento collato, fatebatur aurum a Geſto exhibitum nobilius eſſe, ſicque judicaturos alios vel oculatiſſimos. Pecuniam proinde Geſto jubet

er brotit af *saudulbryngiu*, oc ser at þetta er allgott gull, hann bidur þa taka ringinn Hnitud, oc er sva var giort, ber Kungur samann ringinn oc gullit oc mælti siþan, vist litst mier þetta betra gull sem Gestur hefur framm borit, oc sva mun litast fleirum mønnum þo at seai. Sonnudu þetta margir menn med Kungi, siþann sagþi hann Gests *wedfed*, þottust Gestirnir þa usvinnir vid vordnir um þetta mal, Gestur mælti þa, takit fieit vart sialfir, þviat ec þarf æi at hafa, enn *vedied ei* optar *vid vkunnamenn*, þvi *at ei viti þer hvorn þer hittit þann fyrir*, *at bædi hafi fleira heyrt* oc *sied en þier*, enn þacka vil ek yþur herra urskurdinn. Kungur mælti, nu vil ek at þu seigir hvadan þu feckst þat gull, er þu fer med. Gestur sagþi, þraudur er ek til þess, þviat þat mannflestum tykia ntrulegt er ek seigir þar til. þo vilium ver heyra seigir Kungur, med þvi at þu hefur os aþur heitit Sogu þinni. Gestur mælti, ef ek sagþi yþur hvorsu farit hefur um gullit, þa get ek at þier vilied heyra aþra sogu hier med. Vera ma þat sagþi Kungur, at rett getir þu þessa.

jag tarfwar dem icke at hafwa; wädjen dock ej oftare med okunniga männ / ty j weten ej / om j hitten den för eder / som både hört och sett mera / än j; men tacka will jag eder / Herre / för vrskiljandet. Kongen sade: Ny will jag / at tu sägjer mig / hwadan du feck det gullet / som du far med. Gester swarade: Tröger är jag därtil / ty hwad jag därom säger / det läter flestom tyckas otroligt. Wi wiljom dock höra / säger Kongen / emedan du förr låfwat oß din saga. Gester swarar: Om jag berättar eder / huru tilgått med detta gullet / då ser jag förut / at j wiljen åter höra en annan saga. Det må wara / sade Kongen / at du slikt rätteliga täncker.

III. CAP.

Norna Gestur kemur til Fracklands.

þa man ek seigia fra þvi, er ek for sudur i *Frackland*, vilda ek forvitnast um Kongs sidu, oc mikit agiæti er for fra *Sigurdi Sigmundarsyni*, um wænleik hans oc þroska. Vard þa ecki til þidinda fyrr enn ek kvam til Fracklands, oc til mots vid *Hialprek* (Halfrek) Kong, hann hafþi mikla hird um sik, þar var þa *Sigurdur* Sigmundarsun *Wolsungs* sunar oc *Hiordisar Eylima* dottur. Sigmundur

3. Cap.

Norna Gest komer til Frankland.

DÅ må jag / swarade Gester / sägja därom först / at jag reste söder til Frankland / och wille förwetnas om de Konga seder och det stora loford / som berättades om Sigurd Sigmundarson / samt hans skjönhet och kjäckhet; dock wordo inga tidender af / förr än jag kom til Frankland och råkade Kong Halfrek. Han hade en stor hird eller många hofmänn om sig / och war Sigurd / Sigmund Wolsungsons och Hjordisa Ejlimes dotters Son

jubet tradendam; emissarii autem improvide se ad certamen provolasse comperiebant. At vero Gestus, vos, inquit, pecuniam recipite, cavete tamen ne pluries cum ignotis certetis; incertum enim semper manebit, reperturine estis eos, qui plura quam vos audiverint & viderint. Tibi de cetero o domine, ob judicium latum gratias ago. Avebat autem Rex scire ubinam aurum illud accepisset. Gestus ad hoc enuntiandum segnem omnino se respondit, cum plerisque minus credibile foret. Rex se nihilosecius illud audire velle monebat, præcipue cum sibi antea pollicitus esset narrationem suam. Regessit Gestus, vereri se, ne, si exposuerit quomodo aurum comparasset, aliam simul historiam exigeret. Rex eum conjectura haud aberraturum respondit.

CAP. III.

Norna Gestus in Franciam venit.

REferam ergo, infit Gestus, de itinere meo austrum versus, in Franciam instituto. Videlicet magna trahebar cupiditate cognoscendi ritus Regios, inque latam illam famam inquirendi, quæ sparsa erat de Sigurdo Sigmundi filio, qua faciei venustatem & heroicam indolem. Nil tamen novi ante accidit, quam in Franciam delatus, *Hialprecum* (Halfrecum) Regem accederem; is

enim

mundur fell i orrusto firi *Hundings* sunum, enn Hiordys giptist *Halfvi* syni Hialpreks Kongs. Vox *Sigurdur* þar up i barnæsku, oc aller syner Sigmundar Kongs, voru þeir umfram aþra menn um afl oc voxt, *Sinfiotli* oc *Helgi* er drap *Hunding* Kong, oc þvi var hann *Hundingsbani* kalladur, þridie het *Hamundur*. Sigurdur var þo allra þeirra brædra framastur oc best at sier i fornum sid, er þat oc monnum kunnugt, at Sigurdur hefur verit allra gofgvastur herkunga oc best at sier i fornum sidum. þa var oc kominn til Hialpreks Kongs *Reiginn* sun *Hreidmars* (*Heidmars*) hann var hvorium manni hagari, oc dvergur a voxt, vitur maþur grimmur oc fiolkunnugur. Reiginn kendi Sigurdi marga luti, oc elskaþi hann mioc. Han seger þa fra foreldrum sinum, oc sva atburdum undarlegum er þa hofþo gorst, oc er ek hafþi skamma stund þar verit, gordunst ek þionustu maþur Sigurdar, sem marger aþrer, aller elskudu hann mioc, þviat hann var bædi blidur oc litilatur, oc mildur af fe vid os.

Son då dår. Sigmund föll i striden för Hundings sönerne / men Hjordisa giftades åt Half Kong Hjalpreks son. Och wäxte Sigurd dår up i sin barndom tillika med alla Kong Sigmunds söner/ hwilka wida öfwergingo andra månn i afl och wäxt; En het Sinfiotli/ den andre Helge/ som drap Kong Hunding/ och blef dårföre kallad Hundingsbane/ den tredje war Hamunder. Sigurd war doch bland alla deßa bröder förnåmare och den kjäckaste i fornom sed / finnande man det allmänt wara kunnigt/ at Sigurd warit för alla herkongar den berömligaste. Då hade jämwäl Reijgin Hreidmarßon komit til Kong Hjalfrek / han war bland alla den konstigaste och en dwerg til wäxten / dårhos klok / grym och margkunnig. Den samma lärde Sigurd många saker/ och ålskade honom mycket. Sedan förtäljer Gester om sina föräldrar / och de underliga åtbörder/ som dår hade tildragits/ och når jag / sade han / dår warit en liten tid / blef jag såsom många andra / Sigurds tjenstemann; ty han ålskades mycket af alla för sin blidskap / och wånlighet wid de nedrigare/ samt gifmildhet för oß alla.

IV. CAP.
Fra atgiorfi Sigurdar Sigmundarsunar.

þat var eirn dag, at vier komum til husa Reigins, oc var Sigurdi þar vel fagnat, þa kvad Reigin visu þessa.

Kominn

4. Cap.
Om Sigurd Sigmundßons tiltagsamhet.

Det war en dag / at wi komom til Reijgins hus / och wart Sigurd dår wäl fägnad. Då kwad Reijgin denna wisan:

Komen

enim multo stipatus erat satellitio, & inter ceteros *Sigurdum* Sigmundi, cujus pater Volsungus, nec non *Hiordisæ* Eilimo natæ, filium familiarem habebat. Sigmundo in pugna cum Hundingi filiis habita cæso, illa in matrimonium data est Halfo Hialpreci filio, in cujus adeo aula Sigurdus una cum reliquis Sigmundi filiis educabatur. Omnesque hi robore & proceritate alios superabant; erat vero illorum primus *Sinfiotlus*, secundus *Helgus*, ob cædem regis Hundingi *Hundingicida* cognominatus, tertius *Hamundus*. Sigurdus tamen horum fratrum excellentissimus erat, & ex moribus vetustioris illius temporis maxime æstimandus. Et quidem nulli non cognitum, palmam eum præripuisse omnibus regibus, qui expeditionibus bellicis unquam innotescere meruerant; adeoque ad genium seculi sui omnino compositum fuisse. Commorabatur etiam apud Hialprecum *Reginus* Hreidmari (Heidmari) filius, homo ingeniosissimus, statura Nanus, sapiens sed ferox & magus. Is variis Sigurdum instruxit artibus, sibi utpote dilectissimum. Posthæc Gestus de parentibus suis edisserit, & miris quæ tunc contigerant rebus; post brevem autem in illa aula moram, ministrum semet factum Sigurdi, aliorum quippe exemplum secutum plurium, dum eius amore omnes flagrarent, ob clementiam & humanitatem, profusamque in suos liberalitatem.

CAP. IV.
Strenuitas Sigurdi Sigmundi filii.

Forte, inquit Gestus, ad Reigini domum una delati, ille Sigurdum multa excipiens hospitalitate, hocce pronuntiavit carmen:

Huc

Kominn er hingat,
Sonur Sigmundar,
Seggur hinn ſnarraþi,
Til ſala vorra.
Megn hefur mikit,
Enn ek maþur gamall,
Er mier fangsvan,
At frekum ulfi,

Oc enn quad hann,

Eg mun fræda,
Folkdiarfann gram,
Nu er Yngva ſunur,
Med oſs kominn.
Sia mun Ræſer,
Rikſtur under ſolo,
Frægur um lond oll,
Med lofi ſinu.

Sigurdur var þa jafnan med Reiginn, oc ſagþi hann hanum margt af *Fafni*, er hann la a *Gnitaheid* (*Gnyparheide*) i *ormslike*, oc at hann var undarlega mikill vexti. Reiginn gordi Sigurdi *ſverd*, þat er *Gramur* hiet, þat var ſva ſnarpeggiat, at han bra þvi i ana *Rin*, oc liet reka ofann at ullarlagd fyrer ſtrauminum, oc tok i ſundur lagdinn, ſiþann klauf Sigurdur ſtedia Reigins med ſverdino. Epter þat eggiadi Reiginn Sigurd, at drepa Fafni brodur ſinn, oc kvad viſu þeſſa:

Hatt mano hlæia,
Hundings ſyner,
þeir er Eylima,
Aldurs vornudu,
Ef mik tregar,
Meir at ſækea,
Hringa rauda,
Enn hefna fodurs.

Kommen är hit vi,
Sonen Sigmunders,
Kjämpen hin kjäcka,
Till ſalar wåra,
Magt har han mycken,
Men jag mannen gamal,
Jag har god fångswån,
Af ſådan fräck Ulf.

Och än kwad han:

Jag månn dy lära
Folkdjärfwa drotten.
Nu är Konga ſonen,
Med oß komen.
Han blir Köngen
Härligſt under ſolen,
Kjänder om all land,
Med låfwe ſino.

Sigurd war ſedan altjämt med Reigin, ſom ſade honom mycket om Fafni, huru han låg å Gnitahedet (Gniparhedet,) i en orms like, och war underliga ſtor til wäxten. At Sigurd gjorde Reigin et ſwärd benämt Gramur, ſå ſkarpeggiat, at när han ſtack det i ån Rin, och lät en ulltapp wräkas med ſtrömen utföre, ſkar det den ſamma i ſunder. Sedan klöf Sigurd Reigins ſmedjeſtäd med ſwärdet, hwarefter Reigin eggjade honom at dräpa ſin broder Fafni, och kwad denna wiſan

Högt månne le
Hundings ſöner,
Som Kong Ejlimes
Ålder kårtade,
Om honom lyſter,
Helder at ſöka,
Ringar (gullet) röda,
Än hämna fadren.

Wi-

Eptir

Huc pervenit, filius Sigmundi, conſilio promtus, ad palatium noſtrum. Viribus pollet magnis, ego vero ætate preſſus. Magna ergo ſpes eſt prædæ, ex ſævo lupo.

Porro modulabatur:

En erudiam, audacem regem, jam regia ſuboles nos inviſit. Is erit Rex imperioſiſſimus ſub ſole, celebris terras per omnes, laude ſua.

Ex eo tempore Sigurdus Reigino familiaris factus, multa ab ipſo cognovit de *Fafno*, qui in formam ſerpentis convolutus, cubavit in *Gnitenſibus receſſibus*, admiranda conſtans magnitudine. Fabricavit etiam Reiginus Sigurdo gladium *Grami* nomine inſignitum, & tanti acuminis, ut amni *Rheno* immiſſus laneum globum, quem ſecundo flumine adnatare curavit, medium ſecuerit. Poſtea incudem Reigini eodem diſſecuit. Tandem a Reigino incitatus eſt ad fratrem ejus Fafnum occidendum, & quidem hoc carmine:

Altum ridebunt, Hundingi filii, qui Eilimum ætate privarunt, ſi major ipſi foret cura, acquirendi auri, quam ulciſcendi patris.

Hoc

Eptir þetta byr Sigurdur ferd sina, oc ætlar at heria a *Hundings sonu*, oc fær Hialprekur K. hanom margt lid oc nockut herskip. I þessari ferd var med Sigurdi *Hamundur* brodur hans, oc Reiginn, ek var oc þar, oc kolluþu þeir mik þa *Norna Gest*. Var Hialpreki Kongi kunugleiki a mier, þa er hann var i *Danmork* med Sigmundi Volsungs syni, þa atti Sigmundur *Berghildi*, oc skildu þau sva, at Berghildur drap Sinfiotla sun hans (*Sigmundar*) med eytri. Siþann feck Sigmundur sudur i *Fracklandi* (*Frankariki*) Hiordisar Eylyma dottur, er Hundings syner drapu, oc atti Sigurdur at hefna bædi fodurs sins oc modurfodurs. *Helgi* Sigmundar sun, er Hundingsbani var kalladur, var broder Sigurdar er sidan var kalladur Fofnisbani. Helgi broder Sigurdar, hafþi drepit *Hunding* Kong oc sonu hans þria, *Eyulf*, *Herraud* oc *Hiorvard*, *Lingvi* komst undann oc tveir brædur hans, *Alfur* oc *Hemingur*, voru þeir hinir frægustu menn um alla atgiorvi, oc var Lingvi fyrir þeim brædrum. þeir voru miok fiolkunnigir, þeir hofþu kugat marga *smaKunga*, oc marga *kappa* drepit, oc margar *borgir* brent, oc giordu hid meste hervirki i *Spanialandi* oc *Fracklandi*, enn þa var ei *Keysarariki* komit nordur hingat yfir *fiallit*. *Hundings syner* hofþu tekit undir sik þat riki er Sigundur atti i *Fracklandi*, oc varo þeir þar, mioc fiolmennir.

Widäre började Sigurd sin färd / och ärnade at härja på Hundings söner / sände af Kong Hjalfrek mycket mannskap och några herskjep. Med Sigurd woro i denna färden / hans broder Hamund / dwärgen Rejgin samt jag / och kallade de mig då Norna Gest. Kong Hjalfrek hade redan fått kjänna mig / då han wistades i Danmark med Sigmund Wolsungsson / som den tiden ägde Borghilda / och skildes de så åt / at Borghilda drap hans son Sinfjotla med etter. Sedan fick Sigmund söder i Frankland Hjordisa Kong Eylimes dotter / hwars fader Hundings söner / och ägde Sigurd då at hämna både sin fader och moderfader. Helge Sigmundarson / eljest Hundingsbane kallad / war Sigurds broder / hwilken sedan blef nämder Fofnisbane. Helge Sigurds broder / hade dräpit Kong Hunding jämte hans trenne söner Eyulf / Herröd och Hjorward / men Lingwi kom undan med sina twänne bröder Alf och Heming / hwilka woro de namnkunnigaste männ i all tiltagsenhet; doch war Lingwi förnämst af deßa bröder. De woro nog margkunniga / och hade kufwat många småKongar / dräpit många kjämpar / många borgar upbränt / och gjort mägta stora herwercken i Spanialand samt Franckland; men då war Keysare wäldet ännu ei kommit hit norder öfwer fjället. Hundings söner hade under sig tagit det riket / som Sigurd ägde i Franckland / och wore de där nog bemannade.

V. Cap.

5. Cap.

Hoc peracto facinore, inde se contulit, animo filios Hundingi armis lacessendi, Hialpreco multas copias, & naves aliquot ei sufficiente. Huic ejus expeditioni intererat frater ejus *Hamundus*, nec non Reiginus; mihi etiam tum præsenti cognomen *Norna Gesti* indiderunt, notus etenim eram Hialpreco, dum in Dania commorabatur cum Sigurdo Volsungi filio, qui jugali fœdere sociatus erat *Berghildæ*, quod ipsum hæc postmodum rupit, veneno filium ejus Sinfiotlum interficiendo. Sigurdus itaque in Francia *Hiordisam* Eylimi filiam conjugem duxit, quare ipsi subnata necessitas & patris & avi (materni) ultionem maturandi. Helgus Sigmundi filius, Hundingicida cognominatus, & frater Sigurdi, qui deinceps Fofnicida nuncupabatur, *Hundingum* Regem filiosque ejus tres *Ejulfum*, *Herraudum* & *Hiorvardum* occiderat; *Lingvius* autem fuga evasit cum duobus fratribus suis *Alfo* & *Hemingo*. Hi heroicis inclaruerunt factis omnigenis, palmam tamen eis præripuit Lingvus. Ac vero arti magicæ nimis erant dediti, subjugabant etiam multos regulos; plurimis porro heroibus interfectis, nec paucioribus urbibus incendio deletis, in *Hispania* & *Francia* latam exercebant hostilitatem. Nondum enim *imperatoria majestas Alpes* transscenderat. Interea Hundingi filii regnum sibi tributarium fecerunt, quod Sigurdo in Francia competebat, singuli multa stipati armatorum turba.

CAP.

V. CAP.

Bardagi Sigurdar oc Hundings ſuna, daude Fofnis oc Reigins.

NU er at ſeigia fra þvi er Sigurdur bioſt til bardaga vid Hundings ſonum. Hann hafþi fengit mikit lid oc vel vopnat. Reiginn hafþi mioc radagiord fyrir lidinu, hann hafþi *ſverd* þat er *Ridill* hiet, er han hafþi ſmidat. Sigurdur bad Reiginn lia ſier ſverdit, hann giorþi ſva, oc bad hann drepa Fafni, þar er hann kvæmi aptur or þeſſari ferd. Sigurdur het hanom þvi, ſiþann ſigldu vier *ſudur* med landi, þa feingum ver giorningaveþur ſtor, oc kendu (reindu) þar margir Hundings ſunum, ſiþann ſigldum ver nockru *landhallara*, þa ſaum vær mann eirn a *biargſnos* nockurri, er geck framm af ſiafar homrum, hann var i *heklu grænni* oc *blam brokum*, oc *knepta ſko a fotum uphafa* oc ſpiot i hendi, þeſſi maþur liodar a oſs oc kvad.

Hvorier rida hier,
Ræfils heſtum,
Hafar unnir,
Haf glymiandi.
Seglvigg eru,
Sveita (ſiofi) ſtockinn,
Munat vogmarar,
Vinþum ſtandaſt.

Reigdin quad a moti:

Hier erum vier,
Sigurdur a ſio komner,
Er oſs byr gefinn,
Vid bana ſialfan.

Fellur

5. Cap.

Sigurd och Hundings ſöners ſtrid, ſamt Fofnis och Rejgins död.

NU wil man berätta, at Sigurd beredde ſig til ſtrids emot Hundings ſöner. Han hade fått myckett och wäl bewäpnat folk, och rådgjorde Reigin med honom myckett för heren, hafwande hos ſig ſwärdet Ridil, det han ſjälf gjort. Sigurd bad Rejgin låna ſig detta ſwärd, han gjorde ſå, och bad honom dräpa Fafni wid återkomſten ur denna färden, hwilket Sigurd utloſwade. Sedan ſeglade wi ſöder med landet, men fingo för oß et hårt upträllat wäder, det många tilſkrefwo Hundings ſönerne, och höllo widare wår ſegling ut wid några länder, ſeende en mann på et bergnäs, ſom ſträckte ſig fram af hafsklipporne; han war klädd i en grön kåfft och blåa bracfor, med knäppta ſko up öfwer benen, hade ock et ſpjut i handen. Den ſamme lydde på oß och kwad.

Hwilka rida (ſegla) här,
Å Räfils håſtar (ſkiepen)
Öfwer höga wågor,
Och hafwet bullrande.
Skjepen äro
Af ſiö ſprängde.
Ej ſlika ſjöhäſtar,
Uthärda ſtormen.

Rejgin kwad emot:

Här är jag,
Med Sigurd å hafwet.
Är oß bör gifwen,
Til ſjälfwa banan.

Bratt

CAP. V.

Prælium Sigurdum inter & Hundingi filios, Mors Fofni & Reigini.

DIcendum jam de conſilio Sigurdi prælium cum Hundingi filiis ineundi. Enim vero exercitum acceperat magnum armisque inſtructiſſimum, in quo prudenter dirigendo potiſſimas partes obtinuit Reiginus. Hic gladium ſecum habuit *Ridilum*, proprio confectum marte, quem ut ſibi mutuo daret Sigurdus expoſcuit. Ille nequicquam abnuens, oravit vellet adeo Fafni pectus eodem haurire, quam primum ab expeditione iſta redux foret. Hoc promiſſo, claſſe regiones auſtrales transmittentes, rapido & magicis excitato artibus vento agitabamur, quem quidem plurimi Hundingi filiis tribuebant auctoribus. Poſtea oras quasdam montoſas transvecti, virum de rupe, per æquoreos ſcopulos protenta, conſpeximus, qui toga indutus viridi braccisque cœruleis, nec non alte ſubligatis calceis atque haſta conſpicuus, nos iſthoc compellabat carmine:

Ecquinam ſulcant hic, Ræfili equis (navibus,) altas undas, horriſonumque æquor? Cunei illi veliferi, undis rupti ſunt, nec ejusmodi marini equi procellæ reſiſtere poſſunt.

Reſpondit Reiginus:

Hic

Fellur brattur breke,
Brondum herri,
Hlunvigg hrapa,
Hvor ſpyr at þvi.

Heklumaþurinn kvad,
Hnikar heitum mic,
þa er huginn gladdi,
Volſungur ungi,
Oc veigit hafþi.
Nu mattu kalla,
Kall af biargi,
Feing edur *Fiolni*,
Far vil ek þiggia.

þa vikum vær at landi, oc lægdi ſkiott vedrid, oc bad Sigurdur kall ganga ut a ſkipit, hann giordi ſva, þa fell þegar vedrid, oc gordi hinn beſta byr. Kall ſettiſt niþur fyrer fætur Sigurdar, oc var mioc makradur. Han ſpyr ef Sigurdur vildi nockut rad af hanom þiggia, Sigurdur kvadſt vita þat at hann mundi vera raddriugur, ef hann vildi monnum gagn gora. Sigurdur quad til Heklumans.

Seigdu mier þat Hnikar,
Als þu hvortveggia veitſt,
Goda heill oc Guma,
Hvoriar eru beſtar,
Ef beriaſt ſkal heiller,
At ſverda ſvipan.

Hnikar kvad,
Morg ero god
Ef Gumar vita,
Heill at ſverda ſvipan,
Diggva fylgiu,
Higg ek ens dockva vera,
Af hrotta meida hrapi.

þat

Bratt haf faller/
Högre än maſtarna.
Skjepen ſlinka til falls/
Ho ſpör därom?

Koffimannen kwad:
Hnikar kallade de mig/
Då kärpen jag gladde/
Wolſunger unge/
Och wäl ſäcktade.
Nu må du kalla/
Karlen af berget/
Fejng eller Fjolni/
Farkåſt jag tigger.

Då wekom wi til lands/ och ſtormen ſtillade ſig ſnart/ hwarpå Sigurd bad gubben ſtiga ut på ſkjeppet. Han gjorde ſå/ och ſtrax därpå ſtannade wädret/ wändande ſig i en god bör. Gubben ſatte ſig nider för Sigurds fötter/ och war nog glad öfwer den gifna lägligheten. Han frågade Sigurd/ om han wille begjära något råd af ſig? Sigurd ſade ſig weta/ at han wore råddryger/ då honom lyſte at gagna folk/ och kwad ſå til koffitegubben:

Säg du mig Hnikar/
Efter du hwarderas wet/
Gudars öde och goda männs/
Hwilka äro de båſta/
Då ſtrida ſkall/ lyckråd/
Med ſwärda ſkiften?

Hnikar kwad:
Mång äro god/
Om mann dem wiſte/
Råd/ dit mann ſäckta ſkall/
Kärpens fölgje/
Wet jag båſt wara hins ſwarta/
Af ſtridsmåns ſtumlande.

Det

Hic ego & Sigurdus, in mari adſumus, ventus nobis contigit, pæne internecinus, Ruit præceps æquor, malis altius. Volubiles cunei (naves) *in lapſum proni ſunt. Quis de eo quærit?*

Togatus ille vir regeſſit:

Hnikarum (*Neptunum*) *me vocarunt, dum corvum paſcerem, Volſunge juvenis, & ſtrenue pugnarem. Jam vocare poteris, ſenem de rupe, Feingum aut Fiolnerum, vecturam anhelo.* *

Simulac vero continenti appropinquavimus, procella ſubſedit, & Sigurdus ſenem conſcendere navim juſſit. Quo facto impetuoſa hucusque diſparuit aura, aliamque nacti ſumus faventiorem. Senex autem ad pedes Sigurdi devolutus & conditioni imminens pulchræ, Sigurdum ſciſcitabatur; numquid conſilii a ſe expetere vellet? Reſpondit ille, ſibi quidem notum togatum iſtum in conſiliis dandis promtum eſſe ac liberalem, ſi cui bene cuperet; moxque eum hoc carmine ſalutavit:

Dic mihi Hnikare, ſiquidem utrorumque noveris, Deorum fata & hominum! Quænam ſunt optima, ſi pugna habenda, conſilia, cum gladiorum colliſione?

Hnikar reſpondit:

Multa

* Idem hoc carmen exſtat in Volſungorum hiſtoria p. 42. ſed quod hunc in modum legi debet.

þat er annat
Ef þu ert umkominn,
Oc til brautferdar buinn,
Tvo þu litur,
A tai ſtanda,
Hrodfuſa halſ.

þat er hidþ ridia,
Ef þu þiota heyrer
Ulf under asklimum,
Heilla audit verdur,
þier af hialmſtofum,
Ef þu litur þa fyrr fara.

Einginn ſkal gumna igegn vega,
At ſidſetiandi ſyſtur mana,
Sigur hafa þeir,
Er ſia kunnu,
Hiorleiks hvatir,
Edur haſnialt fylkia.

þat er far mikit,
Ef þu fæti drepur,
þa er at vega fer,
Talar *Dyſer* ſtanda,
þier a tvær hlidar,
Oc vilia þik ſaran ſia.

Kembdur oc þveiginn
Skal kennaſt hvor,
Oc af morni mettur,
þvi at uviſt er,
Hvar at aptan kemur,
Illt er fyrri heill at hrapa.

Oc eptir þat ſigldum vier ſudur fyrir *Holſetuland*, oc fyrir auſtan *Friſland*, oc þar at landi. þegar fregna þeir Hundings ſyner um ferd vara, oc ſafna lidi oc verda bratt fiolmennir, oc er vær finnumſt, tekſt hardur bardagi, oc var Lingvi þeir-
ra

Det är annat/
När du är utgången/
Och til bortfärd bonad/
Om du twå ser/
Ensama stånda/
Låfkjära kjämpar.

Det är hit tredje/
Om du tjuta hörer/
Ulf under skogsträ/
Seger är då öde/
Dig öfwer stridsmänn/
Om du honom förr ser i färden.

Ingen mänskja skall mötas i strid/
När sent om affton solen lyser.
Seger hafwa de
Som se kunna/
I swärdslek färdiga/
Och flinka anförare.

Det är fara mycken/
Om dig foten snafwar/
Då du at säckta far.
Falska Disor stånda/
Dig å båda sidor/
Och wilja dig såran se.

Kjämder och twagen/
Skall hwar kjännas/
Och om mårgon mätter;
Ty at owist är
Hwart mann afftontid komer/
Swårt är at helbregd stupa.

Ytterligare segladom wi söder för Holsetuland (Holsten/) och östan för Frisland/ och toge där land. Då fingo Hundings söner strax kundskap om wår färd/ och samnade derföre mannskap/ blifwande snart bemannade. När wi då råkades/ skjedde en hård strid / och war Lingwi bland deßa bröder främst i allan framgång.
Alla

Multa ſunt bona, ſi homines noverint, indicia. Quo pugnandum erit, corvi ſocietatem, novi optimam, illius nigri, & quidem militum lapſum.
Hoc ſecundum eſt:
Procinctus & ad iter paratus, ſi binos videas, ſolos ſtare animoſos viros.
Tertium eſt:
Si ululantes audiveris lupos ſub arbore ſilveſtri, victoria propitia erit, tibi in milites ſi prius eos videris in via.
Nemo hominum pugnas ciebit, occiduo ſub ſorore lunæ (ſole.) Victoriam habent, qui videre poſſunt, ad prælia celeres, & expediti ordinum ductores.
Periculoſum eſt nimis, ſi pedem offenderis, ubi ad pugnam properaveris. Subdolæ Diſæ (Parcæ) adſtant tibi ab utroque latere, voluntque te ſaucium videre.
Pexus & lotus, quivis internoſcendus, & mane ſaturus. Nam incertum eſt, quo quis veſperi tendat. Gravis eſt ſoſpiti lapſus.
Poſt hæc navigabamus in auſtrum trans *Holſatiam*, curſuque in orientem flexo *Friſiam* petivimus. Quamprimum autem Hundingi filii de itinere noſtro certiores redditi ſunt, copias collegerunt magnas. Ubi vero adverſis concurrebamus ſignis, prælium exarſit acerrimum. Et quidem Lingvus primas tenuit in quovis conflictu, quo factum, ut acies utraque quam ſtrenuiſſime collide-
D
retur,

ra brædra framſturi allri framgaungu , ſottu þo allir faſt framm. Sigurdur ſækir i moti ſva hardt, at alt rauk firir hanum, þviat ſverdit Gramur verdur þeim ſkeinuſamur, enn Sigurdi þarf ei hugar at fria , oc er þeir Lingvi finnaſt , ſkiptuſt þeir morgum hauggvum vid, oc beriaſt alldiarflega. Verdur þa hvild a bardaganum, þviat menn horfa a þetta einvigi, þat var langa rid, at hvorgi þeirra kvam ſari a annan , ſva voru þeir vigfimir. Sidann ſækia brædur Lingva faſt framm , oc drepa margann mann, en ſumir flya. Þa ſnyr Hamundur brodir Sigurdar a moti þeim, oc ec med hanom, verdur þa nockur mottaka, enn ſva lykur med þeim Sigurdar oc Lingva, at Sigurdur gorir hann handtekinn, oc var hann ſettur i jarn. Enn er Sigurdur kvam til vor , verda þar ſkiott umſkipti , falla þa Hundings ſyner oc alt lid þeirra , enda mirkvar þa af nott. Enn þa er lyſti um morguninn , var *Hnikar* (heklumadurinn) horfinn , oc ſaſt ei ſiþann , hyggia menn at þat hafi *Odinn* verit. Var þa umþalat hvorn dauda Lingvi ſkyldi hafa , Reiginn lagdi þat til rads, at riſta ſkyldi *Blodaurn* a baki honum .Tok Reiginn þa vid ſverdi ſinu af mier , oc ræſt med þvi Lingva , ſva at hann *ſkar riſin fra brigginum* , oc *dro þar ut lungum* , ſva do Lingvi med mikilli hreyſti, þa kvad Reiginn.

Nu er blodugr aurn,
Breidum hiorvi,
Bana Sigmundar
A baki riſtinn.
Fyrr var fremri,
Sa er fold ridur,
Hilmis arfi,
Oc huginn gladdi.

þar

Alla ſökte då hårt fram / men Sigurd föll dem ſå faſt an / at alt rök för honom / ty ſwärdet Gram war dem mycket ſkadeligit / ſå at för Sigurd intet mod fattades / vtan når han och Lingwi tråffade ſamman / ſkifftade de många hugg / och ſloges alldjärfweliga / hwarefter en hwila wart å ſtriden / emedan folket wek vndan från detta enwiget. Och warade det en lång ſtund / at hwarkendera ſårade den andra / ſå fäcktewige woro de. Sedan ſökte Lingwes bröder faſt fram / och dråpo margan mann / och ſomliga måſte fly. Då ſkyndade ſig Hamund / Sigurds broder emot dem / och fölgde jag honom / och wart då något motſtånd / men ſå lyckade det med Sigurd och Lingwe / at Sigurd tog denna faſt / och blef han ſå ſatter i järn. När då Sigurd kom til oß / wart dår et haſtigt omſkifte / ty Hundingsſöner föllo med alt ſit mannſkap / och dårpå inföll nattmörkret. Men då det lyſte om morgonen / war Hnikar (Kofftemannen) förſwunnen / och ſågs ei til ſedan / hwaraf man höllt före / at han warit Oden. Då wart det omtalt hwad död Lingwi ſkulle hafwa ; Reigin lade det til råds / at man ſkulle riſta en blodörn å hans rygg / och tog han ſå emot ſit ſwärd af mig / och riſtade dårmed Lingwi / ſkårande refbenen från ryggen / och drog han lungorne dårvt. Dog ſåledes Lingwi med ſtort hielte mod. Reigin kwad då:

Nu år blodiger örn /
Med brett ſwerd /
Sigmunders bane /
Å baken riſtad.
Kiämpe främre
Fins ej å jorden /
Ån denna Kongsſon /
Som kårpen gladde.

Dår

retur. Sigurdus in hoſtes tanto invehebatur ardore, ut obvios proſterneret quosque gladio ſuo Gramo, nullis utpote non vulnifico; adeo nec ipſi animus defuit. Jamque Lingvo obvius , denſos utrinque excipiebant ictus; cumque avidiſſime concertarent, exercitus a prælio ceſſavit, certamen eorum eo curioſius inſpectando. Enimvero diu erat , cum neuter vulneraretur , dexteritate quippe ſumma ictus avertentes mutuos. Mox vero Lingvi fratres in hoſtes invecti, multos occidunt, quibusdam in fugam conjectis. Quare Hamundus Sigurdi frater, me comite ſe eis obvertens, impetum feliciter repreſſit; aſt certamen Sigurdum inter & Lingvum, hujusmodi nactum eſt finem , ut Lingvus vivus captus vinculis concluderetur ferreis. Itaque Sigurdus ad nos reverſus, prælio citam adtulit mutationem; Hundingi enim filii eorumque copiæ in ſeram usque delebantur noctem. Poſtero mane, cum facta crepuſcula terris, Hnikarus (togatus) diſparuerat, nusquam poſtea viſus; hinc opinio *Odinum* fuiſſe. Deliberabant ideo quo mortis genere Lingvus periret, conſilioque Reigini decretum, *ſignum cruentæ aquilæ dorſo* ejus imprimendum. Reiginus itaque ipſe, gladio ſuo a me repetito, Lingvum ita feriebat, ut coſtis a ſpina diſſecatis pulmones extraheret, Lingvusque adeo ſumma cum fortitudine vitam finiret. Reiginus tum hoc de eo fudit carmen;

Jam

þar var allmikit herfang; toku lidsmenn Sigurdar þat allt, þviat hann vildi ecki af hafa, var þar mikit fe i klædum oc vapnum. Siþann drap Sigurdur þa Fafni oc Reiginn, þvi at hann vildi svikia hann. þa tok Sigurdur gull Fafnis, oc reid a brott med, var hann siþann kallaþur Fafnisbani. Eptir þat reid hann upp a *Hindarheidi*, oc fann þar *Brinhildi*, oc foru þeirra vidskipti, sem seigir i *Sogu Sigurdar Fafnisbana*.

Där war et mycket herfång/ och togs altsammans bort af Sigurds manskap/ ty han wille ingen ting sjelf däraf hafwa/ och war där stor ägendom i kläder samt wapn. Sedan drap Sigurd både Fafni och Reigin/ ty denne wille swika honom/ hwarefter ock Sigurd borttog Fafnis gull/ och red därmed bort/ blifwande sedan däraf kallad Fafnisbane. Sedan red han på Hindarhedet/ och fann där Brynhilda/ men deras widskifte aflopp såsom det i Sigurd Fafnisbanes saga förmäles.

VI. CAP.

Bardagi millum Gandalfs sona, oc Giukunga. Sigurd slo Starkad.

SIþann fær Sigurdur *Gudrunar* Giuka dottur, var hann þa um rid med *Giukungum* magum sinum. Ek var oc med Sigurdi nordur i *Danmork*, ek var oc med Sigurdi, þa er *Sigurdur Kong Hringur*, sendi *Gandalfssunum* (Gaudzsyni) maga sina til mots vid Giukunga, *Gunnar* oc *Hogna*, oc beiddi at þeir mundu luka hanom skatt, eþur þola her, ella ef þeir vildu veria land sit. þa *hasla* Gandalfs syner Giukungum *voll* vid *landamæri*, enn Giukungar bidia Sigurdi Fafnisbani fara til bardaga med sier. Hann sagþi sva vera skyldi, ek var þa enn med Sigurdi. Sigldum vier þa enn nordur til *Holsetulands*, oc lendtum þar sem *Jarnamodir* heitir, enn skamt fra hofninni varo settar up *beslisfleingur*, þar sem *orrostan* skyldi vera. Saum vier þa morg skip sigla nordann, varo Gandalfs syner fyrir þeim, sækia þa at hva-

6. Cap.

Om Gandalfs Söners och Gjukungars strid, samt huru Sigurd slog Starkader.

SEdan feck Sigurd Gudruna Gjukas dotter / och wistades så en tid med sina swågrar Gjukungarne. Med Sigurd war jag norder i Danmark / så ock då Kong Sigurd Ring/ sände Gandalfs sönerne/ sina mågar/ til mots wid Gjukungarne Gunnar och Hogna / at bjuda dem til at gifwa sig skatt/ eller tåla hans her/ om de wille wärja sit land. Då utstucko eller märkte Gandalfs söner för Gjukungarna en walplaß med haßlestänger wid landamäret; men Gjukungarne bådo Sigurd Fafnisbane fara med sig til strids/ hwartil han ock bejakade / och war jag då än med Sigurd. Sedan segladom wi åter til Holdsetuland/ och anländom wid Jarnamodir/ därest litet från hamnen haßlestängerna woro upsatta å det rumet striden skulle stå. Sågom wi då många skiep segla nordan från/ för hwilka Gandalfs söner woro rådande / och sökte då båda herarne tilsammans. Men Sigurd Ring war ej där / ty han måste förswara sit land

Jam cruenta Jovis ales, lato ense, Sigmundi exitio, dorso impressa. Nemo excellentior, terram equo ferit, hac regia prole, corvum exhilarante.

Spolia quæ supererant opima, in prædam militibus cesserunt Sigurdi, ipso nil eorum desiderante; constabant vero multis vestibus & armis. Tandem Sigurdus Fafnum pariter ac Reiginum, quod perfide secum egisset, internecioni dedit, direptumque sic Fafni aurum equo avexit, postmodum Fafnicida cognominatus. Inde ad montem *Hindanum* contendens, *Brynhildam* invenit, quorum quidem controversiæ justo in Sigurdi Fafnicidæ historia tenore enarrantur.

CAP. VI.

Conflictus Gandalfi filiorum cum Giucungis. Item Starkadus a Sigurdo percussus.

SIgurdus deinceps ducta Gudruna Giuki filia, cum Giukungis affinibus suis diu commorabatur. Comitabar & ego eum in Daniam, nec non dum *Sigurdus Hringius* legatos *Gandalfi* (Gaudzi) filios, uxoris suæ fratres, ad Giukungos Gunnarem & Hognum mitteret, quæsitum num tributa sibi pendere vellent, an Martis aleam, regiones suas defendendo, subire. Gandalfi autem filii Giukungos in aciem provocabant ad *limitem regni* habendam. Hi Sigurdum

 Fafni-

hvarotueggio. *Sigurdur Hringur* var æi þar, þviat hann vard at veria land sitt *Sviþiod*, þviat *Kurir* oc *Kvænir* (Knuer) herjudu þangat; Sigurdur var þa gamall miok. Sidann listur samann lidinu, oc verdur þar mikil orrosta oc mannaskiæd. Gandulfs syner geingu fast framm, þviat þeir voru bædi meiri oc sterkari enn aþrer menn. I þeirra lidi sast eirn maþur mikill oc sterkur, drap þessi maþur menn oc hesta, sva at ecki stod vid, þviat hann var likari *jotnum* enn *monnum*. Gunnar bad Sigurd sækia imoti *mannskelmir* þessum, þviat hann kvad ei sva duga mundi. Sigurdur biost nu imoti þeim mikla manni, oc nockrer menn med honum, oc voru þo flester þess ofuser. Finnum vier þa skiott hinn mikla mann, oc frietti Sigurdur hann at nafni, oc hvadann hann væri. Han kvadst *Starkvadur* (*Starkardur*) heita, *Storverksfun* (*Storversfun*) nordan af *Fenbring* ur *Norregi*. Sigurdur kvadst hanns heyrt hafa getit, oc optast at illu, ero sliker menn eigi sparandi til ufagnadar. Starkadur mælti, hvor er þessi maþur er mic litur sva mioc i ordum. Sigurdur seigir til sin. Starkadur mælti, er þu kalladur Fafnisbani. Sva er seiger Sigurdur. Starkadur will þa undannleita, enn Sigurdur snyr eptir, oc færer a lopt sverdit Gram, oc lamdi hann med hioltunum a *jaxlgardinn*, sva at rutu or hanom tveir jaxlarner, var þat *meidsla haugg*. Sigurdur

land Swerige emot Kurerna och Kwänerna / som dit åt herjade; warande ock Sigurd då nog gamal. Sedermera stötte herarna saman / och blef där en häfftig strid och mannskada / ty Gandalfs söner gingo fast fram / emedan de woro både större och starkare än andra männ. I deras hop fanns en stor och kraftig mann / som drap både folk och hästar / så at intet stod bi / ty han war likare Gjättar än folk. Gunnar böd då / at man skulle söksa emot denna mannskjälmen / och sade / at så eljes ingalunda dugde. Sigurd stälte sig emot denna stora mannen / i följe af några männ / doch woro de flästa där til owilliga. Wi funnom då snart denna busen / och frågade Sigurd honom efter hans namn / samt hwadan han wore? Han sades heta Starkarder Storwerks son / nordan af Fenring vr Norige. Sigurd sade sig hafwa förr hört til honom och ofstast af illo / och borde man dy ej spara slika männ til någons ofägnad. Starkarder sade: Hwad är denna för mann / som yfwes mot mig så myckef i ordom? Sigurder gaf sig tilkjänna. Starkarder sade: Är du kallad Fafnisbane? Sigurd swarade: Ja. Då wille Starkader leta vndan / men Sigurd skyndade sig effter / swängde sit swärd Gram i luften / och lammade honom med fästet på oxleraden / så at twå tänder ruku vr honom / och wart det et nesligit hugg. Sedan böd Sigurd denna mannhunden fara bort dädan / men jag tog den ena oxletanden til mig / och är hon nu brukad i en kläckeskräng i Danmark / wägan, de

Fafnicidam in societatem prælii eligebant, facile exoratum. Et quidem adhucdum comes eram Sigurdo, omnesque adeo boream versus navigavimus in *Holsatiam*, portum subeuntes in *Jarnamodis*, unde haud procul *corylatea* erectæ erant *hastæ*, quæ *martium circumdabant campum*. Ibi magnam a borea tendentem classem conspeximus, cui Gandalfi filii præerant; quapropter mox adversis concurrebamus armis. Aberat autem Sigurdus Hringius, in defensione utpote regni sui *Svethiæ* occupatus, quod *Kuri* & *Kvani* infestarant, ipse alioquin longis consumtus ab annis. Exercitus uterque collidens, prælium suscitabat ingens ac funestum; Gandalfi enim filii fortiter depexuerunt obvios, quippe statura & viribus ceteros longe antecedentes. Ac vero inter copias hostium eminebat vir magnus & robustus, qui milites pariterque equos ad unum prostrabat omnes; similior etenim giganti quam homini. Ut huic humani generis perniciei Sigurdus sese obverteret, oravit Gunnarus; rem enim sic minime conducere proposito. Huic giganti occurrit proinde Sigurdus, aliquot stipatus militibus, plerisque ægerrime ejusmodi aleæ sese immiscentibus. Virum mox inventum de nomine & patria sciscitatus, responsum tulit, *Starkvadum* (*Starkadum*) adesse, *Storvirki* (*Storveri*) filium, e *Fenringia* Norrigiæ boreali plaga oriundum. Commonuit Sigurdus, se quidem ejus recordari mentionem, sed apud plerosque infamem, quare ejusmodi viris haud parcendum, ingratiis aliorum. Interroganti adeo Starkado, quis demum esset, qui sibi superba adeo objiceret

dur bad þa *mannhundinn* brott dragast þadann, enn ek tok annan *jaxlinn* oc hafde ek honum med mier, er sa nu hafdur i *kluckustreing* i Danmork, oc vegur vid *VII. aura*, þyker monnum forvitni a, at sia honum þar. Epter flotta Starkards, flya Gandalfs syner, tokum vier þa mikit herfang, oc foro hvorer siþann heim i riki sitt, oc setiast þar um rid.

de in emot sju ören/ och at folket förwetit at se hänne där. Effter Starkaders flyckt/ weko och Gandalfs söner til ryggia/ och togom wi då mycket herfång/ och forom sedan hwar hem til sit rike/ sittjande där en tid stilla.

VII. CAP.

Gestur seigir huornin hann komst ad gulli þui, er hann hafde adur framvisad.

Litlu siþar heyrdum vier gietit *nydingsvygs Starkads*, er hann hafþi drepit *Armod* (Ala) Kong i laugu. Var þat einn dag at Sigurdur Fafnisbani reid til ein hvorrar stefnu, þa reid hann i einhvoria *væisu*, enn hesturinn Grani liop up sva hardt, at i sundur gieck brioſtgiordinn, oc fell nidur hringiann, enn er ek sa hvar hun gloaþi i læirnum, tok ek up oc færda Sigurdi, enn hann gaf mer, hafi þier nu fyrer litlu sed þetta gull. þa strauk Sigurdur af baki, enn ek strauk hest hans, oc þö ek læir af honum, oc tok ek einn *lepp* or *tagli* hans til synis vaxtar hans, syndi Gestur þa leppinn, oc var han VII. alna har. Olafur Kungur mælti, gaman mikit þyki mier at saugum þinum, losuþu nu aller fralogur hans oc frækleik, vildi Kungur at hann segdi miklu fleira um atburdi frænda sinna. Seiger Gestur þeim marga gaman-

7. Cap.

Gester förtäljer huru han bekom det gullet, som han tilförende hade framwisat.

Jtet sedan hördom wi berättas om Starkaders nidingswärk/ då han hade ihelslagit Kong Armod (Ale) i et bad. Det hände sig en dag/ då Sigurd Fafnisbane for til en stämma/ at han red i ena grop/ hwarmedels hästen Grane sprang vp så hårt/ at bröstgjorden gieck i sunder/ och ringen eller söljan föll nider; När jag såg hwar hon glitrade i leret/ tog jag hänne vp och feck åt Sigurd/ men han gaf mig den samma; hwilket gull j nu litet tilförende hafwen sett; Då sprang Sigurd af sin häst/ men jag ströк och twådde leret af honom/ tagande tillika en tagltåst vr hans swants/til et tekn af hans storlek. Den samma tåsten synte Gester nu fram/ och war han sju alnar lång. K. Olof benögade sig finna stort nögje af hans sagor/ hwarefter alla andra jämwäl lofwade hans berättelser och käckhet. Konungen wille åter/ at han berättade mera om sina fränders åtbörder; ty sade ock Gester många nögsamma saker alt til aftonen/ då folket sedan for at sofwa. Om

objiceret verba? nomen suum indicabat, Porro Fafnicida ne esset? immo respondit. Starkadus tum fuga salutem quærere cœpit, sed Sigurdus eum insequebatur, gladiumque suum Gramum evaginans, capulo malas ejus adeo percussit, ut duo ipsi molares eliderentur dentes, atque ignominioso prorsus ictu notaretur. Jussit deinde Sigurdus hominem illinc facessere, ego autem alterum dentem sublatum conservavi, qui hodienum resti, quo campana quædam in Dania volvitur, alligatus, pondere constat septem orarum, hominibusque ibidem spectaculum præbet curiosis. Post fugam Starkadi, Gandalfi filii simul terga dederunt; hinc omnes præda potiti eximia, ad suos recesserunt lares, requiei tantisper indulgentes exoptatæ.

CAP. VII.

Gestus narrat, quomodo acquisiverit aurum, quod exhibuerat.

PAulo post rumor ad nos deferebatur de nefario Starkadi scelere, quod *Armodum* (*Alum*) regem, balneo se lavantem occidendo commiserat. Forte vero Sigurdo ad conventum proficiscente, equus in paludem prolapsus, tanto se inde nisu emergebat, ut rupta antilena fibula decideret; quam ut vidi in gleba enitere, sublatam Sigurdo tradidi, hæcque mox dono mihi ab eodem data, eadem est, quam nuper vidisti. Et quidem simulac Sigurdus desiliisset, ego, equo a sordibus purgato, villum e cauda extraxi, in indicium staturæ ejus. Illum

gamanſamlega luti alt til aptans, foru menn þa at ſofa. Enn um morguninn epter, let Kungur kalla Geſt, oc vill enn fleyra tala vid hann. Kungur mælti, ei ſæ ek ſkilit til fulls um alldur þinn, hvor likindi þat meiga vera, at þu ſert maþur ſva gamall, at þu hafer verit vidſtaddur þeſſe tiþindi, verdur þu at ſeigia ſogu aþra, ſva at ver verdum ſannfrodari um ſlika atburdi. Geſtur ſvarar, vita þottunſt ek þat fyrer, at þier mundud heyra vilia aþra ſogu mina, ef ek ſegdi um gullit horſu farit væri. Kungur mælti, ſeigia ſkaltu viſt.

Om morgonen lät Kongen åter kalla til ſig Geſter / och åſtundade at mera höra af honom. Kongen ſade: Jag kan ej til fullo utgrunda din ålder / huruledes du kan wara ſå åldriger / at du har biwiſtat deßa tidender; ty måſte du ſägja en annan ſaga / på det wi mågom warda förwißade om ſlika åtbörder. Geſter ſwarade: Jag wiſte det wäl förr / at du wille höra en annan min ſaga / ſedan jag berättat huru med gullet tilgångit. Kongen ſade: wiſt måſte du det gjöra.

VIII. CAP.

Um dauda Sigurdar oc Brynhildar.

Þat er nu at ſeigia, at ek for nordur til *Danmerkur*, oc ſettiſt ek þar at fodurleifd minni, þviat hann andadiſt ſkiott. Litlu ſidar fretta ek dauda Sigurdar oc ſva Giuka, oc þotti mier þat mikil tidindi. Kungur mælti, hvad vard Sigurdi at bana. Geſtur ſvarar, ſu er *fleſtra manna ſaugu*, at Gutthormur Giuka ſun lagdi hann med ſverdi igegnum ſofanda i ſæng Gudrunar, en *þydverſkir menn* ſeigia Sigurd drepinn hafa verit uti a ſkogi, enn *Igdurnar* ſogþo ſva, at Sigurder oc Giuka ſyner hefþo ridit til þings nockurs, oc þa dræpi þeir hann. Enn þat er *allſagt*, at þeir vogu at honum liggiandi oc uvorom, oc ſviku hann i *trygd*. Enn hird

8. Cap.

Om Sigurds och Brynhildas död.

Nu är til berättandes / at jag for norder til Danmark / och ſatte mig där neder å mit faders arfwegods / ty han andades haſtigt. Litet ſenare fick jag kunſkap om Sigurds och Gjukes död / och tyckte jag det wara en ſtor tidende. Kongen frågade: på hwad ſätt wart Sigurd döder? Geſter ſwarade: Det är fleſta manna ſägn / at Guttorm Gjukaſon lade honom igenom med ſwärd / då han ſåf i Gudrunas ſäng; Men Tyſke månn berätta / at Sigurd bliſwit dräpen ute på ſkogen; widare hafwa ſwalor (wachtlar) giſwit tilkjänna / at Sigurd och Gjukaſöner hade ridit til något Thing / och at deße honom där dräpit. Doch är det allſagt / at han wart dräpen liggande och owarlig / ſamt ſåledes ſwiken i trygd. J det ſamma ſpörde en hird-

Illum Geſtus regi protinus oſtendit, ſeptem ulnas longum; quare illo gaudium, quod ex narrationibus Geſti conceperat, magnum conteſtante, ceteri etiam omnes, ejus in iisdem proferendis promptitudinem collaudabant. Deinde Rex plura ab eo cupiebat audire de conſangvineis ſuis; hinc multas in decedentem usque diem, res ludicras eis enarravit, quo etiam omnes ad ſtrata redibant. Proximo mane Rex Geſtum ſibi præſentem ſiſti mandat, ut plura cum ipſo confabularet. Quo facto, difficulter, inquit, concipio menſuram ætatis tuæ, qua mihi veriſimile fiat, te multorum adeo eſſe annorum, ut ejusmodi rebus intereſſe potueris geſtis, quin alia enarres, quibus de veritate certiores reddamur. Tum Geſtus: prius equidem noveram, te aliam deſideraturum hiſtoriam, ſimulac de auro dixiſſem. Viciſſim Rex; profecto narrabis.

CAP. VIII.

De Sigurdi & Brynhildæ exceſſu.

Dicendum ideo, infit Geſtus, quod poſtquam in Daniam rediens, paternam hæreditatem herciſcundo adiviſſem, (is enim morte deceſſit repentina,) fama Sigurdi & Giuki ſupremorum fatorum nuntia, advolaverit, quæ magnæ momentum rei mihi ſuggeſſit. Rex Geſtum percontatur de modo, quo Sigurdus obiiſſet. Equidem plurimorum, inquit ille, ore fertur, eum dormientem gladio transfoſſum a Guttormo Giuki filio; *Teutones* autem tradunt, Sigurdo cædem illatam in venatu; Perdicum (hirundinum) tamen garritu innotuit, eum

hirdmadur eirn ſpyr hvorſu for Brinhildur þa med. Geſtur ſvarar, þa drap Brinhildur VIII. þræla ſina oc V. ambattir, enn lagþi ſik ſverdi igegnum, oc bad ſier aka med þeſſa menn til *bals* oc brenna ſik dauda, oc ſva var giort. Henni var buit annat bal, enn Sigurdi annat, oc var hann fyrri brendur enn Brinhildur. Henni var ekit i *reid* einni, oc var tialdat um *gudvef* oc *purpura*, oc gloadi allt vid *gull*, oc ſva var hun brend. þa ſpurdu menn Geſt, hvort Brinhildur hefþi nockut kvedit daud. Hann kvad þat ſatt vera. þeir badu hann kveda ef hann kynni. þa mælti Geſtur, þa er Brinhildi var ekit til brennunnar a *Helveg*, oc var farit med hana nær homrum nockrum, þar bio einn *Gygur*, hun var fyrir hellis dyrum, oc var i *ſkinnkyrtli* oc ſvort yfirlits, hun hafþi i hendi ſkogarvond langann, oc mælti; þeſſu vil ek beina til brennu þinnar Brinhildur, oc væri bætur at þu værir lifandi brend firir udadir þinar þær, at þu letſt drepa Sigurd Fafnisbana ſva agiætann mann. Oc opt var ek honum ſinnur, oc firir þvi ſkal ek lioda a þik med hefndar ordum þeim, at ollum ſertu leidari er ſlikt heyra fra þier ſagt. Eptir þat liodaſt þær a Brinhildur oc Gygur. Gygur kvad.

Skaltu

hirdmann/ huru Brynhilda ſig då har betett? Geſter ſwarade/ at hon då dräpte ſju ſina trälar och fem trälinnor/ men ſtack ſig ſjälſwan igenom med ſwärd/ och bödh at mann ſkulle åka ſig med deßa männiſkjor til et bål/ at där döder upbrännas/ hwilket ock blef gjort. Åt hänne blef et ſärſkilt bål gjort/ och et annat åt Sigurd/ och wart han förr bränder än hon. Hon åcktes i en wagn/ ſom war öfwertäckter med gyllende tyg och purpur/ och glänſade det alt af gull/ blifwande hon ſåledes bränder. Då frågade männen Geſter/ om Brynhilda hade kwädit något wid ſin död? Han ſwarade/ det wara ſant. De bådo honom kwädja om han kunde. Geſter ſade: När Brynhilda wart åkter til bålet på dödswägen/ och hon fördes nära wid några bergsklippor/ då bodde där en Gjättkona/ ſom ſtod i dören af kulone/ klädd i en ſkinnkjortel/ och war ſwart i anletet; hade i handen en lång ſkogskjäpp och ſade: med denna will jag öka dit bål/ Brynhilda/ och wore det än bättre/ at du lefwande brändes/ för dit odåd/ at du låtit dräpa Sigurd en ſå berömlig mann/ den jag ofta war behjälpelig/ och därföre ſkal jag ſjunga öfwer dig ſådana hämnde ord/ at du warder därmedels allom ledare/ ſom ſlikt höra om dig ſägjas. Efter detta ſungo Brynhilda och Trällkonan emot hwarandra/ och kwad Gjättinnan ſåledes:

Ej

eum, quando cum Giuki filiis ad conventum equitaret, ab his trucidatum. Nihiloſecius omnium conſtat relatione, hos ipſos eum ſoporatum & incautum interemiſſe, adeoque perfide hominem oppreſſum. Quærenti aulicorum uni, quid tum Brynhilda egiſſet? Poſtquam, reſpondit Geſtus, occidiſſet octo ſuos ſervos, quinque autem ſervas, ſe ipſam enſe trajecit, mandans deinde, ut curru illis comitibus ad rogum vecta, combureretur mortua. Quod ipſum etiam præſtitum, at vero ipſa peculiari pyræ, Sigurdus alii, cui & ignis prius ſuggeſtus, illati ſunt. Et quidem Brynhilda funere elata in curru, obducebatur tapetibus holoſericis & purpureis, adeo ut cuncta auro corruſcaverint, ſicque illa flammis conſumta fuit voracibus. Porro reliqui quærebant viri, an Brynhilda manes aditura, ſupremum dixiſſet vale? Illo hoc affirmante, orabant, vellet carmen ejus recenſere. Dum Brynhilda, inquiebat Geſtus, ad rogum deferretur per *viam infernalem*, rupem prætervehebatur vicinam, quam habitabat *Gyga* quædam, ſeu fæmina gigantea, quæ forte tum januam occupans ſpeluncæ, induta erat pellicea tunica; ipſa faciei inſignis nigredine, perticamque ſilveſtrem & prælongam manibus tenens; hæc protulit verba: Iſthac rogum tuum, Brynhilda, auctum velim, æquiusque omnino foret, ſi viva flammis tradaris comburenda, ob ſcelerum utpote tuorum atrocitatem, dum Sigurdum Fafnicidam virum prorſus excellentem interimendum curaveris. Cui cum egomet ſæpiſſime faverim, ultrices in te fundam ſatyras, quibus quotquot easdem de te audiverint referri, in tui mox ferantur odium. Deinde invicem ſe Brynhilda & Gyga excantare cœperunt; & vero poſterior hunc in modum ordiebatur.

An

Skaltu igegnum
Ganga ei,
Grioti ſtudda,
Garda minna.
Betur ſæmda þier,
Borda at rekia,
Heldur enn at vitia,
Vorra ranna.

Hvad ſkaltu vitia,
Va af landi, (af *Vallandi*)
Hverflint haufut,
Huſa minna.
þu hefur vorgum
Ef þin vitia,
Morgum til matar,
Mansblod gefit.

þa kvad Brinhildur,

Bregtu mer ei,
Brudur or ſteini,
þott vera ek,
Fyrri i Vikingu,
Ek man ockar,
Ædri þykia,
þeim er edli,
Mitt umkunna.

Gygur kvad,

þu ert Brinhildur,
Budla dottur,
Hæilli veſtu
I heim borenn.
þu hefur Giuka,
Ofglatat bornum,
Oc bui þeirra,
Brugdit godu.

Brinhildur kvad,

Eg

Ej ſkall du
Igenom gånga,
Så ſtenſtödda,
Gårdar mina.
Bätter höfdes dig,
Bårdering at yrka,
Helder ån at witja,
Wåra nåſten.

Hwad ſkalldu witja,
Af Wallande,
Hwirflynte hufwud,
Huſa mina?
Du hafwer wargom,
När mann dig witjat,
Mångom til mats,
Mannsblod gifwit.

Då kwad Brynhilder:

Brå mig ej före,
Kwinna yr berget,
Faſt jag warit,
Förnämſt i wiking (ſjöröfweri.)
Jag mån bland oß,
Mera tyckjas,
Dem ſom ädle
Mitt är kunnigt.

Gygan kwad:

Du är Brynhilder,
Budla dotter,
Med ödet wärſta,
I werlden boren.
Du hafwer Gjuka,
Hånſkaffat barnen,
Och boet deras,
Bortſkjämt goda.

Brynhilder kwad:

Jag

An tu pervadas, lapidibus fultam, domum meam? Quin potius decuiſſet te, textiles picturas exercere, quam inviſere, noſtrum latibulum.

Ecquidnam viſitabis, ruricola (*e* Vallandia,) *mobile caput, domum meam? Lupis, quotquot te inviſerant, multis in eſcam, humanum ſangvinem dediſti.*

Contra Brynhilda cecinit:

Opprobrio me laceſſas minime, fœmina de rupe, quamvis primas tenuerim in piratica; Ego noſtrum ſuperior æſtimabor, illis qui indolem, meam noverint.

Gyga regeſſit:

Tu es Brynhilda, Budli filia, fato peſſimo, in lucem edita. Tu Giuki, temere perdidiſti liberos, & familiam eorum, diſſipaſti bonam.

Rurſus Brynhilda:

Dicam

Eg man feigia þer,
Sanna rædu,
Veilgiarnt hofut,
Ef þik vita lyfter.
Hve gordu mik
Giuka arfar,
Aftalaufa,
Oc eidrofa.

Let mik af harmi,
Hugfullur Kongur,
Atla fyftur,
Undir eyk bua,
Var ek vetra tolf,
Ef þefs vita lyfter,
þa er ek ungum Gram,
Eida fvardak.

Ek let gamlann,
Gygiar brodur,
Hialmgunnar neft,
Heliar ganga.
Gaf ek ungum figur,
Audur brodur,
þar var mer Odinn,
Ofgripur fyrer.

Lauk hann mik fkiolldum,
I fkatalundi,
Raudum oc hvitum,
Randi fuefda,
þann bad hann flita,
Svefni minum
Er hvergilunds,
Hrædaft kynni.

Let hann um fal minn,
Sunnan verdann,
Hafann brenna,
Hrottgram vidar,

þar

Jag månn fägja dig,
Sanna talet,
Argfulla hufwud,
Om du acktar weta.
Huru mig gjorde,
Gjukes arfwingar,
Allflösan
Och edbruten?

Mig låt af harme,
Hugfuller Kong,
Atles fyster
Under ek boa.
Jag war tolf wintrar,
Om så lyster weta,
Då när jag ungom Kong,
Edar månd' swärja.

Jag låt gamlan,
Gygas broder,
Hjälmgunnar näst,
Helfwitet gå;
Men gaf den unge seger,
Audur broder,
Där war mig Oden,
Ofgramsen före.

Han mig i Hufwudet,
Med skjöld klädd,
Röd och hwit,
Skjöt en sömnstaf.
Den böd han slita,
Sömnen min,
Som för slätt intet,
Fruckta kunde.

Låt han om sal min
Sunnan til,
Högan brinna,
Och blänkand låge.

Den

Dicam tibi, veros fermones, truculento capiti, fi tibi fcire libet. Quomodo fecerint me, Giuki liberi, inamabilem & perjuram?

Curavit me mœftam, animofus Rex, Atli fororem, fub arbore habitare; Eram annorum duodecim, fi hoc noviffe placet, cum juveni Regi, juramentum præftarem.

Effeci ut fenex, Gygæ frater, Hialmgunnarus, inferos peteret; Dedi juveni victoriam, Auduro fratri, hinc erat mihi Odinus, admodum iratus.

Ille mihi caput, clypeo rubicundo & albo, veftitæ percuffit hafta foporifera; Illum juffit opprimere, fomnum meum, qui nequicquam timore percelleretur.

Effecit ut palatium meum, ab auftro, alta cingeretur, fulgurantique flamma; hancque juffit aliquem virum, perequitare, qui apportaret mihi, Fafni aurum.

Equi-

þar bad hann eirn þegn,
Yfer at rida,
þann er færdi mer,
Fafnisdynu.

Den bad han en raſk mann/
Öfwer at rida/
Som mig föra kunde/
Fafnis dyna (gull.)

Reid gódur Grana,
Gull midlandi,
þar er foſtri minn
Fletium ſtyrdi,
Ein þotti hann þar,
Ollum betri,
Vikingur Dana,
J virdingu.

På håſten Grane/
Red goda gullmedlaren/
Där ſom foſterfar min
Sängen ſtyrde.
En tycktes han där/
Allom bätre/
Danſka wikingen/
J wördnad wara.

Svafum vid oc undom,
I ſæng einni,
Sem hann minn broder,
Ofborinn væri,
Hvorki matti,
Hond yfer annat,
Atta nottum,
Okkar leggia.

Såſwom wi med nögje/
J ſäng ena/
Som han min broder/
Ofboren wore.
Ingen mågtade/
Hand öfwer annan/
Otta nätter/
Af oß lägga.

þvi bra mer Gudrun,
Giuka dottur,
At ek Sigurdi,
Svæfi a armi,
þa vard ek þeſſ viſs,
At ek vilda ei,
At þaug væltu mik,
I vetfangi.

Ty förbrådde mig Gudrun/
Gjuka dotter/
At jag å Sigurds
Arm ſkulle ſofwa.
Då wart jag deß wis/
Huru jag ei wille/
At de bedroge mig/
J ſlikan enwig.

Munu vid ofſtrid,
Als ofleingi,
Konur oc kaller,
Kvikuer fædaſt,
Vid ſkulum ockrum,
Aldrei ſlita,
Sigurdur ſamforum,
Soktu nu Gygur.

De måge wid ofſtrid/
Wäl oflänge/
Konor och Karlar/
Kwicka födas.
Wi ſkolom wårq/
Aldrig ſlita/
Jag och Sigurd/ ſamforor.
Sök du bort Gyga.

þa Då

Equitabat bonus Granum (equum,) auri diſtributor, ubi nutritius meus, thorum regebat. Unus videbatur ille ibi, omnium optimus, pirata Danus, in honore.

Dormiebamus præſenti ſorte contenti, in lecto uno, quaſi meus frater uterinus, natus fuiſſet; Neuter valebat, manum ſuper alterum, octo noctibus, ponere.

Ideo opprobrio mihi dedit Gudruna, Giuki filia, quod in Sigurdi, dormiverim amplexibus; Tunc illud certo cognovi, quod nollem, eos decipere me, in loco duelli.

Sint altercantes ſatis diu, mulieres & viri, dum vivi generentur; ego & Sigurdus noſtram, nunquam dirimemus, conſvetudinem. Apage tu jam Gyga.

Proti-

þa æpti Gygur ogurlegri rauddu, oc hliop in i bergit. þa sogþu hirdmenn Kungs, gaman er þetta, oc seig þu meira. Kungur mælti, ei er naudsyn at seigia fleira fra þvilikum lutum. Kungur mælti, varstu med *Lodbrokar sonum.* Skamma stund var ek med þeim sagdi Gestur, ek kvam til þeirra þa er þeir herjudu at *Mundia fialli*, oc brutu *Vysilsborg*, þa var alt vid þa hrædt, þvi at þeir hofþu sigur hvar sem þeir kvamo, oc þa ætludu þeir at fara til *Romaborgar.* þat var eirn dag at madur eirn kvam fyrir *Biorn K. Jarnsidu*, oc heilsar honum. Kungur tekur honum vel, oc spurdi hvadann han væri at kominn. Han sagdist vera kominn sunnan fra *Romaborg.* Kungur spyr hve langt er þangat. Han svarar, her mattu sea Kungur, sko mina er ek hefer a fotum. Tekur hann þa *jarnsko* af fotum ser, oc varo allþickvir ofann, enn miok slitnir nedann, sva er laung leid til Romaborgar hedann, sem þer meigit nu sia a skom þessum, hvorsu hardt at þeir hafa þolat. Kungur mælti, furdu laung leid er þetta at fara, oc manom ver aptur snua, oc heria ei a *Romariki.* Oc sva gora þeir, at teir fara ei leingra, oc þotti hvorium manni þetta undarlegt, at snua sva skiott skapi sino vid eins mans ord, er þeir hofþo aþur alt rad fyrir gort. Foru Lodbrokar syner vid þetta heim aptur, oc herjudu ei leingra sudur. Kungur svarar, *audsynt* er þat, at *helgir menn* i Roma

Då ropade Gjättinan faseliga / och låpp så in i berget. Kongens hirdmänn sade: Gaman är detta / och säg oß än mera / men Kongen sade det wara onödigt at mera om slika saker berätta. Han frågade altså: war du med Lodbroks söner? Kårt tid war jag med dem / swarade Gester / kom doch til dem / då de herjade söder wid Mundjafiäll / och förstörde Wysilsborg / warande alla för dem rädda / ty de hade seger hwart de kommo. Därefter ärnade de at fara til Romaborg / men det hände sig en dag / at en mann kom til Kong Björn Järnsida / och hälsade honom. Kongen emottog honom wäl och sporde / hwadan han wore kommen? Han swarade sig wara komen sunnan frå Romaborg. Kongen frågade: Huru långt är det dit? Han sade / du må här se / Kong / mina skor / dem jag har på fötterna. Han tog järnskona af fötterna / och woro de mycket tjocka ofwan / men nog sletna nedan till. Så lång led är / sade han / til Romaborg / som du nu må se af deßa skor / huru hårt de hafwa tålt. Kongen sade: farlig lång led är detta at fara / och skolom wi därföre wända tilbaka och icke herja på Romarike. Hwilket de ock gjorde / så at de ej längre forb; men det tycktes hwarjom manne underligt / at de så snart ändrade sit sinne wid en manns ord / emedan de tilförende därom alt rådslutit. Foro fördenskuld Lodbroks söner wid detta åter hem / och herjade ej längre där söder. Kongen sade: Det är ödsynt / at de heliga männ i Rom / wille ej tåla deras öfwer-

Protinus Gyga horrendum vociferabat, inque monte currendo se abdidit. Tum etiam aulici regis exclamare, gaudio sibi esse ea omnia, orantes ut plura narraret. Contra Rex monere, necesse haud esse, plura de ejusmodi referre rebus. Illo itaque quærente, quamdiu Gestus cum *Lodbroci filiis* degisset? respondit: brevi tempore; se enim eos accessisse, dum prædas agerent in austro juxta *Mundianos montes, Visilsburgumque* expugnarent, ubi cunctis viventibus timore perculsis, victricia arma latissime protulerunt. Cumque jam in eo essent, ut Romam tenderent, forte vir quidam *Biornum ferrei lateris* adivit salutabundus. Quæsivit Rex placide exceptum, undenam venisset? illoque se *Roma* venisse respondente, iterum scire cupivit, quantum itineris illuc emetiendum esset. Oravit alter, vellet modo adspicere, quos pedibus gestaret calceos. Hos e ferro confectos mox solvit, eratque superior eorum pars præcrassa, inferior autem admodum attrita; & vero tantum viæ hinc restare Romam dixit, quantum ex calceis judicare posset Rex, nimis utpote jam attenuatis. Rex itaque longissimam hanc fore viam professus, reditum maturandum, Romamque adeo armis haud lacessendam svasit. Et quia nec aliter ceteris visum, iter destinatum interruptum est. Multis tamen admirationi erat, quod ad unius viri verba, genium suum Martium tam cito mutaverint, tanto licet molimine hactenus gravidum. Lodbroci ergo filii ad domuitionem conversi, haud diutius australes regiones infestabant. Ad hæc Ola-

i Roma, vildu ei yfirgang þeirra þangat, oc mun ſa *andi* af *Gudi* ſendur verit hafa, at ſva ſkiptiſt fliott þeirra fyrirætlan, at gora ecki *ſpillverki* helgaſta ſtad Jeſu Chriſti Romaborg.

werwälld därvte/ och månn någon ande af Gud hafwa warit vtſänd/ emedan de ſå haſtigt ombytte ſitt tilämnande/ på det intet ſpillwärke eller ſkiöflande/ ſkulle öfwas på JEſu Chriſti helgaſta ſtad Romaborg.

IX. CAP.

Fraſagnir Norna Geſts, um hattalag ymſra Konga.

ENn ſpurdi Kungur Geſt, hvar hefur þu komit til Konga, er þier hefur beſt þott. Geſtur ſvarar, meſt gledi þotti mer med *Sigurdi* oc *Giukungum*, enn þeir *Lodbrokar ſynir* voru menn ſialfradaſtir at lifa ſem menn vildu, enn med *Eyreki* at *Upſaulum* var ſæla meſt, enn *Haraldur* hin *Harfagri*, var vandaſtur at hirdſidum allra fyrrnemnda Konga. Ek var oc med *Hlaudver* Kongi a *Saxlandi*, oc þar var ek *primſigndur*, þviat ek matti þar ei vera ellegar, þviat þar var *Chriſtni* vel haldin, oc þar þotti mer oc ollu beſt. Kungur mælti, morg tidindi mantu ſeigia kunna, ef ver vilium ſpyria. Kungur frettir nu margs, enn Geſtur ſeigir þat alt greinilega, oc umſidir talar hann ſva, nu ma ek ſeigia ydur, hvi ek er Norna Geſtur kalladur. Kungur ſagdiſt þat heyra vilia.

9. Cap.

Norna Geſts berättelſer om ömſe Kongars ſinnelag och ſeder.

WIdare ſporde Kongen Geſt: Til hwilka Kongar har du kommit/ om hwilka du bäſt har tyckt? Geſter ſwarade: ſtörſta glädjen fann jag hos Sigurd och Gjukungarna/ men Lodbroks ſöner woro de ſjälfrådaſte at lefwa med/ ſåſom man åſtundade; hos Erik i Vpſala war ſtörſta ſällhet; Harald hin hårfagre war af alla deßa förnämda Kongar/ mäſt mån om hofſeder. Jag war och med Kong Hlodwer i Saxen/ och wart där primſignad/ ty jag feck ej annars wara där/ emedan Chriſtendomen war där mäſt hällen; och tyckte jag jämwäl därſtädes wara bäſt. Kongen ſade: Du månn flera tidender kunna ſägja/ om wi wiljom efterfråga/ och ſporde han ſå efter många/ dem Geſter redigt förtälde/ och ſade han omſider ſåledes: nu må jag ſägja eder/ hwi jag är NornaGeſt kallader. Kongen ſade ſig det wilja höra.

X. Cap.

10. Cap.

Olafus Rex, facile, inquit, judicatu eſt, obſtitiſſe ſanctos, qui Romæ fuerant, viros tyrannidi eorum, crediderimque ſanctum aliquem a Deo emiſſum ſpiritum, qui propoſito eorum citam intulerit mutationem, quo minus Roma ſanctiſsima JEſu Chriſti urbs, rapinæ ſuccumberet.

CAP. IX.

Relatio Norna Geſti de indole & moribus diverſorum Regum.

INterrogabat porro Rex, quosnam reges acceſſiſſet, qui ipſi maxime placuerint? Geſtus maximum, infit, gaudium in comitatu *Sigurdi & Giucungorum* percepi; *Lodbrocidæ* morum erant liberrimorum, adeo ut apud eos cuivis ſuum ad arbitrium vivere licuerit; in aula *Erici* (Regis) *Upſalenſis* ſumma fuit beatitudo; at vero *Haraldus pulchricomus* aulicorum morum præ antedictis regibus ſtudioſus erat. Fui etiam apud *Hlaudverum* (Ludovicum) *Saxoniæ* regem, tum primum catechumenus factus, alioquin ejus laribus inviſus, ob Chriſtianiſmi exactiſſimam diſciplinam; & ibi quidem gratiſſima mihi erat mora. His dictis, Rex plura utique Geſtum referre poſſe, ſi eorum adhucdum curioſior foret, fatebatur; interogatus etenim porro de multis, expeditum ſemper reddidit reſponſum, ipſeque jam tandem e re fore dixit, ut cauſſam ediſſerat, cur Norna Geſtus appellatus fuerit. Rex ejusce notitiam avide ſe excepturum promiſit.

CAP.

X. CAP.

Um fædingu Norna Gests, oc huornin han odladist þat nafn, ad vera kalladur Norna Gest.

þat var þa ek var fæddur up med fodur minum, i þeim stad er *Grænningur* heiter. Fader minn var rykur at *peningum*, oc helt rikuglega herbergi sin. þar foro þa um landit *Spakonur* þær er kallader voru *Volfur* oc spaþu monnum aldur, þvi budu menn þeim, gordu þeim veitslur, oc gafu þeim giafer at skilnaþi. Fader min gordi oc sva, kvamo þær til hans med *sveit*manna, oc skyldu þær spa mer *orlog*. La ek þa i voggu ur þær skyldu tala um mitt mal, þa brunnu yfer mer tvo *kertislios*. þær mæltu þa til min, oc seigia mik mikinn laudnumann verda mundu, oc meir enn aþra mina foreldra eda hofþingia syner þar i landi, oc seigia at alt skyldi fara sva um mitt rad. Volvurnar voru III. hin yngsta *Nornin* þottist oflitils metin hia hinum tveimur, er þeir spurdu hana ei epter slikum spam, er sva voru mikils verdar. þar var oc mikil *Ribbalda* sveit, er henni ratt ur sæti sinu, oc fell hun til jardar. Af þessu vard hun akafa stygg, kallar hun þa hatt oc reidilega, oc bad hinar hætta sva godum ummælnm vid mik, þviat ek *skapa* honum þat, at han skal ei lifa leingur en kerti þat brennur, er up er trendrat hia sveiminum. Eptir þetta tok hin eldri Volfan kertid oc slaukti, oc bidur modur mina vardveita,

10. Cap.

Om Norna Gests vpfödsel / och huru han synnerliga feck det namnet at wara kallader Norna Gest.

DEtta skiedde sade Gester / då jag blef vpfödder hos min fader på Gråninge; Han war peningeriker och höllt et kåstfritt herbårge. Den tiden foro spåkonor öfwer landet/ dem man kallade Wolfar / och spådde de folket deras ålder; ty böd mann dem hem til gjästabods / och förärte dem gåfwor wid skilnaden. Min fader gjorde och likaledes/ ty kommo de til honom med stort fölgje / i vpsåt at förespå mig mit öde. Jag låg då i waggan / när de skulle tala om mit mål/ och brunno twå ljus öfwer mig. De talte til mig / och sade at jag skulle warda en stor lyckomann / samt förnämare än andra mina förfåders eller höfdingars söner där i landet / med försäkran / at så skulle gå i alt mit tiltagande. Wolfarna woro tre / och aldenstund den yngsta Nornan tycktes altför litet wårderas för de andra twånne / dy de sporde ej hånne efter slika spådomar / som doch så mycket woro wårda; emedan ock där war en stor swit af löst folck / som kastade hånne af sätet / så at hon föll til jorden. Ty wart hon däraf öfwermåttan stygg / ropade högt med wredt mod til de andra / at de skulle vppehålla med så goda spådomar om mig / ty jag skapar / sade hon / honom det / at han ej långre skall lefwa / än detta ljus brinner / som nu vptänt är hos swennen. Men den äldre Wolfan tog då ljuset och släckte det / befalte sedan min moder / at hon skulle wackta det / och ej förr

CAP. X.

De educatione Norna Gesti, & modo quo hocce ei inditum fuerit nomen.

GEstus exorsus contigit, hoc inquit, dum in paternis ædibus, & quidem villa *Græningensi* natus essem. Ille meus genitor pecuniis abundans, magnifico gaudebat hospitio. Peragrabant tunc regionem eam *Volfæ*, quæ *fatidicæ* dicebantur, & ætatem mortalium prædicebant; hinc ab omnibus in- " vitabantur hospitaliter, & instructis conviviis exceptæ, donis insuper cumu- " labantur, quod & pater meus fecit; & ad illum intraverunt, magna inse- " quente hominum turba; ut fata mea indicarent. Positus eram in cunis, " binis circa me accensis candelis. Tunc vaticinia exorsæ, me opibus & ho- " noribus agnatos & parentes, quin & magnatum regni illius filios super- " gressurum augurabantur, eaque omnia certo mihi adventura. Minima *Nornarum* se præ ceteris duabus despectui habitam credidit, cum illa super his " prædictionibus non consuleretur, quæ tanti momenti erant. Confluxerat " etiam illac magna perditorum turba, quæ illam sede sua excussit, ut in ter- " ram prona caderet. Hinc illa irarum plena, offensa & excelsa voce clamare " cœpit, ut tam bona auguria de me omitterent. Enimvero, ait, his prædi- "
ctionibus

veita, oc kveikia ei fyrr a ; enn a ſidaſta deigi lifs mins. Eptir þetta foru ſpakonur brott, oc bundu hina ungu Norn oc hofþu med ſer, oc gaf fader minn þeim godar giafer at ſkilnadi. þa er ek var *roſkinn* madur, fer modur min mer kerti þetta til vardveitſlu, oc hefer ec þat nu med mer. Kungur mælti, hvi forſtu nu hingat til vor. Geſtur ſvarar, þeſſu ſveif mer i ſkap, ætladi ek mik af þær nockra audnu hliota meiga, þviat þer hafit fyrer mer verit miok lofader af godum monnum. Kungur ſeigir, viltu nu taka *helga ſkyrn*. Geſtur ſvarar, þat vil ek gora at ydru radi, var nu ſva gort, oc tok Kungur hann i kiærleika vid ſik, oc gorþi hann *hirdmann* ſinn. Geſtur vard trumaþur mikill, oc fylgdi vel Kungs ſidum, var hann oc *vinſæll* af monnum.

förr låta det upptändas än å min ſiſta lifsdag. Efter detta foro ſpåkonorna bort, bundo denna unga Nornan och hade hänne med ſig, bliſwande af min fader wid ſkilnaden begåfwada med goda ſkiäncker. När jag ſedermera wart raſker eller fullmannader, feck min moder mig det ſamma ljuſet til at bewara, och har jag det nu med mig. Kongen frågade, hwi for du hit til oß? Geſter ſwarade: Det föll mig ſå i ſinnet, och tänkte jag at bekomma af eder någon lycka, aldenſtund i wören för mig ſå mycket låfwader af goda männ. Kongen ſade: Wil du nu taga mot den heliga döpelſen? Det will jag giöra, ſwarade Geſter, med edert råd, och tog ſå Kongen honom i ſin kiärlek och giorden til ſin hirdmann, hwarmedels Geſter wart honom en ſtor tromann, och efterfölgde wäl Kongsſederne, bliſwande jämwäl wännſäll hos alla männiſkjor.

XI. CAP.

Um kerte Norna Geſts oc hans andlat.

þat var eirn dag at Kungur ſpurdi Geſt, hvorſu leingi vildir þu nu lifa ef þu redir. Geſtur ſvarar, ſkamma ſtund hedan af, ef Gud vildi þat. Kungur mælti, hvad man nu lida ef þu tekur kerti þitt. Geſtur tok nu kertit or horſu ſtocki ſinum, Kungur bad þa kveikia, oc ſva var gort, oc er kertit var tendrad, brann þat ſkiott. Kungur ſpurdi Geſt, hvorſu gamall madur ertu. Nu hefir ek CCC. *vetra* ſagdi hann. Allgamall ertu ſagdi Kungur. Geſtur lagdiſt

11. Cap.

Om NornaGeſts ljus och död.

Det war en dag, at Kongen ſporde Geſter: Huru länge wil du lefwa, om det i din magt ſtode? Geſter ſwarade: en liten tid hädan af, om det ſå Gud behagade. Kongen ſade: Huru mycket ſkulle wäl med dig lida, om du toge fram dit ljus? Geſter tog då up ljuſet ur ſin harpeſtäck, hwarpå Kongen böd, at det ſkulle upptändas, hwilket ock ſkjedde, och när det itändes brann det fort. Kongen ſporde Geſt: Huru gammal mann är du? Nu har jag 300. år, ſwarade han. Allgammal mann är du då, ſade Kongen. Då

„ ctionibus hanc ego adjicio, illum diutius non victurum, ubi candela illa „ conſumta fuerit, quæ nunc ad infantem ſuccenſa appoſita eſt. Tunc maxi„ ma Sibyllarum candelam protinus extinctam, matri meæ ad cuſtodien„ dum dedit, ante ſupremum vitæ meæ diem non accendendam. His pera„ ctis Volæ receſſerunt, Nornarum minimam vinculis conſtrictam ſecum abdu„ centes; omnes autem a patre meo ſummis muneribus ante abitum locuple„ tatæ. * Cum poſtmodum ad provectam pervenirem ætatem, mater mihi candelam tradidit cuſtodiendam, quam adhuc dum ſervo. Percontabatur Rex quamobrem ſuos lares inviſiſſet? Inclinabat animus, reſpondit Geſtus, ad fortunam aliquam a te acquirendam, ductus quippe eximia nominis tui inter omnes bonos celebritate. Sciſcitanti denuo Regi, num ſacro fonte ablui vellet? in eo quidem regis ſe conſilium ſecuturum reſpondit. Hoc peracto, Rex eum in gratiam receptum, aulicum ſuum conſtituit. Ac vero fidum ſe miniſtrum geſſit, regioſque mores optime imitatus, cujusvis amicitiam promeruit.

* Confer. Bartholini Antiqq. Dan. p. 685.

CAP.

lagdist þa nidur; hann bad þa *olia* sik. Þat let Kungur gora, oc er þat var gort, var litit ubrunnit af kertinu. Þat fundu menn þa at leid, at Gesti, var þat oc jamnskiott at brunnit var kertit oc Gestur andadist. Oc þotti ollum merkilegt hans andlat, oc þotti Kungi oc mikit mark at sogum hans, oc þotti sannast um haus lifdaga sem hann sagþi.

Då lade Gester sig nider / och bad dem olja sig. Kongen låt så giöra / och når det war skiett / war ock litet obrunnit af ljuset. Och befann mann / at det då jämwål led med Gester / så at når ljuset wart utbrunnit / gndades ochså han / och tyckte alla at hans andlåt war märkelig. Kongen hade äfwen hämtat mycken märkwärdighet af hans sagor / och fann / at hwad han föresagt om sina lifsdagar / war aldeles sant.

CAP. XI.

De candela Norna Gesti & obitu ejus.

Placuit aliquando Regi interrogare, quamdiu Gestus vivere vellet, si res ejus foret arbitrii? Ille brevi tempore, si Deo placuerit, respondit. Eodemque iterum quærente, ecquantum vitæ spatium restiturum putaret, si jam candelam depromeret? protinus eam e cithara exemtam ad monitum Regis accendit. Quia vero concepto igne, cito exarsit, hinc Rex monuit, ut quot annos natus esset, ediceret? Accepto responso eum trecentorum esse annorum, hominem ævo satis obsitum fatebatur. Proinde Gestus lectum petens exposcuit, ut *unctione* se dignaretur. Annuit Rex, eaque obtenta, parum candelæ restabat, quo ipso etiam momento, Gestum deliquium passum esse animadvertebant præsentes, usque adeo ut deficiente candela, simul ipsius solverentur cum frigore membra. Cujusmodi obitus omnibus admirationem movit summam, neque vero regi in minori observatione relationes ejus erant, vel hinc satis convicto, ipsummet omnium verissima de ultimo suo prædixisse fato.

þattur Helga þoris-Sonar.

þ*Orir* het madur, er bio i *Norege* a þeim bæ er a *Raudaberge* heiter. þeſſe bær er ſkamt fra *Wikinni*. þorir atti tvo ſyni, het annar *Helge*, enn *þorſteinn* annar. Woru þeir *þriflegermenn*, ok war þo Helge framar um iþrotter. Fader þeirra var *Herſer* ad nafnbot, hann var i vinnatu vid Olaf Kong. þad var a einu ſumri, ad þeir brædur haufdu kaupferd nordur til *Finnmarkar*, oc haufdu *ſmior* ok *fleſk* til kaups. Feingu þeir goda kaupferd ok helldu aptur ad alidnu ſumre, ok kvamu um dag vid *nes* þad ſem heiter *Unnund* (*Wimda*), þar var allgodur ſkogur, geingu þeir a land upp, ok feingu nockur *mauſurtre*. Werdur Helga leingra geingid i ſkoginn enn audrumm monnum, ſidan kaſtar yfer myrkri miklu, ſvoad hann hitter ei til ſkipſins a þeim aptni, tekur nu ok ſkiott ad dimma af nott. þa ſer Helge hvar XII. konur rida or ſkoginum; þær varu allar a raudumm heſtum, ok i raudumm klædum. þær ſtigu af bake. Allur reidingur heſtanna gloade vid *gull*. Ein barþar af aullum um wænleik, ok allar adrar þiona þeſſare hinni ſkorugligu konu. Heſtar þeirra

Kårt beråttelſe om Helge Thoris ſon (ſamt hornen Grimar, dem Kong Godmund på Glåſiswallar / ſkickade til Kong Olof Tryggwaſon.)

THorir het en mann, han bodde i Norrige å den byn eller gården ſom Rödaberg heter / och år den ſamma ej långt från Wiken belågen. Thorer hade twånne ſöner / den ena het Helge / den andra Thorſten / hwilka woro trefna eller hurtiga månn / dock war Helge främre eller kjåckare i idrotter och ridderliga konſter. Deras fader war Herſe til hedersnamn / och war han i kjårlek med Kong Olof. Det hånde å en ſommar / at deſſa bröder hade kjöpfård norder til Finnmarken / förande med ſig ſmör och flåſk til kjöps. De fingo en god kjöpfård / och höllo tilbaka wid åliden ſommar / kommande en dag wid det nåſet ſom Unnund (Wimda) heter. Dår war en allgod ſkog / ty gingo de dår å landet vp / och fingo några maſurträ. Helge om då at långre gå in i ſkogen ån de andra månnen / hwarefter och ſtort mörker honom öfwerkom / så at han ej hittade til ſkjeppen den aftonen; tog ock nu haſtigt at dimma eller mörkna af natten. Då ſåg Helge hwar tolf kwinnor redo vr ſkogen / hwilka woro alla å röda håſtar / ſamt i röda klåder. De ſtego nider / och glåntſade alt håſtarnes redtyg af gull. En af alla deßa kwinnor war anſenligaſt til wånlek eller ſkjönhet / och alla

Succincta Narratio de Helgo Thoreri filio, (atque legatis Godmundi regis Glæſisvallenſis (Elyſiorum camporum,) cum duobus cornibus ad regem Olafum miſſis.)

T*Horerus* vocabatur vir quidam in *Norrigia* habitans, cujus prædium *Raudaberg* nuncupatum, haud procul a *Vikia* ſitum erat. Is duos habuit filios, quorum alter *Helgus*, *Thorſteinus* autem alter vocabatur; ambo viri induſtrii, Helgus tamen artibus liberalibus nobilior. Pater dignitate *Herſus*, amicus fuit *Olafi* regis. Cum vero æſtate quadam fratres illi, mercatus cauſſa boream verſus in *Finnmarkiam* navigaſſent, butyrum atque lardum venum expoſituri, forte feliciter peracto itinere, in reditu circa autumnum, navim die quodam appulerunt ad promontorium *Unundenſe* (Vimdamenſe) amœno conſitum nemore. Ibi facto exſcenſu, ligna ſibi acquiſiverunt acerna; Helgium vero longius a ceteris in ſilvam exſpatiatum, ſubita multaque impedivit caligo, quo minus ad navim eadem veſpera redire poſſet. Et vero ingruentibus identidem tenebris nocturnis, duodecim ipſi apparuerunt mulieres e ſaltu provectæ, omnes rubris inſidentes equis, atque paris coloris ſtolis indutæ. Hæ mox deſiliebant ex equis, quorum ornatus omnis auro ſplenduit. Una præſtitit

ra geingu a gras. Epter þad settu þær nidur eitt fagurt *tiald*, var þad *stafat* med immsum litum, ok vida *gullskotid*. Oll *haufudin* voru vid *gullbuin*, er uppgeingu af tialldinu, ok svo *stonginn* er uppstod, ok mikill *gullknappur* ofan a. Ok er þær haufdu ummbuist, reystu þær bord, ok baru a margzkonar *krasir*. Þa toku þær *handlaugar watzkall*, ok *munnlaugar* giorvar af *silfri*, ok forst allt *laugad i gulli*. Helge stod nærre tiallde þeirra, ok horfde a. Su er fyrer þeim var mælte, Helge gack hingad ok tigg her mat ok dryk med oss, hann georer sva. Helge sier ad þar er frydur dryckur ok aunnur fædsla oc vænker. Voru bord ofann tekin ok hvilur bunar, ok voru þær miklu skrautligre, enn annara manna sængur. Su kona spyr Helga sem fyrer þeim var, hvort hann villdi helldr liggia einsamann, edur hea henne. Helge spyr hana ad nafni. Hun svarar, ek heiter *Ingibiorg*, dotter *Godmundar* a *Glæsisvollum*. Helge mælti, hia þeir vil ek ligga; ok sva gordu þau þ*riar* nætur i samt. War þa biart vedur, standa þau upp ok klædast. Ingibiorg mælti þa, nu mano ver her skilia, eru her *kistlar* tveir, annar er fullur af *silfri*, enn annar af *gulli*, er ek vil gefa þier, ok seig eingium manne hvadann þer kom. Epter þad ryda þær brott sama veg, þadan þær haufdu adkomed, enn hann for til skipz sins, fagna þeir honumm vel, ok spyria hvar han hefde dvalist. Enn hann vil þar ecke

alla andra tiente denna prydeliga kwinnan. Deras håstar gingo i gräsbet. Efter detta satte de nider et sagert tält/ som war stafwat eller stofferad med ömsa färgor/ samt eljest wida gullskutit. Alla hufwuden som gingo vp af tälten/ woro med gull bonada/ äfwen så stången som stod vpp/ samt en stor gullknopp därofwanpå. Och när de hade ombonat sig/ reste de vp et bord/ och buru därå månghanda kräs. Då togo de fram handwatns stålar och munnfat af silfwer gjorda/ allesammán bestrukna med gull. Helge stod nära til deras tält och såg därå. Hon som förnämst war sade: Helge/ gack hit och tag här emot mat och dryck med oß. Han gjör så/ och ser at där är skjön dryck och annan mat samt wackra kjäril. Sedan wordo borden borttagna/ och sängar bonada/ hwilka woro mycket skrytligare än andra folks sängar. Den kwinnan som förnämare war/ spör Helge/ om han wille häldre ligga ensamen än hos hänne? Helge frågar hännes namn? Hon sade: jag heter Ingiborg/ Godmunds dotter å Gläsiswallar. Helge sade: Hos dig wil jag liggia/ och så gjorde de tre nätter i samt. War då klart wäder/ och stodo de vp och klädes. Ingeborg sade då: Nu mågom wi skiljas/ och äro här twå kistor/ den ena full af silfwer/ den andra af gull/ dem jag wil gifwa dig; men säg för ingen människja hwadan de kommit. Efter detta rida de bort samma wäg/ dädan de hade ankommit/ men han for til sit skiep/ och fägnade mann honom wäl/ spörjande hwar han hade dwalst? Men han wille därom intet sägja. De höllo så söder med

stitit ceteris, quæ etiam ideo ei, utpote decentiori, serviebant. Equis ad pastum solutis, *tentorium* figebant pretiosum, diversis interstinctum coloribus, auroque passim decoratum, quo etiam capita seu globi omnes, tentorium hinc inde superne cingentes, ornati erant, prorsus ac columna, cujus tamen apex magna constans capacitate, ex solido factus erat auro. Et postquam se parassent, mensam extruebant variis onustam dapibus. Malluvia deinde apportabant, quæ, ceu vasa oribus abluendis inservientia, ex argento confecta, singula vero inaurata erant. Helgum prope tentiorum stantem & ista omnia conspicantem, illa, quæ ceteris præerat, inclamans, accede, inquit, accepturus gratis & cibum & potum. Vocatus venit, præclarum videns potum, dapes & pretiosa fercula. Mensis ablatis, lectos sternebant, multo insigniores, quam qui apud alios homines invenirentur. Princeps earum quæsivit deinceps Helgum, utrum solus, an secum cubare vellet? nomenque vicissim ab eo rogata, *Ingeborgam* se vocari dixit, filiam Regis *Godmundi* in *Glæsisvallibus*. Helgo tum thalami sociam eam se malle profitente, tres noctes juncta locabant corpora thoro. Quibus præteritis, sereno consurgentes cœlo vestes induebant, moxque Ingeborga Helgum allocuta, jam, inquit, discedamus, tu vero *cistellas* accipe binas, alteram *argento*, *auro* alteram plenam, ast cave sis ulli referas, unde eædem venerint. Deinde equis conscensis, viam, qua accesserant pergunt;

H Helgus

ecke fra feigia. Halda þeir þa fudur med landi, ok koma heim til faudur fins, ok hafa aflad mikils fiar. Fader Helga ok broder, fpiria hvadann hanom kvam fo mikit fe, fem hann hafde i kiftlunum, enn hann vil þad ei feigia. Nu lydur fua framm til *Jola*, þad var eina nott, ad kemur a bysnavedur, þorfteinn mællte vid brodur finn, vid fkulum ftanda upp ok vita hvad lidur um fkip ockart, þeir geora fva, ok var þad faft vel. Helge hafde lated geora *Drekahaufut* a fkip þeirra uppa *ftafnana*, ok bua vel fyrer ofann fio. For þad fe þar til er Ingibiorg gaf honumm, dottir Godmundar Kongs um fumarit, enn fumt læfte hann i *Dreka halfinum*. þa heyra þeir breft mikinn. þar ryda ad þeim tveir menn, ok haufdu Helga i brott med fer, weit þorfteinn ei hvad af honumm verdur. Fellur þa vedrit fkiott, þorfteinn kemur heim ok feiger faudur finum þenna adburd, ok þyker þad mikil tidindi. Fer hann þegar a fund Olafs Kongs, oc feiger honum hvar komit var, ok bidur hann nu verda viffann um, hvar fonur hans er nidur komin. Kongir feigift þad geora mundu, fem hann beider, enn kvedft þo ovift hugur ummfeigia, hvor nyt frændumm hans mundi ad honum verda. Sydann for þorer heim, ok lydur fva þetta ar, ok allt framm a Jol annat ar, ok fitur Kongur a *Alrekftodum* um veturinn. Enn er kemur atte dagur Jola, umm kvolldid ganga þrir menn inn i hollina fyrer Olaf

med landet / och kommo hem til fin fader med ftor ågendoms afl. Helges fader och broder fpörja / hwadan honom tilkomit få ftora ågodelar / fom han hade i kiftorna ? men han wil det ej fågja. Nu lider få fram til Julen / då war det en natt / at et ftarkt ftormwäder vpkom / ty fade Thorften til fin broder: wi fkolom ftå vp och weta hwad med wårt fkiep lider; de gjöra få / och war det wäl faft. Helge hade låtit gjöra et Drakehufwud på deras fkjepsftamn / och beftrukit det wäl ofwan för fjögången / blifwande de ågodelar dårtil tagna / fom Ingeborg Kong Godmunds dotter gaf honom om fommaren / men fomt låfte han in i Drakehalfen. Nu höra de et ftort gny / och i det famma rida twå månn til dem / hwilka togo Helge bort med fig / och wifte Thorften ej hwad af honom wart. Dårpå föll wädret i haft / och komer Thorften hem / fågjande för fin fader denna åtbörden / och tycker han fådant wara en ftor tidende. Han far dy ftrax til Kong Olof / fåger honom hwad hånt hade / och beder han wille gjöra fig wißan om / hwar fin fon wore nederkommen. Kongen fade fig gjöra fkola fåfom han bad / men förebar doch / fin hug owift medgifwa / hwad nytta Helges frånder fkulle af honom hådanefter hafwa. Sedan for Thorer hem / och lider få detta åhret alt fram til Jul annat åhr / och fitter nu Kongen om winteren på Alrekftad. Då åttonde dag Jul kom / gå tre månn om kwällen in i falen för Kong Olof / wid det han fat til bords. De hälfa honom wäl / han dåremot likaledes. War nu dår komen Helge / men de andra

Helgus autem navem repetiit, â fuis hilariter exceptus. Quæfitus autem ubinam moras nexuiffet? harum nil commemorare voluit. *Auftralia* itaque littora legendo, ad paternos redeunt lares, magnis auufti divitiis. Tunc pater ejus & frater percontantur, unde tantæ, quæ ciftellis inerant, ei venerint opes? Noluit autem id eis revelare. Præterlabitur adeo tempus usque ad feftum *Joliorum*, tum impetuofa admodum oboriente tempeftate, Thorfteinus fratrem, ut confurgeret monuit, experturi quid cum navi ageretur; eam tamen probe fixam deprehendebant. Enimvero Helgus effigiatum *caput Draconis* proræ imponi, totamque qua fuper aquam eminebat, tingi curaverat, & in hunc ornatum partem expendit opum, quas ab Ingiborga regis Godmundi filia, præterita æftate acceperat, reliqua in collo draconis inclufa. Atqui cum inquifitio illa peracta effet, ftrepitum audiunt, ex duobus excitatum adequitantibus viris, qui Helgum illico auferentes, Thorftanum prorfus dubium reddiderunt, quennam ille exitum nacturus effet. Evanuit deinde procella, hinc Thorfteinus ad patrem reverfus, quidquid acciderat retulit. Hic admiratione captus, e veftigio regem accedit Olafum, & re prout evenerat enarrata, orat, vellet certiorem femet reddere, quo demum filius deveniffet. Promifit Rex, quod petierat, fe facturum, addens tamen, in dubio fuum effe animum, an ille pofthac confangvineis fuis unquam utilis foret. Thorerus deinde domum revifit fuam,

Olaf Kong, þa er hann sat yfer bordum. þeir kvedia hann vel, hann heilsar þeim vel i mote. Er þar kominn Helge, enn menn kenna ei hina tva. Kongur spurdi þa ad nafni. Enn hvortveggi kvadst *Grymar* heita, erum vid sender af Godmunde a Glæsisvollum hingad til ydar, hann sendi ydur kvediu sina, ok þar med *tvo horn*. Kongur tok vid, ok varu *gullbuinn*, þetta voru *allgoder* griper. Olafur Kongur atte *tvo horn*, er *Hvitingar* (Hyrningar) voru kallader, ok þo ad þau være hardla god, þa voru þau þo betre, er Godmundur sende honum, þess beidde Godmundur Kongur ydur, Herra, ad þær værut vinur hans, ok þotte mestu varda umm tyckiu ydra, meir enn allra annara Konga. Kongur svarar þa aungvu, enn lætur visa þeimm til sætis felaugum. Kongur lætur filla horninn Gryma af godumm dryck, ok lætur *Biscup blessa*, ok let færa þeim Grimum, ad þeir dricki fyrst af. þa kvad Kongur vysu þessa.

dra twänne kunde mann ej igenkjänna. Kongen sporde dem til namnen. Hwardera sade sig heta Grimar, och wara sände til honom af Godmund å Gläsiswallar, som skickade honom sin hälsning och därmed twänne horn. Kongen tog wid, och woro de gullbonada, samt dyrbara stycken. Kong Olof hade siälf twänne horn, som Hwitingar (Hyrningar) woro kallade, och skjönt de woro ganska goda, doch skattades de bätre, som Godmunder honom sände. Sändemännen sade: Deß bad Kong Godmund Eder, Herre, at j wiljen wara hans wänn, och tycktes han mäst wärda om Eder, ja, mer än om alle andra Kongars ynnest. Kong Olof swarade dem intet, men låter wisa dem til sätes med sällskapet. Därpå befaller han fylla hornen Grima med god dryck, låter Biskopen dem signa, och sedan föra dem til sändemännen Grimarna, at de skulle dricka dem först af. Då kwad Kongen denna wisan:

Gester skulu hornum igegn taka,
Medan hvylast latum þenna,
þegn Godmundar,
Ok af samnafna sinum drecka.
Svo skal Grymumm gott ol gefast.

Gjästar skola hornen igentaga,
Medan wi hwila låtom denna
Godmunders dräng,
Och af sina samnamnar dricka:
Så skal Grimarne gott öl gifwas.

þa taka Grimar vid hornunum, oc þikiast nu hvita hvad Biscup hefur yferlesed dryckinumm. þeir seigia þa, ei fer nu fierre þvi, sem Godmundur Kongur vor gat til, er Kongur þesse prettottur, oc kann illa ad launa þvi, ad Kongur vor georde til hans sæmiliga. Stondum nu upp allir,

Grimarne taga wid hornen, och tyckas nu weta, hwad Biskopen hafwer läsit öfwer drycken. De sägja: ej far det nu fjärran frå dy, som Godmunder wår Kong gißade til, at denna Kongen wore falsker, och kunde illa löna den heder wår Kong honom gjorde; ständom nu up alla, och farom bort hädan. De giöra så, och war-

suam, annumque labentem, insequentis hyemis festum *Jolense* excepit. Rege tum hyemem *Alfrekstadis* transigente, forte sub vesperam octavi solemniorum diei, tres viri aulam ingressi, regem adiverunt mensæ assidentem, salutem ei dicentes officiose. Resalutavit ille decenter, aulici autem Helgum se agnoscere, ceteros autem binos ignorare dicebant. Rex igitur ut nomina sua indicarent monuit. Illi *Grimos* se cognomines appellari respondent, atque legatos esse Regis Godmundi de Glæsisvallibus, qui salutem ei misisset, & simul dona duo cornua. Accepit illa auro exculta Rex, & cimeliis contra æstimavit. Erant ceteroquin & ipsi bina cornua, quæ *Huitingar (Hyrningar)* dicta, etsi satis speciosa essent, palmam tamen reliquerunt eis, quæ Godmundus miserat. Et vero legati denuo exorsi, orat, inquiunt, te Domine, Rex noster Godmundus, ut amicus ejus esse velis, tuum enim affectum magni æstimat, & quidem pluris quam aliorum regum omnium. Rex nil responsi reddidit, jubens tantum ut assiderent ceteris. Deinceps cornua (pariter) Grima nuncupata, potione optima impleri curat, eaque mox ab Episcopo consecrata, Grimis (legatis) omnium primis exhiberi evacuanda; hoc extempore fuso rhythmo:

Hospites recipient cornua, dum quiescere sinamus, hunc Godmundi servum, & ab cognominibus suis bibent. Sic bona Grimis illis dabitur cerevisia.

allir, oc verdum i brotto hedann. Sva gera þeir, verdur þa *hark* mikid i ſtofunni. þeir ſlou nidur dryckium or hornunum, oc ſloktu lioſin, þa heirdu þeir breſt mikinn. Kongur bad Gud til giæta, oc bad menn uppſtanda, oc ſtodva þetta hark. Sidann verda þeir Grymar brott ur ſtofunni, ok Helge med þeim. Woru þa lios upptendrud i Kongs herberge, ſia þeir þa drepna þria menn, enn þar liggia hornin Grymar a golfinn hia hinum daudum.. þetta ero undur mikil ſagde Kongur, oc være betur ſlik yrde ſkialdan, oc kvad, hefe ek heyrt ſagt af Godmundi a Glæſisvollum, ad hann ſe miok fiolkunnugur oc illu meigi hellſt vid hann ſkipta, oc eru þeir menn illa komner, er under hans vallde eru, ef vier mattum nockut atgeora. Kongur let vardveita hornnin Gryma, oc af drecka, oc duger þat vel. þar er nu kallat *Grimaſkard* ofan at *Alfreksſtodum*, er þeir hafa *auſtan* farit, oc er þad aungura manna ad fara þar ſydan. Nu lydur af veturinn, oc kemur annar atte dagur Jola, oc er Kongur i kyrkiu oc hird hans ad hlyda meſſu. þa kvamo þar þrir menn til kyrkiudyra, oc er eirn epter, enn tveir fara i brott, oc mæla þetta adur, her færum vier þer *grette* Kongur, oc er ei vyſt nær þu færer af þer. Kienna menn þar Helga. Sidann geingur Kongur til borda, oc er þeir koma til ſætis oc tala vid Helga, verda menn þeſs varer, ad hann er blindur. Frette Kon-

warder då ſtort buller i ſtufwan. De ſlogo nider drycken vr hornen / och ſläckte ljuſen / hwarpå mann hörde et ſtort dunder och brak. Kongen bad Gud at hjälpa / och befalte männen vppſtå / ſamt ſtadna detta owäſendet. Sedan weko Grimarne bort vr ſtufwan / ſamt med dem Helge. När då ljuſen woro vptända i Kongens herbärge / ſe de tre männ wara dräpna / och at hornen Grimar lågo på golfwet wid deßa döda. Detta är ſtort vnder / ſade Kongen / och wore bätre / at ſlikt ſkjedde ſällan. Han ſade ock: Jag har hört ſägjas om Godmund å Gläſiswallar / at han wore nog margkunnig eller ſwartkänſtig / ſamt at mann må hälſt ont ſkifta wid honom; warande de männ illa komna / ſom vnder hans wäld äro / om wi eljeſt måttom något åtgjöra. Han lät nu bewara hornen Grima / ſamt dem afdricka / och dugde de wäl. Där är nu kallat Grimaſkard eller Grima remna / ofwan wid Alfreksſtad / ſom ſändemännen Grimar hade dit farit öſtan ifrån / och har ſedermera ingen männiſkia kunnat den wägen fara. Nu lider åt winteren / och kommer den andra ottonde dag Jul. När Kongen då war i kyrckja med ſina hofmänn at lyda å mäßan / komo dår tre männ til Kyrkjodören; en af dem blef efter / men twå fore bort / och talte doch detta förut: Här förom wi dig / Kong / en ſkamm eller et ſkjämt anſichte / och är ej wiſt / när du förer det af dig. Då kjänne männen igen Helge. Kongen går ſedan til bords eller måltids / och når männen tala med Helge / warda de warſe / at han är blinder. Widare frågar Kongen /

Grimi cornibus reſumtis, ſcire ſe exiſtimabant, quid Epiſcopus potui admurmuraſſet; hinc in verba effuſi, proxime, inquiunt, a vero abeſt, quod Godmundus rex noſter ſuggeſſit; eſt enim Rex hicce fraudulentus, maleque rependit, quem rex noſter ipſi exhibuit honorem, ſurgamus ergo omnes, hincque abeamus. Poſthæc tumultus in aula excitababatur ingens, projecta etiam fuerunt cum liquore cornua, candelis autem exſtinctis, ſtridor increbuit horrifer. Rex Deum propitium appecratus, viros ſuos ſurgere juſſit, ad tumultum ejusmodi ſedandum. Et quidem hoc facto, Grimi comite Helgo, aula exceſſerunt. Inde accenſis luminibus, tres viros occiſos, juxtaque eos in pavimento jacentia cornua Grima vident. Obſtupuit ad hoc factum Rex, ceu maxime miraculoſum, & votis melioribus tribuendum cenſuit, ſi quid ejus raro contingeret. Sibi quippe de Godmundo in Glæſisvallibus relatum, quod veneficiis nimis ſit deditus, & mala quævis ab ejus oriantur familiaritate; fatum iccirco deplorans eorum qui ejus poteſtati ſubeſſent, ſi modo quid hocce efficere poſſet voto. Cornua tamen conſervari juſſit, epotandaque exhiberi, nec quidquam poſtea uſui eorum defuit. Eſt locus ſupra Alfrekſtadas, hodienum *Grimaſkard* ſeu *Grimorum hiatus* vocitatus, quo illi ab oriente profecti pervenerant, ſed tamen nulli deinceps homini meabilem admittens tranſitum. Illo anno ad finem perducto, alter Joliorum advenit dies octavus. Eratque tum

Kongur þa hvoriu gegnde um hans hag, edur hvar hann hefde vered þa stund alla. Hann seiger þa Kongi fyrst fra þvi; er hann fann konurnar i skogienom. þa fra þvi er þeir Grymar komo oc geordu vedrid ad þeim brædrum, er þeir villdu biarga skipino, oc sydann haufdu þeir Grymar hann med ser til Godmundar a Glæsisvollum, oc færdu hann Ingibiargu dottur Godmundar. þa mælti Kongur, hvorsu þotte þier þar ad vera. Allgott sagdi Helge, oc hvorgi hefur mier betra þott. þa spurdi Kongur ad umm sidu Godmundar Kongs oc um fiolmenne, eda athaufnum. Enn Helge let yfer aullu vel, oc sagdi, ad hanns menn være miklu fleyre, enn hann feinge talid. Kongur mælti, hvi foru þer sva skiotlega brott i fyrra vetur. Godmundur Kongur sende þa til ad svyka ydur, sagde Helge, enn fyrer bæner ydrar, let hann mik lausann, svo þær mættud vita, hvad er af mier var vordid. Enn þvi foru ver sva skiott i brott næstumm, ad þeir Grymar hofdu ei natturu til ad drecka þann dryck er þier letud *signa*, urdu þeir þessu reider, ad þeir sau sik yferstigna, oc þvi drapu þeir menn ydra, ad svo sagde Godmundur fyrer, ef þeir feingi ei mein geort ydur. Enn hann syndi tign sina i þvi, ad hann sende ydur horninn, at þier mundud þa sydur epter mier leyta. Kongur spyr, þvi

gen/ huru det lyckats med hans tillstånd/ eller hwar han hade warit allan den tiden? Han talar då för Kongen först därom/ at han fann kwinnorne i skogen; då om det/ huru Grimarne gjorde wädret åt sig och brodren/ när de wille bärga skieppet/ och sedan huru Grimarne hade honom med sig til Godmund å Glåsiswallar/ och förde honom til Ingeborg Godmunders dotter. Därnäst frågade Kongen: Huru tyckte dig där at wara? Allgott/ swarade Helge/ och ingenstädes hafwer mig bätre tyckts. Då sporde Kongen honom om Kong Godmunds seder/ och huru margmännter han war/ samt om hans åthäfwor. Helge vtlät sig wäl öfwer allt/ och sade at Godmunders männ woro mycket flera/ än man finge tahl därå. Kongen sade: Hwi foren i så skyndliga bort i förra winter? Kong Godmund sände dem til at swika eder/ swarade Helge/ men för edra böner/ lät han mig lösan/ så at j måtten weta/ hwad af mig wart; men därföre forom wi sist så hastigt bort/ at Grimarne hade ej natur til at dricka den dryck/ som j läten signa/ och wordo de deß wrede/ at de sågo sig öfwerstegna/ och dy dråpo de edra männ/ emedan Kong Godmund hade dem så befalt/ om de ej finge giöra eder något mehn. Doch synte han sin heder i dy/ at han sände eder hornen/ på det j deß senare skulle efter mig leta. Kongen sade: Hwi for du bort andra gången? Helge swarade: Ingeborg wållde det/ hon tyckte sig ej förmå

tum Rex suis comitatus, in templo, missarum celebraturus solemnia, cum tres viri foribus accederent, quorum unus remansit, ceteri autem bini hæc, antequam abirent, protulerunt verba: hic probrosam tibi, Rex, afferimus faciem, incertumque est, quando eandem tibi detraxeris. Relictum tum agnoverunt Helgum; rege autem a sacris ad prandium redeunte, aulici Helgum allocuti, cæcum animadvertunt. Hinc Rex in conditionem vitæ ejus anquisivit, immo absentiam adeo diutinam? Retulit ille quæ acciderant, & quidem primo inventas a se in saltu mulieres; tum accessum Grimorum, procellam in se fratremque excitantium, dum nimirum navim servare vellent; postea uti iidem se ad Godmundum in Glæsisvallibus abduxissent, mox ad Ingeborgam delatum. Interrogatus vero a Rege, quomodo ista ipsi placuisset mora? respondit, bene; nec se ullibi meliorem expertum. Iterum, quales Regi Godmundo essent mores, quantus comitatus, & quænam instituta? Helgus singulis de meliori regi commendatis nota, cives ejus plures esse dixit, quam quorum numerum inire potuisset. Rege caussam festinati adeo præterita hyeme, a Grimis ipsoque abitus quærente, sequentia regessit: miserat utique Rex eos ad te decipiendum, sed propter preces tuas me missum fecit, ut scires quænam me manserint fata; ideo vero reditum festinavimus, quod Grimorum genius vel natura aversaretur potum, quem consecrare curasti. Adeo ira accensi, quod se superatos cernerent, viros tuos interemerunt; hoc enim God-

 mun-

þvi forstu nu brott i audru sinni. Helgi svarar, Ingibiorg olli þvi, hunn þottist ei meiga liggia hia mier, nema med meinlætum, ef hun kiæme vid mik berann, oc þvi for ek mest i brott, enda villde Godmundur Kongur ecki þreyta wid ydur, þegar hann vissi þier villdud mik i brott hafa. Enn umm tign oc rystnu Godmundar Kongs, ma ek ei i fam ordumm seigia, oc umm fiolmenne þad er med honumm er, Kongur spurdi, þvi ertu blindur. Helge svarar, Ingibiorg Godmundar dotter greip or mier bæde augun, þegar vid skylldum, oc sagde ad konur i Noregi mundu min skammast und niota. Kongur mællti, maklegur være Godmundur Kongur meingerda af mier, fyrer þau manndrap er hann gerde, ef Gud villde þad vera lata. Sidann var sent epter þori faudur Helga, oc þackade hann vel, er sonur hans var aptur kominn or *trolla*haundum. Fer hann sydann heim, enn Helge er epter med Konge, oc lifer til annarar jafnleingdar. Enn Kongur hefur horninn Grima med sier, þa er hann for sydasta sinn or lande enn þad seigia menn, þa er Olafur Kongur hvarf af *Orminumm langa*, ad hvirfi oc horninn, oc hafe engi madur sied þau sidann, Oc lykur hier fra Grimum ad seigia.

förmå at liggia hos mig / utan med sweda / när hon kom wid mig baran; och dy for jag mäst bort. Så wille ock Kong Godmunder icke enwisas med eder / så snart han wiste / at i willen hafwa mig bort; men om Godmunders härlighet och frikostighet må jag ej med få ord säja / samt om det myckna mannskapet som med honom är. Kongen sporde; Hwi är du blinder? Helge swarade; Ingeborg Godmunders dotter / grep ur mig båda ögonen wid skilnaden / och sade / at kwinnor i Norrige skulle mig således såradan kårtast njuta. Kongen sade: Kong Godmund wore maklig eller wärdig någon skada af mig / för de manndråp han gjorde / om Gud wille det så låta skje. Efter alt detta blef Thorer Helges fader efterfänder / och tackade han Kongen myckert därföre / at hans son war tilbaka kommen ur trållahänderne. Han for sedan hem / men Helge war kwar med Kongen / och lefde til annat jämnlångt åhr. Kongen hade hornen Grima med sig / då han for senaste sinn ur lande / och hafwa månn berättat / at då Kong Olof språng af Ormen långa / förswunno ock hornen / samt at ingen människia sett dem sedan. Och lycktom wi nu här at säja om Grimarna.

mundus illis præceperat, si quid damni tibi inferre nequirent. Magnificentiam autem suam, cornua tibi mittendo ostentare voluit, ne me amplius quæreres. Quæsitus cur ipse altera abivisset vice? Ingeborga, retulit, in caussa erat, concubitu enim meo frui nequibat absque cruciatu, quotiens me nudum contingeret; adeo ego vel maxime eapropter abivi. Displicuit præterea ipsi Godmundo diuturnior tecum contentio, quamprimum cognoverat, te mei missionem tantopere desiderare, ast majestatem & splendidum Godmundi statum haud paucis commemoraverim, ne dicam comitatum, quo gaudet maximo. Ad quæstionem Regis, qui cœcus sit, hisce respondens: Ingeborga, dixit, utrosque mihi eruebat oculos, præfata virgines Norrigicas sic saucium brevi fruituras tempore. His dictis Rex dignum omnino Godmundum fatebatur, cui damnum aliquod pro jactura virorum suorum rependeret, modo Deo ita videretur. Postea patrem Helgi Thorerum acciri jubet. Et quidem is, postquam gratias ei maximas retulisset, quod filius *Trollorum* evasisset manus, domum rediit, Helgus autem apud Regem mansit, ubi etiam vitam ad vertentem usque annum peregit. Cornua Grima, Rex secum habuit, dum novissime exercitum in expeditionem educeret, sed quæ ipso Rege, *Dracone longo* (navi sua) exsiliente, simul disparuisse, & a nemine postea visa, retulerunt viri fide digni. Et sic Grimorum desinit historia.

Följer
Thorsten Båar Magns
eller
Bÿakrafts Saga.

Saga af þorsteine Bæar-Magni.

I. CAP.

þorsteirn verþur hyrþmaþur Olafs Kongs Tryggvasonar.

þann tima er *Hakon Jarl Sigurdarson* reþi fyrir *Noregi*, bio *bondi* sa i *Gulardal*, er *Brynjulfur* hiet, hann var kalladur *Ulfalldi* (Ultballdi), hann var *Lendurmadur* og mikil kempa, kona hans hiet *Dagny*, hun var dotter *Jarnskeggia* at *Yrjum*. þau attu þann son er *þorsteirn* hiet, hann var mikill oc sterkur, harduþlegur, og ofyrirlatsamur vid hvorn sem eyga var. Einginn maþur var honum jafnsterkur i ollu Noregi, og trautt seinguft þær dyr, at honum væri hægt inn at ganga, og þvi var hann kalladur *Bæjarmagn*, þvi monnum þotti hann bera ofmegni flestum husum. Hann var vid menn *oþidur*, og þvi feck fader hans honum skip og menn, og var þad þa ymist at hann var i kaupferdum edur i hernadi, og tokst honum hvortveggia vel. J þann tima tok *Olafur* Trygg-

Saga om Thorsten Bäar magn eller Byakraft.

I. Cap.

Thorsten warder Kong Olof Tryggwasons Hofmann.

Den tiden Håkan Jarl Sigurdson rådde för Norrige, bodde i Gulardalen en bonde Brynjulf benämd med tilnamnet Ulfalld; han war en Länderman och stor kjämpe, och het hans hustru Dagny, hon war Järnskegges dotter af Yrjum. De ågde en son som Thorsten het, han war stor och stark, hård samt öfwerdådig wid hwar och en, som han ågde gjöra med. Ingen war honom jämnstark i hela Norrige, och knapt fans den dörr, som honom war bekwäm at igenomgå; och dy wart han ock kallader Thorsten Bäarmagn eller Byakraft, hälst emedan folket tyckte, at han med sin ofstyrka de flästa husen uppbar. Och aldenstund han war så ohöffsader, dy gaf fadren honom skiepp samt mannskap, och hände det ömse, at Thorsten war i hernad och kjöpfärder, dock lyckades hwardera honom wäl. J denna tima tog Kong Olof

Historia Thorsteini urbium vel domorum roboris.

CAP. I.

Thorsteinus Regis Olafi Tryggvi filii aulicus sive satelles constituitur.

CUm penes *Jarlum* seu Comitem *Haconem*, rerum in *Norrigia* summa esset potestas, civis quidam *Brynjulfus*, cognomine *Ulfalldus*, in *Gulardalia* habitabat. Erat is provinciæ præfectus (Feudatarius) atque insignis pugil, uxorem habens *Dagnyam Jarnskeggi* de *Yrjis* filiam, ex qua filium susceperat *Thorsteinum*, hominem procerum, robustum, sævum & in quoscunque adversarios cæco ruentem impetu. In tota Norrigia nemo ei viribus par erat, nec ea facilis inventu janua, per quam ille commode intraret; quamobrem etiam *Bæarmagn*, hoc est, urbium vel domorum robur cognominari meruit, præcipue cum vulgo videretur plerasque domos indomito suo robore loco moturus. Adeo ob mores incompositos, pater navim ei tradidit militibus instructam, qua deinde alternis vicibus mercaturam & piraticam exercuit, & quidem auspiciis utrobique lætis, Eodem hoc tempore imperii Norrigi-

Tryggvason riki i Noregi, enn *Hakon Jarl* var skorinn a hals af þræli sinum er *þormodur Karkur* het. Enn þorsteirn Bæjarmagn giordist *hirþmaþur* Olafs Kongs, hann var vel latin af Konginum, og þotti honum hann *þraustur* maþur, og hielt mikit til hanns, enn ecki var hann *þockasæll* hia hirþmonnum Kongs, þvi þeim þotti hann stirþlindr og ovæginn, og hafdi Kongur hann þvi miog vid sendiferdir þær adrer toldu tormerki til, og tolduft unnann at fara, enn stundum for hann i kaupferdir at afla Kongi gersema.

Olof Tryggwason rike i Norrige / sedan Håkan Jarl war skuren i halsen af sin trål / som Thormod Karkur het. Då blef ock Thorsten Byakraft Kong Olofs hofmann / ty han war kjär hållen af Kongen / och tycktes honom wara en trygger eller förtröstlig mann / så at han höllt sig mycket til honom. Men icke war han tyckesäll hos andra Kongens hofmänn / ty han tycktes dem wara hårdlynter samt oförwägen. Därföre hade och Kongen honom til de sändefärder / som andra mente hafwa swåra märken med sig / och wille häldre undan fara; dock for han stundom i kjöpfärder at afla Kongen skattar.

II. CAP.

Fra þorsteine ok Kollsveine.

EItt sumar la þorsteirn austur vid *Balagards syþu*, og gaf honum ecki at sigla i burt. Og gieck hann a land upp eirn morgun snemma; og er sol var i land sudri, var þorsteirn kominn i eitt *rioþur*, enn þar var eirn fagur holl, hann sa eirn *kollottan* pillt a holnum, og kalladi inn i holinn, og sagdi, moder min kastaþu ut *krokstaf* minum og *bandvetlingum*, þvi eg vil i *gandreiþ* fara, þvi nu er *hatiþ* i *heiminum neþra* (*underheima*.) þa var snarad ur holnum eirn krokstaf sem *elldskara* væri, hann tekur staurinn og stigur a, og dregur a sig vetlingana, og keirer sem born eru von at giora. þorsteirn gieck a holinn, og mælti slikum ordum sem pillturinn, og

2. Cap.

Om Thorsten och Kollswenn.

EN somar låg Thorsten wid Balagårds sida / och lyckades honom ej at segla bort. Han går så bittida en morgon upp å landet / och när solen war i söder / kom han på en rödja (afrögd plaß i skogen) därinne en fager hög war / på hwilken en kulloter eller barhufwad pillt stod / som ropade in i högen / och sade: Min moder kasta du ut min krokstaf och bandwantar / ty jag will i trollridning fara / emedan högtid nu är i nedra wärlden eller Underhem. Då wart ur högen utkastat en krokstaf i likhet af en eldkara eller gaffel; på honom stiger han / drager på sig wantarna / och kjörer såsom barn äro wana at gjöra. Thorsten gjek upp å samma hög / och talte slika ord som pillten / och strax wart en staf med wantar utkastad / samt efterspört / ho dem wid-

gici habenas capessebat Olafus Tryggvonides, postquam nimirum Haconis Comitis gulam præsecuisset perfidus ejus servus nomine *Thormodus Karkius*. Tum Olafus Rex Thorsteinum satellitem fecit, sibi utpote optime arridentem; tantum etiam Regi in virtute Thorsteini fiduciæ fuit, ut ei sese maxime concrederet. Contra aulicis ingratus erat, visus quippe iis homo ingenii diri, & audaciæ petulantis, Proinde etiam Rex eum iis adhibuit legationibus, quas ceteri difficultatibus obnoxias fore opinabantur, adeoque ab iis obeundis se libenter abstrahebant; interdum etiam mercaturam exercebat, Regi cimelia comparaturus.

CAP. II.

De Thorsteino & Kollsveino.

CUm æstiva luce Thorsteinus in anchoris staret juxta *latus Balagardense*, vento detentus adverso, multoque mane exscenderet in terram; evenit, dum medio sol esset altissimus orbe, ut in novalia incideret, ex quibus collis peramœnus eminuit, quem puer quidam calvus, sive innupto capite, occuparat, delato ad interiora tumuli clamore dicens: *baculum* mihi *hamatum*, & *chirotecas* ligaminibus de collo pendulas ejice mater, nam *magicum iter* ingredi volo, quandoquidem festum jam habetur tempus in *Nidurheimiis* (inferorum habitaculis.) Actutum baculus forma rutabuli seu furcæ ejectus fuit, quem acceptum

og var þegar utſnarad ſtaf og vottum, og ſpurt hvor vid tæki. *Bialki* (*Bialſi*) þin ſon ſagdi þorſteirn. Sidann ſtigur hann a ſtaurinn og ridur þar epter ſem hin (pillturinn) reid undann. þeir komu at eirni *modu*, og ſteiptu ſier ofan i hana, og var þvi likaſt ſem þeir vædi reik. þvinæſt birte þeim firir augum, og komu þeir þar ad, ſem a rann i *homrum* nockrum, voru þeir þa komner yfer um ana. Sier þorſteirn þar *bygd* mikla og *borg* ſtora, þeir ſtefna til borgarinnar, og ſat þar margt folk yfir bordum. Geingu þeir til hallarinnar, og var hun oll ſkipud af monnum, þar var af aungvo oþru druckit nema af *ſilfurkerum*. *Trapiſſa* ſtod a midiu golfi, og ſyndiſt þorſteini þar all *ſkrautlegt* og *gullegt*, og eckert druckid utan *vin*. þorſteirn þottiſt ſkilja ad einginn mundi ſia þa, þvi fielagi hans for med bordum, og henti allt upp hvad nidur datt. *Kongur* ſat i haſæti og *Drottning* hans, og voru menn gladir um hollina. þeſſu næſt ſier þorſteirn at maþur kom i hollina og kvaddi Kong, og ſagdiſt vera ſendur til hans utan af *Indialandi*, ur fialli þvi ſem *Lucanus* heiter, fra þeim *Jalli* er þar riedi firer. þorſteirn ſa ad þad var *huldumadur*, hann færdi Konginum eirn *gullhring*, ei þottiſt þorſteirn *værni* hring ſied hafa, for hann um alla hollina til ſynis, og var lofadur af ollum, hann var *iſundur tekinn i nyu ſtodum*, Annan grip ſa þorſteirn þann

widtoge. Bialſi (Bialki) din ſon / ſwarade Thorſten. Sedan ſtiger han på ſtören och rider därefter ſom pillten red undan. De komo til en ſtröm / där ſtupade de ſig neder / och war det likaſt ſåſom hade de wadat i rök. Därnäſt klarnade det up för deras ögon / och komo de där ſom ån rann in i några hamrar eller klippor. Woro de då komna öfwer om ån. Thorſten ſer där en widan bygd och ſtoran borg / och til denna borgen ſtälla de ſin färd / ſeende där ſittja folk wid borden. De gingo til ſalen / och war han allſkipad med folk / bliſwande där af intet annat druckit / utan af ſilfwerkar. En trapiſſa eller ſkänkeſkiſwa ſtod mitt på golfwet / och ſyntes där för Thorſten alt ſkryt- och gullikt / och intet annat druckit än win. Det tycktes Thorſten förſtå / at ingen kunde ſe dem båda / ty hans följeſlagare for omkring borden / och håmtade alt upp ſom niderföll. Kongen ſåt i högſäte med ſin Drotning / och woro männen glada omkring ſalen. Därnäſt ſer Thorſten at en mann kom in i ſalen / och hälſade Kongen / ſägjande ſig wara ſänder til honom utan af Indialand / ur det fjället ſom Lukanus heter / och från den Jarlen ſom där war rådande. Thorſten ſåg at det war en underjordiſk mann / och förde han Kongen tilhanda en armring af gull; ſkiönare tycktes Thorſten aldrig ſett hafwa / och då han bliſwit förd om ſalen til at ſynas / låfwades han af alla ſom honom ſågo. Han kunde ock i ſundertages å nyo ſtällen. Et annat dyrbart ting ſåg ochſå Thorſten / det han tyckte mycket wara wärt. Det war

ptum puer conſcendit, & chirotecas indutus, eundem puerorum more ceu equum agitat. Ac vero mox tumulum iſtum Thorſteinus aſcendit, cumque eadem quæ puer protuliſſet verba, baculus etiam ipſi cum chirotecis emittitur, quæſitusque quis reciperet? *Bialfus* (Bialki) filius tuus reſpondit. Suppoſuit adeo & ſibi baculum Thorſteinus, & equitando veſtigia preſſit pueri. Sic ad fluentum delati, præcipites ſe dederunt, tantisper quaſi per fumum vadentes, donec radiis obortis, eo pervenirent quo amnis in rupes quasdam decurrebat. Ibi tranſitu mactatis apparuerunt rura ſpatioſa, magno decorata caſtello ſive urbe. Placuit illuc iter dirigere; tunc homines menſis aſſidentes conſpicati, aulam introiverunt, totam hoſpitibus obſeſſam, qui *pocula* nonniſi *argentea* exhauriebant. Hanc menſa mediam occupabat, ubi omnia in elegantiam compoſita & auro ſimilia, nec alius præter vinum potus. Animadvertebat Thorſteinus a nemine eorum ſe comitemque videri, cum hicce menſam circumiret, & quæ delabebantur ſuſtolleret. Rex ſolio inſidebat, conjugi ſuæ aſſociatus, omnes hoſpites lætitiis geſtiebant. Thorſteinus deinde virum quendam adſpicit, qui aulam ingreſſus Regem ſalutavit, narrans ſe illuc miſſum ex *jndia*, ac monte *Lucano*, a *Jarlo* rerum ibi potiunte. Comperiit Thorſteinus *genium* eſſe *ſubterraneum*, qui Regi *armillam auream* obtulit, qua meliorem ſe nunquam vidiſſe fatebatur. Etenim per aulam circumlata totam, omnium commeruit encomium; dirimi etiam potuit in *novem partes*. Vidit Thorſteinus ſimul aliud cimelium,

þann er honum þotti mikils um vert, þad var *dukur* sa er la a Kongs bordinu, sa var med *gullegum rondum* og i festir þeir *XII. gymsteinar*, sem bester voru halldnir. Fistist þorsteirn ad eiga dukinn, kemur nu i hug ad *treysta a Kongs-hamingiu*. Og er Kongur ætlar ad draga hringin a hond sier, þa gripur þorsteirn hringin af honum, enn med annari hendi tok hann dukinn, ok for matur allur i saur nidur. þorsteirn hliop a dyr med þad, og varþ krokstafur hanns epter i hollinni. Verþur nu upplaup mikid, siþan hlaupa menn ut ur hollinni og sia hvar þorsteirn fer, og stefna epter honum. þottist hann nu skilia, at þeir mundu *na* sier, hann mællti þa, ef þu ert so godur Olafur Kongur, sem eg treisti a þig, þa veittu mier nu lyd. Enn so var þorsteirn frar, ad þeir komust ecki firer hann, firr enn hann kom ad anne. Stalldradi hann þar vid, og slou þeir þa hring um hann, enn hann vardist vel, og drap marga menn, adur forunautur hanns kom og færdi honum stafinn. Hlaupa þeir þegar i moþuna, og komu a sama hol, er fyrr seiger. þa sol var i fullu vestri, kastadi pilturinn inn stafnum og bandvetlingunum þeim, er hann hafdi fyllt af godum *krasum*, er af bordum fiellu, og sva giordi þorsteirn. Kollsveirn hliop inn i holinn, enn þorsteirn nam stadar ute firer gluganum, hann sa i holnum tvær konur, var onnur ad vefa *guþvef*, enn onnur

war en duk/ som låg å Kongsbordet/ han war med gullränder / och infästad med tolf glimmande stenar / som för de aldrabästa woro hållna. Gjärna wille Thorsten åga denna duken / och komer honom så i hugen / at trösta å Kongslyckan ; Därföre när denna Kongen ärnade at draga ringen å sine hand/ griper Thorsten med ena handen ringen af honom/ men med den andra tager han duken/ och for all maten neder i orenligheten. Thorsten löpte därmed på dörren/ och blef hans krokstaf kwar i salen. Nu wart et stort vpplopp/ sedan lupo männen vt ur salen/ och då de sågo hwar Thorsten for/ stämma de efter honom. Han tycktes nu förstå at de månde nå eller hinna sig/ och sade då: Om du är så goder Kong Olof/ som jag å dig förtröstar / så hjälp du mig nu. Thorsten wart då så ihärdig / at de andra ej förekommo honom / för än han war wid ån. Där stadnade han / och dy slogo de ring om honom/ men han wärde sig wäl / och drap otaliga många männ / förr än hans följeslagare kom efter / och feck honom stafwen. Då lupo de strax i strömen / och komo sedermera til sama hög som förr är sagt. Då Solen war i full wäster / kastade pillten in stafwen / och bandwantarna/ dem han hade fyllt med gott kräs ; så gjorde ock Thorsten. Kollswenn / eller den kullote pillten / löpte in i högen/ men Thorsten stadnade vte för gluggen / seende där i högen twänne kwinnor / af hwilka den ena höll på at wäfwa en kästelig wäf/ den andra waggade et barn / och sade hon: Hwad töfwar Bjalfe din broder ? Icke har

melium, quod maximi habuit; *mappam* nempe regiæ instratam mensæ, extremitatibus excultam aureis, insertasque ostentans XII. pretiosissimas gemmas. Arridebat illius possessio Thorsteino, *fiduciam* itaque *fortunæ regiæ* memoria repetens, quamprimum Rex annulum digito induere vellet, eundem altera manu, mappam autem altera apprehendit, dapibus adeo omnibus inter sordes decidentibus. Istis ablatis foras erumpit, baculum in aula relinquens. Consurgunt tum universi, & aula exsilientes Thorsteinum mox visum insectantur. Cum vero sibi appropinquantes audiret, ita exorsus: si, inquit, Olafe Rex, tantæ es bonitatis, quantam mea promittit fiducia, en opem mihi jam feras. Cursu tum adeo rapiebatur, ut ceteri eum ante non prævverterent, quam ad amnem deveniret. Sed cum ille cursum ulteriorem inhiberet, indagine Thorsteinum cinxerunt; fortiter tamen se defendebat, multis interfectis, donec tandem comes accedens, baculum ei porrigeret. Extemplo enim in fluentum præcipites acti, ad antedictum provehebantur tumulum. In hunc sole sub occiduo, puer mox baculum atque chirotecas immisit, quas opimis repleverat dapibus, quæ de mensa ceciderant; quod etiam imitari Thorsteinus e re duxit. Postea Collsveinus (puer a calvitie ita dictus) tumulum ingrediebatur; Thorsteinus autem ante foramen subsistens, duas in tumulo vidit mulieres, quarum altera *togam* texuit *holosericam*, altera vero infantem in cunis volvens, quæsivit: quid moratur frater tuus Bialfus (Bialkus)? Puer, non mecum profectus

onnur *ruggadi* borni, ſu mællti, hvad tefur hann Bialfa brodur þinn. Ecki hefur hann mer i dag ſilgt, ſagdi pilturinn. Hvor for þa med krokſtafinn og bandvetlingana, ſagdi hun. þad var, ſeiger hann, þorſteirn Bæarmagn hirþmadur Olafs Kongs, kom hann ockur i mikinn vanda; þvi hann hafdi ur *Nedriheimum* (Underheimum) þau þing, er ei matti þvilik i Noregi finnaſt, og var vid þvi buit, at vid mundum drepner, þvi hann kaſtadi a hendur þeim ſtafnum, og elltu þeir hann allt ad *nidurgaungunni*, og þa færdi eg honum ſtafinn, og viſt er hann vaſkur madur; þui ei viſſa eg hverſu marga hann drap, og eptir þad luktiſt aptur hollinn. For þorſteirn nu aptur til manna ſinna, og ſigldi heim til Noregs, og fann Olaf Kong *veſtur* i *Wik*, og færdi honum gripina, og ſagdi honum allt af ferdum ſinum, og fannſt monnum mikid um hanns hreyſti. Baud Kongur ad giefa honum *lien* mikid eina ferd i *auſturveg*. Var hann þo; enn hann kvadſt mundu fara enn med Kongi um veturinn.

har han fölgt mig i dag / ſwarade pilten. Hon frågade: Ho for då bort med krokſtafwen och bantwantarna? Det war / ſade han / Thorſten Byakraft / Kong Olofs hofmann / han kom oß i mycken wånda / ty han tog ur Nederhem de ting / at ſlika ej finnas i Norrige; warande det ſå når kommit / at wi hade bliſwit dräpna / ty han kaſtade dem å händer ſtafwen / och efterjagade de honom alt til nedergången (i ån); Då förde jag honom ſtafwen / och wiſt är han en raſker mann / ty jag wiſte ej huru många han dräp. Och efter detta wart högen igenlycker. For då Thorſten efter ſina månn / och ſeglade han hem til Norrige / finnande Kong Olof wäſter i Wiken / där han förde honom de kåſtbara tingen / med berättelſe om alla ſina färder / och tyckte mann mycket om hans raſkhet. Kongen böd då / at mann ſkulle giſwa honom et ſtort lån / men han ſade ſig ſkola wåga ån en färd i öſterwäg (öſterſiön); Han war doch hos Kongen öſwer winteren.

III. CAP.

þorſteirn frelſar Dvergsbarnit.

AT vori bio þorſteirn ſkip ſitt med XXIV. menn, og hafdi *Sneckiu*, og er hann kom vid *Vindland* (i *Windlands haf*) lagdi hann i eina hofn; og gieck hvorn dag a land ad ſkiemta ſier. Eirn dag kom hann i eitt riodur, þar ſa hann einn ſtein mikinn, enn ſkamt fra

3. Cap.

Thorſten frelſar Dwergsbarnet.

OM wåren tilruſtade Thorſten ſit ſkjepp med tjugufyra månn / och war det en Sneckja. När han kom wid Windland (i Windlands haf) / lade han in i en hamn / och gjeck hwar dag å landet at ſkjämta ſig. En dag kom han i en rydia / ſåg där en ſtor ſten / och litet ſtycke från honom en Dwerg farliga ſtygger / ſom

fectus eſt reſpondit. Illa: quis ergo baculum & chirotecas recepit? Regeſſit puer: erat is Thorſteinus domorum robur, ſatelles Regis Olafi, qui utriſque magnam adtulit calamitatem, auferendo ſecum ex inferorum ſedibus tales res, quales in univerſa haud inveniantur Norrigia; nihilque abfuit quin fuiſſemus occiſi, cum in eorum manus baculum projecerit, adeoque ad exitum usque ſubterraneum eum inſectati fuerint, ubi tandem baculum ei tradidi. Profecto fortis eſt vir, nam plures occidit, quam quos numerare potueram. His dictis tumulus occludebatur, Thorſteinus vero ad ſuos reverſus, in Norrigiam navigavit, Regi adeo in *Wikia* tum commoranti, cimelia offerens; expoſitisque quæ ſibi in itineribus contigerant, ab omnibus laudem fortitudinis ſuæ retulit egregiam. Rex *feudum* ei tradi juſſit amplum, ſed vero *viam orientalem* (mare Balthicum) ſe rurſus ingreſſurum dixit, hyemem tamen interea in aula tranſigens.

CAP. III.

Thorſteinus Nani cujusdam infantem vindicat.

PRimo vere, Thorſteinus navim ſuam e numero *Sneckarum*, viginti quatvor inſtruxit viris; cumque *Vinlandiam* (Vandaliam) prætervcheretur (*mare Vandalicum* ingrederetur) portum quendam ſubivit, unde quotidie recreationis

fra steininum sa hann eirn *Dverg* furdu liotan, og greniadi upp yfer sig, syndist þorsteini kiaptur snuinn aptur ad eyrum, enn odrumeiginn ofan ad knianum. þorsteirn spyr, þvi hann late sier so heimskulega. Undrast þu eigi godur dreingur seiger Dvergurinn, sier þu ecki þann mikla *Orm* er þar flygur, sa tok son minn, ætla eg sa ofagnadur sie sendur af *Oþne* sialfum, enn eg spryng ef eg missi barnid. þorsteirn skaut epter orminum, oc kom under vænginn, og datt ormurinn nidur dauþur a jord, enn þorsteirn *henti* Dvergsbarnid a lopti, og færdi þad fodur sinum. Enn Duergurinn vard miog gladur og fegnari enn fra matti seigia, og mællti, mikid gott a eg þier ad launa, sem er lifgiof sonar mins, og kios þier nu laun af *gulli* oc *silfri*. Græd þu son þinn seiger þorsteirn, enn eg er ei vanur ad *taka mutur a afli* minu. Eigi væri mier *oskyllt* ad launa þier, seiger duergurinn, mun þier eigi þikia frammbærilegur *serkur* minn, af *sauda ullu* eirni samangiordur, er eg vil giefa þier, enn ei muntu a *sunde* mædast, edur sar fa, ef þu hefur hann næst þier. þorsteirn for i serkinn, og var hann honum *matulegur*, enn honum sindist hann Dverginum *oflitill*. Tok nu Dvergurinn *gullhring* (silfurhring) litinn ur pungi sinum, og gaf þorsteini, og bad hann vel geima, og sagdi honum alldri fe fatt verda mundo, medann hann atti hringinn. Sidan tok hann

som gränjade vp öfwer sig/ och syntes det Thorsten/ såsom kjäften war wriden bak til öronen/ samt å andra sidan neder til knäna. Thorsten sporde/ hwi han lät så hemskliga eller tokut? Undra du ej/ goda dräng/ swarade Dwergen; ser du icke den stora ormen som där flyger? Han tog min son/ och tror jag at den ofägnaden eller fanen/ är sänder af själfwa Oden; men jag spricker/ om jag mister barnet. Thorsten skjöt då efter ormen/ och träffade honom vnder wingen/ så at han föll döder neder å jorden/ men Dwergsbarnet hände eller grep han i luften/ och förde det til sin fader. Dwergen wart nog glad/ och fägnare än man kan berätta/ sägjande: mycket gott äger jag dig at löna/ som är min sons lifgifware/ och wälg dig nu lön af gull och silfwer. Läk du sonen din/ swarade Thorsten/ men jag är ej waner at taga mutor å mit afwel. Icke wore mig oskyllt/ sade Dwärgen/ at löna dig/ och månde wäl min liftröya af fåraull sammangjorder/ ej tyckas dig frambärliger/ den jag wil gifwa dig; dock skal du i simmande ej mödas/ ej eller sår få/ om du har hänne näst dig. Thorsten tog på sig liftröyan/ och war hon honom mättelig/ men för Dwergen tyckte han hänne wara ofliten. Nu tog Dwerger en gull (silfwer) ring vp vr sin pung/ gaf honom åt Thorsten/ och bad at han honom wäl gjöma wille/ sägjande at honom skulle aldrig peningar tryta/ medan han den ringen ägde. Sedan tog han en swarter sten/ och gaf Thorsten/ med deßa orden: Om du dölgier honom i din hand-

tionis caussa in continentem exspatiabatur. Forte die quodam novalia ingressus, haud procul a monticulo *Nanum* vidit miræ deformitatis, qui rictum sursum ad aures, deorsum vero ad genua usque deduxit. Hunc Thorsteinus percontatur, cur se stolidius efferret? Siccine miraberis bone vir, inquit Nanus? quin aspicias Draconem istuc volantem, qui filium meum abstulit, crediderimque Dæmonem illum ab ipso emissum Odino; eheu, rumpor, si filium amiserim. Thorsteinus illico excussa sagitta, Draconem sub ala transfodit, qui adeo in terram mortuus decidit; puerum autem subinde in äere comprehensum patri suo tradidit. Hic lætior quam ut dici possit, optima quæque, ait, tibi debeo, filii utpote mei servatori; exposce itaque tibi in præmium, quantum auri vel argenti volueris. Regessit Thorsteinus: medicinam tu modo fer filio tuo, ego vero haud assvetus sum donis pro robore meo acceptandis. Ad ista Nanus: nequaquam indebitum tibi præmium loquor, & forte minus digna erit, quæ exhibeatur *interula* hæc mea, quam ex lana ovina confectam, tibi offerre gestio; nihilosecius natatu nunquam defatigaberis, nec hærebit in corpore vulnus, si eandem corpori habueris proximam. Thorsteinus interulam sibi induebat, & licet ipsi satis apta esset, quin tamen Nano breviuscula fuerit nullus dubitabat. Depromsit etiam Nanus e marsupio suo *aureum annulum*, quem Thorsteino datum probe servari jussit; illum habenti nunquam pecunias defuturas dicens. Postea *lapillum* nigrum Thorsteino tradens, si hunc

hann eirn *stein svartann* og gaf þorsteini, og mællti, ef þu felur hann i *lofa* þier, þa sier þig einginn, hef eg ecki fleira hia mier, þad þier sie biodandi, edur þier meigi gagn i verþa. *Hall* eirn vil eg giefa þier til skiemtunar, tok hann þa hallinn upp ur punge sinum, og filgde *stalbroddur* med. Hallurinn var *þribyrndur*, hvitur i midio og raudur odrumeigin, enn gul rond utan um. Dvergurinn mællti, ef þu *piackar* broddinum i hallinu, þar sem hann er hvitur, þa kemur haglhrid sva mikil, ad alldrei þoler neirn i moti ad sia. Enn ef þu villt þyda þann snio, þa skalltu piacka þar i sem hallurinn er gulur, og kemur þa solskin sva mikid, ad allt bradnar. Enn ef þu piackar þar sem raudur er hallurinn, þa kemur þar ur elldur og *einmyria* med *gneistaflugе*, sva einginn ma a moti sia eda lita. þu matt og hafa þad sem þu villt med broddinum og hallinum, og kemur aptur sialfur i hond þier þegar þu kallar. Giet eg nu ecki giefid þier fleira, ad so komnu. þorsteirn þackar nu dverginum giafirnar, og fer hann nu til sinna manna, var honum þessi ferd betur farinn, enn heima setinn (ofarinn).

handlofwe / då ser dig ingen; flera har jag ej hos mig / som dig äro til bjudande/ eller af hwilka du kan hafwa gagn. En fyr-eller flinthård sten / wil jag doch gifwa dig til skjämtan; tog han då stenen up ur pungen / och följde en stålbrodd med. Stenen war trehörnder / hwiter mitt på / och röder å andra sidan / med en gul rand utan om. Dwergen sade: Om du pickar brodden i stenen / där han är hwiter / då kommer så mycken haglstorm / at aldrig tål någon at den emotse; Men om du wil hämma denna snjön / då skall du picka däri / som stenen är guler / och komer då så mycket solskin / at allt smällter. Skulle du ock willja picka där stenen är röder / då komer där ur en sådan eld med mörja och gnistars flygande / at ingen kan se där emot. Du må ock få det som du wil med brodden samt stenen / och koma de sjelfwa tilbaka i dine hand / då du dem kallar. Nu gitter jag ej gifwa dig flera / wid så åkomit tilfälle. Thorsten tackar altså Dwergen för gåfworna / och far nu til sina männ / warande honom denna färd bättre faren / än hemma suten / eller ofaren.

IV. CAP.

þorsteirn finnur Goþmund af Glæsisvollum.

þessu næst gefur þeim þorsteini *byr*, og sigldi i *austur veg*. Komu nu a firir þeim *mirkur* og *hafvillur*, og vita ei hvort þeir fara, og var so i hal-

4. Cap.

Thorsten finner Godmund af Gläsiswallar.

Därnäst gafs Thorsten och dem androm bör eller wind / och segla de i Österwäg. Där komo öfwer dem mörker och hafwillor / så at de ej wiste hwart de

si hunc, inquit, in vola tua occultaveris, omnem effugies oculorum sensum; plura non habeo quæ tibi offerenda putem, *pyrite* saltem vel *silice* (instrumento magico) te donabo, quem delectationis caussa habeas. Hunc etiam ex marsupio una cum *aculeo chalybeo* exeruit, eratque forma triangulari, media parte albus, opposita ruber, exteriorem autem flavus ambiebat circulus. Si aculeo, addidit, lapidis hujus partem albam punxeris, spissa adeo grando orietur, ut nemo oculis contra niti queat; hujusmodi vero nivem ut primum compescere volueris, necesse est flaveum illum tundas colorem, tum enim solaribus radiis tota colliquescet. Sin partem ejus rubram pungere placuerit, excitabitur tantus cum favilla & scintillatione ignis, ut omnium obtundat visum. Poteris præterea, quidquid tibi allibuerit, silice & aculeo acquirere, redibuntque sponte in manus tuas vocati; plura tibi hac occasione dare nequeo. Thorsteinus gratiam egit Nano pro donis hisce, & deinde ad suos revertit; eratque ipsi hoc susceptum iter auspicatius, quam dilatum.

CAP. IV.

Thorsteinus ad Godmundum de Glæsisvallibus pervenit.

Exinde favente nactus aura, in mare Eoum tendit, sed vero caligine & turbantibus impeditus fluctibus, incerto ferebatur itinere, quod dimidii dura-

halfan manud, ad þeſſi villa hiellſt. Þad var eitt kvolld, ad þeir urdu varir vid, ad þeir voru at landi komnir, koſtudu þeir þa attkerum og lau þar um nottina. Um morguninn var gott vedur og ſolſkin fagurt, voru þeir þa komner a eirn *fiord* langann, ſau þeir *hlydar* þveim meiginn og fagra ſkoga. Einginn madur var ſa innan bords, er þetta land þeckti, ecki ſau þeir *kvikt* neitt, hvorki dyr nie fugla. Reiſtu þeir nu tiollt a lande, og biugguſt þar vel um. Ad morgni mællti Þorſteirn vid menn ſina, eg vil giora ydur kunnugt um ætlan mina, þier ſkulud byda min her um ſio nætur, ætla eg mier ad kanna land þetta. Þeim þotti mikid firir þvi, og vilia honum filgia, enn Þorſteirn vill þad ei. En ef eg kiem ei aptur þa ſio ſoler eru af himni, þa ſkulu þier ſigla heim, og ſeigia Olafe Kongi, ad mier mun ei aptur komu audid verda. Geinga þeir med honum uppa ſkoginn, þui næſt huarf hann þeim, foru þeir þa aptur til ſkipſins, og giordu ſo ſem Þorſteirn baud þeim. Nu er þad af honum ad ſeigia, ad hann gieck allan þann dag til kvollds um morkina, vard hann ecki vid neitt var, enn ad liþnum deigi kom hann a braut breida. Hann gieck eptir brautinni til þeſſ kvolldade, vikur hann þa af brautinni ad einni ſtorri eik, og ſtie upp i eikina, var þar nog rum i ad liggia, og ſvaf hann þar um nottina. Enn er ſol kom upp, heirdi hann

dunur

De foro / och war det i halfwan månad / at denna willan höllt ſig. Det hände doch en kwäll / at de bleſwo warſe ſig wara komna åt landet / kaſtade därföre ſina ankare och lågo där ofwer natten. Om mårgonen war gott wäder och fagert ſolſkjn / och ſågo de ſig då wara komna å en långan ſjärd / om hwilken å båda ſidor woro lidar eller dalar / ſamt fagra ſkogar; ingen mann war där innanbords / ſom detta land kjände / icke ſågo de det ringeſta kwickt / hwarken djur eller foglar. De reſte nu ſina tällt å landet / och lagade där wäl om ſig. Wid morgonſtunden ſade Thorſten til ſina männ: Jag wil giöra eder kunnigt om mit uppſåt; j ſkolen bida mig här i ſju nätter / ty jag ärnar at kjänna eller beſe detta landet. Dem tycktes ſådant wara ſwårt / och wille häldre fölgja honom; men han ſade: om jag ej komer tilbaka / då ſju ſolar äro af himmelen / då ſkolen j ſegla hem / och ſägja Kong Olof / at mig ej månde warit öde / at tilbaka koma. De gingo ſedan med honom upp å ſkogen / och därnäſt kom han frå dem; ty foro de tilbaka til ſkjepet / och giorde ſåſom Thorſten böd dem. Nu är det om honom at ſägja / at han gjeck allan den dagen til kwällen / öfwer marken / och wart han ingen ting warſe / men wid åliden dag / kom han å en bredan wäg. Honom geck han fram til deß det kwälldade / och då wek han af wägen til en ſtor ek eller trä / och ſteg där upp / ty där war nog rum at ligga i / och ſof han där om natten. Men när ſolen kom upp / hörde han et ſtort dån och mannamål; ſåg han då hwar en hoper

karlar

durabat menſis ſpatio. Contigit tamen labente quodam die, ut animadverteret ſe ad continentem appuliſſe; hinc anchoris projectis, noctem ibi peragere viſum. Cum novo mane cœlum eſſet ſudum & radiis inſigne corruſcis, comperiebat fretum ſe quoddam ſubiiſſe longum, vallibus utrinque ſeptum ac amœnis nemoribus; nautarum autem nemo erat, qui iſtam agnoſceret terram, nil quod vitalem duceret ſpiritum, nedum belluæ aut aves conſpecti. Impoſitis proinde terræ tentoriis, naviter ſe omnes reficiebant. Altera luce Thorſteinus ſuos affatus: ignorare vos, inquit, nolo propoſitum meum, ſeptiduum enim me heic exſpectabitis, donec terram luſtraverim. Illi ægre hoc ferentes, comitari eum maluerunt. Abnuit Thorſteinus dixitque: quod ſi, poſtquam ſepties ſol deſcenderit Olympo, non redierim, domum vos navigetis, nuntiaturi Olafo Regi, fata reditum mihi denegaſſe. In ſaltum tamen eum comitabantur, quoad ab eis diſcederet, & ad navim deinde redeuntes, mandata Thorſteini fide tenebant conſtanti. Ille autem ſaltui ſe commiſit, relatumque de eo eſt, quod toto illo die ad veſperam usque vagatus, nullum viderit animal; illo autem inclinante in viam inciderit latam. Deflexit tunc ab hac ad propinquam arborem eamque aſcendit; cumque cubile ei ſatis ſpatioſum ſubminiſtraret, noctem ſomno ibi peregit. Evenit autem Phœbo ſurgente, ut ſonitum audiret ingentem vocemque humanam. Apparuerunt ſubinde viri equis advecti, numero viginti duo. Horum cito prætervectorum

rum

dunur miklar og *mannamal*, sa hann þa hvar menn ridu, þeir voru tuttugu og tveir. Þa bar skiott um framm, undrast Þorsteirn miog voxt þeirra, þvi alldri hafdi hann sied jafnstora menn firri. Þorsteirn klæddi sig fliott, lidur nu morguninn þar til *sol* var kominn i *land sudur*. Nu sa Þorsteirn þria menn rida allvopnada so stora, ad þesser baru langt af hinum sem undan ridu, og alldrei hafde hann þeirra lika sied. Enn sa var mestur, er i miþid reid i *gullskotnum klædnum* a bleikum hesti, enn hiner tveir ridu a graum hestum i raudum *skarlatzklædum*. Enn er þeir komu þar giegnt, er Þorsteirn var, mællti sa sem fyrer þeim var. og nam stadar, hvad er kvikt i eikinne, seiger hann. Þorsteirn gieck ur eikinne og a veg firer þa, og heilsar þeim. Enn þeir raku upp storan hlatur, þa mællti sa sem firir þeim var, sialldsiener ero oss sliker menn, eda hvort er nafn þitt, eda hvadan ertu. Þorsteirn heite eg sagdi hann, og er eg kalladur Bæarmagn, *kin* mitt er i Noregi, enn eg er hirdmadur Olafs Kongs. Hinn mikli madur brosti og mællti, mest er þa logid fra *hirdprydi* Olafs Kongs, ef hann hefur aungvann vasklegri þier, þiki mier þu helldur meiga heita Bæarbarn enn Bæarmagn. Lat nockud filgia *nafnfesti* seiger Þorsteirn. Hinn mikli madur tekur *fingurgull* mikid og gaf Þorsteine, þad vo þria *aura*. Þorsteirn mællti, hvort er nafn

karlar redo / til antalet twå och tjugu. De foro snarliga förbi / och undrade Thorsten nog på deras wäxt / ty han hade aldrig förr sett så jämnstora männ. Han kläder sig då hastigt / och lider så morgonen / til deß solen är komen i söder. Då ser han tre männ rida allwäpnada / så stora / at de buro långt af de andra / som undan redo / och aldrig hade han deras likar sett. Han war störst / som red imellan dem / i gullskutna kläder å blekan häst / men de andra redo å gråa hästar i röda skarlaks kläder. När deßa komo gent öfwer där Thorsten war / talte den förnämsta af dem / och stadnade: hwad är / sade han / för kwickt i träet? Thorsten gieck då där vr träet å wägen / och hälsade dem / men de wroko vpp et stort löye / och sade den förnämsta så: sällsynta äro oß slika männ / eller hwad är dit namn? hwadan är du ock komen? Jag heter Thorsten / swarade han / och är kallader Byakraft; mit kiön är i Norrige / och är jag Kong Olofs hofmann. Den stora mann skrattade och sade: måst är då lugit om Kong Olofs hofprydnad / om han har ingen raskare än dig; mig tyckes du häldre må heta Byabarn än Byakraft Thorsten sade: låt då något följa namnfästet. Då tog den stora mann fram et stort fingergull / gaf det åt Thorsten / och wog det tre ören. Thorsten sade: hwad är dit namn / hin wälduge Herre? eller af hwad wärdighet åren j? eller i hwad land är jag kommen? Han swarade: Godmunder heter jag / och råder för den

rum statura Thorsteino admirationi erat, cum alios æque proceros nunquam ante conspicatus fuerit. Hinc vestes extemplo induit, aurora autem fugiente, Titan medium trajecit axem, quum tres adequitarent viri undiquaque armati, jamque prætervectis multo proceriores, adeo ut Thorsteinus horum nusquam viderit pares. Maxima gaudebat statura, qui medius equitabat, *vestibus* ornatus *auro* intertextis, equo etiam vectus lividi coloris, glauci autem erant, quibus ceteri insidebant bini, *coccineas* gestantes vestes. Dum hi Thorsteinum præterveherentur, dux eorum gradum sistens quæsivit, quid demum vivi inesset arbori? Ille itaque ex arbore desilivit in viam, & salutem eis dixit. His in multum solutis risum, antesignanus mox locutus, raro, infit, tui similes vidimus viros, quin adeo nomen tuum fateare ac patriam? Respondit ille: Thorsteinus vocor, domorum robur cognominatus; genere sum Norrigus, & Olafi regis satelles. Procerus iste vir, labellis risu laxatis, regessit: siccine splendidum jactatum mendacium de ornatu istius regis aulico, dum te præstantiorem non habeat? videris certe mihi potius domosum infans, quam robur appellitandus. Thorsteino autem, ut aliquid in novi adeo cognominis confirmationem adderet, exposcente; ille *annulum* depromsit amplum, qui dono datus pondere constabat *trium orarum*. Quæsivit deinde Thorsteinus, ecquodnam isti magnifico Domino fuerit nomen & officium? quænam etiam regio, in quam ipse pervenisset? Respondit alter: *Godmundus* mihi nomen est, rerum cui

nafn þitt hinn volduge herra, eda hvorar ſtiettar eru þier, eda i hvort land er eg kominn. Hann ſvarar, Godmundur heite eg, og ræd eg þar firir, ſem heitir a *Glæſisvollum*, þad þionar (liggur) til (undur) þad land er *Riſaland* heiter, og er eg Kongsſon, enn þetta eru ſveinar miner; er med mier rida, heiter annar *Fullſterkur* enn annar *Allſterkur*, eda ſaſtu ongva menn rida herum i morgun. Þorſteirn mællti, XXII. menn ridu hier um i morgun, og lietu ei *alllitid* yfer ſier. Þad voru og ſveinar miner ſeiger Godmundur, þad land liggur hier nu næſt, er *Jotnaheimar* (*Jotunheimar*) heita, þar rædur firir Kongur ſa, er *Geirraudur* heiter, honum erum vær ſkattſkyllder. Fader minn hiet *Ulfhiedin Trauſti*, hann var kalladur og *Godmundur*, eins og eg, og aller þeir a Glæſisvollum bua. Hann for a *Geirraudargarda*, ad afhenda ſkatta Kongi ſinum, og i þeim ferd fieck hann bana, hefur Kongur giort mier bod, ad eg ſkyllde koma og *drecka erfi* epter fadur minn, og taka ſlika *nafnbætur* ſem hann hafdi, enn þo unu vier illa vid ad þiona honum og Jotnunum. Þorſteirn ſpyr þvi ridu ydar menn undann. Mikil *a* ſkilur lond vor ſeiger Godmundur, ſu heiter *Heima* (*Hemra*), ſu er diup og ſtraung, ad aungver heſtar geta vadid hana, nema vorir heſtar *kompanna*, ſem vier rydum, enn hiner ſkulu ryda firer *uppſprettu* arinnar, og

den orten Glåſiswallar / ſom lyder under det landet / hwilket Riſaland heter / och år jag en Kongsſon; men de ſom med mig rida / åro mina ſwenner / heter den ena Fullſtarker / den andra Allſtarker; eller ſåg du inga månn rida håt om / denna morgon? Thorſten ſade: twå och tjugu månn redo då håt om / och låto de ej allitet öfwer ſig? De woro ochſå mina ſwenner / ſade Godmunder; Det landet ligger nu hårnåſt / ſom Jåttahem heter / för hwilket en Kong benåmd Gejrröder råder; honom årom wi ſkatſkyldiga; min fader het Ulfhedin Tröſte / han war ock kallader Godmunder åfwen ſom jag / ſamt alla de ſom å Glåſiswallar bo; han för å Gejrrödargården at afhånda eller leſwerera ſin ſkatt åt Kongen / men i den fården fick han bana; har dårföre Kongen giort mig bod / at jag ſkulle koma och dricka arfweöl efter min fader / och taga ſlikt namnsbot eller hedersnamn / ſom han hade / men wi hafwom doch ringa nögje at tjena honom och Jåttarna. Thorſten ſporde: hwi redo edra månn undan? En ſtor å ſkiljer wåra lånder / ſwarade Godmunder / hon heter Hejmå (Hemrå) ſå djup och ſtrid / at inga håſtar gitta wada hånne / utan wåra håſtar allena / dem wi kompaner ridom; men de andra ſkola rida öfwer dår ån uppſpretter / och finnoms wi alla i kwåll. Det månn wara ſtor ſkjåmtan / ſade Thorſten / at fara med eder / och wil jag ſe hwad dår för tidender wånka. Ej wet jag huru det går an / ſwarade Godmunder / ty du år ju en Chriſten mann. Jag må ſjålf ſtå min

cui ſumma poteſtas in *Glæſisvallibus*, paretque illa terra *Riſalandiæ*. Ego regio cretus ſum ſangvine, qui autem mecum heic equitant, famuli mei ſunt, quorum alter *Fullſtercus*, alter *Allſtercus* vocantur. Tune vero viros quosdam hodie mane vidiſti prætervectos? Ad hæc Thorſteinus: equidem viginti duo vidi equites, haud parvas tollentes cervice criſtas. Erant etiam illi, infit Godmundus, mei ſervi, ſed proxima jacet regio *Jotunheimiarum* nomine celebris, quæ regi ſubeſt *Geirraudo*, cui etiam nos tributa debemus. Pater meus *Ulfhedinus Trauſtius* vocabatur, alio nomine *Godmundus*, quo etiam ego & omnes in Glæſisvallibus degentes appellitamur; ille autem in *Geirraudargardiam* profectus, tributa regi daturus, vitam in eodem hoc amiſit itinere, quare regio mandato mihi injunctum, ut ad illum proficiſcar, exequias patri facturus, ſimul eandem accepturus nominis dignitatem (titulum), qua ille gaviſus eſt, attamen invita colla ejus Jotnorumque jugo præbemus. Interroganti Thorſteino, cur viri ejus præmiſſi fuerint? reſpondit: ingens fluvius regiones dirimit noſtras, qui *Heima* (*Hemra*) dictus, profundis adeo & ſtridentibus rapitur undis, ut vadum non præbeat aliis meabile equis, quam noſtris; quapropter iſtis in mandatis dedimus, ut prope ortum fluminis tranſitum facerent, omnes deinde ſub veſperam conventuri. Thorſteinus delectationi ſibi futurum dixit, ſi ſibi itineris iſtius liceret eſſe ſocio, atque experiri quid rerum ibi ageretur. Monuit Godmundus, vix id fieri decenter, cum Chriſtianus eſſet; Thor-

og finnunst vær aller i kvolld. þad mun skiemtun mikil ad fara med ydur, seiger þorsteirn, og vil eg sia hvad þar giorist til tidinda. Ei veit eg hvort þad hentar, seiger Godmundur, þvi þu ert madur Christinn. Eg man sialfur abyriast mig, seiger þorsteirn, enn ecki villda eg þu hlyter vont af mier, seiger Godmundur, enn ef Olafur *Kongur* vil *giæfu* tilleggia med oss, þa mun eg tramt a þreysta at þu farir med. þorsteirn kvadst þvi heita vilia. Godmundur sagdi þorsteirn skuli fara a bak med sier, og so giordi hann. Rydu þeir so til arinnar, þar var *hus* vid ana, þar toku þeir klædaskipti, og klæddu sig og hesta sina. þau klædi voru þeirrar natturu, ad eigi festi vatn a þeim, enn vatnid var so kallt, ad þegar vokuadi hliop *drep* i. Ryda þeir nu yfer ana, hestarner odu sterklega, enn hestur Godmundar rasadi og vokuadi þorsteirn i tana, og hliop þegar drep i. Enn sem þeir komu upp ur auni, breidu þeir nidur klædi sinn til þerrers, þorsteirn hio af sier tana, og fannst þeim mikid um hreysti hanns. Ryda þeir nu sinn veg, bad þhorsteirn þa ad hann mætti fela sig, þvi eg hefi þann *hulinn hialm*, ad einginn ma sia mig ef eg vil. Godmundur seiger þad goda *list* vera.

V: CAP.

Weitsla i Geirraudargordum.

KOma þeir nu til borgarinnar, enn adur þeir innridu, geingu menn

min fara/ sade Thorsten. Godmunder vtlät sig/ at han ej wille / det Thorsten skulle något ont wederfaras för sin skull; men om Kong Olof wille dem någon lycka tillägga/ då måtte han wäl förtrösta därå/ at Thorsten fore med. När denna då sade/ at han det wille loswa/ befalte Godmund honom/ at fara å hästeryggen med sig / och så gjorde han. Redo de sedan til ån/ och som där brede wid war et hus/ ty togo de klädaskifte/ och klädde sig samt sina håstar; warande deßa kläder af den naturen/ at intet watn fästades wid dem/ ty åwatnet war eljes så kallt/ at så snart något wäskades/ feck det ock dödssår eller kallbrand. De redo sedan öfwer ån/ och håstarna wadade starkt/ ty rasade Kong Godmunders håst/ och wäskade han Thorsten i tån/ i hwilken strax kom dödeligit sår. Därföre när de hade komit vp ur ån/ och brett sina kläder neder til at torkas/ då högg Thorsten af sig tån/ och tyckte de andra således mycket om hans frimodighet. Därefter redo de sin wäg/ och bad Thorsten då/ at han måtte få gjöra sig osynlig; ty jag har/ sade han/ en så fördöljande hiälm/ at ingen kan se mig/ när jag wil. Godmunder swarade: Det ta är en god list.

5. Cap.

Gjästabod i Gejrrödargården.

DE koma nu til Borgen/ men förr än de in redo / gingo Kong Godmunders

Thorsteinus autem id proprio se facturum periculo respondit. Noluit tamen Godmundus, ut Thorsteinus suam ob caussam damno alicui exponeretur; si autem Olafus *Rex* prosperitatem & *fortunam* utrisque impertire vellet, tunc quidem comitem eum admissurum. Thorsteino ergo suo id voto effecturum pollicente, Godmundus ut suum una conscenderet equum jussit. Hoc facto, ad fluvium contendunt, in vicina domo amictum mutantes; novus autem ille, quem sibi equisque induebant, ea constabat qualitate sive virtute, ut humore non madesceret; enimvero undis huius fluvii tantum inerat frigus, ut membris humore tactis vulnus confestim infligeret lethale. Equi igitur flumini adacti sunt, his vero fortiter natando concrepantibus, equus Godmundi cespitans, digitum pedis ejus humectavit, qui adeo mox mortifero inficiebatur ictu. Trajecerunt tamen flumen, vestibusque humi ad siccandum stratis, Thorsteinus digitum præscidit, imperterritæ ideo fortitudinis laude ab omnibus mactatus. Dum deinde iter continuarent, Thorsteinus facultatem sese occultandi exposcuit; *cassidem* enim habebat, qua visum eludere potuit aliorum. Godmundus de artificio ei gratulabatur opportuno.

CAP. V.

Convivium in Geirraudargardia.

PErvenerant adeo ad urbem, sed antequam in eam inveherentur, Godmundo obviam iverunt viri præmissi. Sic demum omnes illati, variis *musi-*

menn a moti þeim Godmundi, þeir sem undann hofdu ridid. Ridu þa aller saman heim til borgarinnar, matti þar heyra *marghattud hliodfæri*, enn þo þotti þorsteirn ecki neitt af konst og setningi sleygid vera. Kom nu Geirraudur Kongur a moti þeim, og fagnadi þeim einka vel, og var þeim skipud stor *steinholl* ad sofa i, enn menn tilfeigner ad taka vid hestum þeirra og leida ad stalli. Godmundur var leiddur i *Kongshollina*, Kongur sat i *hasæti* og *Jall* sa næstur honum, er *Agdi* hiet, han riedi firir þvi *hieradi* er *Grunder* heita, hann hafdi *adsetu* a *Gnyparlundi*, þad er amilli *Jotnaheims* og *Risalands*, hann var *troll* mikid og fiolkunnugur, og menn hanns voru likari *trollum* enn *mennskum* monnum. Godmundur settist a *skorina* firir *ondveigid* gagnvart Konginum, þvi þad var *sidur* þeirra, ad K*ongs son* skylldi ei i *hasæti* sitia firr enn hann hafdi tekid *nafnbætur* epter fodur sinn, og druckid væri hid *firsta full* (*minni*). Reistist þar upp hin vænsta veisla, og drucku nu menn glader og kater, og foru sidann ad sofa. Og sem Godmundur var nu kominn i þad herbergi sem honum var tilbuid ad liggia i, þa syndi þorsteirn sig first monnum Godmundar. þeir hloú at houum, sagdi Godmundur monnum sinum hvor hann væri, og bad menn skylldu eigi hafa hann ad hlatri nie spotta hann, sofa þeir þa af um nottina. Enn ad morgni

ders förut ridande månn emot dem / och foro de då allasaman hem til borgen. Där måtte mann höra margehanda spelewerk; doch tyckte Thorsten at dårå med alsingen kånst eller maner war slagit. Kom nu Kong Gejrröder emot dem / och fägnade dem synnerliga wål / blifwande dem en sårskilt stor stensal tilskipat at sofwa i / samt månn förskaffada at taga wid håstarna och leda til stalls. Godmunder wart ledsagad i Konga salen / där Gejröd såt i högsätet / och en Jarl nåst honom / som Agde het; han rådde öfwer det häradet som Grunder heter / och war hans hemwist eller boställe å Gniparlund; detta låg emellan Jåttahem och Resaland. Han war et stort tråll / samt margkunnig eller kånstig i trolldom / så woro ock hans månn likare trållen ån månniskjorna. Godmunder sattes å trappan eller bäncken för högsätet / gent emot Kongen; ty det war sed deras, at Kongs-son skulle ej i högsäte sittja / för ån han hade tagit namnsbot eller hedersnamn efter fader sinom / och druckit war hit första full och minne (det år / afdruckit det första vpfylta åminnelse hornet efter fadren). Nu wart där et mågta wånt eller skjönt gjästabod / och drucko månnen glada samt kåta / farande sedan til at sofwa. Och som Kong Godmunder nu war komen i det herbärge / som honom war tilbonat at ligga i / då synte Thorsten sig aldraförst för Godmunders månn. De logo åt honom / men Godmunder sade dem hwad för en mann han war / och befalte at de ej skulle hafwa honom för åtlöye eller spått; sedan såfwo de då den natten öfwer. Men

cen exercitam instrumentis audiunt, Thorsteinus tamen modum eadem tractandi parvi fecit. Ivit eis obviam Geirraudus Rex, & comiter exceptis *palatium* adornari curavit *lapideum*, in quo somnum caperent; accesserunt etiam ministri, sonipedes in equile ducturi. Godmundus mox in aulam introducebatur, cujus superiorem sedem occupaverat Rex, quem *Jarlus* proxime sedebat, qui *Agdus* appellatus, *territorio* præerat *Grundensi*, habitaculum sive prædium in *Griparlundo* habens; Jacet vero ille tractus Jotnaheimios inter & Risalandiam, Erat Agdus homo monstrosus (gigas) & multiscius (magus), cujus viri similiores erant monstris quam hominibus. Godmundus in *gradu* seu *scabello* ante solium, regi oppositus collocabatur; his enim *mos* erat, ut *princeps juvenis regiam sedem* ante non conscenderet, quam in *titulum* successisset patris, primusque *scyphus* (*memoriæ* seu *manibus* ejus consecratus) libatus fuisset. Instructum erat magnificum convivium, & viri hilari evacuabant pocula animo, postremo dormitum abeuntes. Cumque Godmundus hospitio sibi ad dormiendum parato exceptus esset, tum demum Thorsteinus, viris ejus se revelavit, qui tamen risu eum prosequebantur. Godmundus autem eis, quis esset, retulit, eoque monente ne eum irriderent, placidæ se dabant quieti. Mox ubi se sol extulit, properis consurgebant pedibus, & Godmundum deinceps in aulam deductum; Rex salutabundo excepit ore, illicoque eum affatus, jam inquit, scire cupio, utrum parem atque pater tuus, obedientiam mihi præstare velis; honorem

morgni voru þeir snemma a fotum, var þa Godmundur leidur til hallar Kongs. Kongur fagnar honum vel, og seiger, nu vil eg vita hvort þu vilt veita mier þa hlidni sem fader þinn, og vil eg nu auka samder þinar og nafn bætur, og skalltu hallda Risaland og sveria mier eiþa Gomundur mællti, ei eru þad *log* sagdi hann, ad krefia so ungann mann *eyda*. So mun vera verda seigir Kongur, sidann tok Kongur *gudvefiarskickiu*, og lagdi yfer Godmund, og gaf honum *Kongsnafn*, tok sidann *horn* mikid og drack Godmundi til. Godmundur tok vid horninu og þackadi Kongi, sidann stod Godmundur upp, og stie a *stockinn* fram firer *hasæti* Kongs, og *streingdi* þad *heit*, ad hann skylldi ongvum Kongi þiona odrum enn honum, edur hlidni veita, medan Geirraudur Kongur lifdi. Kongur þackadi honum, og kvad sier betra þykia, enn þo hann hefdi eida svarid. Sidann drack Godmundur af horninu, og gieck til sætis sins, drucku menn þa glader og kater.

Men om morgonen woro de bittida å fötterna / och wart då Godmunder ledder til Kongasalen. Kongen fägnade honom wäl och sade: nu åstundar jag weta / om du wil bewisa mig lika lydna med din fader / och ärnar jag därjämte öka din heder samt namnsbot; Du skal jämwäl förestå Risaland och swärja mig ed. Godmunder sade: ej är det lag / at kräfja ed af så ungan mann. Det må då så wara / swarade Kongen / och sedan tog han en kåstelig mantel / och lade den öfwer Godmund / gifwande honom Kongsnamn; sedan tog han et stort horn och drack Godmund til. Denna tog wid hornet och tackade Kongen / reste sig sedan upp / och steg på stocken fram för Kongens högsäte / gjörande sådant löfte / at han skulle ingen annan Kong tjena / eller lydna bewisa / än honom Kong Gejröder / medan han lefde. Kongen tackade honom / och sade at detta sig bättre behagade / än om han hade sworit en ed. Sedan drack Godmunder af hornet / och gick til sit säte / och därefter drucko männen glada och käta.

VI. CAP.
Hnutukast.

TVeir menn eru nefnder, sem voru med Agda Jalli, hiet annar *Jokull* enn annar *Frosti*, þeir voru ofundsiuker. Jokull þreif upp *uxahnutu*, og kastadi i lid Godmundar, þorsteirn sier þad og henti a lopti og kastadi aptur, og kom a naser þeim manni er *Giestur* (*Gustur*) hiet, og brotnadi i honum nefid, og aller

6. Cap.
Klotkast.

TWå männ äro nämnda / som woro med Agde Jarl / och het den ena Jokull / den andra Froste / warande båda afwundssjuka. Det hände sig / at Jokull dref upp et oxaklot / och kastade det i Godmunders flock; Thorsten såg sådant / och tog det emot i luften / kastande sedan tilbaka / och kom det på den mannens näsa / som Gestur (Gustur) het; näsan krå-

honorem sic aucturo tuum ac titulum; Risalandiam insuper tenebis, sacramento mihi dato. Regessit autem Godmundus, *legibus* cautum esse, ne a tantillæ ætatis homine *jusjurandum* exposcatur. Geirraudus igitur consentiens, *togam* sive *pallium holosericum* ei superinduxit, *regio* simul addito *nomine*. *Cornu* deinde magnæ capacitatis assumto, Godmundo propinavit. Accepit ille, & gratiis ei dictis surrexit, *scamnumque* conscendens ante regiam collocatum sedem, *votum* nuncupavit, se nulli præter Geirraudum regi, quamdiu is viveret, obedientiam præstiturum. Retulit ei grates rex, dictitans hoc votum sibi magis arridere, majorisque esse æstimationis, quam, si jurasset. Godmundus posthæc, cornu exsiccato, sedem suam occupavit, & mox omnes læta agitare cœperunt gaudia.

CAP. VI.
Pilæ jactus.

CUm Agdo Jarlo duo fuisse memorantur viri, *Jocullus* & *Frostius*, homines invidi. Jocullus taurinum globum (pilam) in comitatum Godmundi projecit; hunc visum Thorsteinus in aëre prehendit, remissumque direxit in *Gusti* (Gesti) cujusdam nasum, qui mox corruit, elapsis simul omnibus dentibus, unde & ipse deinde delicuit. Geirraudus ad hoc ira excandescens quæsivit,

aller tennurnar hrutu ur honum; og fiell hann ſidan i *ovit*. Geirraudur Kongur reidiſt, og ſpyr hvor beinum berdiſt yfer bordum ſinum, og kvad reint ſkylldi verda, adur enn uti væri, hvor ſterkaſtur væri i hnutukaſtinn. Sidann kallar Kongur a menn ſina *Drott* og *Hoſver* (*Hesner*), og ſeiger, farid og ſækid *gullhnott* minn og berid hingad. þeir geingu i burt, og komo aptur med *ſelshofud*, þad vo *XII* (*X*) *fiordunga*, þad var *gloandi*, oc *ſindradi* af þvi ſva ſem *afli*, og ſo hart ſem jarn, enn *feitinn* draup nidur af þvi ſem gloanda bik. Kongur ſeiger, takid hnott þennann ſveinar og leikid ydur ad, ok kaſti hvor ad odrum, enn hvor ſem nidurfeller, ſkal fara *utlægur* og hafa firergiort eignum ſinum, enn hvor ſem ei þorir ad henda, ſkal *nydingur* heita. Nu kaſtar Drottur hnettinum ad Fullſterk, hann greip a moti annari hendi. þorſteirn ſa ad honum vard orkufatt, og hliop under hnottinn, og ſendi ad Froſta, þvi *kapparner* ſtodu fremſter vid hvorn beck. Froſti tok amoti ſterklega, og kom þo ſva nærri andliti hanns, ad kinnbeinid rifnadi. Hann kaſtadi knettinum ad Alſterk, hann tok amoti badum hondum og *kiknadi* vid, þorſteirn leit þad og ſtuddi hann. Alſterkur ſendi ad Agda Jalli, enn hann greip imot badum hondum, og feittinn komm i ſkiegg honum og logadi þad allt, og var honum til þeſs annaſt ad afhenda knottinn, og fliter ſer og fleigdi at Godmundi Kongi.

kråßades dåraf / och alla tänder ruko ur honom / och föll han sedan själf i owet eller beswimning. Kong Geirröder wredgades häröfwer / och sporde / ho benen sloge öfwer sit bord? sägjande wäl skola warda rönt / ho starkast wore i klotkastandet / förän leken wore ute. Sedan ropar han på sina månn / Drotter samt Hoswer (Hesner) / och sade: Faren och söken mit gullklot / och båren det hit. De gingo bort / och komo tilbaka med et Sjelahufwud / som wog tolf (tyo) fiärdingar. Det war glöande / och gnistrade dåraf såsom en ugn; hårt war det såsom järn / och flottet dröp af det sama / i likhet af glöande beck. Kongen sade / tagen detta klotet / swenner / och leken eder imellan / kastande det hwar til annan; men eho som det faller neder före / skall wara landsflygtig / och hafwa förgjort sin ägendom; wore ock någon som det ej torde emottaga / han skall heta Nidinger. Nu kastar Drotter klotet til Fullstark / han grep emot med ena handen. Men når Thorsten såg at han wart orkelös / då löpte han under klotet / och sände det til Froste / ty kjämparna stodo främst wid hwar bänck. Froste tog emot starkt / doch kom det så nära hans anlete / at kinbenet remnade. Han kastade sedan klotet til Allstark / som tog det emot med båda händerna / och kiknade därwid; Detta såg Thorsten / och stödde så honom. Allstarker sände det til Agde Jarl / han grep det också emot med båda händerna / och kom flottet honom i skjegget / så at det stod allt i låga. Och wart så honom angelägnast at afhända klotet / skyndar då sig och slänger det til Kong Godmund. Denna tog

ſivit, quis demum oſſibus ſupra menſam ſuam pugnaret? mox adeo experturus, quis pilæ jactu, antequam finiretur, fortior eſſet, Hinc viros ſuos *Drottum* & *Hosverum* inclamans, abitote vos, inquit, quæſitum auream meam pilam, mox mihi adferendam. Egreſſi *phocæ* retulerunt *caput*, pondere duodecim (decem) quadrantum, quod ſcintillis ſplendens, ardentis inſtar fornacis, duritie æquabat ferrum, deſtillabatque ex eo *adeps* in modum ignitæ picis. Hanc, infit Rex, accipite pilam, ludentes eadem invicem, reciprocis vibrata jactibus; cuicunque deciderit e manibus, extorris eſto, bonisque ſuis privantor; qui autem prehendere non auſit, omnium opprobrio exponuntor. Pilam adeo Drottus ad Fullſtercum projecit, qui eandem altera manu recepit, ſed cum niſu defectum cerneret Thorſteinus, ſuccurrendo pilam Froſto impegit, nam pugiles ſeu athletæ ante quodvis primi ſtabant ſcamnum. Excepit eam Froſtus fortiter, tam prope tamen faciei alliſam, ut genam diſtringeret alteram. In ſe deinde contortam Allſtercus ambabus amplectitur manibus; ſed ut Thorſteinus identidem fatiſcentem vidit, eum opportune ſuffulcivit. Allſtercus itaque pilam ad Agdum Jarlum propulit, qui quidem utraque eam cepit manu, atqui pingvedo in barbam ejus deſtillans, totam inflammavit; cumque adeo curæ ei eſſet maximæ, manus ſuas pila liberare, ſumma qua potuit feſtinatione, eam ad Godmundum Regem direxit. Is acceptam retorſit in

Kongi. Enn Godmundur tok vid og ſnaradi at Geirraudi Kongi, enn hann veik ſier undann, og urdu þeir II. firir Drottur og Hoſver, og feingu þeir badir bana, enn knotturinn kom i *glugg* eirn, og fiell i þad *diki* ſem grafid var kringum borgina, og hliop þar upp logandi bal. Og ſvo licktade ſa liſtilegi leikur og gledſkapur. Settuſt menn þa enn ad drecka, ſagdi Jallinn Agdi, ad ſier riſi avallt hugur vid, er hann kiæmi i flock Godmundar. Um kvölldid for Godmundur ad ſofa, enn menn hanns þockudu þorſteini hiaſtodina, ad þeim hefdi ſlyſalauſt geingid. þorſteirn kvad litils hafa med þurft edur tilreint vera, eda hvad munu menn nu til gamans hafa a morgun, ſeiger þorſteirn. Kongur mun lata glyma ſeiger Godmundur, og munu þeir þa vilia hefna ſin, þvi fiarſtætt er um afl vort. *Kongs giæfan* mun ſtidia oſs, ſeiger þorſteirn, og hirdid þier ei, þott þier beriſt þar ad ſem eg er firir. Svafu þeir nu af um nottina.

tog wid och kaſtade det til Kong Gejrröd; han wek ſig undan, och kom det ſå at träffa twänne männ Drotter ſamt Hoſwer, hwilka däraf fingo båda ſin bana; men klotet kom i en glugga, och föll i det diket ſom war grafwit kring om borgen, hwaraf et lågande bål uptändes. Och ſåledes lycktades denna liſteliga lek ſamt glädie. Satte då männen ſig åter til at dricka, och ſade Agde Jarl, at ſin hug altid ryſte, när han kom i Godmunders flock. Om kwällen for Godmunder til at ſofwa, och tackade hans männ Thorſten, för ſit biſtånd, hwarmedels det gått alt ſkadelöſt af för dem. Men Thorſten ſade, litet hafwa giorts behof, eller warit tilrönt; frågande hwad för gamman männen i morgon ſkulle hafwa? Kongen månn låta anſtälla et bråttande eller kjämpande, ſwarade Godmunder, och torde de då wilja hämna ſig, emedan wårt afl eller ſtyrka är ringa. Thorſten ſade Kongelyckan ſkall ſtödja oß, och bryn eder om intet, enär i komen dit ſom jag är före. Altſå ſåſwo de den natten öfwer.

VII. CAP.
Glymur.

UM morguninn ſer hvor til ſinnar ſkiemtunar, enn *matſveinar* at duka bord. Geirraudur Kongur ſpyr hvort ſveinar vilia ecki *glyma*. Enn þeir ſogdu hann ſkyldi rada, og *afklæddust* þeir ſidan, og tokuſt *fadmbrogdum*, þottiſt þorſteirn ei firr hafa ſied ſlikann atgang (fiandagang), þvi allt ſkalf er þeir fiellu

7. Cap.
Bråttande.

OM morgonen for hwar til ſin ſkjämtan, och matſwännerna at duka borden. Då ſpör Kong Gejrröder, om icke ſwennerne wille bråttas? De ſwarade han ſkulle råda; ſedan afklädes de, och togo hwarannan kånſtigt i fång eller famn. Thorſten tyckte då ſig ej förr hafwa ſett ſlik djäfwulſk åtgång, ty alt ſkalf när de föllo och ſkumpade neder.

in Geirraudum regem; hoc autem impetum ejus declinante, Drottum & Hoſverum feriebat incautiores, utrisque repentinam accelerans mortem; hinc feneſtra perrupta, in foſſam decidit, quæ caſtellum cingebat, ubi deinde ardentem excitavit rogum, qui adeo finem tam lepido impoſuit ludo ac gaudio. Dehinc viri ſedilia ſua occupabant compotaturi, ubi mox Jarlus queritari, animo ſe contremiſcere, quoties ſocietati intereſſet Godmundi. Sub veſperam Godmundus dormitum exivit, virique ejus Thorſteino, propter præſtitum, quo indemnes omnes evaſiſſent, auxilium gratias egerunt. Thorſteinus autem operam ſuam parum neceſſariam ac probatam fuiſſe ajens, quænam viris craſtina luce foret delectatio, quæſivit? Reſpondit Godmundus, Regem luctam, ſeu virium certamen, forſan inſtituturum, quo vindices ſe gererent viri ejus, cum exiguæ ſuorum eſſent vires. At vero Thorſteinus regiam fortunam ſibi adfuturam prædicavit, adeoque nil ipſis metuendum, quamprimum ad ſuum deducti fuerint locum. His dictis, corpora nocturnæ dabant quieti.

CAP. VII.
Lucta.

DUm proximo mane quivis ſuum caperet gaudium, menſasque ſternerent coqui, Geirraudus Rex viros quæſivit, num *luctæ* indulgere vellent? illis proinde imperio ejus ſeſe ſubmittentibus, omnes, *veſtibus exutis*, in complexus avide

fiellu og ſkrycktuſt nidur, og barſt miog a lid Agda Jalls. Froſti gieck nu framm a golfid og mællti, hvor ſkall mier imoti. Til mun verda ein hvor ſeiger Fullſterkur, Radaſt þeir ſidan a, og urdu med þeim micklar *ſviptingar*, og er Froſti miklu ſterkari. Beraſt þeir þar ad ſem þorſteirn var firer, Froſti tekur þa Fullſterk uppa bringu ſina og kiknadi miog vid, enn þorſteirn ſlo færi ſinum i *kniesbætur* Froſta, og fiell hann vid þad a bak aptur, enn Fullſterkur ofann a hann, og ſprack hnacki og bader olbogar a Froſta. Hann ſtod ſeint upp og mællti, ecki eru þier einer ad gamninu (leiknum), edur þvi er ſo fult i flocki ydrum. *Skammt a nefid ad kenna ur kiaptinum*, ſeiger Fullſterkur. Jokull ſtod þa upp, og Allſterkur i moti honum, var þeirra adgangur hinn hardaſti, enn þo var Jokull ſterkare, og baruſt þar ad beckinum ſem þorſteirn var firer, enn Jokull villdi draga hann fra becknum, og toguduſt um faſt, enn þorſteirn hiellt honum. Jokull tok þa faſt till, ſua ad hann ſtie i *ockla* nidur i hallar golfid, enn þorſtein hratt Alſterk fra ſier, enn Jokull fiell a bak aptur, og geingu ur lidi a honum badar fæturnar. Alſterkur gieck nu til beckiar, enn Jokli vard ſeirna um ad komaſt a fætur, og mællti, ei ſiaum vier alla þa ſem at leiknum eru. Geirraudur ſpyr hvort Godmundur vilie ei glima. Hann ſag-

diſt

der. Kom altſå bråttandet mycket at flyttas in på Agde Jarls folck; och gieck nu Froſte fram å golfwet / ſäjande: ho ſkal gå emot mig? En hwar måſte wål dårtil / ſwarade Fullſtarcker. Deßa raſade då på hwarannan / och ſkjedde mellan dem ſtora ſwiftjngar eller ryckningar; dock war Froſte mycket ſtarkare. De komo dit ſom Thorſten war före / och då tog Froſte Fullſtark vppå ſin brynja / hwar wid denna nog kiknade; men Thorſten ſlog ſin fot i Froſtes knåwek / ſå at han föll baklänges / och Fullſtarcker ofwan på honom / hwarigenom dennes nacke ſprack / tillika med båda armbogarna. Han ſtod ſent vp och ſade; icke åren j enſam i denna gaman eller leken; eller hwad är för fult i eder flock? Fullſtarker ſwarade: ej har nåſan långt at kjänna eller luckta vr kjäften. Jokul ſteg då fram / och Allſtarker emot honom / warande deras åtgång den hårdaſta; doch war Jokul ſtarkare och komo de omſider til den bäncken / dår Thorſten war före. Då wille Jokul draga Allſtark från bäncken / och ryckte hwarannan ſtarkt; men ſom Thorſten hölt Allſtark / ty tog Jokul ſå faſt til / at han ſteg neder i ſalsgolfwet alt öfwer hälarna; i det ſama ſtötte Thorſten Allſtark från ſig / och föll då Jokull på ryggen tilbaka / hwarmedels båda fötterna gingo honom ur leden. Allſtarcker gjeck nu til bäncken / men Jokull wart ſenare at koma å fötterna / och ſade ſedan: ej ſe wi nu alla dem / ſom i leken åro. Dårpå ſporde Kong Gejrröder / om ej Godmunder wille bråttas? Han ſade ſig aldrig

hafwa

avide ruebant mutuos, & quidem tanto niſu, ut Thorſteinus haud parem ſe antea oculis uſurpaſſe fateretur, cum omnia iis cadentibus & ſaltuatim collidentibus contremiſcerent. Inclinabatque jam conflictus in comitatum Agdi Jarli, quum Froſtius in pavimentum procedens interrogaret, quis ſecum congrederetur? Fullſterco ergo reſpondente, aliquem utique affuturum, hi ipſi, brachiis invicem comprehenſis, multiplici decertare cœperunt luctatione. Eratque Froſtius multo robuſtior; ideo ſimulac ad Thorſteinum adpropinquaſſent, Fullſtercum ſublatum ad galeam ſuam ita alliſit, ut admodum fatiſceret. Jamque Thorſteinus pedibus ſuis Froſti genua ſuccutiendo effecit, ut ſupinus caderet, & Fullſterco ſuccumbens, cervicem frangeret ac utrumque cubitum. Poſtquam ſero ſurrexiſſet, haud ſoli, infiebat, hoc gaudium hunc ludum participatis; quin dicatis, quid mali veſtro inſit comitatui. Haud longe naſo olendum ex ore, reſpondit Fullſtercus. Cum Jocullo poſtea exſurgente congrediebatur Allſtercus, acerrimis colluctantes animis; Jocullus tamen viribus ſuperior, alterum ad ſcamnum, cui Thorſteinus inſidebat, portavit; dum autem eum inde retrahere vellet, & ſummas uterque exſereret vires, Allſtercum a Thorſteino ſubinde detentum, tanto robore ad ſe attraxit Jocullus, ut pedes pavimento imprimeret talis tenus. Thorſteino tunc Allſtarcum dimittente, Jocullus ſupinus cadens, ruptis articulis, utrumque pedem fregit. Receſſit jam ad ſcamnum Allſtercus, tumque Jocullus in pedes ſero ſe erigens, non omnes,

dixit,

dift alldri glimt hafa, kvadft þo ei fynia vilia. Kongur bad Agda Jall ad hefna manna finna, hann kvadft firir longu aflagt hafa, enn fagdi þo Kong rada fkylldi. Sidann afklæd- duft þeir, ei þottift þorfteirn diofu- legra adgang fied hafa, edur fvo og- narlegan og trollslegann buk fem a Agda Jalli, var hann allur blar fem hel. þeirra glyma vard bædi lang og hord, Godmundur var hvitur a horund, enn Agdi Jall lagdi fuo faft *krummur* finar ad fydum Godmun- dar, ad allt holld gieck undann inn ad beini. Baruft þeir vida um holli- na, og er þeir baruft þar ad fem þor- fteirn var firer, bra Godmundur Agda Jalli til *fnydglymu*, og fnere honum vafklega. þorfteirn lagdift nidur firer fætur Agda, ok fiell hann þa nidur a nafernar, ok brotnadi i honum nefid ok fiorar tennurnar. Jarl ftod upp ok mællti, *ftird eru gamallra manna foll*, en þo þyngft ef tveir (þrir) ganga at einum. Fo- ro menn þa i klædi finn.

hafwa bråttas / wille dock ej synja eller neka därtil. Kongen bad därföre Agde Jarl at hämna sina männ; men denna sade / at han långesedan sådant hade af- lagt / vtlät sig doch / at Kongen skulle rå- da. Sedan afklåddes de / och tyckte Thorsten sig ej hafwa sett så diäflalik ätgång / ej eller så faslig och trollalik buk / som Agde Jarl ågde / ty han war all blå såsom döden. Deras bråttande war både långt och hårt / och war Godmun- der hwit öfwer huldet; men Agde Jarl lade så fast sina krumfinger åt hans sidor / at allt kjöttet gjeck undan in til benen. De stumlade wida om salen / och när de komo dår som Thorsten war före / wän- de Godmunder Jarlen til snett eller ha- stigt bråttkast / och slängde honom raske- liga. Dårpå lade Thorsten sig neder för Agdes fötter / och föll han då neder på nåsan / som strax bråtnade eller bröts sunder / tillika med fyra tänder. Jarlen stod dårefter vp / och sade: stela eller tun- ga äro gamla månns fall / men dock tyn- gre enår twå (tre) gå emot en. Sedan drogo männen kläderna på sig.

VIII. CAP.

Rädagiord þorfteins ok God- mundar.

þeffu næft for Kongur ok þeir aller til borda, toludu þeir Agdi Jarl og Kongur um, at ein hvoriar *flægder* mundi Godmundur haft hafa i leik- num, þvi mier ris æ hugin vid, þa ek kem i þeirra hop, feiger Agdi. Latum

8. Cap.

Thorstens och Godmunders rådslag.

Näst detta for Kongen samt alla de andra til bords / och då talte han tillika med Agde Jarl dårom / at God- munder måtte håfwa brukat någon slögd eller list i leken; ty mig ryser altjämt hu- gen / sade Agde / då jag komer i deras hop.

dixit, qui huic ludo interfint, videmus. Geirraudus jam Godmundum percon- tatur, numne illi placeret colluctari? Ille fe, luctæ omnis quamvis hactenus imperitum, eam tamen haud recufaturum, refpondit. Jubente ideo rege, ut Agdus Jarlus fuos ulcifceretur viros; is fe quidem multo retro tempore ab ejusmodi abftinuiffe exercitio, regio nihilofecius mandato obfecuturum, dixit. Veftibus iccirco depofitis, tanta congrediebantur ferocia, ut Thorfteino ipfos fuperaturi viderentur Dæmonas; qui etiam tantum non ad terribilem & mon- ftrofum Agdi Jarli alvum obftupuit, cum ipfius mortis feu inferni furvam imitaretur faciem; eratque lucta eorum & longa & atrox. Jarlus Godmun- dum cute gaudentem albicanti complexus, tanta vi, manibus fuis in pugnum compreffis, latera ejus diftrinxit, ut omnis ad offa usque dilaceraretur caro. Late per aulam circumlati, tandem ad Thorfteinum pervenerunt; tum God- mundus Jarlum in *obliquam* & celerem difpofitum *luctam* fortiter agitabat, & Thorfteino opportune ad pedes ejus fe projiciente, pronum disjecit in nares, qui mox cum quatuor frangebantur dentibus. Surrexit deinde Jarlus, & ad verba effufus, dirus, inquit, fenum eft lapfus, gravior tamen, quando duo (tres) cum uno congrediuntur. Pofthæc veftes induebant fuas.

CAP. VIII.

Confultatio Thorfteini & Godmundi.

Rege jam ceterisque omnibus menfas frequentantibus, ipfe cum Agdo Jar- lo denuntiare cœpit, quod Godmundus ejusque comites, dolum aliquem

ludo

Latum bida ſeiger Kongur, ſa mun koma, ſem oſs mun ſlikt kungiora. þoku menn nu at drecka. þa voru borinn inn i hollina tvo *horn*, þau atti Agdi Jarl, þad voru gerſemar micklar, og voru kollud *Hvitingar*, þau voru *fimm alna ha gullibuinn.* Kongur liet ſitt horn ganga a hvorn beck, ok atti hvor eirn at drecka af i einn, ſa ſem þvi giæti orkat, edur ſa *Birlaranum* eirir *ſilfurs.* Tokſt ongvum af at drecka utan ſialfum koppunum, enn þorſteirn gat ſva til ſied, at ongver þeir ſem med Godmunde voru, urdu firer drickiuna *vitter.* Drucku menn nu glader þad epter var dagſins, enn um kvolldit foru menn at ſofa. Godmundur þackadi þorſteini firer goda hiaſtod. þorſteirn ſpyr nær endaſt eigi veitslann. A morgun ſkulu ver heimrida, ſeiger Godmundur, veit ek nu at Kongur lætur allt vidhafa a morgun, eru nu ſyndar gerſemar, lætur nu Kongur bera inn horn ſitt hid mikla, ſem kallad er *Grymur hinn godi*, ok er þad gerſemi ſtormikil, enn þo *golldrum* fullt ok *gulli* buit. *Manshofud* er a *ſtiklinum* med holldi og hari, og þad mæler vid menn, og ſeiger firer oordna hluti, ok ef þad veit ofridar von. Verdur þad bradur bani vor, ef þeir vita at Kriſtinn madur er i for vorri, ok munu ver ecki þurfa at vera feſparer vid Grym i dag. þorſteirn ſeiger at hann munde ei mæla fleira, enn Olafur Kongur villdi, ætla ek Geir-

hop. Låtom oß bida/ ſade Kongen/ ty den ſkal wäl koma/ ſom oß ſlikt månde kundgiöra/ och därpå begynte männen at dricka. Då wordo twå horn inburna i ſalen/ dem Agde Jarl ägde/ och woro de ſtora kåſtbarheter. De kallades Hwitingar/ och woro fem alnar högt gullbonada. Kongen lät ſit horn gå för hwar bänck/ och ägde hwar och en däraf at dricka i en gång/ ſom det gittade orka/ eller ock få ſkiänckeſwennen (i böter) ett öre ſilfwer. Ingen mågtade det afdricka/ utan ſjälſwa kämparna; dock förmådde Thorſten ſå mycket uträtta/ at ingen af dem ſom med Godmunder woro/ blef brottsliger eller ſtraffwärdiger. Drucko nu männen glada den ſtunden ſom kwar war af dagen/ men om kwällen foro de til at ſofwa. Godmunder tackade då Thorſten för ſin hjälp; men denna frågade/ om icke giäſtabodet ſkulle ſnart ändas? I morgon ſkola wi hemrida/ ſwarade Godmunder/ och wet jag nu at Kongen låter i morgon alt framhafwa; han månn då ſyna ſina kåſtbarheter/ och låta ſå bära in ſit ſtora horn/ ſom kallas Grim hin goda/ och är det en ſtor klenod/ men fullt med trolldom/ ſkiönt gullbonat. Et mannshufwud ſtår å ſtickelen med hulld och hår/ och talar det med männen/ förkunnande dem owanliga ting/ ſamt om det wet at någon ofrid ſkal bliſwa. Men det warder oß en bråd bana/ om de weta at en Chriſten mann är i wår färd; ty bör oß icke wara ſparſama med gåfwor/ wid Grim i dag. Thorſten ſade: denna Grim warder ej mera

ludo adhibuiſſent; ſemper enim, ajebat Jarlus, animo contremui, quotiens in eorum venirem ſocietatem. Ad hæc Rex: exſpectemus modo; veniet, mihi crede, qui talia nuntiaturus ſit. Inde viri compotationi indulgebant, & extemplo duo in aulam illata ſunt cornua, quæ Jarlus poſſidebat, cimelia certe pretioſiſſima, eademque *Hvitingar* nuncupata. Conſtabant quinque cubitorum altitudine, auro affabre exculta. Rex autem ſuum cornu ad quodvis portari curavit ſcamnum, ab unoquoque patulo exhauriendum gutture, irrogata ſimul deficienti multa unius oræ ſeu unciæ, pocillatori pendenda. Et quamvis id a nemine præterquam ipſis pugilibus præſtari potuerit, Thorſteinus, tamen tantum ſua effecit prudentia, ut nemo Godmundi comitum, ejusmodi multæ ſubjectus fuerit. Omnes itaque quod ſupererat diei, læto urgentes Baccho, ingruente nocte corpora dabant ſomno. Interea Godmundus grates Thorſteino dixit, ob præſtitum ſibi auxilium, interrogatusque quando convivium diſſolveretur? cras domum equitabimus, reſpondit, probeque ſcio, quod Rex tum nihil ſuæ deeſſe ſinat magnificentiæ, inter cetera cimelia adferrendum curaturus cornu ſuum ingentis capacitatis, quod *Grimus* vocatum, omnium pretioſiſſimum eſt; incantata quidem potione plenum, ſed tamen totum *auro* nitens. Acutior ejus pars, *capite humano* carne & crinibus gaudente, ornata eſt; viros etiam alloquitur, res *prædicens* inſolitas, imminentesque, ſi quas noverit, turbas. Tum vero demum nobis mors incumbet repentina, ſi cui eorum innotuerit, hominem in noſtro comitatu eſſe Chriſtianum; neceſſe itaque erit,

Geirraud Kong feigann, ok vil ek þid hafid rad min hiedan af, ſkal ek fara ok ſina mik a morgun, enn þeir ſogdu þad hættu mikid. þorſteirn ſeiger at Geirraudur villdi þa feiga, eda hvad ſeigi þier mier fleira af Grime hinum goda. þad er fra honum at ſeigia ſeiger Godmundur, at medalmadur ma ſtanda under (innan i) *bucktinni* a honum, enn alnar langt breitt yfer (ofan) *beitina*, ok er ſa meſtur drickiumadur i þeirra lidi, ſem dreckur yfer beitina ſialfa i einu, enn Kongur dreckur af i einu. Hvor madur a at gefa þeſſum goda Grymi nockrar gerſemar, enn ſu virding þiker honum ſier meſt gord, ef at i einu er afdruckit, ok er þad einkis manns þol; enn ek veit ſeiger Godmundur; at mier muni firſtum bera af at drecka. þorſteirn mællti, þu ſkallt fara i *ſerk* minn; þvi þier ma þa eckert granda, þo *oliſian* ſie i drycknum; tak *Coronu* af hofdi þier ok gief Grymi hinum goda, oc *hvisla* i ejra honum, at þu ſkuler giora honum miklu meire ok betri ſæmder, enn Geirraudur Kongur. Sidann ſkalltu lata ſem þu drecker, enn olifian ok eitur mun vera i horninu, ok ſkalltu ſteipa nidur næſt þier, ok mun þig ei ſkada; enn þa hornit er umlidit oc drickiuſkápurinn er afgeinginn, þa lattu menn þina rida. Godmundur ſeiger, at ſva ſkylldi vera, ſem þorſteirn ſagdi firer, ok hann ſkylldi rada. Enn ef

Geir-

mera omtalande/ än Kong Olof wil/ och ſpår jag Kong Gejrröder fegan; wil därföre at j bruken mina råd hädan af/ och ſkall jag fara fram och ſyna mig i mårgon; men de andra ſade/ detta wara en ſtor fara. Thorſten ſwarade: Kong Gejröder wil at j ſkolen wara fega (til döds åmnade)/ eller hwad ſägen j mig af Grim den goda? Detta är om honom at berätta/ ſade Godmunder/ at en medelwäxter mann må ſtå innan (under) bucken på honom/ och är en alns lång bredd jämte mynnings ringen/ warande han ſtörſta dryckeskjämpen i deras ſällſkap/ ſom dricker hwad inom ſjälfwa ringen är/ å en gång; men Kongen dricker det rent af. Hwar mann äger at gifwa denna goda Grim några dyrbara ſaker/ dock tyckes honom måſta wördnaden wara ſig gjord/ om man honom å en gång afdricker/ hwilket doch ingen männiſkja förmår; ehuruwäl jag wäl wet/ ſade Godmunder/ at mig bör förſt afdricka. Thorſten ſade: Du ſkall iklåda dig min liftröja/ ty då må dig ingen ting ſkada/ ſkjönt ſjälfwa döden wore i drycken; tag ock Kronan af dit hufwud/ och gif hänne åt Grim den goda; hwiſka ſå honom i örat/ at du ſkall gjöra honom mycken mera och bättre heder/ än någonſin Kong Gejrröder. Sedan ſkall du låta ſom du drucke/ men emedan dödsfara och etter månn wara i hornet/ ty ſkall du hälla neder drycken näſt dig/ och månn då ingen ſkada ſkje dig; men när hornet är lidit och dryckeſkapen öfwergången/ då ſkall du låta dina månn rida bort. Godmunder utlåt ſig/ at ſå ſkulle wara/ ſom Thorſten föreſade/ och

han

erit, muneribus ornemus Grimum. Regeſſit Thorſteinus, haud plura Grimum locuturum, quam quæ Regi Olafo placerent; quin augurari Geirraudum Regem jam fato fore proximum, adeoque Godmundum ſua conſilia exſequi debere, oſtenſurum ſemel etiam ipſum craſtino die ceteris conſpicua facie. Monebant tum comites, id non niſi periculo fieri ſummo, aſt ille Geirraudum morti eos omnes deſtinaſſe prædicans, numquid plura de cornu Grimo bono narratu haberent digna, quæſivit. De illo hoc dicendum, inquit Godmundus, quod homo ſtaturæ mediocris in ſinu ejus ſtare poterit, & ornatus orificium ambiens, latitudine conſtet unius ulnæ; qui itaque tantum liquoris, quantum illo continetur ambitu haurire poterit, is maximus æſtimatur potator; Rex tamen totum cornu absque ullo abſtergere ſolet negotio, oportet etiam quemvis Grimo cimelia aliqua offerre, maximum tamen ſibi præſtitum cenſet honorem, dum uno evacuatur hauſtu. Et licet illud nullius admittant hominis vires, quin tamen mihi contingat primo bibere, nullus dubito. Monuit tum Thorſteinus, ut interulam ſuam indueret, ſic enim eum ab omni immunem fore noxa, ſi vel ipſa potui ineſſet mors; coronam etiam capiti ſuo detractam Grimo daret, in aurem ejus inſuſurraturus, majorem multo & meliorem ipſi præſtitum iri a ſe honorem, quam Geirraudo rege. Simularet deinde ſe potare, venenatum autem, quo cornu forte impletum eſſet, liquorem, ſibi proximum effunderet, nequicquam adeo nociturum. Cornu autem exſiccato, compotationeque finita, viros ſuos equitare juberet. Godmundus facturum ſe, quem-

admo-

Geirraudur deir, seiger hann, þa *a* ek alla *Jotunheima*, enn lifi hann, þa verdur þad bradur bani vor. Sidan sofa þeir af um nottina.

IX. CAP.

Fra Grymi hinum goda.

UM morguninn voru þeir Godmundur snemma a fotum, oc toku vopn sin oc klædi. þa kiemur Geirraudur Kongur til þeirra ok bidur þa drecka *minni sitt* (*velferdarbikar*). þeir giordu sva, voru þa innborinn first horninn *Hvitingar*, oc þau minni afdruckinn næst *maldrickiu skalum*, þarnæst var druckit minni *þors* ok *Odins* ok allra *Asanna*, þvi næst komu inn margskonar *hliodfæri*, oc menn þeir sem a þau lieku. Sidast geingu inn tveir menn, þeir voru nockud minni enn þorsteirn, þeir baru *Grim inn* goda. Aller stodo upp er hann sau, ok fiellu a knie firer honum, er hann kom inn. Grimur var miog ohirlegur; Geirraudur sindi sig ok miog litillatann vid Grim, ok mællti vid Godmundur, tak þu vid Grim hinum goda ok er þetta þin *handsals skal* (bikar). Godmundur gieck at Grymi, ok tok vid, ok tok *gull Coronu* af hofdi sier, ok setti uppa Grim hinn goda, ok mællti i ejra hanns lagt, ok lofadi honum miklum sæmdum, sem þorsteirn hafdi firer sagt, oc liet sidann renna i serkinn ur horninu,

han skulle råda; men om Gejrröder dör/ sade han / då äger jag hela Jättahem; skulle han ock leswa / då warder det oß en bråd bana. Sedan sofwa de af om natten.

9. Cap.

Om Grim den goda.

OM morgonen woro Godmunder och hans männ bittida å fötterna / och tago de sina wapn samt kläder. Då kom Kong Gejrröder / och bad dem dricka sit minne (wälfärds bägare). De gjorde så/ och wordo då hornen Hwitingar först inburna / samt berörde minnen afdruckne näst efter måldryckes skålarna. Därpå wart Thors / Odens och alla Asars minne druckit / och sedan komo margehanda spelewärck in / jämte de männ / som på dem leka skulle. Senast gingo twå männ in / som woro något mindre än Thorsten / och de buro fram Grim den goda. Alla stodo upp när de honom sågo / och föllo å knä för honom / när han inkom. Han war nog grym eller surmulen; Gejrröder wiste sig doch nog demödig wid honom / och talte Godmunder således til: Tag du wid Grim den goda / och är detta din handsals skål eller bägare. Godmunder gieck til Grim / tog wid honom / och drog så gullkronan af sit hufwud / sättjande hänne uppå Grim den goda; talte sedan lågt i hans öra / och loswade honom stor heder / dylik som Thorsten hade förut sagt; låtande därefter det etter / som war i hornet / ränna neder i liströyan. Widare drack han Kong Gejr- röder

admodum imperaverat, promittens, quod si, inquit, Geirraudus mortem obeat, solus quidem totius Jotunheimiæ imperium me obtenturum, sin vitam producat, præpropera nos ipsos omnes fata subituros, haud dubius auguror. His dictis quietem nocte capiebant.

CAP. IX.

De Grimo bono.

POstridie mane, propere e stratis consurgebant, & postquam arma vestesque induissent, Geirraudus eos invisit, orans, ut poculum *memoriæ prosperi abitus* consecratum (*propemticum*) libarent. Illis adeo consentientibus, omnium prima illata sunt cornua *Hvitinga*, dictumque poculum memoriale, *hospitali calici* (qui sub *prandium* propinabatur) proximum evacuatum fuit; successit huic scyphus, quo memoria *Odini*, *Thori omniumque Asorum* celebraretur; deinde varia asportata sunt *musica instrumenta*, viris, qui eadem tractarent, stipata; tandem duo intraverunt viri, qui Thorsteino paulo minores, Grimum bonum gestabant. Et quidem illo viso omnes surgebant, invecto genua ponentes. Grimus immitior erat, a Geirraudo tamen humiliter exceptus, qui adeo Godmundum affatus, accipe, inquit, Grimum hunc bonum, eritque tuus *datæ dextræ* (obligatorius) *scyphus*. Ille, Grimum accepit, eique coronam capite suo demtam, imposuit, in aurem dicens, honorem se illi exhibiturum insignem, prorsus

ninu, oc var eitur i. Hann drack til Geirraudi Kongi ok *kysti a stikilinn*, ok for Grymur hlæandi fra honum. Geirraudur tok vid horninu fullu, ok bad Grym koma med godum heillum, ok kunngiora ef noekur halki væri a ferdum; hef ek opt sied þig med betra bragdi enn nu. Tok hann þa *gullmeni* af *halsi* sier, og gaf Grymi, drack til Agda Jarli sidann, ok þotti þvi likast sem bodi fielli a skeri, er nidur rann epter halsinum a honum, ok drack af allt. Grymur hristi hofudit, ok var hann borinn Agda Jarli. Jarl gaf Grymi tvo *gullbringa*, ok bad sier *miskunar*, ok drack sidan af i þremur oc feck birlaranum, Grymur (Agdi) mællti, *sva ergist hvor, sem hann elldist*. þa var hornit fyllt, oc skylldu þeir drecka af þveir Jokull oc Fullsterkur. Fullsterkur drack firri, Jokull tok vid, oc leit i hornit, oc þvad litilmannlega aidruckit, oc slo Fullsterk med horninu, enn hann rak hnefann a naser Jokli, so hakan rifnadi ok hrutu ur sex tennurnar. Vard þa upphlaup mikid, Geirraudur bad þa kyrra at vera, og lata slikt eigi spyriast, at menn skylldu sva illa. Voru þeir þa sætter, var þa Grymur hinn godi i burt borinn.

röder til/ och kyste å stickelen / hwarefter Grim for leende från honom. Gejrröder tog emot hornet fullt / och bad Grim koma med god lycka / samt kungjöra om någon fara wore å färde; jag har doch ofta / sade han / sett dig med bättre mod och härlighet än nu. Tog han då gullmenet eller smycket af sin hals / gaf det åt Grim / och drack sedan Agde Jarl til; warande likast såsom hade swallwågor fallit på et skjär eller hafsklippa / när dricken rann neder efter hans hals / doch drack han alt rent af. Grimer riste eller skakade då hufwudet / och blef därpå buren til Agde Jarl; han gaf strax Grim twå armringar af gull / och bad honom om mißkunn / drack sedan däraf i tre gångor / och feck hornet åt Skjänckeswennen. Grim (Agde) sade då: så argas hwar och en / som han åldras? Därefter wart hornet uppfyllt / och skulle då deßa twå / Jokull samt Fullstarck dricka. Fullstark drack först / och sedan tog Jokull wid; han såg i hornet / och sade / at det med liten mannakraft war afdruckit / gifwande därnäst Fullstark en slång däraf; men denna strök sin näfwa öfwer Jokulls näsa / så at hakan remnade och sex tänner utruko. Wart då et stort upplopp / men Gejrröder böd dem wara tysta / och låta ej spörjas at männ hade sådant elakt owäsende för sig. De worde altså såta eller förlikta / men Grimer den goda bortburen.

X. Cap.

10. Cap.

prorsus ut Thorsteinus antea suggesserat. Et postquam liquorem veneno infectum, in interulam suam occulte effudisset, Geirraudo propinavit, ad quem Grimus, simul atque Godmundus osculum acutiori ejus fixisset parti, lætus concessit. Accepit ille cornu potu repletum, Grimum orans, vellet fortunatus accedere, ac imminens, si quod novisset, nuntiare periculum; quamvis non diffiteretur, se illum sæpius antea vidisse, majori indolis ovantem specimine. Oblato deinde ei, quod *collo* gestabat, *monili*, libando cornu exhibuit Agdo Jarlo; liquor vero totus per fauces demissus, in modum fluctuum scopulos perstrepentium, collum ejus penetrabat. Grimus tum caput quatiebat, mox ad Agdum prolatus, qui ei duas *armillas aureas* dedit, & *misericordia* ejus implorata, trinis cornu abstersit haustibus. Cumque pincernæ traderetur, Grimus (Agdus) *malitiam cum ætate crescere*, dixit. Cornu postea repletum, duobus offerebatur viris evacuandum, Jocullo nempe & Fullsterco. Et quidem ab hoc prius libatum, Jocullo traditur, qui minus viriliter potatum arguens, eodem Fullstercum illico percussit; atqui hic vicissim Joculli nasum pugno fortiter adeo feriebat, ut mentum ei frangeretur, sex simul elisis dentibus. Consurgebant tum universi fremebundi, ast Geirraudus eos quietos esse jussit, ne petulantis tumultus per famam deferrentur garrulam. Jis igitur reconciliatis, etiam Grimus bonus triclinio exsportatus est.

X. CAP.

Leikar þorſteins, daude Geirrauds Kongs, ok ſkilnadur Godmundar ok þorſteins.

Litlu ſidar bar þad til tidenda, at litill madur kom i hollina gangande, aller undruduſt hvad litill hann var. þad var þorſteirn Bæjarmagn, hann veik at Godmundi, ok mællti, nu eru heſtar ydar til reidu. Geirraudur Kongur ſpyr, hvada barn þad væri. Godmundur ſeiger, þad er *ſmaſveirn* minn, ſem *Odinn* hefur ſent mer, ok er Kongs gerſemi, hann kann marga ſmaleika, ok ef ydur þyker hann i nokru nytur, þa vil ek gefa ydur hann, ok vil ek ſyna ydur *ſimleika* hanns. þad er *ſviplegur* dreingur ſeiger Geirraudur, enn ſia ma ek leika hanns. Godmundur bydur þorſteirn at ſina ſmaleika ſina, tok þorſteirn þa hallinn, ok broddinn, ok piackadi þar i ſem hvitur var hallurinn, kom þa ſo mikil hrid af fiuki, at einginn þordi imoti at ſia, ok ſnior kom i okla i hollinni. Kongur hlo at þeſſu, nu ſtangar þorſteirn i hallinn, þar ſem hann var gulur, kom þegar ſolſkin ſva heitt, at ſniorinn bradnadi allur a litilli ſtundu, þar fylgdi med ſætur ylmur. Geirraudur kvad hann liſtamann, þorſteirn ſeiger, enn er eptir eirn leikur herra, ok heiter ſa *ſvipuleikur*. Kongur kvedſt hann ſia vilia. þorſteirn ſtod a midiu hallargolfinu, ok piackar þar i hallinn, ſem hann var rau-

10. Cap.

Thorſtens lekar / Kong Gejrröders död, och Godmunds ſamt Thorſtens ſkilnad.

Ej långt därefter / tildrog ſig den tidenden / at en liten mann kom in i ſalen gångande / och undrade alla huru liten han war. Det war Thorſten Byakraft / och wek han ſtrax af til Godmund / ſägjande: nu äro edra häſtar til redo. Kong Gejrröder ſporde då / hwad barn detta wore? Godmunder ſwarade: det är min ſmåſwenn / ſom Oden har ſänt mig / och är han en konglig klenod; han kan många ſmålekar / och om eder tycker at han är til något nyttiger / då wil jag giſwa eder honom. Detta är en pußerliger dräng / ſade Gejrröder / och må jag wäl ſe hans lekar. Godmunder beder då Thorſten ſyna ſina lekar; ty tog han fram ſin ſten och brodd / pickande däri ſom ſtenen war hwiter; hwarpå ſå mycket hagl och ſnjöglopp kom fram / at ingen torde ſe det emot; ſnjön ſtod och upp til fotknylan i ſalen. Kongen log åt detta / altſå ſtack Thorſten i ſtenen där han war guler / och uppkom ſtrax ſå hett ſolſkin / at all ſnjön ſmällte å liten ſtund / hwarefter dock en ſöt luckt följde. Gejrröder ſade honom wara en liſtiger mann; men Thorſten ſwarade: än återſtår en lek / Herre / och heter han ſwiplek eller den ſkymtacktiga och pußerliga leken. Kongen ſade ſig den wilja ſe; Thorſten ſtod mitt å ſalsgolfwet / och pickade ſå i ſtenen där han war röder / och flögo då gniſtror ur honom; ſedan löper Thorſten om

CAP. X.

Ludi Thorſteini, ejusque a Godmundo diſceſſus.

Contigit paulo poſt, ut puſillus aulam intraret vir, nimia corporis brevitate tantum non omnibus admirationem movens ſummam. Erat is Thorſteinus domorum robur, qui ad Godmundum deflectens, nuntiabat equos ejus jam paratos eſſe. Geirraudus Godmundum ſciſcitabatur, undenam iſte veniſſet infans? Godmundus, puerum eſſe reſpondit, e famulitio ſuo aulico, miſſum ſibi ab *Odino*, regioque omnino contra æſtimandum cimelio; callere eum pulchellos complures ludos, & vero ſi Regi utilitati foret, facile conceſſurum ſe, ut dono eundem accipiat, moxque curaturum, ut ludicras ſuas oſtendat artes. Geirraudus puerum callidi ambiguique dicebat eſſe ingenii, nec tamen abnuere, quin artes ſuas exerceat. Hinc Thorſteinus a Godmundo juſſus, ut easdem oſtenderet, actutum ſilicem & aculeum depromſit, compunctaque parte ejus albicante, nivalis tanto impetu ingruebat tempeſtas, ut omnium comprimeret oculos, ipſaque nix triclinium occuparet, talos usque exſurgens. Rege illud riſu excipiente, Thorſteinus lapidis flaventem colorem ſtimulavit, confeſtimque ſolares tam acuti radii eruperunt, ut brevi ſpatio omnis liqueſceret nix, in ſvavem ſubinde ſolutus odorem. Geirraudus Thorſteinum ludendi prædicabat artificem, illoque monente, reſtare adhucdum ludum quendam, *fugacem*

raudur, ſtockur þar ur honum gneiſta flug, ſidann hleipur þorſteirn um alla hollina firer hvors manns ſæti, tok þa at vaxa gneiſta flugit, ſva hver madur vard at geima ſinu augu. Enn Geirraudur Kongur hlo at, tok þa at vaxa elldurinn ſva ollum þotti vid of. þorſteirn hafdi ſagt Godmundi Kongi, at hann ſkylldi hafa ſig ut af hollinni, ok ſtiga a heſt ſinn. þorſteirn hliop framm firer Geirraud Kong, ok mællti, vilie þier lata auka leikinn herra. Lat ſia ſveirn, ſeiger Kongur, piackar þorſteirn þa i *driugara lagi*, ok kom þa elldurinn i augun a Kongi. þorſteirn hliop þa til dyranna, og ſnaradi bædi hallinum og broddinum, og kom i ſitt auga hvort a Geirraudi Kongi, og ſteiptiſt hann daudur a golfit, enn þorſteirn gieck ut, var Godmundur þa a heſt kominn. þorſteirn bad hann þa burt rida ſem ſnaraſt, þvi nu væri ei blaudum vært. Ridu þeir nu til arinnar, var þa aptur kominn broddurinn þorſteirns og hallurinn. Seiger þorſteirn at Geirraudur Kongur væri daudur, rida þeir þa yfir um ana, og þangat ſem þeir hofdu fundiſt. þa mællti þorſteirn vid Godmundur, hier munum vid ſkilia, ok mun monnum minum mal þykia, at ek komi til þeirra. Kom heim med mier ſeiger Godmundur, ok ſkal ek launa þier goda filgd. Sidar mun ek þeſſ bod vitia, ſeiger þorſteirn, enn aptur ſkulu þier rida

om hela ſalen för hwars manns ſäte, hwaraf gniſtaflygandet ſå tilwäxte, at hwar mann måſte gjöma ſina ögon. Kong Gejrröder log däråt, men elden tog då at wäxa, ſå at alla tyckte det war för mycket. Imedler tid hade Thorſten ſagt Kong Godmund til, at han ſkulle hafwa ſig ut af ſalen, och ſtiga å ſin häſt; därföre löpp Thorſten fram för Kong Gejrröd, och frågade: willen j Herre, låta öka leken? Låt ſe, ſwenn, ſade Kongen. Då pickade Thorſten i drygaſte lage, och kom ſå elden i Kongens ögon. Thorſten löpp då til dörren, och kaſtade både ſtenen och brådden frå ſig, komande de i hwar ſit öga på Kong Gejrröder, ſom däraf ſtjälptes döder neder å golfwet; men Thorſten geck ut, och war Godmunder då komen å häſten. Thorſten bad honom rida bort ſom ſnaraſt, ty nu wore ej gott för den blödigg. Redo de altſå nu til ån, och woro då Thorſtens brådd och ſten redan efterkomna. Thorſten berättade, at Kong Gejrröder wore döder, och ty redo de öfwer om ån, och dit ſom de hade funnits eller råkats. Där ſade Thorſten til Godmunder: här mågom wi ſkiljas, och månn det nu tyckas mina månn wara tid, at jag kome til dem. Kom hem med mig ſade Godmunder, och ſkall jag löna dig den goda hjälpen. Sedermera ſkall jag detta gjäſtabodet witja, ſwarade Thorſten; men j ſkolen rida tilbaka med ſtörre mannſkap til Gejrrödargården, ty landet är nu i edert wäld. Du månn råda, ſade Godmunder, men til

fugacem ſive *callidum* dictum; etiam illum ſe conſpicere velle dicebat. Thorſteinus tum medium triclinium occupans, rubrum lapidis contudit colorem, cumque illico ſcintillæ proſilirent, per totam circumcurſitans domum, ad quorumvis ſcamna, jam magis magisque auctas ſparſit flammas, adeo ut omnes ſuos comprimere oculos coacti fuerint. Geirraudus ad hoc denuo riſum ingeminabat; flamma autem per aulam graſſata, plerosque in ſtuporem rapuit. Godmundum ut interea foras ſe proripiendo, equum conſcenderet, commonefecerat Thorſteinus, qui adeo Geirraudum accedens, an ludum iſtum auctum vellet, quæſivit? Eoque conſentiente, lapidem largius perpungendo, igne regis etiam oculos perſtrinxit, extemplo per januas erumpens, prius tamen projecto tam lapide quam aculeo, quorum adeo quisque ſuum regis Geirraudi oculum invaſit, ipſo mox in pavimentum mortuo ruente. Thorſteinus aula exiens, Godmundum equo tunc inſidentem, ut repente cum ſuis faceſſeret, hortatur; jam enim haud ampliores moras timido nectendas. Illis ad amnem provectis, & lapis & aculeus præſto erant, denuntiante ſimul Thorſteino, regem Geirraudum fatis conceſſiſſe. Amne deinde trajecto, ad locum, ubi convenerant, contendunt. Ibi Thorſteinus urgere, jam utrisque diſcedendum, quandoquidem viris ſuis tempus videretur ocyus eos conveniendi; contra Godmundus orare, ut ſuos inviſeret lares, præmium egregie adeo præſtiti auxilii accepturus. Thorſteino itaque pollicente, convivam ſe ejus alio futurum tempore, jam autem Godmundo incumbere, ut pluribus comitatus viris, in

Geirau-

rida med fiolmenni i Geirraudargarda, þvi landit er nu i ydru valldi. þu munt rada, feiger Godmundur, enn Olafi Kongi ſkalltu bera kvediu mina. Tok hann þa eitt *gullker* ok *ſilfurdiſk* ok tvitugt *handklædi*, ok ſendi Kongi, þad var allt *gullofed*, bad þorſteirn vitia ſin ſidar meir, ok ſkildu ſo med miklum kiærleikum.

til Kong Olof ſkall du bära min hälsning; han tog då fram et gullkar och ſilfwerdiſk samt et tjugu alna handkläde allt gullwäfwit, och ſände dem til Kongen, bedjande Thorſten sedermera beſöka ſig. Och således ſkildes de med mycken kjärlek.

XI. CAP.

þorſteirn finnur Godruna Agda dotter.

NU ſier þorſteirn þvar Agdi Jarl fer i allmiklum Jotnamod, þorſteirn fer epter honum; ok ſier ſiedan *buſtad* Agda, ſem var *reiſulegur bær*. *Aldingardur* var þar med læſtum *jarngrindum* miog pridelegur, enn i hlidinu ſtod ein jungfru ſu var dotter Agda Jarls, *Godrun* at nafni, mikil ok forkunnandi, ok frid ſynum, hun heilſadi fodur ſinum, ok ſpurdi tidinda. Nog eru tidindi ſagdi Agdi, Geirraudur Kongur er daudur, ok hefur þvi valldid Godmundur a Glæſisvollum, ok ſvikit oſs alla, leindu þeir kriſtnum manni i for ſinne, ok ſa heiter þorſteirn Bæarbarn, hefur hann auſid elldi i augu vor, ok ſkal ek nu fara at drepa hann, ok menn hanns. Kaſtar hann nu nidur hornonum Hvitingum, ok hliop til ſkogar ſem hann væri galinn. þorſteirn geck at Godrunu, ok heilſadi henni,

II. Cap.

Thorſten finner Godruna Agdes dotter.

Nu ſer Thorſten hwar Agde Jarl for i almycket Jättamod eller raſeri; Thorſten far efter honom, och ſer ſedan hans boſtad, ſom war en reſelig by? En örtagård war där, med låſta järngrindar nog prydelig; men i porten ſtod en Jungfru, och war hon Agde Jarls dotter, Godrun wid namn, til anſeende ſtor och kwicker samt wacker i ſynen; hon hälſade ſin fader, och ſporde efter tidender. Nog äro tidender, ſwarade Agde, ty Kong Geirröder är döder, och har Godmunder å Gläſiswallar warit därtil wällande, ſom jämwäl ſwikit oß alla; ty han har haſt en lönder eller fördälder Chriſten mann i ſit följe, ſom heter Thorſten Byabarn, och har denna öſt eld i wåra ögon, ty ſkall jag nu fara at dräpa honom, samt alla hans männ. Han kaſtar nu neder hornen Hwitingar, och löper til ſkogen ſåſom wore han galen. Thorſten gieck til Godruna, och hälſade hänne;

Geiraudargardiam rediret, quum regio ipſius ſubeſſet poteſtati; Godmundus voluntati ejus obſecutus, juſſit ut ſalutem ſuo nomine regi Olafo diceret, depromtis identidem *cratere aureo* & *ſuppellectili argentea*, nec non *mantili* viginti ulnarum, *aureis contexto filis*, quæ dona regi miſit, orans, ut Thorſteinus poſtmodum ſe inviſeret. His dictis, amore diſceſſerunt conteſtato.

CAP. XI.

Thorſteinus Godrunam Agdi filiam invenit.

THorſteinus Agdi Jarli, giganteo prorſus furore graſſantis, veſtigia premens, forte *habitaculo* ejus viſo, *urbe* conſtante magnifica, in *horti* vicini porta, quæ *ferreis* affabre factis claudebatur *clatris*, virginem ſubinde ſpectabat, Agdi nempe Jarli filiam, nomine Godrunam; quæ procera & vivida ſtatura, nec non faciei venuſtate prædita inſigni, patrem ſalutabat, quærens, quid novi adferret? Ille ingentem crepans famam, retulit Geirraudum Regem eſſe mortuum, ejus cauſſam Godmundum de Glæſisvallibus dictitans, eundem & deceptorem ſummum; cum ſuos inter comites, virum foviſſet Chriſtianum, qui Thorſteinus domorum infans dictus, ignem in oculos eorum projeciſſet; adeoque ſe eum cum ceteris jam extemplo occiſum abiturum. Projectis proinde cornibus Hvitingis, in ſilvam excurrit, furore veluti agitatus. Tunc Thorſteinus Godrunam adivit, ſalutem ei impertiens, quam illa placide

henni, hun tekur þvi vel, ok ſpur hann at nafni. Hann kvadſt þorſteirn Bæarbarn heita, hirdmadur Olafs Kongs. Stor mun þar hinn ſtædſti; ef þu ert barnit, ſagdi hun. Villtu fara med mier, ſeiger þorſteirn, ok taka vid tru. Vid litit *yndi* a ek her at ſkilia ſeiger hun, þvi moder minn er nydaud, hun var dotter *Ottars Jarls* af *Holmgardi*, ok voru þau miok olik, fader minn Agdi ok hun, at *ſkapsmunum*, þvi fader minn er miok *trollaukinn*, ok ſie ek nu, at hann er feigur, enn ef þu villt filgia mier aptur hingat, þa vil ek fara med þier. Sidann tok hun hin beſtu þ*ing* ſin, enn þorſteirn tok horninn Hvitinga, ſidann geingu þau a ſkoginn, ok ſau hvar Agdi Jarl for, hann greniadi miok, ok hiellt firer augun, hafdi hann þau ſamanlatid, þà hann ſa ſkip þorſteins, þvi þa hliop ſá verkur i augu honum, at hann ſa hvorgi fra ſier. Var þa komit at *ſolarfalli*, er þau komu til ſkips, voru menn þorſteins þa *burtbuner*, urdu þeir honum miog fegnir, er þeir ſau hann. Stie þorſteirn nu a ſkip, ok ſigldi i burt, ok er ei gietid um ferd hanns firr, enn hann kom til Noregi.

XII. CAP.

Brullaup þorſteins ok Godrunar.

þennan vetur ſat Olafur Kongur i þrandheime, þorſteirn fann Kong

hånne; hon tog det wål vpp/ och ſporde honom efter namnet. Han ſade ſig heta Thorſten Byabarn/ och wara Kong Olofs hofmann. Stor månn dår hin ſtörſta wara/ ſade hon/ om du år barnet. Will du fara med mig/ frågade Thorſten/ och taga wid trona? Wid litet nögje har jag hår at dela/ ſwarade hon/ ty min moder år nydöder/ och war hon Ottar Jarls dotter af Holmgård; warande deſſa/ nåmligen min fader och hon/ nog olika til deras medſkapade ſinnesmån/ ty han år nog trållökter/ och ſer jag wål nu/ at han år feger; men om du wil följa mig hit tilbaka/ då må jag fara med dig. Sedan tog hon ſin båſta ting/ men Thorſten hornen Hwitingar/ och gingo de dårpå til ſkogs/ ſeende dår hwar Agde Jarl for/ ſom då mycket grånjade/ och hölt för ögonen/ dem han hade ſamanlåtit/ då han ſåg Thorſtens ſkjep/ emedan i det ſama en ſådan wårck lupit honom i ögonen/ at han ingeſtådes kunde ſe från ſig. War nu ſolen i fallet/ wår de komo til ſkiepet/ och hade Thorſtens månn ſig redan bortbonat/ bliſwande altſå deß fågnare/ at de ſågo honom. Thorſten ſteg då å ſkjepet/ och ſeglade bort/ men om hans fård år ej något berättad/ förr ån han kom til Norrige.

12. Cap.

Thorſtens och Godrunas bröllop.

DEnna winter ſatt Kong Olof i Thrandhem/ ty fant Thorſten honom

placide excepit, nomen ejus ſciſcitata; compertoque eum Thorſteinum domorum infantem vocari, ſatellitemque eſſe Regis Olafi, majorem ibi ſolito, inquit, oportet maximum eſſe, ſi tu infans ſis. Thorſteino deinde, an ſecum abire fideque imbui Chriſtiana vellet, interroganti, profecto parvo, reſpondit, mihi heic acquieſcendum eſt gaudio; nam mater noviter fato ceſſit, eratque *Ottaris Jarli* de *Holmgardia* filia, indole moribusque a patre meo prorſus diſſidens, viro quippe maxime monſtroſo, quem morti jam deſtinatum haud fallacibus cerno oculis; quare ſi me jam abductam aliquando reducere volueris, facilem utique comitem habebis. Hinc illa rebus ſecum ablatis chariſſimis, Thorſteinum cornua Hvitinga ſinu excipientem ſuo, in ſaltum ſequebatur, ambo mox in Agdum Jarlum incidentes, qui immani ferociebat rictu, oculos manibus comprimens, quos ſimul atque navim Thorſteini conſpexiſſet clauſerat, tanto utpote inde percitus oculorum dolore, ut viſum perdiderit omnem. Jam ſol occiderat, quum ad navim pervenirent; ubi Thorſteinus a viris ſuis abitui paratis viſus, ingenti excipitur gaudio, & actutum navim conſcendens, carbaſa præbet ventis. De itinere vero ejus nil ante commemoratum, quam in Norvegiam appuliſſet.

CAP. XII.

Nuptiæ Thorſteini & Godrunæ.

HAnc hyemem Olafo regi Thrandhemiæ peragere placuit, eique adeo ſub tempore ſoliorum invento, Thorſteinus cimelia, dona Godmundi regis, nec

at Jolum, ok færdi honum gripi þa, er Godmundur Kongur sendi honum, ok horninn Hvitinga, ok marga adra goda gripi. Sagdi hann Kongi fra ferdum sinum, ok syndi honum Godrunu Agda dotter. Kongur þackadi honum, ok lofudu aller hanns hreisti ok audun, ok þotti ollum mikils um vert, at hann kom sva vel fra slikum trollum, ok omilldum þiodum, sem hann hafdi gefit sik til, ok skadlaust i burt komist, ok *fadæmi* mundu til sliks finnast. Liet Kongur sidann *skyra* Godrunu, ok *kenna tru retta.* þorsteirn hafdi fimleika sina um Jolinn, ok lek svipuleik, ok þotti monnum þat skemtun mikil. Hvitingar voru innborner, ok hafder firer *minni* i hollinni, ok voru tveir menn um hvort horn. Enn *gullker* þad sem Godmunder sendi Kongi, vanst ongvum af at drecka, utan þorsteini Bæjarmagn (barn). *Handklædid* sem Godmunder sendi Kongi, brann ei þott þvi væri i elld kastat, ok var hreirna enn adur, þa þad köm ur elldinum. þorsteirn bad nu Kong, at hallda *brüdkaup* sit til Godrunar. Kongur kvadst þat giarna giora vilia. Var nu buid vid sæmelegustu veitslu, ok brudkaupid sett, var veitslann allveglig, enn hina *firstu nott* er þau lau til samans *i eirni sæng*, ok nidur var steipt *fortialldinn*, þa brast upp *fiol* ein at hofdi þeim, ok var þar komin Agdi Jarl, ok

nom dår wid Julen / och förde honom så tilhanda de klenoder / som Kong Godmunder hade sänt; gifwande honom jämwål hornen Hwitingar / förutan marga andra kåsteliga saker. Han berättade då för Kongen / huru med sina färder aflupit / och synte honom Gudruna Agde Jarls dotter. Kongen tackade honom / och alla låfwade hans mannhaftighet samt framgång; tyckande mycket därom / at han så wäl komit från slika troll / och omilt folk / til hwilka han sig hade gifwit / och doch skadelöst från dem farit; hwilket mann skattade för fådömen / eller sådana händelser / som sällan hafwa skjett. Kongen låt sedan döpa Gudruna / och lära hänne rätta trona. Imedlertid wisade Thorsten sina puszlustiga lekar om Julen / däribland ock den skymtacktige leken war / hwaraf männen hade stor skjämtan. Hwitingar woro jämwål inburna / samt i salen för åminnelse skålar brukade / warande twå männ om et horn. Men gullkaret / som Godmunder sände til Kongen / förmåtte ingen afdricka / utan allena Thorsten Byakraft. Handklädet / som Godmunder äfwen hade honom sänt / brann ej / skjänt det i elden kastades / utan wart håldre renare då det kom därut. Thorsten bad nu Kongen at hålla och anrätta hans brudkjöp eller bröllop med Gudruna. Han sade sig det gjärna gjöra wilja: och wart då et hederligit gjästabod tilrett / samt brudkjöpet fullbordat; Gjästabodet skjedde med beröm / men då de första natten lågo tilsamans i ene säng / och förlåtet wart nederslåpt / då brast up et bräde wid deras hufwuden / och war Agde Jarl där komen / år-

nec non cornua Hvitinga, aliasque pretiosas res tradidit. Exposito præterea itineris sui eventu, Godrunam Agdi Jarli filiam, Regi ostendit, qui grates ei habuit magnas, omnibus etiam præsentibus fortitudinem ejus atque faustum successum collaudantibus; inter fati utpote æquioris præcipua munera, illud ducentibus, quod tam prospere sævas *Trollicæ* gentis, quibus se immiscuerat, evasisset manus, a quibus tamen quemquam fuisse liberatum, rés existit rarioris exempli. Postea Rex Godrunam sacro tingi lavacro, & religione imbui Christiana curavit. Exhibuit etiam Thorsteinus, inter festivitates Jolenses, jocosos suos ludos, inter quos ille a calliditate sive fuga nuncupatus, viris maximæ erat delectationi. Illata etiam fuere cornua Hvitinga, memoriæque (scyphi memoriales) iisdem in palatio celebratæ, quæ tamen nonnisi a duobus exhauriri potuerunt viris; craterem autem illum aureum, quem Godmundus Regi miserat, nemo præter Thorsteinum exsiccare potuit. Mantile donum pariter Godmundi, igni licet injectum, tantum tamen abfuit ut adureretur, ut potius nitidius multo inde extraheretur. Oravit porro Thorsteinus Regem, ut impensas facere vellet in socialia sua sacra cum Godruna celebranda; illoque lubenti eas promittente animo, convivium apparabatur, in quo nuptiæ magna confectæ festivitate. At vero cum primam noctem jugali transigerent otio, tapesque lecto præfixus demitteretur, asser quidam pone capita eorum effringebatur, prodiitque mox Agdus Jarlus, animo Thorsteinum occidendi, sed quem

calor

ok ætladi at drepa þorsteirn, enn þa laust i moti hita sva miklum, at hann þordi ei inn at koma, ok sneri hann þa burtu. þa kom Kongur at, ok slo hann med *gullbunu reidi* (*refdi*) i hofudit, enn hann steiptist nidur i jordina. Hiellt Kongur *vard* um nottina, enn um morguninn voru horninu Hvitingar horfinn. Weitslann fer vel fram, ok satu þau hia Kongi um veturinn, þorsteirn ok Godrun, ok untust vel.

årnande at dråpa Thorsten. Dock slog sig en så stor hetta emot honom/ at hån torde ej koma in/ utan for bort. J det sama kom Kongen/ och slog Agde med en gullbonad stridshammar eller splut i hufwudet/ hwarpå han stupade sig neder i jorden. Kongen låt sedan den natten hålla wård/ men om morgonen woro hornen Hwitingar förswundna. Gjästabodet warade med nögje/ och woro Thorsten samt Gudruna hos Kongen om winteren med stor kjärlek tilsaman.

XIII. CAP.

þorsteirn sest at Gniparlundi.

ENn um vorit beyddi þorsteirn ordlofs at sigla i austurveg, at finna Godmund Kong. Kongur sagdist þat ei giora, nema hann lofadi sier aptur at koma. þorsteirn hiet þvi, bad Kongur hann vel at hallda tru sina, ok riedi honum morg *heilrædi*, ok bad hann vera *varann* um sig, ok trua þeim ei *ofmikit*, sem þar *austur* væri, helldur sialfum sier best. Skylldu þeir nu Kongur, ok þorsteirn med miklum kiærleikum, aller badu þorsteini gods, þvi hann var allra manna a medal hinn vinsælasti ordinn. Sigler hann nu strax sem bir gafst i austurveg, ok er ei gietit annars, enn honum hafi su ferd vel tekist. Kom hann a Glæsisvollum, ok fundust þeir Godmundur ok þorsteirn, ok vard Godmundur honum feiginn,

13. Cap.

Thorsten satte sig å Gniparlund.

MEn om wåren bad Thorsten sig ordlof at segla i Österwåg/ och besöka Kong Godmund. Kong Olof sade sig det ej gifwa wilja/ utan hån loswade at koma tilbaka. Thorsten gjorde så/ och böd då Kongen honom at wål hålla sin tro; gifwande honom tillika många goda råd/ med befalning/ at han skulle wackta sig sjålf/ och ej ofmycket tro dem/ som dår öster bodde/ utan helder sig sjålfwan båst. Alltså skildes Kongen samt Thorsten/ med stor kjärlek/ och alla önskade honom gott/ ty han war bland alla månniskjor blefwen den wånnsållaste. Seglar han nu strax som wind gafs i Österwåg/ och år om hans fård ej annars sagt/ ån at hon honom wål lyckats. Han kom sedan til Glåsiswall/ och fant dår Godmund/ som fågnade sig öfwer hans ankomst/ och böd honom all heder samt wårdughet/ dårtil med at wara hos sig så

calor intensior a thalami absterruit ingressu. Abeunti supervenit Rex, sed postquam telo quodam sive bipenne deaurata probe depexus erat, in terram se præcipitavit. Rex deinde excubias ea nocte disposuit; mane autem sequenti cornua Hvitinga disparuisse animadvertit. Nihilosecius genialis festivitas successu continuabatur læto, & Thorsteinus cum Godruna in aula deinceps mansit regia, jucundo animorum consensu coalescentes.

CAP. XIII.

Thorsteinus larem Gniparlundam transtulit.

SUb reditum veris, Thorsteinus veniam exposcuit navigandi in mare Balthicum, Godmundumque regem invisendi. Rex autem se eam non concessurum dicebat, ni de reditu ejus redderetur certior; cumque adeo ille fidem dedisset suam, Rex eum de religionis constantia commonuit; communicatis præterea cum illo multis fidis consiliis, jussit ut caute omnino se gereret, nec majorem *genti isti orientali* fidem, quam sibi ipsi haberet. Abivit deinde Thorsteinus a rege, non sine summa mutui testificatione amoris; omnes etiam eum optimis ire auspiciis jusserunt. Adeo quorumvis sibi devinxerat amores. Deinceps vela ventis inflata secundis, in mare direxit orientale; de itinere autem ejus non relatum aliter, quam quod faustum fuerit. Jamque in Glæsisvalles pervectus, hospitaliter a Godmundo, ejus maxime

 cupido,

ginn, ok baud honum allann ſoma, ok ſæmder, ok med ſier at vera þann tima er hann villdi. þorſteirn þackar þat med morgum fagrum ordum, ok bar honum kvediu Olafs Kongs, ok þær giafer ſem Olafur Kongur ſendi Godmundi, ok er ei gietit hvoriar verit hafi, enn þat er tru, at mikils verdar muni hafa verit, ſva mikilshattar ſem Godmundur var, ok Olafur Kongur hinn meſti hofdingi. Spyr nu þorſteirn at riki Geirraudar Kongs, hvor þat hielldi, enn Godmundur ſagdiſt þat hafa at ſer tekit, þvi mer var gefit þat i valld, ok rædur þar firer *Heidrekur Ulfhamur* (*Ulfhiedinn*) ſonur minn. Hvar er Agdi Jall ſeiger þorſteirn. Hann let giora ſer *haug* eptir þat þid ſkildut, ſeger Godmundur, ok *gieck þar i med mikit fie*, enn þeir Jokull ok Froſti drucknudu i anni *Hemru*, þa þeir ridu heim fra veitſlunni, enn ek hefi nu valld yfer heradinu a Grundum, ſidann Agdi fra fell. þa er þar nu mikit under ſeiger þorſteirn, hvoriu þu viltt mier afſkipta, enn mier þyker Godrun koria min, eiga allann arf epter fodur ſinn Agda Jarl. Ef þu villt vera minn madur, ſeiger Godmundur, þa man ek gefa þier þat. þa muntu ecki vanda um tru mina, ſeiger þorſteirn. þat mun ek ei giora, ſeiger Godmundur. Sidan foru þau þorſteirn ok Godrun til Grunda, ok toku at ſer þat herat. þorſteirn reiſti

ſå lång tid ſom han wille. Thorſten tackade med många fagra ord / och frambar; Kong Olofs hälsning ſamt gåfwor / ſom han til Godmund hade ſkickat; men hwilka eller hurudanna de warit / det har mann ingen kunnſkap om / dock är troligt / at deras wärde warit ſtort; ſå härlig ſom Godmunder war / och Kong Olof ſiälf en den måſta höfdinge. Thorſten ſporde nu efter Kong Gejrröders rike / och ho det föreſtode? Godmunder ſwarade / at han hade det til ſig tagit / emedan det war honom i wäld gifwit / ſamt at hans ſon Hejdreker Ulfham (Ulfhedin) rådde däröfwer. Hwar är Agde Jarl / frågade Thorſten? Godmunder ſwarade: han låt giöra ſig en hög / ſedan j båda ſkildes / och gjeck där in med mycket gods; men Jokull och Froſte drunknade i ån Hemrå / då de redo hem från gjäſtabodet. Ty har jag haft wälld öfwer häradet Grund / ſedan Agde Jarl fråföll. Det är ſtort under wårt / ſade Thorſten / huru du wilt mig afſkifta; ty mig tycker / at Godruna min huſtru / äger allan arf efter fader ſin Agde Jarl. Godmunder ſwarade: Om du wil wara min mann / då ſkall jag gifwa dig det. Då må du ej bry dig om min tro / ſade Thorſten. Det ſkall jag ei gjöra / ſwarade Gomunder. Sedan foro Thorſten ſamt Godruna til Grund / och togo det heradet til ſig. Thorſten reſte et bo / eller vpbygde en annan gård å Gniparlund; ty Agde Jarl hade gått efter / och föröät byn. Thorſten wart där höfdinge ſamt

cupido; excipitur, qui etiam omnem ipſi impertivit honorem & venerationem, nec non morandi, quantam unquam ipſe cuperet, facultatem; Thorſteinus grato hæc excipiens verborum ambitu, ſalutem atque dona Godmundo ab Olafo rege miſſa, protulit; quænam autem iſta fuerint ignoratur, pretio tamen conſtitiſſe ingenti, creditu fuerit facile, contendenti videlicet Godmundi magnificentiam cum heroico Olafi regis animo. Inquiſivit Thorſteinus de regno Geirraudi ejusque præfecto; Godmundus autem ſe illud vindicaſſe ſibi reſpondit, utpote cujus delatum fuiſſet poteſtati, eique adeo jam præeſſe filium ſuum *Heidrecum Ulfhamum* (*Ulfhedinum*). Interrogatus deinde, ubinam Agdus Jarlus eſſet? Ille, inquit, *tumulum* ſibi ſtrui curavit, poſtquam a te diſceſſit, eumque ingreſſus eſt magna cum opum vi; Jocullus autem ac Froſtius undis ſubmerſi ſunt amnis Hemrenſis, domum a convivio profecturi. Ego proinde, defuncto Agdo, territorium Grundenſe meo ſubjeci dominio. Inſtitit Thorſteinus mirabundus, ecquam demum partem Godmundus ſibi tribuere vellet, exiſtimanti quippe conjugem ſuam patris ex aſſe fore hæredem. Reſpondit Godmundus, quod ſi ſibi devinctus eſſe vellet, facile utique iſtam largiturum hæreditatem. Rurſus Thorſteinus: ſiccine Godmundi fore ſententiam, ut religionis ſuæ nulla tangeretur cura? Godmundo tum id affirmante, Thorſteinus cum conjuge in Grundiam proficiſcitur, illoque occupato territorio, novam ſibi ſedem ac domicilium exſtrui curavit Gniparlundæ, cum Agdi fectus,

reysti bu a Gniparlundi, þvi Agdi Jarl hafdi geingit aptur, ok eitt bæinn. Giordist þorsteirn þar hofdinge yfer, ok vard mikill madur. Godrun fæddi sveinbarn litlu sidar, sa sveirn het *Brynjolfur* (*Grymolfur*). Ei var traust, at Agdi Jarl glettist ecki vid þorsteirn.

samt en berömlig mann. Litet senare födde Godruna et swennbarn / och blef den swennen kallad Brynjolfer (Grymolfer); men ingen säkerhet war fördy/ at icke Agde Jarl glettades eller narrades wid Thorsten.

XIV. CAP.

Apturganga Agda Jarls, ok sidaste fundur Olafs Kongs Tryggvasonar ok þorsteins Bæjarmagns.

EIna nott geck þorsteirn af sæng sinni, ok sa hvar Agdi for, enn þordi ei inn um hlidinn, þvi *kross* var i hvorium *dyrom*. þorsteirn gieck þa til haugsins, hann var opinn, ok geck þorsteirn inn, ok tok i burtu horninn Hvitinga. þa kom Agdi Jarl i dyr haugsins, enn þorsteirn skaust ut hia honum, ok setti kross i dyrnar a haugnum, laukst þa aptur haugurinn, ok hefur ei sidan ordit vart vid Agda. Um sumarit epter, for þorsteirn til Noregs, ok færdi Olafi Kongi horninn Hvitinga. Sidann tok hann ordlof, ok sigldi heim til *eigna* sinna, skylldu þeir Kongur ok hann med miklum *astum*, ok bad Kongur hann hallda vel tru sina. Hofum *ver* ei friett til þorsteins sidann, enn þa Olafur Kongur hvarf af Orminum langa, þa hvurfu ok horninn Hvitingar. Ok lycktum ver her soguna af þorsteine Bæarmagn.

14. Cap.

Agde Jarls eftergång/och Kong Olof Tryggwasons samt Thorsten Byakrafts sidsta samankomst.

EN natt gieck Thorsten af sine säng/ och såg så hwar Agde Jarl for/ som dock ej torde stiga inom porterna/ ty kårs stod i hwarje dörr. Thorsten gieck då til högen/ och som han war öpen/ ty steg han därin/ och tog bort hornen Hwitingar. Då kom Agde Jarl i högsdörren/ men Thorsten stack sig ut brede wid honom/ och satte kårs i högsdörren/ hwarefter högen tilslöts/ och har mann sedan ej blifwit warse Agde Jarl. Somaren efter/ for Thorsten til Norrige/ och förde Kong Olof tilhanda hornen Hwitingar; därefter tog han ordlof/ och seglade hem til sina ängder. Kongen och han skildes med stor kjärlighet/ och böd Kongen honom at wäl hålla sin tro. Sedan hafwom wi ej något hört om Thorsten; men då Kong Olof sprang af Ormen långa/ då komo och hornen Hwitingar bort. Lycktom wi altså här/ Sagan af Thorsten Byakraft.

Jarli manes veterem illam devastaverint urbem. Et vero Thorsteinus huic provinciæ præfectus, magnus evasit vir. Godruna paulo post filium progenuit *Brynjolfum* (*Grimolfum*), ast Thorsteinus ab illusionibus Agdi Jarli, haud usquequaque securus erat.

CAP. XIV.

Reditus (spectrum) Agdi Jarli, novissimusque conventus Regis Olavi Tryggvonidis ac Thorsteini domorum roboris.

THorsteinus nocte quadam, lecto suo egressus, Agdum Jarlum procul vidit vagantem, sed, quod singulæ januæ *cruce* signatæ essent, portas pervadere non ausum. Hinc tumulum ejus accedens, oportune apertum introivit, cornua Huitinga ablaturus. Agdo tum ostium tumuli ingrediente, ille foras erupit, ostioque cruce signato, confestim tumulus occludebatur, quo factum, ut Agdus nullius deinceps obversatus sit conspectui. Ineunte æstate Thorsteinus in Norrigiam revertitur, cornibusque Huitingis Olafo regi oblatis, veniam exposcuit abeundi; sicque ad suas tendentem possessiones, amore Rex prosequitur tenerrimo, qui etiam eum de religione sua servanda commonuit. Posthæc nil de Thorsteino *rescivimus*, hoc tantum innotuit, quod dum Olafus Rex e Dracone longo exsiliret, cornua Huitinga simul evanuerint. Et sic finem imponimus historiæ Thorsteini urbium roboris.

* * *   * * *

Til Läsaren.

AT en stor bok, hälst af urgamalt språk, finnes vtan hast- och tryck-fel, det skjer mägta sällan; sådana äro och i denna Saguflocken tilseendes, som tager sin början af Halfdan Östenßons och Samson Fagres Sagor. Ty jag har sannerliga warit nödgad, ej allenast at låta nästan hwart ark bringas til trycks så fort, som min vttolkning där å wart färdig, vtan och at ensam i förstone tryck-arken (dem mann correcturer kallar) gjenomse och ändra, hwilket doch en skrifts hufwudmann ej rätteliga kan gjöra. Hoppas därföre, at intet odöme af mig warder begått, när jag vpteknar hwad mann förnämligast således bör läsa:

I Wol-

I Wolsunga Saga.

Swenskan. Blad 4. rad 18. åter hon - - Blad 9. rad 12. deras swågers - Blad 11. rad 20. Elg/ eller Wildswin (ty ordet Ylgur är twetydigt). rad 26. tidt/ eller för tidender - - Blad 13. rad 1. at alle - - Blad 15. rad 1. siälf - - rad 2. feck - Blad 20. rad 25. ättelefd eller arfweland och gods. Blad 30. rad 35. swennbarn - - Blad 32. rad 27. Pigan swarade: Blad 33. rad 19. och när alla förnämsta - - Blad 37. rad 20. wet sig ej för sara - - rad 29. strå början jag twingas - - Blad 38. rad 12. sela - - Ej til stor - - Blad 39. rad 19. swärdet Gram - - Blad 42. rad 2. hugi*nn* - - Då kårpen jag gladde/ Blad 43. rad 35. farwägen - - Blad 44. rad 33. gropena - Blad 47. rad 21. må jag wara i denna gjärningen saklös. Blad 48. rad 15. Þa skar - - Blad 51. rad 16. styrka / eller stark örlig. rad 21. swärdsplåten - - Blad 52. rad 12. lägg eld öfwer dem; rad 32. g*e*dsvinnari - - Hurtigare wara - - Blad 54. rad 4. Hurtig krigshjälte/ rad 7. me*i*ni - alt mehn är dig afskaffat. Blad 55. rad 15. *Gleim* ok ecke Þeim - - rad 32. at mann hört - - Blad 56. rad 18. tjock / Blad 67. rad 29. häst til elden / Blad 89. rad 34. *fiol*menne,

Latinan. Pag. 11. lin. 5. *conjugem* insanam - - lin. 11. *aper* quidam magn*us* &c. Pag. 20. lin. 7. specie - Pag. 23. lin. 3. siquidem *naves e Niorfasundis*, *duodecim millia armatorum advexissent*, &c - - Pag. 29. lin. 9. distringeret - - lin. 10. penetrando - - Pag. 32. lin. 8. *ut* præstantior - - Pag. 37. lin. 13. & fatidica *anus*, me *ab initio destinavit*, ut - - Pag. 38. lin. 5. *non* magno - - Pag. 42. lin. 1. vide Norna Gesti hist. p. 12. Pag. 47. lin. 13. vix se *ab hoc scelere immunem esse* - - Pag. 51. lin. 11. efficacia, *seu Martis furore*. Pag. 52. lin. 3. deinde igne lustr - - lin. 9. velis *cunctis aliis animosior esse*, Pag. 54. lin. 1. data sit, *Excellens heros*, dicas - - lin. 2. omne enim *damnum tibi ademtum est*. Pag. 55. lin. 12. ductur*a*m. Pag. 92. lin. 2. per*i*culo -

I Ragnar Lodbroks Saga.

Swenskan. Blad 3. rad 19. stort spjut - - Blad 8. rad 1. warit bland kwinnor - -

Latinan. Pag. 2. lin. 6. *ex*cepto, qui - - Pag. 52. lin. 3. occub*u*isse - - Pag. 61. lin. 2. *divisis* agminibus - -

I Norna Gests Saga.

Swenskan. Blad 3. rad 4. gjör - rad 5. fara - - Blad 19. rad 8. bål - Blad 22. rad 28. 29. bedrege mig / båda i sänder.

Latinan. Pag. 22. lin. 28. me, *conjunctim & semel*. Pag. 29. lin. 10. præclarum.

I Thorsten Byakrafts Saga.

Latinan. Pag. 7. lin. 14. faventem nacti auram, lin. 15. *fl*uctibus - - Pag. 14. lin. 8. privator, lin. 9. exponitor.

Co-

Coronis galeata.

PLINIUS lib. 7. Ep. 17.

COgito, quam sit magnum, dare aliquid in manus hominum; nec persuaderi mihi possum, & *cum multis*, & *sæpe tractandum*, quod placere, & semper, & omnibus cupias.

BARTHOLINUS de Cruce Christi, p. 2.

TAntum mihi indulsi, quantum solent, qui funem in äere calcant. Stant illi fide spectatorum. Et ego cunctorum expositus oculis, cur judicia refugerem? Judicandi sibi sumant libertatem, quibus volupe; *modo non rumpant malo astu filum, quod tangere nequeunt.*

